14
25 G
2 M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

56-A-30

Digitized by Google

VITAE
SANCTORVM SICVLORVM
OPVS POSTHVMVM
R. P. OCTAVII
CAIETANI
SOCIETATIS IESV.
TOMVS SECVNDVS.

Bibl. Sem. Col. Rom.
ex dono
P. Semi Salerni 1661.

Digitized by Google

Digitized by Google

SANCTORVM SICVLORVM INDEX ALPHABETICVS

COMPLECTENS NOMEN, PATRIAM, TEMPVS, DIEM Ipſorum memoriæ ſacrum, Tomum, ac Paginam, vbi de illis agitur. Quidquid hic certum, dubiumue ſit in Animaduerſionibus explicatur.

NOMEN	PATRIA	ANNVS Chr.	Dies feſtus,	Tomus	Folium vbi vita.	vbi Animad.
Adrianus M.	.....	383	21 Oct.	1	169	143
Æſia M.	Tauromenium	90	7 Iunij,	1	23	19
Agapius M	Antiochia	284	24 Ianuar.	1	90	66
Agatha V. & M.	Panormus vel Catana.	253	5 Febr.	1	47	37
Eiuſdem Translatio	.....	1126	17 Aug.	1	53	46
Agatho M.	.....	....	5 Iulij	1	123	104
Agatho Papa	Panormus	682	10 Iunij	2	1	1
Agrippinæ V. & M. Translatio	Roma.	261	17 Maij	1	79	61
Albertus Confeſſ.	Drepanum vel Eryx	1300	7 Auguſti.	2	219	72
Alphius M.	Præfecta in Vaſconia	253	10 Maij	1	65	51
Eiuſdem Tranſlatio	....	1517	2 Sept.	1	72	
Ampelus M.	Meſſana	304	20 Nouemb.	1	122	
Andreas M.	Syracuſæ	...	23 Sept.	2	59	20
Angelus M.	Hieroſolyma	1220	5 Maij	2	184	64
Angelorum Septem Inuenta Imago.	Panormi	1516	29 Septembr.	2	266	92
Antia M.	Roma	140	18 April.	1	38	27
Antonius M.	Syracuſæ	....	23 Septemb.	2	59	20
Artheon M.	.....	....	15 Iunij	1	123	104
Athanaſius Epiſc.	Catana	885	29 Iulij	2	52	18
Attalus Abbas	Tauromenium	...	3 April.	2	32	
Attalus M.	Catana	...	31 Decemb.	1	223	104
Auguſtinus Nouellus	Thermæ Himerenſes.	1309	19 Maij	2	226	79
Aurea V. & M.	....	383	21 Octob.	1	169	143
Babilla V. & M.	....	383	21 Octob.	1	169	145
Babylas M.	Antiochia	284	24 Ianuar.	1	90	66
Bartholomæus Abbas	Semeri	1140	19 Aug.	2	136	49
Baſſianus M.	Syracuſæ	270	16 Octob.	1	89	
Baſſianus Epiſc.	Syracuſæ	418	19 Ianuar.	1	164	141
Benignus M.	Syracuſæ	204	23 Maij	1	42	
Bernardus Abb.	Meſſana	....	15 Iunij	2	32	
Beryllus Epiſc.	Antiochia	114	21 Mart.	1	18	
Caius M.	Meſſana	304	20 Nouemb.	1	122	
Calliſte M.	Syracuſæ	304	25 April.	1	124	104
Calogerus Conf.	Chalcedon.	314	18 Iun.	1	125	105
Candidus M.	..	...	15 Iunij	1	123	104
Cantianilla M.	...	....	15 Iunij	1	123	104
Cantianus M.	...	....	15 Iunij	1	123	104
Chariton Presbiter	Leontini	331	6 Iunij	1	139	
Chremes Abbas	...	1116	6 Aug.	2	131	47
Chreſta M	...	...	4 Iunij	1	123	104
Chreſtus Epiſc.	Syracuſæ	84	3 Iulij	1	19	
Chriſtinæ V. & M. Tranſlatio	Volſinij	1160	7 Maij	2	145	58
Chryſogonus M.	....	...	15 Iunij	1	123	104
Claudius M.	...	303	21 Febr.	1	105	82
Clemens Abb.	Syracuſæ	....	5 Martij	2	41	
Cleonicus M.	Leontini	253	24 Iulii	1	75	59
Conon PP.	....	687	22 Octob.	2	2	4
Conon Monachus	Neſura	1236	28 Mart.	2	200	67
Corradus Eremita	Placentia	1351	19 Febr.	2	246	85
Coræbus M.	Roma	140	18 April.	1	38	27
Cornelianus M.	Tauromenis	..	8 Iulij	1	123	104
Cornelius M.	Catana	...	31 Decembr.	1	123	104
Corona M.	....	164	14 Maij	2	401	31
Coſmas Epiſc.	.....	1160	10 Septemb.	2	144	58
Creſcentia M.	Mazara	394	15 Iunij	1	91	67

Nomen	Patria	Annus Chr.	Dies Feſtus	Tomo	Folio vbi vita	vbi Animad.
Cyrinus M.	Præfecta in Vaſconia	253	10 Maij	1	64	51
Eiuſdem Traslatio	...	1517	2 Septemb.	1	72	56
Demetrius Diac. M.	Chalcedon.	314	18 Iun.	1	125	105
Demetrij Anachoreta Inuẽtio	...	...	19 Septemb.	2	37	15
Deodata M.	Syracuſæ	304	31 Iulij	1	122	103
Donatus Presb.	Leontini	278	13 Nouemb.	1	89	66
Donatus M.	Roma	541	16 Septemb.	1	172	158
Drepanitanæ Virginis Aduentus,	..	1250	15 Aug.	1	202	
Eleutherius Epiſc. & M.	Roma	140	18 Aprilis	1	38	27
Elias Epiſ.	Syrac.	664	26 Aug.	1	232	184
Elias Monachus.	Enna	903	17 Aug.	2	63	25
Elias M.	..	1082	......	2	127	
Eliſabettæ Anachoretidis Inuen.	..	....	19 Sept.	2	37	15
Epiphane M.	Magdalinum	253	12 Maii	1	73	57
Eraſmi M. Translatio	...	260	......	1	79	61
Eulalius Epiſc.	Syrac.	500	16 Febr.	1	170	
Eugarius M.	Syracuſ.	204	23 Maii	1	42	
Euerius Epiſc.	Catan.	262	24 Maii	1	89	
Euodius M.	Syracus	304	25 April.	1	124	104
Euplius Diac. & M.	Catana	303	12 Auguſt.	1	106	83
Euplius Conf.	Catana	...1	11 Septemb.	2	32	
Euprexia Vidua	Menæ	312	5 Ianuar.	1	147	134
Euſebius Monachus	.....	310	22 Maij	1	33	
Euſtochium V.	Meſſana	1491	20 Ianuar.	2	...	91
Euſtratius Presb.	Leontini	303	14 Octob.	1	121	
Euſtotius M.	Panormus	309	8 Decemb.	1	140	
Euthalia V. M.	Leontini	257	27 Aug.	1	76	60
Eutychius m.	Roma	541	5 Octob.	1	172	145
Eius inuentio	....	1588	3 Aug.	1	184	155
Eutychius Epiſc.	Syrac.	303	15 Nouemb.	1	121	
Expergentius m.	...	...	4 Iunij	1	123	104
Fabianus m.	Catana	...	31 Decemb.	1	123	104
Fantinus Conf.	Syracuſæ	356	24 Iulij	1	149	137
Fantius m.	Syracuſæ	304	31 Iulij	1	122	103
Fauſtus Abbas	Syracuſæ	602	6 Septemb.	1	223	
Firmatus Diac. m.	...	541	5 Octob.	1	172	153
Flauia V. & m.	Roma	541	5 Octob.	1	171	148
Eius inuentio;	. . . .	1588	3 Aug.	1	184	155
Flos m.	Catana	...	31 Decemb.	1	123	104
Fridericus Solitar.	Syracuſæ	1335	2 Aug.	2	239	82
Gandolfus Confeſſ.	Binatcum.	1260	17 Septemb.	2	209	68
Eiuſdem Translatio	. . . .	1320	17 Maij	2	212	
Geminianus m.	Roma	299	16 Septemb.	1	103	78
Gerardus Confeſs.	Valentia	1349	29 Decemb.	2	240	84
Geratina m.	. . . . .	383	21 Octob.	1	169	143
Gerlandus Epiſc.	Veſantio	1100	25 Feb.	2	128	145
Eiuſdem Translatio	....	1159	20 Martij	2	129	
Gerlandi Equitis Inuentio & miracula	.....	1327	18 Iunij	2	234	82
Golbodeus m.	Panormus	310	8 Decemb.	1	140	
Gordianus monach.	Roma	542	18 Martij	1	187	
Gregorius Epiſc.	Agrigentum	262	22 Iunij	1	87	64
Gregorius Epiſc.	Agrigentum	564	23 Nouemb.	1	188	167
Gregorius Epiſc.	Agrigentum	680	19 Decemb.	1	...	176
Gregorius Epiſc. m.	Lilybæum	303	5 Iunij	1	123	103
Gregorius m.	Chalcedon	314	18 Iun.	1	125	105
Gregorij Anachoretæ Inuẽ.	....	.....	19 Septemb.	2	37	15
Guilelmus Cænobiarcha	Politium	1321	16 Aprilis	2	230	81
Guilelmus Eremita	Netum	1404	4 Aprilis	2	251	89
Hermogenes m.	Syracuſæ	304	25 April.	1	124	104
Hermogenes Epiſc.	Agrigentum	...	24 Nouemb.	2	32	
Hilarion	....	...	...	2	98	35
Ieſu Chriſti Clauus	....	1393	14 Septemb.	2	250	88
Ieſu Chriſti Imago apud Netinos.	....	...	....	2	214	
Iacobus Epiſc. & m.	Catana	772	21 Martij	2	32	
Ioannes m.	Syracuſæ	...	23 Septemb.	2	59	20
Ioannes Epiſc.	Syracuſæ	610	23 Octob.	1	223	179

Ioannes

Nomen	Patria	Annus Chr.	Dies Feſtus	Tomo vbi vita	Folio vbi	Animad.
Ioannes Iunior Aſceta	...	...	5 Febr.	2	42	
Ioannes Theriſtes	Panormus	1054	24 Feb.	2	107	38
Ioannes Anachoreta	...	647	...	1	226	179
Ioannes Monachus	...	...	...	2	96	35
Ioſeph Hymnographus	Syrac.	880	3 April.	2	43	16
Iſidora Mart.	Leontini	258	17 Aprilis	1	43	
Iſidorus Epiſc.	...	610	15 Ianuar.	1	225	
Iuliana V. & M.	...	385	21 Octob.	1	169	143
Iuſtina V.	Leontini	262	10 Ianuar.	1	89	
Laurentius monachus	Frazano	1162	30 Decemb.	2	172	60
Leo II. Papa	Herbita, vel Meſſ. vel Catan.	684	28 Iunij	2	2	3
Leo Epiſc.	Rauenna	725	20 Febr.	2	5	6
Leo Lucas Abbas	Corilion.	915	1 Martij	2	80	27
Libertinus Epiſc. et mar.	Agrigentum	90	3 Nouemb.	1	20	18
Lidanus Epiſc.	Antena.	1118	2 Iulij	2	133	47
Lucas Monachus	Tauromenium	...	6 Nouemb.	2	41	
Lucas Abbas	Agyrium	...	1 Martij	2	32	
Lucia V. & M.	Syracuſ.	303	13 Decemb.	1	124	87
Eius Translatio	...	....	18 Ianuar.	1	118	
Lucas Abbas Caſalius	Nicoſia	1164	2 Martij	2	183	63
Lucas Abbas	Demena	993	13 Octob.	2	96	34
Lucia vidua & mar.	Roma	299	16 Septemb.	1	103	78
Lucia Virg. Sanctimonialis	Calatagironum	1300	26 Septemb.	2	215	68
Lucianus Epiſc.	Leontini	400	3 Ianuar.	1	170	144
Luciani mar. Translatio	.....	331	28 Iunij	1	148	134
Mamilianus Epiſc. et mar.	Panormus	309	20 Iunij	1	139	
Marcus monachus	.....	253	...	1	87	
Maria virg. et mart.	Tauromenium	...	...	1	10	
Marina V.	Scanium	1062	7 Iulij	2	109	40
Martia mart.	Syracuſæ	.....	21 Iunij	1	123	104
Marcianus Epiſc. et mar.	Antiochia	68	14 Iunij	1	1	3
Martyres ſub Nerone	....	68	1 Ianuarij	1	4	
Martyres Innumerabiles	Leontini	254	18 Febr.	1	76	60
Martyres ſupra Megaram	Megara	238	1 Nouemb.	1	43	33
Martyres XX. milites	.....	253	10 Decemb.	1	46	36
Martyres CXCIX. Sancti Niconis ſocij	Græcia, & Tauromenium.	258	23 Martii	1	44	34
Martyres VII. Pueri	Leontini	253	26 Martij	1	64	
Martyres plurimi Iudæi	Leontini	253	9 April.	1	64	50
Martyres	Menæ	254 & 261	.....	1	76 et 82.	60 et 62
Martyres	Meſſana	254	......	1	76	60
Martyres Plures	Meſſana	541	.....	1	182	152 et 158
Martyres	Mylæ	254	....	1	77	60
Martyres	Catana	254	...	1	76	60
Martyres CCCC.	Selinus	294	.....	1	102	77
Martyres LXXV.	Mendæ	298	13 Sept.	1	103	77
Martyres LXXIX.		303	21 Febr.	1	105	82
Martyres XXXIV.	Panormus	308	22 Maii	1	139	
Martyres LX.	Tauromenium	....	8 Iulij	1	123	104
Martyres Plures	Tauromenium	254	....	1	76	60
Maximianus Epiſc.	Syrac.	594	9 Iunij	1	220	177
Maximus Epiſc.	Tauromenium	110	12 Ianuar.	1	57	
Maximus mart.		305	21 Febr.	1	105	82
Mercurius mart.	...	253	10 Decemb.	1	46	36
Mineruinus mart.	Catana	......	31 Decembr.	1	123	104
Modeſtus mar.	Mazara	294	15 Iunij	1	91	67
Neophyta mar.	Leontini	238	17 April.	1	43	
Neophytus Epiſc.	Leontini	295	1 Septemb.	1	98	72
Nicandri Anachoretæ inuent.	....	....	19 Septembr.	2	37	15
Nico mart.	Neapolis	253	23 Martij	1	44	34
Nicolaus Conf.	Syracuſæ			2	32	
Nicolaus Eremita	Adernio	1167	17 Auguſti	2	180	61
Nicolaus monachus	Netum	1230	1 April.	2	200	
Niuitus mart.	....	...	15 Iunij	1	123	104
Nympha virg. & mar.	Panormus	310	12 Nouemb.	1	141	115
Eius capitis Translatio		1593	6 Sept.	1	146	126
Oliua virg. et mar.	Panormus	915	12 Iunij	2	84	28
Pancratius Epiſc.	Antiochia	102	3 April.	1	7	10
Pappiani mar. Translatio	....	331	28 Iunii	1	148	134
Peregrinus mar.	Syracuſæ	90	3 Nouemb.	1	20	18
Peregrinus Conf.	Grecia	90	30 Ianuar.	1	35	26
Petrus mart.	Syracuſæ	. .	23 Septemb.	2	39	20
Petri Anachoretæ inuen.	....		19 Septemb.	2	37	15

Nomen	Patria	Annus Chr.	Dies feſtus,	Tomus	Folium vbi vita.	vbi Animad.
Petrus Hieremias Conſ.	Panormus	1452	3 Martij	2	...	
Philadelphus mar.	Præfect. in Aſconia	253	10 Maij	1	64	51
Eius Tranſlatio	...	1517	2 Sept.	1	72	
Philaretus mart.	Panormus	828	8 April.	2	42	16
Philaretus Conſ.	Panormus	1070	6 Aprilis	2	112	42
Philippus Presb.	Bethſaida	90	12 Maij	1	24	19
Philippus Diaconus	Panormus	130	12 Maij	1	33	
Placidus Abbas et mar.	Roma	541	5 Octob.	1	172	145
Eius, Sociorumq; Inuen.	..	1588	3 Aug.	1	184	155
Pontianus mart.	Catana	....	31 Decemb.	1	123	104
Potamio Epiſc.	Agrigentum	253	29 Ianuar.	1	173	
Proculus mart.	Panormus	309	8 Decemb.	1	140	
Procopius Epiſc. et ma. cũ ſoc.	Tauromenium	903	....	2	60	25
Protus mart.	...	....	15 Iunii	1	123	104
Quintianus mar.	Catana	.....	31 Decemb.	1	123	104
Quintianus mar.	......		15 Iunij	1	123	104
Reſtitutæ V. miraculum	....	1382	17 Maij	2	249	
Rhodippus Epiſc.	Leontini	312	2 Febr.	1	146	133
Robertus Abbas	Syracuſæ	...	24 Aprilis	2	32	
Roſalia V. Anachoretis	Panormus	1160	4 Septemb.	2	146	
Eiuſdem Inuentio	....	1624	15 Iulii	2	153	
Rufinus mart.	Syracuſæ	....	21 Iunij	1	123	104
Sabbas Abbas	Agyrium	995	5 Decemb.	2	100	
Sabinus Epiſc.	Catana	690	15 Octob.	2	3	
Sabinus mart.	....	303	21 Febr.	1	103	82
Seia virg. & mart.	Tauromenium	..	...	1	10	
Serapion Conſ.	Catana		12 Septemb.	2	32	
Sergius Papa	Panormus	702	9 Septemb.	2	4	4
Seuerus Epiſc.	Catana		21 Martij	2	32	
Seuerinus Epiſc.	Catana	312	8 Iunij	1	163	
Sextus mart.	Catana	...	31 Decemb.	1	123	104
Sierius	..	...	18 Iunij	..	...	
Silueſter monachus	Troina	1164	2 Ianuarii	2	176	59
Syluia	Panormus					
Simeon monachus	...		27 Iulij	2	32	
Simeon monachus	Syracuſæ	1037	1 Iunij	2	101	36
Simplicianus mar.	Catana	....	31 Decemb.	1	123	104
Sophia virg. & mar.	....	304	23 Septemb.	1	137	118
Sperus mart.	Tauromenium	...	8 Iulij	1	123	104
Stephanus Papa IV.	Syracuſæ	772	1 Febr.	2	28	12
Stephanus mart.	Catana	....	31 Decemb.	1	123	104
Stratonicus mart.	Leontini	253	24 Iulij	1	75	59
Suſaona mar.	Tauromenium	90	7 Iunij	1	23	19
Thallelæus Conſ.	Leontini	253	24 Maii	1	75	59
Thecla virg.	Leontini	262	10 Ianuarij	1	88	65
Theodulus mart.	...	...	15 Iunii	1	123	104
Theoctiſtus Abbas	Caccabe		4 Ianuarij	2	33	
Theodoſius Epiſc.	Syracuſæ	702	18 Maii	2	3	
Theognia virg.	Menæ	312	5 Ianuar.	1	147	
Timotheus ma.	Antiochia	284	24 Ianuar.	1	90	66
Triphina mart.	...	...	5 Iulij	1	123	104
Trophima virg. & mart.	Pactæ		5 Nouemb.	1	131	108
Venera virg. & mart.	Gala	929	26 Iunii	2	84	30
Victor mart.	...	264	14 Maii	1	40	30
Victoria virg. et mart.		383	21 Octob.	1	169	143
Victorinus mart.	Roma	541	5 Octob.	1	172	145
Eius Inuentio		1588	3 Aug.	2	144	155
Vitalis Abbas	Caſtronouum	990	9 Martii	2	86	32
Eius Tranſlatio	.....	1020	28 Aprilis	2	93	33
Vitus mart.	Mazara	294	15 Iunii	1	91	67
Eius Tranſlatio	..	806	13 Iunij	1	96	71
Vrſus Epiſc.	Syracuſæ	398	13 Aprilis	1	163	104
Zenais virg. et mart.	Tauromenium	90	7 Iunii	1	23	19
Zoſimus Epiſc.	Syracuſæ	656	30 Martij	1	226	180

INDEX OPVSCVLORVM
DE SANCTIS SICVLIS

QVORVM PLVRIMA NVNC PRIMVM PRODEVNT.

TOMO SECVNDO.

	Vitar. fol.	Anim. fol.
De S. Agathone Panormitano & Romano Pontifice ex Græco Menologio Imperatoris Baſilij.	1	1
Vita S. Agathonis Papæ ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario.	1	1
Vita S. Leonis Papæ ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario.	2	3
Vita S. Cononis Papæ ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario.	2	
De S. Sabino Epiſc. Catanenſi & Confeſſore ex Vita S. Leonis & Breuiario Gallicano	8	
De S. Theodoſio Epiſc. Syracuſano ex Panegyrica oratione S. Marciani eruta ex Bibliotheca Vaticana.	3	
Vita S. Sergij Papæ ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario.	4	4
De S. Leone Thaumaturgo Catanæ Epiſcopo ex Græcorum Menæis.	5	6
Vita & Geſta B. Leonis Epiſcopi Catanæ ex Græcis verſa, ex Codice Vaticano, & ex Bibliotheca crypta Ferrata, & S. Saluatoris Meſſan.	6	6
Vita S. ac Beatiſſimi Leonis Catanenſis Epiſc. ex M.S. cod. Syracuſ.	9	9
Vita S. Leonis Catanenſis Epiſc. verſibus expreſſa ex M.S. codice Monaſterij S. Saluatoris Meſſan.	22	11
In S. Leonem Epiſc. Catanenſem Hymnus S. Ioſephi Hymnographi in Menæis.	26	12
Vita S. Stephani Papæ ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario	28	12
De S. Iacobo Epiſc. Catan. & M. ex Menologio Guillelmi *Cardinalis Sirleti, & ex Anthologio* Græcorum.	32	
Plures in Sicilia SS. *Confeſſores incerto æuo. S. Seuerus Epiſc. S. Hermogenes Epiſc. S. Robertus Abbas, S. Attalus Abbas, S. Bernardus Abbas, S. Lucas Abbas, S. Simon Monachus, S. Nicolaus Confeſſor, et. Euplius & Serapion, ex varijs Martyrologijs.*	32	
De S. Theoctiſto Abbate in monaſterio Cucumienſi ex Hymno Græci Menologij, & Græcorum *Horologio.*	33	
S. Theoctiſti Hymnus ex Menologio.	34	
Commemoratio Hippolyti Sicilienſis Epiſcop. ex Hiſtoria legationis Luitprandi Cremonenſis *Epiſcopi.*	36	14
Commemoratio Inuentionis SS. *Nicandri, Gregorij, Petri, Demetrij & Eliſabettæ ex* M.S. *codice* Monaſterij S. Saluatoris.	37	15
Vita S. Lucæ Confeſſoris Tauromenitani ex Græcorum Menæis.	41	
De S. Clemente Abbate Syracuſano.	41	
De S. Ioanne Iuniore Fragmentum Hymni & M.S. *Condacario Monaſterij Baſilienſis S. Philippi Fragalatis.*	42	
Vita S. Philareti Monachi & *M. ex* M.S. *codice* Monaſterij *s. Bartholomæi di Virgine in Calabria.*	42	
Vita S. Ioſephi Hymnographi ex m. s. Græco codice Monaſterij s. Saluatoris.	43	16
Vita eiuſdem s. Ioſephi Hymnographi ex Græcorum Menæis.	51	
Petri Humillimi Argiuorum Epiſcopi Epitaphium in B. Athanaſium Methones Epiſcopum ex m.s. Græco codice monaſterij S. Saluatoris Meſſan.	52	18
Certamen SS. Martyrum Andreæ, Ioannis, Petri & Antonij qui in Africa mortem obiuere, ex Menologio Sirletiano.	59	20
Martyrium S. Procopij Epiſc. Tauromenitani, & Sociorum ſcriptore Ioanne Diacono Neapolitano ex m. s. codice Monaſterij s. Seuerini Soſſij *Ordinis S. Benedicti.*	60	21
Vita S. Eliæ Iunioris Monachi ſcriptore Anonymo ſed Synchrono & m. s. codice monaſt. s. Saluatoris Meſſan.	63	23
Vita s. Leonis Lucæ Abbatis & Confeſſoris ex m. ss. codicibus Eccleſiæ Panormitanæ, Mazarenſis, & Corilionenſis.	80	27
Vita S. Oliuæ V. & M. Panormitanæ ex m. s. codice Eccleſiæ Panormitanæ.	34	28
Martyrium s. Veneræ Virginis Siculæ ex hiſtoria Sicula & traditione Ec-		

cleſia

	Vitar.fo.	Animad.f.
cleſiæ Caſtri Regalis & Galæ.	86	30
Vita S. Vitalis Abbatis Anonymo Scriptore Monacho.	86	31
Tranſlatio S.Vitalis Abbatis.	93	33
Vita S Lucæ Abbatis ab Anonymo eius Diſcipulo ſcripta.	96	34
De S Sabba Abbate Monaſterij Agyrenſis S.Philippi.	100	
Siculi Eremitæ commemoratio ex B Petro Damiani in vita S.Odilonis.	100	
Vita S. Simeonis Syracuſani ab Eueruino Abbate Monaſterij Dolcienſis conſcripta.	101	36
Vita S.P.Noſtri Ioannis Cognomento Theriſtes ex M.S.codice Monaſterij eiusdem S Ioannis iuxta Stilum Calabriæ Vrbem.	107	38
Vita S.Marinæ V.ex M.S.Græco codice Monaſterij S.Saluatoris.	109	40
De S.Philareto Iuniore Nili Monachi ſermo ex Bibliotheca Monaſterij S. Saluatoris Meſſan.	112	41
De B.Elia M. ex Gaufredo.	127	
Vita S.Gerlandi Epiſc. Agrigentini & Confeſſoris ex M.SS.codicibus Ecclesię Agrigentinæ,Panormitanæ,& Saccenſis.& alijs	128	
Tranſlatio & miracula eiuſdem S.Gerlandi Epiſc.	129	
Vita B. Chremetis Primi Abbatis Monaſterij S. Saluatoris de Placa, Auctore Oct.Caietano.	131	37
Vita & Miracula S.Lidani Abbatis auctore Dionyſio Epiſcopo Setino ex membranis Eccleſiæ Setinæ.	133	47
Vita S.Bartholomæi Fundatoris Magni Monaſterij S.Saluatoris a Daniele Monacho ſcripta & ex Græcis codicibus tranſlata.	136	49
De B.Coſma Epiſc.Africano,ex traditione Eccleſiæ Panormitanæ, & eius ſepulcrali epigraphe.	144	58
S.Chriſtinæ V.& M. tranſlatio ex M.SS. codicibus Eccleſiæ Panormitanæ & Sapinenſis	145	58
De S.Roſalia Virgine Panormitana & Anachoretide. Auctore Octauio Caietano S.I.	146	
Vita S.Roſaliæ Virginis ex Hiſtoria Iordanis Caſcini Soc Ieſu.	147	
Inuentio Corporis S. Roſaliæ V. Panormitanæ ex Hiſtoria Iordanis Caſcini.	153	
Aliquot Miracula in Inuentione S. Roſaliæ V. Panormitanæ ex Hiſtoria Iordanis Caſcini.	153	
Aliquot Miracula in Inuentione S.Roſaliæ V.Panormitanæ publicis tabulis,& iuratis teſtibus auctoritate Eccleſiæ conſignata.	165	
Vita S.Laurentij Monachi Confeſſoris ex M. SS.Græcis codicibus italice olim verſis.	. .	
Vita S. Silueſtri Trainenſis e M.SS.Gręcis Monaſterij Trainenſis.	176	59
Hymnus in D.Silueſtrum e ſacris codicibus eiusdem Monaſterij.	178	
Vita S.Nicolai Adernionis Eremitæ ex Anonymo Monacho Synchrono & ſacris Lectionibus Breuiarij.	180	61
Coſmani Theologi in D.Nicolaum Eremitam Hymnus.	181	62
Vita S.Lucæ Abbatis cognomento Caſulij ex M.SS codicibus Nicoſienſibus.	181	63
Vita S.Angeli M ſcriptore Enoch Patriarcha Hieroſolymitano collata cum M.SS. codicibus, præcipue Vaticanis.	184	64
De B. Nicolao Netino Monacho Ciſtertienſi penes S.Mariam de Arcu.	200	
Vita S. Cononis Monachi Neſitani ex Græcis codicibus verſa, & ex alijs ſcriptoribus.	200	67
Illuſtria quædam eiusdem S. Cononis miracula	201	
De Virginis Drepanitanæ Aduentu in Siciliam ſcriptore Octau Caiet.S.I,	201	
Vita B Gandolfi Ordinis Minorum. ex Iacobo Narnia Epiſc.Cephaladenſi.	209	68
Hiſtoria aduectę in Siciliam Imaginis Crucifixi Ieſu Chriſti D. N. apud Netinos culta.	214	
Vita B. Luciæ V.ex M.SS. codice Salernitano in Monaſt. Virginum D.Mariæ Magdalenæ incerto auctore.	216	76
Vita & Miracula S.Alberti Confeſſoris Auctore Vincentio Barbaro.	219	2
Vita B.Auguſtini Nouelli ex Beato Iordano de Saxonia & alijs.	226	79
Vita B.Guilelmi Cœnobiarchę ex opido Politio ex Lectionibus proprij officij eruta.	230	81
Inuentio & Miracula B.Gerlandi equitis.	234	82
Vita B Friderici Syracuſani Solitarij ex M.SS.codicibus.	239	83
Vita B.Gerardi Confeſſoris ex B.Bartholomæo Piſano excerpta.	240	84
Vita S.Conradi Eremitæ ſcripta a Vincentio Littara.	246	85
Memorabile Miraculum a D.Reſtituta editum.	149	
Memoria SS. Claui Ieſu Ch.D.N.in Monaſterio D.Nicolai Ordinis S.Benedicti in Vrbe Catana.	250	88
Vita B.Guilelmi Netini Eremitæ ex Iuratis Actis auctoritate Eccleſiæ.	251	89

Vita

	Vitar. fo.	Animad. f.
Vita B. Petri Hieremiæ Scriptore Anonymo, ſed Synchrono.	254	90
Vita B. Euſtochij Abbatiſſæ Cœnobij Montis Virginum Meſſanæ, auctore Abb. Franciſco Maurolyco.		91
Hiſtoria reperta SS. Septem Angelorum imaginis in Vrbe Panormi, ex ijs quæ ſcripſere Thomas Belleroſus & Antonius Duca.		92

In Appendice.

De aliquot antiquioribus pietatis fama illuſtribus. vbi epiſtola de Syracuſarum excidio a Saracenis. Vita Antonij de Noto; & mors Fr. Iuniperi Siculi.

Origines Illuſtrium ædium Sanctiſſimæ Deiparæ Mariæ in Sicilia, quarum indicem fol. 301. reperies,

FINIS.

Digitized by Google

DE SANCTO AGATHONE

PANORMITANO ET ROMANO PONTIF.

Ex Græco Menologio Imperatoris Baſilij.

AGATHON Thaumaturgus, in Italia, parentibus pijs natus, atque ab ijs ſummo ſtudio omnibus ſacræ ſcripturæ literis eruditus, tantam ex ea vtilitatis, tantumque compunctionis cordis percepit, vt mortuis parentibus, congeſtas ſtatim vnum in locum facultates, die vno, pauperibus diuiſerit: dein in monaſterium incluſus, totum ſe diuino cultui mancipauit, dies noctesque Deum pro mundi ſalute precibus fatigans, a quo miraculorum munere dignatus, Thaumaturgi cognomen tulit. Poſt hæc vero Eccleſiæ Pontifex creatus republica optime administrata, ſeipſum, vitamque ſuam, omnibus ſingulare bene viuendi exemplum reliquit.

Vide Animaduerſ. fol. 1.

VITA S. AGATHONIS PAPÆ.

Anno Chr. 682. 10. Iunij.

Ex Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario.

1 Agatho ex Monacho Pontifex. AGATHO 1 natione Siculus, ex monacho Pontifex, ſedit annos tres menſes 8. dies 15. tanta benignitate, ac manſuetudine fuit, vt nemini non eſſet iucundiſſimus. Clerum diuerſis ordinibus, & honoribus ampliauit.
2 Atearium 2 per ſe ipſe præter conſuetudinem agere voluit: ſed morbo detentus aliũ de more inſtituit: Eo Pontifice, Theodorus Rauennæ Archiepiſcopus, poſt multos tandem annos, Apoſtolicæ ſedi ſe præſentauit. Dederant piiſſimi Principes Conſtantinus, Heraclius, & Tiberius Augg. literas per Epiphanium, qui erat ijs à ſecretis, ad Donum, quem adhuc ſuperſtitem putabant, Agathonis anteceſſorem, quibus hortabantur, vellet Pontifex ſacerdotes, alioſue in vrbem regiam legare, ad Eccleſias 3 aliquando conſociandas.
3 Sextam Synodum indicit. His acceptis, Agatho tantam rem ſegnius, aut lentius agendã non putauit. legat igitur extemplo Abundantium Paternenſem, Ioanné Rheginum, & Ioannem Portuenſem Epiſcopos: Theodorum præterea, & Georgium presbyteros Ioannem diaconum, & Conſtantinum Subdiaconum; Theodorum item presbyterum Rauennaté, ac monachos Dei ſeruos. abeũt Conſtantinopolim, ab Imperatore perhonorifice accipiuntur, monentur ne per tumultum, turbaſq; ſed placide, moderateq; negotium tranſigant. interfuere Synodo, præter Imperatorem, Macarius Antiochenus, & Georgius Patriarcha Conſtantinopolitanus, ipſique Apoſtolicæ ſedis legati, & ex Oriente 4 Epiſcopi CL. quæſitum, vt explicaretur apertius, vna ne, an duæ ſint in Chriſto Domino voluntates? inuertunt Macarius, & Georgius veras Patrum ſentẽtias, Synodos corrumpunt. inſtant orthodoxi, adductiſq; SS. Chryſoſtomi, Cyrilli, Athanaſii, Baſilij, Gregorij, Dionyſij, Hilarij, Ambroſij, & Leonis ſententijs, Georgium adigunt, mutare mentem, & vera ſentire. Macarium verò pertinacem, nec ad Synodicam 5 Agathonis, cui ſubſcripſerant 6 Occidẽtis Epiſcopi CXX. acquieſcentem, anathematizant, è Synodo exturbant, Romamq; 7 cũ ſuis eijciunt in exſilium; eiuſq; & aliorum 8 nomina, figuraſq; vbi vbi forent, expungunt ac delent: in locum 9 Macarij, Theophaniũ ſufficiunt, Abbatem in Sicilia Monaſterij, q. Baias dicunt. hic exitus improborum. ſic, quas texuerant, aranearum telæ diſſipatæ ſunt. quod eò nimirum prodigio monſtratum. eò quippe die, quo die Macarius expulſus eſt, tot ac tam nigræ, ſpectante populo, Conſtantinopoli cecidere aranearũ telæ, vt non mediocris omnes cœperit ſtupor. ita diſcidio ſublato, ciuiliq; inter Chriſtianos bello compoſito, Ioannes Epiſcopus Portuenſis, Dominico die Paſchæ, coram Principe, ac Patriarcha, in Eccleſia B. Sophiæ, Miſſam latine celebrat; latine etiam omnibus acclamantibus, piiſſimorumq; Augg. laudes prædicantibus. Ceterum poſtulauit ab

4 Quæ in eo Concilio egregio acta. 5 6 7 8 9

10 Imperatore Agatho, de ea 10 pecuniæ ſũ-
ma, quæ dari ad Pontificis ordinationem
ſolita erat, remitteretur, ac detraheretur. li-
teras ea de re à Conſtantino accepit ex ſen-
11 tentia, ita tamen, 11 vt Pontifex, qui de-
inde eligeretur, non ordinaratur prius, quam
generale decretum in regiam vrbem ad Im-
peratorem deferretur, ſicque eo conſcio, ac
iubente, res tota conficeretur. Idem quoq;
Pontifex rogam 12 vnam Clero vniuerſo 12
dimiſit: ad luminaria quoq; Apoſtolorum,
& S. Mariæ ad præſepe ſolidos dedit CIↃ.
CIↃCLX. creauit vnica ordinatione preſ-
byteros X. Diaconos tres, Epiſcopos per di
uerſa loca 18 ſepultus ad B. Petrum 4.
idus Ianuarij 13 vacauit ſedes annum v- 13
num, menſes 7 D. V.

Vide Animaduerſ. folio 1.

Anno Chr. 684. 18. Iunij.

VITA S. LEONIS PAPÆ

Ex Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario.

LEO 1 natione Siculus, patre
2 Paulo a tribus Epiſcopis An-
drea Oſtienſi, Ioanne Portuẽſi
& Placẽtino Velitrenenſi (Epi
ſcopo enim Albanenſis eccle-
ſia carebat) Pontifex a Ma-
4 ximus ordinatus, Pontificatum geſſit mẽſes
10. dies 18. vir eloquentiſſimus, diuinis lit-
teris ſatis inſtructus, Græce, latineq; doctiſſi-
mus; Muſices verò in primis peritus; quam
artem exercitatione quoq; perpoliuerat; po-
puli incitamentum ſingulare ad bona opera
vel cognoſcenda, vel obeunda: paupertatis
ſtudioſus: pauperum prouiſor, non animo ſo
Acta Sextæ Synodi recepit lum, ſed & opere, & labore ſollicitus. ſuſce-
pit is 6 Synodum, ſub Conſtantino pijſſimo,
clementiſſimoq; Principe in vrbe regia, ra-
3 gio 3 in palatio, cui Trullus nomen, cele-
4 bratã; Græceq; 4 conſcriptam: in qua præ-
ter Apoſtolicæ ſedis legatos, & Patriarchas
duos, Conſtantinopolitanum ſcilicet, & An-
tiochenum, interfuere Epiſcopi CL.; in eaq;
5 Cyrus, 5 Sergius Honorius, Pyrrhus, Paulus,
Petrus Macarius cum diſcipulo ſuo Stepha-
no; ſed & Polychronios nouus ſimõ, qui vnã
in Chriſto voluntatem prædicabant, condẽ-
nati ſunt. ex quibus Macarium, Stephanum,
Polychronium, & Anaſtaſium in hæreſi per-
tinacius obdurantes, alium in alio monaſte-
6 rio Leo retruſit. idem verò Anaſtaſiũ 6 Preſ
byterum, & Leontium eccleſiæ Conſtantino-
politanæ Diaconum, ex vrbe regia Romam
cum eo, de quo dictũ eſt, Macario, ceteriſq;
miſſos, neq; dum per Synodum à fidelium
communione ſeiunctos, feſto Theophaniæ
die abſoluit, fidem ſuam é ſcripto (quod ſu-
pra Synodus decreuerat) exponentes, om-
neſq; hæreticos, atq; adeo prædictos eiuſ-
dem erroris conſcios, quos ſancta ſynodus
anathematizauerat, execrantes. Ceterum
ſub Leone quoq; Rauennas eccleſia per Di- Epiſcopum Rauennatẽ redigit in ordinem.
uales iuſſiones clementiſſimi Principis in
ordinem redacta, & apoſtolicæ ſedi reſtitu-
ta eſt: vt Archiepiſcopo mortuo, qui electus
fuerit, ex antiquo more, Romam veniat or-
dinandus. Huius 7 Pontificis eſt conſtitu- 7
tum illud, quod in eccleſiæ Archiuio ſerua-
tur, ne qui fuerit Archiepiſcopus ordinatus,
aut pro vſu pallij, aut pro alijs officijs eccle-
ſiaſticis, quidquam perſoluat. Sed ne Mauri
8 quandam Epiſcopi dies anniuerſarius ce- 8
lebraretur, vetuit. Hic eccleſiam poſuit in
Vrbe, iuxta S. Bibianam, vbi & SS. Simplicij,
Fauſtini, Beatricis, atq; aliorum Martyrum
corpora condidit, quam D. Pauli Apoſtoli
nomine dedicauit. alia quoq; eius iuſſu in
honorem B. Sebaſtiani, nec nõ Georgij mar
tyris eccleſia cõſtructa eſt ad velum aureũ.
hic Iunio menſe, die 17. Presbyteros ordi-
nauit nouẽ, Diaconos tres, Epiſcopos alios
alijs in locis 23. ſepultus 9 tandem eſt ad 9
B. Petrum Apoſtolum 4. Kal. Iulij. Vacat in-
terea ſedes menſes 2. dies 22.

Vide Animaduerſ. folio 6.

Anno Chr. 687. 22. Sept.

VITA S. CONONIS PAPAE

Ex Anaſtaſio S.R.E. Bibliothecario

COnon 1 oriundus ex patre Traceſio, 1
apud 2 Siciliã educatus, Romã inde
1 adueniẽs, vbi in Romana eccleſia, inter preſ
2 byteros meruiſſet, 3 Pontifex creatus, ſe-
dit menſes 11. D. 23. in cuius tamen elec-
3 tione, non leuis extitit inter clerum, exerci-
tumq; diſſenſio. ille Petrum Archipresbyte-
rum, hic Theodorũ presbyterum, in demor-
tui Põtificis locum, ſufficere conabatur. ſed
ſacerdotes tandem, clerusq; piſcopiũ Late-
ranenſe ingreſſi, Cononẽ vnanimes eligunt,
cuius prouecta ætas, veneranda canities, An
gelicus aſpectus, ſermo verus, ſimplex anim'
quieti mores, religioſa vita ne cauſis, actibuſ
que ſecularibus abhorrẽs animus, tanto ma-
giſtratu digniſſimũ prædicabãt. Probatur 4 4
electio Iudicibus, exercituſq; primatibus, &
exercitui vniuerſo, necnon Exarcho Rauen-
nati Theodoro, qui eam per nuntios de mo-
re acceperat. vbiq; digno, atq; adeo caro Põ
tifici acclamatur. Pontificatu ſuſcepto, nihil
Conon, quod tantũ munus poſtularet, præter-
miſit vnquã. Epiſcopos creauit per diuerſa
loca 16. ſed diuturno implicitus morbo, vt
vix etiam ſacerdotum ordinationes explere
potuerit, obijt, tanta clero, monaſterijſq; re-
licta auri ſumma, quantã Papa Benedictus
aura legarat. ſepelitur ad B. Petrũ Apoſtolũ
22. menſis Octob. Vacat interea ſedes mẽ-
ſes 2. dies 13.

DE S.

Anno Chr. 690. 15. Octob.

DE SANCTO SABINO
EPISC. CATANENSI, ET CONFESS.

SABINVS Catanæ Vrbis fuit Epiſcopus; eius ſanctiſſimi viri geſtæ res interiere; ſed in terræ nomen, minime pariar; teſtimonijs de ſanctitate eius allatis, quæ tempora reliquere. à ſcriptore vitæ B. Leonis hoc exornatur elogio: Sabinus vir meritis conſpicuus, fide, vita, moribus Deo dignus Antiſtes, quem non vniuerſi modo, qui ex eius diœceſi erant, verum etiam Siculi omnes præ ſanctitate venerabantur. Expleto curſu migrauit è vita, poſſeſſurus in cælo vitam cum Chriſto æternam. Hæc habet is ſcriptor de Sabino claruiſſe ſpiritu prophetico, teſtis eſt Iambographus Græcus in Leone de quo moriens Sabinus oracula, quæ Iambis item tranſferimus, hæc edidit.

Id eum videret Catana Antiſtes integer
Sabinus, hęc haud mendax vates edidit:
Simul ac, inquit, natura nos ceſſerimus,
Noſtras ſubibit optimus Paſtor vices
Leo, ſanctęque ſuos ſibi paſcet greges.
Salubre inigens ad pabulum felix pecus.
Fulgebit idem ſignis ac miraculis,
Vt efferatur ſuperum Regi gloria.
Ponetque templum Lucię inuictiſſimę.
Hæc cū dixiſſet poſt paulo emoritur ſenex:
Cunctipotenti Deo commendans ſpiritum,
Beatas ad piorum ſedes euolat,

Ad hæc Breuiarium Gallicanum in Sancto Leone, Sabinus ait, vir ſanctus, Catanæ Epiſcopus, ad Dominum migrauit. cetera ignoramus. cauſſas repetere, acerbiſſimum eſt.

Anno Chr. 700. 18. Maij.

DE SANCTO THEODOSIO
EPISCOPO SYRACVSANO.

THEODOSIVS, beatæ memoriæ, Syracuſanorum Epiſcopus, æterna laude dignus, Dei miles eximius, Spiritus ſancti virtute, aduerſum Dæmones ſtrenue decertauit, glorioſe debellauit. haud procul Syracuſis ſpeluncæ quædam erant, vltra Sancti Marciani templum, atque adeo ſubterraneæ ſpecus, quæ à templo occupabantur, ſibi ipſis inuicem peruiæ, eodemque nomine Pelopia appellabantur. hæc vi quadam, & arte (architectus doli, veterator ſerpens erat) ſibilum, ſonitumque ex ſeſe fundebant, & ſpectrorum inania obiectabant. infirmiorum animi fucato pellici ſibilo, viſiſque percelli; dein in fraudem induci; mox in apertum impiæ ſuperſtitionis barathrū deuolui. quæ vbi Beato Theodoſio Epiſcopo innotuere, præſtigioſum hunc ſonitum multorum perniciem eſſe, & Eccleſiæ Chriſti ſponſa indignum ratus, non tulit. igitur occultis primum precibus, abſtinentia cibi, peruigilijſque numen inflectit. vbi cælo exauditas preces perſenſit ſuas, hoſtem aduerſus accingitur, apertamque in aciem prodit. ſtato die, ſacerdotum adſcito ordine, Cleroque, & vniuerſo populo, cum coniugibus, ac liberis, ad ſpeluncam ſupplicabundus contendit. ea pietatis palæſtra, & glorię campus fuit. horas aliquot, ab omni cœtu oratum eſt. altare dein fixum e regione aditus ſpeluncæ: diuinaque liturgia rite peracta, Ieſu Chriſti myſteria à ſingulis percipiuntur. quo facto, Sanctiſſimus Antiſtes ſpeluncam ſacro crucis ſigno ter obduxit, continuas preces addens. tum dato plebi ſigno, ſaxis penitus obſtruxere. ſacrorum finis, atque præſtigiarum iuxta fuit. proſtratus Dæmon obmutuit, ac nihil auſus. O miram Theodoſij fidem, quæ inani illa ſuperſtitione, ſpectriſque hominum animos liberauit, victumque Dæmonem procul egit. narrantur hæc in Panegyrica oratione Sancti Marciani ex Vaticana bibliotheca exſcripta, quam velut coronidem ad eiuſdem Sancti Marciani vitam addidimus. Ceterum Theodoſius cum præclari ſedem ſacerdotij ſummæ ſanctitatis, & iuſtitiæ laude obtinuiſſet, beato fine quieuit. colitur in eccleſia Syracuſana, anniuerſario feſto die, decimoquinto Kalend. Iunij.

Digitized by Google

AnnoChr. 703. 9Sept ébr.

VITA SANCTI SERGII PAPÆ

Ex Anaſtaſio S. R.E. Bibliothecario.

1 Sergius Panormo Romam profectus.

SERGIVS 1 ex Antiochia, *Syriæ* regione, oriundus, Panormi natus eſt, Italiæ vrbe, ex Tiberio. ſedit annos 13. menſes 8 dies 14. is Adeodato Pontifice, Romam veniens, in clerum adſcitus, pijs cantoribus, quod in ea arte valeret, præfectus eſt. mox ceteris initiatus ordinibus a Leone ſanctiſſimo Pontifice ad ſacerdotium euectus, tituloque *S. Suſannæ*, qua ad duas domos dicitur, donatus eſt. presbyter cœmeteria frequentare, ibique ſacris operari ſedulo, pieque cœpit. ſeptennio poſt Conone Pontifice mortuo, coorta de more in Vrbe diſſenſio: Theodorum Archipresbyterum alij, alij Paſchalem Archidiaconum Papam expetebant. cum ergo nulla inter eos fieri poſſet animorum conſenſio, primates Iudicum, & Romanus exercitus, Cleri plurima pars, imprimiſque ſacerdotum, ac ciuium multitudo. *Sergium* Presbyterum ad vnum omnes è media turba tollentes, in oraculum 2 primo B. Cæſarij martyris, mox in Epiſcopium Lateranenſe, cedentibus ijs, qui locum occupauerant, facto impetu, fauſtis acclamationibus intro duxere. Electum Theodorus Archipreſbyter libens, volenſque ſalutat, & oſculatur. idem quoque Paſchalis alter competitor, tametſi inuitus, tandem facit. ſed, qua erat improbitate, Ioannem Patricium, & Exarchum cognomento Platyn, eiuſque Iudices, literis, nuntijs, muneribus, pollicitationibuſque clanculum ita concitauit, vt Romam ille improuiſus aduenerit. ſed vbi omnes in Sergium conſenſiſſe animaduertit, Paſchalis quidem in præſenti libidinem explere non potuit Exarchus: ſed quas Paſchalis ipſi promiſerat, ab eccleſia centū auri libras flagitat. aduerſatur Sergius, ac proclamat, nec ſe id vmquam pollicitum; neque verò eſſe, vnde tantum auri perſoluatur. iubet nihilominus, ſi hac forte ratione furor hominis reſideret, cantharos, 3 & coronas, quæ ante 4 ſacrum altare, & B. Petri confeſſionem pendebat, deponi, ac pignori dari. quamquā nec ſic quidem ille acquieuit, donec promiſſum aurum numeratum eſt. nec tamen Paſchalis improbitas obſtitit, quo minus ex diuino conſilio Sergius Pontifex ordinaretur. quin & improbitatis pœnas non multo poſt ille perſoluit: nam magices accuſatus, & ſortilegij, Archidiaconatu priuatus, & in monaſterium detruſus, quinquennio poſt in eadem vſque pertinacia perſiſtens mortuus eſt.

2 Cononi in Pontificatu ſuccedit.

3

4

Per ea tempora, quibus Reipublicæ Chriſtianæ clauum tenebat Sergius, Iuſtinianus Imperator 5 concilium haberi iuſſit in vrbe regia in quo capita quædam adnexa fuere eccleſiaſtico ritui aduerſantia. cuncta ergo quaſi rite definita per ſynodum in ſexdigeſta tomos, & 6 ab tribus Patriarchis Alexandrino, Conſtantinopolitano, & Antiocheno, ceteriſque Præſulibus, atque Apoſtolicę 7 ſedis legatis, quos etiam in fraudem induxerant, ſubſcripta & Imperatoris chirographo confirmata Romam ad Sergium deferuntur, caput omnium ſacerdotū, vt & 8 ipſe ſubſcriberet. ſtetit intrepidus contra Imperatorem Pontifex, libros reſpuit, abiecitque indignabundus, mori potius optans, quam nouarum rerum ſtudioſis, & a veritate deſciſcentibus conſentire. Ira percitus Imperator Sergio Magiſtriano, in contemptum ſcilicet Pontificis, Romam miſſo, Ioannem Portuenſem Epiſcopum, & Bonifacium Apoſtolicæ ſedis conſiliarium in Vrbem regiam abduxit. deinde Zachariç Protoſpathario ſuo immaniſſimo imperat, Sergium ad ſe Conſtantinopolim trahat. quod vbi reſciuere (Deo nimirum eccleſiam protegente, Beatoque *Petro* Apoſtolo ſuffragante) milites Rauennates, Ducatuſque Pentapolitanos, ac finitimę quæq; gentes, conuenere omnes, vt Zachariæ audaciam contunderent, *Pontificemque* 9 fortiter defenderent. Perterritus multitudine, animiſque Zacharias, pręſentemque mortem extimeſcens, ad Pontificem aduolat tremebundus, miſericordiam implorat, ab ſe omnem repellat iniuriam, rogat. adſtant illi contra armati, in Lateranenſe Patriarchium contendunt, Pontificem viſuri, quem fama ferebat, per noctem ſublatum & in nauigium immiſſum. iamque obſeratas fores perrumpere dum volunt, rebus ſuis deſperans Protoſpatharius ſub Pontificis lectum ſe conijcit, mente pene, ſenſibuſque deſtitutus. confirmat hominem pius Pontifex, afflictum erigit. egreſſus inde frequentem multitudinem perhonorifice, gratoq; animo acceptam ſuauiſſime allocutus, lenit feroces animos, a furore reuocat. quamquā ij, quæ ipſorum erat in eccleſiam, ſanctiſſimumq; *Pōtificem* reuerentia à Patriarchij cuſto-

5

6

7 Pſeudo Synodum reprobat.

8

Ab Italis militib⁹ defenditur.

9

cuſtodia vſque non deſtitere, dum Zachariam iniurijs, & contumelijs onuſtum ex vrbe exturbaretur. nam & is à quo immiſſus ipſe fuerat, Imperator, eodem ipſo tempore regnò eiectus meritas dependit impiæ temeritatis pœnas: & eccleſia cum ſuo paſtore ſeruata, tuta, tranquillaque pace vſa eſt.

Multis optimus Pontifex rem ſacram ornauit monumentis, inſtitutis auxit. is enim argenteam capſam peruetuſtam in angulo ſacrarij B. Petri iacentem à Deo monitus inuenit; inuentamque, peracta prece, reſignans, crucem vidit varijs, pretioſiſque lapillis perornatam: detractiſque inde quat-
10 tuor 10. laminis, in quibus gemmæ continebantur miræ magnitudinis, pulcherrimæque, partem reperit Dominicæ crucis. quæ iam inde ab eo tempore, feſto quoque Exaltationis ſanctæ Crucis die in baſilica Saluatoris, quæ Conſtantiniana vocatur, Chriſtiano populo proponitur adoranda, & exoſculanda. huius item Pontificis opera ſunt, ima-
11 go B. Petri, quæ eſt in 11 parte mulierum. acerra aurea maior cum columnis, & operculo ante tres imagines aureas B. Petri Apoſtoli ſuſpenſa, in qua feſtis diebus, dum ſacra fiunt, odores incenduntur Deo ſuauiſſimi. poſuit & in eiuſdem baſilicæ apſide ſuper ſedem apoſtolicam argenteam librarū 120. & pharos item argenteos ſex, ſingulos librarum 30. qui ſupra trabes ſunt ad confeſſionis ingreſſum in altaris quoque circuitu trabes 8. albas 4. 4. verò coccineas: tectū præterea, & cubicula, quæ circa baſilicam ſunt, iam diu diruta in priſtinam formam reſtituit. muſiuum in atrij baſilicæ fronte pene deletum, & ſpecula, quæ ſupra ſedes, ac regios arcus maiores ſunt, renouauit. Leonis ſanctiſſimi corpus in inferiore ſecretario poſitum, extructo tumulo, publice, vt ei fuerat reuelatum, repoſuit, locumque ipſum ornauit: fecit & auream patenam maiorem albis inſignem gemmis, mediamq; ex Hyacinto, & Smaragdo locauit crucem, pondo XX.

Religio, & munificētia in Baſilica D. Petri exornanda.

Nec vero minus diligenter B. Pauli baſilicam ornandam curauit, quod enim circa illam erat tectum, itemque cubicula vetuſtate collapſa, reparauit; vetuſtiſſimiſque è baſilica ſublatis trabibus, nouiſque è Calabria aduectis, cam[?] ſtabiliuit: exoletam Apoſtoli ſtatuam, quæ ſupra templi fores erat, repoliuit. in æde autem SS. Coſmæ, & Damiani præter alia plurima, quæ obtulit, dona, ambonem, & ciborium fecit. truſtū 12 eiuſ- 12
dem eccleſiæ plumbeis laminis operuit. præterea S. Suſannæ ciborium, ex ligneo, marmoreum poſuit; diuerſiſque ædem illā cimelijs aureis, argenteis, locisque immobilibus donauit. SS. Euphemiæ, & Aureæ baſilicas iam pridem detectas, contexit, renouauit. oratorium quoque S. Andreæ Apoſtoli a ſolo reſtituit via Lauicana. fecit etiam in baſilica S. Laurentij martyris, quæ Lucinæ titulus appellatur, arcus argenteos quatuor. plura denique opertoria, vaſa aurea & argentea ad multarum eccleſiarum vſū, & ornatum. Ea porro ſunt Sergij conſtituta vt interea dum corpus Domini frangitur, decantetur à Clero, populoque, Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miſerere nobis; vt feſtis diebus Annuntiationis, Natiuitatis Domini, & Dormitionis Sanctæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ, ac S. Si-
meōnis, 13 quem Hypapantem Græci appellant, ſupplicationis initium fit à S. Adriano, populus verò ad S. Mariam occurrat. 13
Eccleſiam 14 Aquileienſem 5. Synodum 14
minus approbantem, ad ſanitatem, qua doctrina, qua auctoritate tandem perduxit. Da- 15
mianum Rauēnatibus, Friſonibus 15 Clementem, Britannis 16 Berechyaldum Ar- 16
chiepiſcopos dedit: ordinauit, per diuerſas prouincias, Epiſcopos XCVII. duas habuit ordinationes Menſe Martio, initiauitq; presbyteros 18. Diaconos 4. ſepultus eſt ad B. Petrum 5. idus Septembris ind. ct. 15. Tiberio Auguſto Imp. deſiderauit ab eius obitu paſtorem eccleſia menſem vnum, dies 20

Ornat Baſilicam Diui Pauli & alias

R[illegible] ſacras conſtituit.

Sanctiſſime obit.

Vide Animaduerſ. folio 4.

Ann. Chr. 725. 20. Febr.

DE SANCTO LEONE THAVMATVRGO CATANAE EPISC.

Ex Græcorum Menæis.

LEONEM 1 admirandis operibus, & ſanctitate clariſſimum Rauenna tulit. Parentes illi nobiles; æque, ac pij[neque porro vulgaris homini fuit ſacrarum literarum ſcientia] ceterū, quę ipſius erat vitæ puritas, & animi, mentiſq; prouidentia [Rauennę] primum Preſbyter, deinde Catanæ, (quę 2 tum Eccleſia erat Metropolitana, in nobili Sicilia oppidis, vbi hodieque defluit Aetnæus ignis) Epiſcopus declaratur. Is igitur apto videlicet nomine Leo, confidentis animi vir, ac luminaris inſtar effulgens, omnes illuſtrauit; ſedulam gerens animorum curam, defendēs viduas, egentibuſq; [proſpiciens. Sed eo nimirum ſemper exarſit in hæreticos odio, tam acriter aduerſus impios, nunc coram diſceptando, nunc ſcribendo, ſe geſſit, vt nemo manus cum eo conferere auſus, ſine ſūma inſignis ignominiæ nota victus, afflictuſque diſceſſerit.] Ità ſupra naturam longius euectum florere eum Dominus voluit operibus

ribus naturam ipſam excedentibus. Prius.n. quam auguſtiſſimum illud egregiæ victrici Martyri Luciæ templum, ſuo elaboratum artificio, poneret,
3 Idoli 3 ſimulacrum, precum opera dumtaxat vſus, effregit. ſed ex eo inprimis Thaumaturgi cognomen merito tulit quod Heliodorum ad miranda quædam per veneficia, malaſque artes edentem prodigia in cinerem plane redegerit. Is enim cum paſſim in vulgus editor miraculorum audiret, vaniſque homines impoſturis illuderet; atque adeo ſacroſanctam Dei Eccleſiam adoriri ſuis maleficijs auſus eſſet improbus, eum vbi e veſtigio comprehenderat Leo, ſacraque ſua ſtola deuinxerat, ingentem vrbe in media adornari pyram iubet. inde cunctas hominis impoſturas, captioneſque cum detexiſſet, collo eum arcte colligatum tenens, fornacem (deuocato cælitus igne) ſuccenſam ingreditur: neque vero prius inde pedem extulit, quam in cineres tandem redactus eſt miſer. id enim vero magnam in omnibus admirationem, ſtuporemque concitauit. neque enim ſolum magnus vir combuſtus ab igne non eſt; ſed ne ſacras quidem illius veſtes quidquam attigit flamma. Quod ſane miraculum, cum ad vltimos vſque fines peruaſiſſet, inaudiſſentque Imperatores Leo, & Conſtantinus, accerſiri virum ſanctum ad ſe ſe iubent, pedeſque 4 ipſius prehendentes, obteſtati ſunt, pro ipſis vt precaretur. Exinde per honorifice dimiſſum ad Eccleſiam ſuam, 4
vitaque functum ſummus omnium imperator euocauit ad ſe Iam vero hic non modo dum viueret operibus extitit ſupra naturã editis maximus, verum etiam vbi e viuis excedens, terrę mandatus fuit, pluribus clarus miraculis in omnium animis viuit.

VITA ET GESTA

Anno Chr. 725 20.Feb.

B. LEONIS EPISC. CATANÆ

Ex Græcis Verſa.

3 PATRES, 1 filij, ac fratres, Hortatur nos Catholica, & Apoſtolica Eccleſia, dulcis illa, ac ſpiritualis mater noſtra, vt abiectis Gentilium, hæreticorumque profanis ſententijs, a Deo miſſam ad nos ſapientiam amplectamur, nouique ac veteris teſtamenti codices, vt
2 Chriſtianis conuenit, euoluamus. In his 2 enim fons reſidet vitæ noſtrę: quo ex fonte myſticus Eccleſiæ hortus ſacræ piſcinæ fluẽtis irrigatur, vnde & naturæ noſtræ antiquus hoſtis Diabolus, & Satanæ diſcipuli, ac ſatellites hæreſiarchæ Manes, Arius, Neſtorius, Sabellius, Marcellus, Baſilides, ceterique omnes ſanctorum Patrum indefeſſo ſtudio, vigilantia, laboribus proſtrati, ac penitus oppreſſi ſunt. Sic igitur & nos orthodoxi Prophetarum, Apoſtolorumque doctrinæ adhærentes, eademque integram
3 iuxta 3 ſacras ſex ſynodos firmis animis conſeruantes, ſpem noſtram ſemper in eo defigere debemus, qui per Euangeliſtas ad petendum nos prouocat, & dicit, quærite, & inuenietis, pulſate, & aperietur vobis. qua quidem ſpe fretus ego, facundiæ expers, in medium prodij ad laudandum Leonem, ſua ipſius laude clariſſimum, e ce-
4 leberrima Rauennatum 4 Metropoli ortũ, vbi rerum etiam Eccleſiaſticarum curam ſibi commiſſam ſtrenue adminiſtrauit. defuncto autem Sabino Epiſcopo, cum in ſucceſſore, qui Sacerdotij munere dignus eſſet, inueſtigando, huius vbis incolæ mutuarentur, vnum hunc aptiſſimum delegerunt B. Leonem, virtutum omnium columnam, nec nomine ſolum illuſtrem, ſed factis multo magis, ac moribus S. Be-

S. Leo Rauennas. S. Sabino, Catanæ Epiſcopo, ſuccedit.

ryli Archiepiſcopi noſtri cathedram illu- 5
ſtraturum. Dei enim, a quo electus fuerat præcepta ſedulo exſequi ſtudens, nullam officij partem omittebat: in primis vero aſſiduam pauperum curam gerebat, viduas, & orphanos complectebatur. illud ſæpe orando repetens: ſint, Domine, oculi tui aperti, & aures intentæ ad preces eorum, qui ad te veniunt. Fuit ergo eius tempore,

Paſtorali vigilantia eximius.

magus quidam Heliodorus, Barbaræ 6 pa- 6
triciæ filius, verbis factiſque nefandus Dæmonum cooperator. Chriſtianus quidem, & a Chriſtianis progenitus. ſed cum Præfecturæ adipiſcendæ deſiderio flagaret, nec eloqui auderet, ne inuiſus ob ambitum redderetur, Hæbræum quemdam, magicis artibus nobilem, ad ſe aduocans, quæſiuit ex eo, num poſſet, quod vellet, efficere. Cui Hebręus: ſi vis, ait, quidquid animo ſedet, exſequi, en tibi ſchedam offero: abi

Eius tempora ab Heliodoro Mago turbata.

intempeſta nocte ad Heroum 7 ſepulchra, 7
magnam columnam conſcende, ibidem ſchedam in auram diſcerpe. nec eſt præterea quod cures aliud, niſi cum ad te venientem quempiam conſpexeris, nihil pertimeſcas. & ſi deſcendere te iuſſerit, ne deſcendas; mox enim obſequetur ille tibi, quidquid ab eo flagitaris. nec mora paruit Heliodorus, columnam inſcendit, ſchedam diſcerpſit, ſtatimque ſe eius oculis ſpectãdum præbet Dæmon & quorſum huc, inquit, ades, o iuuenis? & ille, tua cauſſa, reſpondit. tum Dæmon ceruo inſidens, ſi modo, ait, Chriſtum eiuras ex animo, iubeo

tibi

tibi vnum e famulis meis, Gaſparem adeſſe, qui tibi aſſiduus ſit, & obſequatur in omnibus. infelix verò Heliodorus, eiurato Chriſto, deſcendit, Dæmonis dextram exoſculatur, qui Gaſpare illi deſtinato, confeſtim euanuit. operæ pretium autem eſt, in B. Leonis laudem aliqua referre ex ijs, quæ Dæmonis ope, poſtea geſſit Heliodorus; ignorans enim miſer dona gratiæ, & quoniam ſanctis, qui ſunt in terra eius, mirificauit Dominus, non veritus eſt tandem in B. virum artes ſuas texere. ſed quemadmodum aduerſum conditorem ſuum extollens ſe ipſius myſtagogus, cum diceret, ponam thronum meum ſuper columnas cæli, ſibi ipſi ſuperbia ſua ruinæ auctor fuit: ita Heliodorus malum ſibi accerſens, incidit in foueam, quam fecit. quodam ergo die, cum Circenſia, 8 vt mos eſt, Catanæ celebrarentur, Chryſin allocutus, S. Leonis cõſobrinum, poſſum, inquit, ſi tibi cordi eſt, equum dare, qui curſu omnes anteuertat, coram Præfecto. Chryſis autem de magica eius arte nihil ſuſpicans; optare ſe dixit, ſtatimque ſiſtitur ipſi equus candidus: quo iuuenis inſcenſo, ceteros omnes longo interuallo vicit, adeo vt ſtuperent vniuerſi atq; ipſe cum primis Præfectus qui protinus milites duos mittit, qui equum vna, ſeſſoremque ad ſe ducant, at equus peracto Ludicro repente ab oculis ſubductus eſt: erat quippe Dæmon. iuuenis verò elinguis ſolus mãſit. Hunc igitur ad Lucium Præfectum ducunt: quem vt vidit, Age, inquit, Præfectus cedo equum illum, vt in vrbem mittatur ad Auguſtos; neque enim decet, te equũ tam bonum retinere, ſed ad Imperatores mitti, vt ipſorum Circenſibus inſeruiat: at iuuenis hæc audiens, mente conſternatus obmutuit, & carceri mancipatus eſt. interim cum ad B. Leonem fama perueniſſet, Præfectum adit, docetque, iuueni illi nec atrum vnquam, nec candidum equum fuiſſe. ſed anctorem omnium horum eſſe Heliodorum; quo cognito Præfectus hominem accerſit, interrogat, an Chryſim ſeduxerit, equumque dederit; cumque magum illum eſſe pro certo compeiiſſet, ac iuueni imposuiſſe, iuuenem B. Leoni mox reddi iubet, magum vero in vincula compingi. cum autem a militibus duceretur Heliodorus, pactus cum eis, auri libras tres ſe daturum, ſi liber dimitteretur, lapidem e via ſublatum arte ſua clam inaurauit, & pro auro dedit, liberque dimiſſus eſt. milites ad Præfectum reuerſi, fabulamque commenti ſunt; Heliodorum, equo ſibi per magiam fabricato, aufugiſſe. & quoniam id Præfectus, vt de mago, veriſimile iudicabat, innocentes illos pronuntiauit, & innoxios eſſe iuſſit. vbi ergo aurum, quod acceperant, penitus inſpiciunt, lapidem eſſe deprehendunt, & trutinæ impoſitum tres libras pendere: talia vulgo faciens Heliodorus non Catanenſium tantum ciuitatem, ſed & Siciliam vniuerſam conturbauit: Tanta enim erat in eo vis præſtigiarum, vt Simonem magum ſuperaret, quem Petrus, & Paulus inditiſt

B. Leo de Heliodori Magia Præfectũ docet.

comites oratione ſua proſtrauerunt. cum obuiæ aliquando factæ eſſent mulieres, adſtantibus impuris ſodalibus, ait, quid ſi, amici, facio, vt denudentur iſtæ in oculis omnium? atque illico nefariam artem adhibẽs, quaſi fluuium præter labentem eorum ſenſibus oſtendit, ita ut, velut aquam ingreſſuræ, tunicas genua tenus attollerent. Neque hęc tantum, quin propolas etiam, emptoreſque fraudauit, lapidem plerumque, aut tale quid aliud, auri ſpecie, porrigens, quo poſtmodum ad priſtinam formam redeunte, iacturam ſuam miſeri, damnumq; deplorabant; adeo vt nec vendere iam amplius, nec emere prę inopia poſſent. Quæ omnia cum Helindori fraude, fieri cognoſcerent, eum grauiter apud Præfectum accuſarunt, addentes, ab eodem clariſſimorum virorum filias amoris philtro, ita percitas fuiſſe, vt paternis ædibus proſilirent, & quo vellent, & ad quoslibet conuolarent. Hæc itaque audiens Præfectus, quæri iubet Heliodorum, & ad ſe duci, vt ſupplicio afficiat. ceterum domi quæſitus, nuſquam apparuit. cum ergo anceps animi, & conſilij eſſet Præfectus relationem in hæc verba miſit ad Imperatores.

Ad Imperatores ſcribit Præfectus

Magnificentiſſimis Imperatoribus, & Dominis noſtris

LVCIVS PRÆFECTVS

AEquum eſt, Domini, quæ apud nos geruntur, ſacras aures veſtras minime celare; ſed patefacere omnia diligenter, quæ ſub felici imperio veſtro nobis contigerunt. eſt ſiquidem in hac ciuitate noſtra Magus quidam, Heliodorus nomine, filius Barbaræ patriciæ, adeo peſtilens, & efficax, vt Simoni Mago nihil cedat. Hic vniuerſam ciuitatem miſere afflixit; vidimus clariſſimorum ciuium filias, eius artibus ad philtrum incitatas, paternis domibus exſilire, ac paſſim peruagari: Alias item iter facientes, falſa fluminis ſpecie obiecta, indecore nudari compulit, & per ſiccum puluerem, quaſi aquam, inambulare: lapides aurum eſſe perſuaſit. Quin & populum ad Idololatriam inſtigauit; Præſens 9 enim ſtatua, elementi 9
aeris eſt, ne quando 10 prorumpens Aetnæ flamma vrbem accendat, quia ingens 11 10
mons eſt, aurifique vulcani. Hęc ſunt, quæ 11
ſacris auribus ſuggerenda erant, Imperatores. valete, Domini noſtri. Accepta relatione, Imperatores 12 noſtri, Leo, & 12
Conſtantinus, eoque maxime indignati, quod Eccleſiam ipſam attentaret, Heraclidẽ 13 protocurſorem in Siciliam mittunt e 13
veſtigio, Heliodorumque intra dies XXX. Conſtantinopolim perducere iubent; vide, aiunt, rem ſedulo agas: nullam ab eo cauſſam admittas, quin hic illum ſiſtas, præfixo die. Soluens ergo cum comitatu Heraclides, ad inſulam appulit, eodem menſe. tum forte ipſo in litore obambulat Heliodorus, & nautas conſpicatus; ſaluete, inquit, fratres, numquid Heliodorum quempiam quæritis? ne vereamini. ego ipſe ſum,

Miſſi, qui Conſtantinopolim pertrahant magum.

nec

nec alium profecto reperire eſt Heliodorũ:
ac certe mori malim ad pedes Imperato-
rum, quam viuere ipſis aduerſis. Ideo fu-
gere nolui, cum facile potuerim, ſed vltro
vobis occurri. quæ audiens Heraclides, mi-
ratus, quod ſponte occurreret, teneri eum
minime iuſſit, ſed oblata ſecuritate quadã,
in vrbem redire, ac vinum, panem, aquam,
& cetera neceſſaria comportare. Hęrente
interim Heraclide, ac ſubdubitante, num
reuera is eſſet, quem quærebat, dicite mi-
hi, ait Heliodorus, ſecuritatem veſtram, &
Imperatorum; faciamque, vt vno die By-
zantium appellatis. Admirans Heraclides,
triginta inquit, dies præſtituti nobis fuerũt,
& iam quindecim exacti ſunt. Tum ille,
quieſce igitur reliquis his diebus, & cum vl-
timus illuxerit, ſoluemus hinc vna, & Byzã-
tium illo ipſo die perueniemus, vt dixi. cui
Heraclides, atqui, ait, niſi hoc ita, vt dixiſti,
præſtiteris, demergam te in profundum. de-
14 inde Heliodorus, ingrediamur 14 ergo ſi
libet in balneas; cumque eſſent ingreſſi, iuſ-
ſit omnes in imam cellam deſcendere, ve-
15 tuitque 15 ne Chriſtum vllo modo nomi-
narent: mox capita eorum in aquam depreſ-
ſit quo facto repente vident ſe in regiæ vr-
bis thermas translatos eſſe, ſeduloque cir-
cumſpiciens Heraclides, regium balneum
prorſus id eſſe cognouit. Egreſſi ergo veſtes
ſuas reperiunt, nullo cuſtode intactas; pro-
fectique e veſtigio ad Imperatores Heliodo
rum ſiſtunt, omniaque enarrant, & quem-
admodũ cũ pridie Catanæ adhuc eſſent, By
zantiũ eo die peruenerint. quibus omnibus
adeo indignati ſunt Imperatores, vt ne in-
quirendũ quidẽ amplius cẽſerent, ſed homi
16 nẽ capitali 16 ſtatim ſententia dãnarent,
& capite plecti præciperent. At Heliodorus
Cęſares per Chriſtum obteſtans, aquam ſal-
tem ſibi dari petijt: dari iubent Imperato-
res, & quia ſatiari aliter bibendo non po-
terat, peluim afferri; vt autem allata eſt,
continuo in eam ſe conijcit, & ex oculis a-
bit, cum hoc dicto, ſaluus ſis, Imperator,
quære me Catanæ. Attoniti tanto prodigio
Imperatores, diu conticuerunt. tandemque
ad ſe reuerſi, quia Catanam nominarat,
Heraclidem in Siciliam redire iubent. At il-
le vix ad litus iterum appulerat, cum obui-
us pariter fit Heliodorus, & ne dubites, in-
quit, ipſum me eſſe, cape argentum: vno die
faciam iterum, vt Byzantium attingas. quod
quidem Heraclides ita facturum, nihil dubi-
tans, hæſit vſque ad extremum diem in Ca-
tanenſium ciuitate, & iam aduenerat dies
præſtituta, cum primus aduolat ad portum
Heliodorus; inſectabantur enim illum ciues
volentes, & flammis tradere cupiebant. quod
intuens Heraclides, abſit, inquit, non decet
eum, in quem reges ipſi iudicium exercent,
ab aliis pœna mulctari. arrepta igitur 17
virga laurea Heliodorus, nauigium in mari
cingit, & remiges ad puppim, proramque
diſtribuit, viaticoque omni, & ſi quid præ-
terea ſecum aduexerant, illato, vltimus ipſo
cum Heraclide ingreſſus eſt, ſtatimque nullo
impellente, in altum ferri nauis cœpit.

E Catanæ balneis, ope Dæmonum Conſtantinopolim cum comitatu tranſuehitur.

Sed deluſis omnibus, ex oculis abit.

17 Naue demoniaca, Conſtantinopolim, vno die Catana nauigat.

tum ad Nauarchum, vbi nam ſumus, inquit
& ille, in conſpectu Rhegij, reſpondet. mox
iterum, vbi nunc ſumus? ad Crotonem, lo-
quit. & rurſum vbi? & ille ad Hydruntem.
atque ita vnius diei ſpatio Byzantium naui
garunt. cumque Bucoleontem 18 portum 18
nauis intraſſet, exſcẽſione facta, ſtatim eua-
nuit. vt vero ad Heraclidis viri ſui conſpec-
tum, e triclinio ſuo exiens, ſtratoris a Tha-
lia, vnaque cum illo vidit Heliodorum, ſali-
uam ore compreſſam egerit, illiusque fa-
ciem conſpergit. dicens; videte, qualis hic
Mandrax, qui virum meum bis in Siciliam
nauigare compulit. excanduit hac iniuria
Heliodorus, & feminam intuitus, niſi te, in-
quit, infamem in vrbe hac facio, non ſum
ego. ac protinus magicis ſuis technis ignem
omnem tota vrbe extinxit. Poſtquam ergo
audierunt Imperatores, qua de cauſſa ignis
extinctus eſſet, Heliodorum fame conſici
iuſſerunt, at populus necari eum quantocy-
us rogabat; quod ciuitas ipſa fame vexare-
tur. producto itaque ad Imperatores Helio
doro, tu ne, inquiunt hoc feciſti? vt ciuitas
fame tabeſcat. vtique, ait magus, & ſi qui-
dem me aduerſus iniuriam illam publice
vindicaueritis, faciam ex ea ignis erumpat.
alioqui enim ignem viſuri non eſtis, quibus
verbis grauius commoti Cæſares, obtrun-
cari eum ſtatim iubent. Sed cum dexteram
ſuſtuliſſet ſpiculator, vt gladio ictum infer-
ret, repente veluti globi duo exſilierunt, te-
ctum bifariam diſſecuerunt, elatuſque inter
vtrumque Heliodorus abſceſſit, hoc repe-
tens; ſaluus ſis, Imperator, quære me Ca-
tanæ. ciues autem cũ ægre ferrent, ad ignõ
vſque proceſſiſſe magi præſtigias, ſtratoriſ-
ſam Thaliam in medium pertrahunt. quid
porro de ea ſtatuerint, ſuper vacaneum 19 19
duco commemorare, quin hæc ipſa non alia
de cauſſa retulimus, quam vt B. Leonis vir-
tus eluceſcat. ſæpe enim conatus eſt inſa-
num hominem ad mentem reducere. atque
ob eam rem, cum mortem illi Lucius non
ſemel inferre pararet, dehortatus eſt vir ſan-
ctus, expectans vt reſipiſceret; tantum ve-
ro abfuit, vt conſilijs pareret, vt Sanctum
ipſum ſuis artibus aggredi non dubitarit. ali
quando enim, cum ſacra myſteria perage-
ret, Eccleſiam ingreſſus, vt pote Chriſtia-
nus, in conferta populi turba, mulorum
more, calcibus impetere cœpit, partim
quidem riſum quibuſdam mouens, partim
dolorem alijs, & indignationem. imo iacta-
bat etiam facturum ſe, vt Epiſcopus, cum
Presbyteris ſuis chorum ducens, publice
ſaltaret. quod vbi animo eum tractare ſen-
ſit Leo, genibus ad aram aduolutus, preci-
buſque peractis, ad Heliodorum feſtinat, 20
eique orarium 20 ſuum in collum innectit 21
dicens: Per Chriſtum Dominum meum, ni-
hil hic valebunt magicæ artes tuæ, deduxit-
que 21 ad locum, cui nomen Achelles, ibi-
que flammis 22 exurendum dedit; nec ma-
num ſuam, quæ illæſa cum orario manſit,
ante ſubduxit, quam miſer ille in cineres re
digeretur. Sic itaque nos vir ſanctiſſimus
præſenti ope, ab illius importuniſſimi ma-
gi

Inter ſpiculatores per Magiam euadit.

in D. Leonẽ artes ſuas vertit.

D. Leo orario hominẽ ligat, mox ignẽ mediũ cum Mago ingreditur ille nihil a flamma læſus; hic cõburitur.

Digitized by Google

ſi periculis eripuit. minime vero prætereſſu-
23 dum eſt, quod ſenatorij cuiuſdam viri vxo-
ri contigit, quæ cum in Syracuſarum 23 me-
tropoli, ſanguinis fluxu laboraret, magniſq;
in medicos facultatibus impenſis, ſanari
nuſquam poſſet, Dei admonitu ad ſanctum
hunc paſtorem noſtrum Leonem conten-
24 dit, ſed cum ad portam 24 Arianam per-
uenifſet, ſignumque in Eccleſia dari au-
diens, percontata cauſſam eſſet, obitum
cognouit diuini, miraculorumque opificis
Leonis, graduque feſtino properans, ſimul
ac ſacra eius lipſana cum fide attigit, leta-
li ex morbo, Dei gratia, ſtatim conualuit.
Sed neque illud etiam ſilentio tegatur, quod
25 mirabiliter geſtum eſt a B. Leone. precibus
Idolũ precibus demolitur. quippe ſuis ac lacrymis, deteſtandum 25
Idolum, quod impius Decius colebat. (erat
que in eo, quod olim quidem Gentilium
delubrum, nunc vero venerabile fanum eſt
SS. Martyrum quadraginta) minimo nego-
tio diſturbauit, eiuſque loco viuificam, ac
ſalutarem crucem impoſuit. vt autem ad
exitum veniat oratio, quoniam, vt Paulus
ait, memoria iuſtorum cum laude eſt, & me
moriale eorum in generatione, & genera-
tionem, quibus ſcilicet viuere Chriſtus fuit,
& mori lucrum. Obdormiuit 26 admira- 26
bilis Leo Præſul, ac parens noſter, viceſima Sanctiſſimã
die februarij, ſanctam, & vndequaque animam Do
collucentem animam reddens Domino, mino red-
cui gloria, & imperium in ſecula ſeculo- dit
rum.

Vide Animaduerſ. folio 6.

VITA
S. AC BEATISSIMI LEONIS
CATANENSIS EPISCOPI
Ex M.S. Cod. Syracuſano.

LEO virtutis eximiæ vir fuit. vitæ memorabilis initium ſui ipſius voce vocabuli, quod erat infantiæ ſortitus ab annis, iam tunc patenter inſinuans, quis eſſet, quantuſue futurus; futurus n. fortis miles, pugil inuictiſſimus, paſtor vigil, nullo magis nuncupari debuit, quam illius nominis vocabulo, quo futura ſignaretur viri virtus, fides, & operatio. Nam
Prou. 30. 30 quomodo beſtiarum eſt Leo, Salomone teſtante, fortiſſimus omnium, qui ſingulas quaſque ſic terret, vt ad nullius paueſcat occurſum; ſic vir iſte Sanctiſſimus contra ſpiritualium beſtiales nequitiarum impetus, non eneruiter in tempore ſuo, ſed conſtanter Eccleſiæ pugnaturus in campo, ſui iam ſatis nominis portendebat in voce, quod mirum in modum eſſet ab illo complendum in Sanctitatis opere. Tradunt quoque *Phyſiologi*, Leonis hanc eſſe naturam, vt cum forte ſopori membra contulerit, in inſidiantium more, ſui ſemper in proſpectu locatus, & hoſtium, oculos cernatur habere patentes; quatenus totis pupillarum orbibus circumquaque retectis, vigilem mentitus audaciam, nec tum etiam cum ſoporatus eſt, deſiuiſſe putetur inſectare terrorem. & Salomon in Canticis hoc inquiens
Cant. 5. 2. ego quidem dormio, ſed cor meum vigilat, ſub perſona loquebatur eorum, qui mũdi ſuppreſſis in ſe iã ex toto turbinibus, ſopita iam carnis omnino moleſtia, tota cordis ad Dominum intentione ſuſpirant, tota mentis vigilantia, tam in aduerſitatis excubitu, quam tranquillitatis ſomno ſtatutũ vitæ vias, ac mortis obſeruant. Quorum in numero quia vir ſanctus hic fuerat quandoque iungendus, vt perpetuas vigilias, paſtorales excubias Dominici gregis exerceret in caulis, non inane profecto, nec otioſum extitit, quod ab ipſis Leo nuncupatus ſit incunabulis. Fuit ergo vir præfatus Italicis infinibus Rauennatium oriundus opido ingenuos quidem habens pro ſeculari dignitate parentes, ſed ſecundum Chriſti fidem molto amplius ingenuitatis habentes. (S. Leo Rauennæ in Italia natus ex ingenuis parentibus.) qui cum opes innumeras, & ambitioſos haberent indumentorum ornatus, cenſuque terreno locupletes in humanis florerent aſpectibus; pluris erat omnino, bona quod intus conſcientia, quod virtutum florebant in Chriſto diuitijs, quod morum ornatu, quod fide non ficta; pluris erat procul dubio, quod diuinarum eloquio ſcripturarũ, quod ſpiritu ſapientiæ, & intellectus, ipſoque ſũmo angulari lapide Chriſto Ieſu, homo incedebat ornatus interior, quàm quod argentum auro, gemmis aurum addentes, hominis coloraretur exterioris aſpectus. hæc enim eſſe perituri bona corporis, hæc vitæ ſcientes oblectamenta caducæ, plus æternis inſiſtebant occupari profectibus, ibique ſua ſimul, & ſe totos impendi, quam temporalis arriſu lætitiæ decipi, vel commodo præpediri tranſitorio. & cum longe, lateque creuiſſet illorum in terra poſſeſſio, ſibique cum timore famulantium vallaſſet omnipotens omnem ſubſtantiam per circuitum, ipſi tamen facultates ſibi merca- Iacob. 1. 17

 ben-

bantur in cælo, & viduis, orphanis, paupe-
ribus, egenis, omnibuſque neceſſitate præ-
grauatis aliqua, prout erat, opus cuique,
larga manu diuidentes, impendebant om-
Iacob.1.27. nia. Meminerant ſiquidem, Apoſtoli verax
illud eſſe dictum Iacobi; quoniam hæc eſſet
apud Dominum & patrem munda, ſimplex
& ſincera religio, viſitare pupillos, & viduas
Iſa.58.7. in tribulationibus eorum, & immaculatum
ab hoc ſeculo ſe cuſtodire. nihil minus & illa
Prophetæ verba tenaci ſeruabant affixa me-
moriæ: frange eſurienti panem tuum, & ege-
nos, vagoſque induc in domum tuam; cum
videris nudum operi eum, & carnem tuam
ne deſpexeris. cauti prorſus creditores, cum
vſuris creditum exacturi: pro ſimplo, quod
tradebant, ſperantes ſe centuplum recepturos;
æquos ſibi prouidebant hic amicos ex
iniquo mammona, a quibus ſe confidebant
recipiendos in æterna tabernacula. Hi denique
cum hunc ſolum genuiſſent infantem,
Ab infantia caſte educatus. propitia ſibi Deitate conceſſum, non tã car-
nis in illum, quam ſpiritus amore feruentes,
ſecundum diuinum ſtuduere educare mãda-
tum, ſtuduere inceſſanter hunc mobilis im-
buere ſalutaribus, quantum illa patiebatur
ætatula, teneræque mentis infantia, ſolidi nec-
dum cibi capacem, quibuſdam quaſi virtu-
tum lactare præludijs, non ignorantes, quo-
niam quæ pectore puro imbiberet documẽ-
ta puer, nec ſeni ſubriperentur; quæ, pueri-
libus annis quis acceperit, hæc ſacroſancta
iudicans, aut obliuiſci vix præualet, aut faci-
le recordatur oblita. Quibus iſta pie prouidentibus,
Deitatis aderat clementia, atque iu-
uare ſemper ſolet pietatis ſtudia. quod autẽ
bonæ parentum voluntati, cooperaretur pa-
rens gratia, teſtabatur in puero pœne ſenex
puerilitia. illi foris adhortantes, informare
ſatagebant neſcium; nec præbere poterant
ſcientiam: intus illa præſidebat, neſcientem
effectura ſciolum, quæ ſciendi miniſtraret
neſcio potentiam. illi dum verbis inſtituunt
in dies, quaſi plantant, quaſi rigant arbuſtũ
forinſecus; intellectum illa præbens, dum ri-
matur, & perrumpit cordis latebras, incremẽ-
tum ad medullas exhibet intrinſecus. nam &
1. Cor.3.7. neque qui plantat eſt aliquid, neque qui ri-
gat, ſed qui incrementum dat Deus, adau-
get, & viuificat. quã parentes circa natum
occupatos ſollicitudine, nec carnalis affec-
tio ſeneritatis neſcia, nec vnigeniti caritas
plus æquo indulgentiores, nec ſucceſſuræ ſpes
prolis, quæ lædere timeo, ſeſa blanditur, in-
hibuit, quominus illum, prout tantillam de-
cebat ætatem, ad normam ſeu facti, ſeu ver-
bi correctoris aſſueſacerent; aut quo magis
illi remiſſiores, pueritiis indulgerent ad cur-
ſum leuitatis habenas. nouerant enim quo-
niam & equus indomitus euadens, in caſum
præcipitiore fertur impetu, & quo ſemel eſt
imbuta recens, ſeruabit odorem teſta diu; vt
ex Venuſini vatis oraculo. Ad id nempe at-
tonti pueri [illegible] pendebat ingenio [illegible]
[illegible] affectus, ne quem [illegible]
mundo carne genuerant, [illegible] Chriſto
ſpiritu, plus mundo, quam Chriſto, plus
carni quam ſpiritui placere ſolo [illegible]

polo diligeret. Quoniam non hunc ſibi
terrenæ volebant facultatis heredem, ſed
religionis æmulum, fidei complicem, ca-
ritatis ſocium, vitæ conſortem, probitatis
Magiſtris traditur imbuendus literis. atque morum vſquequaque ſequacem. Hic
itaque domi puer educatus parentum dili-
gentia, tandem magiſtris literarum im-
buendus ſtudio traditur idoneis; qui non
illum leuibus edocerent poetarum obleca-
re fabulis, ſed qui magis diuinorum, ſacra-
mentis ſpiritum eum inſtruerent moralibus,
& myſticis. nec ſupernæ maieſtatis vel do-
centi, vel docendo defuere beneficia; quo
qui docet, in doctrina perſeuerans, ſtudio
vrget, abſque fictu, ſine fraude, nihil cum
inuidia: docendus autem eo vſque docilis,
quod docetur, adhibita ſtudia, vt plerum-
que ſe docenti antecedat magiſterio. Cre-
uit inter hæc ætas, creuit & ſenſu, adole-
uit & caro pueri; nec carnem in pube pu-
bes tardat animi, imo magis mente cœpit
adoleſcere, cum in cultu plus diuino cœpit
efferueſcere. tunc etenim exorſus eſt ape-
rire, quidquid a parentibus in primæua
didiciſſet ætate; cum hac illius, quo virtu-
tum fuerat præludia, pene matris ab vbe-
ribus, iam in panem ſanctitatis transfigu-
rans ſolidæ, vere cibaretur ſummum virtuti-
bus. nam quemadmodum cuiquam palam
eſt intueri, negligenter a pueris eruditos,
[illegible] adulto, concretam non
ſolum minuere, verum etiam magis, ac
magis adaugere malitiam: nec in potiora
motos, ſed potius in peiora deflectere; ita
diuino compiactus adoleſcens iſte con-
ſpectui, quem paterna diligenter erudie-
rat a paruo ſedulitas, vnde bonum adultæ
Magnis cũ progreſſibus, tum in doctrina tũ in virtutib⁹. concretum habebat ætatis, inde ſemper de
bono promoueri ſtudebat in melius, nec
animum apponebat ad deteriora prolabi,
qui mala profecto nulla vel parua didice-
rat. Ac primum vbi carnis adultæ tamdiu
miſſos in ſe ſenſit vitiorum minantes incen-
tiua graſſari, & hoſtis armatam exercitus
manum iaculantem iam ſpicula, & tela
la vibrantem, proſpexit ex aduerſo con-
ſurgere, mox armaturam Chriſti fortem
tyro induit, [illegible], hoſtem contra
[illegible], & ipſe [illegible] ſemetipſum
ſum in ſe ſurgentem aſpexit, in ſemetipſum
ſum & ipſe ſurrexit. condelectabatur enim
legi Dei ſecundum interiorem hominem;
ſed videbat & aliam in membris ſuis le-
gem carnis oriri, repugnantem legi mentis
tis ſuæ, & in lege peccati ſe captiuare vo-
lentem; nec a corpore mortis quibat il-
lum elabi, ſi non ſummi gratia protectoris
adiutus, ipſum ſe ſibi ſubiugare, pariter &
abnegare ſatageret. Primum igitur om-
nium cuſtodia ſe caſtitatis exercens, victu
paruo potuque, caro cõtentus, veneris vitabat
ingluuiem, pullulare non neſciens ex illa mõ-
ſtra radice laſciuiæ, cũ cor crápula, & ebrie-
tate grauatur, alienatamque a ſe mentem ad
incaſti conſenſum, voluptatibus etiam partis
affectam facilius. & quoniam Apoſtolo te-
ſtante meminerat non eſſe ſibi colluctatio-
nem aduerſus carnem, & ſanguinem, ſed

ad-

aduerſus principatus, & poteſtates, aduerſus mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritualia nequitiæ in cæleſtibus; Chriſti nouus athleta contra ſpirituales inimicos præparare procurabat arma ſpiritus. præparatus erat die ſemper in ſpecula, nocte ſemper in excubijs. non ignarus quantum eſſet præcauendum inuiſibilibus ab aduerſarijs, qui ſunt ſemper in procinctu, ſemper in inſidijs. Stabat ergo Chriſti miles, ſuæ lumbos mentis adſtrictus abſtinentiæ ſimul, & caſtitatis cingulo; bonorum pedes operum cothurno legis calceatus, & pacis Euangelio; iuſtitiæ lorica triplex, indiſſolubili concatenata caritatis artificio, terga viri, pectusque tegebat; ne ſingulis quibusque membris defuiſſet debita munitio, a læua ſcutum fidei, ne quid læuum ſentiret, habebat; in quo poſſet omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. a dextra gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei, ne dextrum quid illi deeſſet, euaginauerat; in quo necem obtenturus hoſtis eſſet, & ruinam partis aduerſariæ. haſtam vero ferebat crucis cum vexillo, quod & ipſum erat valde pugnaturo neceſſarium, cui ſuccumbit omnis virtus, cui poteſtas obſtat nulla, cedit omne, quod eſt aduerſarium. pro ſalute pugnaturus, ſpem coronæ, ſpem ſalutis habuit pro galea; quam obryzo circumtextam, ſub gemmarum quadriformi linea, viuus lapis adornabat, ſummitati eius inſitus, ſpecie ſiderea. quia Chriſtus petra viuens, ſummum ſidus, lucem præbens caliganribus, hos gubernat, hos tuetur, hos conſeruat, & eorum principatur mentibus, qui virtutum ſapienter ornamentis ſe munire ſtudent principalibus. ſic armatus ibat ſemper ad locum certaminis, nec vim pauens, neque minas inimicæ multitudinis. quia Chriſtus erat tutor, erat vindex, & adiutor, erat turris, erat murus, vrbſque fortitudinis, erat illi Zona, thorax, calceus, caſſis, haſta, telum, mucro, clypeus. ipſe quippe cunctis, qui ſe colunt, timent, diligunt, hoſtem calcant, aduerſantur, & oderunt, fidelis eſt cuſtodia, cauſa pugnæ præmiumque, caput, finis, virtus, & vis, labor, quies, opus, merces, tam lex, quam lux, tam rex, quam dux, via, vita, auxilium, & patria. huius igitur cautelæ ſub ſtudio, indolis adoleſcens egregiæ, ſeria ludis, & vilibus honeſta, laborem otio, vitijſque nitebatur anteferre virtutes; adeo quidem, vt in illa ætate, quæ ferri ſolet per prærupta voluptatis inſeniter, ſe iam propter cælorum regna caſtraſſet; tanta ſe rerum vbique temperie, tanta penitus morum erga cunctos venuſtate compoſuit; quatenus nemini foret oneroſus in facto, nulli in verbis iniurius. imo magis, ſaluo ſui rigore propoſiti, ſingulis concors, cunctis gratus exiſteret, aureæ ſanè mediocritatis approbans mores. audierat ſiquidem apud antiquos celebratiſſimum genus extitiſſe viuendi, quo pene nil magis humana reperiretur in vita laudabile, cum videlicet in rebus agendis quibuslibet, id ſumma cum deliberatione perpenditur, ne quid nimis, ne quid plus iuſto, vel minus agatur. adhunc ergo ſummopere ſe modum diſcretionis vir ſanctus accingens, ſic ſe cunctis affabilem, ſic vniuerſis humanum, ſic communem exhibebat omnibus, vt cum pueris puer, cum adoleſcentibus adoleſcens, cum iuuenibus iuuenis, cum ſenibus ſenex, cum diuitibus diues, cum pauperibus pauper efficeretur, nec illis naturę negaret communis officium, nec ſuæ ſibi cenſuræ laxaret inſtitutum, nec debitæ Deo culturæ fraudaret obſequium. legerat namque frequenter illud Apoſtolicæ condeſcenſionis exemplum, quo Paulus ſcribens ad Corinthios, cum liber eſſet ex omnibus, ipſum ſe ſeruum faciſſe teſtatus eſt omnium; factus, inquit, Iudæis Iudæus, vt Iudæos lucrarer; Gentilibus Gentilis, vt Gentiles lucrifacerem: factus ſum infirmis infirmus, vt infirmos curarem; omnibus omnia factus ſum, vt omnes facerem ſaluos. ſic nimirum, ſic iſte iam ſuæ negotiationis lucra præueniens, quæ credenda ſibi quinque verbi talenta diuini, ſuo creditori multo erat cum fœnore redditurus, imitabat, vt poterat, in nullo cæleſtis ſe putans ab exſecutione profectus arcendum. dum id modo videatur exequi, in quo nec diuinæ maieſtatis offendat aſpectus, & humanæ ſibi conciliet voluptatis affectus. Nouerat enim ab illo, qui Gentium doctor in fide, & veritate fuit, hoc eſſe præceptum omnibus, vt bona non tantum coram Deo prouidere meminerint, ſed etiam coram hominibus. erat itaque, ſicut ſupra diximus, cum pueris puer, non vt in facto quolibet, aut verbo puerili leuitate gauderet, ſed vt in ſe pueris exempla puritatis oſtenderet. erat cum adoleſcentibus adoleſcens, non vt illius ambiret ætatis amplecti laſciuiam; ſed vt ipſe laſciuientium errata coarguens, ſui exemplo, continentiæ reuocaret ad viam. erat cum iuuenibus iuuenis, non quod ipſe iam iuuentutis attigiſſet ætatem in corpore; ſed quod per robur mentis munitum, iam plenam geſtaret virtutem in pectore. erat cum ſenibus ſenex, non quod illi iam caput, vt ſeni, canis albeſceret, ſed quod ſenilis maturitas integri, iam corporis canos, animi canis antenitet. erat cum diuitibus diues, non quod ipſe ſperaret in incerto diuitiarum, ſicut huius mundi diuites; ſed vt ijs in ſe daret exemplũ, non ſuperba ſapere, nõ alta ſentire, propter fluxas mũdi diuitias, tenero citius flore marcẽtes. erat cum pauperibus pauper, nõ quod hunc vlla rerum arctaret inopia, quippe cui plena domus, amplique lares, cui patrias, vt vellet, opes tractare liceret; ſed vt pauperũ cõpaſſus indigentię, largiretur his, qui rebus eſſent pauperes, quod ipſe iã ſpiritu pauper, habere reſpueret. In quo ſtrenuitas non mediocriter erat admiranda parentum, & patientiſſimus eorum ad cuncta cõſenſus, quod non ſolum vt fieri ſolet, cum prodigæ parca ſenectus adoleſcentium ſtomachatur ætati, opum nulla ſuarum iactura mouebantur, aut damno, per quod munificentiſſimam eius ad inopes manũ moleſtia qualibet, aut

Suauiſſimis moribus ornatus.

Miſericordia, & munificentia in pauperes eximia.

tenacitate frenarent: verum etiam ipſi, quanta decebat inſtantia, feruentiſſimi eius auctores officioſitatis exiſterent. ſciebant etenim quod nec in triſtitia, nec ex neceſſitate Chriſto eſſet in pauperibus miniſtrandum, cum hilarẽ datorẽ diligat Deus; nec in parcitatis auaritia, quandoquidẽ, qui parce ſeminat, parce ſit & ipſe meſſurus, & qui in benedictionibus ſeminauerit, in meſſe gaudebit. longũ eſt ſingillatim notabilium eius geſtorum narrationem texere, cauendumque videtur enixius, ne forte dum alia alia ſubnectentes, lectori ſatisfacere de viri probitate ſanctiſſimi quærimus, auditori faſtidium

XXIII. ætatis anno vitæ ſeuerioris inſtitutũ aggreditur.

prolixitate gignamus. Vigeſimumtertium iam annũ ætatis attigerat, iam adoleſcentiæ fines egreſſus, cũ robuſtã iuuentutis cœpiſſet intrare militiã, viſum eſt ei de præteritis perpauca feciſſe, niſi etiam pro robuſtiorũ ſoliditate membrorũ corroborare virtutũ acta curaſſet. nam ſicuti qui iumenta, cameloſq; vel alia naturæ ſtolidioris animalia vectandis oneribus nutriunt, hoc ſoliti procurant arte regiminis, vt a minoribus ad maiora paulatim aſſuefacta, rigidius impoſitam ſibi ſarcinam ferre condiſcant; ita vir ſanctus, aſinum, vt ita dicam, ſuæ carnis, quẽ menti ſeruiturum inſtituens, non del cate, ſed diſtricte ſati a pullo nutriuerat, ne poſt onerum in tempore gerendorum contumacem illum eſſe ſentiret; cum tempus aduenit, ſeruum fidelem, ſeruum paratum ad cuncta, quæ vellet, inuenit. Tunc faſciculis faſces, ſarcinulis ſarcinam, ieiunia ieiunijs, vigilias vigilijs accumulans & ceteris cetera ſanctitatis opera operibus iungens, quãta ſe demum maceratione mulctauerit, quam ſtrenuo quidquid inchoaſſet, mancipavit effectui, vel inde perſpicuum eſt, quod qui in pueritia fortis, in adoleſcentia fortior extitiſſet athleta, non niſi fortiſſimus eſſe poterat in iuuentute luctator. Poſthæc, quid egiſſet, quid ageret, aut ſibi quantum adhuc ex probitatis actione deeſſet, ſubtili apud ſe voluens indagatione ſcrutinij, æquoque perpendens cuncta libramine, tandem ſecum de ſe paucis ita ſtomachando

Operum ſãctitatẽ animi dimiſſione firmat.

conqueritur: quid eſt, anima, quid eſt quæſo, quodhuc vſque peregimus? ludus eſt totum, non pugna, imo pugnæ pax ſimilis. quod vero nunc agimus, quanti, rogo, credis eſſe momenti? bellum eſt quidem, ſed in imaginis vmbra potius, quam in rei veritate commiſſum. nam ſi veros Chriſti bellatores attendas, quantum homo pictus a vero, quantum vmbra diſtat a corpore, tantum tuo, illorumque certamini diſces eſſe diſtantiam. quod ſi faciendis facta componas, cuiuſque ſunt pauca, quæ fecimus, vt præ illorum multitudine, hæc pene nulla cernantur. & certe ſummi te militem regis eſſe commemoras, nec vnquam eius vllo cum hoſte congreſſus, aut ſpolia detraxiſſe viſus es, aut arma diripuiſſe. qui fortiter agere volunt, ſunt ſemper in acie, ſemper in campo decertant. fortis eſt militis, dum ſui cauſſam nititur imperatoris aſſerere, nec ferientis trepidare ſub ictu, nec irrepercuſſum audacter pati ſe ferientem euadere; nec natum vereri, nec fratrem, ipſos etiam, ſi ſit opus, trucidare parentes: in pace non minus, quam in bello pugnare; imo ipſam pacem ſic belli exaſperare frequentibus, vt cum etiam hoſtis defuerit, ipſe ſibi ſit hoſtis. ſi vicerit eſt præſto corona; ſi victus corruerit, eſt ruina laudabilis, vbi ſpes collata ſurgendi, victum tanta denuo ſolet animare conſtantia, vt de timido fortem, de victo victorem efficiat. in quo tuas non poſſum ferre delitias, quæ ſemper in vrbe, ſemper in domo, ſemper ſub vmbra parentum, ſemper in abditis latens, neſcio quod molitis ignaua conflictus: & nunc te reris egiſſe conſtanter, ſi aut hoſtem latendo deuites, aut ab hoſtis incurſu ne fuge ſaluaueris. iam ergo, ne multis te morer, perpende, quid Ieſus Chriſtus ipſe, rex noſter, & dominus mittere venit in mundum, non vtique venit mittere pacem, ſed gladium. venit enim ſeparare hominem a mundo, mundum ab homine, patrem a filio filium a patre, matrem a filia, filiam a matre, fratrem a germana, germanam a fratre, nurum a ſocru, ſocrum a nuru; imo ipſi homini in ſemet ipſum hanc pugnam indixit, vt qui domeſticiores ipſius exiſterent, eius fierent inimiciores. Denique tanta caritatis adſe nos affectione vinciendos inſtituit, vt ſemotis omnibus excuſandi verſutijs, & de præcepti certaminis labore ſollicitos, & de mercede laboris promiſſa ſecuros efficiens, rei ſummam totius gemina ſub æſtimatione concluderet, inquiens: qui non hæc cuncta propter nomẽ meum relinquere ſtuduerit, nec me dignus, nec meus eſſe diſcipulus poterit qui autem hæc vniuerſa relinquens, ſecutus me fuerit, centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit. ſi ſtudij curſum longinqui formidas, attende brauium; ſi durum expaueſcis agonem, contemplare coronam. omnis enim, qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet. & illi quidem, vt corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. ſicut enim nemo, qui certat in agone, coronabitur, niſi legitime certauerit; ita nemo ſecularibus implicitus negotijs militare Deo poteſt, niſi ſe prius ab vniuerſis explicuerit. haud his plura moratus, vt dixerat, deliberauit agere, nec quemquã ſecretæ cõſcium deliberationis adſciuit; ne forte dum facti conſortem quæreret, detectus & ipſe a facti forte decideret. Parentes

Parentes veriti fugã filij, cuſtodes adhibent.

ſi quidem eius quodam ducti futurorũ præſagio, ſolliciti ne fugeret, eum alterius ſub occaſionis obtentu, cuſtodiri præceperant, intuentes, ne ſi ſe cuſtoditum ob id eſſe perciperet, aut exaſperaretur in illos, quod nolebat accidere, aut id ipſum obſtinatius moliretur efficere. cuſtodiebant vero illum, nõ quia de ſanctitatis eius augmento, profectuque non gauderent, quorum ipſe doctrina, moribus, & exemplis ad ſanctitatem initiatus fuerat, verum ne forte illis illius ſanctitate priuatis, illoque in exteras nationes abducto, alij frugem meterent de ſemine, quod ipſi feciſſent, ſed quoniam contra re-

gem omnipotentem non eſt ratio, non eſt prudentia, non eſt conſilium, circa viri cuſtodiam, terrenis fruſtra deputatis cuſtodibus, Chriſtus cuſtos cæleſtis acceſſit, qui ex hac illum cuſtodia educens, melius cuſtodiuit. nactus igitur noctis opportunæ ſilentiū, quam ipſe furto prouiderat habilius opta-to competere, tanquam ſibi diuinitus imperatum audiſſet: egredere de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram, quam tibi monſtrauero, ſicut in Abraham factum fuiſſe legimus, obediuit in terram exire, quam neſciebat; & exijt, neſciens quo iret. hoc vnum ſciebat, quia Chriſtus Ieſus, amore cuius vniuerſa poſtponeret, ſicut in ceteris, illi non defuerat, in his quoque deeſſe non poſſet. hoc indutus, ibat tutus, habens ſecum fugæ refugium, inediæ remedium, deſolato ſolatium, in prælio præſidium, qui tutor ab hoſte, panis in famem, riuus in ſitim, veſtis in frigus, vmbra per æſtum; qui dux itineris, qui ſocius viæ, imo qui via futurus erat, & in via vehiculum, & athletam ſuum vſquequaque non deſereret, donec ad locum, quem neſcienti cunctorum præſcius ipſe præparat, intromitteret. Erat eo a tēpore Calabricis in partibus, vir excellentis meriti Cyrillus nomine, valde venerabilis, nec prætereundæ ſilentio Pontifex memoriæ. vir hic illuſtris genere, operibus illuſtrior, in virtutum ſignis illuſtriſſimus, ætate ſenex, ſanctitate ſenior, ſapientia maxime ſenex præclarus in fide, longanimis in ſpe, diffuſus in caritate, totus affluens viſceribus miſericordiæ, vita moribus, exemplo, doctrina, conſilio, gradúque dignitatis, ſimul & paternitatis affectu vniuerſos antecedebat in finibus Calabriæ. hic apud vrbem, quæ Rhegium nuncupatur, cum principalis ſortitus eſſet ſublimitatem cathedræ, virtutibus admirandis, & ſtupendorum oſtenſione ſignorum nomen habebat, tum temporis terra, marique percelebre. cuius opinionis Leo fama permotus, hunc expetendum omni cum feſtinatione delegit. certus renera, quoniam tantæ penes vetuſtatis hominem, ſicut in nullum omnino metueret incidere deficiendi periculum, ita quoque proficiendi, ad cuius vellet virtutis apicem, inuenturus eſſet adminiculum. quid plura? Chriſto præbente ducatum, peruenit ad Antiſtitem. & quis eſſet, vnde genus duceret, cur veniſſet, quid peteret, ſciſcitanti per ordinem humiliter ſatis vniuerſa confeſſus, a Patriarcha ſublimiter eſt cum quanto decebat honore ſuſceptus; qui diu, multumque virtutis eius gratiam, & ſtrenuitatis eius Acta diſcutiens, exploratum in ſingulis, expertum in omnibus, & probum in cunctis, fidelemque repertum, licet inuitum, gradatim ſicut exigebat mos Eccleſiaſticus, ſacris illum inſigniri ſtatuit ordinibus. Ordinatum autem ad Presbyteratus officium poſt ſe miſſas tenere, res Eccleſiaſticas diſpenſare, hoſpitum curam gerere, pauperibus miniſtrare, clero prouidere, erudire populum inſtituit, quoniam illum hac ditatum gratia præſenſerat, dignumque prorſus extulit, vt docendo iam

In nocte clā parentibus, vrbe cedit.

Rhegiū in Calabriam, ad S. Cyrillum Epiſcopum contēdit.

A quo per gradus præsbyter ordinatus eſt, mox Archidiaconus

tunc alios inſtitueret, ad quod primus ipſe doctus faciendo fuerat. iam vero quam pareus, quam humilis extiterit, quam ſimplex in cultu, quam deſpectus in victu, quam vilis in habitu, quam modeſtus in inceſſu, quam rigidus in ſtatu, quam firmus in gradu, quam pius in affectu, quam ſagax in ſenſu, quam parcus in verbo, quam circumſpectus in facto, quam verax in promiſſo, quam ſolers in concilio, quam diſcretus in iudicio, quam ſtrenuus in negotio, quam circa ſe vigil, & perſpicax, quam erga ceteros ſolicitus, & efficax, quam non ſurdus Euangeliorum auditor, quam maturus auditorū impletor, non eſt neceſſe dicere. Quoniam luce clarius conſtat nō incœpiſſe ſicilium, vt a ſummis ad ima deſcenderet, aſſimilandus homini, qui deſcendit ab Hieruſalem in Hierico; ſed magis, vt ab imis ad ſumma ferretur. Prophetæ comparandus, de virtute in virtutem eunti, ad videndum Deum Deorum in Sion. feminarum frequentiam aut vix grate ſuſcepit, aut numquam. vinum vel modice ſumpſit, & raro, vel ab illo ſe potu temperauit omnino. hoc vno fretus in vtroque Salomonis teſtimonio: quoniam vinum, & mulieres apoſtatare faciunt etiā ſapientes. & illas quidem euitabat, non quia ſexus naturam illius abhorruerit, per quem tota generis poſteritas propagatur humani; ſed ne forte dum bonis ſe tantum mulieribus officioſiorem prebere putaret, in mulierem illam, omni quam morte Salomon amariorem inuenit incautus incurreret; vincula cuius ſunt manus, quæ laqueus venatorum eſt, & ſagena cor eius. Illud vero vel ſumendum parce, vel vitandum ex toto decreuerat, non quia ſentiret cum his qui prohibent abſtinere a cibis, quos creauit Deus, ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus; ſed ne forte pro vino vineæ, inebriatus vino, imo magis veneno luxuriæ, ab illa diſcederet Apoſtoli ſententia; nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria. Detractionem, & mendacium alteram peſti comparans viperæ, morti alteram, ſumma curauit cum cautela vitare, reminiſcens eſse ſcriptum; quoniam ſi mordeat ſerpens in ſilentio, nihil eo magis nocet, qui occulte detrahit, & os, quod mentitur, animam occidit. ſuperbiæ vitium, quę apoſtatandi a Deo fuit initium, & auaritiæ, quæ fertur Idolorum ſeruitus, non minus fœta vitauit Tigride, aut raptis Vrſa catulis: quoniam, & hanc in rectis etiam factis eſse cauendam, & illam radicem malorum omnium eſse norat, & cauſam. inuidiam, & odium quanta ſit inſectatus inuidia, & odio, inde datur intelligi, quoniam vtrumque deteſtabatur, vt reatum homicidij: ſcriptum eſse recordans, quoniam inuidia Diaboli, mors in orbem terrarum ingreſsa eſt; & omnis, qui odit fratum ſuum, homicida eſt. intueri paulisper libet, huius tui, Chriſte, virtutem alumni, mirari presbyterum, nec dum pontificem, & iam pontifice digna ſectantem. Ecce lucernam attendimus adhuc ſub modij latentem anguſtijs, & pene minore modi iam fulgore

Miro præfulget virtutibus.

Vitia odij, & inuidiæ, &c.

Digitized by Google

gore flammantem, quam quæ altitudinem adepta candelabri, quo celſioris clauo gradus affigitur, eo copioſiores lucis ſuæ radios circumquaque tribuat. Ecce vas, quod vina propinat, Cyathi quidem prætendit anguſtiam; ſed cum inebriantis natura ſaporis, ipſiuſque vis inexhauſta naturæ perpeditur, crateres excedit, æquat vrnas, liquoris vbertate capaces. Ecce cum vena fontis attenditur, apparet rima perennis, & guttulæ breuis allapſu vix ſtillicidium exile promittens, ſed collecta guttatim vbertas copioſum vbi ſe deriuauit in amnem, paſſim ſciſſa per agros amœno maturat hac, illacque ſuſurro, vt non modo vicina rigare, verum etiam longinqua ſufficiat. cuius hæc omnia, cuius hæc virtus, cuius hæc operatio, niſi tua Ieſu bone, de cuius procedebãt hæc omnia beneficio? tuũ eſt vtiq; quod hic ardens lucerna, vel lucens: affectus ad ſe quidem tui ardebat amore, ad alios vero operum exemplo lucebat. Tuum erat procul dubio, quod hic, anguſtus in ſe cyathus, tanta gratiarum redundaret vbertate, vt ipſa etiam uaſa capaciſſima inebriandi fœcunditate peruinceret. Tuum erat profecto, quod exilis vena meatus, & antea fere, quã erumpat, areſcens, extemplo in tãtam inũdando copiam intumuerit, vt ipſis etiam vndoſis æquiparetur non immerito gurgitibus. Iamquidem hæc cuncta fiebant in illo diſpenſatore, vt cum altioris perſona gradus hæc ageret, altiorem perſonæ gradum hæc Acta portenderent. lucernam videlicet affigendam mox eſſe candelabro Pontificij quæ tunc latebat ſub modio presbyterij; & cyathum presbyteratus multa donandum amplitudine, & inferioris ſtillam ordinis, ad ſuperioris vndam ordinis acceſſuram. Denique cum probitatis illius iam rumor longe lateque crebeſceret, & cum virtutum incremento de die in diem, & laudum fama concreſcens haberetur vbiq; celebrior, ex vicinis vrbibus, nec non etiam ex longinquis, certatim ad eum confluxere quamplures. illi morum diſciplinam, hi vitæ mirari geſta ſanctiſſimæ: quidam eius audire doctrinam, quidam exemplis illius informari gaudentes alij ſuis ab eo conſultum iri in neceſſitatibus, alij ſuorum medelam cupiẽte inuenire peccaminum. nonnulli etiam, vt eſſe voluntatis vſus habet humanæ, gratia tantum curioſitatis adducti, videre quis eſſet, aut quantus: qui perſonæ volentes magnitudinem ex magnitudine metiri rumoris, non niſi permagnum eſſe debere cenſebant, quem tanto prædicaret fama relato. Per idem tempus, apud Catanam, Siciliæ vrbem, ea tempeſtate nominatiſſimã, Sabinus quidam nomine, vir meritis conſpicuus, fide, vita, moribus Deo dignus habebatur Antiſtes. Quem non ſolum vniuerſi, qui ad eius videbantur Diœceſim pertinere, condebita ſubiectione venerabantur, & colebant, verum etiam Inſulani omnes pro ſanctitatis eius excellentia, loco magiſtri, loco patris eum reuerebantur, & domini. Qui cum ſui expleto legitime tyrocinio curſus, præſenti demigraſſet è vita, vitam in cælis cum Chriſto poſſeſſurus æternam, eiuſdem plebs tota ciuitatis; & Clerus de ſucceſſore prouidendo ſolliciti, omnium oratione præhabita, tamquam vir vnus in vnum conuenere. neque enim eis differenda videbatur huius cauſſa negotij, quã commodi prouidebant, ſi feſtinaretur, eſſe communis; communis, ſi differretur, incommodi. & cum alij alios eligerent, nec tamen ſatis ſua cuique placeret electio, id tamen in commune decretum eſt, vt indicto tridui ieiunio, quoniam ad dignoſcẽdum quid in rei huiuſmodi facto commodius eſſet, humana caligabat infirmitas, reuelandum peteretur ab illo; qui corda cunctorum, & vota proſpiciens, incommoda ſolus, & commoda pariter vno metitur intuitu. nec mora, ieiunatum eſt, oratum, petitum, reuelatum eſt. imo ſingulorum mentibus ab omnipotente, qui ſimplicium deuotæ ſuorum petitioni deeſſe non ſolet, clementer inſpiratum, Leonem Rheginæ presbyterum Eccleſiæ, virum Pontificatu digniſſimum. quoniam, & gradui perſona congrueret, & perſonam vita commendaret, vitam fides attolleret, fidem ſenſus adſtrueret, virtutem ſermo probaret, ſermonem virtus aſſereret, virtutem morum venuſtas ornaret, morum venuſtatem fama celebraret. Igitur Deo proſperante conſilium, Leonem omnes pari conſenſu, & voto non diſſimili, voce ſub vna tam populus, quam clerus elegerunt Epiſcopum. prouidentes nihilominus induſtrios quoſdam, bonique viros teſtimonij hoc ad opus exercẽdum, qui deberent mitti Rhegium: quibus illo profectis, & iniuncta ſagaciter legatione fungentibus, quanto ſit inter partem vtramque tumultum certatum, dum & illi niterentur obtinere, quod cuperent; & illi theſauro, quem habebant, priuari metuerent, ad rem nihil id eſſe ratus, omiſi narrare. quoniam neque hoc eſt, quod illi, neque illud, quod iſti moliebantur, effectum; ſed quod erat a ſuperna maieſtate prouiſum. licet enim, & ipſe quamplurima tentauerit arte reniti, nec vllum facto præbere vellet aſſenſum, coactus tamen aſſumitur, inuitus ad ſacrandum ducitur, ductus ſacratur, ſacratus cum multa populorũ regionis vtriuſque frequentia Catanam Pontificatum initurus adducitur. Vbi quam ſolemni totius ciuitatis occurſu, quam vario tripudiantium in eius laude præconio, quam iucunda cunctorum ſit exultatione ſuſceptus, in narrãdo remorandum eſſe non arbitror. quia nimirum quod res ipſa perſemetipſam eloquitur, ſuperuacaneum eſt, vt narrantis ſermo loquatur. nempe non erat niſi communi cum omnium iucunditate celebrandum, communi quod omnium eſſet vtilitati ceſſurum. in Pontificiam igitur cathedrã euectus vir ille Deo digniſſimus, vt fuerat dignũ, quanto ſe ſe præ ceteris in eminẽtiore vidit gradu locatũ, tanto præ cunctis ſeſe decreuit magis ac magis humiliandum; ſcripti memor illius: quanto maior es, humilia

Omnibus exẽplo prælucet.

Defuncto S. Sabino, Catanæ Epiſc.

Cleri, populique ſuffragijs S. Leo ſubrogatur.

Sed inuitus ordinatur.

te

Præclara Pōtificatus initia, & opera

rem in omnibus. Ac primum vt diſpenſator induſtrius, nouæ ſuſcepto villicationis officio, quæ, vel quanta, vel qualia ſint, quæ diſpenſanda ſuſcepit, ſingula quæque perſcrutans, computat, metitur, & appendit; nec neſcius vnde ratiocinium ſit quandoque facturus; ita quoque fidelis hic Chriſti ſeruus, & prudens, nouus iam ſummi patrisfamilias œconomus, tam Eccleſias, quam res Eccleſiaſticas, tam perſonas ſubditorum quam fidem, etiam & mores eorum peruigili cuncta rimatus indagine, & ad æquã animi lancem [illegible] redegit in ſummam; adeo operam dare ſolicitus, vt de commiſſo talento non modo nullam videretur incurriſſe iacturam, verum etiam quæſtum [illegible] quam maximum, & ſuperefluentem, vt ita dicatur, vſuram. Cœpit itaque Chriſti templorum ruinas erigere, Eccleſias vel Gentilium importunitate dirutas, vel Chriſtianorum neglectu ſubuerſas reædificare; & quibus in locis Eccleſiæ non fuerant, nouas eſtruere, ipſaſque ſimul dotare ſollemnibus, neceſſarijs adornare cultibus, & miniſtrantes diligenter ſibi Chriſto diſpenſare ſacerdotibus: digno memoriæ verbo, factum huiuſcemodi corroborans: fruſtra ſe ſponſo cæleſti ſociandum confidis in cælis, qui ſponſæ illius terreſtri negligenter famulatur in terris. Cœpit quoque miſericordiæ operibus, & eleemoſynis vigilanter inſiſtere, alterum ex altero pendere conteſtans; ſcilicet miſericordiam eſſe pennam, qua volatur ad cælum; eleemoſynam eſſe viam, qua itur ad Dominum: illam eſſe, qua temporaliter miſeris compaſſus, miſericordiam eſt conſecuturus perennem; iſtam vero, quæ dum in ſinu pauperis abſconditur, ita extinguit peccatum, ſicut aqua extinguit ignem. Cœpit ergo docere neſcios, errantes corrigere, conſolari lugentes, oppreſſis ſuccurrere, confortare puſillanimes, pupillos defendere, miniſtrare pauperibus, egentes reficere, viſitare infirmos, hoſpites ſuſcipere, veſtire nudos, mortuos ſepelire, & vniuerſos quantiſcumque prægrauatos tribulationibus, indefeſſis ſubleuare pietatis manibus; [illegible] conſtanter affirmans, quod Chriſtus inviſibiliter, imo corporaliter ſuſcipitur, vbi pro Chriſto pauperi cuilibet caritate [illegible] ſeruitium. Cum igitur vir ille beatiſſimus per hæc ſe caritatis opera clementer exercere cœpiſſet, & Chriſto iuuante clementiæ proſperrimis ad quæcumque ſe vertiſſet agenda, potiretur effectibus; hoſtis nequam, auctor [illegible] malorum inuentor, ſerpens ille verſipellis, draco crudeliſſimus, pietatis actus non ferens, per malignos quoſdam homines ſuo veneno crudelitatis infectos præpedire tentabit opus miſericordiæ, per quod iam videbat innumeros educi de luto fecis, & de lacu miſeriæ.

Heliodorū Magum in eum concitat.

Erat enim eo tempore in ciuitate magus quidam, nomine Heliodorus, vir omnis impudentiæ iniquitatis [illegible], [illegible] poſt Simonem magum, [illegible] magica-

rum

multis fecundus: [illegible] ſibi fautores non nullos, & complices [illegible] haberet; cœpit [illegible] Epiſcopi factis derogare, probabilibus obuiare ſermonibus, ipſum etiam [illegible] laceſſere frequentibus, [illegible] mordere [illegible], & quanta cumque [illegible] multam malignitate graſſarius. At vero vir prudens nec motus iniurias, nec contumelijs [illegible] verbis illum [illegible] conatus eſt, & monitis [illegible] caſtigare ſalubribus; nec valuit [illegible] quantacumque patientiorem exhibebat iniquiſſimo, tanto ſe viro vir iniquus proteruiorem ingerebat [illegible]. De quo quia res monet, & occaſio ſe præbuit, ſtylo commendare nonnulla cenſuimus, vt quo potentior ille in ſua malignitatis arte patuerit, [illegible] in [illegible] qui tantam malignitatem [illegible] potuerit. Erat ergo vir iſte de quo loquimur ſtatura quidem deſpicabilis, deformatuſque [illegible], ſed [illegible] ingenij, [illegible] perſonam inſpiceres, [illegible] hominum [illegible] appareret eſſe, quam homo; [illegible] hominis putaretur [illegible] natione [illegible] Chriſtianus profeſſione, ſed moribus Gentilis [illegible] per diabolicæ [illegible] machinationis [illegible] experti [illegible] impoſſibile [illegible] quod [illegible] poſſet [illegible] facile [illegible] [illegible] Rerum [illegible] [illegible] vt videre te putaſſes [illegible] audires [illegible] ſaxi [illegible] cum binas [illegible] apponere [illegible] ex arboribus [illegible] de ſpinis vuas, de vite ficus, de ficu nuces, de nuce pyra [illegible] in [illegible] vallibus montes [illegible] bus, repentina [illegible] effigies; ibique [illegible] vbi malignus imminebat aſcenſus, vbi deſcenſus [illegible] ibi velut aſcendendo ſudare. Torrentes rapidiſſimos [illegible] priores ad inſtar materiei ſolidæ, ſubito ſtare [illegible] ſic compellebat [illegible] deſiſtere, vt per eos etiam calceati tranſirent. In [illegible] plantie [illegible] ſqualleret, [illegible] videbatur amnes [illegible] ſe

Machinæ erant præſtigiæ Magicæ

ſe quaſi tranſuadaturi nudarent, & mulieribus riſum de viris, & viris riſum de mulieribus moueret. lapides ipſos, vel ligna, naturæ res immobiles, tanta, cum vellet, celeritate rotabat, vt præ illis animalia ipſa etiam ſtimulis agitata torperent. cum curſus aurigæ citaros, vel equos ſeſſores admiſſos, laxis ad metam habenis, vrgerent, in ipſo feſtinationis impetu, tanto tam hos, quam illos torpore figebat, vt & ſeſſores, & iumenta pariter in ſaxi duritiem diriguiſſe putares. Aues, quæ ſuſpenſis permeare conſueuerunt aera volatibus, aquis immerſas piſcium more natare docebat. piſces vero ſuſpenſos in aere, auium vſurpare volatus. fluctibus aptos venatores inſequi, iaculari capreas, figere ceruos, feſtinare canes, & narr ſagaci latentem inueſtigare feram. vniuerſa ſic in momentis breuibus effecta videres, vt apparatui venatico, quem ſiluæ requirunt, nihil omnino deeſſet in vndis. omnem è contra piſcatorium per ſaltus apparatum effingens, nec falcibus vndas, nec vndis naues, nec nauibus remos, nec remis nautas, nec nautis retia, nec retibus piſces deeſſe ſinebat. Denique cum fora, mercaturus aliquid, aut forte venditurus, adiret, in tam multas hominum ſe repente transformabat effigies, vt nunc paruus, nunc magnus, nunc breuis, nunc longus, nunc pinguis, nunc macilentus, nunc niger, nunc albus, nunc pallens, nunc rubens, nunc aquilinus, nunc ſimus, nunc ſtrabo, nūc luſcus nūc loripes, nunc rectus, nunc miles, nunc ruſticus, nunc laicus, nunc Clericus, nunc puer, nunc iuuenis, nunc barbatus, nunc imberbis, nunc adoleſcens Laſciuus, nūc ſenex decrepitus, nunc figuræ cuiuſcumque libuiſſet apparens; cum hi numquam eſſent, a quibus emebat, vel quibus vendebat, certi, ipſe ſemper, aut venditor eſſet, aut emptor incertus. ſicque fiebat, vt cum ille quid emeret, vel pro ferro fœnum, vel pro ære lutum, vel pro alijs alia venditori traderet, debitæ mentitus impreſſuram, pondusque monetæ; perſona ſemper incerta appareret, damna certiſſima. cum vero plerumque pro grano paleam, pro vino aquam, pro pane lapidem, pro piſce ſerpentem, pro columba miluum, pro cygno coruum, pro veruece lupum, pro mulo aſinum, pro ſerico linum, pro purpura lanam, & pro alijs rebus vtiliſſimis res alias aut parum, aut nihil vtilitatis habentes, ludificato vendidiſſet emptori, pterio ille cum vero reuertens, iſti nugas relinquebat in manibus, illud iure cum Poeta dicturo.

Quo teneam nodo mutantem Prothea vultus?

4 Sed Deus a iuc-ſus Magum populos conteſtari & Præfectos.

Sed & virgines puellas, ſeu matronas pudiciſſimas, adoleſcentium nunc pretio, nunc prece conductas, meretricari magicis impellebat artibus............. Ea tempeſtate Præfectus, Conſtantinopolitanus, Leo 4 nomine, Catanenſium ciuitatem regere dicebatur, cuius auctoritate fretus vir iſte diabolicus, neque Deum, neque hominem reuerebatur. cum igitur huiuſcemodi pręſtigijs iam pene profanaretur Ciuitas, coacti ciues non tam rerum damno, quam vxorum dedecore, quam filiarū pudore commoti, vrbis adeunt 5 Proconſulem, nomine Lucium, ſe conquerentes iniuſte tractaris aſſerentes illum hæc non debere perpeti; comminantes, quod ſi hæc ipſe non vlciſceretur in magum, prorſus illi ſcelus vlciſcerentur. quorum minis ille territus, Conſtantinopolim ad Præfectum direxit epiſtolam in hunc modum.

Leoni Præfecto Lucius Conſul.

NOuerit veſtri celſitudo regiminis, quoniam magus ille, quem demorari Catanæ veſtra fultum auctoritate iuſſiſtis, in tantam ſe ſub veſtri tutela nominis erexit audaciam, vt nec legum ſeruare decreta, nec a ciuium velit læſione ceſſare. quos adeo iam crebris laceſſiuit iniurijs, dehoneſtauit contumelijs, rerumque damnis affecit, vt ſi nos hæc in illum mala non vlciſcamur, in nos eius ſe mala vindicaturos aperta frōte minentur. Videat hæc veſtra ſublimitas, & vindicet, quia nos quidquam in illum abſque veſtro præſumere non audemus imperio. valete.

Qua relatione Præfectus accepta, quemdam a latere ſuo Heraclium nomine, virum in multis ſæpe fidelem expertum, Catanam mittere non diſtulit, hoc illi in mandatis adiungens, vt magum illum, vbi cumq; repertum, ferrea manus, & pedes vinctum compede, Conſtantinopolim ſecum feſtinaret adducere. Heraclius autem iuſſa maturans, cum fida manu militum, nauigatione diebus paucis explicita, die quadam, orto iam ſole, improuiſus apparet in portu Catanæ. 7 vbi cum, tamquam futuri præſagus, eis properaſſet obuiare Heliodorus: veniſtis, inquit, veniſtis me ligare, nec renuo, quod non tam vos me ducere, quam ego Conſtantinopolim ire deſidero. ſed quia fatigati eſtis, eamus hinc ad balnea, vt reſumptis viribus robuſtiores redeatis ad nauigia. qua deluſi fraude, nec iniuncti memores, intrant cum illo balneū, in quo ipſe præparauerat deluſionis lauacrum. mira res, & inaudita. poſt Heliodorum, vbi lymphis inſudere ſe viri balneatibus, & ipſe cum illis, lymphis pro veſtigio, lymphis pro nauigio, lymphis pro remigio, lymphis pro vento, lymphis vſi pro velis, ipſa 8 mox hora apparuere in balneo Cōſtantinopolis. Quod cum præfectus audiſſet, facti nouitatem expauit, & hominem huiuſmodi viuere diutius non debere conteſtans, illico eum decollari præcepit. miſſis ergo, qui decollandum ducerent, ſitire ſe fingens ad mortem, afferte, inquit, vas aquæ, vt bibam, ne forte ſiti moriar, antequam locum decollationis attingam. quo allato, vas ori, velut hauſturus, apponens, carmina pauca quidem, ſed quæ nouerat efficaciora, ſub murmurauit in vaſe, & conuerſus ad miniſtros, apud Catanam, inquit me quærite. hiſque dictis, vaſi caput immer-

7

Magus à Dæmonib⁹ ad Imperatorē tranſuehitur.

8 Capitali pœna damnatur.

mergens, repente diſparuit; & eodem, quo adductus erat, remige Catanam in momento rediјt. Interim iterum miſſus Heraclius, vt magum reduceret, iterumq; deluſus à mago, intrauit cum ipſo nauigium, quod ab eo per artem magicam, cum omni apparatu nautico, & inceptum ipſe viderat, & effectum vnius horæ momento, atq; per triginta vix trium emenſis horarum ſpatijs, cum momentis totidem Catana cum mago Byzanzium eſt regreſſus. vt egreſſus autem de naui, omnis ætas, ſexus omnis occurrit, quaſi grande viſuri ſpectaculū, & cum vidiſſent hominem, apparuit ridiculum. inter quos & vxor Heraclij, matrona nobilis, indignata, quod vir eius iterato eſſet labore confectus, perſonæ cauſſa tam ignobilis, expuit in faciem eius, & ait; ſpurciſſime omnium, tu tantillus tanto feciſti viro faſtidium. confuſus ille vehementer, & vltra quam credi poſſet, indignatus; confuſione, inquit, te condigna puniam in proximo. mirum dictu, & in tota ciuitate, & in omni circum regione à viginti, & amplius milliarijs, confeſtim eouſque, fuit omne genus ignis exſtinctum; vt nec in locis, vbi videbatur accenſus; nec in materijs, vnde ſoleret erui, vel vnius ſcintillulæ reperiretur emolumentum. ad poſteriora verò pudendorum mulieris illius miſerrimæ, ignis per triduum accenſu eſt vberrimus, expoſitaq; in plateis, ſic cogente magia, ignem omnibus propinabat.

reuerſus Cōſtantinopolim Magicis artib⁹ ignē exſtinguit, vrbem turbat.

Magus autem rurſum ductus ad decollandum, cum iam ceruici gladius immineret, ictum percurſoris attendens in dexteram eius manicam inſiliјt, & per læuam exiens, aſtantium euanuit ex oculis, hoc tātum inuaneſcendo iocutus: euaſi nuper, euaſi & hodie. ſi quid me vultis, iterū adero Catanæ. quo cum in momento fuiſſet aduectus per miniſtros Satanæ, aduerſari ſancto viro cœpit maxime, quaſi per eū incurriſſet hæc pericula, quem cum vidiſſet ſcuto tectum patientiæ, nulla eius arma pertimeſcentem, Chryſionem quemdam cognatum illius, virum ſimpliciſſimum, molitus decipere, vt per eum illi generaret quidpiam moleſtiæ. hunc aggreſſus, pudet, inquit, me tui qood validus membris ſis iuuenis, & tam degeneri ſemper torpeas inertia, cum tuos cernas coetaneos conari, ſudare pro mundi huius gloria. cras hic curſus erit equorum, quo multa victorem laus expectat, multa manent præmia. ſi iube, equum tibi dabo, qui forma cūctos præeat, & velocitate nimia. perſuaſit homini, dedit equum: ſcandit ille, & præ cunctis euolans pegaſea mobilitate, in ictu pene oculi metam curſus attingit. inde parcit ſtimulis, & lora retentat. non audit equus, imò freno tardante citatior, mox ſeſſorem in immane, quod inſtabat, deiecisſet præcipitium, ſi non ille cruci, ſe ſe vexillo communiens, cognati nomen *Præſulis* inuocaſſet ad auxilium. Tunc nec Chriſti ſignum, nec nominari virtutem Antiſtitis ferens equus ille dæmonicus, leui fumo citius in tenues elabitur auras, & in ipſius ſupercilio præcipitij, deficiente monſtro, eſt eques, ità vt in equo ſedebat, expoſitus; inter ſemora ſellam, in pedibus orbes, in manibus lora retentans. quo in facto Chriſti clementiam obſtupeſco, & meritum Sacerdotis admiror excelſum. Chriſtus namque dum huic ſe crucis in ſigno præſentem oſtendit, ſicut in prædone contrito terribilis, in præda clemens eſt viſus erepta, vt & illum præſumptionis ſuæ niſu fruſtratum terribiliter ad ima deiјceret, & hanc eius abſortam pene iam faucibus clementer abſtraheret. Sacerdos verò dum alibi poſitus, alibi nominatur à ſupplice, licet illi corpore defuiſſet, præſenti tamen virtute non defuit; qua & hoſtem coegit in præceps, & hominem de præcipitio liberauit. *Porro* reliqui curſores, & ipſi poſtmodum venientes ad metam, cum nec Chryſionem reperiſſent, nec quid prorſus ex illo factum eſſet, agnoſcerent, quippe quem longe ſatis à meta phantaſticus ille caballus extulerat, reuerſi ſunt ad Proconſulem dicentes; equum ſe numquam Chryſionis equo vel forma vidiſſe, vel celeritate conſimilem. Qui cum poſtea Chryſione reuerſo rem totam didiciſſet ex ordine, magumque intellexiſſet, in equo Chryſioni necem fuiſſe molitum, miſſis apparitoribus iuſſit teneri Heliodorum, ſuiſque mox ſiſti conſpectibus. Euntes autem miniſtri cautum minus, & nil tale verentem forte virum inueniunt, & tenentes eum adducere cœperunt, & ille verſutus ad ſuæ ſe calliditatis argumenta conuertens: ſi fidem, inquit, mihi daretis, vos me non eſſe ducturos ad Proconſulem, auri libram pretioſiſſimi vobis in præſenti tribuerem. & forte magus in via lapidem repererat, quem ſolo viſu æſtimatum ad libram, ſolo tactu præcantatum, vt ferret auri ſpeciem, ſibi in ſinum abſconderat.

Adnecem tractus, ipſos inter gladios præſtigijs elabitur ſuis.

Heliodorus rurſum prehēdi iuſſus.

Data fide, miniſtri lapidem pro auro accipiunt, & dimittentes eum, reuerſi ad Proconſulem, nuntiauere, ſe quidem vinxiſſe Heliodorum, ſed magicis illum diſparentem artibus, ipſis etiam è vinculis elapſum. cumque poſtmodum quaſi aurū inter ſe diuiſuri recederent, tamdiu aurū illis apparuit, quamdiu in libra poſitum ad libræ pondus fuiſſet æſtimatum. ſublatus autem de libra, lapis eſt viſus, quod erat dignum vtiq; mentita fide pretium, ſimul & fide promiſſa. Sed ad ea, quæ de ſancto viro cœperamus, explicanda ſtylum vertamus. Igitur Leo diuinæ prouiſionis inſtinctu Pontificali ſublimatus cathedra, quid adeptus eſſet in gradu, paſtorali monſtrabat in cura. ſollicitus ergo de ſibi cōmiſſis paſtor ouibus, ità ſanis exhibebat cæleſtis alimenta pabuli, vt morbidis adhiberet ſalutaris medicamenta remedij. & has quidē ſub Eccleſiaſtici virga regiminis, intra caulas fidei cogens, recedere numqoā ſinebat ab ouili Dominico, illas autē quanta poſſet inſtanti, à filijs diffidentię ſegregās ab Ido-

Sed corruptis, deceptiſque ſatellitibus euadit.

D. Leo de omnium ſalute ſollicitus.

lolatriæ ſtabulis reuocare nitebatur. Ideq
antiquas reſtaurabat eccleſias, & nouas, vt
diximus, erat ædificare ſollicitus, ne forte,
deeſſēt orationis loca fidelibus, vbi diuino
lætarentur in cultu, ne neceſſitate coacti ad
ſimulacrorum templa confugerent, & dæ-
moniaco iterū profanarētur obſequio. ſub-
ruebat nihilominus Idola, ſubuertebat de-
lubra, ne conuerſus ad fidem populus, erro-
ris occaſione reperta, derelicto veritatis tra
mite, vel in fide nutaret, vel oblectaretur in
cultu perfidiæ.

9 Vetus Deorum fanum

Erat autem 9 in vrbe tum tēporis quod-
dam ſummæ venerationis delubrum, ſuper
ædificia ciuitatis eminens vniuerſa, in cuius
ſummitate lapidea duo exſtabant ſimula-
cra, ſtaturę prægrandis, ſculpturæ mirabilis,
admirandæ pulchritudinis, indiſſolubili, vt
dicebatur, ibi magorum arte locata. Quæ
quidem prædeceſſores eius Epiſcopi, Zelo
pietatis accenſi, multoties, & alij quamplu-
res fide catholici, religionis ſtudio, tenta-
uerūt euertere; ſed diabolica ſemper debel-
lante fallacia, nullo prorſus artificio, nulla
ratione, nullo conatu potuerāt efficere. Nā
quotieſcumq; id fuiſſent aggreſſi, terra tre-
mebat, a fundamentis concuſſa, Dæmonum
voces audiebantur innumeræ per aera, to-
nabat æther horrore terribili, micabant ful
gura, ventorum turbo flabat immenſus, grā
do quacumq; deſcendebat enormis, & im-
ber mixtus grandini. ſicq; nonnulli eorum
etiam, qui robuſtiores habebantur in fide,
ſpiritu fallaciæ ſeducti, & antiquæ ſuperſti-
tionis attacti contagio, frequentes inibi cō-
ſueuerant celebrare conuentus, more Gen-
tili, diuinum aliquid ibidem latere credētes
quod ſuæ habitationis hoſpitium tanta ni-
teretur virtute tueri. cernens verò vir ſanc-
tus, quod populo fidelium illa curioſitate
detento, maxima eſſet cauſſa perditionis in
delubro, dum cultum, quem Deo exhibere
debuerant, frequenter exhiberent Dæmo-
nio; die quadam poſt ſolemnium celebra-
tionem Miſſarum, ſpiritu conſilij, & fortitu
dinis tota mente ſconcepto, iuſtitiæ lorica
indutus, fidei ſcuto munitus, vexillum crucis
anteferens, cum orationis gladio intrepidus
acceſſit ad fanum, cum populi cœtu fidelis
innumero. quos fideliter ſatis pro negotio,
q̄ inſtabat agendū, de vera religione præ-
monitos hortabatur, vt in orationē genua
flectentes, ſecundum Apoſtolum, orarent
mente, orarent & ſpiritu. ipſe verò primus
lacrymis profuſus vberrimis, cor attollens
in preces, flexit ceruicem, flexit & genu. cū-
que dio oraſſet, virtutemq; ſibi ſenſiſſet ad-
eſſe diuinam, erigens ſe, palmas, oculoſque
tetendit ad cælum, & quaſi præſenti præſēs
loqueretur, ſic ait ad Dominum: ſcio, *Domi
ne*, ſcio, quia potes omnia, ſcio quia nihil
eſt in cælo, nihil in terra, nihil in mari, nihil
vſquam, quod tuæ poſſit obſiſtere iuſſioni.
iube ergò, rogamus, hoc fanum aduerſariæ
partis euerti, & machinam ad animarū per-
ditionem erectā, potenter humilia, vt erro-
re ſuperſtitionis omiſſo, quo fluctuat popu-
lus iſte tuus, te ſolum adoret, te veneretur
te colat in fide non ficta, per tuam virtutē,
& ſapientiam Chriſtum, per coæternū tibi,
& conſubſtantialem in diuinitate Paraclitū,
cum quibus viuis, & regnas omnipotens, in
ſecula ſeculorum. cumq; fideles, qui aderāt
omnes reſpondiſſent, Amen. commotus eſt
locus à fundamentis per delubri circuitum,
& quattuor ſciſſum in partes, corruit in mo
mento delubrum.

Simulacra 10 verò longe ſatis à fano 10
deiecta, ita ſunt in partes ambo contrita
minutiſſimas, vt nulla in eis ſigna ſtatus pri
ſtini, nulla cælaturæ, nulla ſpecioſitatis ve-
ſtigia remanſiſſent antiquæ. fit ſtupor om-
nium, fit clamor vniuerſorum, fit communis
exſultatio virorum, ac mulierum. omnes nā-
que ſtupebāt admirantes ſolēne illud opus,
fabricamq; tot annis inuiolabilem, ad mo-
mentaneam Præſulis orationem, extemplo
ſolutam, quam arte nulla penitus arbitra-
bantur, nulla vi, nulla poteſtate ſoluendam.
vniuerſi verò clamoris vocibus, in iubilo
perſonabant omnipotentis magnalia, vir-
tuti cuius nulla ſoliditas, nulla reſiſtit potē-
tia. fiebat autem cunctis in commune gau-
dium, ob commune cunctis beneficiū; non
tam quia proſtrata iaceret abominandę ſu
perſtitionis antiquitas, quam quod Chri-
ſtianæ ſurrexiſſet in melius religionis noui-
tas. Poſthæc vir ſanctiſſim⁹ fauorabilis per- Vir ſanctus oſor auræ popularis.
horreſcens auræ vitium, loca cœpit ſecre-
ta diligere, in quibus ſibi vacans, & Deo, &
rumuſculos populares effugeret, nec proce-
dere cogeretur in publicum, niſi cum aut
Eccleſiaſticæ cura diſpenſationis exigeret,
aut rei cuiuslibet alteri⁹ ratio, quę vitari nō
poſſet. ibi tanto vigiliarum labore carnem
ſuam edomuit, ibi tanta ſe ieiuniorum cæ- Aſceta ſeuerior.
de mactauit, ibi tam multorum cruciatibus
generum, animi rigorem dominantis, in
membra carnis ancillæ debacchari paſſus
eſt, vt cum iam etiam vix oſſibus hærere vi-
deretur, labori laborem, pœnæ pœnam, cru
ci crucem ſemper augeret. Apoſtoli nimi-
rum vſus exemplo, qui cum eſſet infirmus,
tunc fortis, & potens exiſteret; quantoque
magis homo debilitaretur exterior, tanto
ampliores homo vires interior lucraretur.
Tardus erat ad loquendum, ſed ad iram
tardior, ſcriptum ſciens, quoniam in
multiloquiò peccatum non effugeretur; &
quoniam ira viri iuſtitiam Dei non opera-
tur. promptus erat ad ſilendum; ſed ad pa-
cem promptior, ne delinqueret in lingua
ſua, ſuo ponens ori cuſtodiam: obmute-
ſcens, & à bonis ſilens etiam; in ſecundo,
beatitudinis eorum optans eſſe particeps,
de quibus dicitur: beati pacifici, quoniam
filij Dei vocabuntur. parcus erat ad ri-
dendum, ſed ad ludos parcior. in vno,
ſcripti memor illius, riſus dolori miſcebi-
tur, & extrema gaudij luctus occupat. in
altero, pœnæ illorum non immemor,
de quibus legitur: ſedit populus man-
ducare, & bibere, & ſurrexerunt lu-
dere. Largus erat in fletu lacrimarum ef-
fuſor; ſed ad effundendos gemitus in luctu
largior, in hoc vitæ deflens præſentis ærū-

nam,

nam, in illo vitæ ſuſpirans perennis ad lætitiam. Pſallere ſemper, aut orare vel legere, ſeu etiam, cum hæc intermiſſa feciſſat, operari quidpiam, quemadmodum cura frequentiam, frequentia vſum, vſus illi morem effecerat: Ita quoque mox amorem, amor neceſſitatem, neceſſitas in naturam hæc iam cuncta conuerterat. vt, licet hæc pigreſcentis aliquando natura carnis horreret, hæc tamen ſemper ſpiritu feruenti animæ natura requireret. pſallebat ergo iugiter in pſalterio decem chordarum, ad impletionem decalogi, ſupernorum afflatus deſiderio, cum cantico in cithara, ex iucundo in domino mentis affectu, mortificatione carnis aſſumpta. orabat autem Dominum ſine intermiſſione, in omnibus gratias agens cum Apoſtolo. quia quod dominus non ſpreuit, neque deſpexit deprecationē pauperis, didicerat a Pſalmographo, nec auertit faciem ſuam à ſperantibus in ſe. & cum clamatur ad eum, exaudit, adeſtque repente. legabat autem diligenter, Dominum ſibi loquentem audire deſiderans. operabatur autem manibus ſuis, cum ſilentio panā ſuum manducans, quoniam ſcriptum eſſa nouerat; qui non oparatur, non manducat. Hoc igitur viuendi propoſitum cum vir ille, Deo pleniſſimus, per diuturna iam tempora tenere curaſſet, tam cautus erat in omnibus, tam diſcretus in ſingulis, vt grata ſe rerum alternatione varians, nec, dum illud exarcebat, illud omitteret, nec, cum illud omittebat, illud exercere ceſſaret. ſic enim Deo ſemper vacabat, & ſibi, vt ſemper vacaret pro Chriſto; ſicque ſemper pro Chriſto vacare ſtudebat, vt ſibi ſemper vacaret, & Deo: ſic in ſecreto morabatur, vt tamen eſſet in publico: ſic accedebat ad publicum, vt non recederet a priuato. Nam quamquam in aſſidua ſeſui contemplatione creatoris exercens, toto mentis affectu, toto cordis deſiderio inſpiraret ad cæleſtia. non idcirco ſe a terrenis abſentabat ex toto negotijs, quoniam eleemoſynæ manu ſuſtentaret inopes, aut oculo miſericordiæ tribulatorum corda reſpiceret. neque vero propterea terreno nō numquam occupabatur exercitio, vt fixos in ſuperis deuocaret ad ima mentis obtutus ſed alterum ex altero ſuſtentans, pro cæleſtibus terrena largiebatur adipiſcendis, & cæleſte temperabat ex terrenorum diſpēſationa deſiderium. deniqua ſic cum Iacob Liæ laborioſo, lippientique fruebatur matrimonio, vt cum Iſraele pulchro Rachelis quatoque dalectaretur amplexu. ſic cum Martha turbabatur erga plurima, ſollicitus circa frequens miniſterium, vt cum Maria optimam ſibi partem elagiſſet, & vnam illud, quod erat valda neceſſarium. cum Iacob ergo ſupplantabat vitiorum multitudinem, cum Iſraele videbat Dominum faciem ad faciem. cum Lia laborabat in mundi huius lippitudine, cum Rachele qui eſcebat in cæleſtis regni pulchritudine. cum Martha vitam frequentabat practicam, cum Maria ſuſpirabat ad theoricam. quodam igitur tēpore cum ad Baſilicam in honorem Beatæ, & glorioſæ Dei genitricis Mariæ conſtitutā Miſſarum celebraturus ſolemnia procaſſiſſet Antiſtes, illuc ciuitas fere tota feſtina cōuenit. tam quia diei cultura ſolemnioris vrgebat, quam quia propter virginis amorem ſacratiſſimæ locus habebatur ille celeberrimus, & quo nullus eſſet in vrbe celebrior. Præterea ſingulorum ſe moribus, quā decuiſſet officioſitate coaptans, tanto vir ille mitiſſimus vniuerſis amore deuinxerat, vt quocumque proceſſurus audiebatur, omnis ætas, omnis conditio, ſexus omnis occurreret, omnes frui iucundo illius deſiderantes aſpectu, omnes ſermone refici mellito gaudentes, omnes contra verſuti tentamina prædonis, eius ſanctiſſima cupientes benedictione muniri. Quid dicam pios? quid memorem conueniſſe fideles? ipſorum etiā Gentilium conuenere nonnulli, Iudæorum quoque compluras; inter quos etiam magus ille ſupra memoratus, qui adeſſe feſtinans, dum cælcite nititur offuſcare collegium, infernale maruit hereditare ſepulchrum. & ſicut in Iob legitur, quadam dia, cum veniſſent filij Dei, vt aſſiſtarent coram Domino, & ſtarent in conſpectu eius, quod Satan etiā inter illos aſtitarit. Ita quoq; & in hoc factū fuiſse conuentu, non ambigit, quiſquis euētum rei geſtę ſolerter intelligit. ibi Deus, mediator Dei, & hominum homo Chriſtus Ieſus, hic inter Chriſtum aduocatum & populum ſacerdos erat; homo quidem natura, ſed gradu vir Deificus, ibi filij Dei, Angeli videlicet coram illo miniſtrat ari conueniunt. huc vero ſacerdoti clerus omnis, & reliqua populi turba fidelis aſſiſtunt. illic Satā crudelis aduerſarius: hic, Satanę membrum, aderat Heliodorus. nec Iob quoque deſuit. quia Leo, ſimplex, & rectus homo, atq; Dominum timens, ibi adfuit. non quem Satan cruciaturus probandum accepiſſet, ſed qui Satana trucidandum probatus acciperet: nā dum ſtaret infulatus ad altare Pontifax vt Dominicā ex more conſecraret hoſtiā, ille ſuorum comitatus grege complicum, vagabundus hac illac per Eccleſiam, varijs incantationum generibus, a ſalutaris celebratione myſterij fidelium mentes conabatur auertere, & cū vultus ſingulorum in quaſcūque vellet, demutaret imagines, nunc capillato: ex caluis, nūc caluos ex capillatis effingens; hunc ceruí cornua, illum bouis habere, illum veruecis oſtenderet: in hoc autes aſini, hirci barbam in illo, in illo roſtrū volucris, vel apri dentes, vel alia quæuis portētoſa contingeret, vbiq; ludus non mediocris, vbiq; cachinnus intolerabilis, vbiq; petulantia. quæ cuncta ſic animo leuib' grata fiebāt vt grauiorum etiam poſſent corda mouere. nec ſuffecit miſero, ſua quē fata trahebant cui propinquus iam imminebat perennis interitus, contriſtari ſimpliciū ſpiritus hominū in ſpiritu malefico, niſi etiam, ſicut Ananias cum Saphira par mendaciū, ad ſubitā ſui dānationem, ſpiritū ſanctū contriſtatus eſt in Patro; ita & ipſa per maleficiū ad nō indebitā ſibi perniciē ſpiritū Dei leſit in Epi-

D. Leo in Baſilica D. Virginis Mariæ ſacris operatur.

Ipſum Antiſtitem ſubuerſarū ſe iactat, ſed fruſtra

& ait ad ſuos; parum eſt, quod agimus, parum eſt profecto, quod de puſillanimorum facilitate triumphantes, artis noſtræ difficultatem, velut in nugis expendimus. ipſum aggrediamur Antiſtitem, ipſum conemur euertere, quem virum eſſe robuſtiſſimum, vt aiunt, nefas eſt ambigere. & ſi mentem ipſius ſacris intentam officijs deuocantes, ipſum arridere ridentibus, ipſum ludentibus alludere, aut ipſas etiam ante aras ſaltare compulerimus, Chriſtianis vituperium, nobis laudem, arti quoque noſtræ coronam lucrabimur, & famam. Hæc dixit, & dictis fidem niſus addere, ſicut qui turrim impugnat arduam, erigit machinas, arietes in gyro diſponit, & loca prouidet, quibus appetantur, aut telis eminus, aut ſaxis tormenta mittendis; ita vir iſte fallaciſſimus in ſanctum Dei hominem collectis vndique ludificationis ſuæ viribus, illum quidem impulit, ſed nequaquam à ſtatu dimouit, vt illud de eo diceretur; deſcendit pluuia, flauere venti, & impegerunt in domum illam, & non cecidit, quia fundata erat ſupra petram. vbi namque circa pectus viri placidum tumultuans malignitas infremuit, flexis illico poplitibus, ad orationis arma recurrens, hæc ſpiritu ſancto dictante, concinuit: exſurgat Deus, & diſſipentur inimici eius, & fugiant, qui oderunt eum à facie eius: ſicut deficit fumus, ita deficiant, & ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereant à facie Dei. & his dictis, ſacramenta compleuit incœpta. expletis inde Dominicis cum veneratione myſterijs, ſacerdotales poſt quam infulas depoſuit, cum toto ſolemnitatis illius ornatu perrexit Præſul ad magum, quem in medio Baſilicæ, conſcientia vinctum perfidiæ nodo blaſphema tenebat: quem ipſe ſacerdos imanem prece ſancta vinxerat, vt non dicam fugere, ſed nec ſe de loco mouere, vel cum vellet, valeret, vel cum valeret, vellet. volebat enim, ſed minime valebat. quia pœnam quidem pararam, quantum erat in ipſo, voluiſſet effugere, ſed non ſinebat ſpiritus Dei, quem offenderat in ſpiritu ſuperbiæ, vel blaſphemiæ. quo enim iret à ſpiritu illo? vel quo à facie eius fugeret? cum de eo dicat Pſalmographus; non eſt qui ſe abſcondat à calore eius: valebat vero, ſed nequaquam volebat, quia cum liber eſſet à vinculis in corpore, reatus conſcientia vinctus tenebatur in mente. væ enim illis, qui trahunt iniquitatem in funiculis; quoniam peccatorum ſuorum conſtringitur vnuſquiſque funiculis. Dignum prorſus congruumque ſpectaculum, qui ceteros figere ſolebat, nec ſe poſſet mouere, cum vellet, ecce modo fixus ſtabat, & immobilis; nec cum vellet, mouere ſe poterat; & qui longinqua terræ, ſimul ac maris ſpatia, momenti metiebatur vnius excurſu, Ecce nec vnius ad puncti menſuram, à ſtatu ſe ſe valet remouere proprio. Tunc accedens Antiſtes, orarium ſuum innexuit in collum eius. & ad illum; Apoſtolica, inquit, & Euangelica te alloquor ſententia, Heliodore; cur tentauit Satanas cor tuum blaſphemare in ſpiritum ſanctum, qui Deus eſt; & ludificando, fallere te velle illum, qui falli non poteſt? nos quidem licet homines, licet peccatores, licet indigni, templum tamen ſumus ſpiritus ſancti; ſi quis autem templum Dei violare præſumpſerit, diſperdet illum Deus, quem tu moleſtare non veritus es in nobis hominibus. quod ſi tantum blaſphemaſſes in Patrem, remitteretur tibi in hoc ſeculo, ſi tantum blaſphemaſſes in filium, remitteretur tibi vel in futuro; nunc autem quia blaſphemando in Patrem, blaſphemando in filium, blaſphemaſti etiam in Spiritum Sanctum, non remittetur tibi neque in hoc ſeculo, neque in futuro. non enim locus illi relinquitur veniæ, qui deſperando blaphemat in auctorem indulgentiæ. & hæc dicens, haud procul 11 ab Eccleſiæ valuis, fieri foſſam præcepit, & in ea lignorum cōgregari copiam, ignemque ſuccendi. quod cum adimpletum fuiſſet ex ſententia, ſolo nexu contentus orarij, magum Præſul ſecum traxit ad locum incendij; & aſtantibus dixit; nolite fratres, nolite mirari; quod facio, non crudelitatis eſt opus, ſed credulitatis actio. nam vt noueritis me fidelem, hunc perfidum, hunc eſſe crudelem, me credulum, in vtroque rogus iſte faciet periculum. & ſicut Apoſtolus dicit, vniuſcuiuſque opus quale ſit, ignis iſte probabit. nec hominem 12 putetis hunc eſſe, quem cernitis, ſed Diabolum potius, à Deo refugam, inimicum hominis; vultus arrogās, oculi truces, toruus aſpectus, truculenta facies aperte teſtantur, quam immanis tyrānus, quam cruentus prædo, quam proteruus inuaſor, quam crudele Dœmonium in hoc monſtruoſo vaſe claudatur. Dœmonium, profecto, quem Simon Petrus extinxit in mago Simone, reſurrexit, & hoc regnat in cadauere. hunc ergo non iam extinguendum, vt ante, ſed comburendum magis arbitror, vt ſolutus in puluerem, ſicut deſperatus fuit in vita, ſit in morte deſperatior.

D. Leo ad preces enertit.

Quibus Magum immotum tenet.

Mox orario vinctum

In rogū ardentē ꝑ trahit.

11

12

Hoc cum dixiſſet, ſignum crucis oppoſuit incendio, in ignem magum reſupinans cum orario, quod & ipſum manu tenens ſuperaſtitit, nec vultum à flamma, nec ab igne manum retulit. & cum alij longe ſatis aſtantes caminum feruentem, fumi fœtentem, ſcintillaſque vaporantes vix ferre valerent; ſtetus pene totus in rogo Sacerdos, nuſquam pedem, nuſquam manum, nuſquam faciem ab opere cœpto dimouit, quoaduſque magi corpus in fauillam, cineremque redegit. quo peracto cum ex flammis retraxiſſet orarium, nihil in eo maculæ, nullum prorſus adustionis apparuit indicium ſed & veſtes ſacerdotis reliquæ, quas frequenti flammarum aſſultu vapor obambierat, iam conſtantem referebant ſui pulchritudinem, vt nec læſuram contraxiſſe cernerentur aliquam, nec mutaſſe colorem. quid de manu referam, quæ ſemper in igne verſata cum mago, nec calorem paſſa, nec notam contraxit in aliquo? nam & vultus ille Præſulis angelicus ſic integer, & illæſus in toto apparuit, vt nec capillum de capite, nec

Crucis ſigno munitus, in ignē cum Mago ing editur.

Mago cremato, D. Leo inuiolatus, inter alludātes flammas, manſit.

nec pilum de barba, nec cilium ex oculis fornax illa rorruperit. O Dominum per omnia mirabilem: O ſtupendam altiſſimi maieſtatem: O tranquillum pijs, & tremendum prauis iudicem. quis non admiretur dominatus omnipotentiam? quis non obſtupeſcat altitudinem maieſtatis immēſam? quis non amet tranquillitatis patientiam? quis non formidet ſeueritatis iuſtitiam? ecce qui potens erat in ſuperbia, per Diaboli virtutem, omnipotens vt voluit, poſſe ſimul amiſit, & eſſe. Ecce quem terrenarum nequibat maieſtatum altitudo compeſcere, quo minus renuntiaret magiæ ſceleribus, vbi cæleſtis maieſtas intonuit, & arte pariter defecit, & viribus. Ecce quam tribulatus diſperi't, a iudice percuſſus irato, qui diſſimulauit amare placatum, ſeſe Dominum pie portantem, terrore ſuſpenſo. Ecce duobus in vno, eodemque poſitis examine, ſic incolumis alter euaſit, ex iudicis æquitate tranquilli; vt ex eiuſdem æquitatis arbitrio, flagellum non euaderet alcerutri. ſic vnus ante faciem ignis liquefceret cera, vt alter nec odorem ſumi ſentiret in flamma. Ad hac autem & rei geſtæ præterita ... indicium ſtola, quæ de facto nomen accepit, & Virginis aula beata. quæ quanta, qualiue temporibus illis extiterit, teſtes ſunt ædificiorum reliquiæ, teſtes ſunt ipſæ reliquiarum ruinæ. Dicat hic quiſque quod placuerit, & ſuo ferat vnuſquiſque pro capite ſententiam. at mihi non diſſimilis opus virtutis, nec minoris, imo maioris inſigne videtur id eſſe miraculi, quam defunctum e ſepulchro ſuſcitaſſe cadauer. illic enim vnus in corpore mortuus eſt, vnoque reſurgit in corpore isthic vero dum vnus in carne defungitur, per quem erant in anima mille iam mortui, per quem eſſent mille morituri, ſi uiueret; tot mortuorum ad vitam fit hic vnus in ſua morte ſurrectio, quot vinorum in mortem aut fuerat, aut futurus erat. His ita geſtis, breui totum pene Romanum fama per orbem, tulit huius geſta triumphi. quantoque magus vbique gentium, habitus fuerat in cunctis ludificationum artibus infamior, tanto Præſul, qui multis idem ſæpe molitis, ſed minime conſecutis effectum, tam ingentem peruerſitatem aboleuerat, ferebatur in omni virtute famoſior. Vnde nonnulli nobiles, pariter, & ignobiles, non ex finitimis ſolum, verum etiam ex transmarinis partibus, tantarum permoti fama virtutum, cœperant eius adire præſentiam, aſpectu frui, colloquio refici, conſilio inſtrui, ope iuuari, oratione muniri, benedictione fulciri cupientes illius: quorum omnium tam apud homines, quam apud Dominum gratia prorſus habebatur illuſtris. quorum ipſe diu non valens ferre frequentiam, tum quia vir erat iam natu grandæuus, tum quia ieiuniorum, ac vigiliarum aſſiduitate contracta, corporis id repudiabat infirmitas; tum præcipue quia fauore non oblectabatur humano, qui diuino deuouerat ſemper inhærere conſpectui, extra muros ciuitatis haud procul à mari, quo diffi-

D. Leo aſſiduam hominum frequentia offenſus, in oratorium ſe ſtdit, extra vrbem a ſe extructum

cilior putaretur acceſſus, oratorium ſibi cōſtruxit, & cellam, fecit hortum, fontemq; cauauit. hoc ſecretus in loco reliquum ſuæ vitæ tempus tam ſolitaria ſub conuerſatione decreuit agendum; vt ſicut corpore, frequētantium erat exceptus a turba; ita etiam animo, rerum ſecularium exciperetur a cura. Hiſque ſolis contentus in terra diuitijs, oratorio ad orandum, cella ad inhabitandum, horto ad operandum, fonte ad reficiendum, ad illas magis anhelabat nocte, dieque diuitias, quas ſibi præparatas in cælo mox erat adepturus æternas. Non poſt multum namque temporis, febri correptus acuta, cum iam mortem ſenſiſſet adeſſe propinquam, vocato Archidiacono, cum ſacerdotibus, ceteriſque miniſtris Eccleſiæ, atque nonnullis etiam de plebe fidelibus, reſolutionem ſui nuntiauit imminere corporis, ſeque iam iter mortis ingreſſum, cunctis commune viuentibus: Lacrymis mox luctus obortis vniuerſos occupat, fit mæror inſolabilis, fit communis lamentatio, & voce crebis intercisa gemitibus, hanc omnes in vnam prorupere querimoniam: cur natos, pater, abijcis? cur, magiſter, diſcipulos relinquis? cur Paſtor, oues deſeris? in quo nobis, te ſublato, paternitatis affectus? in quo pij diſciplina magiſterij? in quo erit curæ paſtoralis integrita? pro patribus, vitricos; pro magiſtris, mangones; pro paſtoribus, lupos inuenturis: nec in domo refugium, nec in ſchola regimen, nec in ouili cuſtodia ſalutaris habebitur. quis miſeris ſubſidium? quis ægrotis remedium? quis egenis ſtipendium? quis triſtibus ſolatium? quis tribulatis porriget auxilium?

Imminentē ſibi mortem [illegible]

Lux, res, vita, quies, vis, virtus, gaudia, pax, ſpes,
Omnia ſunt nobis in te, dum vixeris, vno.
Mortuus vt fueris, lux nox, res fiet egeſtas
Pax bellum requies labor, exſultatio planctus,
Inualitudo vis, ſpes deſperatio fiet:
In ottium virtus, in mortem vita meabit.

Tunc ille nec flexus verbis ad lacrimas, quia feſtinabat ad lætitiam; nec querimonia tractus ad queſtum, quia de exilio reuertebatur ad patriam; hac tantum voce lamenta compeſcuit. ſi de patre conqueremini, patrem vnum in cælis habemus æternum, & omnipotentem; ſi de magiſtro ſolliciti eſtis, ſpiritum illum attendite, qui omnium eſt artifex, omnem habens ſcientiam, omnemque virtutem; ſi de paſtore tractatis, Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum, ingeniti Patris vnigenitum, gregi pium, prouidumque Paſtorem, cautum ouilis, indefeſſumque cuſtodem. in illo paterni eſtis affectus inuenturi dulcedinem, in eo cæleſte magiſterium, & diſciplinam irreprehenſibilem. in hoc indefectiua vitæ paſcua, tutelam inuictam, & inuiolabilem. in his promitto vobis omnia, quæcumque ſunt ad vitam præſentem, & ad futuram neceſſaria. ſolummodo ſeruate fidem, quæ eſt fundamentum religionis; caritatem habete, quæ eſt vinculum perfectionis; opem

reti-

retinere, quæ eſt ingreſſus patriæ cæleſtis. plura loqui voluit, nec valuit, quia dolor inualeſcens loquentis verba repreſſit.

Sacro viatico, ad mortem ſe munit.

Inter ſuorũ lacrymas, animã Deo reddit.

Sic ſumpto Dominici corporis, & ſanguinis viatico, cum vale feciſſet omnibus, inter diſcipulorum lacrymoſos gemitus, inter orationis verba depoſitus, ſanctam illam ſuo factori conſignauit animam, in ſinu Abrahæ, cuius fidẽ tenuerat, cuius mores imitatus fuerat, ab Angelis deferendam. Vt autem eius in vrbem nuntiatus exitus, plebis fit innumeræ concurſio, tumultus ingens, metus, horror, perturbatio, fletus mœror, luctus, dolor, queſtus, clamor, variaque lamentatio. quia ſicuti lucro de diſſimili, damnum ortum fuerat diſſimile, ſic etiam diſſimiles oboriuntur querimoniæ. Clerus Pontificem, plebs aduocatum, filij patrem, ſerui dominum, grex paſtorem, diſcipuli magiſtrum, pupilli tutorem, viduæ patronum, mendici ſtipem, ægroti curam, nudi veſtem, aduenæ domum, muti linguam, cæci lumen, errantes viam, laborantes otium, nutricem infantes, pueri pædagogum, adoleſcentes virgam, ſenex baculum, viri caritatis exempla, mulieres caſtitatis ſpeculum, ſinguli quique, quod ſuũ erat, in hoc viro ſe perdidiſſe deflentes, tãto remigis adempti minus æquanimiter ferebant exitum, quanto periculoſius ſe cernebant incurriſſe naufragium.

In hac autem lugentium multitudine, matrona quædam nobilis intererat quæ per multum iam tempus, ſui fluxum paſſa ſanguinis, a nullo medicorum penitus curari poterat, viribuſque iam exhauſtis membrorum, animo etiam pene defecerat. Hæc ab vrbe Syracuſſarum veniens, à viro Dei petitura morbo refrigeriũ, cum fuiſſet ingreſſa Catanam, quæ viuentem experiuerat, audiuit eſſe mortuum, & o, inquit, ſemper ego mulier miſerrima, miſerum ſemper corpus, miſerior anima. putas ne vnquam, quod dum eris hac in carne miſera, abhac, qua retineris, queas eripi miſeria, cum, & illum amiſeris, in cuius erat ſpes tibi miſericordiæ? Perge cito, perge fide cum certiſſima, & continge loculum, in quo iacet gleba corporis ſanctiſſima, prorſus credens, quod & ibi virtus viri 14 viuit adhuc, vbi cubat eius caro mortua. hac in fide mox acceſſit, atque tangens loculum, eſt præſumptæ conſecuta ſanitatis illico miraculũ. Stetit ſanguis, & amiſſarum in momento reſtaurata firmitate virium, alienis huc ad vecta pedibus, ſuis rediit, benedicens *Dominum*. Depoſitus 15 eſt autem Beatiſſimus Leo, Chriſti confeſſor, & Epiſcopus, apud vrbem Catanam X. kalendas Martij, & ſepultus in monaſterio ſuo, haud procul a muris eiuſdem Ciuitatis, honore cum debito, ad laudem, & gloriam creatoris omnium, cuius eſt per ſecula, & poteſtas, & imperium, Amen.

Poſt mortẽ miraculis claret.

14

15

V I T A
SANCTI LEONIS
CATANENSIS EPISCOPI

Anno Chr. 755.

Verſibus expreſſa Ex M. S. Codice Monaſterij S. Saluatoris

1 AT, o parentum c optime, Sacerdos inclyte,
Catanenſe lumen, Sicilienſiũ iubar,
Viuida piorum vis, ſacerdotum vnica
Speſq; columenque, te canere incipiã, Leo.
Ortus Rauennæ, ſolis inſtar enites,
Adeo vt Catana paſtorem te eligat ſuum,
Clarum rebus bene geſtis, & facundia.
Ieiunium etenim, continentiæ parens,
Tibi ita cordi fuit, vt expuleris ſtrenue
A te vitiorum altricem intemperantiam.
Porrecta continenter egentibus manu,
Eſcæ, atq; eloquij miſeros reficiens pabulo;
Et caritate nobilis, & tolerantia,
Corpuſque aſſiduis affligens laboribus,
Vt prauos carnis ſubigas motus, crederis
Inter mortales è numero vnus cælitum.
Vt tunſa rupes fluctibus, teterrimi
Riſiſti inſultus anguis, firma hætens fide.
Id cum videret Catanæ Antiſtes integer
Sabinus, hæc haud mendax vates edidit:
Simul ac, ait, naturæ nos eefferimus,
Noſtras ſubibit optimus paſtor vices
Leo, ſuoſque ſanctè ſibi paſcet greges.
Salubre ingens ad pabulum felix pecus.
Fulgebit idem ſignis, ac miraculis,
Vt efferatur ſuperum regi gloria;
Ponetque templum Luciæ inuictiſſimæ.
Hæc cũ dixiſſet, poſt paulo emoritur ſenex;
Cunctipotenti Deo commendans ſpiritum,
Beatas ad piorum ſedes euolat.
His geſtis, cœtus cogitur Deo ſacer,
Et optimates, quos gremio vrbs claudit ſuo
Paſtorem geſtientes deligere optimum.
Vnaque omnes cęleſti afflati ſpiritu,
In eam libenter pedibus eunt ſententiã, vt
Iure optimo, ac merito tuo digniſſimus
Paſtor, Catanenſi præficiare Eccleſiæ,

Vt

Vt morbis animiq; medeare, & corporis.
Metropolitana & ſane dignum Eccleſia
Præbes te iam, Chriſti verus paſtor ouium,
2 Olim, 2 ætateq; noſtra claris miraculis.
Etenim quibuſcumq; laborantibus malis,
Virtute ſuperum, præſentē ipſe tuliſti opē;
Siue intemperijs dire ſtimularet Satan,
Seu turpis lepra non bene fœdaret cutim.
Quin & femellæ fiſtis fluxum ſanguinis,
Ingenti dum ire ad te deſiderio expetit.
Cuius miſertus, vti de Chriſto accepimus,
Qui ſe tangentem feminam morbo eripit.
Porrò illud in cunctis prodigium maximū
Aduerſum Heliodorum, deſertorē impium,
Monſtrum ingens, horrendumque, quem Catana edidit.
Ortum parente Barbara, & quidem ſacro
Luſtrata fonte, itidem vt deteſtandū genus;
Sed is Chriſti abiurauit poſtmodum fidem,
Vino, & delitijs turpibus deditus miſer,
Adamauit laxiorem ad interitum viam.
Hoc vitiorum itaq; dum verſatur turbine,
Irridenſq; irriſuſq; male ætatem exigens,
Inſanus animum ad ſtudium adiecit non bonum.
Sub Iudæo, qui Chriſtum etiam deſeruerat,
Sane artium magicarum conſultiſſimo,
Iiſdem magiæ operam dat ſtudijs ſedulam,
Et fit peritus ſtygiorum myſtes canum.
Nec feſſus vſquam fanda, nefanda perpetrans,
Adulterare, vitium offerre virgini,
Caſtas mulieres pellicere ad petulantiam,
Vt ſe demitterent feneſtra, clam viris,
Sanctos maculaturas maritorum thoros,
Poſtico aut patrem dormitantem fallerent,
Dolis peruertens, & nefarijs artibus.
Ad hæc cum ille media ſederet in via,
Honeſtæ qua matronæ eſſent habiturę iter,
Illas fruſtra habuit dedecore turpiſſimo.
Itinere fluuius magico ſurgit carmine,
In oculis matronarum prætereuntium:
Nudatis genibus, pube ſuſtollunt tenus,
Miſellę veſtes, cœtus attoniti ſtupent;
Iners cachinnos vulgus tollit; ſed boni,
Quibus pudor cordi eſſet, triſtantur, dolēt.
Quin & videntur aurei lapides fulgere,
Statuæ ſuapte ſponte per vrbem incedere,
Suiſque mercatores ſpoliari lucris.
Demum alterum Simonem ſe ſe præſtitit,
Quem Petrus, ac Paulus Apoſtolorum maximi,
Humi dedere præcipitem alto ex æthere.
3 Hæc cum videret Catanę 3 prætor Lucius,
Princepſque in ciuitatis optimatibus,
Vrbiſque clades, & ſqualorem ciuium,
(Neq; enim aliud, niſi fletus, & querimonias
Vrbis plateæ reſonabant, & compita.)
Ciues, ac populares ad concilium vocat.
Idem omnibus animi ſenſus, per epiſtolam
Quamprimum vt Imperator fiat certior
De Heliodori rebus, & eius preſtigijs.
Vbi itaque de re edoctus Imperator eſt.
Quem à latere habebat, Catanam ablegat
4 4 protinus
Lictorem, cui Heraclides nomen inditum,
Vt peſtem, perniciemque animorum abduceret
Byzantium, vigeſimo, 5 ac tertio die, 5
Meritas daturum pœnas coram Cæſare,
Verum ille, vt hominem vafrum, & callidum decet,
Simul vt aduentum ſubodoratus militis,
Litus petit, Heraclidi iturus obuiam,
Hilari, blandoq; aſpectu. tandem vbi videt,
Nauim accedere, vt fit, ipſe è terra ſubſilit
Nauim conſcendit verſipellis peſtilens:
Blande appellare militem, amplexarier,
Læto ore excipere, rogare, adueniat domū.
Iam ſplendide, pellucideq; apponitur
Menſa, epuliſque ſtruitur apparatu regio.
Pellectus leni oratione, denique
Oblatam conditionem miles accipit.
Profectioni dictus venerat dies,
Præſtigiarum ex vrbe egreditur potens,
Vna cum Heraclide, ſimul adeunt ad mare:
Radio 6 nauigium in liquido deſcribit mari, 6
Conſcendunt ambo nauim, quam prę̄ſtigijs
Effinxerat ſceleſtus; mox clamat ſuum
Miniſtrū 7 à ſacris, cui Gan nomen inditū. 7
Et iam ſecundo curſu nauigant mare.
Ille autem Dæmonē, 8 quem à conſilijs ſibi 8
Habebat, id rogare: amabo te mihi,
Sodalis, indica dum, vbi locorum ſumus?
Et Dæmon; præteruehimur, inquit, Rhegiū,
Meſſanenſiſq; anguſtias legimus freti.
Scitatur iterum, quas oras percurrimus?
Contra reſpondit ille: tenemus 9 Crotium 9
Tum poſtero Byzantium appellunt die.
Coram Imperatore, vrbiſque optimatibus,
Heliodorum Heraclides ſiſtit. tum incipit
Narrare rem omnem, quo ordine geſta eſt, Cæſari.
Cum noſſet hæc Leo, & Conſtantinus, 10 ſtatim 10
Mandant caput obtruncari hominis nequiſſimi,
Fœdiſſimumque corpus inhumatum dari
Canibus vorandum, & vulturijs rapacibus.
Verum ille vbi ad damnatorum ſedes venit
Aquam rogat ad ſedādam pauliſper ſitim:
Cumq; allata eſſet, cœpit ſe illa inſpergere,
Mox in 11 phiala ſe ſe concludit vitrea. 11
Et inde voce miſſa, amici heus, ait,
Valete; tuque, Auguſte, cum tuis vale.
Si quid me vis, Catanę; eo enim me cōfero.
Poſt illa ex omnium conſpectu euanuit.
Tunc cōſternati animo omnes, admirarier
Id monſtri ſimile, ac nullis auctū ſenſibus,
Hærere immobiles. tādem vt ceſſit pauor,
Magno clamore contendunt ad Cæſarem,
Referuntque; Heliodorus quid rerum geſſerit:
Nos vero obſtupefacto, inquiunt, animo hæſimus,
Auguſte, qua ratione homo perditiſſimus,
Lutum, ſordes, fœduſque miniſter
Nos fruſtra habuerit nuper ſatelis ſuis.
Perinde enim ac fumus, vel aura euanuit.
His Imperator auditis, mirum in modum
Animo perculſus, qua prodigio, qua metu,
Miratur rem; tandem ſecundo militem
Siciliam mittendum ſtatuit, vt denuo
Illinc hominem Byzantium reduceret.
Et iam ad Siciliam traijcit, ad pugnā nouā
Cata-

Catanæ pugnandam. in vrbe præclariſſima,
Miles paratus. illi rurſus obuiam
Procedit veterator confidentiſſimus,
Riſu, ludoq; ſaltu ac turpibus iocis,
Vel hiſtrionem ſimulans ſe ſe, vel animi
Inſanum. mandat operis robuſtiſſimis
Miles, rapiant, trahantque hominem ad nauim ocyus.
Tum tetra bellua blande appellat militem:
Quid hæc vis, bone vir? ego nequaquam Cæſaris
Detrecto Imperium: ita ius, faſque omne præcipit.
Sed age ſis interea loci domum meam,
Veni, hoſpes optime, vino, & epulis languidum
Hilaremus animum; poſt, vt mandas, tempori
Iterum viæ nos dabimus ad Byzantium.
Ad hunc modum itaque inſidias militi locat,
Blandis prætexens verbis impoſtor malus.
Remoratuſq; illũ eſt, ſtatus dum venit dies
Et iam abeunt animi cauſſa vterque ad balneas
Catanenſis vrbis; ibi ſimul tunicam exuunt,
12 Vti lauent, ac *Bolymum* 12 ad *Hymeti* aquas
Perueniunt. mandat nuſquam genitum magus
Aut appellari Chriſtum, aut ſacroſanctæ Crucis
Effingi ſignum. dicto citius, balneo
In Byzantino cernunt ſe ſe: tum prope
Thermas, cum veſtibus vna calceos vident.
O peruerſam cacodæmonis fallaciam:
Attonitus miles, o ſummam dementiam,
Exclamat: qui de balneis Catanenſibus,
In Byzantinis nunc adſumus extempulo?
Rurſum igitur ſigillatim rem omnẽ Cæſari
Oſtendit Heraclides: tum magni vndique
Populi concurſus fiunt, prodigium inſolens
Studio videndi, & plane attoniti omnes ſtupent
At Aethalia vxor militis vbi inaudijt
Reditũ impoſitoris, è feneſtra mox caput
Irata exertans, vt erat, ſpuma ore illita,
Repente illius vultum indignãs conſpuit.
Mittenſq; vocem ex intimis præcordijs;
Videtis, inquit, quod monſtrum, ac piaculũ
Fuit in cauſſa, meus vt coniux Byzantio
Ad ſe capiendum bis migraret Siciliam?
Tunc homo totus cõſtans dolo, ac verſutijs
Suſpirans, toruoq; illam aſpectu contuens,
Ne viuam, niſi ego te hodie documentum omnibus
Efficiam, ita vt admirari te non deſinant.
Quantus, quantus enim ignis tum erat Byzantij,
Extinguit: omnis vrbs hoc caſu ingemit.
13 Verum pytam ille in 13 Aethalia ſuſcitat,
Quo ſanctus vetat accedere aſpectũ pudor.
Itaq; omnes Heraclidis confluunt domum;
Petunt, pro turpe dedecus, ignẽ ex cõiuge
Nec iam quit alter, vt ſit ignem ex altero
Sibi ſumere: namque extemplo ter extinguitur.
Quare compulſi homines, cuiuſcũq; ordinis,
Ex Aethalia ignem capere neceſſe habẽt'
Ingenti cum rubore miſeræ mulieris.
His Imperator auditis, & Satrapæ
Omnes, nefarium hominẽ, ac perditiſſimũ
Dire plectendum ſtatuunt, ille in omnium
Rurſus conſpectu de repente euanuit,
Catanamq; repetit, ope ſuffultus Dæmonũ.
Ibi anteacta ſcelera exaggerat nouis.
Tum Rex, omniſque ciuitas cum lacrymis
Confugiunt ad ſuperos, pieque ſupplicant
Deum immortalem: Rex hominum, atque cælitum
Reſpice de cælo hereditatem nos tuam:
Tetramque belluam è tuis extermina;
Peſtem, animorumq; exitium, impoſtorem improbum.
Lacrymas preceſq; inaudit optimus pater,
Vlciſciturque probe ſuorum iniuriam.
Adoleſcens quidam Catanæ eſt, Chryſes nomine,
Egregia ſane forma, fratris 14 filius 14
Leonis integerrimi, qui tum pie, ac
Sancte adminiſtrabat Catanenſẽ Eccleſiã.
Adoleſcens ergo cum iam 15 eſſet in hippodromo. 15
Stipatus magna familiarium manu,
Ludiſque adeſſent ſpectatores plurimi,
Intenti, qua ratione equites identidem
Stimuli, loriſque ad curſum equos impellerent;
Interibi præſto eſt Heliodorus improbus,
Blandeq; appellat Chryſen; heus pulcherrime
Adoleſcens, interq; omnes mihi cariſſime,
Ecquid velis amabo te, equum nũc præbeã,
Qui forma, & curſu ceteris facile ante ſtets
Curſura omnes prænettes ſimul inſcẽderis
Et in certamine cunctos vinces 16 milites. 16
Hæc cũ ſine omni adoleſcens audiuit dolo,
Lætitia perfuſus, nil ſuſpicans mali,
Vtinam, Heliodore, inquit, vere id præſtes mihi.
Ecce autem de repente equus præſtigijs
Apparet: in illum confeſtim inſilit puer,
Tunc cernere erat monſtrum, prodigiumq; inſolens,
Volucri, ceruoq; ſimilis quadrupes volat.
Tum præfectus, equiteſque omnes merito ſtupent:
Mittitq; ſtatim, equum, atque equitem ad ſe adduceret.
Tum proſpiciens Chryſes equũ tenuiſſimas
Abijſſe in auras, ſine voce attonitus ſtetit.
Vbi verò multo poſt ſenſus reuertitur,
Libenter præfecti iuſſis obtemperat.
Verum *Præfectus* Chryſæ aduentu cognito
Scitatur, qua ratione equus ad ſe venerit.
Tum Chryſes magno ſic reſpondet cum metu:
Ego verò, Dòmine, cum adeſſem in hippodromo,
Bonorum & ſpectarem certamen militum,
Ecce tibi Heliodorus præſto eſt; mihi dat equum,
Quo vectus palmã præripui omnibus puer
Poſt illa, quadrupes nuſquam viſus gentiũ.
Nullam his *Præfectus* habet fidem, at ira percitus,
In carcerem adoleſcentem conijci iubet.
Dum,

Dum, quo nuper equitabat, ſibi equum
redderet.
Hæc verò vir admirabilis Leo prouidens,
Et Heliodori technas, ac verſutias,
Queis adoleſcentem candidum male decipit,
Magna demiſſione animi, atque modeſtia,
Sacro ſtipatus cœtu, aliſque ciuibus,
Pedes ad præfectum ingenti cum rubore adit;
Orando, obſecrando, vt ſacerdotem addecet.
Noſti enim, præfecte Luci, inquit, præſtigias
Ac fraudes Heliodori perditiſſimi
Hominis, & ſiqui alius, flagitioſiſſimi,
Quibus peruertit, atque euertit funditus
Noſtram vniuerſam vrbem, atque finitimos ſuos,
Turpiſſima, ac nefanda facinora perpetrãs.
Quid ille non eſt auſus! lapides ſplendido
Pro argento oſtendit, ſpõte ſtatuas ingredi
Iubet per vrbem, fluuio fruſtratur nurus,
Vt adulteria taceam, aliaſque inſanias,
Quæ Sycophanta hic geſſit, vt quondam ferunt
17 Ioannem, 17 Ambrẽq; deſertores impios.
Nunc vt dicam de Chryſæ equo, quem poſtulas,
Qui curſu velociſſimo omnes vinceret;
Sane tibi affirmo nepotem nunquã meum
Huiuſmodi habuiſſe, quem rogas, equum.
Verum qui viſus eſt nuper in hippodromo
Hunc Dæmones effinxere ſuis præſtigijs.
Præfectus ſimul incomparabilis viri
Orationem huiuſmodi audiuit, ſtatim
Obſcuro Chryſen miſſum facit è carcere,
Redditque nepotem inſontem ſancto Antiſtiti,
In ſe ſuſcepti facinoris veniam petens.
Sed non hic finem ſceleribus ſtatuit ſuis,
Præſtigiarum iam famoſus artifex.
Nouum init conſilium cum nequiſſima
Sua ſceleſtorũ hominũ, pro facinus, manu;
Decreuerat enim cum Præſul ſanctiſſimus
Iam ſacroſanctis operaretur myſterijs,
Inter ſacrificandum ſaltare, ac ludere.
Hæc meditabatur impudentiſſimus homo,
Sed perficere vllo pacto non fuit facul.
Verum doli, aſtus, atque inſidiæ denique
In molientis recidere, vt decuit, caput;
Atque in lacum, foueãq;, quam perfoderat,
In eadem machinator præceps corruit.
Obſeruat itaque ille celeberrimum diem,
Quo venerandam, incruentamque faceret hoſtiam
Sacerdos, qui cæleſtem traducebat hic
18 Inter mortales vitam, & in 18 templum vndique
Cœtus concurrit Chriſtianorum frequens.
Quibus intermiſcet ſe monſtrum execrabile,
Nec fœdiſſimus homo veretur templum ingredi.
Itaque re diuina inchoata, ſacrilegus
Nefanda primũ inceptat, nunc colludere
Perinde ac fatuus, mentiſque impos, nunc pede
Tellurem pellere, nunc ſaltare turpiter,

Nunc vocem mittere aſello, muloq; ſimilis
Sic populi animos à diuinis myſterijs
In riſum, atque cachinnos facili negotio
Auertebat non recte. hæc igitur inclytus
Animum aduertens Chriſti famulus, ad omnium
Regem, atque dominum ſanctas effudit preces:
O, inquiens, ſanctiſſime rex cæleſtium,
Ne ſurdis auribus vmquam famuli deſpice
Tui precationes contemptiſſimi.
Ac monſtrum immane, ſæuamque animorum luem,
Tuæ qui male prædatur opera dexteræ,
Tui nunc, Chriſte, famuli pedibus ſubijce.
Mihi da victoriam hanc, ad gloriam tui
Numinis, & ad populi emolumentum tui.
Hæc effundebat ſanctus præſul affatim
Lacrymarum ex oculis mittens, atque ex intimis
Singultus, ſuſpiriaque erumpens ſenſibus.
Iam vero rei diuinæ finem fecerat,
Cum ex præpotentis ara procedit Dei,
Satis forti, conſtantique animo, illi obuiã.
Hominem magna vi comprehendit ſtrenue
Et, qua collo præditus erat, ſtola alligat:
Inde hæc. te Chriſt' 19 increpat, fallax ſatã: 19
Tunc cernere erat portentum formidabile;
Nam quem nemo mortalium peruicerat,
Quin vinctos ipſe mortales peruicerat,
Probe hunc deuinxit ſancti virtus numinis.
Tum ſui ſibi adiutores ſolum deſerunt,
Cum ſancti ferre verba non queunt patris,
Ac veluti fumus euaneſcunt, cum graui
Gemitu inclamantes: Eheu nos miſerrimos.
Viden, vt in flãmas trudimur Orci ingratijs,
Pijs nimirum precibus ſancti Antiſtitis.
Populo mox mandat, ſuccendi ingentem pyram
Cordatus paſtor, in 20 tẽplo auguſtiſſimo. 20
Nec ipſe iam veretur ardentem in rogum
Se ſe penetrare cum prehenſa bellua.
Neq; miſit vmquam, nec conceſſit ignibus,
Niſi totum abſumeretur à flammis ferum,
Horrendum, infameque monſtrum, in cineremque rueret.
Verum incolumem, indemnemque Pontificem flagrans
Rogus ſeruauit, vt pueros Babylonica
Fornace, nihil ab igne paſſos, autumant.
Nec indumenta quidem viri flãma attigit.
Sed lepide parricidam deteſtabilem,
Orcique hæredem, ac Dæmonum fidum aſſeclam,
Ignis aduſſit, tot, tantaque vltus facinora,
Aeternis poſt cremandum flammis tartaro.
Ac tale, ac tantum quod geſtum eſt miraculum,
Merito ſuſpiciunt omnes vrbis incolæ,
Ipſumque auctorem laudibus tollunt Deũ,
Qui talia per famulum gerit in dies ſuum.
Ad maiorem ſuorum ſplendorem, ac decus
Populique ad ornamentum, ac ſubſidiũ ſui.
Quin igitur perlubenti animo omnes, inclyti
Ad ſacroſanctũ ſepulchrũ adimus præſulis?
Vt, quidquid eſt peccatũ à nobis antehac,
Deus beati precibus condonet viri.

Animique, corporiſq; ſalutem prębeat,
Quã Chriſtus conſueuit per illũ impendere
Qui eius pie, ſanctęque memoriã colunt.
Quamobrẽ à contẽptiſſimo, ac miſerrimo,
Tuam qui præoptaret degere ſanctiſſimam
Beate Pater, vitam, hoc carmen accipe.
Vt Obolum Chriſtus, & minimè traditur
Non dedignatus viduæ olim pauperculæ.
Vtinam cum iuſta lance præpotens Deus
Appendet orbem, te patronum ſentiam.
Nam cur tuæ negatum iſtud potentiæ
Sit, Deo ſacerdos acceptiſſime,
Myſteſque irreprehenſus? cui cælitus datum
Ligare, diſſoluereque vt collibitũ eſt tibi,
Quãrum eſt turpiſſimorũ in orbe facinorũ?
Proinde ego nequam, & nihili homo tibi
ſupplico,
Meorum erratorum veniã à Deo impetret.
Iam enim vides, vt imo in barathro tartari
Iaceam demerſus, diræ proximus neci.
Cedo dum tuã propitius mihi, pater, manũ,
Vt Chriſtus Petro in fluctibus dedit maris.
Eripe me ex Acherõtis tenebroſi faucibus,
Fœdaſque peccatorum ſordes elue,
Et tamquam è cœno peccatorem hunc
extrahe,
Labem omnium malorum, ac ſterquilinium
Nec Dæmonum eſſe me ludibrium ſinas.
Sed vitæ anteactæ pœnitudinem impetra,
Vt Dauidi, vt Manaſſi, vt Meretriculæ,
vt datum eſt
Furi, & lacrymanti Apoſtolorum principi:
Amen da, Chriſte, da rerum omniũ potens.
Vide Animaduerſ. folio 21.

IN S. LEONEM EPIS. CATAN.

HYMNVS. 1

S. IOSEPHI HYMNOGRAPHI

TE 1 diuinam pharum, ſapiẽs Leo, hilaris Chriſti Eccleſia nacta, virtutum, ac miraculorum tuorum facibus longe, lateque collucet.

Ipſe te omniũ Domino iam inde à pueritia deuouiſti, voluptatumque morte, viuum illi ſacrificium extitiſti; ipsũ te, o beate, haud profuſo sãguine ſacrificãs

Tua, o Deifer, vita virtutum ſplendore nitens, miraculorumq; ornata fulgoribus, illuſtrem te apud omnes fecit.

Nuncupara es, o incorrupta puella, templum Dei, qui in te, o Deipara (quod in mentem cadere cuiuſpiam, nedum capi poſſit) ſedem collocauit, erroremque ex mortalium animis extruſit.

O D E II.

SAlutaria, pater, ac pia rectæ fidei dogmata integra cuſtodiens, aluiſti gregem vitali pabulo, atque ad cæleſte ouile duxiſti.

Vbi ad virtutum faſtigium, o ſanctum
3 caput, aſcenderas, ſacro 3 perunctus es
4 oleo, altiſſimumque regem ex 4 altiſſimo
ſuggello, ſapientiſſime, dilaudaſti, ei, qui
cum gratia coniunctus eras, tamquam An-
gelus miniſtrans

Hoſtiles impetus, vir innocentiſſime,
Chriſti cauſſa ſuſtinens, immortalitatis cõ-
pos, & particeps factus, cæleſtium in nu-
5 merum relatus es. vnguentum 5 porrò
fragrans, ac perenne emittens, eos, qui te
fide fulti adeunt, ſanitate donas.

Diuini, ſplendidique carbunculi fibula, rubus nequaquã diuinitatis igne cõbuſtus, fruticoſas animi mei perturbationes oẽs cõburito, ignibuſq; me eripe ſempiternis.

Domine, qui cæleſtẽ fornicẽ concamerasti, Eccleſiãq; condidiſti, tu me in tui caritate firmato, ſanctiſſimorũ rectorũ apex, fideliũ firmamentũ, vnus hominum amans.

Magnus terrarũ orbi ſol exortus es, virtutum tuarũ emicans, ac miraculorũ ſplendore, fideliũ cœtibus lucẽ afferens, libidinũque caliginẽ, Leo ſancte, diſpellens. Chriſtũ Deũ deprecare, magnã in nos, ſingularemque, qua pollet, miſericordiam explicet.

O D E III.

EXculto iã mentis tuæ aluo, ſpicam, beatiſſime, centeſimã tuliſti, virtutum diuinarum, & multiplicis ſanitatis.

Sanctum tuum, vir ſancte, ſepulchrũ, ſancto iugiq; manat oleo, fide ad te accurrentium animas afficiens ſanctitate.

*P*ræſens morborum medicamentũ malorum Dæmonum fuga, fideliumq; hominũ perfugium, appellatus es, *Pontifex*.

Tu, cuius puriſſimo ventre capitur, quem nihil vſquam comprehendere poteſt, me peccatis obrutum, demerſumque tua benignitate elatum ſeruat.

O D E IV.

NOxiam omniũ mentẽ, puriſſima inſpiciens mente gratiarũ lumen à Deo, o diuino afflate numine, accepiſti; itemq; vt ſacra, & illuſtria medicamenta benigne, largeq; cõmunicares, iiſq; profundã furentiũ perturbationum noctem diſſipares.

Qui cunctos Chriſtũ audientes, Dæmonum fraudibus captos, extinguebat, cũ tu, Beate, iuſtis ignibus, cenſuræ lege adiudicaſti, animaſq; ingenti cũ illius dãno interituq; vt verus ac ſalutaris *P*aſtor, vindicaſti.

Medius, dũ ille cõbureretur, ſtetiſti, nihil omninò, o numquã nõ celebrande, flamma læſus.

Ieſus. diuinus enim te ſancti ſpiritus nos circumfuſus tegebat, vt ſacrorū Antiſtitē, vt diuinæ gloriæ miniſtrū, vt ſuperi ſplendoris cōpotem. Diuino olim vel maxime correpti ſpiritu ſancti vates, o Deo cariſſima, cōtemplantes incredibilē, inauditāq; myſterij altitudinē inuiolati partus tui, id, quod in eis fuit, non vna ratione cecinere.

ODE V.

COECIS lumen diuinæ mentis, Pater, tua deprecatione reſtitutum eſt. Chriſtum enim adiutorem nactus, animique oculos in illum coniectos habens, quæ petiſſes, numquam non abunde; cumulateq; ferebas.

Sane quam formidoloſus, o præclare Regi exſtitiſti tum, cum in ipſius regia procedens, ardentes veſte carbones geſtabas, nempe celebrauit te Chriſtus, quem vita ipſe tua, Leo, celebrabas.

Animus mihi, Virgo, te iuuante, ſanctitate floreſcet, quæ ſanctum concepiſti Verbum, quod vere in ſanctis, vt par eſt, acquieſcit, vnus Deus noſter. cedo mihi, omni prorſus culpa vacans, veri doloris imbres.

Leonem omnes, qui ſe Domino à puero dedicauit, primiſque ab incunabilis ei gratioſus fuit, cantibus coronemus, Eccleſiæ luminare, ac propugnaculum. eius enim eſt firmamentum.

Plana mihi, te auctore ſit, diſertaque mi Chriſte, lingua, orationemque tute miniſtra, qui verba nobis, vitamque præbes; totam vti poſſim boni, ſapientiſque ſacerdotis vitam ornare laudibus, quam cælitus acceptam, non ſatis cognita caritate peregit in terris: innumerabilium pelagus miraculorum; dogmatum vim, atq; virtutem, quibus Eccleſiam illuſtrauit; eius enim eſt firmamentum.

ODE VI.

DIuinorum, corporeque vacantium ſpirituum inſtituta corporeus ipſe, o diuinæ prudentiæ vir, imitatus, publicum obibas in Dei gloriam, honoremq; miniſterium, perpetuo illum carmine celebrans: Benedictus es, Domine Deus, in ſecula.

Quæ obſurduerant aures, diuina plane deprecatione, Beatiſſime, reſeraſti, claudiſque agilem, commodumque propalam reddidiſti greſſum. Benedictus es, Domine Deus, in ſecula.

Medium, Deiſer Pontifex; ingreſſus ignem haud quaquam arſiſti diuino annuente Numine; cuius qui expers eſt, iure damnatus exuritur.

Tuam, Virgo Mater, aluum minime adurens ignis diuinitatis, fit ex te corporatus, omnes vndiq; fines diuinis illuminans fulgoribus, proinde meritas tibi laudes dicimus,

ODE VII.

DIffuſa eſt gratia, Pater, ſacriſq; preſecte, in labijs tui: ꝓptopterea te, Leo vnxit Deus populo Antiſtitem, exclamantem, laudate Dominum, & ſuperexaltate in omnia ſecula.

Æterno Regi acceptus, Beatiſſime Leo, apud terreſtrem adſtitiſti, candentes carbones deferens, eiuſque mentem admirabilibus, ac longe opinionem ſuperantibus operibus, in ſtuporem adducens.

Vt oliua fructifera, Pater, plantatus in domo Domini diuinum oleum ex tuo corpore poſt obitum emittis, omnemque ſemper à fidelibus abigens morbum, qui te perpetuis, meritiſque afficiunt laudibus.

Qui cuncta voluntate perficit, o Virgo, cui vt nemo obloqui, ſic benedicere omnes debent, in vteri tui tabernaculo volens habitauit, & aſſumpta carne aſpectabilis, me, impoſtoris peſſimi conſilio ante perditum, Deum fecit.

ODE VIII.

VT diuinis te, iucundiſque vocibus efferamus, beatumque decantemus, ſancte acta vita præclarum, & ſupera, atque cæleſtia circumeuntem, exſultantemq; eripe nos precibus tuis, Pontifex, ac Paſtor admirabilis, ex impotentibus animi motibus, ærumniſque, atque infortunijs.

Qui vitis veræ quaſi palmes fueras, Pater, virtutum vuas protuliſti, mirabilium operum ſtillantes vinum, ex quo qui fideliter bibant, ſanitatem, hilaritatēque conſequuntur, te, ſancte Leo, ſemper deprædicantes. ſancti, venerandique ſpiritus templum corpus ó tuū exſtitit, Pater, & nunc quidem in diuino templo, quod in Luciæ Martyris gloriam, honoremque erexeras, poſitum iacet: ex quo miraculorum nobis emanant fluuij pie te religioſeque venerantibus.

Sol apparuiſti ſplendidus, omnia sēper virtutum ſplendore colluſtrans. nunc verò ad lumen aſcendiſti, quod non licet oratione complecti: ideò lucem afferentem dū celebramus memoriam tui, Beatiſſime Leo ab omnibus me redime malorum tenebris.

Alterum, vnice Rex, horreo aduentum tuum, ac mirum quantum extimeſco, qui innumera in te facinora admiſerim, neque tamen per pœnitentiam melior efficiar. ceterum, quæ tua bonitas eſt, reſpice, ſalua me, Ieſu, per acceptiſſimas, gratiſſimaſq; parentis tuæ deprecationes.

Facem, ac doctorem, eximiumque Pontificem, te Chriſti Eccleſia, Antiſtes, agnoſcit. ipſius quippe filios, diuine, ſancteque Leo, ſalubri pabulo præclare pauiſti, hæreticos, quaſi agreſtes feras, propellens.

Catanæ lucidiſſimum, ac luculentiſſimū aſtrum, mirabilium operum auctor, Pontifex Leo, Trinitatis myſtes, proptie Deiparam te puram mente animoqúe, ac voce prædicauit. Quam & nos Dei parentem aperte te, palamque laudamus.

D 2 VITA

VITA
S. STEPHANI PAPAE
Ex Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario.

AnnoChr. 772. 2. Febr.

1 S.Steph. in diuinis ſcripturis eruditus.

STEPHANVS [1] IV. *Pontifex* Maximus, natione Siculus, Oliuo patre, ſedit annos 3. menſes 5. dies 23. vir ſane ſtrenuus, & in diuinis literis, Eccleſiaſticiſque traditionibus apprime verſatus, quarum & euſtos erat acerrimus. is vbi primum ex Inſula Sicilia Romam aduenit, à Gregorio III. Pontifice Maximo in S.Chryſogoni monaſterium, quod iam tum Papa fundabat, cooptatus, in clericorum, monachorumque numerum adſcitus eſt. quem *Pontifex* deinde Zacharias è monaſterio euocatum, cubiculo ſuo præfecit in Lateranenſi Patriarchio; auctumque mox ſacerdotio, tituli S. Cæciliæ, non ab ſe tamen dimiſit vmquam (adeo modeſtiam hominis, & integritatem amabat) neq; eum à priſtino munere deſiſtere paſſus eſt. Sed et reliqui *Pon*tifices Maximi Stephanus, & Paulus familiariſſime vſi ſunt Stephano, vitæ, morumq; ſanctitate magno, tantumque virum apud ſe detinuere. intereà *P*õtifex Paulus in æde B.Pauli, in qua per æſtum commorabatur graui implicatur morbo, quo & mortuus eſt. laboranti Stephanus numquam deerat, ſed aſſidebat vſq; impiger, diligentiſſimeque curabat omnia.

Monachus S.Chryſog.

Pauli Pontificis morte turbæ in Eccleſia concitatæ.

Neque verò dum *P*aulus obierat, cum ecce tibi Totoquidam Dux, qui Nepeſinã vrbem dudum incoluerat, conſpirat cum germanis ſuis Conſtantino, Paſſiuo, & Paſchaliscoactoque ex ipſa Nepeſina, alijsque Tuſciæ ciuitatibus, agriſque, exercitu, Romam per B. *P*ancratij portam ingrediuntur. ibi Totonis ædibus incluſi, armatique Conſtantinum fratrem nullis initiatum ordinibus, eligunt. inde armis, vt erant bene muniti, eorum plurimi, electum in Lateranenſe Patriarchium introducunt. aſcendentesque cum eo in Vicedominium, accerſitũ Georgiũ Epiſcopum adigunt, clericum vt ordinet Conſtantinum. abnuit Georgius, repugnatque vehementer: atque accidens ad Conſtantini pedes, obſecrat, obteſtatur, ab impio propoſito auocet animũ; neuè per eum tam nouo, tam nefario facinore Dei Eccleſia notetur. Hic ex impijs plurimi in Epiſcopum inſurgentes, exterrẽt hominem, comminantur. perterritus, miniſque perculſus Georgius morem gerit impiæ voluntati. Clericus ergo Conſtantinus Patriarchium occupat Lateranenſe. Vbi veto poſterus illuxit dies, Subdiaconos inter, itemque Diaconos in Oratorio S. Laurentij, quod in eodem eſt Patriarchio, contra Sanctorum Canonum inſtituta a Georgio adlegitur. ità populum ſibi vniuerſum ſolemni obligat Sacramento, atque vbi Dominicus adfuit dies, armatorum ſtipatus multitudine ad B.Petri baſilicam properãs ab eodem Georgio Epiſcopo Prænestino atque alijs duobus Epiſcopis Euſtratio Albanenſi, & Citomalo Portuenſi Pontifex Maximus conſecratus. ſedemque Apoſtolicam, quam per vim, ac ſummam impietatem, inuaſerat, per annum tenuit. & menſem vnum.

Per vim à Georg. Epiſcopo conſecratur Cõſtantinus.

Tantum neſas iniquiſſime ferentes Chriſtophorus [2] Primicerius, & Conſiliarius, eiuſque filius Sergius, [3] qui tum ſacellarius, mox ſecundarius fuit, mori magis decreuere, quam impium pati facinus in Apoſtolicam ſedem admiſſum. Afflicti ergo, cõfectique quotidiano luctu, vt tanto malo conſulerent, illud comminiſcuntur. ſimulãt velle ſe Saluatoris Domini Ieſu Chriſti monaſterio nomen dare: det veniam Conſtantinus, rogant. rem dicto Sacramento impetrant. fuco facto, in fines Longobardorum proficiſcuntur, cumq; vellet Abbas prædicti monaſterij intra ſepta eos adigere, ab itinere declinauere ad Theodicium Ducem Spoletinum, etiam atque etiam obteſtantes hominem, velit eos ad Deſiderium Longobardorum Regem trans Padũ deducere. nimirum ſanctam Eccleſiam in priſtinam vindicare libertatem cogitabãt. annuit ille perhumaniter. deducti ad Regẽ, opem implorant Eccleſiæ, ſub impio, falſoque Pontifice laboranti. Ceterum Conſtantinus per annum, & menſem Presbyteros creauit octo, Diaconos quattuor, Epiſcopos, qui diuerſis in locis præſiderent, octo. nec verò interea Georgius ille, qui Diaconum, & Pontificem cum conſecrarat, vel tardas dependit, vel certe leues admiſſi flagitij pœnas. etenim non multis poſt diebus à conſecratione, in acrem delapſus eſt morbum, vt mouere ſe minime poſſet, neque iam areſacta contractaque dextera, ſacrum facere. itaque fremens, ac languens vita deceſſit.

2 3 Chriſtoph. & Sergius Eccl. libertatem vindicant

Iam veto Chriſtophorus, & Sergius a Rege dimiſſi, minime infecta re, Reate contendunt. inde collecta Reatinorum manu, cum Furconinis, Longobardiſque ex Ducatu Spoletino, Sergio, Vualdipertoque Presbytero præeuntibus, Romam iter maturant: quo cum perueniſſent die 28. Iulij, Indictione 6. ſub noctẽ peruigilij BB. MM. Abdon, & Sennen, Pontem Salarium occuparunt. poſtridie eius diei, per Pontem Miluium ad B. *P*etri, hinc ad B. Pancratij portam pergunt.

Hic

Digitized by Google

Hic ex Chriſtophori Sergijq; propinquis
quidam, qui ad portam cuſtodes aditabāt,
Sergium conſpicari appropinquantem, por
tam aperiunt. ita Sergius, & Vualdipertus
cum Longobardis Vrbem ingreſſi, ſed Ro-
manum populum metuentes, per muros
ibant cum facibus: neque à Ianiculo de-
ſcendere auſi, ibi pauidi reſtitere. docētur
de eorum aduentu Toto, & Paſſiuus, ignari
tamen ſibi dolum parari, ad prædictam por
tam accurrunt; concurrunt & alij, in quibus
Demetrius Secundarius, & Gratioſus tum
Chartularius, poſtea vero Dux, inſidiarum
ſcilicet conſcij. dum vero ad Longobardos
appropinquant, in Totonem impetum fa-
cit Racipertus, qui totum ſuſtinere bellum
poſſe videbatur, in quē contra Toto irruēs
eum inflicto vulnere confecit. tanti viri ca-
ſu exterriti Longobardi, iam fuga ſibi con
ſulebant; ſed Demetrius, & Gratioſus à ter-
go Totonem aggreſſi, confoſſum lanceis,
interficiunt.

Hic ergo Paſſiuus in Lateranenſe Patri-
archium anfugiens de re tota Conſtantinū
4 docet. qui cum Paſſiuo, ac Theodoro 4
etiam Epiſcopo, & Vicedomino ſuo, in Sal-
uatoris baſilicam ſe ſe recipiunt. tum de-
ſcendentes ad fontem, in ædem S. Venantij
tantiſper inibi conſedere. ſed accuratius
5 perſpecta re, in Veſtiarium 5 aſcendunt,
meliore concepta ſalutis ſpe. ibi S. Cæſarij
Oratorium ingreſſi, occluſis foribus reſide-
bant. eo, poſt aliquot horas, veniunt Ro-
manæ militię Iudices, homines ex Orato-
rio eijciunt, curantque cuſtodiendos dili-
genter. alio verò die Dominico, Vualdi-
pertus Presbyter, inſcio praui conſilij Ser-
gio, aliquot ſibi è Romanis adſciſcens fa-
cinoris adminiſtros, è S. Viti monaſterio
Philippum Presbyterum extrahit, quem à
S. Petro electum dicentes, atque adeo Pa-
pam omnes lætiſſime cōſalutantes, in Sal
uatoris ædem de more deducunt. vbi per-
ſolutis ab Epiſcopo ritibus, pacem cunctis,
vt aſſolet, impertiens, in Lateranenſe in-
troducitur Patriarchium. ibique Pontificia
è ſella prius pace ſimiliter impertita, da-
pes de more apparantur Pontificiæ, adhi-
bitiſque nonnullis ex Eccleſiæ, militiæque
primatibus, conuiuium celebratur. reſciuit
paulo poſt rem Chriſtophorus, excanduit-
que vehementer, cunctis Romanis iureiu-
rando confirmans, numquam ſe pedem in
Vrbem illaturum, donec è Lateranenſi Pa-
triarchio Philippus exturbaretur. tum Gra
tioſus, aliquot viſus Romanorum opera
in Philippum aduolat, ex arrogata pote-
ſtate deturbat. eiectus ille per ſcalas, quibus
itur ad balneum deſcēdens, rem placide fer
re viſus, monaſterium repetit.

Philippus acclamatus in Pontificem.

Sed male electus ſtatim deturbatur.

Chriſtophorus igitur ſacerdotes in tri-
bus Fatis conuocat, ac primores Cleri; mi-
litiæ quoque principes, atque vniuerſum
exercitum; honeſtos ciues, omneſque om-
ninò Romanos: qui cōſentientibus animis,
vocibuſque Stephanum conclamant Ponti-
ficem Maximum. euocatur ergo ex æde
S. Cæciliæ, vbi agebat, conſequentibuſque

Steph. eligitur Pontifex

acclamationibus in Lateranenſe ducitur Pa
triarchium, omnibuſque rite peractis, ve-
tus 6 Pontifex lætiſſime ſalutatur. intereà 6
nefarij aliquot homines, neque diuini nu-
minis ſeueritatem reueriti, neque futuri iu-
dicij terrore à ſceleſtis conſilijs deterriti,
ſubmiſſi à peſtiferis quibuſdam malorum
auctoribus, quos & digna factis pœna eſt
conſecuta, Theodoro Epiſcopo, & Conſtā-
tini Vicedomino comprehenſo, oculos
(quod ſane vel dictu impium eſt) eruunt;
linguam crudeliter excidunt: ſed & Paſſiui
oculos effodere conati ſunt. adeòque in
eos deſæuiere, vt ne ad proprias quidem
ædes illos deduci, paſſi ſint, boniſq; etiam
omnibus ſpoliauerint. ac Theodorum qui-
dem in monaſterium cliui ſcauri contruſe-
re, vbi fame ſitique enectus, miſer interijt.
Paſſiuus verò in S. Silueſtri monaſterium
includitur.

Nam Conſtantinum, qui Apoſtolicam
ſedem violentus occuparat, compeditum
produxere, iuſſumque inſidere equo ſuper
muliebri ſella in monaſterium Cellaſno-
uas, omnibus inſpectantibus deduxerunt.
Sabbatho verò mane pridie, quam Stepha-
nus Pontificatum iniret, Epiſcopis aliquot
Presbyteris, Clericiſque congregatis in
baſilica Saluatoris, eo perductus eſt Con-
ſtantinus. perlectiſque de more ſacris ca-
nonibus, Maurianus ſubdiaconus orarium
7 è Conſtantini collo extrahens, proiecit 7
ante ipſius pedes, eiuſque 8 compages ab- 8
ſcidit. itaque Pontificio habitu depoſito,
exauctoratus eſt. conſecrato igitur in Pon-
tificem Stephano, Romanus populus vni-
uerſus, actus præteriti flagitij conſcientia,
quod de Conſtantini nefaria ordinatione
conſenſiſſet; neque adeò, vt par erat, acri-
ter obſtitiſſet, mutata mente inique ſe, ac
ſegniter feciſſe confitebatur, diuinamque
miſericordiam implorabat. ità in B. Petri
baſilicæ ambone à Leontio 9 Scriniario 9
eadem eſt perlecta confeſſio.

Conſtantinus occupatæ ſedis pœnas luit, & exauctoratur.

Sed excitantur interea motus, tumultuſ-
que bellici, quibus Eccleſiæ non mediocri-
ter eſt perturbata pax. nam coactæ in vnū
è Roma, Tuſcia, & Campania, copiæ Ala-
trum Campaniæ vrbem inuadunt: Graci-
lemque Tribunum, Conſtantini aſſeclam
multorum in Campania malorum auctorē
inde extractum Romam adducunt, in cu-
ſtodiam tradunt. at Campani quidam de-
inde Romam aduentantes, immiſſi videli-
cet à nefarijs hominibus, auulſo à cuſtodia,
quaſi verò eum in monaſterium ducerent,
ad Flauium 10 amphitheatrum Gracili 10
oculos eruunt, linguam euellunt. poſt hæc
Campani, Tuſcique, qui Romæ coierant,
inito conſilio cum Gratioſo, alijſque fortiſ
ſimis viris, quibus auctoribus tanta ſcelera
perpetrabant, in monaſterium ad Cellaſ-
nouas primo mane pergunt ad Conſtanti-
num, inde exturbatum, effoſſis oculis, ia-
centem relinquunt. nec modus tamen im-
ponitur turbis, nam increbuit vulgo rumor,
Vualdipertum Presbyterum genere lon-
gobardum conſpiraſſe cū Theodicio Duce

Noua tempeſtas exoritur.

ſpoli-

Spoletino, nonnulliſque Romanis, ad Chri-
ſtophorum Primicerium, primateſque alios
Romanos interficiendos, Romamque Lon
gobardis prodendam, immittitur ergo cũ
populi multitudine Chriſtophorus quidam
Vicedominus; qui Vualdipertum in æde
Deiparæ, quæ ad martyres dicitur, re co-
gnita latitantem, extrahunt ipſius Virginis
imaginem geſtantem; teterrimam in cu-
ſtodiam, cui Ferrata nomen in Cellario ma
iore, conijciunt, ſed inde paucis poſt die-
bus eductum, ac prope Lateranenſem cã-
pum in terram afflictum, oculis, linguaque
priuant, & in Valerij Xenodochium aman
dant, vbi vitam præ dolore finiuit.

Pontifex legatos pro Synodo ad Francorum Reges mittit.

Iam turbulentas tempeſtates ſubinitium
ſui Pontificatus in Chriſtianam Rempubli-
cam excitatas, vt ſedaret optimus Pontifex
Sergium ſecundarium, ac Nomenclatorem
11 11 in Galliam ad Pipinum, Carolum, &
12 Carolomannum Francorum 12 Reges, &
Patricios Romanorum cum literis mittit,
eos etiam, atque etiam adhortans, vt Epiſ-
copos aliquot diuinarum literarum, ſanc-
torumque Canonum, & inſtitutionum pe-
ritiſſimos ad Vrbem mittant in Concilium,
quod iam indicebat ad errorem à Conſtan
13 tino natum extirpandum. ſed iam 13 Pipi-
nus obierat, pergit itaque Sergius ad Ca-
rolum, & Carolomannum eius filios, à qui-
bus & perhumaniter acceptus eſt, & impe-
trata re, cum duodecim ex Gallia Epiſco-
pis probatiſſimis, ſpectatiſſimiſque viris, in
Vrbem redit, Aprili menſe, indictione 7.
conuocat & alios Pontifex è Tuſcia, Cam-
pania, alijſque Italiæ regionibus Epiſco-
14 pos. qui poſtquam conuenere, initur 14
Concilium in baſilica Saluatoris iuxta La-
terauenſe palatium. multa inter ſe de com
ponendis Eccleſiæ rebus collocuti, Con-
ſtantinum ad ſe perduci iubent. adeſt ef-
foſſis oculis miſerabilis, rogatuſque, cur
nullis initiatus ſacris, auſus eſſet ſedem Apo
ſtolicam occupare, tantamque inurere Ec-
cleſiæ notam? profeſſus apud omnes eſt,
vim ſibi à populo factam, ab eo ſe raptum
in Lateranenſe Patriarchium, Pontificem-
que per vim delectum, ad leuanda ſcilicet
onera à Paulo Pontifice Maximo Romanis
impoſita. procidenſque in terram, reũ ſe
vocitabat, neque ſe peccaſſe diffitebatur; à
Concilio delicti veniam ſupplex implora-
bat. commiſeratione moti, qui aderant,
ſurgere hominem iubent: nullamque de eo
per eum diem ſententiam proferunt.

Concilium in Baſilica S. Saluatoris habitum

Poſtridie vero productus iterum Con-
ſtantinus, idemque rogatus, nihil ſe noui
15 feciſſe, reſpondit: & Sergium 15 ex Laico
Rauennatium Archiepiſcopum, Stephanũ
vero ſimiliter Neapolitanorum Epiſcopũ
creatum, tantam hominis impudentiã in-
dignati, qui in Concilio aderant, alapis eũ
cædi iubent, turpiterque inde deturbari.
tum Conſtantini abrogatis actis, decretiſ-
que, & eo Concilio, quod quaſi ex eius au-
ctoritate editum fuerat, in medio eiuſdem
Eccleſiæ Presbyterio cõbuſtis, Sanctiſſimus
Pontifex Stephanus cũ Sacerdotibus, Ro-

Seuera, ſed iuſta in Cõſtantinum cenſura.

manoque populo vniuerſo, procidentes
miſericordiã ab offenſo numine multis cum
lacrimis expoſcebant, male ſe imprudcn-
terque feciſſe profitentes, quod è Conſtan
tini manibus Euchariſtiam ſũpſiſſent. ita
ſtatuta pœna eſt, quam ſubirent omnes. ad
hęc allatis, perlectiſque ſanctiſſimis Cano-
nibus, inſtitutũ eſt omniũ conſenſu ne quis
vmquã laicus, neque ex alio ordine, niſi
per diſtinctos gradus aſcendens Diaconus,
vel Presbyter Cardinalis creatus, poſſet ad
Pontificatus honorem promoueri; qui ſe-
cus faceret, eum ab Eccleſiæ communione
ſeiungendum.

De Epiſcopis antẽ à Conſtantino con-
ſecratis promulgatũ eſt, vt magiſtratu ſe ſe
abdicantes, ſiquis eorũ Presbyter, aut Dia-
conus fuiſſet, ad priſtinos rediret ordines.
quod ſi ij populo ſuo probarentur, placere
vt ad ſedem Apoſtolicam cum Clero, ac
plebe venientes reconciliarentur. idemque
de presbyteris, ac Diaconis conſtitutũ. ve-
titum tamen eſt, ne qui iſtorum maiores
gradus attingerent; ne tã impius videlicet
error, ac nouitas temeraria pullularet. præ-
terea ſanctũ eſt, vt quæ in re ſacra egiſſet
Conſtantinus, irrita haberentur, præter bap
tiſmum, & chriſma. poſtremo vero varia
producentes Sanctorum Patrũ 16 teſti- 16
monia de ſacris imaginibus rite colendis,
decreuere ſancta ſuper hac re maiorum in-
ſtituta tenenda, adorandaſque Chriſtianis
omnibus ſanctas imagines in quo execran-
da 17 illa ſynodus abrogata eſt, qua de- 17
cretum nuper inter Græcos fuerat, vt San-
ctorum imagines abolerentur. Confecta
re, Stephanus cum ſacerdotibus, Cleroque
& populo frequentiſſimo, maxima religio-
ne nudis pedibus, hymnis perſonãte Vrbe,
in B. Petri Baſilicã iuere. ibi quæ in Cõcilio
acta erant, atque deſcripta, in ambone tẽ-
pli, Leontij Scriniarij voce promulgata sũt.
ſed & à tribus Epiſcopis Gregorio ſiluæ can
didæ, Euſtratio Albano, Theodoſio Tibur-
tino ex eodẽ ambone anathema denuntia-
tum in eos, qui aduerſus eam ſynodum fa-
cere conarentur.

Decreta in eos, qui à pſeudopapa ordinati.

Verum non multo poſt, mortuo Sergio
Rauennatiũ Archiepiſcopo, Michael eiuſ-
dem Eccleſiæ Scriniarius ſacerdotio non
initiatus, ad Mauritiũ, Ariminenſiũ Ducẽ,
Ariminum proficiſcitur; qui Deſiderio con
ſulto, collectoque inde exercitu Rauennam
adit; Michaelem in Epiſcopio collocatum
Archiepiſcopum legit: Leonem Archidia-
conum, quẽ potiſſimum elegerant, Arimi-
num abductũ in cuſtodiam tradit. quin
etiam Michael ipſe, Mauritius, & Iudices
Rauennates miſſis ad Stephanum legatis,
maria & montes pollicentur, ſi Michael vt
Archiepiſcopus, confirmata electione, con-
ſecretur. Munera pollicitationeſque ampliſ
ſimas reiecit Pontifex, numquam fore con
firmans, vt Michael tum ſedem occuparet.
per nuntios ergo, ac literas monet hominẽ
velit a cœptis impijs omninò deſiſtere. ille
verò non acquieuit; ſed miſſis ad Deſide-
rium muneribus, omnibus etiam Eccleſia-
ſticis

Michael ſe ſe itrudit in Eccleſ. Rauennatem.

Digitized by Google

ſticis opibus, & ornatu per annum, & amplius eam ſedem per vim obtinuit nihil tamen conuellere Pontificis conſtantiã impij potuere is enim legatos ſuos,&Caroli Regis, qui tum ibi aderant, oratores mittit, Rauennates admonens,quidſacto opus eſſet. ità Michael tandem ex Epiſcopio exturbatur, vinctuſq; Romam ducitur, Leone Archidiacono delecto; qui cum Sacerdotibus, Cleroque Rauennate Romam contendens,à Stephano confirmatur,cõſecraturq; nimirum eccleſiaſticæ traditionis erat Pontifex cultor eximius: vnde & priſtinum Eccleſiæ ritũ, in diuerſis clericatus honoribus renouauit. ſtatuit, vt Dominico quoq; die,

Leo Epiſc. legitime electus ordinatur.

18 à ſeptem 18 Epiſcopis, Cardinalibus hebdomadarijs,qui in eccleſia ſaluatoris obſeruant, Miſſarum ſolemnia ad aram B. Petri celebrarentur, adderetur q; Gloria in excelſis Deo. ſed alia præterea decreuit, effecitque, ſummo Pontifice digna.

Nec interea tamen ille Carolum, & Carolomanum per literas nuntioſque deſiſtebat in amicitia retinere, opemq; ab illis, ſi quid opus eſſet, dubijs in rebus expoſcere, neque enim importuni motus vſque quaque reſederant. contentio namq; tunc erat inter Chriſtophorum Primicerium, Sergiũq; filium,& Deſiderium longobardorum Regem exigebant illi B. Petri, Romanæq; Eccleſiæ iura ne violarentur; pernegabat hic obſtinatius; quin etiam ſuren eos è medio tollere adnitebatur. ita ſimulat aliquando, per ſpeciem pietatis, Romam ſe velle conferre, eos videlicet vt facilius caperet. ergo Paulo cubiculario, cognomento Aphiarta, alijſq; impietatis popularibus muneribus, & largitione corruptis, negotium dat,vt in inuidiam apud Pontificem vocent,ac perdere,qua poſſint ratione,conentur Chriſtophorum,& Sergium. rem curant illi diligẽtiſſime. cognitis inſidijs, Chriſtophorus,& Sergius, Deſideriũque iam Romam aduenturum inaudientes,coactis ex Tuſcia, Campania, ſeu Ducatu Peruſino copijs, ſe ſe ad obſiſtendum Regi accingunt. Vrbiſq;occluſis portis,aliam conſtruunt, armatiq;adſtãt ad propugnandum. iamq; 19 ad D.Petrũ aderat Deſiderius,cum exercitu longobardorum. Pontificem ergo ad colloquiũ euocat. venit ille. inſeritur de B. Petri iure ſermo ſed redire in vrbem quantocyus Pontificem oportuit. Paulus enim, & aſſeclæ improbiſſimi Populum Romanum in Chriſtophorum, Sergiumq; incitare conabantur. at hi rẽ edocti;accito populo, armati aſcendunt in Lateranenſe Patriarchium, inſidiatores vt capiant: iamq; facto agmine, in baſilicam irrumpentibus Theodori, Pontifex Maximus Stephanus,qui inibi ſedebat occurrens, eos vtpote furioſos, ac temerarios acriter obiurgat;inde arcet. Egreditur item alio die ad Regem in B.Petri Baſilica commorantem Pontifex. Sermo de iure S. Petri à Deſiderio prætermittitur. vnũ illud agitur,vt Chriſtophorus & Sergius circumueniantur. itaq; B Petri valuas obſerat; cauet,vt nemo,qui cum Pontifice aduenerat, inde pedem efferat.

19 Deſiderius Rex Longobard. vrbem infeſtat.

Steph. PP. Regem adit pro iuribus Eccleſiæ.

Intereà dimittit Andream Pontifex: Epiſcopum Præneſtinum,& Jordanem Epiſcopum Signienſem ad portam, vnde ad Diuũ Petrũ patet egreſſus;ad quam Chriſtophorus,& Sergius cum populi multitudine reſidebant: monetq; homines,vt vel monaſterium ingreſſi ſibi conſulãt, vel ad ſe properent in D. Petrum. recuſant illi immanem veriti ſæuitiam Regis; malle ſe aſſerentes in ciuium ſuorum manus tradere,quam exterorum. offendit Chriſtophori, filijq;reſpõſio adſtantem populum; iniquiuſq; ferẽtes Pontificis Maximi mandatis & Epiſcoporũ dictis non obtemperatum, ab ijs deſciſcunt omnes. nam Gratioſus quidam Dux, Sergij cognatus, ſuam ſe domum perere ſimulans, aſcitis aliquot ex Romanis,iter, ad portam Portuenſem, tendit, quam obſeratã nactus, alijs item connitentibus toto conuellit cardine, noctuq; Pontificem conuenit. Ceterũ eadem ipſa nocte Sergius per murũ deſcendens,dum ad B. Petrum properat, comprehenſus ad eiuſdem Baſilicæ gradus à cuſtodibus longobardis, ad Regem deducitur. quem conſecutus item eſt Chriſtophorus pater. ſed vbi vterq; ad Pontificem adductus eſt, iuber ille, vt qui ſaluos eos vel maxime vellet, monaſtico ſe ſe addicant inſtituto, in monaſterium adſcribantur. miſſo ergo Rege, relictiſque in B.Petri baſilica Chriſtophoro, & Sergio, Stephanus Romam ingreditur,cupiens videlicet eos noctis ſilẽtio propter inimicorum inſidias, Romam ſaluos introduci. ſole autem ad occaſum vergente, Paulus,alijque ſceleris conſcij,populi cogentes multitudinem, Deſideriũ adeunt, impiumque cum eo conſiliũ ineuntes, Chriſtophorum,Sergiumque é templo extrahũt properanteſque ad portam vſque ciuitatis amborum effodiunt oculos. ità Chriſtophorus in S.Agathæ monaſterium deductus,ibi poſt triduum doloris acerbitate oppreſſus moritur. Sergius vero in monaſterium primo Clivi ſcauri,mox in Lateranenſe cellarium ductus,ibi ad obitum vſque Stephani manſit; quæ ſane omnia mala quibus, niſi longobardis,ac Deſiderio Regi ferenda ſunt expenſa? Ceterum creauit Stephanus Decembri menſe Presbyteros quinq; Diaconos quattuor, Epiſcopos per diuerſa loca —— ſepultuſq; eſt ad D. Petri baſilicam. vacauit autem ab eius obitu ſedes, dies octo.

Vide Animaduerſ folio 12.

DE S. IACOBO CATANÆ

EPISCOPO, ET MARTYRE

Anno Chr. 772 21 Martij.

Ex Menologio G. Illuſtriſſ. Cardinalis Sirleti Martij Die XXI.

SAncti Iacobi com nemoratio hic a puero monaſticam exercitationem edoctus ieiunijs, & vigilijs, ac meditationi diuinarum literarum incumbens, Epiſcopatus dignitatem aſſecutus eſt; cumque Hæreticorum ſanctas imagines oppugnantium temporibus, multas tentationes, & perſecutiones perpeſſus eſſet, poſtremo fame, & ſiti afflictus, in cruciatibus ſpiritum Deo tradidit. Hæc Menologium. ſed Græci in Anthologio, menſe Martio, eodem die XXI. ita habent; Sancti Patris noſtri & Confeſſoris Iacobi Epiſcopi Catanæ. ſedem igitur, locumque Epiſcopatus S. Iacobi, quod Menologium tacet, Anthologium promit.

PLVRES IN SICILIA SS. CONFESSORES,

Epiſcopi, Abbates, Monachi incerto æuo.

ANTE Sarracenorum dominatū, Inſulamque Siciliam ſcelerato eorum ferro, & igne vaſtatam, plerique Siculorum fama ſanctitatis excelluere. haud omnes noti, ſed perpauci, è tenebris eruti a me multo cum labore. nec certum quo regnante Principe fuiſſerint. quod acerbius, tot ſtellas tāquam diffuſa caligo obduxit, ex oculis abſtulit. nuda nomina, nataleſque dies ex ſactis faſtis habemus, latinis, Græciſue, quod argumento eſt, diuinos illis honores olim tributos. celebratur Catanæ ad 9. kal. Apriles, S. Seuerus Epiſcopus.

S. Seuerus Epiſcopus.

S. Hermog. Epiſcopus.

Agrigenti, S. Hermogenes Epiſcopus ad 8. kal Decembres, de quo in Græcorum Menæis duo, pro inſtituta eorum breuitate, verſus afferuntur.

Cedens Hermogenes ex genere mortalium Pudoris faſtum generis implet Dæmonum.

S. Robertus Abbas.

Syracuſis, ad 8. Kal. Maias, S. Robertus Abbas; eius quidem meminerunt ſacri faſti Syracuſanæ Eccleſiæ, & M. ſcriptum Chronicon B. Monachi S. Benedicti, quod ſcriptum eſt annum circiter 1483. & Buggianus in ſua monaſtica hiſtoria ſatis commendat, dum ſæpe antiquum Chronicon ſuum appellat, nunc vero eſt in Bibliotheca D. Conſtantini Abbatis mei germani fratris. in hoc ergo Chronico dicitur, *S. Robertus Abbas monaſterij apud Ciuitatem Syracuſanam, cuius natiuitas ad cælos 8. Kal. Maij veneratur.*

S. Attalus Abbas.

Idem Chronicon Benedictinum ait. *S. Attalus Abbas monaſterij poſiti apud Taurumenium Siciliæ, cuius natale ſolemnizatur 3 Nonas Aprilis.*

S. Bernardus Abbas

Item 17. Kal Iulias, *S.* Bernardus *Ab*bas Monaſterij apud Meſſanam celebratur ex tabulis eius eccleſiæ, & eodem Chronico paullo ante laudato.

S. Lucas Abbas.

Quod etiam his verbis celebrat *S.* Lucā apud Agyrium, [*S. Lucas Abbas monaſterij S. Philippi de Agyrio poſiti in Sicilia admirandæ ſanctitatis vir, Kalendis Martij ſecundum Vſuardum cælos petiit*] ſed cum hæc verba in Vſuardo nunc non legā, crediderim dictum illud intelligi de Vſuardi martyrologio manuſcripto, quod in monaſterijs legebatur, cui, vt opinor, vnaquæq; familia ſuos inſerebat ſanctos; atq; hinc manauit, vt aliquot Vſuardi exemplaria ſæpe diuerſa conſpiciantur.

S. Simeon Monachus.

Siculi Manuſcripti Codices, Beda, Vſuardus, S. Notkherus, *Ado*, Maurolycus in ſua martyrologia retulere S. Simeonē Monachum; is verò diuerſus eſt ab altero Simeone Syracuſano, cuius Romanum Martyrologium meminit Kalendis Iunij, nam iſte Treuiris in Gallia Belgica kalendis Iunij obijt anno Chriſti 1033., ille verò in Sicilia deceſſit 16. kal. Auguſti multis ante ſæculis. eius enim meminit, vt dixi, Beda, qui viuebat anno Chriſti 739. patria nobis incerta eſt.

S. Nicolaus Confeſſ.

Celebre etiam fuit olim nomen Sancti Nicolai Confeſſoris Syracuſani, vti conſtat ex tabulis Eccleſiæ Syracuſanæ, ſacriſque monumentis Regiæ Cappellæ S. Petri in Palatio Panormitano, in qua etiamnūm eius Reliquię coluntur. dies natalis nobis ignotus eſt.

SS. Euplij & Serapionis.

Beda & Rabanus 3. Idus Septembris in martyrologio aiunt, *in Sicilia Ciuitate Catana Natale Euplij*; Ado verò, etiam Maurolicus, & Galeſinius inquiunt, *in Sicilia Ciuitate Catana SS. Euplij, & Serapionis* Eoſdem memorat Philippus Ferrarius, ſed Martyres appellat; quo tamen fundamento nitatur, incertum mihi eſt.

DE S.

DE
S. THEOCTISTO ABBATE
IN MONASTERIO CVCVMIENSI
Ex Hymno Græci Menologij.

GRæcorum Horologium pridie nonas Ianuarij memoriam refert. S. Theoctiſti Abbatis *in Cucumo*, ſeu, vt in alijs exemplaribus legitur, *in Cucumio Siciliæ*. In eorūdem verò Græcorum Menolo, io hymnus eſt in eiuſdem laudationem ſcriptus, quem mox latine redditū huic narrationi ſubnectam. Cum autem nil præterea de illo reperetim, duo ſunt quæ me præſtare poſſe video. primùm, vt lucem aliquam inferam ei monaſterio, cui præfuit ſanctiſſimus ſenex, vt vbi nam terrarum fuerit per coniecturas dignoſcatur; neque enim in tanta rerum, ac temporū obſcuritate certis licet veſtigijs inſiſtere: mox ex ijs, quæ Hymni Auctor tanquā bene tūc omnibus perſpecta innuit, quę virtutum decora hominem exornarint, indicabo.

Ergò quis in Sicilia locus fuerit, qui olim Cucumum, aut Cucumium diceretur, cui S Theoctiſti monaſterium inſederit, me latere plane fateor; nec enim eius nominis veſtigium vllum io noſtratibus ſcriptoribus, aut membranis reperis proferam tamen verosimilem coniecturam. Caccabe oppidum eſt Panormo ad viginti quatuor milliaria diſtans, & illi inſidens monti, qui Thermis imminet Himerenſibus. à Carthaginienſibus olim extructum eſſe creditur; nam ante eorum bella cum Romanis acriter terra, marique in Sicilia geſta, hanc inſulæ oram Africæ aduerſam & propinquiorem non incolebant modo frequentes, ſed imperiū ſedemque ibi fixiſſe videbantur, vt Polybius narrat, qui Panormum Carthaginienſium Vrbium Caput appellat: superſunt adhuc eius originis veſtigia, nam ſæpe in effodiendis nouarum domorum fundamentis, ibi numiſmata reperiuntur, equo, vel equi capite, quo Carthago ſymbolo vtebatur, inſculpta; imò nomen etiam Caccabes à Carthagine translatum oppidani gloriātur; Carthaginē enim binominem fuiſſe, & olim Caccabem appellatam cum plerisque alijs teſtatur inſignis geographus Ortelius in ſuo theſauro; neque plane mirum aut nouum eſt, vt qui coloniam aliò deducunt, nouis vrbibus nomina imponant eadem, quæ originis ſuæ memoriam refricent, tanquam amoris monumenta, aut longioquitatis ſolatia. Hinc etiam profectum arbitror, vt Stephanus in erudito opere de Vrbibus, cum vicina oppida huius Siculæ Caccabes memoraret, ea prope Carthaginem eſſe dixerit; ratus, vt opinor, Carthaginem appellari poſſe, quam Caecabeo dici inaudiuerat; ſicuti eadem Caccabes & Carthaginis nomina in cādem Africanam vrbem inciderant; quare immeritò in eorum, qui hæc non aduertetunt, reprehenſionem grauis auctor incurrit.

Hanc igitur Siculam Caccaben, vt ad rē propius accedamus, à Græcis aliquando Cucumum, & Cucumium appellatam ſentio; cū enim vox illa Caccabi, vas æneū, aut teſtaceum ſonaret, quòd Græci Cucumum & Cucumium à ſono feruentis in eo liquoris dixere, non mirum erit ſi eam vocem græco vocabulo retenta ſignificatione reddiderint. geminum plane huic rei exemplū io ipſa Vrbe Roma reperies. quam enim *Valentiam* dixerat iuuentus latina, Græci, ait Solinus, ſuo nomine Romam compellauere, ſeruata nimirum antiqui nominis ſignificatione mutationem hanc, vel in proprijs Vrbium nominibus, licere ſibi aliquando crediderunt exteræ nationes. imò cum eadem Princeps Orbis totius Vrbs triplici cohoneſtaretur nomine, vti Petrus Nannius refert, peruulgato & communi *Roma*, myſtico Amaryllidis, ſacro ac rituali in ſacrificijs *Florentia*, aut *Florentis*, Anthuſam Græce, quòd in eamdem redit ſignificationem, à Philadelpho compellatā ſcripſit idē Ortelius: nec abſimile exēplū deſumo ex mari Erythræo, quod licet ab Erythra Rege nomē habuerit, latini tū vocarūt *mare rubrū*; nā in proprijs etiā nominibus ſignificationē illis aliūde aduexā reſpexere. eadē verò ratione oppidū quod in Sicilia Caccabe à Carthaginienſibus dictū fuit, a Græcis, ad rem alias eo nomine ſubiudicatam animū intendentibus, aliquando Cucumium appellatum credo. Eò igitur inclinat animus vt credam S. Theoctiſtū Abbatē fuiſſe vnius ex ijs duobus monaſterijs, quorum veſtigia prope Caccabum adhuc intuemur, & alterum S. Nicolao, alterum S. Ioanni dedicatum olim fuit, ea enim à Græcis monachis ante plura ſæcula inhabitata fuiſſe, imagines ſanctorum, & præcipue ſeruatoris noſtri io pariete depictæ cum Græcis inſcriptionibus adhuc ſatis edocent. ſed propendet animus vt eius monaſterij Abbatem credam, quod S. Nicolai titulo inſignitur, de eo enim in antiquo diplomate ſub annum 1366. ſcripto lego, *Qui locus conſueuit eſſe Oratorium Eremitarum*. ibi etiam plura eſſe conſepulta ſanctorum monachorum corpora fama adhuc vigens celebrat, demum plures pietate inſignes cæleſtem quamdam, ac plane diuinitus immiſſam odoris fragrantiā ibi ſenſiſſe retulere. cum ergo celebritatem nominis ſuo monaſterio

Philippus Cluuer.

Papias in gloſſar. Iſidor in etym.

Sylloge V. miſcellar. lib.6.c.1.

vel attulerit, vel auxerit S. Theoctiſtus, huic S. Nicolai monaſterij præfuiſſe crediderim, quod adhuc venerationem loci retinet, & ſanctioris receſſus opinionem; ſed quibus bonis artibus ibi ſe ſuoſque mores vir egregius excoluerit, vtcumque potero ex hymno, vt dicebam, in eius laudationem ſcripto eruere conabor.

Amore in primis diuino Theoctiſtus incenſus poſthabitis delicijs ac diuitijs, quarum inani ſpe, aut blandimentis vana hominum mens ſæpe deluditur, ad æterna ſibi bona comparāda ſolertem adiecit animum: non minus tamen id arduum eſſe ratus, quā excellenti felicitate præclarum, quibus ille gradibus ſubueheretur, ſedulus deliberauit; quam proxime ergo ſibi liceret Chriſti cruci affixi illuc tendentis, & nobis facem præferentis veſtigijs inſiſtendum eſſe ſtatuit; quare alacris per malorum patientiam, ſuique ipſius victoriam, crucem ſubiens, cæleſte iter arripuit; illud vitæ inſtitutum ſecutus, quod ſi, vt par eſt, proſequaris, non aliud ages, quàm vt ſub laborũ mole, animi conflictationibus, corporiſq; detrimentis religioſum Deo cultum exhibeas. Hic ille auſtera ieiunia ad exſaturandum piarum cogitationum epulis animum exercere: rigorem pœnarum ferocientis ſenſus domitorem volens ſubire: cætera ſolitariæ vitæ certamina ad debellandos rebellis animi motus ſecum ſuſcipere: atque adeo flagellationes in propria membra acriter deſæuientes; humi cubationes, ſoporis quietem interpellantes; taciturnitatis horrorem à caducis rebus euocantem; oculorum ſenſuumque omnium modeſtiā iucundas rerum ſpecies repellentem, diuturnas proſtrato corpore preces lacrymarum imbre madidas in delicijs habere: vnde porrò difficile illi nequaquam fuit, vt veluti deprimentis corporis ſarcina magnam partem depoſita, feruentis deſiderij alis ad cæleſtium amorem aduolans, mundo egreſſus emineret. Angelorum ille mores, quibuſcum frequens conſuetudo erat, imitari didicerat, vigil vſq; animas Deo aderat venerabundus. candore mentis ſingulari, innocenti vitæ ratione à vitiorum ſordibus liber nitidum præpotentis Dei domicilium ſeipſum extruxerat: & ſiquid laborum aut iniuriarum ingruiſſet, forti conſtantiq; animi robore tolerare aſſueuerat. Floruit plane Theoctiſtus vt roſa in amæniſſimo virtutũ horto, piorumque hominum cœnobio; quare aliorum oculos in ſe admiratione conuerſos latere diu haud potuit. Sed cum ſodales monachos diuinus odor ſuauiſſime fragās mirificè recrearet, ad monaſterij præfecturam ſuſcipiendam hominem adegerunt: præficitur ergo cœnobio, vt qui tantos in virtutum exercitatione progreſſus feciſſet, alios eadem duceret ſemita feliciſſime: normam ideò alienorum morum ſuos ipſe conſtituit, vt exēplo præluceret potius, quam ſola luce verborum: contra dæmonum aſtus & impetus quà ſubdole, quà ferociſſime aggredientiũ ſua ſe vigilantia ſuorum murum ac cuſtodiam præſtitit: iiſque ex laboribus, tāquam radice fæcunda, non exiguam fructuũ ſuauitatem decerptam eſſe memorant. quare ad plenam annorum laborumque ſenectutem cum perueniſſet, opimis victoriæ ſpolijs de triumphato humani generis hoſte iam diues, cæleſti tandem patria exceptus eſt: Nec ſuus defuit honos ei corpori, quod materiam ſanctis virtutum exercitationibus ſui abiectione, labore, conflictatione, & inedia ſuppeditarat; in fugā ſæpe actæ ſunt dęmonum cateruæ horribili ſtridore viri ſanctiſſimi gloriam extollentes; ſæpe morborũ inſana vis eius precibus remiſſa, vel etiam deiecta eſt; beneficia demũ omnibus ad eius nominis inuocationem adeò copioſe impertita ſunt, vt perennium riuorum more effluere viderentur. Sed quāuis plura de S. Theoctiſto ad nos non peruenerint, lateatq; etiam ſæculum, quo floruerit; hæc tamen abunde ſegnitiem noſtram excitare poterunt, vt à caducis rebus amorem reuocantes, eumdem ad perennia bona eius exemplo & interceſſione adiuti transferamus.

S. THEOCTISTI HYMNVS

AD VESPERAS

QVando in animo vulneratus fuiſti amore diuino, ò Beatiſſime, iter lætus arripuiſti, & ſecutus es tuam ferens crucem, Chriſtum; ſenſumque carnis mortificans continentia, vitam ſpiritus operationem adeptus es ſoluendi ægritudinum rigorem, gratarum æſtu deprecationum. Vnde te concordi voce collaudamus.

Quando diuturnis precibus, auſteroque ieiunio animi oculos, Pater, deterſiſti, templum effectus es Trinæ fulgentis Deitatis, & ſacerdotij ſacrum donum, ſanctumque ſuſcipiens, Sancta Sanctorum ingreſſus es, offerens in ſacrificium pro te immolatum per ſuam demiſſionem.

Manſuetus, iniuriarum patiens apparuiſti in ſynceritate animi, Pater Theoctiſte; ideo mitium vere Terram hæreditate poſſides, & Deo per participationem coniunctus voluptatis es particeps, & lætitiæ, veræque hæreditatis: vbi reminiſci ne ceſſes ex corde te venerantium, tuamq; celebrantium ſacram dormitionem.

AD MA-

AD MATVTINVM.

CANON IN SANCTVM.

ODE I.

ILluſtris tua commemoratio nobis hodie affulſit ſolaribus radijs tuorum rectè factorum, noſtrarumque ærumnarum fugantibus mæſtitiam; quam nos colentes, fide te, deſiderioque celebramus.

Alis Chriſti deſiderio aſſumptis eleuatus es, mundi colluuioni ſuperſtans. Quare receſſiſti ad ſolitariæ vitæ ærumnoſa certamina, & per continentiam Angelicam vitam duxiſti.

ODE III.

BEne olentis inſtar roſæ, ſpiritus cultu, in contẽplatiuæ horto vitæ floruiſti, Theoctiſte, diuini odoris ſuauitate replens iugiter & vbique canẽtes, quod non ſit alius ſanctus præter te, Domine.

Olea velut fructifera in domo Domini germinaſti, tuorum oleo laborum noſtros exhilarans vultus, o ſancte, pſal'entiũ, quod non ſit alius ſanctus præter te, Domine.

Cantus dictus quando ſedetur.

REgens ad Dei voluntatem Chriſti ouile, prædicationis fiſtula, Deum portans Theoctiſte, in paſcua mortificationis, & vitæ deduxiſti, ſeruans illud Chriſto, ad quam contendens laborum præmium ſortitus es dignum. Gloria ſit tibi robur præbenti, Gloria coronanti, Gloria per te omnibus concedenti ſanitatem.

ODE IV.

STillauere ſuauitatem tuorum ſudores laborum, virus fugantes Dæmonum, o Inclite, ægritudinum fugantes amarulentos, pernicioſos fluxus, o laudabilis.

Diuinus effectus rigore pœnitẽtiæ, o Diue, lumen fuiſti Monachorum ſplendidiſſimum, & norma accuratiſſima, & ductor, & turris inconcuſſa.

Diuiſiſti animi paſſionum fluctus, Theoctiſte, Virga fidei, & Pharaonem inuiſibilem Pater demerſiſti, ad promiſſionis Terram properans, o ſancte.

ODE V.

PRecum aratro in tellure cordis nouale faciens, in ea deieciſti ſermonis ſemẽtem, o Pater Deum ſapiens, & multiplicem collegiſti meſſem omnium te laudantium piorum animas nutrientem.

Vigilem animum iugiter gerens, Pater Deum meditans, paſſiones ſopiuiſti animã corrumpentes, ad diuinam Auroram feſtinãs peruenire, ad inacceſſibilis ſplendoris fulgores, lætantium vbi eſt inhabitatio.

Velut diuinitus lucens, & Phoſphorus, plenuſque donorum Sancti Spiritus cum eſſes Pater, Innocentiæ germano. mores præferens omnibus oſtendebas, Angeli inſtar viuens cum corpore.

ODE VI.

MAlignos ſubegiſti ſpiritus, ſpiritus Sancti apparens domicilium, qui tibi vim inſpirauit Dei geſtator, Beatiſſime Theoctiſte. Rationabili tuo baculo, ſancte, herba aſceticæ pietatis, Pater, nutriuiſti, rationabilem gregem ad cæleſte ouile direxiſti.

ODE .VII.

LAcrymarum profluuijs paſſionum reſtinguens incendia, Beate Theoctiſte, prodigiorum emiſiſti numquam deficientes riuos, quibus diluuntur animorum, corporumque ægritudines, o Glorioſe.

Dauidis manſuetudinem, Pater, imitatus, adeptus es vitam inculpatam, Iob æquanimitatem, Iacob morum ſinceritatem, fidẽ Abraham, & Petri feruorem, cum quibus cohabitans noſtri reminiſcere.

ODE VIII.

IN ſimplicitate vitam degens verè Dei contemplator, *Pater*, Hoſtis malitiam perfectiſſima mente confregiſti clamans, o Theoctiſte, laudate Dominum, & ſuperexaltate.

Securis nunc fidelium minatur reſciſſionem, Age anima mea, & paſſionum animi ſpinas deſecans, fructus maturos Domino offer, ſancti huius precibus adiuta.

Dei ſtructura es, Theoctiſte, legitimam, non temerans animæ tuæ pulchritudinem, o Diue, peccatorum rabie, ſed totum temetipſum virtutum germinibus decoraſti, id propter te laudamus.

Virtutibus decorus, charitate illuſtris, bonorum omnium ſpecie coruſcans ad tuos translatus es Patres, ſapiens Pater in vbere ſenecta, frumentum veluti maturum in diuinis theſauris repoſitum.

Ouile tuum hodie exultat lętabundum, celebrans ſplendidam commemorationem tuæ dormitionis, quod cęlitùs benedicere neceſſes, Beatiſſime, Deo cum Angelis aſſidens.

[1] COMMEMORATIO HIPPOLYTI SICILIENSIS EPISC.

LVitprandus Cremonē-
ſis Epiſcopus, quam
legationem pro Ot-
tonibus Auguſtis ad
Nicephorum Phocam
Imperatorem Con-
ſtantinopolitanū obi-
uit anno 968, ſcriptis
commendauit, in lucem iam editis opera
Patris Chriſtophori Brouueri è Societate
Ieſu, Henrici Caniſij, ac demum Cæſaris
Baronij. ibi verò, cum narraſſet Græcos &
Saracenos apud ſe tueri libros quoſdam
oraculorum, quos Danielis viſiones vocāt,
ſubdit maximopere celebrari etiam vatici-
nia Hippolyti Sicilienſis Epiſcopi;& quam-
uis nil vnquam alibi legerim de hoc Hippo
lyto Epiſcopo, nec ipſe Luitprandus hono-
rifico Sancti titulo commendet, aut ab alijs
commendatum narret; nolui tamen tanti
viri memoriam excidere, cuius ſanctitatis
opinionem indicare videntur vaticinia in
maximo tunc pretio habita apud Græcos,
& Sarracenos Chriſtiano nomini licet in-
fenſos. eius ergo narrationis partem, quæ
Hippolytum Epiſcopum attingit, hic tran-
ſcribo ipſis Luitprandi verbis, quæ ſic ha-
bent.

2 Hippolytus 2 quidam Sicilienſis Epiſ-
3 copus eadem 3 (vaticinia) ſcripſit, & de
imperio veſtro, & gente noſtra. noſtram
nunc dico omnem, quæ ſub veſtro imperio
eſt, gentem: atque vtinam verum ſit, quod
de præſentibus ſcripſit ille temporibus. cæ-
tera, vt ſcripſit, ſunt vſque huc completa;
quemadmodum per ipſos, qui horum libro-
rum ſcientiam habent, audiui: & ex multis
eius dictis vnum id proferamus in medium.
ait enim, nunc compleri ſcripturam,
quæ dicit Leo & Catulus ſimul extermina-
bunt onagrum. cuius interpretatio ſecundū
Græcos: Leo, ideſt Romanorum, ſiue Græ-
corum Imperator, & Catulus Francorum
ſcilicet Rex, ſimul, his præſentibus tempo-
ribus, exterminabunt onagrum, ideſt Sar-
racenorum Regem Africanum. Quæ inter-
pretatio eo mihi vera non videtur; quoniā
Leo, & Catulus, quamuis diſparis magnitu-
dinis, vnius tamen ſunt naturæ, & ſpeciei,
ſeu moris. atque vt mihi mea ſcientia ſug-
gerit, ſi Leo Græcorum Imperator, incon-
ueniens eſt, vt catulus ſit Francorum Rex.
quamuis enim vtrique homines ſint, ſicut
Leo, & catulus vterque animalia, diſtant
tamen moribus tantum, non dico ſolum
quantum ſpecies ſpeciebus, ſed quantum
ſenſibilia inſenſibilibus. Catulus à Leone
nil niſi tempore diſtat; forma eadem, ra-
4 bies vna, rugitus idem. Græcorum 4 Rex
5 crinitus, tunicatus, manicatus, 5 theri-
ſtratus, mendax, doloſus, immiſericors, vul-
pinus, ſuperbus, falſo humilis, parcus, cu-
pidus, allio, cæpe, & porris veſcens, bal-
nea 6 bibens: Francorum Rex contra pul- 6
chre tonſus, à muliebri veſtitu veſte diuer-
ſus, pileatus, verax, nil doli habens, ſatis,
vbi competit, miſericors, ſeuerus, vbi opor-
tet: ſemper vere humilis, numquam parcus,
non allio, cępis, porris veſcens, vt poſſit ani
malibus eo parcere, quatenus non mandu-
catis, ſed venumdatis pecuniam congreget.
Audiſtis differentiam: nolite hanc interpre
tationem ſuſcipere: aut enim futura eſt,
aut hęc vera nō eſt. impoſſibile eſt enim, vt
Nicephorus, ſicut ipſi mentiuntur, ſit Leo
& Otto ſit catulus, qui ſimul exterminent
aliquem. Etenim

Ante pererratis amborum finibus, exul
Aut Ararim Parthus bibet, aut Germania
Tygrim,

quàm Nicephorus, & Otto amicitia coeant,
& fœdera iungant.

Audiſtis Græcorum, audite nunc Luit-
prandi Cremonenſis Epiſcopi interpreta-
tionem. Dico autem, & non ſolum dico,
ſed affirmo, ſi ſcriptura hæc præſentibus eſt
implenda temporibus; Leo, & catulus, pa-
ter & filius, Otto, & Otto in nullo diſpares,
tempore diſtantes tantum, ſimul hoc præ-
ſenti tempore, exterminabunt onagrū, ideſt
ſilueſtrem aſinum, Nicephorum: qui non
incongrue ſilueſtri aſino comparatur, ob
vanam, & inanem gloriam, 7 inceſtumque 7
dominæ, & cōmatris ſuæ coniugiū. Si ona-
ger iſte nunc à Leone, & Catulo noſtro Ot-
tone, & Ottone, patre ſcilicet, & filio, Au-
guſtis Romanorum Imperatoribus, exter-
minatus non fuerit, nec quod Hippolytus
ſcripſit verum erit: Græcorum enim illa
ſuperior abijcienda interpretatio eſt.

Scribit etiam præfatus Hippolytus, non
Græcos 8 debere Sarracenos, ſed Frācos 8
contere, qua lectione Sarraceni animati,
ante 9 triennium cum Manuele patritio, 9
Nicephori nepote, iuxta *Scyllā*, & Charyb-
dim, in mari Siculo bellum parant; cuius
immenſas copias cum proſtrauiſſent, ipſum
comprehenderunt, capiteq; truncum ſuſ-
penderant; cuius ſocium, & commilitonem
cum caperent, qui neutrius 10 erat gene- 10
ris, occidere ſunt dedignati, ſed vinctum,
ac longa cuſtodia maceratum tanti vende-
derunt; quanti nec vllum huiuſmodi mor-
tales ſani capitis emerent.

Nec infirmiori animo eadem confirma-
ti lectione, haud 11 multo poſt, Magiſtro 11
Exarchontæ occurrunt, quem dum in fu-
gam verterent, eius copias omnibus modis
contriuerunt.

Vide Animaduerſ. fol. 14.

✣

COMMEMORATIO
INVENTIONIS SS.

Anni Chr. 800. 19. Septēb

NICANDRI, GREG. PETRI, DEMETRII, ET HELISABETTAE.

Ex M.S. Codice Monaſterij S. Saluatoris.

OPORTEBAT enimverò Auditores, nemine impellente, ad Sanctorum nos aſcetarum laudationem noſtrapte ſponte percurrere; ſed cum ſorte fortuna nimium rerum fluxarum ſtudiũ, tamquam neceſſariò cum ignorantia coniunctum, rerum ante geſtarum obliuionem, ſocordiamque creauerit, age iam in poſterum, quando ita nos cogitis, & ardentiſſimo audiendi deſiderio flagratis, demandatam hanc prouinciam ſuſcipientes, fœdiſſimum torporis, ſocordiæque cœnum excutiamus, ſanctorum aſcetarum prius ope, ſubſidioque implorato. & ſane pulchra, ad quæ neque mens, nec oculorum pertingit obtutus, ſi mentis noſtræ aptentur, animum, ſtabilemque ſui amorem excitare conſueuerunt; perinde atque paratum fomitem corripiunt admotæ flammæ; quin eos animo ſtimulos iniiciunt, vt qui omni diſciplinarum genere ſunt deſtituti, ij vel quæ negata ſunt viribus humanis, non dubitent balbutiendo explicare. Quo fit, vt ſi pro dignitate ſanctos hoſce ad finem vſque noſtra laudauerit oratio, iiſdē ſint gratiæ merito perſoluendæ. Rurſus ſi quid peccetur, vt peccandum omninò reor; id verò omne audaciæ, inſcitiæque meæ tribuendum puteris.

Patria horũ Sanctorum Italia.

Et vero patria à ſanctis hiſce, de quibus eſt inſtituta panegyris, Italia agnoſcitur, regio ſelectiſſima, ampla, & bonorum omniũ ferax. ſed, vt à Nicandro Sacerdote, famuloq; Dei integerrimo exordium ſumamus (deinceps enim de reliquis dicetur) parentibus ille natus eſt pijs, & orthodoxis, non minus diuitijs, quam nobilitate inſignibus; quamquam eorum, qui ſe Chriſto mancipare ſtatuerunt, nobilitas minime quidem ex genitorum ſplendore metienda eſt. adulatorum iſthæc ſunt lenocinia, & qui in fluctuoſo corruptæ huius vitæ Oceano miſere natant. verum ij profecto quidem nobiles ſunt cenſendi, qui imaginem, ac ſimilitudinem Dei ab omni fœditate intactam ad finem vſq; vitæ conſeruare ſtuduerunt, vt pote ad diuinam naturam proxime accedentes, atque adeò ipſius Dei per adoptionem participes effecti. ſed iam eò reuertatur oratio noſtra, vnde digreſſa fuerat ſequaturq; ſuæ laudationis curſum. ille igitur vbi in huius lucis vſuram venit, cumque adhuc in cunis infantium more vinciretur (dicam enim, quod audiui, cum non deſint, qui patrem id poſtea tradidiſſe autument. ac proinde nemo ſit quin fidem nobis velit habere, etiam quæ ſupra vires, ac præter opinionem noſtram ſunt, Deus Optimus Maximus cum & omnia præſtare poſſit, & mirabilium ſit rerum Architectus, ſolo nutu continuo perficit, vti nos in ſui rapiat admirationem) quarta ille ac ſexta feria, quemadmodum de magno Nicolao accepimus, ſemel in die, idque ſub veſperam parentis vbera attingebat; omen conſtantiæ, ac ſolitariæ vitæ, quam in perfecto viuendi inſtituto ad antiquum ſanctorum Patrum exemplum rite educatus, eſſet traducturus.

S. Nicander infans adhuc in cunis 4. & 6. feria, ſemel in die, ſub veſperam, lac è matre ſugit.

Verum cum primum pubeſceret, parentes eius, vt qui in eo omnes ſpes haberent ſuas, cogitare cœperunt, qua ratione filius iam ætate grandior vxorē duceret. ſed adoleſcens ſolitudinis ſtudioſiſſimus, poſtquam diligenter rem eſt ſubodoratus, conſilia ſua rite ſilentio tegens, ſimulanſque animum nihil à nuptijs abhorrentem, quin ſibi gratas, iucundaſque futuras, tempus fugæ opportunum expectabat. & nactus iam idoneum tempus, dat ſe in fugam, & in longinquam, exteramque regionem proficiſcitur. eo loci Epiſcopus integerrimus, ac Deo acceptiſſimus, forte illi occurrens, quæ erat hominis manſuetudo, & in paſtorali munere ſedulitas, precibus à Nicandro enixe contendit, apud ſe manere ne grauaretur. ibi magnus Nicander conſtanter, alacrique animo ſe noctu, atque interdiu ſacrarum literarum commentationibus exercere, ac penitus dedere ſe ſpiritalibus ſtudijs, ac cibo, potuq; abſtinere, humi cubare, ad multum tempus ſtare, in ſumma denique viuendi duritie, atque acerbitate carnē ſpiritus imperio ſubijcere continentibus laboribus, & perpetuis cum aduerſario certaminibus Deo adhærere, illumque ſibi propitium conciliare ſtudens, in animo contrito, & ſpiritu humilitatis, vt loquitur Propheta.

Verum vbi pręclaras, feruidáſque Nicandri exercitationes ſanctiſſimus Epiſcopus cognouit, vas electionis futurum, non diſſimulanter omnibus pręVdicauit. mox hominem hortari, docere, admonere. quos enim initio ferebat labores, ij futuræ vitæ ſancti-

moniam,

moniam, integritatemque portendebant. etenim ſemē in fertilem terram proijciens, aſſiduarum adhortationum cultura ſtudebat, vt centum redderet. ille vero tum Epiſcopi monitis, tum ſuapte ſponte multo magis tamquam fructuoſus, ac maxime fertilis ager ſubactus, ac multiplici calore fotus, tempeſtiuos fructus edere maturabat.

Sacris ordinibus initiari, præ modeſtia, refugit.

Perculſit animum Epiſcopi tanta, tamque inſignis ſancti viri in ferendis laboribus tolerantia, adeo vt omni ope ab eo contenderet, ne ſacris ſe ordinibus initiari, vllo pacto recuſaret, aut in aliud tempus differret. ille grauiter, moleſteque rem ferre, mœrore ſe conficere, nec anceps animi aliud dictitare, quam eo ſe munere indignum omnino, atque minime idoneum qui immortalis, ac viuifici corporis ſe miniſtrum aliquando exhiberet: ac inſtar Seraphin ſe præſtaret in terris, ſemperque viuentem beatiſſimę illius, ac feliciſſimæ diuinitatis gemmā ſuis ipſe manibus contrectaret. eorum tamen, qui pręerant vis, & ſuffragia Nicandrū nolentem, & recuſantem regia ſacerdotis dignitate cohoneſtandum declarant. Itaq; Epiſcopus, non Diaconatus tantum munere inſigniuit, ſed ad ſacerdotij etiam celſitudinem euexit, vt cæleſtē, viuentemque hoſtiā Deo offerret, licet vix ſero id potuerit impetrare.

Sacerdotio auctus, ſtudium auget cæleſtium exercitationum.

Proinde grauis inceſſit hominem ardor ſpiritualium exercitationum, ac certaminum, ſpe præmiorum, quæ in cælo aſceticis athletis propoſita eſſe ſciret. ad hæc labores laboribus, defatigationibus defatigationes cumulabat. totum ſe cæleſtem, ac pene materiæ, carniſque expertem præbēs, ac maximo ſtudio nitens, illum in ſuo corpore profligare, qui corporeę molis particeps non eſſet, ope tamen ſubſidioque ſanctæ Crucis.

Igitur ſimul ſacerdotio eſt inauguratus, ac pie religioſeque incruentam victimam, puramque hoſtiam magno cum timore, ac reuerentia Deo Optimo Maximo obtulit,

Vim aduerſus morbos diuinitus adeptus.

mox vis quædam, ac poteſtas in morbis omnibus depellendis cęlitus Nicandro conceſſa eſſe viſa eſt. hinc infinita prope hominū multitudo ad illum confluebat, vt monitis, ac præceptis ſalutaribus informata, ad ſalutis viam dirigerentur. Etenim videre erat non hominem quidem, ſed omnis virtutis exemplum, ac documentum, normamque viuendi omnibus numeris abſolutam, ita vt vix vmquam, aut ante, aut poſt quiſquam illi par aut fuerit, aut futurus ſit. ſed ſeipsū ſemper habens ſuſpectum cordis ſui deſideria diligenter expendebat, ac veluti ſedulus gubernator eo omnem operam ponebat ſuam, vt nauim in ſalutis portum incolumē perduceret; magno cum timore, & tremore vigilans, ne ab abſurdarum cogitationū procellis, aliquid caperet detrimenti. probe enim tenebat illud Salomonis; faſcinatio nugacitatis obſcurat bona, & inconſtantia concupiſcentiæ tranſuertit ſenſum ſine malitia. Itaque nihil aliud ſibi faciendum ſtatuit, quam vt tres alios a aſſeclas, ac in Chriſto fratres ſibi coniungeret, ſimul cum ſanctiſſima, ac prudentiſſima femina Heliſabetta.

Aliquot ſibi ſodales adſciſcit.

atque ij tam arcto inter ſe vinculo firmaque ſocietate coaluerant, vt quamuis quinque eſſent perſona vultu, atque imagine diuerſe, vna tamen omnino erat omnibus anima, vnum, atque idem propoſitum, quo rite Deo vacare ſtatuerant, ac totis viribus, totiſque præcordijs illum exquirere, illi vni ſe mancipare, illiuſque gratia, tamquam præclaro indumento tegi.

Sodalium nomina, & ſanctitas.

Atque ex his ſocijs, & in ſancto propoſito commilitonibus primas tenebat Nicander, vt qui ſacroſancto ſacerdotio, vt diximus, eſſet inſignitus, maximaque animi cō tentione ad præpotentis Dei cultum ſe totum dedidiſſet, ac deuouiſſet. Deinde Gregorius in ſui cuſtodia vigilantiſſimus, in diuinis contemplationibus aſſiduus, Deoque adiunctiſſimus. poſt hos ſanctiſſimi viri Petrus, & Demetrius duæ ſedes, ac receptacula præpotentis, beatæque Trinitatis, quæ ſacrorum noui teſtamenti myſteriorum miniſtros effecerat. Poſtremo Beata, & omni æuo memorabilis Heliſabetta, ſemina, vt verum eloquar, prudens, ac velut altera Euangelij Anna, quæ quidem vidua cum eſſet, corruptibilem, ac terrenum amorem cum ſempiterna, cæleſtique pulchritudine commutauit. eaque ſelege in eorum ſocietatem ſtabili, conſtantique ſententia inſinuauit, vt neceſſitatibus ſanctorum communicans, quemadmodum eſt in Diuo Paulo, floridū eſſet inter mulieres pratum, ac paradiſus, ſuauis regiorum, ſublimiumque thalamorum odor, & ſponſa ornatiſſima ad cæleſtes nuptias deſtinata.

In Siciliam traiecto freto, naugit;

Hi ſane omnes nauigij velis, aliſque animorum expanſis nauigantes, ac ſuperatis fluctibus maris, ventorumque tempeſtatibus, periculoſiſſimi freti anguſtias traijciētes ad præclariſſimam Sicilię Inſulam appulerunt: hic quietem, tranquillitatemque ſuis exercitationum ſtudijs idoneam inuenere. etenim in collibus maritimis, qui Europæ partem è regione ſpectant, rupis foramen ad ſpeluncæ formam, atque ibi torrentem forte nacti, eo loci habitare decreuerunt, anguſtiſſimumque antrum, dixerim melius ſepulchrum, aptam ſibi domū exiſtimantes; hæc, dicebant, cariſſima, iucundiſſimaque noſtra ſit domus, hoc tabernaculum, quo duce cæleſtis Hieruſalem ciues, incolaſque nos aliquando fore ſperamus. vilis hæc, tenuiſque nullis architecti fabricata manibus, ſed feliciſſima, ac beatiſſima habitatio præpotenti Deo nos ſedulo vacantes excipiet; hæc, aliaque id genus ſummo gaudio delibuti dictitabant. ac procumbentes in genua ad precationem: Domine Deus, inquiunt, cui humanæ carnis indumento tegi, (ea enim noſtri te cœpit commiſeratio) graue, ac vile minime fuit, quiq; tuæ diuinitatis ſocietate deſpectam, abiectamque noſtræ naturæ conditionem ad Deitatis, vt ita loquar, dignitatem euexiſti, in ſpiritali hac piarum exercitationum paleſtra da fortitudinem, atque conſtantiam, vti nos, huius mortalitatis ſarcina impediti

cum

cum aduerſarijs ſpiritibus cum victoria dimicemus, ad laudem, & gloriam ſanctiſſimi, & glorioſiſſimi nominis tui, immenſe, experſque principij, Pater, vna cum filio tuo vnigenito, tecum mundi imperium tenente, ac ſpiritu ſancto bonitatis, vitæque rebus omnibus auctore. Foue nos, benigniſſime Deus, educa, atque enutri verbo oris tui: & quemadmodum communi omnium ſenſu quinque numero, animi vno, eodemque caritatis tuæ vinculo arctiſſime colligati ſumus, te vnum ſuper omnia bonum, amabilemque fortiſſimo propoſito expetentes, ita etiam, atque etiam à te petimus 3 vt vnum idemque ſit tempus, dies, hora, punctus nobis omnibus, cum ex huius vitæ miſerijs ad tuam miſericordiam, & felicitatem euocaueris, vnus, communiſque omnibus vitæ exitus eueniat placidiſſimus, atque iucundiſſimus, ad tuæ pulchritudinis ſplendorem commigrantibus. ne ſiueris miſericordiarum Pater, ac Deus totius conſolationis, noſtram hanc ſocietatem, coniunctionemque ſeparari, aut in varias diſtrahi partes; ſed ſicuti in hoc carnis contubernio coniuncti ſumus, ita in cæleſtes delicias tranſlati neutiquam diuelli, aut ſeiungi patiare. Tu enim ex vtero matris Deus noſter es, tua immenſa bonitate nos ad te trahens. itaque tuæ curæ, atque cuſtodiæ nos omnes tradimus, atque committimus.

Habita huiuſmodi ad Deum oratione, ad ſpiritualia certamina ſedulo ſe comparant, perpurganteſq; internos animæ oculos, quo cæleſtes in diuina contemplatione radios melius reciperent, & in acerrimo cũ nefarijs hoſtibus congreſſu certam victoriã reportarent. nunc quid referam de ſumma omnium contentione, qua in perfectæ veritatis via progreſſus facere ſtudebant? integris noctibus pedibus ſtare, aſſiduas precationes Deo effundere, Diuinum Numen ſibi propitium, ac benignum reddere; parce, duriterque viuere, vt nihil de laboribus, de ieiunijs dicam, deque humicubationibus, vtque vitam exigerent in vigilijs, in fame, & ſiti, in frigore, & nuditate. non deerat tamen cæleſtium conſolationum eſca, atque ambroſia, quæ, ſicuti Eliæ vati ſanctiſſimo cælitus delatã à diuina prouidentia ſacris literis accepimus, ita ijs perpetuo ſuppeditabatur, quaſi fructus, ac præmium tam egregiæ virtutis. Quid enim cauſſæ eſt cur huiuſmodi epularum delicijs eos Deus Optimus non remuneraretur, qui fluctuoſiſſimum, omnibuſque laboribus, ac myſterijs refertiſſimum huius ſeculi mare, velociſſimis deſiderij alis fugientes in tutiſſimum ſalutis portum, Chriſtique obſequium ſe ſe receperunt.

Noctes ſolidas, orãdo pedibus inſiſtunt. humi cubant.

Quæ cum ita eſſent non multis poſt annis contigit, vt paſtor neſcio quis per montem iter haberet, vbi ſacroſanctum, ac beatum ſanctorum ſepulchrum condebatur, is propter hyemis, frigoriſque ſæuitiam in antrum cum ouibus ſuis ſe penetrat, ibi cum eſſet, partim metu, ac tremore, partim inſolito æſtu, & calore percellitur. nam derepente oblata eſt ei ſpecies inopinata, atque inſolita, dignaque, quæ æternis literarum monumentis conſignetur. ſtatim veluti ex quodã foramine, remoto repagulo, puriſſimus, ac lucidiſſimus ſplendor exſilire per totum antrum videbatur, & odor ſuauiſſimus exhalare. hærere homo ruſticus, nec quid conſilij caperet in præſentia ſcire. aſpiciens verò in antri latus perterrefactus, ac pene exanimatus vidit condita 4 iam ſanctorum corpora ſplendentia, ac micantia, adeò vt ſolem ipſum ſuperarent. homo agreſtis, ac plane rudis rei nouitate perterritus, animoque conſternatus, in ſubitam amentiam incidebat, niſi virtus, auxiliumq; ſanctorum præſto eſſet, ſanamque illi mentem firmaret. Quippe vidiſſes hominem ſudore toto corpore manantem, ſurrectiſque capillis hærere, animique angi. tandem reſumpto animo ſe adhortans, paulloque audentior factus, relicto antro quoad poteſt ſe dat in pedes, ad Ciuitatis Epiſcopum, vniuerſumque populum de ijs, quæ viderat, edocendum.

Sepulchrũ eorum, per mira rerum paſtori innotuit.

Vbi verò de tanto prodigio narratũ eſt, mox vniuerſi congregantur, ſacer clerus, piaque religioſorum virorum monaſteria, conſequente infinita Chriſtiani populi multitudine, procedebantque pſalmos, ſacroſque hymnos pie decantantes, & iam in nemoroſum locum, vbi veneranda ſpelunca latebat, inſcendunt. ibi antrum ingreſſi, ſepulchrum auguſtiſſimum reperiunt, ſcatens ſuauiſſimis, odoratiſſimiſque liquoribus: rũ peractis, quæ in eiuſmodi celebritatibus fieri conſueuerunt, ceremonijs, concinenteſque gloriam in præpotentis Dei honorem, ac laudem, ſuauiſſimi odoris liquorem à perenni fonte hauriunt quo, cæci viſum, claudi inceſſum reciperent, fœdiſſima ſcura contaminati emundarentur, liberarentur energumeni, omnes denique mortales, quibuſcumque vexati morbis, curarentur. Mox tanti miraculi fama vbique diuulgata innumerabilem hominum multitudinem ad ſacram tumbam ciebat, atque ex ingenti concurſu, nullus omnino erat, qui non recuperata valetudine reuerteretur, modo fide, ac fiducia plenus ſacras reliquias inuiſeret: Quin ſanctiſſimi vatis Heliſei miracula (quæ in ſui amantes, ſtudioſoſque præpotentis Dei munificentia ſemper eſſe ſolet) ea tempeſtate denuo coruſcauere.

Epiſc. & Populus ad ſanctorum corpora proceſſere.

Muliercula erat obſcuro loco nata, quæ omnes ſpes viuendi ſuas in vno filio collocarat, eò, miſella, fato concedente, orbatur. fœmina, ardentiſſimis deſiderij facibus inflammata, ac firmiſſima fide prædita, id cœpit conſilij. ſimul animam edidit puer, cadauer iuxta Sanctorum corpora compoſitum maxima cum ſpe, ac fiducia locat. fore enim, vt numquam deſiderio fruſtraretur ſuo, ex illa ſanctiſſimorum corporum propinquitate, ac coniunctione. Protinus præter omnium expectationem viuus exſurgit filius, ac confeſtim parenti mandat eſurientem idoneo cibo recreet, vireſque confirmet; ſic puer ad priſtinam viuendi ratio-

Mortuus puer reuocatur ad vitam.

nem

nem firmus, valenſque eſt reuocatus, cuius etiam prodigij rumor in omnes diffuſus, infinitam prope dixerim hominum vim non incolarum modo, ſed ab exteris etiã regionibus ad ſanctorũ corpo a pertraxit, qui tametſi varijs morborum generibus eſſent affecti, ſacroſanctum ſepulchrum pie, ac cum fide tangentes priſtina valetudine donabantur.

Cognita horum SS. nomina.

Sed illud omnes dolebant, quod ſanctorum nomina ignorarent, (neque enim id vllæ literæ demonſtrabant) quibus ſcilicet, ſcriptis tabellis, collata in ſe beneficia gratis animis teſtarentur. Verum enimverò cũ tantæ, tamque admirandæ rei, vt dicebamus, fama per omnes regiones diuagara, Italiam etiam peruaderer, ità vt omnes eo confluendi ingenti deſiderio inflammarentur; forte contigit, vti naturalis Nicandri Pater, ad ſanctorum reliquias pie viſendas, pedes aduentaret. is in antrum ingreſſus, ſancto tumulo precaturus, propius accedere non dubitat, accenſas faculas manu geſtans; cum vero quinque numero corpora videret, cœpit filij peregrinationem memoria reperere, nec non inter quinque initam olim ſocietarem, atque inter hos fuiſſe mulierem. tum ſanctorum aſpectus accuratius inſpicere, eorumque lineamenta conſiderare, num inter hos Nicander filius etiã reperiretur. reque diligentius perfecta, certo comperit, filium ibi ſuum conditum eſſe. tum exclamare homo, lacrymas, inſtat riui alicuius, affatim ex oculis mittere, in capillos inuolate, humum facie verberare, eamque aſſiduo fletu irrigare. tandem bene iuuante rerum omnium opifice Deo, vix doloris acerbitatem conſolationis freno potuit continere. illorum enim, quæ vehementer amamus, præſentia ſolet eſſe aſſidua dolorum recordatio, eorundemque aſpectus mentẽ animi acrius inflammare, initar ſiluæ facibus iniectis. ſic ſpecies per oculos ad animũ tranſmiſſa, incredibile eſt quam grauiter cor afficiat, atque percellat.

Verum qui optimis ſtudijs ab ineunte ætate ſe exercuerunt facili negotio in calamitatibus, aduerſiſque fortunę ictibus conſolationem inueniunt, feruntque æquo animo quamcumque iacturam; contra ignaui, inerteſque in contrarijs fortunæ caſibus, perinde atque in procelloſo mari, miſere iactantur.

Verumtamen pater animi pendebat, qua ratione quæ ipſe liquido nouiſſet, coniugi rite nunciaret, adeo vt illa, vt crederet, adduceretur. Sciebat enim incredulum eſſe mulierum genus, ac plerumque, quæ oculis videntur conſueuiſſe in dubium vocare. Itaque cum animaduerteret, nati digitum certo, atque immutabili ſigno notatum eſſe, ſtatuit hunc ad vxorem perferre, quaſi indicem, ac teſtem rerum geſtarum. ſtatimque illum à ſanctiſſima filij manu gladio recidens, ingentique gaudio delibutus, & ardentiſſimis amoris facibus incenſus, qua decuit reuerentia, vnà cum ſuauiſſimis odoribus, in capſula reponens, in domum ſuam reditum ornat, ferens ſecum ipſe ſacroſanctas, ac ſibi lugubres nati reliquias: & tum, & noſtra tempeſtate certiſſimum ſanctorum corporum indicium.

Atque hinc quotidianis hominum inueſtigationibus, quæ ardentiſſimo deſiderio de cognoſcendis ſanctorum nominibus aſſidue fiebant, modus aliquis factus eſt. ille enim rei veritatem cuicũq; ſciſcitanti aperiebat. Quin ex magnitudine corporum, eorumque facie, propria vniuſcuiuſque, digna monumentis ſempiternis, nomina dicebat. Sed profecto quis parentis lacrymas, ac ſuſpiria poſſit oratione explicare, cum hæc alijs enarrabat? quippe cui vim defuncti imago filij in oculis, atque adeo in animo ſemper obuerſaretur? nam è duriſſimis etiã ſaxis, vt ita dicam, lacrymas extorquebat, & certe ibi diutius conſediſſet, niſi de re omni certiorem facere coniugem ſtatuiſſet. Cum itaque de ſanctorum nominibus nihil præterea eſſet, de quo ambigeretur, inſtitutus 5 dies eſt, quo die feſta celebritate ſacer clerus, ac pius Chriſtianorum populus præclaram ſanctorum corporum inuentionem coleret. extructo 6 templo, ædificataque theca, qua venerandæ reliquiæ incluſæ, ad euranda quæcumque morborum genera, augendamque populi pietatem rite ſeruarentur. Quamquam particulæ aliquæ varijs Eccleſijs diſtributæ ſunt, vt vbique ſanctorum beneficia in omnes dimanarent, ad laudem, & gloriã ſanctiſſimæ Trinitatis, Patris, & Filij, vnà cum Spiritu Sancto, in ſecula ſeculorum. Amen.

5 Inuent. feſtus diès.

6 Extructum templum, ac ſepulch.

✠

Vide Animaduerſ. folio 15.

VITA

VITA
S. LVCAE CONFESSORIS
TAVROMENITANI
Ex Græcis Menæis.

Anni Chr. 800. 8. Nouēbr.

BEatus Lucas Tauromenij in Ciuitate Siciliæ natus eſt: qui vbi ad duodeuigeſimum annum adoleuit, ſacroſancta Dei templa frequentare, ac diuina audire cœpit. vbi vero parētes cogitarūt de ratione, qua filius vxorem duceret, ipſe noctu in ſecretum, inaceſſumque locum ſecedens, cum feris verſabatur, ac quadraginta dies ieiunus cum exegiſſet, dignus fuit, quem Deus Angelica viſione ſolaretur. Hinc in quoddam Monaſterium profectus, Angel. cum habitum induit, arctiorique, ac duriori vitæ genere ſe conficiens. nam poſt tertium, aut quartum diem, pane, & aqua ſe reficere, neque per id tempus ſomni aliquid corpori indulgere; ſic octodecim menſes tranſegit. ex eo monaſterio in Aetnam montem, adiuncto ſibi quodam monacho, migrat, neq; alio vtens cibo, quam ijs oleribus, quæ paſſim fors obtuliſſet; & naturæ neceſſitate impulſus, parum ſomni capiebat, parua corporis inclinatione. vnica veſte contentus, calceis ne vtebatur quidem. illam vero regulam ſibi præſcripſerat. è cellula minime egredi, niſi integrum Dauidis pſalterium prius recitauiſſet, poſt canonem tertiæ (quod aiūt) horæ abſoluere, reliquum diei tempus, opere faciundo inſumebat, quoad ſextæ horæ tempus inſtaret. nam poſt ſextam, de reficiendo corpuſculo cogitabat, ac de reliquis horarijs precibus perſoluendis. huiuſmodi ſtudijs deditus cum eſſet, magnam à Deo adeptus eſt gratiam, ac difficilium quæſtionum interpretationem; plane vt aliqui ambigentes, de eo illud vſurparent, vnde literas ſcit iſte, cum non didicerit? poſt Dei monitu, in locum quemdam concedit. ibi duodecim monachis collectis, in eorum inſtitutionem curas omnes, cogitationeſq; confert; quæ cauſſa fuit, vt Conſtantinopolim nauigaret. nam monaſteria eius regionis cum inuiſiſſet, ac conſilia ſua cum patribus communicaſſet, reuertens, Corinthum tenuit. eo loci, in quodam vico commoratus non plus ſeptem menſibus, in pace conquieuit.

DE S. CLEMENTE ABBATE
SYRACVSANO

CLEMENS Monaſterij Sanctæ Luciæ Præfectus, haud longe Syracuſis. ſacrum eius corpus magna olim veneratione, in eadem Eccleſia conditum, vna cum Sancti Eutychij Epiſcopi colebatur. inde ablata Georgius Maniaces, Dux bello clarus, Conſtantinopolim cum Sanctæ Virginis, ac Martyris Luciæ corpore deportauit. ex Tabulis Eccleſiæ Syracuſanæ. quo tempore Beatus Clemens vixerit, ac pro in cuius Ordinis fuerit, ſciri à me certo non potuit.

✣

DE S. IOANNE IVNIORE

FRAGMENTVM HYMNI

Ex M. S. Condacario Monaſterij Baſilienſis Sancti Philippi Fragalatis.

CHriſti athletam condignis laudibus in cælum tollamus magnum aſcetam, diuinumque propugnatorem, Sanctum virum, ac de profligatis hoſtibus victorias reportantem, agite iam fideles, hymnis cohoneſtemus. tu vero Deum nobis propitium concilia, qui fide pleni tuam commemorationem pie recolimus, diem feſtum agitantes.

Laudemus, vt decet, Ioannem, lumen clariſſimum. Siciliæ ſplendida fax, ægrotantium medice, atque eorum, qui tum morbis, tum varijs tentationibus vexabantur, celeberrime Ioannes, qui tamquam paſtor optimus, omnes animi perturbationes curabas, cæcis viſum, claudis inceſſum reſtituebas, vt te laudibus efferre poſſimus, noſtrum omnium, qui diem feſtum tuum celebramus, tuamque memoriam, ſumma cum veneratione, vſurpamus, beneuole recordare, o Beatiſſime.

E tuo quoque ſacroſancto ſepulchro vnguenta fluunt, o Sanctiſſime. talem enim virtutem à Deo adeptus es morbos depellendi ab iis omnibus, qui magna fiducia ad tuarum reliquiarum thecam confugiūt.

Anni Chr. 828. 8. Aprilis.

VITA S. PHILARETI MONACHI ET MARTYRIS

Ex M.S. codice Monaſterij S. Bartholomæi de Virgine in Calabria.

1 SAnctus Philaretus in vrbe Panormo natus, pro eximia in Deum pietate, genus illuſtrauit ſuum. is ab ineunte ætate literis chriſtiano homine dignis informatus, cum fluxa caducaque omnia, quæ in mundo ſunt, atque adeo fallaces eius illecebras videret, ſæculo nuntium remittens ad monaſtici inſtituti caſtra tranſfugit: in eo vitæ genere ita excelluit, vt ad ſummum virtutis faſtigium peruenerit. verum

2 2 cum Afer Panormo Sancti viri patria potitus eſſet, in Calabriam traijcere animo habebat ratus eam regionem à perditorum hominum barbarie, ac tyrannide liberiorem fore. ſed res longe aliter cecidit, quippe non multis poſt diebus ab immaniſſimis barbaris captus in cuſtodiam detruditur, ac plurimos, acerbiſſimoſque pro Chriſto cruciatus fortiter ferens, in veri Dei confeſſione immobilis perſiſtebat, ingenti plane gaudio, ac lætitia incredibili delibutus. Ceterum Afri efferati cum grauiſſimis, crudeliſſimiſque alijs ſupplicijs Martyris conſtantiam exercuiſſent, Philaretum obtruncant. quo exitu ſanctiſſimam, Deoque acceptiſſimam vitam concluſit. Porro 3 eius ſacræ reliquiæ in præclariſſima Siciliæ Inſula quieſcunt. 3

Vide Animaduerſ. folio 16.

Anni Chr. 880. 3. Aprilis.

VITA
SANCTI IOSEPHI HYMNOGRAPHI.

Ex M. S. Græco Codice Monaſterij Sancti Saluatoris.

1 ETSI 1 quæcumque ſanctorum virorum vita studioſum virtutis animum ad imitationem prouocat, atque adeo vehementer impellit; tamen ſi ad vitæ ſanctimoniam accedat etiã dicendi vis, actioque cum contemplatione jungatur; mirum, quantum perfectæ virtutis auidus ad vtraque conſequenda inflammatur. quamquam enim ei, qui ad cæleſtẽ beatitudinem nititur, virtus ſatis ſit ad illam parandam, tamen ſi eloquentia cum probitate morum copuletur, aliorum mores acrius arguit, ac virtutis quoddam exẽplar eſt, quò ſpectent omnes, qui cæleſti gratia donati, ad illam aſpirant. huius generis fuiſſe Ioſephum comperi, in ferendis laboribus, excelſo, magnoque animo virum, & in parandis virtutibus contentione incomparabili, nec vulgari verborum copia, & vbertate dicendi a Spiritu ſancto donatum, ad veteres ſanctimonia illuſtres viros hymnis rite çohoneſtandos. tantum igitur virum, qui non minus eloquentia, quàm probitate valuit, ſilentio præterire, nefas omnino eſt. ſed maxime conſentaneum, quod ille alijs liberaliſſime præſtitit, idem à tenuitate noſtra officium accipiat: nam vt veriſſime dictum ſit, non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris; ſtudium tamen noſtrum, probeque in eum affectus animus poterit nobis ſanctum virum conciliare, ad accipiendum ſatis temue, ac ſimplex noſtræ orationis genus, quam ſuis laudibus parem minime ille quidem à rudi homine poſcit: ſicut enim vtriuſque noſtrum viuendi ratio è regione oppoſita, mirum quantum variat; ita etiam in vtroque dicendi facultas toto cælo diſtat, atque ſeiungitur. quæ cum ita ſint, eum ne inconcinne ſatis, inſulſeque laudabimus, qui aliorum facta venuſte, lepideque decantauit? at ille cum eo nos munere deſtitutos videat, nihilque præter promptum animum poſſe afferre, hoc ipſum gratum ſibi, acceptumque fore confidimus, neque enim facies, cui inſignem pulchritudinem natura indidit, fucum, aliaque medicamenta poſcit; immo ſordidatur potius adſcitis ex arte coloribus, ac pigmentis. ſed Beati Ioſephi vitam Theophanes quidam, ſacro ſacerdotio inauguratus, idemque monachus, literis mandauit, ita tamen, vt multa illum fugiſſe videantur vrgebat enim, atque feſtinabat labores ſudoreſque ſuos. nos interim; quibus breue vitæ compendium tranſdedit, ſedulo monens, vt eumdem fuſius amplificaremus, atque exornaremus. verum quæ commendatio tanto virtutis ſplendori par vmquam fuerit? quæ lingua tot res præclare geſtas enarrauerit? ſane oporrebat eos nunc adeſſe, quos ille in vita, ſua eloquentia exornauit, vt à quo laudationis beneficium in ſe collatum ſcirent, eidem cumulatius redderent: ceterum nos quaſquales ſimus, nullo modo committemus, vt tantæ res in tenebris ſepeliantur.

Ioſephi patria Sicilia fuit, Inſularum omnium feliciſſima, atque præclariſſima, quam profecto non 2 tam glorioſam reddidit Dionyſius, quàm illius parentes, qui tam illuſtri fetu immortale nomen patriæ pepererunt. his nomen erat Plotinus, & Agatha, inſignes ambo virtutis, diuinæque legis cultores; ſed filij ſanctimonia multo celebriores, nobilioreſque effecti; quæ proles non niſi precationis opus, fructuſque debuit eſſe virtutis. ille ſiquidem magna in Deum fiducia, ac fide pollebat; hæc caducis, fluxiſque ſeculi bonis valedicens, vni ſe Deo manciparat per ſummam continentiam, ac temperantiam, huius vitæ fluctuoſum mare tranſmittens; vt inſtar Dauidicæ vitis, efflореſcerent, ferrentque tempeſtiuos virtutis fructus, quibus complures traherent ad ſui imitationem. neque enim ita vitam ducebant, vt corporis libidinibus obſequentes, lege moreque vulgi, totos ſe voluptatibus traderent, ac delicijs inhiarent, ſed ſolis neceſſarijs, ijſque, quæ natura poſcit contenti, cetera, quæ ſupereſſent, pauperibus vltro erogabant, ne forte in ſuperuacaneis per luxuriem oblectamenta conſectantes, Deum ſibi infenſum haberent, quorum eximiam erga ipſum caritatem tam præclaro pignore remuneratus eſt. ſed Ioſephum tametſi parentes, animi cauſſa, ad ludum, quæ propria eſt puerorum occupatio, incitarent, vix tamen ille adducebatur, neque

S. Ioſephus in Sicilia natus.

2

A pueritia ad grauitatem compoſitus.

enim puerilibus, ludicriſque rebus oblectabatur; ſed erat graui indole, ac maturitate quadam præditus, ſupra ætatem illam quin lingua adhuc balbutiēte, ſacra eloquia ſedulo diſcebat. poſtquam vero iam adoleſcere inceperat, & inter adoleſcentes conſilio, ac prudentia ſenex recenſeri, iam tum continentiam, ac fortitudinem præſeferre ad elidendas prauas animi cupiditates, & quis eſſet, æqualibus ſuis ſe oſtendere. cum enim artibus, libero dignis, animum ſerio, ac continenter appuliſſet, omnes cubito, quod aiunt, regio excellere videbatur. atq; id bono ſane iure, cum non tanti diſciplinas haſce faceret, quantum operæ, ac curæ in virtute paranda, poneret. quo maiores in literarum ſtudijs progreſſus faciebat. nam ſolo pane, & aqua ad veſperam contentus, ceteras epularum delicias reſpuere. hinc plurimum in diſciplinis proficere, quia animus literarum, ac precationis ſtudio intentus, mentē adeo erigit, corpuſq; deprimit, ac debilitat, vt non facile ad voluptatum illecebras trahi ſe ſinat, ſed tot' feratur in Deū, ac comparandis diſciplinis ſeſe dedat. ſic ſceleris puram, integramq; vitam ducebat.

Sed quoniam ijs, qui ingenti ſunt animo iā inde ab ipſo vitæ exordio dura, grauiaq;
3 ſolent imminere, barbarorum 3 multitudo Ioſephi patriam aggreſſi, illam in ſuam poteſtatē redigunt; hic vero quid non fœdi ac luctuoſi patrarunt? quid calamitatis, ac miſeriarum non intulere? adoleſcentes per ſummam crudelitatē interfici, pars bonis ſpoliari, pars captiui in alienas terras miſere abduci. alij, quos propitium Numē reſpexit, patria relicta fuga ſibi ſalutē parare. in quibus fuere parentes noſtri Ioſephi, qui

Parētes cū filio in Peloponēſum fugiunt.

ſimul cum filio in Peloponneſum migrarūt; patria, facultatibus, amicis, neceſſarijs carentes. verum enim Ioſephi animus cum ſe exſulē ſciret, neutiquam patriā hic nactus ſuam exiſtimauit, neq; eum eſſe conſedēdi locum, ſed per veram peregrinationem, ſupernam ſibi patriam eſſe inquirendam, & accuratiore viuendi inſtituto Deum repe-
4 riendum. itaq; nondum 4 pubeſcens, illinc Theſſalonicā Macedoniæ metropolim proficiſcitur, neforte è nimio parentum amore præpeditus, per rerum omnium ſpoliationē minus libere poſſet ad dilectum ſuum euolare, ac totis pennis ad eum ſe attollere: eo gnerosi adoleſcētis ſpectabant conſilia omnia. atque hæc à parentibus ſeiunctio, qui

Monaſticū habitū induit Theſſalonicæ.

rei exitus eſſet futurus, oſtendit. vt primum enim Theſſalonicam tenuit, è veſtigio cuidam viro continētia, ac ſanctitate claro ſe tradit; qui propter eximiam eius virtutē, fratribus regendis erat præfectus, qui in monaſterio magni Dei, ac Seruatoris noſtri ſe exercebant, cui monaſterio Latomi nomē, miraculum, quod ibi patratum eſt, nomen fecit. ibi monaſticum habitum indutus, cū
5 attonſa 5 coma, fluxa omnia, ac interitui obnoxia, quæ ſub luna ſunt, abiecit. hic quid ille facinus cum virtute coniunctum non geſſit? quo ſe ſpiritualis palæſtræ genere nō exercuit? prorſus vt omnibus, qui illum intuerentur atque imitari vellēt, omnis induſtriæ, accuratæq; diligentiæ eſſet exēplum. quin noua ieiunij rationē excogitauit, quo ab alijs diſcrepare minus videretur, magiſque ſtudia ſua occultaret. vigilijs adeo deditus, vt ſupra fidē ſit eorum, qui laxius, voluptatibuſq; conſertum vitæ genus conſectantur. mira taciturnitas, non vt alienas res animo inquireret; ſed ne vllus eſſet, qui ei' ſtudia ſermonibus interpellaret: porro vox adeo ſubmiſſa, vix vt à curioſis, alioqui intentis, poſſet excipi. quæ prima ſunt veræ philoſophiæ elemēta, atq; adeo eiuſdē perfectio. nam ſi ſapientiæ mitium eſſe timorē Dei didicimus, ac timor Dei ad diuinis legibus parendum inducit, in quibus non illa minima eſt, qua oſtium ori imponere iubemur, vt neq; mens in abſurdas cogitationes diſtrahatur, nec per inutiles, abſonoſq; ſermones interturbetur animi quies. ex his ſequitur, teſte Dauide, vt cuſtodia viarū Dei ducat, ac ſequatur linguæ continentiam.

Ea eo fonte alia virtutū decora in illum deriuarunt. quis vero tā rudis eſt, qui non admiretur, atq; obſtupeſcat, eiuſq; inuictā in ferendis laboribus conſtantiā nō efferat in cælum? humus eius cubile, quādo naturæ neceſſitati eſſet indulgendum, lapideq; pro molli ceruicali adhibebat. ſōnus perpetuo minimus, cenæ frugalitatem ſequens, in quo ſacrorū myſteriorum explanationes ſanctæ illius menti ſæpenumero inſcribebātur. Erit qui merito ſuſpiciat lacrymas ex Ioſephi oculis, inſtar torrēti, fluētes, ac geniculationes omniū opinione maiores; prorſus vt genua quaſi lapis obduruerit è mutuis cū Deo colloquijs, atq; vſu noctu pedibus inſiſtēdi, ac flectēdi, tum oculorū cauitatē, palpebrarumq; extenuationē è continuis lacrymarū imbribus. alius prædicet ſummā in ſācto viro animi ſubmiſſionē, cū vel homines abiectiſſimos capite ad terrā vſq; inclinato ſalutaret. præterea ſtabilē, ac firmā caritatis vī, qua oēs ſine vllo prorſus diſcrimine cōplectebatur. quidā vero admirētur continentiā animūq; ab omni euagatione immunē. cum enim mentis legi mēbrorū legē repugnātē ea Apoſtolo videret, totus per Dei legē ſe attollebat, plane vt nullā in ſe ſubrepere turpem cogitationem pateretur, quæ eſt, vt ex D. Ioanne, inſigni veritatis propugnatore, conſtat, vmbilico vētris inſidēs ſerpens, turbulentoſq; motus illis excitans, qui ad ſēſuū oblectamenta trahuntur. rurſus nōnulli aſſiduum, intentumq; pſallendi ſtudiū, ac laborem extollant, ac prope diuinū vocent tam generoſum athleram. pars imitatricem vim in eo verbis āplificet, cū velut operoſa apis prata ſacrarū literarum peruolitans, ac ſelectiſſima florū ſincere excerpens, omne virtutis genus ſibi cōpararet. continentiæ quidem, ac puritatis exēplar caſtiſſimum Ioſephum ante oculos ponebat, cui' vim in prauis libidinibus coercendis æmulās, admirabatur maxime. neq; enim erat ei cū ſola Aegyptia bellum; ſed cū peccato ēt, vt D. Paulus ait, vſq; ad ſanguinem cōflictabatur. non modo pallium abijciens, vt è manibus libi-

dino-

Digitized by Google

dinoſæ mulieris, ad nefarios auſus trahētis,
elaberetur, ſed carnē per tēperantiā mace-
rans, vt lethalia eius vulnera euitaret, quæ
nos per externa hæc, ſenſuſq; mouentia in
fraudē inducere cōſueuit. Iacobi vero imita
batur cādidā, minimeq; fucatā mentē. nā ſi-
cut is paternā benedictionē, matre ſuadēte
furatus perhibetur, neq; Eſaum, quem vel ab
ipſo matris vtero oderat, cōſectatus: ita no-
ſter ſupplātator per cariſſimā, ſuiq; amariſ-
ſimā Dei Eccleſiam, primogenita benedic-
tionis accepit, nempe vt Deo viciſſim bene
diceret cātilenis ſuauiſſimis, quas ipſe in ho
norē primogenitorū, qui in cęleſtiū numerū
ſunt relati, pie, cōcinneq; decantauit. ſup-
plantans cacodæmonē, & ab eo quā lōgiſſi-
me fugiens, qua mente in ſe collecta, mini-
meq; ad externā diſperſa Deum aptius lau-
daret, ac cū eo arctiꝰ cōiungeretur. Abraha-
mi antē migrationē, animumq; ad Deo pa-
rendū paratū, atq; intentū imitabatur: non
ſane ex Chaldæis in Palæſtinā proficiſcens,
ſed parētū amorē diuino poſtponēs, nihilq;
penſi habēs fluxa hæc, caducaq; abiectā vi-
uendi rationem ſibi ducēdam exiſtimauit.

Quid vero attinet ſingulos recēſere, ac cū
illo per myſticā interpretationē cōſetre? ꝓ-
fecto vix quicq̄ eſt in ſacris libris laude di-
gnum, ꝙ ille non geſſerit; nemo in antiquis
hiſtorijs celebris, quē ille nō eſt imitatꝰ. ſed
vt rem in pauca cōſctā, videlicet vita ſanc-
tiſſimi patris, veluti quędā catena virtutum
cōmode pōt appellari, ac forma quędā, quā
neutiquā poſſent, vel qui ōni ope ad ꝑfectā
morum ſanctimoniā cōtendunt, in ſe effin-
gere, atq; exprimere. exprimere autē? ſed ne
partē quidē de Ioſephi virtutibꝰ æmulari. ac
proinde à monaſterij Præfecto reprehēde-
batur tā dura, aſperaq; victitandi ratio: neq;
enim ieiuniū corporis, ſed prauarū animi li
bidinum pro ea, quæ inter vtrumq; eſt con-
iunctio, ac ꝓpinquitas, eſſe interfectorē. tū
is qui nihil p̄terquam parere didiciſſet, neq;
obſiſtere vlla ratione illis, qui ſe per ſubmiſ-
ſionis, modeſtiæq; viā ductarent, quæ iubeba
tur, libenter faciebat; ac quæ ſibi apponerē-
tur, comedebat; oīa in Dei honorē, & gloriā
Senior mira de eo p̄dicat, & p̄rę dicit. referens, atq; cōuertens. ꝙ cum animū attē-
diſset ſenior, videretq; hominē homine mul
to eſſe præſtātiorem, cœpit illū ad virtutis,
honeſtiq; ſtudium acrius impellere, atq; inci
tate; plane vt aliquādo cum abeſſet ſanctus
adoleſcens, fratribus ōnibus coactis, ſpiritu
prophetico dixerit; enimverò hic adoleſcēs
Chriſti verus eſt diſcipulus, eiuſq; præceptis
lōge obſequentior. is eſt S. Spiritus ſedes, ac
domiciliū, qui per eius os cātiones eloque-
tur, quarum ſonus per vniuerſū terrarū or-
bem diffundetur. atq; is erat Ioſephus, pla-
ne virtutum ōnium receptaculum, ex quibꝰ
veluti quēdā ſpiritualē librum coaptauerat
vbi legere erat ſcripta omnia diſciplinarum
genera. animus enim ſimul iā inde à princi
pio Deum optimum in ſe cōtinet, & q̄ illius
ſunt, accurate meditatur, totiſq; neruis in-
cumbit ad diuina præcepta rite ſeruanda.
Cumq; etiā munitiſſimum animæ p̄ſidium
ſit, cōtinentia, ieiunium, vigiliæ, certe nihil
illā aggredi, ac euertere pōt terrenis cogi-
tationibus, caducarumq; rerum imaginibus.
quæ cum ita eſſent portenti ſimile videba-
tur Ioſephus, qui ꝓfecto veluti q̄dam ele-
gantiſſimum ſimulacrum, ōnium oculos in
ſe cōuertebat, adeoq; illos rapiebat, vt nihil Ioſeph. virtute n omnium ſimulacrum.
extra vnum Ioſephum morarentur. etenim
cū loqueretur, ex eius ore melle dulcior flue-
bat oratio, vel cū alios ſaluberrimis monitis
ad pietatē informaret, vix erat q̄ libros am-
plius ſibi cōſulendo duceret. quid enim in
homine erat, ꝙ nō eſſet ſuauitatis, ac lepo-
ris plenū? ſi abditiſſima ſacrarū literarū ar-
cana eſſent eruēda, atq; exponenda, hoc tāta
numerorū ſuauitate præſtabat, vt fabuloſas
Sirenes facile obſcuraret. ſi de moribus di-
cendū eſſet ad populū, cum oratione ſimul
eius turbulētos animi motus componebat.
demum in illius ore gratiæ videbantur inſi-
dere, tātaq; in præceptis tradendis vbertas,
ac copia, vt fontes, fluuijq; prius areſcere,
quam illa deficere poſſe videretur.

Ea igitur cū eſſet, & vitæ ſanctimonia, ac
tot tantiſq; donis eluceſceret, haud quaquā
ad ſacerdotis culmē aſpirare, aut tantā ſpi-
ritus Sancti dignitatē, Deoq; ſatis ꝓpinquā
ambire, vllo pacto per ætatē ſibi licere exi-
ſtimabat. ſed vi coactus, ac nolens, & cū ab
vniuerſo fratrum cœtu impulſus, tum à Ci-
uitatis Epiſcopo etiā, atq; etiā rogatus, ſa-
cro presbyteratu initiatur. tū ea fuit Ioſe-
pho vitæ ratio tā perfecta, omnibuſq; abſo-
luta numeris vt ne intendi quidē, ne dicam
remitti poſſe videretur. perpetuo prælium
cum carne gerebatur, vt cęleſtium chororū
dem aliquādo fortis athleta intermiſcere-
tur. tum videre erat perennes lacrymarum
riuos, fluminum lapſus imitātes, genuaq; in-
tegris noctibus inflexa pene iā lapideſcētia.
ſed & pectus è crebris lapidis tunſionibus
obcalluerat. porro tā duriter carnē afflic-
tabat ſuā, vt vndequaq; diſſoluta membra
diceres, vt qui vni ſe Deo totum dediſſet; il-
lud vnum expeteret, cuperetque cum Paulo
diſſolui vinculis noſtræ mortalitatis; ſeq; cū
eo, quē vnice, ardēterq; diligeret, cōiūgere;
quæ cauſſa erat, cur Deus tot tantiſq; illum
donis remuneraretur. quoniā vero vtile ſa-
tis, ac cōducibile eſt, eiuſdē ſtudij, ac ꝓpo-
ſiti virum inuenire, eoq; adiutore, ac ſocio
in perfectæ virtutis via ingredi, Theſſaloni
cam 6 ire ſtatuit, vbi verſabatur Gregorius 6
moribus, ac miraculis celeberrimus, Deca-
politarum ſplēdor, immo vero vrbium om
nium decus, & ornamētum. is vbi ad mona- Ad S. Greg. Decapolitā contendit.
ſterium venit, vbi miles egregius Ioſeph ad
uerſus ſpiritales hoſtes ſtrenuè iuxta, ac prę-
clare dimicabat, cognouitq; mores, ſtudia,
animæq; ſtatum, ex ea, quæ in vultu gratia
eminebat, (adeo præcoces ſunt ſanctorum
virorum animi ad venanda eorum ſtudia,
quos eiuſdē propoſiti in virtute ſectāda co-
gnoſcunt) cōtinuo capitur, tamq; arcte illi
corpore, animoq; eſt adiunctus, vt ab homi
ne diuelli, ac ſeiungi minimè poſſet. pares
enim cum paribus ſuopte ingenio congre-
gantur, ſed tametſi negotijs vrgeretur diui-
nus Gregorius, ac proinde Theſſalonica
cedere ei neceſſe eſſet, tamen ꝓfectionem
diffe-

A pueritia ad grauitatem compoſitus.

enim puerilibus, ludicriſque rebus oblec-
tabatur; ſed erat graui indole, ac maturi-
tate quadam præditus, ſupra ætatem illam
quin lingua adhuc balbutiēte, ſacra eloquia
ſedulo diſcebat. poſtquam vero iam ado-
leſcere inceperat, & inter adoleſcentes con
ſilio, ac prudentia ſenex recenſeri, iam tum
continentiam, ac fortitudinem præſeferre
ad elidendas prauas animi cupiditates, &
quis eſſet, æqualibus ſuis oſtendere. cum
enim artibus, libero dignis, animum ſerio,
ac continenter appuliſſet, omnes cubito, quod
aiunt, regio excellere videbatur. atq; id bo-
no ſane iure, cum non tanti diſciplinas haſ-
ce faceret, quantum operæ, ac curæ in vir-
tute paranda poneret. quo maiores in lite-
rarum ſtudijs progreſſus faciebat. nam ſolo
pane, & aqua ad veſperam contentus, cete-
ras epularum delicias reſpuere. hinc pluri-
mum in diſciplinis proficere, quia animus
literarum, ac precationis ſtudio intentus,
mentē adeo erigit, corpuſq; deprimit, ac
debilitat, vt non facile ad voluptatum ille-
cebras trahi ſe ſinat, ſed tot' feratur in Deū,
ac comparandis diſciplinis ſeſe dedat. ſic
ſceleris puram, integramq; vitam ducebat.
Sed quoniam ijs, qui ingenti ſunt animo
iā inde ab ipſo vitæ exordio dura, grauiaq;
3 ſolent imminere, barbarorum 3 multitu-
do Ioſephi patriam aggreſſi, illam in ſuam
poteſtatē redigunt; hic vero quid non fœdi
ac luctuoſi patrarunt? quid calamitatis, ac
miſeriarum non intulere? adoleſcentes per
ſummam crudelitatē interfici, pars bonis
ſpoliari, pars captiui in alienas terras miſe-
re abduci. alij, quos propitium Numē reſ-
pexit, patria relicta fuga ſibi ſalutē parare.
in quibus fuere parentes noſtri Ioſephi, qui

Parētes cū filio in Peloponēſum fugiunt.

ſimul cum filio in Peloponneſum migrarūt;
patria, facultatibus, amicis, neceſſarijs ca-
rentes. verum enim Ioſephi animus cum ſe
exſuiē ſciret, neutiquam patriā hic nactus
ſuam exiſtimauit, neq; eum eſſe conſedēdi
locum, ſed per veram peregrinationem, ſu-
pernam ſibi patriam eſſe inquirendam, &
accuratiore viuendi inſtituto Deum repe-
4 riendum. itaq; nondum 4 pubeſcens, illinc
Theſſalonicā Macedoniæ metropolim pro-
ficiſcitur, ne forte è nimio parentum amore
præpeditus, per rerum omnium ſpoliationē
minus libere poſſet ad dilectum ſuum euo-
lare, ac totis pennis ad eum ſe attollere: eo
generoſi adoleſcētis ſpectabant conſilia om

Monaſticū habitū induit Theſſalonicæ.

nia. atque hæc à parentibus ſeiunctio, qui
rei exitus eſset futurus, oſtendit. vt primum
enim Theſſalonicam tenuit, è veſtigio cui-
dam viro continētia, ac ſanctitate claro ſe
tradit; qui propter eximiam eius virtutē, fra
tribus regendis erat præfectus, qui in mona-
ſterio magni Dei, ac Seruatoris noſtri ſe
exercebant. cui monaſterio Latomi nomē,
miraculum, quod ibi patratum eſt, nomen
fecit. ibi monaſticum habitum indutus, cū
5 attonſa 5 coma, fluxa omnia, ac interitui
obnoxia, quæ ſub luna ſunt, abiecit. hic quid
ille facinus cum virtute coniunctum non
geſſit? quo ſe ſpiritualis palæſtræ genere nō
exercuit? prorſus vt omnibus, qui illum in-
tuerentur atque imitari vellēt, omnis indu
ſtriæ, accuratæq; diligentiæ eſset exēplum.
quin noua ieiunij rationē excogitauit, quo
ab alijs diſcrepare minus videretur, magiſ-
que ſtudia ſua occultaret. vigilijs adeo de-
ditus, vt ſupra fidē ſit eorum, qui laxius, vo-
luptatibuſq; confertum vitæ genus conſec-
tantur. mira taciturnitas, non vt alienas res
animo inquireret; ſed ne vllus eſset, qui ei'
ſtudia ſermonibus interpellaret: porro vox
adeo ſubmiſſa, vix vt à curioſis, alioqui in-
tentis, poſſet excipi. quæ prima ſunt veræ
philoſophiæ elemēta, atq; adeo eiuſdē per-
fectio. nam ſi ſapientiæ initium eſſe timorē
Dei didicimus, ac timor Dei ad diuinis le-
gibus parendum inducit, in quibus non illa
minima eſt, qua oſtium ori imponere iube-
mur, vt neq; mens in abſurdas cogitationes
diſtrahatur, nec per inutiles, abſonoſq; ſer-
mones interturbetur animi quies. ex his ſe-
quitur, teſte *Dauide*, vt cuſtodia viarū Dei
ducat, ac ſequatur linguæ continentiam.
Ex eo fonte alia virtutū decora in illum
deriuarunt. quis vero tā rudis eſt, qui non
admiretur, atq; obſtupeſcat, eiuſq; inuictā
in ferendis laboribus conſtantiā nō efferat
in cælum? humus eius cubile, quādo naturæ
neceſſitati eſſet indulgendum, lapidēq; pro
molli ceruicali adhibebat. ſōnus perpetuo
minimus, cenæ frugalitatem ſequens, in quo
ſacrorū myſteriorum explanationes ſanctæ
illius menti ſepenumero inſcribebatur. Erit
qui merito ſuſpiciat lacrymas ex Ioſephi
oculis, inſtar torrēti, fluētes, ac geniculatio
nes omniū opinione maiores; prorſus vt ge
nua quaſi lapis obduruerit è mutuis cū Deo
colloquijs, atq; vſu noctu pedibus inſiſtēdi
ac flectēdi, tum oculorū cauitatē, palpebra-
rumq; extenuationē è continuis lacrymarū
imbribus. alius prædicet ſummā in ſācto vi-
ro animi ſubmiſſionē, cū vel homines abie-
ctiſſimos capite ad terrā vſq; inclinato ſalu-
taret. præterea ſtabilē, ac firmā caritatis vī,
qua oēs ſine vllo prorſus diſcrimine cōplec-
tebatur. quidā vero admirētur continentiā
animūq; ab omni euagatione immunē. cum
enim mentis legi mēbrorū legē repugnātē
ex Apoſtolo videret, totus per Dei legē ſe
attollebat, plane vt nullā in ſe ſubrepere tur
pem cogitationem pateretur, quæ eſt, vt ex
D. Ioanne, inſigni veritatis propugnatore,
conſtat, vmbilico vētris inſidēs ſerpens, tur-
bulentoſq; motus illis excitans, qui ad sēſuū
oblectamenta trahuntur. rurſus nōnulli aſſi
duum, intentumq; pſallendi ſtudiū, ac labo-
rem extollant, ac prope diuinū vocent tam
generoſum athletam. pars imitatricem vim
in eo verbis āplificet, cū velut operoſa apis
prata ſacrarū literarum peruolitans, ac ſele
ctiſſima florū ſincere excerpens, omne vir-
tutis genus ſibi cōpararet. continentiæ qui-
dem, ac puritatis exēplar caſtiſſimum Ioſe-
phum ante oculos ponebat, cui' vim in pra-
uis libidinibus coercendis æmulās, admira-
batur maxime. neq; enim erat ei cū ſola Æ-
gyptia bellum; ſed cū peccato ēt, vt D. Pau-
lus ait, vſq; ad ſanguinem cōflictabatur. non
modo pallium abijciens, vt è manibus libi-
dino-

dinoſæ mulieris, ad nefarios auſus trahētis, elaberetur, ſed carnē per tēperantiā macerans, vt lethalia eius vulnera euitaret, quæ nos per externa hæc, ſenſuſq; mouentia in fraudē inducere cōſueuit. Iacobi vero imitabatur cādidā, minimeq; fucatā mentē. nā ſicut is paternā benedictionē, matre ſuadēte furatus perhibetur, neq; Eſaum, quem vel ab ipſo matris vtero oderat, cōſectatus: ita noſter ſupplātator per cariſſimā, ſuiq; amatiſſimā Dei Eccleſiam, primogenita benedictionis accepit, nempe vt Deo viciſſim benediceret cātilenis ſuauiſſimis, quas ipſe in honorē primogenitorū, qui in cęleſtiū numerū ſunt relati, pie, cōcinneq; decantauit. ſupplantans cacodæmonē, & ab eo quā lōgiſſime fugiens, qua mente in ſe collecta, minimeq; ad externā diſperſa Deum aptius laudaret, ac cū eo arctiꝰ cōiungeretur. Abrahami autē migrationē, animumq; ad Deo parendū paratū, atq; intentū imitabatur: non ſane ex Chaldæis in Palæſtinā proficiſcens, ſed parētū amorē diuino poſtponēs, nihilq; penſi habēs fluxa hæc, caducaq; abiectā viuendi rationem ſibi ducēdam exiſtimauit.

Quid vero attinet ſingulos receſſere, ac cū illo per myſticā interpretationē cōferre? profecto vix quicq̃ eſt in ſacris libris laude dignum, q̃ ille non geſſerit; nemo in antiquis hiſtorijs celebris, quē ille nō eſt imitatꝰ. ſed vt rem in pauca cōferā, videlicet vita ſanctiſſimi patris, veluti quędā catena virtutum cōmode pōt appellari, ac forma quędā, quā neutiquā poſſent, vel qui ōni ope ad perfectā morum ſanctimoniā cōtendunt, in ſe effingere, atq; exprimere. exprimere autē? ſed ne partē quidē de Ioſephi virtutibꝰ æmulari. ac proinde à monaſterij Præfecto reprehēdebatur tā dura, aſperaq; victitandi ratio: neq; enim ieiuniū corporis, ſed prauarū animi libidinum pro ea, quæ inter vtrumq; eſt coniunctio, ac propinquitas, eſſe interfectorē. tū is qui nihil p̄terquam parere didiciſſet, neq; obſiſtere vlla ratione illis, qui ſe per ſubmiſſionis, modeſtiæq; viā ductarent, quæ iubebatur, libenter faciebat; ac quæ ſibi apponerētur, comedebat; oīa in Dei honorē, & gloriā referens, atq; cōuertens. q̃ cum animū attēdiſſet ſenior, videretq; hominē homine multo eſſe præſtātiorem, cœpit illū ad virtutis, honeſtiq; ſtudium acrius impellere, atq; incitare; plane vt aliquādo cum abeſſet ſanctus adoleſcens, fratribus ōnibus coactis, ſpiritu prophetico dixerit; enimverò hic adoleſcēs Chriſti verus eſt diſcipulus, eiuſq; præceptis lōge obſequentior. is eſt S. Spiritus ſedes, ac domiciliū, qui per eius os cātiones eloquetur, quarum ſonus per vniuerſū terrarū orbem diffundetur. atq; is erat Ioſephus, plane virtutum ōnium receptaculum, ex quibꝰ veluti quēdā ſpiritualē librum coaptauerat vbi legere erat ſcripta omnia diſciplinarum genera. animus enim ſimul iā inde à principio Deum optimum in ſe cōtinet, & q̃ illius ſunt, accurate meditatur, totiſq; neruis incumbit ad diuina præcepta rite ſeruanda. Cumq; etiā muniti ſſimum animæ p̄ſidium ſit, cōtinentia, ieiunium, vigiliæ, certe nihil illā aggredi, ac euertere pōt terrenis cogitationibus, caducarumq; rerum imaginibus. quæ cum ita eſſent portenti ſimile videbatur Ioſephus, qui profecto veluti q̃dam elegantiſſimum ſimulacrum, ōnium oculos in ſe cōuertebat, adeoq; illos rapiebat, vt nihil extra vnum Ioſephum morarentur. etenim cū loqueretur, ex eius ore melle dulcior fluebat oratio, vel cū alios ſaluberrimis monitis ad pietatē informaret, vix erat q̃ libros amplius ſibi cōſulendo duceret. quid enim in homine erat, q̃ nō eſſet ſuauitatis, ac lepori plenū? ſi abditiſſima ſacratū literarū arcana eſſent eruēda, atq; exponenda, hoc tāta numerorū ſuauitate præſtabat, vt fabuloſas Sirenes facile obſcuraret. ſi de moribus dicendū eſſet ad populū, cum oratione ſimul eius turbulētos animi motus componebat. demum in illius ore gratiæ videbantur inſidere, tātaq; in præceptis tradendis vbertas, ac copia, vt fontes, fluuijq; prius areſcere, quam illa deficere poſſe videretur.

Senior mira de eo p̄dicat, & prędicit.

Ioſeph. virtute in omnium ſimulacrum.

Ea igitur cū eſſet, & vitæ ſanctimonia, ac tot tantiſq; donis eluceſceret, haud quaquā ad ſacerdotis culmē aſpirare, aut tantā ſpiritus Sancti dignitatē, Deoq; ſatis propinquā ambire, vllo pacto per ætatē ſibi licere exiſtimabat. ſed vi coactus, ac nolens, & cū ab vniuerſo fratrum cœtu impulſus, tum à Ciuitatis Epiſcopo etiā, atq; etiā rogatus, ſacro presbyteratu initiatur. tū ea fuit Ioſepho vitæ ratio tā perfecta, omnibuſq; abſoluta numeris vt ne intendi quidē, ne dicam remitti poſſe videretur. perpetuo prælium cum carne gerebatur, vt cęleſtium choro tādem aliquādo fortis athleta intermiſceretur. tum videre erat perennes lacrymarum riuos, fluminum lapſus imitātes, genuaq; integris noctibus inflexa pene iā lapideſcētia. ſed & pectus è crebris lapidis tunſionibus obcalluerat. porro tā duriter carnē affligebat ſuā, vt vndequaq; diſſoluta membra diceres, vt qui vni ſe Deo totum dediſſet, illud vnum expeteret, cuperetque cum Paulo diſſolui vinculis noſtræ mortalitatis; ſeq; cū eo, quē vnice, ardēterq; diligeret, cōiūgere; quæ cauſa erat, cur Deus tot tantiſq; illum donis remuneraretur. quoniā vero vtile ſatis, ac cōducibile eſt, eiuſdē ſtudij, ac propoſiti virum inuenire, eoq; adiutore, ac ſocio in perfectæ virtutis via ingredi, Theſſalonicam 6 ire ſtatuit, vbi verſabatur Gregorius moribus, ac miraculis celeberrimus, Decapolitarum ſplēdor, immo vero vrbium omnium decus, & ornamētum. is vbi ad monaſterium venit, vbi miles egregius Ioſeph aduerſus ſpiritales hoſtes ſtrenuè iuxta, ac pręclare dimicabat, cognouitq; mores, ſtudia, animæq; ſtatum, ex ea, quæ in vultu gratia eminebat, (adeo præcoces ſunt ſanctorum virorum animi ad venanda eorum ſtudia, quos eiuſdē propoſiti in virtute ſectāda cognoſcunt) cōtinuo capitur, tamq; arcte illi corpore, animoq; eſt adiunctus, vt ab homine diuelli, ac ſeiungi minimè poſſet. pares enim cum paribus ſuopte ingenio congregantur, ſed tametſi negotijs vrgeretur diuinus Gregorius, ac proinde Theſſalonica cedere ei neceſſe eſſet, tamen profectionem diffe-

6

Ad S. Greg. Decapolitā contendit.

differebat,impeditus,vt quiſquā loqueretur
ſancto in Ioſephu amore , ac beneuolentia.
Cum quo ſe Conſtantinop. ſe cōfert. quare cū ad magnam vrbē illi grauibus de
cauſſis proficiſcendū eſſet, ne ꝑferret æquo
animo cariſſimi ſodalis diſcidiū,monaſterij
Præfectū adit , apud quē ōnibus vtens ver-
borum lenocinijs, omnēq; lapidē mouens,
Ioſephū ſibi itineris comitē exorat. tū Io-
ſephus, quæ emicabat in Gregorio egregia
animi virtus, illico homini ſe obſequentē,
ac morigerū præbet. ſimulac Conſtantinopo-
polim appulſi ſunt,in tēplum Sergij,& Bac
chi fortiſſimorū Chriſti Martyrū diuertunt;
tum vidiſſes Ioſephū, perinde atque paulò
ante virtutibus initiatu,Gregorij iuſſa ſedu
lo faceſſere,ſeq;omni exercitationis genere
veluti qui nunc primū inciperet,obire. iam
enim quæ olim præclare geſſerat , ꝓ nihilo
æſtimabat,ad ea,quæ ante ſunt,ſe extendēs.
quin anteacta ōnia illi aperiebat , ac veluti
puer ad certamina ſe accingēs in corpore,
corporeę molis expertiū vitam traducebat,
ac voluptatibus ſenſuumq; illecebris omni-
Sub diuo, humiq; ſomnum capit. bus poſt habitis,vni ſe Deo tradebat,eiuſq;
ſuauiſſimis amplexibus fruebatur: ſub diuo,
humiq; cubare, ſi quando illi ſomnus eſſet
capiendus,vt Gregoriū imitaretur,quem ca
vti vitæ duritie videbat. eum enim virtutis
exēplar,ac formā ſibi propoſuerat, ꝙ om-
nino imitaretur,& in ſe effingeret. ſic quo-
tidie aſcenſiones in corde diſponebat.

7 Sed quæ ſunt Dei iudicia, non 7 multo
Leo bellum ſacris imaginibus indicit. poſt Leo Iſauricus,bellua immaniſſima, im-
perij clauū tenens,omnē Eccleſiam turbat,
ſanctiſſimis imaginibus , antiquo 8 odio
8 permotus, bellū ōnium crudeliſſimū inſe-
rens. tum quinus Chriſti vera religio,quam
Cæſaris gratia,fuit antiquior,toto orbe diſ
perſi,ac fuſi vagabantur. ac nōnulli in Boſ-
9 phorum,pars in 9 Siciliam migrarunt. alij
in ſumma montium egredientes efferatā ra-
biem truculentiſſimæ belluæ fugiebant. nō
tulit hoc generoſus pugnax,ſacrarumq;ico-
num cultor religioſiſſimus Gregorius. ſed
induens thoracem fidei,tota vrbe volitare,
in plateis prædicare;fora, angiportus fre-
quentare,ibiq;libere,ac ſine vllo metu veri-
tatem docere,ac ſuadere; ne Cæſaris dolis
vllam fidē adhiberent,eiuſq; pernicioſiſſimis
nugis aures ōnino obturarent. ac veluti ros
matutinus prata arentia, ſic eius ſermones
bonorū corda recreabant, ac ſpiritualē va-
letudinem tuebantur,adeo vt infinita ꝓpe
monachorū multitudo,qui in præſētia ma-
gna in ciuitate verſabantur,ſimul coacta, à
Romam ad Pontificem Ioſephus delegatur. magno Gregorio precibus cōtenderint,Ro
mam mittat Ioſephum ; hominē nō modo
in ſermonibus animo imperterrito , ſed in
ferendis laboribus fortē, conſtantemq; qui
10 10 Papæ,Romaniſq; ōnibus nuntiet,quan
to maiorū turbine ea ciuitas vexetur; ſimul
aliquid opis afferant Dei Eccleſiæ grauiter
laboranti: iam enim vides, dicebat, Pater,
quæ malorum tragœdiæ hic quotidie agan
tur. vides quāto in diſcrimine verſetur Chri
ſti ouile, cum non ſit, qui illatā nobis iniu-
riā vlciſcatur. paruit libenter magnus Gre-
gorius,cum ea de re ageretur, dequa non
tam ſolliciti erant illi ad impetrandum,
quam hic voluntarius, paratuſq;ad dandū.
tunc accerſens Ioſephum,nunc, inquit, fili,
illud eſt,cum & tuę orationis vim, & arden
tiſſimum Dei amorem præferas. atq;is,qui
iam diu parere didiciſſet,inflexo capite,na-
uim ſine vllo viatico conſcendens Romam
ire maturabat. ſed id fortaſſe non erat Dei
conſilium,qui ſæpenumero per ea,quæ con
traria vidētur,mira plane,ac præter noſtrā
opinionem moliri conſueuit.itaq;in barba-
rorū 11 piratarū manus incurrunt, captis 11
nōnullis nauigijs,eoq; quo S.Ioſephus vehe
batur.ſic captiuus in Cretā abducitur, ibiq;
iniectis grauiſſimis catenis,in carcerē cōijcit.

Sed mirifica erat eius in vinculis lætitia ,
blandis verbis eos conſolans , qui eamdem
fortunæ aleam ſubiuiſſent; nam, Deus bo-
ne, quid ſuauius , ac iucundius ijs vinculis
eſt, quibus pro Chriſti amore deuincimur ,
quamquam parumper aliquid triſtitiæ , ac
mœroris ſolent afferre? gratiæ igitur , dice-
bat , Deo perſoluendæ , cum Diui Pauli
exemplum ſatis illuſtre habeamus,qui à vin
culis tamquam ab aureis monilibus decus,
ornamentumque ſumebat: ac mirum in-
modum gaudebat , quoniam dignus habi-
tus fuiſſet pro nomine Ieſu contumeliam
pati. quin & Ieſus Chriſtus cum maledice-
retur, non maledicebat ; cum pateretur ,
non comminabatur ; tradebat autem iu-
dicanti ſe iniuſte , quemadmodum Apo-
ſtolorum coryphæus tradit: at non nihil
eſt mœroris , ac triſtitiæ è doloris ſenſu. at
fieri non poteſt, vt Chriſti iugum quis fer-
re dicatur , niſi ſine omni culpa , iiſdem
quæ Chriſtus preſſit , veſtigijs inhæreat; fe-
rens , quæ ille pro nobis tulit ; qui cum
Deus eſſet , ac omnia præſtare poſſet , quæ
vellet, aliterque ingratorum hominum
afflictam ſalutem reficere , ac reſtaurare ,
voluit tamen virtutem labore gigni , qua
iam pridem occluſa cæli ianua reſeraretur;
nec ſecus nobis aditum ad ſalutem , niſi
per ærumnis, laboribuſq; conſertam viam,
oſtendit. Quæ cum ita ſint, quid cauſſæ
eſt , quin nos ſalutem noſtram in diſcri-
men offeramus pro cultu ſacrarum ima-
ginum Chriſti Seruatoris noſtri, eiuſque
caſtiſſimæ , puriſſimæque Genitricis ? ita
enim nefariis Cæſaris conatibus aduerſan-
tes , atque obſiſtentes, diuinam nobis gra-
tiam conciliemus , vt ſacra docent eloquia,
opportunumque ſubſidium. His , & alijs
id genus ſermonibus afflictos eorum ani-
mos , qui pro Chriſto in carcere claude-
bantur , excitabat , ac demulcebat. atque
ego fortaſſe crediderim , id cauſſæ fuiſſe,
quod cum aliò mitteretur, mira Dei pro- Dei prouidentia illuc ablegatur.
uidentia in Cretam ablegarit, vt & Inſulæ,
& continens viri ſanctimoniam agnoſce-
rent , eiuſque eruditionem non vulgarem.
eo loci accidit, vti cum neſcio quis Epi-
ſcopus in carcerem coniectus, more homi-
num, varijs cogitationum fluctibus iactare- Fluctuanti Epiſc. occurrit.
tur, ac pene in periculo verſaretur,cedendi
hæreticis ſacrarum imaginum euerſoribus;
hunc inuiſit vir ſanctiſſimus , confirmat

ver-

verbis, corroborat exemplis, eoque homi-
nem adducit, vti pro Chriſto, eiuſque ima-
gine mortem oppetere non dubitet: neq;
enim is, qui eius infirmas, debileſque vires
ſatis pernouerat, ſiuit tentari hominem
ſupra id, quod poſſet, cum tam præſentem
illi opem attuliſſet, miſſo Ioſepho, veluti
anchora nautæ in magno fluctuantium co-
gitationum mari iactato. nec diſſimilem ſe
geſſit vir inſignis caritatis, erga hominem
vulgarem, tenuiſque conditionis: is cum mi-
nime poſſet ferre animi ægritudinem, ac
mœrorem, quem creabat tormẽtorum vis,
ſtatuerat iam ineffabile redemptionis no-
ſtræ myſterium, per ſummum contemptũ,
negare, ac Chriſti Dei, pariter & hominis
imaginem magno ſcelere conculcare. igi-
tur Ioſephus hominem aggrediens, quid
ille verborum prætermiſit, quæ vel duriſſi-
ma ſaxa emollirent? quid lacrymarum non
effudit? nunc deoſculando manus, nunc col-
lum amplectendo, vt miſellum ab inſtituto
reuocaret, alliceretq; ad mortem pro Chri-
ſto glorioſe appetendam, quod poſtmo-
dum præſtitit. idque qua ratione euenerit
paucis aperiam.

Alter eius
monitis mar-
tyr moritur

Iam nox erat, cum ſalubres monitiones
homo in præcordia transfuderat. mane ve-
ro cum iam luceſceret, ecce tibi ingens bar
barorum multitudo ad carcerem it, geſtans
inſtrumenta, ad nudum diſtorquendum, tũ
ad alias carnificinas dire exercendas. mox
hominem interrogant; num adhuc in eadẽ
ſit animi ſententia, paratuſque ea efficere,
quæ paulo ante recenſuimus, ac Chriſti fidẽ
abiurare. ſed is nihil perterrefactus, abiecta
tunica; ego, inquit, prompto, alacrique
animo mille, ſi fieri poteſt, mortes oppetã
pro Deo, ac ſeruatore noſtro. hæc vt di-
xit, è veſtigio ſe in ſatellitum manus pro-
trudit. tum eorum Præfectus iubet, hominẽ
trabe ſuſpendi, ac ſagittis corpus configi, tũ
videres oculos telis collimatos fluere, viſce-
raque, vt loquitur Dauid, velut aquam effu-
ſa. ſed interim generoſus athleta fortiter
dimicabat, nec ceſſabat lingua, tametſi
grauiſſimis laboribus, & dolorum acerbita-
te torqueretur, Chriſtum prædicare. tum
barbarorum immanitas, etſi tam dire mul-
ctatum videret, non tamen illius verba fer-
re poterat. itaque ingentem lapidem in ho
minis caput torquent, quo male diffracto
fortiſſimam animam ſuo creatori reddidit.
Atque hæc quaſi obiter ab egregio Chriſti
milite geſta ſunt in Creta: hãc Deo optimo
rerumque ſuarum moderatori victimam cõ
ſecrauit. neque enim captiuus in alieno
ſolo, aut in carcere detentus, ſibi vtendum
ſilentio exiſtimabat, quin libere Chriſtum
ubique prædicabat, ac malis, ærumniſque
preſſus Chriſto Martyrum hoſtias offere-

S. Ioſephus
in vinculis.

bat, manicis, compedibuſq; deuinctus, mul-
tos è crudeliſſimi Tyranni manibus libera-
bat. Nũc age iam de eius ad imperij ſedem
reditu, dicamus. Aderat nox, qua nocte
Chriſti natalem ſacroſancta Dei Eccleſia
celebrare conſueuit. nec interim ille, quam-
quam craſſioribus compedibus inditis pre-
meretur, eſſetque collo ad equuleum alliga-
tus, Chriſto, qui carnem noſtram induit,
preces tota nocte effundere ceſſabat, ac ſuos
cantus vſque ad gallicinium protelare; cum
ecce tibi adeſt quidam, homine maior, co-

D. Nicolai
Myræ Epiſ.
viſio.

ma incana, ſacra veſte conſpicuus, multum-
que leporis, ac venuſtatis cultu præſeferẽs:
ego, 12 inquit, ex Myris Lyciæ profectus 12
eo ad te miſſus à præpotente Deo, mira ce-
leritate, iam lætos ad te nuntios affero. ille
enim, qui 13 in Eccleſiam tot turbas con- 13
citauit, ſacraſque Chriſti oues diſſipare, ac
in diuerſa agere omni ope nitebatur, regno
14 excidens, ſupernis 15 iudicijs homo 14 15
flagitioſiſſimus, ac pernicioſiſſimus vſque
in diem reuelationis, vt Diuus Paulus ait,
iudicandus abſceſſit: nunc vero te oportet
Conſtantinopolim remigrare, vti pro gra-
tia à Sancto Spiritu in te collata, multos cõ
firmes. verum quod 16 tibi tranſdo libelli 16
capitulum, tu vora. porro videbatur breuẽ
quamdam libri particulam dextera geſta-
re. tum is ingenti gaudio delibutus, quam,
inquit, dulces ſunt gutturi animæ hæ ſcrip-
turæ! erant vero inſcripta ea verba, accele-
ra miſericors, feſtina miſerator, adiutoriũ
noſtrum, quoniam volens, potens es. hæc
ſuauiter, arguteque canere à Sancto viro iu-

Soluta eius
vincula.

betur. mox videt è collo, pedibuſq; ſibi de-
mi vincula, auditque dicentem, eo præ, tu
porro me ſequere. ſed, o rem miram, o præ-
ſentem opem, o ineffabilia, ac ſupra omnẽ
captum Dei Optimi Maximi myſteria; a ne
mine prorſus viſus, aerem findere videtur,
ac vento 17 ſimilis ad magnam vrbem fer 17
ri. nimirum iis Deus alis ſuos, cum opus eſt,
donat, qui puro corde ad illum ſubuolant.

E Creta Cõ
ſtantinopol.
per aera
trãſuehitur.

Porro tanti miraculi vis ad præpotentis
Dei laudes hominem excitauit, accenditq;
ſed aliunde ad fletum, ac ſingultus moue-
batur nã cũ vix aliquibus ſui ſtudioſis, ac cu
pientibus ſe oſtendiſſet, cognoſcit 18 Gre- 18
gorium hominem plane diuinum, commu-
ne omnium ſolatium, Eccleſiarum ſolidiſ-
ſimam gloriam, actuoſum, ac ſpirans vir-
tutum omnium ſimulacrum, infinitis prope
laboribus, ac periculis defunctum, ex hac vi-
ta ad optatos Dei ſui exceſſiſſe complexus.
quare ad fletum, ac querimonias ſacroſan-
ctum illud tabernaculum ſuis ipſe manibus
capiens, quod adhuc viuum, animatumque
videbatur; lacrymis affatim ex oculis ma-
nantibus, ac pedes pacem, ac bona euange-
lizantis abunde irrigans, his vocem emittit:
qui feram tui orbitatem, pater? quomodo
ſine te ſpiritum ducam? quis mœrorẽ, ægri-
tudinemque animi mei blandis allocutioni-
bus lenire, ac demere queat? cui nam cura-
rum mearum æſtus, atque euripos oſten-
dam, qui, veluti Chriſtus Dominus olim præ
ſtitit, dicat, fiatque tranquillitas magna?
quin me ad Dominum præmittebas, pater
beatiſſime, vt prope tuas manus animam
efflans, tuis precationibus adiutus, rapaciſ-
ſimorum prædonum manus inquinatiſſi-
mas, viam in aerio tractu obſidentium, tuto
effugerem? quoniam vero, o generoſe, &
ad labores ferendos animo ſane duro, atq;
impla-

implacabili, tibi collibitũ eſt præire; at oro
te, atque obſecro, confirma in firmitatem,
imbecillitatemque animi mei, tuique, qui-
bus nunc pollens, potenſque es, apud Deũ
interceſſionibus, noctu atque interdiu, me,
meaque omnia ad vnius Dei voluntatem
dirige, vti ſub potenti illius manu humilia-
tus, tuis ſuffultus precibus, quas in conſpec-
tu ſanctiſſimæ Trinitatis ingenti ſplendore
ac gloria coruſcãs, effundis, huius vitæ pro-
celloſum mare incolumis nauigem, & in
tutũ aduectus portum, ſine vllo diſcidij me-
tu, te perpetuo videam, fruarque. hæc pre-
catus a loco minime deceſſit, vbi diuinus
Gregorius philoſophicæ palæſtræ operam
nauauerat, vtpote qui optaret in laboribus
commilitonem habere Ioannem, magni
Gregorij æmulum, atque ſectatorem, in cu-
ius conſuetudine diu ætatem exegerat, vl-
tro citroque editis virtutum documentis. in
Ioanne Gregorium ſibi videre videbatur.
nam & in eo homine magna inerat dicen-
di vis. poſtquam verò ieiunijs, vigilijſque
confectus ad Deum migrauit, eam ſedem
relinquendam ſibi eſſe Ioſephus exiſtima-
uit, petendumque templum magno Ioan-
ni, quem ab aurea eloquentia Chryſoſtomũ
nominant, dicatum, ſacroſanctum Grego-
rij, eiuſque aſſeclæ Ioannis corpus, tamquã
opulentiſſimum theſaurum transferens. at-
que inibi tam ingentes fiebant hominum
concurſus, vt illius oratione, quæ melle dul
cior ex ore fluebat, aures, animumque pa-
ſcerent, plane vt à loci anguſtijs exclude-
rentur. Ac cum locus vndique vaſtus, deſer
tuſque eſſet, ibidem tamen monaſterium
excitatum eſt, magna diſcipulorum fre-
quentia celeberrimum, in quo velut in tu-
tiſſimo aſylo ſacras D. Gregorij, eiuſque ſo-
cij Ioannis reliquias collocauit.

In templũ S. Io. Chryſoſt. ſe recipit, ibiq; monaſterium conſtituit.

Porrò in Theſſaliæ finibus iam pridem
verſans, à diuino quodam homine, ſcientia-
19
que incomparabili, ſacratiſſimis 19 magni
Apoſtoli Bartholomæi reliquijs forte dona-
tur. igitur huic templum ædificare conſti-
tuit, multa miracula quotidie patranti,
quem per quietem ſæpenumero vidit cæle-
ſtia ſibi myſteria aperientem, ac ſacræ pa-
ginæ difficultates explanantem cum verò
ingenti aliquando deſiderio æſtuaret ſanc-
tum Apoſtolum verſibus exornandi, tamen
continebat ſe, metuens ne forte minus ac-
ceptum, gratumque à ſe illi eueniret, ac in-
ſtar Moyſis quadraginta dies carnem ma-
cerans, vt diuinarum cantionum tabulas
accipere, occluſiſque ſenſuum ianuis, ac
mente ab omni euagatione in ſe collecta
Sancti Apoſtoli corpus pie, reuerenterque
complectitur. nec fruſtratus eſt hominem
ſuus labor. nam pridie eius diei, quo Diui
Bartholomæi memoria celebratur, videt
virum ſidonia veſte indutum, cuiuſmodi in
Palæſtina vulgo vtuntur, ſacras templi val-
uas tenentem, ac Ioſephum ad ſe aduocan-
tem. is ſacræ menſæ mappam pulſans, tollit
ſancti Euangelij codicem, & in eius ſinu
reponens, benedicat, inquit, tibi præpoten
tis Dei manus, influant in linguam tuam

S. Bartnol. templum condit.

Idem Apoſtolus Ioſepho benedicit, & ſacrũ poema mittat.

cæleſtis ſapientiæ maria, fiat cor tuum S.
Spiritus ſedes, tuique cantus vniuerſum ter
rarum orbem demulceant: plane vt quiſquã
& verborum, & rerum ſuauitate captus ſpi-
rituales ſirenas appellauerit. his dictis, viſũ
euanuit; ſed verba in imos præcordiorum
ſulcos defoſſa, ac ſeminata, vberem poſt-
modum ſegetem tulere. Atque hæc fuit di-
uini chariſmatis incitatio; hæc diuitiarum
dona, hoc incomparabile beneficium. itaq;
ſimul ad ſcribendos verſus manum admo-
uit, mirum quantum & ſoni ſuauitate au-
res demulceret, ac blanda ſententiarum vi
animos percelleret, ac commoueret: nam
quod eſt muſicæ genus, quod ibi non elu-
ceret? quæ carminis ſuauitas, quæ in canen-
tium ore non emicaret? omnem etiam sõ-
num, ac torporem ab ſegnibus, pigriſque
hominibus excutiebat, qui expeterent, non
aures modo, ſed mentem etiam ſuaui con-
centu delinire. hinc mirifice recreabantur
ij, qui in perfecta virtutis via progreſſus fa-
cere contendebant. quique efferatis animi
perturbationibus iactabãtur, omnem ægri-
tudinem, iracundiamque ijs audiendis, ſe-
dabant. ijs demum, qui gaudio, lætitiaque
eſſent affecti, pre ingenti animi voluptate,
lacrymæ eliciebantur. quin ipſi ſcriptores
poſthabitis aliorum verſibus, ex hoc vno di
uini Ioſephi theſauro, ingentes ſibi diuitias
in cantionibus ſcribendis hauriebant, ſeu,
vt rectius loquar, quotidie hauriunt. demũ
omnes fere gentes, ac nationes illius carmi-
na in ſuum idioma conuertentes, ijs adeo
delectantur, vt ſuis cantibus noctis tene-
bras illuſtrent, ac vigilias pulſo ſopore vel
ad ſolares radios producant. porro quis
adeo ad fictum durus, & ab omni humani-
tate abhorrens eſt, quin perlectis de Beatiſ-
ſima Virgine, Deiparente, iucundiſſimis,
ac ſuauiſſimis cantilenis, confeſtim ab æſtu
lacrymarum abripiatur, animoque deli-
nito ſentiat quoſdam ſibi ſtimulos inijci ad
dolorem, culpaſque deplorandas? verum
quid de carminum varietate, ac multiplici
illorum harmonia dicam? quid de ſuauitate,
ac venuſtate, quibus veluti odoratiſſimis vn
guentis, vſquequaque ſpirant Ioſephi poe-
mata? denique ſi Ioſephi, quem hodie co-
lit Eccleſia Dei, vitam ſcire quis ſtudet, le-
gat 20 illius monumenta præclariſſima. 20
nam in ſingulis hymnis, eius viuendi ratio
luculenter exſiſtit. ſedenim cum ibi omniũ
ferme ſanctorum virorum vitæ, ac res geſtæ
à Ioſepho laudibus exornentur, certe ipſe
in ſingulis immortali dignus laude depre-
henditur, qui id præſtare tam eleganter, ac
venuſte pernouerit. Tollant in cælum alij
ſancti viri modeſtiam, animique demiſſio-
nem, alij ſingularem prudentiam, alij demũ
res ab illo præclare geſtas, tamen vna om-
nes acclamatione ſancti Spiritus gratiam
prædicent, quæ tam larga manu huic viro
incomparabili eſt cælitus donata, vt de eius
carminibus dici illud queat, in omnem ter-
ram exiuit ſonus eorum, & in fines orbis
terræ verba eorum.

Eius poëſis vis, atq; ſuauitas.

Nunc ad alia feſtinat oratio, quot ille ab
inſi-

Multos ab infedelitate reuocat, &c

infidelitatis caligine extractos ad Sãctæ Tri-
nitatis agnitionẽ adduxit? quot ſuis adhor-
tationibus perſuaſit, vt ſeculo, rebuſq; om-
nibus valedicentes, monaſticum inſtitutum
amplecterentur? quot mulieres ad caſtimo-
niam ſeruandam induxit? nimirum vt lam-
pades continenter ardentes haberent, itaq;
vnà cum ſponſo Chriſto ad nuptias ingre-
In exilium eijcitur. derentur, vtcumq; clamor de media nocte
fieret. Hęc cum ita ſe haberent, ecce rurſum
21 in exilium 21 pellitur, caudã peſtilentem
22 agitante Satana, improbumq; 22 Impera-
torẽ, qui ea tẽpeſtate clauum tenebat, inſti-
gante. non enim fieri poterat, vt otioſus
quieſceret is, qui bonos perinde atq; triti-
cum cribrare vehemẽter expeteret, eorum-
que animos in eoſdem concitaret, quos ſibi
addictos, adiunctoſque videbat. hinc atrox
bellum aduerſus inconcuſſã, ſolidãq; Eccle-
ſiæ petrã mouetur ad demoliẽdas ſacroſan-
ctas Chriſti, ſanctorumq; imagines. ad qua-
rum tamẽ cultum homo fortiſſimus popu-
lum totis neruis cum adhortaretur, & or-
thodoxæ fidei dogmata, nõ domi quidem,
aut ſuper tecta, ſed in plateis magna cum
loquendi libertate prædicaret, ab vrbe eij-
citur. quo in exilio multas ille calamitates,
ærumnaſq; pertulit, immò vltro ad ſe accer-
ſebat. ſed nõ multo poſt ſedata iã tẽpeſta-
23 te, tributiſq; orthodoxis 23 Imperatori-
bus diuino nutu imperij gubernaculis, ite-
rum in vrbẽ reuocatur. ad quod minime potuit
adduci, vt qui exilio perinde atq; amœniſſi-
mis deliciarum hortis, propter Chriſtũ, frue-
retur. eorum precibus tamẽ enixe obſecra-
tus, quibus obſiſtere ãplius nefas erat, tum
illectus etiã caritate, qua in ciues ſummope-
re flagrabat, crebris Imperatorum poſtula-
tionibus concedẽdum ratus ab exilio Byzã-
Conſtantinopolim egreditur. tium reuertitur. Otio ægre exotari potuit,
vt poſthabitis alijs rei eccleſiaſticæ honori-
bus, cuſtodiendis eccleſiæ vaſis præeſſet. quod
munus nõ tã Principum ſuaſionibus, quam
24 A S. Ignatio P. C. ſacris vaſis præficitur. diuini 24 Ignatij precibus permotus, ſuſce
pit. is enim cũ zelo ardentiſſimo pro Chri-
ſti honore flagraret, ac nuper ſibi creditum
ſacri Põtificatus clauum ſuſcepiſſet, eximia
viri ſanctitate permotus, eum in labore, ac
negotijs ſocium, adiutorẽq; habere ſtude-
bat, ac prætextu huius miniſterij inuento,
ſuorum ſie votorum compos. huius conſue-
tudine vehemẽter delectabatur, quæq; ipſe
ignoraret, à Ioſepho diſcebat. neq; mirum
cuiquã videatur, ſi aliqua ex incõprehenſis
ſacræ ſcripturæ arcanis illi eſſent ignota, quæ
noſter Ioſephus cum aſſiduitate ſtudij, tum
inſigni puritate mẽtis & intelligeret, & ma-
gna cum venuſtate explanaret. quod vnum
25 eſt ex donis, quæ D. Paulus recenſet.
Verum 25 Ignatius ſenectute, iuxta ac
26 laboribus confectus, in cælum migrauit. eius
26 in locum ſufficitur Photius, qui in Sena-
tu primas tenebat, quod vir eſſet inſigni elo
quentia, eximiaq; rerum cognitione præ-
ditus, tum præclaro ingenij acumine, ac ſe-
dulitate ad res gerẽdas, componendaſque;
quibus artibus Põtificatum eſt adeptus. ſed
ne omnia recenſeamus nunc, quoniam ipſe

locus nos admonet, ad eius cohortamenta aggrediamur. erat vero huic incomparabili viro eximie carus, magnoque in honore habitus, plane vt Dei hominem appellaret, ac veluti Angelum revereretur, ac totius rei eccleſiaſticæ ſumma impoſita, patrem patrum nominaret. quin Principes eccleſiaſtici muneris viros hortabatur Photius, vt patri ſanctiſſimo omnes animi receſſus, cogitationeſq; aperirent; quod ij libenter præſtabant, vel ante Patriarchæ adhortamenta. erat enim, vt eſt in canticis canticorum, bona admodum natura, aptus ad vulpeculas peccatorum cohibendas, & interficiendos rationalis terræ peccatores, vt loquitur Dauid, tum ad animas virtute corroborandas, ac ſtabiliendas: contra qui inſtar volubilis globi ad carnis illecebras præcipites, procliueſque eſſent, eoſdem excitabat, & à fœda ſcelerum colluuie erigebat ad Deum, continentiamque ſeruandam. porrò eos, qui in ſancto otio, pacataq; viuendi ratione vitam ducebant, in auguſtiſſimæ Trinitatis contemplatione demerſi, adhortabatur, ne vnquam diuinam alam demitterent, aut contentionem laxarent, aut ſuperbia, ventoq; inanis gloriolę efferrentur; quandoquidem in eo ſtudio multos inſidiarum laqueos tendere cõmunis hoſtis conſueuit, ac proinde propriæ exiſtimationis vento inflatos in æterni ſupplicij barathrum detrudere. Ad hæc docebat, qua ratione quies, ac tranquillitas animæ poſſet comparari; tum inſita nobis à natura cognitionis ſemina, vt pro ſua cuiuſque temperie in ſingulis varient, & creſcãt. Sed quid ego maiora, & meliora nõ refero? Vir egregius oculos intuebatur, ipſoq; obtutu diuinabat, ecquonam quiſq; animi morbo detineretur; gloriã tamẽ declinabat, nequis hominibus Angelus videretur. neue quẽquam pudore afficeret peccantẽ, eaque gratia procliuiorẽ redderet in peccatũ. quia nimirũ conducit plurimũ, occuler crimen, idemq; nonniſi pudoris opus æſtimari. nam vbi ad multorum aures peruenit, patrantis ſcelus, impudens efficitur.

Photio à Io. Papa confirmato carus fuit.

Mentes hominum introſpicit.

At vero quando ille homo eſſet humilitatis noſtræ ſarcina indutus, immo verò in fictili vaſe virtutis margaritam celãs, oportebat, vt ad Deum ſuum euolaret, frueretur luce inacceſſibili, ſuorum laborum fructum conſecuturus ampliſſimum. Itaque ægrotat vir fortiſſimus, ac per quietem à cæleſti nuntio admonetur, inſtare ſuæ ad cœlum profectionis tempus. iam præterierant ieiuniorum dies, aderatque Dominicæ paſſionis veneranda paraſceuè. eo die tabulam, vbi deſcriptæ erant omnes facultates eorum, qui ſuæ eſſent curæ concrediti, Photio tradit, nec prętereà aliud addit. at Patriarchæ animus varijs cogitationum fluctibus agitabatur, ſecum ipſe reputans, quid hæc ſibi vellent, quæ non multo poſt eſſet dilucide cognituros. nam febris, qua cum ſanctus vir conflictabatur, erat eiuſmodi, vt ipſa ſine omni voce, ſatis aperte rem

Diẽ obitus ſui prænoſcit.

omnibus declararet; ea tamen ille pro argumento vtebatur, ad Deo g.atias perſoluendas. Benedico, dicebat, tibi, Deus, quoniã ſub vmbra alarum tuarũ me aſſeruaſti, nunc ad extremũ vſq; ſpiritũ me cuſtodi ac præſta, vt tenebratum principẽ, aeriaq; ſpectra inuiolatus effugiam, ne quando gaudeat ſuper me inimicus meus, propter ignorãtias meas, & delicta vitæ meæ. tuere gregem tuũ, o Patris Verbũ, tua q; iſta, qua oĩa cõdidiſti dextera, ad finẽ vſq; ſeculi defẽde. Eccleſiæ filijs amantiſſimis fauo. da perpetuam ſpõſæ tuæ quietẽ, ac tranquillitatem. regale ſacerdotium tuis donis illuſtra. ſuperbum Belial ſub eorũ pedibus, qui fidẽ, ac religionẽ tuentur, deprime. hæreſes oẽs terras animarũ peſtes, ab Eccleſia propelle. demum animę meæ da placide, pacateq; ab hoc corpore ſeiungi. & quãquã probe pernoui, minime quidẽ me eſſe ex ijs, qui digni habiri ſunt, in quibus ſpiritus tuus habitaueritr, quæ fuerunt mẽtis meæ ſordes, atq; maculę; tu tamẽ qui immẽſa bonitas es, ne reſpicias peccata mea, ſed dignũ me fac ſortis filiorũ tuorũ. His dictis, ijſq; qui aderant, benedictione impertita; qui aberant, bona õnia precarus, mox deſumptis ſacroſanctis

Lætus moritur.

myſteriis, tendens ad cœlum manus, veluti qui cariſſimo amico hilari, lætoque vultu

27

obuiam procedit, Deo optimo 27 ſanctiſſimum ſpiritum edidit.

Hic videre erat vndequaq; confluẽtia monachorũ examina, qui præ multitudine, loci anguſtijs excludebãtur, atq; infinitam vim eorũ, qui illius curæ crediti fuerant, omnes fletu ſe conficiẽtes. alij patrẽ inclamabant, pars educatorẽ, nõnulli animæ ſuæ rectorẽ, quidã in calamitatibus conſolatorẽ, omnes demum, qui omnibus omnia factus eſſet, vt omnes lucraretur. effertur, itur, ſub terra occultatur, lõgo luminũ, flãmarumq; ordine qui æterna luce maxime dignus fuerat. gaudebant beati illi ſpiritus deſuper, chorosq; ducebãt, q̃ ciuẽ ſuum ire ad ſe viderẽt. contrã mœrebãt mortales, q̃ eius diſſidiũ ægre ferrent. fremebant diaboli ob trãſitũ ſacrę illius animæ, quin & aera relinquentes procul aufugiebant. quidam vero ex longo itinere inſaniẽtes in eã, quæ ducebatur, permixto, inquinatoq; aere, audiebantur. & frequẽtes querebãtur, q̃ illius aſcenſum minime prohibuiſſent. redditur ſacer eius tranſitu aer, ac terra tãti corporis theſauro dicatur. ſed illud minime pręrereundũ. Quidam Sancto

Viſa de eius animæ gloria.

familiaris, cuius nõ minus eloquẽtia mores quã more eloquẽtiã exornabant, is quo tẽpore Ioſephus in cœlũ exceſſit, ſibi audire videbatur (iã enim lõge aberat) vocẽ veluti quę ad ſe aduocatet: egredere, inquit, adſta, & vide mira, diuinaq; myſteria. homo egreſſus è domo, vt ſibi videbatur, cæleſtiũ orbiũ tractus cernit in partes diuidi duas, ſuperũque omnium acies è beatis ſedibus decedere non permixtas, atq; confuſas. ſed præibãt Principes Apoſtolorũ ſuo comitatu, conſequebantur Martyres, deinceps Prophetæ eorumq; exercitus, qui ſancte, pieq; in Pontificatu vitã duxere. hæc prodigia cernebat homo obſtupefactus, nec intelligere tamen poterat, quid portenderẽt, aut ſignificarẽt: hæc cum ita eſſent, iterum vocẽ audit; vigila, inquit, atq; attende, iam enim cõſpicua tibi mox omnia fient, quæ vides. tum quattuor adoleſcentes alis præditos cernit, inter quos puellã facie honeſta, ac liberali, venuſtateq; incredibili. hi choris ſanctorum virorũ præcipiebant, acciperent animã beatiſſimã, qui eorũ recte facta, & vitã imitatus eſſet, & carmine ceciniſſet. ibi omnes illam incredibili lætitia cõplecti videbantur, eunte præ puriſſima Dei Genitrice. denuò ſtupore, atq: admiratione perculſus homo, ſecũ ipſe quærebat, qui nã eſſet is ſpiritus, quẽ tanto honore cæleſtium catetuæ dignarentur. hic audit Angelos, qui feliciſſimã animam in cœlũ deducebant, clara voce prædicantes: hic eſt Ioſephus, totius Eccleſiæ decus, & ornamentũ, qui Apoſtolorum, Martyrumq; res geſtas, & æmulatus fuerit, & literis cõmendauerit, Sancti ſpiritus gratia donatus. nunc ab iiſdẽ laudum, honorumq; vices rependuntur; nec quiſquã in ampliſſimis cœli atrij, reliquus factus eſt, quin ſuarum virtutum præconi, æmulatoriq; obuiã proceſſerit. nam omnes cæleſtium virtutum ordines, magna cũ veneratione illum complectebantur. Ceterum homo totus tenui ſudore perfuſus, dire cruciabatur: q̃ reliqua diuinæ pompæ myſteria videre, ei nefas eſſet: quo pacto ante Sanctiſſimam Trinitatẽ fuerit euectus, eamque pie adorauerit, dimotiſque vmbris, ac tenebris dilucide viderit, cęleſtiũ mentium choreis admixtus. ab ijs ergo honore affectus eſt, quibuſcũ sẽper eohoneſtari ſas eſt; quorũ ipſe vitã imitari ſtuduerit; inter Apoſtolos, vt Apoſtolus habitus eſt, inter martyres, vt martyr. incruentus ille quidẽ, ſed qui vitã 28 produxerit ad laborẽ, teſtimonio exultã propriæ cõſcientiæ. Inter ſanctos, qui futura proſpiciũt, vt Sãctus, qui ſanctã animã vel ad tenuẽ cogitationẽ purã ſeruarit, Vaticinij haud quaq̃ expers. quin (vt ego B. viro quidq̃ maioris obſequij præſtẽ) huiuſmodi donũ ſupra oẽs habebat, q̃ per cõcinnã harmoniã reliquis omnibus impertitus eſt. (Encomiaſtica carmina circa animã nõ inornate canens) ipſe

28

vero vnũ hũc ex õnibus honorẽ ſortitus eſt ad aſcensũ in atria cæleſtia. Tu verò, o Pater ſanctiſſime, qui lucẽ inacceſſibilẽ cominus intueris, age iã ab vſq; ſũmo cęli faſtigio, nos hic mortales reſpice, vides .n. quanto malorũ pelago iactemur. da, vt ſalui, incolumeſq; ad tuũ iſtũ ſalutis portum noſtræ animulæ cymbã appellamus. ſeda tẽpeſtates, turbineſq; quos caro aduerſus ſpiritum continenter excitat, vt mens noſtra, nullis fœdarũ rerum imaginibus ſpurcata, ad Deũ pure ſe poſſit attollere. Demum præbe, vt aures, vocẽq; ad externum concentum, quẽ ex te ſumus adepti, ita aptemus, vt interna etiam mens ſuam harmoniam ſeruet ad honorem Chriſti Domini, qui eo te honore, & gloria cohoneſtauit, cui honor, & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Vide Animaduerſ. fol. 16.

VITA.

VITA S. IOSEPHI HYMNOGRAPHI.

Ex Græcorum Menæis.

Ioſephus Siculus.

IOſephus, Hymnographus, in Sicilia parentibus Plotino, & Agatha ortus eſt. eius mores manſueti, animus facilis, & ad pietatem propenſus. hinc pijs ſacrarum literarum commentationibus aſſiduam operam nauabat. ſed capta ab Sarracenis patria, ipſe vnà cũ matre, & cariſſimis fratribus, in Peloponneſum traijcere neceſſe habuit, & inde Theſſalonicem. hic monaſticum viuendi inſtitutum amplexatus, ad ſpiritualia prælia ſtrenuiſſime ſe accingit. terra corio ſtrata erat ei cubile, ſimplex tunica, tenuis cibus; ita vt pane tantum, & frigida famem toleraret, vigiliæ ſatis longæ. incumbens in genibus multum temporis precationibus exigere, aſſiduis hymnis Deum laudare; & exſcribendis, & ſacris literis legendis, operam conſumebat. Quare clementia, grauitate, temperantia, animi moderatione, præterea ſinceritate, ceteriſque virtutibus animum cum exornaſſet ſuum, ſacro Sacerdotio initiatur. non poſt multo, cum Gregorio, cognomento Decapolita, qui ea tempeſtate clariſſimus habebatur, Conſtantinopolim proficiſcitur. Qui cum vnà in Diui Martyris Antipæ verſatur, horrida victitandi ratione, & monaſticis exercitijs ſe ſe oblectans. Quoniam verò peſtilentiſſima Iconomachorum hæreſis iam tum differri cœpta, à nonnullis rogatur, vt tanto malo occurrat. quo Romam deuenire cum maturat, à Baroaris piratis interceptus, defertur in Cretam, & in carcerem conijcitur. ibi quamuis capite diminutus, nihil caritatis magnitudinem diminuit: nam & mortales de ſalutis via edocuit, & ſeruus ipſe complures à duriſſima Dæmonis ſeruitute in veram libertatem aſſeruit.

Habitum Monaſticũ ſumit in Peloponneſo.

Interibi Ioſepho Pontificis Myrarum in Lycia verenda ſpecies viſa; atque, ecce adſum, inquit. tu vero accipe ſchedulam hanc; quam ille cum accepiſſet, ſimul legebat, & canebat: propera, o miſericors; feſtina, o miſericors, in auxilium noſtrum; namque potes, ſi vis. atque hæc mane canebat. tunc enim, teterrimæ Hæreſeos auctore ſublato, ſacræ imagines priſtinam Religionem, cultumque in Dei eccleſia ſibi vendicarunt. ſed Ioſephus carcere liberatus, Conſtantinopolim ſanus, & incolumis venit. Hic, vt efferebatur ſtudio, Bartholomæum quam maximis poſſet honoribus impertiendi eius reliquias ſibi cõparat. ad hoc, quò maiorẽ honorem deferret idem ſimul & Gregorius, homo virtutibus iuxta clarus, templum Bartholomæi fecit, dicauitque; atque in maiore veneratione conſtituit: tum cantilenis, & modulationibus eius conuentus exornare, lacrymiſque, & ſuſpirijs ſtatuit, amantium more. nec irriti conatus. quodam enim die, hominem facie ſane veneranda ſibi videre viſus eſt, iiſdem veſtibus, quibus vſos olim Apoſtolos, vulgo credunt: is ſacroſanctum Chriſti Euangelium, ab altari acceptum, in ipſius ſinu collocat, benedictionemque impertitur: eo facto, incredibilem in condendis ſacris carminibus facilitatem adeptus eſt, vt nihil id genus ſe rogantibus nõ annueret; quamquam non deerant, qui ea crederent, ſuppoſitos quidem, non genuinos partus. Poſtquam compertum tamen eſt, eiuſmodi poeſim è cæleſtibus hauſiſſe fontibus, hinc omnium ore circumfertur, & canitur. His itaque ſtudijs gratus, & acceptus Dynaſtis, Regibuſque, nedum populo. tametſi per Bardam exilio mulctatus, quod illum liberius argueret; ſed ſtatim reuocatus, eique ſacrorum Eccleſiæ vaſorum cura demandata eſt, ſub Ignatio Patriarcha diuino, cuius poſt mortem, amatus, & in honore habitus à Photio, qui poſt Ignatium, Patriarcha delectus eſt. ſed vbi acerrimum Orthodoxæ fidei defenſorem ſe præbet, præſtatque, Cherſona ablegatur. inde vero ſub vitæ finem, à Theodora Auguſta, quæ Orthodoxam fidem colere ſemper, & tueri conniſa eſt, in ciuitatem reſtitutus. Vbi cum multos hymnis celebraſſet, ſanctiſſime diem obiuit ſuũ. Corpus in Monaſterio, vbi nunc iacet, humatum.

D. Apoſtol. Bartholom. templum ſtruit.

Ob fidem eijcitur in exilium.

Ab Auguſt. Theodora reſtituitur.

Vide Animaduerſ. fol. 16.

[1] Anni Chr. 885. 29. Iulij.

PETRI [1] HVMILLIMI ARGIVORVM EPISCOPI

EPITAPHIVM [2]

IN B. ATHANASIVM METHONES EPISCOPVM.

Ex M. S. Codice Monaſterij S. Saluatoris.

QVi heroicæ virtutis ſplendore vitam illuſtrarunt ſuam, & ab omni ſe fæculentę, humique repente ſecreuerunt vitioſitate, atque ad diuinum illud, cęleſteq; faſtigium ſuſtulerunt, eos congruũ eſt beatos iudicare, laudumque præconijs commendare, ſiquid aliud eorum, quæ bona vulgo exiſtimantur, quæ cum facillimum vtrinque habeant momentum, commutantur à propenſione hominum, qui ijs vtuntur, illoſque ad ſui delectationem pelliciũt. etenim incrementum capiet, & in ſummũ proficiet virtus, ſi eius ſectatores debitus laudum honor, & admiratio conſequatur; ſi lucis item ſplendores honorificè longè, lateque diffundentur, fauſtaque acclamatio in eorum ſparſa aures, qui huc frequentes conuenerunt, vigiles, ac diligentes animos excitet ad virtutem capeſſendam. vitium autem omninò, ſi cum virtute ſemel conſeratur, exulabit inuiſum; de loco etiam, veluti nocturnæ tenebræ diurnis ſplendoribus illi concedet: huiuſce rei gratia vel ipſe Chriſtus, humanæ reparator naturæ, ac ſolertiſſimus moderator, eos viros, vt liquido ſuadet Euangelium, in album refert beatorum. ideoque nos in eius ire ſententiam, verbiſque aſtipulari, omni iure contendemus; atque eos, qui Chriſtum imitari ſtudent, quemadmodum ſui imaginem capitis membra, pro virili parte laudibus arbitramur proſequi debere: & quaſi munuſculum aliquod, animo quamuis inope oblatũ, orationem habere commendatitiam.

Sed hiſce me rebus inſinuans, vereor ne mihi audaciæ inuratur nota, dum is mihi mortalibus exornatur laudibus, qui cognomentum habuit immortalitatem, Athanaſius. tamen cum idem tantus ſit ac talis, & ſanctitate morum inſignis extiterit, eius vera bona tacere, quæque inde vtilitas peti poſſet, compreſſis labris occultare, haudquaquam decet. ne forte illi perſimilis cenſear, qui per indignos, ac abſurdos timores creditum ſibi in literis ponendũ talentũ humo male commendauit: atque alius quidem dicendi ornatu feſtiuus, qui encomiorum fines, de induſtria ſtuduerit tranſilire, ſi ex his, quos ſubijciam fontibus in virum hunc celeberrimum laudum ſcaturigines corriuaret, videri ſibi poſſet, eum exornare pro dignitate. quare de vitæ loco, ac ſplendore, de optima corporis conſtitutione, de florida, puraque verborum ſuauitate verba faceret, omnino ſapientum more, breuitatem affectans præ cæteris rebus, dignitatũ gradus, &, quæ eas comitantur, commoda eloqueretur; vt inde ſibi quibuſdam veluti blanditijs, auditorum beneuolentiam ad reliquum orationis compararet. nos verò, vt pleraque alia vitæ illuſtria facinora, eas etiam dignitates conſulto prętermimus: ſola tamen veritate, & præclaris facinoribus, quæ orationi fidem concilient, vtporè veritatis ſtudioſi amatores, contenti erimus. atque hæc facile nobis dabitur excuſatio, cum probe nouerimus, nec ijs quidem, qui totius vitæ florem, florentiſque ætatis vigorem dicendo, audiendoque exercuerunt, facile ſit Athanaſij, qui in præſenti nobis laudatur, verbis aſſequi dignitatem. ſed vero mihi contumaciæ crimen, & mulctam iuxta metuenti, atque elationis humilitatẽ fugienti, quæ vel re ipſa ſerpat, vel nutriri apud me exiſtimetur, parcendum omninò, ſi quid ſupra vires aggrediar; etenim petẽtibus non modo diuites, ſed egeni iubemus dilargiri; quandoquidem viciſſim non dignitatum, aut munerum, ſed voluntatis promptæ præmia à largitore Deo conferũtur. quocirca eius potentia fretus, qui ad primum oris hiatum facundiam ſubminiſtrat, ad ſolidas admirabilis, diuinique viri laudes oratione complectendas adueni.

Patria igitur celeberrimi Patris Athanaſij, prima quidem, ac vera illa eſt cæleſtis, ad quam à pueritia intentus, quod iam inde ab æternitate ſanctis ciuium ordinibus adſcriptus eſſet, per ſtudioſas actiones à propoſito numquam aberrauit. altera vero tantum à prima diſtans, quantum à veritatis luce caligo tenebrarum, vanaque ſimulacra rerum; proprior [3] quidem fuit vrbs

S. Athanaſ. Catanæ in Sicil. natus. [3]

Cata-

Catana, remotior verò Sicilia celebertima;
cuius quidem nunc ſi vellem, liceret eximia
recenſere, ſitum, pulchtitudinem, magnitu-
dinē, aeris tempetiem, ſalubertimā aqua-
rum naturam, ingentes feracium, ac ſteri-
lium arborum ſiluas, frequentem virorum
ſapientia, prudentia, fortitudine, iuſtitiaq;
illuſtrium multitudinem: quos inter longe
celeberrima eſt virgo Agatha Chriſti Mar-
4 tyr, 4 quæ in hac eſt nata, atque educata,
nec non cruciatibus affecta eſt propter Chri
ſtum: quæque vt ſacroſanctæ ſui corporis
reliquiæ ibi conquieſcerent, gratum, accep-
tumque habuit; quas liquidi ignes ex multi-
plici ſupetimpendentis Ætnæ fauce, flumi-
num ritu, defluentes, ac longe, lateque di-
uagantes, cum ſupra omnium opinionem
hac illac ſpatiando, debaccharentur, reue-
riti ſunt; quemadmodum 5 olim pium, ſu-
5 perisque gratum illud onus, ſenio cōfectos
parentes, filiorum humeris impoſitos teue-
riti ignes, iuſſi ſunt recedere, atque in ipſā
ſulfureos nidores eructantem, piceas flam-
mas, & craſſos nigrores de ſummis faucibus
euomentem, nec non horrendos fragores,
bomboſq; inuſitatos promentem Ætnam
retro properare. quæ omnia cum non faci-
le, immò admirabile habeant ſcrutinium,
haud quaquam proſequi poſſumus, niſi ab
ipſo noſtri argumenti inſtituto longius di-
grediamur.

Et vero ſi laude dignus noſter Athana-
ſius immortalium deliciarum alterius pa-
triæ amoribus incenſus, mortalem hanc, vt
exilium, contempſit, idcoque beatum fi-
nem, vbi prima nobis domus, ac lætantium
omnium habitatio, ſortitus eſt; qui fieri po-
teſt, vt quam re ipſa deſpicere optimum fa-
ctu cenſuit, ex eadem nunc deductis in ſe
6 laudibus oblectetur? quo circa ex 6 huius
patriæ ruinis, atq; occaſu veluti nouus Phoſ-
phorus exoriens, parentes æque religioſos,
ac Deo amicos inde à puero declarauit; ſe-
ſeque per omnem vitam Chriſto enutriri à
parentibus id votum nuncupantibus, pri-
mumque fructum Deo quam maxime arri-
dentem afferentibus, comprobauit. quid au
tem refert, ſingula eorum præclate facta
recenſere, cum ſapor iucundiſſimi fructus
arborem ſatis, ſuperque manifeſtet, ac cele-
bret? quamquam diſſimulandum non eſt,
celſum, ac ſingulare ingenui illorum animi
robur declaratum eſſe ab illius tempeſtatis
ærumnis, quæ procellarum, grandinumque
ritu ingruebant, iiſque acerbis & calamito-
ſis, ſed haudquaquam illud labefactātibus.
quemadmodum enim ignis potiſſimum au
rum probat, ventorum itidem impetus, plu
uiarum mador, grandinum vis, fluminum
hibetnorum curſus probant, ſolida nec ne
ſint ædium fundamenta: ita inopinæ cala-
mitates, vel firmum ac munitum, vel imbe-
cillum ac detritum animum deregunt. Iſ-
maelitarum etenim, atque Agarenorum
barbaries, per quam, ſic noſtris promerenti-
bus noxis, Sicilia Inſula deuaſtata eſt, pœ-
nas a nobis quaſi legum violatoribus exi-
gens vt carnifex, (cum nec patrio quidem

Puer à pijs parentibus Deo oblatus.

Qui Sarracenis Sicil. vaſtantibus

affectu vocanti Deo adhæſetimus, nec faci-
lem ceruicem eius iugo ſuppoſuetimus) mul
tas tum diripuit ciuitates, ac vaſtauit, earū-
que ciues cum finitimis accolis, alios quidē
amatiſſimo mortis genere, internecione, fa
meque deleuit, marique ſubmerſos ſuffoca-
uit: difficillimis miſerijs alios, ac perpetuis
vinculis obnoxios damnauit; demum alios
è ſolo patrio miſerum in modum aufugere,
& per exteras regiones coegit diuagari. his
temporum anguſtijs Athanaſij parentes,
vna cum communi filio, domeſticis rebus
valedicentes (neque verò fas erat ſiccis ocu
lis intueri Chriſti ouile, nationem ſacroſan-
ctam, regale ſacerdotium, ab impijs deri-
ſum, impios contrà alienis calamitatibus
elatos, ac gloriantes, perque delicias, ac io-
cum inſultantes; nec non contra rerum om-
nium procreatorem Deum de compacto,
quaſi iam percuſſo fœdere, conſpirantes, ad
rem à Chriſto tam præclare fundatam fun-
ditus euertendam, populumque Chriſtianū
ita exterminandam, vt eius nulla ad poſte-
ros memoria allaberetur) in antiquam ap-
pulerunt Peloponneſi Patrarum vrbem.

Patras in Peloponneſū profugiunt.

Hic loci olim qui primus iam ad Apoſto-
latum vocatus fuerat Andreas, qui & Petrū
fratrem natu minorem iam iam futurum
beatæ phalangis principem, ad eum, qui ſe
vocauerat, vocauit, & poſt bene longum
Euangelicæ prædicationis decurſum, feliciſ
ſimum vitæ finem, actus in crucem conſe-
cutus eſt, ipſam etiam mortem, ſicut cetera
præclara facinora Domini ſui imitatus. au-
diuerant quippè Athanaſij parentes diuinū
illud Patriarchæ editum oraculum, patrio
ſolo, domeſticis laribus, propinquorum ſo-
cietate derelictis, eò loci tranſmittendum.

Quid verò in his calamitatum anguſtijs?
aliquane in eorum mentes hæſitatio, aut
in corde ingrati animi vitium inuaſit? an
verò aduerſus æquiſſima Dei iudicia, ac
prouidentiam blaterando murmurarunt,
quod non condigne, atque boni anteactæ
vitæ mores promerebantur, indigna pate-
rentur? minime verò. immò verò etiam,
quidquid memoriæ dignum eſt, ſectantes,
& ab omni, quod neque laudabile, neq; Deo
arridet, digredientes, ad ſummam eius be-
neuolentiam peruenerunt. eorum verò fi-
lius, qui ab immortalitate deduxit nomen
diuini amoris incendio inflammatus, ærū-
narū, quibus obſidebatur, penè immemor,
ſed tamen victor, ad maiora, magiſq; præ-
clara certamina aggreditur: Etenim firmus
ac ſtabilis animus Athanaſij, & ab omni fæ
ce expurgatus, non ad iam congeſtas, ſed
ad acquirēdas virtutum diuitias adſpiciēs,
illud exſequi ſtudebat, vt quæ retro eſſent,
ex Apoſtoli ſenſu, obliniſceretur; & ad ea
quæ ante oculos eſſent ſita, continēter ocu-
los adijceret. identidem etiam ad cœlum,
quamuis terrenis vinculis præpeditus, ter-
reoque puluere circumfuſus, eniteretur ta-
men ſubuolare. monaſtico igitur iugo col-
lum ſubiungit, quod cum a mundano ſtre-
pitu, & intempeſtiuis negotiorum vortici-
bus emancipat, tum ſuos candidatos in ex-
pedi-

Athan. monaſticum inſtitutum cō plectitur.

peditam, tranquillamque vitam, velut in portum vndequaque tutum deſerere conſueuit. itaque rebus omnibus, ipſis etiam parentibus cum longum remiſiſſet nuntium, vt remotis arbitris vna cum Deo communicaret, cumque eo aſſidue verſando, diuini amoris particeps fieret; quin etiam illi vacando diuinæ ſpeculationi, quod rerum omnium Dominus, ac procreator ipſe eſt Deus; inter primos, qui hiſce vitæ rationibus operam nauarunt, pluſquam ſecundas tulit; & quamquam admodum adoleſcentulus, in corpus tamen ſuum dominabatur. præter enim ſtudioſas exercitationes à profanis negotijs, & negotiorum tēpeſtatibus procul ad ſolitudinem profugiens, ſimul cum ijs, qui tranquillo otio perfruebantur, operam Deo iucundiſſimam dedit. quod laborioſum vitæ inſtitutum, veluti iugum ferre à prima ętate, ac per ſolitudines viuere, mirum quantum exoptarat.

Et in ſolitudinem ſeceſſit.

Diutius ergo cum eius vitæ conſuetudinem callere, atque luctam non aduerſus ſanguinem, & carnem inire, ſed aduerſus principes, & poteſtates, contraque ſpirituum perditam nequitiam dimicare Athanaſiū animaduerteret is, qui inibi monachorum erat Antiſtes, (fortiter enim, ac ſtrenue ex monaſticæ legis inſtituto, cum communibus hoſtibus in arenam congreſſurus deſcendebat, & ad ſupernæ vocationis brauiū quam celerrimo curſu, meritoque aſſequendum feſtinabat) collegio ſuo præfecit Athanaſium: cui quamuis recuſanti, ac deprecanti, ne qua ratione mens eius à diuina contemplatione interquieſceret, præfecturam tamen detulit. neque vero æquum erat plurima virtute ſtabilitam probitatē, diuturnoque ſpectatam tempore conſeneſcere otioſam, & immunificam, quibuſque vſus eſſet, cum ijs haudquaquam communicare. Etenim qui veſtimentorum affluentem copiam reſtricta tenacitate apud ſe retinet, neq; eam in egenos diffundit; fons item latices haurire negans ſitientibus; ipſa quoq; tellus ſuos celans arcanis adytis theſauros, non proinde ſunt vituperabiles, atque is, qui apud ſe ſpiritales, ac diuinas opes celat, neque alijs impertitur. ſiquidem non tam ſibi quiſque, quam alijs à Deo beneficia gratis collata percepit. ideoq; nos Chriſtus edocuit, in hæc verba: ſic luceat lux veſtra coram hominibus, & videant opera veſtra bona, & laudibus extollant Patrem in cœlo commorantem. vbi vero maiores in Athanaſio creſcentium diuitiarum cæleſtium acceſſiones fieri perſpexit, quæ pleriſque omnibus locupletandis ſatis ſuperq; eſſent, eiuſque virtutis ſplendores idoneos fore ad illuſtrandas eorum mentes, qui ſe illi adiunxerant, poſt omnes honorum Eccleſiæ gradus rite, citraque cuiuſpiam contentionem conſcenſos, eum ad ſummum Epiſcopalis dignitatis apicem ſuſtollere decreuit, vt ex editiore veluti ſpecula, errantium animorum tenebras luce diſpellens ſua, ijs regiam veritatis demonſtraret viam in eaq; quomodo citra offendiculum, magnis contenderent itineribus, erudiret in dies: neq; enim fas erat in exiguis anguli anguſtijs magnam occultare facem, quemadmodum nec perenni ingentium fluminū inundatione pomarium, hortulumue exiguum irrigare.

Monachis quanquam reluctās præficitur.

Quam obrem Methones 8 Eccleſiæ Cathedram ingreſſus (eſt verò ea 9 Meſſenes præclara ciuitas in Peloponneſo) multis illam, vt diligens agricola, pietatis plantis conſitam reddidit fecundiorem; atq; cū ad maturos, iucundoſq; fructus procreandos perennibus doctrinæ irrigationibus, tū ad delicias, & amores rerum omnium Domino adornauit. neq; verò etiā turpi otio, ac deſidia languens, vt quis alius mercede conductus, aſſignatum ſibi munus expleuit: ſed vt bonus paſtor Domini ſui oues exiſtimans proprias, vitam periculis exponere, cum res poſtularet, nihil ſane verebatur. quapropter in aduerſis caſibus auxiliū allaturus, præcedebat reliquos in rebus difficillimis, propugnator fuit veteranus, ægrotantium indagator, ac medicus prudentiſſimus nudis tegumentum, nutrimentum famelicis, mœſtis conſolatio, dolore exanimatis voluptas, ſpectandus erat, vt ſummatim dicam, pater parente deſtitutis, viduis patronus, nulloque habito delectu omnibus omnia factus, vt complures Chriſto lucrifaceret. quis autem commemoret nocturnas, ac longas peruigilationes, aſſiduos labores, ac ſollicitudines, ne qua de ſuis ouibus ferarum præda interiret, neu qua (Euangelicæ prædicationis tuba non canente) diaboli transfigeretur telo, atque ab ſe tandem, cuius fidei gregem crediderat, iugulatarum ouium ſanguinis rationem repeteret Deus. neque noſter Athanaſius eſſe aliquis ex ijs cenſendus erat, qui pinguia mactarēt, fortiora diuenderent, vellera induerent, vt Propheta loquitur, quique dicerent, Dei virtute, cui ſint laudes, atque gratiæ, diuites facti ſumus; ſed vero ex ijs, qui infirmos corroborarēt, excitarent proſtratos, debiles & mancos colligarent, ad currendum exſtimularent, animamq; & vires ſufficerent. agebat vero is Epiſcopatū non animi gratia, ſed maiorum cauſſa certaminum, ac laborum, quam ſuperiore vita exantlauerat, ſicut complures in fidē ſuam, adminiſtrationemq; ſuſceperat. atq; ideo nō eloquendo ſolum eos, quibus opus erat, erudiebat, ſed exemplo potius ad ea, quæ fuerat cohortatus, trahebat.

8 9 Methones Epiſc. creatur.

Eius in Epiſcopali munere præclaræ virtutes.

Et quidem illuſtriorum partes virtutum ita egit pro dignitate, itaq; ſubſequētibus reliquis virtutibus vſus eſt, vt ne tranſuerſū quidem vnguem præ exſuperantia, vel defectu, cum aurea potiſſimarum virtutum mediocritate pugnantibus, de rectiſſima earum via deflecteret. neq; vero dum per eam maturaret, quidquam minus conſiderare aggredi videretur etiam ab ijs, qui inde longius aberrauerant, & primo quidem menti, vbi conſilij vis ineſt, eos addidit prudentiæ neruos, vt omnes illius motus propter Deum, atq; in Deum prouehere exoptaret.

taret. eam deinde animi partem, quæ vo-
luptate capitur temperantię frenis mode-
ratam facili negotio, vt à terrenis ad cæle-
ſtia ſubuolaret, condocefecit Athanaſius.
& illuc omne deſiderium ita deduxit, vt
quaſi ad res caducas, earumq; amorē, qui
impetitis innatus cenſetur, non nata eſſe,
ſed potius hac in patre mortua videretur.
robore animi eatenus iracundiam edomuit
quoad dimicaret contra ſerpētis aſtutiam,
vnde ad nos mortis venenum peruaſit, cu-
muluſq; calamitatis impoſitus; quoad etiā
aduerſus malas perturbationum appetitio-
nes, eaſq; ſuggerentes cacodæmonas au-
dacter caſtrametaretur, ſtrenueque manus
confereret. tum ſi quid modum excederet,
atq; in vitæ partibus adulterinum cenſere-
tur, per iuſtitiam repreſſit; æquabileq; di-
ſtributionem diuidens omnibus, corpori
inquam, & animo, opportuna tempeſtiue
ſubminiſtrabat; ſeruabat vero ita firmum
libtile illud inter iuſtitiæ lances interpoſi-
tum iugum, vt ne tantillum quidem nuta-
ret; atq; ideo iuſtum omnibus ſententiæ
ſuæ tulit ſuffragium; violenti commer-
cij fraudes diſſoluit; proſtratis fuit præſidiū
munitiſſimum, conſtātibus propugnaculū,
vberrimaq; omnibus ærumnoſis liberalitas,
corpore, vel animo claudicātibus idem pes
fuit, & fulcimentum: hominibus de via ſuæ
domus fores, ſecundum diuinum Iobum,
patebant omnibus; nudorum humeros ve-
ſtimenta ab Athanaſio diſtributa, ad vitam
tutandam mirum quantum fouebant. quas

Vixit ſine querela, & omnium teſtimonio iuſtus.

ob res a Deo tandem illud impetrare me-
ruit, vnus inter omnes ſine cuiuſpiam que-
rimonia, iuſtus, verax, virtutumq; omnium
teſtimonio iam comprobatus, vt qui ſuper
bam ceruicem in altum efferrent, ſuauiq;
Chriſti iugo nollent ſubiungere, magna cū
prudentia conuinceret, qua exemplis, qua
adhortationibus, qua etiam idoneis obiur-
gationibus, nunc terrifica oratione deli-
neans horribilis iudicij tribunal, Seueriſſi-
mi in throno ſedentis Iudicis æquitatem,
acerbiſſimas pœnarū diſſolutiones ab om-
nibus pro ſuis cuiuſq; meritis exigentem;
ipſas quoq; Angelicas mentes toruis, ac ar-
dentibus oculis deſpicientes; nullos demū
miſerantes æternis ignibus mancipatorum
mortalium vicem, eò quia non pœnitētiæ,
ſed remunerationis, atq; viciſſitudinis tem-
pus iam aduenıſſet. his igitur alloquijs cō-
plures ad bonam frugem correxit; in ſuaq;
coegit retia, vt Chriſti menſæ, cui maxi-
mopere in pretio, ac delicijs eſt ſalus huma-
na, veluti opiparum obſonium tranſmit-
teret.

Eius laborū fructus.

Sic igitur attributum ſibi talentum mul-
to pluribus adurgens Athanaſius, vir iam
ſpectatæ fidelitatis, honorificum multarum
vrbium principatum obtinuit. ſic in Domi-
ni ſui gaudio geſtientem regiam ingreſſus,
ſe, ſuæque curæ commiſſos filios intamina-
tos, atq; innocuos exhibuit. ea propter am
pliſſimos gloriæ honores à Deo eſt conſe-
cutus, omneſq; ſuppeditatam ſibi bonorum
affluentiam concelebrant mortales, ex vna
eius memoria inſolitos vtilitatis fructus
decerpentes. ſicut enim rerum natura veti-
tarum cogitatio, ac collocutio auditoribus
pariter, pariterq; alloquentibus, quin etiam
ſecum ipſis reputantibus identidem nocuit;
ſic è contrario bonarum rerum cōmemo-
ratio non mediocres conciliauit vtilitates.
itaq; docens, & faciens, vt diuinum ait ora-
culum, omnes docibiles Dei effecit, atque
perſpicaces ad bonum à malo, honeſtum à
turpi diſcernendum, non quemadmodum
Zamolxis, & Anacharſis olim, quorum quā-
uis barbarorum ſapientiam ſuſpexit Græcia,
neq; etiam vt apud Spartiatas legum lator
Lycurgus, Mneſion apud Argiuos, apud
Pelios Neſtor, cuius melle dulciorem ora-
tionem vocauit Homerus, non demum vti
legum Sanctores Solon, & Cliſthenes apud
Athenienſes, qui ſane non modo finitimis
Græciæ populis, vt ſuas reciperent leges,
earumq; præſcripto viuerent, non ſuaſerūt,
ſed ne illis quidem, ad quos leges tulerant,
vt ad finem vſq; retinerent. nunc etenim
velletibus iam omnes coronati, & vnguen-
to barbarorum more delibuti, nequaquam
æquabili tenore, & conſtantia eorum tole-
rant ſanctiones ſed vero Chriſti, optimi aſ-
ſertoris, eiuſq; afflictionum, & perpeſſionū
leges ſuo ferens gregi, effuſa admodum cū
lætitia complecti, & illæſas ad finem vſque
vitæ cuſtodire perſuaſit noſter Athanaſius.
vit enimvero beatus, quippè non rudem &
Deo ſeruire aggredientium proprium, ſed
perfectum ſibi comparauerat diuinum ti-
morem. etenim vehementi Chriſtum amo-
re proſequebatur, cuius propria rei nota,
nobiſque fide dignum eſto argumentum,
diligentiſſima in proprios greges vigilantia
ac prouidentia; quam vnam præ multis vir-
tutum formis, Petrum interrogans huma-
næ ſalutis aſſertor præoptauit, eamque ag-
grediendā præ reliquis diſcipulo ſui aman-
tiſſimo iam iam rei Chriſtianæ imperium
capeſſenti, propoſuit.

Vehemens in Chriſtum amor.

Operam etiam dabat Athanaſius ſecun-
dum Prophetæ oraculum, vt in diuinis præ
ceptis non quidquid eſſet ſatis, ſed vero ad
nimium, ac ſummum adſpiraret. ideoque
in cæleſtium mandatorum terra perman-
ſit diuinæ eius facundiæ ſemen; ſiue id in
auditorum, atq; intuentium cordis agro,
per admirabilia opera diſſeminatum, exti-
terint monita præceptoris; ſiue etiam ij,
qui per eum veluti concepti, in lucē editi,
atque educati, genuinos ſeminātis ſe filios
dictitarent, reque ipſa comprobarent, om-
ninò gloria, maximæque diuitiæ in domo,
in eius, inquam, Eccleſia; cum eius item
iuſtitia, & ſanctitas in æternum perſeueret.
non vacuus vero gloriolæ inanis tumor, &
quaſi inflata, quæ ocyſſime euaneſcit, aqua-
rum bulla, neque etiam illæ diuitiæ, quæ in
cæleſte regnum contendentibus reluctan-
tur, quæ ſuis amatoribus ſexcentas calami-
tates conciliant, quæ in laqueos, & inſidias
Diaboli impellunt eos, qui effrenata qua-
dā cupiditate inſaturabiliter ſe illis inhiant
mancipare; non demùm illæ, ſcelerum ap-

pari-

paritores, expeditæque adminiſtræ, quæ abunde materiam illorum incendijs ſuggerūt: ſed illa, illa quidem gloria, quæ beatis Angelorum mentibus æquabiles, pareſque præſtat honorum dignitate; quæ ſanctum inter Sanctos degentem nobis quantumuis in terra vexatis, ſanctè tamen venerantibus, conciliat Deum; quę præſens certe eſt pignus cæleſtis ſanctorum gloriæ; quæ noſtra mortalium præcordia eo complet gaudio, vt inde lętitię immortalis cumulus accedat, diuitiæ demum non inanes, quas nec fures, nec latrones effodiunt. Beatus, & re quidē vera ſacer Athanaſius; neque enim in impiorum concilio vnquam verſatus eſt, neq; blaterantium obſcœna, turpiaue perpetrātium cathedra conſedit, ſed quemadmodū immortalitatis arbor, ſata iuxta irriguum Chriſti profluentem, quem ex ventre in ſe credentium emanaturum pollicitus eſt idē ſalutis humanæ aſſertor. nullus in ore eius dolus inueniebatur, ſed vero ſola Dei eloquia, in quibus ſanctiſſimum ſibi hoſpitium ſecreuerat. viſus etiam eſt ter illic tenaciſſimus apud nouā Hieruſalē ſitus mons Sion: nulla enim tempeſtate de loco dimotus vnquam fluctuauit: in cœlum ſuſtollens oculos non tardum inde ſubſidium ſenſit.

Quapropter quę gaudia, atque hodiernę luci lætitia proponuntur, iiſdem non ad breue tempus, ſed immortaliter frequens hic auditorum conuentus oblectetur, quippe quæ cum animos voluptate quadam perfundant, ad diuinitatem ex Athanaſij imitatione ſuſtollūnt; eò quia etiam is adhuc mortalitatis puluere obductus, cum ad hoc virtutis faſtigium, tamquam procera, comataque arbor peruenerit, ad eos tamen identidem reſpiciat, qui hilare affecti ſibi iā fuerant gratioſi, atque eorum vitæ conuerſatione, quaſi quadam luce, ad virtutem fuerat inflammatus. qui, enim Athanaſij hoſpitalitatem, & erga hoſpites perſpicuum, ac ſincerum amorem, fidei quoque inimitabilem puritatem intuendo, Patriarcham Abrahamum videre ſibi non videatur? quis conſtantem eius tolerantiam, atq; in rebus omnibus, quas deſtinarat Deus, tractabilem facilitatem conſiderans, oculis alterum Iſaacum cernēre ſibi non perſuaderet? quis in aduerſis caſibus eius animi magnitudinem ac ſoliditatem, morum etiam ſine fuco, & fallacijs integritatem attendens, Iacob ſibi iam adeſſe non opinetur? quis in Athanaſio Ioſephi temperantiam, modeſtiam, & iniuriarum tolerantiam à fratribus odioſe proſequentibus, ac diuendentibus gratiam inire ſtudentis, ante oculos habere non cenſeret? quis eius nequaquam abiectum, ſed vero generoſum animum in occurſantium ærumnarum repentinis moleſtijs exantlandis, inuictiſſimam Iobi imaginem ob oculos obuerſari pernegaret? Moyſis etiam, & Aaronis placabilitatem, mores citra reprehenſionem mites, diuinamque contemplationem, mortales rapientem ſublimes, imitabatur. iuſtam quoque Phinees indignationem æmulabatur, non ferreo pugione le-

Virtutes Athanaſij & antiquorum Patrum cōparatio.

gum violatores confodientem; ſed nunc aſperis, & ſeueris mulcentem, nunc mollibus, & blandis alloquijs coercentem vitiorū curſus, & iniurioſos in obuia quæque impetus. verumenimverò cum ſe præſtitit, qui dehiſcentem terram efficeret ſepulchreta, nec eorū, qui in ſacroſanctū ſacerdotium audacter, petulanterque per ſuperbiam efferebantur; nec impij legum violatores addicerentur igni, quem tulerant; huiuſcemodi enim prodigia id ætatis expoſcebat. ſed vero Athanaſius haud longe ſimilia patrantem ſe oſtendit, atque precum ſuarum vi hominem quemdam inſenſibilibus exuit ſolum capillamentis, quæ quidem corpori ex ſuperfluitate adnaſcuntur, neque cum adſunt ad humanæ eſſentiæ faciunt conſtitutionem, neque ablata nocent, ſed tantum cum piaculare crimen contra dignitatem audaculo, ac temerario indicent, ad pœnitentiam adigunt, atque ad ſceleris fugam, demum etiam ad pullulantis vitioſitatis tonſuram.

Imitandam etiam ſuſcepit Dauidis malorum, atque iniuriarum perpeſſionem, & eximiam erga Deum pietatem. quapropter non in cacodæmonas modo occinuit, ſed in eas, quæ ipſis ſuggerentibus extimulantur, magiſque efferantur, animi perturbationes. atque horum facinorum teſtes ſunt plerique quorum quidem aliquot, dum adhuc ſuperuiueret, curauit, bonamque valetudinem impertiuit Athanaſius. aliquot vero etiam, qui ardenti cum fide, ac deſiderio accederent, dum is ad cæleſtem digrediens feſtinabat vitam, propter quam corporeis vinculis animum ſoluere deſiderabat, vti liberius, ac ſanctius Chriſto conuiuens, illuſtriore eiuſdem contemplatione frueretur. Eliæ, atque Eliſei aſceticam, diutamque imitatus eſt vitæ rationem: Zelum etiam, ſed non ignes exſpirantem, eſt imitatus, neque flammas de ſuperiore loco deducens, impioſque cæleſtibus incendijs deuorans; neque vero etiam iniurioſis contumelijs conuiciantes famelicæ immanitati ferarum epulum exhibentem, (nam quoque iſthæc illa ætas expoſcebat, ſi Deus calamitoſis cladibus ſeueriora remedia adhibere decreuiſſet) ſed grauibus, quæ talem decebant doctorem, alloquijs diuinæ ſapientiæ ſale conditis, vitæque innoxiæ conſonis, cō plures facinoribus, ac vitijs deditos ad bonam frugem correxit. nouit enim Chriſti Domini veſtigijs inſiſtens bonos alloqui, ſed aliquanto ſeueriores, ac non Euangelicos diuini ſpiritus impetus, vt bonus pacificator mitigare. ad hæc Beatum in ſeipſo Danielem effinxit, atque vir cæleſtium quidem deſideriorum effectus eſt. itaque corporis luxum, atque illecebris viriliter obſiſtēs cæleſtiaque ſolum, ac diuina, & in quibus Deum inueniret, deperibat. idem exēplo trium adoleſcentium, apud Babylonē, corporearum flammas voluptatum, veluti ſopitas iam fauillas deſpiciens, ſuperior inde euaſit, & reuiuiſcens ſubinde incendium de ſubito conculcauit, ne qua ratione ſibi in

Christiana liber ac Dynaſtas reprehendit.

corde

corde huiuſcemodi imagines immotarētur ipſa innue letifera, contagioſaq; idola venerari videretur. quod ſi ſanctiſſimi illius Ioannis (quo nemo inter mulierum liberos ſurrexit maior, qui primum viuens apud viuos, tum mortuus apud inferos verus Chriſti Prodromus cucurrit, vt veniētem Seruatorem, & Redemptorem ediceret; quique iā ipſum Iordani flumine abluerat, cum noſtras etiam vitiorum labes ibi demerſit) in Athanaſio expreſſam imaginem, viuenſq; ſimulacrum deſideres intueri; tibi ponas quæſo ob oculos fluxarum rerum deſpicientiam, cibi ſobrietatem, vberem dicendi libertatem, mentem nullis obnoxiam perturbationibus; quomodo in primates, ac Dynaſtas inuectus eos redargueret, quod ſacroſanctæ Dei leges poſthabitæ iam ſubmonerentur, nec non conculcarentur. attēdas etiam ad pœnitentiam adhortationes, quomodo Chriſtum iam baptizatum, iterum ad ſententiam de omnibus ferendam de cælo reuonientem, ac potius cuiuſque meritis condignas rependentem vices, indicaret.

Chriſtiana libertate Dynaſtas reprehendit.

Quod ſi Chriſti quoque diſcipulorum veſtigium aliquod expetat quis adinuenire; pergat is, ac ſpeculetur, ſpectabitq; profecto in Athanaſio totius vitæ aſpernationem vt lucrifaciens Chriſtum inueniret. intentā etiam in euangelij prędicatione ſollicitudinem, in turbulentis rerum euentibus animi magnitudinem, aſſiduam memoriæ beneficio familiaritatem cum Chriſto; ita vt inde nullis modis abſtrahi poſſet, vel auocari. Chriſtum tandem ipſum imitari, eiuſque crucem per omne vitæ ſpatium baiulando ſectari, ſumma ope cōtendit. reliqua vero mundana omnia retrimenta, & quiſquilias exiſtimauit. Apoſtolorum igitur vitam imitatus Athanaſius, adeo ex eorum archetypo viuam imaginem adamuſſim in ſe ipſo effinxit, vt ſiquis in ſe intueri vellet, ſingulorum characteres, attentius diſpiciēs, nihil fere diſſimiles, ſed omninò veros, atq; ipſiſſimos inueniret. Verum iam tēpus eius profectionis venit, neque enim alio cenſeā nomine eius vitę exitum appellandum, quā profectionis, vel potius in patriam reditus ab exſilio.

Et quidem de ſeipſo nonnulla obteſtanti aderant complures grauiter, vehemēterque affecti, eiuſq; ſeiunctionem, quaſi ſummam iacturam, lamentantes. audiebant vero illum vili lectulo iacentem, neque quod ad diuitiarum theſauros attinet, ſtatuentē, nec auri, argentique copiam tutoribus relinquentem, quorum egeſtatem, vt alij adeptionem, magno ſtudio conſectatus fuerat, nec terræ iugera, arborum ſiluas, vineas, greges, armenta, à quibus, quoad vixit ſuper terram, quam maxime fuit alienus, ſed vero de ijs, quibus ſemper inhiauit, alloquentem, quandoque etiam morbi conflictus, conciſe tamen, recenſentem; homo quippe natus erat, etiam ſi excelſior animi eius alacritas in humiliorem corporis ſortem dominaretur. Operæpretium eſt, dicebat, in me ipſum conuerſum de præſenti ſolum à vita digreſſu penſitare, & formidabilem, atque horrendum imperium capeſſere, quique meam ſuſcepturi ſint animam, & quibus locis mihi iter ſit faciendum, hoſtes etiam infeſtos in inſidijs ſemper locatos, viamque nobis latronum ritu, ac prædonum præpedientes cogitare. atque vt olim veſtris commodis ſemper ſtudui, in præſenti, quæ mihi & vobis vtilia ſint, diſquiro, hoc enim diuinæ præſcribunt leges: quæcumque igitur permittit indulgentia temporis, dumque vitæ aliquid ſupereſt, etiam nunc eloquar. equidem ego, vt cernitis, longam ad meos parentes ingredior viam neque in hac amplius mortali vita me adſpicietis, ſed nec mea, amabo vos, admonita per obliuionem contemnatis, quibus vos pro eo diuini amoris ardore, quo omnes proſequor, identidem ſum impertitus: apud vos ero: immo vero potius cum æterno Patre, & Diuino Spiritu, ipſe vobis aderit Chriſtus. itaque diuinum eritis domicilium, animataque illius templa, cuius thronus, cœlum, eſt vero immenſa terræ moles exiguum ſcabellum. ego enim, noſter dixit aſſertor, & Pater ad eum veniemus, qui nimirum mea capeſſit iuſſa, & manſionem apud eum faciemus.

Paupertatis amantiſſim⁹ in vili lecto ſe decſibit.

Præclara ad ſuos monita

Et inter diuina præcepta longe præclariſſimum, & vero primum eſt, toto animæ conatu, mente, totoque pectore Deum peramare; omnes deinde homines, nobis omnium procreatarum rerum proximos, ſicut nos ipſos diligere. hoc enim cetera omnia conſequuntur, vno alterum trahente. etenim quod iubet amore proſequendos inimicos, & pro amico propriam vitam, ſi tempus poſcat, profundendam iubet, iis item qui debent, debita dimittenda alacriter, vt à noſtris nos cæleſtis Pater exſoluat. horrendum patris familias decretum inſinuat, qui ſeruo ſuo quam maxime fuerat gratificatus, magnamque æris vim iam condonarat, hic autem propter minimum æs conſeruum ſuffocabat ſuum. quod etiam docet, vbi benigne egenorum neceſſitudines audiuerimus, per innatum, eumque diuinum animi conſenſum miſerari, exſtimulat ſane, vt quantumuis terreni, ac mortales, quoad fieri tamen poteſt, Deo quam ſimillimi cenſeamur, qui eiuſmodi homines in regnum introducit ſuum, ſeque ipſium eleemoſynæ, ac miſericordiæ indigum confitetur. at eos, qui ferarum ritu, diuinam ſui partem negligentes, inſanis flagrant ſtudijs, itidemque in homines inhumaniter graſſantur, in æternum ignem vnà cum omnium nequiſſimo tentatore, eiuſque ſectatoribus conijcere interminatur. igitur Chriſtum Dominum identidem redigamus in memoriam, iudicem incorruptum, æque ac ſeuerum, formidabili ſolio inſidentem, cuius è conſpectu ignitum flumen erumpet, omneſque patefacta conſcientia ad eius tribunal ſiſtendos, rationemque reddi-

reddituros de ijs, quæ recte, quæue ſecus patrauerimus. itaque ſiquis eorum, qui in Chriſti nomine abluti ſunt ſacro fonte, Chriſtumque induerunt, ad voluptates terrenas eſt propenſior, caueat ne earum ſtudio candidam veſtem reijciat, ne viciſſim è cæleſti thalamo, ſanctorum lætitia, ac tripudijs repudietur. turpe verbum, vt diuinus iubet Apoſtolus, nullum omninò ex ore cuiuſpiam dimanet, id vero ſolum, quod virtutum exemplar effingat, vel alienæ vtilitatis fructum referat. neque enim de malefactis tantum, verum de otioſis etiam verbis, atque adeo de prauis cogitationibus rationem nos Deo reddituros Chriſtus iam nos certiores fecit. quiſque ab omnibus gratiam inire, honeſtiſque in rebus comes eſſe curet; ſic omnes animati eſſe debemus, vt de alijs per emolumenta bene mereri ſtudeamus. nemo profectò, etiam ſi ignorantiæ velamentum obtendat, diuinum iudicium, ac decretum euertet, omnes enim quotidie diuina Euangeliorum præcepta, Apoſtolorum admonita, Prophetarum adhortationes exaudimus.

Quid mihi nunc recenſeantur, ſi cum legitimis hiſce veræ philoſophiæ diſputationibus comparentur inueteratæ Socratis quæſtiones? quarum gratia ſuperbientes Græci ſupercilium attollunt, quod (vt ipſi ſe iactant) is philoſophus timore mortis ſuperior cicutam ebiberit. huiuſmodi enim diſputationes vanæ captant auram glorioſæ, ſcenæque ſunt figmenta, & ſolam induunt philoſophiæ ſpeciem, ac perſonam præſeferunt, quod in ſe, non in alios conuertat, quidquid elaborat: atque hoc crocitat Aeſculapio immolandus gallus à Socrate, eiuſque hominibus placendi ſtudio pleni ſermones, quos apud diſcipulos ſuadere conantes, vt aufugeret criminis periculum, cuius Anytus, & Melitus erant auctores, dictitabat Socrates.

Sed verò hic noſter Athanaſius rebus omnibus id temporis poſthabitis, ad illud vnum incumbebat, ad Chriſti inquam rerum omnium inſpectoris, ac Ephori gloriam amplificandam, perinde atque nihil ſibi eſſet antiquius, ſtudioque dignum, quam gregis ſibi crediti ſalutem accurare, cuius ſtudio Chriſtus mirum in modum ab humana natura aſſumenda non abhorruit, illudque ſtudium, vt perſpicuum ſymbolum, ſuis amatoribus reliquit: atque ideo quamquam eſſet proximus occaſui vitæ, diſcidiumque animæ, & corporis, quæ natura optime conglutinarat, iamiam opperiretur; quæ tamen viuens bene, honeſteque docendo per totam Archiepiſcopalem iuriſdictionem obierat, in memoriam reuocauit: itaque cum in Deum, tum in homines caritatem, arctiſſimo virtutis vinculo Athanaſius colligauit. qui non ſolo verborum ſono, ſed re ipſa, recteque factis ad extremum vſque halitum ea virtutum omnium reliquit exempla, quæ ante oculos poſita tamquam aſtra diſpiciamus. vt quotquot in tenebricoſo gentium idololatriæ deditarum fluctuantes mari, omneſque vitæ decumanos fluctus, tempeſtateſque obortas, & à communis, infenſique hoſtis inſidijs excitatas procellas eludentes enauigemus, ac aliquando tandem ad tranquillum Chriſti regni portum appellicemus. interea magiſtro vtamur Athanaſio, qui quaſi peritiſſimus gubernator, clauum tenens ad puppim ſedeat, noſtram ſubinde fiduciam excitet, vt ad ea demum, vnde noſtræ ſalutis pendet facultas, extimulet. hanc igitur filijs ſuis relinquens hæreditatem ſanctiſſimus Athanaſius, protenſis ſpecioſis pedibus, & innocuis compoſitis manibus, oculiſque grauiter, & religioſe ad cœlum ſublatis, atque ita demum locutus, in manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum, iucundus, ac valde hilaris animam ab Angelorum multitudine iamiam adducendam exhalauit.

Illuſtrium exẽpla virtutum, Athan. hæreditatẽ ſuis reliquit.

Placide moritur.

Homo quidem dierum Spiritus Sancti plenus, plenus item diuinæ munificentiæ donis, cum cæleſtem laborum remunerationem liquidò perſpiceret iam adhærentem, eam afflictationum tolerantiam ſibi vendicauit, vt cæleſti voluptate potiturus quidem, non ante actæ vitæ pertæſus videretur. maturum diuites frumentum in cæleſtibus horreis condendum, itaque ab omni collectus frugibus innata vitioſitate alienum, vt perpetuo incorruptum fore etiamnum facile cenſeretur; atque ideo in cæleſti Sanctorum ſenatu vitam merito viuit immortalem, eiuſque merces eſt multa nimis apud altiſſimum Deum. Floret item vt palma, vtque cedrus augetur, & amplificatur, vt vberes nobis, qui in ipſum ſuſpicimus imitando, dulceſque afferat fructus, vtque ad varios efferueſcentium perturbationum æſtus leniendos ſubitariam vmbram adminiſtret. quo circa memoriam apud nos immortalem conſecutus, inextincto æternæ gloriæ lumine apud ſuperos perfruitur.

Miracula ad ſepulchrum

Reliquit vero nobis ſacroſanctum ter beati corporis ſepulchrum, quod veluti perennis fons remediorum, curationumque riuos omnibus cum fide accedentibus vbertim effundit. quamobrem in eo inſpicere exiſtimemus Athanaſium, quem dolore pariter, ac deſiderio incomparabili ad illud accedentes complectamur, vt patrem veneremur, &, qua par eſt, caritate proſequamur, tamquam optime de nobis merito, gratias agamus immortales, tamquam medico: cum animi ægritudines, tum corporis exponamus, & ad eius medicamenta feſtinemus. enimverò hic ad Athanaſij ſepulcrum inuiſendum veniunt, qui longioris peregrinationis iter inſtituunt, vnde iam proſperum reditum benepreeati, domum reuertuntur. mulieres etiã nunc viris, nunc filijs præſens medicamentum, & mortis prolationem de-

Et peregrinationes è longinquis regionibus.

pre-

precatæ impetrarunt: qui rigida potentioris manus tyranni de opprimuntur, patronum inuocant. Athanaſium quibus per calumniam aliena facinora adſcripta ſunt, atque per immeritam criminis iniuſtam notã ad forum rapiuntur, ſtrenuum propugnatorem ſentiunt Athanaſium: denique vt ſummatim dicam, omnes Athanaſium omnia factum, cuiuſque auxilium implorantes, in cælum ſublatis manibus, votorum iam compotes, ac lætantes reuertuntur. cum enim experimur quaſi alteram Siloem, nobis omnia perturbationum incendia exſtinguentem, omniumque animos, & corpora irrigationibus vnguentorum fragrantiam ſpirantibus perluentem. atque horum beneficiorum, nos quoque participes fieri exoptamus, bonorum omnium auctori, & in ſanctis ſuis glorioſo gratias agentes Deo; eum enim decet omnis gloria, honor, veneratio, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctũ, nunc & ſemper, & in omnium ſeculorum æternitatem. Amen.

Vide Animaduerſ. fol. 18.

Anni Chr. 888. 23. Septẽb.

CERTAMEN SS. MM. ANDREAE, IOANNIS PETRI, ET ANTONII QVI IN AFRICA MORTEM OPPETIVERE

Ex Græcorum Menæis.

1 BAſilio 1 Græcorum Imperatore, in tota Africa rerum potiebatur crudeliſſimus tyrannus Abrachen, 2 genere
2 Agarenus. hic vbi Syracuſas
euertit (eſt 3 ea vrbs Sici-
3 liæ Metropolis) illinc Ioannem vnà cum filijs Petro, & Antonio immatura adhuc ætate abduxit, quos è veſtigio iuſſit Agarenorum literis informari. atque hi ſimul adoleuere, ac iudicio, & moribus multos excellere cœperunt, ingenti admiratione perditi hominis animum perpulere; plane vt
4 Antonius 5 quidem Genicus, Petrus 5 ve-
5 ro ſacellarius à Rege deligerentur: veruntamen illi clam eſſe Chriſtiani minime deſiſtere, quamquam palam Sarracenorum res agere videbantur. ſed haud diu res latuit. etenim Abrachẽ id, quod res erat, ſuboderatus, ingenti furore percitus, pedibus eorum arcte deuinctis, nodoſis fuſtibus male in homines animaduertit; adeo vt verberum numerus, quibus B. Antonius pedibus pulſatus fuit, ad tercentum peruenerit. quin carcere concluſus, Deo gratias agebat. poſt aſello impoſitus, ingenti militum turba comitante funiculis vinctus, per mediam vrbem circumagitur. ſed Petrum veſtes exui iubens, deinde ſcipionibus humeros, ventremq; male contundunt, mox in carcerem coniiciunt. eo igitur Tyrannus cum adduxiſſet,
6 brachia, manuſque duriſſimis lignis confringit; tum coxendices, tibiaſque, ac demum pedes comminuit, plane vt oſſa omnia commitigata ac trita pene viderentur, caroque ipſa colliquata defluxiſſe vnà cum ſanguine. ad hæc cumulo ex carbonibus aggeſto, accitoq; fabro ferrario, cãdente forcipe eorum verenda iubet abſcindi, ac ſuis Beatorum Martyrum ora proiici. his in ſanctos viros peractis Ioannem eorum patrem in medium trahit, ac læua collum prehendens, ſuo, quem geſtabat gladio, illi iugulũ fodit. itaque ſuper cariſſimis filijs collapſus animam efflauit. Poſt in ingenti pyra ſuccenſa, Sanctorum Martyrum corpora eodem ſimul igni conflagrarunt. ceterum B. Andreas, ætate valde affecta, multos annos in vinculis exegerat, fame, ſiti, frigore, cetériſque id genus calamitatibus confectus, ac ſquallidus, quod Tyranni iuſſis nollet obtemperare. Quid itaque capit conſilij bellua immaniſſima? in equum inſilit; correptaque haſta, recta in ſanctum virum incurrit, mucronemque in illius pectus adigit: ſed Martyr inclytus Deo gratias acturus cũ vocem erupiſſet; ſtatim carnifex immaniſſimus accedens, altero ictu ceruicem figit. ſic gemino haſtæ ictu confoſſus humi concidit ſanctus vir. tum ſacrum illius caput gladio abſcindunt; atque is eorum 6 martyrio præclariſſimo finis fuit. 6

1 # MARTYRIVM

Anni Chr. 903.

SANCTI PROCOPII
EPISCOPI TAVROMENII
EIVSQVE SOCIORVM

SCRIPTORE IOANNE DIACONO NEAPOLITANO

2
Sarraceni Panormi rebellant.
3

ANNO 2 Imperij Leonis, & Alexandri 24. Sarraceni, qui Panormi degebant, à Re.e 3 Africano, quod eius parere imperijs recuſarent, defecere. qua ille rebellione efferatus filium ſuũ magno cum exercitu miſit, vt capta Panormo, ſtatim Rhegium traijceret, vrbeſq; Græ
4 corum, propter 4 fœdus, quod cum Panormitanis fecerunt, expugnaret. Mox Regulus

Rex Afr. ex vitoré exercitú mittit.

mandata parentis excipiens properanter abijt, obuiamque ſibi Panormitanum exercitum eum fudiſſet, eodem quo congreſſus fuerat impetu, illorum vrbem cepit. inde nauibus conſcenſis Rhegium tranſmiſit. expoſitoque exercitu, Græcorum præſidium, quod ex Calabriæ vrbibus ad auxilium ferendum confluxerat, extemplo in fugam compulit, ſoloque terrore in diuerſa præcipites egit. irato autem Deo mortalium culpis, nullo labore opidum illud ingreſſus adeo (dolendum dictu) in cædem efferbuit, vt nulli ſexui, nulliq; ætati parceretur. Poſt immaniſſimas itaque ſtrages, quas tota paſſim vrbe neſandiſſimi hoſtes dederunt, ad diripiendum ſolita rapacitate conuerſi ſeptemdecim fere hominum millia latitantiũ inuenerunt. quos inter, Epiſcopum ipſum Cygneo capite, rubo.eque oris decorum Pagani impij, miſerandum in modum, abduxerunt. Auri verò, argentiq; pondera, aliaque non minimi pretij, quæ illi demoliti fuerant, inſatiabilis inhians tyrannus, in vnum congeri, ſibique cuncta ſtudioſius ſeruari interea iuſſit, dum certius quid haberet, quod patri nuntiaret, aliam addens eiuſmodi cupiditati thecnam. nam propter Heſperiæ legatos, qui vndique ad eum cum donis, ac muneribus confluebant, nonnullis ibi diebus commorari ſe velle cum finxiſſet, ijs poſtea dimiſſis ingenti cum præda Panormum reuerſus eſt. Inde parentẽ ſuum tãti triumphi gaudio geſtiturum exiſtimans, homines miſit, qui ad eum optima quæq; de præda perferrent, totumque rei docerent euentũ. At ille ſecum indignans, crebris filium vocibus exprobrando, degenerẽ appellabat:
5 adijciens, 5 quod matrem, minime verò patrẽ referret. ſi enim, aiebat, ex me natus fuiſſet, haud certe quidém eius mucro Chriſtianis pepercisset, inde ad illos verſus ite, inquit, eumque ad me quam citiſſime redire cõpellite. non enim illius opera, ſed meæ in hanc rem virtute eſt opus.

Quis hæc audiens, temperet à lacrymis? quis non longa ducat ſuſpiria? quis mortalium flagella non deploret? inter tot Chriſtianorum ærumnas & captiuitates adhuc diuina ſæuit indignatio, feruet ira. Ea propter delicta, quibus quotidie, tamquam dapibus, incumbimus, ſæuioribus iactamur procellis, aſſiduis collidimur tẽpeſtatibus; nec tamen reſipiſcimus. væ noſtræ miſeriæ qui ſic quotidianis ſceleribus diuinam in nos iram prouocamus; vt merito de nobis Iob ſanctiſſimus exclamet: cum expleuerit in me voluntatem ſuam, adhuc multo maiora præſto ſunt ei. quid enim? numquid ad correctionem noſtram vnius ciuitatis excidium? numquid populi cædes? numquid diſtractiones variæ ſexus vtriuſque ſuffecerũt? Ah conditio prorſus infelix? Erectus eſt quippe propter te homo nequiſſimus, qui ad diſciplinam noſtram Domini ſeruus ſicut Nabuchodonoſor, vocaretur, cuius cũ ſæuitia tyran nuli filij ſui collata nequitia, velut miſericordia reputaretur.

Reuertentes itaque nuntij filio mandata patris exponunt: quæ ille prius diſſimulanter audiuit. poſt, vbi doloſis quoque literis eſt circumuentus, quibus patrem ſuũ doloſe, extinctum eſſe, nuntiabatur; abijt, regnãdique percupidus, nemine ad conſilium adhibito, in Libyam properauit. quem complexus pater, annulum, quod magni Regis inſigne erat, eius digitis inſerendum tradidit, hęc adijciens; Pro me regnato; ipſe aduerſus infeſtum Dijs, hominibuſque Chriſticolarum genus proficiſcar, vt illud penitus è terra abradam. Sic fatus, extẽplo per præconem eiuſmodi vniuerſo populo terrorem incuſſit, vt ad eum omnes quam citiſſime feſtinarent. Cernens itaque tantam ad ſe confluere multitudinem, omnes, inquit, properemus, vt quod magno Deo gratum eſt, id toto mentis affectu perficere conemur, quatenus 6 paradiſum lactis, & mellis, de quo quatuor flumina manant, mercedis loco ingrediamur. Hæc locutus continuo magno cum exercitu, multiſque opi-

Ira inflammatus aduersũ Christianos cúm classe soluit.

6

Tauromen. in Sicilia depugnat.

opibus profectus eſt. Verum cum in Siciliã peruenisset, Panormum ingredi, vti ſuum domicilium contempſit, omnibus tamen inde pugnatoribus accitis Tauromenium perrexit, caſtriſque ibi locatis, ipſe ciuitatis illius ſitum cum ſolus perluſtraſſet, regreſſus eſt, conuocatiſque nonnullis Aethiopibus, quos corpore perniciores nouerat, dona ingentia pollicitus, ſi qua nullum proditionis periculum, ob difficilem acceſſum, timebatur, vrbem intrarent, ſtrepituque ac vlulatu intraſſe ſe ſignificarent.

Illi latrocinijs aſſueti rem aggrediuntur, manibuſque, ac pedibus ſe raptantes, ad ſummum euadunt. cumque horribili clamore tranſiluiſſe ſe, iam innuiſſent, qui foris excubabant, vociferantes, ad murum acceſſere, fortiterque oppugnantes totam vndique vrbem circumdederunt. Miſeri vero ciues, qui cuſtodijs deputati ad prandiũ perrexerant, non ante ſe captos ſenſerunt, quam hoſtilis clamor, ex induſtria ortus, omnium mentes perculiſſet. Tum infeſtiſſimus ille tyrannus, dum vnuſquiſque, vt in re tali fit, vago diſcurſu perſtreperet, portas confregit, inde cum armatis copijs ingreſſus, tamquam molle pecus eſuriens bellua trahit, manditque, Chriſtianum adeo

7 cruorem ſitiebat. quis nunc vrbis 7 illius cladem, quis inauditas pœnas, quis atrociſſimos cruciatus exprimere poterit? ſane quando minas illius, furoris plenas, paulo ante recenſuimus, iam non eſt opus exquirere, qualem ſe præbuerit, vbi tantæ pertinaciæ facultatem accepit. Re enim vera ex abundantia cordis os loquitur, & quod intus ardet, foras ebullit.

Tamen ex innumeris, quæ paſſim debacchatus ſanguinarius dedit, ſuæ crudelitatis argumentis, illud vnum poſterorum memoriæ commendabimus, vt Saluatoris clementiæ adſcribatur, qui dixit: Pater meus vſq; modo operatur, & ego operor. Nam ſceleſtiſſimus Rex poſtquam ad vnum omnes nõ modo viros, ac feminas, ſed infantes etiam trucidauit, totamque vrbem incendio iuſſit abſumi, ſæuiens adhuc, homines miſit, qui per concaua vallium, per defoſſa terrarũ, perque veprium condenſa, quos fugæ ſubſidium liberarat, inquirerent, atque ad ſe producerent, dignam exinde mercedem accepturi. Illi vtpote rapinarum auidi, cum loca circum omnia perſcrutarentur, fortiſſimum Chriſti athletam S. Procopium, eiuſdem vrbis Epiſcopum, cum nonnullis clericis, ciuibuſque latitantem inueniunt. quos omnes cum tripudijs vincientes ad Regem velociter traxerunt; Mox ille machinator fallaciarum in hæc verba S. Procopium eſt allocutus; quia cano capite, & prudens es, o Epiſcope, iccirco placidiſſime te adhortor, vt noſtris monitis obedias, tuæq; ſaluti conſulas, & iſtorum; ſecus enim qualem ceteri ciues tui, talem me confeſtim experieris! volo autem, ſi legem meam amplexatus fueris, Chriſtianamque religionem abiuraueris, vt ſecundus à me ſis, carior mihi præ omnibus Agarenis. Ad hæc ſubriſit Antiſtes, nec quidquam locutus. tum fremuit Rex, & ridesne inquit, captiue adhuc, ignoraſque cuius in conſpectu ſis? Rideo plane, conſtantiſſimus Chriſti ſeruus reſpondit; video enim illius te ſpiritu afflatum, qui ad iſtam orationem te ſtimulat, Dæmonis. His auditis, cruentus Rex intumuit, ac furibundus ad lictores ſuos conuerſus; Eia, inquit, pectus eius diſſecate quantocyus, & cor ex eo extrahite, vt arcana mentis videamus, & intelligamus. Mirabilis Deus in ſanctis ſuis, mirabilis in maieſtate, faciens prodigia tantam enim ſuo huic Antiſtiti tolerãtiam tribuit, vt dum iuſſa lictores exſequerentur, (vt qui videre, conteſtantur) nefandum ille Regem obiurgaret, ſuoſque concaptiuos, vt nequid formidarent, cohortaretur. adeo vt furens Rex ſtrideret dentibus, cæſumque cor ipſius ei edendum daret; ac denique iam illum adhuc palpitantem tum ceteros decollari iuberet. Nec vero ſatis iſthæc cani rabidiſſimo fuere: ingenti igne ſuccenſo, ſanctorum cadauera cremari iuſſit, verbis quoque increpans; ſic conſumabitur, quicumque meæ noluerit obſequi voluntati.

Procopio Epiſ. & pleriſque è latebris abſtractis, vt Chriſtũ eiurent, imperat.

Epiſcopi pectus diſſecari iubet.

Decollãtur, & ſacra cadauera cremari iuſſa.

Hic iam ſeſe occaſio præbuit noſtras deplorandi miſerias. ſed quoniam martyribus iſtis gratulandum eſt prius; idcircò, id, quod ſupra monuimus, dixiſſe dominum, repetemus. Pater meus vſque modo operatur, & ego operor. Vere inquam tu, Domine clemens, & miſericors Ieſu Chriſte. in his famulis tuis, quos ante mundi conſtitutionẽ elegiſti, operatus es, vt ſancti eſſent, & immaculati in conſpectu tuo: vere tu operatus es in eis, qui præſtitiſti eis vt non tantũ crederent in te, verumetiam vt paterẽtur pro te. quis enim diſpenſationis tuæ laudare magnalia, quis admirari opera poteſt? nihil hic præterea dicendum, niſi ꝙ tuus pſalmiſta decantat. Iuſtitia tua ſicut montes Dei, iudicia tua abyſſus multa; in his enim, quos glorificare dignatus es, tua cõmendatur iuſtitia, in ijs vero, quos puniendos dereliquiſti, humana miſeria deploratur, quæ tuis parére mandatis recuſans, ipſa ſibi iudicium aſſumit. Enimvero nullus nos hoſtis inuaderet, nulla nos arma terrerent, ſi præcepta tua adamuſſim ſeruare ſtuduiſſemus. ſed quoniam proniores ſumus ad malum, nec vllis noſtris meritis, ſed tua tantum gratia liberamur, declara tandem cælitus, quibus ſignis, quibuſue prodigijs à tam nefando hoſte ſaluemur. cognoſcat orbis vniuerſus, quod tua pro nobis dextera dimicans, miſericorditer nos ab illius tyranni comminationibus eripuiſſet, intelligatque, nihil arduum omnipotentiæ tuæ, qui totum orbem velut ſtatera ponderas, inueniri; verum id tamen non eſſe factum, vt ſuper famulos tuos ſtillare magis tua benignitas videretur, laudarentque omnes nomen tuum benedictum in ſecula.

Igitur poſt quam hæc omnia, vt iam diximus, patrara fuere homo Paganus, crudelitatis exquiſitor, nihil ex his Dei iudicio,

Barbarus legatos Italiæ reijcit.

ſed

ſed totum ſuis tribuens viribus, tanta mentis elatione bacchatus eſt, vt cum Italiæ vrbium legatis, qui ad eum fœderis cauſſa venerant, loqui dedignaretur: poſt nonnullos tamen dies, eos in hæc verba per internuncium allocutus, dimiſit. Abeant hinc ad ſuos, eiſque renuncient, totius in me curam Heſperiæ reſidere, meque ex eius incolis, quemadmodum placuerit, ita diſpoſiturũ.
8 An 8 ſperant Græculum mihi aut Franculum obſiſtere poſſe? Vtinam eos omnes in vnum coactos inueniſſem, nt ego ijs, quæ ſit bellorum virtus, ac robur, oſtendiſſem. Sed quid eos demoror? abeant, ſibiq; perſuadeant, non ſolum illos, verumetiam Pe-
9 truli 9 ſenis ciuitatem cum illis Germa-
10 nicis, 10 quin etiam, quod vnum reſtat, & Conſtantinopolim proficiſcar, eamque conteram in impetu fortitudinis meæ. Hæc cũ dixiſſet, reuertentibus illis, ipſe in Conſentinas partes, caſtra ibi metaturus, exercitũ ſuum adduxit; legati vero cum omnibus ſuis, non impetrata pace reuerſi ſunt, vt ciuitatum interruptos reſarcirent muros, propugnacula diſponerent, & quæ neceſſaria erant, raptim ex agris in vrbes comportarent.

Corpus S. Seuerini Neapolim deportatur.

Tum agitatum à Gregorio Conſule, Stephanoque Epiſcopo, & optimatibus de Caſtello Lucullano, decretumque eſt, vt ciuibus Neapolim tranſportatis opidum euerteretur. quo audito, Ioannes Abbas Cœnobij S. Seuerini, à Conſule, & Epiſcopo precibus obtinuit ſuis, vt corpus beatiſſimi Confeſſoris, quod erat in Lucullano, in Monaſterium ſuum deferretur, vt quod ſuo nomine inſigniret, corpore etiam cohoneſtaret. igitur Conſul vna cum optimatibus, & populo ad Lucullanum profectus, perficiendæ rei, opidum ſpatio quinque dierum ſolo æquatum eſt. 4. idus Octobris Epiſcopus vna cum Clero regreſſus, vt S. Seuerini corpus perquirerent. vbi in eius Baſilicam ventum eſt, peractaque Miſſarum ſolemnia inchoato pſalterio, humus fodi cœpta. tumulum vero, ſub altare extructum, cum operuiſſent, vacuum nacti, ſub eoque alterum inanem etiam comperiſſent, animis conſternati, operam pene deſponderant, ſed in ſpem erecti, altius ſuffodientes, ſepulchrum inuenerunt, in quo cæleſtis erat theſaurus, vniuerſa ſcilicet membra, articulis cum ſuis compaginata. quo viſo, omnes præ lætitia lacrymantes, Deum in ſancto ſuo collaudabant. ſed Epiſcopus cum ſacras reliquias obſignaſſet, Neapolim regreſſus, optatum Abbati nuncium tulit. is appetente nocte, vnà cum cœtu Monachorũ ad Lucullanum deuenit, celebratiſque primum matutinis hymnis, candido induti amictu, ad antrum deſcendunt, ſacrumque corpus in præparato loculo condunt; deinde in pſalmodia ad diluculum vſque peruigilatum eſt. poſtero die, oriente ſole, Epiſcopus vnà cum Clero, Dux, optimateſque, & populus cum vexillis Dominicæ Crucis, odoriferiſque thymiamatibus, obuiam ad opidi campum proceſſere. atque vbi loculum venerati ſunt, Clero ex Latinis, Græciſque alterni concinente, Neapolim ad Monaſterium S. Seuerini eum luminibus deduxerunt. Epiſcopus autem ſanctiſſimũ corpus, vna cum Dominici Prædeceſſoris, & SS. Martyrum Geruaſij, & Protaſij reliquijs, quas cum eo collocatas reppererant, honeſtiſſima cum pompa ſub altare condidit.

His itaque 11 patratis, vix dum ſex dies effluxerant, cum viſu formidabile, dictuque mirabile prodigium in ſententiam omnibus timorem incuſſit. Aſtra namque toto paſſim cœlo commixta per noctem volare, militumque inſtar confligentium, alterno viſa concurrere diſpari. hæc aliaque variarum formarum monſtra, quæ diuerſis in locis apparuiſſe conſtans fama erat, adeo panidos iam omnium animos proſtrauere, vt ad Deum confugientes, votiuis ſupplicationibus, in melius eiuſmodi portenta vt conuerterentur, expoſcerent. ſed cum precibus dies, nocteſque intenti, diuinum ſibi nomẽ conciliarent, B. Seuerinus cuidam ſe adoleſcenti prætulum obuium dedit, monuitq; ne veſano metu fluctuarent; adeſſe ſe, qui opem ferret, omnibuſque ipſorum rebus intereſſe. ſed quoniam populus partim tyranni minis, partim etiam ingentibus portentis formidoloſus, ab aſſiduis precibus non deſiſtebat; diuina clementia factum eſt, vt ſubito fama perferretur, interijſſe Regem, eaque ſigna necem ipſius portendiſſe. Tunc omnes dubia geſtiente lætitia, id verum vt eſſet, enixe rogabant. Eia nunc, bone Ieſu; eia mœſtorum cõſolator, à famulis tuis mœrorem abſterge. Veniat, oramus, certus nuntius, qui ſuperbiæ filium, deſertorẽ Eccleſiarum, Sanctimonialium ſtupratorem Virginum violatorem, ſanctorum virorum combuſtorem, contemptorem omniũ, qui ſuperbe ſe contra templa, nomenq; ſanctũ tuum erexit, digna referat clade contritũ. Deijce illum, deijce, Domine, quemadmodum Pharaonem, qui in curribus, & equiribus ſuis confidebat, gladio virtutis tuæ. Et nunc, Domine, Rex Regum, clemens, pius, ac miſericors, ſalua nos de manu eius, quatenus eruti, ac liberati ſine timore omnes laudare mereamur, ac benedicere nomen ſanctum gloriæ tuæ.

Populorum preces, in Tyranni interitum conſpirant.

Igitur haud multo poſt, cum è noſtratibus quidam, qui diu in ipſis hoſtium tentorijs commoratus fuerat, rediſſet, Gregorio Conſuli inſolentis Regis obitum ſciſcitanti, in hunc ferme modum expoſuit. Cum protervus ille ad Conſentinam vrbem expugnandam, exercitum ſuum ſtudioſis ſucceſſibus deſtinaſſet, nec res votis reſponderent ſuis, quin etiam filium 12 ſuum cum valida pugnãtium manu ibidem amiſiſſet, 12
conſternatus animi, haud longius locari caſtra præcipiens, multa ſuper eam ciuitatẽ, regionemque omnem; multa ſuper vrbem Romam iactitabat. ſed dum in magno curarum æſtu fluctuaret, in quadam B. Archangeli Michaelis æde decubuit, ſomnoque ſe dedit. mox in ipſo ſtrato furenti ſenex quidam grandæua imagine apparuit. Ad quẽ

Filiũ, cæſo ſublatũ præripit Deus.

Mox Patrẽ D.Petr. telo percuſſit.

ille: Cur iniuſtus ad me auſus es ingredi, morituræ quid adſtas adhuc, nec te ſotas proripias? Verum ſenex baculum, quem manu tenebat, in veſanum conıecit, eoque in fęmore percuſſo, ſtatim euanuit. Tunc illum è ſomno excitatum ingens pauor inceſſit: mox per caſtra miſit, vt ſi quem Latialem inueniſſent, ad eum quantocyus perducerent. me inuenientes, properanter ad eum adduxerunt: interroganti, qualis, quantuſque ſit Petrus ſenex? turbatus ego, neſcio, inquam, Domine, quem Petrum memoras. At ille Romanum, aio; nuſquam eum depictum vidiſti? ſtatim ego facto animo, Domine, ſenem dicis, grandæua imagine, caput, barbamque attonſum? Hic ipſe, inquit Tyrannus, me percuſſit. nam cum lecto me dediſſem, meumque cor, varias captum in curas, ſuper Heſperiæ, Romanæque preſertim vrbis demolitione diſsecaretur, repente viriliſ ille ſenex apparuit, magnaque vi telum contorquens, latera mea tranſfodit. ſic fractus iã ab illo die, nequaquam ſurrexit; ſed ingraueſcente in dies dolore, paucis diebus inteſtina omnia emittens ſtygia regna petijt; Elyſiumque illum lactis, & mellis, quem pro Chriſtiana perſecutione ſuis falſidicus olim promiſerat, inuenit. Mox nepos eius regni hæres ab eo relictus, ex ingenti illo quamquam diſcordi exercitu multos naufragio, domum cum reuerteretur, amiſit. Hactenus quæ de nefario Rege neceſſaria videbantur, perſtrinximus, ad laudem Domini noſtri, Ieſu Chriſti, qui regnat Deus per ſecula. Amen.

Vide Animaduerſ. fol. 21.

V I T A

Anni Chr. 903. 17. Auguſti

S. ELIAE IVNIORIS

SCRIPTORE ANONYMO MONACHO, fere Synchrono,

Ex M.S. Codice Græco Monaſt. S. Saluatoris.

1 OPeræ pretium 1 eſt, qui pro virtute, ac pietate ſtrenue decertarunt, eorum pugnas, ac præclara facinora non modo verbis exornare, laudibuſq; extollere, ſed frequentiſſimis etiam, ac religioſiſſimis celebritatibus cohoneſtare, ac venerari. quid enim hoc præclarius, vel ſola memoria repetẽdo, conari aliquis poteſt? quid vtilius, quid ad ſanctimoniam comparandã, animique cogitationes ad diſciplinæ præcepta dirigendas aptius? quid ad impellendos auditorum animos ad virtutem acrius? neque enim æquum eſt, hominum à pietate abhorrentium vitas literis commẽdari; eos verò, qui in ſanctis, pijſque exercitationibus totum vitæ ſuæ curſum confecerunt, ſilentio occultare, illorumq; facinora ſempiterna memoria, & admiratione digna, omniumque vtilitati maxime accommodata, ea vero contemni, ac per ſummam ſocordiam ſine vllo honore prætermitti. Quæ cum ita ſint, veſtra auctoritate compulſus ad præclariſſima celeberrimi patris

2 noſtri Eliæ 2 Iunioris facta componenda, primum equidem verebar, ne illotis, quod aiunt, manibus, ea nimis audacter tractare viderer, quæ nulla ſunt ratione contrectanda, priuſquam mecum expendere didiciſſem, quo pacto ad ea aggredi, & de admirabilibus Dei Optimi Maximi prodigijs verba facere oporteret; Dei enim vere ſunt; quamquam eius famuli, pro ſuo quiſque virtutis modo patrare videantur.

Ad hæc ſuperuacaneum exiſtimabam, quæ vos nuper recenſuiſtis, eadem nunc in medium afferre; quæ ob humile, incultumq; noſtrum dicendi genus, paucis probatum iri optime ſcio. Verum enimverò cum videam graue periculum impendere ſeruo, qui acceptum à Domino talentum in humum defoderit, atque occultarit, nulloque auctum fœnore neglexerit: prætermiſſis omnibus ad ipſam rem aggredior, rerum pręclare geſtarum fructus vobis afferens vberrimos ab agricola illo, omni admiratione digniſſimo, qui ab ipſo cæleſtium orbium tractu nos intuetur, & bonorum omnium auctorem, atque largitorem pro nobis deprecatur, ab eo inquam colono, animorũq; parente, quem laudandum, ornandumque hac oratione propoſuimus. Vos autem Dei populus gens ſancta, regale ſacerdotium, quotquot adeſtis ciues, quotquot indigenæ, quotquot veſtris oculis hominem vidiſtis, quotquot eius famam auribus accepiſtis, oro vos, atque obteſtor, ita verba mea exaudiatis, vt nemo ex vobis ſit, qui ea in dubium

Digitized by Google

dubium vocare audeat, aut nolit illis fidem habere. Iam enim vos, qui illum cognouiſtis certiores reddimini; qui vero ignoratis Sanctiſſimi viri inſignem virtutem, admirabimini. ac certo ſcio ab admiratione in eius imitationẽ vos eſſe traducẽdos. etenim vt quod res eſt, dicam; præclariſſimi huius aſcetæ vita ijs, qui illius ſtudio efferuntur, certiſſimam ac tutiſſimam in cœlum viam ſternit, atque communit, cuius ego precationibus maxime confiſus iam nunc narrationem exordior.

Sanctiſſimus Pater Elias, cœli incola beatiſſimus, qui vniuerſo terrarum orbi miraculorum ſplendore enituit, ac rebus pręclare geſtis nobis ad Deum contendentibus facẽ præluxit, optimum monachorum exemplũ, ac regula antiquiſſimis illis patribus, qui virtute, & miraculis maxime claruerunt, longe ſimillimus, terrenus ſane Angelus, homo profecto cæleſtis, fuit genere Siculus, in vrbe, 3 quæ Enna appellatur natus parentibus illuſtribus, ac pijs, qui etiam à nobiliſſima Rachetarum familia genus ducebant. quem ſimul in hanc lucis vſuram mater edidit, Ioanni nomẽ indidit. vt vel hinc agnoſcas, quemadmodum idẽ, quod Christi Præcurſor, nomen eſt ſortitus, ita maxima fuiſſe gratia ab ipſis incunabulis à præpotente Deo impertitum, & iiſdẽ, quibus Elias, paſſibus ingreſſurum, eadem gratia donatum.

3 S. Elias Ennæ in Sicilia natus, ex nobili Rachetarum familia.

Eam vrbem cum eſſent Carthaginenſes 4 depopulaturi, parentes filium, ac pauca de ſuis opibus accipientes, in Sanctæ Mariæ 5 Caſtrum ſeſe recipiunt. eò loci cum verſarentur, magnam capiebant lætitiã, quod puerum octauum iam annum attingentem viderent, & ſibi morigerum, & in virtutis via progreſſus facientẽ. dederat enim illi Deus vt futurorum exitus longe prouideret. eum ſicuti olim Samuelem e matris vtero diligens, & iam inde a puero, vt Ieremiam, Sanctorum numero adſcribens.

Illius ſanctitas à puero pręluxit

Hic, cum in nocte dormiret, viſus eſt in ſomnis audire, qui diceret: oportet Ioannes te captiuum in Africam abduci, ac barbaris ſeruitutem ſeruire, vti multos inibi, qui non ſatis ſunt in religione firmi, in virtutis viam dirigas, atque confirmes. id ſimul parentibus aperuit, tanta diligentia ſeruabatur, vt extra vrbem ne latum quidem vnguẽ excedere ei per parentem liceret. verum ad duodecimum annum cũ adoleuiſſet, ac multo majore gratia cumularetur, ſacræ precationi diutius vacare cœpit, vt qui ex Apoſtolo audiuiſſet, ſine intermiſſione orate. porro non modo ante, ſed poſt ſomnũ etiã orare conſueuerat. diuinis literis ſedulã operam nauabat, quæq; ex his excerpſerat, animo aſſidue volutabat, ſtudens ſe pro dignitate illis reſpondere, qui ipſum ad ſe vocauerat. cum vero memoria repeteret, quæ de ſeruitute in ſomnis vidiſſet, impendio magis precabatur. Domine Ieſu Chriſte, qui voluntatem timentium te facis, ac preces eorum exaudis, quando tuæ ita viſum eſt bonitati, fac in probum herum incidam.

Sancto igitur Spiritu afflatus, quæ oppido euentura eſſent, cœpit ante prædicare; quẽadmodum hoſtes in vrbem impetum poſt tres dies facturi eſſent, multorumque hominum ſtragem edituri, eos nominatim appellãs, qui ea clade mortem eſſent oppetituri. Igitur populus ad eum coactus rem melius ex eodem audire pręgeſtiebat. Tum ille diuinum os adaperiens, eos ad pœnitentiam adhortabatur, ſceleribus, ac flagitijs ſe continerent: vitam degerent virtutibus præclaram; ſtuderent caritati, non fictæ, vt ait Apoſtolus, & ſanctificationi, ſine qua nemo vmquam Deum videre poteſt. Simul aduerterent illud Euangelij; omnis arbor, quæ nõ facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Hæc cum ille prędicaret, boni omnes gaudebant in tenera ætate, maturam quamdam, ſenilemque prudentiam agnoſcentes. ac nonnulli quidem veluti diuino cuidam Vati, alij tamquam homini, ſacris myſterijs per cæleſtes illas mentes initiato, attentas aures præbebant. at vero ſtulti quique de plebis fæce nihil minus habitantem in adoleſcente SpiritusSancti gratiam attẽdentes, diuinare illum, ac vaticinari, malaque ominari dictitabant.

Cladem prędicit, quæ caſtro euentura eſſet.

At cum Sarracenorum aduẽtus iam propius immineret, re diuinitus cognita mandat populo, ſibi cauerent, rebuſque ſuis inuigilarent: non diſſimulanter nuntians, certam omnino barbarorum incurſionem. Verum cum parentes in vicum neſcio quẽ neceſſitate compulſi profecti eſſent; ipſe ſolus domi ſubſtitit. interim quodã die ab æqualibus cogitur, aliquantiſper cum his extra vrbem exire. igitur non multo longe progreſſi cum eſſent, continuò in eos Sarraceni inuadentes, omnes capiunt. in quibus cum ſe captiuum videret, puer Deo acceptiſſimus, continuo ſe fletu conficiebat, memoria repetens, quæ Deus ſibi per quietem dixiſſet, ſe nimirum in Africã aliquando abducendum. Sed Dei prouidentia, qui omnia facili negotio conficit, factum eſt, vt à quodã Chriſtiano, qui ex illa eſſet regione, emeretur. Igitur cum illinc ſoluerent, & ſe alto committerent, ſane quam acerbe querebatur, diuelli, ac ſeiungi à complexu cariſſimorum parentum; adeo vt præ nimio animi mœrore ſomno occuparetur. ibi in ſomnis ſibi adeſſe viſus eſt, qui diceret; quid ita fili, te lacrymis, & angoribus afflictas? & puer, quidni, inquit, fleam, cum in hac ætatula meis me orbatũ parentibus videam? atque ille, ne ita te excrucies. Deus enim te genitoribus tuis hodie reddet, ac ſimul qui tecum ſunt omnes, qui erant ad viginti ſupra ducentos. is autẽ ad hominẽ, quẽ videbat, quis tu, inquit, es, Domine qui mihi iã proſpera ac ſecunda nuntias? ego ſũ, inquit, Chriſti diſcipulus, & Apoſtolus Ananias. ſed profecto quidẽ rectius intelligemus, cũ non tam Ananiam fuiſſe, quam cæleſtem gratiam à Deo collatam, quæ adoleſcentẽ vel ab ipſa ineunte ætate mirum in modum ornauit, atque cohoneſtauit; quid enim ſibi velit, Ananias, quã gratiæ donatio, vel Dei gratia, ſiue etiam gloria?

A Sarracenis capitur.

Hæc

Hæc etiam viſio ijs, qui primas in naui tenebant, eſt oblata, qui audire viſi ſunt: agite iam curſum conuertite, ac puerum hunc miſſum facite; vt pote qui Dei mancipium ſit. ſin minus pro certo ſciatis in manus 6 Græcorum militum vos hodie deuenturos: ij vero, quæ per uiſum cognouerāt ridentes, ac nihil facientes (impuris enim mentibus nihil boni poteſt offerri, cui fidē habendā eſſe cognoſcant) curſum ſequebantur. iam octaua hora præterierat, cū nauigium apparet, quaſi Syracuſis ſoluiſſet, maximum, ac longe velociſſimū, inſtructū hominibus robuſtiſſimis, ac bellicoſiſſimis, ac iaculandi peritiſſimis, qui ſimul hoſtes præuertere facili negotio, opportuneq; prædones flagitioſiſſimos ſubito aggreſſi, eos capiunt. captiui in libertatem aſſeruntur, ac puer ſanctiſſimus cariſſimis parentibus reſtituitur. quoniā Dominus nō deſpicit ſperātes in ſe, vt eſt in pſalmis: & prope eſt Dominus ōnibus inuocātibus eū; omnibus, qui inuocant eū in veritate. Verū cum tres annos, cū ſuis parentibus verſatus eſſet, ijſq; ſe dicto audientē omnimodis præſtitiſſet, pater naturæ cōceſſit, mater a coniuge viduata in filio poſt Deū ſpes ōnes ſuas collocauerat, vtpote quę neminē alium haberet, cuius ope, ac ſubſidio ſe miſera ſuſtentaret.

Diuinitus admonetur in Africam abductā iri.

Quæ cum ita eſſent, ad ſancti adoleſcentis aures vox diuinitus affertur: Egredere de terra tua, & de cognatione tua, ſicut inſignis ille Patriarcha Abraham. age iam ad nos concede, & trauſmiſſo mari periculoſiſſimo, in Africam tranſijce; quemadmodum olim à principio tibi eſt demonſtratū. Tum is Dei Opt. Max. iuſſa libenti ſane animo capeſſens, magnoq; peregrinādi deſiderio inflammatus, eidem ſupplicabat, quam primū rem conficeret, ſeq; ſaluum in tanto rerum diſcrimine tueretur. ſecum inde reputabat, vndequaq; præſtare, hominem Chriſti gratia munitum peregre eſſe, quam domi cum propinquis, ac neceſſarijs vitam iucundiſſimam omnibus voluptatibus cumulatā trāſigere. Non multo poſt ecce tibi Agarenorum irruptio priore longe crudelior, atq; immanior. cumq; ab ijs, quæ ſupra memorauimus opidis longe abeſſet adoleſcens, (iā enim ad præclara certamina vocabatur) ab illis comprehenditur, rurſuſq; à quodam homine Chriſtiano emptus, in Africam abducitur. is alteri etiā Chriſtiano coriario multis opibus affluenti vendidit, qui liberalem adoleſcentis aſpectum, morumq; ſuauitatē ac diſciplinam perſpiciens, tum aſſiduum precationis ſtudium, in obſequendo ſedulitatem, animum ſimplicem ac ſine omni dolo, ac faſtu, morigerum, ac lenem, cœpit illum vehementer diligere. ac veluti Aegypto Ioſephum Pharao, ita hunc domui ſuæ præfecit, reſq; omnes eius curæ, ac fidelitati credidit, atq; commiſit. eo loci eam viuendi rationem tenuit, quæ Deo eſſet acceptiſſima, carnem ſpiritus imperio premens, ac domans, adeo vt non modo Chriſtianis, qui inibi verſabantur, ſed ab ipſis Iſmaelitis, & ſuſpiceretur, & cōmendaretur

A Sarracenis in Africā abducitur.

Dæmon multa mouet in adoleſcentem.

Verum enimvero bonorum omnium hoſtis infeſtiſſimus, qui fidelibus ſemper inuidere, eoſq; odiſſe conſueuit, tantā videns in adoleſcente virtutē, iniquo ſane animo ferebat. ſed amentia, ac furore elatus, omnes vndiq; illi inſidiarū machinatione locat, ac ſtruit. nunc miſere hominē perturbat, ac diuexat, nunc prauas animo cogitationes ſubijcit. poſt paullo dulciſſimæ parētis, neceſſariorū diſcidium in memoriā redigens dire puerū afflictabat. hic vero oratione, ac magna in Deū fiducia fretus, ōnes illius conatus, ac dolos præclare eluſit, penituſq; euertit. Porro cū ſanctiſſimum adoleſcentē hiſce technis capere ſe minime poſſe aduerteret, ſed contētionibus ſuis multo eſſe præſtantiorē, aliter hominē aggredi tētat: mirū .n. quā facilia ſunt eius in prauū ſtudia. qua vero id ratione præſtiterit, auditote Heri ſui coniugē, quæ cariſſimū adoleſcentē perdite deperibat, infinitis propemodū dolis aggreditur, eoſq; ſtimulos inijcit, vt amoris æſtū miſera ferre nō poſſet. itaq; vultū ſibi inſtar pictoris adeo præclare, nitideq; medicatur, ac ſuco, & ceruſſa depingit, vt lacteū illius candorē diceres, niteteſq: roſas genis eſſe adnatas, oculis, totoq; vultu laſciuiā, ac petulantiā ſpirare, comā calamiſtro vibratam eleganter cōponere, veſtes omnēq; ornatū perbelle, concinneq; ſibi aptare, eaq; demū efficere, quæ peſſima quæq; amentiſſima femina effeciſſet; his vt artibus illum ad ſe pelliceret, tantā pulchritudinis, elegantięq, vim ſuſpicientem, atque obſtupeſcentem.

Sed nouus Ioſephus, vt qui ardentiſſimo continentiæ amore teneretur, firmiſſimus quaſi murus, ac munitiſſimum propugnaculū ſe opponens telis omnibus, quæ noua etiam Aegyptia conijceret, egregie obſiſtebat. corpus per vigilias, ac tēperantiam domans, duriterq; carnē macerās, ac cōficiens humi cubationibus, ac remotis mollioris lecti, balneiq; delicijs. Ceterum multis poſt diebus, ad mercaturā herus peregre profectus cū eſſet, ſeruo domi relicto multo acrioribus libidinis ſtimulis impudentiſſima Diaboli miniſtra cōcitata magis, magiſq; cœpit inſanire; & nō modo in omnibus, quæ gereret, intemperantiæ œſtrum præ ſe ferre, ſed adoleſcentem etiam omnibus libidinis illecebris petulanter adoriri. qui veluti ab igne longiſſime reſiliens a contumelia, ac maledicto ſe continebat, dominij iura reueritus. atq; eadē, quæ Ioſephus vſurpabat: Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo ſua, nec quidquā eſt, quod non in mea ſit poteſtate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ vxor eius es. quomodo ergo poſſum hoc malum facere, & peccare in dominum meum? addebatq; an non ſi hoc flagitij auſim, tellus dehiſcens me abſorbeat? & in profunda infernorum deturbet? an nō in me fulmina cœlū contorqueat? quare alium ex impuris, ſordidiſq; hiſce hominibus pro tua libidine diligas licebit, mulier; me autem non eſt, vt eius verborum lenocinijs, atque illecebris in fraudē inducere, ac irretire ſperes.

Mulier petulantius Eliam adoritur.

Innocentē ĕrā apud maritum ac cuſat.

Illa vero, vt ſuo ſe voto fruſtratam videt,
apud virum, qui in præſentia de mercatura
reuerterat, adoleſcentē hac impoſtura cri-
minatur. Quid, inquit, puerum hunc Siculū
adduxiſti? nēpe vt me ludos faceret? ad ne-
fariū enim ſcelus ſuſcipiendū me inducere
confidentiſſimus, atq; impudentiſſimus co-
gitabat. Ego vero flagitiū ſummopere auer
ſata, vt pudicas, honeſtaſq; matronas decet,
aures, vultumq; alio conuerti. iamq; ab au-
daciæ, impudentiæq; magnitudine perter-
refacta, verberibus in illum animaduertere
cogitabā, ſed metuens nequiſſimi ſerui fu-
gam, cōpulſa ſum contumeliæ infamiā lin-
guæ ſilentio occultare. Iā igitur rē tenes: tu
quid factū oporteat, vide. Hæc ſimul vir au-
diuit, priſtinum amorē in odiū, vt par erat,
conuertit; & ob admiſſum ſcelus fortiſſimū
athletam diris exēplis cœpit habere, nunc
flagris cædere, nunc in capillos inuolare, ſæ-
pe etiā catenis, ac fuſte multare. tum videre
erat ſanctiſſimum adoleſcentē quotidie ma
lis vndiq; circumuentum, magnumq; cru-
ciatum, ac dolorum certamen ſuſtinentem;
lætum tamen, hilaremq; ſpe præmij, ac co-
ronæ, & cum D. Paulo canentem; quid nos
ſeparabit à caritate Chriſti? neq; tribulatio
neq; anguſtia, neq; fames, neq; perſecutio,
neq; periculum. huiuſmodi verbis animam
ſuam appellans, fortiter aduerſa tolerabat,
illud memoria probe tenens. qui perſeue-
rauerit vſq; in finem, hic ſaluus erit.

Igitur cum in hiſce ærumnis, ac calami-
tatibus verſaretur, diuinam ſibi opem adeſ-
ſe ſenſit. illi enim nocturnis precibus vacan
ti adſtitit, qui diceret; bono animo ſis ado-
leſcens: mox enim quibus malis cingeris, eri
piere. nam impura illa, ac ſceleſta meretri-
cula, quæ in hæc te mala coniecit, cadet in
foueam, quam fecit, & in operibus manuū
ſuarum comprehendetur. Vix biduum præ-
teriuit, cum vir eius ſeminam turpiſſimam
cum adultero deprehendit, ac ſtatim domo
eiecit. poſt vero vbi ex famulis cognouit,
adoleſcentē potius a muliere agitatum, cui
facinori aſſentire cum noluiſſet, hanc impo
ſturam ab illa fuiſſe excogitatam, iam tum
magno illum in honore habere cœpit. is ve
ro cum ſe pretio redemiſſet, factus iā liber-
tatis compos, ex ea familia diſceſſit. tum ſa
cra oratoria frequentare, noctes pſalmis,
hymniſque canendis tranſigere. ac vehemē-
ter deſiderabat in Paleſtinam proficiſci, vt
quibus in locis pro noſtra ſalute acerbiſſi-
mos cruciatus Dominus noſter tulit, in iiſ-
dem Deum, ac ſeruatorē veneraretur, ibiq;
ſanctum monachorum habitum indueret.

Deprehēſa heræ impoſtura.

Se pretio redimit Elias.

Hæc ſecum reputanti rerum ſuarum mo-
derator apparens; quam, inquit, ſana, Deo-
que accepta ſunt conſilia tua! proſpere igi-
tur incœptum iter ſequere, & iam nunc fa-
cultatem accipies malis, morbiſq; omnibus
medendi, atque ſanandi. Hanc viſionem
rei confirmauit euentus. cum enim Chri-
ſtianus quidam, ac Iſmaelita inter ſe con-
tenderent, Chriſtianus diſtricto fuſte Iſmae-
litæ caput contudit, atque confregit. is
à propinquis ſublimis rapitur, & in lecto
agens animam collocatur. mox ambos ad
Ameram 7 ſiſtunt, qui improbum facinus 7
admiratus, iubet Sarracenū domum depor-
tari, qui mox ſpiritum exhalaturus videba-
tur; Chriſtianum vero obtruncari. Hæc vbi
reſciuit homo admirabilis, præpropere ad
moribundum accurrit, caput amplectitur, &
ſigno crucis clam impreſſo, priſtinæ ſanitati
reſtituit; adeo vt continuo exſurgēs ad Præ-
fectum adiuerit, populoq; miraculū promul-
garit. Hoc vt audiuit ille, ira in admirationē
conuerſa, (virtus enim vel immaniſſimos,
duriſſimoſq; homines frangere, atq; emolli-
re conſueuit) & cædis reum abſoluit, & ſācto
adoleſcenti hæc libere patrare permiſit.

Tanto ſed enim prodigio paſſim diuulga-
to, omnes de gente Iſmaelitica, quotquot
morbis conflictarentur, ad eū confugientes
tite ſanabātur, ac proinde illū habebāt per-
inde ac hominem cælitus demiſſum ad ſe
curandos, atq; ſeruandos, dignumq; omnes
exiſtimabant, qui tamquam Dei homo in
eorum domos intromitteretur, ac benedi-
ctione impertiret. ac nōnullis Iſmaelitis per
ſuaſit, vt à vana, qua tenebantur, religione
diſcederent, ac ſacro baptiſmate lauarētur.
idq; noctu accerſitis ſacerdotibus prȩſtabat,
neq; enim ibi deerāt ea tēpeſtate ſacerdo-
tes digni, qui præpotenti Deo ſacrū Miſſæ ſa
crificium offerrēt; in quibus enitebat Beatiſ
ſimus Epiſc. Pantaleon, pietate, ceteriſq; vir-
tutibus præclariſſime exornatus; qui & ver-
bis docebat, & moribus verba cōfirmabat.
hic aliquando cum ſacris operaretur, homo
Dei candidiſſimam columbam ſupra illius
caput circumuolantem vidit.

Igitur cum hæc mira, vt dictum eſt, à ſan-
ctiſſimo viro ederentur, ac eius doctrina
per vniuerſam regionem paſſim promana-
ret, principes viri gentis Iſmaelitæ apud 8 8
Amerānem in ius vocant, vt qui nouā reli-
gionem in vrbem inferret, ac Mariæ Filium
Spiritui neſcio cui, ac Patri coæternum, ac
conſubſtantialem prædicaret, ac 9. Prophe 9
tam per ſummum dedecus contēneret, eiuſ-
que vaticinia pro nihilo haberet. Tū fideliſ-
ſimus ille Satanæ ſatelles in carcerem trudi
virum innocentiſſimū iubet, in craſtinū illi
vitam erepturus. Quid interim generoſus,
ac robuſtus pancratiaſtes? non animū deſpō
dit, non rebus ſuis deſperauit, nō expauit ty
ranni minas, non horruit, animoq; conſter-
natus eſt ad latā in ſe de capite ſententiā,
ſed perſtitit conſtans, immotus, imperterri-
tus: expectans affuturum ſibi à Deo ſubſidiū,
cuius factus eſt compos. quippe cælitus vox
ad hominē venit: ſalue, Athleta, cras ab hoc
carcere incolumis egredieris, ac prima luce,
qui ei prouinciæ præerat, & in vincula illum
coniecerat, poteſtatē facit libere abeundi.
Sanctus vero Dei vir, pauliſper cōmoratus,
vt Chriſti fideles confirmaret, in 10 ſanctā 10
inde ciuitatē proficiſcitur: manibuſq; con-
tinenter in cœlum ſublatis Deum ſuæ im-
becillitatis adiutorem implorabat, dicens:
dirige me, Domine, in ſemitis tuis, & ābula-
bo in via tua, & rurſus, viā veritatis elegi, &
iudicia tua non ſum oblitus, & ſpiritus tuus
bonus

Hieroſolymitanam peregrinationem obit.

bonus deducet me in terrā rectā,&in montem ſanctū tuū,te in tabernacula tua,& alia id genus,quæ itineri eſſent accōmodata,crebro vſurpans. Menſe Aprili tandē in ſanctā ciuitatē peruenit·ibi ſacroſanctū,venerādūque Domini noſtri IeſuChriſti ſepulchrū veneratus eſt, vnde reſurrectionis gratia nobis effulſit.

11 Per id tempus 11 Hieroſolymitanā Eccleſiam tenebat Elias Patriarcha,vir admirabilis,cæleſtiq; prudentia ornatiſſimus,qui incōparabili ſapiētia,&doctrina orthodoxa eccleſiā mirū in modū illuſtrauit.huic illius aduētus cælitus eſt indicatus,qui virū adiēs perſpecta, quæ in eo inerat, Spiritus Sancti gratia, (animus enim cū à prauis eſt carnis libidinibus immunis,ac diuino,incōprehenſoq;ſplēdore colluſtratus, alienas animi motiones facile poteſt perſpicere)video,inquit in ſeculari iſto habitu inſtitutū,ſenſuſq: monaſticos. Ille vero vbi cōſilia animi ſui ōnia viro Sāctiſſimo aperuit,cōfeſtim Patriarcha precibus in S.Caluario effuſis, ſacro illū habitu induit, ſuoq; de nomine Eliā appellauit. Voti igitur cōpos factus nouus Elias per aliquot dies in ea ciuitate ſubſtitit,vt ſāctiſſima loca luſtraret,atq;veneraretur:inde ad alia viſenda egreditur,in quibus Dominus noſter noſtrā eſt ſalutē operatus. ac primū in Iordanē fluuiorū ōnium ſanctiſſimū proficiſcitur. inde vbi ex ſacroſāctis illius aquis voluptatē hauſit incredibilē, ad Geneſaret viſendū cōtendit.ibi locū luſtraturus,quo loco panē,ac piſcē S.Apoſtoli comederant,q̄ illis poſt ſuā reſurrectionē Chriſtus Dominus diſtribuerat.hinc ad montē Tabor,&ad locum,quē duodecim ſedes vocant.poſt ad Sina,vbi Deus Opt.Max.Moyſi ſeruo ſuo ſacra myſteria aperte oſtendebat, ſic velut p depictas tabulas veritatē aſſequebatur.non q loco circūſcribi diuinū nūmē exiſtimaret, ea loca, quæ diuinis apparitionibus fuiſſent illuſtrata, nouus Elias ſalutaret,ſed quia ſciret eos, q vehemēti in Deū eſſēt amore inflāmati,nō modo quæ idē loca preſſiſſet,ac luſtraſſet ſibi eſſe cariſſima,atque iucundiſſima, ſed ijs etiam, in quibus Elias verſatus fuiſſet, ſummopere delectari.

Habitum Monaſticū induit.

Huc igitur cū aduenīſſet,ibiq; tres annos cōmoratus fuiſſet,ſingulorū patrū inſtituta ac ſtudia ſedulo obſeruabat, atq; huius gratiam,illius ad principia contentionē cōtemplabatur.in alio lenē animum,& ab iracundia longe alienū,in iſto manſuetudinē,atq; humanitatē, demum ab ōnibus pietatē, religionē, mutuāq; caritatē,arctiſſimam concordiā,clementiā,magnanimitatē,vigilias, humi cubationes, tēperantiam addiſcebat. Hęc omnia colligens, ſtudebat in dies magnos in perfectæ, cumulatæque virtutis via progreſſus facere· verum poſt trienniū illinc decedens Alexandriā venit.ſed priuſquā in vrbē intraret, quidā illi occurrit, qui a Dæmone oppreſſus è ciuitate ventitabat.is diuinum plane hominē intuitus,humi protſus in faciem cecidit, ac ſpuma os fœdans,dire cruciabatur tum vir ſanctiſſimus eius vicem commiſeratus, ſignum crucis in homine cū

Poſt triennium Alexandriā deuenit.

Dæmonem pellit, & cō plures ab ægrotis morbos.

efformaſſet,priſtinæ valetudini reſtituit,cæco dæmone procul inde exterminato.cōplures etiam alios aduerſa valetudine vrentes Deus per illū morbo liberauit.Porro ſæpenumero ad veſperā egrediēs ad ſancta martyrum tēpla totā noctē Deo ſupplicaturus adibat Marci Euāgeliſtæ, ac Petri Epiſc. & Martyris celeberrimi, Menæ, Cyri, Ioannis Martyrum etiam præclariſſimorum.

Verum vbi vidit interpellari ſua ſtudia,ac maximo honore affici gloriæ contemptor egregius,quietiſq;ſtudioſus,clā ex vrbe euadens,ad Perſidē contendit, magno videndi deſiderio ſuccēſus ea loca,in quib⁹ tres pueri,ac Daniel Vates Sāctiſſimus certamē iniuiſſet, eorūq; reliquias rite venerādi. verum ſeditione à Barbaris ibi excitata eo proficiſci prohibitus eſt. Quare ad Antiochenorū Metropolim ſe confert. ea in vrbe cū verſaretur, qui identidē apparuerat,ei nūc demū apparet, monens patriā repeteret, ſeq; ad exercitationū certamina accingeret,tū mōtē 12 oſtendens vbi aſceticā palæſtrā poneret.ille dicto ſe audiētem præbens, ſe dat in viam. iam enim homo puriſſimus optime nouerat, cuinam parendum eſſet. 12

In Perſidē pergit.

Antiochiā contendit.

Igitur in Africam iter faciens, in duodecim numero Sarracenos incurrit, qui itineris lōgitudine languidi ſimul cōquieſcendū ſibi putauere. tum Sarraceni à S. Elia rogare,quæ noſtra eſſet religio,quidue de auguſtiſſimæ Trinitatis myſterio ſentiremus. qui illis reſpondens,noſtra,inquit Chriſtianorū fides puriſſima eſt, nulliſq; ſordibus inquinata,quam ſacroſancti Vates, atq; Apoſtoli ſuo teſtimonio cōprobarunt, atq; ſignis,ac prodigijs viri ſanctiſſimi ſtabiliuerunt, ac cōfirmarunt, iccirco puram,& ab omni ſcelerum macula intactā viuendi rationē ſequētes,& caducis huiuſce ſeculi rebus,nunciu̅ remittentes, ac paupertatem amplectentes, caſtimoniā, atq; adeo virginitatē,tolerantiam ſimul,& frugalitatē cōmendamus. veſtibus vtimur ad tuendū corpus; & qui per ignauiā, ac ſocordiā corporis cultum negligunt,eos hortamur,ac quoad poſſumus,impellimus,vt q necelſitas poſtulat,ſibi curēt. credimus vero in Patrē,& Filium,& Spiritu Sanctum,nō tres Deitates,aut tres naturas, aut tres Deos inter ſe maiores,aut minores opinamur.neq;enim alium Deū præter tres haſce perſonas agnoſcimus, quæ ſunt Pater, Filius,&Spiritus Sāctus,in quibus vnū Deum confitemur: vnāq; vnius Deitatis originem vnum imperium, vnā potentiā, vnā agendi vim,vnum cōſilium,vnā voluntatē, vnā dominandi, adminiſtrandiq; rationem,vnius naturæ, ac ſubſtantiæ in tribus perſonis.

Hoc eſt vnum omnium rerum fontē atque principium eſſe Diuinitatem.

Ceterum veſtra Iſmaelitarum ſuperſtitio, ex diuerſis ſectis conflata, minime cohærere poteſt. etenim cum Patri ſoli generationis experti diuinitatem tribuatis,iam in Arij hæreſim declinatis.Chriſtumq; putum putum hominē, ac vatē eſſe cum affirmetis rurſus in eiuſdē Arij dogma relabimini; itē cum illum neutiquam vere, ſed ficte, ſimulateq; ac veluti per phantaſma mortē, crucēq; acerbiſſimā oppetiuiſſe aſſeratis,cæle-

ſtẽ regẽ oppugnatis. Iam vero cũ vos circumciditis, Iudæorum legem ſectamini; pluresque vxores domum ducentes, Deo obſiſtitis. vnum enim adiutorium viro, non plura Deus tribuit. cumque diſcinctos diſſolutosque lumbos habeatis, intẽperantes eſtis in voluptatibus, nec longe à belluis diſſimiles in libidinibus. atqui bruta ipſa impetus, quem natura iniecit, modum aliquem nouere, at vos quocumq; nefariæ libidinis genere cõtaminati, nullum turpitudini finem facitis. nec immerito quidem, cum Propheta veſter, cui vos diuinos honores impenditis, ex ſectis omnibus deteriora quæq; decerpens, eaque tradens, quæ omnibus nimium carnis voluptatibus deditis grata eſſẽt maximeq; accommodata, vos miſere decepit; atque hæc ſeruantes, vitæ ſanctimoniam vos aſſequi arbitramini. & nos quidem in re noſtra, ſiquid teſtibus opus ſit, non vnum plane teſtem, ſed duos etiam, ac tres, atque adeo plures producere, ac laudare poſſumus; vos verò cum vnum ſolum teſtem habeatis veſtræ ſuperſtitionis, eius vos maximopere pudere debet.

Hæc cum ille dixiſſet, permoti ſunt Barbarorum animi, eumque enixe rogarunt, cæleſtis gratiæ lauacro ſeſe tingeret. quod cum præſtitiſſet, eos ex ſeruitutis filijs, in filios libertatis per ſacrum Baptiſma cõmutauit. cum his duodecim, ſimul octo alij ad regenerationis fontem acceſſerunt. atque is erat noſter Elias, eiuſque oratio ita erat diuino ſale condita, plane vt infideles, diuinarumque rerum expertes ad fidem, Deique cognitionem facile traduceret. Vt vero Africam prętervectus, in Siciliam appulit, velut maxima oneraria multis, varijsque mercibus onuſta, Panormi matrem reperit, omni virtutum genere cumulatam. quam cum amplexatus eſſet, eique omnia narraſſet, quæ Deus per illum in peregrinatione geſſerat, cum ea multos dies manſit. per id tempus cum Agarenorum Princeps claſſem, aciemque inſtrueret aduerſus Rheginos noſter Chriſtianiſſimus Imperator

In Siciliam appellẽs matrem Panormi reperit, ac ſolatur.

13 13 (erat is Leo clementiſſimus) Baſilium
14 14 quemdam cognomento Naſar ducem conſtituit, ac Rhegium cum quadragintaquinque nauibus ad obſiſtendum hoſti mittit. tum Elias, vtpote cuius perſpicaciſſimã mentis aciem diuinus ſplendor illuſtraſſet, omnibus liquido prædicabat, & Gręcorum victoriam, ac cladem Agarenorum. proinde beato, erectoq; erat animo Dux; iam enim vaticinandi vim, vitæq; ſanctimoniam viri integerrimi vbique fama diuulgauerat.

Victoriam Baſilio prędicit.

Igitur Panormo Rhegium proficiſcente Agarenorum claſſe, õnes incolæ horribiles hoſtium impetus metuentes, decedere cogitabant. ſed noſter Elias, qui Moſaicis etiã chariſmatis eſſet repletus; ne timeatis, aiebat, viri; Dominus pugnabit pro vobis, quibus ſane pace, ac quiete frui licebit. Tum Baſilius Dux cum nonnullis delectis militibus hoſti occurrens, partem Barbarorũ fudit, partem in mare deturbauit, atq; demerſit. nonnullos ſuperſtites, dũ cunctando ſibi ſalutem quærunt, cepit, vt de his triumphatis victoriæ trophæum erigeret: ſic vaticinationem diuini patris noſtri Eliæ minime vanam fuiſſe comprobauit euentus. ceterũ is Panormo digreſſus, Tauromenium venit; cumq; ibi per aliquot dies ſubſtitiſſet, quidam adoleſcens admiratione ſane dignus, & honeſto loco natus ad illum adit, rogans vt ſacro ſe habitu donaret. Sãctus vero Dei vir, quę in pectore inerat SanctiSpiritus gratia, cum prouideret candidatum illum magna cum pietate in monaſtico inſtituto vitam ducturum, in monachorum numerum tonſis capillis adſcribit, & quo fortius aduerſarij poſſet armis obſiſtere, antiquum in Danielis nomen commutauit. Igitur eo loci paruo temporis interuallo commoratus, concedamus hinc, inquit diſcipulo; iã enim maximas calamitates, ac mala huic ciuitati imminere ab Agarenis prouideo, & Dux Barſamius à Barbaris vincetur. ac continuo vnà cum diſcipulo in Peloponneſum nauigat.

In Peloponneſum nauigat.

Cum autem in Spartæ finibus eſſent, (ea eſt Laconum vrbs) cuidam templo Coſmæ & Damiano Martyribus glorioſiſſimis dicato ſuccedunt, ibique commorantur, & quãquam Elias ſe occultare ſedulo ſtuderet, cæleſtis tamen ſplendor in eo coruſcabat; plane vt incolæ omnes diuinum profecto hominem eſſe coniectantes, ad eum æſtu, febrique iactatos adducerent; quos ille õnes crucis ſigno rite procurabat. inter quos erant puellæ duæ à prauis ſpiritibus malis modis diuexatæ, pro quibus vt Deo ſupplicaret, qui perduxerant, ſanctiſſimum virum rogabant. eas vitalis crucis ſigno obſignatas confeſtim ſanauit. tum virgines, ſanæ mentis iam compotes effectæ, Deo gratias agunt, quod eo munere ſanctum virum donaſſet.

Porro ad Veſperam, cum conſuetas Deo preces perſoluiſſent Elias, & Daniel, quiſq; ſeorſum de more cubitum eunt. erat è regione templi antrum profundum, ac tenebricoſum. Huc igitur penetrans Daniel, totam noctem inſomnis precando tranſegit: quod Dæmones, qui ea in ſpecu latitabant, ferre cum minime poſſent, iuuenem de repente, nihil tale ſuſpicantem, aggrediuntur, eumque dire vellicantes foras extraxerunt, plane exanimem derelinquentes. Verum diuinus Elias mane illum perquirens, iacentem, ac ſuſpirantem ad antrum reperit. cum vero ex diſcipulo, rem omnem cognouiſſet; non eſt, inquit, quod mireris, fili, neq; enim ipſe ſolus talia perpeſſus es, verumetiã alius monachorum rector, ac præceptor. mox oratione dominica ſuper eum recitata, manum porrigens erexit è terra, ac ſtatim conualuit ille, cui paullo ãte humi proſtrato ſe de ſolo tollere non licebat: veruntamen humeri eius, vt dicebat, veluti robuſtiſſimis neruis pulſati, liuidi cernebantur.

Danielẽ in orat. pernoctantẽ Dæmones diuexant.

Interim Berſamio Tauromenitani exercitus Duci euenit id, quod diuinus Pater multo ante prædixerat. atque illinc enauigarunt in Botrotũ hæc veteris Epiri ciuitas eſt.

eſt. Per id tempus ibi aderat Epinius, qui
ſecundas à duce exercitus tenebat: homo
impius, ventoſus, ac proteruus. is ſanctos vi-
ros cum aſpexiſſet, nihilo minus diuinam in
illis Sancti Spiritus gratiam inhærentem at-
tendens (impius enim animus etiam ipſos
corporis ſenſus inertes habet, ad ſua mune-
ra obeunda) aſperioribus verbis in eos eſt
inuectus; Agarenos, perditoſque vrbis ex-
ploratores appellans. tamen illi ad homi-
nis pedes prouoluti, ſupplicabant, vt de pe-
regrinis monachis talia ne ſuſpicaretur. at
ille tametſi à Præfecto etiā rogaretur (erat
enim Elias Præfecto notus) numquam ad-
duci potuit, vt iram minueret; ſed ſuperbo,
elatoque ſupercilio iubet innocentes viros
detrudi in carcerem, ac rite, magnaque di-
ligentia ſeruari, in eos tāquam atrocis ſce-
leris reos poſtera luce animaduerſurus. iam
enim tum erat veſpera. cum autem in cu-
ſtodiam ducerentur, diuinus Elias diſcipuli
vicem dolens, ægreque ferens; mihi, inquit,
vindictam, & ego retribuam, dicit Dominus.

Elias & Daniel Epirum petunt.

Porro nequis miretur, quod audiat iuſtos
interdum cruciari, ſciat is tyrannis tradi, nō
vt plectantur, ſed vt potius probentur; non
vt arguantur, ſed vt glorioſi eniteſcant, ac
nobis, qui incogitate inertem vitam duci-
mus, exemplaria ſint, atque incitamenta
ad patientiam complectendam. Quid igi-
tur? an ſeruorum ſuorum iniuriam moratus
eſt vlciſci Deus? minime quidem. ſed die
inſequenti iniuſtus ille iudex pectore à pro-
prio equo calcibus male impetito, confe-
ſtim animam efflauit. populus vero cognita
diuina vltione, Deo omnium ſeruatori, ac
gubernatori gratias, laudeſque cecinerunt.
Igitur miſſi, Romam contendere ſtatuunt,
ſed præpediti Corcyrā appellunt. ibi apud
Epiſcopum diuertentes, in quodam cubi-
culo deliteſcebant. ſed præclariſſimum Eliæ
lumen latere neutiquam poterat. nam à
quibuſdam illius eccleſiæ viris rogatur, vti
pias pro quadam inſana muliercula preces
Deo effundat. ea cariſſimo filio, vt dictita-
bat, orbata, nimio ſe luctu, ac dolore con-
ficiens, a mente, atq; à ſe diſceſſerat, abnuit
ſanctus vir. rurſum illi inſtant, mulierem ad
ſe venire patiatur, quod profecto ille non
tulit; ſed fiat, inquit, prius ad Deum oratio,
& Dei virtutem perſpicietis, cuius vbique
gentium miſericordia longe, lateque diffun
ditur. facta itaque precatione, eodem tem-
poris articulo, presbyteri domum mulieris
concedentes, eam mentis cōpotem, ſanam-
que reperiunt.

Vlciſcitur Deus eorū iniurias.

15 Porrò diſcedentes Corcyra in Calabriā
proſpere nauigarunt, & in 15 locum, qui
Sancto Eliæ demonſtratus fuerat, venientes
cognomento Salinas, aſceticam palæſtram
ibi inſtituerunt. eo loci cū verſarentur Elias
& Daniel, agrumque diuinis conſitum vir-
tutibus colerent, pleroſque ad id vitæ inſti-
tutum ſectandum excitauere, ſeque multis
viam, ad æternam ſalutem præſtitere; à ma-
lo, prauoque in meliorem frugem reuocan-
tes. probos enim viros ſemper conſectari
ſolet vtile, ac conducibile. Idcirco ſuos Do-
minus diſcipulos docebat: ſic luceat lux ve-
ſtra coram hominibus, vt videant opera ve-
ſtra bona, & glorificent patrem veſtrū, qui
in cœlis eſt. ſæpe & in alia loca commigran
tes hi Deo acceptiſſimi patres duo, nequa-
quam animi quietem, ac tranquillitatē mu-
tabant, ſed ſemper iidem erant. & cum ſeſe
in monaſterio exercerent, & cum inter ſecu-
li rumores verſarentur, variaque loca per-
mutarent. qui enim ſecundum Dei leges
vitam ſuam inſtituunt, iis profecto locus
omnis eſt porro tutus, ac periculo vacuus.
neque enim virtus circumſcribitur loco.

Dein in Calabriam, & in locum à Deo præmoſtratum.

Ceterum diuinus Elias in animis curan-
dis, ſiquis alius vſpiam, egregie præcelle-
bat, multis in ſcelerum via curſum adhor-
tationibus ſuis interrumpens, perſuadenſq;
ne carnem aduerſus ſpiritum ſtimularent,
neque corpori indulgerent, quæ libido ex-
peteret, ſed quæ neceſſitas poſtularet: ocu-
los, aureſque continerent, cohiberent olfa-
ctum, linguæ parcerent, tactum coercerēt,
iram prohiberent, modum quemdam deſi-
deriis præfigerent, totos ſe Deo dederent:
arma orationem, firmiſſimum murum du-
cerent ieiunium: à ſuperbia, ac faſtu vehe-
menter abhorrerent, demiſſioni ſtuderent;
quæ alii gererent, minime animum inten-
derent: quæ ſurſum ſunt ſaperent, quæ ſur-
ſum ſunt quærerent, vt Apoſtolus præcipit:
nihil cum virtute coniunctum ad oſtenta-
tionem facerent, ſed rectam in his inten-
tionem haberent, animumque in alios lenē
ac clementem. hæc, & his plura præcipie-
bat illis, qui ad ſe ventitabant: longe alios,
atque venerant, remittens, ex flagitioſis
hominibus effectos probitatis cultores.

Præclara S. Eliæ monita.

Vaticinandi dono, æque ac priſci illi di-
uini patres pollebat, futura prouidens, atq;
prædicens. nec mirum cum Deum in ſe ha
beret, quæ longe remota eſſent aperientē,
atque demonſtrantem. quippe multis vel
ante hebdomadam vitæ finem prædicebat,
eos adhortando, vti ſe ad tam longinquam
peregrinationem ornarent. qui peccaſſent,
clanculum, ac ſeorſim monebat, vt a prauo
ſe abſtinerent. verum cum nihil ſibi obſe-
quentes videret, ſæpenumero ante omnes
obiurgabat. Agarenorum excurſiones po-
pulis multo ante prædicabat, & cum aut vi-
cti, aut victores eſſent futuri. quin 16 Si- 16
ciliæ opida. ante Barbarorum irruptionem,
miſere deuaſtāda præ oculis prouidens fra-
tribus narrabat. Aliquando virgam vidit
in Calabris regionibus extentam, ac ſane
illam portendere dicebat vltionem in eos,
qui male flagitioſeque viuerent. ſiqui ad eū
venirent, qui turpibus corporis, animique
motibus quaterentur, mentis acie cogno-
ſcebat, & qua ſe vinci libidine ſinerent, &
quam ipſi libidinem vincerent.

Iam vero miraculorum vis quanta in
Elia fuerit, experti ſunt omnes, qui variis
morborum generibus affligebantur. quorū
teſtes ſunt non ipſa modo literarum mo-
numenta, ſed viuæ etiam omniū voces. quot
viri, & feminæ à malis ſpiritibus diuexati,
eius attactu, aut ſalutari ad Deū precatione
vale-

Miraculorum eius numerum quis ineat?

vâletudini ſunt reſtituti ſuæ? Quot ægroti
corpore male affecto, vel ſola ſancti viri præ
ſentia ſunt procurati? quot capite dolentes
ſanati? quot occultis calamitatibus preſſi,
ab Elia liberati? quot maris, ventorumque
tempeſtate iactati, ad ſancti viri orationem
coniugientes periculo ſunt exempti, cum
ipſum remis incumbentem cernerent, ac cũ
fluctibus obluctantem, nauigiumque in ſa-
lutis portum ducentem? quot è ſummis ar-
boribus præcipites ruentes, membris male
colliſis, atque confractis, eius præſentia ſa-
nitatem ſunt adepti? verumtamen cum
hæc præſtaret, non ſibi, ſed vni Deo gratias
eſſe agendas profitebatur. non enim meum
hoc eſt, dicebat, ita vt mihi gratiam habea-
tis, ſed præpotentis Dei, qui virtutes, ac do
na hominibus, pro vt ſibi collibitum fue-
rit, diſtribuere dignatur; quare non eſt, cur
miraculorum vim admiremini, eoſque fe-
lices, ac fortunatos prædicetis, qui illa mo-
liantur; ſed eos, qui ad virtutem totis ner-
uis incumbunt, hos laudetis, hos beatos
exiſtimetis velim, horum vitam imitari ſtu-
deatis. neque enim extremo die, quis ad
æterna flammarum incendia damnandus
eſt, quod mira non patrauerit, ſed quod
diuinas leges violauerit.

Quam vero ſuauis erat in ſermonibus?
quam iucundus? quam comis? via regia
incedens; neque excelſos ſpiritus ſine demiſ
ſione habebat, nec demiſſionem deſpicatã,
atque contemptam. ſed æquitate ſe gere-
bat, ſicut amuſſis, ac rectiſſima regula mo-
naſtici inſtituti. non iracundus, non vafer,
cultu ita ſereno, vt vel ex eo hilaritas, tran-
quillitaſque animi emicaret. quæ cauſſa erat
vt multos ad occultorum criminum confeſ-
ſionem traheret. neque enim aliquis vnus
erat, qui errata ſua illi detegere erubeſce-
ret; cum videret, vt erga ſe miſericordia
mouebatur; ac bonum animum, ſpemque
habere iubens, ac recipiens pœnæ partem
ſe etiam daturum. Illud vero identidem di-
ctitabat; peccata, quæ per confeſſionem
non expiarentur, in peius ruere, ac grauio-
ra nobis apud inferos incendia excitare ſo-
lere. quid enim illius ignis materia ſit, niſi
mortalium ſcelera? nunc de ieiunio quid di-
cam? quod ille perpetuo colebat: ac panis
ſali adiunctus, lautæ, opiparæque ei dapes:
potum putus fons, ceſpes cubile præbebat.
pro iucunda amicorum conſuetudine, inte-
gras noctes pedibus inſiſtere, pro balneis
lacrymas, ac ſuſpiria mittere, ac perpetuo
inſtantem mortem animo volutare. & in
hac tamen vitæ duritie, atque aſperitate
promptior ad precandum, ac pulchrior, læ-
tiorque enitebat iis, qui abdomini ſuo nati,
in curanda cute totum vitæ tempus confi-
ciunt. Quòd ſi ab iis, qui ſibi neceſſitudi-
nis vinculo iuncti eſſent, aliquid obſonii ap-
poneretur, comiter, placideque ſumebat.
atque ea erat ſancti viri ratio viuendi.

Sed iam oratio nos inuitat, vt ad ea quo
ad fieri poteſt, explicanda aggrediamur,
quæ ſuo ordine conſequantur. Cum ei ne-
17 ceſſe eſſet, ad 17 Pentadactyli agrum ire,
ac ſtagnum, quod ibi eſſet, vnà cum Da-
niele tranſuaderet, diſcipulus accedens pſal
terium pulchre à ſe elaboratum, ac fabre-
factum oſtẽdebat; quod cum vidiſſet. i, ve-
ro, inquit, atque illud in ſtagnum proiice.
Iam iuuenis gnarus, quid eſſet, obedientiam
violare, continuo iuſſa præceptoris faceſſit.
& iam ad ſex paſſuum millia proceſſerant,
cum Elias ad Danielem, reuertere, inquit,
fili, ac pſalterium recipe. is autem reuerſus
illud reperit integrum, & ab aquis intactũ.
quod præceptori oſtendens, magna admi-
ratione tenebatur, qua ratione nihil detri-
menti ab aquis cepiſſet. cui reſpondens ſan
ctus vir; tua, inquit, obedientia, fili, codicẽ
ſeruauit incolumen. Verumtamen operæ-
pretium eſt, paupertatem ſummo nos ſtu-
dio complecti; ne forte rideant nos cæle-
ſtes illæ mentes, qui mundo ſcilicet remiſiſ-
ſe, ac monaſticum inſtitutum ſequi profi-
teamur. ſicuti enim quis valere minime di-
cendus eſt, qui vel vno corporis membro
laboret, ita nec monachum vere inopem, &
ab ægritudinibus animi immunem, qui ali-
quo vno caducarum rerum deſiderio te-
neatur.

Codex in lacum proiectus non madeſcit.

Sancti Martyris Pantaleonis Oratorium
ingreſſus, duos viros præclara luce conſpi-
cuos ſibi viſus eſt in ſomnis videre, ſua ſpe-
cie, atque habitu Petri, & Pauli, Apoſtolo-
rum principum, qui dicerent, cras ſine vlla
mora cum diſcipulo Romam proficiſcere.
ac narrabat ille ſe, ſuumque diſcipulum
ſplendidis veſtibus ab iis fuiſſe exornatos,
thorace opinor iuſtitiæ, ac ſcuto fidei ad
Dæmonis tela, ictuſq; facile propulſandos.
Tum ad gallicinium, comite diſcipulo, Ro-
mam iter tetendit. eò cum perueniſſet, effu
ſis primum ad Deum precibus, non vulgari
honore cohoneſtatus eſt ab eo, qui eius ca-
thedram obtinebat. erat 18 vero is Ste- 18
phanus, vir plane admirabilis, qui per id tẽ
poris Romanæ Eccleſiæ clauum tenens, di-
gniſſimam eo pontificatu vitam ducebat.
hic compluſcs dies commoratus, dixit ali-
quando diſcipulo, hac eadem hora, fili ca-
riſſime, Ionas pater tuus ex hac vita deceſ-
ſit. ſed ne admodum triſteris, cum pie vitæ
tempus ille tranſegerit. atqui diſtat Tauro-
menium Roma, vbi tum Elias verſabatur,
viginti dierum itinere. Daniel vero horam,
diemque notabit, qua patris obitum ſanc-
tiſſimus præceptor ſibi demõſtrauit. ac vbi
Roma in Calabriam reuertere, comperit
eodem ipſo die, atque adeo hora parentẽ
ſuum mortem obiiſſe, quemadmodum
ſanctus vir ante prædixerat. Et vero admi-
rari licet illius animæ puritatem, qui tam
longo interuallo cum abeſſet, confeſtim id
cognouerit, ac diſcipulo indicauerit.

Romam cũ Daniele cõtendit.

Plura prophetiæ dono [illegible] ſcit, & edicit.

Illud etiam non huic diſſimile. cum Rhe-
gii aliquando eſſent, dum matutinæ preces
perſoluerentur, ad quemdam nomine De-
metrium, qui primas inter preſbyteros te-
nebat, accedens ſenex, nobis, inquit, bene-
dic Epiſcope. is ratus ſanctum virum animi
falſum eſſe, vt qui alium pro alio benedic-
tionem rogaret; ignoſce, inquit, Pater; ne-

que

que enim ego ſum Epiſcopus. tum ille, quid te Epiſcopum eſſe inficiare, quem ego Epiſcopi homophorio indutum videam? ſane non me fugit ratio, quodque Deus ſemel ſtatuit, id omnino perficiet. Demetrius autem, qui vaticinandi munere diuinum Eliã pollere ante cognouiſſet, alta mente vaticinium ſancti viri repoſuit, ac ſeruauit. nec poſt multo Conſtantinopolim profectus, eiuſque Patriarcham conueniens, Sanctæ Corcyrenſis Eccleſiæ Epiſcopus ſufficitur, in locum Pacomij uiri pręclariſſimi.

19 Interim cum ſpiritu præſentitet teterrimam cladem 19 ab Agarenis Rhegio inferendam, relicto monaſterio, quod erat in Salinis (iam enim Dominum dicentem audierat, cum vos perſequentur ex hac ciuitate, fugite in aliam) Patras vna cum diſcipulo petit. quæ nauigatio, ſicuti & aliæ, proſpere ei, feliciterque obtigit; cum Sancti Spiritus aura vbique illi aſpiraret, nec parum opis maternæ preces afferrent. inibi cum in maxima vitæ tranquillitate eſſet, à quattuor hominibus impuros ſpiritus exegit, precibus, crucisque ſigno adhibitis. mox Rhegio iam conceſſiſſe hoſtes, alijs procul indicauit, iccirco reditum maturabat. Dum igitur Ionium mare nauigat, ecce tibi tepẽtina tempeſtas, ventus vehemens, imbres, nimbi, procellæ, turbines concitantur. tum omnes, qui naui vehebantur, cum mortem pene oculis viderent, ad ſanctum virum cõfugiunt, vt ſuis precibus ijs præſto eſset, qui in alto iactati, tanto vitæ diſcrimine verſarentur. tum ille de more vectoribus obſequens, ſurgit, ac mari crucis ſignum imprimit. è veſtigio ponunt venti, cadit vndarũ fragor, mare placidiſſime ſternitur. ex eo ſecunda vſi nauigatione, Rhegium 20 tenent: inde ſuum in Salinis monaſterium reuiſunt.

Patras in Achaiã pergit.

Signo Crucis iratum mare ſternit.

20

Vbi autem a multis interpellati ſe videt, inanem populi auram fugiens, in Meſobiani montes ſe abſtrudit, nimirum pacatiorẽ vitam exacturus. hic ſolertem ſedulamque apem imitans verę philoſophię mellificium obibat, ſocio, & adiutore diſcipulo. ita plures dies in magna animi tranquillitate commoratus, Barbarorum impetu cælitus indicato, in Salinas tepedauit. eo loci ſedẽs aliquando, vt conſueuerat, quaſi per mentis exceſſum, dum ſecum reputat, quibus præmijs boni in cœlo perfruantur, quibuſq; pœnis improbi in tartarorum baratro mactentur, in Siciliam ſe conuertit, homo in altiſſimo contemplationis pelago immerſus. ac paullo poſt ſingultus, ac lacrymas mittens; affer, inquit, diſcipulo, acerram, noſq; in funebres precationes effundamus. iam enim mater mea Deo cariſſima, mortalibus exuta ſpolijs ad cæleſtẽ Dominum euolauit. atque ego immortales illi gratiàs ago, & habeo, quod illam non ſine præmijs exceperit, ſed vberrimos laborum fructus magno cum fœnore reddiderit. quod Daniel rite notauit. nec multo poſt, nonnulli Panormo illuc aduentantes nunciant, quo die ſancti viri mater naturæ conceſſerit. ibi Daniel chirographum extrahens, reperit eumdem ipſum fuiſſe diem, quo die funebres Deo preces S. Elias obtulerat.

Mox in Monaſt. ſuum.

Quidam nomine Conſtantinus, Scylla ortus (eſt vero Scylla inter Siculum, ac Thyrrenum mare ſita) arteticis, quod aiunt, doloribus dire cruciatus, ad ſanctum virum ef fertur orans; vt per ſanctas eius preces, ſui Deum miſeterer. nam pro comperto omnes habebant, quidquid vellet, facile a Deo exoraturum. vtpote qui diuinis præceptis ſemper paruiſset, is itaque morbi atrocitatem perſpiciens, atque ægrotum commiſeratus; fieri, inquit, non poteſt, vt ab eo morbo aliquando emergas, niſi prius à flagitiorum, in quo volutaris cœno, emerſeris. Quod ſi te facturum recipis, in ſpem venio fore, vt per noſtras abiectiſſimi homuncionis precationes Deus optimus placatus priſtinæ te reddat valetudini. ea enim morbi ſæuitiem, per immoderatam commeſſationum luxuriem, tibi conciliaſti, teque plane perdidiſti. ſane aduerſa, quam proſpera valetudo, ijs eſſe vtilior ſolet, qui turpiter viuunt. quid enim à Chriſtiano homine tam expetit Deus, quam fidei ſinceritatem, corporis munditiam, animique pulchritudinem? Tum Conſtantinus inuiolatas Dei leges ſe libenter ſeruaturum pollicetur. accepta igitur pollicitatione magnus Elias ſurgens, vnà cum Daniele, in preces pro ægroto ſeſe effundunt. Vix ſeptimus præterierat dies, cum quieuit fera morbi vis, quique impendentem, ſeu potius vrgentem mortem expectabat, eum plane ſoſpitem reliquit. ac hominem beneualentem dimittens, i, frater, inquit, in pace, neque eius quod nobis recepiſti, vlla vnquam te capiat obliuio. quod ſi in eãdem ſcelerum colluuiem te coieceris, grauiore, mihi crede, morbo diuexabere, & acerba morte vitæ exitum concludes. enimvero præſtat (vt aperte tibi fabuler) mori, quorum vitam culpa fœdat, ac dedecorat. Abijt homo, qui non eodem modo, ſed multo etiam turpiora ſcelera ſuſcepit, venerabilis patris monita rerunci j faciens. ſed quę ante ſibi ab Elia ſunt decantata, eadem omnia euenere.

Cõſtantinũ à miris acerbitatibus ſanat.

Porro eius ſermo ſatis efficax erat, eiuſq; Zelus, ſicuti olim de Elia Theſbite legimus, Deo acceptiſſimus. Huic aliquando oranti (maiorem enim diei, ac noctis partem, partem autem immo ipſas noctes integras in orationis opere conterebat; quæ erat in expolienda anima ſancti viri cura, ac ſtudium prorſus vt corporis neceſſitati ſatis obiter indulgeret) eidem inquam oranti, Iſmaelitarum irruptio, ac Rhegij direptio, ac vaſtitas cælitus eſt oſtenſa. & quemadmodum Ionas propheta ad Niniuitas à Deo mittitur, vt imminentem illis diuinam vltionem denunciaret; ſic ille ad Rheginos. ſed Niniuitæ quidem pœnitentiam agentes cæleſtem iram effugere: at vero Rhegini obturatis auribus à ſancto patre pœnitentiam prædicatam negligentes, ea mala ſibi conciliauerunt. ſic ex ijs alij in ſeruitutem abducti, alij ferro contrucidati. Ea itaq; clade

Maiorem Elias diei, noctiſq; partẽ in precibus conterit.

impen-

valetudini ſunt reſtituti ſuæ? Quot ægroti corpore male affecto, vel ſola ſancti viri præſentia ſunt procurati? quot capite dolentes ſanati? quot occultis calamitatibus preſſi, ab Elia liberati? quot maris, ventorumque tempeſtate iactati, ad ſancti viri orationem confugientes periculo ſunt exempti, cum ipſum remis incumbentem cernerent, ac cũ fluctibus obluctantem, nauigiumque in ſalutis portum ducentem? quot è ſummis arboribus præcipites ruentes, membris male colliſis, atque confractis, eius præſentia ſanitatem ſunt adepti? verumtamen cum hæc præſtaret, non ſibi, ſed vni Deo gratias eſſe agendas profitebatur. non enim meum hoc eſt, dicebat, ita vt mihi gratiam habeatis, ſed præpotentis Dei, qui virtutes, ac dona hominibus, pro vt ſibi collibitum fuerit, diſtribuere dignatur: quare non eſt, cur miraculorum vim admiremini, eoſque felices, ac fortunatos prædicetis, qui illa moliantur; ſed eos, qui ad virtutem totis neruis incumbunt, hos laudetis, hos beatos exiſtimetis velim, horum vitam imitari ſtudeatis. neque enim extremo die, quis ad æterna flammarum incendia damnandus eſt, quod mira non patrauerit, ſed quod diuinas leges violauerit.

Quam vero ſuauis erat in ſermonibus? quam iucundus? quam comis? via regia incedens; neque excelſos ſpiritus ſine demiſſione habebat, nec demiſſionem deſpicatã, atque contemptam. ſed accurate ſe gerebat, ſicut amuſſis, ac rectiſſima regula monaſtici inſtituti. non iracundus, non vafer, cultu ita ſereno, vt vel ex eo hilaritas, tranquillitaſque animi emicaret. quæ cauſſa erat vt multos ad occultorum criminum confeſſionem traheret. neque enim aliquis vnus erat, qui errata ſua illi detegere erubeſceret; cum videret, vt erga ſe miſericordia mouebatur; ac bonum animum, ſpemque habere iubens, ac recipiens pœnæ partem ſe etiam daturum. Illud vero identidem dictitabat; peccata, quæ per confeſſionem non expiarentur, in peius ruere, ac grauiora nobis apud inferos incendia excitare ſolere. quid enim illius ignis materia ſit, niſi mortalium ſcelera? nunc de ieiunio quid dicam? quod ille perpetuo colebat: ac panis ſali adiunctus, lautæ, opiparæque ei dapes: potum purus fons, ceſpes cubile præbebat. pro iucunda amicorum conſuetudine, integras noctes pedibus inſiſtere, pro balneis lacrymas, ac ſuſpiria mittere, ac perpetuo inſtantem mortem animo volutare. & in hac tamen vitæ duritie, atque aſperitate promptior ad precandum, ac pulchrior, lætiorque enitebat iis, qui abdomini ſuo nati, in curanda cute totum vitæ tempus conficiunt. Quod ſi ab iis, qui ſibi neceſſitudinis vinculo iuncti eſſent, aliquid obſonij apponeretur, comiter, placideque ſumebat. atque ea erat ſancti viri ratio viuendi.

Sed iam oratio nos inuitat, vt ad ea quoad fieri poteſt, explicanda aggrediamur, quæ ſuo ordine conſequantur. Cum ei neceſſe
17 eſſet. ad 17 Pentadactyli agrum ire, ac ſtagnum, quod ibi eſſet, vnà cum Daniele tranſuaderet, diſcipulus accedens pſalterium pulchre à ſe elaboratum, ac fabrefactum oſtẽdebat; quod cum vidiſſet. i, vero, inquit, atque illud in ſtagnum proiice. Iam iuuenis gnarus, quid eſſet, obedientiam violare, continuo iuſſa præceptoris faceſſit. & iam ad ſex paſſuum millia proceſſerant, cum Elias ad Danielem, reuertere, inquit, fili, ac pſalterium recipe. is autem reuerſus illud reperit integrum, & ab aquis intactũ. quod præceptori oſtendens, magna admiratione tenebatur, qua ratione nihil detrimenti ab aquis cepiſſet. cui reſpondens ſanctus vir; tua, inquit, obedientia, fili, codicẽ ſeruauit incolumem. Verumtamen operæpretium eſt, paupertatem ſummo nos ſtudio complecti; ne forte rideant nos cæleſtes illæ mentes, qui mundo ſcilicet remiſiſſe, ac monaſticum inſtitutum ſequi profiteamur. ſicuti enim quis valere minime dicendus eſt, qui vel vno corporis membro laboret, ita nec monachum vere inopem, & ab ægritudinibus animi immunem, qui aliquo vno caducarum rerum deſiderio teneatur.

Codex in lacum proiectus non madeſcit.

Sancti Martyris Pantaleonis Oratorium ingreſſus, duos viros præclara luce conſpicuos ſibi viſus eſt in ſomnis videre, ſua ſpecie, atque habitu Petri, & Pauli, Apoſtolorum principum, qui dicerent, ceas ſine vlla mora cum diſcipulo Romam proficiſcere. ac narrabat ille ſe, ſuumque diſcipulum ſplendidis veſtibus ab iis fuiſſe exornatos, thorace opinor iuſtitiæ, ac ſcuto fidei ad Dæmonis tela, ictuſq; facile propulſandos. Tum ad gallicinium, comite diſcipulo, Romam iter tetendit. eò cum perueniſſet, effuſis primum ad Deum precibus, non vulgari honore cohoneſtatus eſt ab eo, qui eius cathedram obtinebat. erat 18 vero is Ste- 18
phanus, vir plane admirabilis, qui per id tẽporis Romanæ Eccleſiæ clauum tenens, digniſſimam eo pontificatu vitam ducebat. hic complures dies commoratus, dixit aliquando diſcipulo, hac eadem hora, fili cariſſime, Ionas pater tuus ex hac vita deceſſit. ſed ne admodum triſteris, cum pie vitæ tempus ille tranſegerit. atqui diſtat Tauromenium Roma, vbi tum Elias verſabatur, viginti dierum itinere. Daniel vero horam, diemque notauit, qua patris obitum ſanctiſſimus præceptor ſibi demõſtrauit. ac vbi Roma in Calabriam reuertere, comperit eodem ipſo die, atque adeo hora parentẽ ſuum mortem obiuiſſe, quemadmodum ſanctus vir ante prædixerat. Et vero admirari licet illius animæ puritatem, qui tam longo interuallo cum abeſſet, confeſtim id cognouerit, ac diſcipulo indicauerit.

Romam cũ Daniele cõtendit.

Plura prophetiæ dono cognoſcit, & edicit.

Illud etiam non huic diſſimile. cum Rhegij aliquando eſſent, dum matutinæ preces perſoluerentur, ad quemdam nomine Demetrium, qui primas inter presbyteros tenebat, accedens ſcite, nobis, inquit, benedic Epiſcope. is ratus ſanctum virum animi falſum eſſe, vt qui alium pro alio benedictionem rogaret; ignoſce, inquit, Pater; neque

que enim ego ſum Epiſcopus. tum ille, quid te Epiſcopum eſſe inficiare, quem ego Epiſcopi homophorio indutum videam? ſane non me fugit ratio, quodque Deus ſemel ſtatuit, id omnino perficiet. Demetrius autem, qui vaticinandi munere diuinum Eliã pollere ante cognouiſſet, alta mente vaticinium ſancti viri repoſuit, ac ſeruauit. nec poſt multo Conſtantinopolim profectus, eiuſque Patriarcham conueniens, Sanctæ Corcyrenſis Eccleſiæ Epiſcopus ſufficitur, in locum Pacomij uiri pręclariſſimi.

Interim cum ſpiritu præſentiret teterrimam cladem 19 ab Agarenis Rhegio
19
inferendam, relicto monaſterio, quod erat in Salinis (iam enim Dominum dicentem audierat, cum vos perſequentur ex hac ciuitate, fugite in aliam) Patras vna cum diſcipulo petit. quæ nauigatio, ſicuti & aliæ, proſpere ei, feliciterque obtigit; cum Sancti Spiritus aura vbique illi aſpiraret, nec parum opis maternæ preces afferrent. inibi cum in maxima vitæ tranquillitate eſſet, à quattuor hominibus impuros ſpiritus exegit, precibus, cruciſque ſigno adhibitis. mox Rhegio iam conceſſiſſe hoſtes, alijs procul indicauit, iccirco reditum maturabat. Dum igitur Ionium mare nauigat, ecce tibi repẽtina tempeſtas, ventus vehemens, imbres, nimbi, procellæ, turbines concitantur. tum omnes, qui naui vehebantur, cum mortem pene oculis viderent, ad ſanctum virum cõfugiunt, vt ſuis precibus ijs præſto eſſet, qui in alto iactati, tanto vitæ diſcrimine verſarentur. tum ille de more vectoribus obſequens, ſurgit, ac mari crucis ſignum imprimit. è veſtigio ponunt venti, cadit vndarũ fragor, mare placidiſſime ſternitur. ex eo ſecunda vſi nauigatione, Rhegium 20 tenent: inde ſuum in Salinis monaſterium reuiſunt.
20

Patras in Achaiã pergit.

Signo Crucis iratum mare ſternit.

Vbi autem a multis interpellari ſe videt, inanem populi auram fugiens, in Meſobiani montes ſe abſtrudit, nimirum pacatiorẽ vitam exacturus. hic ſolertem ſedulamque apem imitans verę philoſophię mellificium obibat, ſocio, & adiutore diſcipulo. ita plures dies in magna animi tranquillitate commoratus, Barbarorum impetu cælitus indicato, in Salinas repedauit. eo loci ſedẽs aliquando, vt conſueuerat, quaſi per mentis exceſſum, dum ſecum reputat, quibus præmijs boni in cœlo perfruantur, quibuſq; pœnis improbi in tartarorum baratro mactentur, in Siciliam ſe conuertit, homo in altiſſimo contemplationis pelago immerſus. ac paullo poſt ſingultus, ac lacrymas mittens, affer, inquit, diſcipulo, acerram, noſq; in funebres precationes effundamus. iam enim mater mea Deo cariſſima, mortalibus exuta ſpolijs ad cæleſtẽ Dominum euolauit. atque ego immortales illi gratiàs ago, & habeo, quod illam non ſine præmijs exceperit, ſed vberrimos laborum fructus magno cum fœnore reddiderit. quod Daniel rite notauit. nec multo poſt, nonnulli Panormo illuc aduentantes nunciant, quo die ſancti viri mater naturæ conceſſerit. ibi Daniel chirographum extrahens, reperit eumdem ipſum fuiſſe diem, quo die funebres Deo preces S. Elias obtulerat.

Mox in Monaſt. ſuum.

Quidam nomine Conſtantinus, Scyllæ ortus (eſt vero Scylla inter Siculum, ac Thyrrenum mare ſita) arteticis, quod aiunt, doloribus dire cruciatus, ad ſanctum virum eſt fertur orans; vt per ſanctas eius preces, ſui Deum miſereret. nam pro comperto omnes habebant, quidquid vellet, facile a Deo exoraturum. vtpote qui diuinis præceptis ſemper paruiſſet, is itaque morbi atrocitatem perſpiciens, atque ægrorum commiſeratus; fieri, inquit, non poteſt, vt ab eo morbo aliquando emergas, niſi prius à flagitiorum, in quo volutaris cœno, emerſeris. Quod ſi te facturum recipis, in ſpem venio fore, vt per noſtras abiectiſſimi homuncionis precationes Deus optimus placatus priſtinæ te reddat valetudini. ea enim morbi ſæuitiem, per immoderatam commeſſationum luxuriem, tibi conciliaſti, teque plane perdidiſti. ſane aduerſa, quam proſpera valetudo, ijs eſſe vtilior ſolet, qui turpiter viuunt. quid enim à Chriſtiano homine tam expetit Deus, quam fidei ſinceritatem, corporis munditiam, animique pulchritudinem? Tum Conſtantinus inuiolatas Dei leges ſe libenter ſeruaturum pollicetur. accepta igitur pollicitatione magnus Elias ſurgens, vnà cum Daniele, in preces pro ægroto ſeſe effundunt. Vix ſeptimus prætererat dies, cum quieuit fera morbi vis, quique impendentem, ſeu potius vrgentem mortem expectabat, eum plane ſoſpitem reliquit. ac hominem beneualentem dimittens, i, frater, inquit, in pace, neque eius quod nobis recepiſti, vlla vnquam te capiat obliuio. quod ſi in eãdem ſcelerum colluuiem te conieceris, grauiore, mihi crede, morbo diuexabere, & acerba morte vitæ exitum concludes. enimvero præſtat (vt aperte tibi fabuler) mori, quorum vitam culpa fœdat, ac dedecorat. Abijt homo, qui non eodem modo, ſed multo etiam turpiora ſcelera ſuſcepit, venerabilis patris monita teruncij faciens. ſed quę ante ſibi ab Elia ſunt decantata, eadem omnia euenere.

Cõſtantinũ à miris acerbitatibus ſanat.

Porro eius ſermo ſatis efficax erat, eiuſq; Zelus, ſicuti olim de Elia Theſbite legimus, Deo acceptiſſimus. Huic aliquando oranti (maiorem enim diei, ac noctis partem, partem autem? immo ipſas noctes integras in orationis opere conterebat; quæ erat in expolienda anima ſancti viri cura, ac ſtudium prorſus vt corporis neceſſitati ſatis obiter indulgeret) eidem inquam oranti, Iſmaelitarum irruptio, ac Rhegij direptio, ac vaſtitas cælitus eſt oſtenſa. & quemadmodum Ionas propheta ad Niniuitas à Deo mittitur, vt imminentem illis diuinam vltionem denunciaret; ſic ille ad Rheginos. ſed Niniuitæ quidem pœnitentiam agentes cæleſtem iram effugere: at vero Rhegini obturatis auribus à ſancto patre pœnitentiam prædicatam negligentes, ea mala ſibi conciliauerunt. ſic ex ijs alij in ſeruitutem abducti, alij ferro contrucidati. Ea itaq; clade

Maiorem Elias diei, noctiſq; partẽ in precibus conterit.

impen-

impendente, Elias, ac Daniel viri plane admiratione digni, Chriſtiq; cultores egregij in Sanctæ Chriſtinæ Caſtrum proficiſcuntur. ibi dum de pœnitentia, mutua caritate continentia in adhortationibus verba faciunt, auditores dno ſibi commoda pariunt, & corruptos mores ad meliorem frugem corrigunt, & ab hoſtili clade ſeruantur incolumes. nam ſatis præſidij in pœnitentia poſuit Deus ijs, quorum vita miſere periclitatur.

In Caſtrum S. Chriſtinæ contendit.

In Monaſt. ſuum reuertitur.

His geſtis in Monaſterium reuertuntur, ex quo mini me excedere per aliquod tempus conſtituunt. ibi dum verſantur, ad eos it ſub veſperam claſſis præfectus, nomine Michael, ſancto viro non ignotus, qui cum reuerenter, honorificeque illum ſalutaſset, ſuam voluntatem aperit: nimirum vt, ſuperis indicantibus, liceret ſibi cognoſcere, num proſpera vſurus eſset nauigatione, deque hoſtibus victoriam reportaturus. illum enim omnes Vatem, Deique familiarem habebant. atque ille id reſponſi Præfecto reddidit. ſi, cariſſime, habes in animo hoſtes profligare, & victoriæ trophæum aduerſus illos erigere, perpurga populum tuum, ex Dei ad Moſen præcepto. nam ſi tantam expiationem poſtulabat vmbra, atque figura; quanta, putas, veritati debetur? nihil, ita me Deus amet, tam ille deteſtatur, atq; auerſatur, quam vitæ ſordes, ac fœditatem. an nonnumquam audiſti fornicationem olim Dei populum leto tradidiſſe, ac fornicationem cum ebrietate coniunctam fortiſſimũ, ac robuſtiſſimum Sampſonem exteræ nationi ludibrium, ac iocum prodidiſſe? Quæ cum ita ſint, ne feras vllo pacto eos in comeſſationibus, & vino, & inter ſcorta vitã fœde traducere, nimiique flagitiorum genere contaminari. tu vero oculos, animũq; ad cæleſtem opem identidem erige, ac fractas hoſtium acies intuere. fidem habuit homo Eliæ verbis, ac vniuerſis militibus mandauit, à prauis ſe conſilijs, ac facinoribus continerent; præficiens viros, qui ceteris pietate, ac veneratione anteibant. ac non multo poſt collatis cum hoſte ſignis, prælium geritur, gratia Deo, qui impiorum cõſilia funditus euertit, ac peſſumdat. victi, fuſique ſunt hoſtes, plane vt multi captiui ex Rheginis in libertatẽ aſſererentur. Quod cum ita geſtum eſset, numquam rem admirari deſinebat Præfectus, prædicans vere Dei eſse ſeruum Eliam, quod niſi in oculis Dei ferretur, numquam omnino iſta prædicere, ac docere potuiſset.

Michaeli Duci victoriã ſpondet

Illud vero magna eſt admiratione dignũ quod tametſi tot, tantiſque donis eſset a Deo affatim cumulatus, neque tumebat tamen, nec cum audiri à Deo preces ſuas cognoſceret, id inſolenter gloriabatur. ſed omnium abiectiſſimum, ac deſpicatiſſimum ſe exiſtimabat. Sic in monaſterium ſe abſtruſit ab omnium conſuetudine ſecretiſſimus; iam enim erat ætate affecta. omnes tamen, qui ad ſe ventitarent, excipiebat. qui cum eo tamquam filij cariſſimi cum parente amantiſſimo, omnes ærumnas, ac mala, quæ in ſeruitute ſub deteſtandis Iſmaelitis eſſent perpeſſi, communicabant. ſæpe enim dolor, cum foras per ſermonem erumpit, lenitur, ac demitur. Tum bonus pater eos ad tolerantiam blande adhortans, dicebat, ne animo, filij, concidatis in ærumnis, nam tribulatio, vt eſt apud D. Paulum, patientiam operatur, patientia autem probationem, probatio vero ſpem, ſpes vero non confundit. Perferte igitur, ac durate. potens enim eſt Deus facere etiam cum tentatione prouentum. Ego vero duas ob cauſſas reor mala à Deo nobis immitti; ſiue quod noſtram tolerantiam periclitari velit, an fortiter, æquoque animo feramus; ſeu quod nos ad meliorem frugem velit corrigere, vt quæ in ſumma rerum tranquillitate, ac felicitate efficere noluimus, eadem in malorum, atque ærumnarum æſtu edocti, iam efficiamus.

Hominum frequẽtiam fugit, ſed miſeros ad ſe veniẽtes excipit.

Igitur qui aduerſis fortunæ ictibus ſe premi cognoſcit, cauſſam inueſtiget neceſſe eſt. quod ſi nemini illatam a ſe iniuriam, aut fucum, quod aiunt, repererit, non ſe arroganter iuſtum exiſtimaſſe, alios autem temere damnaſſe, non inſidias alieno thoro locauiſſe, non ſcortis, non vino, non fœdis libidinibus datum; is vero mea quidem ſententia bono animo ſit, neq; triſtetur: ſciatque ad periclitandam, tentandamque eius conſtantiam ea mala cælitus inuehi. vt ſcilicet fortiter patientem, patientiæ corona Deus glorioſe cohoneſtet. eiuſmodi erat S. Iob, qui dicebat, expectabo, donec veniat immutatio mea, & conſtituas mihi tempus in quo recorderis mei. Beatus homo, qui corripitur a Deo: increpationem ergo Domini ne reprobes: quia ipſe vulnerat, & medetur; percutit, & manus eius ſanabunt. in ſex tribulationibus liberabit te, & in ſeptima non tanget te malum. & Dauid, proba me, Domine, & tenta me. vides ne qui ad ſe tentationes accerſat, ac prouocet? qua gratia? vt probatus illuſtrior, ac clarior appareat. nec vllius tamen culpæ conſcientia tangebatur. clamabat enim: Domine, ſi feci iſtud, ſi eſt iniquitas in manibus meis: ſi reddidi retribuentibus mihi mala, decidam merito ab inimicis meis inanis. eiuſmodi erat & Paulus, cum dicebat: gaudeo in tribulationibus, in neceſſitatibus, in perſecutionibus. ſed vt ad inſtitutum reuertamur, ſi multa in ſe admiſiſſe peccata compererit pro certo ſciat, idcirco in eas ærumnas, ac mala incidiſſe; vti per eas reſipiſcat, ac peccatum deteſtetur, tamquam eorum malorum cauſſam, ac virtutem complectatur, pacis conciliatricem.

Quid? quod non videtis, filij, multos mortales, propter flagitia, non modo ab exteris, ſed à ſuis etiam miſere vexari, ac cruciari? huic à propria vxore bellum infertur, fitque hoſtis viro, quæ ſocia, adiutrixq; illi à Deo eſt tributa. illum filij inſectantur ſui. alius à fratre violatur. ſæpe enim vſu venit, vt quibuſcum diuturna neceſſitudine coniuncti fuimus, ijdem amorem in odium conuertentes, alienato à nobis animo im-

pen-

penſius nos oderint. à Deo eſt huiuſmodi odium, ac proinde ne verbis quidem molliri poteſt. audi pſalmum de Aegyptijs dicẽtem, conuertit corda eorum, vt odirent populum ſuum. ijs enim, qui non bene colũt amicitiæ iura, ſatius eſt odium: & quibus pax exitij, maliq; eſt conciliabulum, his inimicitiæ virtutis ſunt ſeges, ac materia. Sed quid ego de malis domeſticis dico? an non corpus ipſum, quo nihil nobis eſt magis domeſticum, nihil propriũ, ac propius? hoc, cũ peccamus, hoſtem, atque inimicum experimur, cum per febres, atq; alia morborũ genera, immedicabilia nobis vulnera infligat, cruciet, diuexet? nemo in vobis eſt, tametſi ſingulari ſapiẽtia præditus, qui valeat id vel recenſere, vel cogitare. quod ſi peccata minime ſeminauiſſemus, profecto neq; ſpinæ, neq; tribuli domi ederentur. quod vero ꝓpinquis etiam pro ſatellitibus vtatur Deus, ad facinoroſorum hominum plectenda flagitia, id ex ſacris literis, ſi attentius perpendatur, conijciamus licebit. Sane Ioſephum minime quidẽ propter eius peccata venundari permiſit Deus, ſed propter fratrũ in ſe odium, vt poſt agnoſceretur, omnibuſq; fieret conſpicua fraterni odij magnitudo. nõ eſt igitur cur vos animi angatis, ac perturbetis. et ſi quid peccaſtis, ſtudete diligenter corrigere. ſic enim hoſtes ipſos profligatos fractoſque veſtris oculis aſpicietis.

Verum enimuero cum tot, tantaque nos circumſtant mala, tantam hoſtium, ac ærũnarum vim intus, foriſq; cognoſcamus, plane vt cum noſtro etiam, vt diximus, corpore conflictandum ſit; neque tamen peccata peccatis, vitia vitijs cumulare deſiſtimus, qui nam, Deus immortalis, eſſemus, ſi quiete, ac tranquillitate frueremur? Quæ cum ita ſint, profecto expedit, ante actæ vitæ ſordes pœnitentiæ lacrymis tergere, atque expiare, ne contempta, Dei optimi longanimitate, præter haſce calamitates æternis ſupplicijs addicamur. Hæc cum D. Elias diceret, multi ex animo triſtitias exigere, non parum leuaminis, ac conſolationis percipere, qui varijs moleſtiarum fluctibus iactabantur, facile omnem iram, ac ſimultatẽ deponere, qui vindictæ deſiderio æſtuabãt; qui paupertatis onere erant prægrauati, Deo gratias agere. Adoleſcentes ad continentiam informari; qui improbarum æſtu cogitationum abripiebantur, in paratiſſimũ quietis portum dirigi. vtque vno me expediam verbo, tamquam à communi quodã, inexhauſtoque ærario, aut ex limpidiſſimo fonte, perenni aquarum ſcaturigine manãte, omnes ad leniendas animi ægritudines conſolationem haurire. omnes non vulgarẽ vtilitatem percipere; omnes denique ingenti gaudio delibutos ſe redire fatebantur. Multi etiam Epiſcopi ad eius verba

Epiſc. etiam illum conueniunt.

audienda confluebant, quos ipſe modeſte excipiens, vt patres complectebatur, vt paſtores reuerebatur, contendens vt ſibi Deum precibus conciliarent; nam tametſi in ſummo virtutis apice conſtitutus eſſet, numquã tamen modeſtiæ fines exceſſit.

Eius etiam fama ad Cæſaris aures eſt delata, cuius viri res glorioſe geſtas pientiſſimus, de quo ſupra meminimus, ac religioſiſſimus Leo cognoſcens adeo illum ſuſpexit; vt ab S. viro peteret, ne pro imperio, rectaq; reipublicæ adminiſtratione Deum continẽter orare grauaretur. Ceterum poſt aliquod tempus prægeſtiebant Sancti Patres Tauromenium traijcere, ad ſacroſanctas D. 21

Tauromen. traijcit, ad ſepulchrum S. Pancratij. 21

Pancratij reliquias pie venerandas: ibi cum eſſent, Elias diuinitus cognouit Brachuni

22 hoſtis infeſtiſſimi exitialẽ ex Africa aduentum, ac ciuitatis vaſtitatẽ, & cladẽ. itaq; in hunc modũ ciuibus cœpit prædicare: Profecto euenire poteſt, fratres, vt per pœnitẽtiam, piaſq; orationes impendentia mala euitemus. In id ſtudij minores, maioreſque natu totis neruis incũbamus. ingentẽ enim flagitiorũ cumulum in hac vrbe video, nullumq; eſſe ſceleris, ac vitij genus, quod hic impune nõ graſſetur; quæ certe multa correctione indigent, & emendatione. Quod ſi verba mea negligatis, atq; contẽnatis, ego quidẽ de futuris malis dicere libẽter ſuperſedebo, vos vero veſtris oculis ea miſere cernetis. 22

Pari etiam licentia, ac libertate Patriciũ Conſtantinum obiurgans: quin dicebat, Præfecte, populos tuæ curæ, ac fidei creditos à turpiſſimis factis prohibes? quin omni ope

Ducem libere obiurgat de militum intẽperantia

niteris, vt ab inferẽdis iniurijs ſe cõtineant, ab adulterijs, à cædibus, à ganeis? Qui enim parat bellũ inferre, hunc ſingularis decet cõtinentia. nã quid tã ignauum, abiectumque eſt, quã peccatum? quid tã forte, ac generoſum, quã temperantia? Pudeat vos, Chriſtiani, ethnicorũ philoſophiæ. Epaminondas, ille dux celeberrimus, ab immodico epularum vſu, & feminarũ conſuetudine, ceteriſq; deliciarũ illecebris procul ſe prohibuit. ita etiam & Scipio Romanorũ Imp. eadẽ, qua Epaminondas continentia valuit, ac proinde ille de Lacedæmonijs, hic de Carthaginienſibus inſignẽ victoriã reportantes præclariſſima trophæa erexere. Si ergo & Ethnici, qui prauis animi cupiditatibus tenebantur, tanti faciebant tẽperantiam, quãta nos animi cõtentione, qui Chriſtiani nominamur, quibus Euangelij lumẽ illuxit, quos erudijt Apoſtolorũ doctrina, quos Sanctorũ Patrũ præcepta informãt, ab õni turpitudine abhorrere debemus? quãto ſtudio iniuſtitiam, auaritiã deteſtari? tanta præſertim malorũ cohorte inſtante, atq; adeo vrgente. Tu vero Præfecte, ſi hæc ſcelera à populo prohibueris, Deum optimũ, quæ eius eſt in homines benignitas, ac miſericordia, propitium, ac pacatum tibi ſenties. Equidem quæ meæ ſunt partes, quicquid mihi cælitus eſt oſtenſum, vobis aperte prædixi: vos vero ſi mihi fidem habueritis, ſciatis velim ſicut pœnitentiæ, ita etiam miſericordiæ cum Niniuitis vos fore participes. ſin autem noſtra monita parui pendatis, capti, vinctique in acerbiſſimam ſeruitutem abducemini.

Hæc diuini patris verba quaſi nugæ, ac fabulæ vna à Patricio Conſtantino, cum à ciuibus ducebantur. Cum vero tempore ſenio confectus, in domo Chryſionis ſuper

lecto iaceret, ad hoſpitem conuerſus; videſne, inquit, Chryſion, cubile vbi nunc iaceo? in eodem cubauit Brachimus, humani ſanguinis auidiſſimus, ac complures ex principibus viris huius ciuitatis gladio contrucidatos huius aulæ parietes videbunt. Tum irridens Chryſion, Sancti viri verba ne aſſis quidem faciebat. Porro bonus ſenex è ſtrato ſurgens, ſe in Amalpheraũ vrbem profecturum nunciauit. cum vero eſſet in media vrbe, veſtem ad genua vſque ſuſpendit. ibi rei inſolentia ſtupens Daniel, quid Pater, iſthuc eſt rei? at ille iam exundantes video ſanguinis riuos, & hæc ſuperbia, ac magnifica, quæ ſtare cernis ædificia, ab Agarenis funditus euertentur: Hæc aperte pronuntiabat ſanctus vir, exemplo Ieremiæ Prophetæ, qui populum diuinis legibus minime obſequentem magna cum libertate obiurgabat, eorumque ceruicibus imminẽs ſeruitutis iugum, non modo oraculis, ſed inuſitatis etiam factis ob ocu os ponebat. quippe lumbare lineum ſuper lumbos ſuos ponere, & alibi, modo catenas ferreas, modo ligneas collo geſtare, à Domino iubetur, atque ita vaticinari, eo conſilio, vt populũ perterrefactum ad meliora ſtudia, & ad Dei amicitiam oratione conciliandam prouocaret.

Atrocitatẽ futuræ cladis oſtendit

Quæ cum ita ſint, frœno linguam cohibete, neque temere eam, quo velit, ferri ſinite. ſed attente potius conſiderate, multa ſanctis viris diuinitus eſſe oſtenſa, ad deſides, ac vecordes excitandos. nam quis nõ ſummopere commoueatur, atque obſtupeſcat, cum diuinum hominem modo lignea, modo ferrea vincula geſtantem intueatur? quis tandem ex numero eorum, qui ſapientes cenſentur, non ſciſcitaretur, quid cauſſæ eſſet, cur S. Elias vſque ad genua veſtem ſuſpenderet? Quemadmodum igitur rerum omnium molitor Deus illud fieri iuſſit ad incitandos eos, qui per ſummam vecordiã, ac torporem vitam ducerent; ita nouum, atque inauditum id ſpectaculi propoſuit, vt ſpectantes à turpibus factis auocaret. At vero illi non modo nullam fidem habuerunt, ſed malis etiam exemplis accipere Sanctos viros cogitabant. Tum illi ex Domini præcepto, ecce, inquiunt, puluerem excutimus de ciuitate veſtra; verumtamen, quæ vobis prædicauimus, memoria teneatis.

InAmalphẽ nauigat.

Ex vrbe itaque ſoluentes in Amalphem nauigationem inſtituunt. interim dum in quodam anguſto ſinu, ad refocillandos parumper animos e naui egrediuntur, ecce tibi è veſtigio cuidam ex vectoribus vipera pedem mordet. vociferari miſellus, totis intumeſcere, & inſtar fœdiſſimi cadaueris humi miſere ſterni. tamen accedens Sãctus vir, ac prehenſo ægroti pede, ſignum crucis imprimens, hominem recuperata valetudine erigit. mox inceptum curſum perſequuntur. Vbi igitur Amalphem tenuerũt ab Epiſcopo benigne excipiuntur. hic dum verſantur, paucis poſt diebus, ad eos de Tau-
23 romenij excidio perfertur. Afer 23 cum multis nauibus inſtructus, magnaq; vi Tauromenitanos adortus facili negotio capit, vrbem euertit, atq; incendit, ac complures eorum gladio trucidat. hæ ſunt incredulorũ tragœdiæ. hic honos eorum qui diuina patientia abutuntur. Vrbe igitur euerſa, incẽſiſq; vicinis pagis, tyrannus non tantum in Chriſtianos, ſed in Chriſtum etiam inſolen-
tia, 24 arrogantiaq; debacchans Rhegium 24
tranſmittit, atq; 25 illinc Conſentiam 25

Cladẽ Tauromenij audit.

Hæc vbi cognouit Sanctus Pater, diuino zelo ſuccenſus, cæleſtique gratia communitus aduerſus ſuperbum hoſtem ſe obarmat. erant vero eius arma, minime illa quidem corporea, non ferrum, non æs, nõ caſſis, non clypeus corio tectus, non hamata tunica, non gladius, ſed quæ, Deo bene iuuante, facilia ſunt ad parandam victoriã; ſpes, quæ fidei eſt indumentum, iuſtitia, ac gladius ſpiritalis, quod eſt verbum Dei, ex Diui Pauli ſententia. ad hæc longum ieiunium, iugis oratio, humi cubatio. lacrymę, ſuſpiria, pectoris tunſiones, crebræ adorationes, clamores ex intimis præcordijs editi, cælumque ipſum ferientes. Quid plura? qui ad Conſtantinopolim occupandam animum adiecerat, is Brachimus fortiter dimicans, oratione iuſti viri percuſ-
ſus, Conſentiæ, 26 in Italia miſere moritur 26

Sarracen. S. Elię oratione percuſſus, miſere perijt.

Sed vt Amalphem redeamus, eius vrbis Præfectus, ſorore graui morbo laborante, Eliam rogabat, vt eam inuiſere dignaretur; is autem præfecto morem gerens, in ægrotæ domum ſe confert, ac ſimul oſtium ingreditur, relinquit puellam febris, pulſus ad naturalem motum componitur, vires labefactæ, ac ferme extinctæ eriguntur, atque confirmantur; ſomnus, quem morbi moleſtiæ vel interturbarant, vel procul exegerant, ſuauiſſime, ac placidiſſime illam complectitur. ſic femella, ſola ſancti viri præſentia, fugato morbo, ſuæ incolumitati eſt reſtituta. Ceterum vbi venerandus ſenex cum diſcipulo in monaſterium eſt reuerſus, mulier quædam illi non ignota, monaſterium ſatis odioſa, importunaque frequentabat; quam miſere impellebat, vrgebatq; generi abſentia, quem in Rhegina clade captum Barbari in Africam auexerant. poſtquam vero magna cum aſſiduitate à mitiſſimo patre contendit, vt pro eo Deum deprecaretur, reſpondens ille, reuertere, inquit mulier domum, & quia credidiſti, fiat tibi, quod poſtulas. Abijt mulier nihil ambigens de ſenis pollicitatione: ecce, tibi triginta poſt diebus, è ſeruitute gener domum reuertitur.

In Monaſt. ſuum reuertitur.

Rogatus vero, qua ratione factus eſſet libertatis compos, rem ita narrabat. Ego, dicebat, cum in carcere detinerer, quotidie gladium ceruicibus imminentem expectãs, ecce nocte intempeſta videre videor quaſi reſeratum carceris oſtium, ac quemdam affecta ætate monachum ingredi, luce cõſpicuum, totumq; domicilium illuſtrantẽ, promiſſa barba, canitieq; maxime verendum, ac præ ſenio incuruũ. Hic hilari ore adſtãs ad hunc modũ me appellat: Baſili (hoc erat illi nomen) ſurge, & eo, vnde abductus es,

Miſilio in Africa ſe videndum offert, & tranſuehit Rhegium.

reuertere. ego vero cum adhuc hæſitarem, rurſus, me ne, inquit, noſti? & ego, qui fieri vnquam poteit, vt te nouerim, niſi tu prius mihi nomen tuum aperueris? at ille: Elias 27 ſum Monachus, quem ſocrus tua iuſſit in Aulinis, pro te ad Deum preces emittere. Tu interim depoſito metu, ſine vlla hæſitatione, abſcede iam in patriam tuam: parui, abſceſſi, veni, è ſeruo factus liber. atque hoc prodigium mea quidem ſententia nihilo inferius eſt eo, quod Abacuc accidiſſe ſacræ literæ loquuntur. ac iure optimo cum omnes animos, qui in præſentia aderant, incredibili admiratione perculit; tum eorum, qui aberant, commouit ad laudes Deo rerum opifici decantandas. Atqui Abacuc ab Ieroſolymis in Babylonem ab Angelo per aerem eſt vectus, vt Danieli ſe miniſtrum præberet; ſed noſter Elias in Aulinis cum eſſet, per ſolam precationem veluti quadam Angelica ratione, in carcere ſe videndum captiuo offerens, Rheginum in patriam reducem liberum facit. at quibus alis ſubleuatus? quo ſubuectus curru, ſicut Eliæ olim eueniſſe memorant diuinæ hiſtoriæ? quid ad hoc prodigium lydius currus? quid Argiuus Pegaſus? at hæc fortaſſe non fabulæ, aut commenta Poetarum, quæ homines tantopere admirantur, cum ea hiſtorijs Græci commendarint.

27

Sed ad multo maiora feſtinat oratio, ac fortaſſe multis, quæ dicentur, incredibilia videbuntur. plerique enim naturæ legibus, quæ dicuntur metiri conſueuere. quod ſi quid audiant, quod eas excedat, id vero vanum, ac leue ſuſpicantur. ſed hominibus rerum diuinarum imperitis id vitij ſolet adſcribi, quos potius inſanos appellamus. ex vobis verò, auditores, qui hiſce rebus profecto eſtis eruditi, Deique virtutem ex ſacris literis quotidie cognoſcitis, nemo erit, ſat ſcio, qui audeat ea in dubium vocare; ſed ſilentio linguam premens vacuas aures præbebit. neque enim, quæ huc vſque retulimus; tam admiranda ſunt, quam quæ in poſterum recenſebimus. Olim maxima ſiccitate campi ita exaruerant prorſus, vt toto quinque menſium ſpatio ne vna quidem nubecula cœlo videretur. ſed tellus ſterilis, atque inutilis ad culturam paſſim hiulca, feruidiſſimos ſolis radios in ſe penitiſſime admitteret. fontes etiam, qui perpetuo ſcaturiebant, defecerant, ac magni amnes exaruerant.

Clauſum cœlum per menſes quinque

Ea re permoti incolæ ad nouum Eliam confugiunt, velit communem calamitatem ab ipſis deprecari, ac pluuiam à Deo exorare. negare homo plane modeſtus. illi inſtare, atque vrgere. tandem Elias, vultis, inquit, cauſſam huiuſce temporum conuerſionis, ac rerum perturbationis, confuſioniſque ediſſeram? ſed ea, vel me tacente, eſt manifeſta, omnibuſque conſpicua. Quia cum egenos videamus, nullo pacto eorum egeſtatem ſubleuare volumus, nec miſereri eorum, qui miſerijs premuntur. iam fraternam à nobis beneuolentiam exterminauimus, refrixit caritas, iniuſtitia viget, ac conualeſcit. idcirco clauſum eſt cœlum, pluuia tenetur. Verumenim verò quando Deus Opt. Max. numquam clementiam, atque in mortales prouidentiam, in eorumdem odium ſolet conuertere (cum natura immutabilis ſit) ei ſupplicemus, ad eius genua nos abiiciamus, in ſpiritu humilitatis, & in animo contrito; ac noſtrum omnium voces noctu, atque interdiu clamantium apertis auribus accipiet. his dictis, ad diſcipulum conuerſus, concedamus, inquit, ad D Mariæ, vt fratrum noſtrorum poſtulationibus faciamus ſatis. mox ad populum, vos etiam precationibus veſtris nobis pauliſper opitulemini, faciet enim, ſcio, nobiſcum Dominus miſericordiam ſuam. Cum itaque profecti Elias, & Daniel ſine vllo arbitro in templum, integram ibi noctem Numen precando contriuiſſent, audijt eos Deus, noſtris calamitatibus ad miſerationem commotus. voluntatem enim timentium ſe facit. Tum aer, qui ſerenus, nec vlla nube obductus perpetuo ad illũ diem viſus fuerat, continuo nubibus inuoluitur. ianuas cœli aperit Dominus, viſitat terram, & inebriat; quæ exaruerant, concepto humore fouentur, creſcunt, augentur, anniq; tempeſtates ad ſuam temperiem reuocantur.

Perrumpit precibus.

Hæc profecto Eliæ ſunt magnæ in Deo fiduciæ certiſſima argumenta. Cum etiam fluuium, 28 quem Secrum appellãt, vnà cũ Daniele, ac Sabba diſcipulis tranſire vellet, is vero tanto impetu ferebatur, vt neque ſcapha illum traijcere, neque tranare quis vllo modo poſſet; nam ad conſuetas aquas, torrentes etiã rapidiſſimi è vicinis mõtibus delabentes, per id tẽpus accedebãt, & pons longe ab ipſis aberat, adeo vt ambo diſcipuli deſperarent tã longum iter à ſene confici poſſe. dum in ea cogitatione eorũ animi verſantur, ecce illũ circa flumen in altera ripa conſpiciunt. vbi vero fluuiũ ponte traiecerunt, magna cum admiratione procul hominem vidant, propiuſq; accedentes reperiunt, ne tantillum quidẽ pedes aqua madefactos. id quod ne vlli vnquam, quoad ipſe hac lucis vſura frueretur, vllo pacto aperirent, etiã atq; etiam ab illis contendit. ſed pij religioſiq; monachi ingenti admiratione perculſi, è metu, ac reuerentia ad S. virum accedere pertimeſcebant. etenim exiſtimabant id haudquaquam præſtari poſſe ab vllo mortali, qui graui corporis ſarcinà premeretur; ſed ab vno Deo, cui parent creatæ res omnes; vel ab eo cui ipſe promiſerit, ſicut olim D. Philippo contigit, qui Eunucho per Spiritum ereptus, inuentus in Azoto perhibetur. 28

Fluuium ſiccis pedibus tranat.

Igitur cum ad loca vaſta, deſertaq; & aquis carentia peruenissent (id enim ſæpenumero facere conſueuerant, ad vitandos hominum tumultus, ac precationi liberius vacandum) Daniel è multo labore, atq; æſtu ſiti cruciari cœpit, neque valens amplius ſtare, ſe humi proijcit. Senex vero cum eo in periculo verſari diſcipulum videret, ingenti miſeratione commotus (vehementer enim illum diligebat, quem dicto audientẽ

Pontem precibus educit.

& in omnibus ſibi morigerum ſciret) non longe ab ijs ſecedens, ſeſe in preces effundit, ac confeſtim Dominus oſtendit fontẽ limpidiſſimum, ac frigidiſſimis aquis manantem. tum accerſens diſcipulum, bibe, inquit, fili, vireſque refocilla, ad incommoda æquo animo ferenda, quorum Eremus ſolet eſſe feraciſſima. is autem vbi ſitim aqua reſtinxit, lauit, ac vires refecit, robuſtior, atque alacrior, vt dicebat, eſt redditus, & ad labores, aſceticæque diſciplinæ, & ad vitæ duritiem, atque aſperitatem tolerãdam. Contigit vero, vt Daniel cum Sancto viro Deo ſupplicans, eum videret totum inſtar ignis incenſum, atque inflammatum. ibi diſcipulus ingenti lumine circumfuſus, pronus in faciem humi concidit. at magnus ſenex, vt qui probe noſſet, quid cauſſæ eſſet, cur ille pertimeſceret, hominem è terra erigit, iubetq; in eiuſmodi rebus, bono animo eſſe, nihilque timoris concipere.

Orãs igne, & lumine circumfunditur.

Nec multo poſt cum ad S. Cyriacæ caſtrum ventum eſſet, audit inibi presbyterũ quemdam, nomine Malachiam, cum diuturno, atrocique morbo conflictari. iam enim pedum vſum amiſerat, cęteraque corporis membra paralyſi diſſoluta torpebant. adhæc modo febri tenebatur, modo capitis dolore cruciabatur, ſic ab omni ſalutis ſpe deſtitutus, cum fruſtra deſudaret omnis ars, præſidiaque medicinæ, in lecto decumbebat, iam iam animam exhalaturus. & quoniam Sanctus Dei vir præter alia virtutum decora, mira erat in ægrotos clementia, adeo vt illos inuiſere ſoleret, continuo ad hominem magno ſtudio ſe confert, & cubili propius accedens, blande rogare cœpit, vt ſeſe haberet, morbique vim perferret. tum miſer intermortua voce, quæ vix poſſet audiri, incipit de morbi cruciamentis, ac laboribus minime ferendis, ac perpeſſu aſperis narrare. ac ſenex ſcipione, quo innixus, ſolebat greſſus ſuſtentare, in ægroti dextera collocato, in nomine, inquit, Ieſu Chriſti, hoc bacillo innixus, ſurge, & ambula. continuo paralyticus prehenſo ſancti viri ſcipione ſurrexit, atque obambulauit, ac paucis poſt diebus rite conualuit. qua in re illud eſt magna admiratione dignum, ꝙ ægrotus diuturno morbo vexatus, confeſtim de lecto vbi tamdiu recubuerat, ſanus exſilierit, quo clarior cæleſtis medici virtus appareret.

Malachiam ſaluti ſtatim reſtituit.

Neque vero vnus aliquis admiretur ſi talia, ac tanta prodigia patrauerit ſanctiſſimus vir. ea enim Seruatoris noſtri vox eſt; Amen, amen dico vobis, ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. petite & accipietis. numquam enim ille morbos curabat, niſi prius multa precatione Deum Opt. Max. imploraſſet. quare non is auctor cenſendus eſt, ſed bonorum omnium opifex Deus, qui ſuam benignitatem per ſeruum ſuum alijs declararet. hic nihil afferre aliud poterat, quam orationem, animi puritatem, piam exercitationem, ac in Deum fidem. Porro erat, quemadmodum de Moyſe audiuimus, mortalium omnium mitiſſimus; idemque in eos, qui bonum, honeſtſique dicto, aut facto oppugnaret, acerrimus, nulla vnquam vilius habita ratione. neque enim ad ſuam cuiuſque libidinem ſe ſe effingebat, vt pleroſque facere videmus, qui inſtar Camaleontis varios in colores commutantur. ſed conſtans, ſuique propoſiti tenax, ac ſingulari prudentia præditus, nihil omnino vlli præter æquumque, & fas gratificari. ſi cui vero quicquam eſſet indulgendum, plane indulgere: cetera aſſentatoribus, atque adulatoribus relinquebat. in ferendis vero ſententijs, ac iudicando æquiſſimus; vt ex ijs, quæ partim recenſuimus, partim dicemus, planum fiet.

Mitiſſimus erat, ſed ſi opus eſſet, acerrimus.

Michael ille, quem ſupra memorauimus, qui de Iſmaelitis, vt dictum eſt, vel conſilijs vel precibus venerandi Patris, non vulgarẽ victoriam reportauit, Calabrorũ prouincię præficitur. hic dum præfecturam gerit, Columbum neſcio quem reperit, hominem vecordem, nouis rebus ſtudentem, ac plane ſibi aduerſarium. hic Columbus arrogãtia, ſuperbiaque nimium elatus, contractis copijs, armatiſque hominibus ſtipatus per ciuitatem, ac pagos graſſabatur; ac gliſcente improbitate, complures, qui parere ſibi recuſarent, dire vexabat, direptiſque bonis, eorum domos euertebat. hunc Michael Præfectus per inſidias captum, omnimodis ſupplicijs, ſine vlla clementia, vltus eſt; idq; per multos dies: poſtremo ſemiuiuum, in carcerem detruſum craſtino die obtruncare in animo habebat. Hoc Dei vir, qui ſuopte ingenio in omnes lenis, ac clemens ſemper fuit, cum reſciuiſſet, ad Præfectum accurrẽs, hac oratione vtitur: præclare tecum, Præfecte, actum exiſtimo, cum omnia tibi ex ſententia euenerint. etenim in factioſiſſimum ac profligatiſſimum hominem animaduertens, hoc exemplo alijs terrorem incutis, ne in huiuſmodi ſcelera, ac flagitia in poſterũ ſeſe audeant præcipitare. Verumtamen ego id à te etiam, atq; etiam rogo, vt illius vitam mihi condones, quod vt impetrem, genua tua complector. Sic ille dicens, in genua prouolutus, nullum ſupplicandi modũ faciebat. ignoſce ei, qui dignitatem tuam, per ſummam amentiam, violauit. iracundiam vincat humanitas. quid quod in cælo Iudicem non habes, qui eadem menſura qua menſus fueris, remetietur tibi? an non illud audiſti; non iudicabis bis in idipſum. tum ille minime æquam ſancti viri petitionem ratus, gladium acuebat, tendebatque arcum ad necem. rem tamen ita proferebat, vt aliquis reſipiſcentiæ locus dari videretur. tandem vbi Elias aduertit, nullo modo ſuis illum precibus molliri, ac flecti; ſed in eadem ſententia obſtinatiſſime hærere, his iterum verbis præclariſſimis Præfectum aggreditur, Equidem, Dux optime, quæ in rem tuam eſſe arbitratus ſum, ea vero ſuadere tibi, atque à te exorare omni opere cõtendebã: at nunc tuo in propoſito ita te pertinacem, obduratoque animo cum videam, ſane peruicaciæ tuæ fructum feres ampliſſimum. ſic hominẽ relinquens, opere

maxi-

maximo contriſtatus abſceſſit. ſeptem poſt diebus, præ immoderata animi iracundia grauem in morbum incidit, ac fruſtra per internuncios ſanctum virum accerſens, nullum recuperandæ valetudini locum ſibi relictum videt. mox die inſequenti, Deo ita vlciſcente, periit. Columbus vero capitali ſententia præter expectationem liberatus, in carcere vinctus tenebatur, in Deo, atque Elia ſpes collocans ſuas.

Non multo poſt, in Aulinas neſcio quis ex eorum numero, qui ſibi ſapientes eſſe videntur, ad S. Eliam venit. is concionatoris perſonam induens, de pollicitatione, ſeu, quod aiunt, voto, illum interrogabat. hic vero quando, inquit, votum nuncupaſti? tum ille, antequam Rhegium ab hoſtibus caperetur, coram Epiſcopo, Deo me deuoui. ſed cum pleriſque alijs ego etiam à Barbaris comprehenſus, in Africam captiuus ſum deportatus. hic Elias cetera ordine, quæ ille geſſiſſet, ſubdidit; tu, inquit, pollicitationis oblitus, mulierem adamaſti Epiſcopo, ac quod palmarium eſt, Deo mentitus. nam tametſi de hoc me cælare voluiſti, cor tamen meum intra te eſt, pro vt dictum eſt Iezæ ab Eliſeo. Vate ſanctiſſimo, nec me latere vllo pacto potuiſti. & vero miſer exiſtimas, leuem hanc eſſe culpam; idcirco illam attenuas, ac minuis ſed quę mea eſt animi ſententia, eo Diabolus tendit, vt culpas imminuendo, & atterendo, in multo grauiora ſcelera, ac flagitia ſine vllo metu homines poſſit inducere. nunc ego quid te moneam? an in ſurdas cadaueris aures voces effundam? qui enim ſapientem ſe exiſtimat, neque ſe interim dignoſcit tamen, in eo inuādo omnis prorſus opera luditur. quid, miſer, quando alios monuiſti, ac docuiſti, te ita indoctum negligis, ac prætermittis? hæc vt dixit, hominem à ſuo conſpectu repellit, cum iam mentis acie perſpicue videret, nullo vnquam pacto fore, vt ad meliorem ille frugem corrigeretur. Is itaque erat in eiuſmodi homines Elias, acer, inuictus, imperterritus. ac iure optimo, qui enim ſe facile ſuperari ſinit, is ſcilicet omnibus deſpicatui eſt; & qui vulgi ſententijs minime aſſentitur, hunc nulla vis poterit expugnare.

Prædicit, ſe euocatum iri ab Imp.

Porro ingraueſcente iam ſenecta, domi ſe continere neceſſe habebat. ac paullopoſt ait diſcipulo, iam inſtat Daniel, dies, quo nos religioſiſſimus Cæſar accerſet. id quod multo ante mihi cælitus eſt indicatum. Leo enim Græcorum Imperator audiens ab omnibus prædicari, ac laudibus efferri admirabilem viuendi rationem, ac prodigia a S. viro edita, eius videndi deſiderio tenebatur, vt nonnihil etiam lucis ex ſanctis illius precibus ad imperium accederet. Erat enim monaſtici inſtituti ſtudioſus, & ad honeſtas artes proxime procliuis. igitur dum hiſce de rebus ſecum cogitant, ecce quidam aulicus ad monaſterium venit, qui Eliam ad Cæſarem magno, vt decebat, honore perduceret (erat huic nomen Muſonius) is ad Sanctiſſimi Patris pedes aduolutus, benedictione impertitus, dat ei literas à Cæſare, quas ille cum accepiſſet, legiſſetque; quid, inquit, Cæſari mecum vili, abiectoq; ſene? prætermiſſis olympi fontibus limpidiſſimis ad cœnoſum torrentem animum adiecit. qua gratia tanto te vitæ diſcrimini obiecit? nempe vt monachum videres fama, quam rebus geſtis maiorem. ſed, quando ita Deo videtur, ſenectutis, ac imbecillitatis incommoda nihili pendens, dabo me in viam audacter. horum vero laborum ille mihi velim ſit fructus, vt Columbus capitalis criminis reus abſoluatur. cui petitioni cum libenti ſane animo ille annuiſset, acceptis Columbo & Daniele ſocijs, vna cum aulico ad Regiā proficiſcitur. interibi ſecreto Danielem vocans, ei aperit, & ſi iter inceptarent, numquam tamen fore, vt vel ille Cęſarem, vel Cæſar illum videat, neque tamen fruſtra ſe eam peregrinationem ſuſcipere, cum ſibi præmium ampliſſimum ſit ſalus, ac vita hominis capite damnati.

Ad Imper. Conſtantinop. proficiſcitur.

Igitur appulſi Aericuſam (ea eſt Inſula in ipſo Ionij maris aditu, ab Epiri finibus non longe diſtans) occurrunt obuiam Chryſioni Tauromenitano, cui prædixerat ſanctus vir, cum Tauromenij verſaretur, in eodem lecto, vbi ipſe iacebat Brachimum eſſe cubaturum. is complectens verendum ſenem, perijmus, inquit, miſeri, Pater, ac Vates optime, quæ nobis multo ante denunciaſti, tuis conſilijs, ac monitionibus ſaluberrimis minime auſcultantes. ſed quid nobis in poſterum fiet, mihi ſaltem, qui te parentis loco & habeo, & veneror, aperire ne graueris. Ego, reſpondit ſenex, hoc prædico tibi: nō multis ab hinc diebus, è vita excedes. id quod euenit, vt vir ſanctiſſimus fuerat prolocutus. hinc ſoluentes Naupactum tenent; ibiq; comperiunt rumorem circumferri, Syriacā Agarenorum claſſem, quæ Conſtantinopolim cogitabat, omnia maria percurrere. Tū homo Dei, ac Vates glorioſus, non ita, inquit, eueniet, non vt homines vulgo opinātur, ſed vt Deus optimus faciendum ſtatuit; nec illi in Byzantium nauigant, eiuſq; euerſionem machinantur; ſed in medio Helleſponti curſu reuertentur, & Illyricum ſinum percurrentes, Theſſalonicam inuadent, ac depopulabuntur. his auditis Muſonius ſane quam grauiter obſtupuit. etenim dicebat, ſi ita hæc euenient, portenti ſimile, ac ſupra omnem humanam vim exiſtimo hanc futurorum cognitionem. atque id ſatis ſuperque eſſe ad declarandam ſancti viri puritatem. quid enim, Deus immortalis, aliud eſt, ſi hoc non eſt prodigium, quæ nondum euenerunt, eadem perinde ac eueniſſent iā, aut ab alio didiciſſet, mortalem multo ante libere, audacterque prædicare. multo plura his narrare ſolebat Beatus Daniel, poſt ſancti viri dormitionem.

Age uero nunc de exitu dicamus, quo Sā. Pater vitam ſuam clauſit. id quod & nobis ad memorandum, & vobis ad audiendum vtile, ac maxime iucundum exiſtimo. Fuit vero eius ex hac vita migratio illi non abſimilis, quę de Iacob Patriarcha antiquiſſimæ memo-

in emotatur: neque ſancto viro prorſus in-
cognita, ſed ſicuti Moyſi multo ante de-
monſtrata. Itaque Naupacto ſoluens Græ-
ciam peragrabat, ac delatus in quemdam
locum ab Illyrico nõ longe diſtantem, mor
bo tentatus eſt non ſane graui, ac moleſto.
nam cælitus illuſtratus a Deo didicit daret
Columbo commendationis epiſtolam, eũ-
que mitteret ad Imperatorem. eum igitur
vt ablegauit, ipſe Theſſalonicam contendit,
in quam vrbem ingredi noluit, ſed ante ve-
ſtibulum manſit, in quodam templo ſanc-
tis Apoſtolis dicato. ac die inſequenti ad
meridiem, quando Eccleſiæ vacant à fre-
quentia populi, monachum, qui templo illi
præerat, rogat, vellet in Sancti Martyris De-
metrij ſe traducere. iſq; libenti animo an-
nuit. & inter eundum cum S. Pater vrbem
intueretur, ſuſpiriũ petijt, & ex animo mœ-
renti ſimilis Martyreio appellans, vbi, in-
quit, gentium es, *Demetri, Martyr* Chriſti
glorioſiſſime, quibus tandem in locis mo-
rare? quonam cæleſtium orbium tractu va-
garis? hæc, & alia id genus dictitabat, & in
templo, & ad Sancti Martyris ſepulchrum
propius accedens. hæc cum audiret mona-
chus, qui Eliam ductabat non mediocriter
offenſus, illi ſecum ipſe maledicebat. Sed
Elias abſoluta precatione, ad monachum
conuerſus, quid offenderis, frater cariſſime,
quaſi vero male ſentiam, m neque loquar;
Veruntamen vbi vel mediocris eſt pœni-
tentia, & abundat probitas, ibi Dei miſe-
ricordia multis partibus maior reperitur.
Tum monachus ſentiens cogitationes ſuas
hoſpitem minime latuiſſe, ad eius pedes ab-
iectus, rogat, hanc ſibi culpam ignoſcere,
petuelit. quam ille homini vt condonauit,
magna admiratione perfuſus, ac præpro-
pere feſtinans, quotquot ſibi occurrebant.
rem ordine narrabat.

In Græciam delatus, ægrotat.

Igitur eo loco cum eſſet Elias, morbo iã
ingraueſcẽte, ſcamnum ſibi afferri poſtu-
lat, quo delato ibi decubuit. cum vero locus
minime eſſet idoneus ad quietem capiendã
ad Caminos (locus quidem eſt) migrauit.
hic Danielem diſcipulum, ac fratrem cariſ
ſimum ad ſe vocans, ego, inquit, Daniel,
fili ſuauiſſime, ſicut ſcriptum eſt, viam pa-
trum meorum ingredior. adeſt iam tẽpus
29 noſtræ reſolutionis, cum 29 octogenarius
ſim. tu vero aſſecutus es doctrinam meam,
inſtitutionem, propoſitum: in his fortiter,
conſtanterque perſiſte. neque te otio dede-
ris, ſed pijs exercitationibus, ac ſtudijs te
expolire contendas. ſic vero viue, vt quaſi
quotidie te moriturum exiſtimes, quod eciã
atq; etiam reliquos fratres monitos velim.
Porro neque corpus noſtrum hic conditum
derelinquas, neque Conſtantinopolim ad
Cæſarem deferri vllo modo patiare, petet
enim, ſat ſcio, perquiretque Imperator. q
ego cum à diuina prouidentia acceperim,
tibi epiſtolium ad Cæſarem multo ante de-
di, vti poſt obitum noſtrum fineret corpus
ad ſuũ monaſterium afferri; quod Impera-
toriæ vrbi nulli omnino vſui eſſet futurum,
neque Deus æquo animo laturus. vos po-

Theſſalonicæ Eliæ morbus ingraueſcit.

tius, quod veſtrum eſt, vendicate, noſtrique
memoriam, tamquam parentis amantiſſi-
mi, ex animis veſtris excidere minime pa-
tiamini. Porro ſi recte memini, apud te eſt
ea epiſtola; ſeruato diligenter; & cum ea
euenerint, (euenient autem quamprimum)
mitta illam ad Cæſarem; quæ perſcribuntur
effecturum ſcio. Ceterum vale, ac ſalue, fili:
iam enim decedit *Elias*, neque amplius hac
lucis vſura perfruetur. his dictis, omnibuſq;
ſui ſtudioſis ſalutare iuſſis, blandeque am-
plexis, ingenti cum lætitia, atque hilari vul-
tu defecit, & poſitus 30 eſt cum patribus 30
ſuis XVI. kal. Auguſti.

Hos obitu diuulgato, coactus eſt ingens
monachorum, ac populi numerus, atque
adeo ipſe 31 Dux cum ſuo exercitu, ac to- 31
to eo die, ac nocte inſequente multis lumi-
nibus, hymniſque funebribus decantandis,
incenſiſque ſuauiſſimis odoramentis ſacro-
ſanctum, ac venerabile Sanctiſſimi Patris do
micilium cohoneſtauere. Poſtera luce in
Sancti Martyris Gregorij templo pie, reli-
gioſeque illud depoſuerunt. Verum Daniel
cum nullo modo poſſet Sancti viri reliquias
in ſuum monaſterium deferre, ibidem ad
decimum menſem ſubſtitit. Interim quidã
patricij dignitate clarus; (is 32 Bardas 32
eſt, cuius nomen per omnium ora circum-
fertur) audita viri ſanctimonia, ac miracu
lis, ad Danielem adiens, etiam atque etiam
illum rogat, velit B. Patris ſepulchrum ſibi
adaperire; quod ſacras eius reliquias vene-
randi magno deſiderio teneretur. hoc ille
enim præſtitiſſet, repertum eſt corpus pror-
ſus integrum, atque incolume, neque quic-
quam detrimenti paſſum. qui eam diffiauit
odoris ſuauitatem, vt omnis locus affatim
repleretur. Hoc prodigium vir illuſtris cum
vidiſſet, magna cum pietate, ac religione
corpus ſanctiſſimum venerari, ſalutare, de-
oſculari, eiuſque exemplo omnes pariter,
qui in præſentia aderant, idem præſtare. ibi
continuo iubet fabricari ligneam thecam,
atque in ea corpus putiſſimis veſtibus inuo-
lutum condi, ac in eodem templo reponi.
ſimul de toto negotio Imperatorem, inſcio
Daniele, certiorem facit.

In S. Greg. templo depoſitus cum honore.

Refoſſum corpus repertumq; integrum; & odorem ſuauiſſimũ diſflans.

Cæſar re per patritium cognita, iubet
Beati viri corpus, quaſi opimas gazas, ac
theſaurum opulentiſſimum ad ſe deportari
vt vel hinc appareat eius vaticinia nequa-
quam fuiſſe vana, aut in irritum cecidiſſe,
tum Daniel epiſtolam Patritio dat ad Cæ-
ſarem. ſimul hominem docet de his, quæ
præceptor ſibi antea viuus mandauerat.
Patritius epiſtolam per tabellarium ad Cæ-
ſarem mittit, quam ille cum accepiſſet, ac
fuiſſet deoſculatus, legiſſetque, quæ in ea
ſcriberentur, continuo quæ iubetur, facit.
tam accerſens Georgium Calabrum gene-
te, hominem gnauum, & præclaris natali-
bus ortum, qui ea tempeſtate Conſtanti-
nopoli verſabatur, illi hanc prouinciam
demandat. is ſimul in Caminorum, quod
aiunt, locum eſt delatus, ſacroſanctis reli-
quijs acceptis, omnes imperij prouincias,
ac Græciam ipſam peragrabat, Theſprotũ,

atque

33 34 atque 33 adeo vſque 34 Buthrotũ. illinc conſcendens, ac proſpera vtens nauigatione, ad Ruſianorum 35 opidum appellitur, ac poſt equo vectus in Beſianum 36 caſtrum venit.

Ibi adoleſcens quidam à ſpiritu dire cruciabatur, adeo vt ſæpe ad deſerta vaſtaque loca ire compelleretur. interdum etiam ſe in mortuorum ſepulchra penetrare; eoque dementiæ Dæmon miſellum adegerat, vt ſua ipſe excrementa, ac ſordes deuoraret.
et miraculis illuſtrat.
is vbi ad Sancti viri reliquias propius acceſſit, de repente pulſo tyranno, ſanus, ac ſui compos eſt effectus. ac Deo gratias agens
37 ad Salinas 37 proficiſcitur, de ſancti corporis tranſlatione fratribus annunciaturus. qui ſimul rem cognouerè, partim alacres ingenti gaudio cumulabantur, de repertis Beatiſſimi Patris reliquijs; partim non mediocriter dolebant, quod eo ſe viro orbos intelligerent, quem parentis loco ſemper coluiſent, atque adamaſent. omnes tamen
38 libenti, alacrique animo in 38 Taurianam honorificentiſſime, vt decebat, illi obuiam proceſſere. porro qui fuerit eo die populi concurſus, non facile quis explicaret. mox reſerata capſula reperiunt ſanctiſſimum corpus intactum, integrumq; odorum omnium odore ſuauiſſimo ſpirans. hic
X. poſt menſes S. Eliæ corpus repertum eſt intactum.
quid dicã energumenos ſanctarũ reliquiarũ contactu ſanatos? quid varijs morborum generibus tentatos ſuæ valetudini reſtitutos? quid oculis, capiteque laborantes tite procuratos? nec vero ſtetit gratiarum, ac miraculorum fons, ſed hodieque ijs abunde dimanat, qui ad illum cum fide acceſſerint. Porro eius monaſterij 39 fratres, iunioris Eliæ pallio, ſacro nimirum corpore, donati duplicis ſpiritus facti ſunt participes, nam eius præceptis informati ad perfectam virtutem conſequendam admonentur, & ſanctiſſimis veſtigijs inhærentes, in eiuſdem virtutis via incredibiles progreſſus faciunt; ſe adhortantur, ſtimulant, impellunt.

Sed Leo Imperator religioſiſſimus, quæ fuit vel poſt mortem, in Patrem Sanctum obſeruantia; cenſus, & prædia eius monaſterio liberaliſſime attribuit, vt omnium, quæ in Italia ſunt, monaſteriorum clariſſimum, ac celeberrimum exiſteret. id enim tametſi antiquitate illis concedit, gloria tamen longe præſtat. cum enim noui Eliæ ſedes, & quaſi nouum Carmelum fuiſſet, redditum eſt veluti quidam deliciarum paradiſus, & plantis ſpiritualibus conſitus, quæ ferunt virtutum vberrimos fructus, ac folia nullo vnquam ventorũ turbine decuſſa, quæ eſt conſtans fidei confeſſio. Tu vero, o beata olim Sancti viri domus, iam enim ad te mea nunc ſe conuertit oratio, neutiquam te exiſtimes cariſſi no parente orbatam, ſed in eius te eſſe tutela, ac patrocinio; non minus hac tempeſtate, qua eſt in cælum delatus, quam antea, cum eſſet viuus, ac ſuperſtes. quamquam enim minime ille oculis cernitur, adeſt tamen ſpiritu, filios ſuos ſeruat, dirigit, ſuaſque oues cognoſcit, & à ſuis ipſe cognoſcitur; ipſe ouile ſuum cuſtodit, & a truculentiſſimorum luporum inſidijs tuetur. idque eo melius præſtat, quo ſe Deo propiorem videt, noſtræ mortalitatis vinculis iam exemptus, ac puriſſimam mentis aciem in lucem illam inacceſſam, omniſque beatitudinis originem, liberius defigit. Atque hæc ſunt, quæ ex multis collecta conſcripſimus. quamquam, vt verum fatear, multa etiam ſunt, quæ prætermittenda ſumus arbitrati, ne propter rerum multitud nem auditoribus odioſi, ac moleſti eſſemus, aut multa congerendo, nimis excreſceret oratio. quare medium tenentes, ac regia, quod aiunt, ingredientes, potiora ac notiora ſelegimus; vt neque auditores prolixæ orationis tædio afficerentur, nec tenuitaté rerum magnum virum deſpicatui haberent. Ceterum hoc Deum immortalem precor, vt Sancti Patris rerum geſtarum non auditores tantum, ſed imitatores perpetuo ſimus; vt eiuſdem etiam præmijs donemur, quæ ille in cælo abundantiſſime eſt conſecutus, in Chriſto Ieſu Domino noſtro, cui ſit gloria & imperium in ſecula ſeculorum. Amen.

Vide Animaduerſ. folio 23.

VITA

Anni Chr. 915. 1. Martij.

VITA
S. LEONIS LVCAE
CORILIONENSIS
ABBATIS, ET CONFESSORIS
Ex M. SS. Codd. Panorm. Mazar. Corilionenſi.

1

a Lucas, Corilione ortus.

BEATVS, 1 atque egregius Ieſu Chriſti Confeſſor Lucas, qui & Leo, Corilione in Sicilia ortus, quo 2 tempore Inſulam deuaſtare Sarraceni cœperant. parentes ſortitus eſt non minus nobilitate, quam Chriſtianæ ſplendore pietatis illuſtres. & patri quidem Leo, matri Theoctiſtis nomẽ fuit. a quibus in timore Dei educatus, non bellicis exercitationibus, aut otioſæ philoſophiæ, ſed domeſticæ rei curæ mancipatus occupabatur. etenim poſtquam exceſſit ex ephœbis, hoc illi ſummum cordi ſedit ſtudium, vt paternarum fortunarũ, & boũ procurationẽ non alteri demandaret, ſed ſibi ipſe ſuſciperet. ſecutus in hoc Dauidem, qui ſuorum gregum paſtor, multa cum cordis lætitia tranſegit. at quoniam in ſeruis ſuis ſanctam bonitas diuina ſimplicitatem amat, atque approbat, non diſſimili pietate, ac beneuolentia hunc electum ſuum ad ſpirituale animi regnum direxit, quam olim ipſum Dauidem euexerat. itaq; poſt parentum ſuorum obitum, ſuæ ipſe libertati, atque conſilio relictus, non protinus in licentiam viuendi, propellente iuuentute, delabitur; ſed corporis, animique motuum inuictus rector, ac ſeuerus, domi, foriſque multa cum laude verſabatur. iam enim Spiritus Sancti luce cor adoleſcentis afflante, ſpiritualium quædam affectuum ſemina conceperat animo; quæ poſtmodum in admirabiles, ac ſuauiſſimos pullularent effectuum, operumque fructus. huc acceſſit, quod cum paſcendis olim armentis in ſolitudine degeret, arreptus cæleſti feruore, atque æſtu, cœpit varijs de diuina liberalitate tamquam cogitationum fluctibus agitari, quarum impulſu repentino totius propriæ domus, ac fortunarum iacturam liberam facit, & in 3 Sancti Philippi, quod eſt Agyrij, monaſterium, tamquam in portum, ac tempeſtatis aſylũ, celerrimam fugam arripuit.

3 Bonis omnibus relictis, ad Monaſt. S. Philippi Agyrẽſi cõtendit.

Ibi conceptus antea ignis, multorum etiam exhortatione tamquam aura in grãdiores flammas euaſit. præſertim vero nactus monachum probatæ ſanctitatis, ac ſenectutis virum, ei omnia mentis ſuæ conſilia, atque arcana aperit. Pater, inquiens, ſi Euangelicum ſeruas erga Chriſtianos affectum caritatis, quæſo te, ſeruo huic tuo cæleſtis contemplationis facilem viam doce, & huius miſeri, ac fallacis mundi ſinceriſſima deſpectione imbue. Beatus ſenex ille adoleſcentis indolem, ſpiritumque contemplatus: his in locis, inquit, fili mi, cæleſtis philoſophiæ quietem adipiſci non poteris, quod inſula noſtra & violentis nunc Agarenorum incurſibus agitetur, & Chriſtiano habitatore ſit certo deſolanda. quoniam tamen cæleſti te inſpiratione ad vitæ contemplatiuæ dulcedinem video vocari, meo ſane hortatu in Calabriæ regionem tranſmeato. ibi ſine dubio, quæ te Chriſti inſpiratio vocauit ad gratiam, eadem tibi conſolationis expetitæ ianuam aperiet, & vitã ſanctæ conuerſationis oſtendet. ait enim per Prophetam Dominus, voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem exaudiet, & ſaluos faciet eos. & cum hoc dicto venerandus ſenex comam adoleſcentis totondit, primum clericatus eccleſiaſtici ſignum, deſpondens eum, vt ait Apoſtolus vni viro virginem caſtam exhibere Chriſto, indutumque cilicio dimiſit, & benedixit in hæc verba: gratia, & virtus Domini noſtri Ieſu Chriſti conſeruet, & illuminet, fili mi, cor tuum, & eripiat 4 te de iniquiſſimi perſecutoris periculis. his monitis obſequi bonæ indolis adoleſcens haud ſegnis fuit, & cum deſcendiſſet ad portum nauim ingreſſus, in Calabriam venit. illic de ſua ſalute anxius, & cum corporis, tum mentis etiam ſollicitudine preſſus, dum vagatur, hoc illi diuinitus affulſit auxilium: mulierem quampiam, qua ætatis, qua etiam vultus grauitate venerabilem videt, coniecturamque prudentiæ, & ſanctitatis eius facit ex aſpectu. auſus ergo apud eam feminam eſt, explicare de ſe nonnulla: quis, & cuias eſſet, quid demum in animo agitans, ad eas partes tranſmeaſſet. deinde conſilium ab ea petijt, quo ire, quidue agere oporteret. & illa, non poteris, inquit, fili mi, vagando, atque hinc inde commigrando, proficere. quod ſi tranquillo ſalutis excipi portu expetis, hoc a me tuis rebus vtile, ac congruũ cape conſilium. in cœnobium, aut religioſam aliquam familiam te inſere, vbi auxiliante Chriſto, proficere ad beatam vitam, & exemplis Sanctorum incitatus, aut exer-

Ibi ſenex monachus excidio Sic. prædicto.

Eum ſenex monach. tõſum, & cilicio indutũ dimittit in Calabriam.

4

cita-

citatione iuſtorum operum eruditus, poſſis; his dictis confirmatum dimiſit, apprecans illi à Deo; Dominus noſter, Ieſus Chriſtus, dirigat greſſus in viam pacis. fili mi.

Hæc tam opportuna ſanctæ mulieris verba, memor adoleſcens, in penetralibus cordis aſſeruata, ſubinde ſecum ipſe volutabat; nec tamen perficere decreuit, priuſquam antiquius aliud conceptum animo propoſitum compleſſet. Statuerat enim nuſquam omnino pedem figere, niſi prius Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli limina viſeret. quod iter tandem multa cum corporis maceratione, frequentiaque ieiuniorum, & contritione cordis peregit. ingreſſuſque Romam ante Beatiſſimorum Apoſtolorum ſepulchra magna animi deiectione, profuſis lacrymis, proſtratus orauit. Interim dum peregrinatur, Euangelici conſilij ſeruator aſſiduus, non peram, non pecuniam, nihil denique in craſtinum diem tranſtulit promiſſionis Dominicæ ſecurus; quærite primum Regnum Dei, & hæc omnia adijcientur vobis. demum reuiſis Sanctorum memorijs Apoſtolorum, & producta coram eorum reliquijs profunda oratione, in Calabriam regreditur, & Sancto deducente Spiritu ſeſe in exiguum quoddam Monaſterium contulit ſitum in 5

5 Eum Abbas Chriſtoph. diuinit' monitus excipit. montibus; quibus Mulæ nomen.

Abbas autem eius Monaſterij Chriſtophorus, vir ſanctitate vitæ, & matura iam ætate conſpicuus Deo reuelante, Leonis præuidit aduentum, conuocatiſque vnum in locum fratribus; ſcitote, inquit, fratres noſtri, venturum hodie ad nos iuuenem habitu quidem incultum, ſed cæleſtibus ornamentis excultum plurimis, cilicio membra contectum, huc ad nos à Deo miſſum, & donatum; ei nomen eſt Leoni: cui, rogo vos, ite celeriter obuiam, & quantis poteſtis beneuolentiæ, obſequijſque ſignis acceptum deducite. noſter enim iam frater cenſetur, & Monachus; eritque, Deo dante, monaſtici noſtri inſtituti, & profectus ſeruator, atque promotor. huius promiſſionis audi fratres, & de exitu ſolliciti, accurrunt ad fores Monaſterij. nec enim alio properare, aut occurrere nouerant. mirum vero accidit. nam eodem temporis momento è Monaſterij foribus prodibant fratres, & Leo foribus ſubibat. ita vtrique ad eandem portam occurrunt ſibi, & conueniunt. ergo magna dilectionis ſignificatione ſuſceptum, deducunt apud Abbatem Chriſtophorum, qui in Leonis amplexus, atque oſcula ruens, humaniſſimum ſe hoſpitem, & parentem geſſit. quæ omnia Leo eum diuinæ erga ſe caritatis indicia eſſe exiſtimaret, hærebat animo, ac ſtupebat.

Venerabilis autem Abbas Chriſtophorus, per aliquod tempus conuerſationem noui hoſpitis conſiderans, dum ſpiritualibus incrementis humanum vltra morem feruere pernouit, lætus animi, felici hærede, ac ſucceſſore ſuo perfruebatur. approperauit igitur Sancto eum habitu induere, ac 6 iuxta monaſticum inſtitutum Lucæ nomen impoſuit, ita illum affatus: ecce, fili mi, aſcendiſti in crucem Domini tui. vide, cui te ſocium adiunxiſti, vel cruci quocum te fixiſti. permanſit autem Beatus Lucas in eo Monaſterio annos ſex, tanta corpus abſtinentia conflictans, vt panem, & aquam, nec niſi ad menſuram ſemper ſumeret, quæ refocillaret potius, quam ſaturaret. ea illius erat humilitas, & obedientia erga fratres, eæ in pietatis ſtudijs exercitationes, vt omnium animos in admirationem conuerteret, quod adeo iuuenis ad profectum ſenis tam cito perueniſſet; & in tanta gratia, nulla eum vmquam elationis aura pulſaret. Sed per ſingulas etiam noctes lacrymis ſuis ſtratum ſuum rigabat, quemadmodum Pſaltes Dauid dixit; vitamque in omnibus Angelicam agens, quod in homine mortali fieri poteſt, ſupra hominem attollebatur. eius vero omnis in Dei ſeruitio labor, ob futuram gloriæ ſpem voluptas erat, & quotidianum quaſi delectamentum habebatur.

Lucæ nomẽ imponit.

Interea Abbas Chriſtophorus, & Beatus Lucas, conſilio pari, ad 7 territorium Mercurienſe deſcendentes, Monaſterium conſtruxere, quod intra ſeptem annos abſoluerunt. exinde in locum alium, cui Vena nomen, commigrantes, Monaſterium aliud miræ pulchritudinis, & amœnitatis exſtruxerunt, vbi fere per decennium vna commorantes, indefeſſo cum labore, parique concordia ad ſummum ſanctitatis apicem proceſſere; adeo vt non modo magiſtri, ſed etiam diſcipuli matura iam virtus, ad vtiles animarum vſus, quibuſdam præſagiorum indicijs, pernoſci potuerit. nam quodam die, dum Beatus Lucas pro Monaſterij vtilitate ſeſe exerceret, ſerpens repente proſilijt, morſuque venenato manum eius inuaſit. quem vt ille excuſſit, dum inter veneni metum, ac ſpem diuini auxilij hærens, nihil in manu doloris præſentit, in gratias diuinas effuſus, gloria, dixit, tibi, Domine, qui dediſti poteſtatem ſeruis tuis calcandi ſuper ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem inimici virtutem.

Nouas Monachorũ colonias deducit.

Erat in eodem Monaſterio iumentum quoddam, conuehendis oneribus, perneceſſarium fratribus, quod morbo afflictum iam morte extinguebatur, vt vero vir Dei ſigno crucis ter contigit, ſanum ac valens ſurrexit ſtatim, omnibus, qui viderant, Deum magnificantibus. Alias cum præ humilitate ſua, & obedientia ad vſus Monaſterij, lignatum iſſet, eamque lignorum ſtruem collegiſſet, quibus vna comportandis, pro tenuitate corporis ſui, non ſufficerent vires, duas in ſarcinas partitus eſt, quas repetito itinere in mo-

in Monaſterium deferret. igitur, altero ex his faſce in humeros ſuos impoſito, (mirum dictu, & diuinæ pietatis patuis etiam in rebus dignatio) alter faſcis terra tenus viri Dei veſtigia ſubſecutus eſt, vt nec terram tangere videretur, neque viſibili aliquo adminiculo veheretur. & quidem famulus Domini neſcius huiuſmodi rei erat, donec videntium fratrum admiratione exorta permotus, animum aduertit. quo ille Dei fauore nequaquam elatus eſt, ſed in humilitatem Dominici ſe timoris collegit.

Per idem tempus magnus Dei vir Chriſtophorus ſenio, atque ægritudine corporis afflictus ad extremum vitæ limitem properabat. itaque Lucam coram ſe, ceteroſque Monaſterij fratres aduocatos, his ſermonibus compellat. en filij mei, tempus reſolutionis meæ inſtat, feſtinanſque deſidero ad bonum Dominum peruenire, qui me vocat; quare, Luca fili, commendo tibi puſillum gregem, quem Dominus in Monaſterio hoc adunauit. Tu ergo miniſterium tuum imple, depoſitum ſerua. credo enim, & confido in Domino Ieſu, quia confirmabit vos vſque in finem, ſolidabitque, & augebit incrementa frugum iuſtitiæ veſtræ. his, & alijs exhortatus fratres, & poſt ſancta oſcula, ei vale dicens, ſumma cum animi pace, ac tranquillitate Chriſtophorus exceſſit è viuis. eius corpus honeſtiſſime curatum cum pſalmis, atque hymnis, decenti in loco fratres poſuerunt.

Chriſtoph. defuncto, ſuccedit Abbas.

Interea Lucas cum ſe Chriſtophori curæ paſtoralis hæredem, ac ſucceſſorem videret, omne ſtudium adhibuit, vt eius optimi viri virtutes quoque, ac ſanctitatem vitæ imitaretur. ſumma ergo ope contendit, omneſque eo vires animi contulit, vt ager Dominicus bene, diligenterque coleretur: vt recenter conuerſos adoleſcentes, tamquam arbuſcula, bonis insererentur moribus: ne in iiſdem, priſtinæ ſobolis zizania perdurarent, atque in corruptionem excreſcerent. adeo vero talentorum ſuorum bonus, ac fidelis erat fænerator, vt monachorum numerus mire auctus, ſupra centum excederet. ac nonnulli optimo magiſtri exemplo adeo profecerunt, vt humanam iam naturam pene exceſſiſſe, ac veluti terreſtres Angeli viuere viderentur. Die quodam, cum ad firmandos fratrum animos, in eorum inopia, Beatus Lucas verba faceret; inter cetera Sancti ſermonis pabula, hoc ei teſtimonium diuinæ benignitatis enarrauit. Monaſterij noſtri fratribus, quodam tempore, ad opus cum commeatu ſuo egreſſis, eorum vnus, vno dumtaxat cum pane in Monaſterio remanſit. accidit, vt venatores quidam feſſi de via, inediaque confecti illum adirent, & alimentum enixe peterent; qui caritatis affectu commotus, ſolidum panem, quem vnum ad victum habebat ſuum, & nonnulla poma appo-

Exemplo ſuo, ceteros prouehit.

ſuit. ieiunus ipſe in domeſticis muneribus laborauit. ad veſperum cum labore, tum inedia conflictatus ad quietem ſe colligebat. tum aperto cellæ oſtio panes tres calidos, & candoris eximij reperit; quos intelligens diuinitus ſibi miſſos, Deo gratias egit, qui in tempore dat eſcam omni carni.

Cælitus à Deo paſcitur.

Ad caſtigandas vero fratrum murmurationes, ſubiunxit tempore Beati Chriſtophori, in eodem Monaſterio extitiſſe monachum; qui, quod ei modicum in verbo offendiſſe contigerat, hac ſeipſum pœnitentia vltus eſt: viginti dies, ac totidem noctes, nudus in algore montium Miromanorum perſtitit. Vno horum die obuios forte venatores ob nuditatem ſui fugiens, frigidiſſimum gurgitem ingreſſus, ad collum vſque delituit. toto vero tempore adeo rigidæ pœnitentiæ, nihil aliud, quam tanti delicti veniam à Deo, poſtulauit. quo patrato, ad Monaſterium regreſſus eſt: quæ duo a Beato Luca commemorata, ipſi eidem contigiſſe fratres ſuſpicati ſunt, ſed ab eo relata ſub aliorum perſona, pro humilitate ſui. nam quantæ demiſſionis, ac ſanctitatis fuerit, ex conſequentibus miraculis comprobatur.

XX. dies, noctesq; nudus algorē montium perfert, & lacus rigorem.

Deductus ad eum olim eſt de Saxonia vrbe paralyticus, quem vt deperditæ valetudini reſtitueret, cum rogarent; non eſt meum, fratres, inquit, hoc negotium: tamen ne immiſericors in vllius ſpeciem incurram peccati, orationem pro eo non grauabor impendere. congregatis igitur fratribus in oratorium, ipſe quoque ingreſſus præcipit inferri morboſum hominem, ac denudari: poſt orationem, vngit oleo totum, in nomine Domini Ieſu Chriſti, id illi incolumitati fuit; & integer, ac valens, cum gratiarum actione, domum ſe ſuam pedes recepit.

Paralyticū ſanat.

Alterius etiam viri Saxonici filium ab Dæmone correptum liberauit. cum pater cum matre impoſitum iumento deferebat ad Lucam. ſed hoc iter præpedire tentat Diabolus, nam ſerpens immanis implicatus animantis pedibus adeo veſtigia intercurbauit, vt inſidentem matrem cum filio, non ſine damno deijceret. nihilo ſecius ipſi verſutias aduerſarij parui pendentes, recta ad Sanctum Dei virum perrexerunt, is eorum precibus, ac miſerijs commotus, aduocat Sacerdotem Euthymium, & recitare iubet exorciſmum à Sanctis Patribus ſuper energumenos exerceri ſolitum. deinde ſumpto de lampade oleo perunctum tartareo ſpiritu liberauit. Conſtantinus quidam vrbis Caſſianæ ciuis, patrem habebat, qui monaſticam vitam profeſſus in cœnobio Sancti Lucæ agebat, cum eum pergeret viſitatum filius, per fraudem Diaboli deerrauit ex itinere, & per abrupta Miromanorum montium traductus, mirum in modum deiectus, vexatuſque eſt. pene defecerat, cum cœ-

pit

pit lacrymis vberibus Sanctum Dei vi-
rum inuocare, atque implorare Lu-
cam. ſtatim ex aduerſo montis, vox
ab eo accepta eſt: frater ecce via
recta; cuius iudicio vocis, in viam reuer-
titur, & quam citiſſime in Monaſterium
peruenit. antequam vero ſuccedit, obuium
habet Sanctum Abbatem, qui alloquens,
frater Conſtantine, inquit, multum paſ-
ſus es hodie laborem: vniuerſaque, quæ
ei acciderant, pronunciat, & gratias
Deo cum fratribus de eius ſalute re-
fert.

Alter Conſtantinus hæreditatem adie-
rat monaſterio vicinam, cuius occaſione
cum Monaſterij fratribus litigare vocife-
rando cœpit. ad placandum hominem,
cum mitis pater accurriſſet, furijs ille agi-
tatus, alapam Beato viro in faciem impe-
git: qui cum ſilentio, ac patienter alte-
ram maxillam, iuxta Euangelicam præ-
ceptionem, ferienti præbuit; ſed Con-
ſtantinus antequam ad ſedes remearet ſuas
à Dæmonio infeſſus, miſeris modis tor-
quebatur, quem ſtatim ad ſe deductum,
vir Dei miſertus eſt; manus vero ſuas
pro eo ad Deum expandit, finitiſque
precibus, à Dæmonio liberum dimiſit.

Alterā percutienti maxillā offert.

Præterea quidam ex fratribus, nomine
Ioannes, Monaſterij Cellararius, die quo-
dam ad Beatum Lucam venit. ad cuius ge-
nua prouolutus, Pater, inquit, ſupra vi-
res meas eſt, quod ex obedientia munus
impoſuiſti; nec perferre tantum laboris
poſſum. Rogo te, alium prouide, qui ido-
neus exercendo huic muneri ſit. at Beatus
Pater per Spiritum Sanctum præſentiens,
quid Monacho futurum eſſet; perſcue-
ra, inquit, fili, quia breui tempore, quam-
quam inuitus, ab hoc munere vacabis. ne-
que multo poſt, elephantiaſi percuſſus
omnium oculis miſerandus in lecto iace-
bat. poſt menſes ſex, quibus deformi mor-
bo languebat, ad Sancti Lucæ pedes ab-
iecit ſe, cum lacrymis orans: miſerere
mei, Pater Sancte: & propitium te redde
huic miſero cadaueri, quod tam dira illu-
uie vaſtatur. etenim confido, quod tibi
quidquid popoſceris, Deus dabit. miſe-
ricordia vir miſericors commotus, in la-
crymas prorupit, accurrenſque ad ædem
iconam Sanctæ Dei Genitricis, pie com-
plexus, diu cum ſilentio preces fudit. de-
inde ad miſerum illum accedens, veſtibus,
exſpoliauit, oleoque eiuſdem Diuæ Vir-
ginis, totum corpus eius cum fiducia inun-
xit, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus
Sancti; ac ſtatim veluti minutis ſquamis
ex eo decidentibus, ſanus factus eſt: adeò
vt nullum morbi veſtigium remaneret. fra-
tres vero tanti viri virtute gaudentes,
Deum glorificabant. Ad hæc quidam mo-
nachus, ex ciuitate Mercuria, à longo iam
tempore vexatus a Dæmonio, ad Mona-
ſterium viri Dei deductus eſt: hic per to-
tam noctem debacchantis Dæmonis vi
exagitatus, mane precibus viri iuſti, cùm
effuſione fœdiſſimi fumi, liber redditus

Sanat elephātiaſi correptum.

eſt. Iam vero tanti viri nomen latere ne-
quaquam potuit, ſed circumquaque eius
virtutis odore diffuſo, plurimi ad eum fie-
bant concurſus virorum, ac mulierum. &
nemo vllius morbi genere laborabat,
quod non ille de vexatis corporibus,
precum ſuarum medicamine, abigeret.

Interea octogeſimum monaſticæ pro-
feſſionis attigerat annum, ætatis vero cen-
teſimum, & prophetiæ lumine diem ex-
tremum prouidens, accerſit ad ſe Sanc-
tum Sacerdotem Euthymium, ac Theo-
dorum quemdam miræ ſimplicitatis, atque
innocentiæ monachum: coramque his, ad
vniuerſos fratres in hunc modum locu-
tus eſt. Filioli mei cariſſimi, tempus re-
ſolutionis meæ inſtat, & domui Dei co-
gor proſpicere. te ergo, frater Theodo-
re, filiorum, quos dedit mihi Deus, pa-
ſtorem, officijque noſtri hæredem facio. tu
ſupra commiſſum tibi gregem vigila: ne-
que animum ſub tanto pondere deijcias.
auxilium enim Omnipotentis Dei, & con-
ſilia fratris tui Euthymij te adiuuabunt, ac
deducent. his peroratis, ſenior paulum in
preces ſe dedit, tum caput tamquam ad
quietem reclinauit. hæc vero verba fratrum
ſocietatem vniuerſam perfregerunt. inter
ſpem tamen eius ſalutis, ac metum poſiti,
fortaſſe, inquiunt, Pater, hæc tua infir-
mitas ad mortem non eſt, ſed potius ordi-
naria effœtæ ſenectutis comes moleſtia;
neceſſarius adhuc nobis es, & Deo donan-
te, ſeruaberis. quibus venerabilis Pater
reſpondit. nequaquam, filioli mei; nequa-
quam vltra ad iſtius miſeri mundi prœlia,
contentioneſque ſeruabor. quod & ipſa de-
crepitæ ſenectutis ætas vetat, & pius Rex
Regum ad laborum meorum præmia libe-
raliſſime me vocat.

Mortem ſuam prænūciat.

Noctem eam totam, præſentibus fra-
tribus, peruigilem in oratione traduxit.
craſtino, tamquam nullius vrgeretur ægri-
tudinis moleſtia, ſurgit è lectulo, & greſ-
ſu ſuo ſe in Eccleſiam tulit: & cum in-
cruento miſſæ ſacrificio religioſiſſime ad-
fuiſſet, ſacroſancto ſe Chriſti corpore,
ac ſanguine, tamquam viatico recepto
muniuit. tum vniuerſis ad oſculum pa-
cis admiſſis, nonnulla etiam de corde
in os verba euocare eſt conatus. proſ-
picite, inquit, cui vos deuouiſtis, filij,
cuius ſuper vos iugum ſuſcepiſtis: non
enim placere Chriſto Domino poteſtis,
niſi toto animo, ac contentione, ter-
renas illecebras negligatis. ne inter vos
verbum ſcurrile, otioſumue efferatur. ne
diſcordiarum zizania ſerantur, aut ger-
minent. Fouete inter vos pacem, & vin-
culis mutuæ caritatis adſtringite. ita enim
veſtris in mentibus Spiritus Sanctus deget.
quod ad me ſpectat, confido in Deo meo,
vobiſcum me vſquequaque futurum, etiam
cum mors me à me ipſo diſiunxerit.

Sacro viatico ſe munit.

Conuenerat ad tam pium ſpectaculum
vniuerſa turba monachorum, Beati viri de
his terris exceſſum magno cum mœrore
præſtolantium. Hi itaque extrema eius ver-

ba audientes, & tam ſanctam, opportunamque admonitionem animo condentes, magnis cum fletibus irruebant in Angelicã faciem eius, fugientem animam oſculis lecturi. iam enim Dominus aſpectum illum in ſpeciem quamdam immortalitatis efformauerat, ſuaui quadam maieſtate venerabilem. ergo inter pſallentium fletus monachorum, & exſpectantium Angelorum choros, ſanctiſſimi viri Lucæ Abbatis anima, ſub horam ſextam, de corpore egreſſa, recipitur in cœlum. tantaque repente ſuauitas odoris oborta eſt, vt odoramentorum omnium vim noua, atque inſolita fragrantia ſuperaret. Interea monachus eius Monaſterij quidam valida, ac rigenti febre vexatus, dum cupit abeunti Patri adeſſe, eo properabat. ſed cum mortuum reperiret, lacrymabundus, & eiulans in oſcula, ſuper cadauer procidit, & incolumis ſurrexit. Theodorus demortui Abbatis ſucceſſor cum Euthymio ſacerdote, cœtuque monachorum, & multitudine virorum, ac mulierum, qui conuenerant ad funus, venerandum eo corpus procurantes, in æde Beatiſſimæ Dei Genitricis Mariæ, ea parte, qua primum eius cella fuerat, ſummo cum honore, ac reuerentia poſuerunt. eius beneficia in hodiernum vſque diem, ex animo ſubſidium eius, & cum fide poſtulantibus ſentiuntur. tanti viri obitus celebratur memoria Kal. Martij, regnante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui viuit, & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus Sancti Dei per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Et odorem ſuauiſſimũ corpori defuncto afflat Deus.

Conſecuta etiam indies miracula.

Vide Animaduerſ. folio 27.

VITA
SANCTAE OLIVAE
VIRG. ET MART. PANORM.
Ex M.S. Codice Eccleſiæ Panorm.

Anni Chr. 915. 10. Iunij.

BEATA Oliua 1 nobiliſſimorum parentum natalibus illuſtris in Sicilia
2 exorta eſt. quorum
3 nobilitatis rationem nonnullam cum pagani haberent, Oliuam filiam quam Chriſtiana religione imbutam repererant, exilio mulctatam,
4 Tunetum 4 Africæ vrbem reiecerunt. ea in vrbe cum aliquandiu pauperes inter, egenteſque conuiueret, forte cuiuſdam claudi grauiter ægrotantis miſerta, propius ei acceſſit, compellauitque; ſi in Chriſtum, eiuſque doctrinam crederes, abſque dubio valetudinem, & animæ recuperares, & corporis. cui ille; ego vero libenter in eum credam, ſi ſanitatem reſtituat. tum Virgo manu ſuper ægroti caput impoſita repente ſanum, valentemque effecit.

Ob Chriſti religionem Tunetum in exilium eiecta.

Atque hæc ille nequaquam tacitus intra ſe ſilentio compreſſit, quin vero clamando diuulgare, reuera alium Deum non eſſe, niſi quem Oliua crederet, atque adoraret. occurrenſque in ſocium; ſi vis, inquit, ſanus fieri, crede in Ieſum Chriſtum, & ego te ad puellam deducam, quæ me merito ſuo, & Chriſti Ieſu poteſtate, ac virtute valentem fecit. cui ille irridens reſpondit: hæc ita poſſe ab ea puella, quam nominaret, per crucifixi illius virtutem geri, quo ipſe modo captus oculis eo momento eſſet. & nonne, ille inquiebat, pro maleficijs ſuis, in crucem ab Iudæis, & quidem iure, eſt actus? tu vero ei poteſtatem tantam adſcribis, vt in ſe credentes valetudini reſtituere, ſi ægroti ſint, poſſit. vix hæc euomuerat; cum ſenſit luminis ſe iacturam feciſſe, quamobrem exemplo, ac ſupplicio ſuo coactus, recantare cum gemitibus illico cœpit, quæ cum irriſione protulerat. & germane, inquit, peccaui grauiter, verbis tuis fide negata, rogo te, atque obſecro, ad puellam eam me deducas, vt capiti meo dexteram imponat, & lucem reuocet oculorum; credo enim in Chriſtum Ieſum. adductum coram ſe, Oliua elata manu tetigit, & ex debili, ac cæco, integrum, videntemque fecit. quibus peractis, ſocius vterque publicis præconijs Chriſtum Dominum, eiuſque doctrinam extollere, Beatam Oliuam celebrare animoſe cœperunt, id videlicet cauſſæ fuit, cur comprehenſi, ac varijs excruciati tormentorum generibus interficerentur, palmam glorioſiſſimi martyrij adepti.

Miraculis inclareſcit.

Oliuam autem, quod puellari ætate eſſet, tota vrbe cum ignominia decurrere, atque inter decurrendum cædi flagris, tum in exilium agi iuſſerunt, itaque in aſperam horrentemque ſiluam, procul ab humano con-

Flagris, cæſa per vrbẽ circumagitur.

Digitized by Google

conſortio detruſa, intra cubilia leonum, ſerpentium, atque draconum commorata eſt aliquot annos, cum beſtijs, ac feris magis pacifice, ac iucunde, quam ſi in populoſis vrbibus vixiſſet. eam enim animantes illæ, non ſecus ac dominam reuerebantur. Accidit, vt Tuneti proceres nonnulli, venationis ſtudio, in ea loca raperentur, quæ Oliua tenebat. ergo eius formam, ac pulchritudinem conſpicati, manus in eam injjcere iamiam audebant. at illa ſigno crucis expreſſo: in virtute, dixit, mei Saluatoris Ieſu Chriſti, vos moneo, ne me vllo modo tangatis, neue violentiæ quicquam inferatis. quod ſi attigeritis, ecce Angelus Dei mecum eſt, qui & illæſam me ab feris animantibus in vaſtitate hac per ſeptennium defendit, & vos diuinæ ſententiæ gladio correptos interficiet, opprimetque. id ipſi vt acceperunt, proni in terram adoratam Virginẽ obſecrarunt; iuberet, quæ vellet, ſeſe ad omnia præſto fore, credimus enim, inquiunt, alium non inueniri Deum, præter eum, qui te in huiuſmodi vaſta, ac ſqualida ſolitudine, inter tot belluarum incurſiones, immunem periculi ſeruauit, neque vllius humanæ dapis ſubſidio fultam, ſed Angelicis, vt par eſt credere, acceptam conuiuijs, ea forma, ac gratia ditauit, vt cæleſtis potius, quam de mortalibus vna videaris.

In fide inſtruit, & baptizat Venatores aliquot.

Animaduertit ex hoc ſermone Oliua diuinæ lucis radium in illorum hominum pectora ſe inſinuaſſe; quem illa prædicationis, ac doctrinæ ſpiritu confirmatum vehementer auxit, donec in ampliſſimum lumen fidei Chriſtianæ adductos baptiſmi fonte luſtrauit, atque ad vrbem remiſit, ea mente, ac conſilio, vt doctrinam Chriſti tota vrbe diſſeminarent; ita enim fore, vt martyrij palma donarentur; quam quidem glorioſe conſecuti ſunt. Interim percrebuerat Oliuæ fama, quamobrem ab Tuneti Præfecto conquiri per ſatellites iuſſa, ſed videlicet hi cum Oliuam reperiſſent, lucem quoque, ac fidem repererunt. edoctos enim omnes de vera religione Chriſtianos fecit; & iiſdem comitibus in vrbem coram Præfecto ſe dedit. ac prior ex eo conſtanti animo quæſiuit cur ſe aduocaſſet. hoc enim intelligeret, ſe neque metu vllo protractam, neque amore delinitam acceſſiſſe ad eũ, quia quos ille ad ſui veſtigationem dimiſerat, eos ipſa Chriſti fide deuinxerat; paratoſque habebat pro eadem ad extrema vitæ exẽpla ſubire. cui ille: non poſſum adduci, vt credam peruerſos eos viros opera tua eſſe, ac tranſuerſum actos. reſpondit Oliua: non peruerſi illi à me ſunt, ſed de condemnationis ſtatu in ſtatum ſalutis cõuerſi. at ego ſi quæ adſeruis, vera eſſe intellexero, inquit ille, & te, & diſcipulos tuos verberibus, ac tormentis interficiam: excœpit Virgo, neque ipſi, neque vero ego tormenta tua, vel minas timemus. quia ſic nos in Euangelio ſuo Dominus noſter docet: nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occidere; ſed potius eum timete, qui corpus, & animam poteſt perdere in gehennam ignis.

Tyranno cũ ijs ſe ſponte offert.

In carcerẽ comectam Angelus refecit.

Admiratus puellæ conſtantiam, ac libertatem Præfectus, iuſſit in tetrum, atque obſcurum carcerem protrahi, atque inibi ſine vllo cibo, ac potione deſtitui; ſed desertã humanis ſubſidijs diuina adiuuerunt. Nam Angelus Dei allocutionibus, atque epulis refecit. ij vero, quos ipſa iam pridem Chriſti religione imbuerat, cum ſe conſtanter in tormentis gererent, martyrum ſunt coronã adepti. paucis poſt diebus producta de cuſtodia, ſiſtitur coram Tyranno Oliua. quo quidem in loco multas quæſtiones, & contumelias perpeſſa eſt, quæ illa omnia vel animoſe cõtempſit vel prudentiſſimis reſponſionibus infregit. itaque præſentium nonnullos ad veram fidem reduxit. ſuperatus diſceptationib[us] Tyrannus prouocat ad verbera. præcepitque tamdiu flagris cædendam, quo ad eius coſtæ, atque oſſa diſtractis, diſſipatiſque carnibus detegerentur quæ cum omnia perfecta eſſent, nihilominus Oliua de prædicatione fidei non ceſſabat. atq; vt ijs nihil ab ſe profici, Præfectus aduertit, ad alios apparatus abijt. equuleum parari iubet, puellamque ſuſpendi; ſuſpenſam ferreis pectinibus vndique dilacerari. ſed nihil proficit. quamobrem depoſitam equuleo in feruentis olei dolium demergit. quo in dolio, laudes Oliua Deo canebat integra, atque hilaris: nec quicquam ex eo tormento hauſit, niſi quod vncta oleo prodiuit.

Quod vt aſpexit Tyrannus, tamquam materiam ſuo furori recentem arripuit: & iterum equuleo alligatam faculis ardentibus amburi iuſſit. facilius enim ceſſuram ſuis ignibus exiſtimauit oliuo perunctam. ſed nihil flammæ obfuerunt quin vero ſi quæ ex prioribus ſupplicijs cicatrix extiterat, rurſus aſtrictam, medicatamque obduxerunt. miniſtri autẽ ipſi proiectis facibus, ad Chriſtum repente conuerſi, martyrioque coronati ſunt. ſuos diſcipulos conſecuta ſtatim Oliua eſt. nam dicta per Tyrannum ſententia, ibidem ſecuri percuſſa eſt. eius anima in ſpecie candidæ columbæ egreſſa de corpore, inſpectantibus vniuerſis, Angelorum manu, cum hymnis & canticis recepta eſt in cælum. corpus vero ipſius Chriſtianorũ opera, qui Oliuæ prædicatione conuerſi ſuperfuerant, Tunete raptum, atque in Siciliã tranſlatum in ipſa 5 vrbe Panormi, vel prope muros condiderunt, cuius virginis martyrio, ac meritis perducat nos Chriſtus Dominus ad æterna gaudia, qui viuit in ſecula ſeculorum. Amen.

Rurſum in equuleo facibus vritur.

Corpus Panormum in Sic. delatũ. 5

Vide Animaduerſ. fol. 28.

MAR-

MARTYRIVM SANCTÆ VENERÆ VIRG. SICVLAE

Anni Chr. 929. 26. Iunij.

1 2 ſANCTISSIMA Virgo Venera ethnico patre genita,ſed matre Chriſtiana, fuiſſe 2 traditur ex Galæ opidulo, haud procul à Caſtro Regali.ferme quinquennis orbata parente, in ſinu matris pie educata eſt. puella cum eſſet eximia forma, dotibuſque corporis, ſed animo pulchrior, virginitatem ſuam Chriſto deſpondit.contrà fratres cum nuptam vellent,male accipere ſororem, ac metu ij intendere, vt quam blanditijs non poſſent, minis ad nuptias vel inuitam compellerent. at Venera in ſpeluncam Opido proximam, colligebat ſe ad preces, florem corporis ſui cæleſti ſponſo, cui obtulerat, commendans. cuius ope protecta, mori Virgo, quam fœdari maluit. magnum pro ea ætatula conſilium.fratres vero adorti germanam in ſpecu, mortem,ni aſſentiretur, intentabant. hæc,vt prohiberet ſcelus,ſalutem fuga quęſiuit. illi fugientem inſecuti, comprehenſamque, & abnuentem, germani fratres, ſororem gladio petitam,indigne necarunt. loco cædis exſtructa arula nomen fecit,vbi ſanguineæ 3 aquæ fons erupit. haud longe ferme ad quingentos paſſus, paſtorum e luto domum, quæ Virgini perfugium dederat, cum fratres inſequerentur, Eccleſiã S. Veneræ poſteritas dedicauit, ad quam vicina opida confluunt, Diuam Martyrem ſalutatum. Altera ædes ad antrum dicata, vbi vicus eſt, cui S. Venera, nomen.multa in dies patrata miracula ad ædes Virginis, ad arulam, fontemue, ad ſpecum,eius merita apud Deum conteſtantur. corpus vulgo creditur prope arulam conditum, fontemque aqua ſanguinea manantem. proximi accolæ anniuerſaria memoria, Venerã colunt ad 6. Kal. Iulias. quo die puellam ſtudio virginitatis interfectam, ac ſponſam ſanguine pactam ſuo, Ieſus Chriſtus ſponſus coronauit, cælum excepit. 3

Vide Animaduerſ. fol. 30.

VITA S. VITALIS ABBATIS
ANONYMO SCRIPTORE MONACHO.

Anni Chr. 990. 9. Martij.

1 2 CVM 1 varijs diuerſiſq; ſis,Præſul 2 eruditiſſime Roberte, fertilium agrorum floribus aſſuetus, mirari non deſino incultis, inſipidiſque te hortuli mei oleribus delectari: claris enim Doctoribus prætermiſſis, imperitiam meam iuſſu compellis,vt vitam conuerſationem,reſque geſtas ſanctiſſimi Confeſſoris, & Eremitæ Vitalis, quoque ordine glorioſum eius corpus deductum 3 fuerit Armentum, in latinam linguam ex opaca transferam Græcorum ſilua. ardet animus iuſſa exſequi, ſed vereor nedum petitioni ſatisfacere geſtio, indoctus magis exaſperet ſermo,quam demulceat Auditores. quamquam autem, ad tanti oneris ſarcinam ſuſtinendam, ineptũ me penitus, minuſque idoneum non ignorem, ſpem tamen ad eum erigens, qui docet hominem ſcientiam, & linguas infantiam facit eſſe diſertas, perquam lubens explicare,quod ſuades,aggrediar.

3

Vitalis 4 igitur natione Siculus fuit, ab vrbe, quæ Caſtrum nouum dicitur, oriundus. parentes genere clari, ſplendidi opibus, fide inſignes per viam mandatorum Dei iugiter incedebant. Pater Sergius, Mater vero Chryſonica nuncupata. à quibus cum adhuc puer eſſet, primis ductoribus traditus eſt, ſacris diuiniſque literis erudiendus;nec multo quidem tempore ſtuduit,ſed multũ breui ſcientiæ fructum collegit. Mox à teneris annis, ſub Chriſto cupiens militare, dimiſſa patria, parentibus derelictis, 5 Agyri ad Monaſterium S. Philippi, malignorum ſpirituum expugnatoris acerrimi confugit, apud quem ſacro, & Angelico habitu ſuſcepto, quinque permanſit annos,ad pioſque ſeſe mores illius, ac monaſticam diſciplinam conformans, Abbati, fratribuſq; in aſſignato ſibi munere plena Obedientia ſeruiebat, nec à diuinorum vnquam eloquiorum meditatione vacabat. mirabantur omnes humilitatem, ſtupebant patientiam,

4 Vitalis in opido Caſtron.natus

5 In Monaſt. Agyrenſi, 5. annos moratus.

tiam,quam in bonis actibus exercebat.

Romam ex voto pergit.

Interea ſe voto adſtrinxit, vt orationis
cauſſa Romam pergeret, atque ſacroſan-
ctas Apoſtolorum Principum Petri,& Pau-
li baſilicas viſitaret. ad hoc autem quoſdã
habuit è ſodalibus eiuſdem conſilij partici-
pes, cum quibus Abbatis aſſenſu, & volun-
tate diſceſſit, vt ſuo deſiderio faceret ſatis,
iamque Terracinenſium ad vrbem, Campa-
niæ regionis, ventum erat, cum antiquus hu
mani generis hoſtis, qui felicibus eius acti-
bus inuidebat, parare inſidias non erubuit,
vt hominem poſſet à tam ſancto, pioque
conſilio reuocare; contigit enim, cum ibi
eſſet, vt atrociter à ſerpente morderetur;
cumque venenato morſu nimium æſtuaret,
præque doloris anguſtia, vehementer vrge-
retur, fratres, qui ſecum aderant, ſtupefac-
ti, ad eius interitum oculos intendebant. O
admiranda pietas Saluatoris! mox enim,
vbi locus, quem læſerat ſerpens, crucis ab
eodem Patre ſignaculo munitur, diſceſſit

Signo crucis veneni abigit.

dolor, ceſſauit anguſtia; quique mortem
parauerat, eo ſoſpite, cui parabatur, inte-
rijt. videntes autem, qui eum comitabantur
quod ſic illæſus, perinde ac nihil omnino
paſsus, quin gaudens potius,& exſultans in
Domino permanſiſset; Deo qui facit mira-
bilia in ſanctis ſuis, gratias agere cum glo-
ria cœperunt, hominiſque virtutem efferre
laudibus, & admirari.

Incœptum porro iter cum haberent, Ro
mam tandem peruenerunt, cumque Apo-
ſtolorum, aliorumque ibidem quieſcentium
Sanctorum templa, & ſepulchra, ſumma
cum religione, venerati fuiſsent, in Cala-
briam regreſſi ſunt. vbi clam Dei famulus
6 à ſocijs ſe ſurripuit, iuxtaque 6 S. Seuerini
ciuitatem, biennium a nemine viſus, co-
gnituſque, latitauit; ſed ieiunijs dumtaxat,
& orationibus intentus, preces ſuas Domi-
no cum lacrymis offerebat. inde profectus
in Siciliam transfretauit, venienſque habi-
7 tauit 7 apud Aetnam, contra S. Patris Phi
lippi Agyrenæi Monaſterium, vbi iam pri-
dem fuerat monachus. hic nimirum obli-
teſcens, nudatum corpus frigore, æſtuque
perdomuit annos duodecim, ſolis herbis,&
aqua ſe nutriens. poſt in Calabriam remeãs
eremi montibus, ſpeluncisque peragratis,
8 finibus 8 ſe Caſsani ciuitatis applicuit, in
monte, qui dicitur Liporachi.

Hoc igitur in monte cum ageret, obuiã
9 ſibi venientem videt 9 Antonium Abba-
tem, illum quidem iuniorem, verum ab il-
lius primi moribus haud multo longius di-
ſcrepantem; quippe à tenera ætate bonis
operibus deditus erat, caſtam, Angelicãq;
in eremis, ac montibus vitam ducẽs. hi poſt
quam mutuo ſe recognoſcunt, mutuamque
ſibi veniam reuerenter impendunt, animoſ-
que conciliant, Antonij cellam adire Vita-
lis dignatus eſt, cumque dies plurimos pa-
riter conuerſati fuiſsent, nimiumque Dia-
boli congreſſibus Antonius reſtitiſset, ſalu-
taribus aggrediens monitis, hominem ma-
gnus vir Vitalis affatur.

Vide inquit, Antonine propter Diaboli
perſecutiones, & inſidias, præuaricationis
lapſum incurras, vel tribulationis anguſtias
in animum vnquam admittas tuum. ten-
tator quidem callidus eſt, verum inſipien-
tibus, & ſimplicibus. tentat, vt vel præcipi-
tes, vel vt optimam inſtitutæ vitæ rationẽ
deponas. audax,& elatus deſtructor eſt, ſed
etiam deformis, & fugax. nihil iam contra
nos præualet multiformis ſerpens, nequa-
quam enim eius verſutias ignoramus. om-
nis illi vis adempta, nec iam ſubſiſtit, quo-
niam à Sanctis, per Dei virtutem, Saluato-
riſque noſtri Ieſu Chriſti, conculcatur. ne
ergo conteramur, vel puſillanimes ſimus.
iam enim prima illius fraudulenti Draco-
nis commenta, pro arbitratu noſtro, diſtrin-
gimus;& ſicut aues euolamus, eripimurque
à laqueis, quibus ille leuiter occupat, quicũ-
que carnalia diligunt, & mundana ſectan-
tur. Hæc,& his ſimilia prædicans, monebat
Antonium, & in bono opere confirmabat.

Poſt hæc orantibus vtriſque, valeque di-
cto, diſceſſit Vitalis,& in loco inuio, & inha
bitabili permanſit, qui 10 nunc Petra Ro 10
ſeti dicitur, vbi multa latrocinia, homici-
diaque fiebant. ex quo iam loco, precum vi,
omnes penitus fures exſtirpauit; difficilem-
que natura locum vniuerſis planum, nemi-
nique non adeundum reddidit. tum æde ad
preces conſtructa, ſub S. Patris N. Baſilij no-
mine, ſanctam aquam ac ſalutiferam ſuper
oſtendit, quæ mirabilis eſset, & ægrotantiũ
medicina, & curatio languidorum. ergo è
vicinis locis currunt viri, properant mulie-
res, & quacumque detinentur infirmitate,
interuentu Vitalis, ſani omnes, alacreſq; re-
uertuntur. itaque factum eſt, vt conuentus
vbi malignantium fuerat, ibi laudes, ibi glo-
ria, ibi gratiarum actiones Domino refer-
rentur. eodem ipſo tempore, præter morem
inundatio pluuiarum facta. ſed ab incolis
eius loci rogatus, eleuatis manibus, erectiſq;
in cœlum luminibus, totus in preces effuſus
obortiſque lacrymis, orauit Dominum. eius
precibus adfuit Deus, qui ſe timentium vo-
luntatem facit,& nimijs hominum labori-
bus ad pietatem flexus, inundantes pluuias
in terræ fertilitatem conuertit, omneſq; lar-
giſſimum datorem Deum laudare cœperũt;
qui per ſeruos ſuos miracula ſemper, ac pro
digia non deſinit operari.

Hinc profectus, ſua veſtigia ad montem,
qui Rapparus dicitur, contra 11 S. Quirici 11
caſtellum, mouit, ad quem dies aliquot iter
faciens, dura & aſpera loca peragrauit,
quouſque ad S. Angeli de Aſprono cryptam
perueniret. ibi affligendo ſe pariter, omneſ-
que ſibi miſeriæ ſpecies inducẽdo, male ſan-
ctiſſimum corpus habuit. nec pauco ibi tem
pore mora facta, recedens, iterum ad excel-
ſum quemdam S. Iuliani montem aſcendit,
vbi nudus pernoctans, nunc frigore, nunc
æſtu, ſine intermiſſione macerat carnem; &
glacie, tamquam oſor proprij ſenſus, ſua vul
nerat intima vehementer. Poſthæc deſcen-
dens de monte, in quoddam ſeſe S. Eliæ Mo
naſterium (vulgo dicitur 12 Miſanelli) re- 12
cepit, cuius ſcilicet ſancta hominis conuer-
ſatio.

S. Eliæ Monaſt. petit.

ſatione egregium ſe illius imitatorem oſtē-
dit, in hoc puro, caſtoque Monaſterio per-
ſeuerans, manſuetudine, humilitate, obe-
dientia, ſobrietate, multa etiam abſtinen-
tia decoratus, ſine intermiſſione Deū ora-
bat, & Angelica eius facies lacrymas effun-
debat in corde ſemper, & in ore: ad integrā
aduerſarij victoriam, diuinorum verborum
meditationem habebat, curamque pręci-
puam omnes cum honorandi, tum etiam ſi-
ne ſimulatione monendi. quare ſimplices,
ſollicitoſque confirmabat; guloſos, ac deſi-
des ad pœnitentiam, rectitudinemq; trahe-
bat. ab iis autem, qui ſe ipſos diligūt, & ina-
nis gloriæ ſunt cupidi, carniſque deſideria
explent, tamquam ab igne, vel ſerpente, ipſe
ſibi cauebat; in oratione aſſiduus, ſerpentē
callidum decipiebat. hæc agens, nimis diu
afflictus, cunctis admirabilis, immutabilem
mentis ſuæ ſtatum obfirmauit, aduerſum
quotidianas prędicationes; nec laudari ſe
vmquam ab aliquo permiſit, & ii ad hoc plu
rimi intendebant.

Sed mundi huius glorię contemptor ne
aliquando humana laude raperetur, laten-
13 ter inde profectus, quaſdam adiit, inter 13
duos montes Turris, & Armenti, valles; quo
in loco, paruam ſpeluncam reperiens, diu
habitauit, ieiunijs, precibuſque deditus, mul
ta ibidem viſa, Dęmonum opera, tolerauit
immotus. mira loquar, ſed fide plena. agre-
ſtia ad eum animalia veniebant, omniq; fe-
ritate depoſita, ſacros viri pedes lingebant;
nec niſi benedictione ſuſcepta, recedebant.
neque id modo, ſed multitudo etiam volu-
crum ante ſpeluncam properabant, vt & ſuā
ipſæ tanti Patris accipere benedictionis por
tionem poſſent. ille vero communes illis
eſcas, quas comedere ſolitus erat, manu
propria miniſtrabat; quibus, non ſecus, ac ſi
homines alloqueretur, data benedictione,
dicebat, ite nunc vos, aliſque copiam acce-
dendi facite. Quidam Monachi ad montem
caſu venientes, cum ſolis ardore, nimia ſiti
æſtuarent (meſſis enim erat tempus) huic
ſancto viro prope ſpeluncam, ſicut Domino
placuit, obuiarunt; qui ad eius pedes proti-
nus corruentes, aquæ ſibi potum tribui po-
ſtulabant. ſed cum ille tunc locus aqua ca-
reret, ceruam ipſis fortuito paſcentem, di-
gito demonſtrauit. quæ ſtatim ad ſancti viri
imperium, ac virtutem mira manſuetudine
ſtetit immota, donec eam emulſerunt, bi-
beruntque ad ſatietatem. inde vero immor-
tales omnipotenti Deo gratias agentes, di-
uiniſque propemodum laudibus virum ſan-
ctiſſimum ornantes, eamdem, quam ingreſſi
fuerant viam, proſecuti ſunt. tum Vitalis
velut pius pater, miſeratione commotus, po
ſitis, prout conſueuerat, in terra genibus
ſimul oculos tum animi, tum corporis ele-
uans, Dominum cum lacrymis orauit, vt eo
ipſo in loco aquæ fontem tranſeuntium vſui
largiretur. facile is, qui petite, ait, & acci-
pietis; & ſi habueritis fidem, ſicut granum
ſinapis, ſermone veſtro montes trāsferetis,
eius preces audiuit, ſtatimque aquæ fons
ſalutaris erupit, qui ad hanc diem S. Vitalis
lacus dicitur. in quo videlicet lacu (mirum
dictu) toto eo tempore, quod ibi in ſpiritus
contritione, carniſque maceratione tradu-
xit, mento tenus immerſus, conſtantiſſime
pernoctabat.

Cum ergo de hominis huius ſanctimonia,
inſignis vbiq; fama loqueretur, accidit etiā
vt ad magnum, quod Armentum dicitur,
Monaſterium certus rumor perueniret; in
eo ſiquidem magnæ virtutis vir, multumq;
Deo carus erat pręſul, cui nomen 14 Lu- 14
cas. hic poſtquam bona hominis opera, vo-
lante vbique fama, duramque vitæ rationē
accepit, in magnam incidit admirationem
ac ſecum ipſe cogitans, quomodo tanta illi
gratia eſſet, mox arrepta via, quæ ducit ad
ſanctum: ego ipſe, inquit, vadam, & videbo,
ſi vera ſunt, quæ de illo dicuntur. & aſcenſo
equo, ſicut ſtatuerat, ad virum Dei Vitalem
peruenit. ac præmiſſo primum ſalutationis
elogio, conſueta capitis inclinatione, & ge-
nuflexione, mutuam ſibi reuerentiam impē-
derunt. deinde ante ſpeluncæ oſtium conſi-
dentes, inter ſe dum loquuntur, in ſacros,
vtileſque ſermones deſcendunt. iamq; Lu-
cas quidquid fama de illo cognouerat, ex-
perientia comprobauit. itaque hora ap-
propinquante, mandauit diſcipulo ſuo Vi-
talis, vt elixa è frumēto quædam, cum mo-
dico pane, hoſpitis gratia, pararet. iubentis
dicta miniſter accelerat, ac ſub horam 15 15
nonam, ſecundum conſuetudinem, ambo
pariter orauerunt, appoſitoque frumento,
eſciſque in vnum collatis, compatiens B. Vi
talis, Eliam (id erat diſcipuli nomen) allo-
quitur; i, benedictionem patris acquire, af-
fer huic tanto viro, qui ad nos venit, de cæ-
pis horti. has enim cum hordeaceo pane ſo
litus erat Vitalis manducare.

Allatis illico cæpis, earum vnam in qua-
tuor ſecuit partes, & appoſuit. quod cū vi-
deret Lucas; parce, inquit, parce, cibumque
illum à me remoue, qui mortem infert co-
medenti. ſed Vitalis intrepide, ſicut con-
ſueuerat, cœpit comedere, quem vt vidit Lu
cas, exinde cum timore accepit; ſed vix gu-
ſtauerat, cum velut mortuus, in terram ceci-
dit. tum ſurgens Vitalis orauit in hæc ver-
ba: Domine Ieſu Chriſte, qui omnia ad ſa-
lutem ſeruorum tuorum condidiſti, & cre-
dentes in te probari permittis, vt ad maio-
rem fructum boni operis valeant peruenire;
exaudi me indignum, & hunc famulum tuū
ſanum mihi, illæſumque reſtitue. Hæc orāte
Vitale, factoque ſuper eum ſigno crucis, cō-
tinuo qui iacebat, ſurrexit, & procidens ad
eius pedes, parce, inquit, mihi, ſerue Dei, ma
gna & vidi, & cognoui de te, quæque ex mul
torum ſermone didiceram, de iis iam, vt ve-
ritatis robore fulcitis, nō ambigo ipſe hinc
egreſſus, vniuerſis ero nominis ac virtutum
tuarum præco. tunc illum eleuans B. Vita-
lis, ſimulque orans, in pace dimiſit, magnifi-
cans Deum, qui in ſanctis ſuis mirabilia
operatur.

Volo nunc fratres cariſſimi, maxima, &
inaudita referre miracula, quæ pius, & miſe-
ricors Dominus ad animorum profectum,
per

Digitized by Google

per Beatiſſimum Vitalem, dignatus eſt operari. erit enim hoc valde neceſſarium ijs, qui aliorum ſarcinam proprijs humeris ſuſtinendam ſuſcipiunt, & quorum peccata audiunt, ijs pœnam nolunt iniungere grauiorem. ad Sanctiſſimum namq; virum plures vndique oufluebant, & peccata, quæ fecerant, magna illi cum humilitate confitebantur. is vero pia conſideratione, humanæ naturæ imbecillitatem attendens, vniuſcuiuſque morbo pro viribus curationes adhibet ſalutares; & ne oneri ſuccumbant, quæ grauia ſunt, leuiori tritura moderatur. prouidens, ne ſicut multorum mentes, in profunda ignorantia demerſæ occidunt; ita in deſperationem à Dæmone, propter onera grauiora pertrahantur, qui dum tanti Patris adhortationem admittũt, ac monitis acquieſcunt, declinantes à malo in bono pœnitentiæ ſeſe confirmant, confirmatique ad propria cum gaudio reuertuntur.

E vicinis ergo duo Sanctiſſimi Patres Leontius 16 de Petra, & Hilarius de Ga-
16 leſo, hæc audientes, vehementer admirati ſunt: quod nimium ijs, qui in grauioribus eſſent culpis, Vitalis indulgeret: illumque tanquam illiteratum, ac ſimplicem exiſtimantes, iter parant, vt interrogent, cur eos ita ſoluat, qui ſua peccata confitentur. & iam ad ſpeluncam, in qua manebat S. Vitalis, perueniunt; ac ſalutatione inuicem facta, cauſſam ille itineris intellexit, gauiſuſque, ad lætitiæ ſignificationem, menſam ad prandendum inſtruxit, & quæ ſolitus erat ipſe comedere, elixando decoxit, appoſuitque. quorum cum ne odorem illi quidem perpeti poſſent, è menſa protinus receſſerunt. id cum vidiſſet Vitalis, quemadmodum vos, inquit, ferre cibi huius odorẽ non potuiſtis, ita quidem homines graues pœnitentiæ leges nequeunt ſuſtinere. pluримaq; de hac ipſa re proponebat exempla: illi autem ſpiritalem viri huius ſanctiſſimi voluntatem admirantes, abierunt, omnipotenti Deo gloriam, laudeſque referentes.

Erat ea tempeſtate vir quidam timens Deum, Baſilius nomine nobilis, ac Batij
17 17 vrbis principatum exercens, cuius etiã ſub poteſtate finitima erant opida, hic diuina gratia plenus, nimia cupiditate tenebatur, venerabiles, iuſtoſque viros audiendi, vt ab ijs poſſet res, quæ ad ſalutem pertineant, edoceri: & quamuis totam illam regionem circumijſſet, nuſquam tamen, quod optabat, potuit inuenire. quidam vero ad eum veniens, multa de honeſtiſſima, ſanctaque Hilarij, ac Leontij, qui viuebant adhuc, & in Turrenſium finibus manebant, quoſque ſuis ipſe oculis viderat, vita, moribuſque nuntiauit. quibus auditis, protinus ad eos literas, & officij, & humanitatis plenas, mittit. illi vero literis Ecatapani, cum mentis alacritate, ſuſceptis, Deo gratias egerunt, qui ſeruorum ſuorum dirigit vias. diuinaque rum prouidentia factum, vt Vitalis eorum veniret in mentem. quare continuo ad ſpeluncam, vbi in Dei obſequio perſiſtebat, venientes, hominem rogauerunt, vt ſecum ad Baſilium, probatæ virtutis virum, iter haberet. annuit ille, nolet 8 tãtorum fratrum precibus refragari. verum Baſilius officioſiſſime ſanctos viros excepit promittens ſe, quidquid præceperint, facturum.

Poſtridie vero vbi venerunt, vocatus Hilarius in abditam ædium partem inducitur. cui cum vellet Baſilius peccata confiteri, ſolus quicquam præſumere noluit Hilarius, ſed Leontium vocauit, qui omnibus colloquijs intereſſet. ſed hic quoque ingreſſus, rẽ nequaquam approbauit, ſed coram patre venerabili Vitale cuncta cenſuit referenda. his ergo duorum patrum dictis cum ſe nimis interea Ecatapanus affligeret, accitus eſt Vitalis, qui poſtquam ingreſſus, cuius rei gratia vocatus eſſet, agnouit, Baſilium eſt allocutus: non à me, inquit, indigno præſertim, ac ferme idiota petere debes, quæ tibi non fas eſt recipere. habes tecum, quos conſulas, ſanctos viros, ſanctiſſimo ſacerdotio præditos. Equidem etſi literas parum didici, ſacerdotis tamen fungi munere vix auſus ſum. quod ergo mens tua, Dei amore flagrans, poſtular, ab eis potius quæſo accipias. ad quem ille; imo à te magis volo, noui enim qui ſis, tuaque honeſtiſſime ſanctiſſimeque acta vita cum ab ijs, tũ à multis etiam prædicatur. igitur tam piæ hominis voluntati, ac ſtudijs tandem obſequitur, ac de more ſuper eum gratiam benedictionis effundens, cuncta Vitalis pro hominis deſiderio, quæ propoſuerat, adimpleuit.

Poſt hæc cum ipſo, alijſque compluribus ſereno quodam die ſub vmbra ſedens Vitalis, de ſalute verba cœpit habere, ſed repente obducto nubibus cælo, audiri tonitrua, coruſcare fulgura, frequentioreſque cum grandine pluuias effundi; ex qua non in ciuitate modo, ſed in tota etiam illa regione, contigit vt ingens multitudo hominũ atque animantium interiret. nec vis illa grandinis ceſſauit, donec ad equorum genua eius altitudo perueniret. & licet magna hominum, & animalium ſtrages facta, virtute tamen omnipotentis Dei, precibuſq; ſanctiſſimi patris noſtri Vitalis, nihil in hoc Baſilius damni ſuſtinuit, nihilque incõmodi paſſus eſt, neque enim aut hominem aut animal amiſit. quodque ſine admiratione dici vix poteſt, ad eum, in quo Sanctus manebat, locum nec acceſſit pluuia, nec grando appropinquauit. His igitur viſis ſignis, inſpectiſque miraculis, genu ſiexo Baſilius, ac donis, ijſque non lenibus oblatis, quæſo, inquit, accipe à me aurum, argentumque, ac præterea quidquid vis, aut placet. ſcio enim, & oculata fide cognoui, quod verus Dei Seruus exiſtis, qui poſtulationibus tuis ſemper adeſſe dignatur. Vitalis nec aurum ab eo, nec ar- 6
gentum ſuſcipere voluit, ſed quaſdam ſecum imagines, ac vaſa detulit, quæ ad rem diuinam pertinebant. poſtquam autem ſalutaribus monitis docuit, & in-

ſtruxit, ad ſpeluncam cum ijs, quos iam memorauimus, gaudens, & exſultans in Domino remeauit.

Templum instaurat SS. Adriani, & Nataliæ.

Manens ergo in montibus Beatus Vitalis, & in ſpelunca, quam diximus, quamdam habitationem reperit, quæ iam pridem Sanctorum Adriani, eiuſque vxoris Nataliæ templum exſtiterat. quo reædificato, fratribuſque congregatis, venerabile ibi Monaſterium fecit, in quo omnipotentem ſine fine veneraretur, atque laudaret. Hic plura ſane miracula, innumeriſque per Vitalem collata ſanitas. ipſius enim precibus, multi læſi, cæci multi, multi etiam Dæmonum infeſtationibus oppreſſi curabantur. neque id ſolum, ſed plurimi etiam è longinquis locis veniebant, ſua cupientes Patri Sanctiſſimo peccata confiteri. ille vero, tamquam fidelis medicus, ad ſe venientes cum pietate ſuſcipiebat, eoſque admonebat, dicens: fratres, iam à malignitate quieſcite, ab iniquitate ceſſate, virtuti ſtudete. ego enim pro vobis Deum orabo, veſtra vt de præteritis peccatis confeſſio pura fiat. hoc igitur audientes, omnes ad e'm diligentiſſime currebant, relictaque ſua quiſque via mala, gratias agebant; admiranteſque viri virtutem, ac ſanctimoniam, ab eoque multum adiuti, ad ſua cum gaudio regredi feſtinabant.

Seuera Dei vltio, in mulierem mentientem.

A commatre mulier quædam panem mutuum poſtulauit, quæ cum iuramento reſpondit, ſe domi panem, iuxta ac in collo ſerpentem, non habere. mos enim eſt mulieribus nonnullis, terribile Dei nomen verbis mendacibus admiſcere. ſed veniente iam hora, qua prandere volebat, intrauit infelix, vt panem afferat, ac continuo ſerpens de cophino proſiluit, mentitæque mulieris collum apprehendit pariter, inuoluitque; quem videlicet illa ab octauo Idus Maij ad ſeptimum Idus Martij portauit, multa per medicos expendendo, ſanctoſque innumeros viſitando. cumque nihil proficeret de ſua penitus cœpit ſanitate deſperare. quidam autem illi dicebant: placeat tibi conſilium noſtrum: eamus ad patrem noſtrum Vitalem. ſicut enim plurimorum per ipſum miſertus eſt Deus, ſic etiam & tui, ſi ad eum celeriter pertexeris. his mulier auditis, iter arripuit, & ad triumphantes Martyres Adrianum, Nataliamque cucurrit, nonnullæque cum illa mulieres.

Contigit autem cum ad locum veniſſet, vt Vitalis non adeſſet. hic ſuſpiria obortæque lacrimæ, ac in atrio demum extra ædem, omnes dormierunt. nox enim aduenerat, ſeſeque Vitalis de more contulerat in locum, vbi totam noctem perſeuerabat, vt diximus, frigore corpus, glacieque macerans; interdiu vero detectus, montes perambulabat, carnem, ſecundum Apoſtolum, ſpiritui ſubijciens. quamobrem gratiam à Deo accepit miracula operandi, ſanandique omnes. itaque peccatoribus ſpondebat veniam, Dæmonia pellebat, mundabat leproſos, cæcos illuminabat, omneſque ſecundum Euangelium languores curabat plerumque etiam, cuiuſdam figura ſenis, Angelus Domini apparebat in lacu, Dominici cum corporis ſanguiniſque ſacramento reficiens.

In lacu demerſū Angelus ſacro Domini corpore reficit.

Iam Sanctus Vitalis è lacu ad matutinas horas recitandas Monaſterium ingreſſus, vbi foris mulieres vidit in atrijs iacentes earum miſertus; cur illas, inquit ad Monachos, ad cellam non introduxiſtis? illi vero: abſit hoc à nobis, vt præceptis tuis ad ſupremum ſpiritum non obediamus. ipſi enim ex te audiuimus, quod inobedientia parit mortem: tunc è Monachis quemdam, nomine Nilum, ad ſe vocauit, dixitque: duc eas ad cellam meam, & ignem accende, ne horrore frigoris moriantur, ipſoque ad matutinos hymnos cum fratribus excubante, calefactæ mulieres obdormierunt: è quibus vna inuentam Sancti viri Zonam infeliciſſimæ capiti mulieris impoſuit. O magnum miraculum! ſerpens continuo reſoluit, ac de collo ſe proiecit in terram, muliere, præ ſomni dulcedine, quod ſibi factum fuerat, ignorante. ſed regreſſus ab Oratorio Vitalis, ac ſerpentem in terra iacentem reperiens, iam intellexit, quod vexata diu mulier, liberata eſſet, gratiaſque Omnipotenti Deo egit. porro expergefactæ mulieres, tantumque miraculum intuentes, ſtatim ad Vitalis pedes corruunt, & vtraque manu tundentes pectora; Pater Sanctiſſime, inquiūt, miſerere, ac pro nobis miſellis Dominum exora, tuis vt precibus noſtrorum recipiamus indulgentiam delictorum, & vitam acquiramus æternam. ille vero ſecundum gratiam, quæ ſibi à Deo data eſt, eas monens atque hortans, mulieri demum inquit: filia, (iuxta enim Euangelicam vocem loquar) ecce ſana facta es, iam amplius noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat; omnes enim, qui mentiuntur, ac temere terribile Chriſti nomen aſſumunt, eius iram non effugiunt. Hæc, aliaque multa ſecundum ſcripturam ſubijciens, illas in pace dimiſit.

Iam vero irruente Barbarorum depræ- 19
dantium multitudine, forte 19 capta eſt Longobardia. Eorum quidam prædæ cupidi diſcurrentes, venerabile Vitalis Cœnobium occuparunt, ac fugientibus Monachis, ſolus ipſe remanſit; & ab Agarenis multa dura, & aſpera comminantibus, apprehenditur. inquirentes autem de armentis, ac Monaſterij rebus in dæmones ſeſe transformant, nihilque eorum penes hominem inueniunt. nam ſimplicem cum ſuis inopemque vitam gerebat, neque enim vel quadrupedum lucrum, ceterorumque animalium quæſtum intendebant, vel negotijs, acquirendæque pecuniæ ſtudebant, vt ex lucris videlicet eorum indigentia reple-

Sarrac. Monaſterium eius inuadunt.

Digitized by Google

repleretur. non plantabant vineas, non arborum varietate voluptuoſa loca colebant, non mollia affectabant indumenta, non ad mundanas auras operam impendebant. quomodo enim iſta curarent, qui nec de craſtino cogitabant, ſed neque theſaurum vllum habebant.

Quare cum eorum nihil, quæ concupiebant, reperiſſent, illum plectere capite decreuerunt. altius igitur Barbari gladio, ad amputandum homini caput, elibrato, repente nubecula, tamquam fumus, Agarenum inuoluit; igneaque terribilis fulgoris flamma percuſſit; eiuſque vultum turbinis, denſæque illius caliginis ambitus obumbrauit pariter, & obduxit. tum ille mucrone de manu procul abiecto, ſine voce in terrã corruit. quod a Deo patratum miraculum S. Vitalis cum vidiſſet, vt animorũ amator Barbari illius miſertus eſt, quem & viuificę crucis figura ſignans, ſurgere iuſſit, dicens: In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſurge ſanus, & ad ſocios tuos perge. ſurrexit illico Barbarus, cœpitque ad S. Patris veſtigia volutari, rogare, obſecrare, vt quod aduerſus eum inuite præſumpſerat, ſibi clementer indulgeret, atque remitteret. ſed Barbari eius ſocij ſpectaculo cum adeſſent, ſtupore capti ſunt vehementi. quoniam vbi crucis ſignum ſpeculatori factum eſt, ſtantem quaſi flammam ignis, cælumque tangentem videbant. Vitalis itaque cum ipſo ad illos perrexit, qui cum timore, ac tremore nimio occurrentes eius pedes adorauerunt, implorantes veniam ſibi vt daret, ac pro ipſis orare dignaretur, quatenus ad ſuos comites reuerterentur illæſi.

Vitalis Barbari miſertus, ſigno crucis excitat, erigitq;

Trepidi omnes S. virum adorant.

Tum Vitalis eos admonens, ceſſate, inquit, vlterius à Chriſtiani ſanguinis effuſione, eorumque ſedes nolite per vim capere; neque enim permittet vobis omnipotens Deus, vt illos omnino deſtruatis; ſed vult vt tamquam bene eruditi, & docti, derelinquant vias ſuas malas, & conuertantur, & in ſanctis præceptis eius viuant. non enim vult mortem peccatoris, ſed magis vt conuertatur, & viuat in ipſo, ſecundum cognitionem, & pœnitentiam. propter hoc enim Dei filius inclinauit cœlos, & deſcendit in terram; ac propter immenſam ſuæ magnitudinis bonitatem, cum verus eſſet Deus, verus etiam factus eſt homo. Quæ quidem omnia vos penitus ignoratis. venturus etiã eſt è cælo, quo aſcendit ad deſtruendos ſuperbos, elatos, ſuumque nomen ſanctiſſimum blaſphemantes. ipſe, ipſe inquam deponet breui, & ad nihilum rediget gentis elationem, atque audaciam, voſque ipſos infelices, ac miſeros ſuæ virtutis brachio demerget in abyſſum. ſanctus enim, fortis, & excelſus Dominus, qui ſicut olim principem veſtrum, tyrannum ſcilicet illum, & duri cordis Pharaonem, cum equitatu ſuo in mari rubro demerſit, ita ipſius ira veniet ſubito ſuper vos, niſi à Chriſtiano populo receſſeritis. His Barbari perterriti verbis, diuinam ignis vltionem præſtolabantur, genibuſque ad Vitalis pedes flexis, numquã ſe in poſterum Chriſtianam gentem expugnaturos, promittebant; neque oculos in eius faciem, quæ illis Angeli, non hominis videbatur, intendere poterant. tandem B. Vitalis in pace Barbaros dimiſit.

Et in ore Vitalis Angelum contuentur.

Sed fama ſanctiſſimi Patris longe, lateq; diffuſa motus vir quidam, cui prolem natura negauerat, è Caſſani vrbe ad Adriani oratorium, cuius ſupra meminimus, feſtinauit. hic protinus ad Vitalis pedes humiliter proſtratus, enormem explicare vitam, ac delictorum ſuorum molem deponere ſtuduit. ad quem ille, immenſæ pietatis amator, ſermonis exordium habuit, in hæc verba: Ne te, frater, prætereat, benigniſſimũ habere nos Deum, ac patrem, qui bonitatem diligit, qui peccata mundi ſuſcepit, & ea ſemper velut pius, & miſericors delet; ſi declinantes à malo, & facientes bonum in vijs eius ambulauerimus. his, alijſque pœnitentiæ modis, eum ſecundum ſcripturam admonens, Dei præcepta, quæ vel ante legem, vel in lege, atque in gratia ſunt, demonſtrabat, comminationes, & flagella, quæ in ipſis præceptis continentur, aperiẽs. cum autem conſedenti ſecum illi talia prędicaret; placuit, vnde venerat, ſciſcitari. poſt ad cellam ſuam deducere dignatus eſt, eique copioſorum ciborum menſam appoſuit. qui cum verborum magis dulcedine, quam eſcarum abundantia plenus eſſet, Vitali ſterilitatem indicauit, credens, ſe per eius preces, quod optabat, impetraturum. hoc verus ille paſtor audito, læto vultu, mitique voce reſpondit: ne quieſcamus, frater, nec Summum Deum aliquando relinquamus, potẽs enim eſt fructum dare etiã in ſenectute, ſicut Prophetam Samuelem Annæ, Sarræ magnum Iſaac, & Zachariæ Sacerdoti Ioannem Baptiſtam. facit enim Deus voluntatem timentium ſe. talia prædicans Vitalis, manus in cælum, atque oculos eleuauit, orauitque Deum. tum benedictione data, illum in pace dimiſit, atq; ait: fili, ſecundum fidem tuam, fiat tibi. ille vale dicto, domum regreſſus eſt; retribuitque Dominus filiam, cum ad gloriam ſuam, tum ad Vitalis etiam laudem, ad quem illam poſtea parentes adduxerunt. ipſe facta ſuper filiam, & parentes benedictione, orauit, dicens: Qui mundum fecit, ipſe vobis gratiam largiatur, reuertimini cum gaudio.

Hominem perditæ vitæ ad meliorem frugem perducit.

His itaque, multiſque alijs in loco illo à B. Vitale miraculis patratis, ob populi infeſtationem, & ſæuitatem Paganorum, cum diſcipulo, ac nepote ſuo Elia, qui dudum ad ſe de Sicilia venerat, ſeceſſit; habitauitque in partibus Turrenſium; vbi non modico degens tempore, quoddam fabricauit templum, multaque per eum Deus ibi miracula dignatus eſt demonſtrare. inde rurſum profectus venit, habitauitque ſecus ao flumen, ad Rapoliæ vrbem. hic Sil- 20
neſtrem nactus locum, ieiunijs deditus, precibuſque ſemper intentus, ſedem ſibi ſuam fixit, atque interdiu montes, ſicut conſueuerat, detectus percurrebat; noctu vero in gurgite, ad collum vſque, perſtabat. quid

 ergo?

ergo? cognouerunt Monachi, vbi Vitalis agebat, eumque ſecuti tandem inuenerunt in eo, quem diximus loco. vbi monaſterio iam conſtituto, ad extremum vitæ tempus, cum ipſo in bona, perfectaque Obedientia permanſerunt.

Mortem ſuã fratrib⁹ ſuis prædicit.

Congregatis autem in vnum locum de more fratribus vniuerſis, B. Pauli ſermonẽ aſſumens, vt ſpiritu Sancto erat plenus, in hæc verba prorupit: nolo vos ignorare filij cariſſimi, membra, ac viſcera mea, quod reſolutionis meæ tempus aduenit. bonum certamen certaui, curſum conſumaui, fidẽ ſeruaui, gratia Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti. quid autem mihi de cætero contingat, neſcio. notum eſt Deo, quem amaui, quem deſideraui, quem dilexi, quem ſum ſemper in confeſſione bona ſecutus, quem in conſpectu multorum teſtium nos ipſi cõfitemur. nolite, fratres, ſubiectionem abnegare, ſed ſacras inſtitutiones cuſtodite, & incorruptę regulam vitæ, & confirmationis monaſticæ conſeruate. cœnobium nolite diſſoluere, à terrenis poſſeſſionibus abſtinete, traditiones, ac Sanctorum Patrum, Baſilij, aliorumque præcepta nolite reſpuere, ne vel lucri cupido vos teneat, vel propriæ carnis amor: non mundum, & quæ ſunt in mundo diligentes, non contradictores, non murmuratores, aut contentioſi, non multiloqui, aut detractores, aut inuidi: ne leuibus perſonis adhæreatis: ſed ieiunijs potius inſiſtite, abſtinẽtijs, lacrymis, genuflexionibus, lectionibus, pſalmodijs, precibus, petitionibus, miniſterijs, quietiſque cogitationibus, caritati non fictę, humilitati, manſuetudini, caſtitati, omnique virtutum generi ſtudentes. quatenus Regi, & ſponſo noſtro Deo beneplacere poſſitis, vt ad inuiolabiles, ſecretaſque regni cælorum nuptias ſecuri, & ſine repulſa digni ſimus introire, vna cum paranympho noſtro Paulo, qui, deſpondi, inquit, vos vni viro virginem caſtam exhibere Chriſto, cum quo nos mundo, & mundus nobis crucifixus eſt: ſi enim commorimur, & conuiuemus, ſimulque cum omnibus ſanctis conregnabimus in ſæcula ſeculorum.

Abbatem ſui loco renunciat.

Hæc, multaque alia prædicans, ac præcipiens magnus hic agoniſta, ducem eis in ſui locum ſubſtituit quemdam, virum apprime ſpiritalem, ac ſanctum, nec a vita monaſtica aberrantem, & non vulgarem ſcripturarum ſcientiam habentem, ſcientemque diligẽter eos perducere, qui ad Deum pergere cupiunt, omninò à Sancti moribus nõ longe diſcrepantem. huic igitur quamquã repugnanti, ſacrum illum rationabilium ouium gregem paſcendum pariter, & ducendum tradidit. cumque, vt qui rationem eſſet de eis die iudicij redditurus, his verbis inſtituere Vitalis, ac monere cœpit; frater, ipſe tibi prouide, vniuerſoque gregi, quem a Chriſto paſtorum principe paſcendum ſuſcepiſti, vt illum in iuſtitia, & ſanctitate paſcas; probans, quid ſit gratum, & beneplacens Deo; oportet enim eum, qui præeſt, regularem eſſe, procuratorem, prædicatorem, manſuetum, beneuolum, exorabilem, guloſorum, & laſciuorum vitia fugientem, nudum, purum ſine macula, non elatum, non ſuperbum, non adulatorem, conſtantem, malorum immemorem, non vagum, non multa cogitantem, vt Salomon ait. oportet etiam non cupidum eſſe auri, vel argenti: radix enim omnium malorum cupiditas eſt. non transfugam, quia nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſecularibus, vt placeat ei, cui ſe probauit militem. non perſonarum acceptorem, non iraſcibilem, ſed quietum: Dei pauperum, fratrumque ſuorum amatorẽ, diſcretum, boni operis exemplum præbentem ijs, qui ſibi noluit appropinquare: nihil plus, quam Deum honorantem: non ebrium, nõ percurſorem non ſimoniacum, non auarum, propter quod indicatur idololatra, non odij ſeruatorem, non contradictorem, non largitorem conſanguineis, non mundi amatorem, non ſua quærentem, ſed quæ multorum. ne ſis furioſus, aut audax, vel iracundus, neue delinquentem aliquem non audias, ne piger pigris, ne ijs conſentias, qui ſacros canones ſubuertere volunt. ne ſemper facile condeſcendens: cæcus enim, ſi cæcum ducit, ambo in foueam cadunt. nec te dulcem eſſe decet notionum ſecularium auditorem. ne pretioſis veſtibus delecteris: ne præpotentis perſonam, ſupra quam fraternitatem deceat, honori habeas; ne à ſacrarum legũ, ac præceptorum obſeruatione ad vſque ſanguinis effuſionem recedas. oportet etiam, ſi opus ſit, animam te tuam ponere. bonus enim paſtor, ait Dominus, animam ſuam ponit pro ouibus ſuis. oportet à Monaſterio non abeſſe; omnis enim cura, cogitatio, mens denique tua in ijs, quæ ad Monaſterij vſum pertineant, figenda atque locãda eſt. oportet te tuos fratres, tanquam Chriſti agnos, diligere, eos fouendo, & tamquam propria membra gubernando, non alterum ab altero ſeparabis; ſed eorum, ſicut pater filiorum, neceſſitudinibus viſitando proſpicies. ad te namque animorum, corporumque ſanitas, & cura ſpectat, cum dilectione. ne quid proprium habere, quẽquam permittas; ſed ſicut Apoſtoli, & Angeli Dei, communem agant vitam, ſintque omnibus omnia communia. nam propter priuatam rerum poſſeſſionem, effuſiones contingunt, contentiones, diuiſiones, ac omnium denique malorum imitationes. quæ autem facienda ſunt tam ſpiritualia, quam corporalia, ne ſecundum proprium arbitrium fiant, ac voluntatem; ſed vel ſuperiorum conſilio, vel eorum certe, qui digni ſunt reuerentia. in Monaſterio carnis eſum non permittas. non licet Præſuli Monaſterij ratiunculas ſubducere, ſed tota illi cura ſit animorum. grauiora vero negotia, ſi pigreſcunt, quibus illa commiſſa ſunt, dirigat. dictum eſt enim in Exodo ad Moysẽ: audi verba mea, atque conſilia, & erit Dominus tecum, eſto tu populo in his, quæ ad Deum pertinent, vt referas quæ dicuntur ad eum, oſtendaſque cæremonias, & ri-

tum

tum colendi, viamque, per quam ingredi debeant, & opus, quod facere. proba autẽ de omni plebe viros potentes, & timentes Deum, in quibus ſit veritas, & qui oderũt auaritiam, & conſtitue ex eis tribunos, & centuriones, quinquagenarios, & decanos, qui iudicent populum omni tempore: quidquid autem maius fuerit, referatur ad te, & ipſi minora tantummodo iudicent; leuiuſque tibi ſit, partito cum alijs onere. Hoc ſi feceris, implebis Dei imperium, eiuſque præcepta poteris ſuſtentare, & apparebis coram Deo placens. Oportet enim te aſſentientem eſſe, & ſuſtinentem, augere ſacrũ gregem, diuinas ſcilicet & ſpiritales oues. ſi quid eos agere volueris, tu primus incipias, vt qui te viderint, ſimilia facere doceantur. Hæc, aliaque multà prædicans, fratres confirmans, præcipienſque, vt ſemper in Monaſterio permanerent, iuſſo iam recens Abbate, cui ſe ſumma cum manſuetudine ſubiecit, valeque omnibus dicto, gaudens, exſultanſque, & Deum magnificans, animam efflauit in Sanctorum Angelorum manibus, atque (21) obdormiuit in Domino, VII. Idus Martij, ſexta feria, prima noctis hora, ſepultuſque à fratribus in eodem Rapollæ Monaſterio, ad laudem & gloriam Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui eſt honor, & poteſtas, per infinita ſecula ſeculorum, Amen.

Vide Animaduerſ. folio 31.

TRANSLATIO
S. VITALIS ABBATIS

Exceſſum è vita S. Vitalis ab Ang. didicerat.

HIS 1 de vita, obituque Sanctiſſimi Patris noſtri Vitalis, humili ſtylo, pro ingenij mei tenuitate dictis, ſupereſt, vt quo modo glorioſum eius corpus de Monaſterio Armentum peruenit, ſcribamus. cum igitur Dei famulus ſui corporis diſſolutionem cerneret imminere, idque diuina per Angelum reuelatione facta præcognouiſſet, illico ad ſe nepotem ſuum Eliam accerſiri iubet, prouidum hominem & diſcretum, ab eo ſanctitate, bonisque operibus non valde diſcrepantem, atque his verbis alloquitur. ecce iam ſenui, fili mi & ſecundum Apoſtolum tempus meæ reſolutionis aduenit, curſum conſummaui: fidẽ ſeruaui, incertus tamen ſum ſi corona iuſtitiæ mihi præparata eſt: verumtamen poſt mortem, ſepeli corpus meum, & terræ terram trades. quo peracto, nullam hic conſeras moram; ſed, i celer, ad Turrenſium ciuitatem, & eſto ibi vſque ad annos XXX.

Tranſlationem ſui corporis xxx. poſt annos futurã prædixit.

ego enim ſi coram Deo gratiam inuenero, ac de ipſius fuerit voluntate, ad te veniam: ibi me videbis, & quid facere debeas indicabo. oportet enim te huc redire, & in memoratum locum corpus meum transferre. nam ab vniuerſorum Domino proſpera ſũt ibi non minima reuelanda. cum autem hæc dixiſſet, fratres ceteros vocauit, eoſque confirmans, & admonens, vt in fide recta, boniſque ſemper operibus perſeuerarent, in pace migrauit ad Dominum. moxque in Monaſterio Rapollæ ſepultus, quod ipſe conſtruxit, multaque ibi per Omnipotentis Dei virtutem, & gratiam operatus eſt. ſed Elias propulſato dilationis obſtaculo, receſſit; & ſicut imperatum ſibi fuerat, in Turrenſium finibus habitauit, vbi ad ſummi Regis honorem, & gloriam Monaſterium erexit, fratreſque plurimos congregauit.

Exactis vero annis triginta, hora noctis quarta, Venerabili Eliæ S. Vitalis apparuit, illum alloquens in hæc verba; ſurge, fili mi, comple verbum meum, atque ad multorum hominum vtilitatem, tuamque laudem ſatage, vt meæ reliquiæ huc afferantur. expergefactus igitur Elias, ac verba, q̃ ſibi à S. Vitale, cum adhuc viueret, dicta fuerant, in memoriam reuocans, quinque Monaſterij fratribus excitatis, omnia, quæ viderat, & audierat, clam ordine retulit. His Monachi auditis, vnà cum ſuo Antiſtite viam arripuerunt, quæ Rapollam ducit, atque ad venerabile illius ſepulcrum venientes, ingẽti cum timore adorauerunt, rogantes pariter, & dicentes; Sanctiſſime Pater, licet nos peccatores, indignique ſimus, qui tam mũdum, tam ſanctum corpus contingamus, tuis tamen non poſſumus reſiſtere imperatis. vis ergo ad nos venire? vis venerandas tuas reliquias ſine repulſa ducamus ad patriam, vbi labores multos perpeſſus es, vbi innumera pericula ſuſtinuiſti, vbi plurimos, qui in ignorantiæ tenebris erant, ad lucem, Deique notitiam traduxiſti; atque vt te tui recipientes gloriam pariter, laudemque referant Chriſto Domino, bonorum omnium largitori, teque magnificent in ſecula? his dictis locum cum ſagacitate circumſpicientes, foras exierunt, nec à monumento procul hoſpitium accepere. intempeſta vero nocte, non ſine formidine, ad ſepulchrum accedentes, illud occulte aperuerunt. mira res, nemo quod fiebat, eorum qui erant in Monaſterio, perſenſit. ſomnus eos oppreſſerat, ac ſine ſenſu omnes, tam-

quam

Digitized by Google

quam lapides, iacebant. tunc ſuauiſſimus, omniaque ſuperans aromata, é venerabili illo corpore, tamquam è paradiſo deliciarum, odor afflauit. iamque perterritis manifeſte Sanctus apparuit, vires eis, animumque ſubminiſtrans. qui virtute ſuſcepta, odoriferum corpus apprehenderunt, integrum illud quidem, & incorruptum, vt de eius capite ne capillus quidem perierit. dixit enim Dominus; eos, qui me glorificãt, glorificabo. illud igitur in feretro aptauerunt, & animalibus impoſito, ingenti cum lætitia, talem ſecum, tantumque theſaurum, immenſaſque diuitias referentes, reuerſi ſunt.

Corpus inuentum eſt integrum, cum odore.

Prima vero luce, cum Monachi Monaſterij Rapollæ ad matutinas laudes de more conſurgerent, apertaſque cum templi valuas, tum Sanctiſſimi Patris ſepulchrum inſpicerent, eiuſque venerabile corpus ſublatum, contriſtati valde, ex interni doloris anguſtia, lamentari cœperunt: quis indeficientem nobis theſaurum abſtulit? quis furatus Antiſtitem, & paſtorem? heu quam magnum, & intolerabile damnum? quid ni morti potius traditi, quam ab illo ſeparati fuimus? ad quem poſthac confugiemus? quis pro nobis intercedet? quis iam noſtros animos, & corpora ſanabit? hæc, atque his ſimilia cum gemitu dicentes, nec vllã inde conſolationem accipere valentes, egreſſi cum feſtinatione, per vias & ſemitas inſequuntur. cumque ablatum ſibi theſaurum inuenire non poſſent, inanes & vacui reuerſi ſunt. in quo propheticum illud dictum adimpletum: dormierunt ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt. quid ergo? Monachi illi tamquam victoria potiti, cum ſacris reliquijs ad quemdam locum, cui nomen Petra
3 partiata, ſicut Domino placuit, peruenerunt; atque ex diuina ſibi per Angelum viſione facta, acceperunt, quod ibi eſſet Dominus famulum ſuum clarificaturus, & maxima per eum miracula oſtenſurus. ſed dum viſionem, quæ facta eſt, inuicem repetebãt multorum Angelorum exercitum pſallentium Domino, & canentium audierunt. maximeque reliquiarum tranſitus in tota illa regione claruit. ex quo cateruatim omnes, conſuetis litaniarum precibus obuiam procedebant, & quidam immaculatum corpus, quidam pedes, quidam etiam ſacras illius veſtes deoſculati certabant. multi præterea cœci, multi claudi, multi quoque diuturno morbo fatigati illuc venientes, ſanitatem adepti, vexatique ab immundis ſpiritibus curabantur. hinc rurſum profecti de Sanctiſſimi Patris voluntate, ad quoddã
3 hoſpitium, prope Guardiæ 3 vicum, peruenerunt; ſtatimque animalia fixerunt gradum, ſteteruntque. O quam admiranda ſunt opera tua Domine! quo potioribus flagris animalia compelluntur ire, eo magis manent immota. nec minore, quod hic geſtum eſt, fertur admiratione dignum, quam vetus illa Hiſtoria Balaam.

Angelorũ cœtus concinere auditus.

Multa præſtita miracula.

Ioannes itaque, Turritanæ ſedis Antiſtes, cum talia audiſſet, repente conuocato clero, coadunato populo, mulieribus ſimul puериſque congregatis, ad ſancti huius honorem Patris, non ſine thure, ac luminibus feſtinanter occurrit; videnſque illud ſacroſanctum corpus immobile, contriſtari primo cœpit, ac mœſtus eſſe. tum conſiliũ adinuenire cupiens, quonam modo poſſet ad Epiſcopatum ſuum deportare, currum fieri iubet, vt cum mundo illud grege, adhibita magna vi, ad Turrenſium ciuitatem deducatur. parato ergo curru, populoque Kyrie eleiſon, altis vocibus acclamante, ad feretrum, in quo ſanctiſſimum corpus iacebat, occurrunt, vt imponant currui. ſed illud mouere nullatenus poſſunt; multo enim erat ferro, plumboque ponderoſius. atque tum demum cognitum eſt, id minime Sancto placere. itaque Dei cultor Epiſcopus, & Elias Sacerdos in pretioſiſſimo quodam veſtimento corpus inuoluentes, ibi in ſepulchro nouo, quod tunc factum eſt, honorifice poſuerunt. quo ipſo in loco, ad Dei honorem, eius nomini templum fabricatum; vbi multa ad hanc diem per ipſum miracula contingunt. nam quot a diuerſis tum languoribus conualuere, præ nimia multitudine, ſcriptis comprehendi vix poſſunt.

Deponitur Guardiæ, extructo templo.

Ergo reliquijs iuxta Guardiam poſitis, ob populi peccata, immundi, ſpurciſſimiq; Agareni depopulantes omnia, penituſque deuaſtantes, è Sicilia Deo permittente, venerunt, in ſeruitutem tum Ancillæ, tum Liberæ filios trahentes; magnuſque præterea ſuper inhabitantes Italiam, & Longobardiam timor irruit, ac formido. itaque fugientes alij Caſtellis, munitis alij natura locis, imminentia declinare pericula nitebantur. tunc Vitalis Turrenſium ſedis Antiſtes, magni ſane vir meriti, morumq; honeſtate præfulgens, conſilium cum clero, ac populo iniit; quomodo corpus illud ſanctiſſimum ad ſuam ducere ciuitatem poſſet, ſperans acerrimum inde ciuitati defenſorẽ fore. continuo conſilium exſequuntur; ac die quadam Paraſceue ad ſancti viri ſepulchrum, ingenti cum lætitia, properant; vigilijs, precibuſque, à tertia ipſius diei hora, ad ſabbati inſequentis diei mane, inſiſtentes. Epiſcopus arrepto ferreo malleo, lapideam monumenti tabulam frangere conabatur. ac vide nunc iam, lector, ac ſancti viri virtutem attende. nitentibus omnibus, nihilque pro ſuo deſiderio proficientibus nulla vis, nullus læſit tabulam ictus, nec vllo hominis ingenio mota eſt. qua de re vehementiore vniuerſi ſtupore capti, omnino quid agerent, ignorabant. verum diuinus Spiritus, qui per prophetas loquitur, hanc Epiſcopo cogitationem immiſit, quod videlicet ad mundos munde conueniret accedere.

Mox igitur emiſſis omnibus, eos dumtaxat, quos munditiæ amatores cognouerat, Clericos, Monachoſque retinuit, quorum flexis in terra genibus, arrectiſque in cælum, non ſine lacrymis, luminibus, orauit, dicens; Domine Deus noſter, qui ſedes ſuper Cherubin, & intuetis abyſſos, qui omnia

ad

ad ſalutem noſtram facis,& reliquias Patri-
archæ Iacobi, rurſumque dilecti eius filij,
caſti, & ſpecioſi Ioſeph in fortitudine, &
gloria multa ab Aegypto in Palæſtinam
transferri voluiſti: qui Ioannis Chryſoſto-
mi reliquias, poſt annos triginta, a Coma-
4 na 4 in Conſtantini ciuitatem, ad homi-
num ſalutem,glorioſe deduci feciſti:tu ſu-
per nos indignos reſpice, & da nobis hunc
theſaurum, quem ad robur, ac noſtræ ciui-
tatis cuſtodiam cupimus inuenire.fac Om-
nipotens Deus,ne ſpe noſtra vacui,expertesſ
que appareamus, quatenus ſemper glorifi-
cemus magnum,ac terribile nomen tuum.
hic orandi modus. cumque omnes, Amen,
reſponderent, repente concuſſus eſt locus,
Sepulchrũ vltro aperitur, admirabili viſu corporis. vltroque aperto ſepulchro, venerabile cor-
pus illud inuentum eſt Angelico veſtitum
habitu,cui caro quidem deerat, oſſa vero
dura adhuc, validaque,& ſicut ſtellæ ſplen-
dentia. ſed dextera integra, illæſa, digitiſ-
que velut ad ſignandum diſpoſitis,cunctos
benedicere videbatur. tum Epiſcopus, &
Monachi ineffabilem percipientes odorem
cum ingenti ſimul timore ac gaudio, in li-
gneo quodam recens facto ſcrinio pretio-
ſas reliquias poſuerunt. porro ij, qui foris
ſtabant, odoris fragrantiam ſentientes,ky-
rie eleiſon,magnis vocibus,clamare cœpe-
runt. deinde quattuor presbyteris ſcrinium
ferentibus, in ciuitatem omnes Dominum
Deum,Sanctiſſimumque Confeſſorem glo-
rificantes,ac benedicentes, reuerſi ſunt. il-
ludque cum reliquijs ac veſtibus ſuis in tem
plo, quod ædificauerant, poſuerunt, ad læ-
uam ciuitatis, orientem verſus. quo in loco
innumera prope curata languidorum mul-
titudo, eiuſque iugiter præces,per Dei, ac
Domini noſtri Ieſu Chriſti virtutẽ, florent

Poſt hæc contigit eo tempore, vt Tuſca-
5 Inde in Armentum. nius 5 quidam,Rabdi filius,(ſic enim co-
gnominabatur) in regione illa Turris, Ar-
menti, Petræ, aliorumq; locorum domina-
tor eſſet. hic cum in animo ſuo, Beatiſſimi
Patris noſtri Vitalis corpus,de Turre in Ar-
mentum transferre propoſuiſſet, palamq;
id facere non valeret; aſſumptis quadam
die ſecum Armenti militibus, longius ſe
profecturum finxit. arrepta igitur via, quæ
ducit ad Turrem, cum iam prope ciuitatẽ
eſſet,relictis extra militibus,vno tantum cõ
tentus comite, qui eiuſdem erat voluntatis
nec ignarus conſilij,templũ adijt, reliquias
adoraturus. vocatoque æditue, omni cum
manſuetudine;affer dum mihi, inquit, San-
cti viri reliquias; volo eas debita cum vene
ratione oſculari,vt per ipſum, cœptum iter
meum proſpere dirigatur. mos eſt enim la
tronum, vt conceptum malum peragant,
admiſcere mendacia veritati. tum æditus
qua erat ſimplicitate ſacerdos, totum ape-
ruit ſcrinium,poſuitque coram eo. at repen
te Tuſcanius Comes,manſuetudinem in fe-
ritatem conuertens, toruo, minacique vul
tu compellit his verbis æditum: ſi ſeditio-
nem concitas,& te occidam,& genus tuum
ſeueriſſime puniam. ille in tantis anguſtijs
hominis iniquitatem attendens, ciuitatis
quoque ſolitudinem, & virorum abſentiam
conſiderans,(erat enim metendi tempus,
quando iuxta Dauid, vnuſquiſque ad opus
ſuum exeunt vſque ad veſperam) cum ali-
ter cruentas tanti viri manus effugere non
poſſet,id ſe facturum promiſit, duxitq;rem
ſilentio ſupprimendam. claue igitur per
vim de illius manu ſubrepta, occultatoque
ſub chlamide ſcrinio, egreſſus eſt è ciuitate
pauciſſimis ibi repertis viris, mulieribus ve
ro quamplurimis,quarum aliæ per feneſtrã
aſpiciebant,aliæ ſecundum conſuetudinem
vt honorem Domino ſuo deferrent,ad pla-
team exibant. quoniam vero ob pondus,
quod ſub pallio latebat, paulo, quã ſole-
bat, craſſior cernentibus videbatur, rem ſu
ſpectantes, è triſti æditui habitu, cauſſam
perpenderunt. eapropter mulieres æditũ
percontari, quænam eſſet mæſtitiæ cauſa,
& vnde tanta lacrymarum effuſio. conſtat
enim nimias eſſe in percõtatione mulieres.
quid multa? vna hora, quod acciderat, di-
uulgatur. tam demum illæ facies, pectora-
que tundunt,effuſæque in lacrymas,& mo-
dicam inſecutæ,tanti amiſſionem Patris la-
mentari cœperunt; Eheu, quanta nobis in-
iuria, quantũque damnum acciderit, ver-
bis exprimere non poſſumus. nec enim vel
ab Agarenis, vel à barbara illa gente, ſed
pro dolor! a noſtro Domino ſumus hodie
ſpoliati. damnum quippe grauius omni dã-
no recepimus, proprio ſumus orbati pa-
trono,à communi medico ſeparati.hæc, &
ijs ſimilia mulieres vſque ad veſperam la-
mentabantur.viri autẽ ab opere neceſſario
redeuntes,& deplorationis cauſſam perci-
pientes, quidam amare flebant, quidã acta
ſuſpiria depromebant, contraque ſuũ Do-
minum volebant inſurgere, ſed à Sacramẽ-
ti religione prohibiti, ingentem hanc tri-
ſtitiam æquanimiter tolerandam duxerunt.

Iam vero milites, qui foris expectantes
manſerant, ſuſcipientes ſanctiſſimũ corpus,
maximo cũ gaudio remearant. cum autem
ad locũ ventum eſſet; quem Vigiliam nun-
cupant, contra Armentũ, obuiam populus
conſuetis litaniarũ precibus proceſſit vni
uerſus. cũque ſteriſſent, qui ſacras reliquias
portabant, effuſæ ab omnibus preces, cla-
mantibus kyrie eleyſon. poſt cũ iam diu in
oratione perſeueraſſent, genuflexo ſcriniũ
adorantes, ipſumque cũ gloria, & honore
ſuſcipientes, ad templũ Beatiſſimi Confeſ-
ſoris,& piiſſimi Patris noſtri Lucæ duxerũt,
ibique corpus illud pretioſiſſimũ honorifice
condiderunt. poſt tres vero dies, Reueren-
diſſimis quibuſdã perſonis Turrenſiũ inco-
larũ per quietẽ Sanct' Vitalis apparuit,cõ-
fortans eos, ac dicens: quare ciuitas, prop-
ter me, quotidie ſic mœret,ſuſpiratque? no-
lite, filij, nolite, inquã contriſtari; quin ex-
ſultate potius, & gaudete. & ſi enim diuina
quadã diſpoſitione placuit, corpus meum
cum 6 fratre meo Luca eſſe non ſum ta- 6
men à ciuitate veſtra ſpiritu ſegregatus.
Hac ergo reuelatione patefacta, cognitiſ-
que poſtmodũ virtutibus,quas iuxta vniuſ-
cuiuſque deſiderium operabatur,è mœrore

& tri-

& triſtitia lætitiam, & conſolationis remedium conſecuti ſunt. Facta hæc de Græco in Latinũ trãſlatio, anno Dominicæ Incarnationis 1194. menſe Iulij, 12 Indictionis, Pontificatus Sanctiſſi mi I. Roberti Venerabilis Tricaricenſis Epiſcopi anno 19. ad laudem, & gloriam ſummæ, & indiuiduæ Trinitatis, nec non ad honorem eximij Cõfeſſoris, & præcipui Eremitæ Vitalis, cuius nos adiuuemur meritis, protegamur auxilijs, orationibus muniamur nunc, & ſemper, in ſecula ſeculorum Amen.

Vide Animaduerſ. fol. 33.

V I T A

S. LVCAE ABBATIS

Ab Anonymo eius diſcipulo ſcripta.

1 Anni Chr. 993. 13 Sept.

HVNC 2 ſane eximium,
2 & virentem pretioſæ ar-
boris ramum nobis Si-
cilia produxit, ex qua
frequenter exorti cum
3 Martyrum flores, vt Fe-
lix, 3 & Ianuarius cum
ſocijs, Pancratius & Eu-
plius, alijque complures; tum Virginum,
vt B. Agatha Catanenſis, Lucia Syracuſa-
4 na; tum etiam Confeſſorum, vt 4 Ambro
ſius, ſummus Doctor Occidentis Eccleſiæ,
5 Philippus 5 Agyrenæus, Gregorius Agri-
6 gentinus, Hilarion, 6 & Ioannes frater
eius, Vitalis cum venerabili Patre noſtro
Luca, cuius modo hiſtoriam proſequimur.

Huius igitur parentes genere nobiliſſimi, & in ſeculo miriſſimi floruerunt: & genitor quidem Ioannes dictus, mater vero Thedibia, Dei admodum iuſtitia, & gratia decorati. ab his progenitus Lucas, Chriſtique fide nutritus, non ſecularium literarum ſciẽtia, ſed diuina imbutus eſt diſciplina. ſiquidem acerbis occaſionibus, ac fortuitis, quibus lubrici crebro voluuntur incurſus, exagitatus, cum literarum ſtudijs diuinam ſapientiam addiſcere non potuiſſet, ſolo Dei amore adiuuante, quæ literis non valuit ipſius timore arripuit. ſcriptum eſt enim: initium ſapientiæ timor Domini. ſed & in obedientia parentum, ad legitimæ ætatis florem perſeuerauit, eius ſententiæ non ignarus: honora patrem tuum, & matrem tuam, vt ſis longæuus ſuper terram; à quibus cum ad matrimonium crebro pulſaretur, aures verbis noluit applicare. quippe ſolo Dei amore confiſus, non huius modo, verumetiam futuri ſeculi dolores, & ſuſpiria fugiens, Chriſtumque Saluatorem mente ſequens, nihilque omnino præter ipſius nomen, & præcepta in Euangelio ſcripta, ſecum portans, domum ſuam non ſupra arenam, ſed ſupra firmam petram fundauerat.

7 8 Quare 7 a Patria Demena, ad 8 Beati Philippi Agyrenæi cœnobium veniens, à
9 Ad Monaſteriũ Agyrenæum cõtendit.
9 Monaſterij Abbate humaniſſime ſuſceptus; exemplis iam, præceptiſque confirmatus, atque inſtructus, viatici loco, ſolas ſecũ deferens Abbatis preces, diſceſſit. Vir autẽ prophetico ſpiritu clarus, & ab ijs tum habitus eſt, & ab alijs deinde, qui eius conciones audierunt. ſed enim inhabitantem in ſe gratiam adeptus eſt, qua ceteri poſtea in hodiernum vſque diem profecere.

Sed quẽadmodum diuerſarum hiſtoriarum exempla, atque ordinem ſumens; variosque mirifice colores imaginibus apponens, templum peritus pictor ſtudet exornare, ſic ille SS. Patrum doctrinas, exempla, atque opera ſecutus, eaque diuerſos veluti colores aſſumens, verum Dei templum, animum ſcilicet ſuum, adornare ſtatuit, eaque tatione ornatus, ad ſanctiſſimum virum venit, religioſiſſime in ſpelunca, in 10 Rhegij opidi finibus degẽtem Eliam nomine. 10 In Calabriã ſe contulit ad Eliam.
nec immerito; quippe ſolis inſtar, cum doctrinæ, tum exempli ſplendore totam Calabriam regionem illuſtrauit, diſcipulis tanquam ſtellarum choro ſtipatus. Hic hoſpitis indolem intuitus, hominem honeſtiſſime ſuſcepit; atque ex auro ſuſcepto ſapiẽtiſſimus artifex vas pretioſum effecit. quis vero Sanctiſſimi Lucæ ſtudium, ſeſe ad ſapientiſſimi præceptoris mores conformandi, eius cum addiſcendo, tum implendo præcepta oratione vel explicet, vel cogitatione complectatur? Illud enim noſter Eliſeus præcinebat, ne ab Eliæ ſui veſtigijs abeſſet longius.

Sed humani generis hoſtis infeſtiſſimus tantæ nimirum religionis formam nequaquam ferens, gentem in nos prauiſſimam excitauit. Ac propter innumeram noſtrorũ delictorum multitudinem, tradidit nos inimicorum manibus Deus. verumtamen ad ſolam correctionem, non pro eo ac merebamur, flagellari permiſit. Hæc autem omnia Spiritus Sancti gratia reuelante, Beatiſſimus Lucas Calabriæ Prouinciæ euentura præcognoſcens, ipſamque canum morſibus deuorandam; ſimul quod in ea nihil virtutis coleretur, ab eo, quem diximus, ſpeluncæ loco diſceſſit, in Domino confidens, nullaſque pro flagellandis impijs, fundẽdas preces cognoſcens: quemadmodum in veteri

testa-

teſtamento Deus Moyſi clamanti, ait: ne me exores pro populo iſto, non enim parcam corporibus eorum; & Salomon: pater, qui parcit baculo, odit filium; & quem diligit, accurate corrigit. Et Apoſtolus de quodam impio, qui nouerca abutebatur: tradam eum Satanæ, in interitum carnis; nō eſt apud Apoſtolum; forſitan ſaluabitur anima eius in die iudicij. Sed vt Moyſes ex Aegypto recedens corporeas, ſic ipſe ſpiritales ſecum diuitias virtutum aſportauit, &

11 Noam deuenit.

in opidum, 11 quod Noa dicitur, venit. inuenitque ibi Baſilicam ſub Petri Apoſtoli nomine; non tam noua gauiſus prouincia, quàm Apoſtoli patrocinio; ibique manſit, illud habens in ore: factus ſum apud te, ſicut peregrinus, ſicut omnes Patres mei.

Ceterum tantæ probitatis fama, breui tempore, adiacentem regionem repleuit, omneſque ad eum finitimi, tamquam ad Apoſtolum, conueniebant: non enim poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita. atque omnibus omnia factus eſt, vt omnes lucrifaceret. quare & ægris medicum, & eſurientibus ſpiritalem, & corpoream eſcam miniſtrabat, quocumque enim humano munere longe melius eſt verbum Dei. peccatorum præterea fuit conuerſio, afflictorum conſolatio, neceſſitate laborantium adiutor. hic ſeptem annos commoratus, ſtatuit in alium locum, vbi incognitus, priuatuſque eſſet, ſecedere; timens ne humano fauore vius, Dominum ſibi dicentem audiret: recepiſti mercedem tuam. quem-

12 admodum Aegyptius 12 Hilarion fecit, magni illius Alexādrini Antonij diſcipulus, qui ſimiliter ne ob popularem auram, æternam perderet gloriam, Alexandria in Africam fugit; inde in Siciliam, tum Anconam

13 13 Galatiæ ciuitatem, denique in Cyprum vbi feliciter migrauit, ac ſicuti hic Antonius, priſcis temporibus, apud Deum potēs factiſque magnificus, ita Beatiſſimus Lucas ætate ſua fuit.

Ergo profectus Noa, ad vetus iam, dirutumque S. Iuliani cœnobium venit, iuxta

14 Ad Cœnobium S. Iuliani peruenit, iuxta Agrumentum.

14 flumen Agrumenti, quod refecit, auxitque. ibique tamquam theſaurus in agro deſerto permanſit: cumque virorum maxima ad eum turba confluεret, eorum complures monaſtico habitu veſtiuit, quorum generator ſecundum Euangelium extitit, eum ſcilicet ſequens, qui de Virgine carnem ſumpſit, vt illuminaret cæcos, diſperſoſque congregaret; ſuis illos inſtitutionibus inſtruendo, hoſpitalitate, humilitate, abſtinentia, caritate mutua, fraternaque. atque vt breui cuncta perſtringam, omnibus ſeſe ad omnem virtutem præbebat exemplum: nemo enim preces, eleemoſynas, innumeramque bonorum operum multitudinem, quæ priuatim, ac publice, diu noctuqe ignorantibus ceteris præſtabat, explicare ſufficiat; nec vlli rectius comparari poteſt, quam Ioanni Eleemoſynario, Patriarchæ Alexandrino. vtriuſque enim opes, quo cunctis expendebantur largius, eo cumulatius augebantur. eodē enim tempore cum totam Marſorum Prouinciam valida fames inuaderet, eoq; vniuerſi concurrerent, è ſuis cuidam præcepit Sanctiſſimus Lucas, vt ſine parſimonia, omnia omnibus præberet. interea augebatur largitate res domeſtica. ſed cum ille pretium pro eleemoſynarum erogatione quodam die recepiſſet, minui opes, fratreſq; coram Abbate Sanctiſſimo queri de victu cœperunt, quod vix ad hebdomadam ſibi, duaſue ad ſummum ſufficeret. quare mitiſſimus Pater, eo reiecto, aliū qui eidem negotio præeſſet, ſubſtituit; quo omnibus de more elargiente, annona creſcere denuo cœpit, tantaq; abundantia ſubſecuta eſt, vt non ad binas ſolum hebdomadas, ſed etiam ad annum victus ille tenuiſſimus ſuffecerit. vnde vniuerſi, quotquot aderant, valde ſunt admirati. hic nempe fuit fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt daret illis eſcam in tempore ſuo.

Ex quo ipſo tempore contigit, vt mira per ipſum operaretur Deus. nam & Dæmones ab obſeſſis fratrum corporibus pellebat, & more Apoſtolorum, ſolo ſudarij ſui tactu, ſanabat ægrotos. nec vero per ſe ſolum, ſed per fratres etiam ſibi ſubiectos, cum amictu ſuo miſſos, eadem operabatur. eoque res proceſſit, vt illi ſolo Lucæ nomine in ſanandis ægris vterentur. qui, vt iam diximus, non literis, ſed orandi dumtaxat modo, pſalterioq; inſtructus, ad B. Eliam venit ex eaque cum ſummo Anachoreta conſuetudine, regulam omnem, ac monaſticam didicit diſciplinam. ſanctiq; ſpiritus in eo gratia redundante, ad eam ſcripturarum intelligētiam, eumq; perfectiōnis cumulum peruenit, vt non planas modo ſcripturas, ſed profunda etiam myſteria, ac philoſophorum ſubtilitates, & latibula, ſtudioſa interpretatione diſcuteret, ac denudaret. itaq; ſtupebant ceteri, quomodo literas cum non didicerit, ea tam perfecte profūdeq; aperiret. cum vero diuino ſimul timori, amorique, omni ſtudio eſſet deditus, non minus quam in lacu Daniel à leonibus obſeruatus, ipſe ab optimatibus timebatur; nec ſecus ac Danielis interitum, qui exoptabant, illo ſeruato, deuorati ſunt: quiſquis Sanctiſſimum Abbatem turbare tentabat, ipſo exitio, plectebatur. fuit enim è primatibus quidā, vicinorū S. Iuliani Monaſterio Pagorum Dominus, nomine Landulphus, qui cupiditatis, & inuidiæ ſtimulis à diabolo laceſſitus, quod ſibi forte agros, ſeruitia, & vectigalia, ob auctas Monaſterio poſſeſſiones, ſtudioſamq; vicinorum religionē, videret imminui, Monaſterium perditum ire conſtituit. quod cum Abbas Sanctiſſimus, reuelante ſpiritu, præcognouiſſet, fratribuſque prædixiſſet, eos perterritos conſolatus eſt. adiecitque, tantam temeritatem non ipſis, verum homini nocituram: rem exitus probauit. ſiquidem cum ad deſtruendum cœnobium veniret, in itinere iam raptus 15 euanuit, 15 nec vſquam viſus eſt. hoc autem cognoſcens vir Sanctus, cœpit cum pro-

Diſciplinas diuinas, et humanas, diuinitus hauſit.

pheta dicere : maledicant illi, & tu benedices; qui inſurgunt in me confundantur, ſeruus autem tuus lætabitur.

Deinde vero Nicephori Conſtantinopo
16 litani Imperatoris tempore, ferox 16 quidam ex Tranſalpinis nationibus in Italiam venit, vt diriperet, atrociterq; Græcorum vrbes expugnaret. timentes igitur eo innos cum imperio venturos, in munitum caſtrum fugere cogitauimus. ſed cum inter ſeculares homines verſari, nobis turpe videretur, ſtatuit magiſter noſter in priuatū locum, naturaque munitum contendere, qui ſiue ad caſtelli ædificationem, ſiue ad munitionem non nimio opere indigeret. diuerſa igitur montana loca tentans, congruum tandem nactus eſt, non ſuæ, ſuorūq; modo, ſed eorum etiam, qui in vicinis cœnobijs degebant, ſaluti conſentaneum. hic primum Baſilicam ſub Mariæ Virginis, Petrique Apoſtoli nomine conſtruxit. tum afflictis omnibus, ſuoque auxilio indigentibus erat auxiliator, & medicus. non enim pauperibus ſolum, eoque fluentibus quibuſcumque ſuccurrebat, ſed omnibus etiam, quacumque ægrotatione languentibus, dæmoniſque infeſtationibus oppreſſis, ne cui caritatis viſcera clauderet, quæſitæ ſanitatis, inuocato Dei nomine, præſtabat effectum. ſed nomen ſanctitatis à ſe volens repellere, ventoſamque populi gloriam, æternæ corruptricem, fugere, herbaria cataplaſmata, & epithemata languidis apponebat, vt herbarum vi facere putaretur, quod diuina virtute, ac nomine operabatur.

Armentum petit.

Iam verò ædificium illud, de quo iam diximus, vel ab ipſo initio Armenti Caſtellum, Calabro autem idiomate rupes Armos appellatum, non fortuito, aut temere, ſed diuina quadam prouidentia ad ſalutē protectionemque multitudinis illuc ad refugium concurrentis perfecit. aliquando
17 17 enim Agareni, qui & Sarraceni dicuntur, in eamdem prouinciam venientes, plurimamque capientes turbam, & vbique deprædantes vſq; ad Armenti viciniam cucurrerunt, vbi cum fratribus ſuis vir Dei manebat; caſtraque metati ſunt in campo, vbi Sanctiſſimæ Virginis ſacellum ſitum eſt. & iam per campeſtria diſcurrentes, exſultanteſque ſacrum Dei genitricis locum immūdis pedibus, accubitu, nefarijſq; ſceleribus polluebant. quas ille in Virginem iniurias, & innumerabilium fere captiuorum calamitates audiens, quos catenis conſtrictos tenebant, in ſingultus, gemitus, fontemq; lacrymarum effuſus, hymnum, quem tres pueri cantabant in fornace, recitabat; illudq; Dauidis Deus venerunt gentes in hæreditatē tuam, polluerunt templum ſanctum tuum, poſuerunt Hieruſalem in pomorum cuſtodiam. hæccine, Domine, gentes in ſeruos tuos faciunt? quorum alios occiderunt, alios flagellauerunt, alios turpiter, & crudeliſſime captos tenent, vt in captiuitatem, & ſeruitutem ducant. & nunc, Domine, diminuti, afflicti, & humiliati ſumus ſuper omnes in terra. fac nobiſcum ſecundum multitudinē miſericordiæ tuæ, & libera de hac captiuitate ſeruos tuos. ecce enim, Domine, ſicut feræ ſilueſtres, leoneſque inſurrexerunt, alumnoſque tuos deuorauerunt, dicentes; vbi eſt Deus eorum? Et quis Deus eripiet eos de manibus noſtris? propitius eſto, Domine, & ne des in opprobrium ſanguinem ſeruorum tuorum.

Propitiat Deum, & in auxiliū ciet contra Sarracenos.

Hæc D. Lucas cum fletu, & lacrymis dicens, cum fratribus vigilias egit. & quemadmodum in veteri teſtamento Deus locutus eſt Moyſi, dicens: quid clamas ad me? eleua virgam tuam, & percute mare, & pertranſibis tu, & filij Iſrael; ſic & beatiſſimum hominem allocutus eſt, dicens: quid clamas ad me? loquere cum fratribus tuis, & accingant ſe cuncti. tu verò accipe baculū tuum, ad pellendos hoſce canes præibis; nec enim ſtare poterunt à facie ſplendoris gratiæ ſpiritus tibi conceſſæ; inueniſti enim gratiam apud me. his auditis, Beatiſſimus Lucas ſeſe vt vir fortis accinxit, ſtetitque in porta, cunctos ſuos inſpiciens, & robuſtiſſimos quoſq;, ceteris in Caſtello relictis, elegit; cruciſque ſigno munitus, tamquam ſtrenuum militum dux, ingenti animo, extra portam electos cohortatur; ſumenſq; à Gedeone exemplum, qui ex ingenti multitudine paucos elegit, quibus infinitos hoſtiū cuneos ſuperauit; & à Ieſu Naue, qui parua ſimiliter manu maximas ſæpe copias profligauit, dicit ad ſuos: Et vos debentes animas pro fratribus veſtris ponere, exite in ſpe victoriæ, acriterq; contra Chriſti, Chriſtianæque rei hoſtes infeſtiſſimos pugnate. tradet enim eos in manus veſtras Deus. atq; hæc dicens, extendit manum ſuam, benedixitque ipſis, & orauit, contraque Agarenos dimiſit, hi verò cum ſe ad defenſionem præpararent, magnum ignis fulgorē equū circumire candidiſſimum, cui Pater ſanctiſſimus inſidebat, aſpexerunt: cumque eorū facies flamma coruſcans obtunderet, nimio terrore in fugam conuerſi ſunt, omneſque in prælio corruerunt. plurimi ergo gladio cæſi, alij verò captiui ducti, alij demum turpi euadentes fuga, armis expoliati ſunt. hac verò pro voluntate viſa victoria Sanctiſſimus Dei famulus, hunc pſalmum cantare incœpit: exurgat Deus, & diſſipentur omnes inimici eius, & fugiat, qui oderunt eum, à facie eius.

Quid agendum, Chriſtus voce ſua monet.

Lucas, radiato capite viſus, Barbaros fugat

Poſt modicum verò tempus, omnibus ſolum cœnobijs, glorioſiſſimo viro ſubiectis, tam grauis morbus incubuit, vt monachi fere omnes ad mortem ægrotarent. quod valuit imprimis cum ad Lucæ dignitatem augendam, tum ad totius congregationis patientiam, & coronam. nam ſingula is cœnobia, fratreſque ſingulos inuiſens, precibus complures ad vitam, ſalutemque reuocabat. quos verò non ſanabat, ij tam ſuauiter, hilariterque migrabant, vt non emori, ſed de morbo iam ad ſanitatem, de triſtitia ad lætitiam, de morte tranſire viderentur ad vitam. Contigit autem cum ſingulos eo, quem diximus, modo, in monaſterijs viſitaret, vt è fratribus quidam

Nicolaum Monachum ad vitam reuocat.

dam Nicolaus nomine decederet, eiuſque anima ad inferos duceretur; ſed corpus tres ipſos dies, totidemque noctes, per aſperas Armenti rupes, tres aſpectu Aethiopes raptauerunt, cum ille Patris Lucæ, ad ſe liberãdum, expectaret aduentum, ac frequentibus ſuſpirijs, gemitibuſque clamaret. interea dum ſic afficitur, ecce tibi ſenex quidã candidiſſimus, ſacerdotalibus indutus veſtibus; quo appropinquante, fugere nigerrimi illi, horribili cum clamore, mugituque cœperunt. cum autem ſenis illius manibus teneretur, ac ſurſum duceretur ab inferis, en Beatiſſimus Lucas occurrit, corpore in ſudorem vehementi curſu ſoluto; ad quem ſenex: ſiccine gregem tuum lupis ad rapiendum reliquiſti? cui Lucas; obſecro, Domine, parce mihi, venio enim à reliquis fratribus viſitandis, grauiſſima ægrotatione laborantibus: cumque de ſenis manibus eum ſuſcepiſſet, receſſit ſenex; & qui mortuus fuerat, ſurrexit, reſedit, ſanumque ſe reperit in lecto, aſtante ibidem venerabili Patre Luca, atque in gemitu, & lacrymis orante, Deoque gratias agente. ſed Nicolaus cum hæc triduum ſiluiſſet, cuncta poſt, quæ ſibi in inferis euenerant, enarrauit.

Vocatus in auxiliũ multis apparet.

Nec id ſemel factum. ſæpius, quemadmodum B. Confeſſor Nicolaus, multiſque, ante, vel poſt mortem ad auxilium, & ſalutem, noſter Lucas apparebat. nam & cuidam præterea, qui de rupe in præcipitium ſubierat, adfuit, offenſoque, ac vulnerato ſubuenit adeo, vt nullum in eo læſionis ſignum appatuerit. Hæc, & his ſimilia prope innumera cum ageret, fratres monere non deſiſtebat, tum ab antiquis patribus exempla ſumens, tum a ſuis fratribus, qui deceſſerant; ſimulque ne duorum, qui nuper defuncti erant, vitioſam, ſed admirabilem potius 18 ſanctiſſimi cuiuſdam Antonij, qui

18 tunc migrauerat, vitam imitarentur. qui cum totius Congregationis fuiſſet Oeconomus, nulla in re vlli vnquam moleſtus, ſed omnibus dulcis, mitis, obediens, atque vt paucis omnia de eius vita, moribuſque complectar, magno illi Antonio ad extremum vitæ ſpiritum ſimillimus fuit.

Plurima tẽpla ædificat reficit.

Hæc in templorum concionibus prædicabat, quorum magna ex parte ædificator fuit, vel etiam inſtaurator. namq; B. Lanerij ædem cum iam dirutam inueniſſet, proprijs manibus ligna incidit, lapides ad calcem coxit, eámque demum refecit. nolebat enim, niſi manibus operaretur, manducare, iuxta illud Apoſtoli; ſi quis non vult operari, non manducet. & vnuſquiſque proprijs manibus operetur, vt habeat quid manducet. cum autem humani generis inſidiator egregijs quibuſq, rebus inuideat, videns eũ bonis operibus vacantem, ipſum (ſicut & Iob feciſſe legitur) tentare ſimiliter aggreſſus eſt, & in ſuris quidem percutiens, vulnera ei chronica intulit, ex quibus triennium durante morbo, pedibus claudicauit. non tamen à bona vnquam ſpe, vel opere ceſſauit. quin illudentem ſibi diabolum, & à diuinis auocare laudibus nitentem deluſit, ac de B. Iob more, quo magis vulnus incrudeſcebat, eo Dominum conſtantius laudabat.

Sororem aque ex ea nepotes, ſuę ſãctitat s æmulos habet.

Sed cum narrationis ſtylus fini iam appropinquet, ipſum aliquantulũ retrahamus. bona, & fertilis arbor plurimos in nobis, vtiliſſimoſque fructus præbuit. B. videlicet Lucam, eiuſque germanam Catharinam, cũ filijs ſuis. Hæc igitur Catharina, B. Lucæ ſoror, iuncta prius matrimonio, filijſque ſuſceptis, ſancto ſcilicet Antonio, de quo iam meminimus, & glorioſiſſimo Theodoro, altero Angelo; poſt iam vidua, de Sicilia venit Armentum, monachiſq; primum flexis genibus ſupplicans, tum fuſis fratri ſuo Lucæ precibus, vt Monaſtico ſe habitu, ac filios indueret. Sancta femina, voti compos facta Virginum ſocietatem inſtituit, cum quibus honeſtiſſimam in campeſtri, quam diximus Sanctæ Dei genitricis æde vitam duxit. eoque virtutis breui peruenit, atque ea Sanctimonialibus norma præluxit, vt fratri non diſſimilis videretur. quid multa? ea erat omnium eius Virginum ſanctimonia, vt earum paſtores ab ipſis religione, pietateque inſtructi, cæteris eſſent aliorum Monaſteriorum cœnobijs exemplo, ac doctrinæ.

Sed ab inuiſendis quadam die monaſterijs redeunti Lucæ contigit in itinere, vt in extaſim raperetur, Angelumq; videret, qui de obitu ſuo, hiſce verbis, faceret certiorẽ: vir Dei, Luca, perge cito; appropera iter, quod in hoc mundo extremum perages. iã enim vocat te Deus. ſed vbi Lucas ad ſe redijt, fratri rem nuntians: maturemus, inquit, domum. iam enim ab hoc me ſeculo vocat Deus; idque Angelo reuelante, nunc didici. cumque domum pertexiſſent, in lecto Pater Sanctus decubuit, ſinguliſque quẽadmodum Iacob filijs, in mortis articulo, fratribus benedixit: ſeque ſigno crucis muniens, feliciter migrauit 19 ad Dominum 19 Feliciter ad Deum migrat

iij. Id. Octob. à mundo condito ſexies milleſimo 493. ab Incarn. Domini 993. adfuit 20

20 in obitu S. Sabbas, Lucæ moribus, ac ſanctitate par, quem manibus proprijs, ingentiq, cum honore ſepeliuit, Deum in eo laudans, cui ſit honor, & gloria in ſecula. Amen.

(✠)

Vide Animaduerſ. fol. 34.

5. Decẽbr.

DE SANCTO SABBA

ABBATE

Monaſterij Agyrenſis S. Philippi.

SABBAS Monaſterio Sancti Philippi, quod ab antiquis temporibus Agyrij fuit, Præfectus, Beati Lucæ Monachi magiſter, & inſtitutor celebratur. ſed quem primo diſcipulum, poſtmodum ob eximias eius virtutes ſocium habuit, in omni vita ſibi cariſſimum, & coniunctiſſimum. ſuperſtes ei fuit, quippe morienti Sancto Lucæ Beatus Sabbas adfuit, demortuum lauit, iuſta perſoluit. ex quo plane conſtat, Sabbam ſanctimoniæ, ac dierum plenum clauſiſſe extremum diem, ac ferme ſub annum IↃCCCCVC. à Chriſto nato.

Anni Chr. 998.

SICVLI EREMITAE

COMMEMORATIO

EX BEATO PETRO DAMIANI

IN VITA SANCTI ODILONIS

RELIGIOSVS quidam vir oriundus de pago Rotenenſi, reuertebatur ab Hieroſolymis. qui dum mare tranſiſſet, quod à Sicilia verſus Theſſalonicam, per plurima fluctuum periculoſa loca protenditur, cumque cum multis alijs furentium ventorum horror impelleret, applicuerunt ad inſulam quamdam, ſiue rupem, vbi Sanctus quidam ſeruus Dei manebat incluſus. Rotenenſis itaque vir ille aliquamdiu commorans, & tranquillitatem ſedandi maris exſpectans, delectabatur cum ſeruo Dei frequenter habere colloquium. ſed dum hinc nonnulla dicuntur; illinc plurima referuntur, requiſitus hoſpes à viro, vnde genus duceret, originaliter Aquitanum ſe eſſe reſpondit. requiſitus inſuper, vtrum cœnobium illud, quod dicitur Cluniacum, & Odilonem eiuſdem loci noſſet Abbatem: optime quod quærebat, ſe noſſe perhibuit. ſciſcitatur homo, cur hoc Dei ſeruus ab eo requireat. ad quem ille, ſunt, inquit, vicina nobis loca, ex quibus grauiſſima flammarum furentium euomuntur incendia in quibus etiã locis animæ reproborum diuerſa luunt pro meritorum qualitate tormenta. ad quorum ſemper exaggeranda ſupplicia, innumerabiles ſunt Dæmones deputati. qui intolerabiles eorum pœnas quotidie renouant, & eos ad tedium ſupplicia indeſinenter inſtaurant. quos tamen ego frequenter audiui, querulis lamentationibus eiulantes, & lacrymabili vociferatione deflentes, quod orationibus, & eleemoſynis quorumdam aduerſus eos inſœderabiliter concertantiũ, frequenter ex eorum manibus eriperentur animæ damnatorum. inter cetera de Cluniacenſium cœtu permaximam, & eorum Abbate querimoniam faciunt, quia quam ſæpe per eos ſui iuris vernaculos perdunt. quamobrem per terribile Dei nomen obteſtor, vt ſanctis fratribus illic hęc, quæ tibi dixi, fideliter referas, & ex noſtra quoque illis parte denuncies; vt eleemoſynis, & orationibus magis ac magis inſiſtent: ac præſertim huius intuitu, vt de manibus Dæmonum eos, qui ab illis cruciantur, educant; quatenus de quotidianis eorum rapinis & luctus inferatur generis humani inimico, & gaudiũ multiplicetur in cælo. Aliquanto poſt homo regreſſus in patriam, quidquid ex viri Dei relatione didicerat, Beato Patri, & noſtræ congregationi fideliter narrat. tunc venerabilis Pater Odilo per omnia monaſteria ſua conſtituit generale decretum, vt ſicut primo die mẽſis Nouembris iuxta vniuerſalis Eccleſiæ regulam, omnium Sanctorum ſollemnitas agitur, ita ſequenti die, in pſalmis, & eleemoſynis, & præcipue miſſarum ſollemnijs, omnium in Chriſto quieſcẽtium memoria celebretur.

De damnatis ad purgatorium loquitur.

VITA

Anni Chr. 1037. 1. Iunij.

VITA SANCTI SIMEONIS SYRACVSANI

Ab Eueruino Abbate Monaſterij Doleienſis conſcripta.

1 DOMINO 1 Sancto, &
2 Venerabili Popponi 2 Archiepiſcopo, Frater
3 3 Eueruinus, Abbatis nomine indignus, deuotos vtriuſque hominis famulatus Manes, imo iubes, Sanctiſſime Pater, vt inops ingenio, ſtultus eloquio, aliquid de vita, conuerſatione, & obitu viri Dei Simeonis, & de miraculis, quæ per eum Dominus operatur, ediſſeram, multiſq; ad laudem & gloriam Ieſu Chriſti, deſiderantibus ſcire, notum faciam. fateor magnum onus mihi infirmo imponis: maxime cum toto corpore debilis, tremendum Dei iudicium pertimeſcam, ſi aliquid falſitatis confingã. Confiſus igitur de Dei adiutorio, tuis iuſſionibus tremens obtemperabo, plano, breui, & ſimplici ſermone deſcribens, quæ vel ipſe ex ore eius audiui, vel à fidelibus viris ab ipſo audita, ſiue de miraculis viſa, didici. Tui igitur examinis eſt iudicare, num illud tantillum opus iubeas in publicum venire; ſiue tuis ſcholaſticis corrigendum, exornandum, dilatandũue tribuere. Quidquid enim in me reprehenditur, tibi potius præcipienti, quã mihi obedienti neceſſario imputabitur.

Simeon Syracuſis genitus.

Igitur vir Dei Simeon patre Græco Antonio, matre Calabrica, in Sicilia, ciuitate Syracuſana, progenitus ex nobiliſſimis, & Chriſtianis parentibus, Chriſtiane eſt educatus. Cum verò bonæ indolis puer ſeptem annorum eſſet, à patre, qui militaturus erat, Conſtantinopolim deducitur, ibique erudiτiſſimis viris ſacris literis imbuendus traditur, & in timore Domini diligenter enutritur. Adultus incrementis virtutum indies auctus, videnſque quoſdam ex noſtris partibus miro deſiderio pergere ad ſepulchrum Domini, deſiderabat & ipſe pro nomine Chriſti peregrinus fieri. Deſpectis ergo cunctis mundi vanitatibus, abiectis deſiderijs carnalibus, domum, patriam, parenteſque relinquens, & pauper pauperem Chriſtum ſequi cupiens, ſanctorum gratia viſitandorum locorum Hieroſolymam venit.

Peregrinat. Hieroſolymitanam aggreditur.

vbi deſiderio, quo venerat, loca Paſſionis, Reſurrectionis, atque Aſcenſionis ſæpius frequentando, aliquandiu manſit. Poſt hæc cum quodam Hilario ſanctiſſimo viro, qui hac de cauſſa in Lycaonio habitabat, per ſeptem annos ductor peregrinorum fuit. Iam verò in amore Chriſti fundatus, perquiſiuit, an illis in locis aliquis inueniretur, qui pro nomine Chriſti ſolitarius degeret, cuius inſtrui moribus, cuius ſubdi inſtitutionibus poſſet. Audiuit autem, quẽdam ad ripam fluminis Iordanis, in quadam turri incluſum commorari, virtutibus præclarum, ſanctitate conſpicuum. Illum ergo tota mentis intentione ſitiens, illius colloquio, atque conſortio frui concupiſcens, requiſitum reperit, inuentum dilexit, eique tota voluntate inhæſit, & in quantum potuit, deuotiſſime miniſtrauit.

De illo Chriſti ſeruo vir Dei Simeon multa ſolitus erat narrare, & quod prophetiæ ſpiritum habuiſſet, plenius his verbis edicere. Cum quodam die in inferioribus eiuſdem turris partibus habitarem, & mulierculas, quæ camelos, & cetera animalia in flumine adaquatum venerant, laſciue per feneſtram adſpicerem, per ſpiritum, quidquid vanitatis in corde retinerem, vir Dei in ſuperioribus manens, & me omninò videre non valens, cognouit: factoq; ſigno, in locum, vbi verba loquentis audire poſſẽ, euocauit, mihique ſtupenti, quæ cogitauerã, vel egeram, increpando retulit, atque tali ſermone, dulciter corripuit: Quid tibi prodeſt, fili, patriam, & facultates reliquiſſe, ſi mundi deſideria, & carnis illecebras in corde vis retinere? Si ergo cupis diſcipulus Domini fieri, non debes deinceps mundi vanitatibus implicari. decet enim ſeruum Dei ſpirituali virtute eſſe circumſpectum, ne callidus tentator decipiendi inueniat aditum. Cumque inter hos, & id genus alios ſermones, verecundo me videret perfuſum rubore: Noli, ait, noli timere: bonam ſpẽ, per Dei gratiam, concepi de te. Tuum eſt contra hoſtem pugnare, Dei eſt auxilium præbere, vt poſſis vincere. Credo in Deo meo, quia maiora tibi parãtur certamina. ſed confide, quia præſens diuina aderit clementia. Inter cetera Deus retribuat tibi, cariſſime, pro ſeruitio, quod mihi per hos annos officioſe impendiſti. ego vero frequentiam populi amplius ferre non poſſum; concedendum eſt mihi aliò, vbi ſecretius poſſim viuere. inter turbas enim huc aduentantium, meum non poſſum implere propoſitum. cumq; multis eum lacrymis rogarẽ, vt quocumque iret, ſequi poſſem, non aſſenſit: ſed me ad alia occupato, aufugit, meque

igno-

ignorantem,quo abiret,occulte reliquit.

Igitur Simeon tanto patre orbatus,cogitare cœpit,quid ageret, anxius , quo ſe verteret. nec erat qui nutantem animum conſolaretur: vnde magis,magiſq. turbabatur. iam tunc eremiticam , & ſolitariam vitam concupiſcebat,ſed quomodo inciperet,nec dum perſpectum habebat. Igitur vitas Patrum frequenter legens, intellexit , nullum 4 in eremo ſibi præeſſe poſſe, niſi prius in
4 monaſterio didicerit ſubeſſe, nec perfectũ aliquem fore in contemplatiua, qui exercitatus non fuerit in actiua vita conſolatione ergo accepta, Bethleẽ, Natiuitate Chriſti præclaram ciuitatem,adijt:ſeque in monaſterium Sanctæ Mariæ admitti expetijt: quod & obtinuit. in omni vero monaſterij diſtrictione probatus, atq; Diaconi officio functus,poſt duos annos ad aliud monaſterium,quod eſt ſitum ad radices montis Sinai , in eo ſcilicet loco , vbi S. Moyſes ardentem vidit non ardere rubum , receſſit: vbi ab Abbate receptus, per aliquot annos in ſeruitio fratrum permanſit: Creſcente autem perfectioris vitæ deſiderio, Abbatẽ humiliter rogauit,vt liceret ei in aliquo ſecretiore loco commanere,& impetrauit. ad oram igitur rubri maris, paruulam ſibi ſpeluncam in quadam rupe inuenit, vbi per duos ferme habitauit annos ſolus. de monaſterio verò pro numero dierum Dominicis diebus numerus ei mittebatur panũ, aqua ſtillans de rupe ſitienti hauſtum præbebat, hoc paſtus edulio, in eodem aliquandiu manſit loco.

Ad orã maris rubri, in ſpecu viuit.

Cum vero à nauigantibus , vel etiam ab his, qui propter varios vſus ſanitatum oleũ colligebãt,quod de firma petra prope ſpeluncam illius fluebat, viſitari cœpiſſet ; fratrem quoque,qui panem adferebat,frequentatione,& longioris itineris fatigatione , triſtem vidiſſet ; ſcienſque ſe homines latere non poſſe amplius, ad monaſterium redijt, & iuxta cuiuſdam viri ſancti habitationem, cellulam ſibi acquiſiuit. cuius fidei ſe totũ commendans,& magiſtrum eum poſt tantos labores adoptans , illius viuebat imperio. quippe qui aliquando eum ab oratione lectione,vel opere vacantem paterne reprehenderet,& quaſi recens conuerſum inſtanter argueret. In vertice autem montis Sinai eo videlicet loco , in quo Moyſes gloriam Dei vidit,& legem in tabulis lapideis ſcripſit,aliud monaſterium erat , quod propter incurſantes Arabes , qui per illam eremum ſemper vagantur,omni habitatore deſertũ remanſerat. eò poſt hæc exercitia vir Dei Simeon mittitur,& vt ibi moraretur , præcipitur implet, quod iubetur , & noua machinamenta antiqui hoſtis perpetitur: nocturnis 5 horis vt miſſam celebret, Dæmõ
5 hortatur. ipſe nec plane dormiens,nec perfecte vigilans contradicit, non debere ſine presbyterij ordine , aliquem hoc miniſteriũ implere. contra inimicus inſtat,ſe Dei legatum eſſe , Chriſtum hoc velle ; nec decere ſanctum locum miniſterio tali diutius priuari. renitentem ergo,& contra dicentem,

In ſummis Sinai iugis habitare iuſſus.

adiuncto ſibi conſortio alterius Dæmonis de lectulo educunt,ante altare iam vigilantem ſtatuunt, alba induunt: de ſtola vtrinque altercantur ; hoſtis , more presbyteri, Simeon more Diaconi, contendebant ſibi imponi debere. tandem Dei famulus ad ſe reuerſus, virtute orationis , & ſigno crucis inimicum repellit, ſeque deluſum ingemiſcit. Poſt hæc ad monaſterium regreditur, ſuo magiſtro iterum ſubditur : cui confitẽs perpeſſas inſidias Diaboli , diſtrictiore ſe continentia conſtrinxit, per aliquot hebdomadas,in die tantum Dominico cibum ſumens . Regula autem monaſterij talis erat,vt non prohiberetur quicumque ieiunare vellet.

Dignum ergo duxi huic operi adiungegere,quod ſuis temporibus in eodem monaſterio mihi retulit contigiſſe. Per totam Aegyptum orta eſt fames valida, ita vt in ſola ciuitate Babylonia mortuorum corpora numerarentur vſque ad centum millia ; ciuibus,refertis auro, gemmis, ceteriſque ornamentis,morientibus præ inopia panis. fratres igitur monaſterij hac calamitate conſtricti,ex toto corde Deum inuocant, vt qui filios Iſrael in eodem deſerto pauerat pane cæleſti, ſeruorum ſuorum dignaretur miſereri. ſicque habito conſilio , cum hymnis, & orationibus ad tumulum , qui ſuperfuerat, frumenti accedunt. & quia ab Abbate in mandatis acceperant , vt vnuſquiſque,quo vellet, abeundi copiam haberet, vnanimiter ſe conſolantur, vt quamdiu granum vnum ibi reperiri poſſet, nullus recederet. mira res, ab illo die vſque ad nouas fruges non defecit illud frumentum , cum quotidie inde ſumeretur;& non ſolum victus fratrum pararetur; verumetiam Arabibus,qui cum mulieribus,& paruulis ſepta monaſterij obſidebant, abundantiſſime diſtribueretur. Sed ad propoſitum redeamus. vir itaque Dei Simeon omnes ſuos labores quaſi pro nihilo ducens, & amore ſolitudinis interius ardens , de monaſterio caute exiens, eremum peruagatur,& vbi ſine humano auxilio ſolus viuere poſſit, diligenter inquirit. itineris vero ſui veſtigia molli ſabulo impreſſo, arte, qua poterat, deſtruebat,ne aliquis eum inſequi poſſet, vel inuenire. panem,quem portabat, laſſus frequenter reijciebat:ſed recogitans,ſe diu non poſſe viuere ſine cibi ſuſtentatione,reſumebat. Tandem de altiſſimis rupibus deorſum proſpectans,paruiſſimam planitiem,contra morem eremi raro germine virentem reſpicit, ſeque illuc, non ſine magno periculo deponit. paruum fontem inuenit, Deo gratias reddit, ibique manere diſponit. deliciæ quas ſecum detulerat,erant Pſalterium,ſanctum Euangelium,vas ad potandum,panis, ſemina caulium. præter pauca veſtimenta, nil aliud poſſidebat. ſata ſemina poſt triginta dies iucundum ſine igne præbuerunt victum,cum capreolis,& alijs eremi beſtiolis,ne ſibi caules auferrent,cum pabulatum venirent, frequens habebatur prælium.

Poſt multos ergo dies ab Abbate requiritur,

Digitized by Google

ritur, vbi frater Simeon habeatur? reſponſum eſt à quodam fratre, in eremo illum eſſe, ſe ſcire: ſed vbi locorum, neſcire. ad requirendum ergo fratres circumquaque mittuntur, & vt ad monaſterium reuertatur, per obedientiam mandatur. diu requiſitus, vix poſt aliquos dies inuenitur, & ſecundũ Abbatis præceptum, ad monaſterium regreditur. Interea fratres aliquot, pro neceſſitatibus loci, in occidentales partes directi moriuntur. pecunia, cuius cauſſa fratres abierant, quæ de terra Rhicardi Comitis Nortmannici monaſterio debebatur, ab ipſo diligenter conſeruatur, vtque aliquis fidelis mittatur frater, qui eam ad monaſterium perferat, per legatos mandatur. communi conſilio, id negotij famulo Dei Simeoni committitur. ille prius renuere, dicere, aliud ſibi in animo eſſe; multum obeſſe ſibi, vanitatibus huius ſeculi denuo immiſceri. propoſitum, quod retineret animo, vt id liceret re ipſa implere, quibus poterat verbis, humiliter precari cœpit. cum verò prædicaretur illi, non ſuam voluntatẽ, ſed præpoſitorum ſequi ipſum debere, aſſenſum præbuit; dicens ſe doctum per viſionẽ illud iter inutile fore, multaque aduerſa in via ſe perpeſſurum. quod & contigit. Nam cum paratuus, quæ ad nauigandum neceſſaria eſſent, Babyloniam veniſſet, ab ianitoribus tenetur, & tanquam ignotus, & patriæ delator cum ſua ſupellectili ad palatiũ trahitur & per calumniam defertur expurgatus deinde ab ijs, quæ falsò ei obiecta erant, liber abire iubetur. ianitor quod virum innocentem ad ſedem regiam detuliſſet, tunditur, colaphizatur, propellitur. famulus ergo Dei Simeon libertate donatus, per aliquot dies in ciuitate moratur.

Abb. iuſſu, in Monaſt. redit.

Babylone comprehẽſus, vt explorator.

Interea nauis Venetijs cum mercibus aduenit: hanc compoſitis rebus, cum quodam fratre monacho intrat. cum itaque proſperis ventis per Nilum nauigatur, forte aliæ naues obuiant, & illis in locis piratas ad prædam congregatos nuntiant: illorum gladios non poſſe euadere, niſi per aliquod tẽpus, dum ſegregentur, libeat eis nauigationem ſuſpendere. cumque aliæ, atque aliæ naues eadem referrent, & nauclerus in ſua confiſus virtute, & armis, non attenderet, famulus Dei Simeon proprio eum vocans nomine, dixit; frater, ſi Dominus Chriſtus de cælo Angelum miſiſſet, tu territus aſpectum illius ferre non poſſes. nunc verò, quia hodie, heri, & nudius tertius, non vnũ, ſed plures legatos miſit, tui ſimiles, legationem Dei non negligenter ſuſcipere deberes. crede conſilijs meis, vel per tres dies iſtos expecta: fortaſſis ab iſto periculo liberabit nos miſeratio diuina. quod ſi non feceris, & te, & nos perdis. ille vero modis omnibus non acquieſcens, ſequenti die in latrones incidit. ab hora diei tercia vſque ad nonam fere, vtrimque acriter certatur, ſed cum latrones viderent, ſe pugna nihil proficere, ad dolos conuertuntur. vt in nauim recipiantur, pugnaturi aduerſus alios latrones, humiliter expoſcunt, contradicente Simeone famulo Dei, in nauim recipiuntur. depoſitis itaque armis, & omnibus quaſi poſt laborem quieſcentibus, (prædones autem nouem erant) vnanimiter inſurgũt, gladios impie ſtringunt: fit pugna atrox, inimica cædes exercetur. ipſi nauclero primum caput amputant, ceteros duriter mactant, omnes pariter occidunt, & iugulant; ſolus Chriſti famulus in puppi ſtat: illum, qui non deſerit ſperantes in ſe, toto corde exorat: ab omnibus acclamatur, vt inimicus conſultor perimatur, vt caput amputetur: ferus hoſtis adeſt. ille reiecta veſte, proijcit ſe in flumen. multa poſt illum iacula mittuntur. ſed non poteſt perire, quem Chriſtus vult ſaluare. per profundum graditur, pſalmus in corde ruminatur; In mari via tua Deus, & ſemitæ tuæ in aquis multis. ergo per vices natando, per vices in fundo gradiendo, in littore tandem valde laſſus, nudus exponitur.

Miraculo ſeruatus.

Poſt hæc ad vicum, qui proximus erat tẽdit: homines illi Chriſtiani nè, an Pagani eſſent, ſcire non potuit; inſtructus Aegyptiaca, Syra, Arabica, Græca, & Romana eloquentia, linguam gentis illius intelligere non poterat. biduo ita nudus manſit. tertio die quidam ex illis hominibus miſeratus, viliſſimum illi veſtimentum proijcit. quo indutus per multas tribulationes, & anguſtias Antiochiã venit. vbi a fidelibus viris amanter ſuſceptus induitur, amplexatur, & honorifice ſuſtentatur. breui Patriarchæ, & ipſis principibus habetur notiſſimus, õnes enim, qui eum nouerant, quaſi dulciſſimum patrẽ venerabantur, & diligebant. ea tempeſtate contigit, Richardum Abbatem, virum perfectis viris imitabilem, piæ deuotionis gratia, Hieroſolymæ velle videre loca; dum ergo iter per Antiochiam haberemus, ibiq; neceſſitate itineris cogente, aliquandiu moraremur, famulus Dei Simeon iunctus eſt nobis amicitia, prædictum Richardum Abbatem adoptans ſibi in patrem. cui cum expoſuiſſet per ordinem, quæ ſibi iniuncta eſſent, vel quæ contigiſſent, addidit nullis periculis, vel anguſtijs ſe retineri poſſe, quo minus Abbatis ſui mandata exſequatur pro viribus. imus ergo, & redimus, cumque nobiſcum paratum inuenimus. cumque in comitatu eſſet noſtro, frequenter iniurijs, atque flagellis affectus, ceu ouis manſuetiſſima, patienter tulit. peruenientibus autẽ nobis vſque ad ciuitatem Belgradum, quæ erat in confinio Bulgarorum, atque Hungarorum, a ciuitatis infeliciſſimo principe prohibitus eſt nobiſcum tranſire. Igitur frẽs & Deo gratias reddens, reliquit nos triſtes atq; flentes. per multas deniq; anguſtias, & latronum inſidias reuertimur vſque ad mare, quo tranſito, proſpere iter faciens, per Romam venit in Franciam. à quodam igitur ſibi noto Comite benignè ſuſcipitur, & apud eum aliquandiu moratur. in illis ergo partibus, monachus 6 vir ſanctiſſimus, comes eius, quẽ ſecum de Antiochia adduxerat, moritur: vnde multum contriſtatur. cum recogitaſſet autẽ, quia nihil fit ſine di-

Multas per ærũnas Antiochiam peruenit.

Romam venit. inde in Franciam.

6

ſpoſi-

poſitioni Dei, poſt multas lacrymas ſeſe conſolatur. deſtitutus vero omni humano auxilio, totam ſpem ſuam ponens in Domino, ſolus venit Rothomagum, quæ eſt ciuitas Nortmannorum nobiliſſima. Sancti Audoeni Epiſcopi, & Confeſſoris corpore, & meritis valde præclara. vbi cum Richardum Comitem iam mortuum compeririſſet, & de pecunia, & cenſu, qui de terra illius pro eleemoſyna ſuo monaſterio debebatur, nullus ei reſponſa redderet; mœſtus aliquantulum, non pro ſuo labore, ſed quod locus Sinai fruſtratus eſſet tanta vtilitate, toto corde conuerſus ad Dominum, quid ageret, quærit conſilium. occurrit autem animo, vt ſuum patrem cariſſimum, Richardum ſcilicet Abbatem, noſque ſuos comites inuiſeret; quod & fecit. per longum autem tempus moratus eſt nobiſcum, & vt breuiter concludam, quamdiu apud nos mãſit, irreprehenſibiliter vixit.

Rothomagum in Normanniam deuenit.

Interea Dominus Archiepiſcopus Poppo, Sanctæ Treuirenſis ciuitatis ſerenus pronſor, audiens Prophetam dicentem; & erit ſepulchrum eius glorioſum: gratia orationis Hieroſolymam venit; huncque famulum Dei eundo, & redeundo ſecum conuiatorem habuit; cui poſt reditum, in ſuo epiſcopatu, ſi vellet, manendi facultatem præbuit, & libentiſſime conceſſit. Ex reuelatione igitur Dei proſpectans ſibi locum idem famulus Chriſti, vbi ſolus poſſet vacare orationi, in turri, quæ antea Nigra Porta vocabatur, paruulum tugurium expetijt, vbi Dominus Præſul, præſente Clero, & populo, in feſtiuitate S. Andreæ illũ incluſit, & quaſi mortuum, vt vere erat ſeculo, deuotiſſime ſepeliuit. recluſus igitur, vt vere credimus, vir Dei ſilentio, & ieiunijs attenuauit corpus. in primis aliquando ſolo pane, aliquando autem reficiebatur aqua, infuſo legumine. in noſtra quidem terra propter infirmitatem ſtomachi, vſus eſt ſemper modica potione vini. illo etiam tempore non defuerunt graues tentatoris inſidiæ; per noctes enim 7 audiebat rugitus leonum, vlulatus luporum, grunnitus Porcorum, cæterarumque beſtiarum duras infeſtationes: quæ quaſi impetum faciẽtes vt eum deuorarent, illud tugurium, &, vt verius dicam, ſepulchrum immenſis clamoribus replebant. etſi autem voces audiret, & gemitus, nihil tamen cernere valebat. expanſis deniq; manibus, ſtans in oratione, cum ſe nec inclinare, nec vertere auderet, nec etiam ſomnum capere poſſet, fideli mẽte conuerſus ad Dominum dicebat orans: Domine, etiamſi totum corpus meum eſt traditum his feris deuorandum, credo tamen, quia tu miſereberis animæ meæ, quã tuo redemiſti ſanguine, confidentem ergo in te ſcio, quia viuum me non extrahent ex hac incluſione. quidquid autem diſpoſuiſti de me, fiat mihi ſecundum multitudinem miſericordiæ tuæ.

Cum Popone Archiepiſcopo Hieroſolymam petit.

Reſpectu igitur diuinæ miſericordiæ liberatus ab hac infeſtatione, ſenſit in proximo ſibi aliam adeſſe. videbatur namque ei vultures, coruos, aquilas, miluos, & omnes cæli volucres ad ipſum per feneſtras certatim irrumpere velle, ſed cum ſæpius facto impetu nihil præualerent, ingenti clamore locum illum complebant. voces igitur ille audiens, nihil penitus videbat. certus itaq; à Diabolo hæc monſtra immitti, vt terrorem ipſi incuterent, attentius orabat, & ſupra vires ieiunabat. liberatus verò etiam ab hac tempeſtate, quadam nocte, dum peruigil in oratione maneret, ſenſit totam fabricam illius turris funditus concuti, & quaſi facto terræmotu, in profundũ mergi. recognoſcens vero inſidias Diaboli fiducialiter pſallere cœpit. ſi aſcendero in cælum, tu illic es: ſi deſcendero in infernũ, ades, ſi ſumpſero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris, etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua. & ſic illa quoque commotio quieuit. Alia etiam nocte, cum expergefactus oculos aperuiſſet, vidit ô cellam ſuam immenſo lumine fulgere: & primo miratus, cum recordatus eſſet illius ſententiæ Apoſtolicæ, etiam Satanam transfigurare ſe in Angelum lucis. Domine Ieſu Chriſte, ait, non iſtud lumen quæro in terris, ſed tuum, quod eſt in excelſis. ſicque clauſis oculis in oratione vſq; ad diem permanſit. corporalibus quidem oculis ipſum antiquum hoſtẽ teterrimum, & multiformem diſpiciebat, eumq; ſæuientem multis modis, oratione, & ſigno crucis repellebat. ſed cum inimicus nullatenus per ſe nocere illi poſſet, inſidias aduerſus Dei famulum per ſua mẽbra ei tetẽdit. Ea tempeſtate exigentibus peccatis noſtris, nimia aquarum abundantia excreuit. eius mali cauſſa Simeoni imputabatur ab omnibus, dicentibus, eum maleficum eſſe: pro eius ſceleribus hanc mundo cladem imminere; vt deponeretur à Pontifice, populus acclamabat quotidie; ex vrbe tandem concurſus agitur, tugurij feneſtras obruunt; Simeonem lapidare contendunt. vidimus, fateor, feneſtram fractam; ſed athleta Chriſti Simeon fundatus ſupra firmam petram, immobilis perſiſtebat, atq; Deo gratias reddẽs, pro perſecutoribus cũ gladio orabat. quantas poſtea cruces, quantas ibi pertulerit moleſtias, quis digne explicet? ſolus hæc nouit ſcrutator cordiũ, qui illi fuit viuere, ſicut mori lucrum.

Immenſi ab dæmone patitur.

Interea voluuntur anni, & vir Dei reſolutionem præuidet corporis. deniq; dominum Epiſcopum rogat vt expẽſas, & operarios, qui ſibi lectum componant, mittat. ipſe in parte ſui diuerſorij locum ſepulturæ parat: hæc, inquiens, requies mea, in ſeculũ ſæculi hic expectabo diem Domini. Paucis poſtmodum tranſactis diebus, ipſum ego humilis adij vocatus, & qui pedum illius oſculo eram indignus, in cellam ab eo ſum intromiſſus. poſt orationem, amplexus, oſcula, & fletus confecimus. referuntur in primis multa de theſauris ſacræ ſcripturæ, de orthodoxa fide, de ſalute animæ. poſt hæc reuelante Deo, inquit, diſſolutionem corporis mei adeſſe cognoui: peto humiliter, vt

Euentum de obitu ſuo prænoſcit, & de loco ſepulturæ.

ter, vt

Digitized by Google

ten,vt hoc corpuſculum meum his veſtibus exuas;iitas,quas mihi ad hoc paraui, ordinatim induas,& in hoc locello componas. Cui cũ obſtupeſactus reſponderẽ:quid ſi dominus Præſul ad domũ S.Petri, vel ad aliud monaſterium te velit ſepeliri?reſpondit:indica illi ex noſtra parte, vt pro Chriſti nomine hæc peregrina membra conſẽtiat hic putreſcere,& me permittat hic diẽ Domini expectare. cum autẽ porrò interrogarem: quid ſi præſens non fuero? eris, inquit, eris; & ſic,vt diſpoſui,de me ordinabis.cumque valde tremens,attentius vultum intenderẽ, ſenſi,ſateor, odorem de corpore eius fragrantem,omnibus aromatibus ſuauiorem. miratus multum, alia ſecreta ex illius ore audiui, quæ hic ſcribere nolui. interpoſitis ergo centum,& quinque diebus, in octauis Pentecoſtes ægrotauit.

Stephano autẽ,qui miniſtrabat ei,iniunxit, vt per aliquot dies requiem ipſi daret, quo plus ſolito cõtẽplationi vacare poſſet: ille vnum diem expectat, & tertia feria ad veſperam ſigno facto,corbẽ cum pane ad feneſtram ſuſpendit: mane autẽ, ſicut miſerat,intactum reperit. multum anxius,ad eũ aſcendit. interrogatus,hoc ſolum reſpõdit: quid uis? vade in pace. Ille timens, Gothelino Clerico, qui viro Dei ſatis familiaris erat,per ordinẽ pandit,dominum Simeonẽ valde laborare;nec ſibi, vt ſolitus erat, loqui. Clericus feria quinta illum viſitat: famulus Dei nullum reſponſum dat. ſed tandem de manu eius potum ſuſcipit, ſeque in lectum ſuum recolligit. In die octauo,dum reuiſit illum diluculo, in extremis reperit, mihiq. notum facit. concitus concurri, infirmus toto corpore,& maxime debilis pedum inualetudine, quaſi ſanus aſcendi ſine dolore: inueni adhuc viuentẽ,& iam vltimũ ſpiritum trahentẽ.exſequias,quæ pro abſolutione animę celebrãtur,cum ſolis duobus fratribus,qui mecum aduenerant,prout potuimus, peregimus. ſicque animam ſanctã hora tertia,kalendis Iunij,benigniſſimo,cui ſemper ſeruierat, reddidit creatori. ſubito fit concurſus omnium. monachi, Clerici, Deo ſacratæ, vulgus promiſcui ſexus, quicumque adire poterant, ad tanti viri funus properabant.

Spiritum Deo reddit fit concurſus ad fun.

Igitur ſicut ipſe diſpoſuerat, imò prædixerat,corpuſculum more ſuæ patriæ compoſuimus,& cum pſalmis,& laudibus Dei, in ſepulchro collocamus. In craſtino tota ciuitas,quaſi vir vnus congregatur,interior domus ornamentis Eccleſiaſticis decoratur. dum ergo exſequiæ communiter celebrantur,ſancti viri corpus, ſicut ſolent homines in calidis balneis, ſudare cœpit. miramur omnes; aliqui ſudorẽ extergebant, viuere eum credentes. ſed cum multis modis probatum eſſet, quia non è viuo corpore ille ſudor procederet, nec ſine prouidẽtia Dei iſthuc fieret,viſum eſt omnibus,vt illud tãti viri corpus non negligenter, ſed à Clericis per proximos triginta dies viciſſim cuſtodiretur. deputatis igitur illis, poſt horã nonam ſepulchrum diligẽter clauditur. Cũ autẽ Clerici per vices in cellula, vbi humatum erat corpus viri Dei, pſalmos canerẽt vnus negligenter dormitare cœpit. qui graui depreſſus ſomno,audiuit quaſi cælitus ingentem ſonitum eo loco exiſtere, quo territus, alijs excitantibus eſt expergefactus. oculis vero apertis,vix ſenſum recepit: ſed per aliquot horas linguę officium perdidit. admonitus ergo ab alijs, vt quam non poſſet ſermone,confeſſionẽ corde faceret; ante ſepulchrum viri Dei veniam poſtulat,pectus tundit, atq. eius meritis abſolutionem linguæ obtinuit, & quæ ipſi contigerant, narrauit. cumq; eadẽ accidiſſent iterũ dormienti,omnibus nimio perterritis terrore, extra cellam ad pedes viri Dei pſallere placuit. credimus ſiquidem Angelicam viſitationem illuc aduenisse, quam mortalia corpora ferre non poſſent.

Triceſimo deinde viri Dei Simeonis die, multus populus cum cereis, atq. alijs donis ad ſepulchrum cœpit confluere. Quædam anus de ciuitate, multis annis curua, vt ſe penitus erigere non poſſet,cum reliqua multitudine aduenit, & ceteris aſcendentibus ad ſepulchrum viri Dei,& ipſa,ſi aſcendere poſſet, tentauit. erecta igitur toto corpore aſcendit, viro Dei Simeoni gratias reddidit; ſicq; mirantibus,qui eam nouerant,ciuibus ſana & incolumis domum remeauit. Multi etiam alij varijs doloribus,& morbis affecti eo ipſo die ſunt liberati. Ex eo tẽpore ſepulchrum viri Dei populus veneratur,& inuiſit. cum autẽ cõmodius aſcenſus in ædificio turris pararetur,quoddam lignum à multis trahebatur,& cum in altum iam eſſet ſublatum rupto fune,multitudini,quæ conuenerat, & ſubtus ſtabat,mortem cœpit minari. exterritis omnibus, atq; vir Dei Simeon, adiuua nos, inclamantibus; mirabile dictu, quaſi manibus ſuſtentaretur, fluctuãdo paulatim deponitur, atq; multitudine perterrita vtrimq; locum dante, ad terram ſine periculo ſubmittitur. qui periculum euaſerunt, Chriſto laudes referunt, & Simeoni tanti miraculi miniſtro gratias reddunt.

Sepulcrum miraculis claret.

Hic duo miracula placuit inſerere, quæ ijdẽ ipſi,qui ſanati ſunt, teſtificãtur in eius vita eſſe patrata. Cum per longum tẽpus, quædam femina acri corporis ægritudine vexaretur, & præ infirma valetudine oculorum,viſu omnino priuaretur, quadã nocte in ſomnis admonetur; ſi de manu viri Dei Simeonis cibum ſumeret, ab illo morbo liberam ipſam fore. mane virum interrogat quis Simeon ille ſit?ſaluti vxoris congaudẽs maritus, cœpit diligẽter inquirere de viro Dei Simeone. dictũ eſt autẽ ei à quodam Gothelone Clerico, quia is eſſet, qui cum Domino Epiſcopo de Hieroſolymis veniſſet. Deo gratias ille refert,viſionẽ ſuæ vxoris refert, & vt de manu eius cibum capere ei liceat, humiliter precatur. Clericus per ordinẽ viro Dei nuntiat,& quod petebatur vt impleat,multũ rogat,ſed vix impetrat. cũ ergo panẽ,& piſcẽ,a viro Dei cum benedictione tranſmiſſũ,iã deſperata,& pene mortua mulier ſuſcepiſſet,panẽ comedit, de piſce oculos iniunxit, atque ita obdormiuit. in gallicantu expergefacta, & cum lumine

oculorum, plena corporis ſanitate recepta, ad opus reſedit,& mirantibus amicis, Ieſu Chriſto gratias egit,qui per merita ſui famuli Simeonis perfectã ſanitatẽ ipſi cõceſſiſſet.

Quidam paruulus, hydropis morbo miſerabiliter diſtentus, cum etiam à medicis deſperaretur, (venter enim, viriſia, & quæque interiora ita intumuerant, vt vix incedere,vix ſtare,vel ſedere valeret) perijt ſe ad virum Dei Simeonem deduci, dicens, quòd medici non poſſent, illum poſſe. adductus igitur per tres dies de potu illius bibens, quarta demũ die cœpit melius habere:ſicq, oratione viri Dei reſtitutus eſt priſtinæ ſanitati.

Quædam mulier,quæ manum dexteram digitis palmæ adhærentibus, aperire nunquam poterat, ad ſepulchrum viri Dei venit,manum cum fide ſuperpoſuit.moxque digitis extẽtis,meritis viri Dei ſanã retraxit.

In feſtiuitate S.Petri ad vincula,alia mulier,quæ ſiniſtrum brachium cum manu cõtractum habebat,ad ſepulchrum B. Simeonis venit: quæ extenſis venis, & rupta cute, ſub omni celeritate medelam promeruit.

Muti duo.

eodem tempore quidam mutus ad ſepulchrum viri Dei adductus,officio linguæ eſt reſtitutus. Alius ſimiliter mutus puerulus ad viri ſancti ſepulchrum mittitur,in via loquitur:domum reuerſus mutus,ſicut antea efficitur: iterum cum votis ad ſepulchrum reuerſus perfectè ſanatur.

Brachium ventri inhærens.

Quodam die Dominico,dum quædam puella,cuius brachium ventri inhærebat,ad ſepulchrum famuli Dei Simeonis veniſſet, brachium, quod excreſcẽte carne vix videri poterat,præſente populo exiliuit, & perfectam ſanitatẽ,quam petebat, promeruit.

Tres cœci.

Alio Dominico die, mulier cum paruula filia,quæ cœca à natiuitate fuerat, venit ad beati viri ſepulchrum. Dum ergo Miſſa celebratur, puella illuminatur. matrem reſpicit,ſed non cognoſcit. illa interrogãs, quid ſibi eſſet? cognoſcit quod filia ſua videret; gauiſa factam in ſe miſericordiam populo nuntiat. populus verò virtutem Chriſti in meritis S. Simeonis laudat. ſed cum Clerus magnitudinem tanti miraculi nõ crederet, ſubito parentes illius mulieris, & miniſtri de villa aduenerunt. qui illam à natiuitate cœcam fuiſſe teſtabantur. mox tota Eccleſia Chriſtum laudat, qui famulum ſuum Simeonem tot miraculis illuſtraret.

Quidam Adalmannus,ciuis Treuirenſis, iter faciens,hoſpitatus eſt in domo cuiuſdã qui filium habebat cæcum. ſuaſit ergo illi, vt filium ad ſepulchrum hominis Dei duceret,miſericordiam inuenturus. ille votum faciens,cenſum aliquot annorum viro Dei promittit reddendum, moxq, in domo eius puer lumen recipit. videntem itaq, ad ſepulchrum adducit, & gratias Sancto viro Simeoni reddit.

Mulier Dæmoniaca.

Quædam mulier,per multos annos viſu oculorum priuata, dum ſepulchrum Beati Cõfeſſoris per aliquot dies frequẽtaret,meritis illius illuminata eſt. Ad idẽ ſepulchrum quædã Dæmoniaca perducta,quæ,quos poterat,dẽtibus mordebat,& manibus laniabat, per noctem ligata manſit, mane facto, Dæmone liberata, incolumis remeauit ad propria.

Arida manus.

Quidam ſeruus Palatini Comitis habuit ancillã,cuius manus vna arida,imbecillis,& tã exilis erat,vt ad nullũ opus valeret.cũ ergo nõ eſſet vlli vſui,tradidit eã ad ſepulchrũ viri Dei Simeonis. eadẽ nocte miro modo ipſa manus in tantũ creuit,vt alteri nõ diſſimilis eſſet.

Paralytica.

Quidã miles quãdã habuit famulã, adeò ex paralyſi corpore diſſolutã,vt nec de lecto ſurgere,nec in latus alterum ſe cõuertere poſſet. in cophino igitur ad viri Dei ſepulchrũ deportata, per aliquot hebdomadas ibi hoſpitata eſt. cũ ergo in feſto quodã populũ videret ad Miſſas cõcurrere, & ipſa ſubito de lecto exſiliẽs, cũ eis cœpit ambulare. ad ſepulchrũ igitur viri Dei veniens, & ſua vota corã populo nuncupans, quæ apportata fuerat aliorum manibus,ſana & incolumis proprijs rediјt pedibus.

Kalendis Nouẽbris,cũ placuiſſet Domino Archiepiſcopo in ædificio turris,vbi corpus viri Dei ſepultũ erat, altare in honorẽ õniũ Sãctorũ cõſtruere,multus vndique populus cõfluxit.dũ ergo apparatus fit,& Dominus Epiſcopus expectatur,quidã puerulus contractus ante ſepulchrũ viri Dei ſanus erigitur

Iuuenis peccatis ponderoſus,ad eius ſepulchrum accedere non poteſt.

Eodẽ die quidã iuuenis,cũ ad tãtã diei lætitiã aſcẽdere vellet cũ reliqua multitudine,nullo modo valebat. impingitur itaq, à populo trahitur,& portatur. ſed vires portantiũ deficiunt,& ipſe toto corpore ſanus, magis magiſq. fit põderoſus. cõſulentibus quibuſdã, peccatorũ ſuorũ confeſſionẽ facit,& tandẽ ad veſperã,leuis factus, aſcẽdit: emendationẽ vitæ S.Simeoni promittit,ſicq. lætus domũ redit. Alio tẽpore quædã meretrix cũ aſcendere ad ſepulchrum viri Dei vellet,quaſi à quodã repellente reiecta, de gradu cecidit, & facta exanimis, cũ putaretur a populo ſtatim moritura,foras trahitur ſed cũ ex illo ædificio exportata eſſet, quaſi nil mali paſſa in pedes conſtitit, & de illa ciuitate ocyus aufugit.

Diſſolutum corpus fit ſanum.

Quidã ruſticus cũ debile corpus, ac penè diſſolutũ,manibus atq; genibus rẽpẽdo, miſerabiliter traheret,& per quinq. menſes viri Dei ſepulchrũ indeſinẽter frequẽtaret, quodã die,profuſis lacrymis,eũ his vocibus interpellare cœpit:Eia,ſerue Dei Simeon, quã durũ, & immiſericordẽ te mihi præbes? quotidie te requiro; quotidie te inuoco, & tamẽ ad miſericordiã non flecteris, mihiq. ſoli negas beneficiũ, quod alijs impẽdis. certè deinceps ad te venire recuſo:iãiã deſperans domũ repeto.ſed quid dicã amicis,propinquis,& vicinis meis?noli,noli,Sãcte Dei,tam immiſericorditer me ſolũ dimittere,ſaltem aliquid mihi largire. toto ergo animo turbatus, ad hoſpitiũ ſe retrahit, deliberat, vt in craſtinũ ad patriã reportari poſſit. interim præ nimio dolore, graui ſõno oppreſſus,poſt galli cãtũ,quaſi in extaſi factus,vidit quẽdam venuſto vultu, cũ magno lumine aſſiſtere, hiſq. verbis ipſũ blanditer affari: quid iaces, homo? ſurge velociter, & ad viri Dei Simeonis ſepulchrum cito accede. cũq; reſpõderet nõ poſſe ſe ire, ſe iã ante illuc veniſſe, & nihil profeciſſe.

Ea

Et puer ſanatus.

Ea tempeſtate, cum Treuirorum ciuitas tantis polleret miraculis, ad Domini Simeonis ſepulchrum apportatus fuit puer octo annorum, cui morbus ambulandi eripuerat officium, pro quo iam triduo Simeonem interpellarat deuotio parentum: forte erat apud nos de Alemania Monachus non mediocriter liberalibus inſtitutus diſciplinis; verum tantis non bene credens miraculis: qui etiam tunc præſens aderat, cum ibidem Dei effulgent miracula, & exorabile B. Simeonis meritum votis adſpirat adſtantium. Puer vtriſq; manibus altari adhærebat, donec mēbrorum reſoluta compagine, ſano adſtitit erectus in corpore. itaq; ingreditur pedibus, ſed tremuli titubant inceſſus, quos nondum naturæ docuerat vſus. tandem ſanus rediit. iſque, de quo diximus, viſis credidit, Deum laudauit, hæcque commemorans, lætus abſceſſit.

Vide Animaduerſ. fol. 36.

VITA
SANCTI PATRIS NOSTRI
IOANNIS
COGNOMENTO THERISTAE.

Anni Chr. 1054. 24. Febr.

1 Ioann. è Calabria oriūdus.

IOANNES, 1 cognomento Theriſtes, è Calabria oriundus, ſub 2
2 Chriſtianis Regibus, è
Chriſtianis iiidem, orthodoxiſq; parentibus
naſcitur. ij cum in quodam opido haberent,
cui 3 nomen Curſanum, in eadem Calabriæ prouincia, à 4 barbaris excurſio fac-
5 ta eſt, multaque opida direpta, in 5 quibus ſunt Tybrianum, Stiiarum, Roccella,
Scillacij, & cuius ſupra meminimus Curſanū:
quo in tumultu Ioannis pater interfectus,
6 ſed huius vxor vterum geſtans in 6 Barbariam (Panormum in Siciliam) abducta eſt.
Panormi natus.
inibi vnus ex principibus eius gentis hominibus, eam ſibi matrimonio copulauit. hic
mater iam partu matura, noſtrum hunc Ioannem peperit, ſed tamen apud matrem,
eiuſque vitum, pie in auita religione educatus eſt. porrò cum adoleuiſſet puer,
mater ex quo genere, quaue patria originem duceret, aperuit. noueris, inquit,
fili, huc à Barbaris ſeruam me adductam,
quare non eſt hæc patria noſtra, non
hic genitor tuus. ſed patrem tuum ſcias ve-
7 lim vnum 7 fuiſſe ex primatibus Curſani
opidi, quod eſt in Calabria ad promon-
8 torium 8 Stilari, prope 9 fluuium Epa-
9 noeræ, iuxta 10 Monaſterium, quod
10 aiunt Romianum. ſuperne 11 mons eſt
11 Stilus. iam vero tenes opidi noſtri fines.
addidit præterea & domum, & locum, vbi
theſauros abſtruſiſſent. quos tamen nihili
pendendos aiebat, vt pote bona fluxa, caducaque. tum de anima multa tradebat, ad
pueri inſtitutionem; nemini patere aditum ad ſalutem, niſi qui ſacro fuerit lauacro tinctus. idque tantum in noſtris regionibus, vbi viget veræ, orthodoxæque fidei
cultus vſuuenire. neque enim aliter peti cælum poſſe. his monitis vbi bona mater filium imbuit ſuum ad veram fidem ſuſcipiendam illum vehementer incendit. cuius amplectendæ deſiderio, mirum in modum æſtuabat, ſed puer illud ſanctiſſimi vatis ſibi ſeruandum exiſtimabat: iacta cogitatum tuum in Domino, & ipſe te enutriet. demum Sacroſanctæ Crucis ſigno munitus ab
eadē cariſſima genitrice cruce 12 donatur, 12
quam illa clam geſtare conſueuerat. itaque benedictione impertita abſcedit.

Porrò Ioannes cum mare Stili perambularet, quod barbarico ornatu eſſet, capitur ab iis, qui barbarum hominē eſſe, ac peregrinum crediďiſſent. adducitur ad Epiſcopum, rogatur quis ſit, vnde veniat, quaue via, eò iter inſtituiſſet. tum is velle ſe lauari ſacroſancto fonte. ſed Epiſcopus quando inquit, ætate grandior es, oportet lebes ad ignē adſtituatur, oleo plenus, vt ſimul efferbuerit, eo te de tepēte conijcias. itaq; Chriſtianorum ſacris initieris. accepit libenter homo conditionē, modo ſacri baptiſmatis particeps fiat. iubet Epiſcopus rē confici, qui magnopere optaret, vim virtutēq; fidei peruidere; etiam admota ad ignē olla, magno ſtudio vrgebat Ioannes, ligna flammis ſuggerere, vt cito oleum ebulliret. ſed Epiſcopus vehemēter hominē admirari non deſinebat, quod ità ſollicitum, auidumque conficiendæ rei videret. Ceterum Ioannes cum iam efferueſcentē cacabum aduerteret, ſtatuit abiectis veſtimentis, eo ſe immittere. ſed Epiſcopus confidentiam iuuenis admiratus impediuit, quo minus in efferueſcentē ollam ſubiret. inde hominē, magna fiducia plenum, in Eccleſiam adducit, ibi ſacro baptiſmate præteritæ vitæ ſordes eluit,
indiditque 13 ei nomen Ioannes. ve- 13
rum nouus Chriſti Tyro ſubſtitit aliquot

dies, eodem in monte, vt càtecheſim Chri
ſtianam ab Epiſcopo acciperet. hic illud
accidit, quod non taceam. cum in Eccle-
ſiam pedem intuliſſet, veniſſetque ad pa-
trum ſubſellia, auide percnntabarur, quoſ-
nam ſanctos imagines illæ exprimerent? in
primis verò D. Ioannis Baptiſtæ tabulam
intuitus, rogabat, quænam illa eſſet? at illi,
imago eſt, inquiunt, D. Ioannis Baptiſtæ,
proin, te qui idem ſortitus es nomen, eius
etiam præclara facinora decet æmulari. tū:
neophytus ſedulo adſtantes deprecabatur,
S. Ioa. Bapt. geſta æmulatur. vt illius res pie geſtas ſibi aperirēt, q facile
impetrauit. ceterū enixe Epiſcopū orabat,
vt eò ſe præcipue mitteret, vbi æternæ ſalu
tis certo adipiſcēdæ ſibi copia eſſet.. & ille
locū in eodē mōte ad ſeptētrionē ſitū oſtē
dēs duobus circiter ſtadijs diſtantē, nemo-
roſum, vaſtumq; vbi tamen vnicum domi-
cilium viſebatur. eo loci, inquit, patres de-
gunt qui S. Baſilij Magni, eiuſque diſcipli-
næ imitatores, ſectatoreſque profitentur.
quod ille audiens eo ſe conteſtim contulit.
Porro eius ſolitudinis cultores erant S.
14 Pater 14 Nilus, ac Bartholomæus Ruſ-
Inter B ſi-lianos viue re efflagitat ſianenſes. hi in monaſterium cooptare nul
la ratione adducebantur, dictitantes mini-
me illum quidem ad monaſticam diſcipli-
nam venire deſiderio corrigendi ſe in bo-
nam frugem; ſed potius ad perturbandam
monachorum quietem, quare rediret ad ſe
cularem vitam, ſibi, ſuæque ætati magis
accommodatam. ſed ille ſubmiſſa voce, re-
ſpondens. hinc, inquit, patres, ſciatis me
nunquam conceſſurum: neque enim aliud
quæro, ſtudeoque, quam animæ ſalutē meæ.
porro conſtanter multos dies abnuebant
patres, nihil interim prætermittentes, ad
Dominum pro eo preces offerre. verum
tam diu ad monaſterij fores, tenax ſui pro-
poſiti, perſtitit Ioannes, donec diuina aſpi
rante gratia, intromiſſus eſt. ibi à ſeniori-
bus obedientiam, diſtrictamq; monaſticæ
vitæ rationem edoctus eſt. identidem tamē
iuuenem admonebant, illum nentiquam
parem eſſe tanto oneri ferendo. nam, dice-
bant, vt quod res eſt, tibi aperte dicamus,
nimis duriter, aſpereq. vitam ducimus. qui-
bus Ioannes, quin ego, inquit, ea gratia,
huc ad vos eo, paratus quidquid eſt apud
vos præceptorum, ad amuſſim ſeruare: &
paucis poſt diebus genus, familiamq. ſuam
illis aperuit, cereraque omnia quæ ſibi ma-
ter de theſauris indicauerat, adductoque
ſecum vno ex patribus illis, qui loca ſibi cō-
monſtraret, ad parentum ſuorum opidum,
agroſque peruenit. ibi perquiſitus, inuentuſ
que patris theſaurus. & vt viſus erat ad mo-
naſterium perlatus. quem patres Spiritu ſan
cto illuſtrati, diſtribuendum pauperibus
15 exiſtimarunt, provt 15 D. Baſilius literis
conſignatum reliquit.
16 Verum illud non prætereundum; hyeme
Gelid. aquis merſus orat ſæuiente, in 16 gelidis aquis diuinæ pro-
cationi cum vacaret Ioannes, accidit, vt
17 quidam vir 17 primarius illac iter habens,
hominem in aquis merſum videret. qua
ille re non mediocriter offenſus, vide, in-
quit, monachi iſti quid rerum gerant? ſcili-
cet vt lauti pulchrique videantur, membra
lotionibus curant. vix hæc elocutus ſenſit
præcordia omnia ſecreto igni acriter adu-
ri. domum profectus in matris complexum
ſeſe reijcit veluti exanimis, ac vlulanti ſimi-
lis, miſereque exclamanti. quod videns in-
felix parens; quid te, inquit, excruciat, fili?
quam dire, reſpondit, inteſtinis flammis
abſumor. & mater: qua, fili, ad nos pedem
attuliſti? num quem in via vidiſti? & filius;
ego, cum iſta via ingrederer, cuidam ex hi-
ſce patribus occurri, qui quoniam lauabat
ſe, me non leuiter offendit. continuo exci-
tatur in meis viſceribus ignis, qui me vſque
adeò incendit, diuexatque. his auditis, mi
ſella genitrix iter ad monaſterium tendit,
ibique patres ſacris precibus inſiſtentes re-
periens, ad eorum genua ſupplex prouolu-
ta, culpæ condonationem filio enixe rogat.
porrò S. Ioannes mulieris prece permotus,
vaſque illi tradens, iubet de ea aqua imple-
ri, in qua immerſus idem Deo Opt. Max.
ſupplicauerat, eamque ægrotanti filio pro- Sed Sancti
pinare. paret anxia matrona, ac Dei virtu- viri precib.
te, filium priſtinæ valetudini reſtitutum vi- ſanatur.
det: itaque filius 18 vna cum parente eam 18
agri partem, quæ vulgo appellatur ignis 19 19
Iſati. monaſterio attribuerunt.
Ceterum menſe Iunio ad monaſterium
profectus, quod Rodianum vocant, eo loci
nobilem quemdam virum reperit, qui vt
pote patribus addictiſſimus, in eo mona-
ſterio verſabatur, quæ victui vſui eſſent, mo
nachis large ſuppeditans. is cum Marouam
& in locum quemdam (Muturambulo vo
cant) perueniſſet, multoſque inibi meſſo-
res comperiſſet, qui eiuſdem optimatis
meſſem metebant, accedens, ſaluere eos
iuber. ſed meſſores hominem derident, lu-
doſque faciunt. ſed Sanctus Dei vir cum
pauxillulum panis, vinique penes ſe eſſe in-
telligeret, victu potuque operas omnes ſa- Modico pane, ac vino meſſores multos reficit.
tis commode refecit, ſaturauitque plane,
vt nihil ijs deeſſet: quod cum præſtitiſſet
vir ſanctiſſimus, gratiaſque præpotenti Deo
pie perſoluiſſet, ad orandum numen aggre-
ditur. tum de repente ſedantur ventorum
flatus, cœpitque tenuis pluuia ſolis ardores Prece fruges demetit & in faſces colligit.
temperare, mox abſoluta precatione, fru-
ges omnes demeſſæ, ſuiſque faſciculis ariſtæ
colligatæ viſuntur: qua re meſſores non me-
diocriter perterrefacti, recta ad Dominum
proficiſcuntur. cui cum in itinere occurriſ-
ſent, ab homine obiurgantur, quod oppor-
tuna ad metendum hora, operi faciundo
parcerent: at illi, quid, inquiunt, opus eſt
verbis, ſeges omnis demeſſa, cunctaque, id
quod laboras, rite abſoluta, perfectaq;. his
dictis fidem minime habēdam ratus homo
prudens, qui ſciret, trecentas operas vix ſa-
tis eſſe ad meſſem omnem conficiendam,
eos iterum increpat, quod fabulam commi
niſcantur. hi contra inſtant factum. quibus
dominus an perlatæ ad vos ſuppetiæ? factū
illi negant, neminemque adeo ad ſe ſe ve-
niſſe, extra vnum monachum, qui ſibi cibū,
potumque præbuiſſet; eumque eſſe, quem
Ioannem nominant, Baſiliani aſceterij in-
colam.

colam.hic pater familias,enimverò,inquit,
ille meſſuit agros. atque idcirco eum fun-
dum 50 monaſterio liberaliter attribuit.
20 atque id miraculi Sancto viro Ioanni The-
21 riſtæ, hoc eſt 11 meſſoris, nomen fecit.
Verum enimverò cum in illis finibus qui
22 dam 55 Regis filius,nomine Rogerius re-
periretur, audiens multorum miraculorum
famam,quibus noſter Ioannes eluceſcebat,
multos energumenos ab eo curari, variaq;
morborum genera ab infirmis corporibus
depelli, voluit ipſe etiam Regis filius ſancti
viri vim, meritaque experiri, nam facies
eius turpi vlcere fœdabatur,cui medicinam
facere nemo mortalium potuerat.is ad Sā-
ctum virum adiens, eum reperit vitā hanc
caducam felici cum morte permutaſſe; ta-
men ad B. Ioannis corpus procumbens in
genua, enixe ab eo contendebat, vt non
ſua merita, ſed quibus ipſe virtutum ſplen-
doribus enituiſſet reſpectans, diram oris
plagam procuraret. hæc precatus, Sancti
viri veſtem attingit, lauat faciem, priſtinā-
que valetudinem recipit. atque eius ſane
plagæ ne veſtigium quidem vllum in vultu Mir. cu'is
apparuit. ceterum is rumor de recuperata inclareicit
à Regis filio valetudine, per finitimam re- defunctus.
gionem diuulgatus, omnes, qui vel infeſtis
ſpiritibus diuexarētur, vel oculorū, auriūq;
ac linguæ vſu deſtituerentur,ad S.Ioannem
acceſebat, & è veſtigio eius precationibus
ſani, incolumeſque reddebantur. atque id
cauſſæ fuit,cur 23 Rogerius nouum mo- 23
naſterium, ac cœmeterium ædificandum Rogerius in
curauerit, cellaſque, & omnia muro, vt vi- S.viru mgra
demus, cingenda, multoſque agrorum mo- tus.
do, camporum, ac montium ſpatia eidem
monaſterio donanda Hæc vita exſcripta
eſt ex alia peruetuſta, 24 anno ſexmilleſi- 24
mo trecenteſimo vigeſimo ſexto, Indic-
tione ſexta.

Vide Animaduerſ. fol. 38.

V I T A

AnnoChr. 1062. 17.Iulij.

S. VIRGINIS MARINAE

Ex M. S. Græco Monaſterij Saluatoris.

1 VARIIS 1 quidem Sici-
lia circumfluit, ac iucun
dis terræ bonis, plane
vt eius vbique nomen
floreat. verum non tam
fluxis hiſce, caducíſque
rebus diues eſt, quàm
Martyrum, ſanctorum-
que delubris, perenni videlicet, incorrupto-
que theſauro. atque hos habet illa quaſi
ſtellatum cælum, fontem inexhauſtum, tran
quillum portum, hortum varijs conſitum
floribus, in periculis propugnacula, erran-
tibus paratam ſalutem, maturam præſen-
temque morborum depulſionem, aduerſus
barbaros animi, ſenſuſque motus oppoſi-
tam aciem. harum ergo rerum, ſanctiſſime
conſeſſus, abunde eſt patriæ noſtræ. quare
animum mihi, quæſo vos, aureſque præbe-
te, quæque à me dicentur, mentis veſtræ ſi-
nu, quæ veſtra eſt in nos caritas, excipite,
quippe Martyrum, Sanctorumque vitæ fre-
quentius à fidelibus repetitæ ad æmulatio-
nem excitant. ſed iam ad propoſitum ve-
niamus, quæque ad feſtum diem faciunt,
enarremus. nos enim huc, Sancta conuo-
cante, conuenimus, atque ego quidem ad
dicendum, quoad per vires licet, ac mentis
inſcitia patitur: vos autem, auditores, ne vt
in ſaxoſo, ſed vt in pingui potius, ac fecun-
do ſolo ſemen excipiatis.
Nam ſuperioribus annis, qua tempeſtate
Agarenorum exercitu inſulam hanc depo-
pulante, in Chriſtianorum auxilium Comes D. Marina
2 Rogerius à diuina prouidentia miſſus Sicilienſis.
eſt, anno 6600. minus triginta, veneranda 2
inter mulieres Marina Virgo ſplendebat,
vt in obſcura nebula ſol. eius autem non
erat inſignis patria, ſed humilis, viliſſimuſ-
que vicus, 3 cui nomen Scaninm. nam 3
parentes cognomento Pandaritæ, illuſtres In Opido
illi quidem, ſatiſque magna inſtructi rerum Scanio nata
copia; ſed opulentos vere, ac beatos maxi-
me demonſtrat beata ex ipſis edita filia;
quæ cum ſeptimum attigiſſet annum, exter
na quidem florebat oris forma; ſed animi
ſpecies in ea magis, magiſque iam inde ab
ineunte ætate vigebat. moribus enim, ſen-
ſuſque grauis erat, aduerſus parentes mori-
gera, obtemperans, humilis. ſincerus in ea
vicinorum amor; in pauperes immenſa be-
nignitas. cum enim pro foribus adeſſe mē-
dicum audiebat, ei ſtatim quidquid apud ſe
haberet, erogabat. ſic proficiebat in dies A matre in
Marina, Deo duce; matre etiam non pictu- diuinis re-
ratas modo veſtes elaborare, ſed Chriſtia- bus edocta.
norum orthodoxam fidem, ac mores fi-
liam edocente.
Palmas 4 tum peregrini quidam hume 4
ris geſtabant; quos cum à matre accepiſ-
ſet, nuntium omnibus remiſiſſe volunta-
rios, Hieroſolymam adijſſe, inſpexiſſe loca
Chriſti naſcēris, patiētiſq; memoria vene-
randa; inde remeaſſe, nec iam relicta vn-
quam repetere ſtatuiſſe; exarſit ad narra-
tionē puella; ſenſitq; admouere ſibi acrem
ſtimu-

ſtimulum ad æmulandum. beatos igitur prædicabat homines, quibus hæc videre, & adorare ſacroſancta monimenta licuiſſet. At o Domine, Domine Ieſu, Chriſte, aiebat, vnigena Summi Patris filius, tuque Sancte Spiritus, numen vnum, vna potentia, cui iam tum, cum materno in vtero clauſa tenerer, viſum eſt me ſegregare, incorruptuſque in me ancilla tua placuit amorem inſerere; da, tua iuſſa vereat; vim, & robur addito ſancti ſpiritus tui, vt quæ tibi probātur vſque perficiam; ſacroſanctam ſeruari iube virginitatem meam; hoſti obſiſte aduerſanti, vt intueri tandem ex animi ſententia, ac venerari loca poſſim ortu, tuiſque cruciatibus conſecrata. hæc tu ancillæ tuæ ne annuito, cui perpetua ſit, immortaliſque laus. hæc piiſſima puella.

Parentes filiam ad nuptias perſtimulant.

Iamque ad ſenium parentes properabāt tum aduocantes, vt aſſolet, Marinam, his illam adoriuntur. en iam, cariſſima filia, tempus te vocat ad nuptias: nos autem, vt vides, ad ſenectutē declinauimus; prudenti ergo, illuſtrique viro nubito, ſic enim nos ſollicitudine liberabis. moras enim in hac re diutius trahere minime decet, neque adeò prudentis eſt. nos breui mors conſequetur. noſtrarum igitur facultatum quis adibit hereditatem? ad hæc illa probe nimirum perſpicax, diuiniq; ſpiritus promptuarium, ſecum ipſa reputat; quomodo parentum effugere voluntatem poſſit: tum, me, inquit, cariſſimi domini, ac ſecundum carnem parente, neutiquam decet ad nuptias venire, neque copulari, vel illuſtri, vel obſcuro viro. ſed excuſationis meæ ratio & terribilis eſt, veſtriſque auribus minime accepta. Hic mater iniquum rata dictum, genas dilacerare, rigare lacrymis cœpit Pater verò motſus & ipſe animo ſeuocatam leniter, pacateq; rogat, quid ſit, quod eam à connubio remoueat, obſecrat, obteſtatur, edicat. ipſa verò ſalutari excogitato commento, me miſeram, inquit, pater, mea namque ſic habent. in lectulo, nocte quadam, dormienti mihi Aethyopum apparuit multitudo, quibus non vnus erat habitus, forma non vna ſed alij, atq; alij, aſpect' obſcuri, tenebricoſi, terribiles, atque alij quidem frendentes dentibus in me irruebant. alij verò multis, varijſque bellicis inſtrumentis inſtructi, plagas miſere infligebant. ex eo tempore, timore percuiſa, vix mei compos, atque lunatica, rem aperui nemini, ieiunijs proinde ac temperantiæ ita me dedidi, vt quaſi corporis expers, triduum exegerim ſolo ſemel, eoque exiguo pane, ſola aqua contenta. ad hæc inſaniam ſimulabat, vt credibilia viſa iaceret.

Hæc vbi parentes audierant, ingenti sūt mœrore confecti. quoniam verò, quo modo malo occurrerent, ignorabant, ſilentio rem tranſigere ſtatuunt. poſt autem, cum in cubiculo Sancta Virgo, vna cum alijs puellis, tacita degeret; ex his alapa cuidam in faciem impingitur, Dæmonis inuidia ſcilicet; confeſtimque puellæ os ad aurem diſtorquetur, vt ſpectaculum eſſet plane miſerabile: ſed longe miſerabilior Marinæ dolor. porrò autem vicini conuicijs onerare miſeram, mente captam appellantes, maloque correptam Dæmone. contra afflictæ puellæ calamitatem acerbām parentes deplorare. at verò triplex Marinæ parentes angebat dolor, tum de filię mœrore, tum de vicinorum opprobrio, tum denique de male acceptæ puellæ caſu conceptus, quem proinde quaſi proprium rati, commiſerabantur. ſed quinto poſt die, Sancta Virgo flectens ad preces genua, (oportebat enim Euangelij dictum illud impleri, non poteſt ciuitas abſcondi ſupra montem poſita: neque accendunt lucernam, & ponunt eam ſub modio &c.) mox ingreſſa laborantis ædes, eiuſque ad caput aſſidens, admouet capiti manus: ad nos verò preces quaſi accinens; Domine Ieſu Chriſte, aiebat, Deus meus: animorum æque ac corporum medice, hanc famulam tuam reſpice, quam hoſtis percuſſit, meque audi propitius tuarum è numero vnam. da illi quæſo, per beneficentiam tuam, manuumq; mearum impoſitionem, firmam corporis valetudinem. tuum enim eſt miſereri, atq; agere glorioſa. his dictis, vulnus vtraque manu contrectans, iam ſanitatem, inquit, Domino volente, morborum omnium depulſore, conſecuta es. incolumis repente puella ſurrexit, ſoluitque linguam, cunctis audientibus, in laudes Dei. Marinam vero iam tum non inſanam habuere, ſed debito illā honore pie proſecuti ſuur.

Vicini contumelijs onerant.

Sed Deus miraculis claram facit.

Quartus inde annus abierat, cum ardens Marinam cupido inceſſit monaſticum habitum induendi. nec difficile ſane parētes, vt eam vident Deo ſe cunctam, poſthabitis mundi curis deuouiſſe, poſtulanti, rogantiq; annuunt. aduocato igitur pio quodam, ac religioſo monacho, detondetur. ſactaque voti compos, alio remigrat. neq; iam cum parentibus communicat, ſed in gurguſtio quodam vitam ſilentio tranſigit. hic illa precibus, obſecrationibuſque inſiſtens, enixe precabatur à Deo, tum quæ ad animi ſui ſalutem, tum quæ ad mundi pacem, tranquillitatemque conducerent; vnum igitur, & alterum annum in ea cellula cum ſe in virtutum actionibus exercuiſſet egregie, diuina quadam facultate donata eſt, qua febre implicitos, oculis, dentibus, auribus, articulis, alijſque morbis laborantes inuocatione Sanctiſſimæ Trinitatis e veſtigio ſanaret. quæ vbi late innotuere, honorare Marinam omnes, ac venerari cœperant. at illa quaſi augeam, gloriam vitans, primo vere, cum nautæ Hieroſolymam nauigationē inſtituunt, cum ijs vna proficiſci decreuit. ceterum impedimento erant ætas adhuc tenera, florenſque vultus decor. igitur incerta animi, cognoſcit tandem à Domino, virilem ſibi induendum habitum, itaque aggrediendum iter. diuino paret monito: rem confeſtim exſequitur: Marini ſibi nomen indit, tum nauclerum nacta, neceſſarijs in nauem importatis, aſcendit, optatas in oras nauigatura.

Monaſticā veſtem induit.

Inter

Google

Intereà noſtri generis hoſtis improbas quaſdā, nefariaſq. naturatum mentibus inijcit cogitationes. commurmurare illi, ac dicere, figuram, & vrbanitatem monachi aulam ſapere, atq; indicare regiam; veriſimile eſſe, aurum ab eo aſportatum. agite iam, inquiunt, noctu, quo tempore preces fundere conſueuit, hominem abripientes, in mare demergamus, quæque apud eum ſunt, nobis ipſis vendicemus. agnita diuinitus praua eorum voluntate Marina, cæleſtem ſubito ſibi implorat opem, Deus, inquiens, ac miſericors Domine, cui cuncta patent, antequam fiant, quo auctore monaſticam inſtitui vitam, te ſupplex oro, feſtines in auxilium famulæ tuæ, nè abſorbeat me profundum, neque vrgeat ſuper me puteus os ſuū. da Sancta, ac veneranda loca, tuis veſtigijs conſignata conſpiciam: vt ea venerari, ijſque, quæ inibi ſancta ſunt, ſatiari, nomenq; tuum glorioſiſſimum laudare ſemper, ac celebrare poſſim. peractis precibus, conſueto in loco, mœſta ad noctem, vbi plurimas profuderat lacrymas, breui corripitur ſomno. quoniam verò eos, qui in mœrore ſunt, ſi contingat ſopore inergiſante cogitata, viſaque ſolent per quietem imaginatione, videre; illi per ſomnium videtur propugnatorem ſuum Deum, ipſam confirmantem, affirmantemque ex ijs malis quantocyus eripiendam. omnem modo ſollicitudinē ablegat et. experrecta, ad agendas confeſtim Deo gratias ſeſe conuertit.

Agnoſcit conſilia nautarum cędē machinātiū.

At ecce tibi malorum machinatores inſurgunt, cœpta perfecturi, ſed fruſtra conantur ſceleſti. cum enim altum teneret nauis conficere Marinam volebant. ſed propè eſt Dominus inuocantibus eum. iam manus in puellam inijcere parabant, eam vt in pelagus præcipitem agerent; cum is (o admirabilem, Chriſte, prouidentiam tuam.) qui facinus primus eſt aggreſſus, à Dæmone repente correptus, ante Virginis conſpectum volutabatur, linguam dentibus mandens, inconditas quaſdam, nihilque omnino ſignificantes voces miſer emittens. hunc igitur in modum, per totam noctem, dum torquetur infelix, malumq; miſerti omnes, qui erant in naui, deflent; quidam ex his, qui technæ conſcij fuerant, gubernatorem adit, conſilia, fraudeſque detegit. tum nauclerus reuerenter, ac pauide ad Marinam accedens, ad ſacros ipſius pedes prouoluitur, etiam atque etiam obteſtatur, velit miſero, quod ſcelus in ipſam tentarat, ex Euangelij præſcripto, benigne condonare. mouent ea dicta Marinam, veram veri Dei diſcipulam. laboranti præſto eſt; dexteraque illius apprehenſa, apage, inquit, improbe Dæmon; Dominus meus Ieſus Chriſtus imperat tibi iam, hominemque vexare deſine. ſtatim igitur ſpiritus nequam ex ore quaſi fumus exiuit. liberatus ille ad ſeſe rediens, facinuſque, & acceptam à Marina ſanitatē agnoſcens, ipſius ad pedes accidit, veniam precatur commiſſorum. at illa, ſi quid in me, frater, male cogitaſti, Dominus tibi pius ignoſcat. ſed caue, ne iam huiuſmodi facinus audeas, nè deterius tibi contingat.

Nauta confidentior à Dæmone corripitur.

Sed illa Dæmonem à ſceleſto eijcit.

Inde igitur nauigantes, Tripolim Syriæ tandem adueniunt. mox exſcendentes, quæ de Marina habebant, Sanctiſſimo Epiſcopo narrant. is, vt qui rem, Deo docente cognorat, puellam accerſit; & impoſito nomine indicat: diuina benedictione dignatur. igitur hoſpitio comiter accepta, totam illam hebdomadam pias ſanctiſſimi, ſapientiſſimique ſenis hortationes, quaſi iacta ſemina, fecundiſſima terra, excipiebat. exacta hebdomada, petijt ab Epiſcopo abeundi poteſtatem. dedit ille, quæque euentura eſſent Marinæ, prædixit: fore videlicet, ut bis Hieroſolymam veniret, patriamque repeteret, vbi tandem conquieſceret. ergo bene precante ſene, curſum Marina proſequitur, ac Hieroſolymam tandem appulſa, ſacroſanctum adit, exoſculaturque Chriſti tumulum: mox etiam Sanctiſſimum in fluuijs Iordanem inuiſit; quodque habebat in animo votum perſoluit. tum in monaſterio quodam, fratribus diligentiſſime inſeruiens, tres annos immoratur. ſed ſubijt aliquando animum patriæ memoria. monaſterij præfecto rem aperit facta poteſtate, nauem conſcendit; in patriam redit. vbi parentes obijſſe iam intelligens, debitas perſoluit preces, naturalique dolore perculſa, mœret aliquā tulum, ac plorat.

In Monaſt. triennium degit.

Poſt paulo Hieroſolymam regreditur: & in prædictum Cœnobium à Præfecto inter fratres adſcribitur. quinquennium ibi cum egiſſet, monetur per viſum, in patriam vt reuertatur; futurum enim, vt breui de vita decederet. ac Sanctiſſimi Epiſcopi Tripolitani prædictionem recordata, vera credidit eſſe viſa: ea Præfecto cum aperuiſſet, impetrat in patriam reditum. ſalutatis igitur, amplexiſque cunctis, in Siciliam ſe confert. nimirum id voluit Deus, cuius iuſta ſunt, ac ſancta iudicia, vt nè miraculorum expers patria foret. cum enim vixiſſet in patria menſes omninò ſex, breui tentata morbo, ſpiritum 6 Deo, à quo acceperat reddens, in cæleſtem emigrauit, ac beatam ſtationem. Ceterum B. Virginis corpus in Sanctiſſimæ Deiparæ templo conditur. poſt aliquot autem annos, religioſo cuidam viro apparens excitari ſibi oratorium iubet. nempe vt per ſacras Marinæ reliquias pararet diuina prouidentia fidelibus contra morbos omnes certum, præſenſque ſubſidium: ideòq. Patris, Filijque, ac Spiritus Sancti nomen vbiq. ac ſemper glorioſe celebraretur. at ò mater ac Virgo præſtantiſſima S. Marina, ſi quando te quis anhelat à patria, eius tu nè obliuiſcaris. tuam in ædem conuenientes exaudi, vtilia cuiq; prouidens; Regi noſtro fideli victoriam contra hoſtem dato. mihi verò humili ſeruo tuo, in tua vita conſcribenda laboranti, in cenſoria illa die adeſto propugnaculum, quando eos omnes curas, qui tuam implorant opem, ſpemq. in te ſuam figunt.

6 In patriam reuertitur, & poſt mēſes 6. moritur.

Vide Animaduerſ. fol. 40.

D E S.

Anni Chr. 1070. 6. Aprilis.

DE SANCTO PHILARETO IVNIORE
NILI MONACHI SERMO.

1 CVM Philareti, 1 diuini plane hominis, cæleſtẽ, atque Angelis parem vitam in virtutis ſtudioſorum gratiam, cõponere in animo habeam, duas video cogitationes ſibi inuicem oppoſitas, ſtrenueque inter ſe pugnantes ac ſi altera contra alteram victoriæ trophęum ſit erectura; ambas tamen ab vno, eodemq; animi motu promanantes. ac profecto noua quædam vtrimque exoritur concertatio. Hæc quidem nonniſi metum, ac timorem protendit, ac terribilia, grauiaque ſupplicia interminatur, ac reuocat in memoriam pœnas acerbiſſimas, quas olim Ozan, & Hozias tum Dathan, & Abiron, multique alij, cum ex antiquis, tum ex recentioribus, diuina myſteria indigne tractantes, ob eorũ prauitatem DEO Opt. Max. dederunt. ad hęc inſcitiam, tenuitatemque noſtram ob oculos ponit, tum debere omnibus ludibrium ac riſum, & inutilem fore, minimeque fructuoſam hanc narrationem. Præterea præſtare diuina ſilentio colere, ac Numen propitium, amicumque habere, quam indignis verbis ea videri quidem ornare, ſed in diuinam iram, indignationemque incidere. Illa verò ante omnia neceſſario iuſſis parendũ eſſe, proponit; tum, quod debemus, perſoluendum. quippe homo noſter ac probe notus, audientium animis ardẽtiſſimum amorem; ſancto huic cœtui ad vnius DEI gloriam congregato, ad virtutis ſtudium adhortationem, qui ad ſuperna curruut, ac feſtinant vehementem contentionẽ, firmumque tenorem; recte, feliciterque agentibus ſpem; quietis portum perſedatas animi perturbationes tenentibus, lætitiam, ſuauitatemque immenſam; triſtitia affectis conſolationem; male, moleſteque vitam trahẽtibus medicinam, vtque omnia vno verbo dicam, ea demum elargitur, quæ adipiſcentium animas, & lætitia, & lucro afficiant.

Quoniam vero noſtri animi mens ita in vtroſque motus dominatur, vt in vtram illa cogitationem inclinetur, atque aſſentiatur, huic vni, velut arbitra, ac moderatrix, præclara victoriæ trophæa attribuat; age iam vtrumque æquis lancibus expendamus, omniaque ſecundum Apoſtolum probemus. & ſilentium quidem magno nobis vndequaq; fore detrimento videmus; contra non minimam vtilitatem, ac fructum pio, ſtudioſoque huic cœtui ex oratione noſtra euenturum. itaque quod ſatius eſt, ab eo, quod minus conducit, ſecernentes, id quod bonũ eſt, teneamus. ac priori illi cogitationi cũ ſuis terriculamentis, ac minis vale dicẽtes, poſteriorem, vt quæ multos ingẽti gaudio ſit cumulatura, lætantes, gratanteſque pro virili complectamur. Atque ea ſane in medium afferemus, quæ in bonorum, virtutiſq. ſtudioſorum gratiam, & memoria ſimul, & hiſtoria ſint magnopere digna. enimverò contra fas, iuſque omne facturi videremur, ſi tam præclara virtutum facinora, tantũq. vitæ ſplendorem ſilentij tenebris inuolueremus. Perſoluamus itaque, quod debemus: vitemus inobedientiæ periculum, ad honeſtam æmulationem impellantur auditores; qui in curſu contendunt, in ſui propoſiti calore confirmentur. reliquis etiam res præclare geſtas deſcribentes conſulamus, vniuerſuſque terrarum orbis incredibili lætitia perfundatur. eſt enim id proprium, ac ſolemne cum viri iuſti laudes memorantur. Deus etiam ab omnibus laudetur, qui glorificatur in conſilio Sanctorum.

Vos etiam ſanctiſſima concio, qui hanc mihi prouinciam demandaſtis, ad perficiẽdum obediẽtiæ opus, opem mihi veſtris precibus implorate, ac nobis in dicendo non mediocriter laborantibus, orationibus Deo acceptiſſimis veſtrum auxiliũ ne denegetis. Cum enim quaſi ad certamina quædam, atque ad luctam, quæ robur, vireſque noſtras excedunt, aggredi debeamus, pelaguſque traijcere immenſum, ac periculoſum, certe precationum ſubſidio [illegible] quantum indigemus, ne forte rerum difficultatibus omnino obruti mente, vt dicitur, periclitemur; Et quem paulo ante minime ſumus veriti, riſum plane omnibus debeamus, vt qui rerũ præſtantiam pro dignitate aſſequi oratione noſtra haud potuerimus. Sed Deo certaminis moderatori, nauiſque gubernatori, orationis noſtræ gubernacula tradẽtes; nec non eum, de quo inſtituitur oratio, noſtris precibus permotum, nobis ſocium, adiutoremque propitium adepti; ad hæc ſanctis veſtrum omnium precationibus accedentibus, exiguo hoc noſtræ cogitationis nauigio in hunc modum propoſiti argumenti pelago libenti nos animo committamus.

Verum enimvero cum ita in more poſitum ſit, primum omnium, quemadmodum cenſent, qui hoc dicẽdi genere delectantur ſuo ordine currens oratio, de ſancti viri patria mentionem faciat. ſi licet tamen ei patriam, ac genus hic in terris tribuere, qui in cæleſti vrbe domicilium eſt nactus ſuum; quique pro genere, atque hæreditate ſua Deum ipſum eſt adeptus, cui vni viuebat, viuendique rationes omnes tradiderat, vanis, caducisq; huius mundi rebus plane mortuus. ibi carnis vinculis exſolutus cum cæ-

leſti-

leſtibus illis mentibus, à concretione ma-
teriæ alienis, in eadem Cæli aula verſans,
eius quem ſummopere expetebat, aſpectu
planius, & plenius perfruitur; ſpeculis, vni-
briſque, ac figuris rerum à veritate ipſa re-
motis. Verumtamen inferior, ac terrena
illi patria celeberrima Siculorum Inſula fuiſ-
Philaretus in Sic. natus ſe perhibetur; quam profectò, vt pote tam
ſancti viri natalem, paululum decet laudi-
bus exornare, non vt aliquid inde gloriæ ho
mini feliciſſimo accedat, quæ enim illi glo-
riæ fieri poſſit acceſſio, qui ſummam, per-
fectamque gloriam, ac ſplendorem à Deo
eſt conſecutus? qui illi addi honos, qui ſu-
pra omnem intelligendi rationem à ſupre-
mo illo rerum omnium moderatore eſt co-
honeſtatus? quæ illi laudes, quæ acclama-
tiones adiungi, quem præpotens Deus, om
neſque Angelorum ordines mirum in mo-
dum extollunt, omnibuſque præconijs, om
nique exornandi genere maiorem prædi-
cant? At verò vnde, quibuſque parentibus
talis, ac tantus vir ortum duxerit, diluci-
dius oſtendamus.

Sicilia regio eſt vndequaque, vt ita di-
2 cam, inſignis, ſed præ 2 cæteris alijs re-
Siciliæ laus bus aerem habet hilarem, ac iucundum,
vndique ſplendidum, ac coruſcum, & prop-
ter ſummam eius temperiem, incolis ma-
xime ſalutarem; æſtate roſcidum, hyeme
verò candidum; qui in ſuis hominibus inter ce-
tera commoda hæc præcipue mira quadam
ratione impertitur. formas enim, ac facies
ad præclaras eorum artes, animique orna-
menta effingere, aptareque pernouit; cum
nonnullos gignit albos, ac ſubrubicundos
honeſta, ac liberali forma præditos, qui-
3 bus non minimū, ac vulgare ingenij 3 acu-
men elargitur. Natura enim comparatum
eſt, vt cum Cæli aer denſus, ac craſſus ſit,
maleque temperatus, ſoleat quibuſdam
in locis cogi, atque concreſcere, neque
breuem, nec ſubitam habere morborum
curationem; ac proinde ex vtroque capite
peſtilens, & inſalubris eſſe illis, qui eius
aura veſcuntur: ſicuti contra, qui tenuis,
& bene temperatus ſit, vtrinque vtilis, ac
conducibilis ſit ijs, neceſſe eſt, qui ſub eo
4 ſunt conſtituti. In 4 ea tellus maxime fe-
cunda, fœta quibuſcumque fructibus, ac
fragibus: regio feraciſſima, quam quidem
5 amentes 5 Agarenepotes per vim in ſuam
ditionem captam, terram ſane bonis om-
nibus affluentem deuaſtarunt, cum ad eam
tamquam ad deliciarum paradiſum habitan-
dam commigraſſent; ſic enim de eo ſen-
tiunt inſcere vniuerſi.
6 Ibi 6 varij aquarum fontes, ſplendidiſ-
ſimi, ac ſuauiſſimis aquis perpetuo ſca-
7 tentes, balnearum 7 ſcaturigines multæ,
8 multa 8 fluuiorum genera, quorum non-
nulli ex magnis montibus erumpentes,
ac per ſumma collium decurrentes, ſuo
ingenti lapſu audientium aures permul-
cent, & intuentium oculos maxime de-
lectant, præſertim cum ſiti cruciantur;
Alij verò per camporum planities ferun-
tur curſu amœniſſimo, ac placidiſſimo, &

per paſcua omnia veluti equitantes, ea red-
dunt fecunda. qui ſane indigenis commo-
da præbent duo, & aquas ad potum abun-
dantiſſime ſubminiſtrant, & arbores &
cuiuſcumque generis ſtirpes, ac plantas ri-
gant. Verum ille Aetnæus 9 ignis ſem- 9
per mihi viſus eſt admiratione dignus, qui
ſcilicet vnde ſcaturiat, & olim, & noſtris
etiam temporibus, philoſophis problema
præbuit, quod profectò non facili negotio
ſolui queat, cum res ſit mira, & ſtupore 10
digna. quamquam non 10 defuerunt, qui
varie de eo dicere conati ſunt, ſed hi dub-
tationem potius adduxere. Nec vero mi-
nus digna eſt, quam admirere, aqua 11
fontis Arethuſij, fluuiuſque Alpheus per
immenſa currens maria, vt cum amica, vt
aiunt, Lympha commiſceatur. Non de-
ſunt ligna ex ijs, quæ magno in pretio ſunt
apud mortales, Cedri inquam, Cupreſſi,
& ad præincendum piceæ, proceræ illæ
quidem, ac è terra in ſublime non medio-
criter erectæ. Lapis, 12 diuerſa à ceteris 12
natura, duo in ſeſe commoda continet,
criſtalli inſtar pellucidus, ac ſuauiſſimi ſalis
vſum incolis ſubminiſtrat. multa etiam ſa-
cra, ac religioſa templa. At vero mira eſt
pulchritudo, ac magnitudo ædificiorum,
quæ in maximis vrbibus conſpiciuntur, at-
que ex his ſatis illuſtria ac præclara cen-
ſentur, quæ ab antiquis mira arte poſita
ſunt.

Quid equorum 13 præſepia, vt de 13
animantibus ratione carentibus aliqua
etiam ratio hic habeatur [id quod in
præpotentis Dei auctoris gloriam, ac
laudem cedat; hæc enim etiam cum alijs
materies ſunt Diuinarum laudum.] ſane
hic gignuntur feroces, varij coloris, cor-
pore procero. Non boum 14 armenta, 14
non ouilia, non 15 apum examina ſuis 15
aluearibus incluſa deſideres, quæ prope
infinita ſunt, & mellis dulcedine hoſpi-
tes eo confluentes reficiunt, ac recreant.
Quæ vero mulorum genera? quorum
alij ad ferenda onera, alij ad vehicula
trahenda aptiſſimi? Porrò aliorum ani-
mantium genus multiplex, quæ vel cibos
ſuppeditant, vel ad alios vſus neceſſaria
ſunt accommodata, nec non ad candi-
das mentes diuino timore informandas.
Quid auium garritus? quarum partim ab
humana conſuetudine non abhorrent,
partim locis deſertis magis delectantur,
atque eæ, nec paucæ ſunt, & pingues,
ſuccique plenas eadem Inſula ſolet edu-
cate. Mare 16 circumfluum bonis om- 16
nibus, quæ ex ſe naſcuntur, ditat vni-
uerſos. Portus 17 in ea, & ampli, & 17
lati, quos intuens, non alia, quam di-
uina manu factos eſſe, diceres. atque hic
præter alia bona, & vtiliores, oſtrea, 18 18
conchiliaque repetuntur ad purpuras, re-
gioſque ornatus.

Sed quid attinet, quæ in ea regione ſunt
ſingula percenſere? Nam quemadmodum
Sicilienſium 19 res omnibus antecellunt, 19
ſic rebus ipſis ipſi ſunt oratione longe ſupe-

20 riores. teſtantur ac hoc orationum lumi-
na, & ornamenta, quæ à veteribus ſapien-
tiſſime conſcriptæ, omnéque alijs gloriam
præripientes, immortale Siculis decus p.-
21 perere. non nè poetarum, 21 Rhetorum,
Philoſophorumque, ac ceterorum ſcripto-
rum dicendi genus, ſi vſpiam, hic ita valuit,
vt palmam ſibi apud omnes vendicarint
Siculi? ſed quid ego Oratorum, ac Philoſo-
phorum, quid Vatum, Hiſtoricorumque
lumen, ſplẽdoremque orationis com me-
moro? cum hæc verborum lenocinia nihil
apud nos ſint, qui cæleſtia, ac diuina pro-
fitemur, neque eorum placita vllo pacto ſe-
qui velimus, cum a rationibus noſtris lon-
gè ſint aliena, neq; apta ad commendan-
dum, quod apud nos eſt, bonum. quare his
prætermiſſis, eos maximè recenſebo, qui
hic in Euangelij gratia enituerunt, & vni-
uerſi terrarum orbis lumina præclariſſima
extitere. Pontifices inquam, ac Sacerdo-
tes, qui pro Chriſti amore in ſacro ſangui-
ne finem vitæ concluſerunt ſuæ, tum alios
Martyres, atq; aſcetas, qui q. ad ſanguinis
vſq. effuſionem in veritatis confeſſione
fortiter dimicarunt: ad hæc Sanctarum
mulierum cœtus, ac infinitam prope mul-
titudinem eorum, qui pietate, caſtimo-
nia, morumque ſeueritate floruerunt;
quos occidens veluti quædam lumina cum
progignat, orientales etiam ſplendores
imitatur. Inter quos hic magnus quoque
vir, ſolis inſtar exoriens, vitæ ſuæ ſplendo-
re vniuerſum orbem illuſtrauit; quorum
ille res geſtas veluti ad quoddam exem-
plar, aut ad diuinum, vt rectius loquar,
archetypum identidem ſpectans, ſingu-
los imitari, & accurate in ſe ſe effingere
ſtudebat: Chriſti athletas in laboribus,
aſcetas in rebus præclare, pieque geſtis, in
fidei conſtantia confeſſores, omnes de-
mum ardentiſſima erga Deum caritate,
quod ad eius fieri poſſet, æmulabatur. Nunc
verò noſtræ orationis curſus veluti de com
pacto in ipſa iam nuda rerum elementa
peruenit, genus inquam, educationem,
ipſamque magni viri adoloſcentiam, quæ
cum in eo omnia non humana, ſed diuina
ratione geſta ſint, diuinum plane homi-
nem, & eſſe, & vocari debere ipſæmet res
poſtea planum fecerunt.

Ille itaque in ea prouincia natus iam,
cum tamen, & antequam gigneretur, Deo
fuiſſet dicatus, ac poſt ſacroſancto baptiſ-
matis fonte renatus, cuidam Chriſtiano-
rum Sacerdoti ad diſcendas literas à paren-
tibus traditur. qui quidem, & probi, & na-
tura religioſi extitere, rebus etiam pie,
ſácteq; geſtis, & fidei in primis orthodoxæ
ſinceritate ceteris excellebát ac prima qui-
dẽ timoris Dei elemẽta arripuit, etenim ini-
tiũ ſapiẽtiæ, vt Salomon ait, eſt timor Dei,
meditatur prudentiã, inueſtigat de Deo, au
dit iudiciũ timet ſupplicia, metuit minas,
appetit bona, peccatum auerſatur, appre-
hendit virtutem, amat regnum, denique
quod eſt palmarium, Deum diligit. Ve-
rum inibi pauca quædam ex omnibus di-
ſciplinis delibauit, quantum ſufficere ſibi
exiſtimabat, ne earum expers omninó vi-
deretur. id quod breui ſane eſt conſecutus,
cum & præclara ingenij indoles, & virtus mi
rum in modum ad quoduis præſtandum in
eo concurrerent. itaque & Deo, & paren-
tibus totum ſe tradebat, ac commendabat;
obſequentem, ac morigerum in omnibus
ſe illis præbens, in timore Dei, res dome-
ſticas, vt iubebatur, æque curans, ac ne-
quaquam virtutis oblitus ſcens. ſemel in die
cibo ſe reficiebat ea enim ab ipſa pueritia,
veluti prima virtutis incunabula, ante ce-
tera omnia, ſibi eſſe ſtatuit; ſed ſolis om-
nino neceſſarijs corporis neceſſitudini ſa-
tisfaciebat. Sacra templa aſſidue frequen-
tare, diuina, cæleſtiaque ſic animo medi-
tari, vt futuræ in ſe gratiæ non obſcura
indicia oſtenderet. eam ſuis ſibi oculis le-
gem, diſciplinamque præſcripſerat, vti
nouum, nec vſitatum quiddam oratio
noſtra deſcribat, neceſſe ſit. quid aurium
diſcretionẽ, quid odoratus inſtitutionẽ, quid
linguæ continentiam, quid tactum freno
coercitũ dicam? quid grauitatẽ inceſſus, quid
cãdidã, minimeq; ſucatam morũ cõpoſitio-
nẽ, quam ſẽper eamdẽ retinuit, prædicem? XIIX. agebat annum

Verum is, cum adoleuiſſet, inciperet-
que iam genæ lanuginem edere, duode-
uigeſimum annum agens, teneretque ſce-
ptrum imperij Conſtantinopolitani Mi-
chael, 22 is ille eſt, in quem autumant ma- 22
lum inſiliſſe ſpiritum, quod in Romani,
qui ante ſe regnauerat, necem conſpiraſſet;
is inquam, bellum in Sicilia tum ab eius 23 23
prouinciæ Toparcha, tum à Siculis non-
nullis ſæpe rogatus aduerſus Africanos bar-
baros gerendum ſtatuit. erat enim alioqui
vir, vt fertur, bonus, ac temperatus, pau-
perum ſtudioſus, miſericors, aliorumque
mala ægre ferebat; nihilque impediebat,
quominus omnes pro ſuo quiſque arbitra-
tu pietatem colerent. cum id vnum peccaſ-
ſet, quod in antecedentem ſe Regem mor-
tem eſſet molitus, heu nimio regnandi de-
ſiderio inflammatus. & iam imperatorijs
iuſſis coacto vndique Græcorum exercitu,
terra, marique copias inſtructas, ad Bar-
baris, exterìſque bellum inferendum, in
Siciliam mittit. ac præter ceteros tribunos
ac duces, Maniacem 24 illum, virum 24 Cum Maniaces Dux cũ claſſe in Siciliam miſſus eſt.
multis rebus præclare geſtis, partiſque
crebro victorijs celeberrimum, Ducem
omnibus præfecit; quẽ ſociorum 25 inui-
dia, ſuaq; temeritas fertur miſere perdidiſſe.

Interim 26 vero Barbarorum Tyran-
nus eo, qui in Sicilia dominabatur, per do-
lum ſublato, bona illius omnia deprædа-
tus, & in Regnum, quod ille adminiſtrabat
inuadẽs, nemine omninò obſiſtẽte, Panor-
mi, totiuſq; Siciliæ potitur. mox ſuperbia
elatus, non longè ab vrbe in campum quẽ-
dam ampliſſimum egreditur, vt hoſtium
aduerſus ſe aduentum maturantium co-
pias ſpecularetur. & iam audacia, inſo-
lentiaque exſultans, imperatorijs legio-
nibus procedere obuiam parat. iamque
certam ſibi victoriam ſtultus pollicebatur,
non

non diuino quidem fretus præſidio; qui
enim hoc faceret homo impius, & a vero
Dei cultu longe abhorrens? ſed ſua fero-
cia potius, & copiarum multitudine con-
fiſus, erant eni in centum fere hominum
millia. Verum talis, ac tanta hominis
ſuperbia, & arrogantia, quæ ei hactenus
res omnes proſpere geſſerat, tandem
aliquando deprimi, ac conculcari debe-
bat; maximeque conſentaneum erat, vt
à tam alto gloriæ faſtigio ad terram vſq;
præceps laberetur; cum ſuperbis Deus
reſiſtat. etenim cum Græci Rhegio actuo-
ſis nauigijs (neque enim difficile erit) tranſ
mitterent, Deo Iſrael præeunte, ac du-
cente, ille cum illuſtriorem fieri victoriam
vehementer cuperet, & Græcorum im-
perium, ſine vlla controuerſia ſibi ven-
dicare, tot nimirum copijs pollens, po-
tenſque, id conſilij aduerſus Dei populum
doloſe, malitioſeque vafer homo excogi-
tauit. quippe ad omnia inceptanda faci-
lis eſt peruerſitas, omniaque fieri poſſe
ſuadet, ei præſertim, qui opibus, poten-
27 tiaque plurimum valet. Tribulorum 27
ingentem fieri vim mandat, & circum
circa, vbi ipſe erat, proijci, adeo vt ve-
luti tutiſſimum, vt opinabatur, faceret
propugnaculum, arcemque munitiſſimam
vti in ipſo congreſſu, Græcorum equita-
tus, traiectis videlicet equorum pedibus,
facili negotio victus caperetur. atqui non
aduertit homo ſtultiſſimus Græcorum
equos laminis quibuſdam planis, ac ſolidiſ-
ſimis pedes habere ſubligatos.

Quid inter hæc mirabilium effector
Deus, qui diuiſit mare, & Iſraelitem po-
pulum fugitiuum ſaluum, incolumemq;
ſeruauit, qui comprehendit ſapientes in
28 aſtutia ſua? Græci 28 ferrum, manuſque
cum hoſtibus conſerunt. (vt interim ob
eorum multitudinem, reliqua in medio
curſu hiſtoriæ prætermittam) in tres acies
à peritiſſimo illo rei militaris duce diſtribu-
ti. ſed proh rem, bone Deus, admira-
bilem. confeſtim Barbarorum exercitus
in fugam conuertitur, cum ne primum qui-
dem ferre vllo pacto noſtrorum impetum
potuiſſet. cadit quaſi puluis ante Græco-
rum pedes, quoniam cecidit timor eorum
ſuper ipſos. iacet veluti lapis ferro, ma-
nuque fabrefactus: & qui ſuperbia infla-
tus ante victoriam trophæa ſibi animo fin-
gebat, atque ſomniabat, vt mancipium
irridetur. duo enim erant, quæ ſecum di-
micabant, ipſa Græcorum acies, & vehe-
mentis ſpiritus cuiuſdam flatus, qui in ho-
ſtium faciem magno cum impetu irruebat,
oſtendens diuinæ vltionis pœnas, prop-
ter illius ſuperbiam in hominem irroga-
tas. Itaque in hunc modum cum ſuæ il-
le improbitatis pœnas perſpicue dediſſet,
exiguo ſuorum numero comitatus, equo-
rumque celeritate vſus, vix Græcorum
Qui Sarrac. manus effugit, paruumque nauigium con-
profligauit. ſcendens, magno cum dedecore, & igno-
minia in patriam fugitiuus reuertitur;
materiem querimoniarum, ac fracti, vi-

ctique exercitus reliquias ſuæ ſibi pa-
triæ, ac regno ſeipſum ferens. Quid au-
tem inde acciderit, dicamus neceſſe eſt,
cum auditores rapiat in admirationem,
habeatque non parum iucunditatis, ac ſua-
uitatis oratio.

Primum omnium gratiæ immortales
agebantur Deo in bellis præpotenti, lau-
dibuſque in Cælum a ſuis pie, ſanctèque
efferebatur, quód eiuſmodi de Barbaris
victoriam largitus fuiſſet. Quæ vero ad
fidem, religionemque pertinent, in pri-
ſtinam libertatem ſunt aſſerta, cum an-
tea magno in timore, ac terrore prop-
ter Tyranni immanitatem verſarentur. Eni-
tuit, eluxitque veritas. Chriſti verò famu-
li, iugo barbaricæ ſeruitutis erepto, facti
ſunt compotes libertatis. ſimul vincti car-
cere mittuntur, captiui vinculis liberan-
tur, & qui compedibus cohibentur, ijs
poteſtas fit libere abeundi. Tum egrede-
re de terra tua, & de cognatione tua, ſi-
cut aliquando Patriarcha Abraham, ſic &
magnus Philaretus à Domino audiuit, ac
periculoſum pelagus traijciens, veni, in-
quit, in terram, quam moſtrauero tibi, in
qua etiam te opere maximo glorioſum ef-
ficiam: non in ſortita terræ diſtributio-
ne, non in ſeminis, proliſque promiſſio-
ne, quam ſicut ſtellas cæli multiplicaturum
illi Deus eſt pollicitus, non e ſomniorum
coniectione, atque interpretatione, totius
Regni præfectura, ac rei frumentariæ ſum-
ma poteſtate conceſſa, tamquam alij Io-
ſeph, Iacobi filio, ſed ſanctimonia, ac iu-
ſtitia, & magnorum miraculorum oſten- Philaretus
ſione. in Calabriā

Qui poſtquam fretum tranſmiſit, Rhe- cum parentibus ſtai, c. 8
gio, quod Calabro litori adiacet, vna
cum parentibus pertranſiens, inde 29 in 29
Aulinas (ſic enim appellant) cum ijſdem
diuinitus aducntant. Aulinas inquam illas,
quæ nobis, ſi cui alij, bonorum omnium
cauſſa extitere. in ijs enim magnum hunc
virum cognouimus: eæ nobis initium, at-
que origo fuere, vt ſanctius, perfectiuſque
vitæ genus adinueniremus, atque ſectare-
mur. ibi in quodam opidulo Senopoli (ita
nuncuparunt, qui primi illud tenuere) ſuum
domicilium collocarunt. eſt vero regio illa
optima vndequaque, & fructuum omnium
fecundiſſima. Verum cum pater eius eſſet
agricola, & ex ſacris literis audiuiſſet, bea-
tos eos appellari, qui darent magis, quam
acciperent, quamquam ille multo iam an-
te ei rei aſſueuiſſet, ex proprijs ſudoribus,
ac manuum mercede victum ſibi quærere
decreuit; cum & in labore, opereque fa-
ciundo ſocium haberet filium. is autem
quid multa? cum paullo poſt animum at-
tendiſſet, & ad cogitandum applicuiſſet,
ſecum ipſe cœpit ante facta recenſere.
quomodo pátria ceſſiſſet, quæ prius fue-
rit ſibi viuendi ratio, quid in itinere, quid
in mari contigerit, quaque ratione in ex-
tera regione vitam traduceret, tum rerum
mutationem, & aſperum, durumque vitæ
genus; in primis vero reputabat ardentiſſi-

mum monaſtici inſtituti deſiderium, quod ſe ab ineunte ætate vehementer inceſſerat, item reliqua omnia, quæ per ætatem ad illam diem meminiſſe potuiſſet, ſingula memoria repetebat. Conſueuit enim animi mens, cum ſeſe collegerit futura, & ante acta omnia in memoriam redigere.

Tum ſecum ipſe, & cum anima ſua colloquens, (magno enim erga Deum amore æſtuabat) ac identidem ſuſpirans Philippe inquit, (hoc erat ei nomen cum ſecularem habitum adhuc geſtaret) quid cunctamur? quid pigritamur? ſiccine in poſterum inertes dormitabimus? quæ Deus, eiuſque præcepta mandant, recognoſce: euigila iam, ſoporem excute, hinc ſecedamus, quandoquidem nos Chriſtus monet, noſtramque ſalutem in dies præſtolatur. non ſane noſter eſt mundus, nec quæ in ipſo ſunt vniuerſa, non parentum amor, non dulcis amicorum conſuetudo, non corporis illecebræ, non iuuentutis deliciæ, non ipſe ætatis flos. prætereunt, pereunt iſthæc omnia, vna tantum virtus, vt perennis, immortaliſque haberetur, à natura impetrauit. Age iam, ô virtus, quæ tui ſtudioſos immortali gloria cohoneſtas, illos ſane diuinos, omnibuſque conſpicuos reddens, te vnam amo, te expeto, tui ſolius ingenti deſiderio efferor. Vos, Monachi, beatos appello, qui vos Deo mancipaſtis, abiectis, contemptiſque mundi delicijs, ac ſordibus, vti Deo arctius coniungeremini, eiuſque regni efficeremini heredes. en vmquam erit, cum vobiſcum vna, atque inter vos verſabor, ſuaue Chriſti iugum ſimul trahens? Quis dabit mihi pēnas ſicut columbæ, vt cum Dauide loquar, & volabo, & requieſcam inter vos. ego inquam qui vos, veſtraque expecto, ac diſcupio, vobiſcum conquieſcam. o Pater, Verbum, vna diuinitas, ac regnum, reſpice quæſo amorē in te meum, reſpice ſuſpiria, meque mundo, caducisque, quæ in eo ſunt, rebus tandē libera. adiunge me, o dulciſſime, tuæ, diuinarumque, quę circum te ſunt, mentium beatitudini; vtinam, quæ tam expeto, videā, vtinam tuis fruar muneribus, vtinam ſpes potiar meas, delecter gratiæ delicijs particeps, ſociuſque efficiar ſanctorum virorum, qui iam inde vſque à mundi primordio accepti, placitique tibi fuere.

Felicitatem Monachorum, eorumq. vitæ genus miratur.

Hæc cum diceret, lacrymarum vim, inſtar fluminis, ex oculis mittebat. erat quippe diuina deſuper afflatus gratia, eiuſque mens cæleſti lumine illuſtrata. Itaque ſimul hic ſatis, ſuperque animum calefecit, intimiſq; præcordijs ignem accendit, hæc in occulto animi receſſu magno cum dolore condita gerebat. neque enim cum parentibus conſilia ſua fas erat communicare, vt in profectione ſibi ne eſſent impedimento. ſed interim ieiunijs plurimis, ac vigilijs, alijſque corporis macerationibus ſe dedens, ſpe cæleſtium bonorum nutriebatur. puritate, ac virginitate animum exornare, temperantiam colere, ac ceteras virtutes, animique ornamenta ſibi comparare. Quæ cum ita eſſent, ac ſecum ipſe volutaret ſolorum deſerta, terræ cauernas, montium altitudines ſecretiores ſpeluncas, in monachorum caſtra tranſire tandem decreuerat, miro quietis, ac paratæ, ſecretæque à ſeculi rumoribus vitæ deſiderio inflammatus.

De monaſtica vita deliberat.

Sed cum tanta molientem, animoque fabricantem, parentes latere nullo pacto res pateretur, præſertim verò cum vnicus eſſet ac vereretur, nè indignati ob occultā ſeceſſionem diris illum deuouerent, neue abiecti, minimique animi verbum aliquod in Deum effunderent, aut indignationis, iracundiæque cauſſa filius parentibus eſſe videretur; omnem conſilij ſui rationem ijs aperiendam eſſe ſtatuit, tempuſque opportunum nactus, magna, vt decet reuerentia; Pater, inquit, tuq; Mater ſuauiſſima, iā diu vehemens cogitatio animum inceſſit meum, oſſa, atque adeo medullas ipſas penitus edens, atque conficiens, quam vobiſcum conferre iam pridem animus erat, ſed ſum maxime veritus, nè quid ægritudinis, ac doloris à me vobis oriretur, præſertim cum peregrinos hic eſſe vos ſciam, patria, domoque carentes. nunc vero ab ipſa vehementis deſiderij flamma ſtimulatus, rem amplius cælare neque volo, neque poſſum. Dum ij ſimul filij ſermonem audiere, ipſum multa alia dicere parantem confeſtim interpellant, (mirum enim quam calida ſunt in eiuſmodi rebus parentum viſcera) atque his illum, animo conſternati, magnoque timore perculſi, aggrediuntur. Ecquid, fili cariſſime, ſiniſtri aliquid, aduerſique tibi euenit? age iam quamprimum nobis aperite, nè graueris. hic verò (vt potens, vehemenſque erga Deum eſt amor) vrit me, inquit, cupido ſolitariæ vitæ, adeò vt ferre illum neutiquam poſſim. ſolidæ mihi noctes vigilantur, dieſque mihi ducuntur lucis, lætitiæque expertes, ipſa mihi vita grauis, moleſtaq. eſt, cum nihil in ea ſit, in quo me oblectet; Chriſti iugum expeto, eius crucem humeris geſtare, atque pone illum conſequi vehementer cupio.

Parētes vbi hæc audierunt, eumq. ita affectum eſſe ſedulo cognouerunt, quamuis eſſent, ceteroqui pij, ac religioſi, ijs tamen neſcio quis triſtitiæ, ac doloris ſenſus fuit, neq; enim mirum, eæ ſcilicet conſuetæ hominum ſunt affectiones, genitorumq; amor clemētior, atq. indulgētior in huiuſmodi rebus eſſe ſolet, quam in alijs. Veruntamē ſimul conſtantē, firmamq. filij ſentētiam intelligunt, cum ab emicante in eo animi ardore, tum à ſuſceptis, ab ipſa ineunte ætate, pro virtute comparanda laboribus, tum maxime ab aſſidua carnis caſtigatione ſimul vidētes fieri non poſſe, vt a tenaci propoſito ille vmquam dimoueatur, ſed niſi volētes, libēreſq; abeundi faciant poteſtatē, clam illum omnino profecturum, ex quo grauiorē triſtitiam, ac mœrorē caperent; præpotentē Deum, qui ita facere ſibi videretur, glorioſum prædicantes, debitaſque illi gratias perſoluētes, ei libere abſcedendi faciunt copiam; abi, inquiunt, fili, abi iam, & bonum, proſperumq. tibi iter con-

tin-

tingat. neq. in ſacroſanctis, Deoq. accep-
tiſſimis precationibus noſtri vmquam te
capiat obliuio. is autem in genua procum-
bens, pedeſque amborum amplexatus, deoſ
culandi, lacrymiſque irrigandi nullum mo-
dum faciebat. duo interim, eaque hone-
ſtiſſima præſtãs, & gratias illis agebat, quod
abeundi facultatem impertirent, & ab iiſdẽ
enixe expetebat, vt eorum preces itineris
comites ne denegarent. Hic parentes natũ
e terra erigentes, amboque pariter com-
plectẽtes, valere iubẽt, ac proſpera, fortu-
nataq; omnia à ſuperis precantes, inhũc mo
dum, magno cum fletu, ac dolore dimittunt

Adoleſcens vero, vt qui mundum, mun-
dique omnia derelinqueret, ingenti gaudio
delibutus, ac Deum optimum de huiuſce-
modi rebus laudans, domo egreditur. Illud
veluti dexterum quoddam præludium ſuæ
ad Deum itionis vſurpare incipiens: No-
tam mihi fac, Domine, viam, in qua ambu-
30 lem. Cõfeſtim autẽ vbi ad monaſteriũ, 30.
quod Sancti Eliæ vocant peruenit, gradus
ſiſtit; illius inquam, qui in diuinarum re-
rum contemplatione plurimũ valuit, quẽq;
Iuniorem hiſtoria, quæ de eo conſcripta
eſt, ſolet appellare; neque inde vltra pro-
gredi volebat, ſeu, vt verius dicam, vale-
bat, ſic decernente diuina prouidentia. fu-
turum enim erat, vt decertatis diuinis illis,
ac ſupra naturæ vim certaminibus, eidem
poſtmodum monaſterio ornamentum,
gloriamque non vulgarem pareret. cumq;
huiuſce monaſterij Præfecto, qui ea tempe-
ſtate Oreſtes erat, vir omnibus conſpicuus,
ſui copiam faceret, ante eius pedes prouo-
lutus, rogat ab homine aliquod precationũ
ſuarum ſubſidium; deinde audacter, ma-
gnaque cum fiducia conſilia ſua omnia illi
exponit, ſuumque ſolitariæ vitæ deſideriũ,
quamque vehementer expeteret indui ha-
bitum monaſticum. tum benedictione ei
impertita, ingenti lætitia cumulatus in ce-
terorum fratrum numerum cooptatur,
quintum ſupra vigeſimum ætatis ſuæ an-
num agens.

Ad Monaſteriũ S. Eliæ Iunioris contendit.

in cœtum fratrum recipitur.

Hic pijs, religioſiſque exercitationibus
ſedulam operam nauare, & cuiuſcumque
miniſterij genus rite cœpit obire. Verum
ſimul ille hominem videt obedientia præ-
clare ornatum, ac patiẽtia, fortitudineque,
ac ceteris virtutibus inſignem, ex præſenti-
bus coniecturam faciens, de rebus venturis,
fratres, cum admiratione, inquit, enimve-
ro hic magnum ſe aliquando monachum
præbebit, præſtabitque, ſi tamen ei diuina
gratia ad finem vſque non deſit. nec vana
fuit vaticinatio. Nam hac ratione cum ſe
ſatis exercuiſſet, monaſticiſque inſtitutis
rite informatus ſtatum à patribus exercita-
tionis tempus exegiſſet, Sancto, Angelicoq;
habitu illum induere cogitabat Præfectus;
qui iuuenem accerſens, age, inquit, fili, iam
confectum eſt tibi monaſticæ probationis
tempus, iam ſpes, deſideriaque tua ſuum
ſunt finem adepta. nunc vero iſto te diuino
monachorum ornatu tegens commilitonẽ,
pugnæque ſocium fratrum numero hodier-

Abbatẽ in admirationem rapit.

na luce adſcribo; tu vero, fili, quandoquidẽ
tibi maiora ſunt certamina, grauioreſque
labores ſubeundi, ſi ſub cæleſti rege merere
in animo habes, probe noueris, ingentes ti-
bi labores cõmunem omnium hoſtem pa-
raturum, multumque tibi in curſu puluerem
excitaturum. Studet enim ſi qua te ab ho-
neſto virtutis ſtudio poſſit reuocare. Quis
vero vmquam inermis, ac ſine gladio mi-
les, haſta, ac clypeo congredi cum hoſte
auſit? Sed neque Palæſtrita cum ſuo aduer-
ſario pugnat, quin in arenam prius deſcẽ-
derit, tunicaque abiecta in medio theatro,
nudus inſiſtat, puluerem ventilans, ſolũque
manibus pulſans. quamuis autem ante-
acto iam tempore, ad comparandam virtu-
tem, totis neruis, totiſque præcordijs incu-
bueris, id quod gratum, acceptumque Deo
fuit; is tamen hoc ſtudebat, vt præclara
tua certamina, ſpiritaleſque pugnæ veluti
ex tenebris ad lucem vocarentur, & ex acu-
tiſſimis ſpinis iucundiſſimi fructus excer-
perentur. Veruntamen bono animo eſto;
vinces ſat ſcio, de que tuis hoſtibus inſignẽ
victoriam reportabis, ſi te fide tamen mu-
niueris, ſpe obarmaueris, caritate contexe-
ris, ac per obedientiam, animique ſubmiſ-
ſionem, de terra ad Deum contenderis te
ſubleuare.

Hic vero iterum in genua procumbens,
conſuetaque cum reuerentia ſalute illi im-
pertita, omnes hoſtiũ inſidias diuina aſpi-
rante gratia, eiuſque precibus non medio-
criter adiutum ſtabili, conſtantique fide ſe
viciſſe, ac ſeruatum eſſe incolumem, inge-
nue profitebatur. Tum congregato omni
monachorum cœtu, peractiſque de more
ceremonijs, ſacroſancto, ac cæleſti eum ha-
bitu induit, munitque myſticis armis, ſcuto
nimirum fidei, ad igneſcẽtia omnia aduer-
ſarij tela retorquẽda, thorace caritatis, bo-
na omnia in ſe ſe cohibentis; galea vero
ſpei, vt nequiſſimi tela omnia poſſet extin-
guere; demum haſta, quod verbum eſt Dei,
vt ea inimiciſſimum ſibi cacodæmonem
contrucidaret. atque hæc etiam ad ea, quæ
videmus, ſenſuque percipimus, poſſunt
adaptari. ac primum thoracem 31 quidem 31
ſticharium intelligamus. deinde quod ſupra
ceruices, ac ſcapulas eſt, quodque etiam
pallium 32 vocare conſueuimus, ſcutum 32
appellemus. ſed galea ſit, quod capiti im-
ponimus, cui cucullium 33 antiqua Patrum 33
cõſuetudo nomen fecit, pro haſta demque
ipſa Chriſti Domini crucis effigies nobis
vſui eſſe poteſt, quam in fronte fideles om-
nes perpetuo geſtamus, qua perinde atque
ab haſtæ ictu noſter hoſtis confoditur. nec
interim cingulum omittamus cũ ſuo mor-
ſu, quorum alterum libidine nostras coer-
ceat, ne vnquam animus ab iis ad corpo-
ris illecebras trahi ſe turpiter ſinat, præci-
pueque cum hoc ſit militis ſignum. alter
vero quaſi clauus cum Chriſto vna nos cru-
ci ſuffigẽs, cum quidem verum Chriſti mi-
litem reddit, qui non aduerſum carnem, &
ſanguinem, ſed aduerſus principatus, &
poteſtates, rectores tenebrarum huius
ſeculi.

ſeculi, pugnare, atq; ire contra meditetur.

Itaque Philaretum cum ipſe, tum omnis monachorum conuentus ſacro oſculo cum ſalutaſſent, admonebat, ea enixe facere ſtuderet, quæ grata, placitaque Deo eſſent. hic vero vt deſiderij, quo iam pridem tenebatur, factus eſt compos, diuiniſque ſe veſtibus ornatum videt, ignes ignibus cumulat, & deſideria deſiderijs inflammat, prioriſque viuendi rationis oblitus, noua rerum exordia adinuenire, in poſterum excogitabat, vt qui ſedulo ſtuderet, ne vllo pacto oſcitanter, parumque accurate ſe gereret ad ea temperanda, quæ tantopere expetebat, atque ita paulatim calore poſtmo ſuo extincto, confeſtim cæleſti gratia orbaretur. Caritatis enim ignis, deficiente paulatim vehementi piarum commentationum ſtudio, tepeſcit adeò, vt tandem aliquando extinguatur, caſſumque deſerat eum, qui ſe ante poſſidebat. Iam vero cum Dominum ipſum de paupertate ad diſcipulos diſſerentem audiret, neutiquam duas habere tunicas oportere eum, qui ad Euangelium ſequendum ſe accingeret, primum ſtolam abijcit, deinde alteram etiam tunicam vnica tantum contentus, quam ſufficere ſibi exiſtimabat. cumque rurſus auribus vſurparet illud Apoſtoli, quam ſpecioſi pedes euangelizantium pacem, ac bona, nudis pedibus incedere conſtituit. ad hæc cum egregia illa, ac ſupra naturæ vim Moyſis, Eliæ, atque adeò ipſius Chriſti ieiunia cognouiſſet, per integram hebdomadam, ſępe etiam per duas à cibo continenter abſtinere conitebatur. Quin & magni Antonij ſilētium B. Ephraem lacrymas, rurſus Sabbæ, Theodoſijque pugnas, atque certamina, quæ ciẽ gerere conſueuerant, omniumque deinceps Sanctorum Patrum præclara facinora, ac documenta virtutis imitari, ſumma ope

Hebdomadam vnam, duaſq. à cibo abſtinet.

34 contendebat in primis vero Eliæ 34 Iunioris vitam ſuſpiciebat, eius inſiſtere veſtigijs, quoad eius fieri poſſet, ſtudens, nihilque gratius, ac iucũdius ſibi poterat euenire, quam vt res præclare ab eo geſtas audiret, hinc librum, in quo eæ continebantur, aſſidue præ manibus habebat.

Verum enimverò hactenus ab ingenti deſiderio ſtimulati, ac ſanctis patrum iuſſis coacti dicere, ac literis mandare pro virili noſtra, alacri, libentique animo ſumus conniſi. In poſterum tamen cum immenſum mare nobis raijciẽdum videamus, ac profundiſſimam rerum labem, atque voraginẽ, vlterius progredi metu, ac timore perculſi præpedimur. Atque hoc ipſum eſt, quod ſub initium orationis noſtræ pertimeſcebam. Verumtamen ſanctiſſimi viri precibus ſubnixi, periculo nos rurſus committere non dubitamus. Igitur cum ea ita ſe haberent, ac magnos quotidie in virtutis via progreſſus faceret, boniſque ſpiritalibus partim iam potitus eſſet, partim ſe cumulandum olim crebris ad Deum precibus effundendis ſperaret, monaſterij Præfectus hominem ad ſe acciri iubet ac blanda, lenique oratione vtens, (illum enim ob ſummam vitæ ſanctimoniam magnoperè venerebatur) Philarete, inquit, cariſſime, (ſic enim poſt monaſticum habitum nominatus eſt) boum præfecturam ſuſcipias velim. hic vero, vt præ nimia verecundia, ac modeſtia erat, oculis in terram demiſſis, eos paullo erigens, ac ſumma cum lenitate, ac decora verecundia in ſenioris aſpectum conuertens (inerat enim in ſancti viri facie quædam ſuauitas, ac lepor, quæ eius virtutem ſatis omnibus indicabat) modeſte reſpondit; ego verò Pater venerande, cum in Dei, tuaſque manus animam tradiderim meam, qui fieri poteſt, vt in poſterum voluntatem habeam? iam enim te, poſt Deũ, ſicut animæ, ſic etiam vitæ meæ curatorem ac tutorem ab initio delegi; proinde recte intelligo, ad communem omnium iudicem Deum noſtrum, illo metuendo iudicij die, te potius pro anima mea rationem, quam à te Deus poſtulabit, redditurum: quare nihil eſt, cur tibi aduerſer, Pater, quidquid enim mihi mandaueris, prompto animo ſuſcipiam; hoc vnum à te contendens, vt tuis precibus ſubleues tenuitatem meam. id quod & ipſe, & omnium Monachorum collegiũ pollicitus eſt, cum hoc ſolemne ſit Cœnobitis.

Monaſterij armentis præficitur.

Illud præterea addidit magnus vir, ſcis, Pater verende, nouitium me eſſe, magnaque ex parte diſciplinarum expertem, ac niſi veſtris precationibus mihi opem afferatis nonnullum periculum ſit, ne dilanier ab eo qui tamquam leo rapit, ac rugit, faciliorèq; negotio deuorer, quam animalia in campis paſcentia a potentioribus belluis. neque vero, vt probe noſti, de leui negotio, ac rei parui momenti hic agitur, ſed de animæ ſalute, quæ ad præpotentis Dei imaginem eſt efformata, æterna, immortalis, interitus, materiæque omninò expers, vniuerſo mundo, & quidquid in eo eſt, longe pretioſior. at ille: ita eſt, inquit, ſed ego infinita, incomprehenſaque Dei miſericordia fretus, ſpero fore, vt ab omnibus inimici laqueis, atque inſidijs incolumis ſeruere, fili, ſi tamen ipſe etiam ſalutem tuam continenter curare numquam deſtiteris. nequaquam enim obedientiæ ſtudioſo ſatis eſt, ad virtutis perfectionem parandam, ſeniorjs ſui continua ad Deum precatio, niſi ipſe, quod in ſe eſt, afferre etiam conetur, vt hinc duplicem à Deo coronam referat. Cum enim interceſſoris vice fungatur ſenior, ad eos omni ope iuuandos, qui per obedientiam ad Deum aſcẽdere vehementer expetunt, ab eo certe ratio repoſcetur, qui eam reddere quidem parati ſſimus eſſe debet, ſed haud de omnibus omnino, ſic enim eſſet liberum illis arbitrium de medio tollere, neque præmium, aut ſupplicium ei rite obtingeret, cui vel maxime debetur, quod eſt à ratione valde alienum; verum partim ego, quippè qui animarum curam ſuſceperim, partim etiam qui vitia potuerunt euitare, ac virtutem adipiſci, cum naturalem operandi facultatem Deus illis attribuerit.

Qua pietate præfecturã boum ſuſcipiat, & obeat.

Vbi dicẽdi finem fecit ſenior, fratreſq;

eos

omnes in Dominicam cogi iuſſiſſet, ipſe etiam ingreditur; cumque 35 triſagium cũ omnibus inciperet, ac quinquageſimum pſalmum vtrinque ſimul recitaſſent; videte, inquit, fratres, (magnum virum illis indicans) hunc ante veſtrum omnium aſpectum bobus præficio. ille autem ad pedes ſenioris accidens, ſolum lacrymis irrigabat; omneſque, inquit, pro me ad Deum preces effunderetis, vellem. tunc ſinguli proclamant: Domine, miſerere. mox lacrymantibus adhuc oculis, hominem è terra ſuſtollunt, ac ſe mutuo amplexantes, &, vt ſit, ſalutantes, dimittunt, magna cum lætitia, laudes Deo concinentem. Is verò è monaſterio egrediens, illud Dauidis canere occœpit: Domine, probaſti me, & cognouiſti me. ſimul autem ad animalia propius acceſſit, eaque per prata ſibi cibum quæritantia conſpexit, mente, animoque mirum in modum inflammatus, manantibus affatim lacrymis: Qui paſcis Iſrael, intende; qui deducis velut ouem Ioſeph, rurſus cantabat. poſt paullo inde in tugurium proficiſcens, illud: quam pulchræ ſunt domus tuæ, Iacob, lacrymans memoria repetebat; ſed vt ad paſtores venit, eos blande mutuis amplexibus ſalutauit.

35 Qui pietati, præfectu ram boum ſuſcipiat, & obeat.

Atque iam prandij tempus aduenerat, appoſitaque menſa, cibum iam tum erant ſumpturi. primũ gratias Deo agentes, cõſuetaſque precationes vna proferẽtes, omnes, quæ parata erant, caſeum, ac butyrum comedunt. Sed diuinus Philaretus ſolo pane, & quibuſdam oleribus, quæ paſſim occurrerant, excerptis, naturæ neceſſitati indulgebat. ſecum enim ipſe ſtatuerat, iam tum cum hanc ſibi curam demandauit ſenior, nihil omnino ex huiuſcemodi rebus attingere, dum hoc munere fungeretur. quem morem non tum modo, ſed toto vitæ ſuæ tempore ſemper retinuit. neque horum precibus vnquam adduci potuit, vt aliquid huiuſmodi deguſtaret, quod gens illa ruſtica vehementer admirari, ac ſuſpicere ſolebat: qui, dicebãt, fieri poteſt, vt hic, cum iuuenis adhuc ſit, & in ipſo efferueſcẽtis ætatis flore, eo continentiæ, ac temperantiæ peruenerit, vt libidinum ſuarum habere modum ſciat? profecto quidem iſte nequaquam homo vulgaris eſt. quin egregiæ ſe olim virtutis, ac ſanctimoniæ virum omnibus oſtendet. ex eo tamquam patrem, ac rei pecuariæ principem, tum in virtutibus præceptorem, ac continentiæ ducem, rerumque ſuarum moderatorem, ſi quando aliquis à recto aberraret, & habebant, & reuerebantur. ea enim virtutis eſt vis, vt vel ab inimiciſſimo homine ſibi honorem, ac reuerentiam vindicet.

Philaretum paſtores oẽs vt patrẽ reuerentur.

Verùm ille quotidie ieiunare conſueuerat, ſemel ad nonam pane tantum, & gelidæ potione ſe reficiebat, quibus ſilueſtria etiam olera addebat: Porro exiſtimabat hanc ſibi demandatam prouinciam occaſionem fuiſſe, vt voti fieret compos ſui, nimirum vti quemadmodum veteres illi, ac ſancti viri, Moyſes inquam, & Elias, & qui poſt illos floruere, non ita temere, & quaſi fortuito, ſed ex induſtria, ſtudioſeque eremum coleret, ibique verſaretur. idque diuino factum conſilio ratus, immortales Deo gratias agebat, quod ſe aſſecutum videret, quod iam inde à puero tantopere cupiuiſſet, ac proin ſeniorem vehementer amabat, quod ei ſe muneri deſtinaſſet. ceterum illud admiratione dignum, quod vbi philoſophiam addiſcere, difficile omnino alijs videtur, quid enim cum re pecuaria philoſophia? id ipſum ibidem perfacile ſibi ducebat, ſolitariæ, ſecretæque ab alijs vitæ deſiderio vehementer incenſus, hinc mira animæ puritas, ac candor nulla ſcelerum, ac vitiorum colluuione contaminatus. eratque, vt cum diuiniſſimo vate loquar, tamquam lignum, quod plantatum eſt, ſecus decurſus aquarum, in lege Dei meditans die, ac nocte; aut tamquam pomum, vt Salomonis vtar verbis, inter ligna ſiluæ, diuinis perpetuo bene redolens virtutibus, precationis ſtudium numquam interrumpere, animi cogitationes perpurgare. latere vero maxime ſtudebat, vt iij, cum quibus verſabatur, nihil omnino de eius virtute, ac ſanctimonia ſubodorarentur; ſi forte euenire vmquam poteſt, vt lucerna minime omnibus luceat, maxime ijs, qui purgatos habent animi ſenſus.

Ieiunia eius quotidiana, et ſeueriſſima.

Aſſiduum orationis ſtudium.

Nec interea tamen rei pecuariæ curam negligebat, adeo vt bubulcis ipſis in labore, ac ſollicitudine nihil concederet, imo etiam longo interuallo anteiret; hiemis frigora, & æſtatis calores cõſtãter ferẽs, cũ per ſumma montiũ, ima vallium, riuos, fluuioſq; peragrare ei neceſſe eſſet, ad pabula pecori curanda. vbi cum glacie, ac gelu, cum niuibus, ac ventis noctu, diuque ſibi erat dimicãdum; nondum vt duceret vxores, (vt obiter quod de Patriarcha Iacob ſecundum literam refert ſacra hiſtoria, hic etiam attingamus) ſed vt actionem, & contemplationem, duo veræ ſapientiæ faſtigia, ſibi vendicaret, quod infirmum erat, conſolidans; quod ægrotum, ſanans; quod confractum, alligans; quod abiectum, reducẽs; interdum in mõtibus ſub dio, cum pecore, noctes integras, vigilare cogebatur; vt cetera interim illis cogitanda relinquamus, qui in eo genere non nihil ſunt verſati. Quod vero attinet ad exercitationis, virtutiſque ſtudium, in quo vſque ad ſanguinem fortiter pugnauit, ad cuius nam ex ſanctiſſimis illis patribus exemplum effictum, efformatumque oratione hic noſtra repræſentabimus?

Pugnas item eius, ac certamina quæ poterit oratio explicare, quæ lingua percenſere, quamuis præclariſſimo dicendi genere exornata? quis demum labores, ſudoreſque exſequi, quos forti ille, conſtantique animo, in virtute comparanda, diu, multumque pertulerit? vbi enim erat illi in ea præfectura lecti mollitudo? vbi cubilis ſplẽdor? vbi cataſtromatum, ceterorumque, quibus ſolum inſternitur, ornatus? cum eſſet vnica tantum tunica, ſiue indumento

Quis aſceti ca eius certamina explicet?

pro

pro his omnibus ſatis, ſuperque contentus, vbi balneorum illic deliciæ? vbi amicorum, ac neceſſariorum cõſuetudines, & alloquia? vbi panis exquiſite elaboratus? vbi celebres æquoris piſces? vbi oleum, ceteraque id genus, quibus epulæ condiuntur, quorum vix quidem nomen agnouerat? non autumnus, pomorũ pater, ſuas ibi vicea habebat, non vinum erat ad corporis vires refocillandas: non ſacra eloquia veteris, nouique teſtamenti illic audiret, aut pſalmodiæ ſonum, ſacroſque hymnos, ac cantus, quibus mœror, triſtitiaque animæ aliqua ex parte leniri, ac leuari ſolet; quod grauiſſimũ, moleſtiſſimumque malorum omnium, quæ ibi aderant, videbatur, niſi forte dicas, nihil horum indigum fuiſſe illum, qui Chriſtum, bonorum auctorem omnium, in ſe ſe habitantem contineret. Veruntamen nihil ex his ibi erat, ſed deſertus, vaſtuſque locus, ac ſqualidus ijs, qui ſecundum carnem viuere decreuerunt: ſed vt verius loquamur, hæc omnia ſuauiſſimę illi erant deliciæ, animi oblectamenta iucundiſſima, propter ſummam de futuris præmijs conceptam ſpem.

Neque vnam illic pugnam ſuſtinuit, ſed alteram priore minime inferiorem, imo dicam grauiorem, fortiter perferre neceſſe habuit. nam cum tot, tantoſque labores pro virtute exantlaſſet, ſudoreſque effudiſſet, ad noua iterum certamina vocatus deſcendit ſtrenuus athleta; demandata ei à ſeniore equorum præfectura, vna cum boum, quod ante habebat, miniſterio. Sed bono animo eſtote. non animũ deſpondit bonus gladiator, nequaquam inuictiſſimam eius conſtantiæ turrim labefecit nouum pugnæ genus, certaminiſque permutatio. potius enim animum, ac vireſque addidit, promptioremque ad dimicãdum reddidit, atque in hunc modum victor ex prioribus illis certaminibus eſt egreſſus. ac quis nos ſeparabit à caritate Chriſti? magna cum lætitia, cum Paulo dicebat. iam vero probe noſtis, qui ſubeundi labores, ſudoréſque effundendi, in agendo ad pabulandũ equos, in quibus præter efferam eorum naturam, numquam certus videri poteſt ordo. nam, & ſi ſuos ductores, duceſque habeant, aliud tamen habẽt incommodi. velocitate enim pedum valentes, neque facile ad paſtum ſe ſe agi ſinunt, nec vt melius dicam, poſſunt. ſic impetu quodam, nunc in altiſſimos montes feruntur, nunc per valles, locaque frigida diſcurrunt ad paſtionẽ; ſunt equi natura calidiſſimi, fintque feruidiſſimi, ac proinde ad ſuos appetitus vehementius, ac validius rapiuntur, quam cetera animantia.

In eorum itaque cura cum aliquod tempus cum magna tolerantia, ac fortitudine, ſe exercuiſſet; quoniam haud contentaneũ erat, hominem rationis, cognitioniſque diuinæ participem cum brutis ratione carentibus omnem ætatem exigere, ac ſupernæ ciuitatis ciuem omnis eſſe humanæ cõſuetudinis expertem, niſi forte haud quaquam his omnibus deſtitutum appellaueris, cui diuinis contemplationibus perfrueretur, neque deeſſent cæleſtes ſpiritus, qui hominem in laboribus ſubleuarent, ac placide conſolarentur; tandem in monaſterium reuocatur, haud ſine magna cæleſtis numinis prouidentia. Decebat enim, vti eremus à præclaris eius facinoribus non parum fuit illuſtrata, ita hoc continere eum, qui vniuerſo terrarum orbi lumen, ac decus eſſet allaturum. at vero quoniam monaſterij ſecimus mentionem, laborumque, quos in eo pertulit præclarus athleta, credite, totus commoueor, Auditores, ita vt lacrymas tenere non poſſim, cum vix apud me ſim, adeoque æſtuent præcordia, vt parũ abſit, quin amens, externatuſque videar. Sed oro vos pia, ac religioſa concio, ne me putetis ita temere, ac fortuito loqui, cum huiuſmodi verborum lenocinijs naturaliter delectari neſciam, neque vnquam didicerim. Verum & ipſa rei nouitas, vehementerque perturbatus animus pręgaudio, ac voluptate lacrymas ex oculis eliciunt, ipſumque athletam in arena fortiter dimicantem ob oculos ponunt, neque me ſinunt, omnino ſine motu, aliquid ex his, quæ ille geſſit, in memoriam reuocare. cum enim in ea, quæ ſupra ſe ſunt, inciderit animi meos, extra ſe magna cum admiratione rapitur.

Reuocatur e montibus in Monaſterium.

Sed vt eo reuertatur, vnde digreſſa fuerat oratio, relinquit montium altitudines, valles, ſpeluncas, ſaltus, rupium cauernas, ferarum conſuetudinem, ſerpentium ſocietatem, cum equis conuictum, ceteraque omnia, quę in ſolitudine reperiũtur, quodq. omnium eſt palmarium, & admiratione magnopere dignum, turbulentos animi motus, prauaſque libidines, ac perturbationes, cogitationum bella, ac ſeditiones, effrenem humanæ naturæ licentiam, ac denique quidquid praui, malique miſero, atq. infelici mortalium generi à principio euenit. quid vero pro his attulit, cum ad nos venit, ſingularis virtutis homo? magna enimuero, ac ſe, ſuiſque laboribus maxime digna. eſtote animis, Auditores, & aduertite. attulit, inquam, ſedatas animi perturbationes, cogitationes compoſitas, mentis tranquillitatem, morum diſciplinam, ſcelera, vitiaque omnia exterminata, atque profligata, ex quibus actio, ac contemplatio gignitur, quæ mira, egregiaque in eo extitere. Sed huc vſque proſpera vſi ſumus nauigatione, dum, Deo bene iuuante, res nobis bene cederet; ſed nunc difficultatibus, ac periculis vndique cingimur. inpoſterum ille nobis præſto ſit, redigatq; in memoriam, ac doceat quæ dicta à nobis oporteat, qui docet hominem ſcientiam, qui Deus eſt ante ſecula, & vniuerſorum Dominus, qui verba ſubminiſtrat verbis egentibus, ne in poſterum naufragium facientes, miſere pereamus. fertur enim orationis noſtræ nauigium non iam ad tutiſſimos portus, & ad ipſum pugnæ, certaminiſque finem, qui enim fieri poteſt, vt in pelago ipſo portus appareat? Sed per ſcopulos inacceſſos, latenteſque ſcopulos, per ſyrtes, ... ingratijs abripimur,

Quæ ſecũ bona é ſolitudine attulerit.

pimur, neque vlterius prouehi permittimur

Sed tu, ò verbum Dei, & Deus, ſic enim præſtat te appellare, ſapientia Dei, Patriq; conſubſtantialis, illiuſque ſignaculum, ac veriſſima imago, eiuſdemq; æternitatis figura, ac gloriæ ſplendor, fons, & vita, veraq. lux, his enim nominibus à nobis appellaris, cum his longe te maiorem eſſe intelligamus, neque, quamuis indigni ſimus, qui hoc præſtemus, qui tuus in homines eſt amor, iraſceris, aut indignaris, natura bonus, ac mitis; rora nobis miſerationum tuarum rorem, inſtilla in areſcentia noſtrum omnium corda è tuæ ſapientiæ abyſſis cognitionis guttulam, qui vel ſupra duriſſimas petras cum tibi libitum fuerit, ſeminare ſoleas, vberrimoſq. fructus de lapidibus capere: age iam, Chriſte optime, largire nobis Sancti tui Spiritus gratiam, paracletum, per quem & piſcatores diuina loquuntur, ac rudes, omniumque diſciplinarum expertes ſapientiam adinueniunt, & abſconditam Dei ſapientiam in myſterio loquuntur; mentem noſtram illuſtra, eamque tuæ gratiæ ſplendore tange, concita, inflamma, neruos eius contende, vias complana, linguam emunda, inſcitiæ vincula, quibus obligatur, exſolue, vt fluere poſſit oratio. Ita enim famulus tuus, ad finem vſque a nobis comendatus, te Deum ante omnia ſecula, ac verbum lætus, gratanſque glorioſum prædicabit.

Age vero quandoquidem à Deo, Deique laudatione exorſi iam ſumus, ſequitur nũc, vt dicamus, quid magnus Philaretus geſſerit, cum tot, tantiſque donis auctus, ornatuſque, ex monte in Monaſterium reuertit. Itaque vbi poſt tot præclara certamina, veluti alter vetus legiſlator, ex ſolitudine deſcendit, minime vero tabulas lapideas ferens, ſed optimas monaſtici inſtituti leges in corde deſcriptas geſtans, ſacro monaſterio redditur, tot, tantiſque bonis illud ditaturus. excepit hominem ingenti cum lætitia monaſterij Præfectus, eiuſque ſedulitatẽ ac diligentiam, in demandato miniſterio, ſummopere commendauit. veni, inquiens, fili cariſſime, quandoquidem tolerantia, tuaque obedientia ſuper omnes tui æquales hodierna luce enituit, diuque in belluarum præfectura deſudaſti, in poſterum te quietum reddere æquum eſt, iſtoque onere leuare. atque minime ille aduertebat ad maiores ſe eſſe, grauioreſque pugnas deſtinandum. Iam enim, inquit optime noui, quid illic rerum geſſeris, nihilq; me latet. quamque præclare tecum ſit agendum; res à te geſtæ mihi ſunt teſtes laudatiſſimi. tu vero interim tamquam aurum probatus es, & tamquam argẽtum elaboratum illuſtratus, atq. inſtar lapidis pretioſi omnibus oſtẽſus

Ad hortos excolendos deſtinatur.

Tum digito locum quemdam oſtẽdens, ille, inquit, locus, qui nobis è regione eſt, neque longius abeſt à monaſterio, quam quo lapidem aliquis torqueret, aquis maxime abundans, ac nonnulla adhuc ſeruans veſtigia antiqui cucumerarij, ſed totus dumis, ac virgultis ſilueſcens. illuc igitur te confer, inquit, & lutum, voraginemq; omnem cum expurgaueris, tuguriumq; tibi cõſtruxeris, locum redde omni olerum genere conſitum, quæ fratribus vſui eſſe poſſint. ibi ille, vnicum obedientiæ receptaculum, qui numquam repugnare, obſiſtereq. didicerat, ſeniorem, vt conſueuerant, reuerenter ſalutans, ad demandatam ſibi prouinciam capeſſendam, forti, magnoque animo proficiſcitur. ac ligonem accipiens, ceteraque huiuſmodi ruſtica inſtrumenta, quibus terra frangitur, ac cœno, virgultiſque omnibus locum expurgans, ſtatim hortum facit omnibus oleribus conſitum, paruamq. ſibi caſam, in qua habitaret, figit. ſed quod paullo ante per quamdam allegoriam pelagus, ſyrtes, ſcopulos, dicebamus, ab his tamquã ab exemplis, ac figuris in ipſam rerum nudam veritatem iam peruenimus ſed bono animo ſumus, neque quidquam pertimeſcimus, cum prope adſit gubernator, qui imbecillitati noſtræ opem afferat, dirigatque noſtræ orationis curſum.

Itaque tugurium ibi cum poſuiſſet, cœpit varia olerum genera, ac nonnullas etiam ſtirpes, ac fructus percipiendos ſerere, hortumque accurate, diligenterque curare; ſi liceat tamen horti præfectum, olitoremq; eum dicere, qui omnis virtutis, cultor, ornatorque ſit. igitur cum eo loci verſaretur, ac laboraret, binas ſuſtinens pugnas, ac certamina, illud conſilij cœpit vir profecto ſapiens, ac ſapientum omnium, vt ego exiſtimo, ſapientiſſimus. mirum enim quam veloces ſunt puræ mentes ad boni, honeſtique indagationem; nempe per totum vitæ ſuæ curſum, quantum in ſe eſſet, eam viuendi rationem inſtituere, quæ hominibus quidẽ obſcura, occultaq; eſſet, ſed vni Deo cognita, eiuſq. oculis maxime digna. Etenim probe norat, qui à multis gloriam expeteret, eumdem à Dei gloria longe aberrare. atque id iure quidem optimo. inaudierat enim à Domino dicente: neſciat ſiniſtra, quid faciat dextera. proinde cum ad Deum oraret, à nemine vmquam mortali ſe conſpici omninò ſinebat, nec plurimum, dum quieſceret. neque verò eius tugurium præſertim interdiu quis occluſum vidit, ne ſuſpicandi anſam daret, domum orationis, orationi vacare.

Aſperrima D. Philareti victus ratio.

Porro ea erat victus ratio, vt quotidie ad nonã, vt ſibi videbatur, cibo ſe reficeret; atque is erant conciſa quædã olera agreſtia. ſed laute, opipareq; obſonabatur, cum ſal comeſſet. Rurſum ſecum ipſe ſtatuit, nihil omninò ex oleribus, quæ ipſe coleret, hortuſq; ferret, vmquã ſe guſtaturum, quod ad vitæ ſuæ exitum vir maſculæ virtutis generoſe, conſtanterq. in multa fortitudine, ac tolerãtia ſeruauit. potus perpetuo erat ei aqua interdũ vini aliquid ſumebat, idq. reor propter eos, qui ſe arbitrarẽtur, ac viderẽt: piſcis vero valde parum, cum ſcilicet latere non poſſet, inuitus attingebat. Ceterum lac, butyrum, caſeum, ex quo rei pecuariæ præfectus eſt, ijs, qui veſci vellent, condonauit. ſed veſtis, quæ nuda corporis mem-

Horridum indumentũ

membra cooperiret, ex paleis erat, inſtar
craſſioris ſportæ contexta, loculi ſpeciem
ad amuſſim referens; his cannabus intext.
aſperam, horridamque reddebat. hæc ſu-
plebat neceſſariam indumenti vicem. cu-
bile in nuda, ſimplicique humo iacebat, a-
perioribus quibuſdam ramis ſtratum, ac fœ-
no, paleiſque ſuperiectum, leuiter tamen,
nè cubandi ratio ab illis, qui eo penetrarét
perſpiceretur. lapis, iſque etiam fœno tectus
erat ei pro ceruicali, ſed cuiuſuis operimen
ti vices ſimplex veſtis, ex ſetis texta, obibat;
ex fœno etiam erat velum, quo caput te-
gebat. item ex paleis calceamenta, quæ in-
ſtar cuiuſdam crepidæ ſibi aptauerat.

Porro fortunatum illud, ac ſempiterna
memoria dignum tugurium cunctis bonis,
quæ in mundo conſpiciuntur, abundabat, q
his omnibus careret, vnum hunc ſolum, ac
diuinum theſaurum in ſe continés, ac clau-
dens. erat verò in horti cultura aſſiduus. fu-
ne, ſeu catena cingebatur more veterum

Fune, et catena præcingebatur.

Patrum, ſed minime neceſſaria ad torpo-
rem, ac ſegnitiem excutiendam, cogitatio-
numq. elationem reprimendam. ſi fas eſt
tamen dicere, cogitationes humanas in
Angelo reperiri; an vtraq. rectius appella-
re additamenta minime neceſſaria, ad in-
terruptum, aſſiduumq. quo Deum arde-
bat, ſtudium. formam, vt aliquis loquere-
tur, exemplarq. ſicuti in rebus alijs omni-
bus, ita in hac ſe præbens, qui ita minime
degerent, vt vel per eius facta docerentur,
ne iners, ac remiſſum vitæ genus traduce-
rent. Animi ſenſus, ſi quiſquam alius hu-

Animo demiſſus, silentij tenaciſſimus.

miles, ac demiſſos habebat. ſilentij vero
adeo tenax erat, vt neq. a domeſticis, ac fa-
miliaribus, cum quibus verſabatur, conue-
niri poſſet idq. vehementer omnes admi-
rarentur. Nouerat enim miræ virtutis ho-
mo, accurateque didicerat, in multiloquio,
vt ſapientiſſimus Salomon ait, non deeſſe
peccatum, linguæq. lapſus frequentiores
eſſe, grauioremq. ruinam afferre, quam qui
ex altiſſima aliqua ſpecula præcipites rue-
rent quippe in ijs corpus, interitui obno-
xium, lædi ſolet; in illis verò animus, qui à
concretione materiæ liber eſt, & immor-
talis. ſed enim pauca loquebatur, eaq. ſatis
diu, multumque ſecum cogitata.

Illud vero dictitabat, abſurdum eſſe, mo
nachum ſuperbia efferri, qui ſe, ſuamq. ve-
36 ſtiendi rationem intueatur. quid 36 enim
dicebat pallium eſt, niſi fletus? quia anala-
37 bus, 37 niſi crucis effigies, quid cucullium
niſi cadaueris in ſepulchro conditi formam
præfert? quid porro detonſa coma, caput-
que raſum aliud ſignificet, quam rerum om
nium, quæ in mundo ſunt, ſpoliationem,
atque contemptum? & de illis, qui pacatū,
quietumque viuendi genus delegiſſent, di-
cebat; nihil curare eos debere fluxa, cadu-
caque, quæ infra lunam ſunt, nè cum re ip-
ſa, ſimul etiam nomen amitterent. de mo-
nachis verò, qui intempeſtiue, ac ſine cauſ-
ſa temere per orbem vagarentur, ac circú-
irent, cauendum ijs ſummopere, dicebat,
ne longe ab ouili aberrarent, cum multæ
ſint feræ nobis interitum aſſidue meditan-
tes, ac molientes. ipſis præterea, qui in ſpi-
ritualem agonem ſe coniecissent, nè abie-
cto, paruoque animo eſſent, ſed in labori-
bus, ac concertationibus, ad finem vſq. co-
ſtanter perſiſterent, ac permanerent, exſpe-
ctantes Dei miſericordiam, in caritate Chri
ſti, ac ſpiritualibus viſceribus ſuadebat. ac-
cedentibus vero ad ſe obedientiæ cultori-
bus, quid, inquit, vos athletæ petitis, qui
voluntates veſtras, tamquam ſanguinem
quotidie effunditis?

Nec verò, qui in ſeculo verſarentur, ſuis
mellitis adhortationibus, ſuoque magiſte-
rio, in virtutis viam dirigere omittebat;
monens, temperantiam enixe vt curarent,
ac continentiam, & virtutum omnium al-
tricem eleemoſynam. Iuuenibus item præ-
cipere ſolebat, bona rerum initia haberét
vti melior inde finis cóſequeretur. cui enim
minime eſt laudabile principium, totum
quod deinceps fiet, deſpicatum, contemp-
tumq. fore. Senioribus, ac prouectæ ætatis
hominibus, modeſto, demiſſoq. animo eſ-
ſent, nè indignatum ſibi dominum ſentirét
qui enim mortificata membra habent, ac
robur, corporiſque vim fractam, ac debili-
tatam, abſonum videri eoſdem eſſe animi
perturbationibus, prauiſq. libidinibus va-
lentes. Mulieres monebat, propriæ eſſent
imbecillitatis memores, & quæ vel ipſos vi-
ros maxime dedecent, à petulantia, impu-
dentiaque abhorrerent; præcipue in collo-
quijs, hominumq. conuentibus, ac conſue-
tudinibus, maxime verò a licentia, liberta-
teque, riſu, & cachinnis admixta. earum or
natum eſſe taciturnitatem, ac pudicitiam.
ijs autem, quibus cum miſere ageretur, ge-
neroſe perferenda eſſe aduenientia mala,
propter futurorum bonorum ſpem, cum hu
manis in rebus nihil ſit perpetuo ſtabile, ac
firmum, ſed caducum, ac mutabile. lapſis
præterea, vt omnem ſpem in Deum, eiuſq.
miſericordia poſitam habere, & vere, ſince-
reque peccata deteſtari, ſeq; ad Deum con
uertere, quam maxime poſſent, ſtuderent.
nè flagitijs vos, inquiens, coopertos mors
deprehédés, reos æternis addicat ſupplicijs

Ad hæc omnes monebat, futuri iudicij
eſſent memores, ac in cæleſtia, incompre-
henſaq; bona magno amore inflammati.
eos auté, qui ſuis orbati eſſent, nè luctu ſe,
ac mœrore conficerent; vt ceteri qui nullā
ſpem habent de reſurrectione. quid enim
dicebat, magis contra ius, faſq; eſſe poſſit,
quam mortuis poſthabitis, viuos deplorare
ac queri? viuunt enim quotquot ad Deum
cum fide commigrarunt; mortuos vero fi-
dei lumine deſtitutos vocabat, vt qui Deū
minime norint. Qui vero calamitatibus
ærumniſq; eſſent miſere afflicti, eos bono,
æquoq; animo eſſe iubebat vehemēterque
gaudere, præcipue ſi hi ceteros pietate præ
ſtarent. eſtote, inquiens, ſanctorum viro-
rum imitatores, æmulique eorum magna-
nimitatis. iſti enim in calamitatibus, ad-
uerſiſque fortunæ caſibus, magna læti-
tia cumulabantur, venturam ſibi à

Deo remunerationem animo præcipientes. Nec his tantum finibus eius adhortatio claudebatur, ſed ad principes atque optimates protendebatur; modeſtos eos eſſe debere, neque ſuperbos ſpiritus habere, ſed vniuerſorum conditorem, ac dominum ſe longe maiorem, ac potentiorem cogitarent, ac ducerent. ad hæc clementes, benigneque in pauperes eſſent, alieniſque malis miſericordia mouerentur. ex tot tantiſque donis, quæ à præpotenti Deo accepiſſent.

Qui verò è peccatorum cœno ſe eripere, ac reſpicere in animo haberent, ijs timorem Dei maxime accommodatum eſſe dicebat; animique ſummiſſionem, ad extremum vſque vitæ ſpiritum ijſdem valde conſentaneam, neque vllo vnquam tempore ſeiungendam. Sacerdotibus verò, ſacriſque ordinibus initiatis, vitam ducerent nullis reprehenſionibus obnoxiam; ſuis vt moribus, virtutiſque documentis, alios ad eamdem vitæ ſanctimoniam pertraherent. ſolet enim plerumque populus ad principum mores ſe accommodare, ſimiliſque effici. de virginitate, ac coniugio nullas niſi voluntatis terminos, atque leges ponebat; & quomodo ſeruanda eſſent, docebat. illud verò præ ceteris omnibus ſuadebat, vt vnũ Deũ in tribus perſonis colerẽt atq. adorarẽt, ac Sanctorũ Patrũ decretis, ac ſententijs inſiſterent, atque adhæreſcerent, nec noui aliquid de ijs, quæ ad fidem pertinerent, vlla vnquam ratione inueherent. Ceterum eius oratio ſuauis erat, ac diuino quodam ſale reſperſa, ac condita, cæleſtibuſque gratijs ſtillans, in omnes lenis ac mitis. at verò in eos, qui peccaſſent quidem, ſed reſipiſcere, ac pœnitentiam agere minime curarent, caſuque, ac temere vitam ducerent, aſperiorem ſe, ac ſeueriorem præbebat.

Quis fuerit eius ſermo.

Porrò eius ſpeciem, ac vultum non humanum, ſed Angelicum diceres, vt ex hoc etiam quemadmodum ex rebus geſtis, qui illum minime cognouerunt, homo ſanctiſſimus innoteſcat. erat vultu oblongo, ac ſubnigro: in eo veſtigia quædã acutiſſimi morbi, qui illum, tenera adhuc ætate, grauiter pertentauerat. colore item pallido, propter duram, aſperamque viuendi rationem: naſus honeſtus, ſupercilia decora, oculi aliquanto cærulei. barba modice prolixa, corpus tenue, ac gracile, ſtatura breuis ſicuti Paulum diceres, quemadmodum conſcripta hiſtoria de eo nos docet. tardus ad loquendum, velox ad audiendum, mente ſemper in ſe collecta, & à ſenſibus abſtracta, manſuetus vt nihil ſupra, maximeque ab iracundia alienus; contentiones, concertationeſque verborum, ac litigia, neſciebat quidem, ſeu vt verius loquar, renuebat. ſæpenumero accidit, vti cum ad quotidianam victus ſibi præſcriptam rationem capiendam, in monaſterium veniret, neque promus tẽpore diſtribuere poſſet, aut eius patientiam vellet periclitari, vt in his plerumque fieri ſolet, inanis domum, ne verbum quidem addens, repedabat. In hunc modum ſemel, iterum, ac tertio cum iret, fruſtratuſque reuertens, ſine ullo prorſus cibi ſubſidio, magna cum patiẽtia remanebat. quippe decreuerat ſanctus vir, nihil interim ſe comeſturum, dum panis ſibi ſtata portio redderetur, idque diu conſtanter faciens forti animo ferebat. ſiquis illum afficeret contumelijs, ſumma lætitia replebatur: ſi conuicijs, ac maledictis inſectaretur, ei beneprecabatur, beneque dicebat. rurſus Deo gratias agebat, cum contemni ſe ab alijs, odioſumq. haberi ſentiret. enixe Deũ optimum pro ijs orabat, qui ſe tentare voluiſſent, diuinorum præceptorum cuſtos accuratiſſimus, ac ſeruantiſſimus.

Quæ eius ſpecies. & corporis habitus.

Præſertim mira eius patientia.

Agite verò & illud de magno hoc homine videamus; aſſidue in horto verſabatur, ſuaq; in cellula morabatur, cumq. via quædam eſſet, quæ illuc duceret, hinc fiebat, vt viatores eſſent non pauci (neq. enim longe diſtabant vici) quos ille humaniter accipiebat appoſitis oleribus, quæ hortus ferebat, ac pane quem ad famem tolerandam ſibi à monaſterio acceperat, cũ veteris Abrahæ exemplo, nutibus quibuſdam, ac ſubmiſſa voce, ad exiguum illud hoſpitium eos inuitaſſet, atq. impuliſſet. quod, vt paullo ante diximus, ſemper patens, apertumq. videbatur. cum duo hac in re prudenter præſtaret alterum quidem, quod admiratione ſane dignum eſt, imitans priſcos illos Patriarchas, Abraham, inquam, Lot, atq. Iob Sanctiſſimum, quibus pauperes, atq. egeni maximæ curæ erant. ille enim in quercu Mambre aſſidens, viatoreſq. humaniſſime apud ſe diuertere compellens, laute, liberaliterq. accipiebat: hic verò ad portam ciuitatis ſedens prætereuntes inuitabat, ſuamq. domũ inire cogens. ipſe etiam hoſpites benigne, honeſteq. habebat. tertius autem, mea, dicebat, ianua cuicumq. homini patet. Itaq. Sanctorum Patrum morem erga pauperes imitans, ſimilem ſe illis præbebat. Alterum verò, ne quis illum, quod ſæpe euenire ſolet, diuinæ orationi continenter vacare ſuſpicaretur. quæ res illi proſpere cedebat, atq. id & nos ipſi nouimus, & ab alijs audiuimus.

Caritas in omnes.

Quos verò clam homo pientiſſimus labores tulerit, quæq. præclara facinora ediderit hic tandiu cõmoratus, ea profecto omnes latẽt. ipſe ſolus, qui occulta ignotaq. cognoſcit, atq. intuetur, pernouit Deus. ex quorũ numero, hoc vnum ſolum, idq. ſapiẽtiſſima Dei Opt. Max. prouidẽtia factum reor, nè ille omninò in tenebris deliteſceret, qui luce, ac ſplẽdore eſſet maxime dignus; verum tamẽ hoc vnum ex occultis, obſcuriſq. eius facinoribus, quidam de nocte aduertit, cum eximiæ virtutis homo ex monaſterio rediret. quod illuſtre eſt, nouumq. pugnæ genus. flumius inter hortũ, ac monaſteriũ præterfluit, perpetuo, maximeq. frigidus, nõ hyemo tantũ, ſed æſtiuis etiã caloribus, adeò vt ſoleat cõgelare. in eũ nudus pectore tenus ille ſe cõiecit, ibiq. totã noctẽ ſub dio cũ gelidæ frigore dimicauit; occulta etiam animo certamina decernẽs. cũ igitur latere mini-

Nudus in gelido flumine pernoctat.

me poſſet, in ipſo cōflictu, dephēſus eſt. minime quidē ſtās corpore erecto; quippe è vi q̄ ſibi inferebat, generoſ' athleta, feſſus iā erat, eque gelu pene obriguerat; ſed ad fluminis ripam, ſine omni voce, parumq; re ſpiritus ducens, proſtratus iacebat, quod ita eſſe ij facile crediderint, qui frigoris vim aliquando ſunt experti. hoc ille cum vidiſſet, hominem aliquāto ſublimem rapit, nec longe à ripa collocat. is à ſancto viro exoratus eſt, ne cui vmquam, quod vidiſſet, aperiret, dum ipſe vita, & communi ſpiritu frueretur. qui quidem, tum diuinitus ſibi id oſtenſum eſſe ratus, tum quod ita ille ſibi mandauiſſet, intimis cordis penetralibus rem fideliter texit, atque ſeruauit. atque hoc, vt diximus, ita ſe habuit.

Quam pie ad ſynaxim accederet.

Verum ſingulis Dominicis diebus ad fratrum ſynaxim vir omnino modeſto, demiſſoque animo cum abiret in poſtremū omnium locum ſeorſum ab alijs ſecedebat, in ſe collectus: ſolus ſolum Deum familiariter alloquens, atque appellans, oculis in terram demiſſis, capiteque maxime inclinato, tamquam alicuius criminis reus, conſpectus, ſermoneſque omnium prorſus fugiens; neque enim ſibi expedire, aut decere exiſtimabat, cum Deo, ac mortalibus ſimul colloqui, ac verſari.

Canoni, & Diuini Officij intereſſet.

Porro immotus penitus, firmiſque pedibus ſolo adhærebat, perinde ac clauis eſſent affixi, dum ſolennis ſacri officij canon abſolueretur. animum in tremendo, metuendoque Dei throno ſemper collocatum habebat, ſplendorem inde, ac lumen hauriens, diuiniſque mentis exceſſibus perpetuo fruens. Dei, ac Domini noſtri Seruatoris verba ſūmopere verebatur, eaque audiendi magno ſemper ſtudio efferebatur, proin ſacroſanctum Euangelium ſæpe præ manibus geſtans, attente, accurateq; peruolutabat. in eo diuini verbi incarnationem præ ceteris, magno cum animi ſenſu, atque admiratione, ſuſpiciebat.

Igitur cum ita vixiſſet, ac vitam ſuam inſtituiſſet, vt omnibus, qui noſtra ætate ſunt, antecelleret, bonumque certamen, vt Diuus Paulus ait, certaſſet, ac fidem ſeruaſſet, nouit in reliquo, poſt habita hac ærumnoſa terra, ad optatos Dei ſui amplexus commigrare. at vero quandoquidem eius commigrationem audiſtis, orationem ipſam veluti iam in portum appulſam videtis. At vero, & ſi probe intelligo, neminem ex vobis eſſe, Auditores, qui in dubium vocare audeat, quæ hactenus recenſuimus, tamen de præmijs certatoris fortaſſe aliquis dubitauerit. quid autem cauſſæ eſt, cur miracula ſanctis viris tributa cum ſint, velut quoddam, & ſi leue præmium, aut quaſi pignus, & arrhabonem cæleſtis beatitudinis, tam inuſitatum, atque incomparabile vitæ genus nullis ſignorum radijs, quæ alios viros ſanctitate conſpicuos diuina virtute patraſſe nouimus, effulſerit, atque enituerit? ſed æquis animis eſtote, Auditores, ac pauliſper expectate, & audietis poſt eius dormitionem, mira magnum hunc hominem effeciſſe, ſi forte nihil eiuſmodi ille dum viueret, edidit. cum abiectioni, ſuique ipſius deſpicientiæ, ac gloriæ contemtui, ſicut in rebus alijs, ita in hac perpetuo ſtuduerit. idque cæleſti conſilio, ſingularique prudentia feciſſe reor, vt qui vellet nos exercere, & ad patientiam adhortari, quicumque in comparanda virtute, ac pietate deſudaremus, vt ſi quando ad virtutis apicem fuerimus euecti, neque his ornamentis frui videamur, neutiquam ægre feramus, aut mœrore nos conficiamus, quaſi re aliqua magni momenti, ſummeq; neceſſaria orbati.

Cur nullis miraculis viuens effulſerit.

Reddi etiam alia ratio poteſt, quæ à vulgi ſenſu ſit longe ſecreta, atque aliena, quam adhibito nobis exemplo, ab ipſa rerum natura deprompto, rudioribus palam facere, pro virili noſtra conabimur, quæ fortaſſe non longe abeſt à noſtro propoſito. primo planta gignitur, poſt ſurculi, ſiue ſtolones, ſequuntur flores (vt etiam à plantis exempla mutuemus) poſtremo fructus. eſt porro ſua exercitatio, ac diuina quædam probatio virtutis cultoribus, vti de illis periculum fiat, quinam ſint. Miracula enim, atque diuinæ virtutes, quæ in ſanctis viris eluxere, certe nihil aliud ſunt, quam donum a Deo ipſis impenſum, vt illum ardentius ament, ac venerentur, pro vt temporis ratio, atque opportunitas petit. veruntamen vel qui indigent vel qui accipiunt, aut imposterum ſunt accepturi, ſciant à Deo ſibi gratis impertiri. Quod ſi nonnulli ex maioribus noſtris, ſub ipſum exercitationis initium, atque adeo toto vitæ curſu, ſigna quædam admirabilia, ac magnas virtutes patraſſe videntur; nihil eſt cur admiremini, cum, vt ſupra eſt a nobis dictum, ſua natura Dei donum omnino ſit, non magis eorum, qui indigent, quam qui accipiunt cauſſa elargitum. itaque qui eo donati ſunt, donum ſe exiſtiment habere, vt hinc donatori fructus ferentes, ad virtutis ſtudium magis, ac magis incumbant. atque id fortaſſe ab ijs petebat donator, cum illud daret. At vero ſi nonnulli ex ſanctis viris, neque in hac lucis vſura, nec poſtquam naturæ conceſſerunt, eo munere claruere, primum hac in re animaduertendū eſt, minime quidem eos hac de cauſſa virtutem coluiſſe: hoc enim neque decorū eſt, ac potius vanum; ſed propter ſpem futurorum bonorum, ſempiternamq; beatitudinem, quam in cæleſti regno, bonis paratam eſſe ſcirent. ad hæc propter eos, qui pro virtute ad tempus ſtrenue certant, atque contendunt. qui cum toto vitæ ſpatio, in omni virtutum genere, ſe exercuerint, neque ſe dignos viderint, qui eo munere à Deo impertirentur, veluti ad diuinum exemplar aſpectantes, ſe magis impoſterum demittunt, ac labores, quos in virtute pertulerint, inde conſolantur.

Sed

Digitized by Google

Aſcetica viti fractus ægrotat.

Sed vt à Sanctis ad ſanctum hunc virum, & à gloria ad gloriam oratio noſtra conuertatur, cum magnus vir paullulum ægrotaſſet, omneſque corporis vires labefactæ deficerent, nec, vtpote mortalis, noſtræq. naturæ particeps, poſſet amplius morbo reſiſtere, quamquam vitam homine maiorem hic in terrarum orbe exegiſſet, poſtratus in nudo ſolo, quod cubilis ſibi vicē obibat, haud quaquam virtutis oblitus, canēdo conſuetas Deo preces, forti, magnoque animoque effundebat. id vbi ex fratribus aliquot reſciſcunt, hominem inuiſunt. quem grauiter morbo laborantem videntes, nec adeſſe qui neceſſaria miniſtraret; precibus ab eo contendunt, ſurgeret à ſolo, & in monaſterium cum ipſis veniret: tum ille, qui in omnibus optimum ſemper exemplar ac virtutis formam ſe præbuiſſet, paullo ſe erigens, libentiſſime fratribus paruit, iiſque aliquanto ſubleuatus in monaſterium init: oportebat enim, cum veluti illius germen eſſet, ac ſpiritualis alumnus, atqueadeò diuina victima, non longe, peregreque vlla ratione finem vitæ ſuæ concludere. nam & ſi haud maiorem certaminum partem ibidem obiuit, eorum tamen fructus, actus, ac veluti quoddam diuinorum bonorum pondus, diuinumque theſaurum, huc poſtremo afferens, eodem loci à laboribus ſuis requieuit.

In Monaſt. deducitur.

Iam verò in quadam illum cella collocātes, nihilque periculi in præſentia ſuſpicantes, quod hilarem, ac ſpiritu viuidum cernerent, ſinguli domum ſuam reuertuntur, ſolum virum ſanctiſſimum deſerentes; ſi tamen ille ſolus eſt, qui Deum habeat ſe alloquentem, ac conſolantem: ipſe vero totā noctem, cum omne laudationis genus Deo perſoluiſſet, ſub auroram oculos, mentēq. ſpiritu ſanus, ac valens in eum, quo ante animo perfruebatur, intendens, ac tandem illud proferens: in manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum, magna cum voluptate, atque incredibili gaudio, hilari, lætoque aſpectu, diuina, incomprehenſaque præmia præcipienti ſimilis, beatam illam, cæleſtibuſque mentibus venerandā animam efflauit. quam cæleſtes Angelorū chori reuerenter ſuſcipientes, magnaque cum admiratione amplexati, eamque comitantes, omnium conditori Deo, honorificentiſſime, magnaque cum gloria, tamquam diuinum quoddam, atque ornatiſſimum donum obtulere. qui profectò illam accipiens, inter præclaros Sanctorum virorum, qui iam inde vſque à mundi incunabulis fuerunt, ordines adſcribit; vbi lætantium omnium eſt habitatio, vbi gaudiū & exſultatio, vbi eſt cæleſte regnum; vt laborum fructus, ac præmium cum iis, qui beate, feliciterque illic viuunt perciperet ampliſſimum. Vir plane in parendo illuſtris, in miniſteriis obeundis præclarus, in exercitationibus, atqueadeo in ipſis vſque ad ſanguinem concertationibus homo ſane admirabilis, atque conſpicuus, cum 38 quinquageſimum ætatis ſuæ annum ageret.

Sub Aurorā lætus moritur.

38 Natus annis L.

Sed mane vbi illum Monachi mortuum iam, ac ſine ſpiritu vident, ore, oculiſque, ac manibus ad maieſtatem, ſplendoremq. regium rite, honeſteque compoſitis, accenſis cereis, ac iuſta perſoluentes, aliis comitantibus, præcurrentibus aliis, cum hymnis ac pſalmodia, in lectulo iacentem, ante Eccleſiam, efferunt. is enim eſt iis ritus, & canon antiquiſſimus, conſuetoque Miſſæ ſacrificio ſecundum Eccleſiaſticam de vita functis conſtitutionem, pro eo peracto, ad tumulum ferentes, rite, honorificeque ibidem illum condidere. ſed pro, Chriſte, rem miram: ex ſanctiſſimo, ac beatiſſimo corpore odor quidam ſuauiſſimus, qui omne odoramentorum genus ſuperaret, exhalare viſus eſt. vt hinc præclara eius facinora, ac certamina, quæ ille etiam omnes geſſerat, omnibus fierent conſpicua. Verumtamen neque id quidem animum aduertere voluerunt, in occulta, obſcuraque virtutis illius potius intuentes; quare lacera, pannoſaque eius veſtimenta, tamquam nulli vſui accommodata, quæ tum erat eorum opinio, cum haberent, quadam in pertica, per ſummā negligentiam, ſuſpenderunt, ea penitus ex animo, memoriaque delentes.

Odor ſuauiſſimus ex ei° corpore exhalat.

Et iam duorum annorum ſpatium præterierat cum lux quædam è cælo, o rem admiratione dignam, diuino tumulo effulgens, præclariſſimum orbis terrarum ſolē ſub terra adhuc latentem nunciat. atque ii, qui tam nouum, ac præter naturæ ordinē miraculum viderunt, animo conſternati hæſerunt (neque enim ſemel, aut iterum, ſed ſæpe, nocte intempeſta, ſuperne illabens illis videbatur) cum rerum diuinarum eſſent rudes, atque inexperti, neque eam, vt diximus, ſanctitatis opinionem ii de magno hoc homine haberent, de re coniecturam facere nullo pacto valebant. Verum enimvero Deus mirabilium effector, iuſtorumque adiutor præſentiſſimus, famulum ſuum multo pluris cum duceret, hac ratione iis, qui illum ignorarent, conſpicuum facere voluit. Mulier quædam ex propinquis oppidis, è quadam cerebri diſtillatione, corporis oculos amiſerat. ea ad ſepulchrum diuini, de quo mentionem fecimus, Eliæ, quem ad diſcrimen veteris illius, qui curru eſt in paradiſum translatus, Iuniorē perbelle oratio appellauit, ſanitatem impetratura confugit, cum & in vita, & poſt mortem miraculis clarus exſtiterit Pater Sanctiſſimus. cum autem illa diu ibidē ſubſtitiſſet, nullum morbi leuamen ſentiebat, tem ſane quam grauiter, moleſteque ferēs ecce tibi diuina illi quædam viſio offertur. Videbatur enim ſibi videre diuinum illum, ac mirabilium rerum patratorem Eliam; quid, inquit, ſine vllo fructu hic immoraris, magnoque cum periculo vigiliis te cōficis? age iam exſurge, & ad D. Philareti ſepulchrum vbi conceſſeris, ſanitatis recte compos efficieris, illa è viſu perterrefacta, neque enim adhuc ſcire poterat, vera nè eſſent, quæ ſanctus vir ſibi paullo ante memoraſſet, quandoquidem nullum Philaretum,

Supra ſepulchrum lux è cælo effulget.

tum,

tum, ſanctorũ virorum numero adſcriptõ, eo loco eſſe exiſtimabat.

Poſtquam vero nõ ſemel, ſed tertio iam eadem ſibi viſio eſt oblata, ac ſancti viri iuſſa vehementius eam vrgere cœperunt, ingens timor, ac pauor mulieris animum inceſſit, eque metu, ac terrore excitata, ſtupenti ſimilis, quicumque ſibi obuiam irẽt, rogabat; & quis, inquit, ex ſanctorum numero Philaretus nomine, mihi quidem minime notus, vobis autem cognitiſſimus, hoc tractu colitur? tum ij nouitatem etiã nominis admirantes, ſe hominem neſcire omnino, teſtificabantur. illa vero omni ope, ac ſubſidio deſtituta, animo hærere, neque quid inceptaret, quidue conſilij caperet in tanta re, videbat. cum vero iam lucescere inciperet, (ſtudebat enim vniuerſorum Dominus, ſeruum ſuum omnibus, qui illum ignorarent, quamprimum aperire, atque illuſtrem facere) cum Monachi de more, ad ſacros hymnos decantandos, in templo eſſent coacti, in medio adſtans muliercula cœpit ſingulos cum lacrymis, ac fletu orare, atque obſecrare; ecquid Philaretum virum ſanctiſſimum aliquis noſſet; ſimul totam rei, ac viſionis ſeriem ediſſerens. at hi perculſi etiam nouitate nominis, ignorare ſe, quis, aut qualis eſſet iſte vir ſanctus, quem diceret, mulieri profitebantur. verum ex ipſis neſcio quis, qui diuinum ſplendorem in ſepulchrũ illabi perſpexerat, manus, & caput quatiẽs, credite, Patres, in eos intuitus, inquit, frater Philaretus ille olitor, hortique præfectus iam in ſanctorum numerum eſt relatus. atque is eſt dubio procul, quem hæc femella perquirit: tu vero abi, inquit, mulier, & ad illius ſepulchrum accidens, enixe ſanctum virum deprecare, & ſane videbis gloriam Dei. Hæc vero, aliorum manibus ducta, ad ſacrum ſepulchrum proficiſcitur, cumque parum ex eo pulueris accepiſſet, oculiſque admouiſſet, vt magna, atque admirabilia ſunt opera tua, Domine, confeſtim pernicioſum, ac noxium illud oculorum velamen, quaſi pellis, vndequaque detractum, ſanas omnino, ac ſine vllo morbi veſtigio pupulas mulieri reliquit, cuiuſmodi erant antequam eo morbo laboraret. Rurſus illa prouolutis genibus ad ſepulchrum, diuina quadã animi voluptate perfuſa, ac miraculi magnitudine attonita, immortales gratias agere ei, qui de ſe optime meruiſset, Deum laudare, eiuſque magnalia admirari. Domum autem reuerſa ſanitatis compos, animoque confirmato, miraculi nuntia, ac promulgatrix omnibus fuit.

Quæ fama vbique locorum, ac gentium diſſeminata, & veluti diuina quædam, ac vocalis tuba omnia perſonans, non ex vicinia tantum, propinquiſque regionibus, ſed peregre etiam magnam hominum multitudinem ciebat, qui varijs morborum generibus cum affligerentur, ad venerandum, diuinumque illius ſepulchrum cõcurrentes, ſinguli præter multorum opinionem, & ſupra quam cuiquam credibile eſt, ſanitate redonabantur. ibi videre erat miraculorum multitudinem, quæ magna cum omnium admiratione à ſanctiſſimo viro edebantur, ac diuini cuiuſdam vnguẽti odorem ſuauiſſimum ſpirare, qui & corpora, & animos omnium recrearet, ac ſanctos redderet. tum eodem loci Oratorium ab ipſis fundamentis excitatum eſt, ac pulchre, affabreque conſtructum, ſanctiſſimo viro dicatur. hic in dies frequentes fiunt hominum concurſus, cum cæleſtem, ac diuinam medicamentorum omnium officinam ibi adinueniant, ad morbos, malaq; omnia rite curanda. Porro ſancti viri laceræ veſtes integræ prorſus, atque intactæ, hodieq. vt fixæ erant, in ligno compertæ, diuino, gratoque odore fragrantes, eæ vt cæleſtes reliquiæ minutatim diſſectæ, pijſq; viris diſtributæ, varia etiam morborum genera ex hominum corporibus pepulere. Enimuero maxime conſentaneum erat, ipſa etiam veſtimenta, quæ ſubeundis pro virtute laboribus, ſudore fuerant ſordidata, ſuam etiam gloriam ſortiri, cum Deus videlicet, tam incredibili, admirabilique ratione ſeruum ſuum cohoneſtauerit. quod ſi ſeruum tanto gloriæ ſplendore rerum omnium opifex affecerit, quanta illum quis exiſtimauerit gratia cælitus donatum? eiuſmodi Apoſtolorum ſudaria fuiſſe nouimus, eorumque ſemicintia Dæmonas eieciſſe, ac ſudorem ex eorum corporibus manantem, varijs morborum generibus medicinam feciſſe.

Plures ęgroti fama exciti ad ſepulchrum, ſanitati reſtituunt.

Odor e ſepulchro ſpirat.

Oratoriũ D. Philareto ſtructum.

Laceræ veſtes ſuaui odore fragrantes, et miraculis illuſtrantur.

Tu vero ſanctorum, ac beatorum patrũ illuſtre decus, & ornamentum, quandoquidem de te, rebuſque tuis epitaphium, tenue illud quidem, ſed tamen, vt ſcimus, verbis componimus, orationemque quamuis tuæ præſtantia, ac dignitate longe inferiorem, noſtris tamen viribus, noſtroque in te ſtudio parem contexuimus: tu, inquam, qui Deo propior, clarius, ac purius illum intueris, ac mortalitatis noſtræ vinculis iam exſolutus, magnam fiduciam, ac libertatem apud eumdem es adeptus, ne 39
vnquã noſtri te capiat obliuio, ſed cũ his duobus hiſce noſtris fratribus, ac pia matre, qui tetram libidinum nubem ex animo exegere, Deum orare, atque obſecrare cõtinenter velis, vt in feliciſſimam, ac beatiſſimam ſanctorum virorum Societatem alliciamur. & quamuis extra omnem aleã felix ſis, ac fortunatus, noſtris tamen turbulentis animi motibus ſuccurre, miſericors, atque à nobis vilia hęc, quæ tibi offerimus, orationis donaria, læta fronte accipere ne graueris, quæ opitulantibus diuinis, atque Angelicis tuis precationibus expoſuimus, ijſdem ad ſcribendum impulſi, atque excitati. ſecus enim audaciæ, ac temeritatis nota culpandi fuiſſemus, quippe nihil tam inſigni ſanctimonia dignum afferentes. ſed vtinam quemadmodum in hac, ſic etiam in tuas ſanctiſſimas, ac beatiſſimas manſiones relicto corpore, & in ipſo Ieſu Domino noſtro perfuncta ad

Deum

Deum peregrinatione admittamur. Ceterum tu diuine, ſacerque magni illius viri grex, vt paucis omnia complectar, tuque Calabrorum cœtus, agite venerandam, Deoque iucundam panegyrim celebremus, & ad diuinum ſepulchrum magna cum fide concedentes, communi alacritate, lætitiaque efferamur, pios, Deoque gratos ad Dominum cantus concinentes, quoniam viſitauit, & fecit redemptionem Dominus populo ſuo, & erexit cornu ſalutis in nobis, humilia reſpiciens, & ſuſcitans de terra inopem.

Sed vero vt beatiſſimum, & fortunatiſſimum inter omnia, te monaſterium appellem, quam longa de tuis encomijs contexi poteſt oratio, quoniam geminos 40
40 in te continens ſoles, diuinis ſane theſauris opulentum euiteſeis. iam enim habes adoleſcentium magiſterium, ſeniorum gubernaculum, caniciei virtutem, ſenij ſcipioné, iuuenum diſciplinam, paſtorum paſtores ſane diuinos, in miſerijs, aduerſiſque caſibus conſolationem, in calamitatibus ſubſidium, in tentationibus ſolamen, gubernatores in tempeſtatibus, in omnibus infortunijs proſperitatem, athletas in laboribus, in præclaris facinoribus aſcetas, in vigilijs, ac precationibus cæleſtes profecto Angelos; qui in tenebricoſa caligine verſantur, ſua habent lumina, qui a recto aberrant, ductores; qui flagitijs ſunt cooperti, apud Deum interceſſores; lapſi, qui ſe erigant, & ad Deum ſubleuent; qui ſtrenue, fortiterque concertant, bonorum largitores; virtutis ſtudioſi, prauarumq; libidinum exterminatores, ac profligatores, ſpem ſane certã, atq; tutã; cœnobitæ patientiam; qui alienæ voluntati parent, exemplum, ac documentum; qui in quiete, ac ſolitudine vitam traducunt, tolerantiam; qui actioni, ac contemplationi ſe dedunt, duo ambarum culmina, atque faſtigia; eremi, montiumque cultores, celeſtem, perennemque lætitiam; virginitate præditi, formam, ac figuram; caſti, ac continentes, perfectam, exquiſitamque munditiam, ac puritatem; qui in mundo verſantur, mundum, atque ornamentum: ſanctimoniam, ſacerdotes; optimates, principeſque in republica viri, manſuetudinem, atque clementiam; ciues rectam adminiſtrationem; coniuges continentiam; ægroti, medicos; nautæ, ac vectores naucleros; qui maris fluctibus, ac reflatu ventorum iactantur, ſerenitatem, ac tranquillitatem. quid plura? vniuerſi diuinos apud Deum patronos, atque aduocatos. Hos profecto quidem ad imitandos totis neruis, totiſque præcordijs contendamus; cum non longe à nobis remota, ſed ſatis propinqua habeamus exẽpla, vt vna cum ipſis digni ſimus, qui cæleſte regnum adipiſcamur, boniſque ſempiternis perfruamur, præſtante gratia, ac benignitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, cui ſimul cum Patre, & ſpiritu ſancto, gloria, honor, & imperium nunc, & ſemper, & in ſeculorum ſecula. Amen.

Vide Animaduerſiones fol. 41.

DE BEATO ELIA MARTYRE

An. Chr. 1082. ELIAS Cartomenſis[*], qui ex Saracenis ad fidem Chriſti conuerſus, poſtea apud Caſtrum-Iohannis à ſua gente hoſtiliter interceptus, quia negando, apoſtata fieri noluit, Martyrio vitam laudabiliter finiuit. Hæc de Elia Martyre ſcribit Gaufredus Monachus in hiſtoria rerum geſtarum Roberti Viſcardi, & Rogerij eius fratris, nec plura de eo reſcire per miſsum eſt.

[*] Crotomẽſis.

VITA

Anni Chr. 1100. 25 Feb.

VITA
S. GERLANDI
EPISCOPI AGRIGENTINI ET CONFESSORIS.

Ex M. S. Codicibus Agrigentinæ Eccleſiæ.

1 GERLANDVS 1 Ve ãn-
tinne in Burgũdia, no-
2 D. Gerlandus à pueritia virtutũ ſuarũ ſpecimen dedit. bili 2 genere natus eſt,
a primis annis, om ıe
ſtudium ad pietatem,
animumq; ad æterna
vertit. nam fluxa de-
ſpicere, mundi gloriam nihili pendere, ap-
petere cæleſtia. Sacerdotio auctus in Ca-
labriam venit, vbi honorifice acceptus,
3 primicerius 3 ſcholæ Cantorum Miltten-
ſis Eccleſiæ conſtituitur. ſed corruptis pro-
uinciæ moribus breui cognitis, vitijſque,
quæ peroderat, offenſus, patrias in terras
remeauit. qua tempeſtate Magnus Co-
mes Rogerius debellatis in Sicilia Sarrace-
nis in Calabriam tranſgreſſus, vt Gerlan-
dum comperit abſceſſiſſe, vehementer in-
doluit. enimuero, permouente animum
Deo, ad Eccleſiæ Agrigentinæ Epiſcopa-
tum deſtinarat. igitur legatos in Burgun-
diam ſtatim miſit, qui ſanctiſſimi viri re-
ditum accuratiſſimis precibus impetrarẽt,
is vero ſancti ſpiritus virtute, præſcius fu-
turorum, cum intelligeret à Deo potius
acciri, quam ab homine; religionique ha-
beret, æternæ deſtinationi numinis con-
traire, eiſdem eum legatis in Calabriam
reuertit. à Normannis, longobardiſque
exceptus eſt inſignibus officijs; ſimul vno
omnium conſenſu Epiſcopus Agrigẽtino-
4 Epiſcopus Agrigẽtinę Eccleſię electus, ab Vrbano Papa II. cõſecratur. rum delectus. Sacerdotij 4 ornamentis ab
Vrbano PP. II. donatus.

Ineunti Epiſcopatum maximę curę fuit,
alere pauperes, peregrinos excipere, ægros
viſere defendere viduas, pupillos ſuſtenta-
re, ad cultum Chriſtianæ religionis hortari
gregem ſuum, Sarracenos, Iudæoſque mel-
liflua prædicatione ad fidem pertrahere.
atque horum pleroſque, maiore fama ſa-
pientiæ, ad Chriſtum traductos, pius Pon-
tifex baptiſmate abluit. ſed enim erat in
exhortando acer, & facundus, in agendo
ſtrenuus, conſilio prouidus. auctoritatem,
ſimul & gratiam Gerlando conciliabat ip-
ſa corporis ſpecies. nam ſtatura erat ingẽ-
ti, ore, habituque pulcherrimus. at vero
corpus animi pulchioris domicilium natu-
ra formauerat. eximia in eo caſtitas, hone-
ſtiq; mores enituerunt, præcipue caritas,
ſingularis miſericordia in pauperes. nihil
illo manſuetius, nihil dulcius fuit, vt voce
columbæ loqui putaretur. exhibuit in ho-
ſpitalitate pietatem, ſollicitudinem in ani-
morum procurãda ſalute, in paſtorali mu-
nere vigilantiam, ac religionem. vt præſti-
tit Sacerdotẽ pietate, ita Principem muni-
ficentia. quam laudem nõ ſolum in dando
beneficio, ſed in ædificijs extruendis aſſecu-
tus eſt. quippe Eccleſiam 5 Epiſcopi Agri- 5 Structa ab eo Eccleſia Agrigẽtina.
gentini ſedem à fundamentis conſtituit,
quam in honorem Sanctiſſimæ Virginis
Mariæ, & Beati Iacobi Apoſtoli ſolemni 6
ritu conſecrauit. 6

Extrema ætate Romam contendens, sã-
ctorũ Apoſtolorũ limina pie veneratus eſt.
quibus ſalutatis, prætervectus Calabriæ li-
tora, Dragonem 7 Balneariæ Præpoſitum 7
viſit: quem ſuppliciter precatus, vt de ex-
ceſſu ſuo certior factus, Deo commenda-
ret; ſimul demortuo ſibi 8 in adminiſtra- 8
tione Eccleſię ſucceſſurum, ſpiritu prophe-
tico prædixit. neque aliter euenit. nam de-
lectus eſt Drogo Epiſcopus, miſſis, qui Agri
gentum acceſſcrent, ſtatim atq; Gerlandus
vita cõceſſit. neq; is diu ſuperſtes fuit, vt in
Siciliam redijt. ſexto ferme menſe, ab eius
appulſu, Beatiſſimi viri anima, carnem exu- Sanctè ad Deum migrat.
ta, euolauit ad cœlum. corpus in Eccleſiæ
gremio depoſitum, clericis cuſtodibus, qui
reuerenter inſpectarent, dum proximi Si- IV. dies inhumatus manet, & odore fragrat.
ciliæ Epiſcopi ad ſollemnia funeris exſpe-
ctarentur. quattuor dies inhumatum man-
ſit, cum admirarentur vniuerſi ſuauitatem
odoris, qui afflabatur e corpore, & per ædẽ
longe, lateque diffundebatur, ex eo Ger-
landi ſanctitatem æſtimantes, Deum col-
laudabant, qui filij ſui funus nobili mira-
culo ornaret. interim qui aderant, cõtem-
platione oris paſcebãt oculos, intueri vul-
tum Angeli, non hominis rati. ea erat ia-
centis in feretro venuſtas, quam puriſſimus
animus, vt à corpore diſceſſit, ori reliquẹ-
rat. quarto demum die, vt Epiſcopi ad-
uenere, inter abſidas Eccleſiæ duas, a læua
humauere. obijt. 9 V. Kal. Martias, cum 9
annos XII. Eccleſiam Agrigentinam re-
xiſſet. Patronus Agrigenti colitur, ab eius
nomine appellata nunc æde, quam ipſe
Virgini Deiparæ, & Iacobo Apoſtolo ſta-
tuerat, præſtante Domino, qui viuit in
ſecula.

Vide Animaduerſiones fol. 45.

SAN-

S. GERLANDI

EPISCOPI AGRIGENTINI

ET CONFESSORIS

Translatio, & Miracula.

Miraculis poſt mortẽ clarere incipit.

CVM Gerlandum, Confeſſorem ſuum, vellet Deus manifeſtum fieri, & maiore gloria inclareſcere, miris perfecit rem modis. nocte quadam, B. Gerlandus Sacerdoti per viſum apparuit, cum mandatis huiuſmodi: ediceret Eccleſiæ miniſtro, velle ſe e loco, in quo ſitus erat, ad Eccleſiæ dexteram deferri. ea conficere Sacerdos cum negligeret, Gerlandus rurſum in ſomnis monet, vt diligenter, quod imperatum fuerat, exſequeretur. ſed oblitus ille eſt mandatorum damno ſuo. tertium Gerlandus offert ſe dormienti minitabundum, ac Sacerdotem manu prehendens; dic, ait, miniſtro, vt corpus meum transferat: ni feceris, inſanabili plaga percutiam te. ſimul dormitantem manu ducit ante ſepulchrum ſuum. exin tamdiu per Eccleſiam circumduxit, quo vſque matutinas preces diei Dominici, feriarumque ſecundæ, ac tertiæ ſollemni ritu expleuit. quo viſo, ſacerdos vehementer expauit. ſummoque mane ſurgens e ſtrato, ad Eccleſiæ miniſtrum quantocyus feſtinat. ordine, quæ S. Gerlandus demandarat, exponit. ſimul oſtendebat vlceratum ab illo corpus, quod iuſſa tamdiu celaſſet. igitur delata re ad Geotilem Agrigenti Epiſcopum, Cleroque totius Diœceſis conuocato, Beatiſſimi Gerlandi corpus ſummo cum honore, ac reuerentia translatum eſt, XIII. Kal. Aprilis, anno ab eius exceſſu XLIV. à Chriſto nato CIↃCLIX.

Sacerdoti apparẽs iubet, ſuum corpus aliò in locum transferri.

Haud multo poſt mira res accidit. forte ſupra Sancti Confeſſoris Sepulchrum canis inſcendit, ſtatimque oculi eius è genis exſiluere, perinde atque manu hominis, ferrove eruti fuiſſent. quod videre multi, ac demirati ſunt. mitior Beatiſſimus Gerlandus in ceruum fuit; is lampadem ante ſepulchrum eius ardentem, cornu petitam in terram deiecit. qua perſpecta re, accurrit Oſtiarius, reperitque non modo integram, ſed accenſam lampadem, ſubleuatamque in locum repoſuit ſuum. quod vbi per vrbem vulgatum eſt, aucta erga B. Gerlandum pietas. ægri ad ſepulchrum eius deferri cœpere, ſanabanturq; à morbis varijs, quibus conflictabantur.

Quo tempore Siciliam peſtilentiæ vis depopulabatur, ſacerdos quidam vita, moribuſque honeſtis, Eccleſiæ erat Agrigentinæ Cappellanus. is miniſtrandæ ægris Euchariſtiæ, vt mos eſt, euocatus, cryſtallinam pixidem e tabernaculo deduxit; quæ caſu de manibus eius in ſacelli pauimentum delapſa, vnaque diffracta eſt. præter modum exterritus ſacerdos, mœrenſq; fragmina collegit; ſindoneque inuoluta, flens ſingultim in armario repoſuit; noctem proximam in lacrymis, ac precibus ſolidam tranſegit B. Gerlandum obſecrans, & vt Patrem alloquens; in eum ſe ſperare; auferret ab eo opprobrium, & contemptũ: neque ex confracto ſacro Vaſe confuſum, afflictumque viuere ſe pateretur. iam feſſum corripit pauliſper ſomnus. ecce tibi B. Gerlandus dormienti ſe offert, ſolaturq: cito ſurgeret, & miniſterium commiſſum hilare impleret. impetraſſe ſe, quod peteret pro meritis Sanctiſſimæ Dei Genitricis. excitus Sacerdos, obſtupefactuſque ad tabernaculum properat, reperitque vas integratum, diuina virtute, precibuſque Beatiſſimi Gerlandi.

Diffractam é cryſtallo pixidẽ, integrat denuo.

Multos ante annos homo quidam domo Alicatenſis, morbo diu vexatus, & arido latere, ſpem ſuam in B. Gerlando collocatam habebat. pie igitur ad ſepulchrum eius accedit. hic in genua accidens, oranſque cum lacrimis, clamabat: miſerere mei, S. Gerlande. ſtatimque ſanus, & morbo liber exſurgit, acclamante populo, ac Deum laudante, qui B. Gerlandi egregia merita talibus miraculis oſtenderet.

Ad eius ſepulchrũ quidã diuturno morbo releuatur.

Energumenus quidam vinctus, aſtrictuſque, pluribus à viris perductus eſt ad ſacellum S. Ioannis Baptiſtæ, intra domum Epiſcopi ſitum: in quo B. Gerlandi corpus in arca tunc lignea, ſuper altare depoſitum, ſeruabatur. illic Clericis, laiciſque per multis adſtantibus, certo interuallo temporis, ſomno opprimitur. mox euigilans incolumis, & à furore Dœmonis liberatus, Dei virtutem, meritaque S. Gerlandi prædicabat.

Energumenus liberatur.

Anno à Chriſti ortu CIↃCCCCXXXIX. Kal. Maias, quo tunc die translatio S. Gerlandi de more celebrabatur; pleriq; ex finitimis populis Agrigentum confluxerant. Alij ad ſtatum ijs diebus mercatum vrbis, plures ad reliquias S. Gerlandi venerandas. puellæ inter ceteras duæ ex oppido

Puellæ duæ Dæmono ereptæ.

Digitized by Google

Biuona venere, quæ ab immundis ſpiriti
bus afflictabantur. vni Flos, alteri Alle-
grantia nomen fuit. in ædem à parenti-
bus inductæ, ante ſacellum ſiſtuntur, vbi
B. Gerlandi corpus honorabatur. hic pa-
rentes pernoctant, orantes, vt miſericors
Deus, B. Gerlandi meritis, liberare Vir-
gines dignaretur. orto ſole, retrahuntur
puellæ ad Laurentium Epiſcopum, propter
aram maximam. vbi vociferari, vlulare,
horribilibus modis circumuoluere oculos,
& incutere terrorem adſtantibus. ſed om-
nibus Deum precantibus, ac B. Gerlan-
dum, vt virginum miſereretur; alteram,
quæ Flos vocabatur, immundus ſpiritus,
inter parentum complexus, fere exani-
mem reliquit. quod vt cognitum eſt, in
æde tota non aliæ præ gaudio, quam gra-
tiarum actio, voceſque laudis audieban-
tur. tunc Epiſcopus proceſſionem pera-
gi iubet, Canonicis, Cleroque hymnum
concinentibus, Te Deum laudamus. vt in
Eccleſiam regreſſum eſt, altera mulier Al-
legrantia ſub arcam reliquiarum, priuſquã
in ſacello ſuper altare collocarentur, per
vim retracta eſt. multoſque poſt actus
extimeſcendos, contortis ore, oculiſque,
demum pro meritis B. Gerlandi a Dæmo-
ne liberata eſt; Ieſu Chriſti laudes, &
Gerlandi virtutem populo prædicante, &
præ lætitia collacrymante. tum iuſſu Epiſ-
copi, puellæ peccata confeſſæ, ad gradus
aræ maximæ, cereos tenentes accenſos,
diuina officia pie audiuere. quibus abſolu-
tis, vbi Epiſcopus mulieres admonuit, vt
benedicerent Deo, & B. Gerlando gra-
tias referrent, cuius meritis ab infeſto ſpi-
ritu ereptæ eſſent, Dominico corpore
refecit, fauſtaque cum precatione do-
mum dimiſit.

Femina graui morbo afflicta, ſanatur.

Anno 144.. in Inſula Gaulo, quæ Me-
litæ adiacet, mulier quædam Paula, pau-
cos, poſtquam viro deſponſa eſt, dies, cru-
rum tibiarumque vitio decubuit; quæ mor-
bus imbecilla adeo, & emollida pulmo-
nis inſtar reddiderat, vt neque incedere
poſſet, neque in pedes inſiſtere. exhor-
rebat coniugem ſponſus: pater, Thomas
Ferrarius, filiæ ærumnam mœrebat. atque
is cum multas pecunias in medicos ero-
gaſſet, neque humana ope crura, tibiæq;
priſtinum in robur, vſumque redire poſ-
ſent, ad Deum ſe vertit. Ieſum Chri-
ſtum deprecabatur, vt qui tot mutos, ſur-
doſque, & cœcos ſanaret, languenti fi-
liæ ſubueniret. quæ illum pietas in cru-
cem pro peccatoribus egiſſet, eadem
ad excipiendas eius lacrymas, preceſque
permoueret. his quotidie precibus cum
Deum oraret, forte accidit, vt Guilel-
mus Ferrarius Melitenſis, Paulæ conſo-
brinus, qui Agrigenti habebat, Gaulum
tranſmitteret. in ædes Thomæ ingreſſus,
vt afflictam familiam graui filiæ malo co-
gnouit; parentes ægrotamque ſolatus, in
ſpem ſalutis erexit; ſi cum fide, animique
affectu B. Gerlando ſe commendarent,
pro meritis eius, incolumitatem defeſſæ
redituram. ſimul, vt eos erga B. Gerlan-
dum accenderet, miracula narrabat, quæ
Agrigenti, ad ſepulchrum eius, in dies
patrabantur. his auditis, parentes viſere
reliquias B. Gerlandi ſtatuunt. freto igi-
tur Siciliam, & Melitam inter traiecto, ad
Alicatam, exinde Agrigentum deueniunt.
ſtatim ad Gerlandi ædem contendunt:
quo loco corpus eius depoſitum erat, ægra
mulier deponitur. illic cum prolixius ab
omnibus oraretur Deus, Paula, ô ma-
ter, dixit, poſtquam huc deuenimus, le-
uari ægritudine animum perſenſi meum,
& ſuauitate quadam perſundi membra.
cui mater, perſeuera, filia, pie orando.
ſpero enim B. Gerlandi precibus, te,
noſque à Deo reuelatum iri. longas exin-
de poſt preces, filia in ædes Guilelmi à
parentibus defertur. poſtero die, ac ter-
tio, qui dies natalis erat S. Gregorij Epiſ-
copi Agrigentini, cum denuo ad B. Ger-
landi reliquias reportaretur, vbertimque
ad ſepulchrum fleret, Deum, & S. Ger-
landum implorans; vbi veſpertinæ preca-
tiones expletæ ſunt, Paula redintegratas
vires, ac ſolidata membra perſenſit. eri-
genſque ſe, & in pedes conſiſtens, ſurge,
ô mater, exclamat; gaude, & lauda
Deum, ac B. Gerlandum, quorum ope
ſana ſum. mater vt filiam vidit alacriter in-
cedentem, alta voce, ô B. Gerlande, di-
xit, laudetur in te Deus, qui promerita
adeo tua mirificat. ad voces accurrere
Canonici, ac presbyteri, hymnumque,
Te Deum laudamus, occinuere, cam-
pano ære e turri reſonante. gaudio
tota ciuitas perfuſa eſt: miraculo
Chriſti nomen, & B. Gerlandi
laudatum, & millies re-
petitum, ad Dei glo-
riam, qui regnat
in ſecula
ſeculo-
rum.
††
†

VITA

VITA

Anni Chr. 1116. 6. Aug.

BEATI CHREMETIS PRIMI ABBATIS

Monaſterij Sanctiſſ. Saluatoris de Placa.

AVCTORE OCTAVIO CAETANO.

1 Chremes humana omnia abijcit.

CHREMES, t ſane eximius Chriſti athleta, extremis tẽporibus fuit, quibus Sarraceni in Inſula Sicilia dominabantur. patria, parentes, eiuſque prima ætatis exordia, adhuc ignorata à me ſunt. grandis iam natu, cum Dei ſeſe officijs deuouere cuperet, vt id aſſequi cõmodius poſſet, abijciens humanas omnes curas, ordinaria eorum impedimenta, qui ad pietatem graſſari contendunt, deſertum locum, neque dum celebrem, paleſtram ſuam delegit. quem prope locum, Francauilla opidum, longo poſt tempore, cõditum eſt. immanis hic, vaſtæque magnitudinis attollitur rupes vndequaque prærupta, vno tantum aditu ab occidente. arduam hanc rupem, ab omni humano cultu alienã, Chremes ſibi domicilium voluit. vbi gratiarum ſtipendia, ſummo numini, ob accepta beneficia, pendens, diu, noctuque precibus vacabat, corpus cibi abſtinentia, vigilijſq, & algoribus conflictabat.

Ea tempeſtate, dum Rogerius Comes, Sarracenos bello perſequens, Siciliam obiret, rupem præterijt, qua ſuper cæleſtem vitam Chremes agebat. qui ſimul atque id accepit, caritatis pretium eſſe exiſtimauit, ſi tanto Duci Chriſtiana de re, ac maxime Sicula benemerenti, obuiam iret, adeptas de Chriſti hoſtibus victorias gratulaturus: inſuper pium Comitem quibuſdam donaret munuſculis, beneuolentiæ ſuæ, lætitiæq; argumẽtis, agreſtibus illis quidem, ſed quæ pietatem apprime redolerent. quippe cum vitam ille degeret ab officijs, cultuque humanitatis abhorrentem, & à ciuitatibus ſemotam, ſane difficile negotium erat, inculto in loco adinuenire, quo virum principem muneraret. quid nam igitur conſilij capiat? ad pleniſſima Domini ſui prõptuaria confugit. preces aliquandiu fundit, mox è ſilua proxima feras animantes, quæ hominum eſui conueniret, venire ad ſe in Dei nomine iubet.

Chremeti Deus obſequentes dat feras animãtes.

De repente, res ſane dictu incredibilis, diuerſi generis animalium multitudo (e ſiluis, antriſq; (audijſſe crederes) viri Dei imperio obtemperans, adfuit. huius igitur agminis dux Chremes iter ad Rogeriũ facit. ad quem vt peruenit, ſumma animi, vultuſq, demiſſione, & hilari aſpectu cum ſalutaſſet, rogauit, vt ea, quæ ipſe duceret animalia, dono acciperet. Rogerius, militeſq; in ſummam adducti admirationẽ, ſimul ex tali ſpectaculo incredibilem voluptatẽ capiebant. tum demum Rogerius ex Chremete ſciſcitatur, quanam arte, quibuſue, obſecro, rationibus, hæ belluæ cicures factæ à te ſunt? poſtquam accepit, dicto eius, eodem fere tẽpore, ex ſpeluncis & nemoribus aduocatas, ægre in animũ inducere poterat, nec fieri poſſe exiſtimabat, vt grex ferarũ qua timiditate, qua feritate, natura inſita, penitus depoſita, manſuefactus de ſubito ſit. tum Chremes, vt palam Dei virtutẽ faceret, ad animantes verſus; quando, inquit, vos donũ Rogerius dedignatur, abite hinc, liberaque viuẽdi ratione, vt antea, fruimini. ſimul illis benedixit vir ſanctus, priſtina loca alacritate maxima petiuere. hæſit miraculi magnitudine Rogerius, ſtatimque equo deſilijt, demiſſeque ad pedes viri ſanctiſſimi prouolutus; quoniam, inquit, tanti ſunt apud Deum preces tuæ, quæſo te, vt cõmendare Deo peccatorẽ me velis; enixeque, vt ſibi bene precaretur expoſcebat.

Quas vocatas ad ſe ducit ad Comitem Rogerium.

Rogerius B. Chremetẽ reueretur.

Vt colloquendi finis fuit, Rogerius inclementem illam rupem, itinere difficili, Chremete duce, conſcẽdit. inde pijſſimus Comes, quippe cui ſacra ędificia mirum in modum cordi ſemper fuere, proſpectu circum capto (qui in mare eſt ab oriente, ab occidente in apertos campos vſq; ad Randatij colles, à meridie in Aetnam, à Septẽtrione in Siluam Placenſem) cognita loci opportunitate, monaſterium ea extrui ſuper rupe, optimum duxit. & ad Chremetẽ, te Pater, ait, ac monaſterium a tuum ſilua, 2
agriſque, quæ vides, dono, vnde vitam tolerent, qui hunc in locum ſe receperint, tuæque inſtitutum vitæ conſectari voluerint. dein Rogerius, cum Chremetis ſe precibus commendaſſet, accepta ab eo benedictione, diſceſſit. igitur opibus magni Comitis Rogerij monaſterium conſtrui cœptum, perfectumque eſt. permulti vero fama Chremetis tracti humanarum rerum laqueis exſoluti, ad nidulum rupi illi affixum, pietatis ſtudio, conuolabant.

Monaſteriũ excitat.

At Chremes cũ in dies magis, magiſq; fami-

familiam creſcere animaduerteret, & maiorum veſtigijs eſſe inſiſtendum rectè duceret, antiquam ſanctamque Magni Baſilij monachorum parentis, viuendi rationem, præceptioneſque alumnis preſcripſit ſuis. ipſe vt dignitate ceteris, ita exemplo vitæ præibat; omnibus omnium ſe virtutum exemplar exhibens, quod intuentes, perfectam pietatis imaginem ad ſe transferrent. diutius tamen id ferre Dæmon haud potuit; cum plane intelligeret, à tot paleſtritis, & opera magiſtri, ſemet illudi. igitur inſidias per inuidiam Chremeti ſtruit; quo ſublato reliquam familiam facile peſſumdaret. forte in eo monaſterio quidam erant, qui à primis, flagrantibuſque vitæ ſtudijs per ſocordiam deiecti, religioſæque diſciplinæ pertæſi, ſeueros magiſtri mores non tolerabant, his ſcelerum inſtinctor venenum inſtillat, & impellit tandem, vt auſterum, ac durum ſenem perdant, ſibique de medio tollant. vbi concepere animo ſcelus, perſequi ſtatuunt. condicta die, Chremetem alia omnia cogitantem, incautumque adorti, prærupta de rupe præcipitem agunt. nimirum hoc experiunt homines huiuſmodi, qui in virtutum exercitationibus deferueſcunt, probos rectores, quorum vita, curaque illis odio eſt, ſubuertere, aut amouere procul, vt cupiditatibus ſe dedant ſuis.

Ab improbis è ſūma rupe præcipitatur.

Verum vt patrati facinoris, atque diuinæ beneuolentiæ iuxta poſteris monumentum relinqueretur, Chremetis viri ſanctiſſimi veſtigium diuinitus ſaxo impreſſum eſt, cui primo iactu pedem impingens, in imum ſolum reſilijt. quod veſtigium ad noſtram vſque ætatem, maxima omnium cum admiratione, tum pietate viſitur, qua parte rupes ad ſeptentrionem vergit. at homines nefarij ſenem male perdidiſſe iam rati, ſuo vecordes malo lætabantur. verum enimuero Deus, quippe cui ſuorum ſalus maximæ curæ eſt. ſtatim deiectum Chremetem per Angelos ſuos, quos pijs viris adminiſtros, cuſtodeſque pollicitus eſt, ſuſcipi mandat, & ad radices montis incolumem deponi. hic mitiſſimus vir ne minimum quidem peſſimo facinore commotus eſt, verum faſce lignorum compacto, & in humeros impoſito, perinde atque monachorum vtilitate, eò ſe contuliſſet, ad monaſterium inturbidus aſcendit.

Erectus veſtigium in rupe imprimit.

Mira patiētia iniuriā tolerat.

Cum ecce tibi ex improuiſo, qui malefacto exultabant, alia omnia expectantes, venire Chremetem, & adeſſe conſpiciunt: qui animo, vultuque ad hilaritatem compoſito, humanitate ſumma ſaluere alumnos ſuos iubet. tum vero illi attonitis ſimiles, vix vllam loquendi facultatem habere, neſcire per ſomnium, an per vigiliam negotium ageretur, neq; ſane num Chremetis ſimulacrum, an ipſummet Chremetem viderent, recte dijudicabant. vbi tandem quò cecidiſſet res, vnaque ſanctitatem hominis cognouerunt, demiſſiſſime, nec ſine lacrymis ad eius pedes abiecti, facinus confiteri, veniam petere, vel ipſius etiam aſpectu indigno, ſe dicere, aliaque huiuſmodi, quæ ſummum animi dolorem indicarent. collacrymantibus filijs iniuriam benignus pater condonat. mox pacis oſculo, & benedictione omnibus impertita, in priſtinam gratiam recipit, ac peramanter tractauit.

Ceterum emigraturus tandem e vita Chremes, congregatos monachos in primis hortatus eſt, vt perfecte viuendi ſtudium, tantumque negotium magna animi contentione capeſſerent, & ad extremum vſque ſpiritum retinerent: præcipue mutuum inter ipſos amorem conſeruarēt. demum eis bene precatus, enixe rogat, obſecratque, ne honorifico ſepulchro cōderent, ſed pro templi gradibus humarent, vt quicumque ædem ingrederentur, pedibus proculcarent. tum puram ſanctamque animam, Deo commendans, efflauit inter alumnorum ſuorum complexus & lacrymas. quam gratum acceptumque Deo fuerit demiſſionis eius ſtudium, ac exemplum, quod moriens reliquit, miraculo demonſtratum eſt. nam limpidiſſimæ aquæ fons e terræ gremio ſcaturijt, vbi ſanctiſſimum Chremetis corpus depoſitum fuit, & ad noſtram vſque ætatem ſcaturit. cuius aquam ſtatim atque pio animi affectu quartana laborantes biberint, priſtinam valetudinem adipiſcuntur. Beatiſſimi Chremetis caput, ſummo cultu ſeruatum VIII. Idus Augusti, feſto die Chriſti Domini Seruatoris, cui ædes monaſterij dedicata eſt, in ara expoſitum, maxima celebritate, ac pietate, illius regionis homines venerantur.

Humari expetit p gradibus Eccleſiæ.

†

Vide Animaduerſiones. fol. 47.

VITA

VITA, ET MIRACVLA
SANCTI LIDANI ABB.

Anni Chr. 1118. 7. Iulij.

AVCTORE DIONYSIO EPISCOPO SETINO.

2 S. Lidanus in Sicilia natus.

LIDANVS 2 ex opido Anteuæ in Sicilia, patre eſt ortus, bonæ eius opidi partis domino, cui nomen Gentilis, matre Cæcilia, de familia per illuſtri Auellarũ. Sed his puer poſthabitis adſcriptus eſt in Caſinenſium Monachorum cœtum nouennis adhuc, volentibus etiam parentibus; atque vt per ætatẽ licuit, illud inſtitutum vitæ ſollemniter eſt profeſſus. interea parentes de vita demigrant, & teſtamento hæredem ex aſſe filiũ faciunt, annum ſeptimum iam ſupra decimum agentem. regreditur in patriam Lidanus, vt omnia recognoſceret, eaque ſe ratione geſſit, vt non fruſtra monachum egiſſe videretur. nam eius dicti memor, *qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam & ſequatur me*: diuendito patrimonio, parteque eius vrbis, quæ maiorum ſuorum ditioni ſubiecta fuerat, omnibuſque in præſentem pecuniam collatis, magnum aliquid animo cœlitus conceptum incoquens, egreditur de domo, & cognatione ſua, & greſſus Deo ducente flectit ad maritima, intrà limites agri. hic cum ſiluas, lucos, paludeſque, & omnia ſolitudinis commoda, atque opportuna cerneret, diuinitus edoctus eſt eam ſibi partem orbis terrarum deligi oportere, quo in loco cœptũ religionis ſuæ perſequeretur inſtitutum. Locus eſt cui nomen, ad tres arcus, ſtadijs fere XXXII. ad Antoniani montem ab 3 vrbe Setia diſſitus; iuxta eum locum, de pecunia paterna agrum cum emiſſet, Monaſterium, impetrata Palladij Epiſcopi Setini facultate, exædificatum. S. Cæciliæ nomini cum propter ſuam erga Virginem reuerentiam, tum in memoriam matris demortuæ dicauit, & ſub S. Benedicti legibus, Monachis, Religioſiſque uiris adauxit. Breui ſanctitas eius loci mirum quantum creuit; nam incredibile dictu eſt, quanta ſe abſtinentia, ac ieiunijs exercerent, ad aquam, & panem (carnes numquam) aliud obſonij vix apponebant. vigilare aſſidue, pſalmodia, & ſacroſancti ſacrificij oblatio omni cum intentione animi celebrata; poſtremo horror ille nemorum, & plena ſilentij loca ſanctitatem nõ redolebant modo, ſed acuebant. Et hæc quidem communis erat monaſterij diſciplina. Super hæc Lidanus alia priuatim aggerebat, enimvero ſtatas, & occultas, ante prandium flagellationes cum memoria cruciatuum ac mortis dominicæ. In hoc vitæ curriculo, intraque idem cœnobium continenter ſe duos, & ſeptuaginta annos exercuerat Lidanus, ad Pontificatum vſq. Gelaſij Papæ. II. cum miraculorum, virtutumque luce coruſcus deſijt inter mortales eſſe. VI. Nonas Iulias. Eius corpus iuſſu Druſini, Setiæ Epiſcopi, in opidum illud ſollemni pompa, ac frequentia delatum, in æde S. Mariæ, ſub ara maxima conditur, aſſeruato capite, quod populo quot annis, in eius obitus die, pro Sancti viri memoria, publice oſtentaretur, argentea theca incluſum.

3 Monaſt. iuxta ſetiam extruit.

Sancte quieſcit.

Iam vero miracula, quæ per B. Lidanum Deus operari dignatus eſt, ſingillatim explicare non eſt virium mearum, nonnulla tamen, ſenioribus quibuſdam narrantibus accepta, ne ſcriptorum incuria pereant, humili quo dabitur ſtylo perſcribam, in eo fretus, qui è ſaxo aquas eduxit, & ſterilem annum fertilem reddit. Ac primum, quod primo loco ſuccurrit narrandum, illud eſt, quod in Monaſterij conſtructione accidit. cum enim propter 4 vicinas paludes, ranarum coaxantium copia diſturbarentur religioſi viri, vir Dei Lidanus confidens in Dei nomine, & Beatiſſimi Patris ſui Benedicti ſuo cum ſcipione progreſſus cœpit paludem percutere, atque inter percutiendum, date, inquit, honorem Deo, & turbas has nolite auribus excitare noſtris, credo enim, humanis magis vocibus delectatur Deus, quam veſtris. ab eo momento ad hanc vſque diem coaxatio in ea palude accipi nulla potuit, damnatis ſilẽtio ranis. 4

Ranis ſilentium imponit.

Quidam totum triennium inſomnia laborans, pene perpetuum vigilarat, neque vlla medicorum arte ſomnum oculis illicere quiuerat; eius parentes acciti fama, ac nomine Lidani adductum ægrotum ſtatuũt in cœnobio. triduum expectant ſpe bona, ſi forte egreſſus vir Dei manus laboranti imponat, preceſque fundens, fuget in nomine Sanctiſſimæ Trinitatis tam inueteratum morbum, ſed ſpe irrita. cogitant regredi, mœroris pleni. commonitus huius facti Lidanus, egreditur, cognoſcit omnia, & qua conſolans afflictos, qua ſe, ſuamque extenuans ſanctitatem, prehenſum manu infirmum ſiſtit ante altare Beatiſſimæ Virginis Cæciliæ, & humi proſterni iubet. Ipſe orare cœpit, cumque attentius immoraretur orando, tantus repente ſopor vigilantem illum occupauit, vt cum apparente luce dormire cœpiſſet, vix ad exitum diei euigilare potuerit, ſed ſuccedente veſpera expergefactus ab aſtantibus, queri cœpit fraudatum ſe maxime voluptate, & corpo-

tis

ris, & animi, qualem numquam in anteacta vita perſentiſſet, Tum ſe ad pedes Sanctiſſimi viri conijciens, efflagitat, vt à quo vsū accepiſſet vitæ conſequentis, ab eodem accipere mereretur religioſę vitæ habitum: ſibi enim iam in animo eſſe fixum, velle cū Lidano, & viuere, & commori. Sed ille negabat hoc coniugato viro concedi poſſe, quem ſeparare ab vxore ſolius eſſet Dei, vade, inquit, fili mi, & coniugis, liberorum
tuorum curam gere. at ille perſtitit, & cum monaſticum ingredi non poſſet iter, tam in hoc effecit, vt eum teſtamento omnes ſuas fortunas vxori, ac liberis legaſſet, in eodem cœnobio commoraretur, donec è viuis excederet.

Pauperum fraudem cognoſcit, et deludit.

Illud omninò lepidum, Exercenti ſe opere quopiam extimo adſunt tres nudo corpore, efflagitantes vt eos miſertus tegeret, opus illud fore Deo carum, neque ipſi inſuerum eſſe; exceptos perhumaniter recreari cibo vir ſanctus iubet, dum prandēt, quoſdam clam emittit in deſtinatum locū, vbi per Spiritum Sanctum nouerat illos ſpe lucri veſtimenta occultaſſe, qui ea ad ſe deferrent: allata, vbi cibum cepere, partitur inter eos tres, cuique quod ſuum erat, elargitus. Enimvero credebant illi, magno ſe verſari in lucro. quamobrem reuertuntur ad eum locum, quo loco veſtimēta ſibi ſubtracta depoſuerant, quibus haud quaquam inuentis, primum quidem cohorruerunt; tū cum ſe inuicem intuerentur, animaduertūt, ſuo quemque amictu veſtitum. quamobrem detectam fraudem, cum cognouiſſent ſuā, rubore ſuffuſi regrediuntur ad B. Lidanum & proiecti in terram, doli veniam expoſuerunt, atque vt vir erat non prophetico ſolum, ſed miſericordi etiam ſpiritu diues, facile impetrant, & monitis inſtructi ſalutaribus abeunt.

Mulier ex Nimphæ ciuitate, quæ B. Lidano conſanguinitate coniuncta dicebatur filium infantem noctu iuxta accubantem experrecta mortuum reperit, quamobrem flens, atque eiulans ſummo mane ad venerabilem Lidanum Abbatem tamquam maximi criminis rea pœnitentiæ cauſſa accurrit. prouidit hæc ſpiritu vir ſanctus & præmiſſo nuntio, acceſſum mulieri prohibuit; ſed illa adhuc in propoſito perſeuerabat. ergo iterum renuntiari illi iubet ne ad ſe accederet, eius facti iudicium penes Epiſcopum eſſe, non in Monachorum arbitrio. ſed obdurata mulier, ſeu moriar, inquit, ſeu viuam, ad Abbatem eundum eſt. accedētem intuitus B. Lidanus acri obiurgatione excipit, ſed illa ſuſpirans; mi Pater, inquit, nè dedigneris peccatrici mulieri auxiliū præſtare. qui quidem flexus ad preces, & lacrymas, admonitam primum, deinde his verbis à ſe dimiſit; vade quia filium tuum viuum inuenies, Viri dictum fides conſecuta eſt mulieris, & infantis demortui vitæ; nam regreſſa domum, quem extinctum reliquerat, ſpirantem, viuentemque B. Lidani precibus inuenit.

Ioannes Sanctus Setienſis, magnis iurgijs, ac rixis exceperat Benedictum Nigrū, eo quod in ſuſpicionem venerat bonis ſibi erepti, qui tamen noctu à pueris derelictus in agro inciderat in Lupos; ſed Ioannes ingentes turbas palam fecerat, ita vt concurſus fieret amicorum, vicinorumque non exiguus: res ad cædem properabat. interuenit B. Lidanus, & ad Ioannem accedens, obſecro, inquit, fili mi dimitte illis, vt tibi dimittat Deus, ſic enim ſcriptum eſt: Dimitte, & dimittetur vobis, & rurſus in Dominica oratione habetur: Dimitte nobis debita noſtra ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. & tu fortaſſe in aliquo ære es, quod tibi expetas dimitti, & Deus propterea dimittet. ille obſtinatus obduruit beati viri verbis. Et potius, inquit, me præcipitari iube ex hoc ponte, quā vt huic parcā. ad hæc B. Lidanus reſpondit increpans pariter, & futura pandens. Male, male, inquam, fili mi loqueris. hoc vnum ſcito, qui Diabolo magis obſequi promptus eſt, quā Deo, ei repentina ſuperueniet triſtitia, atq. calamitas: tibique hoc edico, atq. enuncio familiæ tuæ euenturum: ſi tuum eſſet quidquid in orbe terrarum pretioſi nitet, illud omne cum magno doloris ictu repēte tibi nec opinanti, auferetur. dicta B. Lidani non multo poſt veritas hoc ordine rerum excepit. Marcus, Ioannis illius filius ſancto viro non obtemperantis nocte quadam, cum ad ignem ſtaret, & alijs cum bubulcis & paſtoribus confabularetur, ſomno, vt fit, corripitur, cum ecce repentino morbo correptus, decidit in ignem, cumq. ſtrepitu expergefacti accurrerent ſocij, extinctum de flamma rapuerunt, eoque erepto ſtatim defecit ignis.

S. Virū deſpiciens repentino moritur.

Quodam die, pauper quidam, ſed pius, viſendi Abbatis gratia abierat; cum prope accederet ad Monaſterium, ſentit illuc magnam accurriſſe multitudinem hominum, vt ſancti viri collocutionibus, atque miraculis foueretur: itaque veritus ne ſibi reditum ceteri morarentur, ac propterea ſitim pateretur, vaſculum vini plenum, quod ſecum attulerat, remoto ab arbitris loco ſeponit, & inanis ad virum Dei accedit. iam pias ſuas collocutiones expleuerat ſanctus vir, cum menſam apparari iubet: piſcium quidem eduliorumque copia ſuppetebat, vinum defecerat. cū hoc B. Lidanus cognoſceret, ſubitò certum virum deſtinat ad eū locum, in quo vas vinarium ſepoſitum fuerat, & allatum deferri ad conuiuas iubet: paullo poſt, pergit ille alter, huius rei ignarus vt vaſculum Abbati referret. ſed fruſtratus ſpe ſua intellexit vinum quod conuiuæ potauerant illud ipſum fuiſſe, quod ab ſe abſconditum, & à S. Lidano prouiſum, atque receptum fuerat. Quo palam facto, omnes Deo grates, laudeſque cœperunt referre, qui mirabilia facit in ſanctis ſuis.

Vini vaſculum abſortum Deo monſtrāte videt.

Vide Animaduerſ. fol. 47.

MIRA-

MIRACVLA
SANCTI LIDANI ABB.
A IOANNE EPISCOPO SETINO deſcripta.

VERITAS quanto ſimplicius, tanto decentius, ac dignius enarratur. proin nec Rhetoricis coloranda ſunt pigmentis diuina miracula, quę ab ipſo, qui lux eſt, luciſque auctor, fulgorem ſuæ lucis accipiunt; nec ſeries veritatis circumlocutionibus obnubiletur, & obducta palleſcat, quæ ſua tantũ vi, ſuaque venuſtate clareſcit. certe quidẽ incaſſum laborat, qui facibus iuuare ſolem contendit. itaque Salomon ait omnis ſermo ignitus clypeus eſt operantibus in ſe. nè addas quidquam verbis illius, nè arguatis ab ipſo, inueniariſque mendax. quapropter miracula quædam, quæ per Confeſſorem ſuum Lidanum poſt pium eius obitum facere Deus in Eccleſia Setina dignatus eſt, nè exciderent ab hominum memoria, vt à viris fide dignis accepi, ſcribere ſtudui, nullo quidem pompoſo verborum ornatu aut prolixitate diffuſa, ſed ſimplici, breuiq. narratione. Et ſi vero feciſſe imprudenter, ac temere videri poſſim, qui cum minime ſufficientem me norim, id aggreſſus ſim; attamen Deo, & conſcientia mea teſte cõſilium hoc meum non ex arrogantia, ſed ſtudio, pioque animi mei in S. Lidanum affectu, profectum eſt.

B. viri Reliquias ignis honorat.

Diuino iudicio Setinum opidum communi incendio conflagrauerat, adeò vt neque ipſis templis parceret iniuria flammarum, quo ſplendidiore teſtimonio patefierent profanorum hominum ſcelera, vnaq; Sanctorum promerita: ergo cum B. Virginis Mariæ ædes, vbi reliquiæ B. Lidani in arcula aſſeruabantur, corriperentur ignibus nihilque præter parietes non eſſet deuoratum, acceſſit ignis ad altare ſuper quo propter imminentem neceſſitatem oſſa B. viri poſuerant. ſed teſtitit ignis, nec auſus eſt propius ire, frenatus imperio illius, qui cuſtodit omnia oſſa Sanctorum ſuorum vt nè vnum quidem ex his incendium abſumat, quin ipſa etiam altaris ornamenta ab igne illæſa & integra permanſere. nos vero qui tanto B. Lidani miraculo gloriamur, Deum humiliter deprecamur, vt quemadmodum ſacroſanctis eius corporis reliquias ab igne intactas ſeruauit, Beatiſſimi Confeſſoris ſui interceſſione flammam in nobis vitiorum reſtinguat, ſed ignem illum in noſtris animis accendat, quem vt accenderet in terras deſcendit.

Paralytica eius meritis conualeſcit.

Mulier cui nomen Caracoſa, ex Tuſcia vbi ortum duxerit Setiam venerat, hic a Domino viſitata in paralyſim incidit, & morbo miſerabiliter vexata omnium fere membrorum vi, ac munere deſtituitur. Itaq; iacebat ſuo in lecto, neque motum vllum facere quiuerat, niſi ab alia mota, & in ipſis linteaminibus reuoluta. ſed miſericors Dominus miſeriam inopis, & gemitus ægerrimæ fæminæ miſertus eſt, & in eo facto mirificare ſanctum ſuum voluit. cum ergo ſõnum caperet, viſus eſt hæc ei B. Lidanus proloqui; Caracoſa ſi expetis hac te ægritudine leuare, iube te, quo die mea memoria in terris celebratur, eo die in Baſilicam B. Mariæ Virginis deferri, vbi meum ſitum eſt corpus; & eſto animo alacri ac confidenti fore te tuæ priſtinæ ſanitati reſtituendã ab eo, qui ſanat contritos corde, & alligat contritiones eorum. paruit illa, & in tẽplum delata cum lacrymis, & ſuſpirijs ante altare, in quo B. Lidani corpus condebatur, vehementer Deum orat, atque efflagitat, vt per interuentum B. Lidani ab eo morbi genere miſericorditer eriperet: Dominus autem cuius miſerationes ſunt ſuper omnia opera eius, & qui ſaluos in eo ſperantes facit, miris illam modis liberauit, vt ſanctum ſuum mirificaret in terris, eaque optatum fidei præmium reportaret; nam quæ primum mulier vix partem vllam corporis agere poterat, & vndique afflicta ita iacebat, vt alterius ope, atque opera viuere, atque ire oporteret, eadem ab eo qui erigit eliſos, & ſoluit compeditos erecta repente cœpit exilire, & turbis ſpectãtibus per ædẽ ambulare integris membris, redintegratiſque viribus; atque ea corporis valetudine tam bene vſa eſt, vt multis poſt annis incolumis ſuperuixerit. populus autem qui ad feſtum diem S. Lidani conuenerat miraculo exſultans, cum canticis, hymniſq; Deum laudabat qui ſolus mirabilia facit.

Vexata à Spiritu maligno liberatur.

Narrabo aliud diſſimile in re non diſſimili euentu. Agnes mulier Setina cum à Dæmone malo vexaretur, credidit ſe poſſe medicorum ſubſidio ab ea vexatione liberari. Sed hac ſpe fruſtrata eſt, & ſuper ægritudinem ſuam inopiam addidit. nam fortunas inutilibus medicamentis atttiuerat. demum intelligit ſpiritus hos nequam non niſi in digito Dei ejci de humanis corporibus poſſe. quamobrem in peruigilio Sancti Lidani defertur ad ædem B. Mariæ, vbi ſanctiſſimum corpus eius requieſcit; renititur ad fores cacodæmon, præſentiens damnũ ſuum, ſed intromittitur vi, ac violentia, & cum frequenti hominum multitudine pro-

pter

pter ſancti viri corpus noctem illam in p[illegible]cibus, atque oratione inſomnem duxit, v[illegible]quedum craſtina luce ſollemne miſſæ ſac[illegible]ficium perficeretur; iam populus ite do mi iuſſus, cœperat, excedere, cum illa præt[illegible] conſuetudinem ſomno correpta tantiſp[illegible] quieuit. experrecta, ſenſit ſe ſuæ egeſtionis fœdis immunditijs teterrimoq; odore adeo obuolutam, vt ſuſtineri vix a quoquam poſſet. itaque teterrimus ille ſpiritus imperio B. Lidani fugatus abijſſe per eas partes creditum: ipſa eadem mulier conſtantiſſime ſe incolumẽ B. Lidani meritis aſſeuerabat; & regreſſa domum ſuam, mutato ve ſtitu exſultans in Domino, qui miſericordiam ſuam per B. Lidanum cum ea fecit, reuertit in ædem vt pſalmodiam veſperarum publice audiret. miraculum ſubſequuta multorum annorum integritas cõfirmauit.

Viros ac vocem alia per eum recuperat.

Alia ex caſtro Sermoneta nuptui à patẽtibus data, cum primum à viro cognita, virginitatis ſuæ florem amiſit, ita toto corpore diriguit, vt facultate ſentiendi pene extincta, non modo ſermone, ſed ne nutu quidem ſuam exponere voluntatem, aut alterius expoſitam accipere poſſet: interea feſtus B. Lidano dies dicatus accedebat, cum ægrota à parentibus interrogata, velit nè ad ſancti viri miraculorum vi coruſcantis Reliquias ſe deduci, certa ſpe futuræ ſalutis. Illa prono capite, annuit: adducitur ergo magna animi deuotione, ſpei plena mulier & contritionem ſui cordis externa quoque corporis caſtigatione adauget, nam ſaxum de collo ſuſpenſum Setiam vſq. portat, & ante aram maximam in qua corpus B. Lidani conditum erat, ſe ſiſtit. non longam inibi moram fecerat, & illico linguæ vſum de integro recipit, & confirmatis corporis membris exſultans in Deo ſalutari ſuo, ad patriam redit, prædicans omnibus quæ à B. Lidano beneficia acceperat.

Saladinum à diabolo defenditur.

Petrus Saladinus Setianus ciuis forte amiſſum bouem huc illuc nocte concubia perquirebat. ei adoleſcenti publicus humani generis hoſtis, qui ſemper tamquam leo rugiens, & quærens quem deuoret, aſſumpto hominis habitu occurrit, & nocendi cupidus, impetum, impreſſionemque in ipsũ facit. & ſane perdidiſſet, niſi Dei miſericordia contra violentiam potentis aduerſarij mirabiliter ſuccurriſſet. nam Saladinus in tanto conſtitutus periculo, inuocato nomine B. Lidani orauit, ſibi, vt aſſiſteret. nec fruſtra, nam repente ei apparuit, monachi habitu eodem quo viuens Lidanus vtebatur; quo viſo hoſtis repente euanuit. tum B. Lidanus comiter, ac perhumane confortans exterritum iuuenem deduxit ſub mœnia vrbis Setinæ. ille ſtupefactus, ac præ metu deſtitutus viribus, petijt à Beatiſſimo Lidano panem ſibi dari, qui fruſtum panis non hominum manu, ſed Angelica induſtria elaborati paterno affectu præbuit, quẽ comedit ille, conſortatuſque eſt. ſed cum abire vellet, B. Lidanus, abi inquit, fili mi, in pace, Dominus defenſor vitæ tuæ eſt, neque te vlterius oportet trepidare adoleſcens autem tremebundus noli me derelinquere, Pater, ſancte, inquit, quia adhuc mihi reſtat periculum in via. excepit alter, noli fili mi timere, ego tibi ſocium opportunum procurabo, qui te domum vſque tuam numquam deſeret. & poſt aliquantulum temporis vnumquempiam de agro reuertẽtem, comitem illi dedit, qui cum ad ædes ſuas tuto reduxit. ſed adoleſcens natura ſua puſillanimis, & terrore illo magis conſternatus, incidit in ſtuporem mentis, vt neque quid ſibi accideret enuntiare poſſet. Sed aliquanto poſt recreatus, nutu ſignificauit aſtantibus, velle ſe ad B. Lidani corpus deduci. deductus, ſtatim recuperat vires, & orationem, vocemque amiſſam, & quæ viderat cum hilaritate & fide narrat. vniuerſa autem Ciuitas Setina tanto miraculo, viſoque Beatiſſimi Lidani Confeſſoris audito, cum ingenti animorum lætitia cognouit ſe, ſuoſque ciues vniuerſos in B. Lidani tutela, atque cuſtodia indeſinenter viuere, & magnificabat Deum, viuentem in ſecula ſeculorum.

VITA
S. BARTHOLOMAEI
FVNDATORIS MAGNI MONASTERII Sancti Saluatoris.
A Daniele Monacho ſcripta, & ex Græcis Codd. translata.

Anni Chr. 1140. 19. Augusti

1 SANCTORVM 1 virorum facta, moreſque poſteris tradere, ſane vtiliſſimũ eſt virtutis amatoribus, plurimumque ad animarum ſalutem conducit. ea enim narratio incitat animos ad virtutum exercitationes, laborumque, & difficultatum contemptionem ſuadet. quemadmodum enim ſi de bello, trophæiſque coram bellatoribus

quiſ-

quiſpiam differat, eorum animi ſtatim inardeſcunt, inſtructas ferme acies quærunt, & in hoſtium congreſſum ruuat, & quo crebrius hæc audiunt, eo vehementius accendnatur: ita cupidæ mentes virturũ, Apoſtolorum certamina, curſuſque, prœlia Martyrum, Sanctorum vitas, Monachorum aduerſum ſpirituales nequitias colluctationes ex hiſtoria aliqua perdiſcentes, generoſa quadam alacritate, ſtatim ad eorum imitationem attolluntur, ſuaſque aguntur impulſu ad paria facinora perpetranda, pares cũ illis à Deo coronas, ac præmia adipiſci peroptantes. cum igitur adeo perſpicua cunctis ſit vtilitas, & ad virtutes incitamentum, quod in celebrium virorũ geſtis rebus enarrandis collocatum eſt; recte nos facturos arbitrati ſumus, ſi vitam proderemus Deo inprimis gratam, mortaliumque animis vtilẽ Patris noſtri, ac Paſtoris Bartholomæi, viri tanta ornati virtute, ac ſolis inſtar recte factorum radios vndequaque diffundentis: neque virtutes eius obſcurari obliuione ſineremus. ſane olim Ethnici tantum ſtudij contulere ad fabuloſa Heroum ſuorum facinora literis mandanda, vnde nihil omninó emolumenti caperetur, ad hominum vitam recte inſtituendam, quin potius ex ſceleſtis turpibuſque narrationibus, damni plurimũ exſiſteret. nobis vero reticenda venerabilia viri virtus, ac ſine luce hiſtoriæ relinquenda? imo commemoranda pro virili eſt, tantumque virtutis exemplar, cunctis mortalibus eorum bono exponendum.

B. Barthol. in Calabriæ opido Semeti natus.

Tulit hunc ſanctum virum, quod vos non latet, quotquot prope adeſtis, ſacra, & diuinitus collecta congregatio, haud ampla aliqua & ornata vrbs, ſed vile, obſcurumq; opidulum in his Calabriæ partibus ſitum, qua meridiem ſpectat. nomen a vero Patriæ, Semeti. ne vero humilitatem Patriæ intuitus, humile aliquid de tanto viro, deque eximia eius ornamentis indignum ſuſpicetur. ſic enim aſpernari liceret non Apoſtolos modo, ac Prophetas, ſed ipſorũ Principes Eliam Theſbiten, Io: Baptiſtam, ipſumq; Petrum Chriſti Eccleſiæ fundamentũ. quid horum Patria, ſi ſplendoré, aſſentationemq; quæris, abiectius? & Patria quidẽ magni huius, & inclyti Patris eiuſmodi, atque ignobilis fuit. at parentes ille magnos habuit, excelſoſq;, ac vera nobilitate claros: quique patrimonium virtutis, quod à maioribus in ſe deriuarunt, proprijs in dies incremẽtis augere. nam à prauo opere, vt magnus ille Iob, recedẽtes, infimas, fluxaſq; voluptates deſpexere. rei vero familiaris partem maximam ab interitu, mundiq. huius Principe vindicantes, è diuerſorio in domicilium, optimum inde exemplum filio facti, ſibiq. theſauros beatitudinis æternæ cumulantes, tranſmittebant. pater quidem Georgius. mater vero Helena appellabatur. hi præclarum hunc virum tãquam bona ſtirps bonum gignẽtes ſurculum, Deoq; largitori donorum per ſanctum baptiſma conſecrantes, Baſiliũ diuinitus nuncuparunt. vt ipſa nominis appellatione regia pueri indoles ad carnis paſſiones inflexibilis, & ab earum ſeruitute libera demonſtraretur.

Sed enim Beati illi, quos retulimus, eius virtutis erant, vt in omnibus veluti diuino meti manu ducerentur. itaq. nulla maior cura, quã filium in diſciplina, ac lege Domini, vt monet Apoſtolus, educare; vt eũ regiũ reuera donarium, dignũq; cæleſti Rege templum efficerent. puer vero non reſpiciebat ad ludos, iocoſq. & alia, quibus ætas puerilis delectari plerumq; ſolet; ſed ad domeſticũ exemplum: parentes ſuos perpetuo contemplans, in corpore imbecillo, atq; adhuc imperfecto, prudẽtiam perfectã præſeferebat: exprimo, quod aiunt, germine, indicãs, qualem eſſet in plantã euaſurus. poſtquã exceſſit è pueris, a parẽtibus traditur ſacris literis perdiſcendis. ſane copioſa doctrinæ ſemina quotidie ſinu mentis excipiens breui edidit vberes fructus, quiq; ætaté ſuperatẽt. ſacris itẽ ædibus ſemper aſſiſtens diuinorũ hymnorum cantibus, ſanctiſq; lectionibus ſimul animum, ſenſuſq. permulcebat.

Hinc Dei timoré, vt Iſaias ait, vtero mẽtis concipiens, animaduertenſq. quam nihil eorum, quæ ſpectantur firmum, ſtabileq. ſit; parentes, mundumq. & quæ in ipſo ſunt, propter Chriſtum deſpiciens, cogitationes omnes in vnum Deum transfert. nemini vero quidquam locutus, ſuumue conſilium detegens, parentibus, cõſanguineis, amicis omnibus relictis, ipſoq. patrio ſolo, quo nihil hominibus optatius eſt, clam paternis ædibus egreſſus Cyrillum monachum magni nominis petit, qui tunc temporis ad torrentẽ Melitenum cũ paucis ſe exercentibus in pietate, diuinũ virtutis mel ſtudioſe conficiens morabatur. ad hunc cũ peruenisset, dici vix poteſt quanta animi contentione ſacrum ſibi monachorũ habitũ dari poſtulabat. at ſenex iuuenilé ei ætaté obijciẽs, fieri, inquit nõ poteſt, fili, vt monaſticæ vitæ labores in præſẽtia toleres; ac futurũ breui eſt, vt ſuccũbas; multi enim ſũt, viriſq. ipſis perdifficiles, nedũ teneris, qualis ipſe es, & adoleſcẽtulis delicatis. apud parẽtes adhuc degas, ſuadeo: nec tãtos labores tã imbecillo corpore ſuſtinẽdos ſuſcipias. is vero auditis ſenis verbis, ego, inquit, Pater, hãc ob cauſã adij te, vt ſic Chriſto viuã, moriar carni. q ſi labores illos aggrediẽtẽ me, vt ais, mori cõtigerit, præclarius mihi hoc pati, quã à te inanẽ diſcedere; retroq. q in Euãgelio dicitur, reſpicere, cũ ad aratrũ manũ miſerim. adeò cõſtans animi propoſitũ, ardẽtẽq; in Deũ amorẽ vbi Cyrillus perſpexit, capillis eius detõſis, ſacro monachorũ habitu induit. vt vero eorũ, q in ſeculo degẽs habuerat, ne nomẽ qdẽ deinde reliquũ ipſi foret, eo cõmutato, Bartholomæũ vocauit. hunc in modũ B. Cyrillo iã ſubiectus, ad monaſticæ vitæ exercitationes, & diſciplinam informari cœpit. ſimul ætate ſubcreſcente, virtutum in eo ſemina concreſcebant. aliaque multa alia ab optimo præceptore, in eius corde, tamquam in bono, ac pingui ſolo ſata adijciebantur.

Clam parẽtibus, ad Cyrillum aſcetam ſe confert.

Quoniam vero multis ad ſalutem auctor, & afflictis animis ſolatium futurum erat, ſolis illum B. Cyrilli inſtitutionibus imbui,

prouida Dei ſapientia non ſiuit. ſed com parandæ virtutis, ac ſanctitatis, quæ exſp dere in eo debebant, opportunitatem e hibens, ſtudioſos alios Dei viros inuiſe di cupiditatem iniecit. vt in morem ſed æ apis, ex ſingulis, quod vtile foret, dec r pens idoneus ad eos regendo redderetur, quos ad virtutem directurus erat. igitur diuino afflatus numine, Sanctum Cyrillum deſerit; orbemque terrarum peragrans ſpectatæ virtutis, & ſapientiæ viros, quot quot Christo eſſent amore deuincti, conquirit. cum his verſatus aſſidue, & cuiuſque vitam attente conſiderans, breui temporis interuallo, omne virtutis genus ſibi comparauit. circumibat vero, iuxta Chriſti Domini præceptum, nudis pedibus, ſola tunica, attrita illa quidem, viliquε amictus; pelliceazona præcinctus; inedia macilẽtus, ac ſqualens. baculum manu geſtabat, in crucis formam, (quod fertur Apoſtolorum Princeps feciſſe) cum aduerſus ſpirituales hoſtes propugnaculum, tum ob continuam Ieſu Chriſti, pro nobis crucifixi, memoriam.

Studio virtutis orbem peragrat nudis pedibus

Hac ratione nauis inſtar pretioſis o uiſtę vnguentis, cum diuinis iam meditationibus, operibuſque inſtructus eſſet, tale viuendi inſtitutum deſerere, ſeque ad ſolitariam, & tranquillam transferre vitam decernit. igitur ab omni ſane hominum conſortio ſubducens ſe, ſicut paſſer, vt loquitur S, Dauid, in montes hoſce noſtros, tunc temporis hominibus prope inuios, ſe ad quietem peropportunes tranſmigrat. in quorum vertice, cum oratorium magno Martyri Siſinnio dicatum reperiſſet, in quo ſenex quidam ſolitariam vitam ducebat, hoſpitio ab eo exceptus eſt. ibi dies aliquot commoratus, cum monacho communicato conſilio, rogat ad interiora nemoris ſibi ducem fieri, vbi à nemine omnino impeditus, Deo vacare ſolus poſſet. Ergo Blaſius (hoc erat ſeni nomen) ex ſermone, exercitationeque pietatis, quæ in vultu iuuenis prælucebat, Chriſti famulum eſſe dignoſcens, libenter annuens ad optatum locum perducit. vt vero vir ſanctus quietum locũ, omnique ex parte tranquillum comperit, magno gaudio perfuſus eſt vt qui votis iam potiretur ſuis. hic ſenem enixe precatur, veniat ad ſe diebus alternis, leguminis aliquid afferens, exiguum corpori fomentum. cum facilem, paratumque ad perficiẽdum, quod expeteret, inueniſſet, ſuas ad Deum preces pollicitus, gratias, vt par erat, rependit. ad hoc, tempus indicans, quo vellet inuiſi, ſua ad ſtudia, ſedemque vt redeat, hortatur.

Bartholomeus vero montis cultor, quem optauerat, effectus, habitare cum feris præ hominum commercio eligens, totum ſe concupitæ diu quieti tradit. cumque in anguſtam, nec bene, commodeue effoſſam ſpeluncam ſemet incluſiſſet, ſed humiditatis multum, aſperique frigoris admittentẽ, precationibus, & ieiunijs ſemper inſiſtens, ex ſacris Dauidis canticis voluptates capiebat ſuas. ſed eorum, quæ ad ſolatium corporis excogitata ſunt, nihil ſane habebat; non lucernam, non menſam, non lectum, vel paruam aliquam ſtoream, vt vſus ſe exercentibus eſt, ad moderatum corporis leuamentum. nuda ipſe humo, parce omnino, & quaſi furtim capiebat ſomnum. vigilijs adeo indurerat, vt totum fere noctis ſpatium flectendis genibus, orandoque tranſigeret. dicebat enim; oportere monachum ſemper vigilare, neſcientem iuxta Domini vocẽ, qua hora fur venit. ceterũ ſub eremiticæ vitæ initia leguminib᷒ à bono illo ſene ſuppeditatis, ſuſtẽtabatur. vbi vero decurſu tẽporis habitũ temperantiæ comparauerat agreſtes tantummodo herbas, & aquam, idque ea cum moderatione, vt mortem arceret, guſtabat, omneſq. delicias ſuas, ſumptus omnis expertes, colloquia in oratione cum Deo, ac perennes lacrymas ducebat.

Admirabilis eius vitę cultus.

Neque aduerſum dumtaxat voluptates ventris bellum ſtrenue gerebat, verum etiã maxima frigora, imbreſque, & innumeras prope ærumnas, propter Chriſtum volens perpetiebatur. nam cum loca adeo frigida incoleret, nec foco vtebatur, quod vnũ eremiticam vitam complexis maximo ſolatio eſſe ſolet. cum igitur in caſtigationem corporis adeo ſeuere incumberet, & inferiorem hominem, vt æquum eſt, ſuperiori ſubigeret, mentiſque aciem diligenter purgans, nitidiſſimum SpiritusSancti ſpeculum reddere conaretur. qui bonis noſtris ſemper aduerſatur, Dæmon, quiete eum agere non patiebatur, ſed varij terrere ſpectris, obruere ſaxis, & in profundiſſimas ſubiectarũ vallium voragines dare pręcipitem pertentabat. is vero nequaquam ignorans, cuiuſnã illæ artes, ac præſtigiæ forent, fixa in Deo mente, Dauidica illa carmina contra hoſtẽ occinebat. Dominus illuminatio, & ſalus mea, quẽ timebo. Dominus protector vitæ meæ, à quo trepidabo? dũ appropiant ſuper me nocentes, vt edant carnes meas, qui tribulãt me inimici mei, ipſi infirmati ſunt, & ceciderũt. ſi cõſiſtant aduerſũ me caſtra, nõ timebit cor meũ. ſi exſurgat aduerſum me præliũ, in hoc ego ſperabo. hęc recitãs vir ſãctus, aduerſũ mõſtra ſignũ crucis exprimebat. quin etiã nonnũquã ſacri eius, diuiniq; oris, vel tenui habitu fugabãtur confeſtim ſpectra, & ſõnij inſtar terriculamẽta diſſoluebãtur. ſed hoſtibus ſuperior effectus, Deo victorię largitori gratias agebat; a quo vberes quotidie, vt cantat diuinus Pſaltes, voluptates percipiebat. nã ſecundũ multitudinem, inquit, dolorũ in corde meo, conſolationes tuæ delectauerunt animam meam.

à Dæmone præſtigijs vexatur.

Illud hic lubet enarrare, ꝙ auditu quidẽ iucundiſſimũ erit, magnãq; ſimul admirationẽ audientiũ animis afferet. Virũ ſanctũ aliquãdo adiere ſenex Blaſius, vnaq; B. Cyrillus, quẽ ſpiritualẽ eius Patrẽ fuiſſe ſupra cõmemorauimus, iã prope locũ erãt, vbi Bartholomæo in more erat, ſæpenumero orare. O mirũ, & terribile ſpectaculũ, colũna ignis cõſpecta ab illis eſt, à terra in Cælum vſque protenſa. rei inſolentia nõ immerito obſtupefacti, viſaq; ineffabilia contemplati, attonitis ſimiles conſtitere. vbi vero ingẽs ille immen-

immenſuſque ſplendor abſceſſit ex oculis, eo accedentes, vbi admirabilem illam ſpeciem viderant, S. Bartholomæum inueniunt tamquam alterum Moſen ex conſortio ſermonis Domini, eximio illuſtratum fulgore, totaque facie mirum in modum radiante. talis igitur, cum eſſet Bartholomæus, tantamq; à Deo gloriam conſecutus, haud conſentaneum erat, ſolitudine, inſtar lucernæ ſub modio, ſemper abſcondi, propriæque ſaluti tantummodo vacare. quare qui rebus noſtris perpetuo proſpicit Deus eum manifeſtat, conſpicuumque, quibus eſſet ignotus, hunc in modum reddit.

Viri quidam agreſtium ferarum venatui intenti, hunc aliquando in montem acceſſere, vbi Pater Angelicam ducens vitam demorabatur. quem derepente tali forte modo habentem ſe conſpiciunt: prope antrum ſtantem, Deumque ſibi, ac toti mundo propitiantem. viſo venatores repentino, inſuetoque perturbati, iam fugam capeſſebant. verum ſanctus adeo turbatos cernens viros, nolite, ſtatim inquit, fratres, timere: homo ſiquidem & ipſe ſum, licet ob peccata mea, hunc ad habitandum locum elegerim. qua illi voce animum reſumentes, propiuſque accedentes, Angelicum plane aſpectum, ſpeciemque viri Dei & corporis habitudinem cernunt. minime enim, vt qui in montibus degeret, terribili, & agreſti forma erat, ſed mitis potius, blanduſque, ac re vera cæleſtis Angelus. vultu ſuauis, ſuauior alloquio; multumque vtilitatis, tum vultu, tum verbis ad ſe accedentibus afferens. itaque ſaturati viri iucundiſſimo eius, animis vtili, conſortio, multaque inde voluptate percepta, & habita eius benedictione, diſceſſere: ſeuere prius à ſancto viro admoniti, vt nemini omninò de ipſo quidquam loquerentur. breui tempore interiecto, rurſum venatores ad magnam hanc, vtiliſſimamque redeunt venationem; neque enim ſermonum eius ſuauitas tanto priuare ſe bono diutius ſinebat. Sed Dei famulus iucundiſſimos, ac viuificos fructus rurſum illis lingua porrigens, liberali exceptos conuiuio, fauſta cum precatione dimittit. at hi ingens adeo apud ſe bonum celare neutiquam valentes, manifeſtant theſaurum, ipſumque neſcientibus patefaciunt.

Fama ſui multos ad ſe pertrahit

Hoc pacto vir ſanctus iam palam factus, cupidos bonorum huiuſmodi, fama ſui ad ſe pertrahebat. hæc enim pennata confeſtim circumuolitans, vt clara aliqua, ac ſonora tuba, virum vbique prædicabat, ciens non proximos modo, ſed longe ſemotos, vt omnes ad ipſum accurrerent. Bartholomæus vero, & vt Ioannis Baptiſtæ rationē vitæ, ita ſpiritum æmulatus, ad ſe adeuntibus pœnitentiam. & peccatorum confeſſionem pertractabat. de nulla alia re, inquiens, filij, & fratres, tantopere lætatur Deus, atque de homine pœnitentiam agente, & animi labes per confeſſionem eluente. cuius rei teſtis ipſe eſt pro nobis homo factus. qui non veni, dixit, vocare iuſtos; ſed peccatores ad pœnitentiam. illorum igitur pœniteat nos, dilecti, quibus, vt homines, temporibus anteactis, Deum & conditorem noſtrum offendimus. iſque vt bonus, & natura miſericors, ad ſe toto ex corde conuerſis veniam redonabit; & quemadmodum prodigum illum filium, per pœnitentiam in priſtinum nos honorem, & filiorum adoptionem reſtituet. hæc, & talia docens, monenſque quotidie, ad ſalutem inducebat omnes, vitamque inſtituere iuxta Dei præcepta perſuadebat. eum vero adeuntium alij maximo præcepto emolumento, domum reuertebantur. alij vero doctrinæ eius dulcedine, veluti compedibus quibuſdam, irretiti, vitæ comites, eiuſque inſtituti eſſe percupientes, magiſtrum ipſum, & viæ ducem ad ſalutem efflagitabant. qui plane quietis amantiſſimus, bonique quod in quiete eſt, ſummopere auidus, primum quidem ferebat ægre poſtulata, illamque ab ſe prouinciam tamquam difficilem reijciebat. dein perpendens eum, qui ſibi ſoli viuit, rebuſq. tantum ſuis ſollicite proſpicit, vni ſibi vtilem eſſe. alios vero inſtituentem, & animarum curam gerentem, plurimum facere lucri, maximamque erga Deum caritatem præferre, & quouis obſequio maiorem, precibus tandem ceſſit.

Excepit igitur, qui venirent ad ſe modiſque omnibus eorum ſanitis curam gerebat, ad ſolitariam vitam inſtituens cum iiſdem in Oratorio degens, quod multos ante annos à Niphone quodam Monacho, vt ferunt, Beatæ Dei Genitricis, ac Ioannis Baptiſtæ Nugduniati nominibus, ibidem exſtructum erat. tum ſane virum ſanctum vidiſſes ſecundum Pſalmiſtam, deſertum in ſtagna ſpiritualium aquarum ponentem, & collocantem illic eſurientes, ciuitatemque conſtituentem habitationis, & ſeminantem agros doctrinæ aratro; ad hoc intelligentes vineas plātantem, quæ & fructum fecerunt natiuitatis. reſpexit enim de cælo agricola animarum, vt Prophetæ verbis rurſus vtar, eiſque benedixit, ac multiplicati ſunt nimis. Sed extenderunt palmites ſuos vſque ad mare, & vſque ad flumina propagines ſuas; ita vt videret omnis iniquitas, qui eſt mendacij pater, & obſtrueret os ſuum, ploraretq; & acerbiſſime lamentaretur. puræ vero illæ mentes choreas circa Deum agentes, deque noſtra ſalute voluptatem ſemper capientes, iure lætarentur, & maiores conditori ſuo gratias agerent, hymnoſque celebriores concinerent.

Viæ ducem a i ſalutem ſe præbet.

Atqui ego, quæ hoc loco vir ſanctus diuina virtute mira geſſit, auditoribus ſane iniquus eſſem, ſi præterirem. minime quidem ea ſilebo, ſed narrationi attentio præſtanda eſt. vel hinc enim maxime viri cum Deo familiaritatem, coniunctionemque cognoſcemus. circumſedentibus aliquando diſcipulis eius, à matutinis ad Deum precibus, in æde Dei Genitricis, & à nocturnis ſe laboribus paulum

Digitized by Google

recreantibus, ſermonem inchoans Pater, nocturna, inquit, Dei præconia, fratres, laudeſque pro viribus ab ipſo ſuppeditatis, peracta iam ſunt. ceterum parata ſunto, quæ ad diuinum ſacrificium pertinent, vt ſtata hora ſacrificemus. ijs vero aſſerentibus, panem non eſſe, ex quo ſacra Deo hoſtia immoletur. rurſum Pater, at vos, ait, filij, nulla ſuper hoc cura eſto; poteſt enim Deus, qui quadraginta annos mirabili cibo Iſraeliticum populum in deſerto pauit, nobis quoque in rerum neceſſariarum inopia, ſui cauſſa, in eremo conſtitutis, quæ opus ſunt ſuppeditare. hæc locutus, quædam addens de diuina prouidentia, qua cuncta gubernantur, quodque nec paſſerem vniuerſi Rector cura ſua deſtituit, ſermonem abſoluit. nondum aderat tertia diei hora, ſub quam Chriſtianis mos eſt incruentum ſacrificium offerre. ecce tibi ad ipſos venit diuinitus miſſus è vicinis vir quidam, religioſus Chriſti cultor, recentes, candidoſque panes afferens, quorum beneficio abunde ſubleuata præſenti inopia, peractoque diuino ſacrificio, debitas Deo gratias egerunt. prophetiæ ſane gratia ditatus erat vir Sanctus, ac patrare miracula valebat, ſed propter excellentem animi ſui modeſtiam, & humilitatem nolebat.

Inopiæ panis ad ſacrificiũ diuinitus prouiſi.

Iam vero pluribus ipſum adeuntibus, conuictumque eius amplectentibus creſcebat in dies comitatus, & augebatur, quem monaſticis conſtitutionibus, reguliſque excolebat. atque vltra ſpirituale regimen illorum, quæ ad corporis ſuſtentationem, conſeruationemque neceſſaria eſſent, diligenter omnia procurabat; quamquam affecto eſſet corpore, multis inſtar boni pugilis exercitationibus probatus, crebriſque, & grauibus morbis vexatus. hic rurſum quietis amore accenſus, Deoque in ſecreto vacandi, ac perfectius cognoſcendi deſiderio, fratres deſerere cogitabat. illos igitur Deo committere, aliamque ad ſolitudinem proficiſci ſtatuit; vbi hominum gloriam fugiens, quæ vna plurimum ad virtutem corrumpendam valet, cupita quiete oblectaretur. hæc animo volutans, totus in ea ſeceſſione erat, ſiluaſque, & aſpera montium ſecum ipſe meditabatur, circumſpectabatque. communis vero Seruatoris, Dominique omnium parens, multitudini eorum proſpiciens, qui ſalutem conſecuturi per ipſum erant, nocte quadam vigilanti, & in ſueta oratione pernoctanti adſtitit, luce immenſa, & diuina effulgens. carneque indutum ex ſe Deum vlnis geſtans, cum mandatis huiuſmodi: Ceſſa, Bartholomæe, in præſentiarum à quietis ſtudio, deſiderioque abeundi in vias ad ſolitudines. hic te manere oportet, mihique animarum ſcholam hoc ipſo in loco conſtituere, in quo multi per te ſalutem adipiſcentur.

Effulgens Dei Mater apparet.

His à Dei Genitrice Beatus Pater admonitus, ſolitudinis ſtudium dimittit, totuſque, vt bonus, obedienſque famulus, in monaſterium extruendum incumbit, præſidio hortantis Dominæ, eiuſque filij, ac Dei potentia fretus. breui tantum operis ad finem perduxit, multos incitans, qui ſumptus ad ædificiorum conſtructionem ſuppeditarent, quorum princeps, ardensq; adiutor extitit Chriſtodulus 3 Ammiratus. vir apud terrenos reges tunc temporis plurimum potens, Beatum hunc Patrem, germanumque ſeruum cæleſtis Regis flagranti proſequens amore, totuſque ab eius præceptis, & monitis pendens; vt quiuis voluerit, ex literis à celeberrimo Patre ad illum miſſis, plane cognoſcet. per hunc igitur religioſum virum pio, chriſtianoque Regi Rogerio, eiuſque affinibus, famulum ſuum notum reddens, qui honorantes ſe glorioſos facit Dominus, in animos illorum inducit, vt quæ ad monaſterij fundationem neceſſaria eſſent, liberaliter præberent. qui cum virum cognouiſſent, virique virtutem, quamque cum Deo familiaritatem haberet, opere maximo reueriti ſunt, eique adeo adhæſerunt, eius in dicendo vim ab omni adulatione ſemotam, admirantes, vt non modo pecunias, opeſque, & quæcumque huiuſmodi, ſed etiam ſemet ipſos tradentes, internuntium apud Deum ſuarumque curatorem animarum conſtituerint; illud Dauidis ferme nobis prænuntiantes: nimis honorati ſunt amici tui Deus.

3

Monaſterium ædificat.

Hinc vir Sanctus adeo omnibus conſpicuus redditus eſt, adeoque extructum ab eo monaſterium impleri cœptum, vt multa, ac pene innumera ex hoc vno domicilia monachorum deriuarint, ſanctiſſimis ab eo conditis legibus conſtituta. multi etiam ex ipſorum monachis ad Archiepiſcoporum ſedes eueherentur, curaque ijs paſtoralis committeretur. quin plures aliorum monaſteriorum Præſules, paſtoreſque, diuinam viri conuerſationem ſuſpicientes, præfecturam renuẽtes, ad eum accedebãt, cum mallent ſub ipſius eſſe regimine, quã alijs præeſſe. venerandum in primis, ac nobile illud par, Coſmas, & Iſacius, viri re vera optimi, & ſanctiſſimi, omnique dono ornati, præ ſumma, vt æquum eſt credere, humilitate, modeſtiaque animi, huic ſe committentes Patri ad incrementa monaſterij plurimum contulerant, atque collaborarunt; eius effecti manus, brachiaque, & ſi quod aliud eſt membrum nobile, ac neceſſarium quo tempore B. 4 Polychronius Gynæcopolios Epiſcopus, de rebus eius certior fama redditus, ipſum intueri coram, colloquijs, ac precibus perfrui cõcupiuit. itaque nulla interpoſita mora, ad eum vna cum S. Cyrillo venit, cuius ſuperius oratio meminit. quos Sãctiſſimus Bartholomæus ſumma cum animi voluptate excipiens, gaudebat, ſpirituque ſuper illos exſultabat: aduentum eorum præſtantiſſimo quouis lucro pretioſiorem ducens. ij vero cum Sancti viri res fama maiores eſſe cognoſcerent, de virtute eius, ac ſanctitate vehementer lætabantur. 4

Die quodam hi Beatiſſimi viri cum

Bar-

Digitized by Google

Bartholomæo confidentes, deque rebus inter ſe differentes, quæ tales decerent viros, quod nondum Pater eſſet ſacerdotio initiatus, vt eum ad gradum euehi pateretur, maximopere contendebant. at is ſermonem huiuſmodi, ac virorum preces moleſte admodum ferens, refugiebat rem: Sacerdotioq; minime ſe idoneum iudicãs, vir plane ſanctus ab ſe omnino reijciebat. quis, inquiens, ego ſum, Reuerendi admodum Domini mei, vt tantum dignitatis ſubeam? verum reſumpto illi ſermone, optime, aiunt, nouimus, Dilectiſſime Fili, te præ nimia humilitate tua, vt talia de te ipſo ſentias, perſuaſum. Sed tibi nos Dei voluntatem conteſtantes modeſtiæ tuæ notum eſſe volumus, non ſine certo afflatu, ad hoc cogi te a nobis, deſtinatumque à diuino ſpiritu certo ſcito. his virorum illorum conſilijs, & rationibus, monachorumque, & diſcipulorum ſuorum precibus, à Sanctis eius manibus benedici aſſidue expetentium, ægre perſuaſus Bartholomæus, in templo glorioſi Prophetæ, & Præ- Coactus inauguratur ſacerdotio.
curſoris Domini, Ioannis Baptiſtæ ab eximio Polychronio ordinationem accipit, Deumque in ſede ſacerdotali, dignus longe altiore gradu, laudat.

Haud multo poſt, ad parentes fama peruenit, qui longius profectionem ad eum differre nequaquam tulere, naturæ affectu vehementer ſtimulante. igitur cariſſimum filium magno cum gaudio cõueniunt, orationemque ex mellifluo eius ore manantẽ percipientes, diuinis filij monitis parentes obtemperant, mundique vt conſentaneum erat, vanitati nuntium remittunt. præque eo, quod illum ediſſent terris, ingẽti adeo recepta remuneratione, monaſticam vitã auidiſſime complectuntur. in qua ſub tam bono filio præclare agentes, in ſenectute bona ad Dominum migrauere, caduca cũ ſempiternis commutantes. & parentes quidem ſuos hoc pacto remuneratus eſt vir Beatiſſimus, talemque illis vicem carnalis originis rependit. genitor ſpiritu ijs effectus, à quibus ſecundum carnem genitus erat. complures item alios affinitate ſibi connexos ad Angelicum, diuinumque vitæ inſtitutum pertraxit. ſed ad ea, quæ reliqua, progrediendum eſt; memoriaque, ac narratione dignæ res exponendæ.

Extructo iam monaſterio, antiquã Romam proficiſci Bartholomæo neceſſe fuit,
5 vt Papæ diplomatibus (erat 5 is Paſchalis) immunitates illi neceſſarias procuraret. in Vrbe cum Pontifici Maximo, tum Cleri primoribus carus, & venerandus fuit. philoſophiam eius, ſermonumque prudentiam adeo demirati omnes ſunt, vt maximum Dei viro honorem detulerint, eiuſque poſtulata libenter conceſſerint: cõtra feri Tyranni aſpectum eius, increpationeſque pertimeſcebant. quos in vinculis habebant, laqueo, ſuſpendioue deſtinatos, omni cum alacritate, à ſententia mortis abſolutos, ei donabant. Sicarij quidam in latrocinijs, inteſtiniſque cædibus à pue-

Immunitates pro Monaſterio ſuo à Pontifice impetrat.

ris enutriti, vbi aſpectum eius dumtaxat conſpexere, diuino ab eo ſpiritus fulgore coruſcante perculſi, pauentes ac tremebũdi, ad eius proiecti pedes, pœnitentiam tum verbis, tum corporis habitu præſeferentes, ad honeſtam dein viuendi rationem ſe recepere.

Hac ratione Bartholomæus Dei famulus, accedentibus ad ſe omnibus cauſſa ſalutis exſiſtebat. alijs quidem cum ſuauiſſimis monitis, quibus ſi quid ſpinoſum, & infructuoſum animaduertebat, ex animis euellebat; purganſque, mores optimos, Deoq; gratos inſerebat. quibuſdam commiſeratione in egentes, quos inopia, qua premebantur, ſumma cum caritate ſubleuabat. erat enim in huiuſmodi, ſi quis alius, animo maxime pio. ijs vero, qui in calamitatem aliquam deciderant, ſeu quauis affligebãtur ærumna, opere ac verbo ſolatium præbens, idoneam vnicuique curam, opemq; afferebat. ſi quos forte corporum morbis vexatos pernoſset, neutiquam erga hos negligens erat, ſed pro viribus refocillabat. vt verbo dicam, quauis ægritudine laborantes ad animi conſtantiam prudenter reuocans, linguæ ſuæ dulcedine permulcebat. ij ſunt animi iuſtorum, propenſi ſemper ad miſerationem, Deique bonitatem æmulantes, qui ſuper iuſtos, & iniuſtos pluit: nec quemquam ſua defitui beneficentia patiuntur, ſed omnibus omnia, ſecundum diuinum Paulum, facti, benignitatis ſuæ radios in omnes extendunt.

D. Bartholomæi in oẽs caritas.

Ex eo Bartholomæus, pietatis vrgente affectu, idonea ad excipiẽdos hoſpites circum monaſterium domicilia conſtruxit. in quibus neceſsaria aduenientibus abunde parans, tanta cum alacritate hoſpitibus miniſtrabat, vnicuique, quæ conſentanea forent, apponens; vt nullus commorantium illic eſset, qui que congrueret, curam, humanitatemque deſideraret. atque hæc ad magni huius Patris cum Deo conſuetudinem, & caritatem demonſtrandam: quibus alia quædam nulla ex parte inferiora oratio additura eſt. Fame aliquando per Calabriam ingraueſcente, egeniſque omnibus ad B. Bartholomæi monaſterium, tamquam ad commune refugium, ac tutum portum confugientibus, certa cum ſpe releuatos iri à malo, quo premebantur; caritatis flagrans Pater, ac diuinæ bonitatis imitator, pernorat laborare inopia monaſterium, tantæq; hominum alendæ multitudini neutiquam ſufficere. ſed afflictos rerum indigentia animos, miſeroſque ſolatio carere, nullo modo ferebat, quid agat? totas noctes incumbit in preces. pro quantum apud Deum fiduciæ, gratiæque conſecutus fuerat. ecce tibi mane cellam penariam farina refertam. ipſos nonnumquã coctos panes miniſtris tradebat, iubebatq; neceſsaria egentibus elargiri immenſam Dei miſericordiam imitatus, qui, vt inquit Dauid, aperit manum ſuam. & implet omne animal benedictione. & hæc quidem ita ſe habent.

Operæ

Operæ pretium vero eſt illud comme-morare, quod auditorũ animis plurimum voluptatis, vtilitatiſque afferre poteſt. capto à Sarracenis monaſterij nauigio, monachi ea perpeti opperiebantur, quæ Chriſtiani ab huiuſmodi ſolent. dies erat, quo hæc fratribus contigerant, hebdomadæ quidem ſeptimus, ac poſtremus, menſis vero Iulij tertius, & vigeſimus; quando vir ſanctus vna cum diſcipulis ſuis Sanctiſſimi Martyris Apollinaris memoriam celebrabat. qui vero in nauigio erant, parum aberant, quin à piratis impijs extrema periclitarentur. at Pater de filijs aſſidue ſollicitus, Deoque pro illis ſupplicans; de malis, in quibus tunc verſabantur, ab eo edocetur. Statim fratres in templum congregat, vnaque pſalmos Nonæ concinens, vergebat enim iam dies ad meridiem, preces pro fratribus ſummum in diſcrimen adductis, clementiſſimo Deo offert. qui celerrime exaudiens (oculi enim Domini ſuper iuſtos, vt inquit Pſaltes, & aures eius in preces eorũ) mirandum in modum de præſentibus illos calamitatibus eripuit, precantique incolumes reddidit; non modo exitio, quod timebatur, ereptos, ſed muneribus etiam à ſacrilegis illis affectos. ceterum vt mirabilia ſanctiſſimi viri geſta dicẽdo omnia cõplectamur fieri non poteſt, ſed ne in longũ deducta oratio, moleſtiam pariat, vbi pauca iam dictis addiderimus, ad mortem eius gradum faciamus.

Ab exitio, & ſeruitute liberat monachos ſuos.

Sane monachi ſacris codicibus ad diuinarum ſcripturarum commentationem, meditationemque indigebant: iam enim imitati Patrem, ad huiuſmodi res valde dociles, ſtudioſique euaſerant, omnem ſcripturę ſenſum diligenter perſcrutantes. Tẽplum præterea, quod in honorem B. Virginis Bartholomæus extruxerat, ſacris vaſis, venerandiſque imaginibus ornari oportebat. is igitur longinquitate itineris, ac difficultate nequaquam exterritus, fratribus quibuſdam comitantibus, ad nouam Romam vrbium Reginam, ad Alexium, & Irenam pijſſimos Principes contendit. qui ea tempeſtate clauum Romani imperij ſumma cum gloria moderabantur. ab ijs, ac toto ſenatu perhonorifice excipitur. multaque, & opulenta dona, imagines, libros, & ſacra vaſa, liberalitate omnium, comparauit; ſua ſibi virtute viam ſternente, omniumq; animos ad hoc inducente. præ ceteris Baſilius cognomento Calumera præcipuæ dignitatis, Regibuſque ob conſilium, & prudentiam valde familiaris, vehementiore in Bartholomæum caritate exarſit. ac ſuper officia, quibus eum liberaliter proſecutus fuerat, pretioſis veſtibus, alijſque muneribus, pro ſua in Deum pietate donauit. quod vero monaſterium ſanctiſſimi, & in cœlo fulgentiſſimi Patris noſtri Baſilij dicatum nomini in monte Sancto condiderat, in Bartholomæum illud contulit. inde ratus beneficium potius accipere, quam dare. cuius adminiſtrationem multis eius precibus exoratus vir ſanctus ſuſcepit, verbiſque, & opere ad virtutem excolens, degentibus illic monachis plurimum vtilitatis attulit.

Conſtantinopolim nauigat.

Præfecturã Monaſterij in Monte ſãcto ſuſcipit.

Poſtea quam redeundum Bartholomæo fuit, ne grex, cui præerat, cura ipſius ad longum tempus deſtitutus, detrimentum pateretur, fratres in vnum cogit, quique inter eos morum ſanctitate præſtabat, euocans, monaſterij Præfectum ſibi ſubſtituit. quod ſane eximio huic Patri ſubiectum diu manſit. qua de cauſa in hanc vſque diem, vt ferunt, Calabri monaſterium ab incolis dicitur. dum reditum Pater meditatur, Reges multis de rebus admonuit; de iuſtitia, clementia, liberalitate in ſubditos: imperij tumorem, & gloriolam nihili facerent, ea, quæ in cœlis ſunt bona, concupiſcerent, regnumque æternum manſuetudine, ac benignitate in ſubiectos compararent. ad hæc, & talia hortatus, grateſque pro beneficijs agens, inde profectus, ad monaſterium ſuum reuertitur. quod allatis ſignis, ſactiſque donarijs magnifice exornat. ad hoc ſacella quædam non longe à monaſterio conſtruit, locum expians, immundis ante ſpiritibus infectum, in eoque cum ſocijs Deo laudes perſoluens.

In Calabriã, ad ſuũ Monaſterium redit.

In animatum ſane curã ſtrenue incumbens, hortabatur ſingulos, ſuadebatque, vt forti animo ſpiritus nequã fraudibus obſiſterent, monaſticæ vitæ difficultates conſtanter perferrent, neque animum ob eius labores abijcerent: ſed ſpe præmiorum potius roborarentur, ſeque ad anteriora quotidie extenderent: haud ſegnes ad Deum deprecandum accederent, ſed omni tempore, ac loco, vt Apoſtolus ait, vtile animæ, & ſalutare opus orationis ſumma cum alacritate complecterentur. omnes non labia ſolum mouerent. hoc enim vagæ mentis indicium eſt, nullumque parit fructum, imo damnationis cauſa exſiſtit. oportere eum, qui tenera orat, cogitationes vndequaque cohibere, eaque ratione in ijs, quæ proferuntur ore, mentem figere. abſurdum quippe, aiebat, eſſe, bona à Deo petere, preces vero minus recte facere. nam ſi mortali adſtantes Regi, reuerentiam habitu, modiſque omnibus exhibemus, non ne multo magis cum maieſtate illa immenſa, quæ omnem creaturam infinitis excedit partibus, agentes, contremiſcemus? his ad fratres monitis, leues illis virtutis præſtabat alas, vtque ſupra inimici laqueos euolarent, efficiebat. erat enim ſermo eius melle dulcior, ipſas referens Sirenes. verius loquar, diuino erat lacte conditus, aptiſſimuſque ad demulcendos animos, impellendoſque ad virtutem. quin compoſiti ſemper eius mores, neque vnquam diſſoluti tacita quædam erat ſpectantium cohortatio, illiſque ad compunctionem permouendis, ſermone ipſo efficacior.

Habet hoc loco oratio rem, nulla vnquam obliuione delendam, ad auditorum emolumentum, ſanctiq; viri haud exiguam gloriam. pergendum igitur porro eſt, memo-

Eximia eius virtus extra calumniam non fuit.

memorandaque, quæ digna memoria sũt. plurimis Sanctus Pater noſter Bartholomæus, præerat monachis, quorum duo ex 6 monaſterio S. Angeli Melitenſium, vitam eius virtutibus claram, ædificiaque, quæ ab eo ſtruebantur, cõſpiciẽtes, & aurum, quod vndequaque ad illum mittebatur, contabeſcere inuidia cœpere; ac quemadmodum olim Hermes, & Hermogenes in Paulum inſurgentes, conceptum virus quam primum euomuere. Regẽ adeũt, doloſque, & calumnias aduerſus virum ſanctũ ſtruũt. Piiſſime, inquiunt, Rex, in æternum viue. Monachus Bartholomæus, quem probe noſti, planus eſt. aurum omne, & argentum, quod ei dono datur, in cognatos cõfert, & cum ſimilibus ſui per luxum, turpeſque res abſumit: atque etiam inſuper hæreticus eſt. audita Piiſſimus Rex Rogerius vehementer admiratus, ſtatim literas ſcribit, quibus Bartholomæus Meſſanæ ſiſti iubebatur. quibus is acceptis, ſine cunctatione ad Regem venit. vbi adſuit, ſimul calumniatores ſe coram Rex venire imperat. attentas hoc loco aures præbete enimuero quid grati habet oratio.

A Rogerio Rege Meſſanam accitus.

Ergo vbi pro tribunali, in totius conſpectu Senatus adſtitere, veteratores illi Sanctiſſimum virum calumniantur, falſoque accuſant. at is ne quidem contra verbum dicebat. ſed omnia habere ſe, vt aſſerebant illi, fatebatur, quod ſummæ erat virtutis. quemadmodum Chriſtus meus, inſtar agni mitiſſimi Pilato coram adſtitit; ita vir. Sanctus coram Rege, ac Senatu; nec mirum, quippe germanus eius diſcipulus erat. poſtquam Rex Bartholomæum audiuit calumnias aduerſum ſe confitentem, iracundia exarſit, conſcripſitque in eum ſententiam, vt igni traderetur. continuo ſarmenta, ac ligna comportantur; parati adſtabant miniſtri ad exſequenda iuſſa. cum res hoc loco eſſent; vir Sanctus, piiſſime, inquit, Rex, vnum abs te peto. quod ſacerdos ſum, quamquam peccator, & indignus; liceat mihi prius diuinam rem facere: dein mandatum tuum exſecutioni detur. quod vt permiſſum à Rege eſt, illico veſtes ad ſacrificium illi præbentur, in æde quadam S. Nicolai, in extremo iſthmo portus Meſſanæ. illuc Rex, Senatuſque omnis peruenerat. vinctuſque vir Sanctus adducebatur. iam vero is Sacris indutus veſtibus, inchoat diuinam rem. hic Deus, qui ſperantes in ſe numquam deſerit, veroſque famulos ſuos honorat, ſane maximum hoc loco miraculum edit, par illis, quæ pro Iſraelitis olim patrauerat.

Reum ſe cõfitens damnatur igni.

Cœpto, vt diximus, ſacrificio, offerebatur iam, corpuſque myſticum in altum ſuſtollebatur, cum Rex, viri que optimates permulti ad hoc ſpectandum ingreſſi, ecce pone Bartholomæum igneam columnam vident, quæ à pedibus eius erecta in cœlum protendebatur, Angeloſque ei miniſtrantes. ò rem miram, quis Dei magnalia enarret, qui glorioſos adeo eos reddit, à quibus honoratur! ſtupor omnes, horrorque repente inceſſit. Vrbs Meſſana re audita, tota ferme permota eſt: cunctique viri, feminæque, adoleſcentes, ac ſenes, ſerui, liberique, atque omnis ætas ad viri ſanctiſſimi pedes, gratiam ab eo poſtulantes, procidebant. ipſe in primis Rex, primoreſque omnes, colligatis manibus, ac nixi genibus, ad pedes Bartholomæi prouoluebantur, veniamque orantes; ignoſce, dicebant, Pater Sanctiſſime. rerum enim ignoratione, cuncta aduerſum te diximus, egimuſq; is vero ſubleuabat omnes, & fauſta precatus, dimittebat. hic Rex accitos calumniatores cremari igne decernit. vetuit autem vir Sanctus, Patris iam tum inde loco ab Rege habitus. ad quem Rex; honorabilis in primis Pater, age, inquit, hoc ipſo in loco, ignis in exitium tui accenſus erat; ſtatue quid hic fieri oportet? tum is, altare, templumque Seruatoris noſtri nomine ædificandum cenſet. continuo 7 Rex ampliſſimum exſtruere monaſterium ſtatuit, quod & perfecit; pecuniam, poſſeſſiones, bona, ſacramque ſupellectilem in eum finem dicans. atque ita in ſancti viri venerationem, magnificum eo loco monaſterium ædificatum eſt. atque hæc quidem ſic.

Super Bartholomæũ ignea colũna viſa, & Angeli.

Ibi Chriſto Seruatori tẽplũ, et Cœnobium exſtructũ eſt.

7

Verum Bartholomæus in Calabriam ad monaſterium ſuum, Regis mandato profectus, illic accitum ad ſe Lucam 8 miræ ſanctitatis monachum, alioſque XII. præſtantes, ac pios viros, ex ſuo lectos grege; libroſque, & domus annuos prouentus, ceteramque ſupellectilem cum illis partitus, ac Lucam prædicto Saluatoris monaſterio præficiens, fauſtis cum precationibus dimiſit. cetera, quæ ad eiuſdem monaſterij conſtructionem attinent, cui collibitum, ex eo perquirat. Iam tandem aliquando breuiter, ſummatimque progreſſa, ad ſancti viri obitum noſtra peruenit oratio.

Bartholomæus in Calabriam concedit.

8

Monaſterio s. Saluatoris Lucam præficit.

Poſtea quam Beatiſſimus vir hunc in modum vitam ſuam virtutibus omnibus exornarat, ſeque poſteris Angelicæ conſuetudinis formam, viuumque typum exhibuerat; ad hæc cum multis conflixerat tentationibus, iam inde ab initio conuerſionis ſuæ, ab immundis ſpiritibus ſibi ingeſtis, & à familiaribus, ſuiſque diſcipulis, & vt Propheta ait, ab hominibus pacis ſuæ, comedentibus panem ſuum; quas omnes inſtar telæ araneorum, pro ſua in Deum fiducia, ac patientia, diſſoluit: cumque iam ex vita hac diſceſſurus eſſet, ac ad cæleſtem illam ciuitatem profecturus, vt laborum ſuorum præmia conſequeretur, in leuem recidit morbum. quando diuini ſpiritus in ſe habitantis virtute, præſciens inſtare ſibi extremum diem, in gratijs Deo agendis, lætiſque hymnis, omne tempus inſumebat. aderat iam dies, quo Sanctiſſimæ Deiparæ beatam dormitionem celebramus, cum cœtu diſcipulorum ad ſe conuocato, ſermoneque ad eos habito de diſceſſu ſuo, dignum virum, qui fratrum regimen ſuſciperet, pronuntiat. Lucas is erat, morum ſanctitate omnium in monaſterio

Imminentẽ ſibi mortem diuinitus cognoſcit.

præ-

præſtantiſſimus, & magni huiuſce Patris expreſſam effigiem, ſimulacrumque in ſeipſo retinens. cum acceſſiſſet hunc ad ſe, manuſque vere ſanctas impoſuiſſet, & vberiorem ei Spiritus ſancti virtutem precatus fuiſſet, vtque olim contemplator Dei Moſes filio Nun, aut Eliſeo poſtea auriga Elias, gratiam communicaſſet, ſpiritualis ſui Iſrael adminiſtrationem delegauit. ſumma dein alacritate ad felicem ſe mortem præparabat; iam nunc per ſpem bona illa animo hauriens, æternaſque delicias, & gaudia, quæ à Deo diligentibus ſe parata didicimus. attamen oculos ſubinde ad aſtātes vertens, amanter eos reſpiciebat.

Quamquam vero deſperata iam ſalute, exigua in ſpe traheret animam, totuſque eſset in profectionis ſuæ cogitatione, rerumque, quas opere maximo concupiuerat, vt filios tamen ſuos, affectu victos, prorumpere in lacrymas videt, abſceſsūque ſuum acerbiſſime ferre; (quis enim animo tam ſaxeo, ſtupidoque fuit, qui talis obitum Patris ſiccis oculis præteriret?) nolite, inquit, cariſſimi filij, Patrem veſtrum lamentis proſequi. votis proſequamini potius, atque ad Deum precibus. hoc enim mihi, vobiſque, rebus omnibus longe erit vtilius. nec me extremum trahentem ſpiritum iam iamq; defecturum, ſanitati redditum deſideretis. ſed hanc Patri gratiam vt detis, poſtremum rogo: meorum ad vos monitorum memoriam retinete, ipſi vobis attendite, moreſque veſtros componite, ineuitabilem mortis neceſſitatem aſſidue recogitantes, atque ad emigrandum ex vita hac, parati eſtote. quis enim homo eſt, vt à Propheta didicimus, qui viuit, & non videbit mortem? & reputa, inquit ille, nouiſſima tua, & in æternum non peccabis. hunc in modum cum circumſtantium lacrimas, fletumque ſedaſset, fuiſſetque quædam philoſophatus de anima, futuraque vita; opportune etiam vnumquemque monuiſset, qua ratione, ſecundum ſacra aloquia, præſentem vitam traduceret; demum futura quædam monaſterio diuino ſpiritu prædicens, cunctiſque ſalutem precatus, Deoque, ac Sanctiſſimæ eius Matri gregem ſuum commendans, in manus Domini puram, ſanctamque omnino animam XIV. Kal. Septembris emiſit. corpus eius monaſticæ vitæ laboribus diutius exarcitatum, ſanctiſſimumque, cum ijs, quibus decebat, hymnis, facibuſque, pijs fratrum manibus in ædem, quam ipſe in honorem Beatæ Virginis ſtruxerat, deportatum, humatumque eſt; ad gloriam Patris, Filij, ac Spiritus ſancti, vnius ſupremę Deitatis, quam decet omnis honor, gloria, & adoratio in ſecula ſeculorum. Amen. *Vide Animaduerſiones. fol. 49.*

Sanctiſſime moritur.

DE BEATO COSMA
EPISCOPO AFRICANO.

Anni Chr. 1160. 10. Septēb.

1 BEATVS 1 Coſmas, incertum cuius ſedis in Africa Epiſcopus fuerit, quaue in Siciliam ratione delatus aduenerit. incertum, item mihi eſt, an is, vt quidam ex fama tradunt, dum in Africa diuinam immolaret hoſtiam, ab Ethnicis interfectus ſit; & corpus exinde Panormum in Siciliam deportatum fuerit: an cauſſa religionis, (Africana Eccleſia à Sarracenis Africam tenentibus dilacerata) ſeu metu, ſeu vi pulſus, in Siciliam trangreſſus, Panormi extremum obierit diem; datumque optimi Antiſtitis reuerentiæ, vt in æde maxima ſepeliretur. obijſſe illum IV. Idus Septembris, anno poſt Chriſtum natū CIↃCLX, marmor docet, quod ante ſepulchrum eius fuit.

2 Sane demortuo Coſmæ diuinos 2 honores olim tributos ſatis conſtat. nam corpus eius ſub altare conditum, quē virorum ſanctorum honorem extitiſſe ſcimus; ſuperioribus temporibus in veneratione fuit. à fronte altari Crates è ferro, ad quas pendens lampas ardebat. illic fundebantur a fidelibus preces, & oſcula cratibus, vbi orauerant, pie dabantur; per quas miracum fide puluis è ſepulchro ſumebatur ab ægrotis, qui morboſis frigoribus corripiebantur. at vetus ara, ſub quam Coſmæ Epiſcopi corpus antea condebatur, vni columnarū innixa ſtetit, in Eccleſiæ gremio. crediderim eo translatum VI. Idus Octobris, Chriſti anno CIↃCCCLXIX ſeu ex Africa, ſi Coſmas illic ferro extinctus; ſeu ex loco, ſi miti obitu Panormi exceſſit, in quo primum humauerant, cum miraculis inclareſceret. ad hanc aram inſcriptum marmor repertum eſt, quod modo recitamus.

In hac tumba iacet
3 Coſmas 3 venerabilis
Archiepiſcopus Africanus
Anno Dominicæ Incarnationis CIↃCLX
Indictione nona menſe Septembris die decimo.
In hoc altare translatum eſt præſcriptum corpus
Anno D.CIↃCCCLXIX. Ind. VIII. X. Octobr. die Mercurij.

ex hoc

ex hoc altari rurſum B. Coſmæ corpus in ſacellum, 4 cui nomen Sancta Maria, trāſlatū à Cæſare Marullo, Archiepiſcopo Panormitano, qui ędis elegantiæ ſtudioſus, altaria ad columnas demoliri iuſſit, ſacellaq; à ſeua Eccleſiæ ædificanda, curauit. vtinam Beate Coſma, reſcire de te plura concedat Deus, vt in te magis, magiſq; honoretur.

Vide Animaduerſ. fol. 58.

Anni Chr. 1160. menſe Maio.

TRANSLATIO S. CHRISTINAE VIRGINIS, ET MARTYRIS

Ex M. SS. codicibus Eccleſiæ Panormitanæ, & Sæpineſis.

GVILEMO I. Siciliç Rege, 1 & Panormitanæ Eccleſiæ Antiſtite Hugone, anno circiter centeſimo ſexageſimo ſupra milleſimū. Corpus S. Chriſtinæ Tyrienſis, ſeu Volſiniēſis tranſlatum eſt Panormum, vrbem Siciliæ Principem, e Caſtro Sæpino: eſt vero Sæpinum in Samnio opidū, Beneuēto recedēs ad Septētrionē triginta a fere milliaribus; in quod olim Romanorū colonia deducta eſt ab Imper. Nerone, & Sæpinum, apud antiquiores Scriptores Liuiū, Ptolomæum Frontinum, dicitur. rem ita peractam narrant ſacræ Lectiones olim decantatæ inter Diuina officia apud Eccleſiam Panormitanam.

Liu. lib. 10. Frontin. de colonijs. 2

3 Cum olim Panormi Hugo Moliſinus 3 Comes Rogerij Siciliæ Regis gener, idemq; Sæpini dominus, cum alijs è prima nobilitate viris, de ſacrorū corporū reliquijs diſſereret, atq; honorē, vt virtutū præmium, & immortalitatis pignus, à deo benificentiſſime tum prodigiorū luce, tum piorū veneratione, ijs impenſum admiraretur, ſe ſuumq; Sępinum merito feliciſſimum eſſe exclamauit Comes; ſacra enim lipſana eius, Chriſtinæ Virg. ſe ibi tueri dixit, quæ apud lacum Volſinium in Tuſcia edita, ibidē ſub Vrbano Parēte, nō inurbane modo, ſed peſſimis etiā modis habita, ac ſub alijs mox tyrānis crudeliſſime duodennis puella vexata atq; cōfoſſa, martyrium 4 noſtræ fidei fecerat 4 præclariſſimum. qua arrepta occaſione Hugo Panormitanus Archiep. exorat hominē, benigno illius ingenio fretus, vt Panormum tāto velit munere, ac theſauro locupletare: hic ſcilicet maiore in honore habendas ſacræ Virginis reliquias, vbi nuper Rogerius de Primorum cōſilio, tanquā celebriore in loco, coronā induerat regiā: vbi Guilelmus filius lecto primæ Nobilitatis flore exornādæ Virgini ſpem fecerat immortalē. ſatis ad incolumitatē, ſatis ad ſplēdorē fore Sæpino, ſi exigua lipſanorū pars ibi reſediſſet. conſulendum potius eſſe Sanctorū honori, ſi ex eorū amore cor nobis incaleſcat, nec priuati aut commodi, aut decoris ducamur affectu. demum nec defuturā addebat Regis gratiā de ſua amplificanda Regia ſtudioſſimi; neq. turbarum pericula imminere Sæpino, ſi nemo ex loci accolis in peragendæ rei conſcientiā vocaretur. cum tandem precibus, & ſuaſionibus Archiepiſcopi & Primorum, qui aderant, annuiſſet Comes, abductæ Sæpino fuere Reliquiæ. mox Panormi, quo par erat cultu ac veneratione exceptæ Nonis Maij.

Abb. Celeſinus. N.

Iam tum Patronam Chriſtinam Virginē Senatus Populuſq; Panormitanus delegit: Corpus argenteæ incluſit arcæ, quę deinde ad annum ſalutis 1557. in elegantiorē formā redacta eſt, inſculptis ad latera ſupplitiorum imaginibus, quę ad Tyrum, 5 patriā vrbē, olim illa conſtantiſſime pro Chriſti fide tuenda ſubiuerat. in ſacello vero à Regibus olim extructo elegantiſſime exornato, & religioſiſſime culto intra ferreas crates ad cuſtodiam detinetur. eadē ex argento theca annuis prima menſis Maij dominica die, ſolemnibus etiā nundinis ad hominum frequentiā è propinquis oppidīs facilius conuocandā inſtitutis, per vrbē celabri pōpa, & cōfluētis populi pietate circumuchitur: nec innumera desūt beneficētiſſimę Patronę beneficiá in eos pręſertim qui à malo genio male torquentur. colitur etiā ſolēniori cultu dies feſtus S. Chriſtinæ die 24. Iulij in quam recurrit anniuerſaria feliciſſimæ mortis memoria. Adeo vero glorioſum ſibi exiſtimauit Hugo Antiſtes hanc Virginis Chriſtinę tranſlationem, vt ſuo ſepulcro ita inſcribi voluerit. 5

Hugo Pręſul primus S. Chriſtinā exaltauit. vbi exaltationem vocat eam in celebriorem locum deductionem reliquiarum, & à ſe primo factam commendat.

*S*ed ad rem pręſentem facit, vt enarremus quę fuerit ratio exportandę Virginis ex vrbe ad lacum Volſinium ſita, vbi & mortalitatem expleuit, & diu piiſſime fuerat culta, ad Caſtrum *S*ępinum; id verò non aliunde eruam; quam è Sępinenſis Eccleſiæ Actis in lectiones diuinorum officiorum olim digeſtis. Narrant vere præ-

clariſſimā Virginem ad Volſinium lacum olim ſepultam, ibi celeberrime cultam fuiſſe, eo præſertim prodigio, quod ſingulis annis in anniuerſaria mortis die, eiuſdem Virginis Caput ter, ad horam tertiam, nonā, & veſpertinam, in eo lacu, in quem viuens à tyrannis demerſa olim fuerat, per dimidiū fere horæ, ſpectante hominum multitudine illuc accurrente, enatare videretur. Cum autem duo è Gallia ad ſacra loca Hieroſolymitana peregrinari decreuiſſent, in Italiam deuenere. ibi verò celebriores Sanctorum reliquijs vrbes, ac templa venerabundi luſtrabāt. quare ad Tyrum vrbem Volſinio lacui proximam delati, animaduerſo parū caute ibi S. Chriſtinæ Virginis Corpus cuſtodiri, de eo ſurripiendo, & clam in alium locum, vbi honorificentius coleretur, transferendo cogitarunt; imo eam ſibi mentem diuinitus iniectam crediderez neq; enim rem aggreſſi ſunt, niſi præmiſſis ad deū, & Virginē Chriſtinā precibus, quorū honori amplificando, & internis iuſſis inſeruire voluerunt proceſſit facinus, nemine prohibente. reliquias ergo in culeum ex humero dependētē apte repoſitas læti, taciti q; deferunt, & vrbe diſcedunt ad mare Adriaticum, vt naui ſoluerēt Hieroſolymā. cū nullius verò nauigij opportunitas ſe daret, per Apuliā vagabatur; ibant, redibātq; Sæpinū, illuc ſæpe diuino conſilio reducti, vnde diſceſſerant.

Interim regente Numine eorum linguas, manare cæpit fama ſacræ ſarcinæ, & Sæpineuſem populū illico perſuaſit; quare illius concurſu mox factum eſt, vt inter pia vota agnoſcerentur S. Chriſtinæ Reliquiæ; eas, vt opinor, irradiabat prodigiorum lux, & cælitus immiſſa credulitas, indicijs innixa certiſſimis. mox ad veneratione in pompa ad S. Saluatoris deferuntur à Clericis & Magiſtratu; ſed cunctari tūc viſæ, & immotæ nulla vi deportari poterant. hic populus flere, ſe tanto indignum munere, & Virginem nihilo minus, ne Sæpino abire vellet, deprecari. nuncupato tandem omnium voto de celebrandis feſtis diebus, Inuentionis, Trāſlationis, & Paſſionis ad cultum S. Chriſtinę, illatum eſt eius corpus in ſacram ædē. Meminere S. Chriſtinæ in Volſinijs paſſæ, & Panormum iam ab anno 1160. translatæ, Baronius, a Vigliegas, b Ribadeneira, c Fazellus, d Carneualius, e aliiq; ſcriptores. f fuere ſane nonnulli g qui dixerint Venetijs eſſe Corpus S. Chriſtinę Tyrię, ſeu, quod idem eſt Volſinienſis; imo eſt h qui addat inde translatū fuiſſe Beuenum prope Bethuniā in Flandriā. Sed vel pro Venetijs legendū Volſinijs penes antiquiores libros, vnde manauit error aliorū, vel alia eſt Chriſtina Venetias translata, niſi de exigua corporis parte noſtræ Chriſtinæ agatur.

Vide Animaduerſione, fol. 58.

a Ad Martyrolog. die 24 Iulij.
b Ad eādē
c diem.
d Decad. 2. lib 8.
e Hiſt. Sic.
f Pirrus in Not. Panor.
g Maurolicus die 24. Iulij in Martyrolog. Ferrar. in Catalog. ss. Italiæ i deſcrip. Venet.
h Martyrol. Gallicā.... eadem die 24.

MONITIO AD LECTOREM.

DVplex S. Roſaliæ, vt vides Vita ſubnectitur duplici Auctore; cuius rei illa eſt ratio. alteram breuius ſcripſit olim Octauius Caietanus è Societate Ieſu ante Inuentionē Reliquiarum S Roſaliæ, quæ poſt eius etiam obitum contigit. Sed cū ea q̄ narrat ſacē pratulerint yi, quæ poſtea comoerta ſunt. & ad antiquam traditionē pluribus certū agnoſcendā valeāt, quāquam parum exſatient, non fuerunt omittēda eū autē illius Inuentionis hiſtoriā luculenter ac diligētiſſime explicauerit Iordanus Caſcini ex eadem Societate Ieſu, cuius prudētia & pietate in primis Archiepiſcopus Panormitanus in ſacris lipſanis agnoſcendis, vſus eſt, pleraque etiam, quę per eam occaſionē de huius Virginis vita innotuere, idē perpenderit, ex tribus eius libris Italicè ſcriptis atq; iam in lucē editis, altera Vita, & Inuētionis narratio, quā ſecundo loco ſubnectimus, multis reſectis excerpta eſt.

Anni Chr. 1160. 4. Septebr.

DE S. ROSALIA
VIRGINE PANORMITANA, ET ANACHORETIDE.
AVCTORE OCTAVIO CAIETANO S. I.

ROSALIA Virgo Panormi nata è nobili genere, quod Regiam familiam. propinquitate attingeret, cara in primis fuit Margaritæ Reginæ, quæ Gulielmo Siciliæ Regi nupſit. ab aula regia, in qua nata eductaque dicitur, in proximum vrbi Panormo montem, cui Peregrino nomen, ſeceſſit, vitamque ab omni conſortio remotam in ſpelunca tranſegit: ibi pie ſancteque obijt, humataque eſt. propter eamdem ſpeluncam ædes D. Virgini Roſaliæ ædificata eſt; adiunctum deinde cœnobium Eremitatū, qui in familiam S. Franciſci poſtea tranſiere. ante annos fere viginti, dum hæc ſcriberē, fæmina virili veſte, ac nomine ſumpto, Angelū ſe dixit, habituq; eremitarū in antrū D. Roſaliæ ſe abdidit, vbi ſolitariā vitā per aliquot annos duxit; dein proximi cœnobij Præfecturam ſuſcepit; in ea adminiſtratione cupido illā inceſſit defodiendi corporis S. Roſaliæ, poſtea vero quàm rem exequi arrepto ligone cæpit, viſa exudare oleo defoſſa humus, & cōtremiſcere antrū; quibus perterrita prodigijs, ab incepto deſtitit. In Vrbe Panormo ædicula olim fuit

Anno fere 1600.

S.Ro-

S.Roſaliæ nomini dicata,quæ dein S. Catarinæ,in præſentiatum Sãcti Martyris Ignatij Epiſcopi Antiocheni templo adhæſit; vbi erecta D. Roſaliæ ara , in qua eius effigies antiqua tabula colitur.

In opido Bibona ædes item eſt S.Roſaliæ ſacra,cuius origo haud ſane recens eſt;ſedenim antiquis tẽporibus,cum Siciliam peſtis lues depopularetur , traditur fœminam diuina ſpecie , quæ Roſalia Virgo credita eſt,bono viro ſe videndam obtuliſſe, ac monuiſſe, vt eo , quem commonſtrabat, loco, ſacrã ædẽ conderet, & D. Roſaliæ dicaret. paruiſſe hominem cæleſtibus illico monitis,ædemq;quæ adhuc ſtat, exædificaſſe. locus vero extra opidi muros tunc temporis fuit;nã Bibona muris olim circumſepta, & murorum extant veſtigia ; ſed ædes conſequentibus temporibus maiore ſpatio aucta.eodem loco,vbi,nunc ædes, ingens erat ſaxum hedera circumueſtitum , & in illud etiam veneratio ; nam deraſus ex eo puluis cum liquore ebibitur ab iis , qui morboſis frigoribus laborant ; & multis inde incolumitas redit . ignotum opidanis quonã æuo exſtructa primũ fuerit hæc D.Roſalię ædes: ſed in ea D. Roſaliæ tabula eſt ante annos centum vigintiquinque depicta , ſiſumque æs campanum ante annos cẽtum quinquaginta.Panormi ſolemnis D. Roſaliæ Virginis memoria, in diuinis precibus , quot annis colitur pridie nonas Septembris.

VITA
S. ROSALIÆ VIRGINIS
EX HISTORIA IORDANIS CASCINI SOC. IESV.

Prooemium de huius Hiſtoriæ fundamentis.

RES à D. Roſalia præclare geſtæ non modo proximis ſæculis ſuperiores ſunt, ſed Maiorum etiã noſtrorum monumẽtis ita diſſimulatæ,vt dolẽdum ſit facinora Virginis eximię,virtutiſq; exẽpla ſingularis , ſepulcralibus fuiſſe tenebris obuoluta. iacuere ſacra ipſius lipſana annis fere ſeptuaginta ſupra quadringentos in penitiſſimo antri ſinu conſepulta ; ſed ſpes interim diuino oraculo ſæpius affulgebat eius theſauri reperiendi : & prodiere illa tandem incolumitatem Patriæ allatura; an aliquid ſit, quod eamdem ſpem,de cognoſcendis vnquã egregiæ Virginis geſtis alere queat,haud ſatis diſpicio. æquo tamen dolori parcere oportet eos,qui dei conſiliũ humano longe ſuperius de Sanctis ſuis venerabundi,vt par eſt,ſuſpiciũt;quiq; humanas deinde cauſas eius ignorationis ſecum reputauerint. etenim Roſalia ſibi ſolitaria, vno nobilitata deo,in ſuæ trãquillitatis vere,extra hominum turbas , inter locorũ deſerta floruit:reſulſit etiã hæc lux obſcuro ac cæcutiẽte ſæculo, ſcriptorum luminibus fere orbato ; quamuis enim exactis Saracenis ſenſim tunc refloreſceret res Sicula,non potuit è veſtigio tot iam annis horrida, & inculta,bonarum artium frugem depromere: ſæuiebat modo calamitatum hyems, torrebat modo bellorũ æſtus ; quid ergo mirum ſit,ſi roſeus iſte flos,ſilentij folliculo clauſus, non eruperit ? ſi quid tandem memoriæ ſcriptiſq; de ea traditum eſt,toties deplorata flammarum eruptione in noſtraria tabularia,abſumi facile potuit.

Sed quãdo præſtat veræ hiſtoriæ inopiã pati,quàm nugarũ opulentiam ſequi, narrationem hanc nõ alio texemus filo,quàm quod vetus traditio,antiquæ tabulæ, reperta haud dudum epigraphe Quiſquinenſis antri ab ipſa Virginis manu exarata, atque inuenti ſacri corporis ſitus , nobis parce ſuppeditant. & quidem quæ olim ante Inuẽtionẽ Corporis ad nos antiqua traditio de D. Roſaliæ Vita tranſmiſerat, Octauius Caietanus è Soc Ieſu diligens ſacræ hiſtoriæ de Sanctis Siculis ſcriptor , collegit fere omnia, paucis prætermiſſis, de quibus forte dubitauit,an fuiſſent Traditioni adiecta per famæ,vt ſolet,incremẽta . ea vero ſunt Roſaliã Panormi natam nobiliſſimo genere;è Regũ Siculorũ aula in Peregrini mõtis ſolitudinẽ pietatis cauſſa ſeceſſiſſe : ibi defunctã,ſepultãq;ſacros honores cõſequutã, ac ſub Guillelmi Regis ac Margaritę Reginę coniugis tẽpora floruiſſe.Sed Quiſquinẽſis antri inſcriptio poſt Reliquiarũ inuẽtionem reperta edicit, Sinibaldo Patre prognatam , Ieſu Chriſti amore impulſam, ibi domicilium ſibi delegiſſe:Antiquę demum tabulę depictas eiuſdẽ Virginis peregrinationes,inhabitatas montium cauernas, angelorum & Deiparæ cõmercia, cælo tranſmiſſos,aut inde delatos florũ honores oculis exhibent . his verò certiſſimis hiſtoriæ fundamentis pauca ſuperimponemus aliunde deſumpta .

D. ROSALIAE NOMEN, PATRIA, Genus.

FVere, non tamen ante annum , quod ſciam,1612, qui degenerem,& male

corruptam à vulgo vocem, Roſaliæ nomen credidere; quare iam tum à pleriſq; cæptū, *Roſoleam* dici; quæ vox ad Italicam politiorem nomenclaturam aptius conformata, libentius ab eruditis auribus excipiebatur. manauit error e tecto ædis Oliuellenſis Sanctarum Virginum picturis variegato; vbi in erratica ſcheda à pictore ſcriptum S. *Roſolea*. Sed hominis in immutando nomine nuperam vel negligentiam, vel audaciam arguunt veteres omnes tabulæ Roſaliæ nomen præſeferentes, inter quas vna in Marturanenſi templo ab anno 1257. deſcripta eſt; iis adde ſacrarum precum breuiaria volumina, & Sanctorum nomina in ſeriē ad litanias in libello Eccleſiæ Panormitanæ olim digeſta. quæſtioni demum finem imponit Quiſquinenſis epigraphe, vbi his prolatis vocibus, Ego Roſalia, diua ipſa ſuum ſanxit nomen. Neque hæc Roſaliæ vox inuſitatæ nomenclaturæ videri poterit, nam Helecas antiquus ſcriptor ad Flauij Dextri Chronicon adiectus, de Rhode, quæ cum Maria Marci matre Romam venit, hæc habet; *Rhode, qua Roſulia dicta eſt, in perſecutione Traiani paſſa eſt.* alijs item fœminis ad noſtra vſque tempora id nominis ſæpe impoſitum fuiſſe, ſiue cum luſtrali baptiſmatis aqua expiarentur, ſiue cum ſanctioris vitæ amore nomen moreſq; priſtinos in religioſa familia abijciūt, ſexcentis liquet exemplis.

Panormi natam Roſaliam è nobiliſſimo genere, quod regiam familiam propinquitate contingeret, vetus, vt dixi, fama à maioribus deducta confirmat; quare in Aula Regia natam eductamq; refert; cuius rei teſtis in primis locuples eſt, quem laudaui, Octauius Caietanus.

Sinibaldum fuiſſe parenti nomen, eumq; Quiſquinæ ac Roſarum, ampli ſane terrarum tractus, dominum ab eadem Quiſquinenſi epigraphe primùm nobis innotuit; cumq; diligentius de veteri fama generis Cardinalis Auria Archiepiſcopus Panormitanus quæſiuiſſet, ab Imp. Carolo Magno genus D. Roſaliam duxiſſe tam multorum optimatum doctorumq; virorum conſenſu firmauit, vt in re antiquiſſima tot ſæculis à nobis diſſita, nulla nec maior, nec melior ſuffragatio deſiderari queat; quare Vrbano VIII. Pontifici Maximo non modo, vt id in Sanctorum Martyrologio ad Noſtræ Virginis laudationem adijceretur, ſed cum eadem res iterum in examen veniſſet, nihil loco mouendum eſſe perſuaſit. Impulit verò tantæ Virginis amor, vt eruditiſſimi quiq; peruestigare pergerent, qui tandem Sinibaldus pater ad Carolum Magnum referret genus, cur item aut ipſe, aut eius parentes in Siciliam venerint, ſedemq; Panormi fixerint, qua in re in hanc tandem ſententiam Iordanus Caſcini e Societate Ieſu, primus huius hiſtoriæ ſcriptor, venit, adduxitq; facile reliquos hac plurimarum rerum, quas affert, ſumma. Conſtantia noſtri Rogerij Regis filia poſthuma, vt Henrico V. Imperatori nuberet, Panormo Reatē honorifice deducta eſt à pleriſq; Magnatibus: hos inter Matthæus recenſetur è Comitū Marſorū familia, eiuſdē Cōſtantiæ cōſāguineus, & Sinibaldi aut filius aut nepos. ſed hæc Matthæi cognatio, ab illa Beatrice pendet, quæ Oderiſij, vltimi Marſorum Comitis filia, Rogerio Siciliæ Regi olim nupſit, genuitq; Conſtātiam. In hunc ergo Sinibaldum, qui Matthæi cum pater aut auus eſſet, Rogerio Regi affinis fuit, eæ incidunt notæ, quæ D. Roſaliæ parentē fuiſſe indicent; genus ille quidē repetit ſuum à Carolo Imp. cui Magni nomen adiunctum; de vniuerſa quippe Marſorum Comitū familia id certis æque ac antiquis ſcriptorū monumētis cōprobatur; in ea etiā tempora incidit, quibus D. Roſaliæ parentē, ob ætatē filiæ mox ſtatuendā, vixiſſe oportuit. Panormū Rogerij Sedē Regiam incoluiſſe, Matthæi, quam dicebam, profectio argumento eſt; Rogerio autem adhæſiſſe Sinibaldū, cum ex Italia, aliiſq; regionibus præclariſſimos ille duces, ſuiq; adoleſcētis Regni adminiſtros accuratè, vti narrāt, ſeligebat, vero ſimile eſt, boniſq; Siculis ibi auctum à munifico Rege facile crediderim. quod ſi traditæ à Maioribus famæ de Roſaliæ cognatione cum noſtratibus Nortmannis Regibus, hæc, quam modo explicaui, affinitas non faciat ſatis, conjectare per me licebit, duxiſſe forte *Si*nibaldū Rogerij Regis conſanguineā (quod alijs etiā præclaris viris tunc accidiſſe ſcimus) a qua & Roſaliam, & ampliſſimā dotis nomine ditionē ſit conſecutus: vnde maiorē etiā hauriet veri ſimilitudinē, quod fama iam diu vulgauit, Roſaliā in Aula Regis natā eductāque. id tandē certum fixumq; eſſe volo Sinibaldū Roſaliæ parentē Quiſquinæ & Roſarum dominum fuiſſe; id enim eadē ſuo inſcripſit antro Roſalia; quod factū puto, vt de more eius tēporis Sinibaldo parenti cognomen faceret, aut vſurparet, quo ab alijs ſecerneretur. eſt vero Quiſquina mons ille, quē nunc Coſchinā dicimus, vbi opidum eſt, cui nomen à Sancto Stephano; Roſas hodie Roſarum montem appellitāt, vbi Ducatus Bibonēſis. nec adeo anguſta hæc omnis ditio fuit, vt ad eā deſpiciendā opus non fuerit excellenti animi magnitudine fluxas res dedignante: & plane huc tendere volumus, quæ modo enarrauimus, generis claritudinē, aulæ faſtum, diuitiarū ex ditione copiam, ampliorū honorum ſpē his nixā radicibus, & ob cognationē Regis fultam præſidio; iſthæc enim omnia Roſaliam eorum contemptricem, atq; adeo ijs ſublimiorem extollunt magis, quam ſi ea tueri adamaſſet, illiſq; inhians, vt ſæpe fit, prope ſeruiuiſſet.

RECESSVS IN EREMVM.

CÆleſti mota impetu ab Aula Regia, patria domo, atque a parentibus ingenua Virgo pietati excolendæ in montis antra ſeceſſit: ſed quæ fuerint ſanctioris vitæ initia explicandum, aut parum

per

per potius admirandū nobis eſt. quis plane nō perſpiciat rem eſſe ſexcentis implicitam difficultatum nodis, vbi omnia ex animo procedunt proſpera, mundi gloriam abijcere, certa fultā maioris amplitudinis ſpe, beneuolentia Regis animatam, præteritis amplam ornamentis, & futuris amplificandam decorum incrementis? hæc qui conetur, alto enimuero oportet ſit animo, vt diuinæ gratiæ efficaciore vegetatus motu, ex altiore faſtigio terrenarum rerum tenuitate perſpecta, deſpicere diſcat vniuerſa, cū præſertim ſpecioſa illhæc non deſpui modo, ſed commutari oporteat cum terricæ rupis horrore, ſcabrarum aſperitate cautiū, ferarumque conſuetudine: Quare cum D. Roſaliam cogitamus, ſublime quidpiam, & vulgari exiſtimatione maius ſuſpiciendū nobis eſt quod primis ac celeberrimis eremi cultoribus conferri queat.

Sunt qui ijs, quæ ſenſibus ſunt obnoxia, adeo capiantur, vt ſine illis vix præclarum quidpiam mente concipiant; quare cum diuinum illum animi motum, vnde Roſaliæ receſſum in ſolitudinem, abdicationemque rerum ortam intelligunt, explicare conantur, non aliter eius impetus magnitudinem vel ſibi, vel vulgo perſuadeant, quàm ſi obiectam oculis noſtræ Virginis ſpeciem vel patientis Ieſu, vel aliam quampiam inuſitatam enarrent. Sed profecto nihil hic certū adhuc, nunquam reperi: neque tantum vulgi auribus dandum, vt hæc comminiſcamur. docendus potius eſt rudis populus quanto Deus illapſu cor hominis ſubeat, atque perſuadat; quanto que agat impetu, & vertat, quò velit. docear ille ſanctiſſimis allicientis Dei illecebris facile trahi hominū mentem, horrore percelli eiuſdem minis, & omnipotenti manu id fieri vt quidquid durum in corde, leniter molleſcat; quidquid aſperum, miteſcat, vt blande captus animus dolores amplectatur, ſuauiſſimeque à deliciarum ſenſu abalienetur. ſi hæc deſint, ſenſibus obiectas piarum rerum ſpecies nil afferre emolumenti; ſi vero adſint, æque ſine ſenſibilibus prodeſſe imaginibus. quapropter ex difficultate potius operis, quod generoſe aggreſſa ad finem vſque feliciſſime perduxit, quantos animi motus, ſapientiæque cæleſtis radios Roſaliæ cordi Deus immiſerit, coniiciamus, & noſtro bono augendo perpendamus

Facilius profecto erit vites hederaſue nullo pedamento ac fulcro aſſurgere, quàm fæminas ſeſe ſine aliorum conſuetudine ſuſtinere: quare perbelle Ariſtoteles materiæ comparauit, quæ tornis deſtituta ſuis nequit. neque naturæ, corporiſue imbecillitatem hic tantum inſpicio, ſed mentis etiam & conſilij; non enim fert muliebris animus in arduis rebus, eoque minus in cæleſti capeſſendo itinere greſſum vrgere vllum, niſi auctoris & magiſtri ope, conſilioque fulciatur. At non mundo fæminam, ſed puellā, Virginem, locupletem, aſſuetam aulæ, Dynaſtis progenitam, & in ampliſſimo honorum faſtigio poſitam in latebras montium ſe abdidiſſe, fuit longe difficilius: cum ergo hæc ignorari non poſſent, virili puellæ animo fuerunt ſuperanda, nec ſine ſingulari cæleſtis gratiæ beneficio; quamobrem receſſus ille Roſaliæ, eò fuit admiratione ac laude dignior, quò natura erat imbecillior.

Eorum prætetea, qui in deſerta hominibus loca ſe contulere, conſilium fuit vt plurimum, vel tyrannorum rabiem quà terriculis, quà illecebris ad exitium armatam declinare; vel ut ſua diluerent ſcelera ſuauibus Pœnitentiæ lacrymis. At Roſalia neque à Tyrannis pulſa, neque Ethnicorum furore agitata, nullis irritata conuicijs, nec Pœnitentiæ acta ſtimulo, in ſumma rerum omnium copia & felicitate ſecure reſidens, ob vnius Ieſu Chriſti amorem, quod ipſa teſtatur, horrentem ſpeluncarum ſedem pro Regia Panormitana optauit ſibi. Adiunctus certe eſt plurimorum fugæ ab hominum conſortio, ſui, ſuæque tranquillitatis amor, quamuis non contemnendus: Noſtræ tamē Virginis fuga uno Chriſti amore ſuſcepta non umbram pacis, ſed uehementioris arenam certaminis cum humani generis hoſtibus ineundi reſpexit.

Demum adeo feliciter ceſſit ſub Eccleſiæ naſcentis initia primis Eremi incolis receſſus, vt florente iam pace, ad aliquot ſæcula diuinioris auræ impulſu, innumera hominum vis, imitandi ſtudio, ſolitudinis finibus ſe contineret; tunc vero propoſitum exemplar rei difficultatem imminuebat; præſertim cum eò vix vnquam penetrauit quiſpiam, vt ex aliorum omnium memoria excidiſſe videretur; cum longe ſaltem Patrum in monaſterijs præſidentium cura reſpiciebat. Sed noſtra hæc Roſa duodecimo floruit ſæculo, cum pro temporum ratione exempla illa in ſolitudinem à mundo pœne diſcrimen fugientium elanguerant; nec vllius fæminæ, quæ in noſtrate Sicilia tunc Eremum incoleret, imitatio Roſaliam propelleret; & omnium plane oculos ibi fallere neceſſe habebat, quæ fugam inconſultis omnibus, nè retardaretur, iniuit; quare cibarijs, veſtibus, lecto, domo ſe mox deſtituendam ſentiens, ſuimet aut oblita, aut negligens, quod ſupra hominum morem, & vires eſt, in vocantis Dei amplexus ruit.

Hæc ſunt, quæ fugam Roſaliæ ſanctiſſimis Dei amantis illecebris initam ſatis cōmendāt: ceterum quam rerum occaſionem arripuerit, vel immiſerit Dei conſilium, & anne ſenſibilibus diuinarum rerum obiectis impulerit, incerta, occultaque ſunt, & nos hactenus latent. Antiqua ſane tabula Diuā in Eremum iamiam ituram ita exhibet. Roſaliæ genu minori Ieſus infans elatis duobus dextræ manus digitis, quaſi crucis ſigno mox benedicturus, abeundi facultatem facere videtur. puellum ſuſtinet fortunata parens, & coniectis in noſtram Virginem oculis, appoſitaque ad pectus manu, patrocinij ſui ſponſionem præſefert. adſtant hinc & inde Angeli duo habitu ad iter conformato, bacillo fultus alter & armis, librum alter & precarios globulos, ſacram huius

per e-

Google

peregrinationis ſupellectilem defert. nec ibi prætermiſsæ opinor fuiſsent ſi quæ ſenſibiles rerum ſpecies Roſaliam ad fugam hanc capeſsendam impuliſsent.

Sed quò tandem ſeceſſerit Roſalia, duce Ieſu Chriſti amore, enucleatius, eius laudibus exaggerandis, enarrandum eſt. diſtant Panormo quadraginta ferè paſſuum millibus Quiſquinæ mons, & nemus. antrum hic oblongum, & duplex, non ſine peculiari Numinis conſilio, in montis latus excurrit: prima eius pars ſex ſeptemue vlnis protenditur vario laterum flexu, quæ quatuor modo, modo ſex palmis vtrimque diſtant: in medio eius cauernæ quaſi antrum in antro excauatur ad læuam: hic integrum lapidem oblongum in lectuli pœne figuram effòrmatum, & è ſolo ſublatum aliquantulum reperias. in procliui leuiter ſitus ille eſt, vt dormienti ceruical appoſitum videatur; ſenſim ad latera, hinc illinc rupes aſſurgit, & altiore faſtigio conopæum imitatur. accedit quieſcenti opportunitas, cum hyberno tempore perpluit vſquequaque antrum, huic vni parcitur loco. illud admiratione dignius, lapidem illum non videri indigenam, ſed aliunde comportatum, non hominum tamen induſtria per eas aditus anguſtias, quæ capere illum non poſsent; ſed priuſquã vltimam antri metãm attingas, ſiniſtrorsũ retroactus ſecundæ antri partis aditum reperies, ea anguſtia, & humilitate, vt horrorem incutiat ingreſsuro; neque enim illuc penetrabit quiſpiam, niſi inter rigentia ſaxa exporrecto primum brachio & humero, ad duos, treſue palmos prorepat. ſecunda hæc antri pars ad quinque vlnas in longum protrahitur, in cuius interiore & poſtrema cellula cæteris ampliore reſediſse, vt plurimum Virginẽ arbitramur; vſui enim aptior, & ſedile habet manu, vt videtur, efformatum. per aliquot rimas malignam lucem antrum excipit: nullus tunc ibi portæ ritu hiatus, ſed è ſuperiore loco anguſtus aditus Virginem obliqua via deſcendentem admittebat; non ſecus ac ſi ipſa in puteum dimitteretur. hæ ſunt ſepulcralis ergaſtuli anguſtiæ, quibuſcum ampliſſimos Panormitanæ Regiæ ſplendores Roſalia commutauit: excelſo Virgo nobilitata animò ad aſperrima hæc contendit, quia nouit Amorem aſperis nutriri, & quæ Ieſum ardebat, huc vocantem ſecuta venit, ſedemque ibi fixit imperterrita.

Qua deſcendendum in hanc caueam erat, parte læua rupes aliquanto latior, & læuior adſurgebat, ſaxi genio virgata, & litis diſtincta compluribus. hic a Virginis manu characteres, qui duos tranſuerſos digitos ſunt alti, profunde inſulpti, & in nouem inæquales digeſti lineas, altiſſimæ mẽtis ſenſum expreſſere. factumque eſt volente Deo, vt hæc epigraphe ſaxo inſculpta, quæ omnium opinor hominum oculos antehac incognita effugerat, intra paucos dies poſtquam in Peregrino monte Panormitano inuentum eſt S. Roſaliæ corpus, in Quiſquinenſi antro reperiretur. ei quidem antro exterius ara D. Roſaliæ ſacra adiacebat, ad quam olim ſupplicationes extra ordinem plures placando Numini itare, & ſacra tunc peragi conſueuerant; ſed nulla eius inſcriptionis fama aderat; ea vero ſaxo manu Virginis inſculpta ita concepta erat. EGO ROSALIA SINIBALDI QVISQVINÆ, ET ROSARVM DOMINI FILIA AMORE DOMINI MEI IESV CHRISTI INI HOC ANTRO HABITARI DECREVI. Sed ſi non erraſſet, minus muliebrem manum, Siculæq; terminationis idiotiſmum prodidiſſet; quare hæc menda crediderim puellaris manus non ſatis latinam linguam edoctæ ſigilla. ſed ſi ſcriptionis modus & verba muliebrẽ manum & ingenium, ſententia enimuero ſenſum humano ſuperiorem præſefert. & amoris illud incendium, quod Roſaliæ pectus vrebat, & ſaxa corripuit, æternum legentes comburet.

Poſt aliquod tempus, incertum qua cauſa, ſed non ſine Numinis nutu, ex hoc Quiſquinenſi antro migrauit Roſalia, cælitibus viç ſocijs ac ducibus, vt veteres prodant depictæ tabulæ: nec antra deſeruit, ſed commutauit. venit in Peregrini montis, Panormo propinqui, ſpeluncam, de qua dicam, cum de eius corporis Inuentione agendum eſt: id ſolum hic moneo, ſegetem hic ampliorem afflictationum a Virgine demeſſã. rigidiſſimis hoc antrum penitioribuſque montis viſceribus abditur, boreæ flatibus obuiũ obrigeſcit crudelius, & perenni maiorique ſtillicidio luteſcit. quare non alius ibi locus humano vſui accommodatus eſſe potuit, quam tuguriolum, ac veluti nidulus ſaxo excauatus, poſt aditum ſpeluncæ tunc anguſtiſſimum læua delitеſcens, qui vix puellam caperet per foramen reptando ingreſſam.

VIVENDI RATIO IN ANTRIS.

SED quænam fuerit Roſaliæ viuendi ratio in vtroque Antro, ſiquis exquirat, vſurpare plane licebit Hieronymi verba de ſuo Paulo Eremitarũ Principe, *quomodo in media ætate vixerit, aut quas Satanæ pertulerit inſidias, nulli compertum habetur.* idque eò credibilius, quo arctioris ſolitariæ vitæ genus ſecuta eſt. fuerunt Anachoretæ, qui aliquem agendi modum cum hominibus admitterent; ſed alij arctius vitæ genus ſequuti, ita ab humana ſe ſocietate ſecreuerunt, vt ſoli viuerent Deo, in ſpecus vel ſemper, vel vt plurimum incluſi. ad hunc vero perfectionis apicem, qui humanæ mentis obtutum fugit, Roſaliam conſcendiſſe neceſſe fuit: neque enim nobilis puella in paternis, vel patriæ vrbi proximis agris verſari potuiſſet, quin agnoſceretur; nec ſemel agnitæ licuiſſet vitam ibi agreſtem ducere temporum iniurijs, beſtiarum ferocitati, latronum, nequiſſimorumque hominum inſidijs expoſitam. quare prudenter factum arbitror, vt in ſua illa epigraphe non ſcripſerit Roſalia, in hac Eremo, aut in hoc monte, ſed

te, ſed

tẽ, ſed in hoc antro ſe habitaturam inſculpſerit.

Sed nihil periculoſius exclamat S. Bernardus, quàm ſolum luctari velle cum dęmone; is enim tunc ſæuiore ira, ſe contemptum dolens, inuadit: nil etiam admirabilius eſſe crediderc Eremiticæ vitæ Patres eorum fortitudine, qui in ſolis terris ſoli victitarent ſine humano adiutorio, nihil aliunde ſolatij haurientes, quàm quod è cœlo illis depluit. Efferantur etiam ſæpe vitia noſtra in ſolitudine, inquit conſultiſſimus harum rerum Doctor Caſſianus, niſi fuerint ante purgata. Cum ergo mirum profectò ſit hominẽ in ſolitudine oblectamentis omnibus, & aliorum auxilio deſtitutum ſibi ipſi ſufficere ad debellandos vehementiores hoſtium impetus, plane obſtupeſcet, qui Roſaliam cogitet paternarum deliciarum retinaculis exemptam, ad antra ſeceſſiſse horrida, vitamque diu ibi ſoli cognitam Deo ad plures annos duxiſse. oportuit ſane cum lemuribus ſui impotentibus, callidarum machinationum auctoribus ſtrenue depugnare, dum generis maieſtatem, regiæ domus blãdimenta, nubilium annorum opportunitatem in eius memoriam reuocarent; dum ſimul aſperitatem antri, loci ſolitudinem, vitæ pericula obijcerent, & mox moleſtiam animi, vitæ tædium, mœrorem, itamue inducerent, & in puellæ perniciem vrgerent; quare veteres tabulæ tartarea monſtra per horrorem in fugam lapſa monſtrant ad cõſpectum Virginis in ſe acriter ferrea catena deſæuientis. neceſſe enimvero illi fuit perpetuis ſe ieiunijs, vigilijs, cæteriſque eiuſmodi corporis conflictationibus macerare; animus enim non melius alitur, quàm tenuitate & aſperitate victus, nec aliunde annona, & bellica inſtrumenta ſuſtinendis dæmonum prælijs felicius comparantur. hic Roſalia nullo humanarum rerum vſu vixit ad Amoris Diuini modum, quo duce illuc appulerat, & volens detinebatur: quamobrem cum pictę ab antiquo icones non aliud frequentius exprimunt, quàm beata cum cælestibus, Deipara, & Seruatore Ieſu Roſaliæ commercia, florum calathos, & capitis coronamenta ad blanditias, innuunt plane quibus illa curis, & oblectamentis in tãta loci, rerumque omnium aſperitate detineretur. Floreæ enim corollæ virtutes, diuitiaſque in animo florentes arguunt, & quam ſuauis ab illo caſtiſſimo pectore cæleſtis cõtemplationis odor exhalaret ad Superos.

MORS. SEPVLTVRA.

Vitam ſanctiſſime actam mors excepit ad immortalitatem traductura. vbi ergo Roſalia ſibi demigrandum eſſe intellexit, vt ſoli Deo in ſolitudinis horrore vixerat, ita propoſiti tenax nullius tunc hominis officioſam ſocietatem, vt videtur, admiſit. quod à magnis item Anachoretis factitatum legimus. nuda ergo in humo ſuę Peregrinæ ſpeluncæ ſe ſe illa componit, dexteram, pululli more, languenti ſupponit capiti; ſiniſtra ſacrum Ieſu Chriſti Crucifixi ſimulacrum in ſinu detinet cum precarijs globulis per digitos innexis ac pendulis; nec alio, quàm amoris telo confoſſa Roſalia pridie Nonas Septembris, roſeam efflauit animam æternum in Cælo reuireſcentem. hoc plane ſitu ac habitu poſt quinque fere ſæcula repertum Virginis cadauer. atq; inde primum coniectare licuit nullo tabifici morbi labore afflictam fuiſſe, cum dormiẽtis potius, quàm cum morte luctantis ſpeciem referat: ſiquis præterea ex mortalibus eò loci adfuiſſet, ſane compoſuiſset ille ad pectus, vt ſolet, ambas puellæ manus; feretro de more ſacras exuuias extuliſset ad ſacra cœmeteria haud longe remota, nec ſub humo eas defodiſset, quæ aquis guttatim deciduis in illarum perniciem luteſcebat. quare vt ſolitariam illa vitam duxerat, ita volens libenſque ſolitariam, vt reor, ſuſtinuit mortem; ſed quibus illam delicijs munificus æque ac omnipotens Deus condiuerit, latere nos idem voluit, quod minus forte, quam par eſset, capere exigua mortalium mente poſsemus.

Quo ſalutis humanæ anno integerrimus Roſaliæ animus in Cælum euolarit, incertũ nobis eſt: id ſolum fama ad nos deueniens edicit, anno circiter ſexageſimo ſupra vndecim ſæcula hæc contigiſse. quare quod de Margaritæ Reginæ beneuolentia erga Roſaliam retulere Maiores, id de pietate Reginæ erga puellam iam ſanctitatis fama illuſtrem pertinere potuit; nam Margarita annum octogeſimum tertium duodecimi ſæculi ſaltem attigit: quamuis ſi paucos admodum annos Eremiticæ Roſalię vitæ quis tribuat, potuiſset illa inter honorarias puellas, Margaritæ in aula degens obſequi, & redamari; nam quinquageſimo anno eius duodecimi ſæculi nupſit Margarita Guillelmo Siciliæ Regi.

Sepulcrum Roſaliæ ibidem in Peregrino monte repoſitum eſt, ſed mirifico Angelorum miniſterio exſtructum fuiſse inde perſuaſum pleriſque eſt, quod nouam ſ pulchri formam, quæ ſupra hominum induſtriam ſit, intueamur; ſaxum vndique oſſibus circumductum, ſine compage aut rima, non ſecus ac globus ex ære luſus, ſua cauitate corpus Virginis complectebatur, ne temporis aut loci violaretur iniurijs. haud abnuerim alicubi deciduas aquæ guttas lapideſcere; ſed noſtrum hunc lapidem ex eo perenni fluxu coaluiſſe non credam: in alta ille humo, quindecim fere pedes defoſſus iacebat, vt vndique à ſolida montis rupe remotus, foſſili tãtum terra circumuolueretur: cur vero eam tantummodo humũ quæ proxima beato corpori erat, adeo felicem exiſtimem, vt ipſa dumtaxat aquarum ope in lapidem concreſceret; reliqua vero infra, & ſupra ſaxum nihil ſoliditatis conciperet? non ea tantum antri pars, ſed totũ vndique frequentibus ſtillicidijs antrum perpluit. nec tamen alibi viſa humus lapideſcere. in remota antri parte pauca defunctorum oſſa fuere defoſſa. ſed non inuoluta

lapi-

Digitized by Google

lapide ex humo compacto; imo hæc aliorũ oſſa nigra ex aquarum ſtillicidio, exeſa, carioſa, horrida videbantur; contra vero mirum eſt, quantum noſtræ Virginis reliquiæ ingenuo candore, eboris inſtar, niterent: quantum medulla in oſſibus iam arida tenuiſſimis intertexta fibris ſine carie, hic aurea flaueſceret, ibi argento, aut criſtallo purior candeſceret. lapis præterea iſte intra oſſium meatus, ipſius capitis cranium, oris intercapedinem ita permeabat, ut natiuã oſſibus ſoliditatem atque pulchritudinem ſeruauerit, non ſecus ac opobalſami, aut alterius, contra temporis edacitatem, amuleti vices ſubiret. demum nemo vmquam eo loci tractu videat quam in lapide iſto colorum varietatem & pulcritudinem ſub aſpero cortice admiramur; multicolor ille eſt, alicubi criſtallum nitore ſimulat in multos angulos refracto lumine; in hiacynthum abit aliquando cæruleo colore præfulgidus; partim berylli glaucinum fulgorẽ imitatus, partim in alias gemmas admirabili plane ſpecie degenerat. atque hæc omnia non immerito adeo excelſam huius ſepulcri ſtructuram, non naturæ uiribus, ſed ſingulari Dei opificis prouidentiæ tribuendam eſſe perſuadent, vt quo honore aliorũ aliquando Sanctorum corpora proſequutus eſt Deus, cum thecas illis Angelorum manibus præparauit, eumdem Roſaliæ impenderit, diuini ſui amoris monumentum; ac ſimul dum ſordidæ, ac viliori Virginis parti ſepulcrum ad cuſtodiam curauit extruendum, quantas ille delicias immortali eius animo ſua ſponte ſibi caritatis nexu conſacrato contulerit, manifeſto prodidit. quod ſi tot annos & ſæcula occultum, ignotumq. id corpus in alta deſoſſum humo latere voluit, id maiore patriæ ſeruandæ beneficio, & celebrioribus Virginei cultus incrementis benigne rependendum ſanxit.

RELIGIOSVS SANCTÆ ROSALIÆ Cultus.

NON adeo tamen Vitam, mortem, & ſepulcrum Roſaliæ occluſit Deus vt eius ſanctitatis radi, nõ emicarint idẽtidem. quanam ratione id factum in Virgine, quæ ab hominum ſe conſortio viuens ſeiunxerat, nos latet; ſed plane factum ſcimus, nec miramur, cum ab admirabilis Dei conſilio id profectum eſſe intelligamus. celebritatem ergo nominis, ſanctitatis opinionem, Diuæ titulum cum religioſo cultu ab Eccleſia Sicula iam diu vſurpato hæc plane conteſtantur, antrum Peregrini montis iam dudum ante plura ſæcula religioſe cultum, ædis ſacræ titulus cũ Virginis Roſaliæ effigie; cuius aræ olim adnexum Eccleſiaſticum beneficium de iure Patronatus Panormitani Senatus. alterum item tẽplum eidem Virgini ibi ante annum ſalutis 1414 excitatum, vbi proxime deinde extructa eſt D. Catarinæ ædes, cui nomen Oliuellæ fecit olea ex propinqua area. atque ædis vtriuſque meminit eruditiſſimus *Iuris* Canonici Doctor Nicolaus Tudiſcus Archiepiſcopus Panormitanus, qui ſub nomine Abbatis Panormitani inclaruit, & celebratur; is cum anno 1439. in catalogum ducentarum fere ſacrarum ædium, quibus thynnariæ piſcationes aliquot piſces quot annis pendunt, regeſſit duplex hoc S. Roſaliæ templum. eidem eleemoſynas erogatas legimus; qua in re numquam excidere è memoria debet antiquiſſima cuiuſdam Theophaniæ teſtamentaria diſpoſitio in pergamena carta ſcripta die 18, Aprilis anno 1257. quam autographam ſæpe legimus & cuſtodiri diligenter curauimus; ibi enim inter alia Sanctis legata, tarenum aureum S. Roſaliæ templo ſolui imperauit, oſtenditque apertiſſime intra centum annos à Roſaliæ obitu ſacram illi ędem publico cultu extructam. aliorum etiam quatuordecim delubrorum per vniuerſam Siciliam, repertis eorumdem veſtigijs renouata modo memoria eſt, Caccabi in Hoſpitio, ſeu, vt vocant, Grancia monaſterij S. Nicolai de Nemore; Cephalœdi ad litus orienti aduerſum duplici ab opido lapide: Politij Rahalmuti, Biſbonæ, Calaſcibettæ, Troinæ, Ficarræ, Sancto Mauri, Tortoricij, Sicli, Auguſtæ, Paulæ in Calabria, Rouelli in Lucania. Altaria recenſentur multo plura; imagines vero, cum ſanctitatis titulo publici cultus teſte, innumeræ, eæque antiquiſſimę: inter quas poſt plures ab Inuentione reliquiarum annos, ea innotuit, quæ in Cathedrali Panormitano templo depicta olim fuit; trabibus enim maioribus ſuſtinendis, ſeu potius ornandis ad parietes lignea fulcra apte conformata ſubduntur; in ijs vero depictæ ſunt plures Sanctorum effigies, quæ tamen eorum, qui in ſolo eiuſdem templi degunt, ob altitudinem oculorum aciem adeo fugiunt, vt inde dignoſci nequeant: dum autem idem templum magnificentiſſime, vt moris eſt, celebrando S. Roſaliæ feſto holoſericis auro intertextis aulæis, & diuite gaza exornaretur, ſub nona trabe agnitus in imagine S. Roſaliæ eremiticus veſtis modus, nam cinericij coloris ſacco veſtitur, cui circumiectum ad humeros, peregrinorum ritu breue palliolum cæruleo, ſed iam languido colore imbutum; binis roſis hinc & inde, quà brachia pallio teguntur. & characteribus S. R. nomen S. *R*oſaliæ innuitur. trabs autem illa cum ornamentis pręfert æqualem templo antiquitatem, quod dedicatum fuiſſe conſtat à Gualterio Archiepiſcopo, eius auctore, anno 1185. non diu poſt S. Roſaliæ obitum. in antiquas etiam Litanias, quæ inter ſupplicationes Panormi olim recitabantur, S. Roſaliæ nomen in aliarum Virginum chorum relatum eſſe ex codicibus ante plura ſæcula, manu deſcriptis, liquet. Sed, quod miretis, cultus tantus, ac tam late ſparſus, obtorpeſcentibus Siculorum animis, & decedente ſanctitatis fama ſenſim refrixerat; quod non aliunde manaſſe credam, quam quod laterent ſacroſanctæ eius Virginis reliquiæ, quę mortalium animos cælesti

igne

igne ſuccenderent, & amorem beneficijs fouerent: ita cum olim latuere Apoſtolorum Petri & Pauli corpora, *deſierant*, vti ſcribunt Platina & Ciacconius, rerum Pontificiarum ſcriptores, *in honore eſſe propter deſuetudinem, & ignorantiam hominum.* quouſque ſub Vrbano V. innotuere. quare excidiſſe Roſaliæ cultum permiſit Deus in alicuius obliuionis tenebras, vt felicius, & ampliori celebritate reſurgeret: numquam tamen deleta prorſus S. Roſaliæ memoria, ſed retenta ſunt ſemina, vnde ad gloriam pullularet. in Cathedrali enim æde Panormitana, die 4. Septembris ritu ſemiduplici recitari iam cœperant, renouato cultus ſtudio ad anniuerſarium feſtum, diuinæ preces ab anno 1609., & futuræ inuentionis ſpem de eruenda ab impendentibus periculis patria, fama diuino confirmata oraculo ſuſtinebat, qua vero ratione celebritas nominis, hominum obſequia: & plauſus in Diuâ Roſaliam refloruerint per eius Reliquiarū Inuentionem, & innumera ab ijs erumpentia miracula, mox cum de ea agemus, diſſerendum erit. illud interim egregiæ virtutis exemplar a D. Roſalia Chriſtianæ pietati propoſitum nos admirari non deſinamus; puellam, quam auita ſtemmata inſignem, paternus honor illuſtrem, abundantes diuitię ſatis ſuperque locupletem, regius ex propinquitate & beneuolentia fauor cōſpicuam fecerant, nominis ignorationem præ nobilitate, rerum omnium inopiam præ magnis opibus, ſecretam anguſtamq. ſpecum præ magnifica regia, præ aulicorū conuictu ferarum contubernium, præ regia gratia diuinum amorem, præ corporis illecebris delicias animi potiora duxiſſe: admirationem vero tantæ Virginis imitandæ ſtudium conſequatur.

Anno Chr. 1624. 15. Iulij.

INVENTIO CORPORIS SANCTAE ROSALIAE VIRG. PANORMITANÆ

Ex Hiſtoria Iordanis Caſcini Soc. IESV.

DIVINÆ mentis conſilio plane admirando factum eſt, vt Anachoretidis Virginis Roſalię Reliquiæ, quæ Montis Peregrini latebris, rupibuſque conſepultę iā diu delitescebant, ad publici cultus lucem tandem aliquando, diuinorum beneficiorum tædijs colluſtratæ educerentur. reiecit id quidem Deus in annum vigeſimum quartum ſæculi decimiſeptimi poſt quadringentos & ſeptuaginta ferè annos a Sanctiſſimæ Virginis obitu; ſed nouit ipſe tempora ſuis diuinæ ſapientiæ rationibus opportuna; quibuſque internallis Sanctorum honores vel premi ſinat, vel attolli iubeat: res cæleſtium æque ac mortalium arcanis conſilijs tegens, alia approperat, alia in longum trahit, & illa quidem opinione noſtra celeriùs, hæc ſetiùs, ſed omnia ex ſua ſapientia, ſua cuique data tempeſtiuitate, maturat. & quidem ſtatim ac in cæleſtium animorum cœtū, ex iſta mortalium turba, Roſalia diſceſſit, imaginibus, aris, templis, ſupplicationibus eius ſanctitati pia de Chriſtianæ Religionis more veneratio delata fuit; is nimirum honos à munifico largitore redonatus eſt abiectiſſimo, aſperrimoque vitæ cultui, quem nobiliſſima Virgo diuino incenſa amore ſponte delegerat. procedente tamen tempore diuinæ prouidentiæ ratio tulit, vt excidere pedetentim illa ex hominum memoria inciperet, & pleriſque aris, ac templis vetuſtate dirutis non modo in exteros, ſed in Panormum ipſam, tantæ Virginis patriam vrbem, obliuio diuturna ſurreperet. ſed hæc eò tendebant, vt maior deinde cultus renouatis ſtudijs ſurgeret, totoque terrarum orbe inclitæ ſanctitatis, & inſignis patrocinij fama peruagata mortalium pectora ad eius amorem vehementius incenderet; qua vero ratione id factum ſit, dicere aggredior.

Panormo, quà Septemtrionibus eſt oppoſita, duobus vix paſſuum millibus diſſitus Mons Peregrinus alte aſſurgit; eius crepidines ex duplici cœli plaga, quà Boreas, & quà Eurus tyrrhenas impellunt vndas, mari alluuntur; reliquæ

ſignum daturam pollicetur, vt ipſum perſpectum habeat magis. vbi euanuit viſus, Hieronyma rem aperit religioſis viris in proximo cœnobio degentibus, alijſque. intererat ibi Vitus Amodæus vnà cum vxore ſua Hieronymæ ſocia; is, licet olim reperiundo huic ſacro corpori inanem poſuiſſet operam, modo mulieris dicto, à cuius ingenio & moribus longè abhorrere videbat, vt id mendacij ſtrueret, ſpem ſibi, atque animos refectos ſenſit, eoque magis quòd locum à Hieronyma indicatum nemo hactenus, vt cœnobitæ illi aſſerebant, & ex fama ipſe norat, ſcrutatus eſſet. eò progreſſa mulier, vt propius defodiendum locum præſcriberet, vidiſſe ſe veluti diſſidente ſolo ſaxum in altum tolli ſanctè teſtata eſt: quare intelligens id eſſe, quòd paulo ante promiſſum ſibi fuerat ſignum, ipſa manum tunc operi alacris admonet, & leuiter tentare aggreditur.

29. Maij. Amodæus vero aſſumptis alijs operæ ſuæ ſocijs ad montem quarto Kalendas Iunij regreſſus rem ſedulo inceptat: vbi multum foſſæ telluris egeſſiſſent, pluresque inter exercendum, intermittendumque opus, extraxiſſent dies, nec vllum adhuc ſacri corporis appareret veſtigium, eius reperiundi ſpem pene abiecerant; abieciſſentque etiam animos, ni aliquorum interuentus, qui quid rei ibi ab alijs gereretur neſciebant, alia quadam ſpe renouaſſet. hi theſaurum eo in loco abſtruſum neſcio qua fama, ſeſe proque proditum dictitabant. quoniam igitur in humano pectore plurimum auri ſacra fames valet, & plerique mortalium vel leuiſſima ſuſpitionis aura ad abſtruſarum diuitiarum inueſtigationē impelluntur, hi omnes communicato conſilio, vel ſpe ſacrarum Reliquiarum in ſpem potiundi theſauri verſa, vel altera potius ab altera aucta, alterutram in irritum minime caſuram rati, quod reliquum erat laboris exhaurire pergunt. ſed lente procedabat opus, nam remotus ab vrbe locus, eorum hominum mens, ad ſe ſuamque familiam alendam, alijs intenta curis, & elangueſcens ſpes moram non raro inijciebant. ſed hac profecto mora vſus eſt Deus, vt interim *Sanctæ* Virgini Roſaliæ maxima gloriæ pararetur ſeges.

Ineunte enim Iunio eius anni exitialem luem Panormum inuexit barbara ſupellex tabe imbuta, eo nauigio per imprudentiam importata, quo Chriſtiani de Maurorum ſeruitute redempti domum poſtliminio reducebantur. id veneni in paucos initio trāſfuſum, mox in alios atque alios ſerpens miſerum in modum peruadere vrbem occepit. trepidatum itaque Panormi eſt tum inſolentia, tum atrocitate morbi, qui floretiſſimis etiam populis vaſtitatem intentat. nihil interim à Magiſtratibus prætermiſſum, quod humano conſilio effici potuit, vt ſub ipſum initiū reprimeretur lues. feriatum à publicis ſcholis, compulſæ mulieres ac puerilis ætas, vt ſeſe domi continerent, nec templa adirent; niſi quæ proxima eſſent cuiuſque domui. & feſtis duntaxat diebus ad rem diuinam: tranſmiſſæ egentibus eleemoſynę, nè prodire cogerentur: edictum, vt quidquid barbaræ mercis apud ciues eſſet, proderetur, & ære publico ad auertendam auaritiam pretio perſoluto in ignem coniectum arderet. quibus ſuppetebant opes, ij ſi forte vel morbus, vel morbi ſuſpicio domum inuaſiſſet, poſitis cuſtodijs; & capitis pœna intentata, ab aliorum conſuetudine domo concluſi ſua ſegregabantur: ſed pro alijs, quibus anguſta domi res arat, noſocomiū in ſuburbio primò cōſtitutum, atque aliud deinde breui exædificatum; attributæ ibi domus tum peſtilentia tabidis, tum ſeorſim iis, quos conſuetudo cum his ſuſpectos fecerat; curata omnium funera publico ſumptu, vt quos peſtis abſumpſerat, efferentur. demum nihil ſumptui parſum, ſed abunde ſuppeditata omnia cum miniſtris, medicis, confeſſarijs. mœror tamen, pauor, ac trepidatio adeo peruaſerant ſingulos, vt faciem vrbis paulo ante florentiſſimam repentinus morbus immutauerit. id angebat magis quòd capta conſilia non procederent, nec reſtingueretur incendium, ſed ſicuti flamma in ſyluam incidens vrgente vento latius graſſaretur. igitur vbi humana ope vis morbi, quæ in dies recrudeſcere videbatur, leuari non poterat, ad diuinam promptiori animo confugiendum erat.

Qua in re maxime enituit Eminentiſſimi Cardinalis Ioannettini Auriæ Archiepiſcopi Panormitani paterna in gregem ſuum caritas, & inſignis in rebus omnibus celſitudo animi, & ſupra caſus omnes inuicta conſtantia. is cum æſtatem illam Thermis Himerenſibus ageret, leuandæ ægritudinis gratia, accepto nouæ calamitatis nūcio, ſtatim moras omnes rupit; nec tanti fecit uel Thermitani aeris clementiam ſibi propitiam, vel valetudinis ſuæ parum firmæ diſcrimen, quin illico laboranti populo opem, quā poſſet, laturus, Panormum accederet. Vix eam attigerat cum maxima fortis ac ſuorum amantis animi documenta dedit: obuios quoſque mœrore ac metu conſternatos erigere, confirmare grauitate verborum, comitate conſolari; pauperum inopiæ, quorum ceſſantibus ex parte opificijs, aduenarumque commercijs, creſcebat in dies multitudo, larga ſtipe ſuccurrere; aliaque omnia, quæ ſui iuris ac muneris erant, mature curare. diſpoſitis verò per vrbis regiones ſacerdotibus, qui ex religioſis familijs & clero animorum ſaluti ſuum deuouerant caput, vt Sacramentorum ope iuuandis ægris præſto eſſent; eò intendit mentem vt vniuerſus populus ad Deum ſupplex animum preceſque conuerteret, & quod caput eſt, recte factus ad miſericordiam inflecteret. nec ſatis habuit perpetuam illam precem, quæ ſecundis etiam rebus Panormo ſolemnis, publico cultu ad venerandum

propoſito Auguſtiſſimo Euchariſtię Sacramento quadragenis horis, ſingula Vrbis templa obeundo, peragitur; ſed hunc precandi ritum vno tempore in omnibus ſimul ſacris ædibus celebrari iuſſit: ſingulis etiam Religioſorum Ordinibus, quibus id moris eſt, ſuam condixit diem, qua ad ædẽ maximam ſupplicatum procederent; quod pietatis officium nudis incedentes pedibus, flebilibus vocis modis, alijſque corporis afflictationibus, offenſi Numinis metum ſpectanti populo incutientes, religioſiſſime obiuere; poſt ſingulas earum familiarum ſupplicationes, ſolemnem aliam totius Religioſi cœtus & Cleri indixit, in qua per vrbem ſacræ Reliquiæ Sanctarum Virginum ac Martyrum Chriſtinæ, ac Nymphæ, quarum in tutela ciuitas eſt, ducerentur; & ipſe Antiſtes Pontificis ritu ornatus, ac ſupplex etiam Senatus huic poſtremæ ſupplicationi interfuit, proſequente ſacrum agmen populo, lacrymis perfuſo, & clamoribus diuinam opem implorantibus identidem ſublatis.

15. Iulij, 1624.

habita vero eſt ſupplicatio idibus Iulij matutinis horis. ſed inſperato edocere nos voluit Deus, quod potiſſimum calamitatis perfugium Panormo daret, & cogitationem implorandę opis à Diua Roſalia iniecit, vt inuocata illico adeſſet ſingulari beneficentiæ exemplo. ſed operæ pretium eſt rem tantam accuratius ſcribere, eadem omnino fide, qua eam ſacerdotes quatuor pietate non minus, quam ætate graues ſeorſim, ac legitime rogati, iureiurando confirmatam explicauere. qui illud primum Sacramento dicto teſtati ſunt, ſe nihil eorum, quæ in Peregrino monte agerentur, vnquam accepiſſe, nec ante cogitaſſe, aut conueniſſe inter ſe, vt id facerent, quod diuino ſolum impellente ſpiritu factum eſſe narrabimus.

Duo ergo Sacerdotum paria, inter vtrumque frequentiſſimi Cleri verſum, ſacris veſtibus muneri ac tempori congruis ornati incedebant; horum erat, Sanctorum nomina in litanias digeſta inuocando cæteris præcuere; nec vnum Cantorum par ab altero pendebat, ſed cum vnumquodq. ſuũ duceret chorum, vnius ferme ſtadij interuallo disiungebantur inuicem, quod ſpatij Cleri Ordines occupabant, ſacra etiam pegmata Sanctorum Rocchi, Sebaſtiani, & aliorum interpoſita inter vtroſque Cantores, atque his circumfuſa hominum multitudo mutuum eripiebant aſpectum, vt ne annuere quidem vnum par alteri, nedum alloqui, nec diſtincte audiri inuicem poſſent. iam vbi ad Sanctarum Virginum chorum in ea Litaniarum inuocatione proceſſum eſt, additę que poſt alias extra ordinem fuiſſent Virgines, vt moris eſt, Panormitanæ Vrbis Patronæ Chriſtina, Nympha, & Oliua (nam D. Agatha iam ſuo præceſſerat loco) D. Petrus Garoſalus, cuius ad quintum & ſexageſimum annum prouecta ætas, circumſtantium id ſibi nemine ſuggerente, interno quodam ac diuino actus impetu collegam ſibi D. Franciſcum Moſcatellum rogat ſubmiſſa voce, placeretne inuocari inſuper S. Virginem Roſaliam? hem, hoc ipſum, inquit ille, agitabam animo. itaque hac ſubita conſpiratione animorum, ſublata de more voce, S. Roſaliam inuocant. alterum vero Cantorum collegium, licet quid ab altero fieret minime conſcium eſſet, eodem pene tempore, eodemque Virginum loco, eamdem diuinitus iniectam protulit vocem. hoc tantum interfuit, quod alter è Cantoribus D. Ioſeph Pate S. Anaſtaſiam, quam prætermiſerant, inuocare cogitabat & collegæ id faciendum propoſuit; is vero, cui D. Vincentij de Amato nomen erat, S. Anaſtaſiæ S. Roſaliam præponendam cẽſuit; nec mora vno conſenſu eius opem implorarunt. Enimvero, quamquam aliquot ante ſæculis ex veteribus codicibus compertum deinde fuerit inter Sanctarum Virginum numerum in Litanijs inuocari ſolitã S. Roſaliam; antiquato tamen decretis Põtificum, veterum Litaniarum ritu, recentis duntaxat trium Patronarum, quas modo recenſui, nominibus, mos inuocandæ noſtræ Virginis Roſaliæ in deſuetudinem iam diu abierat; & ſane cum eo præcinendi munere hi Sacerdotes plures annos functi eſſent, numquam tamen aut S. Roſaliæ nomen Litanijs inſeruerant, aut de eo aduocando cogitauerant, nec ſi cogitaſſent, auſiſſent vnquam id præſtare, cum Eccleſiaſticæ diſciplinæ ac rituum ab Eccleſia præſcriptorum retinentiſſimus eſſet Archiepiſcopus Auria, nouarum ſimul rerum oſor, ac ſeueriſſimus vindex, ſi quid contra illos, aut præter moribus admiſſam conſuetudinem peccaretur. quare credidere ij Sacerdotes, recenti adhuc facto (quod poſtea ſancte iurarunt) eam ſibi a Deo cogitationem immiſſam. vbi vero occidente ſole alterum par de alterius impulſu, & facto, multo vero magis, poſtquam poſtero die de Sacri Corporis S. Roſaliæ inuentione fama percrebuit, dubitare ſe non poſſe confirmarunt, quin diuino afflati ſpiritu id effeciſſent. Sed vt quonam modo compellata Virgo Roſalia, ſupplicantis populi preces è veſtigio exaudierit, & ad opem ferendam accurrerit, poſterorũ memorię tradamus, ad foſſores reuertatur oratio.

Repetierant illi eruendæ telluris laborẽ ſæpe intermiſſum, imo alacrius aggreſſi ſex ipſos dies modo conſumpſerant, cum idibus Iulij præcipiti iam die inter fodiendum egeſta iam humo quindecim pedes alta, in magnum, viuumque incidunt ſaxum, cuius longitudo ad ſex & amplius palmos producta, latitudo & altitudo fere tribus conſiſtebatur; integrum id erat, & ſolidum videbatur. de illo tamen extrahendo deliberarũt; cum enim reliquis montis rupibus non hæreret, ſed telluri vndique eſſet infoſſum, impedimento ijs erat quo minus vlterius pergerent. funibus vero & machinarum ingenio deſtituti, ferrea claua diſtringere aggrediuntur; & primo fragmen molis non ſane magnæ diſcindunt, tum ſocium hortatur Amodæus, vt id ſuſtollat, eruatque. rem ille 15. Iulij 1624.

tentat

tentat, ſed aliquantulum luctans cauſſabatur maximum exiguæ molis pondus. irridet hominem Amodæus, viriumq; imbecillitatem ſocio exprobans, in caueam deſilit, ratus ſe rem facili negotio poſſe conficere. Sed mox imparem ſe etiam ſenſit, imo ambobus omni conatu ſimul molientibus, ſuſtolli nequit. nihil dum diuinum ſuſpicientes, vt incœpta perficerent, in alia fruſtra fragmen illud clauæ ictu diſrumpũt, & vacuum eſſe animaduertunt. maiori inde ſuæ imbecillitatis admiratione perculſi, contẽplantur attẽtius natiuam arrepti fragminis conditionem; cum ecce inſertam ſaxo, qua cauum erat, caluariam vident. exclamant illico læti ſe S. Roſaliæ corpus reperiſſe; monachos è propinquo cœnobio acceſſunt; cumq; omnes admiratione defixi nitorem in oſſibus ſingularem intuerentur, ſenſere aliqui odoris ſuauitatem eò mirãdam magis, quod nõ omnibus eam percipere cœlitus daretur. atq; hic oſſiũ decor, & ſuauiſſimi odoris afflatus cæleſtẽ Roſam prodere occœpit. reputabant illi animo non ſine ſingulari dei prouidentia præter communem naturæ morem in eo lapide, æque ac in marmoreo tumulo ſarta tecta illa oſſa habita; intelligebant iam non à natiuo ſaxi pondere ſuas vires fuiſſe ſuperatas; ſed diuinitus ipſis non opinantibus dãtum indicium, quod mentem anio diſtractam & iacẽtem excitaret. alacriores ergo ad extrahendam reliquam lapidis molem ſe accingunt. Sed Virgo, quę ſe difficiliorem in exiguo fragmento ſolum cranium continente præbuit, vt ſemet eo prodigio proderet, iam agnita leuiorem effecit molem, quæ reliquum incluſerat corpus; quare duorum hominum manibus nullo fultis adminiculo educta tam facile eſt, vt leuare ſemet illam dixiſſes potius, quam eleuari. propiùs verò obiectus oculis ille ſaxeus integerrimi corporis tumulus admirationẽ exciuit, quippe nec compagibus cohærens, neq; rimulis fatiſcens, neq; lateribus prominens, nec vllo tectus operculo nullum dediſſe aditum, quà corpus inferretur, apertiſſime demonſtrabat.

Poſtquam perſuaſum eſt omnibus, qui in antrum conuenerant, S. Roſaliæ corpus inuentum, aduolat continuo nuncius ad Senatum vnus ex religioſis viris: Senatus rem defert ad Principẽ Filibertum, Sabaudiæ Ducis filium, Vices Regis in adminiſtranda Sicilia obeuntem. ille eius rei cognitionẽ, vt ius faſq; erat, integram Cardinali Auriæ Archiepiſcopo reliquit: ſed hic ſuam illico deſiderari diligentiã, aut æqualem tantæ rei prudentiam non eſt paſſus. quare eodem temporis puncto certos deſtinat viros, quibus fidei plurimum inerat, ſuo & Senatus ſatellitio munitos, vt quidquid inuentum eſſet à cuiuſuis arrogantia ac fraude præſtarent integrum. vbi illuxit, alios ſubmiſit maioris auctoritatis viros inquiſitum, vt quàm maxima fide geſta, euẽtaq; omnia in tabulas referrentur. iuſſitq; inuentum corpus nocte inſequenti, quàm occulte poterat, in ſuum domiciliũ trãſuehi, atq; in ſacrario decenter aſſeruari; in re tanti momenti conſulto magis, quàm properato opus eſſe ratus, expectandumq; eſſe dum deus certiora ſanctitatis documenta daret. ſed inter alia in inueſtigandis, tum etiam in traducendis ijs Reliquijs, præclariſſimum dedit tota illa ſaxea moles, tot partibus maior eo fragmento, quod ſuſtolli vnius hominis conatu non potuit, quot à reliquo corpore ſuperatur caput; ſicuti enim cum efferretur è cauea leuis, ita cum Panormum transferretur leuiſſima effecta eſt. arcæ incluſa ligneæ vnius hominis humero, per ſalebras ardui montis longo viarum tractu nullo tamen negotio, vecta eſt. Sed incredibile memoratu eſt quàm citiſſime inuenti corporis fama peruagata ſit vrbem; quàm grata acciderit ciuibus, & quàm ingenti pietatis ac lætitiæ ſenſu in omnium animos penitus illapſa ſit. vna vox omnium erat, mox vrbem à peſtilentia nouo alumnæ ſuæ patrocinio liberãdam. quid aliud eſſe, quod malis Panormi rebus tantum boni reſeruaſſet deus? nimirum non iraſci ad internecionem hominibus deum: eumdem & bellum inferre, & pacis interpretes dare: infligere vulnera, & ſuppeditare remedia: eius prouidentiæ eſſe, vt cum inde venefici generis herbæ exiſtunt, hinc alexipharmaca exoriantur; & vbi pungunt ſpinæ, recreent roſæ. difficile dictu eſt quãtum ardere populus in Virginem cœperit, vt facile diuino impulſus ſpiritu credi poſſet: S. Roſaliæ nomen, quod antea maxima pars ignorabat, celebrare; crebris coronis de ea miſcere ſermonem; ſua ſtudia promere; alius alium hortari, & in ſpem ſalutis adducere: montem Peregrinum frequentes ſubire, ſpecum inuiſere, diſſecti lapidis fragmẽta in pretio habere, & quaſi gemmas excerpere; ex humo puluerem, è ſtillicidio aquam petere: mox expreſſas typis imagines S. Virginis parare ſibi quiſq; venerari, ac poſtibus domus, quaſi peſtis amuletum affigere. quare vix duodecim dies effluxerant, cum Senatus Populuſque indicto concilio omnium ſuffragijs patronam ſibi ſanctam Roſaliam expetijt, delegitque; tum eius Reliquijs, quando ipſas publice colendi poteſtas fieret, arcam ex ſolido argẽto, ſolemni quot annis pompa per Vrbis vias circumferendam, ac delubrum in æde maxima ornatiſſimum publico ære conſtruenda ſanxerunt.

Sed quis innumera S. Virginis beneficia ac miracula in maxima varietate locorum ac temporum per vrbem ſupra omnẽ naturæ vim patrata enumeret? initium quidem factum ab eo qui peſte correptus in Lazareto (ita ab vlceroſo Lazaro Itali vocant hoc noſocomij genus, quod peſtilentia attactis vſui eſt) cum nihil de translatione ſacri corporis perſenſiſſet, diuinitus ſolum admonitus, nunc, inquit, ex monte corpus S. Roſaliæ deportatur; dictiſq; ſupplicantis fidem extemplo fecit recepta ex inſperato valetudo. mox dum ægris corporibus

tibus

tibus vel aliquid ex antro collectum pie
applicaretur, vel modicum aquæ ſiue de
ſpecu extillantis, ſiue cui frustum ſaxi illius
aut oſſis fuiſſet infuſum, ebiberetur, tot tã-
taq; prodigia, contra peſtilentes præcipue,
exitialeſq; morbos, conſequuta ſunt, vt eo-
rum numerus nõ ſecus ac admirandus mo-
dus fidem ſuperent. ne quid tamen pijs po-
puli motibus, vulgiq; admurmurationibus
daretur, optimum factũ, ac neceſſariũ Car-
dinali Archiepiſcopo viſum eſt de ijs co-
gnoſci, & in publicas tabulas ſingillatim
referri rogatis legitime, iuratiſq; teſtibus.
Sed eadem, quæ à plerisq; depellebatur pe-
ſtilentia, maximo impedimento erat; cũ
enim ægrotis, eorumq; familiaribus pedem
domo non liceret efferre, longumq; dierum
interuallum intercurreret, quouſq; ſuſpicio-
nem rite deponerent, ne quid mali in alios
manare poſſet, late item ſerpens in alios &
alios morbus, aliæq; plurimæ curæ celerita-
tem probationum retardabant: de multis
vero liquido breui conſtitit; quæ ne huiuſ-
ce narrationis ſeriẽ intercidere cogamur,
ſatius viſum eſt hic non referre; ſed ex eo
miraculorum numero pauca ſub finem at-
texemus.

Diſtraxit interim aliquantulum Cardi-
nalis animum aduerſa Principis Filiberti
Proregis valetudo, tum mors 3. nonas Au-
guſti, ac demum eidem Cardinali tum ip-
ſius Principis ſuffragio, tum totius Regij
Conſilij cõſenſione demandata Siciliæ ad-
miniſtratio. nouum ergo magiſtratum cũ
iniſſet Cardinalis Auria poſtridie nonas
Auguſti, nouas animo curas agitans, licet
6. Aug. nihil eorum, quæ ad humanam induſtriam
1624. vigilantiamq; ſpectarent, prætermitti pa-
teretur, totius tamen Vrbis ac Regni ſalu-
tem (nam & alias vrbes peſtis inuaſerat, &
reliquis è propinquo periculũ imminebat)
in diuinis remedijs potiſſimum ſiti ſentie-
bat; quare noua etiam iræ diuinæ placami-
na excogitari cœpta, & nouis ingruentibus
malis noua ſubinde patrocinia adſciſcere
decreuit. prima in Virginis Deiparæ obſe-
quijs cura fuit, in qua plurimum ſpei ſitum.
Aſſumptæ igitur in cælum Virginis die, dũ
15. Aug. ſacrum operaretur Antiſtes, Senatus, ac re-
liquus Magiſtratus, & per ſuum ſyndicum
populus iurarunt, vouerunt publice, ſe ad
pedes ſummæ hominum, ſuperumq; Reginę
procumbentes ex animi ſui ſententia fate-
ri Deiparam Virginem ſingulari eius, quẽ
paritura erat, beneficio, eius labis exortem
in ipſo ſui conceptu extitiſſe, quæ iam ab vl-
tima origine genus humanum peruaſit; nec
vmquam eam ſententiam extorqueri ſibi
paſſuros, dum per *P*ontificis Romani ſcita
liceret eam tueri. tum peruigilium diei qui
conceptæ Deiparæ ſacer eſt menſe Decẽ-
bri, ieiunio, ipſumq; diem peculiari, ſolem-
nique præter ſolitum honore publico cele-
braturos ſpoponderunt, adiecta deinde
vota de colenda D. Roſalia in *P*atronarum
numero, & de arca argentea eius Reliquijs
conſtruenda, cum publice ad cultum pro-
poſitæ erunt, deinde intra breue temporis
interuallum alij & plures *Sancti* in *Patro*-
nos vrbis a Senatu adlecti, vt priuato ali-
quorum id pie petẽtium ſenſui fieret ſatis;
ſed nihil interim remittebat peſtis; ad D.
Roſaliæ nimirum patrocinium nos reij-
ciebat Deipara, cui Deus nominis tunc nõ
adeo clari celebritatem cõparare per eius
beneficia ſtatuerat. atque vt id ſemel di-
cam, quod ſæpius experientia comproban-
te compertum eſt, recrudeſcens peſtis eo tũ
vis debacchabatur vehementius, quoties à
ſacrarum Roſaliæ reliquiarum declaratio-
ne vrgenda Antiſtitis animus, ſiue mini-
ſtrorum negligentia, ſiue rei difficultate,
ſiue alijs curis præpeditus retardabatur; mi-
teſcebat vero, cum ad eam redibat; reſtin-
cta demum eſt, vt dicemus, cum eæ ſolemni
pompa circumductæ, agnitæq; publicum
ac celebrem cultum ſunt conſequutæ.

Ventum interea eſt ad Septembris ini- 4. Septẽbr.
tium, in cuius quartum diem incidit *S*. Ro-
ſaliæ in cælum abitus, feſtuſq; eius cultus;
& mirandum fuit quantum exarſere & ma-
giſtratus, & populi ſtudia in eo tũm primũ
ſolemniori ritu celebrando; nam hactenus
in ſacrarum precũ officio, & re diuina, eius
mẽrio inter ſecundarum partium Virgines
nulla amplioris venerationis ſignificatio-
ne continebatur. indictum ergo eſt in per-
uigilio ieiunium, & religioſe feriari; ſuppli-
catio quoque, ſed vt res & tempus ferebat,
moderatiore pompæ apparatu, habita eſt;
deductamq; S. Virginis Roſaliæ depictam
imaginem, eximiæ pietatis ſenſu venerata
eſt effuſa populi multitudo, mulierum ma-
xime, quæ nullo edicti iam antea propoſiti
metu retineri potuit, quin domo erumpe-
rent, nimio fortaſſe plus, quàm humano
cõſilio par erat, S. Virginis ope fretæ, quòd
nihil ex eo diſcurſu colendæ illius cauſa
facto accipiendum detrimenti foret. nec
ſpes ſefellit. ab hac ſupplicatione remitte-
re vis morbi adeo viſa eſt, vt cũ pauci ad-
modum duos ipſos menſes vel nouo con-
tagio inficerentur, vel ex eo interirent, la-
xata tandem fuerint per vrbem populi cõ-
mercia.

Interim cum ſedata aliquantum peſte, &
ciuitas tolerando, & Cardinalis Archiepi-
ſcopus, idemq; Prorex conſulendo reſpira-
ret, videretq; miracula non temere in vul-
gus iactari, ſed reiarum breui fuiſſe trecen-
torum circiter teſtimonium; Senatus etiam
populuſq; prodigijs & beneficijs excitus ef-
flagitare non deſiſteret, vt inuentum cor-
pus per ipſum, cui legitima id decernendi
poteſtas à Sacroſancto Tridentino Conci-
lio permiſſa erat, venerari liceret publice,
ex eiuſdem Concilij præſcripto Theologiæ
Doctores, alioſq; virtute, doctrinaq; inſi-
gnes viros, atque ex religioſis familijs ea-
rum moderatores in conſilium Cardinalis
vocat. rei grauitate propoſita, ac rerum
geſtarum, miraculorumq; ſerie ex tabulis
explicata, mandat ſingulis, vt mox ſibi af-
ferendas tabulas per otium domi diligen-
ter cognoſcant. Vbi iterum conuenere, in
maioris partis inclinatione, pauci ſe adhuc

hærere

hærere dixerunt, nulla præſertim inſcriptione ad tumulum reperta, quæ corpus illud eſſe D.Roſaliæ teſtaretur; miraculis vero adiecere, quod fidei, inuocationique Sanctæ Virginis tribui poſſent; neque aliter ex ijs liquere poſſe rebantur Reliquiarum veritatem, niſi proteſtatione præmiſſa ad eam confirmandam edi conſtitiſſet. Vrgebant alij longe maius momentum facere traditionem de S. Roſaliæ corpore hic abſtruſo, quam inſcriptiones; has nimirum priuatæ auctorum fidei niti, multas rebus antiquis nouas apponi, vel loco motas trahere in diuerſum res & ſententias; in traditiones vero nihil ferme eiuſcemodi vitij cadere, quæ non vno auctore, ſed multorum ac ferme omnium conſenſu, multorumque memoria ſæculorũ, ſine fraudis ſuſpicione, commendantur. de miraculorum vi re propoſita, tunc multis, ſed in alia deinde ſeſſione, vt dicemus, vberius diſceptatũ eſt.

Hæc paucorum hæſitatio aliquantũ moræ Cardinali Archiepiſcopo obiecit, quominus rem mature decerneret, quam omnium volebat conſenſu conteſtatam; quare, dimiſſo concilio accuratius iuſſit inquiri tũ de miraculis, tum de ſepulcro S. Roſaliæ; omnemque perſequens viam, qua ad rem ſecure ſtatuendam adduci poſſet, ſex viris Medicæ artis, eiſdemque anatomiæ peritiſſimis negotium dedit, vt ea oſſa lapidi inſerta diligenter inſpicerent; forte enim ſubiecta oculis aliquid certioris conſilij datura eſſe perſenſit. ſed res primùm tentata, parum proceſſit, & in alios labyrinthos Cardinalem coniecit; nam cum poſt ſolis occaſum, obſcuro iam cœlo ad inſpiciendum ea conueniſſent, domeſticarum facularum lux non ſatis rem aperiebat; nõ ſolum enim circumiecta inſertis oſſibus ſaxa fallebant oculorum aciem, vt nihil de eorumdem oſſium magnitudine, atque natura coniectare facile poſſent: ſed cum ad iuſtam ſchedis quantitatem concreti lapidis moles ſuperinducta eſſet, nec vnam ab altera ſtatim diiudicandi per malignam illam lucem vmbras etiam offundentẽ copia eſſet, monſtroſi potius cuiuſdam corporis ſpeciem ea moles præbuit, longe ſolitam virilis, nedũ fœminei corporis magnitudinem excedentis. acceſſit etiam ea dubitatio, ne confuſa cum alijs in eodem humatis antro ea oſſa iam fuiſſent; tria enim ibi ſaxa ex mole, & modo tria videbantur eſſe capita, Gigantæum, puerile alterum, mediocre tertium. Obiecta ergo primo fere aſpectu ea ſpecie nihil diligentius ſcrutandum rati, ad Cardinalem decepti retulere, quid vidiſſent. perculit ea vox Cardinalis animum, hominis alioqui, pro inſita ingenio prudentia, minime proni ad fidem incertis rebus adhibendam. ergo medicis ſeueriſſime interdixit ne quid non modo in vulgus ſpargerent, ſed ne cuiquam communicarent. ingentes ille ſecum curas agitabat, Deum, qui tot miraculis illuxiſſet, adiuturum ſperans. non parum interim tacitus æſtuantem animum auertit. hæc ita moderabatur omnium conſiliorum auctor Deus, vt per morbi incrementa, totius populi peccata ſeueriori mulctarentur ſupplicio, & cumulatior inde gloria S. Roſaliæ ſuo veniret tempore.

Initio Nouembris.

Ergo per occaſionem tum coeuntis populi ob laxata commercia, tum intermiſſæ de ſacris Reliquijs colendis curæ, vt diximus, inter nonas iduſque Nouembres, quę paulo ante peſtilentię flamma extincta propemodum videbatur, tacitis primum incrementis, mox magis magiſque debacchari per vrbem, & veluti ſi ex multis ſimul locis magna vis glubulorum eſſet è bellicis tormentis exploſa, ita ex omnibus vrbis vicis noui cõtagionum nuncij obſtrepebãt auribus; multis paſſim peſtem incidere, pleroſque interire; vix ſpatium curandæ ſupereſſe, ita ſimul peſte & morte opprimi; deſerti colonis domos, deleri familias; oppleta defunctorum aggeſtis corporibus trahi feretra; centena quotidie, eoque amplius exanima corpora, totidemque morbo, metuque propemodum exanimata ad certam ferme perniciem extra vrbem ad lazaretũ efferri. cumque noctu & interdiu comploratio amicorum, filiorum orbitates, parentum & coniugum dolor in ſquallore vultus, ac pullis veſtibus, & eiulatu obijcerentur oculis, atque auribus, tantum terroris iniectum eſt, vt qui antea impauidi ſteterant, cõciderent animis. interim cum adfuiſſet conceptæ Deiparæ dies, qui octauus eſt Decẽbris, non is modo, vt ex voto conſtitutum erat, ſolemniſſimus fuit, ſed per ſeptẽ etiã inſequentes dies ingenti populorum concurſu in S.Franciſci priuilegium illud Virginis magnifico apparatu, quotidianis ſacris concionibus, celebratum eſt. Virus tamen morbi tam late ſerpens in omnes ſe ſe angulos, ac veluti vrbis viſcera inſinuabat, vt nihil iam in humanis opibus relictum præſidij eſſe videretur. ſed quoniam Dei filij mater Patris miſericordiam non exoraſſet, nihil iam, præter ſacram anchoram, mouẽdum reſtabat. ea erat Chriſti patibulo affixi ſimulacrum in æde maxima religioſiſſime aſſeruatum, quod non niſi accisis domi rebus loco moueri, perque vrbem oſtentari ſolet. quare nouo ineunte anno indictum eſt triduanum de more ieiunium, ſacra ſcelerum exomologeſis ad expiandum animũ cum ſanctiſſimæ Euchariſtiæ epulo, vt parenti Deo Opt. Max. vnici filij mors pro mortalibus obita, circumacta Chriſti Crucifixi effigie, cum maxima eius leniendę iracundiæ ſpe, proponeretur. idque factum eſt religioſiſſime, præcedentibus ſodalitatibus plurimis, religioſis omnibus familijs cum Sanctorum Reliquijs, & frequentiſſimo Clero, ſubſecutis Senatu, reliqua nobilitate, & plebe innumera nullo diſcrimine. qui numerauere, intra tredecim & quatuordecim millia concludi ardentium cereorum numerũ tradidere. ſed quod mirandum magis, alij nudis, & catenatis pedibus, alij funibus collo iniectis, pars ſpineis ſertis redimiti, cinereque conſperſi, pars varijs afflictationibus, aut aculeatis flagellis ſe macerantes, omnes

5. Ianuarij 1625.

lacry-

lacrymis perfuſi, ſublatis per interualla clamoribus miſericordiam implorantibus, profundū doloris ſenſum ſqualore, & ſuſpirijs præſeferentes proceſſere. eodemque ordine, & maiori adhuc comitatu die inſequenti reductum eſt ſacrum ſimulacrum e S. Mariæ de Catenis: tum per octo proximos die in medio templo maximo ſtetit alto in pegmate, inſtauratis ſupplicationibus, & perpetuis ad deum fuſis precibus tanto populi concurſu, tantoq; animorum motu vt gemitibus, ſuſpirijs, & flebilibus acclamationibus ædes maxima continuo perſonaret. nulla quemquam cauendi contagij cura tangebat; id enim omnibus perſuaſum, è cœlo mali remedium precibus veluti extorquendum eſſe. Vidiſſes Niniuen ſuimet pœnitentem; nec tamen, ſicut illius, ira & Panormitanæ ciuitatis delendæ ſententiam mutare videbatur deus, nulla per id tempus diminutione peſtilentiæ facta. id vnum mercedis ac beneficij ex tot ante obitis ſupplicationibus, afflictorum corporum hoſtijs, tantaq; lacrymarum & ſanguinis profuſione retuliſſe ciuitas omnium opinione viſa eſt, vt referueſcerent hominum ſtudia in D. Roſaliæ Reliquias, vnde omnis deo volente pēdebat ſalus. fremebat dolenter populus, quòd tantum ſibi præſidij diuinitus tranſmiſſi pœne ademptum eſſet: Senatus reflagitare non deſiſtebat: referebantur quædam quaſi diuinæ hominum ſpectatæ virtutis voces, niſi inuentis Reliquijs debitus decernatur honos ad vnum omnes peſte interituros: accendebantur demum grauiſſimorum hominum ſtudia ad id negotij ſedulo promouendum. Rogatus interim Antiſtes ab inſignis pietatis viro Iordano Caſcini è Societate Ieſu, cuius in primis prudentia hac in re vtebatur, vt liceret ſibi tandem ſaxa illa, in quibus ſacra deliteſcebant oſſa, inſpicere, antequam finem ſcribēdi faceret pro D. Roſaliæ corpore agnoſcendo, dubitationeſque à nonnullis allatas refelleret. tunc demum ille, quæ curæ ab medicis iniectæ tacitum ipſius pectus vrerent, aperuit; permiſitq; Iordano, vt adſcitis duobus ex eadem Societate Theologis cum D. Franciſco Riba Vicario Generali, & D. Vincentio Domenico ad eam rem conuenirent. hi cum grandiorem ſaxi molem, quæ Gygantæum caput Medicis viſa eſt, arripuiſſent, diſtinxere oculis, luce meridiana clariùs, ſaxum adhærens ab incluſis oſſibus capitis, quod non niſi iuſtam præſeferebat magnitudinem: quod puerile cranium Medici dixerant, teſtaceum vas erat: quod verò mediocre, verumq; crediderant caput, ſaxum erat rotundū, quod vertebræ in modum fuerat alteri grandiori inſertum. poſte denique oſſa melius dignoſci animaduertunt, ſi ſaxeo ſenſim cortice diſrupto paterent, qua ſaltem id fieri poterat abſq; periculo ne illa in ſchedas abirēt. diſſipauit hæc lux mæſtitiæ tenebras à Cardinalis pectore, offuſaſq; ſimul dubitationū diſcuſſit vmbras. de die ergo iterata inſpectio eſt ab iiſdem Anatomicę artis Doctoribus præclaris ſane ac doctiſſimis viris, liquida iam Solis luce omnia colluſtrāte. tum omnes ſeſe admiratione defixos circumſpicere; dubitare num hæc eadem eſſent ſaxa antea a ſe viſa, an alia fuiſſent ad fallendum, illudendumque obiecta. demum omnes ingenue faſſi ſunt, non fuiſſe ſibi integrum, cum primum noctu coacti ſunt, per incertam facularum lucem, certā de ijs ſententiam ferre. eorum vero quæ tum dixere, ac poſtea volente Antiſtite ſcriptis ſyngraphis ſinguli prodidere, hæc fuit ſumma. quæ oſſa vno, denſo, pretioſoq; comprehenſa lapide in propria ſeruata arca, iam ab initio S. Roſaliæ eſſe dicebantur, vnius formæ, vniuſq; habitudinis, atq. adeo vnius eſſe corporis, longe diuerſa ab ijs, quæ in alijs ante locis defoſſa & in aliam poſt arcam comportata, nigra, carioſa, cadauer olentia, ita male deformata, vt loci temporumq; ludibrijs communi naturæ lege obiecta, vel primo aſpectu, videbantur. hæc vero omnia candida, decora, & quaſi ex induſtria expolita niteſcere, nullo corruptionis veſtigio deturpata; quidquid in oſſibus iam antea fractis ſpongioſum appareret, admirandam ſane præſeferre pulcritudinem, & inſtar auri flaueſcere. & ſi vero ex maxima parte tam intime ſaxo cohæreant, vt ſeparari omnia ſalua integritate nequeant, nuſquam tamē in lapidis naturam eſſe conuerſa, formāq; eſſe manifeſte diſcretam, quod experimento etiam facto certiſſimè cōſtitit, nam aliquot oſſa integra ac nitidiſſima, veluti ex folliculo grana, extrahi potuerunt: præſertim capitis partes agnitæ ſunt, quarum duæ ſummum cranium, imum tertia componebat: omnia inter ſe, & cum ipſo capite magnitudinis, aliarumq; affectionum proportione cōuenire; nec plura, aut pauciora eſſe, quàm vnum requirat corpus; imo ſingula iam ſuis ex arte Anatomica nominibus compellabant; quod longe accuratius in tertia inſpectione, cum in arca ad publicam venerationem recondenda fuerunt, præſtitere. odorem non exhalare ingratum, ſed ſuauem: nonnulli etiam, dum hæc ſcrutarentur, quiddam diuinum fragrare perſenſere, ſed ad breuem temporis moram, nam paulo poſt, quod rei non naturalis argumentum eſt, ad priſtinum redibant. minimum illud, quod inter muliebrem virilemq; oſſium ſtructurā intereſt, non facile, in hoc tamen corpore ob ſaxea velamina nullatenus deprehendi potuiſſe; mulieris vero eſſe non viri corpus ex indicijs ſenſere; minora quippe erant oſſa, candidiora, ac minutioribus quaſi granis compacta, quàm in virorum corporibus contingat. Demum adnati lapidis ſepimentum rem miraculi plenam eſſe aſſerebant, ſupra quam natura præſtare poſſe videretur; atq; adeo ſingulare hic dei beneficium in protegendis ijs oſſibus agnoſcendum. res certe erat miræ elegantiæ ac venuſtatis non antehac viſæ, quaq; intuentium non

ſolum

ſolum teneret oculos, ſed animos etiam caperet, vt nemo ab inſpiciendo, animandoque temperare poſſet.

Tandem idibus Februarij Præſul eos omnes, qui ſecundæ huic inſpectioni adfuere, tum alios, qui primo acciti fuerant, in conſilium tertio aduocauit. luculenta primum oratione pietatis, prudentiæque plena, res ad eam diem geſtas explicauit; tum quid de inuentis Reliquijs ſtatuendum propoſuit. appoſitis ijs doctrinæ luminibus, quæ cæteris facem præferrent ad rem tanti momenti decernendam, Medicos ſuam de cognitis oſſibus ſententiam in medium proferre iuſſit; tum de diſtinctione horum oſſium ab alijs in eodem antro, ſed alio in loco, non longe poſt repertis. tum de eorum conſeruatione & pulcritudine, & prout cuique naturæ terminos res tranſilijſſe videbatur, differerent. nouiſſima ac prima miracula legitime iuratis teſtibus accuratius cõprobata recitari voluit, prætermiſſis innumerabilibus ſignis quotidie ac paſſim editis, quorum ratio haberi non potuit. perpenſum hic etiam, quantum momenti habeant miracula, quæ dei loquentis ſunt verba, & diuinum veritatis confirmatæ ſigillum, ad vindicandas alicui ſancto ſuas reliquias, cum de ijs dignoſcendis agitur, & ad eius inuocationem nominis, applicationemque oſſium fiunt; tacite quippe tunc ea adijcitur conditio petitioni miraculi, ſi eius ſancti ſint reliquiæ; imo in re noſtra, fuit etiam aliquando expreſſis verbis adiectum, vt miraculo, quod expetebatur, vellet deus prodere, an eæ Reliquiæ eſſent Noſtratis Roſaliæ: collatum, diſcuſſumque diligenter eſt, quid in celebrioribus ſacrorum corporum inuentionibus, ac præſertim Sanctorum Placidi & Sociorum haud dudum in Sicilia eueniſſe, quibuſque indicijs ad rei caput deuentum eſſe prodant hiſtoriæ. Rogati demum ſingula Religioſorum Ordinum Capita, alijque Theologorum culmina, in hanc omnes iuere ſententiam, euidenter videri credibile, atque adeo pie prudenterque exiſtimandum placere deo miraculorum auctori, ea oſſa, vt par eſt, honorifice haberi, atque vt ſacras Reliquias Sanctæ Roſaliæ publico ritu coli & adorari; idque rei veritati, Chriſtianæ religioni, traditæ Sanctorum Patrum doctrinæ, ſacrorum canonum inſtitutis, Eccleſiæ conſuetudini conſentaneum eſſe. Fuit tamen vnus ex hoc conſilio, qui proditum abunde miraculis aiebat eas Reliquias eſſe ſanctas; ſed ipſiſſimas Sanctæ Roſaliæ eſſe cæleſti aliquo viſo magis ac magis exploratum vellet. reiectum quidem à reliquis eſt id deſiderium, quod deo præſcriberet rationem detegendæ veritatis, quam ſatis declarauerat. ſed humanis hiſce votis facilis obſecundauit deus hoc ipſo die tertiodecimo Februarij, ne quid leuiſſimæ dubitationis reliquum eſſet, quod Sanctæ Virginis gloriæ obeſſe videretur. ſed cæleſtis is viſus, qui eadem conſultationis die, vt dixi, accidit, aliquot poſt dies relatus eſt ad Cardinalem, cum iam certum haberet ſacras Reliquias proponere populo adorandas; eaque hora relatus eſt, cum de die, & apparatu Antiſtes, & pauci ex familiaribus conſulerent. quod factum crediderim eo conſilio, vt minime neceſſarium fuiſſe oſtenderet deus ad rem ſatis ſuperque conteſtatam. hoc tamen miraculum, quod Reliquiarum teſtificationem, & liberandæ per eas Vrbis exhibuit prædictionem, æquũ eſt, vt integrũ, vti euenit, perſcribam.

Puellam Vincentij Bonelli coniugem adorta peſtis abſumpſerat. ſed is qui viuentis vxoris morbum diſſimularat, defunctam in æde ſacra intra vrbem humandam eſſe contendebat, dictitans eam non peſte corruptam, ſed inſolita vi morbi ſubito è viuis exceſſiſſe. dolo etiam ſuo mendacium adſtruebat, quod eius domus nemini medicorum patuiſſet; nam ipſe ne corpori coniugis, quam propter ætatis florem, & elegantes mores vnice deperibat, medicæ admouerentur manus, addiſcendo à peritis, adhibendoque morbi remedia, medicum egerat. ſed non fefellit eorum, qui publicæ valetudini præerant, diligentiam, aut fidem. vbi ergo in cadauere peſtilentiæ ſigna comperta ſunt, iuſſum, vt illa extra vrbem efferretur, & ipſe intra domum ſe contineret. hic ille mœrore angi, neq; coniugem defunctam dolebat magis, quàm inſpectam pudebat. igitur doloris impatiens proximo die, qui pridie idus Februarias fuit, ſub primam noctem publicam legem, & domus clauſtra perfringens, vrbe egreditur; & in domuncula ad crepidines montis Peregrini ſita noctem illam traduxit; poſtera deinde luce, vt animum ab ægritudine auocaret, venaticos præ ſe agens canes, quos domo ſecum eduxerat, ſolus montis illius ſalebras, ſclopum geſtans, peragrare cępit. vbi eò loci progreſſus eſt, quas volgo Scalas appellant, obuiam ſe ſe tulit mulier eremitico quidem veſtium cultu, ſed decora facie, atque hominem primo, ac improuiſo aſpectu exhorreſcentem, & vix oculos pręveneratione attollentem, ſic blande alloquitur, Solue animum metu: mecum vna ad ardua montis ſuccede: ſpecum tibi, & penetrale commonſtrabo meum. his dictis præiuit illa, ac taciti vtrique ad antrum, vbi ſacrum Sanctę Roſalię corpus inuentum diximus, perrexere. hic illa ad Vincentium os ſimul, vocemque conuertens, Eccum, inquit, antrum, vbi meum iacens corpus tot tranſegit annos. diu quæſitum olim eſt, ſed iam hinc modo longe abeſt. digitoque exſignans ſaxum omniũ maxime excauatũ, quod corpus humanum per foramen adrepens anguſte caperet, & hæc, inquit,

mea eſt Peregrina cella, vbi multũ itidem ætatis exegi. ſed nunc iam Panormum verſus deſcendamus; nam quæ tibi agẽda ſunt, inter deſcendendum edisſeram. non longe ab antro deceſſerant, & Vincentius, qui adhuc incertus animi, attonitoque ſimilis pene obriguerat, nunc tandem, cum ſibimet ipſe animi aliquantum feciſſet, ſic eam affatur. Ecquam te dicam eſſe, mulier? ò quantus ineſt decor! ne tu Angeli vultum, non hominis, refers. ad hæc illa ſubridens. non me agnoſcis? cum negaſſet homo: Ego, inquit, Roſalia ſum. Tu ne illa, Vincentius excipit, Diua Roſalia? ac detecto capite venerabundus ad eius accidit pedes: quid igitur, ſubdit, inclyta Virgo pacem Panormo non expoſcis? quidni a Patria prohibes graſſantem luem, quæ quod roboris, quod floris eſt ciuium male depaſcitur; atque hos inter vxor etiam mea ſublata eſt. Tum Virgo. Ita vſque adhuc Deo libitum fuit, ſed iam ab eo veniam meæ Ciuitati obtinui, interpoſita maxime Virginis Deiparæ totiuſque orbis Reginæ gratia. Vbi Corporis mei Reliquiæ circumlatæ per Vrbem fuerint, actæque celebri hymno Deo gratiæ; tum ſalutis beneficio Ciuitas affecta erit. interim tibi per me mandat Deus, vt Panormum regreſſus criminum exhomologeſi, ſacraque Euchariſtia animum luſtres: tum per eum Sacerdotem, qui tibi aures confitenti dederit (tibi enim adire non licebit) Cardinali Auriæ nuncies, non longiori diſceptatione opus eſſe, ſed certo ſciat ipſummet meum corpus apud ſe in ſacrario ſeruari. Recte ne rem tenes? facturum te recipis, nec ne? Ego vero, inquit is, recipio, atque id tibi polliceor. Vbi progredientes ad eam Vallem, quam vulgo Sais appellant, tum Virgo, tibi, inquit, præcipio, vt dicto audiens mandata peragas: atque hoc tibi eſto ſignum, ne vana hæc exiſtimes viſa, auditaque. peſte corripieris, & poſt quatuor dies decedes. ne time. animum ſacramentis purga, & per Confeſſarium, quæ dixi, nuncies volo. his dictis euanuit.

Iam Vincentium pergentem in vrbem ire febris adoritur, atque anceps illa cogitatio, ſtandum ne ſibi promiſſis eſſet; hunc enim hominem impellebat fides ac religio, vt ea præſtaret; ac inde abſterrebat metus, ne ſi ſe violatorem legis, ac deluſæ cuſtodiæ reum proderet, capite plecteretur. ſubegit tandem hominem humani periculi metus, mutatoque conſilio domum prima nocte repetit. quatuor ipſos dies in lecto iacuerat, omnia pertinaci ſilentio ſupprimens, ac ne domeſticis quidem aliquid communicando, poſt

16. Febr. 1625. exactam mediam noctem, quæ anteit duodeuigeſimum Februarij diem mater filio animum per increſcentem peſtilentiæ vim animum a ſenſibus auocari aduertens, nec multum abeſſe, vt à corpore dirimatur, Sacerdotem acceſſiri iubet. Curãdis ægrorum animis in ea regione, quam Sanctæ Agathæ Villam incolæ appellant, præerat ſpectatæ virtutis ſacerdos Dominus Petrus Monachus, qui ſæuiente Panormi lue, cum vacuus periculo, in patria ſua ageret Thermis, caritate in deum hominesq; ſuccenſus ab Archiepiſcopo Panormitano flagitauit, atque alteris litteris impetrauit id munus ſibi demandari, vt ſacramenta miniſtraret peſte correptis. hic ergo Vincentio opitulatum veniens, cum abalienatam à ſenſibus mentem offendiſſet, precibus, & ſi quo alio modo per id tempus licuit, hominem iuuit; abiensque præcepit, vt ſe reuocarent, ſi forte integri redirent ſenſus. id poſt aliquot horas factum. at Vincentius iam ſui compos primo cum ſacerdote congreſſu, Multa, inquit, eaque maxima prius quam peccata, expromenda mihi ſunt, Pater. negare hic contra quidquam Confeſſioni præuertendum; quis enim animum à ſuo ſtatu poſt paulo non dimouendum præſtet? quamobrem Vincentius peccata ante omnia aperire induxit animum; ſed fide ab ipſo ſacerdote accepta, iis auditis, ad cetera vacuas præbiturum aures. igitur vbi abſoluto criminibus animo, ac cæleſti pane refecto, rei narrandæ tempus adfuit, varie affectis commotiſque præcordijs; hinc dolore tam diu dilatæ narrationis; hinc gaudio, quod iam retegendæ rei tam gratus copia eſſet, cum prorumpere vellet in verba, magnam primum lacrymarum vim effudit. tum collectis viribus vigeſcente ſatis animo, in medio conſidens lecto, Ades, inquit, animo, Pater; magnum enim rei pretium erit. atque hæc præfatus oblatam ſibi ſpeciem, habitos ſermones eo, quo dixi, ordine expoſuit. ſciſcitanti deinde multa Sacerdoti apte reſpondit; ac demum obteſtatus eum eſt, vti maturaret rem ad Cardinalem perferre. eo dimiſſo nihil cunctatur Sacerdos. at Cardinalis nuncio audito duos è veſtigio ex Capuccinorum familia, iuuandis etiam ægrorum animis deſtinatos, cum eodem Sacerdote ad Vincentium ire iuſſit, vt rurſus omnia accurate audirent, & ſcripto exciperent; ita enim fieret, vt exploratum magis, ratumque miraculum, ſi tribus eiſdem teſtibus dicerentur, ſibique conſtaret in narrando æger. nec vero quidquam diſcrepauit, ſed omnia alacriter vno eodemque tenore repetita, & præſcripta. perfecto Virginis Roſaliæ imperio lætus Vincentius, animam mox agere occœpit, euaſitque in cælum, vt fas eſt credere, duodecimo Kalendas Martij.

Igitur quo die de S. Roſaliæ Reliquijs inita conſultatio ſacros honores iis decreuit, duobus deus prodigijs rem confirmare viſus; altero, miſſa de cælo eadem Virginis ſpecie, cuius agebatur gloria, ad rem decretam nouo cæleſtique calculo ſtabiliendam; altero in ipſa vrbe peſtilen-

etiam compeſcendo; nam è tabulis Præfectorum Valetudinis publicæ, in quas peſte contactorum, ac pereuntium numerus referebatur, ab eo die inſigni decremento diminutum eum numerum, qui centenos antea ſingulis fere diebus continebat, licet animaduertere; nec multum effluxit temporis, cum ad denos, aut etiam quinos redactus eſt, adeo non alium iracundiæ ſuæ modum, quàm S. Roſaliæ gloriam ſtatuiſse videbatur deus; eiuſque habenas huic Virgini tradidiſse in manus, vt quo magis, minuſue ſua procederet gloria, eò illas vel adduceret, vel remitteret. tum breui ad leuandum onus, & vt omnium oſſium apertius conſtaret numerus, & ſuo inſcripta nomine condi poſsent, ſcalpro excisorio reſecta magnam partem eſt craſſities ſilicis, qui ea tot ſæculis ab iniurijs tem-
22. Febr. 1625.
porum defenderat. ac ne longius Ciuitatis ſalus protraheretur, octauo Kalendas Martias anno iubilæi & ſalutis milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo quinto, coacto cum Prætore frequenti Senatu, ſelectiſque alijs viris, ſingillatim oſsa, ſuo appellata per Anatomiſtas, ac notata nomine, & lapide adhuc non admodum alto circumtecta, in capſulam, quæ pro temporis anguſtijs parari potuit, locuplete ornamento elegantem, ab Cardinale Archiepiſcopo Senatui tradita, fuere immiſsa. præcipiti verò ad veſperam die omnibus Vrbis Primoribus, & candidato Clericorũ ordine cereis facibus præeunte, ſubuectum humeris eccleſiaſtica dignitate fungentium ſacrum illud onus, ex ædibus Archiepiſcopi elatum eſt in proximum templum Cathedrale. ibi ſublimi in ſolio collocata ſacra lipſana Cardinalis Auria Archiepiſcopus, Regius Magiſtratus omnis, Senatus Vrbis, & immenſa adcurrentis populi multitudo pijſſime adorarunt; & præcinente Antiſtite plenis muſicis choris deo ac Virgini decantatæ laudes, effuſæq; preces. vbi vero ſatis conceſsum temporis ſatiandis oculis, animiſque populi, ab yſdem Sacerdotibus tranſuecta in ſacram cellam, vbi vetus Reliquiarum theſaurus SS. Chriſtinæ, & Nymphæ argenteis arcis honorifice aſseruatur. feſtiuus tunc, perque triduum æris campani pulſus, æneorum tormentorũ fragor, accenſæ ſub noctem faculæ, non virorum modo, ſed & mulierum, quibus, ſublato interim edicto, facta eſt poteſtas accedendi ad templum, ſexcentaque alia lætitiam ac pietatem prodebant ſimul, ac fouebant. ſed hæc præludia fuere honorum & gaudij Panormitani.

Diſceptabatur interim, inter doctos etiã, de cæleſtium oraculorum tum veteri traditione, tum nuper à Bonello acceptorum ſententia, an habitis primis ſacro Corpori honoribus extirpanda penitus foret peſtilentia, an expectandum beneficium, donec ſolemni pompa per vrbem circumferretur. id tutiſſimum plerique ſentiebant, vt quàm citiſſime, non expectato anniuerſario Inuentionis die, nec magnifico vllo apparatu, qualis iam animo concipiebatur, per vrbẽ

Reliquiæ ducerentur; nemo enim vltra hoc tẽpus incolumitatis ſpẽ reijciebat. ſed neq; id diuino conſilio, nec Magiſtratui placuit. cum ergo iam doceret euentus, non ſtatim cultis Reliquijs ſtirpitus luem omnem Panormo euulſam eſſe, in dies tamen magis magiſque langueſcere, decretum eſt, vt poſt vnum, aut alterum menſem, adaucto quàm maxime poſſet operarum numero, ad ſolemniorem pompam, atque apparatum celerius concinnandum, vrbem obirent; is enim cultus gloriæ Virginis, quam promouebat deus, eique pietati, quam fouere in populo par erat, conſentaneus videbatur. Quatuor ſublicios triumphales arcus Catalaunia, Florentina, Genuenſis, & Neapolitana gens, quæ negotiandi cauſa Panormi degit, poetarum, pictorumq; induſtria, ſignis, epigrammatis, alijſq; maximo ſumptu eleganter exornatos ſtatuerũt. quintum ære publico Senatus in meditullio vrbis conſtruxit ampliſſimum, vbi & Architecti ingenium & ars, fabrorum induſtria, & diues vrbis pietas cum liberalitate eluxit; ad quindecim aureorum millia impenſum eſt; nam ſericis pannis acu pictis, argẽto auroque intertextis quadraginta & octo columnarum ordines, fornicesque erant conueſtiti; ſimulacris triginta ſex, innumeriſq; alijs ornamentis moles altiſſima admirationem excitauit. ædes maxima peripetaſmatis quanta quanta eſt pretioſis ornata: imperatum ciuibus, vt longiſſimo viarum tractu, qua eundum erat, domorum parietes a calce ad ſummum vſque verticem, quibus quiſque poſſet elegantioribus ornamentis conueſtirent: altaria per aliquot interualla viarum triginta tria, ſignis, vaſiſque argenteis, atque aureis affabre cælatis referta erigereor, vt tota vrbs vnius templi D. Roſaliæ ſacri ſpeciem præ ſe ferret. ſtrepebat tota fere ciuitas apparatu ingentium machinarum, fabriſq; omnium generum per ampliſſima atria, domoſq; diſperſis. certatim res agebatur ſumma opum vi, nec quiſquã à cæli inclementia, vel quod præſẽtiſſimum erat periculi, à contagio rei ſuæ familiari metuebat, vel ſibi. quidquid ingruẽte peſte abſtruſũ fuerat in penetrabilibus ædiũ, obſtructo etiã muris portarũ aditu, id, quãuis pretioſiſſimũ eſſet, eductum nũc eſt: qui vrgente metu ſe ſe domi continuerant, veluti carceri ſponte mancipati, prodiere omnes; ea nimirum omniũ animos ſpes ac religio inuaſerat, ſe iam periculis defunctos D. Roſaliæ patrocinio. nec id ſane fefellit quempiam. cæterum cum temporis pluſquam conſtituerat Magiſtratus, abſumptũ eſſet in tanto rerum apparatu, quod tamen vix ſatis eſſe potuiſſet tot tantiſque operibus perficiendis, niſi moræ impatiens alacritas, veluti fugientem peſtilentiam inſecuta, ſibi ſtimulos admouiſſet; indicta tandem eſt ſolemnis ſupplica- 19. Iunij
tio triumphi in morem v. idus Iunij. 1625.

Pompam ducebant ex quatuor præcipuis vrbis regionibus longa ſerie ciues genere ac fortuna honeſti, nobileſque in qua-

tuor diſtincti claſſes, tum ſodalitates tres & nonaginta cum Sanctorum ſimulacris; additus ducentarum Virginum impuberum chorus, qui floreis ſertis redimitus, palmarum ramos manibus præferens, Io triumphe, ſi non voce, virginitatis certe inſignibus, S. Roſalia decantabat; & frequentiſſimus Clericorum ordo ſubſequuti ſunt. Arcam criſtallinis compactam tabulis, & argenteis diſtinctam laminis ſacra Roſaliæ oſſa coccineo ſerico inuoluta concludētem ex primo Equeſtris ordinis flore triginta duo, veſtium ſplendore, gemmiſq; clari humeris vectabant ſuis. his reliqua agglomerata nobilitas, tum Cardinalis Auria Vrbis Archiepiſcopus, idemq; Prorex ſtipante Senatu, & Conſilio Regio proſequebatur. quanto populi vias ac feneſtras omnes occupantis plauſu, quot lætitiæ ſignis, piiſque lacrymis continenter ſacrum Corpus exciperetur; quo pacto Nouemdiale reductis in ædem maximam Reliquijs, atq; in altiſſimo ſolio poſitis, ſolemni ritu celebratum ſit, cum explicari facile nequeat, ne longum faciam, libens prætereo; impenſa fuiſſe in omnem apparatum, quà publicū, quà priuatum, centum aureorum millia, harum rerum peritiores credidere.

Sed finem peſtilentiæ finis narrationis tandem excipiat. experta non exiguo ſuo damno ſæpius fuerat hoc anno Ciuitas, quantum obfuiſſent feſtorum dierum celebritas, & conuentus omnes per occaſionem ſupplicationum facti; quare vna vox omnium erat, ex tanto apparatu, vſuq; ſupellectilis, quæ famulis, operis, omniq; infimæ plebi vltro citroq; contrectanda tradebatur, atq; ex tanto, tamq; diuturno populi conuentu, vniuerſam omnino Ciuitatē peſtilentia conflagraturam, niſi diuina virtute ab eo periculo euaſiſſet: ſpes tamen in Virginem Roſaliam diuinitus concepta incolumitatis pignus fuit ad hæc peragenda. nec fefellit. reciſa ſunt Hydræ huic teterrimæ capita omnia: reſtinctus eſt ignis ille noxius vrbem depopulatus; quare gaudium & admiratio omnium animos occupauit, ac pœne obſtupefecerat miraculi magnitudo. illud tamen pleroſq; perculit, quod cum per proximos feſtos dies in tanta hominum frequentia, contactuq; ſupellectilis, nemo a peſtilentia tentatus fuiſſet, elapſis diebus circiter decem, ſcintillæ aliquot iterum emicarent; & licet paucos admodum corriperent, iniecere tamen metum, ne maxima inde flamma excitaretur incendij. cōperta quidem fuit aliquot hominum temeritas, qui, dum intra Lazareti fines, tum morbo impliciti, tum ægrotorum miniſtri ſupplicationem D. Roſaliæ peragerent, & Reliquiarum particulam pōpa circumducta venerarentur, per ſummam licentiam ex vrbe illuc penetrarunt, amicos ibi commorantes non reuiſuri modo, ſed in amplexus etiam, & eorum oſcula ruentes; quare ſpe optime in D. Roſaliæ patrocinio poſita in temeritatem ab iis adducta, reſtitutam rem pœne ex integro euerterunt. conſternauit ciuium animos nouus is peſtilentiæ tumor; ſed omnino lente ſerpebat morbus intra exiguū retentus numerum; & cum antea, vbi ſemel domum quampiam inuaſiſſet lues, vix paucis ex ea familia pepercißet, nunc vno ægro, cæteri vt plurimum immunes erant. matres liberorū amore victæ, eos peſte forte affectos, modo amplecti, fouere, contrectare impune potuerunt, vt iam euulſos ferociſſimæ beſtiæ dētes D. Roſaliæ manu ſibi ipſi gratulantes intuerentur omnes; ſed adhuc eam viuere ægre ferrent. Senatui interim mens iniecta eſt de exornando Montis Peregrini antro, quod antea S. Virgini promiſerat, nec hactenus grauioribus diſtentus curis perficere quiuerat; illuc ergo aſcendit Prætor, loci conditionem contemplaturus, iuſſitq; ornamenta; incidit illud iter in diem decimamquintam Iulij, qua primus ab Inuentione ſacri Corporis annus claudebatur; fauſteq; id accidit; cum enim regrederetur, nunciatum illi eſt, neminem ea die tota vrbe vel peſte correptum, vel in eius ſuſpicionem veniſſe, neque vllam ex veteri morbo mortem accidiſſe. diſcuſſa ergo nubecula, cœleſtis beneficij clarior, lætiorque lux ſplendeſcere occæpit, atque iniri iam tum quadraginta dierum numerus, ex veteri inſtituto, veluti iure gentiū præſcriptus perfectæ incolumitati explorandæ, eaque dierum periocha feliciſſime prætérlapſa, ac decem alijs diebus de more ad purgandam Ciuitatem exactis, in diem tertium Septēbris, qui Natalem S. Roſaliæ diem præcedit, incidit, perfectæ redintegratæ valetudinis documentum: quare laudibus Deo O. M., ac S. Roſaliæ Ciui & Patronæ rite perſolutis, licuit Panormo commercia iam diu intermiſſa iungere cum omnibus Siciliæ & Orbis vrbibus, eademque fuit & Natalis S. Virginis & Panormi renaſcentis lux.

Sed quinque circiter menſes effluxerant à peſtilentia, vt ita dicam, conſepulta, cum reuixit Panormi, quod aliquid infectarum olim veſtium, ſiue hominum auaritia ibi abſconditum, & modo depromptum, ſiue ex alijs oppidis, importatum fuerit; ſæpe enim mortalium genus diuinis beneficijs, aut vti neſcium, aut etiam abuſum, ea per ſocordiam corrumpit. fuit vero longe mitior hæc poſterior lues; quare, licet ad tuēdam publicam fidem aliarum vrbium, gentiumque cōmercio abdicarit ſe Panormus, haud tamen neceſſe habuit ciuium concurſus interdicere, aut fœminis pueriſq; edicere, ne, pro maiori ipſorum contrahendæ peſtis periculo, domo pedem efferrēt. idq; etiam S. Roſaliæ precibus à deo datum eſſe credidere prudentiores, qui naturæ lege in eo veneno, quod clauſum in abſconditis veſtibus per æſtatem & autumnum recrudiſſe oportuit, ſatis virium eſſe cogitarūt ad ciuitatem denuo corrumpēdam, ac etiā deuaſtandam, cum præſertim humana præſidia non multum obſiſterent. vt maiorē verò iterato S. Roſaliæ beneficio lucē affunderet deus, finē ſecūdæ huic peſtilétiæ

ſtatuit

ſtatuit Deus menſe Iunio anni 1626. cum recurrebat dies triumphi ab eadem Virgine proximo anno peracti. nec multo poſt idem incolumitatis beneficium in omne Siciliæ corpus, qua fuerat eo morbo correptũ ſupra ſpem & humanas vires à Capite promanauit; hic omnium ſenſus, atque confeſſio fuit, exactum peſtilentiæ morbum tum ab ijs vrbibus, quas occupauerat, tum ab illis quibus imminebat, D. Roſaliæ patrocinio. quare & omnium ore id celebrabatur; & in Proregum edictis, vbi de facultate iungendi commercij, & traſuehendæ rei familiaris agebatur, explicatum eſt luculenter, & quod præclarius eſt, anno 1629. Vrbanus VIII. Pontifex Maximus ſingulari erga hãc Virginem pietate incenſus, eius nomen bis in Eccleſiæ faſtos retulit, diem natalem pridie nonas Septembres, & Reliquiarum Inuentionem idibus Iulij. adiecto etiam honoroficentiſſimo elogio, Siciliæ liberationẽ D. Roſaliæ beneficijs acceptam referente. Mirum quantum per eam occaſionem nomen & cultus huius Virginis in Siciliam vniuerſam, & in plures Chriſtiani orbis prouincias ſit propagatus. multæ illam ciuitates Patronam ſibi deligere, altaria dedicare, Reliquiarum exiguam particulam auidiſſime expetere, miraculis, eiuſque beneficijs frui. Panormitana ciuitas ne tantæ Ciuis, & Patronæ, tantique beneficij memoria languеſcat, hæc publico ſumptu poſuit. Antrũ Peregrini montis in templi modum conformauit, atque exornauit: Aram marmoreã eo ipſo in loco, vbi repertum corpus, poſuit; atque intra aram Virginis ſignum ex marmore, eodem ſitu, geſtuque, quo ibidem iacuerat; marmoreis etiam tabulis res Virginis explicatæ. In templo maximo ſacellũ D. Roſaliæ conſtitutum, cuius parietes ſuperinductis marmoreis cruſtis diuerſicoloribus, affabreque elaboratis nitent. Arca demum ex argento varia cęlatura constructa eſt anno 1631. quæ ſacrum Reliquiarũ theſaurum ſinu complecteretur ſuo, librarum pondo quinquaginta ſupra mille ſeptingentas. decreta etiam ſingulis annis ſupplicatio eſt, quæ magnifici ſpeciem triumphi referat, ad decimamquintam Iulij, anniuerſariam Inuentionis diem.

In Martyrologio. Die 15. Iulij & 4. Septembris.

ALIQVOT MIRACVLA
IN INVENTIONE
S. ROSALIAE VIRGINIS
PANORMITANÆ.

RES ipſa iam poſtulare videtur, vt ſicut aliqua de traditione, cum opportunus incidit locus cõmemorauimus, ita hic aliqua miracula percenſeantur. nimirum liquido vt omnibus conſtet, quibus rationum momentis ſapientes viri ad hoc de Reliquiarum cultu decretum ſanciendum inclinati ſint. tum vt perſpecta ſint Dei auctoris omnium opera, qui & in ſanctis ſuis maxime gloriatur, & in hac miſera temporis conditione miſericordiam ſuam cum ſumma potentia coniunctam elucere voluit maxime. Nec vero conſilium eſt omnia perſequi, ne longius, quàm ſatis eſt protrahatur hiſtoria. ſed ex omnibus ea, quæ relatu digniſſima ſunt, referemus, quæque publicis tabulis conſignata, & multorum teſtium confeſſione, ac iuramento firmata. Et primum quidem quæ in Vrbe, tum quæ in Lazareto geſta ſunt.

Nympha Quaranta ſeptimum & vigeſimum attingens ætatis annũ Proſpero Quarantæ muliebrium crepidarum artifici in matrimonium data partum immature abegit. qui cum tanta vis ſanguinis præter abortientium morem profluere occepit, vt exhauſtis cum ſanguine viribus ſemimortua in lecto cubarit. obſtetrix cuius ætas ad quinquageſimum quintum producta annum, in ea arte, atque experientia conſenuerat, ac Medicæ artis peritus extemplo conuocati, paucas illi vitæ horas naturæ lege permitti vno ore pronuntiant. inſtrui Sacramentorum armis oportere; & quidem feſtinato opus eſſe. Cum igitur circa ſecundã noctis horam expiatis exhomologeſi animi maculis, deferretur ad ægram Euchariſtia, obuius illi fit, Deo potius itineris eius duce, quam forte, D. Hieronymus de Terminis qui adminiſtrandis Lazareti rebus à Senatu præpoſitus, domũ ſe referebat; Equo ſtatim deſilit, pietate non minus quam nobilitate ornatus eques, & ſacram Euchariſtiam ad domicilium vſq; moribundæ proſequitur. poſtea vero quam ad templum eam eadem pietate reduxit, tum demum venit illi in mentem oſſis S. Roſaliæ, quod ſecum circumferebat eo conſilio ſibi à Reuerendiſſimo Vicario Don Franciſco de Riba traditum, vt ægris ad ſanctitatem eius comprobandam applicaretur. dolet ex ani-

mo

mo, quod, cum data facultas eſſet per obliuionem & mulieris valetudini, & S. Virginis gloriæ defuiſſet. Verum cum animaduerteret eidem Sacerdoti eodem eſſe regrediendum extremæ vnctionis cauſſa, occaſionemque ſibi oblatam præteritæ culpæ redimendæ, comitem ſe illi adiunxit. vbi ventum eſt domum, ac res ſacræ rite perpetrata, extractum ex ſacculo holoſerico fruſtulum eius oſſis, ac pugillum pulueris ex eodem antro montis Peregrini collectum, atque in aquam immerſa precibus S. Roſaliæ à Sacerdote cōnſecrari iubet, ac viro tradi, qui eam vxori propinet. quibus peractis ambo diſceſſere. At vir omni cunctatione abiecta eā vxori porrigit monēs aquā eſse S. Roſaliæ ſacrā: ſperare ſe eius ope valetudinem recuperandam. illa oppreſsos oculos tollens, & ſe ſalutem, ac vitam ſuam Virgini commendans, potum hauſit. nec illum ſpes, hanc commendatio fefellit. vbi paullum quieuit marito renuntiat repreſsam aliquantulum ſanguinis effluentis vim. mox etiam omninò ſtetiſse, nec vllo ſe morbo grauari. itaque ab inſtantis mortis periculo eadem ferme hora, qua moriēdum illi prædixerant Medici, euaſit prorſus incolumis. quare tam proſpero rei exitu lætus Propet Deo Opt. Max. ac S. Virgini Roſaliæ meritas egit gratias; & vbi illuxit D. Hieronymum, & Sacerdotem conuenit, vt tam læta nunciaret, & gratum animum præſeferret.

Nec ſolum aquæ potus huic mulieri, ſed lapis ipſe S Roſaliæ alij ſanguinis profluuiū ſtitit. Ioannes Andreas Montaltus in peruigilio S. Iacobi Apoſtoli anni 1634. vulnus in aduerſo pectore, qua vergit cor, cultro ictus accepit, quo inciſa etiam vena eſt, quam arteriam vocant; tantaque ex ea proſiluit ſanguinis copia, vt eo obrutus iaceret exanimis. cum multa incaſſum medicamenta ad eum cohibendum eſſent adhibita, & Chirurgus Ioannes Colonna inſpectum vulnus humana arte curari poſse negaret, atq; adeo mortem ſaucio homini appropinquare, appoſitus lapis S. Roſaliæ, & ſanguinis fontem obſtruxit, & ſemimortuum excitauit, & paucis demum diebus priſtinæ incolumitati reſtituit.

Nec ſolum factis vulneribus remedium attulit S. Virgo, ſed etiam ne fierent, repræſentauit nam Maria de Martino hydrope diu multumque afflictata, cum etiam in ea morbus vim confirmaſset ſuam, teſte Vuilelmo Carrega Medicæ artis Doctore, nihilque omnia fere tentata remedia contuliſsent, nec aliud eodem teſte ſupereſset, quā ſi perfoderetur vmbilicus, aqua S. Roſaliæ intrito lapidi admixta, atque epota, omiſſoque alio quouis medicamine plane conualuit.

Marcellum vero Lopes cuius ſiniſtrum oculum prope occupauerat vicinus tumor malis affectionibus ſcatens, febris etiam inuaſit. coguntur Medici plures, vt conſilium capiant de eo curando. conſentiunt omnes reſecandum eſse tumorem, vel cauterio inurendum ſed humanis remedijs diuina anteuertunt; admouet ille intumeſcenti fronti particulam oſſis lapidi adhæreſcentem, quæ ex S. Roſaliæ Reliquijs habebatur. exinde captus modico ſomno. regreſſi poſtridie medici & ſebri, & tumore liberum eum offendunt. Iurarunt omnes eam valetudinē nec naturæ beneficio, nec medicinæ vlli, ſed diuinæ ſolum virtuti tribuendam.

Simili fere morbo Agatha Galla diuinitus ſeruata eſt. hæc ſibi de repente genę vſque adeo intumeſcenti vt quaſi altera promineret facies, occurrit propere ingeſto in os lapide S. Roſaliæ, eique ſe, ac ſalutem permittendo ſuam: nec vero cunctata eſt Virgo inuocanti ſuccurrere. eodem temporis puncto euanuit tumor. id & mulieris ipſius & coniugis, & ancillæ confeſſione compertum eſt. inſignes etiam medica arte homines, iuramento affirmant non potuiſse naturæ vi eam humorum copiam ſine ipſius mulieris detrimento intro refundi, ſed altius eam cauſsam eſse petendam.

Accedit his etiam Vincentius Ciaccius grauiori periculo in eadem corporis parte liberatus. ex oculis nimirum magnopere ac diu laborarat, ita vt eorum altero ſanguine ſuffuſo nimioque calore inflammato captus propemodum videretur. nec dolorem ex iis ſolum, ſed moleſtiam quoque trahebat maximam, quod non modo aduerſum ſolem, ſed ne illuminatum quidem aerem intueri, aut ferre poſſet. quod ſi quando per vrbem ingrediendum eſſet, demiſsa pilei ora, vel alio quouis modo eos protegere neceſsum erat. omnes fere proſequutus fuerat vias, quibus eos ſanari poſse ſperaret: ſed tantum abfuit vt iuuarent remedia, vt aliquod eorum etiam noceret. ac nunc expertus cæleſtis medicinæ vim, implicitum bombyce puluerem, lapidiſque fragmenta chartula inuoluta oculis cum admouiſset, non plus interfuit moræ, quam quantum pronunciandi, ſemel oratione dominica, ac ſalutatione Angelica inſumitur, quibus pie precibus vſus eſt, cum ſubito doloris atque incommodi omnis expertem ſe ſenſit. omniaque cernere clarius quam quando incolumis fuerat.

Puellæ duæ à mortis limine reuocatę; in quibus quia tota rerum geſtarum ſeries admirationem habet, boni conſulat lector, ſi quid nimis enucleari videbitur. Altera eſt D. Agatha Morſa nobilibus parentibus D. Franciſco & D. Maria Morſo nata. hanc ſub noctem febris aggreditur dolorem capitis, & inguinum ſecum afferens; prima luce Medicus cum febrim, & tuberculum in inguine exortum comperiſset, peſte infectam aſserit. demum aliorum commercio interdici iubet. Flauia Maiorana vicinæ ſuæ calamitate permota aquam offert oſse Sanctæ Roſaliæ infecto, ac precibus rite ſacratam hanc vt ebibit puella ac res ſuas S. Virginis commiſit fidei. continuo leuari ſe morbi moleſtia ſentit, remittere febris vim, ac tumorem ferme euaneſcere. Quo comperto parens puellæ contendit a D. Hieronymo

Gri-

Digitized by Google

Grimaldi, cuius curę regio illa vrbis à Senatu commiſſa fuerat, vt habita cognitione leuioris morbi, ne medicum mitteret ex iis qui peſte arreptos curare ſoliti, ſed qui ſuſpectos: impetrat, mittitur Hieronymus Mancuſus, qui cum deferbuiſſe febrim & tuber abolitũ fere animaduerteret, ſecus quã prior medicus ſenſerat, ſuſpectis eam adiudicat. hinc, vt plerumque homines ex euentu res metiuntur, commendare hunc, inuehi in priorem medicum cœpit D. Franciſcus, quod non bene perſpecto filiæ morbo, ſegregandam à ciuium communione duxiſſet domum. excepit has querelas Flauia Maiorana, & nacta occaſionem, comiter hominem alloquuta eſt: perperam ab illo medicum incuſari: habendam potius S. Roſaliæ gratiam, cuius aquæ potus ægritudinem filiæ minuiſſet: ſed quo plus illa valetudinis acquirebat, eo ille in ſua ſententia obdurabat magiſq; non multum profecto tulit ingratum hominis animum Sancta Virgo; quamquam in eo puniendo ſeueritatem miſericordia temperarit. Poſtero die increſcit filiæ malum. tumeſcit tumor, febris exitialis efficitur. Mutata puellæ habitudine, ſententiam mutat Hieronymus infectiſque eam addicit, ipſe ſe ab eius remouet cura. ſuccurrunt illi Demetrius homo Græcus in eo morbi genere curando vſu & exercitatione abunde pollens, & vna Pompilius Naſtaſi; vtrique actum de corporis ſalute pronunciant: animo ſubueniendum. itaque accitus ſacerdos cæleſti pane, ac ſacro oleo roborat: Præceps ad mortem ruebat puella: vt appetendi amiſſa quartam iã & vigeſimam horam ſine cibo, ac potu traduxerat. deficiunt vires: natura concedit morbo, ac ſupremos iam anhelitus ciet. mater deſperata filiæ ſalutem ceream Chriſtiano more facem, ac thus accenſum ceruicali apponit: & quæ miſera eſt eo tabeſcentium morbo conditio, vt à quibus maxime expectare deberent opem, deſtituantur, ipſa ſe à filiæ congreſſu diuellit. Sed enim pater vt nihil intentatum relinqueret quo ſpiranti adhuc filię ſubuenire poſſet, obteſtatus vxorem eſt, vt ingreſſa cubiculum, electuarium ex hyacinto confectum ex medici præſcripto vltimum vitæ ſubſidium afferret natæ: recuſat mater rata filiæ nihil prodeſſe, ſibi autem obeſſe plurimum poſſe. vicere tamen & patris preces, & maternus in filiam amor; atque vt quoquo modo ſibi caueret aceto ſe proluit, quod ad retundendam cõtagionis vim, ſi quid aliud natum eſt. tum hyacinthum, vel quo incipiente morbo gaudere viſa eſt, electiſſimum offert vinum. illa interroganti ne annuit quidem. quin & hyacinthi buccellam digito in os ingeſtam actutum reſpuit. igitur cum lachrymulam ab oculis labi, quod vltimum eſt recedẽtis vitæ veſtigium, & pedes etiam calore deſtitutos ſenſiſſet, renunciat viro filiam extrema pati. ac de ſepultura cum eo agit. hic itidem cum eo, eiua intererat, D. Hieronymo Grimaldi. hos etiam ſermones excepit Flauia Maiorana, quod facile fuit, cum vtrinſq; domus in angiportu ſitæ ſeſe è regione reſpiciant: & quamprimum alloquendi copia fuit, matrem de ſalute filiæ percontata, cũ extinctam propemodum accepiſſet, bonæ ſpei plena aquam S. Roſaliæ oſſe conſecratã offert. redit cum hoc poculo ad filiam mater. vix rogata puella vtrum ſibi placeret ex ea ſumere, demiſſo annuit capite, ac bibit. cuius vnquam tanta medicinæ vis vt eam tam ſubito à mortis ore, ac faucibus extraxiſſet? reſpirat, oculos tollit, & quaſi mellis, vel ſi quid melle dulcius eſt, delibata dulcedine, ruſus eodem potu ſe recreat, vires ſtatim ac ſenſus reſumit, ac cibos expetit. Pater tam inopinato euentu ſtupens properari cibos iubet ad inſtaurandas ægrotæ vires: his primum cum voluptate paſcitur, poſt paulo vberiore etiam cibo reficitur. ſomnum capit, à quo incolumis prima luce excitata eſt. acceſſitus medicus poſtquam tam inſolitam ac mirabilem mutationem admiratur ſupra naturam id eſſe affirmat.

Altera eſt Laurentij ac Dorotheæ Auernæ filia, cui Angelæ inditum nomen. hæc in aquas domeſtici fontis, qui erat in vicinis ædibus per caput & pedes ierat præceps. cũ in eo quartam iam horæ partem, ſupinis vt ceciderat, pedibus hæſiſſet, ac iam motum edere deſijſſet, eam ex aduerſa feneſtra mulier Hieronyma caſu conſpicatur. hæc S. Roſaliæ propitiam opem implorat puellæ. quod primum omnium inſita in animo erga Virginem pietas ſuggeſſit. Sed omen ſane futuri miraculi fuit, quod non inuocationi, ſed Reliquijs diuino decreto debebatur. aduolat deinde, extrahit intermortuã, quippe albicantibus oculis, exerta lingua, turgidulis genis, labelliſque ſpumantibus, parentem puellæ in amicorum cœtu propter ipſas fores offendit. hem quo aduerſa fortuna tua redegit tibi filiam, inquit, Laurenti. O ſpectaculum non tibi, ac tuis modo, ſed ſaxis etiam luctuoſum. modo eam aquis extuli non victuram potius, quam morituram. durum ſane, ſed eſt patiẽtia emolliendum quod infectum fieri fas non eſt. his verbis, ac multo magis deformi filiæ aſpectu perculſus parens lachrymari extemplo, pectus pertundere, queſtibus cœlum laceſſere: ac deſperata eius vita de funere cogitare. miſit etiam amicos ad proximum Frãciſcanorum cœnobium, qui id curarẽt. matrem vero celari rem voluit, ne quæ febri maligna confecta erat, & iam ſacro viatico morti comparata, ei præriperet animam repẽtinus dolor. Interim clamoribus & nuncijs excitus de proxima officina accurrit Franciſcus Chriſtadorus, D. Roſaliam ipſe identidem exclamans, bono eſſe animo parentem iubet. ſperare ſe D. Roſaliæ auxilio filiam à morte vindicandam. fragmẽtum lapidis cum oſſis particula concretum ex ijs quę in monte Peregrino nuper reperta fuerant, admouet puellæ capiti, atque humeris. mirum dictu in aſpectu atque oculis multorum excitari puella cœpit & hauſtam aquã ac cibum euomere.

6. **Vbi ſpes vitæ rediit aduocant Medicos; hi con-**

hi cõtra longiorem lucis vſuram illi ſupereſſe negant; præſcribunt tamen ſua de more remedia; quorum, matre ipſa teſte, adhibitum nullum. non tam igitur his, quam S. Roſaliæ præſenti ope in ſpem adducti, factoque ſibi animo, omnia ad matrem deferunt. quæ natam gremio ſuo, eodemque fouit lecto, quo ipſa iacebat. vix media effluxerat hora, cum parentem vocat, oſtendit filiam omnino ſoſpitem, renidentem ſibi, vnaque in lecto colludentem, parens amicum adducit. mirantur ambo non ſolũ in integrũ eam rediſſe, ac ſi nihil vſpiam mali paſſa eſſet, ſed vegetiorem, pulchrioremque ſolito. miraculum mox miraculo additum; mater eo loci, quo paulo ante diximus, deducta, earumdem Reliquiarum beneficio breui conualuit.

His adſcribi poteſt alia ab vrgente etiam morte ſeruata: Margaritæ Bortegatæ nomen eſt. hæc peſtilenti febri vexata, ac duabus papulis exulcerato crure, admotum illis ignem perpeſſa, eò peruenerat, vt medicorum auxilio deſtituta, iam intermortuis oculis ſupremos traheret ſpiritus. vnde Sacerdos quidam qui eam de media via (nam tum cuſtodes adeuntes cauebant ne cum infectis commercia iungerentur) agentem animam vidit, monere non deſiſtebat eos, qui domi erant, vt Chriſtianis eam monitis in eo agone confirmarent. Cum eodẽ ſe contuliſſet Stephanus Garofalus medica arte præditus, quam aquam pridie eius diei S. Roſalię ſacram ſibi parauerat, per eos qui aditus obſeruabant, tradendam morientis matri in manus dedit, quã ab ipſamet matre in os infuſam cũ ſorbuiſſet ægra, quieti ſeſe in altera lecti ſponda cõpoſuit, ibique conualuiſſe duas fermè poſt horas reperta; poſtera luce è lecto excitata, in ipſo aditu domus, ſermonẽ miſcere cum alijs viſa eſt ab iis, qui eam pridie ut depoſitã luxerant.

Alij non eo ſe redigi paſſi ſunt, ſed malũ in ipſo ſui ortu de medio ſuſtulerunt. D. Octauius Moradel legis peritus vbi meridiari deſijt, incaluiſſe ſe præter ſolitum ſenſit: oculos etiam caputque prægrauari, æſtuare cor, & quod maximo erat indicio dextrum genu ad inguen vſque dolore afflictari. Itaq; vxoris ſuæ monitu in lecto decũbit. hinc vero magis ac magis ingraueſcit dolor: ad remedia adijciunt animũ. Sed vxor primum omniũ ad id, quod recens à Deo fuerat oblatum, confugit. potandam aquam S. Roſaliæ coniugi offert. qua ille hauſta, ſedari ſibi cordis æſtum ſenſit. inde cum ſecundari à Virgine ſpem vidit ſuam, tentare aliud digito in aqua intincto loca dolore infeſta cœpit cõtingere, ſimul ac prima pars tacta eſt, hinc, velut aduerſum hoſtẽ ferre nõ poſſet, aufugit dolor. ille fugientem inſequitur, donec continenter fugatus omnis. cum igitur vacuum ſe dolore exclamaſſet, id S. Roſaliæ acceptũ retulit, ac placidæ quieti ſe dedit. poſtea nullius adminiculo ſurgens reſedit in lecto, qui paulo ante verſare non poterat latus.

Similis etiam victoria non abſimili ab hoſte parta glans in inguine exiſtit Hiacynthæ Anfuſo famulæ D. Ioſephi Roaſi Sacerdotis ſpectatæ virtutis, dolor etiam capitis, rigor, ac febris totum quatiunt corpus. hic vbi rem oculis, ac manibus mulierum exploratam ſenſit, poſthabitis alijs, ad hæc primum arma confugit. recens enim vulgari cœperat miraculorũ S. Roſaliæ fama. audierat etiam eodem die particulam lapidis exciſi in antro montis Peregrini in poteſtatẽ veniſſe cuiuſdam feminæ, qui cũ ſorori ſuæ conſuetudo intercedebat. hunc poſtquam ab illa commodatum accepit, vouet etiam rem diuinam S. Virgini ſe facturum. tum aquam à ſe ipſo eo lapide ac precibus conſecratam, bibendam famulæ ſuæ miniſtrat. vouet etiam ægra ieiuniũ; examen vero mulierum, quæ domi erant & pro ſua ſingulari pietate, & Sacerdotis etiam iuſſu in genua procũbens, præeunte illo ſtatas S. Mariæ Virginis preces ſubmurmurabat. quibus abſolutis quærenti D. Ioſepho, qui valeret, meliuſcule reſpondit mulier, ac videri tumorẽ decreuiſſe. inſtant igitur precibus; recedentem loco hoſtẽ, quibus S. Roſaliæ implorabant opem vocibus, veluti perſequuntur. Inter precandum rogata identidẽ Hiacyntha detumeſcere ſenſim tuberculũ aſſerebat, donec dimidio fere quadrante omnino diſſipatum eſt.

His quoque armis ac vocibus alia mulierum manus abegit hoſtẽ. Franciſca Grutta quindecim annos nata cum e ſtrato leuaret corpus, male affecta ſenſit inguina, vidit etiam intumuiſſe aliquantulũ. Re primo aſpectu leuis momenti, ac neglectui habita, ad domeſtica munia obeunda ſe contulit. Verum circa meridiẽ, cum non moleſtiam modo, ſed & dolorẽ traheret, atque aduerteret paulo plus tubercula prominere, ſitire etiam ſe vehementer, amicã, quæ domi ſuæ degebat, de tota re certiorẽ fecit. illa fragmento lapidis S. Roſaliæ in aquã iniecto, nullo alio ritu adiuncto, nepti non ſemel propinauit. at quę alijs ſtatim ſalutẽ attulerat, in rem nihil profecit. quis diuina audeat diuinare conſilia? forte vt quo magis in aperto eſſet malũ, eo miraculũ ſplendeſceret magis. Igitur cũ inueſperaſceret, non ſolũ ſiti, ſed & capitis dolore, & febri æſtuare: nigreſcere etiã labra, tubera eo magnitudinis procedere, vt quatuor tranſuerſos digitos longitudine, digitũ latitudine exæquarent: varijs etiam maculata coloribus acrem dolorẽ incutere; accedit mater, ac de re tota cognoſcit. Quid faciant? quo ſe vertant? ad medicas ne artes, an ad Sanctę Virginis rurſus refugiant opẽ? in altero periculũ ſuberat vel cõmigrandi in Lazaretũ, vel per bimeſtre fere intercludendæ à cõmercio domus. in altero iã repulſam a Sancta Virgine tulerant. conſuluerant ſane aliquãto poſt meridiẽ pro forib' Medicũ ſed ſuppreſſa de tuberibus mentione; vt eius cõſilia nocumenti forte pluſquam adiumenti potuiſſent afferre. Conſternatæ itaque pari dolore ac metu, omiſſis illis, tres vno animo mulieres expoſcendã rurſus S. Roſaliæ

opem

opem cenſent, bonæq; ſpei plenæ ante papyraceam ipſius imaginẽ cum animo, corporibus quoq; proſtratis, magnamq. lachrymarum vim profundentes, eã exorare contendunt. ecce autem inter orandum veluti diuinitus impulſa ægra ipſa lapide ſtrumas contigit; nec non ſalutarem ſibi lapidis tactum ſentit, affirmat omni ſe capitis & inguinum dolore, tuberibus etiã vacuam. aliæ vix credunt, ratæ à nimia cupiditate valetudinis aſſequendæ ea verba proficiſci. oculis igitur ac manibus explorant vti ſe res habeat. vident tantũdem eſſe omnia, ac ſi nulla vnquam fuiſſent: quæ tamen paulo ante oculis viderant, manibuſq; attrectarant. tũ vero admiratione ac gaudio perfuſæ, Dei Opt. Max. potentiam, beneficiumq; S Roſaliæ laudibus efferunt. hæc omnia Sacramento adactæ tres ipſæ mulieres retulerũt.

Eadem Virginis beneficentia in vnam domum ſeſe effudiſſe viſa eſt; quater etenim inuocata, quater adfuit præſens. Nam Dominicus de Bartolo Panormi natus annos ſeptem & triginta, filia ſua, cõtagionis cauſſa, ad Lazaretum deportata, domi cum vxore, reliquaque familia ab aliorum conſuetudine ſeiunctus, vt fit, ab ipſo fere publicę calamitatis initio continebatur. Cœpit etiã ipſe graui capitis, atq; inguinis dolore tentari. horam iam ipſam atq, amplius, eo preſſus non humano ſibi remedio, ſed diuino opẽ contulit. pauxillum apud ſe aquæ habebat ex ea, quæ ſtillat in antro S. Roſaliæ; in hanc puluerem etiam ex eodem loco decuſſum infundit, eoque hauſto poculo, implorataque eiuſdem Virginis ope, ægritudine continuo liberatus eſt. Quatuor ex hoc effluxerant dies, cum non ſimilis modo inguinis dolor, ſed & febris inuaſit quadrimũ eius filium Hieronymum. tuberculum etiã in inguine apparuit. Igitur quod parenti ſaluti fuerat, idem in filio tentatum remediũ: nec incaſſum; propinato illi eodem poculo, & inuocantibus cunctis, ipſo etiam infante prout à matre edocebatur S. Roſaliæ nomẽ balbutiente, febris vna cum dolore, ac tuberculo, quæ per horam incrementum fecerant, prorſus euanuit, optimaq; deinceps puer valetudine vſus eſt. Sed profecto non videbatur peſtilens malum domo exturbatum, ſed ab vno depulſum alium petere. ſex dierum interiecto ſpatio vehemens febris alterum filium Franciſcum annos agentem treſdecim aggreſſa eſt. ſed eodem remedio ſubuentum eſt illi ab optimo parente. quãuis enim noctem integram febri laboraſſet; cum prima tamen luce priſtina illi reddita valetudo eſt. nec febris modo, ſed & nullius peſtis veſtigium relictum. Hoc beneficium S. Virgo alio in eumdem adoleſcentem cõfirmari ceteraque in eamdem domum collata accumulari voluit. morbus, quem polypum Medici vocant, menſem iam ipſum adoleſcentis oculum male, grauiterq; habebat. eo ipſo die præcip[illegible]uo filius conualuerat ex febri, freta S. Virginis liberalitate, ac cæleſtis medicamenti vim experta, eodem aquæ ac pulueris immixto luto, tanquam nouo collyrio, oculos inunxit. nec ſpes in irritum cecidit. ſequenti die liberum ab omni moleſtia filium recepit. nec deinceps aliquid ex eo morbo puer, nec alij ex alijs, ex quo S. Roſaliæ beneficio curati ſunt, cœpere moleſtiæ.

Adijciam vltimo loco ſingulare quiddam quod ad faciendam ſacris Reliquijs fidem, ſiquis tamen eam poſt tot conſcripta & cõteſtata miracula deſideret, plurimum valet. Antonius Viſmarra, cum mane cognouiſſet puerum ſuum pridie febri, & capitis dolore vomituq; iactatum, cum occidente ſole in lecto decubuiſſe, eaq; mala etiã tum vigere, veritus maxime ne hæc ſymptomata, quæ peſte tentatis ineſſe ſolent hoc tantũ mali domui ſuæ portenderent, his periculis ea prodigia procurare voluit; particulam oſſis S. Roſaliæ, quæ penes ſe erat, in aquã conijcit. tum eam non precatur modo, ſed etiã obteſtatur, vt ſi os illud ex ſuis eſſet, id leuãda pueri ſui ægritudine planũ faciat. Quod ſane temere fortaſſe ab ipſo tentatum exiſtimet quiſpiam; at certo Dei conſilio permiſſum, vt Reliquiarũ veritas pateret magis. igitur vbi aquam hauſit æger, ſeq; ac valetudinẽ ſuã S. Virginis patrocinio tradidit, ſedatur continuo capitis dolor, cõpeſcitur vomitus, remittit febris.

Hæc fere celebriora in vrbe fuere miracula: multa etiam alia vulgata ſunt, quibus ſua quoq; habenda eſt fides, quæ ne longũ faciam, vt ſuper monui, ſilentio præteribo. Illud vero prætermittendum omninò non cenſeo, multa, ac forte etiam plura eſſe, quę in publicũ prolata non ſunt. cum enim multi, ne rei familiaris iacturam, aliaue ſubirẽt incommoda, nulla Medicorum ope, ſed ſolo S. Roſaliæ beneficio, vel voto illi ſuſcepto, vel lapide adhibito, aut aqua pota peſtẽ à ſe, ac tota domo depulerint, peſtem ſimul ac miraculum ſilentio inuoluerunt, ne ſi ſe proderent, magiſtratus offenſionem incurrerent, à quo capite plectebantur hi, qui ſimul ac peſte correpti eſſent, rem ad ſe non denunciaſſent. ſed quoniam huiuſmodi beneficia clauſa in pectore teneri vix poſſunt, cum pauciſſimis ex familiariſſimis communicabant.

Sed iã quæ in Lazareto patrata ſunt, ſcribere aggrediar; Nympha Gẽtilis Panormitana annũ agens octauũ ſupra vigeſimum, adeo fuerat veneno peſtilẽtiæ imbuta, vt in plures id euomuerit corporis partes. ex inguine tuber erupit: ſiniſtrũ pedẽ papula vlcerauit: ſurã quoq; maius vlcus fœde corruperat, in quo venenũ maxime prodebatur. cõſtituerãt Medici tibiã omninò reſecare; itaq; infelix mulier, & futuri huius cruciatus metu, & ceteris animi, corporiſq; oppreſſa doloribꝰ, dies, noctesq; in lachrymis ac querelis ducebat inſõnis. curandis in Lazareto animis operã dabat P. Adrianus à Panormo ex obſeruantiũ S. Franciſci familia. hũc rogat cõſpicata mulier, vt aquã S. Roſaliæ miniſtraret ſibi: obſequitur ęgrę ſtudio, ac pietati Pater, nec aquam ſolum, ſed & puluerẽ largitur ex eodem antro petitum, vt eo vlcus aſ-

cus aſpergeret. mira res. hoc ſolum adhibito medicamento veſperi, imploratàque S. Roſaliæ ope, ita conualuit, vt poſtridie Chirurgus eam de more inuiſens, nihil cui mederetur inuenit, ac biduo omnis omnino mali expers fuit.

Franciſca de Arco Panormi itidem nata annos nouem & decem, æſtuante febri, ac duobus tuberibus, eo loci redacta erat, vt Medicorum auxilio, ſenſuum vſu, ac viribus derelicta, prope abeſſet à morte. aſſidebat ei Nympha Gentilis, quam modo S. Roſaliæ beneficio curatam diximus; huius accitu propere acceſſit P. Adrianus, idem ille de quo ſupra diximus, qui Chriſtiana monita moribundæ ſuggereret. inter quæ illud inculcabat, vt S. Roſaliã identidẽ inuocarẽt; neq; hoc ſolum officii præſtitit, ſed & S. Roſaliæ Reliquias capiti impoſuit, & aquam magno labore in os eius, quam omnes defecerant vires, glutiendam ingeſſit. igitur reliqua nocte cum integris ſenſibus non vteretur, & S. Virginem, vti monebatur, & Nympham Gentilem etiam promiſcue cõpellaret, mulierem ſibi videre viſa eſt Sanctimonialem cultu corporis habituque referentem, atq. ita ſibi amanter affari. Nympham Gentilem amplius ne appelles: ſuper genua mea procumbe, ac ſomnum cape: iã vales, iam morbo libera es. his auditis dormire re ipſa cœpit. prima vero luce experrecta valentem ſe ac febri, & tuberum, omniſque omnino expertem mali cognouit. deinde eum monialem illam, cuius oblectata colloquio fuerat, toto Noſocomio quæritaret, negotium etiam dediſſet alijs, vt ſicubi eam offenderent (verbis eam deſcribebat) ad ſe ducerent, vt gratum illi pręſeferret animum, nullam ſimilem ore, habituque reperire potuerunt. vnde aperte intellexerunt & colloquij & ſalutis tam ſubito acquiſitæ auctorem non aliam, præter Sanctam Virginem Roſaliam, fuiſſe.

Curuanus Curuaia in ſolius diuinæ gratię ſpe, ægris in Lazareto opitulandi laborem periculumque ſuſceperat. poſt aliquot vero dies, magnum ſuę Charitatis fructum cępit, vt Dei cauſſa peſtilentia conficeretur. ſex etiam papulis totum fere ſuppurauerat corpus; quarum vnaquæque lurida, ac virulenta, magnitudine etiã dimidio palmo paruo. ex ſingulis ſemiſſis putridæ carnis reſciſſus. his itaque doloribus abſumptus, cum nec ſomno, nec cibo refici poſſet, adeoq; dolorum acerbitate à ſenſibus, ac ratione auocaretur, vt nec vbi eſſet, nec verum eſſet, an nõ eſſet, plane cognoſceret, tandẽ exceſſit è viuis, vel certe exceſſiſſe exiſtimatus eſt. impoſitus enim feretro eſt, atq. alijs in eo cadaueribus aggeſtus, huic pridie, quam moreretur qui cognatione cõiũcti erant, aquã S. Roſaliæ potandã dederant. & quãquã id tunc e ſententia nõ proceſſiſſet, quæ tamen erat eorum in Virginẽ pietas, ac fiducia, defuncti etiã corpus anteq̃ in feretrum inferretur, eadẽ aqua perfuderunt. vim, ſi fas eſt dicere, S. Virgini attuliſſe viſi ſunt, vt eum viuum redderet ſibi. cũ enim iã efferretur, attollit è loculo caput. exclamant omnes à mortuis excitatũ. id cõprobauit euẽtus. nã febri depulſa, ex vulneribus quoq; breui cõualuit. incolumẽ quippe eũ reperit poſtridie Medicus, is erat Religioſus vir ex familia S. Franciſci, quæ S. Luciæ cœnobium in ſuburbio ſitum incolit, qui ante hunc diem vita functum eum viderat.

Nec minus mirandũ eſt, forte etiã magis quod adiungã. Io: Dominicũ Liziardũ cum ſeptem dies maligna maceraſſet febris, Sacramentis õnibus rite expiatum ad inſaniã prius, quã ad mortẽ adduxit. malo eũ genio agitari dixiſſes, ita febris æſtu debacchabatur. nec iniicienda ſolũ manibus pedibuſque vincula, ſed deinis etiã humi clauis, ac lignis colliganda, vt mẽbra õnia coercerentur. quę etiã abrumpere cum conaretur, latus ſibi, ac terga, colliſo in terrã corpore, ſic lacerauit, vt ſuo ipſe ſanguine obrueretur. demum loquendi ac ſentiendi facultate deperdita, decẽ & quatuor horas mortuus, vel mortuo ſimillimus, in lecto diſtentus eſt. qui funera curabant rati eum exhalaſſe animã feretro impoſitum efferunt. parum aberant a Noſocomio, cum ille motum ciere nõnullis viſus eſt. exclamant hi rei grauitate permoti. quibus vocibus excitus P. Adrianus ad feretrum pergit; iubet deponi corpus. apponit illi Reliquias S. Roſaliæ, & aquam iã ſacram in fauces ęgri tandẽ infudit. cũ aqua infundi viſus eſt iterum animus. ita qui exanimatus iacebat repente reuixit, ac breui integram valetudinem recepit.

Adoleſcens quidã, Io: Baptiſta Mignuni nomen eſt, valetudine à S Virgine ſupra humanas vires quaſi præmij loco ſuæ in parẽtes pietatis accepit. hic pubertatis annos tũ primũ attingens, florentẽ vitã abrumpere, eorum cauſſa à quibus eã acceperat, præoptauit. eos in Lazaretum contagionis cauſſa ductos ſequutus eſt, vt officium ijs præſtaret ſuum. nec multum interceſſit temporis, cum cõtagionis particeps factus eſt. Itaq, febris ac tuberum moleſtiã duos ipſos dies cibum ac potum auerſatus, iã inedia contabeſcebat. ſed ſumpta S. Roſaliæ aqua etiã reſcentibus ſtrumis, febris etiã abſceſſit, ac poſtridie ſoſpes repertus eſt. ita confirmarunt parentes ipſius & cum alijs Raimundus Peres. Sed hic non ſolum alieni miraculi teſtis, ſed etiã ſui conſcius non ſemel fuit. incolumis hic in Lazaretum quaſi in ergaſtulum, iudicum ſentẽtia, coniectus fuerat, vt cũ capitis ſui periculo coquum ageret. & quidem ter peſte tentatus, ac toties in ſummum vitę diſcrimen adductus, ac Sacramentis omnibus rite luſtratus, ex primo & ſecundo morbo precibus obſecrato S. Roſaliæ, eiuſq; hauſto ſalutari poculo, euaſit incolumis. tertium vero cum obſtructis duplici glande faucibus nõ modo quidpiã alimenti, ſed ne guttulas quidẽ aquæ S Roſaliæ ſorbere poſſet, appoſita gutturi chartula, in qua puluis ex antro eiuſdem Virginis collectus continebatur, vt quẽ veluti cõſerta manu perimere hoſtem nequiuerant, obſidione premerent, ea ſane ſane nõ diuturna, ſed breuiſſima expulerũt.

Sed.

Sedenim in alia cominus idem expugnatus hoſtis. Prudentia Bandis propter ſolam contagionis ſuſpicionem ad Lazaretum deducta, paucis poſt diebus re ipſa, febriatque angina acerrima ita ægrotauit, ut multos dies à cibo abhorreret & quãquam immiſſo paxillo reſerarent palatum, vis tamen deglutiẽdi nulla erat, ſed potius quidquid cibi, quamuis delicati, in os ingerebatur, continuo repellebat. addebatur his malis etiã phreneſis, quæ miſeram inſanire cogebat. Deſperata itaque à Medicis curatione, quartã iam horã extinctæ ſimilis iacuerat. cum adeſt vocatus idem P. Adrianus, præſentiq. remedio ſuccurrit ægræ. aquam S. Roſaliæ in os inſtillat. magna profecto huius aquæ vis; cui extẽplo ceſſit hoſtis, qui omnibus Medicorũ artibus, omnibus amicorũ machinis ante reſtiterat. auribus etiã percepere, qui intererant, P. Adrianus ipſe, Iacobus Recepertus, & eius vxor excitatũ per fauces ſtrepitum quaſi ſublati obicis, qui meatus intercludebat, vel potius mortis obmurmurantis, quæ guttur elidere paratum habens, inuita recedebat. Ab alijs quoque mors eadem alijs appropinquans vijs reiecta eſt.

Maria de Carolo peſtifera febri ac glande ſub ala prominente confecta Sacramentorumque omnium præſidio munita, hauſto S. Roſaliæ poculo ab imminente morte ſeruata eſt. Quod ipſa de ſe, & qui aſſidebant P. Adrianus, & Catherina Calcaterra ſolito iureiurando affirmarunt. Verum hæc eadẽ Catherina de ſe aliud quoque miraculum prodidit. ſiquidem illi ingens lapis è tecto delapſus in caput cum irruiſſet, & ipſe bifariam fractus eſt, & ei vulnus infregit, quo illa concuſſa, attonitæque ſimilis, cecidit. deinde receptis ſenſibus ita ex capite, & genis dolore angebatur, vt nullus cibo, aut quieti capiendæ daretur locus. vna cum ea tũ fuerat Agatha Conſolincis ab ictu tamen immunis. hæc S. Roſaliæ opem identidem pro ſociæ ſalute flagitabat. iter illac commode fecit P. Adrianus. qui fuſis de more ad S. Roſaliam precibus, admouit capiti ipſius Reliquias, aquam etiam propinauit. his ſolum nec alijs vſa Medicorũ remedijs, mulier ita conualuit, vt ſtatim & cibo & potu ſe reficeret, nec vlla deinceps adhibita vulneri cautione, aut quicquam ea de cauſſa cibo, ac potioni parens, nihil ex eo acceperit detrimenti. hæc eadem de alia Agatha cui Fõtanæ cognomen datum, teſtata aliud miraculum eſt. nam vi febris ad extremum vitæ diem adducta, abiecta omni humani remedij ſpe, hauſto ſolum poculo S. Roſaliæ, proximo die, qui extremus illius vitæ, Medici iudicio, eſſe debuerat, non viua ſolum, ſed omnino incolumis reperta eſt; idq. conſtat non Agathæ ſolum de qua diximus, Sed & Medici, & P. Adriani, & quotquot in eo Lazareto agebant teſtimonio. Idem Virginiæ Valenzuni beneficium datum, cuius in cora ſtrumæ duæ ad mali Medici magnitudinem intumuerant. febri etiam vexata non delirare ſolum, ſed ita etiam furere cœpit, vt catenis eſſet compeſcenda. extremũ ſpiritum iam ducebat, ſed S. Roſaliæ beneficio vſura vitæ prorogata eſt. veſperi epotã aqua, poſtridie mane ſtrumis, ac febri vacua reperta ẽ.

Neque his ſolum finibus cæleſtis huius aquę vis continebatur, vt ab ægris corporibus morbos, ſed etiam vt Cacodæmones ab energumenis expelleret, magnã habuit vim. Vtriuſque in vna muliere periculum factũ. Catherina Samnorata cum ſemel atque iterum in peſtem incidiſset, ac duorum tuberũ curatione, quorum alterum mali cydonij magnitudinem æquabat, alterum longe ſuperabat, ſæuis fuiſset doloribus excruciata, his etiam S. Roſaliæ aqua, non epota, vt ceteri, ſed infuſa ſolum vlceribus, ſic valuit, vt non ſolum pedibus iter faceret, ſed curſũ etiam neſcio qua data occaſione capeſſeret. ſed his perfuncta malis moleſtiore alio ac diuturniore torquebatur. plures annos in eam ſeptem cacodæmones exercuerant dominatum; audiſses ſæpe mulierem literarum rudem, eorum opera latinos, græcoſq; ſermones ſerere. ſed nihil in hoc literarum ludo moleſtiæ, niſi ad verbera, ac tormenta ventum eſset. biduum ſæpe, vel quatriduũ, quandoque etiam ſeptem ipſos dies à cibo miſeram prohibebant. quod ſi capere permiſiſſent, retineri tamen ſæpe non permittebant. nunc ſanguinis copiam ex varijs corporis partibus exprimebant. aliàs mortis metu ſubigebant, vt intempeſta, ac nuali nocte è ſtrato ſe proriperet. præſtigijs etiam infeſti erant, ſiquando ad templum ibat, vt rei diuinæ intereſset, Sacroſanctæ Euchariſtiæ, & mulieris etiam, qua cum quatuor & decem annos familiariſſime vixerat (Angela de Todaro appellatur) eam ſiue mentis eripiebant aſpectum. fuit quando filium ab vlnis miſeræ matris auulſum in terram impingerent, demum faucibus aliquando vim intulere, vt ſuffocarent.

His atq; alijs multis, diriſq; agitata modis, quos enumerare ſuperuacaneum eſset, ad Drepanitanum Deiparæ Virginis templum, tãquam ad munitiſſimam arcem, cõfugit, vt ab ea tyrannide liberari poſset. Sanctam etiam Virginẽ ac Martyrẽ Chriſtinã, huius vrbis Patronã, orauit ſæpe, nec exorauit tamẽ; ſæpe ſacris carminibus à Religioſis viris, alijſq; qui in eo officio diu multumq; verſati ſunt, adiurati Dęmones, nec expulſi, ſcilicet huic Virgini hæc palma ſeruabatur. alios enim alijs temporibus ex ſanctis ſuis honore cohoneſtat Deus. Itaq; S. Roſaliæ Reliquijs conſignata aqua, atq; hauſta, manus illa Dęmonũ eiecta eſt. nec vllã deinceps mulier ab eis iniuriã paſsa, neq; impedita, quominus libero S. Euchariſtię frueretur aſpectu. Hoc ipſamet iureiurãdo aſſeruit. idẽque cõfirmant mulieres duæ Vincentia Sãſuni, & Angela de Todaro, de qua ſupra meminimus. Sed iã miraculorũ narrationi, non miraculis finẽ imponã, tũ ſectãdæ veritatis ſtudio, tũ vitãdę legentiũ ſatietatis, quã multarũ rerũ ad idẽ pertinẽtium ſimilitudo, & copia parere ſolet. breui tamẽ perſtringam omnia. ſex & quadraginta numerãtur, qui

adhibitis Sanctę Roſalię Reliquijs, vel aquæ potu, vel alia ratione, ipſius ope implorata, præter naturæ modum, ac vires, curati ſunt. & quidem fere omnes à graniſſimo ac lethali peſtilentiæ morbo, vtpote in loco ei curando deſtinato, atque ab inſtātis iam mortis periculo, in quod plerũq; peſtilentiæ virus ſolet adigere: plurimi vero Patris Adriani opera, qui Sanctæ Roſaliæ Reliquias vt præſentiſſimum huius veneni amuletum, velaque, calicem, vt antipharmacum, toto Noſocomio circumferebat, adeo vt ſalutem ac vitam omnium in manu ſua habere videretur.

Anno Chr. 1162. 30. Decembris.

VITA
SANCTI LAVRENTII
CONFESSORIS MONACHI
Ex M. SS. Græcis Italice olim redditis.

1 SERVATOR humani generis, ac Reſtaurator Ieſus Chriſtus Laurentium orbi terrarũ conceſſit ad omnia vitia remedium, atq; etiam Medicum. hic ex opido, cui nomẽ hodie

Laurentius Frazanone natus.

Frazano, in Sicilia, in Comitatu, vt vocant S. Marci, exortus eſt. qua id nocte accidit, videre ſibi quidam optima virtute vir viſus eſt, per vigiliam potius, quam per ſomnum in æde S. Nicolai prouecta iam ætate ſenẽ, aſpectu ac veſtitu regio venerabilẽ, qui æs campanum manu pulſaret, tam vehemens exinde ſonus exſilijt, vt longo temporis ſpatio, reſonare quattuor mundi plagæ viderẽtur. poſt ſonitum hæc accepta vox eſt, hac felici nocte, homo in mundum natus eſt, qui vas electionis erit mihi, cuius miraculorum fama, toto terrarũ orbe diſſipabitur, Chriſtianãq. rẽ firmabit, ei nomẽ erit Laurẽtius, quæ omnia euentus probauit. etenim Coſma, & Conſtantia ſancto, ac legitimo matrimonij vinculo cõiunctis, natus eſt nocte eadẽ, parentibus, apud ciues ſuos dignitate, atque integritate vitæ probatiſſimus. Mater quod non lacteſceret, infantẽ vicinæ cuidam mulieri bene cognitæ alendum credit. Lucia vocabatur, catholica fide, ac Religione; quæ, qua erat virtute, non à peccatis abſtinebat modo, ſed vino, & carnibus, præterea leuibus, ac ſupervacaneis allocutionibus, quod in femina rarum. hæc itaque ſedulæ alumnæ fungebatur officio & puerũ Beatiſſimæ Virgini deuota ipſa, eidẽ ſæpe deuouebat, ac donabat. itaq, cum in ædem aliquam precatura pedem inferret, infans, quem ſinu geſtabat, vbi imaginẽ Ieſu Chriſti tabula expreſſam aduertebat, continuo inclinatus religioſe conſalutabat. quod nutrix cũ gaudio, atq. admiratione excipiebat.

Quinq. annos natus flagris ſe cædit.

Tali educatione inſtitutus quadrienniũ agebat, cum mater eius deſijt inter viuos eſſe, nec dum quintum annum explerat, cũ patre quoque deſtitutus vnicam nutricem loco parentum habere cœpit. id ergo ætatis puer fundamenta cœpit iacere virtutum ſuarum. conſuetudinẽ, ac frequentiam ceterorum deuitabat, & cũ occulte poterat, vehementerq; ſe flagris, ac ſæpe cædebat. interdum ne ab alumna ſentiri, aut cerni poſſet, ſeparatim, & de nocte ita cruentabat, vt ſanguis effueret in interulam. ſed mane facto, veſtimenta nullius rei maculam præſeferebant. omnia munda, neq; in eius corpuſculo liuor vllus, aut cicatrix apparebat, quæ diuino nutu per multum tempus perdurarunt. æquales fugiebat, optimorum veſtigijs, atque exemplis inſiſtebat. frequens, ac ſolus in ædibus ſacris, diuinorum dictorum auidus, ac memor. ſub ſextum annum flagrare ſe ſignificauit nutrici ſuæ cupiditate diſcendi: quamobrem in monaſterium familiæ Sancti magni Baſilij in vrbem Troynam ſtatim amandatur. breuiq; literas arripuit, ita vt recitare pſalmos bene poſſet. multis etiam alijs præceptionibus inſtrueretur, progreſſus in virtute non modicos fecit. interea nutrix demoritur.

2 Laurentio cum ætate virtus quoque, ac fama adoleuerat, quod Nicephorũ Epiſcopum Traynæ nequaquam latere potuit, quare libenter ab eo adoleſcens inſtitutis B. Baſilij, atque habitu monaſtico initiatus eſt: & ſecundum canonicas ſanctiones, ſtatis temporis interuallis, ſacrorum ordinum ſignatus eſt charactere. quarto, & viceſimo anno iam peracto, ad dignitatẽ ſacerdotalẽ eſt euectus quæ omnia illi calcar adhibuerunt vehemens, ne ab incœpto orandi, abſtinendi, vigilandi, ſeſeq; verberibus affligendi more deſiſteret. id vero fuit cũ Epiſcopo, tum Monachis vniuerſis admirationi ſummæ, vnuſque cunctorum ſermo erat, ſpiritus ſancti gratiam in anima adoleſcentis Laurentij habitare. ſed ille ab infantia pene ipſa conſuetudinem arreptam prætermittere nequaquam volebat; & quamquam ſecreto omnia, atque occultis modis agebat.

Habitum Monaſticũ ſumit.

Digitized by Google

hæc, efficere tamen haud potuit, quin eius ſanctitas emicaret.

Vitæ exitum Epiſcopi Nicephori ab Angelis cognoſcit.

De nocte contemplationi diuinæ dum inuigilat, illud vidit admirabile; duos aſpectu nitidiſſimo adoleſcentes, pretioſiſſimo veſtitu, ſed graui. horum oratio erat, qua aduocarent Præſulem Traynæ, quem monebant. verba autem hæc diſertiſſima audiuit: veni frater, quia Dominus vocat te. viſum poſtridie mane Laurentius Epiſcopo narrauit. ille quid portenderet, cogitans, non potuit a lacrymis temperare. quem vt lacrymantem aſpexit Laurentius, ita eſt allocutus. quæſo, Domine quid fles, cui magnæ ſuppetunt ex hoc nuntio lætādi cauſſæ, dum ad æternæ & optatiſſimæ lucis fruitionem aduocaris, & ad gaudia illa gloriæ cæleſtia, atque feliciſſima. exhilaratus Epiſcopus, & pariter magnitudinem animi admirans; o te, inquit, beatum, Laurenti, cui occulta patefecit ſua Deus, & exitum vitæ meæ commonſtrauit. ad hæc ille, reuelatio hæc, reuerendiſſime Paſtor, nō propter meam ſanctitudinem mihi, ſed tui propter dignitatem gradus eſt conceſſa. ne Catholicæ fidei cuſtodes, atque obſeruantes Prælati, & perfecti Ieſu Chriſti miniſtri de hac vita ad alteram prius commigrent, quam de extrema hac via nuntium accipiant, quo ad pretioſam in conſpectu Domini mortem paratiores inueniantur. quam ceteris igitur confortatus his dictis Antiſtes, ſuum ſe in intimum cubiculum recepit, ijs ſe apparatibus per ſanctam contemplationem muniens, quibus obarmare ſe ſtudioſi, atque catholici viri ſolent ad periculoſum diſcrimen. tantoque ipſe diligentior hac in re fuit, quanto altiore gradu dignitatis eminebat, & potiore beneficio de ſuo extremo exitu admonitus antea fuerat.

Ea tempeſtate in Siciliam venerūt, grauitate, ac ſanctimonia vitæ illuſtres admodum viri, Abbates duo; quorum alter in S. Philippi Agyræorum monaſterio præſul

In S. Philippi Monaſterium cōcedit.

Eraſmus, alter nomine Gualterius. vterque cognitum Laurentium exorarunt; ac inſtantiſſimis precibus pene coegerunt, vt ſecum vna conuiueret. quorum petitioni nequaquam abnuit, quin uero multum ſe libenter cum ijs degere velle, dixit. itaque quinquennium vna in S. Philippi monaſterio peregerunt. quo in loco ædem conſtruendam Laurentius, Luciæque Martyri dedicandam curauit. poſt id tempus cum magna ſuæ probitatis teſtimonia vniuerſis monachis reliquiſſet, atque exemplis ad virtutem incendiſſet, facultate ab Abbatibus abeundi impetrata, cum omnium dolore, ac lacrymis deceſſit ex eo loco. atque ad radices Ætnæ montis, ſeſe exerciturus, perrexit: hic quadraginta dierum indicto ſibi, atque obſeruato acri ieiunio, per ſummam mediam in ſummam eſt imbecillitatem lapſus, quam & fortiter pertulit. hæc dum patitur, paulum de ſua ſede progreſſus, ecce ex aduerſo arborem videt pulcherrimam, onuſtam malis: (id vero mirum accidit omnipotētis Dei, ac piiſſimi, qui electis ſuis nunquam pro ſua bonitate deeſt) & arbori tres prominebant rami, ternis frugum ornati generibus. nam vnus flores, alter concreta iam mala, & laceſcentia, ſed viridia, tertius matura iam ferebat. ex his decerptum malum deguſtat Laurentius, & deficientes ſpiritus, ac pene extinctos ea dape reuocat. quamobrem orationi ſe dat, gratijs referendis, quod immerenti tam opportunam arborem, ac frugiferā peperit liberalis Deus, quam etiam arborem ſigno crucis decorauit Laurentius, atque ei bona à rerum omnium Domino eſt comprecatus. inde ad ſuam ſe ſedem recepit.

In itinere, ferox illi homo, ac terribilis apparet, aſpectu horrido, atque agreſti. veſtitu quidem carebat; ſed & paſſo capillo, & promiſſis corporis adoperiebatur pilis. is Laurētium has ſalutatione excipit: Laurenti cariſſime mihi fili, cæloque dilectiſſime; ne te vlla formido, aut terror vllus occupet. ego enim Dei creatura cenſeor, & ſimilis tui particeps rationis. à Deo vero ſum ad te delegatus, qui te recreem. his auditis, Laurentius ad humum acclinatus, demiſſuſque vultum, adniſus eſt eius hominis eremitæ pedes exoſculari. qui auerſatus, abſit, inquit, a me, vt id admittam, qui minime tuus adnumeror ſeruus. vterque autem conſerui Dei ſumus. & ſimul dicto, Laurentium manu erexit, tum vna genuflexi, diutius orarunt: oratione perfecta, mutuis ſe ſe amplexibus excipientes, internam erga ſe inuicem amoris flāmam ſignificarunt. antequam diſcederent, manibus inuicem oſculatis, inſit eremita: Laurenti, cariſſime Deo, & mihi, bonum abs te iter eſt arreptum, ſeruet te Dominus in ſua gratia, tuaſque vias felici, ac proſpero curſu dirigat. benedicti a Deo genitores tui, qui talem fructum pepererunt. illacrymauit Laurentius, & ab eo viro quæſiuit, quamdiu ſolitudines illas tam aſpero vitæ genere coluerat. reſpondit per ſex annos; acceſſiſſeque ad eas partes de Calabriæ regione, atque Apennini montibus. conſumptoque inter optimas, deque rebus diuinis collocutiones, aliquo ſpatio temporis, cum vterque animos ad maiora in Domino confortatus erigeret, poſt amplexus mutuos, ac lacrymas. diuulſi ab ſe ſunt; non minore dolore, quam cum quis ab ſeipſo morte diſiungitur.

Comitatus abeuntem Eremitam Laurentius, aliquanto itineris ſpatio, fuerat; in reditu illac iter facit, vbi arborem viderat, ſed tūc nullam animaduertit. quamobrem cognouit non naturæ illud germen, ſed munus fuiſſe bonitatis diuinæ, ſibi opportune collatum. Stupefactus igitur genua ad orādum flexit. in oratione diutius, attenteque cum perſeueraret, tale illi obijcitur. videbatur aperiri cælum, deque eo mirabilis atque immenſa prodire vox: Laurenti, Laurenti, tuā in patriam regredere; adeſt enim tempus. audiuit Laurentius, & continuo

Cælū apertum videt.

ab eo loco in cœnobium S. Philippi Agyrėſis reuertitur. quò cum prope accederet, auditus eſt eius cœnobij fratribus repentinus quidam rumor domi, cum campanarũ permiſto ſonitu. nouitate rei perculſi illi prodeunt extra ianuam, circumque ſpectantes, aduertunt Laurentium demiſſe, ac grauiter ad ſe venientem. exceptus eſt incredibili gaudio, atque amantiſſimis amplexibus omnium, gratias Deo innumerabiles de tanti viri reditu agentium. ipſe vero aſpectu ſanctiſſimo ſuo, lætitiam in eorum pectoribus maximam ingenerabat, eo in cœnobio per aliquot dies moratus, de re nulla ſermonem conſeruit, præter cæleſtem. ita colloquiorum eius argumentum illud erat, verbum vitæ, diuinaque doctrina, quam tota ea vicinia late vulgauit, ac ſparſit, vt crebeſcente ſanctitatis, ac prędicationis eius fama, multi de propinquis oppidis, ac vicis conuenirent ad audiẽdum eum, exciperentque auide orationem tam ſuauem ac frugiferam, quam Beatus Laurentius vniuerſis affluenter impertiebatur, plenam ſanctæ, catholicæ, & admirabilis doctrinæ. ab eo vero concio religionis, ac pietatis amore ſuccenſa domum ſuam redibat, læti quod tantum virum audierint, & de ſceleribus ab ſe ſuſceptis dolentes. cæteris vero, quibus coram eſſe non licuit, optimos, ingenteſque nuntios referentes.

Igitur Laurentius optimis inſtitutis, publiciſque concionibus eos populos, aliquo temporis ſpatio, cum inſtituiſſet, ab eo cœnobio ad religioſiſſimum aliud Sancti Philippi Fragalatis ſeſe contulit, extructum olim à fundamentis, multiſque locupletatum annuis redditibus; ornatum; inſuper plurimis Sanctiſſimorum virorum reliquijs ab celeberrima memoria Illuſtriſſimi Comitis Rogerij. quo in cœnobio per triennium ſumma vitæ moderatione commoratus, multiſque qua exemplo, qua doctrina ad perfectum, abſolutumq; religioſi viri ſtatum deductis; inde abijt in vicũ Frazanonis diſtantem mille circiter paſſus. illic ædem cultu, ac veneratione ſpectabilem fabricari curauit Sancto Philadelpho; varijſque huc ab ſe allatis Diuorum reliquijs decorauit. ſeptem in eo vico annos, quà priuatim docendo, quà publice concionando, atque ad ſalutem exhortando, tranſegit.

Aedẽ S. Philadelpho ædificat.

Traijcit in Calabriam.

Tum vero cælitus inſpiratus, in Calabriæ regiones tranſnauigauit. ibi ſummo ardore animi, doctrinæque eruditione verba publice faciens, non paucos à recta catholicæ fidei ſemita aberrantes, iterum reduxit in viam; multos in peccatorũ pœnitentiam induxit, alios in fide, ac religione roborauit. atque ea, quæ verbis docuerat, confirmabat ſæpe manifeſtis miraculorum ſignis, quæ circumquaque communicata illi à Deo virtute operabatur. nunc ægris ad valetudinem bonam ab immedicabilibus morbi generibus reuocandis, nũc energumenis abſoluendis, nunc oculorum lumine deſtitutis illuminandis, nunc oratione mutis, atque elinguibus concedenda, nunc audiendi vim ſurdis, nunc debilibus firmitatem, nunc elephantiaſi, aliaue contagione correptis emundandis, adeo vt beneficium ab eo nullum, quod iure concedi poſset, fruſtra peteretur. quamobrem Laurentij ſanctitas, atque eius miraculorum fama, non Calabriam modo, ſed & alias mundi partes maxima celebritate peruaſit.

Ibi multis ſaluti fuit.

Ea tempeſtate vrbs Rhegium, contra Meſſanam, ex altera parte freti ſita, magnis agitata eſt turbinibus. poſt hos ſubſecuta grauis, ac acerba peſtilẽtia, qua afflati principes ciuitatis, ac nobiles quamplurimi diẽ ſuum obire. atque hoc damnum dux eiuſdam ciuitatis, & Meſſanẽſis Epiſcopus, cum ſuperius medicamentis omnibus humanis intelligerent, neque vlla in re ſupereſſe remedium, præter diuinam liberalitatem, ac potentiam, ijdem Domini cum vtriuſque ciuitatis nobilitate, ac populo, quæ fama Laurentij ſinceræ vitæ, ac miraculorum vigebat, ad eum demiſſo animo, ac profuſis lacrimis conueniunt; atq; ad pedes eius accidunt, ſupplicantque fletu magno, vt quoniam carus Deo, ac deuotus erat, eam maieſtatem flecteret ſuis precibus, vt bonitatis, ac miſericordiæ memor ciuitatem illam, ac ciues a tam vehementi, ac mortifera contagione, tamqua graui diuinæ iuſtitiæ flagello liberaret, preces, ac miſeram orantium Laurentium permouere. ita cum ijſdem Rhegium venit. qua in vrbe cum ſeueriſſimis corporum afflictationibus, continentique inedia ſe ipſe vexaret, & identidem orationi ſacræ, maxima animi contẽtione, inſiſterat; ſtatim diuino nutu ceſſauit ſupplicium illud, & exſtincta peſte, ciuitas vniuerſa Rhegina merito Laurentij reuixit.

Rhegium precib⁹ ſuis à peſtilentia liberat.

Qui poſt exauditas ſuas orationes, atq; impetrata beneficia, nequaquam tamen ceſſauit, optimis admonitionibus exhortari eos homines ad pœnitentiam. quin Ionæ Prophetæ apud Niniuitas concionantis exemplum ſecutus, indixit acre trium dierũ ieiunium, non viris ſolum, ac feminis, ſed pueris, puelliſque, atque infantibus, nec dum à materno vbere depulſis. quin vero etiam iumentis, ac brutis animantibus vniuerſis. præcepitque totum illud triduum ſollemnes agi ad templum aliquod proceſſiones hominum. quibus rite perfectis, omnibus patuit iram Dei omnino deferbuiſſe. ergo indicta publica concione, populum Laurentius vniuerſum conuocauit, inſtructumque religioſis, ac pijs catholice, ſtudioſeque viuendi inſtitutis, interrogauit; an in eo monte, qui propter vicinitatem ipſi immineret vrbi, veſtigium extaret templi alicuius vllum? cuncti cum reſponderent, nemini de tali re memoriam eſſe, neque ſignum vllum apparere; excipit is, ternas in loco ſacras ædes ædificatas olim fuiſſe, & Sanctiſſimæ Trinitati dedicatas. ac frequentiſſima hominum multitudine religioſe, ordinateque procedente, montem aſcen-

Dirutas ędes tres Sãctiſſimæ Trinitatis reſtaurat.

aſcendit, & vt quiſque Laurentij exemplo, ac præcepto ſaxum impoſitum humeris geſtauerat, cum vepribus, ac ruderibus expurgaſſent, quæ reperta inibi ſunt veſtigia, allata materia, breui tempore reſtaurarunt dirutas ædes, quibus Laurentius perfectus, bona Rheginorum venia reditum ad eccleſiam Sanctæ Dominicæ parauit. inibi degentem conuenit religioſus ſenex, qui coram primum inchoatus, tum in hæc verba incipit.

Pater ſancte, hac mihi nocte Dominus Ieſus Chriſtus apparuit, qui regali maieſtate thronum excelſiſſimum, ac ſidereum inſidebat, circum miniſtrorum millia millium, & decies centena millia aſſiſtebant ei, qui ad quoſdam ex ijs ſpiritibus conuerſus: aduocate, inquit, ad nos Laurentium, qui frequentes ad te cum conſolarent, poſt cariſſima oſcula, nuntium tibi expromebant. dein deductum coram Ieſu Chriſto Domino noſtro, ſiſtebant, ille hilariſſimo te vultu complexus, quam amantiſſime; Laurenti mihi cariſſime, inquit, tuæ à me orationes exauditæ ſunt. per te ergo, ac tua merita ab teterrimis ſpiritibus obſeſſi facillime ſoluentur, morboſi, atque ægri conualeſcent, demum nullus morbi, aut Diaboli tanta vexatione opprimetur, quem non tuæ interceſſiones releuabunt. hoc viſum ſenior ille per ſomnum cum vidiſſet, Laurentio narrauit. ille vero vt coram magna hominum multitudine ſtabat, oculis in cælum religioſe ſublatis: filioli, inquit, dilectiſſimi, hortor vos hilares eſſe, & ſpe firma, ac tota inniti clementiæ, ac bonitati diuinæ. hanc vrbem ſupplicium nullum, aut morbi genus notabile peruadet; bonos enim, ac rectos corde, perfecto Deus amore proſequitur. quam iucundiſſimam orationem ea multitudo cum accepit, vniuerſa repente humi proſtata, vultuque in altum eleuato, grates, ac laudes maieſtati ſummæ primum, deinde Laurentio retulit, lacrymis vbertim fluentibus.

4 Poſt hæc occurrit illi ex Apennini iugis deſcendens grauis quidam Eremita, baculum 4 ſumma ſui parte crucis formam gerentem, manu tenens; & ſalue, inquit, parer ſancte, ac venerande. Pater, meus Abbas ad te mittit, qui te eius nomine quam ſuppliciter orem, vt die Paſchæ proximo miſſam apud nos celebratum venias. cui Laurentius libentiſſime ſe mandatis obſecuturum, reſpondit, modo id placeret Deo. itaque iuxta condicta ad conſtitutum diem monaſterio adfuit, & quam religioſiſſime ſacrificium Miſſæ peregit. triduum in eo cœnobio viſitandis eremitis conſumſit. nã iugum montis ſuperans, aliquos ibi ſcſe in diuinis rebus exercentes offendit, quos humillime conſalutatos, atque complexos interrogauit; quamdiu in aſpe rimo eo mõte, atque intra tam deſertam ſolitudinem, peccatorum ſupplicia pœnitendo ſubierint? reſponderunt illi; per octo iam annorum ſpatium id ab ſe agi, illucque ex

Per Apẽni ni mõtis iugũ Aſcetas viſitat.

Aetna monte veniſſe. vnum cum his diem ſanctis collocutionibus peregit, & facultate eorum, ac pace bona ad Sanctæ Dominicæ reditum iterum facit; vbi eum monachi, ac diſcipuli vehementi deſiderio præſtolabantur. quod eius præceptionibus, ac doctrina proficerent ipſi magnopere; & viduæ confortarentur in via Domini; & qui nexu matrimonij coniuncti erant, ad ſacramenti integritatem ſeruandam incitarentur; & pueri etiam ad rectam, Chriſtianamque diſciplinam informarentur.

Paucis poſt diebus ex ea æde in patriam ſe ſuam recepit. vbi templum conſtruxit ad honorem Sanctiſſimæ Trinitatis, titulo Sanctorum omnium, quod hodieque magna veneratione, ac cultu extat. has ob res tota Sicilia, fama diuulgabatur de Beati Laurentij ſanitate, ac nomine. quæ tanto magis augebatur, quo plures ad ſubſidium impetrandum connolabant ad eum, periculoſiſſimis oppreſſi morbis, quos ipſe incolumitati reſtituebat: itaque diuerſis è Siciliæ partibus ad ſe concurrentes, qua dæmoniacos, qua debiles, quaque languidos dimittebat, propter impetratam valetudinem alacres domum. Signo enim crucis, atque obſecrationibus ipſe ſuis, deſtitutos luce corporea, aut loquendi vſu, aut audiẽdi, aut etiam gradiendi, rurſum in integrũ ſtatuebat, ſenſibus ac membris reſtitutis. ſpiritus etiam nequam de corporibus humanis ocyſſime expellebantur. itaque de Beato Laurentio vſurpari illud Ieſu Chriſti ad Ioannis Baptiſtæ diſcipulos dictum recte poterat: renuntiate Ioanni, quæ audiſtis & vidiſtis, cœci vident, claudi ambulãt, leproſi mundantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes euangelizantur.

Multis miraculis per Siciliã inclareſcit.

Neque vero corporibus tantum Laurentij ſanctitas, ac virtus medebatur, verum etiam animis conferebat eorum, quorum de corpore ægritudines eiecerat. conuertebantur enim ad Deum bene penitendo, abſtinebantque ſe deinceps non magis à commeſſationibus, quam à vitijs, ac turpi male loquendi conſuetudine. quod illi libentiſſime præſtabant, cum intelligerent, atq; in ſe ipſi eſſent manifeſto experti interius animi cogitationes, & ſenſa praua, atq; improba ab eo deprehendi: ſæpeque publica concione eſſe genetatim reprehẽſa multorum occulta facinota. priuatim autem, ac ſecreto, ſi quando quemquã cõmoneri oporteret, id vero mirabili caritate, patientia, atque animi demiſſione præſtabat. tãtumq; aliquãdo lacrymarum profundebat, donec is, quẽ admoneret, à ſuo errore reſipiſceret, atq; ad virtutis iter regrederetur. potiſſimũ eius ſermo huc tendebat, vt ad verã cõtritionẽ, & ad ſummæ bonitatis, ac miſericordiæ Dei conſiderationẽ, & ad acerbiſſimæ Ieſu Chriſti cõtemplationem paſſionis adduceret, immergeretque homines in profundam Domini noſtri mortis cogitationem, ac pretioſiſſimi ſanguinis pro redemptione noſtra ſuper lignum Crucis profuſi.

Igi-

Igitur appetente tempore, quo diuino nutu ac naturę lege Laurentius ex hac breui, ac periculoſa vita, ad diuturniorem aliam, & tutiorem eſſet commigraturus, obitus ſui horam tribus diebus ante & prædixit, & ploratu multo, manifeſtiſque contritionis, ac pœnitentiæ ſignis, accedere ſe ad momentum illud demonſtrauit. nam quamquam opprimi ſe ardentiſſima febri ſentiebat, nequaquam tamen de ſua oratione mentali, aut vocali prætermiſit. in ſanctis actionibus perſeuerans, aſpero cilicio ad renes cinctus, quod geſtare ab ætatis primo tyrocinio conſuerat. ſemper conſtans, pius, ac promptus: ſemper ſanctiſſimæ pijſſimi Chriſti paſſioni attentus, cuius hiſtoriam euangelicis ſcriptis demandatam recitari curabat à presbyteris, ac religioſis alijs viris, qui illi aſſidebāt. dum recitatur, præ nimio dolore, ſolutus in lacrymas, aſpero ſaxo pectus ipſe tundere, & ſanguinem nimium elicere. demum cum ad metas perueniſſet peregrinationis ſuæ, & ad ſeparationem animæ à corpore, plenam doloris, quamquam ſibi felicem futuram, cum mentem, atque oculos in cælum fixos teneret, manibus coniunctim ſublatis, vultu præ lacrymis madente, ſanguinem de pectore, atque è corde gemitus profundiſſimos profundens, vt fidelis ſeruus Dominum ſuum imitaretur, diligens diſcipulus, & filius magiſtrum, ac parentem, ac demum vt Chriſtianus ſuum Chriſtum, exclamauit voce magna, atque contenta: in manus tuas, Domine commendo ſpiritum meum. quibus extremis ab eo ſanctiſſime pronuntiatis verbis, annuens imago Ieſu Chriſti de cruce pendentis, quæ coram Laurentio ſtabat, benedictum inclinauit caput, ſignum admirabile amoris in Laurentium, atque eius ſalutis, & indicium etiam mundo manifeſtū, quanto honore proſequatur eos Deus, qui ſe colunt, atque debito pariter honore afficiunt.

Diem prædicit obitus ſui.

Morienti imago Ieſu Chriſti crucifixi caput inclinat.

Exceſſit è viuis Beatus vir anno ab Incarnatione diuina CIↃCLXII. trigeſimo Decembris die, veſperi. vt de corporis vinculis anima ſoluta eſt, cādidiſſima, atq; hilaris auolauit in cælum; quam cum omni genere lætitiæ inter cantus muſicos deductam, Sancti Angeli præſentarunt in conſpectum æterni Dei. eodemque die cadauer B. Laurentij magno cultu, ac veneratione frequentiſſimoque populo, non ſolum patriæ eius, vbi exſpirauerat, ſed & totius viciniitatis, conditum eſt in æde ab ſe conſtructa, omnium Sanctorum. nec multis ab hinc diebus, odor ex eo tumulo efflari ſentiebatur ſuauiſſimus. nonnullo vero poſt tempore, feliciſſimæ illæ reliquiæ, atque oſſa à religioſo quodam viro lectæ, ac de antiquo ſepulchro translatæ, pretioſo ſcriniolo ſeruatæ ſunt. ex eo tempore, ſtatim maximis ſignis, & miraculis emicuerunt; quæ in ijs præſtabant omnibus, quorum fides viua, atque efficax poſtulabat. quæ Laurentij in mortales beneficia in hodiernum diem nō ſolum durant, ſed etiam augentur maxime. itaque innumerabiles ad eum concurſus populorum fiunt, neque fruſtra ab eo ſubſidium imploratur. nulla enim tam horribilis, atque acerbi forma morbi eſt, quam Sancti Laurentij meritis non exſuperent, atque ab ſe ejciant. quæ omnia efficit immortalis Deus, vt oſtendat, quam ſit mirabilis in Sanctis ſuis, qui in Trinitate perfecta regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Odor ſuauiſſimus afflat e ſepulchro eius.

Translatæ reliquię plurimis miraculis fulgēt.

Vide Animaduerſ. fol. 60.

V I T A
SANCTI SILVESTRI
T R A I N E N S I S

Anno Chr. 1164. 2. Ianuar.

E M.SS. Græcis Monaſterij Trainenſis.

SANCTVS Pater 2 Silueſter in opido Trainæ 3 natus, claruit temporibus Guillelmi Siciliæ Regis religioſiſſimi, ac pijſsimi. hic à tenera ætate ſacroſanctū monachi habitum induit in Trainenſi monaſterio Sancti Michaelis. ſed ſimul cum ætate tantos in virtute progreſſus faciebat, vt patribus, quibuſcum verſabatur, forma, exemplarque eſſet virtutum omnium, nec deſiderabatur in eo cæleſtis vis ad miracula patranda. hinc Sancti ſpiritus gratia præditus cæcis viſum, claudis greſſum reſtitue-

Miraculis clarus.

ſtimebat. atque id occaſio fuit, cur plerique monachi innocentem virum abalienato animo odiſſent; quod ille exemplo Ieſu Chriſti, Domini noſtri, æquo animo ferebat. verum ex ijs miraculis, quæ Chriſti virtute Silueſter edidit, nonnulla hic recenſere operæ pretium eſt.

Cum olim viſendi Diuæ Agathæ Sepulchrum magno deſiderio teneretur, facta
4 à ſeniore 4 eundi facultate, iter præter
5 naturæ leges, vnius 5 horæ ſpatio confecit: quæ res monaſterij præfectum, ceteroſque monachos vehementer obſtupefecit. huic porrò aliud inſigne miraculum addamus. Piſtor panem cocturus, furni pauimentum verrere meditabatur, nec tamen penniculum ei erat quo id præſtaret. tum Silueſter e veſtigio in clibanum ingreſſus, extrema veſtis ora illud facili negotio perpurgauit. quod cum vidiſſet piſtor ingenti tremore, ac metu perculſus, ſtatim conuocat monaſterij Præfectum cum vniuerſis monachis, iiſque rem narrat. hinc ſenior, ac monachi prodigium admirati, Deum mirabilia per famulum ſuum facientem, glorioſum prædicauere, hominemque magno in honore cœperunt habere. ſed is cum ab huiuſmodi honoribus vehementer abhorreret, benedictione à ſeniore impertita,

A Rom. Pōtifice Sacerdos inauguratur.

Romam proficiſcitur. quo in itinere multa ille miracula per Chriſti virtutem patrauit. ibi à Papa benedictione accepta, ſacris initiatus eſt. ſed tamen à ſacro faciendo cenſuit abſtinendum. nec interim, qui infirmitate valetudinis laborabant, eos deſtitit curare.

Panormum deuenit.

Verum cum ſuum in domicilium reuerti conſtituiſſet, Panormum nauigauit. ea in vrbe cum intelligeret Regis filium graui morbo tentari, in Regiam it, rogatque, fieret ſibi copia ægrum inuiſendi. idque facile vt impetrauit, nonnulli ex medicis, vt ſancto viro illuderent, ſcrofæ vrinam ei videndam exhibent. at is non modo probe nouit, quid illuc eſſet rei, ſed etiam quid vtero ſcrofa geſtaret. nam ad Regem conuerſus; hæc, inquit, denos gerit fœtus. tum Rex exenterari ſcrofam iubet; repertumque eſt, ſicuti Sanctus vir prædixerat, magna cum Regis, ceterorumque admiratione. deinde enixe à Re-

Precāte Rege, filiū ſanat.

ge rogatus, filium, Deo bene iuuante, priſtinæ valetudini reſtituit, Rege, omnibuſque alijs Deo gratias perſoluentibus. & Rex ad Silueſtrum, pete, inquit, aliquid à me, Pater Sanctiſſime. at is cados aliquot de Thynnorum ſale conditorum fruſtris petijt, ad monachorum victum; quod ille libenter præſtitit, quinquaginta cados quot annis, aliaque multa, monaſterio attribuens. ceterum ad cœnobium reuerſus Silueſter, cum reliquum,

Sancte moritur.

quod breue fuit, vitæ tempus precationibus, ac ieiunijs traduxiſſet, obdormiuit 6 in Domino, Anno 6672. 6

Ex alio M. SS.

Sed ad mortem ſe ille aſceticis exercitationibus piiſſime comparauerat. reuerſus enim in monaſterium, in quo nuper Abbas deceſſerat, cum monachi, de ſucceſſore deligendo contendentes, Silueſtrum in Abbatem eligere conſtituiſſent, recuſans munus, ne Abbas fieret è monaſterio diſceſſit, ſeque in ſiluam, non longe à ciuitate diſtantem, contulit; quo in loco eremiticam vitam aliquamdiu duxit orationibus, & ieiunijs deditus; humi cubabat, diuerſiſque aſperitatis generibus corpus ſuum affligebat; quibus in pijs exercitationibus in dies proficiebat vſque ad vltimum vitæ terminum; in quo IV. Nonas Ianuarij feliciter animam Creatori ſuo

Moritur clarus miraculis.

Deo reddidit. cuius corpus in eodem ſiluæ loco ſepultum fuit, multis miraculis clarum. atque inibi celebris eccleſia, ſub S. Silueſtri nomine, ædificata eſt, ad quam in eius feſto, bis in anno (7) celebrari ſolito, magna vtriuſque ſexus finitimarum 7

Alios á malo genio, alios á varijs morbis liberat.

terrarum, & locorum multitudo confluit, multique à ſpiritibus immundis vexati curantur, & alij infirmitatibus detenti, S. Silueſtri interceſſione, incolumes ad ſua, ędes reuertuntur. anno verò CIↃIↃLXXV. tota fere Sicilia peſtilētia affligebatur, adeo vt ingens hominum numerus quotidie moreretur, præſertim in ipſa ciuitate Traina, quæ trium menſium ſpatio peſtilenti morbo laborauit, quo fere mille ducenti obiere, & in dies multi decederent, vſq. ad IV. Nonas Ianuarij, quibus S. Silueſtri natalem diem ciues celebrant, ac venerantur. ergo cum peſtis maxime exardeſceret, ciues fu-

Peſtilentiā à Patria abigit.

ſis lacrymis, magno cum affectu, ipſius Sancti Imaginem per ciuitatem deduxerunt, vt malum illud ab eis auerteretur; ſtatimque peſtis, interceſſione S. Silueſtri, penitus extincta fuit. Iulius III. etiam Pontifex Maximus ſanctitatis, & miraculorum fama motus, anno primo ſui Pontificatus, multas indulgentias omnibus Chriſti fidelibus eccleſiam S. Silueſtri pie inuiſentibus conceſſit, feſtumque celebrari, & ab omnibus coli voluit, vt ex eius diplomate planiſſimum eſt, ad Dei gloriam, qui viuit, & regnat in ſecula.

Vide Animaduerſ. fol. 59.

HYMNVS
IN DIVVM SILVESTRVM
E SACRIS CODICIBVS
Monaſterij Troinenſis.

MOTVS à diuinis pendens inſpirationibus, animamque puris actionibus exercens, purum domicilium, & ſacratiſſimum Spiritus Sãcti templum nũcupatus es; ac propter abſtinentiam diuinum receptaculum cæleſtium doctrinarum, ac ſplendorum euaſiſti. Propterea te tanquam cælicolam beatificamus, Silueſter, Troinæ decus, & virtutum vas celeberrimum, & monachorum tibi diem feſtum celebrantium ornamentum.

Mundum Pater abnegans, & quæ ſunt in mundo, virili animo, optimus ſpiritualium certaminum miles, in prælijs verſatus, & cõtinuis vexatus tentationibus, humanarum paſſionum exercitum ſuperaſti; propterea te magnum, coronatumq; Athletam Saluator appellauit, diuinarumq; virtutum certator Silueſter, & Lucidum ſidus, quod in cælis ſplendet.

Cum vitam mortalem odio haberes, piiſſime Pater, ad deum recurrens, carnis deſideria perdomaſti, & vitam veluti ſpiritualis, ſeu mortalis Angelus immaculatã, & omni paſſione carentem duxiſti, & mẽte illuſtratus, miracula multa operatus es, & magna prodigia, quibus actionibus te beatificamus Silueſter, tuam celebrantes ſanctam commemorationem.

Angelicam vitam in terris tibi imitandam proponens, Beate Silueſter, ſcuto æquanimitatis animã tuam induiſti, quamobrem corporis paſſionum victor euaſiſti, intrinſecus enim vehementer ardentẽ furnum inuadens, accenſos carbones veſtium extremitatibus incolumis attigiſti, & Regis filium iam moribundum à morbo liberaſti, orá pro nobis, vt à cunctis liberemur paſſionibus, qui tuam ſanctam celebramus commemorationem.

Salue Monachorum ſplendor, eccleſiæ manifeſta pulchritudo, lampas tenebras vitæ diſpergens, radio Spiritus ſancti perlucens, clariſſimum ſidus, & fax omnia ijs, qui in periculo fluctuantur, illuſtrans, ſalutarem eis oſtendens ſplendorem; Beate Silueſter intercede pro nobis a deo, vt te collaudãtes remiſſionem peccatorum noſtrorum, & vitam æternam conſequamur.

Regis filium, ſapientiſſime Pater, ſanare dignatus es, non vana humanæ artis ſapiẽtia; ſed diuina potius, & omnipotenti gratia; quamobrem medicorum figmenta deſpiciens prudentiſſime eorum inſipientiam reprehendis, & miraculo debitum expleſ, præclariſſime Pater, fideliſſimus medicus eius, qui ſanctis ſuis dixit, ſuper ſcorpionẽ, & ſerpentem ambulabitis, & infirmitates omnes eijcietis, me collaudantes.

Gratis remedia præbens tamquam verus Chriſti diſcipulus, & regia recuſans præmia, hæc tantum dixiſti, non argentum, nõ pretioſum aurum deſidero, ſed qui mecum vitam ducunt, aridum recipiant ieiunantes obſonium; quamobrem maxima viſus es admiratione dignus, Per viſcera Domini Ieſu Chriſti ora pro nobis Deum, vt tuam exaudiens petitionem magnum ſalutare conſequamur.

Cum animum, ò Glorioſe Pater, nactus es ducem, atque diuino numine afflatus, incontinentes paſſiones reieciſti, non enim aerem in vanum percutiebas, neque Saluatori militabas huiuſce vitæ negotijs implicatus; ſed cum legitime certaueris, iure optimo coronatus es.

Poſtquam, ò ſapiens, multiplices paſſiones mundi fugiſti, diuinas deſideraſti, & inſeneſcentis vitæ feruefactus es amore, in cuius deinde participatione cum ſis, Diue Pater Silueſter, qui trilucentem Trinitatis ſplendorem aſpicis, ora pro ſalute horum, qui hymnis te celebrant.

Multiplices mundi paſſiones fugiens, prudentiſſime Pater, diuina deſideraſti, & æternam vitam deſiderio concupiſti. huius igitur particeps, Sãcte Pater, qui triſolarem reſpicis Trinitatem, ora pro nobis te collaudantibus, vt ſalutem conſequamur.

Te Troinæ Præſulem, Silueſter, inexpugnabilem ſpirituum expulſorẽ, & infirmorum medicum, qui nos ab omnibus malis liberaſti, tuam ſanctam & miraculoſam veneramur Reliquiam.

Demulſit animam tuam diuinus amor, & mentem tuam traijciens ornamentis adaptauit cæleſtibus. ad Matutinũ Canon.

Ijs quæ tibi reſiſtebant, Pater, ſummo adhibito ſtudio victis, tuaq; anima virtutibus exornata, vna cum Angelis exultans Beate.

Arcano lumine, Pater Silueſter, ſupra modum deſiderato, eoque adepto, omnem peccati nebulam diſperſiſti.

Peperiſti Deipara ante ſæcula generatum Verbum. quod per te ſemper Virgo, in carne liberator apparuit.

Archangeli, Silueſter, templum frequẽtans, Angelicam in terra tranſegiſti vitam, vt ſimilis Angelo.

Sor-

Sordidam carnis, Sancte Pater, anfugiẽs voluptatem bonorum, quæ omnem intellectum ſuperant, accepiſti mercedem.

Deo adhærens, animamq; purificãs omne malitiæ lutum fæculentum euitaſti.

Te nũc Beatificamus generationes omnes, Virgo, per quam mors interijt, & vita omnibus apparuit.

Stella magna hodie in Troinæ ſplendeſcit Silueſter, miraculaq; edit appropinquãtibus arcæ ſuæ, clamantibuſq; valeas, Pater ter beate.

Non ſacrificium per ſanguinem, iudaicas ſequens leges, ſed ſuas paſsiones mortificatas Silueſter obtulit.

Euangelij dictis obſequens, Silueſter ſãcte, cruce tua ſublata, gaudens dominum tuum ſequutus es.

Mentem alis angelicam imitans, longum iter tranſegiſti, ac ſi volares, Beate.

Placatum redde ſeruis tuis, precibus tuis maternis, caſtiſſima filium tuum iratum; tu enim ſola ſpes es te laudantium.

Expellis, Silueſter, morbos tuis interceſſionibus, & commune malum totam patriam depaſcens.

Magnum imitatus es Baſilium, vir diuine, cuius vaticinationibus oraculis dei ſeruus redditus es.

Nutris vſq; adhuc Monachos tuos, Beatiſſime, & terreſtre, & cæleſte præbens alimentum.

Immixta miſcuiſti Dei genitrix, ſanctiſſima Deum humanitate, & deificaſti hominem.

Tunica ſanctiſſime pura te Chriſtus donauit, hanc autem tu, Beate, portas in ſacro thalamo exornatam.

Talentum ſacrum, Beate, multiplicaſti, & nunc audis, euge ſerue bone, & fideliſſime.

Patriam tuam, generoſe, ſciẽs eſſe illam cæleſtem manſionem conculcato mundo, ſolitudinem deſideraſti.

Matrem & Virginem puram te Maria Dei ſponſa, hymnis prædicamus liberati per te à tormentis.

Cõdachiũ.

In terra veluti Angelus vitam duxiſti, Beatiſſime, Deoque carnem tuam, vt victimam obtuliſti; dediſti omnia Deo, Silueſter Pater, dæmones fugaſti diuina virtute, quapropter ea præmium accepiſti Creatoris tui manu.

Celebris, & decorus in Monaſtica philoſophia, Pater, deo placuiſti, carnem quidem teneris educationibus, ieiunijs, & humi cubationibus in ſeruitutem redigens, intellectuali verò animæ oculo conuerſans cum Deo, vnde & huius ſæculi mundi principem fortiter expugnaſti, & coronam accepiſti ab agonotheta Chriſto, recte tibi dicentem, ſerue bone, & fidelis, ingredere in gaudium domini tui, quocirca & nos beatificantes te cantamus, valeas Pater Silueſter præclariſſime. Omni deſiderio, irrationabilibuſque concupiſcentijs, Beate Silueſter, ob amorem Chriſti tui mortificatis, nunc iubilans clamas,

Benedictus es deus patrum noſtrorum.

Odio habens, diuine Pater, præſulis munus, fugiſti quærentes te, humilitatis altitudinem quærens, & clamare doctus, Benedictus es &c.

Gratiam Sancti ſpiritus habens, Beatiſſime Silueſter, capita conteris ſerpentum, & ſcorpionum, clamaſq; laudatus, Benedictus es &c.

Scalam Iacob in te modum pontis Virgo agnoſcimus, per quã noſmetipſos mutuo complexi ſumus, & clamare didicimus, Benedictus es &c.

Illum qui te ante certamina athletica corroborauit, B. Silueſter, laudamus & ſuperexaltamus in ſecula.

In tuis certaminibus inuiſibilium Draconum conculcãs capita magnus miles Chriſti Agonotheta apparuiſti.

Lucernam diuinam Monachi te videntes, noctis caliginem vincimus, Silueſter. concorditer Chriſtum glorificantes.

Cælis latiorem, quam laudat exercitus Angelorum, laudamus, atque benedicimus in ſecula &c.

Commemoratio tua, Diuine, gaudio implet eos, qui illam cum affectu celebrãt, quam nos pro dignitate laudantes protectione tua tuere.

Speculo terreno iam ſoluto, Silueſter, Pater, lumen increatũ clare intueris, vnaq; cum Angelis tripudians aſſiſtis Deo.

Monachorum cateruas protege Beate, feruentibus tuis ad Deum precibus, & ora Pater pro illo, qui te laudat, vel laudauit.

Omnis rationabilis creatura te Reginam omnium, veriſſimamque Dei genitricem poſt deum multis honorat cantionibus.

Exapoſtilatio.

Magnum Protectorem, & ciuitatis tutorem Silueſtrum miraculis exundantem, lucernamque Siciliæ honorantes beatificamus Monachorum multitudo, Sacerdotũq; cætus; Deum etenim deprecatur inceſſabilibus interceſsionibus.

Ad Laudes.

Terreſtribus deſpectis, Beate Silueſter, Chriſto te ſubdidiſti vocanti, ieiunijs atq; vigilijs purificans animam, eamq; clarum ſpiritus receptaculum faciens, idcirco nunc vna cum Angelorum gaudes choris.

Vrna tuarum Reliquiarum, Pater, effundit medicamenta illis, qui cum affectu te inuocant; vnde & commemorationem tuam vniuerſali gaudio, & claris cantibus celebrat Troina, quam tuis precibus, Pater Silueſter protege.

Excelſæ contemplationi totus deditus proieciſti vanas mundi cogitationes; ad Chriſti verò amorem ſemper habens animum promptum, & quaſi alatus ad ſupernam illam viuendi rationem, triplici ſplendore frueris.

Homo dei, fideliſque famule, virtutum exercitator, miraculorum inundatio, vas ſacrum, ornamentum vndequaque honeſtum Eccleſiæ, Sanctorum cohæres, ne deſinas, Pater Silueſter orare pro nobis ad Dõminum.

VITA
SANCTI NICOLAI ADERNIONENSIS EREMITAE.

AnnoChr. 1167. 17. Aug.

Ex Anonymo Monacho Synchrono.

1 QVA 1 tempeſtate regnabat illuſtris Comes Rogerius, qui Siciliam armis vindicauerat è Sarracenorũ dominatu, B. Nicolaus 2 in Adernione, ex familia Politorum natus eſt, parentes haud infimos, ſed inter eius opidi primos habuit; quibus cũ non eſſet, cui bona, & fortunas relinquerẽt, D.N. Ieſum Chriſtum, eiuſque Sanctiſſimam Matrem, multis cum precibus, ieiunijs, & eleemoſynis exorantes, Nicolaum, vnicam prolem, ſuſcepere. puer cum bona indole proficeret, magiſtris traditus eſt, à quibus literis inſtrueretur. iam vero parentes vitæ exitum pertimeſcentes, de vxore à filio ducenda decernunt; cui cum alligatum Nicolaum vellent, ac pene etiam cogerent, is autem omnino abnueret, neque effugere eorum vim alia via poſſet, clam omnibus, arripere fugam ſtatuit. ſed enim interdiu, noctuq; animo verſabat ſuo, quod in Euangelio ſcriptum eſt; ſi quis vult venire poſt me, & non odit patrem ſuum, & matrem ſuam, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, nõ poteſt meus eſſe diſcipulus.

2 *(Nicolaus Adernionenſis.)*

(A parẽtibus ad nuptias cõpellitur.)

Nocte igitur, quam Dei prouidentia deſtinarat, cum omnes cubitum iſſent, ſomnuſque arcte complexus eſſet, dum Nicolaus domum, patriam, parentes, & vniuerſa, quæ à parentibus habiturum ſe ſperaret, Dei amore nihili pendens, relinquere deliberat, & fugam cogitat, vox ad eum de cælo hæc venit; Nicolae, ſurge, & ſequere me. ſtatim ille exſurgit, & ſecutus eſt ſibi dicentem; veni mecum, & oſtendam tibi ſalutarem pœnitentiæ locum, in quo, ſi volueris, ſeruare animam tuam poteris. itaq; ad mediam Ætnæ montis regionem deductus, antrum vepribus obſeptum nactus, in eum ſe abdit; vbi ieiunijs & orationibus, ac præcipue meditationi paſſionis Ieſu Chriſti aſſidue vacans, corpuſque verberibus, alijſque macerationibus caſtigans, annos ferme tres permanſit. Quoniam vero is locus profectibus eius minime aptus videbatur, patriæque vicinus erat, ac filium parentes perquirebant, cum ab eo diuina prouidentia remouere Nicolaum vellet, nuntium ſuum ad eum delegat, his cum mandatis, Nicolae, noli hic amplius commorari, nam tui te quærunt, quod ſi inueniant, in patriam abducent; itaque, quod cœpiſti, perdes. ſed perge in locum, quem tibi oſtendero, verſus 3 Arcariam, ſub montem 4 Calamnam; vbi, donec vitam finieris, commoraberis. 3 4

(In deſerta loca Aetnæ ccedit.)

Aurora appetente, Nicolaus ex Ætna profectus ad locum, quem reuelauerat Angelus, iter ſuum aggreditur, cum vero in mediam ſiluam perueniſſet, Dœmon habitu mercatoris ei fit obuiam, itaque locutus; quo, miſer, adeo ſolus pergis? ille reſpondit in montem Calamnam, iuxta Arcariam, quo miſſus ſum. excepit hoſtis hominum: veni mecum, nam melius tibi eueniet. oſtendam tibi ciuitates meas, & loca; eaque, ſi dictis meis obtemperaueris, tibi dabo. in quibus potioribus refertus voluptatibus, viues multo iucundius, quam in monte Calamna. quibus auditis, B. Nicolaus ſecum animo reputans, dicebat; quis eſt hic, qui ab itinere meo me retrahit, mihique diuitias pollicetur ſuas, & panem ſuum, quem comedam, veſteſq; ſuas, & voluptates, quibus in hoc ſeculo fruar, & tantam erga me caritatem præfert? ſtatimque Paſſionem Chriſti in animum reuocans, intendenſque oculos in cælum; ò Domine Ieſu Chriſte, dixit, per tua quinque vulnera, & per Paſſionem tuã, concede, vt huiuſce tentationis laqueos euadam. Qua oratione finita, ab ea vexatione liber fuit, & Dæmon ex eius oculis euanuit.

(In Arcariẽſe territoriũ contendit, dęmone fruſtra obſiſtẽte.)

Igitur cœptum iter perſecutus, ad locũ, cui hodie aqua Sancta nomen, deuenit, illic de via feſſus, & ſolitis corporis ſui caſtigationibus conflictatus, laborare ſiti cœpit, quamobrem humi ſtratus, ſubleuatiſque oculis in cælum, hac prece Deum orauit; Domine, qui fontes olim vberrimos de petra eduxiſti, mihi obſecro concede, vt inuenire aquam hic poſſim, qua refrigerẽ corpus meum. Quo dicto, vocem è cælo audiuit: exſurge, Nicolae, & ſaxum quod vides, baculo tuo percute, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; illud, quod petis, tibi præſtabit vt audiuit, ita exſecutus eſt, ſtatimque aqua è ſaxo promanauit.

(Eius precibus fons ſcaturijt miraculis clarus.)

nauit; quã varijs exinde vexati morbis, aut doloribus epotantes, ſani effeƈti ſunt. Ceterum Nicolaus vbi ad demonſtratum ſibi montem peruenit, in maxima cibi abſtinentia, aſſiduiſque ad Deum precationibus, & vbere lacrymarum profuſione, vitam trãſegit. Exſtat in montis cacumine ſaxum, ſub quo orationes ſuas ad Deum fundebat. frequens erat in meditatione vulnerum Ieſu Chriſti, in quorum dulciſſima recordatione, plerumque ſepties per diem, amare col lacrymabatur. Sed viƈtum illi radices herbarum præbebant; interdum panis Angelicus, cibum ſemel in die, quamdiu vixit, capere ſolitus. permanſit in eo monte annos XXX. & amplius, præter paucos Religioſos viros, cognitus omnino nemini. ad vitæ finem cum propinquaret, feminis duabus occurrit, quæ cum pyra portarent, Ieſu Chriſti nomine, ab ijs petijt illorum fruƈtuum particulam. altera earum negante, liberalẽ alteram expertus, gratijs Deo aƈtis, ei bene eſt precatus. hæ mulieres à morte B. Nicolai atque eius manifeſtatione teſtatæ ſunt; ei, quæ benefica fuerat, multos ad dies poma ſuperaſse, auaræ vero omnia putruiſse, vt ne vſui quidem eſsent idonea.

Miro modo ſacrum Nicolai cadauer repertum.

Iam 7. Kal. Septembris agricola quidam Leo inſigni vir probitate, cum quæſitum palabundos boues intra ſiluam, ac ſolitudinem raperetur, eo deuenit, vbi B. Nicolaus animam exhalarat, vitaque ſunƈtus, flexis genibus, baculoque manibus innixus, cælũ ſuſpiciebat. quo viſo expauit homo, continuoque inclamauit. quis vero es tu? quis nam tu es? ſed cum nullum ei reſponſum redderetur, ad cadauer accedens, dextera manu tetigit, ſtatimque exaruit brachium. quo prodigio monitus, ſecum ipſe meditabatur, aliquem hominem ſanƈtum certo illum eſſe. igitur propere ad Arcariam recurrit. viſa Archipresbytero, ac magiſtratibus vulgat, ſtupore omnium: præſertim quod ea tempeſtate, æreæ templorum campanę, nulla vi humana pulſæ, ſonitum edidiſſent. ergo Clerus, magiſtratuſque, ac populus, agricola duce, nudis pedibus ad Nicolaum procedunt. quo ſimul atque peruentum eſt, cũ præmoſtrare corpus exſtinƈtum duƈtor vellet, & areſaƈtum brachium extenderet, integrum repente ſenſit. Honori vero D. Nicolai datum, vt quo loco corpus inuentum eſt, Eccleſia eius nomini dedicaretur.

Corpus, inter deportãdum perſtat immotum.

Iam vero cum corpus in Arcariam deportaretur, de via per D. Hippolyti erat tranſeundum, ſed cum præterirent, ita graue, atque oneroſum ſenſere, vt ne moueri quidem veſtigio poſſet, conſilium inter ſe ineunt, quam potius ad ædem Sanƈtus deduci vellet. cum multas eius opidi nuncupaſſent, tentaſſentque, ſi forte eo progrederetur, fruſtra tentarunt. itaque magna inter vulgus admiratio, magnum in proceribus ſententiæ diſcrimen; quod ab infante inter brachia matris ei prodigio adſtantis, pendente, diremptum eſt; qui inclamauit, deferrent ad D. Virginis Mariæ, cui à Rogato nomen: eò ſecuturum ſponte Nicolaum, ad hanc ædem Monaſterium ſitum erat, ab inſtituti Baſiliani ſeƈtatoribus excultum, admodum Religioſis, pijſque viris. horum, vt fides eſt, vnum ſibi viuens Nicolaus delegerat in confeſſarium, qui ſcripto etiam nonnulla de eius vita adnotauerat. hoc veluti oraculò ſuſcepto, ſublatum ſtatim ſine vllo impedimento corpus eò detulerunt. vbi 336 annos, (5) corruptionis omnino expers, viuidum, atque integrum durauit, nec ſine miraculis in veneratione fuit.

5 In S Mariæ per annos 336. corpꝰ incorruptũ manet.

Sed cum anno ſalutis 1503. die Maij X. maxima pluuiarum penuria laboraret ea omnis vicinitas, ſupplices populi, de nomine cælites inuocando, ad illud templum mira Religione perrexerunt. ſtatimque, vt eduƈtum B. Nicolai corpus, vt mos iam pridem cum fruƈtu cœperat, ſublime in altari ſtatuerunt, ingens pluuia, admirabili Dei beneficio, ac D. Nicolai, conſecuta eſt. quo tempore, cum plurimi poſt pias preces, ſacras Reliquias reuerenter, ſtudioſeque exoſcularentur, accidit vt permixta turbę famoſa mulier, id etiam auderet. enimvero ad eius acceſſum, retraxit ſe ſanƈtum illud corpus, nec tangi ſe ſiuit, magno omnium ſtupore. faƈto autem ſacroſanƈtæ ſacrificio Miſſæ, cum poſt circumduƈtas referrent in templum Reliquias, in ipſo ædis aditu, quoniam ſubire vlterius, inuſitato preſſi pondere nequibãt, qui pegmati humeros ſuppoſuerũt, coaƈti ſunt ſubſiſtere, & miſericordiam, ac pietatem ab immortali Deo inuocare.

S. Eremitæ cadauer à meretricis oſculo ſe trahit.

Prodigium hoc exceptum eſt lætis euentis. nam in promiſcuo illo vulgo, Ioannes Hoſpitalis, qui hernia iamdudum vexabatur, adeo portentoſa, vt nonniſi mantica ſuſtentaretur, repente ſe eo morbo releuatum ſenſit, & ipſe quidem paſſim miſericordiam clamitare tantam, & ſanitatẽ ſuam diuulgare vulgo autem concurſus ad eum, videndi ſtudio, fieri. inter hæc hernioſus alter de multitudine, ſublatis vocibus iterat, ſum ſanus, & ecce tibi tertius eodem morbi genere laborans, & ego, inquit, ſum ſanus, ſum ego quoque. quamobrem in tanto populi ſtupore, ac ſenſu peropportune viſũ eſt cuidam de Franciſcana familia religioſo, ac bono viro, concionatori non indoƈto de ſublimi loco verba facere. quorum exitus is fuit; vt Arcarienſes ciues ſollemni fide reciperent, impenſuros ſe, quidquid impendendũ pecuniæ foret, quoad facultas à ſummo Põtifice fieret, eius ſanƈti viri Reliquias venerandi.

De D. Nic. Rel. q. venerandis diploma.

Deleƈti ergo ad hanc rem viri prudẽtes duo, Antonius Tundus Presbyter, & Ioãnes Cottonus. ij publicis ſumptibus Romam adeunt, & per libellos ſupplices rem traƈtãt. ſed delato in diem negotio, ac infeƈto, pecunia conſumpta, reditum meditabantur. forte in hoſpitium diuerterant: eo in loco triſtes, atque cogitabundos aggreditur paupere, atque inculto habitu neſcio quis: cuiates eſſent, quo fine Romam veniſſent, quę que tanti cauſſa mœroris? cui cum perbenigne reſpondiſſent, conſolatus eos eſt, ne, inquit, triſtemini, fratres: ite ſecuri. heri .n.

in

In Oſtijs Tiberinis, veſtra eſt res peracta, & facultatis diploma apud talem (addebat nomen) inuenietis. quibus edictis, egreſſus ex hoſpitio pauper, deſijt apparere. Illi Oſtia Tiberina adeuntes, quæ à peregrino
6 acceperant, vera fuiſſe ſenſerunt. Datum 6 vero eſt diploma Pontificium de venerandis B. Nicolai Reliquijs, anno à partu Virginis 1507. die 7. Iunij, Iulio II. Pontifice Maximo.

Inter hæc B. Nicolai fama, miraculorum numero illuſtris, late per ea loca diuulgabatur, & plurimi pro aſſiduitate ſupplicaturi, ad eum concurrebant, nec fruſtra. valentes enim atque integri ſuam ad domum, multa cum gratiarum actione, reuertebantur. id vero Adernionenſes, eiuſdem opidi cum B. Nicolao ciues, vehementer incendit, vt tam diuitem apud ſe theſaurum potius domi haberent, quam alibi alij. ſed conantes ſæpenumero clanculum aſportare, detexit tintinnabulum ex æde D. Mariæ, ſua ſponte ſonitum ingeminãs. quo ſigno, exciti etiam Arcarienſes, agmine facto, quod in eorum iure erat, defenſuri concurrebant.

Aedis tintinnabulũ ſponte ſonitum edés fures detegit.

Quoniam autem locus ipſe, qui longe ab opido, atque in Siluis erat, videbatur occaſionem ijs incurſionibus præbere; decretum Arcarienſibus eſt, transferri eas Reliquias intra opidum oportere, tutoque collocari. mandatur id negotium octo de primoribus opidi, Petro Roſatæ presbytero, Ioanni Gemburdo, Ioanni Sciarræ, Florino Marino, alteri Ioanni item Sciarræ, tribuſq; alijs, quorum nomina intercidere. hi intempeſta nocte, ac denſis occupata tenebris, ſuſceptum cum reuerentia B. Nicolai 7 corpus, in-
7 tra opidum, comitante eos diuina luce, in S. Pantaleonis repoſuerunt, nemine prorſus id, cum fieret, odorante. erat ibi Brontenſis quidam, qui annum quartumdecimum à Dæmone obſidebatur. imo vero octo ab hinc annos, emortuum iam corpus, atque anima deſtitutum, ipſe (quod ab eo dicebatur) ſuſtentabat. ergo quicumq; ille erat ad B. Nicolaum ductus, à malo ſpiritu ſolutus eſt. effugatoque Dæmone, conſedit cadauer putridum.

Dęmonum abigit, cadauer ſuſtentantem.

Hæc, aliaque plura operatus eſt merito ſuo B. Nicolaus, hodieque operatur. quod vt nemini non eſt palam, ita vniuerſos incitare, ad gratias Deo agendas, debet. ſed illud omnino non eſt prætereundum. Mulier in villam alijs cum mulieribus pertexerat, filium paruulum, cui Matthæo nomen fuit, cubantem in lecto relinquens. hunc deinde mortuum offenderat. conſternata mœrore, ac luctu mater B. Nicolai implorat auxilium: ab eo vitam demortuo filio quærit. quæſiuit, & inuenit. nam ab oratione matris, tamquam euigilaſſet è ſomno, filius loqui cœpit, grateſq; Deo, & Nicolao agere, is deinde ad ſenectutem peruixit.

Puerum mortuũ ad vitam reuocat.

Militelli Baroniſſa tot, tantorumque celebritate miraculorum, accenſa in Beatum hunc virum, ad eius adorandas Reliquias ſeſe contulit, quæ adhuc in prędicto cœnobio ſeruarentur. ergo cum id maximo comitatu perfeciſſet, puerulo etiam ſecum deducto filio, cupida ſecum de tanto theſauro, particulam domum referre, fruſtulum ex brachio cum accepiſſet, aere ſudo, ac terſiſſimo reuertebatur. ecce autem aer repentino contriſtatus, imbri maximo, & grandine omnia verberabat. ipſe filius ictu grãdinis obcœcatur. itaque hoc prodigium reſtitutione expiandum, omnes cenſuerunt, qui matrem comitabantur. quod ante quã præſtarent, ea brachij particula placuit extinctum pueruli oculum contingi, ſi forte repararetur. euentus felix fuit, & mirabilis. eius facti memoriam ſeruat hodie mons, vbi hæc euenere: collis Orbulus ex orbitate pueri dictus. hæc ad gloriam Dei Omnipotentis, Beatæ Virginis Mariæ, & B. Nicolai ſcripta ſunt.

Puero reſtitutis à matre reliquijs lumen reſtitutum.

Vide Animaduerſ. fol. 61.

COSMANI THEOLOGI IN DIVVM NICOLAVM EREMITAM HYMNVS.

Baculo, & benedictione lupos omnes ex ouili depulit, perinde atque pater, & populorum aduocatus, curam eorũ habet, qui pie illum colunt: noſque à quouis periculo, ac morbo liberat.

Peccata, vt colubros, à puero fugiebat. Dæmoneſque abigebat, atque vt ſtrenuus propugnator in fugam vertebat: murus etiã fortiſſimus erat aduerſum inimicos: intercede pro animabus noſtris.

Vitam oppido quam aſperam exegit, eximiamque animi ſubmiſſionem, ac pietatem

tatem prætulit. ex en magna ſunt noſtra in eum ſtudia; non enim clientes ſuos deſerit in eorum neceſſitatibus.

A teneris annis, Religioſorum virorum inſtitutum conſectatus eſt, multoſque à flagitijs ereptos, ad meliorem frugem correxit.

Cum Deum precaretur, hæc erat eius oratio; o Pater, o fili, o Sancte Spiritus, in precationem meam intende, qui verſor in hac ſolitudine. in te dumtaxat ſpes meas collocatas habeo: cum è vita diſceſſero, obſecro, animam meam recipias.

Quemadmodum paſtor ad nos veniſti, & veluti collucens Sol, cæcos illuminaſti, atq; ad verum iter nos direxiſti.

Vt pie, ſubmiſſeque vixit, ita & mortem obijt: atque à probo viro Leone repertus eſt, Eremitæ habitu indutus, & quemadmodum lux orbi terrarum apparuit.

Splendor huic opido exortus es, qui nũquam occidit, interceſſor vero es apud Deũ & propitius clientibus tuis, terra, marique: exinde te laudamus, tibique gratias referimus.

Beatus Nicolaus, ſigno Crucis cum baculo facto, oues ſanauit, lupoſque expulit, & vicinos populos à morbis eſt tutatus.

Ego Coſmanus Theologus ingens eius pœnitentiæ ſtudium pernoui, qua dum viueret, ſe macerauit, ac per pœnitentiam inſtar lucernæ ardentis ante Deum, ad quẽ profectus es, fuiſti. nunc vero ſplendoribus gloriæ frueris.

Flagranter Deum precatus es, vt ſuam nobis gratiam largiretur, ſuaque pœnitentia eam vim adeptus es, vt cæcis lumen, auditum ſurdis reſtitueres, omneſque morbos procurares.

Specum, in qua habuiſti, ſerpentes, & aſpides inſidebant, quos iuſſu tuo, vitæque aſperitate quam longe fugaſti.

Inuocato nomine tuo, tempeſtatem maris ſedaſti, nauique curſum proſperum in tutum portum dediſti.

Ab infantia plane probatum eſt, illum Deo conſecratum fuiſſe. nam ipſis adhuc in faſcijs, ſe à lacte abſtinebat, diebus Mercurij, Veneris, & Sabbati, non ſine magna admiratione, & omnium ſtupore.

Precationes tuæ gratæ Deo erant; ſincero enim corde fundebantur.

O fortis apud Deum defenſor, aduerſum Dæmones, & Chriſtianorum aduocatus, à malis omnibus nos libera.

Quemadmodum lingua eius prompta ad Deum laudandum fuit, ita munificæ ad eleemoſynas manus.

Sint benedictæ mammæ, quas ſuxiſti; & benedictus ſit venter, qui te geſtauit; nam Virgo es, & mente, & corpore.

* *Vide Animaduerſ. fol. 62.*

V I T A

AnnoChr. 1164. 2. Maij.

S. LVCAE ABBATIS

COGNOMENTO CASALII.

1 2 D. Luc Nicoſienſis, è familia Caſalia.

LVCAS, 1 cognomento Caſalius; in 2 opido Nicoſia ortus eſt. à prima ætate, literis operã dedit; inſtitutus apud venerabilem virum monaſterio S. Philippi Agyræorum præfectum; qui tunc temporis in Nicoſino ſuburbio, cui S. Michaeli nomen, morabatur. decimum annum agens ab eodem magiſtro ad monaſterium S. Philippi Agyrium perductus eſt; vbi Deo ſe mancipare percupiens, monaſticum habitum ſumpſit. adoleſcens non niſi virtutibus ſummis promeritus omnium voluntatem, Deoque, ac Monachis placens, inter Presbyteros adſcriptus eſt. in Sacerdotij mores, & animi pietas exſplenduerunt, vt ad eum proinde vniuerſi, atque ad Patrem accurrerent; quos non ſermonibus modo ſolatus, ſed ſignis opitulatus dimiſit: nec quemquam ab ſe triſtem abire paſſus eſt. ex eo factum, vt non alius adeo volentibus omnibus, maximeque procurantibus, trãſferiret ad monaſterij Præfecturã. ſed enim defuncto Abbate, monachorum ſuffragijs, ſtudijſque flagrantibus, qui ſuccederet in locum eius, Lucas delectus eſt. ipſe vnus præ ſua modeſtia reluctari, & reclamare, dignum eo honore non eſſe ſe. igitur demandatam dignitatem pertinaciter abnuente, cœtus ille monachorum rem ad Summum Pontificem detulit; cuius voluntati Lucas obtemperans, monaſterij Præfecturam vel inuitus ſuſcepit. eam dum adminiſtrat, magna cum laude, ex ſuffuſione, luminibus orbatus eſt, vt S. Abbatis virtutes maio cæcitatis à Deo probarentur.

Virtutibus, & Miraculis ſplenduit.

Monaſterij præfecturã inuitus ſuſcipit.

Die quodam redibat è Nicoſia Lucas, quo perductus fuerat, vt propinquos, & affines ſuos conſolaretur. forte in via monachos itineris comites cupido inceſſit deridendi ſenis. egreſſi opido, propter fontem conſiſtunt. verba per deridiculum cæco daut,

Senex cæcus à monachis deriſus, ſed à Deo honoratur.

dant, perſuadentque, multitudinem oppidanorum ſequi, pertractam deſiderio audiendi Abbatem concionantem; proin aſcéderet proximum tumulum, & auidos verbi vitæ populos paſceret. facile obedit pius vir: at Deus illuſum ſe præferens, eo illuſo, qui Vicarium munus gereret, vno eodemq; facinore monachorum licentiam coarguit, & ſerui ſui Lucę ſanctitatem demonſtrauit. is enim ad circumſtantem populum, vt ſibi perſuaſum fuerat, concionatus, poſteaquã finem loquendi fecit, orationem ſueta formula concludens, per omnia ſecula ſeculorum, ſaxa circum omnia reſpondere, amen, amen; voce adeo terribili exterriti monachi conciderunt; mox flexis genibus, proclamauere, Pater Sancte, precare Deũ pro nobis, in quem peccauimus, deridẽtes te. Orantibus veniam benigne reſpondit: condonet vobis, filij, Deus. mulis dein inſcenſis iter ingreſſi, vbi ad monaſterium Agyræorum monachi peruenere, vltro miraculum, quod acciderat, vulgauere, Deum ſeniſque ſanctimoniam attollentes. quin adeo ſe ad frugem correxere, vt quoties ſermonem cum Abbate inſtituerent proloqui ſolerent, Pater ſancte, ora pro nobis.

Migrauit ad Dominum Lucas in ſeuectute bona, VI. Nonas Martij, in monaſterio S.Philippi Agyræorum. vbi corpus eius ſeruatur in eadem cum S.Philippo Presbytero arca. in ſanctorum numerum à Summo Põtifice relatus eſt, efflagitante opido Agyrio. ſcripſit Beati Lucæ vitam monachus, vir nominis ſui, Bonus. ſed Nicoſienſes honeſtare patriam, ac ciuem volentes, Eccleſiã, quo loco concionem habuerat, inclamantibus ſaxis, Diuo Lucæ conſtituerunt, quæ prodigium poſteris prædicaret, ad Dei gloriam, qui regnat per ſecula. Bonus ſenex moritur.

Vide Animaduerſ. fol.63.

Anno Chr. 1220. 5. Maij.

V I T A
SANCTI ANGELI
MARTYRIS
SCRIPTORE ENOCH
PATRIARCHA HIEROSOLYMIT.

1 ENOCH Seruus Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti, diuina miſeratione Patriarcha Hieroſolymitanus, toti, ac venerabili eccleſiæ orientali, occidentali, meridionali, & ſeptentrionali, ac omnibus catholicis, & fidei orthodoxæ ſubiectis ſalutem, & pacem. Vobis vniuerſis, & ſingulis, quibus ſpiritus Dei, in virtute Domini noſtri Chriſti, myſterio, & Sacramento fidei lumen cognoſcendæ veritatis infudit, vere & fideliter ſcribere ſtatuimus vitam, & triumphum Sanctiſſimi viri Angeli, Hieroſolymitani, Chriſti Martyris glorioſiſſimi, cuius martyrium proprijs ipſi manibus contrectauimus, ad inſtructionem præſentium, & futurorum Chriſti fidelium, & in teſtimonium veritatis: Athanaſij Epiſcopi Alexandrini, & Hieronymi Presbyteri Cardinalis veſtigia imitantes, & aliorum doctrina, & ſanctitate præſtantiũ hominum, qui magna virtute & fide vitas & paſſiones Martyrum, ac Chriſti confeſſorum diuerſis temporibus conſcripſerunt, & conſcriptis eorum exemplis, atque miraculis, populo Chriſtiano multipliciter profuerunt. quamquam enim nos imbecilli, & fragiles, ac Dei ſeruorum minimi, ingenij viribus diffidimus, immenſo tamen caritatis ardore, & ſanctorum exemplis incenſi, non de linguæ terſitie, ac ſtyli candore, ſed de ſola Dei bonitate, & mentis ſinceritate confiſi, id operis ſcribendum ſuſcepimus, vt per nos veſtræ ſinceritati, & fidelium vniuerſitati, vita huiuſmodi vndecumque probatiſſima tanti Patris, quam Deus mirabilium ſuorum operibus inſigniuit, & tum glorioſi Martyris victoria imitanda proponatur, & deinceps per vos quaſi per manus poſteris etiam excolenda tradatur, & in omnium ſeculorum memoriam reducatur. nos enim nonniſi, aut quæ ipſimet vera oculis conſpeximus, aut à ſocijs noſtris alijs, fide certiſſima dignis, audiuimus, & cognouimus, veritati ſemper inhærentes, nuntiamus, ab omni etiam mendacij ſuſpicione penitus alieni, non immemores dicti Salomonis: qui mentiuntur, occidunt animam: & Pſalmographi dicentis: perdes omnes, qui loquuntur mendacium. cum & Dominus in Euangelio inſtruat, de omni verbo otioſo nos, in extremo iudicij die, ratio-

rationem eſſe reddituros. hanc igitur vitam ſanctiſſimam viri Sancti Dei, hanc eius victoriam glorioſiſſimam, merito imitandam vobis, & cunctis fidelibus intimamus. vos autem in primis, qui Eccleſiæ a Summo Deo præpoſiti per ſalutaria Chriſti paſcua commiſſum veſtræ fidei gregem ad cæleſtem patriam dirigitis, hortamur, & obſecramus in Domino; vt non modo vitam ipſam, & victoriam Sancti Martyris, ſed etiam reuelationes, quibus futuris ætatibus, moneri poteſt, & inſtrui populus Chriſtianus, à Domino Ieſu Chriſto ei factas, omnibus notiſſimas faciatis; vt ex his etiã magno fidelium profectu, glorificetur Deus in Sancto Martyre ſuo, in hac ipſa mortalium militia; qui Martyrem ſuum æternum viuere facit in patria.

D: Teſtibus. & ſancta Synodu approbante vitam Sancti Angeli.

CAP. I.

Congregatis in Sancta Hieroſolymina Synodo Sanctis Patribus; dum Angeli Hieroſolymitani, viri omnium conſenſu ſãctiſſimi, nuper in Sicilia gladio peremptj, extremus vitæ dies, profuſis lacrymis, & intimo pectoris dolore, prænunciatur, & vitæ, neciſque innocentiſſimi viri decurſus, ſcitu quidem digniſſimus, à pleriſq; patrum ſtudioſa meditatione perquiritur, Ieraſimus, homo diuinus, Archiepiſcopus Nazareth, Angeli ipſius, ſæpiſſime memorandi, ſocius, & Ioannes Archiepiſcopus Cæſarienſis, ac Petrus Epiſcopus Aſcalonenſis, quæ eſt Bethlem; multi etiam ſanctiſſimi, ac honeſtiſſimi viri, Eremitæ montis Carmeli, atque alij complures ſacratiſſimi homines, qui eiuſdem S. Angeli diuturnam ſocietatem habuerunt, & cum eo religioſiſſime conuixerunt, veritati teſtimonium perhibentes, coſtanti animo affirmãt ipſum, Angelũ toto vitæ ſpatio virum ſanctitate clariſſimum, Dei iuſſu cum reliquijs Sanctorum, & Deiparę Virginis Mariæ imagine, primum ad Italiam, mox vero ad Siciliam profectum, atque ibi tandem in a opido Agrigentinæ Dioeceſis, quod Alicata dicitur, quod veritatem prædicaret, & contra plurima, & nefanda, quę in dies magis pullulabant, hominum facinora inuectus, ne Deus offendretur iugiter, neue boni, ſi qui aderant, malorum contagia contrahere ſinerentur, acriter argueret (ſicut à Chriſto mors ei prænunciata fuerat) pro diuinæ voluntatis reuelatione, & veritatis defenſione, gladio peremptum, & martyrio coronatum, diuturni certaminis victoria ad Chriſtum, quem toto mentis ardore inhiabat, migraſſe. quorum atteſtationem ego Enoch, qui in eius obitu præſens fui, illumque diem, & eius ſocietatis memoriã nunquam delere valui, certo & ſolido veritatis argumento confirmans, ab ipſis viri ſancti natalibus, quos Nicodemus Patriarcha, vir ſanctiſſimus, predeceſſor noſter, viua voce ſæpius referebat, vſque ad martyrij gloriam, totam vitæ ſeriem (prout præſentibus ſcriptis digeram) grauiſſimo approbante Senatu, tum animi alacritate, tũ ingenti cordis mœrore recenſui. fuerunt autem inter alios, illo in conſeſſu Patres numero ſex, & triginta, videlicet Athanaſius de Claromonte, Patriarcha Alexandrinus Ioannes Archiepiſcopus Duracenſis, Andreas Archiepiſcopus Nicomedienſis, Ioannes Archiepiſcopus Cretẽſis, Lucas Archiepiſcopus Theſſalonicenſis, Paulus Archiepiſcopus Coloſſenſis, Alexander Archiepiſcopus Nicoſienſis, Petrus Archiepiſcopus Tracẽſis, Stephanus Archiepiſcopus Toronenſis, Ioſephus Archiepiſcopus Tyrenſis, Philippus Archiepiſcopus Patracenſis, Ioannes Epiſcopus Athenienſis, Iulianus Epiſcopus Beronenſis, Paulus Epiſcopus Bindẽſis, Caſſianus Epiſcopus Sindonẽſis, Mercurius Epiſcopus Biriconenſis, Syxtus Epiſcopus Penadenſis, Petrus Epiſcopus Tiberiadenſis, Elias Epiſcopus Ioppæ, & Zaffæ, Andreas Epiſcopus Aſcalonenſis, ideſt Gaææ, Pelagius Epiſcopus Neapolis, ideſt ſichen, Athanaſius Epiſcopus Montis Thabor, Georgius Epiſcopus Paiſerenſis, Paulus Epiſcopus Fameguſtẽſis, Georgius Epiſcopus Ierobolinenſis, Andreas Epiſcopus Gabulinenſis, Ioeles Epiſcopus Anteradenſis, Petrus Epiſcopus Tripolitanus, Athanaſius Epiſcopus Rages Medorum, Alexander Epiſcopus Damaſcenus, Thadæus Epiſcopus Scopienſis, Antonius Epiſcopus Stephanenſis, Alexius Epiſcopus Cirgenenſis, Georgius Epiſcopus Albanenſis, Ioannes Epiſcopus Heridenſis, Petrus Epiſcopus Dulanenſis, Iacobus Epiſcopus Alexienſis, à quibus omnibus, & ſingulis nemine vlla ex parte in aliquo diſcrepante, graui cenſurę iudicio relata primum omnia, rigoroſo cognita examine confirmantur. mox vero magnificatur diuina bonitas, & ſanctus ipſe Chriſti Martyr Angelus cœlitum adiunctus conſortio, vt pro militante Chriſtiano populo ſit apud Deum perpetuus interceſſor, communi omnium prece rogatur: & maxima demum apud ciues Hieruſalem deuotione recipitur & aſſiduis, ac magnis votis obſeruatur, & colitur, in dies, Deo operante, miraculis claret.

De parentibus S. Angeli, & apparitione glorioſæ Virginis, illis facta.

C A P. I I.

NOndum communis naturæ neceſſitas omnes, qui Ieſſeum, & Mariam Martyris Angeli parentes nouerunt, de medio ſuſtulit: ſunt enim adhuc Hieroſolymis cõplures, tametſi longæui, & annis graues, ſenſuum tamen fere omnium integritate vegeti, qui eorum vitam inculpabilem, Chriſti fidei receptionem, ac mortalis vitæ exitum adeo memoria teneant, vt perinde ac ſi illi nondum vita functi eſſent, de ſingulis hi rationem reddere, & honeſtiſſimã illorum conſuetudinem recenſere, & approbare conſueſcant. itaque Ieſſeus, & Maria (quod locupletiſſimis teſtibus comprobatum eſt) vt pote natione Hebræi, de ſtirpe, & progenie Dauid, & ſi antiquam Dei legẽ toto mentis ſtudio ſeruabant, & ieiunijs, ac vigilijs mirifice vacantes, vitam non intermiſſo Dei ſeruitio traducebant, cum primis tamẽ ſtudioſiſſime orabant, vt Deus lumen veritatis mentibus eorum infunderet: & num in lege promiſſus veniſſet iam, an venturus eſſet Meſſias, oſtenderet. poſt longas denique meditationes, & diuturnas preces, ad nonas Kal. Aprilis prope feſtum azymorum, dum ſolo proſtrati, & rigido induti cilicio, ac multis profuſi lacrymis, continua in oratione perſiſtunt; & confirmato animo donec æternus Pater diuturni gemitus, & lacrymarum miſertus, fidei catholicæ veritatem, manifeſtet, inediam pati præeligunt, & ſine cibo, & potu perſiſtere decernũt: ſub horam noctis ſextam ſancti diei Virginem ſplendiſſimam Chriſti Matrem, magno Angelorum cœtu comitatam conſpiciunt, quæ his eos dictis affari dignata eſt. progenies de domo Dauid, vnde me quoque prodiiſſe altiſſimus voluit, ponite dubitationem, & metum: mentis oculos abſtergite, & Meſſiam in lege promiſſum fruſtra poſtmodum exſpectari credite. venit ille, & ſaluum fecit populum ſuum; quem noctis, & caliginis tenebræ nõ comprehendent. hic Dei, quoad diuinitatem filius, de Spiritu Sancto conceptus, abſque virili ſemine, ex me Matre, & Virgine, aſſumptæ carnis humanitatem ſuſcepit. hoc vos ſuſcipite myſterium, hoc tenete Sacramentum, id ipſum, vt deterſa mentis acie percipiatis, Hieroſolymitanum Patriarcham, virum ſpiritu prophetico inſignem ſæpius conuenite, ipſumque ceu peruigilem animatum paſtorem, & verum catholicæ fidei Zelatorem conſulite. iamque moram tollite, templum adite, vbi diuinæ ex more celebrantur laudes: & quæ vidiſtis, ſacro Antiſtiti renunciate. quæ vero ipſe de Chriſtiana fide inſinuauerit, pectore fido ſuſcipite, & mente firma credite. in eius etenim manibus Meſſiam videbitis optatum, Ieſum Chriſtum filium Dei viui; quo mortalibus viſo oculis, ſacroſanctum baptiſma nequicquam differetis. eo enim fidei Sacramento ſuperioris Hieruſalem incolæ fieri poteritis, qui inferioris nunc ciues eſtis. id autem, Ieſſee, tibi prædictum velim, vigeſimo, poſt Pentecoſten die, Mariam vxorem tuam duos tibi filios concepturam, quorum primo Angelo, ſecundo Ioanni nomen eſto. erunt hi oliuæ binæ, florentes in Carmeli vertice; duoque candelabra lucentia, atque duæ lucernæ ardentes in Sancta Dei Eccleſia. hic enim erit Patriarcha magnus, & inſtruet Hieruſalem virga virtutis ſuæ. ille vero pro diuinæ voluntatis reuelatione, & Chriſti nomine glorioſum conſequetur triumphũ martyrij. quibus dictis Virgo venuſtiſſima, velut latitans circumfuſa nube, recedere viſa eſt. at Ieſſeus, & Maria primum animo conterriti, mox quadam fiducia freti pijs Virginem, & deuotis proſequuntur vocibus: atque vbi feliciſſima viſione deſtitui cognoſcunt, poplite flexo, & capite ad terram prouoluto, Deo, & ipſi Deiparæ Virgini gratias agentes, gaudio & exſultatione explentur.

D. Angeli parentibus Ieſſeo, & Maria gente Hebræis.

De conuerſione ſancta parentum Sãcti Angeli, eiuſque natiuitate, & miraculoſa infantili abſtinentia.

C A P. I I I.

CErtiſſima demum huius oraculi euidentia firmati, & animis aucti Sanctum Dei templum feſtini, & alacres adeunt. quod cum nullus aut Iudaico, aut idololatrico dogmati deditus ingredi poſſet, ingenti animi fiducia ſubire volentes, à ianitore, impetu quaſi tumultuario, repelluntur. tum candidati iuuenes ſpecie, & nitore venuſtiſſimi, quaſi de improuiſo apparentes, repulſorum protectionem ſuſcipiunt: & cuſtode ſecedere coacto, fores patere faciunt, quorum duo Ieſſeum, duo Mariam ſuſcipientes introducunt. hac Angelorum apparitione permoti complures, qui legibus adhuc Iudaicis tenebantur, Chriſtum animo Deum verum concipiunt, & magna fide, & ſpe ingreſſos ſubſequuntur. Ieſſeus, & Maria ritum ſeruantes, Antiſtitem reuerentibus dictis ſalutant, & ceu minime diffidentes, iuſſa Deiparæ Virginis, eiuſque viſionem clara oratione exponunt. populus, qui quattuor circumſtantium millia hominum excedebat, ſtupore repletur, Antiſtes Deo, & Virgini gratias

A templo repulſos Angeli, iuuenũ ſpecie, intro ducunt.

gratias referens, illos incōparabili caritate ſuſcipit, ſacriſque Chriſtianæ fidei initiari, ac ſalutaribus documentis inſtrui præcipit. atque interim, cum dies ille Chriſti paſſioni dicatus eſſet, & maxima populi confluentis deuotione, diuina celebrarentur officia, Chriſtianis eos ritibus, & diuinis laudibus intereſſe iubet. illi vero incredibili mentis alacritate, vtpote nuper ad fidei Sacramēta vocati ritus, & cœrimonias, ipſaque diuina officia admirati, Deo maiores gratias egerunt, qui ab eorum oculis tenebras effugaſſet. ſequenti vero die, cui ſabbati nomen inditur, cum ſolito more Antiſtes hoſtiā manu tenens, ſigno Crucis calicem ſignare voluiſſet, Ieſſeus, & Maria (dictu mirabile) Chriſtum ea ætate, & forma, qua morti ſubijci voluit, mortalibus oculis vident. qui verum ſanæ fidei argumentum, & alij non pauci hora eadem, atque eodem modo vidiſſe atteſtati ſunt; fuere autem numero triginta, qui pura id ipſum conſcientia Patriarchæ retulerunt; & æque omnes percepto expleti gaudio, diuinæ bonitati gratias egerunt, quæ tali eos, tantoque munere dignata fuerit. ipſo Sabbati die, aqua fontis ſacri ſanctificata, Præſul ad ſe Ieſſeum, & Mariam vocari iubet: & quid de Chriſtiana fide ſentirent, quidue crederent, interrogat, atque omni vſus diligentia, intima etiam cordis ſcrutatur, quoad eius fieri potuit, ſingula quæque examinat. quos vbi mente pura, cordeque ſincero eſſe comperit, prout ſancta docet Eccleſia, baptizat in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, conuerſo populo reſpondente, amen. quo peracto, corporis eos & ſanctiſſimi cruoris participes efficiens, more Eccleſiæ communicat; indeq; ſtatuta loca eis adire præcipit. Ieſſeus igitur vxore valere iuſſa, domum adijt eremiticam cœnobitarum Dei Genitricis de monte Carmelo: quæ 3 Diuæ Annæ ædes, vbi Deipara Virgo in lucem edita eſt, ſeruato adhuc nomine, cenſetur. Maria vero venia à coniuge impetrata, perijt montem Sion, vbi monaſterium eſt ſanctimonialium Ordinis Sancti Baſilij. hoc autem Patriarchæ precepto præſtare, & vſq. ad feſtum Pentecoſtes ſeorſum cum ſanctis illis hominibus morari, adducti ſunt ea lege, vt poſt præfixum dierum terminum, ad eorum ædes redirent. difficile dictu eſt, quanto animi ardore, quanta fide, & caritate nō modo præcepta, ſed & conſilia Chriſti ſeruare, eaque toto ſpiritu complecti ſtuduerint. atq; adeo vt non modo Chriſtianiſſimi, ſed & omnium integerrimi, & religioſiſſimi iudicati ſint. vnde factū eſt, vt eorū exemplo, breui temporis ſpatio, centum 4 & triginta Iudaica prauitate relicta, ad fidē orthodoxam conuerſi, ſeſe Chriſto adduxerint. interea feſto die Pentecoſtes adueniente, pœnitentiæ Sacramenti, iuxta Eccleſiæ inſtitutū, imbecillitatis humanæ piacula deponunt, & priſtino animi candore recepto, manu Antiſtitis, ſollēni ritu, Euchariſtiæ Sacramentum incōparabili deuotione ſuſcipiunt. nec multo poſt obtēta à ſacro Antiſtite venia, ad proprios lares remigrant. miratur vniuerſa ciuitas, & in dies magis ſingulorū mentes firmantur, dum breuiſſimi temporis ſucceſſu, animi conſtantiam, virtutem, & religionem vtriuſque ſuſpiciunt ac Maria (prout Virginee viſionis oraculo ei pronuntiatum fuerat) felici puerperio geminam prolem ſuſcepit. & tranſacto 5 iuſto dierum numero, ex more Antiſtiti offerens, ſanctiſſimi fōtis lauacro gemellos regenerari curauit, primo quidem Angelo, ſecundo vero Ioanni nomen fuit. hos tanta ſolertia pietas paterna nutriendos ſuſcepit, vt nihil eis deeſſet, quo vtique idonei fierent ad omnium virtutum exemplar. Patriarcha in primis parentum paupertate cognita (omnibus. n. illi, quæ ante ſuſceptum fidei Sacramentum poſſidebant, pauperibus Patriarchæ iuſſa diſtributis, ſolo Chriſto contenti, & nudi ad Eccleſiæ ſinum peruenerant) ſummo caritatis affectu, & parentibus, & infantibus ipſis alimenta ſimul, & omnia vitæ neceſſaria miniſtrat. hoc autem ſilentio prætermitti non debet, cum non ſine myſterio, & admirandæ virtutis præſagio effectum iudicari poſſit, quod vterque infantulus vberibus admotus numquam vel lac ſumeret, niſi præuia, & notabili corporali neceſſitate adductus; & ita vt facile eos conſulto abſtinere dignoſceres. quartum denique infantiæ annum compleuere, cum parentes diem ſui obitus, Angelo Dei nuntio prænuntiante, accepiſſe, & ad ſupernam Hieruſalem ſe propediem à Domino vocari, conſtantiſſime Antiſtiti retulerunt. atq; vt eorum corpora in domo ſanctæ Annæ, extra vrbis mœnia, vbi Eremitarum S. Mariæ de monte Carmelo conſtructum eſt monaſterium, ſepeliret, votis pijs ſupplicantes; ipſos eorum liberos infantulos eius fidei crediderūt: quibus potuerunt precibus orantes, vt patrem indueret, & infantulos ipſos in filios adoptaret. Antiſtes ſuſcepta prius pio, & benigno animo infantium cura conuerſus ad vtrumque parentē religioſis verbis; fiat, inquit, in pace locus veſter, & habitatio veſtra in monte Sancto Sion. habita tum Præſulis benedictione, incomparabili in Deum deuotione accenſi, ad lares proprios redierūt. indeque ſæpius repetitis quotidianis orationibus, Sanctiſſimæ Trinitati, B. Virgini, totique cæleſti curiæ preces fundebant; vt mentem piam vſque ad vitæ exitum eis ſeruarent. paucis denique interiectis diebus, Maria primum felicem animam exhalans, ad Dominum, qui eam elegit, non ſine Beatorum lætitia peruenit. nec longo poſt interpoſito temporis ſpatio, ipſe quoque Ieſſeus conſortem ſecutus eſt. illorum corpora omni honore, & deuotione, cura Antiſtis, ſepulta ſunt in monaſterio Carmelitano, vbi Diuæ Annæ ædes eſſe conſueuerant, extra vrbis mœnia.

Ieſum Chriſtum vident in Hoſtia conſecrata.

Sacra aqua abluuntur.

3

4

Maria, geminam prolem ſuſcipit cui nomen Angelus, Io.

5

Tom. 2.

A a 2 De S.

De S. Angeli educatione, ſtudio literarum, de ſuſcepto Religionis propoſito.

CAP. IV.

Angelus, & Ioãnes, moribus, & literis informantur.

SEpultis parentibus, Angelus, & Ioannes in domum Nicodemi adducuntur; vbi creſcente firmiore ætate, linguarum, & artium peritia, ac moribus informari cœperunt. Hebraicas primo, Græcas proximo, latinas poſtremo loco literas, paucis annis tanto ſtudio didicerunt, vt á ſeptimo ad decimum octauum ſuæ ætatis annum, trium linguarum peritiſſimi cenſerentur, verumtamen cum linguis, non mediocriter in artibus, & ſcripturis profecerunt, adeo vt eruditam eorum adoleſcentiam, & optimis informatam moribus, nemo ſatis admirari poſſet. interim Nicodemus Patriarcha, vir ſanctus & ſe multo onuſtum ſenio, & morti proximum cognoſcẽs, vocatos ad ſe adoleſcentes, paterna hac oratione compellat. breui relicta mortali hac vita, ſcio me profecturum ad patrem, qui me de nihilo procreare dignatus eſt; vos, cariſſimi filij, Deo gratias agite, qui deduxit adoleſcẽtiam veſtram ad optimæ indolis periodum. tempus iam adeſt, vt bonæ ſpei fruges proferatis. quocirca quãti filijs paterna caritas fieri debet, vos hortor, vt vanam ſpem omnem, & fallaciſſimi mundi huius illecebras contemnatis, ac vitam cælibem, ſacræque ſanctorum hominum ſocietati dicatam eligatis, & in ea firmato viuendi propoſito vſque ad mortem Deo ſeruiatis. vita enim cælibe nihil aut felicius, aut beatius, quæ homines ceu Angelos efficit. His auditis, iuuenes ingenti dolore confecti, & imo pectore ſuſpiria trahentes, mœſta hæc reſponſa dederunt. ſtupor inuaſit cor noſtrum, & animam, quæ in amaritudine poſita eſt, vbi triſti nuntio te, quem ceu vnicum, & verum parentem nouimus, breui nos relicturum accepimus, & quamquam maioris gloriæ corona, adquam properas, lætitiam proponit, paternæ tamen præſentiæ, qua filij recreari mirifice ſolemus, prædicta iam priuatio menti triſtitiam affert. quia vero diuinæ diſpoſitioni humana ſemper voluntas conformãda eſt, Deum veræ conſolationis patrem oramus; vt tanti parentis cura destitutos cõſoletur, & diuinæ clementiæ ſuæ manum ipſe porrigat, & animos languentium erigat, tueatur, & foueat. hortationibus sãctis tuis ſic hærebimus, vt vita durante, tuæ ſanctę memoriæ numquam immemores videamur, immortali Deo, eiuſque Genitrici, quod nobis vitæ ſupereſt, dedicamus. regula Sancti Baſilij miris modis noſtrum animum diu iam inuitauit, ſed Deo deniq; inſpirante animo ſtatuimus vitæ normam ſeruandam ſuſcipere, quam annis, ſupra quadringentos, pluribus iam euolutis, prophetarum ſucceſſores diu in mõte Carmelo, nunc vero pleriſque in locis, ſeruare ſuſceperunt. hæc enim vel ex eo mirifice noſtrum inuitat, & commouet animum, quia præcipuo Dei Genitricis titulo dicata, vberrimas in ſancta Dei Eccleſia virtutum omnium fruges proferre videtur. in hac ipſa religionis profeſſione, te patre filijs benedicente, Deo & Virgini Deiparæ ſeruire decreuimus. oramuſque, ac precamur filij patrem, vt antequam ad Dominũ migraturus, tuæ æternitatis iter ſuſcipias, in monaſterio Sanctæ Annæ Cœnobitarum Carmeli montis, vbi quieſcunt oſſa parentum, filios reponas in Dei, & Beatæ Virginis obſequio vitam mortalem acturos. Exploratis itaque adoleſcentium, & cognitis animis, annuit benigniſſime eorum votis vir ſanctus; & quibus potuit verbis hortatus, ad confirmandum propoſitum eos induxit. ac paucis tandem interiectis diebus, re prius opportune diſcuſſa cum Hieronymo, expreſſi monaſterij Priore, viro vitæ integritate, ac innocentia ſingulari; habitoq; fratrum conſilio, & aſſenſu ipſum monaſterium ingrediendi propoſitum, & diem ſtatuunt.

Adſciſcuntur in Cęnobio Montis Carmeli.

De ingreſſu Religionis, de victus abſtinentia, de ſubucula ferrea, & alijs indumentis, de ſtrato, de ſomno, & modo orandi.

CAP. V.

Vita Religiola nũcupan:.

DIE igitur feſto Natiuitatis Beatæ Virginis, omni ſollemnitate ſeruata, adoleſcentes moribus, & vita conſpicui, incredibili humilitate, & deuotione, habitum Carmelitanæ profeſſionis ſuſcipiunt. nec ſolum, religionem ingreſſi in virtute, & probitate proficiunt, ſed & interim ſanctimoniæ, & humilitatis quotidiana exempla proferunt, ſicque tandem peracto probationis anno, & ex more ſollemni profeſſione emiſſa, decreto Patrum in Cœnobio Carmeli montis conſtituuntur, vbi abſtinentia maiore, quam regulæ inſtituto tenerentur, viuere cœperunt. nam cum á feſto Sanctæ Crucis, quod menſe Semptembri celebratur, vſque ad Dominicæ Reſurrectionis læta ſollemnia, Carmelitæ ieiunia continuare ſoleant, ipſi ardentiore animo, corpus abſtinentia premere cupientes, impetrata humiliter á Priore venia, eadem ieiunia ſimplicis, & ſolius panis, & aquæ modica refectione contenti, peragebant. feria tamen ſecunda, quarta, & ſexta nil penitus aliud niſi

Corpus domant afflictationibus.

cru-

crudarum, & mollium fabarum modicum ſumebant. à feſto quoque Reſurrectionis ad Pentecoſten, quarta, & ſexta ferijs ſolo, & eodem modico pane, & aqua contēti erant, alijs vero diebus parum caulium modico oleo conditarum edebant. à Pentecoſte autem ad feſtum Sanctæ Crucis, Dominico, & Iouis die coctis tum oleribus, tum leguminibus veſcebantur. ceteris autem diebus ſolius panis, & aquæ ſimplici cibo viuebant. numquam denique aut carnes, aut lac, aut oua comederunt, nec vinum biberunt. ſed neque ſolum ciborū abſtinentia, & ieiunijs corpus premere, ſed & fere intolerabili veſtium duritie, & aſperitate illud ad ſeruitutem ſpiritus redigere ſatagebant. ferrea namque ſubucula nudam carnem tegentes, laneam deſuper albam, griſeamque, deinde ceu camuſiam 6 natini coloris cucullatam, cœnobitarum more, geſtabant. ceterum diuinis in choro vacantes, aut extra monaſteriū iuſſu Prioris prodecētes, candidam inſuper chlamydem camiſinis, ceu virgulis diſtinctam, & circulatam gerebant. lecti eorum, nuda humus: & cum corpus quandoque languidum eſſet, tabulæ, ſeu (quod maius mente concipi leuamen non poterat) mediocris feni manipulus, cubile feſſis pluſquā molliſſimum videbantur, duabus tamen lodicibus, inferius altera, altera ſuperius, vti ſoleoant. denique induti ſemper, & orationibus inhærentes dormiebant, numquā viſi ſunt in lecto iacentes. & erat tanta eorum vigilantia, tanta ſollicitudo, vt quotidiano officio ex debito perſoluto, diebus ſingulis, totum genibus flexis Pſalterium, legem Domini meditando, perlegerēt, nec vmquam orationibus vacare deſiſterent, niſi ad alia obedientiæ ſalutaris monita vocarentur.

De primo miraculo Sancti Angeli.

C A P. V I.

DIE quodam, iuſſu Prioris, nomine Hieremiæ, viri ſenio venerabilis, Angelus & Ioannes lignatum mittuntur. vbi cum Ioannes arboris ſtipitem ſcindere niteretur, forte manubrio egreſſa ſecuris, in profundiſſimum, qui iuxta erat, fontem Eliæ decidit. quo caſu percuſſus iuuenis animus, triſtari cœpit. Angelus vero hoc viſo, bono fratrem animo eſſe iubet, & lignum manu capiens, dixit; nunc, frater, quanta in Deum fide erigamur, facile cognoſcere eſt, orandus quippe nobis eſt Deus, Virgo etiam, ac Eliſeus pater noſter, vt nunc quoque ſecurim hanc noſtram ſupernatare faciant, veluti tempore prophetarum ſupernataſſe, non dubia fide creditur. quo dicto, aquæ lignum appoſuit, & feruenti oratione habita, age dum, frater, inquit, ſecurim cape, & ſurgens Ioannes ferrum inuenit, vt prius erat, ligno coniunctum, medio in fonte quaſi natans. & accepta ſecuri, ingentiſſimas Deo, & Virgini, ac patri Eliſeo gratias egerunt. tunc Angelus, ne hominum viuenti cupiā Dei donū huiuſmodi releuaret, fratri præcepit; Deo, inquiens, ſoli acceptum, & ſanctis eius, ac ſinceræ fidei referendum. & nihil Deo magis placere, quam maiore ſemper humilitate Dei fetuum proficere, ad memoriam reuocauit. erat tum ſenex Hieremias oratorio clauſus, & diuinorum meditationi innixus; vbi quaſi raptus vidit Angelum feruentiſſime orare, & eius orationis virtute ferrum natare, prout oratione Patris Eliæ olim nataſſe dicitur. & hoc primum miraculum fuit, quod fecit Dominus per orationem ſerui ſui Angeli. hac autem ſuperius explicata omnia, a Nicodemo Hieroſolymitano Patriarcha predeceſſore noſtro, fide & ſinceritate relata, iam omnibus in aperto ſunt.

Ferrum ſupernatat, & in manubrio iungitur.

De miraculis Sancti Ioannis fratris Sancti Angeli.

C A P. V I I.

IPſe quoque à primis, quod aiunt, cunabulis fere ſemper in domo ſuperius expreſſi Nicodemi Patriarchæ verſatus, prædicta omnia ab eo ipſo pluries accepiſſe, in conſpectu Dei, & hominum atteſtari nō vereor, ceterum poſtea quam religionem ingreſſus ſum, vidi & alia multa ipſius Angeli opera mirabilia, quibus quantum diuinæ bonitati ardentiſſima fides cum ſpe, & caritate, atque cum abſtinentia numquam intermiſſa oratio, ac denique ſinceræ probitati coniuncta humilitas, acceptæ forent, facile perſpectum eſt. ſilentio nūc præterirem, quæ plurima meritis Ioannis, Deus operari dignatus eſt. ſed decet glorificari Deum in operibus ſanctorum, qui ſemper eſt mirabilis, & facit mirabilia magna ſolus in cælo, & in terra. vidi ego, qui vita penitus functi, ad ſuæ reſolutionis corruptionem accedebant, orationis virtute & lacrimis Ioannis vitæ officium reſumpſiſſe, vidi non modo paralyſi, & lepra, ſed & morbis alijs fere incurabilibus laborantes, ad ſanitatem reuocatos fuiſſe. vt taceam plurimos oculis captos, qui faciem cæli videre non poterant, oculorum beneficio reſtitutos. vt omittam Dæmonibus vexatos, & denique liberatos. hæc enim vt factu facilia ſunt ſanctis, in virtute illius, in quo ſanctificantur, ſic & vere credentibus non difficilia, quæ facta fuerint, videbuntur.

Sed et B. Ioānes multis inclaruit miraculis.

De S. Angelo tranſeunte vna cum LXX. hominibus ſupra Iordanem ſiccis pedibus.

C A P. VIII.

Hieroſolymá germani fratres miſſi.

NIcodemo vita functo, Onuphrius Societatis Cœnobitarum Sãcti Baſilij profeſſor, vir ſanctitate eximia in Patriarcham eligitur. & interim superuenientibus, quæ celebria ſunt, Natiuitatis ieiunijs, Ieremias montis Carmeli Prior Angelum, Ioannem, Zebedeum, & Thadeum cœnobitas egregij nominis, & ſpectatæ sãctitatis ad ſuſcipiẽdos ordines ſacros promouet, & propterea Hieroſolymam mittit, quocirca prioris benedictione humiliter accepta, ſeſe alacres itineri accingunt. vbi vero ad Iordanis ripam perueniunt, nimia defluentium aquarum excreſcentia, flumen exundare conſpiciunt; adeo vt demerſa ſcapha, plurimi, qui ad alteram fluuij ripam traijcere cupiebant, fruſtra ibi morari cogerentur. quibus in vnum coactis, Angelus ſic ait: viri fratres, vos præcipue, qui regenerationis charactere ſignati eſtis, nunc precor, reuocate animos, & Deum vera fide credentibus, benignum, & exorabilem ſperate. ipſe enim omnipotens, nec abbreuiata eſt manus eius, vt mirabilia faciat, orate igitur, fratres, vt diuino digni munere, nunc efficaci meteamur, & flumen pertranſire valeamus. quibus dictis, nuda terræ apponens genua, atque orientem verſus faciem dirigẽs, iunctis & extenſis vtriſq; manibus, & oculis in cælum eleuatis, tota ſimul cum multitudine dimidiam horam, vel circiter orauit. poſtmodum ad flumen ſe conferens, dixit: ô flumen, vere ſanctũ, quod Dei mandato meatus tuos retrorſum conuertiſti, & populum electum ſiccis pedibus tranſire permiſiſti, ac Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in baptiſmo recepiſti, per ſignum, quod in te fecit Sanctus Pater Elias præſente Eliſeo, ad paradiſum per turbinem profecturus, & per virtutem Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, atq; per merita ſanctorum prophetarum, nec non per obedientiam nobis impoſitam, ſiſte, & comprime curſum tuum; vt nos omnes ſpiritu, & aqua regenerati, illæſi tranſire valeamus. his dictis, flumen (dictu mirabile, & longe mirabilius viſu) parte inferiori, curſum velociſſimum retrofecit; ſuperiori vero, aquarum planities, inſtar firmiſſimi montis ſtetit, atque ita omnes tuti, illæſique, pedibus ſiccis, pertranſiuere. hoc miraculum tota regione vulgatum, multis tum improbis conuerſionis ad pœnitentiã, tum Agarenis, Hebræiſque reductionis ad fidem, cauſſa fuit. verum Angelus quanto magis Dei benignitatem erga ſe, & gratiã cognoſcebat, tanto ſe humiliorem præſtabat, tantoque ardentiorem Chriſtianæ pietati, & orationibus exhibebat. venit tandem cum ſocijs Hieroſolymam, & à ſancto viro Onuphrio ſacros ordines incredibili humilitate, & deuotione ſuſcepit. erãt autem Angelus, & Ioannes tunc ſacerdotij dignitatibus ſublimati, octauum, & vigeſimum annum nati. cum audita interim Angeli Sanctitate, Hieroſolymitani ciues Priorem cõueniunt, rogantque, vt diebus aliquot Angelum Hieroſolymis retineret: quem commode ſalutare, eiuſque orationibus ſe commendare cupiebant. quod cum Prior ab Angelo requireret honeſtis ille adductis rationibus, quo celerius inde diſcederet, ei perſuaſit. hoc autem in primis Angelo diſcedendi rationem ſuadebat, vt popularem auram declinaret.

Fluuius, Iordanes in caput recurrens, ei, ſocijſque viã præbet.

Annos 28. nati, Sacerdotio inaugurantur.

De reſuſcitato Ioſepho adoleſcente à S. Angelo.

C A P. IX.

TRanſactis itaque natalitijs feſtis, Angelus cum Ioanne Bethleem proficiſcitur. vbi quæ loci deuotio exquirebat, religionis officia complere ſtudet. cum interim mulier Eliſabeth nomine, viri ſancti Dei nomen celebre, & miracula audiens, deuotione accenſa, & ſpe erecta, natum, biduo iam antea vita functum, ad Angelum afferri curat, eumque his compellat: Angele, ſerue Dei, prophetarum imitator, credo firmiſſime, ſi filium hunc meũ chlamyde, quam geris, tetigeris, reuicturum. cui Angelus, mortuos ſuſcitare, peccatori homini, qualem me eſſe profiteor, non eſt datum. manus hoc Dei ſolius, & vere ſeruorum eius. at illa obortis perſuſa lacrimis, nunquam, inquit, abſcedam, donec chlamyde contexeris Ioſephum filium meum, & pro eo orationem feceris. his commotus lacrymis, vir Dei ſanctus, puerum chlamyde cooperuit, & ad orientem verſus, in hæc orationis verba prorupit; Deus, admirande in omnibus operibus tuis, qui per merita Patris Eliæ, viduæ filium ſuſcitaſti, per virtutem ſanctiſſimæ paſſionis filij tui, Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui ſuſcitauit Lazarum quatriduanum à monumento, iam fetidum, quæ tua eſt infinita potentia, ſuſcita, & reuoca ad vitam filium Eliſabeth, ancillæ tuæ. vix orationẽ compleuit, & adoleſcens quaſi à ſomno excitatus reuixit. vbi multorum cœtu aſtante; vere, inquit, Dei cultor Angele, quem Deus exaudit, vt mortuos reuocet ad vitam, ora pro Ioſepho, qui per orationem tuam à corporali ſimul, & ſpirituali morte ad vitam iterum reuocatus ſum, conuerſus poſtmodum ad aſtantes dixit; ſcitote ô me æternis damnatum tenebris, & ſempiternis pœnis deſtinatum, eo quod ſanctiſſimum Dei nomen blaſphemare ſum auſus; & ſancti huius viri Angeli meritis, & interceſſione, ab vtraque morte ſum liberatus,

Biduo iam vita functũ, reuocat ab inferis.

fuit

fuit autem miraculum huiuſmodi omnibus notiſſimum, non modo Bethlemitis, ſed his, qui ad feſtum conuenerant, decem numero hominum millia excedentibus. aderant autẽ cũ primis Ioannes Archiepiſcopus Nazaret, & Petrus Epiſcopus Bethleẽ, cum alijs Græcorum Præſulibus.

De receſſu Sancti Angeli clam in deſertum, & quod operimento eius cappæ albæ, quã reliquit ſeptem mortui ſuſcitati ſunt, & mundati quattuor leproſi.

CAP. X.

NOcte vero ſequenti, longa, & feruẽtiſſima oratione peracta, iam ſpectatæ ſanctitatis, & gratiæ æſtimationem de ſe concitatam, & honoris reuerentiam omnium cõſenſu paſſim exhibitam fugere ſtatuit; & humilitati, ac contemplationi in ſolitudine vacare decreuit, ob idque locum pœnitentię idoneum mente volutans, tandem viſione manifeſta, apud ſe Angelũ vidit, qui eius propoſitum confirmauit, locum docuit, & ſeſe ducem exhibuit. ſurgẽs itaque Angelus, Angelo Dei dumtaxat comitatus, in deſertum abijt, vbi Chriſtus quadraginta diebus, & noctibus, pro humano genere cum ieiunio pœnitentiam continuauit. & quamquã loci facies vndecumq; ſqualida, ſitu nihil non aſperum præſeferẽs, & horrida ſolitudo pericula omnia intentabãt, ipſe tamen ad deliciarum omnium locum veluti amœniſſimum perueniſſe iudicat; ibique firmato permanendi conſilio, quoſcumque humanarum virium conatus, pœnitentia, & deuotione, ac continua cæleſtium meditatione, aſſiduus expetitur. quotidie Chriſti ieiunium ad memoriam reuocatur; quotidie locus Chriſti contactu venerabilis cor eius inflammat: quotidie demum Chriſti paſſio ſoluit ad lacrimas, & prouocat in ſingultus. atque his ſtudijs, eo in loco quinquennium complet. quo tempore, vbi Angelus eſſet, ad nullius quidem notitiam peruenit; tametſi per nemora, & montes, & vniuerſam regionem diu quæſitus foret. interea vero chlamys ipſius, quæ penes ſocios relicta erat apud Bethleem, ingenti & incredibili deuotione quæſita, eius apud Deum merita, & gratiam multipliciter patefecit. hoc autem relatione, & ſtupore dignum videri poterit; quod cum plerique varijs vexati languoribus, & (quod humani ingenij vires excedit) nonnulli vita functi, deuotione inenarrabili, eadem chlamyde contecti, certiſſimo fidei argumento referantur, nõ tamen omnes eiuſce chlamydis contactu ſanitatis, & vitæ beneficium accepiſſe dicuntur. ex his autem, qui non ſine Dei

In deſertũ Chriſti locu cõtẽdit.

Quinquennium illic compleuit.

Plerique ad vitam reuocati cõtactu veſtis.

gloria reuixerunt, Andreas Ioannis filius Hieroſolymitanus, Blaſius Antonij, ex Bethania, Thadea Pauli Samaritana, Stephanus piæ memoriæ Philippi Hieroſolymitanus, Lazarus bonæ recordationis Blaſij ex Hierico, Matthæa recolendæ memoriæ Ioſephi Nazareni, fideli multorum teſtimonio memorantur. ex his vero qui fuerunt ad vitam reuocati, viri cœnobitarũ, mulieres autem ſanctimonialium in Sion monte monaſteria ingreſſæ ſunt; Deoque & magnæ eius genitrici ſemper Virgini vitæ auſteritate, & pœnitentia incomparabili ſeruiuerũt, & miris modis alios ad Dei obſequium induxerunt. hæc autem omnia, & ſingula palam proferri, per totã orientalem Eccleſiam, omnibus ſatis conſtat. in primis autem in ipſa Hieroſolymitana Eccleſia, ab Onuphrio Patriarcha, viro certiſſimæ fidei, ea omnia publicari audiuimus; præſentibus ſex, & triginta Epiſcopis ſuperius expreſſis, in ſynodali conſilio eiuſdem Onuphrij Patriarchæ, prope Hieroſolymas ſollemniter congregatis. eorum vnanimi aſſenſu ipſe Diuus Angelus in Diuorum numerum relatus, debita Martyribus veneratione excolitur, ſed quod reliquum eſt vitæ, & geſtorum eius memorabilium narrare procedamus.

Quod S. Ioannes, frater Sancti Angeli, fuit electus in Patriarchã Hieroſolymitanum iuxta reuelationem B. Virginis: & S. Angelus remanſit V. annis in deſerto nutritus, & viſitatus quotidie ab Angelis.

CAP. XI.

HIS vero diebus Patriarcha vitæ diẽ clauſit, cuius loco Ioannes Angeli frater ſubrogatus, & vnanimi totius ciuitatis aſſenſu, Spiritus ſancti gratia diſponente in Patriarcham electus, oues contagijs purgare, & ad paſcua ſalutis redigere ſatagebat. & non multo poſt conſtans fama per ora omnium volare, & vbique increbeſcere cœpit, Angelum in deſerto, vbi Chriſtus ieiunauit, quinquennio perſtitiſſe, ibique ſpiritali alimonia, & pane Angelico nutritum, necnon Beatorum colloquio roboratum, ab officijs corporeis quaſi alienum, ſoli ſpiritui, & diuinorum contemplationi vacare, & in ipſa Chriſti ſolitudine, toto ſpiritu, & affectu Chriſtum imitari, Chriſto adhærere, Chriſtum denique toto mentis ardore momentis omnibus reſonare. huius vero conſtantiſſimæ famæ certiſſimi fuere auctores, & plurimi haud dubia ſanctitate homines, quibus id ipſum antelucana, & certa

In ſolitudine cæleſtibus alimẽtis viuit.

viſio-

viſione, & oraculo non obſcuro renuntiatum fuerat.

Quod Chriſtus cum multitudine Angelorum apparuit S. Angelo, cui præcepit, vt iret in Siciliam ad prædicandum, & ad ſubeundum martyrium.

C A P. XII.

INterea vero quinquennio tranſacto, Chriſtus ſole ſplendidior, magna Angelorum, & Sanctorum multitudine comitante, Angelo apparuit, dicens: ſatis hic tibi, Angele, iam ſatis hic immoratum eſt: ſatis priuato profectui, & contemplationi datum. ea te nunc celerius præſtare oportet, per quæ à Patre æterno ad gloriã prædeſtinatus non dubia adoptione vocaris. martyrio igitur in Inſula Siciliæ, & opido Agrigentinæ diœceſis, quod Alicata dicitur, Dei amore ſuſcipiendo, & plurimis, pro reuelanda Dei voluntate, & veritate tuenda, laboribus perferendis te accingas. verumtamen primum Hieroſolymam, & ad Eccleſias Orientis te transferas, & fideles confirmes in his omnibus, quæ ſunt ſecundum voluntatem Patris mei. poſtea cum tempus fuerit, Alexandrinus Patriarcha Athanaſius, iuſſu meo, credet tibi reliquias Ioannis Baptiſtæ, Ieremiæ, Georgij, & Catharinæ; cum 7 imagine Matris meæ,

7 quam Thecla Virgine, Pauli diſcipula inſtante, miro deuotionis affectu, Lucas depinxit. ea enim, vbi ſacrilega Barbarorum impieta. omnia contaminare, & furens in ſacra, dehoneſtare contendit, ſeruari non

8 decet. quæ Romano Pontifici 8 Honorio III. & Friderico de Claromõte reſignabis in Italia, apud vrbem Veterem. quibus peractis, Siciliam verſus iter facies. ibi enim euangelizare opus eſt, ibi pugnare oportet. nefanda ibi Chriſtianorum ſcelera, impia ſacrilegia, crudeles inceſtus, exſecranda cordis duritia, nulla Dei reuerentia, nullus timor, infidelitas plurima, nulla legum obſeruantia, & fere nulla fides. ea nullo cenſore committuntur, & creſcunt, quibus offenditur Pater meus cæleſtis. quas ob res euangelizabis legem meam, increpabis, argues, & clamabis in abominationem, & deteſtationem impiorum. & niſi conuerſi fuerint, pronuntiabis euaginatum gladium, & manum eius percutientem, & ita hæc vltio veniet ſuper eos. cum vero in oppido Alicatæ fueris, ſcito ibi hominem ſceleratiſſimum, qui propriam ſororem, elapſis iam annis duodecim, cognouit carnaliter, & tres ex ea filios habuit; quamquã illa maritum habet. quod nefandiſſimum ſcelus inquinat Siciliam totam, & cedit in ſcandalum populorum, & fidei. ibi labores tibi, ibi ſudores plurimi ſuperſunt. Sed Margarita tuis tandem prædicationibus ad pœnitentiam adducta, crimen, quod iam manifeſtum eſt, palam pronuntiabit, & culpam fatebitur, tres filios in medium producens, & ſupplex, ac humilis veniam petens. Berengarius vero huius facti cauſſa, ira replebitur, & inſoleſcet. ac primum coacta ſceleratorum, & conſciorum manu, te innocentem gladio perimet. ſororem poſtmodum, quod pœnitens illa crimen proprio ore detexerit, amens & furijs agitatus petet, quam tu ſeruari præcipies. hoc prædicationis labore in abominationem exſecrabilium ſcelerum, & impietatum, ac nefandi inceſtus, hoc martyrij medio, more Ioannis Baptiſtæ ad cæleſtem patriam aſcendes; ad quam mors pro veritate accepta, ſpontaneo martyrij patibulo viam aperiet, vbi tribus laureis coronato, paratum tibi regnum inuenies ab initio ſeculi, & gaudebis cum Sanctis Angelis in æternum.

Legatum eum Chriſtus ſuũ in Siciliã deſtinat.

De reſponſione Sancti Angeli ad Chriſtum, deque cõmendatione ciuitatis Hieruſalem.

C A P. XIII.

ANgelus vbi ſe Chriſtum clara viſione vidiſſe cognouit, reuerenter proſtratus, qua potuit mente puriſſima, adorauit. atque poſt piam maximi. & deuotiſſimi affectus orationem ſeſe obtulit pro eius nomine, & amore moriturum; & pro viribus vbique commiſſurum, vt eius voluntas omnibus innoteſceret. tu, inquit, fili Dei viui, vere Deus æterne, pro me hanc viliſſimam carnem induere, tot labores, tot dolores, tot ærumnas pati, mortem etiam ſubire dignatus es; & ego pro nomine ſancto tuo non moriar? moriar certe lætus; & erit dulce mihi, tua pro veritate mori. demum, vnum, inquit, te oro, ac precor, clementiſſime Ieſu, vt ciuitatem iſtam Hieruſalem, immenſæ bonitatis tuæ oculo reſpicias, vbi manus ad Patrem tetendiſti in ſacrificium veſpertinum, vbi contumelias omnes, et quæ hominis lingua exprimi vix poſſunt, ſponte paſſus, & tandem in cruce affixus, & ſpinis coronatus; ſacratiſſimum ſanguinem tuum, pro inſtauratione, & ſalute humani generis, effundere voluiſti miſerere, & propitius eſto propter nomen tuum; & libera eam, ne ſemper in ea glorietur inimici tui.

†

Re-

Reuelatio Chriſti de regnis, & Prouincijs Chriſtianorum, occupandis ab Agarenis, deque imperio Turcarum extendendo, quorum armis caſtiganda foret fere tota Europa.

CAP. XIV.

TVM, Chriſtus ſcito, Angele, & hæc reuelationem vbiq; prædicabis, quod ciuitas Hieruſalẽ diu erit ſub ditione Agarenorum, quæ & ab eis non multo poſt ferè tota funditus deſtruetur. ipſa inſuper Iudæa, Samaria, Galilæa, & tota terra promiſſionis, & Aegyptus cum multis regionibus, & prouincijs Aſiæ, & Africæ, paucis intercectis annis, omni ex parte cedent in poteſtatem Iſmaelitarum. & quas nunc vides, vbi diuinæ celebrantur laudes, ſacræ ædes, & eccleſiæ deſtruentur. & Chriſtiani ritus fere vbique ad nihilum reducentur. nec multo poſt vniuerſa illa mundi pars, quæ minor Aſia dicitur, in ditionem Mahometis, Othomano duce, deueniet. Cuius ſucceſſores Græciam inuadentes, fere totam occupabunt. indeque terra, & mari, in dies magis potentia eorum augebitur; & terrebit fere omnes gentes, & perueniet vſque ad regnum Epyri, Dalmatiæ, & Pruſſię. ſuccedente vero tempore, ciuitatem etiam Hieroſolymam cum vniuerſo Iſmaelitarũ dominio Othomani obtinebunt, & Chriſtianorum propugnacula expugnabũt. Vngariam pluries inuadent, eamque fere deſolabunt. terrebitur, & infeſtabitur Europa: Italia vero ipſa, vbi Sedes Petri eſt, diu & ſæpe vexabitur; & diuturna, & pernicioſa bella ſentiet: & videbit ignem, & ſanguinem, & ruinam, & quaſi deſolationem. & erit afflictio, & ſæuiet furor, & ira ſuper filios ingratitudinis: & præcedent fames, peſtis, & diuiſio, & comitabuntur, & non deficient. veniẽt autẽ hæc propter abominationes eorum, qui conſtruunt Babylonẽ, diſſipãt ſanctuarium, & ſuſtinent populum iniquitatis, & conuertunt eum ad impietatem, & turpitudinem omnis immunditię, & omnis peccati. tunc Angelus: quando hæc futura prænuntiabo? & Chriſtus: quando Eccleſia nitore deterſo, iacebit quaſi vidua. quando Romani Paſtoris ſolium, & regnũ faſtum plurimi affectabunt, & vnus aduerſabitur alteri: quando ſurgent Hypocritæ, populos fraudantes, prætextu ſanctitatis, & religionis. & erit plena eccleſia ſectarum, in quibus regnabunt ſuperbia, ambitio, & luxuria, cum cohorte filiarũ eius: quãdo principes diuiſi diſceptabũt, & Rex Regi, & Pontifex Pontifici aduerſabitur: & quaſi tolletur pax de medio gentium, & diſcordia fere pariet interitum: quando hæreſes præualebunt, & erit fere extincta fides; & populi, & qui dominantur eis, ad vanitates, & inſanias conuertentur; tunc Pater meus æternus mittet furorem, & irã, & permittet ingratitudinis filios vbique torqueri ab hoſtibus, & inimicis nominis mei. hæc omnia conſtanter, & intrepide prædicabis, & annuntiabis populo Chriſtiano, quæ ventura ſunt propter ſcelera eius.

Reuelatio de Rege, qui liberaturus eſt Chriſtianum orbem de manibus Turcarum.

CAP. XV.

ET Angelus: miſerere, inquit, Eccleſiæ tuæ, auerte iram tuam à populo tuo, qui clementer paſſus es pro eo; & liberentur dilecti tui, quos effuſi ſanguinis pretio redemiſti, & da tandem, qui liberet ciuitatem ſanctam tuã; & eripiat eam à captiuitate, & manu hoſtium. cui Chriſtus: cum contritus fuerit populus meus, & cognoſcet vias meas, & ſuſcipiet iuſtitiam, & cuſtodiet eam, veniet tandem qui liberabit, & ponet pacem in gentibus, & erit conſolatio iuſtorum. quis, inquit, Angelus, iſte erit, qui liberabit ciuitatem tuam? & Chriſtus: ſurget tandem Rex, antiqua de gẽte, & ſtirpe Francigena, inſigni in Deum pietate, & ſuſcipietur à Regibus Chriſtianis, & fidei orthodoxæ profeſſis: & erit dilectus eis. & terra, ac mari creſcet potentia eius. hic rebus Eccleſiæ quaſi ad internecionem redactis ſubueniet. & Pontifici Romano iunctus, purgatis Chriſtianorum erroribus, & Eccleſia ad ſtatum bonis optatum reſtituta, copias tranſmittet, quas ſequetur multitudo vltro militantium; & magna eorum turma, qui pro meo nomine eo prælio cadent, effuſi cruoris præmia ſuſcipiet, & cum trophæis glorioſis cælum aſcendet. ipſe vero inſtructa claſſe fretus transfretabit, & perditas reſtituet Eccleſias, & liberabit Hieruſalem. & his dictis ab oculis Angeli Chriſtus candidiſſima nube circumfuſa abijt.

De reditu S. Angeli à deſerto, & conuerſione LXXX. Iudaeorum in Hieruſalem.

CAP. XVI.

HAc Chriſti viſione confirmatus Angelus, & conſolatione repletus, Hieruſalem verſus iter arripuit; vbi propter magnam diuturnæ inediæ abſtinentiam vix cognitus, Priorem adijt; quem vbi

vidit, religioſo more in terram procolutus, humiliter ſalutauit. Prior cognito Angelo, omni coacto Fratrum cœtu, geſtiens ingentes Deo gratias egit, ipſumque complexus, ſuauiſſime recepit. audiens Angeli aduentum Ioannes Patriarcha, eius frater, venit ad monaſterium Sanctæ Annæ, plurima lætitiæ ſigna oſtendens. Angelus vero Ioanni ipſi Patriarchæ Fratri, & ſimul Priori, ac Fratribus, eum vt Hieroſolymis remaneret, orantibus, Chriſti iuſſa expoſuit, eiuſque apparitionem, & reuelationem narrauit. deinde prædicare cœpit; & ſæpius vniuerſo totius ciuitatis populo congregato, ſexaginta fere millium hominum numerum excedente, Chriſti reuelationes tanto feruore, tantoque ſpiritus ardore manifeſtauit; vt non modo Chriſtianorum plurimi, abſterſis prioris vitæ maculis, ad vitæ integritatem ſeſe contulerint; pluresque ex his religioni, & regularibus clauſtris perpetuo ſeſe addixerint; ſed etiam ex Agarenis multi, & ex Iudæis non pauci Mahometica ſpurcitia, & Iudaica perfidia relictis, ad Chriſti fidem conuerſi, ſacramentum regenerationis ſuſceperint. quibus peractis, multis aliis in oppidis, & vrbibus Chriſti iuſſa exſecutus eſt.

De receſſu ab Hieruſalem, & aduentu S. Angeli in Alexandriam.

CAP. XVII.

POſt hæc autem aſſumptis Fratre Ioſepho ex opido, quod Emaus nuncupatur, fratre Petro ex Bethleem, & me fratre Enoch, Alexandriam verſus iter facere cœpit. quo vbi peruenimus, illius ciuitatis Patriarcha Athanaſius, vir ſanctitate, & fama nemini poſthabendus, quod iam ſanctiſſimi viri Angeli virtutem, & ſanctimoniam percepiſſet, incredibili caritate nos ſuſcepit. cui Angelus poſt ardentiſſimam ad populum habitam concionem, Chriſti viſionem, & mandata expoſuit. at ille de reliquiis reſignandis, nihil penitus accepiſſe, reſpondit. vltro tamen ſeſe vir ſanctus obtulit, diuinis ſe monitis obſequentem præſtiturum. nocte vero ſequenti, manifeſtiſſima viſione, & certiſſimo oraculo habito, reliquias Angelo credidit; eique ad Fridericum de Claromonte literas dedit, atque vt Chriſti præcepta exſequeretur, omni eum humanitatis officio affectum dimiſit.

Ab Athanaſio Patriarchi Sãctorũ Reliquias in Italiam perferendas accipit.

†

De nauigatione S. Angeli capti à IV. triremibus Sarracenorum: quorum LXX. fulminati, ceteri cœci facti ſunt, qui dein crediderũt in Chriſtum.

CAP. XVIII.

ALexandria relicta, kal. Aprilis, Ianuẽſi nauigio Siciliam verſus ſoluimus. & proſpera vſi nauigatione, 10 quindecim 10
dierum ſpatio, ad portum Siciliæ propinquum peruenimus. forte autem ibi triremes quattuor infidelium latebant, quæ Ianuenſium nauem de improuiſo aggreſſæ, capiunt, eamq; ſeptuaginta Sarraceni aſcẽdunt, & Chriſtianos fere omnes compedibus ferreis deuinciunt, quibus Angelus dixit: nolite Dei ſeruos, & amicos Chriſti offendere. illi vero ira perciti in Angelum ruunt; quem dum ligare volunt, ille iunctis manibus, hac voce orare cœpit: libera nos, Deus, de manibus inimicorum noſtrorum, & da gloriam nomini tuo, vt gloriemur in laude tua, & liberentur dilecti tui. his dictis, ſubito ignis de cælo deſcendere viſus eſt: quo ſeptuaginta, qui nauim aſcenderant Sarraceni, exuſti, quaſi in fauillas, & cineres conuertuntur. alii vero, qui trecenti in triremibus erant, omnes oculis capti, voce humili miſericordiam petebant. tunc Angelus ad triremes primus pertranſiit, & Chriſtianis, vt ſequerentur, animatis, hoc ſermone vſus eſt: quicumque veſtrum, ò viri Iſmaelitæ, corde ſincero credet in Ieſum Chriſtum filium Dei, dicto citius ſpiritus, & corporis lucem ſuſcipiet, & denique æternæ vitæ gaudia conſequetur. qua
Angeli oratione, omnes 11 ſacri fontis lauacrum ſuſceperunt, & lucem obtinuerunt. inde vero ſoluentes, in Siciliam peruenimus. 11

De aduentu S. Angeli ad ciuitatem Meſſanam, deque reſtituta muto loquela.

CAP. XIX.

PRimum itaq; Meſſanam appulſi, cœnobium Carmelitanę profeſſionis adiuimus. Prioriq; ex more obedientia præſtita, & cœnobitis ſalute dicta, hoſpitia caritatis accepimus, atque ipſa in vrbe ſollemnia ſacra peregimus, tota ciuitate geſtiente ad ſpectaculum eorum, qui nuper ſacramentum fidei receperant. Mulier ibi nobilitate inſignis, nomine Conſtantia, filium mutum, vt eum ſanum faceret, ante

ante viri Dei Sancti pedes cõſtituit; à quo, Deo oratione facta, linguæ beneficium infans recuperauit. tribus poſtmodum religioſis ſermonibus habitis, ab oculis multorum tenebras effugauit.

De aduentu S. Angeli ad portum ciuitatis Veteris, deque Reliquijs allatis Domino Friderico de Claromonte.

CAP. XX.

POſt hæc Meſſana relicta, ad portum vrbis Veteris peruenimus. erat autẽ ibi Honorius III. Romanorum Pontifex, & Fridericus de Claromõte. Angelus Chriſti Vicarium prius ex more ſalutat, & ſumma eum proſequitur reuerentia. à quo benigniſſime ſuſcipitur, ac de multis primũ terræ ſanctę mirabilibus deuotiſſime interrogatur. & poſt mutui, & prolixi ſermonis colloquium libero, & facili aditu ſponte dato, quo ſæpe redeat, requiritur. demum benigno Pontifice relicto, Fridericum de Claromonte conuenit, & eum, Patriarchæ Athanaſij fratris nomine, valere iubet. qui quanta humanitate, & quibus officijs nos cumulauerit, longum eſſet referre. multis denique cum eo colloquijs habitis, opportunitate data ipſis Pontifici,
12 & Friderico ſanctorum reliquias cõſignauit; brachium, & tibiam S. Ioannis Baptiſtæ, caput Ieremiæ Prophetæ, brachium Sanctæ Catharinæ, tibiam Sancti Georgij, & imaginem Beatæ Virginis. eas honore incomparabili deuotione ſuſcepit Honorius; & Angelum mirifice complexus, omnibus eum officijs humanitatis proſequitur, & vt ibi remaneret, omni ſtudio hortatur. ille vero candidus, & humilis ingentes Pontifici gratias egit, & ſe ad Chriſti mãdata vocari affirmat; cui ſuæ Profeſſionis cœnobitas Carmeli montis commendat. verum Pontifex, vbi eum quinquies publicè prædicãtem audiuit, in eum mira deuotione accẽſus, & ſanctitate, ac doctrina eius incredibiliter permotus, modis omnibus ipſum detinere nititur: & mœſtus tãdem abeundi ſollicitum, & inuitus dimittit. Fridericus Beatæ Virginis imaginem à Pontifice impetrat, & Angelo Panormum perferendam commendat.

De colloquio S. Angeli cum D. Franciſco, deque leproſo mundato.

CAP. XXI.

RElictis Honorio, & Friderico, Romam venimus, vbi loca Sãctorum omnia deuotè luſtantes; mane primo, maxima tum Cleri, tum populi multitudine coacta in baſilica S. Ioannis Lateranenſis Sanctus Dei Angelus, magno ſpiritus feruore, prædicare cœpit. aderant ibi Sancti Dei viri Franciſcus, & Dominicus; quos cum numquã antea vidiſſet, ſupernæ claritatis ſplendore mente illuſtrata, cognouit, & nouas, ſed ſolidiſſimas Eccleſiæ columnas adeſſe prædixit. ſermone tandem finito, Sanctus Dominicus ſpiritu eleuatus, dixit Sancto Franciſco; hic eſt Angelus Hieroſolymitanus, Chriſti, & fidei catholicæ defenſor, & declamator ardentiſſimus, qui doctrina, & ſanctitate vitæ incredibiliter Chriſtianæ fidei profuit.

Ad ſtantes DD. Frãciſcum, & Dominicũ diuinæ lucis que cognoſcit.

cui Sanctus Franciſcus reſpondit; hic ille eſt ciuis cæleſtis, qui in Sicilia martyrio coronabitur. & ambo ſimul animo hilari ad Sanctum Angelum veniunt, & cum incredibili humilitate ſalutant, ac mutuo pacis oſculo proſequuntur. tunc Angelus, ſaluete, inquit, maximi Chriſtianæ militiæ doctores, Dominice, impugnator hæreſum ſtrenuiſſime, & Franciſce, Chriſti præcipue imitator, qui virtute humilitatis, vera portabis ſtigmata Chriſti. Dominicus vero: tu, inquit, Angele, gaude, & lætare, tibi enim Chriſti priuilegio datum eſt, mortiferam hæreticorum rabiem compeſcere, Chriſtianum nomen defendere, & Eccleſiam augere, & illuſtrare. & Frãciſcus ſubdidit; tibi, Angele, veritatis defenſor, merito geſtiendum eſt, breui nãmque in Sicilia martyrio vitæ militiam terminabis; & triplici laurea coronatus, diuinæ fruitionis, & ſempiterni gaudij præmia ſuſcipies. ad hæc Angelus; vobis, ſanctiſſimi viri, vobis magis gaudendum, quibus Chriſtianam rempublicam felicibus cœptis, meritis, & doctrinis amplificare conceſſum eſt. his, & alijs vltro, citroque inenarrabili caritatis ardore, dictis, ſeorſum cedentes de multis, & magnis ſcripturarum, & fidei myſterijs humiliter inter ſe aliquandiu locuti ſũt. quibus ita agentibus, felicem, qui adetãt, diem, & rarum, ac ſingulare ſpectaculum dixerunt; quo ſimul tria mundi lumina in vnum conuenerunt. inde vero ſimul procedentes, cum prope ad Sanctam Sabinam perueniſſent, homo genere nobilis, leproſus, offert ſe obuiam eis, dicens; orate, ſanctiſſimi viri, vt Deus fœdo hoc morbo veſtra interceſſione me liberet. quem illi in pace abire iubent: & ſubito ſanus effectus, dar gloriam, & honorem omnipotenti Deo. Angelus autem cum Dominico, & Franciſco, diem illum, & noctem diuinis ſermonibus, & orationes tranſegit.

†

Quod S. Angelus Panormi cõuertit ad fidem CCVII. Iudæos.

C A P. XXII.

Per Italiam iter facit prædicans, eidemq; miracula.

BEnigna tandem à Sanctiſſimo Pontifice Honorio III. venia impetrata, & Sanctis Dominico, & Franciſco in Chriſto valere iuſſis, ab Vrbe profectus, cum ſocijs per ſuperiorem Italiam iter longum faciens, vbicumque moram trahere oportuit, euangelizando, & verbo, ac opere in fide inſtruendo, multa, & admiratione digniſſima fecit miracula. & aliqua tum in Apulia, tum in Campania ſuæ profeſſionis cœnobitis loca ſuſcepit. ac tandem in
13 Siciliam pernenit; vbi primum 13 Panor-
14 mus ei hoſpitium dedit, 14 in monaſterio Sãctæ Mariæ, cognomẽto de Crypta, ordinis Sancti Baſilij. vbi Athanaſius monaſticam duxit vitam, antequam in Alexandrinum Patriarcham aſſumptus foret, quòd nõdum ibi domus Carmeliticæ profeſſionis eſſet, hic ſpiritus feruore incomparabili, diebus quadraginta, quotidianis ſermonibus vacat Angelus, & incomparabilia conuerſionis opera, & fructus incredibiles protulit. nam & Iudæorum ſeptem ſupra ducẽtos conuerſi ſunt, & de Iſmaelitis plurimi. Chriſtiani vero fere omnes ad pœnitentiam reducti. infirmi quoque non pauci diuerſis ægritudinibus vexati, ad ſanitatem reſtituti. quibus peractis eiſdem aſſumptis ſocijs, maiorem Inſulæ partem, vbi Sanctus ſua prædicatione opus eſſe, Chriſto inſpirante, cognoſcebat, verbum Dei ſeminando peragrat. plurimis interim Carmelitanæ profeſſionis habitum cõcedit; & loca aliqua Carmelo addit. ac denique Agrigentum, vt illius vrbis Antiſtitem reuerenter ſalutaret, proficiſcitur.

Siciliã peragrat.

Agrigẽtum venit.

Quod S. Angelus mundauit 7. leproſos, & ſanauit Archiepiſcopũ Panormitanum ab incurabili infirmitate.

C A P. XXIII.

15 POrro tranſeunti per 15 balnea Ciphalij, in ipſo Thermarum loco, inuenti ſunt ſeptẽ viri leproſi, videlicet Ioannes Drepanenſis, Pinus Thermenſis, Franciſcus *Pactenſis*, Andreas Notenſis, Lazarus Randacienſis, Antonius Calataniſſettẽſis, Manfredus Suteranus. quibus cum aliquamdiu balneorum cuſtos contenderat, prohibens, ne balneum intrarent, ipſum leproſorũ non eſſe atteſtans, tum ille eorum controuerſiam audiens, dixit; pacem habete, precor, viri Chriſtiani, & audite, obſecro; creditis ne, balnei virtute ſanitatem vobis reſtitui poſſe? at illi credimus, inquiunt. tunc Angelus, error certe veſter eſt, viri Chriſtiani, alia enim via ſalus vobis quærenda eſt. pœnitere vos peccatorum oportet. contritione præuia confeſſio, veſtra eſt medicina; qua, ſine balnei ingreſſu, iam liberati eritis. his auditis, ſancti viri monitis parent; & pœnitentiæ ſacramentum perficiunt: quos Angelus proximi fontis aqua, proprijs manibus lauat, & oratione præhabita, per virtutem Ieſu Chriſti lepram abire iubet. ſubitoque eorum carnes mundiſſimæ viſæ ſunt; ac ſi numquam lepræ contagio laboraſſent. ſanatis vero Angelus dixit; cauete, ne in aliam peccando grauiorem ægritudinem incidatis. ſcelus enim infirmitatis cauſſa eſt, & peccatum in Deum, & proximum. fecit autem vir Dei ſanctus hoc miraculum palam. quod manifeſtum fuit viris centum, & triginta præſentibus; præcipue vero Gotfrido *Panormitano* Archiepiſcopo, qui doloribus preſſus, in balneis morabatur: & Deum magnificans in ſancto viro Angelo, ſubito & ipſe ſanus fuit.

Quod S. Angelus Agrigenti curauit paralyticos, dæmoniacos, cæcos, & ſurdos.

C A P. XXIV.

DIſceſſurum Angelum Antiſtes Panormitanus multis precibus detinere nititur, quem vbi confirmato animo abiturum videt, Agrigentum vſque comes ſequitur, vbi quinquaginta dierum ſpatio, quotidianis prædicationibus Angelus operam dedit; & populum ad pœnitentiam, & deuotionem vſque adeo conuertit, vt fere tota ciuitas, opera pietatis, & religionis complexa, vberrimas ſalutis fruges proferret; ſummo Dei, & catholicæ fidei cultu, iuſtitiæ obſeruantia, & pacis, fidelibus reſtitutis. illuc paralytici, Dæmonibus vexati, cæci, ſurdi, leproſi, aliiſq; infirmitatibus varijs oppreſſi a diuerſis inſulæ partibus confluentes, meritis Sancti Angeli recuperatæ ſanitatis beneficium receperunt.

Quod S. Angelus venit ad oppidum Alicatam, & cœpit exſequi mandatum Domini.

C A P. XXV.

KAlendis Martij dimiſſo Agrigento, Alicatam peruenimus, quo præcipue Chriſti Domini noſtri præcepto ad prædicandum miſſus fuerat Angelus. venit & nobiſcũ Panormitanus Antiſtes, Angeli Sãctiſſimi diuino colloquio mirifice delectatus, in cuius domo hoſpitari, & cum eo diebus aliquot permanere, antequam noſtræ profeſſionis locum, qui non multis ante annis ibi conſtructus fuerat, ingrederemur, multis eius precibus coacti fuimus. miſſo ad Priorem loci fratre Ioſepho, & venia impetrata, denique Religionis domum ingredimur, & omnibus iuxta profeſſionis morem peractis, haud multo poſt, cœpit Angelus vehementiſſimo ſui ſpiritus feruore prædicare, vitia arguere, peccata deteſtari, inceſtum damnare, ſacrilegia, ſtupra, & id genus facinora, quibus ira Dei prouocatur; pœnas, & ſupplicia, quæ ſubituri ſunt obſtinati, proponere: Dei vltionem ad memoriam reuocare, iuſtitiam docere, ſcripturarum dogmata aperire. & alia huiuſmodi declamationibus quotidianis agere, quibus plurimi, licet maximis innodati ſceleribus, & malis malorũ artibus irretiti forent, ad cor rediere; gemitu, & lacrymis cordis dolorem præſeferentes, & Dei miſericordiam implorantes, quos Be-
16 rengarius 16 tyrannus ore impudenti ridens ſubſannabat. quem Sanctus Angelus ſeruato caritatis, ac fraternæ correctionis ordine, quam ſæpiſſime monuit, vt Deum metueret, inceſtum dimitteret, Chriſti legationem audiret. & ita quidem monuit, vt nihil prætermiſſum relinqueret, quod ad eius reductionem attineret. at ille in dies inſolentior effici, in malitia gloriari, & obdurato, ac inflato animo iura, leges, & diuina oracula deteſtari, iuſtitiam contemnere, Deum deſecrari, aliaque huiuſmodi, factioſa tyrannide fretus, agitare cœpit. Angelo denique metum incutere, vt prædicare deſiſteret, minis, & multis modis tentauit. namque homini perditiſſimo aliorum etiã reſipiſcentia, & ad Deum cõuerſio mirum in modum diſplicebant, omneſque ſuæ perditionis participes fieri cupiebat. verum Angelus Chriſti præcepto intentus, ſpiritu ardentiſſimo, quotidianæ prædicationi incumbebat. donec tandem eo prædicante, mulier nomine Margarita, cũ tribus filijs, quos ex fratre Berengario carnaliter cognito conceperat, pœnitentia adducta, quinto Maij die, quo maior litania eſt, coram toto populo, flens amare, & magno cordis dolore incenſa, in medium proceſſit. vbi precor, inquit, Angele Sancte, pro noſtra ſalute à Deo miſſe, vt ores pro me miſerrima muliere, quæ Diabolicæ poteſtati ſubiecta diu, vix expiabili peccato detineor. iam enim tranſiguntur anni duodecim, quibus cum fratre meo Berengario, de quo hoſce concepi filios, in nefandiſſimo ſcelere perſtiti. cui Angelus, Deus clemẽs, & miſericors, qui te conuertit ad pœnitentiam, peccatis tuis parcere dignetur. hoc crimine ſic manifeſte à muliere pronunciato, Berengarius ſpiritu Diabolico magis agitari cœpit, & Sanctum Dei Angelum, cuius prædicatione mulier ad pœnitentiã conuerſa, peccatum protulit, interficere diſpoſuit.

In Alicatã tonate, aduerſum flagitia.

Berẽgarius, Dei legatũ deridet.

Et D. Angelo necem cõmolitur.

Quod S. Angelo apparuit D. Ioannes Baptiſta, & animauit eum ad ſubeundum martyrium, cuius diem prædixit.

C A P. XXVI.

NOcte itaque ſequente, Angelo Ioannes Baptiſta apparuit, quem Domini Ieſu verbis hortatus, dixit; ſcito, Angele, humilitatem, obedientiam, caſtitatem, conſtãtiam, aliaſque, quibus te donauit Altiſſimus, virtutes tuas ipſi Domino Ieſu Chriſto, & magnæ eius Matri ſemper Virgini mirifice placuiſſe. quo circa gaude, & lætare, mortem breui glorioſam recepturus. quia exſultant Angeli te ſimul cum ſãctis in patria exſpectantes. accingere igitur ſancto operi, vt quinto die Maij ſanguinem tuũ pro veritate effundas, intrepidus Chriſti miles, qui commiſſo prælio, & victoria parta, victor trophæo perduceris ad gloriam. his auditis gratias Deo immenſas egit, & Ioannem Baptiſtam veneratus, eius interceſſionibus apud Deum, & Virginem ſe plurimum commendauit. mane vero primo, Dominicis expletis officijs, vocat Angelus fratrem Ioſephum, fratrem Petrum, & me Enoch: quibus S. Ioannis Baptiſtæ viſionem recitat; & quinto Maij die, ſe amore Chriſti gladio peremptum iri affirmat. cui Petrus, euitanda, inquit, hæc mors eſt: & hinc nobis ſine dubio ſecedendum. nec defuerunt perſuaſiones tum ab eo, tum ab alijs adductæ, vt inde abiremus. ceterum omnibus auditis, tãdem ipſe, orãte, inquit, obſecro, filij, vt quod ordinatum eſt à Deo Patre, Filio, & Spiritu ſancto, hoc martyriũ intrepido, & conſtanti animo pro Chriſto patiar. iam enim, vt Apoſtolus cupiebat, & ipſe nunc maxime cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto. mox vero ſubiunxit, ſæpius repetens: ſufficit, ſufficit, ſufficit mihi, Domine; tolle animam meam.

De Martyrio, & Tranſitu S. Angeli.

CAP. XXVII.

Angelus de ſuggeſto verba faciēs pugione cōfigitur.

17 ADueniente quinto 17 die Maij, re diuina peracta, & in Baſilica Apoſtolorum Philippi, & Iacobi, prope mare, coacta populi multitudine, quinque hominum millia excedente, Angelus prædicare cœpit, tanta diuini ſpiritus efficacia; vt omnibus de cælo miſſus nuntius iudicaretur; qui hominum mentes, neglectus mortalibus curis, ad cæleſtia ſubleuaret. mirabatur iam vniuerſus populus vultum eius, & ſuſpiciebat faciem quaſi candentem, vt fulgur. quo ſic prædicante, ſuperuenit Berengarius furijs pluſquam cerbereis agitatus, magna ſceleratorum, & ſuæ coniurationis cohorte comitatus, & populo ſpectante pulpitum aſcendit, atque Angelum diuino operi intentum, tamquam agnum manſuetum ſanguinolentus inuadens quinquies pugione percutiēs, quinque letalibus plagis transfodit. quod ſacrilegum, & nefandum facinus contra innocentiſſimum, & vere Angelicum virum impie, & nequiſſime commiſſum, populus non ſuſtinens, ſanguinarium tyrannum interficiendum inſequitur. Angelus vero letalibus affectus vulneribus, iugiter eius corpore ſanguinem effundente, nullo dolore percitus, nullo percuſſus metu, ſed vultu hilari, & alacri voce populum hortatur, vt Berengarium dimitteret, eiuſque ſororem potius ad pœnitudinem conuerſam, ne à furente trucidaretur, ſeruaret. poſitis deinde genibus, crucifixi imaginem verſus, iunctis manibus, & oculis ſubleuatis, pro vniuerſo populo, & obitus ſui memoriam agentibus, orauit, Crucifixum deprecatus, vt qui pro omnibus paſſus eſſet, ſuis etiam perſecutoribus ad pœnitentiam conuerſis veniam concederet: & diei illius, ac obitus ſui memoriā agentibus optatam omnem gratiam impertiret. qua oratione peracta, pſalmum cantare cœpit: Beatus vir, qui non abijt in conſilio impiorum. & pſalmum; In te Domine ſperaui, non confundar in æternum. & vbi peruenit ad illum verſum: in manus tuas commendo ſpiritum meum: audita vox eſt de cælo: veni, Angele, ad regnum tibi, & electis meis paratū à conſtitutione mundi, vt gaudeas cum Sanctis: ac inter Angelos in cælis colloceris; & cum martyribus in æternum viuas, qui in ſuperna

18 Hieruſalem triplicem iam tandem aureolā meruiſti. his auditis, felix anima, 18 ceu columba candidiſſima, e corpore exiēs viſa eſt. & lux ſolo ſplendidior, ſupra Sanctiſſimi Martyris corpus videri; & cantus ſuauiſſimi, ac mirabiles audiri cœperunt: odores inſuper de corpore illo ineffabiles exiuerunt, quorum fragrantia incomparabili opidum impletum eſt. at Berengarius domum accurrens cum ſororem interficere

Lux ſupra martyris corpus emicat, cantus & odor cæleſtis.

nequiuiſſet, conſcius ſceleris tanti, ſuique impotens, ac deſperatione (ſic diuina vltione permittente) ſuperatus, laqueo ſe (vt Iſcarioth olim Iudas) ſuſpendit. cuius corpus locis profanis populi vniuerſi decreto expoſitum, atque inſepultum, feris relictum eſt dilacerandum.

Quod anima S. Angeli apparuit Gotfrido Archiepiſcopo Panormitano, cui commendauit, corpus ſuum ſepeliret.

CAP. XXVIII.

EO die Gotfredus Antiſtes Panormitanus prædicationi Martyris Angeli, prout conſueuerat, alijs impeditus, intereſſe non potuit. domique cum lectionibus Sancti Bernardi vacaret, clariſſima luce refulgens ipſius Martyris anima, thalamo clauſo cōmoranti apparuit, dicens, Gotfride Antiſtes, vale: &, quod facis, Deum time. ego vero Chriſtum pro te orabo, ad cæleſtem patriā profecturus. tūc Gotfridus non mediocriter territus; quis obſecro es? ille vero: ego ſum Angelus Carmelita, hodie gladio peremptus in Baſilica Apoſtolorum Philippi, & Iacobi. vade, & ſepelias corpus meum in loco ipſo, vbi Ieſu Chriſti amore martyrium ſuſtinui; & pro iuſtitia, & veritate morti traditus fui.

De funere Sancti Angeli, & miraculis.

CAP. XXIX.

TRiſti hoc accepto nuntio, incomparabili Antiſtes dolore cōficitur, nec poteſt lacrimis temperare, tanti viri iacturam ex corde deplorans. cumque non multo poſt, multi inſigni pietate viri, imo de pectore ſuſpiria trahentes, ipſique præcipue Carmelitici Cœnobitæ luctu, & amiſſi tāti patris dolore, & gemitu ducti, ad Antiſtitem illum, tamquam præcipuum Martyris amatorē, conueniſſent, Præſul ipſe alios conſolaturus, conſolatore indigere videbatur, caſum lugubrem miſeratus amici, cuius virtutem nouerat, cuius ſanctitatem ſatis laudare non poterat. procedit itaque cum tota familia, populi laudationes, quibus oppidum complebatur, audiens. & vbi tandem peruenit ad Sanctam Baſilicam, odoris fragrantia, & cantu Angelorū melliſluo quaſi raptus, non nihil ſiſtere iubet. mox ſanctum corpus reuerenter veneratus, & voce lamentabili, minus audientem ſic eſt affatus amicum: ò Angele, veræ pietatis

ama-

amator, Chriſti athleta fortiſſime: quæ tāta erynnis furentem illius excituit animū, qui te vnicum ſanctitatis exemplar, crudelibus his vulneribus fœdauit? ò mentem ſacrilegam! ò pectus efferum: ò impiam manum, quæ temporis noſtri ſpecimen, firmiſſimam eccleſiæ columnam, fidei catholicæ clypeum ſuſtulit. digna, Berengari, te manent ſupplicia, cui iuſtam Dei vltionem, mors peperit Martyris innocentis. at tibi, Angele, velut Baptiſtæ Ioanni pro redarguto inceſtu morienti, æterna comparata eſt gloria; & immortalis corona. iſtis, & alijs pluribus pie, & amice prolatis, corpus honorifice ſollemni apparatu, ſublimi in loco, conſtitui curauit. & diebus octo, cereis faculis circumquaque accēſis, & iuxta Eccleſiæ morem, officijs pro Martyre celebrati ſolitis, horis omnibus celebratis, cuſtodiri fecit. his autem diebus, quot quantaque glorioſus Dei Martyr miracula fecerit, explicare difficile eſſet. nam ſurdis auditus, lumen cœcis, claudis greſſus, mundities lepra vexatis, paralyticis ſoſpitas, & denique quauis etiam incurabili ægritudine preſſis, qui per ipſos dies octo ſacratiſſimum illud corpus tetigere, ſanitas reſtituta eſt. orta autem fuit pia admodum cōtrouerſia inter Carmelitas, & eos, qui Eccleſiæ præerant SS. Philippi, & Iacobi, de Martyris ſepultura, quam Archiepiſcopi auctoritas diremit, atteſtantis Martyrem, vt eo in loco ſepeliretur, vbi fuit martyrio
19 coronatus, petijſſe. cui acceſſit & fons 19
eodem loco miraculoſe ſcaturiens, vbi ſāguis Martyris ſanctiſſimi profuſus fuerat, cuius liquore, omnis languoris ſolet curari infirmitas, feſto præcipue die, & feſti vigi-
20 lia eiuſdem Sanctiſſimi Martyris. fuit 20
itaq; ſepultus eodem in loco, vbi fuit martyrio coronatus, manibus proprijs eiuſdem Archiepiſcopi Panormitani. & in his omnibus Frater Petrus, Frater Ioſeph, & ego Frater Enoch Socij fuimus, anno Domini noſtri Ieſu Chriſti CIↃCCXX. obijt die quinto Maij, die vero XIII. Maij fuit ſepultum corpus eius.

Vbi profuſus D. Angeli ſāguis, fons manat.

Reuelatio D. Ioannis Baptiſtæ facta B. Athanaſio Patriarchæ Alexandrino.

CAP. VLTIMVM.

21 Athanaſius 21 de Claromonte Panormitanus, Ordinis S. Baſilij, miſeratione diuina Patriarcha Alexandrinus, Dei ſeruorum minimus, ſpectabili viro, & nobili Friderico de Claromonte Panormitano, fratri ſuo, ſalutem, & pacem.

Frater Angelus Carmelita, vir doctrina, & ſanctitate ſingularis, ac ſpiritu Dei ad diuina opera excitatus, tuæ ſpectabilitati voce viua renuntiabit, quod præſentibus nos ſcriptis ſignificamus. nuper enim, feſto die Annuntiationis Beatæ Mariæ Virginis, cum poſt matutinas noctis, quaſi circa horam nonam, orarem in Baſilica S. Ioannis Baptiſtæ, ante ſacratiſſimas eiuſdem Reliquias, vidi apud me hominem annorum ferme triginta, cuius aſpectus nitens, & lucidus, tamquam ſol, totam Baſilicam illuſtrare videbatur. is indutus pellibus camelorum, & tenēs manu vexillum ſanctæ crucis, ter vocauit me, dicens: Athanaſi, Athanaſi, Athanaſi, ſcito & ſis certus, quod voluntas Dei eſt, & deſiderium meum, vt imago glorioſæ Virginis Mariæ, & reliquię, quę in hac conduntur Baſilica, in Italiam mittantur. nō enim diu, quæ huic populo imminet, diuinæ vltionis ira differetur. has fratri Angelo Hieroſolymitano, qui in Inſula Siciliæ pro veritate dicēda martyrium ſuſtinebit, ſicut & ego ſuſtinui, credes, & conſignabis, qui eas magna fide, & deuotione cū ſocijs Petro, & Ioſepho & Enoch portabit. qua apparitione territus, & non mediocriter tremebundus, demū reſumptis non nihil animi viribus, interrogaui, quiſnam eſſet? & ille, Ioannes, inquit, Baptiſta ſum, Præcurſor Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius Reliquiæ ſunt in iſta Baſilica: eas ad Fridericum de Claromonte, Fratrem tuū, deuotum, & timentem Deum, mittas. qui cum Honorio Pontifice eas ſuſcipiet, & vbi diuina voluntas diſpoſuerit, honeſte reponet. & his dictis, non amplius apparuit. huius igitur oraculi præcepto moniti, habita prius oratione, & firmato nobis propoſito, per ipſum reuerendum fratrem Angelum præſignatum, & ſocios eius ipſas Reliquias tuæ ſpectabilitati mittimus. Reli-
quiæ 22 autem hæ ſunt; imago glorioſæ 22
Virginis Mariæ, brachium, & tibia S. Ioannis Baptiſtæ, caput Ieremiæ Prophetæ, brachium S. Catharinæ Virginis, & Martyris, tibia S. Georgij: de quibus, prout Dominus diſpoſuerit, conſulto Sancto Patre Honorio, Pontifice Romano, diſpones pie, & religioſe, vt tu præſtare ſolitus es erga Deū. audies autem plura ab eo ipſo reuerendo fratre Angelo, cuius colloquio mirifice delectaberis; quem vt optime dignoſcas, & omni ſtudio complectaris, hortamur. eſt enim non minus opere, quam ſermone mirabilis, & præcipuus veritatis amator, ac fidei catholicæ defenſor acerrimus. cetera, quæ de ipſo referri poſſunt, admirandæ ſāctitatis opera, quod ipſe breuibus ſcriptis aſſequi non poſſum, & tu (vt ſpero) facile cognoſces, ſilentio prætereo. Vale in Domino noſtro Ieſu Chriſto, & orationibus S. Honorij Papæ nos cōmenda. Alexandriæ, anno D. N. Ieſu Chriſti CIↃCCXIX.

Vide Animaduerſ. fol. 64.

AnnoChr. 1310. 3. Aprilis.

DE BEATO NICOLAO MONACHO NETINO.

CONSTANTIA matre, & Friderico in Sicilia regnãtibus, Iſimbardus Morengia, Neti dominus, & Cara eius vxor, cum genere, tum pietate inſignes, templum D. Mariæ, adiunctumque Cœnobium, quinto ab vrbe Neto lapide, ad Aquilonem condidere, agriſque Arco, (à quo Cœnobio nomen, quod in eo ædificatum) Planetta, Gaitanino, & Bulchalem dotauere. quæ Fratribus, & Abbati Rodulſo, eorumque Ordini Ciſtercienſi tradita, confecto inſtrumento donationis, anno Chriſti CIↃCCXII. menſe Nouembri; Ex eo Cœnobio, familiaque Ciſtercienſi extitit B. Nicolaus, Netinus, cuius Reliquiæ CCC. ferme ante annos; apud Netinos in honore habentur. fama eſt, illum fuiſſe de familia Comitis Iſimbardi, fundatoris Monaſterij. eius vitæ, rerumque geſtarum nulla extant monumenta, plura vero ſanctitatis. etenim corpus primum humo leuatum, in templo S. Mariæ ab Arcu, in agro Netino, ſublime dodrantes IV. ſeruabatur. inde in vrbem Netum translatum eſt, in ædem Ciſtercienſem, conditũq; arca in odeo viſitur. ſed brachium vetere argento incluſum, in cuius fronte Monachus, diademate ornatus, depictus eſt, hac cum inſcriptione: *Sanctus Nicolaus de Arco*. attamen vulgo B. Nicolaus appellatur. de quo hæc Vincentius Littara, homo Netinus: antiquiſſimum Cœnobiũ Ciſtercienſi familiæ ab Iſimbardo Comite anno ſalutis CIↃCCXII. eſt conditum. ibidem eius ſepulchrum monſtratur: in quo etiam Reliquiæ B. Nicolai, Netini, Ciſtercienſis Ordinis; quarum nonnullæ, thecis argenteis clauſæ, in honore ſunt.

Vinc. Littara in Topogr. vrbis Netinæ.

VITA, SANCTI CONONIS MONACHI EX GRAECIS CODD. VERSA.

AnnoChr. 1236. 28. Mar.

CONON a patre milite, ac nobili genitus, apud 3 Neſum opidum natus eſt, Rogerio Siciliæ Rege: adoleſcens cum illud ex Euangelijs audiret; qui amat patrem, aut matrem pluſquam me, non eſt me dignus, eo dicto permotus, monaſticum habitum Diui Baſilij ſuſcepit. precibus in æde S. Michaelis dum vacat, peregrinationem inſtituere ſtatuit ad Hieroſolymitanam Vrbem, & adiacẽtia loca, Chriſti Domini veſtigijs conſecrata. quo tẽpore Hieroſolymis morabatur, cum ſerpentem vidiſset ad religioſi cuiuſdam guttur, vocẽq; excepiſset; aſtringe, & ſuffoca: ſtatim hominem adit, monetque, oſtento, quod ſibi factum erat, enarrato. ille incuſat ſe, multam pecuniam congeſſiſſe, confeſſiones audiẽdo. hic Conon verba illa ex Euangelijs recitans: nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, vbi ærugo, & tinea demolitur, virum impulit, perſuaſitque, vt quantum pecuniæ contraxerat, gratiſque acceperat, pauperibus gratis daret. In Siciliam exinde Conon regreſſus, cum parẽtes vita functos reperiſſet, patrimonium omne in egentes diſtribuit; memor ipſe diuini effati, in ſudore vultus tui veſceris pane tuo, agrorum cultu viuebat; vnaque fructibus, quos perceperiſſet, pauperes ſuſtentabat.

3 Conon Neſitanus.

Monaſticũ habitum S. Baſilij ſuſcipit.

Interea puella quædam ex impuro adoleſcente prægnans, tormentis adacta à parentibus, inſtinctore Dæmone, crimen in Cononem innoxium, inſciumque contulit. quẽ accuſatum, *Præfectus* opidi flagellis cædi iubet. lictoribus Cononem ſpoliantibus, cum vermis e cingulo ferreo decidiſſet (ſub eo enim putrefacta caro verminauerat) inclinans ſe delapſum vermem reſumpſit, & in locum, vnde deciderat reddidit. interrogantibus, quid egiſſet? carnẽ meam, reſpondit, in locum reſtitui ſuum. quo illi viſo, aſperam vitæ Cononis rationem contemplati, rem ad Præfectum detulere, qui Cononem in cellam ſuam remiſit, ac mulier quæ Dei virum criminata

In Cononẽ calumnia.

fuerat,

fuerat,abrepta à Dæmone,clamitabat: nõ niſi per Cononem liberari poſſe: ſed ob contumeliam torqueri ſe, quam in Cononem falſo reieciſſet. igitur ad Cononẽ adducta, ab eo liberata eſt. Præfecti Neſitanorum filius apoplexia, inſaniaque correptus ad Cononem delatus, curatuſque ab eo eſt,palmari verme ex aure eius educto. Parentes Cononem ſtatim conuenere, eique gratias egere.

Ceterum cum Cononis labores remunerare præmijs vellet Deus, miſit Angelum ſuum, qui viſitans in cella Cononem,ſpiritũ eius in cælum ſuſtulit. quo defuncto, campanæ in opido Neſo, nemine impellente,vi ſua ſonitum edebant exterriti prodigio oppidani, ad Cononem de re conſulturi, accurrunt. iam demortuum inuenere. ſed ex demortuo ſuauiſſimus odor afflabatur. in eius manibus tabella erat, inſcriptis precibus, quibus Conon Neſi liberationẽ a quouis furore, ac tyrannide à Deo efflagitabat vt qui dolore aurium conflictati,opem eius inuocarent, ſanarentur: qui eius Eccleſiam & Reliquias viſerent, à dominatu Dæmonis in hac vita, & in futuro ſeculo liberarẽtur. obijt (4) anno Domini 1236. quinto Kalend. Aprilis.

Ex eius corpore odor ſuauiſſimus efflatur.

Vide Animaduerſ. fol. 67.

ILLVSTRIA QVAEDAM MIRAC.

DIVI CONONIS MONACHI

Neſi domina à graui morbo conualeſcit.

SVſanna Cardona, princeps femina, Colliſani Comitiſſa, & Neſi Domina, Neapoli ægro corpore detinebatur: annus erat 1514. à partu Virginis,quo Meſſanam in Siciliam nauigauit rerum domeſticarum, animandi cœli cupidine? hic nullum morbo leuamentum, quin illam in dies grauior fatigabat. per id temporis Conon fama miraculorum clarus, per Siciliam canebatur. quibus Suſanna in ſpem erecta valetudinis recuperandę,votis pro incolumitate nuncupatis,in Neſum contendit,ad ſepulchrum B Cononis.ſed viarum labor adeo morbi vim auxerat,vt poſteaquam in opidum peruenit,nec egredi domo mulier quiuerit, viſendæ Cononis ædi. breui de ſalute eius à medicis deſperatum eſt. at Suſanna quamquã inualida viribus, in Deũ valebat ſpe. igitur gnara periculi,eoq.flagrantius ad aſſiſtẽtes verſa,orabat. quod ſuos per dolores diuini hominis Reliquias coram venerari nõ permitteretur,vt ſtudium, vt officium erat, deferri ad ſe,quo decebat cultu, contẽderẽt. hoc daretur morienti ſolatium. nec dedignaturũ Cononem tecti eius anguſtias. ſtatim nobiliſſimæ feminæ datum, quod expeteret,eiuſq; pietas promereretur. ſacrum caput allatum,inſigni cum comitatu præluentibus facibus.quod vt viſum,erupit ægra in luctum.oſcula inter,& lacrymas, mira cũ fiducia Cononem adlocuta: fer opem miſeræ. iuua periclitantem.ſolare ſpem clientis valida,qua apud Deum potes, interceſſione. mirum dictu,viſuque repente recreata eſt. lætaque valetudine ſurrexit. manent adhuc precioſarum veſtium Reliquiæ, opulentiam Comitiſſæ, pietatemque oſtentantes,quibus B.Cononis ædem beneficij memor exornauit.

Ceterum Beatiſſimi viri Cononis miraculorum immenſa eſt ſeries. ea ſeligã, quibus Neſitani patronũ ſuum æſtiment, ac venerẽtur,tutelam opidi,periculorum patrię expulſorem,cuius patrocinio peſte, belloq; ac fame liberata eſt. Etenim quo anno, (is fuit 1518.) Siciliam fœda lues afflixit Neſo intacto,integra fere opida, vrbeſq;depopulata eſt. ſed ingens metus Neſitanos inceſſerat ob propinquitatẽ locorũ malo ardeſcentiũ. cũ honeſtæ mulieri pro patria orãti viſus eſt per noctẽ Conon, eãq; ita adlocutus: abſtruderet metũ. patriã à peſtilentia liberã, Dei munere,certo vulgaret: lęta ad ciues,& cumulata gaudio perferret. atq, oraculum alios in annos, quibus per Siciliam graſſata peſtis, verum fuit.

Patriam à Lue præſeruat.

Digna memoratu præliatoris egregij decora. Hiſpanorũ,Gallorũq; validiſſima inter ſe bella in Europa ardebant; æque exitioſa victis, atq; victoribus prauo ea exẽplo, orientis viribus aucta, Solimano Tyrãno in fœdus aſcito à Frãciſco Rege Galliarũ. annis 1544. graui vulnere Italiã afflixit. nã Solimani claſſis,firmatis cũ Gallo cõditionibus Cõſtantinopoli ſoluit aduerſus Carolũ V. Imp. Hiſpaniarũ & Siciliæ Regẽ; Præfecto Ariadeno mortalium ſæuiſſimo, qui litora Italię, vrbeſq; & inſulas Tyrrheni maris deuaſtaret. Ariadenus igitur,perfidus trãsfuga fretum claſſe valida ingreſſus, Rheginum excindit oram dein Italiæ prætervectus, & ſpatia maris Tolonem vſque, Nicæam expugnat,vrbem Narbonis. reuertens maritima Neapolitanorum populatus eſt. inde in Inſulas iram vertit. Iſchiam diripit: Liparam kal. Iunijs anno 1545. per dedi-

A Turcarum obſidione defendit.

tionem, an dolum capit. ex ea triginta triremes expeditæ in Siciliam miſſæ, Pactim incendere. ad proximum Agathyrſum mox nauigatum: effuſoque milite, itum eſt Neſū. iam muros Turcæ ſubierant, adſultabantq; portæ, expugnationem audentes. cum mutatis repente animis in fugam ſe dant, per ſaltus, ſiluaſque, ingenti terrore perculſi, præcipiteſque. vt metus in barbaros, virtus in opidanos rediit, panduntur illico obſeſſis portæ, qui impetu quodam, diuinoque instinctu flagrantes, in terga barbarorum incurrunt; inſecuti palantes cædere, imbri glandium obruere, trudere in litus turbidos pauenteſque, donec puppes retentarent. cauſſa hoſtium fugę opidanis in obſcuro erat. poſtquam depulſo hoſte, lætantes regreſſi ſunt, ex transfugis, captiuiſque cognouere: Turcas ipſa in porta, quam moliebantur, inſidentem monachum vidiſſe, atro habitu, ſpecie terribili, ore minaci, ac vexillum luce plurima collucens manu tenentem. territos viri aſpectu, quaſi fulminibus impetitos, exterminatoſque. miraculum, veſtemque & vultum reputantibus, Beatum Cononem conſeciſſe compertum eſt: illum ex obſeſſis terrorem in oppugnatores vertiſſe; illum inſediſſe muris, patriæ defendendæ.

Extremum miraculum molior. Neſitani impi oſpeto vſi ſunt anno 1571. auxerat eorum curas præmatura hyems, imbribus continuis, adeoque ſæuis, vt in opidum cōportari frumenta non poſſent. mare etiam aduerſo ſidere, ventiſque tumeſcebat. igitur opidum fame vrgebatur; terra marique tempeſtatibus obſeſſo, clauſoque, iam ciues, quod extremum in rebus, opem à cæleſtibus petere, adire templa, orare Cononem, patriæ columen, & ſubſidium aduerſus pericula poſcere. & quidem maturius, quam ſperaſſent, ſubuentum eſt, probatumque quantum preces illorum apud Cononē & Cononis apud Deum valerent. extemplo Conon cœlo delabitur ad Thermas Himerenſes, horreum nobile Siciliæ, ad Tyrrhenum mare. hic parata nauis frumento onuſta Pactim iter deſtinauerat, ventoſque, & mare opperiebatur. Conon nauarchum comiter alloquitur: hanc ſibi gratiam redderet, Agathyrſum adnauigaret. ille diuerſus animi, modo eximiam viri ſpeciem, ſermonemque revereri; nam viſuque & auditu iuxta venerabilis. modo mari irato terreri. demum agendi cautus, pauidusque maris, nauigationem intempeſtam incuſat: nec ſe ventis, & fluctibus per meritatem obiecturum, vndarum ludibriū, prædam piſcium. at ex ore Cononis melle dulcior fluebat oratio, nauarchum permulcet, abſtruſo ex animis metu: bonum habere animum iubet, nauemque expedire; frumenta, quo iuſſerat comportaret; nec ſæua tempeſtatum expaueſceret: ceſſuram propere. iret; proſpere nauiganti ſemet affuturum. hic euanuit, ſimulque intrauit meticuloſum animum nauiculatoris amor parendi, & firmitudo aduerſum pericula, ſecutus etiam nautarum ardor. igitur ſoluta nauis à litore, nam metus fuit ne remorando, cœlum aſperarent; prætervolantem vidiſſe: haud ſine cœlitum ſubſidio, nauigatione celerrima Agathyrſum tenuit. nec perinde nauigationis celeritas, quam obiecta rurſum viſa nautas obſtupefecere. etenim Conon appulſæ ad litus naui ſponte oblatus, alloquitur o viri, vt res habet? læti ne, & alacres? gratias Deo agite. his dictis vbi nautarum gaudia cumulauit, ex oculis ablatus eſt. Neſitani verò patroni ſui ſubſidio recreati, Deum laudare, gratanteſque decora Cononis attollere.

DE VIRGINIS DREPANITANÆ IN SICILIAM ADVENTV

Anno Chr. 1250.

SCRIPTORE

OCTAVIO CAIETANO SOC. IESV.

IN excurſu operis mei, liceat mihi profiteri, quod in principio factum oportuit; Sanctorum virorum, quos Sicilia tulit, hiſtorias MARIÆ dicare me, Dei magnæ Genitrici, eidemque Virgini intemeratæ: huic fas ſacra cōmendari, quæ Religionum ſeruatrix, & Regina omnium, quos vitæ ſanctitas in cœlum extulit. nec ſane aliud, quàm nomen inclytū Sanctiſſimæ Matris in toto opere ſcribendū fuit, propria diuina ſcribentium tutela, metuſque aduerſum infernos hoſtes. illam paueſcent, qui odere cæleſtia; eiuſque nomine illis ſubmotis procul, & impedire non auſis, in legentium animis pietatis fructus exuberabit. iam Domina, & ingentium imperiorum potens, modica curarum tueri non aſpernabitur, & parua etiam illi curæ, & cordi. Quin eodem fons redeat, vnde fluxit & cuius ope conſtructum eſt opus, eiuſdem nomine ornetur: illa vitæ dux, illa regimē ſcriptionis meæ, firmando, docendo, patefaciendo vera, ambigua, falſa rerum. illa curarum ſocia, labori ſubſidium, ac ſolatium ſimul; cuius nomen turris fortiſſima, cuius quadrigæ ſalus. Igitur, auguſtiſſima Virgo, tibi tribuo, quæ à te accepi, tuoque nomine

mihi

Digitized by Google

mihi obſignata, vt tua eſſe, omnibus approbetur. Hos ingenij fructus, coronas meas, apud Drepanitanam effigiem tuam pono, tuæque gloriæ ſubijcio. non aliud ob præmium ad te deflexímus, quam laudis, ac decoris tui.

Drepanum honeſta, ac munita ciuitas, qua *Siciliæ* fines ad occaſum vergũt, Cherſoneſo impoſita, in Lilybœum ſinuatur. vnde illi vocabulum curuo à litore, in morem falcis. antiquiſſima, ſed obſcura origine, eoque auctoribus varia ſuper vrbis vetuſtate tradentibus. ſeu Græcos, antequam Rex Butes, parens Erycis, Argonautarum metu, vertere ſolum perpulſus, illuc ex Aſia veniſſet; ſiue Sicanos condidiſſe, vetuſtiſſimos Inſulæ cultores; ſiue Saturnum, qua tempeſtate Ianum fugiens, impoſitis per edita *Siciliæ* caſtellis, oram Occidentis occupauit. ſane ciuitas portu nobilis, fecundo mari, ac ditibus circum terris. ſed maiore ambitu, carminibus Virgilij celebrata, Æneæ Troiani acceſſu, Anchiſæ patris ſepulchro, cui ſolennia funerum eo in litore perſoluta, & proximo Erycinæ Veneris templo. ſed nihil æque, vt Drepanum cælo exæquem, me mouet, quã dilectam à Virgine ſedem, ceteriſque regni vrbibus prælatam, quam ſuarum opum regiam, ſuo nomine inclytam vellet. quantum in Drepani gloria eſt, Dei Matrem cognomento eius augeri, obſtrictiſque in vnũ nominibus, appellari Virginem Drepanitanam? Iam vero additurí loco decus, aduentum eius molimur, nota fama, maximeque fida memorantes.

Simulacrũ vnde aduectum.

Omnes conſentiunt, effigiem Virginis Drepanitanæ, turbato Oriente Sarracenorum armis, noſtras in terras ex Syria vectam. qua ex vrbe ad nos tranſierit, nemo perhibet. de tempore, aduectuque ambiguum, variaque in vulgus fama; quod nullus ſit ſcriptor origini propior; deque ea nihil à maioribus traditum eſſe, mirum, & indignum fuit. forte hiſtoria interijt, tabulario Drepanitani Cœnobij, ante plures annos, deuſto? noſtra verò memoria, compoſuere Antonius Portus, & Ioannes Franciſcus Pugnator. alter alterum, vterque vulgi rumores ſecuti. quos ſequi neceſſitas fuit, pleriſque Actorum ad eam diem nondum repertis. nuper Nicolaus Orlandinus haud tenue lumen intulit. at minimum cuncta ſectari, quæ ſcripſere. nam ſuper id, quod inter ſe diſſentiunt; in multis famam errat, eaque promere, vero pretium erit.

Quo Siciliæ Principe.

Imperitante Friderico, Rege Siciliæ, hoſtis Sarracenus, capta vrbe Hieroſolymorum, victore exercitu Syriam debacchabatur, exſcindendo vrbes, concremando templa, ſacra peſſum dando; neque erat, qui ferociam cohiberet, contraque iret. Enimuero nullæ tum opes Orientis in Occidente ſpes; quis hic Principum Chriſtianorum id decus excelſo animo capeſſeret? alios æmulatus diſcordijs imbuerant: aliorum, publica circa decora, religioneſque ingens ſocordia. ita diſtractis noſtrorum viribus, aut malum in otium reſolutis, Hieroſolymitani Sepulchri recuperatio, bellumque *Syriacum*, non ſine infamia temporum, ſine cura habebantur. factum ex eo, vt pleraque Diuũ corpora, imagineſq; vetuſta religione, ne inter ambigua bellorum inquinarentur, in Occidentem tranſlata ſint. tum certo proditum, Angelum Carmelitam, Ordinis inclyti Protomartyrem, multas ex Oriente Reliquias Sanctorum virorum, tabulaſque in Italiam deportauiſſe, de quo in tempore memorabo.

A quo miſſum, & quã in vrbem.

Ea tempeſtate, erat in Syriæ præfectura eques Templarius, genere Italus, apud quẽ hæc effigies Sanctiſſimæ Virginis habebatur in templo, quod à Magiſtro Ordinis commendatum acceperat. Igitur Guerreggius, id enim nomen equitis, ſi Orlandino fides, cum animo reputans hinc cæleſtis iræ minas, Orientem, olim fidei exẽplum, iam perfidiæ, ſæuis hoſtibus in vltionem dari: inde cuncta in Sarracenum proſpere fluere; ſimul imbutas odio mentes aduerſum Chriſtiana inſtituta; ſubibat ingens metus, ne religioſiſſimum ſimulacrũ, victori Barbaro ludibrium, impio ferro temeraretur. ergo ſceleſtis armis, & iniuria procul habendum ratus, naui imponit, feliciores in terras iturum: *Piſas*, vrbem Italiæ, miſſum ferunt, vnde equiti origo. & cælum, & mare, & irati venti nos iuuere, & ipſa potiſſimum Virgo, cæli, mariſque, ac ventorum potens. quorum valido impulſu nauis in pelagus rapta, quod Africam, & *Siciliam* inter; vadiſque infeſtis Lybiæ vitatis, amica litora petebantur. ſed tenendi adempta ſpes, vrgente violentia ventorũ. iam prope naufragium nauis. igitur leuando alueo, merces in mare proijciũtur, quæ Drepanitanam ad oram, ſecundante tempeſtate, deferebantur. haud Drepano procul, in mari, quod indito nomine ex reperta in eo effigie, adhuc Sanctum appellatur, ſuperfluentem arcam aduertere *Piſcatores*, plenamque mercium exiſtimantes, traxere in litus, quod proximum ædi DD. Coſmæ, ac Damiani. effringunt auidi, aſpectoque Dei Matris ſimulacro marmoreo, lætum id regno, vrbique gratantur; multo ditiores opes inueniſſe rati, quam ſperaſſent.

In litore Drepanitano inuentũ.

Hæc qui legerint, veniam dabunt, in Oratorum ſtylum irrupiſſe, ſeriemque rerum interruptam, nimio amore Virginis, defendent. temperare non poſſum, quin eam in laudes, grateſque. *A*duentum tuum, Domina, Siciliæ gratulor. mœrentes, afflictos, egentes opis, vltro viſere dignata es. immẽſæ benignitati tuæ gratias habemus, dum vox, dum Sicilia erit, habituri. læti accolæ, ſubiectique, Reginam Siciliæ, te veneramur. noſtra omnia, hoc vno nomine, tibi obnoxia ſunt. ſed hic titulus te minor eſt, cui orbis terrarum, cælumque obedit. Quid? omnia mortalia infra honores tuos. at nos, quantum poſſumus honoris, tribuimus. Quod ſi pro tua lenitate acceperis, magnum erit. attamen quale-

eumque illud eſt, augeat amor, & noſtra in te ſtudia. quidquid eſt vrbium, opidorum, arcium, portuum, venientem conſalutant. certum omnibus, augendo Siciliæ decori veniſſe, eidẽq; tutandæ aduersò hoſtes, & ingruentia malorum, atque aduenisse tecum lætitiam, claritudinem, præſidium. omnia in te vna adepti ſumus. ipſi montes, & flumina, & ſiluæ, & agri, nouam vbertatem deſerenti, plaudunt. oramus, bona Regina, gratiam tuam. tuæ iuſtitiæ fuit, terras perfidia temeratas liquiſſe; clementiæ, noſtras gratuito adire. has ne deſerendi caſus detur, piare velis, tuoque deſcenſu ſanctiores facere. hinc lætum omen futurorum accipimus, noſtrum in ſolum vltro veniſſe. enim vero cõfidimus, vbi tam magna, numquam expetita, nec cogitata, ſponte cõceſſeris; longe maiora iuſte, acriterque expetentibus, multoque largius cõceſſuram. id primum, impenſiuſque, te ipſam, tuique donum, dum mundus erit, penes nos æternum precamur. at quamquam non ſoli Drepano, ſed toti Siciliæ veneris, ſedem regni in agro Drepanitano delegiſſe, haud ſine inuidia eſt vrbium reliquarum. tuæ regiæ hæc vna ambitio gloriante Drepano, te propter inuideri, & adiri. felix vrbs, vbi fixa miſericordiæ tribunalia, vbi cæleſtis clementiæ exſtructa ara, in qua mortaliũ precibus benigniſſimæ aures darentur: vbi gratiarum fontes gratiæ mater aperuit, ipſo in mari pateſcentes.

Nec ſine miraculis.

Quod auditum mihi, iuxtaque creditũ, effigiem ipſo in litore, haud ſine miraculo, recluſam. iam Drepanum fama pertulerat, repertum in mari ſimulacrũ Virginis. pulchritudo eius, ac miracula narrabantur. auditis, decurri ad litus: & pleríque ægrotantium viſo, tactuue, morbis erepti ſunt. hinc aucta imagini veneratio, & flagrantior deferendi in vrbẽ conſenſus. quod prõptũ, imponunt plauſtro, qui adfluxerant ex Sacerdotibus, populoque comitantibus. vbi ventum ad ædem Virginis, cui Annuntiatæ nomen, boues effigiem ſiſtunt, neque perſtimulantium telis, nec multo verbere, aut vlla vi moueri loco, tamquam fixi aduerſum vrgentes retinerentur. idque animantium, natura brutum, detrectare iter videri, quaſi vetitum à Virgine intelligeret. tum demum omnes mentem diuinæ Matris introſpexere, vltroque venientem templo inferunt. ſimul attollitur exſultantium clamor, laudes, grateſque aduenienti Virgini habentium. cælumque, & campus acclamationibus feſtis, proxima quoque ſaltuũ, & ſubiecta litorũ complebantur. exin Drepanum nauis adpulſa prodigijs crebeſcentibus; eaque nauarcho relinquendæ ſtatuæ neceſſitatem attulere. ſic Carmelitarum templo ceſſit, obliuione, an dono eius, cuius eſſet, incertum.

Hæc de origine, aduectuq; Virginis celeberrima. atque eo illa occultior, implicatiorque, quo minus à vetuſtis ſcriptoribus memorata. diuerſi rerum nonnulli, neque ignotum mihi, ſed hæc a ſapientioribus propriora vero habentur. & animus huc inclinat. effigiem aduerſa tempeſtate à naucularijs in mare præcipitatam, hinc in litus à Piſcatoribus, vt retuli, tractam, e litore in ædẽ vehiculo aduectam. ſedenim longe rectius ad ea referri antiqua monumenta, quæ ſubter epiſtylia columnarum, in templi gremio, e regione cernuntur, manentque teſtimonio veri. nauis in altero, intentis expreſſa velis: in altero, plauſtrum à bobus retractum. nam ſupra trecẽteſimum annum ſculpta ſaxis, cum fama recentior peruigebat. inde per manus ad præſentes ea peruenit, qui Virgini famulantur in Cœnobio Drepanitano. ſenioribus eius familiæ auctoribus, à me tradita, penes quos fama incorruptior, & maior vulgo ſapientia; eoque potior auctoritas, & certior fides. ſuper hæc adijcere rationes promptum, ſed inutile. haud quaquam tamen reticuerim diſſentientis inter ſe famæ rumores, vt ipſa varietas falſi conuincat. Sed ex templi initijs ordior, & deſcriptione ſimulacri, ex quibus arbitrium rerum pendet.

Origo ædis Drepanitanæ.

Satis conſtat ex publicis tabulis, ædem Virginis Annuntiatæ à Ribaldo, & Palma coniugibus, in eorumdem prædijs ſtructã. ij Drepanitanos inter honeſti, & præclaræ pietatis in Virginem. ingens ſtudium erecta ædes teſtata, cultuſque cura. is vt inſignior eſſet, acciris Carmelitis, quorum initia maximis in Dei Matrem laudibus celebrabantur, templum pij coniuges donum dedere; ſimulque adiuncta domuum, hortoſque adiacentes, ac vacua terrarum. quibus hi fines: ab Oriente vinea filiorum Conradi Albi, eorumdem Ribaldi, Palmæque ager à Meridie obiacebat; ſed ab occaſu horti Gilberti Abbatis, viri nobilis. Septemtrionalia, via Erycina claudebantur. penes Cœnobium exempla publicarum tabularum ſeruantur, Petro Verardo, Actorum curatore, & iuratis teſtibus firmata, ad jx. kal. Septembris, CIↃCCL. poſt Chriſtum natum anno, quo Fridericus Imperator, & Rex Siciliæ extinctus, Idibus Decembris. Non facile tamen aſſeruerim, quis annus fuerit, quo ſimulacrum Virginis acceperimus. ſane non ante, nec multo poſt templum Carmelitis conceſſum exſtitiſſe, ſapientibus certo creditum. quibus mihi accedendum, manifeſta coniectura ex ortu, exituque D. Alberti. hic enim à parentibus, voto Virgini Drepanitanæ facto, ſuſceptus, & apud eius ferme aram, Cœnobiumque eductus, inde toti prouinciæ impoſitus. Meſſanæ illum non longa ſenecta, ſed paruo victu, cultuque aſpero tenuatum, vita deſeruit, anno Chriſti nati fere CIↃCCCVII. & nemo minus L. annos Alberto dederit. igitur tempora retrolegendo, anno ferme CIↃCCLIII. ortus eſt. certe quidem haud multo poſt aduectum in Siciliam ſimulacrum, & vi miraculorum inclareſcens. ſed nihil ſtatuo. hunc annum feliciora ingenia repererint.

Annus aduecti ſimulacri.

At quibus altior rerum intellectus, deſtinatam

natam

natam Virgini ſedem, eo loco recens exſtructam, mirabuntur. haud illa quidem humanis conſilijs prouidebatur. ſuper quo diſſerere longius, operæ pretium reor, nam Drepanitanæ Virgini ingens in eo gloria. Drepanum inter, & Erycem planities porrigitur, quæ duobus paſſuum millibus ferme pateat; inde proximum mare, hinc culta loca. ſed contigua portui lata, depreſſaque foſſis ſpatia, gignendo ſali, quod illic ex attracta maris vnda, æſtate concreſcit. Campi medio, extructa ædes, Drepano, an imo Eryci propior, fallente proſpectu. non ſine præuiſu Reginæ cæli, vt in æquo ſita, vtriuſque mediam ſe faceret. & æqua omnibus, vetere vrbium æmulatu depulſo, æquo concilians amore complecteretur. Et, ò benignitatem, hoc in ſolo ſedem fixiſti, e regione delubri Veneris Erycinæ? de ea ſane trophœum ſiſtebatur, quæ olim in aduerſo colle impio, fœdeque culta. Quod Erycinorum decori penitus datum, vt regionem turpiſſimi ſcorti ſuperſtitione famoſam, inuiolatæ Virginis ſanctitas honeſtaret: aduerſus Venerem Erycinam, Virgo Drepanitana conſurgeret: aduerſus matrem turpiſſimorum amorum, mater pulcherrimæ dilectionis, caſti timoris, ſanctæ ſpei. illa ſuperba, tumenſque ædem ſtatuit in excelſo iugo; hæc animi demiſſi, ſub plana collis delegit. vbi vaniſſimæ Deæ infami cultu penitus extincto, veri Dei Genitrix à caſtis ſacerdotibus per laudes, ac ſanctiſſima ſacrificia colitur.

Simulacri Virginis deſcriptio. Ceterum honeſtiſſimæ mortalium cupidini faciendum mihi ſatis, pernoſcendi ſimulacrum. Drepanitanæ Virginis effigies in pedes ſtantis, & baſi inixæ, nobiliſſimum opus e marmore Cyprio, læuo brachio diuinum infantem ſuſtinens, læuam eius, altera manu ſublatã, defixa miratur. at puer ora in Matrem intendens, dextro brachiolo ſupra pectus reiecto, totam haurit: tunica Virginis in muliebrem morem fluxa, etiam pedes tegit. veſtis exterior floribus, ex auro pictis, modice ſpargitur. nec præſtringente nodo, ſed filio incumbente, collecti veſtium ſinus retinentur, decore cadentes. crepidinibus palliorum infantis, Matriſque Chaldaicæ literæ auro illinũtur. hæ diutius in obſcuro, Chaldæorum literaturæ rudibus, donec fama Virginis Drepanum traxit, qui patrium ſermonem interpretarentur, Armenios, quique terras Babyloniæ contiguas colunt; quibus auctoribus, reddita imagini lux, viſique rurſus accepiſſe, eius occulta diſcendo.

Cognitum eſt enim in margine pallij, quo puer obuoluitur, cingulo tenus, in hanc ſententiam circumſcriptum: Deum magnum, ſpecie paruulum, atque iucundum ſalutate. ad pectus Virginis, orbis eſt ornatu pulcherrimo, inſcriptis intra verbis: Ecce Ancilla Domini. in eiuſdem læuæ veſtis ora, hæc inciſa: hanc credo Dei magnam Matrem eſſe. dextraque ex parte, anno IↃCCXXX. . Augusti . . . . numerorum notas, quo annus ſupra IↃCCXXX. deſignabatur, dieſque menſis certus, vetuſtas obliterauit, tenui damno. haud ambigitur, abſoluti ſimulacri annum ad IↃCCXXXIX. protendi ſummum potuiſſe. diem Orlandinus vt certam prodit, quo aſſumpta in cælum Virgo, ad XVIII. Kal. Septembris. argumentum ex eo, quod ito die plurima miracula patrantur; ſed haud tanta ſecuritate firmandum, quod non niſi in incerto piæ coniecturæ nititur; & aliæ miraculorum cauſſæ ſunt. neque exſequi, noſtrum eſt. Adnotauere ſeniores, curioſi rerum, ac temporum, Auguſti menſem percarum Virgini Genitrici, quem multis euentis inſigniuiſſet. quo facta ſtatua, quo in Siciliam vecta, quo ædes Carmelitis permiſſa, eodemque ſimulacrum in ædem illatum, principiumque miraculorum ortum, & plura patrari ſolita. ad ſeriem redeo. pone tergum, ima ſtatua legitur; abſolutã, ſculptamque in Endithet, Cypri opido. ſed formæ literarum ad pectus Virginis, extremoque veſtis aduerſæ, eæ ſunt, quæ veterrimis Chaldeorum vſurpabantur: ceteræ, verò ſunt illæ, quas ſequens ætas vulgauit. nec omittendum. interius pallium à tergo his inſcriptum: ego Dei ſeruus, Sacerdos; quæ gladio recens inciſa à Sacerdote Armeniorum, qui huc peregrinatum veniſſet.

Ceterum effigies admirabili candore, alabaſtrum anteiens; decore eximio, & maiore quam humano opere, manuque addi quiuerit. omnino non ſine ope cæleſtium facta. atque eo oris habitu, vt quoquo verſum flexeris, in te oculorum obtutus intẽdi ſentias, ſiue aduerſam, ſiue ex aræ cornibus aſpicientem. illud admirabilius, videri humanorum affectuum preferre ſigna, gaudij, triſtitiæ, iræ, vt læti, triſteſue Reginam ſalutatum adierint, læto ipſa vultu, ſeu triſti; quaſi gratiæ, & miſericordiæ matrem lætitia, aut noſtrarum fortunarum mœror afficeret. ſed atrocior in ſceleſtos. infixis acriter oculis, flagitia, conſciẽtiamq; obiectans, aſpernari, ac pellere procul aſpectu eius indignos. Nec deſunt, qui moneãt, ſimulacri ſpeciẽ, candoremque, cæli inſtar, violari non poſſe, tot enim ante lãpadibus, lychniſq; ardẽtibus, nihil hactenus miraculo infectũ, cũ lõgiora marmorũ, quibus ſacrariũ Virginis adornatur, fumũ bibãt. Hic nõ prætermiſerim rarã vocẽ Hẽrici Henriquez Comitis Albæ de Aliſta, Siciliam pro Rege obtinentis, præconiumq; de Virgine Drepanitana, qui cũ Drepanũ veniſſet, viſendæ Virginis, ſpectãs effigiẽ decore cæleſti, vixq; credẽdo, permouẽre animũ pietate, lætitiaq; ita prolocutus, e ſ?ieupiẽtibus videre pulchriorẽ, in cælũ abeundũ eſt. Exin vt imperio perfunctus, in Hiſpaniã rediit, ſacræ illius ædis gloria, miraculiſq; cõmemoratis, Reginã taliũ auidã opere maximo inflãmauit, quæ grauidũ dein vterũ, partumq; Drepanitanæ Virgini cõmendauit. & eius ope adiuta, beneficij memor, editam poſt ſtirpem, Aloyſiũ, cui cognomentũ de Soto Maior, militia olim inclytum, Drepanum miſit, qui potiori Reginæ grates exſolueret,

His

Quæ de eo falſo prodita, confutantur.

His expeditis, tradenda mihi ſunt, quæ alij prodidere, varia fama, vt cuncta ferme vetuſtiora, nulla ope ſcriptorum. Ferunt ſimulacrum Piſas e Syria miſsum, cum noſtræ illam opes aduerſum Sarracenos fruſtarentur, ardentibus Italiæ diſcordijs, acerrima face imp. Friderico, eodemque Rege Siciliæ; ac nauis, qua vehebatur, ſecundo curſu Drepanitanum in portum adpulſa, anno Chriſti .... Auguſti, hic certa maris opperiebatur. vbi ſecundi flatus obuenerant, paulumque è portu proceſserat, ſimul aduerſis eodem repellebatur. ſæpenumero id factitatum, nautas, vt ſunt eorumdem ingenia, ad ſuperſtitionem traxit. ſubit animum, aduerſę tempeſtatis cauſsam effigiem eſse. haud dubium, cuncta Virgini obedire cælumque, & terras. illam maris dominam, cũctorumque moderatricem. quorſum ea mutatio, ac flatuum ludibria nauigationem demorarẽtur? illic ne ſubſiſtere, cordi eſt? igitur Piſanorum rebus Præfectum conueniunt: euenta, cõſiliaque patefaciunt, rogantque reciperet effigiem, feliciore nauigio in Italiam tranſmiſsurus. ſimul audita in Syria docent ſuper eo ſimulacro, in Armeniæ ſculptum, Sarracenorum odijs ſubtractum, Piſas mitti. reddere epiſtolas, quæ ad affines equitis ſcribebantur, collocandę apud ſe ſtatuæ, dum is in Patriam remearet. mirum facinus. ſtatim nauigantibus venti, ac mare ſecundum, vt effigies in litore expoſita, quę ibidem collocata eſt, litoralem iuxta portam.

Haud multo poſt, curanti res Piſanorum nuntiatur, in ora Panormitana nauigium eſse, quod in Piſanum ſinum nauigationem expediret. eò ſimulacrum vehiculo ferri iubet, quod mira pernicitate, nec intermiſso impetu, boues ad vſque ſacellum traxere, fueratque illic Diuæ Catharinæ antiquitus ſacratum: exin æde incluſum Virginis Annuntiatæ. illius ad fores conſtitiſse animantes, neque alijs ſubrogatis, aut vlla vi effectum vt loco cederent. ipſa Virgo conatibus aduerſa, vincẽte prodigio, effigies ædiculæ infertur; iſque, cuius eſset, per literas monitus, ædi permiſit. Tum prouiſu Drepanitani Magiſtratus, additæ ſimulacro cæremoniæ, cultuſque, Clero ciuitatis impoſito ſed arduum huic, ſacrorum ſollennia, cantuſque bis quotidie curare: primum in æde Virginis vrbem extra, ſurſumq; in vrbẽ remeantibus, nec vtrique oneri fieri commode ſatis, nec adeſſe in tempore dabatur. igitur labore, ac difficultate operis, eam curam Clerus remiſit. inde Carmelitarum ad Sacerdotes à ſuratis Patribus tranſlata eſt. eos acciuiſse Ordinem, Virginis miniſterio electum, bona cum ſpe extruendi Cœnobij. illi volentes oblatam ædem, effigiemq; ſuſcepere.

His, & talibus plerique libitum implere volumina, quæ ſileri magis excuſarine, quã defendi poſſunt. nõ enim annalium ex memoria, fideque tradita, ſed hauſta vulgo, in finitis vero falſis, tranſmeantibus imperitorum per ora rebus. ſed auctores errorum manifeſti, conuincentibus actis, poſt eorũdem exceſſum repertis. his pleraque illorum temporum ignorata, noſtris innotuere: feliciore ſorte nouiſſimorum ſcriptorum, quibus poſteriora tempora verum aperiunt. nã ſimulacrum in Armenia perſectum, falſo huc trahentibus literarum formis, cum nondum periti appulerant, qui interpretarẽtur; perlecto, vt retulimus, in Cypro ſculptum; ipſumque ſimulacrum exſtat, ad refellendum mendacium. neque anno 1242. cum adhuc viueret Fridericus Aug. imago ad nos vecta. ſummum de ea tranſuehenda agitatum. quippe actorum teſtimonio ratum, anno 1250. quo Fridericus fato functus, nondum veniſſe. eodemque tradita Carmelitis ædes Virginis Annuntiatæ, nulla ſimulacri memoria, ab Ribaldo, & Palma coniugibus qui proprio in ſolo condiderant. ex quo manifeſti vanitatis, qui à Magiſtratu Miniſtros templo aſcitos, dimoto Clero compoſuere. iam vero ſacellum D. Catharinæ illic fuiſſe atque à Græcis Sacerdotibus cultum è corruptis à plebe acceptum, nimia facilitate credendi. & erroribus cauſæ. quod non multos ante annos, Carmelitarũ Ordo amictu cineraceo in Siciliam ex Oriente tranſierat. at vetus ſacellum, quod amplificata ædes complectitur, illud ipſum eſt, ab Ribaldo Virgini Annuntiatæ dicatum.

Ceterum, vt regna diſcordijs labant, ita quæ vulgo iactantur, diuerſitate dicẽtium. memorant enim Antonius Portus, ac Pugnator, famam eſſe, effigiem è portu reuectam in ædem D. Catherinæ: contra Orlandinus, famã & ipſe ſequens, in ædibus Piſanorum primum ſeruatam, quæ publicum dein armamentarium, nunc Soc. Ieſu templum. inde ad vetus ſacellum Virginis trãſlatum, cui à partu cognomentum, viam iuxta Rhodiam, quod a Carmelitis tum habebatur, (nulla eius veſtigia in præſentiarum diruto promiſcuos in vſus) mox extra vrbẽ ad Virginis Annuntiatæ. ad hæc aſserunt illi, ſimulacrum vno impetu ad ædem vectum. diuerſa Orlandini fama. ex qua firmat patrata itinere miracula, crebris locis, quibus conſtitiſset. ipſa in via, miraculorum monumentum, erecta templa. D. Leonardi manet, ceteris æuo collapſis, vbi cruces, interiectis ſpatijs, conſpiciuntur. at cuicumq; gnaro viarum, haud quaquam credibile videbitur, ſimulacri tranſuectionem Drepano in oram Panormitanam, nedum plauſtro fieri, ſed præcipi potuiſse. quod non niſi nauigio ferendum. Sane ergo videre mihi videor, hac in re Virgilianam famam, cui tot linguæ totidem ora ſonant.

Sunt enim, qui varia fama rem tradunt, nauem ſæuitia maris, ventorumque, occultis ſubter vndas ſaxis impactam, ac ferme diſsolutam, Drepanitanis litoribus adpuliſſe, iuxta turrem, cui nomen à Paliſ. illic nauigium onere leuatum: dum reficiendo intenditur, cuncta in vrbem importabantur, vt ſecuritas eſset, atque vehiculum, cui impoſitum ſimulacrum, verſo ad Cœnobium itinere, ad eius fores, tamquam diuina vi

deti-

defixum ſubſtitit. adijcitur in foramine alliſæ nauis, repertum piſcem, prohibendis fluctibus; neque ambiguum, ea ope naufragio exemptam. & beneficium ad Virginem deferebatur. nobis hęc reticere nequaquã viſum, quamuis abſurda viderentur, vt omnes intelligerent perperam ab ignaris confuſa, demendo dictis fidem, relataq; ad originem ſimulacri, quæ, multos poſt annos, eueniſſent. quo propius æuo noſtro, eo imperitius ſcriptum, qui recentiſſimum facinus non aduerterunt. haud abſurdum reor, rem omnem referre, vt ipſa narratio falſas auditiones depellat.

Miraculum ſeruatæ nauis.

Anno poſt Chriſtum natum 1571. nauẽ cognomento Epidauriam, Petri Xirottæ ſæua tempeſtas perculit, in Salernitano ſinu. iam perforata carina, violenter irrumpebant vndæ, exhaurientium officia ſuperantes. non aliud deſperatis rebus ſubſidium, quam memoria Virginis Drepanitanæ fuit. illi nauis committitur, cuius dominatio ab infero ad nouiſſimum mare. ſtatim eius inuocato nomine, factoque voto, ſalus allata. ſed ignaris adhuc, qua ope ſubuentum foret, donec in portum Drepanitanum appellerentur. tum cognitum, prouiſu Dominæ maris, piſces duos in aperta nauis immiſſos, qui miraculo arcebant fluctus, ac certa mortis: ingreſſi templum nautæ Virginẽ laudibus, gratijſque venerantes, cuius benignitate naufragium euaſiſſent. ſuſpenſi pro templo iidem piſces, qui poſteris facinus memorandum teſtarentur. viſuntur adhuc nouum ſeruatę nauis exemplum, propere opis diuinæ parentis æternum decus; nec potentiæ, aut benignitati Virginis inſolitum. His igitur confutatis, quæ corrupta vulgo iactantur ſuper origine ſimulacri, fixum eſto, quod initio conſtitutum eſt. idq; pluribus probatum, qui in tanta opinionũ varietate ad ſapientiores tranſiuere.

Omnium nationum ad eam peregrinationes.

Verum ſimulacro in Carmelitarum æde collocato, ſtatim conciti miraculis circumiacentes populis lateque vagantibus, tracta longinquiora Siciliæ. exin fama euecta ad Inſulas, Prouinciaſque longius ſitas. auctuque pietatis in Virginem Drepanitanam, in dies confluunt vndique peregrini ex Italia, Gallia, Hiſpania, Germania, Pannonia Armenia, Babylonia, & nouiſſimo ex orbe Chriſtiano, grates, ac vota exſoluturi. interdum etiam infenſi noſtris inſtitutis Turcæ, Maurique, publicorum diplomatum fide, ſupplicatum Virgini templum inire. & quidem hauſto ex lychnis oleo, quo ægra corpora vncta ſunt, præſentem opem experti, barbara lingua Dei matrem attollentes perfidiam exuere, Chriſtianos in mores trãſgreſſi. Ceterum euoluere miracula, quæ ab vſque ſimulacri aduectu, in hæc tempora continuantur, fauore Virginis in maius augente, arduum, ac longum foret. ſi bonæ matri placuerit, ornatiore cura compoſituri. At prouinciales inter, Erycem montẽ incolentium maxime laudata ſtudia, qui templo proximi. haud enim ambigitur, veterem viam Romanam, qua clementer in Erycem acceſsus Erycinos adire tum deſiuiſse; aggreſsos iter propioribus compendijs, colle arduo, Virginis quam citiſſime viſendæ cauſsa: & cuncta amore peruia, quã quam difficili deſcenſu ex pietate facilitas, atque frequentia. In quo ego non modo Erycinorum ſtudia demiror, ſed caſtiſſimos immolatæ matris affectus. viam exhorruiſse viſa eſt, quæ olim vſui fuit, veſtigijs Venerem adeuntium pollutam. placitum que, nõ eo, quo ad illam iiſſent itinere, ſed per diuerſum peteretur, animis, corporibuſque intemeratis.

Laxatur eius templum.

Augeſcente fama miraculorum Virginis Drepanitanæ, populorumque peregrinationibus, vt maius Præſidi noſtræ decus eſſet, auctum eſt templum, ciuſque ſacrarium maiore magnificentia. ſed initium laxandi noſse, haud copia fuit: ſane abſolutum anno 1332. vt lapis docet ſupra fores, ad Septemtrionem. ſed in eo ſatis celebre prodigium, tres ante annos, obuenerat. Erat Drepani quidam, qui fortunas omnes malæ aleę cupiditatibus diſſipauerat. qua deſperatione, eo inſtinctore, quo priora flagitia perpetrauerat, nouiſſimo ſcelerum, exuit Chriſti fidem. hem peſſimæ artes, quo perduxere. igitur infernis iam furijs permiſsus, in templum venit, atrox odij aduerſum Cæleſtes. primo Alberti tabulam reſpiciens, furenti propior; & te, ait, toties inuocaui, neq; me exaudisti, celebrem vita, famaque iuuare me nequiuiſse? receptum cœlo, haud vltra crediturum. In Virginem deinde vertit, vt ſcelerata in piam matrem vox nocentiorẽ faceret; tu quoque, & Gratiæ matrem prædicant, clauſi ti aures aduerſum mea deſideria, preceſque. ſed impius miſericordiam eius deſperatione ſua clauſerat. diſtricto mox gladio, (tantum viro inteſtabili auſum, temeratumque) Virginis, Albertique imagines ſcindit. Ex vtraque, horreſco referens ſtatim guttæ ſanguinis ad vſque ſolum excidere. & ferat cœlum, adfici probris, ac vulnerari matrem Dei, Albertumque? proprio ſanguine inſici eorumdem aras, etiam ædiũ pauimenta? ſane matris iniuriæ filio curæ ſunt. forte aderat in æde puer ſpectator, ac teſtis impietatis futurus. Quo ad facinus clamitante, homo ſacrilegus templo prorumpit, auſis turbatus, trepidanſque. vix foribus ſe extulerat, ſimul tonuit, fulſitque in vltionem minax cælum, ſubitoque fulminis ictu flagrans, in cineres conſedit, ante templum. inde in omnes formido. imaginibus per longa temporum honos. eademque aboleuere, inſigni clade religionis.

Delati honores, & dona Principum.

At Sanctiſſimo Virginis ſimulacro, ædiq; tota Sicilia clariſſimæ, veterem fuiſſe Religionem, cultumque, delati honores, opeſque demonſtrant. nam antiquitus inſtitutæ ſupplicationes, vota priuata, ac publica grauibus ſuper cauſſis. Antiſtitum, Regum, Principum virorum peregrinationes. diues ſuppellex, argentum, aurumque, quod donis quod votis peregrinantium pietas in aduerſis, lætiſque templo ſacrauit, coronæ argenteæ, auro tectæ, matri, filioque impoſitæ,

tæ. quas paucos ante annos Petrus Gironius, Dux Oſſunæ, Siciliæ Prorege, ex puriſſimo auro fecit. vaſa aurea, candelabra, lychni, phara grandia ex argento, auroque; & alendis luminibus, ante ſimulacrum, inſtituti reditus; vtque in ara matris, quotidie filij ſacra peragerentur. iam Virgini datum à Philippis Hiſpaniæ, & Siciliæ Regibus patre, & filio donatiuũ Xenodochio exſtruendo, quod inopem multitudinem peregrinantium exciperet. ſingula in præſentiarũ explicaturis referre nihil attinuerit; iuſto opere, ſi vita ſuppetet, exſecuturi. additum & feſtis templi honoribus equeſtre certamẽ & immunitates tributæ, iam inde à laxati templi initijs. nam anno 1302. Rex Siciliæ Fridericus, Petro genitus, vt feſtus Virginis celebrius percoleretur, terra, marique commeatus, merceſque conuehentes, omni publico munere ſoluit. mercatus campo in ipſo, ante tẽplum, ſubitarijs ædificijs adornabatur. Inde Ioannes Vega, Prorege Siciliæ impoſitus, in vrbem tranſtulit, vt ſecuritas mercatoribus redderetur; exulum globis cuncta turbantibus, vimque in eos audentibus. Feſtus vero dies ad 9. Kal. Septembris celebratur, ingentibus, ac flagrantiſſimis prouincialium ſtudijs, adfluxuque populorum. aliquando ſupra 20. hominum millia conueniſſe, ſatis conſtitit. quos non modo ex Siciliæ vrbibus, ſed Italiæ fama ſedis inclytæ excitat, & ſtudiũ Virginis.

Lopaduſa Virgini ſtipendiaria.

Inter externa honorum, Lopaduſæ obſequium prætulerim vectigalis Drepanitanæ Virgini. quamquam haud mihi promptum aſſerere, quibus initijs, quaoc Religione mos cœperit. Eſt Lopaduſa Africi maris inſula, nullo hominum cultu, prædantium nauigijs opportuna. illic ſacellum Dei Genitrici ſacratum, quo vecti diuinam parentem venerantur. aucta donis ædicula. vetus ea Religio, non modo Chriſtianis, ſed alienis recta à fide, Turcis, Mauriſque. Neq; noſtrorum, aut hoſtium quiſquam, has illaſue oras per latrocinia incurſantium, ſpoliare templum auſint, vel iniuriam inferre. neq; inde extulerint quidq̃, retinente numine, donec ſacrilegium reſtituatur. eiectis in Inſulam naufragis, profugiſque id ſolum fas, commeatu, à tranſmeantibus illic relicto, famẽ tolerare. reliqua templi dona, veſtes, arma, pecunia ex argento, auroque Virgini Drepanitanæ ſepoſita. quod animos audientiũ admiratione impleuerit, ea tranſuehere, ſolis Melitæ triremibus permittitur; prohibito ceteris. illæ ſtatnto tempore Lopaduſam petunt. ingreſſis ædem, vbi collectum quidquid donorum foret, nomen Annuntiatæ Drepanitanæ inuocantibus egreſſus datur; vt inſula, cui Dominæ tributum quotannis pendat, intelligeretur. Exin aduecto Drepanum ad Virginem munere, triremium Præfecto ab eo, qui Cœnobio impoſitus, chirographi cautio datur.

His adnectentur propiora ſimulacro prodigia. Olim quidem quoties arſiſſet bello Prouincia, interniſue diſcordijs, ob imminentia caſuum, effigiem in vrbem Drepanũ reuehi ſolitam accepimus, experimento notabili. nam illi vt ferunt, in vrbem cum traherenr, graue pondus, ac tarditas: contrà regredienti ſuam in ſedem mira leuitas, eo reportantium, ac ſi ipſa raperet, agminibus citis. credito, eum laborem, facilitatemque ex ſtatua venire, mobilibus ad credulitatem nautis, quibus mos ferre, id enim egregiæ eorumdẽ induſtriæ tributum, cum ſimulacrum ob vrgentes caſus deportandum, non vllo iure, quo nitantur. forte an delati per mare ſimulacri memoria valeſcẽte, & opere nautico in ędem primo ſubuecti? olim quidem effigies, intecto carpento, in vrbem reuehebatur, promiſcuo cœtu trahentium. pòſt vbi imprudentium tractu, quati currus, & ſimulacrum vibrabatur, corrumpẽdi metus inſtantior cura fuit. aucta quoque Virgini veneratio. quare ferculo ſuperpoſitam geſtant humeris Sacerdotes, virique principes, iuuantibus nautis. illa ne tempora ſimulacri oculos, ac ſupercilia, paululum attriuere? vnde intendendi gloriam Virginis, locus fuit.

Præerat ei Cœnobio Aegidius Honeſtus à quo accepimus, Sacerdos præclaræ fidei multaque inter ſuos auctoritate. cum primores domus circumſiſtunt; eſſe Drepani viros celebres, qui pingendi, ſcalpendiquè artes exerceant: vellet. quod ipſam Reginã velle intelligerent omnes: ſuam pulchritudinem ſibi reddi. rogant vteretur artificibus, quos ſors daret: ſimulacri corrupta cõponi iuberet. Præfectus formidoloſior abnuere, contraque obniti. offendi Virginem ratus, ſi profanis adtrectaretur. ecquẽ non indignum miniſterio tali? illi, vim precum intendendo, peruicere. Iam viri inſignes electi, quos Præfectus hortatus eſt, magnum opus animo reputarent. prius mentibus, quam docta manu aggrediendum. ſtatuitur dies: & artifices animi maculas eluere, eoſque Cœnobio Pręfectus ad aram Virginis ſacris operatus, diuino pane firmauit. poſt ſacrificia, preceſque, artifices aſcendũt aram. ibi paululum attoniti hæſere, & velut immobili dextra. demum, vbi adſtantium voces metum ſubleuauere, pingere oculos penicillo adorti. ſed abſumebatur dies irritis laborum, ac ſpei. eoque inutilior cura, quo magis pingendo intenderetur; quin cernebantur Virginis oculi minaces, ac turbidi, quaſi a præſentibus abſterrerent, perpellerentque omitti facinus. igitur artifices & qui aderant Sacerdotes, omnes pari metu complentur, quibus irata Virgine, æternũ ſupplicium portendi viſum. ſimul qui oculis per colores medebantur, exitium metuentes, reliquere incœptum, aramque. Præfectus, primoreſque familiæ, ceterique omnes, fuſi humi, miſericordiam verbis expoſcentes: ignoſce, benignitatis Mater: non huc adductos malis artibus, non proiectam dignationem Dei Matris: amore pulchritudinis tuæ, cuncta perpetrata. addi decus, cupido erat: formam Reginæ intendere ſe concupiuiſſe; Quod tibi cum offenſione acceptum. & temeritatis veniam lacrymis

Odit profana manu tangi.

preca-

precabantur, viſum adhuc trucem, & in ſupplicia erupturum pauentes.

Eo in metu ſimul mœrebant, quod ſimulacrum, per addita colorum, temeraſſe videbantur. amiſſa ferme ſpe perficiendi operis, quod Magiſtri, iram Virginis metuentes, reliquerant. igitur labem amoliri a viſu cupientes poſt lacrymas, ac ſuſcepta Virgini vota, clementiam eius experiri ſtatuũt. rurſum periti artis, inſtantium ſacerdotum obſecrationibus, recepti in aram. quo propius pingentium ſtudia deterrebantur (Quos inter Ioſephus Vanellius ex opido Carrea, & Ioſephus Sozzus Panormitanus, adhuc ſuperſtites) his omni ope contendentibus, nihil perpetrabatur. effigies terribilior videri, truceſque oculos in adſtantes intorquens, facinus obijciendo, minitandoque exitium ſupremum. rurſum ad ſubſidia precum, flagranterque vota multiplicabantur. horas duas orando, flendo continuauere. tandem placata his Virgine, facinori formidabili lætior finis fuit. medendis oculis tertium admotis, inducti primum colores in manus pictorum vltro decidere. manſitque ſimulacrum perinde pigmentis intactum. actæ Virgini gratEs, aucto in effigiem metu, eiuſque numinis veneratione. etiam coloribus honos fuit, ſaerario illatis. Quod à me relatum eſt, in Commentarijs rerum Cœnobij perſcripſere.

Nec ſimulacrum ſine eximio cultu habetur in ſacello Virginis, extructa abſis in modum ædiculæ, in qua effigies collocata, aulæo ingentis pretij obtegente, ipſa in abſide. appenſa ante imaginem phara argentea ſeptem, lychnis ardentibus dies, noctéſque; paulloque diſtantius in eodem ſacello phara tria grandiora ex ſolido argento, dona principum. nec minus ſolemni cæremonia peregrinis Principibus monſtratur. Carmelitæ ſupplicum in morem incedentes, ſacrarium ineunt, accenſis cum facibus, ac per compoſitos cantus. aer a turribus, & organo templum conſonant. Sacerdotes duo appenſum velum diducunt. dum lux aperit effigiem, modulate concinitur, ***Monſtra te eſſe matrem.*** illa circumſiſtentium animos ſui decoris admiratione implet, & voluptate perfundit. ipſæ lætitiæ in aſpectantium oculis, ac vultibus emicant, quas in maius auget, donec obiecta oculis pulchritudo, & maieſtas Virginis perdurat. demum ſupplicatio prece finitur, cœtuſque lætus aſpectu Reginæ dimittitur.

VITA B. GANDOLPHI
ORD. MIN. S. FRANCISCI
Ex Iacobi Epiſcopi Cephalœdenſis Dialogo.

Anno Chr. 1260. 17. Septẽbris.

Gandolph⁹ Ciſalpinus.

GAndolphus in opido Binaſco, quod in Gallia Ciſalpina, haud lõge Mediolano diſtat, ort⁹ eſt. incertũ, quo anno: ſed in ea tẽpora incidit, quibus Eccleſię Dei columen, Sanctiſſimus Franciſcus ordinem ſuum cæleſtibus inſtituit præceptis. eius militiæ, inſtinctu Dei, Gandolphus in Italia nomen dedit. exinde in Siciliam iuuandæ rei chriſtianæ miſſus, Panormi aliquã diu cõmoratus eſt in qua vrbe degens inſtituti ſui rationem ſtrenue amplexus, ſociorumq; exempla, ac præcipue Beatiſſimi viri Franciſci familiæ parentis, cuius recens erat memoria, ſibi ponens ob oculo, ipsã virtutis effigiem in ſe exprimere contendebat. itaq; abſtinentiã mirũ in modum excoluit. nõ modo enim quadragena illa ieiunia quæ ter in annum toti ordini ſollemnia ſũt, ſtrictiſſime obſeruabat, ſed etiam dies tres ſingulis hebdomadis, nẽpe 2. 4. & 6. feriam ieiunijs dicarat ſuis; eumq; in ieiunando rigorem ſẽper tenuit, vt admirationi õnibus eſſet. ſemel in die capiebat cibũ. nec præter panẽ, eũq; modicũ, aliquo vtebatur obſonio, frigida cõtentus, vino ſibi interdixit. veſtit⁹ ad affictandũ, quàm ad tegendũ corpus potior fuit. nã induſiũ ſupra carnes ſu
a pſit: ad quod attritã, vilẽq; tunicã adhibuit. neq, adeo rigida virtus, veſtituſq; ratio ſatis ſibi videbatur ad domandũ corpus; ſed flagellorũ vſum haud mitẽ addidit. ſæuire in carnẽ ſuã, non tantum ſpiritui ſubiugare velle dixiſſes.

In Sic. miſſus eſt.

Mira eius auſteritas in victu, & cultu corporis.

Quippe virorũ eſt, qui ad pietatis faſtigiũ contendunt, à ſui ipſius amore quàm longiſſime abeſſe, atq, adeo ad odiũ ſui quam proxime accedere; huc eos vocãte Domino Euãgelicis verbis, quibus virtutis ſũmã nos docuit. qui nõ odit animã ſuã, nõ poteſt meus eſſe diſcipulus. nil igitur mirũ, ſi diuinis inſtitutis Gãdolphus inſiſtẽs, infensũ ſuimet hoſtem ſeſe præberet. vigilias vero ſiue ocio, ſtudioque affictãdi corporis ſui, ſiue diuinarũ rerum contẽplatione pellectus, adeo in multã noctẽ protrahebat, vt omnẽ pene inſomnẽ duceret: vix per breue ſpatiũ tẽporis extremæ corporis laſſitudini vel inuitus cõcedebat. cuius aſſiduitate contẽplationis illud aſſecutus eſt, vt nõ rapi modo in Deũ animo, ſed fere ſua ſpõte in eum tolli, ac ſuis quaſi pennis volare videretur. vt qui a terrenis rebus mentẽ, animũq, abſtraxerat, didiceratq; cęleſtibus immorari, & ipſo Deo frui, vt mortali datur, aſſueuerat. hæc erant Gandolphi Angelica potius, quã humana ſtudia, quibus omniũ in ſe oculos, animoſq; cõuerterat, nomẽq; celebre sãctitatis non modo intra domeſticos parietes, ſed apud exteros etiã ſibi comparauerat.

Quod vbi ex quorumdam ſermonibus animaduertit, mirum quantum ea res ſibi dolori fuit. quippe nomen eiuſmodi peius odiſſe, ac fugere doctore Chriſto Domino didicerat, quam dedecus, & ignominiā viri inanium honorum ambitioſi. quare ſecum ſic agere cœpit. id igitur noſtri labores, quicumque illi ſunt, nobis peperere vanum populi rumorē. gloriolam inanemq; num & corpus abſtinentia tenuatur, vt intumeſcat animus aura populari? ſi hinc ea flare cœpit, alio migrare certum eſt, quo illa non penetret, eo loci deueniendū, vbi & iter arduum, & inclementia cæli, & ſoli aſperitas & inopia rerum omniū, non gloriolam modo, ſed ipſos mortales ōni aditu prohibeāt. ergo cœnobij moderatorem conuenit, eūq; per Deum etiam, atq. etiam obteſtatur, vt inde diſcedendi, eoq; ſe recipiendi faciat poteſtatē, vbi tutius ab ijs vulgi rumoribus degere liceat. ſatis ſibi conſtare, id Deo, & Chriſto Domino pergratum fore. impenſe adeo oranti, atq; obteſtanti, fecit ille abeundi poteſtatē ſociumq. addidit apprime virtutis eius admiratorem, atq; æmulatorem. at vero cogitanti Gandolpho aptam inſtitutis ſuis ſedem, in mentem venerat cuiuſdam opidi, quod Panormo abeſt L. paſſuum millibus, *Petra* 3 illi nomen eſt, id in edito montis vertice ſitum, rupes circum arduas habet, præruptoſq; montes, aſperoſque, & rerum copia deſtitutos. hoſce mōtes vel fama acceperat, vel prius oculis ipſe ſuis viderat; perluſtraſſe enim Beatum virum aliqua Siciliæ loca, haud ambigimus. conſtanſq; fama tradit, in opido fuiſſe, quod Caſtrum Veteranum vocitatur huius incolæ teſtantur, multa eum diuinitus miracula edidiſſe, præcipue vero facultatem loquendi muto dediſſe. certum rei monumentum eſt eo in opido ædes Beato Gandolpho dicata, in qua ad hæc vſque tempora eius effigies cernitur; peruetuſta illa quidem, quippe quæ ante 170. annum depicta fuit: ea nunc ædes in Odæum ſanctimonialium verſa, ſacello Deiparæ Virginis, quod Cœnobij pars eſt, adiungitur. olim in eodem opido, atque æde feſtum diem in Beati viri memoriam celebrari quot annis ſolitum, incolæ perhibent.

3 In aſperos Petræ montes ſe cedit.

Gandolphus igitur, vt *Petrę* montes, aſperrimos illos quidem frigore, atq; rerum omnium egeſtate, ſed opportunos ſtudijs cognouit ſuis, eo propere cōtēdit a ſignato ſibi cū comite, cui Paſchali nomen erat. iter ingreſſus, tanto ſedis deſtinatæ tenēdæ deſiderio impellebatur, vt nec quiete defeſſum corpus ſubinde reficeret. quoniam vero non æquo contendebat gradu imbecille corpus cum inflammato ſpiritu, ipſo in itinere viribus deſtitutum ſuccubuit. quam ob cauſſam Politium 3 iter flexit (quod in ſummo ſitum monte citra *Petram* ad ſex paſſuum millia) haud ignobile opidum populo, rerumque abundantia. ibi a Religioſa femina, cui *Piſana* nomen, Chriſti pauperum hoſpita, perhumaniter domi acceptus eſt, perque benigne tractatus. hic tamen egregiæ ſanctitatis ſplendor retineri non potuit, quin foras per quoſdam veluti radios erumperet. eo in opido dum moratur qua vitæ auſteritate, qua ſuauitate morum elucere circumquaque cœpit. quare Politienſes idoneum diuinarum rerum præconem non verbis modo, ſed factis etiam illum eſſe rati, enixe rogare inſtituerunt, vt quoniam verni ieiunij tempus inſtabat; quo ſollemne eſt Euangelium populis pro concione explicari, vt ipſe hoc munus ſuſciperet. nihil gratius Deo facturum, ſi ſua opera & ad bonam frugem ſe reciperent improbi, & in virtute, eius ſtudioſi confirmarentur. quod ſi otium meditaretur, intelligeret tanti negotium illud momenti eſſe, vt iure optimo quieti ipſius anteponendum foret; quam & repetere poſt id tēporis ſibi integrum erat. at Gandolphus, vt quietis & contemplationis incenſo ſtudio inflammatus erat, eamque tenere iam, nō modo quærere, ſibi videbatur, abſtrahi ab eius complexu minime ferebat. quare renuere primum, ſeque tanto oneri imparem eſſe dicere: deinde obteſtari, ne ſe ab eo, quod diu optauerat, otio auellerent. enim vero illi obfirmato animo vrgere pergerent, maioremq, *Dei gloriam*, animorumque emolumenta ob oculos ponerent, vt communi potius, quam proprio ſeruiret cōmodo, Deiq. gloriā in alijs promoueret, ceſsit Gandolphus Politienſiū precibus. per illud igitur tēpus egregiū præſtitit cōcionatorē, qualē ſpe, & opinione cōceperant.

3 Politium diuertit.

Quo tēpore contigit, vt *Paſchalis* Beati viri ſocius in morbum incideret, quo pene confectus animam agebat. dies quinque in eiuſmodi cruciatu fuit, loquendi munere deſtitutus, nec diem obire, nec ad vitā redire miſerabili quodam ſui reſpectu, tractuq; mortis: ad cōmiſerationē omnes mouebat, maxime vero patrē ſuū Gandolphū. ad quē intuens innuere videbatur, vt in ſummis tormentis verſanti ſibi, ſi quā poſſet opem afferret. at is animo vehementer angi, cū nec quid haberet, noſſet; nec ferre auxiliū valeret. igitur humano conſilio deſtitutus, Deū cum lacrymis orat, vt qui vnus poſſet, depoſito iam ſocio, ſi è re foret, ſalutem redderet, vel corporis ſolutū vinculis tandē eximeret; eum in modū diutius excruciari, id vero ad ſpectandum, nedum ad ferendum grauiſſimum eſſe. quod ſi meritas ab eo pœnas exigeret, culpā per Chriſti ſanguinem, condonaret; ſiquod vero peccatū luendum foret, à ſe ſupplicium ſumeret. his, ac talibus oranti Gandolpho diuinitus indicatum eſt, quæ ſocij cruciatuum cauſſa, quodq; remedium foret. ergo ad ægrotum ſe vertens, iubeo, inquit, te, frater, Dei verbis, vt ſi quod crimen nondum per confeſſionem expiatū retines, mihi vice Dei Sacerdotio fungenti confiteare, quem in vſum tibi loquendi facultas datur.

Socium Paſchalem in extremis laborantē eripit è ui morbi.

Mirum dictu ſimul ac protulit ea verba Gandolphus, fari æger cœpit: immortales gratias primum Deo, tibi Pater ſecundū Deum ago, quod me non ijs modo breuibus err-

Eidem ſermonis vſū ad confeſſ. peccatorū tribuit.

Digitized by Google

eripuit ille tormentis, ſed etiam ſempiternis: quibus addictus facile fuiſſem, niſi me diuina clementia, te deprecatore, ac patrono liberaſſet. quæ mea enim exſtitit ſocordia, quaſdam culpas eluere ſacramentis neglexi, quarum cauſſa ſæuis adeo cruciatibus animo diſcruciabar, vt nihil ſupra queat excogitari. tum maxime Dæmones humanæ ſalutis acerrimi hoſtes, diffidere me, ac deſperare rebus meis, inſtigabant. at tuis precibus profligati, magnaque ignominia affecti diſceſſere. quibus fugatis, diſiectiſque nubibus diffidentiæ, veluti ſereno cœlo diuinæ lucis affulſit radius, qui me ſummopere recreatum, bono animo eſſe iuſſit, atque ad expiandas animi labes, animum, vireſq; ſuffecit. quam ob rem te precor, Dei Sacerdos, ac pater, vt pro tuo munere, quorũ me ſcelerum reum fateor, iis abſolutum verbis Dei, me velis. his dictis, ſimul ſe illorũ Paſchalis accuſare cœpit: riteq; abſolutus, nulla mora, caput inclinans, ac ſi poſtremũ valere iuberet, plenus ſpei viuere mortalẽ vitã hanc deſiit, perennem illam, q; æquum eſt credere, victurus. perbeatus ſane qui tam egregium nactus eſt ſocium, quo & doctore vitam recte inſtituere didicit, & patrono ſempiternã beatitatem adeptus eſt.

Alteri ſocio Rogerio

Et huic quidem feliciter ea ſocietas cõtigit, at nõ item alteri, cui nomẽ Rogerius, is Paſchali defuncto, ſocius à moderatoribus B. viro datus eſt at nulla ſocietas, vbi ſociorum diſſidẽt mores, nec enim victus, ſed ſtudiorum animorumq; conſenſio eſt germana ſocietas. Rogerius is non eadem, qua vir ſanctus incedere via, longeque aduerſa erant eius ſtudia. quippe quorumdam hominum, qui minus pie viuebant, conſuetudine delectabatur; quodque minus erat ferendum, mulierum aſpectibus, atque colloquiis. quod vbi Gandolphus animaduertit, paternis prius verbis monere inſtitit, vt retraheret inde pedem, ſuiq; inſtituti vt meminiſſet, cuius erat carnis voluptates frangere, res caducas contemnere, animum ad cæleſtium amorem erigere. ſed hæc, & huiuſmodi perplurima ſurdo decantabantur. animus enim carnis voluptatibus addictus, ad diuina obdureſcit. cũ nihil paternis monitis proficeret Gandolphus, acriora remedia adhibere ſtatuit, magno caritatis affectu illum arguere, & increpare. ſed neque obiurgationes, nec minæ mentem cœno vitiorum obſtinate hærentem euellere potuerunt. tum Gandolphus diuinæ in eum vltionis non ignarus, latam in contumacem diuinitus ſententiam, veluti cæleſtis iudicis præco, ad hunc modum pronunciauit: quoniam te nec monita mouent, nec minæ terrent eorum, quæ te manent, ſuppliciorum; ſcito niſi reſipiſcas, vbi ego vita functus fuero, extremis te pœnis afficiendũ. ſane animaduerſionem hanc inſtinctu numinis a B. viro prolatam, probauit euentus. enimuero poſtquam Gandolphus mortem obiit, Rogerius vt Patris ſui mores, ſic etiam familiæ veſtes tandem exuit, ſe ſeq; ad omne flagitiorum genus tradidit. quamobrem

Infelicem vitę exitum prædicit.

Meſſanæ patibulo ſuſpenſus, male ominatã vitam infauſto mortis genere concluſit: ſic vlciſcente ſupremo malefactorum vindice, contempta æternæ ſalutis remedia.

Interea Gandolphus in excolendo Politienſi populo, diuini verbi declamationibus, egregiam operam per quadragenarii ieiunii tẽpus, nauare pergebat. iamq. finis inſtabat: ad quartam enim maioris hebdomadæ feriam peruenerat. quo die cum in tẽplo de more ad populum pro cõcione verba faceret; hirundines, quæ verno tẽpore in ædiũ tectis, nidos exædificare ſolitæ ſunt, omnia ingenti garritu complebant adeo, vt declamantis verba exaudiri non poſſent. tũ vniuerſa concio, quæ attenta bibere aure diuini hominis orationem ſolebat, importunarum auium cantum, qui ſe libere exaudire prohibebat, moleſte ferens, excitare turbas cœpit. quod animaduertens vir Dei, ſimulque dolens vanas eſſe voces ſuas, auibus perſtrepentibus, ad eas ſe vertens, iubeo, inquit, vos Chriſti nomine dum ego concionem habeo, garritu abſtinere. mirũ ſane; dicto audientes fuerunt hirundines: ſilentium fecere, donec Beatus vir abſoluta concione permiſit, vt iterum cantus repeterent ſuos. fine vero declamationis, Gandolphus ſcire vos, inquit, volo, Politienſes meo me iam concionandi munere functũ eſſe, numquam amplius illud reſumpturum. hiſce verbis innuere volens, quod diuinitus edoctus fuerat, vitæ finem ſibi inſtare. ſimul domum ſe recepit, morbo implicatur. quoniam vero illum Deus ad ſe non eo, quo deſiderauerat modo, de inacceſſis rupibus contemplandum, ſed perbeatius contuendum properare volebat; intra biduum morbi vis ingraueſcere, vireſq. corporis deſerere ægrum cœperunt.

Inſtantem ſibi vitæ finem prænũtiat.

Dies inſtabat, quo chriſtianus populus Chriſti Domini cruciatus, mortemque cum fletu pie, Religioſeque proſequitur. peroptabat Gandolphus ea iuſta Chriſto morienti perſoluere; verebaturque per vitæ ſpatium, id ſibi ne non liceret. dolebat eo ſe die in gaudium Domini intrare (quamquam quid ſanctius, quidue peroptabilius?) quo die cruciatus eius flere potius, ac dolere oportebat: ea de cauſſa orabat Ieſum Chriſtum, vti diem hunc vnum vitæ daret, quo dolenti ſibi condoleret. vt vero preces auditas ſenſit, magno mentis affectu, Chriſti Crucem ad ſe afferri iubet; & quam viuens mirum in modum coluerat, moriens itidem eadem religione proſequi voluit. igitur ſibi allatam cum ingenti animi ardore amplexari, piiſſimeque exoſculari nõ ceſſabat. ac veluti Chriſtum ipſum de illa pendentem, exſpirantemque contueretur; ſic lacrymis ſuſpiriiſque temperare nequaquam poterat. Aue, inquiens, Crux ſanctiſſima, quæ Dominum meum in ſummis cruciatibus agentem excepiſti, morientem non dereliquiſti, mortuum quod oportuit, retinuiſti. o me perbeatum, ſi claudere vitam in complexu tuo detur, non me facti vmquam pœniteret, nec

vicem hanc meam aliquando dolerem; per te forſitan ad Deum meum proxime accederem, qui mea cauſſa vitam in ſinu tuo prodegit. hæc Beatus vir cum magno fletu, gemituque proferens, crucemque arctiſſime complexans, Domini ſui interitum religioſiſſime lamentatus, anno 1260. 3. Nonas Aprilis pridie reſurgentis Chriſti ferias (quo die perſolutis vita functo iuſtis, ad vitam redeuntis gaudia inchoantur) ei ſpiritum reddidit, eodem æternum fruiturus.

Plurimis poſt mortẽ miraculis inclareſcit.

Id quod ſatis, ſuperque teſtabantur miracula ab eius exceſſu diuinitus edita. nam corpus ſuauiſſime olebat: eumdemq; odorem ſeruauit, quintodecimo poſt die, illa, in qua obijt, ædes tunc temporis D. Nicolao dicata. fama etiam conſtans eſt, Beato Gandolpho vita functo, duas, quæ ad hãc vſque diem in eadem ipſa æde exſtant, campanas, nemine pulſante, ſonitum edidiſſe. in maximum vero templum corpus allatum magna cum reuerentia ibidem ſepultum eſt. exin ad ſepulchrum confluxus populorum vndequaque factus eſt. multi varijs morborum generibus laborantes, qui eo ſe contulere, incolumes redibant. plures etiam alii alijs beneficijs Beati viri meritis affecti ſunt, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui viuit, & regnat in ſæcula ſæculorum. Amen.

TRANSLATIO, ET MIRACVLA
BEATI GANDOLPHI
Ex Iacobi Epiſcopi Cephalœditani Dialogo

SExageſimo poſt anno ab exceſſu B. Gandolphi, atque adeo ſalutis anno 1320. cũ eximiæ ſanctitatis eius nomen, ac miraculorum memoria vigeret, vulgoque ſanctus, & haberetur, & prędicaretur, pictaque effigie venerationi eſſet, Politienſis populus Iacobum Epiſcopum Cephalœdenſem impenſe rogabat, vti Beati viri corpus effodi iuberet, atque ex humili, in quo adhuc iacebat, ad honeſtiorem locum transferri. diu ſe ille difficilem exhibuit, tandem diuturnis, aſſiduiſque precibus cedens, præcipue vero Deo cœlitus impellente, Politium venit. hic de B. Gandolphi ſanctitate, miraculiſque, ſumma cum diligentia, perquiſiuit atque vbi à fidis teſtibus, vulgato Beati Gandolphi nomini congruentia comperit ſuffragijs omnium ſtatuit, effodi corpus debere. Sabbatum erat, *Pentecoſtes* peruigilium, cuius intempeſta nocte templum adeunt, vt ſine turbis res tranſigeretur: ac nullo labore, corpus effoſſa humo repertum, linteo mundiſſimo excipiunt, interim dum tumuli puluerem excutiunt, hirundines ter alternatim, quaſi hymnos Beato viro occinere cœperunt, ſtupentibus omnibus, qui aderant. ipſe Epiſcopus eo permotus miraculo præire clara voce, incœpit, ac decantare laudis hymnum, cuius eſt initium, Te Deum laudamus. magna dein cum veneratione, beati viri Gandolphi corpus in ara locatum eſt 15. Kal. Iunias, qui dies ſacro Pentecoſtes myſterio ſacer erat, eam Politienſes ob cauſſam, ijſdem ferijs, in ſancti viri memoriam, nundinas quotannis celebrant, vt etiam 14. kal. Octobris, feſtum agitant diem, pro Beatiſſimo eius obitu, quoniam fas non eſt Paſchalibus ferijs, quibus contigit, celebrari. Vbi vero de beatiſſimi corporis exhumatione inauditum eſt, vndique ex tota Sicilia Politium magni cõcurſus populorum facti ſunt: plura etiam Deus miracula edidit, quæ ſanctitatem eius conteſtarentur ex his ad 38. deſcribit Epiſcopus Iacobus, multaque effingiſſe affirmat. illud ex his, & admiratione digniſſimum, & multa continet miracula.

Vino, quo Reliquiæ B. Gandolphi ablutæ ſunt, multa fiunt miracula.

Politienſis quidam Gualterius Claramõteſius ea nocte, qua Beati Gandolphi corpus effoſſum eſt, in templo adfuit. dum vero Sacerdotes Beati viri Reliquias lauabãt teſtaceo Gualterius vaſe vinum, quo eluebantur, excipiebat; quod vinum poſtea, magna cum veneratione, domum ſuam attulit, ſeruauitque. poſtridie vero, vbi illud reuiſit, comperit candidiſſimis floribus, quos gelſiminos appellamus, vndequaque contectum. quo miraculo obſtupuit Gualterius, vaſque in templum, religionis ergo retulit, in quo quidem diu aſſeruatum eſt. plurimi vero ægroti eo vino epoto, ſalutẽ ſunt conſecuti. inter ceteros vinum ſibi ex eodem vaſe dari efflagitauit quædam Religioſa femina Ioanna quæ vxor fuerat Rogerij longi Politienſis, illudque magna cũ veneratione domum ferebat, vitrea ampulla poſitum. cuius ori mulier digitum admotum tenens, ſenſit ingenti vi repelli. idque ter contigit. ponit mulier ampullam in arca, magna cum reuerentia, Religione vero permota, quod indigna factum vinum manibus attrectare auſa eſſet, cum lacrymis, tanti ſceleris, quod ſibi videbatur, culpam deprecabatur. interea leui ſomno opprimitur, videtque duos viros Franciſcanorum habitu, qui triſtitiæ cauſſam à muliere ſciſcitantur.

tantur, ac horum iunior oſtendi ſibi ampullam efflagitabat. negantem ſe oſtenſuram, iubet ſenior, arcani aperire. quem intuens mulier vt vidit venerabilem vultu, ſtatura procerum, canis modice aſperſũ, ſubdubitare cœpit, quiſnam eſſet. at ille, bono animo es, inquit; age dum profer nobis vinum mei corporis, quod in tui gratiam, ſalutemque viſere volui. quo audito, mulier vas ex arca promit, reperitque vinum in oleum verſum. hauſit exinde partẽ Beatus Gandolphus, ac mulierem inungens, iuſſit quod reliquum erat, ſeruari. tu vero, inquit res mundanas nihil facies; his dictis, euanuit. mulier experrecta, ſine mora ſanctimonialium induit habitum ſub inſtitutis S. Claræ. eaque ratione ſanctiſſime tandem mortua eſt.

Duo à Dæmone obſeſſi liberati.

Illud eximium tunc temporis accidit. mulier quædam Camaratenſis Ricca nomine. magicas artes cum aliquibus eiuſdem farinæ feminis exercebat. ſed vltore Deo, ſpiritu maligno arrepta, adeo ingentibus torquebatur cruciatibus, vt vociferari, turpiterque exclamare non ceſſaret. cognati miraculorum B Gandolphi fama accepta, mulierem Politium adducunt, ſed vix in templum, in quo Reliquiæ erant, tandem pertrahere potuerunt. aderat ſacerdos, qui ſcribendis miraculis ab Epiſcopo deſtinatus fuerat. is diu adiurans Dæmones (tres enim ſe eſſe, atque vni lucifero nomen, dicebant) expellere conatur. tandem Chriſti Domini prolato nomine, Beatique viri Reliquijs expoſitis, Dæmones paruere, datoque ſigno, quod Reliquiarum præſentiã ferre nequirent, mulierẽ vel inuiti deſeruere. quæ veluti ſomno experrecta, miratur eo loci ſe eſſe, & quo huc veniſſet pacto, ſciſcitatur. rogata vero, qui haberet? melius, inquit, quam ſuperioribus diebus. nec inde receſſit, niſi facta peccatorum confeſſione, & ſacro cibo refecta. liberatus eſt etiã à malo Dæmone, B. Gandolpho inuocato, Gulielmus Barberius, ex opido S. Mauri, qui cum eiecto Dæmone, adeo confractus viribus eſſet, vt ne incedere quidem poſſet, ad ſepulchrum Beati viri integram moratus noctem, bene firmus domum ſuam redijt.

Depulſus cancer morbus.

Iſabella quædam ex opido Calataniſſetta, cancredine duorum annorum curata eſt, vbi ad ſancti viri ſepulchrum ſe cõtulit; eiecto de vlcere, quod in fronte erat, magno quodam verme albo, qui frontem rodebat. & ne cicatrix quidem vlceris remanſit. Quidam Gulielmus Acrius, Præſidis Panormitani ſeruus, irridebat ſancti viri miracula; nec narranti cœco, ſe viſum receptiſſe, meritis B. Gandolphi, fidem habere voluit. quin obſtinato animo affirmabat, Sacerdotes Politienſes eiuſmodi miracula ſimulare, cogendæ pecuniæ cauſſa. neque monitus, obiurgatuſque, Sacerdotum nomen proſcindere dictis ceſſabat. at ſtatim

Vltio in irriſorem miraculorum.

diuina vltio adfuit. repentina enim correptus apoplexia, areſacto ſiniſtro latere, in eadem obſtinate adhærens ſententia, poſtridie vitam finiuit. Ceterum plurima narrantur miracula tum poſt mortem, tum in inuentione B. Gandolphi. nam perplures ex omni fere morborum genere laborantes, qui ſe ad Beati viri ſepulchrum contulere; vel ex ipſius Reliquijs aliquid aliquando contigere, uel nuncupato voto conualuerunt; attracti, cœci, ſurdi, aridi, hernioſi claudi, gibboſi, calculoſi, paralytici, hydropici, iliũ ſauciumue dolore, febri, ſtrumis, cancro, fluxu ſanguinis apoſtemate, dyſenteria, alijſque morbis afflicti, atque hi partim ex multo tempore, partim etiam ex ortu, meritis B Gandolphi, cuius opem implorauerunt, recte habuere. Mulieres etiam cum vitæ diſcrimine parientes, eo periculo ereptæ. liberos item ſuſceperunt, quæ prole carebant. neque eo tempore ſolum miracula, per B. Gandolphum edita ſunt, ſed & noſtra memoria, in dies eiuſmodi experiuntur beneficia Chriſti fideles. id quod tabellæ in eius æde ſuſpenſæ ſatis teſtantur.

Præclarum ſane fuit illud, quod Domino Ioanni Vigintimillio, Marchioni Hieracij contigit, anno 1605. is Princeps cum febri ac fluxu ſanguinis diu laboraſſet, depoſitus iam & morti proximus, voto nuncupato, ſe B. Gandolphi fidei flagrantiſſime commẽdat quod vbi Politienſes audiuere, tanti Principis reuerentiæ id dandum rati, qui nõ ſemel Siciliam pro Rege adminiſtrauit, facta poteſtate ab Domino Emmanuele Epiſcopo Cephalœdenſe, caput beati viri deferendum, magna cum Religione, pompaq; curarunt, comitantibus primarijs viris, Religioſiſque permultis. cum vero non longe abeſſent ab opido, quod Caſtellum bonum appellant, in quo opido decumbebat excellentiſſimus Princeps, eo iubente vniuerſi fere opidani, ſumma cum pietate, ſancti viri capiti obuiam eunt. id quod, & Marchioniſſam, ægroti Principis vxorem, nudis pedibus feciſſe, aiunt. vbi vero in eius ædes delatum eſt, ſummis pietatis, ac Religionis indicijs æger excipit. ac diuinitus deſperatam ſalutem recuperauit. poſtea vero ipſemet Princeps cum coniuge Politium venit, ſancti viri corpus præſens veneraturus, muneraque in accepti beneficij memoriam allaturus.

Morti proximus ſanitati reſtitutus.

Non immerito igitur Politienſes Beati Gandolphi Reliquias magna cum veneratione, aſſeruant in arca, argenteis laminis veſtita, ſigniſque item ex argento decorata. in æde ei dedicata, marmoreo monumento aræ impoſito. præter quam ædem, quæ in maximo opidi templo ædificata eſt peruetuſta alia, non longe Politio diſtat, teſtis antiquiſſimæ venerationis, qua maiores Beatum virum proſequebantur. ſed extant in alijs templis aræ illi ex antiquo tẽpore erectæ, cum imaginibus glorioſo Sancti titulo inſignitis. diuinæ preces ritu ſacro & publico decantatæ D. Gandolphi memoriam ad gratiarum actionem, morumq; noſtrorum eruditionem, quot annis reuocabant. & adeo etiamnum viri ſancti vene-

Cultus valde celebris.

nera-

neratio apud *Politienſes* viget, vt ſingulis hebdomadis 4. feria miſſam cantare, ac particulam Reliquiarum quæ extra arcam ad id ſeruantur, adorare, religioſeque exoſculari, carnibuſque abſtinere, illis ſolemne fit. neque Politij ſolum, ſed *Panormi* etiam, & in Caſtro Veterano, & Alicatæ Beatum Gandolphum venerationi eſſe, teſtantur extructa templa, & aræ, cum peruetuſta ipſius imagine; præterea teſtantur populorum ex vicinis opidis concurſus, qui quotannis ad diem feſtum celebrandum fiunt; longe plura miracula, & ſanctioris venerationis indicia reperies in iis actis, quæ ſuper ſanctitate vitæ & miraculis B. Gandolphi ſcripta ſunt annis 1614. & 1621. à Cephalœdenſibus Epiſcopis Don Martino Mira, & Fratre Don *Stephano* Munyera, quæ omnia iam è prælo typographico in lucẽ prodiere anno 1622. vt hinc appareat quibus honoribus afficiatur in cœlo, cum tantos illi Deus deferri in terris velit.

Vide Animaduerſ. fol. 68.

HISTORIA ADVECTAE IN SIC. IMAGINIS CRVCIFIXI IESV CHRISTI D. N. APVD NETINOS CVLTAE.

Baialardus falſo accuſatus & mox capite plectendus.

TRADIT maiorum noſtrorum fides, Sanctiſſimam Ieſu Chriſti D. Noſt. in Cruce pendentis imaginem, quæ Neti colitur, fuiſſe ipſius Euangeliſtæ D. Lucæ manu in Achaia depictam: inde ad vrbem Romam aduectam, in ædem S. Crucis, cui ab Hieruſalem nomen inditum, ſummaque veneratione cultam. hic nobilis vir, piuſque Baialardus nomine, an Bagelardus? imaginem illam per ſummam Religionem, in dies venerabatur, accenſiſque cereis, & lampadibus, ſæpe etiam floribus eleganter ornabat. erat homo ingenuus ferme ex aula Pontificis, (nomen ætas comprimit) magnæq; apud eum exiſtimationis; ac propter egregias viri dotes & ornamenta animi, præter hãc quam dixi, religionem, eius opera *Pontifex* in varijs legationibus, muneribuſque, non raro vtebatur. virtus igitur, quæ amorem parere debuit, magnam illi inuidiam, vt aulicis mos, conflauit. nam perditi quidam homines, qui in eadem aula Pontificia verſabantur vt ad maiores ipſi dignitates, eo ſemoto, gradũ facerẽt, commoliti ſunt, quæ delere illum è viuis funditus poſſent. ergo Bagelardi nomen ad Pontificem deferunt, crimini maxime dantes, illum machinatum, quo modo venenum ſanctitati ſuæ ſuffunderet: comprehenſus actutum homo innocens, & in carcerem coniectus. ita vero nefarij illi falſa omnia, vt vera, probantes, perfecere, vt de Pontificis auctoritate, Bagelardus capite damnatus in craſtinum mulctandus foret. is vbi capitalem ſententiã ex certo nuntio reſciuit, nil aliud in animum induxit ſuum, quam quo modo ex chriſtiana diſciplina, extremum diem obire, & conſtanti poſſet pectore, vt chriſtianum hominem decet, ad æternam felicitatem à Deo procreatum. ergo illi ſuo amantiſſimo Chriſto in Crucem acto, quem animo alte infixum habebat, ſeſe, ſuaque omnia (quæ ſunt ipſius Chriſti patientis merita, & pretium) in nouiſſimo illo, acerbiſſimoque vitæ diſcrimine flagranter commendabat. tum vero pius Dominus ſeruũ ſpectatæ fidei, pro ſua innocentia, ac ſingulari in eum pietate, ex carcere, probroſaque, quæ imminebat, morte, miris modis vindicauit.

Angeli monitu fugit è carcere, & crucifixi Imaginem è templo Sanctæ Crucis Romæ exportat.

Igitur nocte intempeſta, Dei miniſter Angelus, per carceris tenebras, Bagelardo ſeſe obiecit videndum, immenſáque luce ſqualorem loci diſpulit diſiectiſque foribus quãquam pluribus clauibus obſeratis, Deus innocentium confugium, inquit, & tutela, iniuſto te funeri ſubtrahit, atque adeo exire te hinc iubet, nulla interpoſita mora, atque ad templum Sanctæ Crucis rectà pergere; inde, vbi de inopinato effugio grates egeris, quas debes, imaginem Crucifixi tecum aſporta ex vrbe fugiẽtem: ego tibi adiumento ero, & fidus dux itineris, quæ in longe poſitas regiones aggreſſurus es. non concidit ad hæc Bagelardi animus, ſed habuit viſo Angelo fidem; dictoque audiẽs ad templum conuolat; patens cum ſibi illud reperiſſet, actis diuino numini laudibus quod ita admirandum in modum ſibi fauiſſet, memoratam imaginem humeris ſuis, per ſummam pietatem, imponit. iam fugã inierat, cum ecce tibi, (mirum dictu) apprehenſum, quaſi alterum Habacuc, aſportauit hominem Angelus quam citiſſime in

In Sicil. ab Angelo trãſfertur cum imagine.

ince-

incognitam, ac remotiſſimam oram, ibiq; depoſitum ad campeſtrem caſam, admonuit de loco, quo iam peruenerat. in Sicilia, inquit, nunc abes, Bagelarde, ab vrbe Neto duo paſſuum millia ſed, tu, perge celer, iam enim eluceſcit. populum illius vrbis, & Sacerdotum collegium de omnibus admone, eoſque edoce, quæ tibi ex Dei voluntate euenerunt. iuſta vehementer, vt procedant obuij, eximiamque humanæ ſalutis auctoris in Cruce ſublati effigiem, dono miſſam, venerabundi recipiant. eam interim ipſe in arbore ſuſpendã, poſt caſam hanc, vt in ſecreto, ac tuto loco. aderit tibi idem vbique Deus.

Quæ à Netinis honorifice excipitur & colitur.

Quod vbi dixit cæleſtis Dux, oculis ſubduxit ſeſe. quapropter alacer Bagelardus protinus Angeli iuſſa faceſſit, Netumque deueniens, grauem quemdam, & Sacerdotio prædictum virum oſtendit, cui nomen *Lucæ* Acardo; is vbi felix nuntium accepit, Deiq; munus miro modo patriæ ſuæ delatũ, ita omnia diſpoſuit, vt ante prandiũ ſumma religione, qua potuere, feſtoque apparatu, ſacrum illum theſaurum, omni pretio maiorem, in ciuitatem induxerint. fuit vero Imago in D. Mariæ templo, quod vulgo de Caſtro dicebatur, miraculis inſignis, collocata, ſumma omnium ordinum lætitia, & plauſu. eademque in æde, cntam frequenti populo, ſacrificium ſollemne decantatum. iam tum Sanctiſſimum illud ſalutis noſtræ pignus ſumma ſemper obſeruantia, & ſtudio à Netinis, in hanc vſque diem, percultum eſt. plurima hic viſa ſigna, & ſupra naturæ vires edita miracula. nec tacitus præterierim, quod ipſam etiam arborem, vnde Imago Ieſu Crucifixi pependit, ea reuulſa, ramos in Crucis formam compoſuiſſe repererunt, hodieque pergit præſeferre. qua ex re non minore admiratione, quam pio animi ſenſu ſpectatores afficiuntur. prçterea ædes, quæ S. Mariæ dicebatur, mutato paullatim nomine, Crucifixi appellata eſt ipſaque caſa à tanto, tamque eximio miraculo nomen ſortita eſt, quod adhuc retinet domus Sanctæ Crucis.

Hac in æde, particula Sãctiſſimæ Crucis religioſe ſeruatur, à Ioanne Mazone delata; huic enim aurariam artem Barcinone addiſcenti, vir nobilis fragmentum ſalutaris Chriſti IeſuCrucis includendum auro dedit; ſed pius artifex, operæ pretium ſuæ, deciſã ex eo particulam poſtulauit, & habuit, quã Crucifixi Netini templo dicaturum ſe vouit, ſi ſaluus in patriam adueniſſet. compos voti factus, re ad Dalmatium, Syracuſarum Epiſcopum, delata, vt ſine vlla heſitatione à Chriſtianis adoraretur, expertum voluit, num ne eſſent Reliquiæ illæ è vera Domini Cruce. igitur Antiſtes diuino, vt videtur, impetu, præter ordinarias humanæ prudentiæ leges, ardentem foculum adduci iubet, ſacratique ligni particulam prunis imponit. at mirum, inuiolata igni, nec modico quidem interuallo, permanſit. rurſus periculũ facere Antiſtes aggreditur: eamdem particulam in craterem aquę plenum deijcit, quę præter ligni naturam, non ſupernatauit, ſed inſtar lapilli ad ima deſcendit. quibus miraculis ab Epiſcopo, populoque Netino grates Deo actæ, qui tam euidens bonitatis ſuæ ſignum daret. mox Dalmatius Epiſcopus Crucis particulam adorauit, ceteriſque colendam indubitanter exhibuit, datis literis. anno Chriſti 1486. 4. kal Maij. Netini particulam eamdem Sanctiſſimæ Crucis, in auro incluſam, cryſtallo intectam curauere. aucti dein honores à Gilberto, Epiſcopo Syracuſano, qui conceſſit, vt quarto quoque Dominico die, intra ædem deduceretur, quadraginta dierum indulgentiam ijs impertitus, qui tum comitarentur, vel feſtis diebus, per octauam venerarentur: datæ ſunt ab eo literæ, anno 1578. 11. Kal. Iulij, eius vero ſollemnitas, apud Netinos 5. Nonas Maij çelebratur.

Anno Chr. 1300. 26. Septẽb

VITA
BEATAE LVCIAE
VIRGINIS
Ex M.S. Codice Salernitano.

1 D. Lucia nata Caltagir. 2

ADmirabilis 1 femina, Lucia Virgo, Deo deuota, de nobili ſtirpe progenita, nata 2 in partibus Siciliæ, in ciuitate, quæ vocatur Calatagirone, cuius pater à nobili proſapia oriundus, vir perfectus, & honoratus genuit ramuſculos tales, quorum meminit odor bonus, & fructificabat in terris tamquam roſa fructifera. Mater vero eius de nobili genere ducens originem, tamquam vitis generoſa glorioſos palmites generauit, inter quos Luciam, tãquam plantulam virtutum ſurculis redundantem, & abundantem dulci vino bonorũ operum procreauit. cuius mater veluti religioſa mulier, & deuota multas ferebat eleemoſynas, & informabat filias ſuas bonis moribus.

ribus, & vita honeſta. in tãtum autem ambo S. Nicolao ſeruiebant deuotiſſime, vt illis aliquando ſua miracula manifeſtaret. quadam enim die, cum adhuc eſſet ſex annorum famula Dei Lucia, dum iret in vineam, matre neſciente aſcendit arborem, vt ficus comederet, & ſubito facta ſunt tonitrua magna, & coruſcationes, & pluuia, & cecidit fulgur ſcindens arborem per medium Puella tamen, vt placuit Domino permanſit illæſa. cumque ſic ſtaret, quaſi in exſtaſi poſita, vndique perfuſa pluuia, & quaſi mortificata, neſciens quid faceret, apparuit ei quidam ſenex, tamquam religioſus, & amicus Dei, qui dixit ad eam: Filia, veni mecum: illa autem vt vidit eum, gauiſa eſt valde, & ſecuta eſt eum. cumq; ueniſſet ad portam domus ſuæ, rediens in ſe, dixit ad ſenem illum, qui ductor extiterat. Domine, quis es tu? At ille reſpondit: Ego ſum Dei ſeruus, & amicus Nicolaus, quem parentes tui reuerenter colunt: & ideo propter amorem eorum, tibi in adiutorium fui. & hoc dicto, euanuit ab oculis eius. vix in lucem edita paruula Lucia, tempeſtiue ſatis in vmbra ſeculi cœpit lumine inclareſcere, atque infra teneros annos morum probitate enitere; docilis corde, primum ex matris ore, fidei documenta ſuſcepit; Sancto ſpiritu eam interius inſtruente pariter, & informante. O quam felices parentes, qui ſic germinarunt in terris, ſicut lilium inter ſpinas; quibus tantam dedit altiſſimus gratiam, vt talem filiam generarent, quæ ſoli Domino ſpeciali commercio iungeretur. rigabatur igitur nouella plantatio in cæleſti diſciplina, & excreuit vt culmus in ſegetes maturi ſeminis, & in exemplo ſanctorũ operum pullulauit, quaſi Plantanus iuxta aquas. creſcebat autem hæc puella, quaſi agnella manſueta, ab infantia omnino immunis, & aliena a vitiis inſtabilitatis, & laſciuiæ, quibus conſueuit puerilis ætas maculari. ab anno tertiodecimo ætatis ſuæ iuuenilem ſtoliditatem tranſcendens, ſenectutis ſeueritatem repræſentabat, diu noctuque in Dei ſeruitio non accidioſa Eccleſiam cũ feſtinantia frequentabat, & exemplo matris. pias pauperibus eleemoſynas erogabat, extendebat libenter ad pauperes manus ſuas, & de abundantia domus ſuæ ſupplebat inopias egenorũ. ſic ab infantia miſeratione ſecum creſcente, mentem habuit compatientem, miſerorum miſerias miſerantem. ſanctæ orationis amicitiam in corde gerebat, per quam non ſemel, imo ſępius odorem bonum euaporabat, paulatimque per hæc, & alia vitam cælibem actitabat. accidit autem dum ſic in bonis perſeueraret operibus, quamdam monialem Salernitanã, dum in Siciliam, vt ſuos viſitaret conſanguineos properaret, per dies aliquot in ciuitate prædicta moratam eſſe. quo audito

Chriſti Crucifixi amore ardet.

puella Lucia de eius aduentu cum omni deſiderio eam cœpit adire & verba Dei ab ea diligenter audire. Vidit itaque monialis, quod dicta puella in Dei ſeruitio ſollicitiſſima, & de Paſſione Chriſti ſollicitior, & de Cruce Domini ſollicita cogitaret. Mirabatur igitur in corde ſuo dicens numquam ſe vidiſſe iuuenculam tam ſanctis operibus inſudare. delectabatur in animo ſuo gauiſa, ſancto caritatis amore ſuccenſa, prædicare ſibi incipiens, & docere de Euangelio Dei circa illum locum, qui dicit, qui non renuntiat Patri, & Matri ſuæ, & omnibus, quæ poſſidet propter me, non poteſt meus eſſe diſcipulus. quo audito Chriſti Virgo Lucia continuo pedibus eius prouoluta cum lacrymis aiebat. Obſecro te Domina, vt oſtendas mihi quid factura ſum. At illa reſpondens, ait, ſi ignoras te pulchra inter filias Hieruſalem, egredere, & obliuiſcere populum tuum, & domum patris tui, & ſequere me, & oſtendam quid te oporteat facere. igitur domo patris, & familia, nec non, & conſanguineis ſpretis monialem ardẽti deſiderio plus amauit; a qua igne Spiritus ſancti inflammata diebus, ac noctibus non receſſit, ſed ſacras cum ea obſeruans orationes, & excubias, in liminaribus eius firmiter pedem fixit. Mox illis Lucia proiectis ſordibus ſordidam Babylonem, ideſt mundum confuſionis repudiauit, nec decuit verum floriferæ virginitatis florem aliquibus iniquitatibus, aut ſpurcitijs inquinari, cui præfuerat in exemplum aula pudicitiæ, ſola digniſſima creaturarum, prima omnium virginum, atque præcipue Mater Virgo. Rumore autem ſubito ad parentes, & conſanguineos euolantẽ, laniato corde ſanctũ virginis, ac ſalubre condemnant propoſitum, vnanimiter conuoluti; currentes ad locum tentantes impetrare, quod non poterant obtinere. Primum enim adulatrices blanditias, & perſuaſiones, promiſſioneſque melliſluas adhibent, per quas Virginis animus ſuauiter delinitus in carnalem parẽtum dilectionem dulcibus reflexus oblectationibus reſipiſcat. nihil valuere preces, addũt minitantia verba, quæ conuerſum puellaris conſtantiæ animum ab incepto reducant Dei ſeruitio medullitus auellendum. At illa omnia hæc tamquam inania vento tradens, ſpreto natiuo ſanguine, potius elegit in Dei dilectione, quam carnali firmari, tamdiu ſe parentum obici obiiciens, donec tandem propinqui, & amici remiſſa frontis duritie, filiali conſilio acquieſcunt. Interueniente deinde paruo temporis interuallo ſimul ſub noctis taciturno ſilentio Salernum nauigio peruenerunt. morata eſt Beata Lucia in domo parentum præfatæ monialis, vſquedum eadem viam vniuerſæ carnis ingrederetur. qua de medio ſublata ſciſcitabatur vndique cum anxietate locum inueſtigans, in quo Deo finale ſeruitium exhiberet. tandem ſicut Deo placuit, adiuncta 3 eſt ſororibus

3 Sororibus de Ord. Minorum ſe adiungi Salerni.

de Ordine Minorum in loco S. Mariæ Magdalenæ morantibus, quæ admirantes pulchritudinem, & ſanctitatem illius in ætate tam tenera conſtitutæ, vnanimiter in Domino congaudentes, illam caritatiua Dei æmulatione ſunt æmulatæ. Aſcendebat igitur Chriſti puella gradus ſuos in Dei ſeruitio ſingillatim vigilijs, orationibus, ac ieiu-

nijs

nis non deſiſtens ad regnum vitæ cæleſtis anhelare. fundata enim erat in ſui ordinis ædificio, quaſi lapis angularis, binos concludens parietes ſub obedientiæ, & humilitatis nobili fundamento, quas quaſi virtutũ omnium fabricam primo, ac principaliter ſtuduit collocare. B. namque Franciſci regulã cum omni obedientia ſeruare promiſit, à quo promiſſo nullatenus deuiauit. paruis, & magnis, mediocribus, & omnibus indifferenter obediẽs erat, nullius famulatum patrare renuit, adeo vt plerumque ſororũ manibus aquam infunderet, ſingulis tranſeuntibus aſſurgeret, ſedentibus aſſiſteret, edentibus miniſtraret. nulli ſororum aliquid præcepit, voluntate ſpontanea cuncta faciebat, plus diligens in propria perſona ſectando humilitatem, omnia facere, quam ſororibus de aliquo imperare. O quam laudanda eſt caſta generatio cum claritate, qua S. Lucia inter ſorores ceteras tamquam ſtella fulgida prælucebat. O quam admirabile eſt nomen tuũ Domine de cuius adminiculo B. Virgo fragilitatem carnis feminæ tranſcendebat. mirabantur enim ſingulę ſorores, quod vltimo ſeruilem ſe præſtaret ſingulis, & laboraret pro vniuerſis, non irrationabiliter ſe cunctis ſuppeditans, ſed mente deuota verbũ illud recogitans: qui ſine humilitate virtutes congregat, quaſi puluerem in ventum portat. Gaudeas itaq. ſummæ ſedis S. Paternitas talem te ac tantam in fine temporum filiam habuiſſe, cuius vita glorioſa meritis, & exẽplis religioſorum omnium ordinẽ illuſtraret. Gaudeat ſororũ minorum deuota congregatio, cui S. cõiuncta Virginitas ampliauit ſtatum perfectæ deuotionis, & ſanctæ cõtemplationis mentaneæ in Lucia. Gaudeat & tantę Virginis patrocinio totus orbis terrarum, quæ ſpeciali ſanctitatis fulta priuilegio, mirãte natura fragilitatẽ virgineã numerabat. Quæ eſt enim in eccleſia Dei conditio, quis ſexus, vel ætas, quis gradus vel ordo, qui nõ in hoc theſauro virgineo multipliciter admiretur? Factũ eſt, autẽ iterum vt parẽtes Virginis ſuper vnigenitã filiã ſuam; amiſſã plangerent, & ſparſis canis lugerent; dicentes ò lumẽ oculorum noſtrorum, ò baculus ſenectutis noſtræ filia dulciſſima, quomodo te conſolatricẽ vitæ noſtræ amiſim? quare nos parẽtes tuos miſeros, & deſolatos in luctu perpetuo dereliquiſti? O vtinã veniret ſaltẽ aliquis, qui te in vita ſuperſtitẽ enarraret. Hæc & ſimilia triſtes parẽtes lacrymoſa voce diu cõqueſti, dũ per terras diuerſas, & caſtella filiã multifarijs nuncijs quæritarent, tamen nihil certitudinis de ea reperientes, ipſã tamq; defunctã dignis exequijs, & honorabilibus defunctorũ officiis Dño commendabant. Sed Dñs ille mirabilis, & excelſus, qui nõ derelinquit ſperãtes in ſe, qui ſanctos ſuos educit cum exultatione, & electos ſuos cũ lætitia, puellã in religione, quaſi candoris lilium plantatam roborabat: cuius odor bonę cõuerſationis fragiles, languẽtes & in diuino ſeruitio pigritantes erigebat, & confortabat. in tantũ enim erat in oratione intenta ꝙ die noctęq; ab orationibus & di-

Virtutũ omnium eſt exemplar.

uinis officijs nõ ceſſaret, neq; ſpiritũ à ieiunijs, & vigilijs relaxabat. S. etiã ſigillũ Crucifixi ita cor eius, & mentẽ intrinſecus ſigillarat, vt ſẽper illud cũ reuerentia adorando & in manibus cũ deuotione tenendo, numquam à facie amoueret.

Ieiunijs, vigilijs, orat. vacat.

Diuulgabatur paullopoſt opinio ſanctitatis in Beata Virgine Lucia per Prouincias & Terras diuerſas, & proximas regiones; in odore bonæ famæ ſuæ deuotæ mulieres vndiq; cõcurrebant. conantur Virgines in exẽplo Virginis Chriſto conſeruare ꝙ ſunt, ideſt caſtitatẽ cuſtodire inuiolatã: maritatæ nituntur adipiſci ꝙ non ſunt, ſcil. ſatagere maritalẽ thorũ ſeruare caſtius illibatũ: innituntur nihilominus ad incoinquinata certamina caſtitatis. iuuenum impetus robuſtior rã conuictus, vt ad carnis deuouenda ludibria per infirmioris ſexus exẽpla fortia prouocetur. Omnes pariter feruidi cæleſti æmulatione inducti Chriſto ſeruire deſiderant. oẽs eiuſdẽ vitæ Angelicę, quæ per Luciam illuxit, fieri participes exoptabãt. Tanta ſalutis germina Virgo Lucia ſuis induxit exẽplis, vt impleri per eã illud Propheticum videretur. Omnis gloria eius, filiæ regum in honore tuo, poſt eam Virgines adducentur. Hæc eſt quæ in ſuæ conuerſionis primordio paternã ſpreuit hæreditatem, quæ ſibi nihil reſeruans de pretio totã ſuæ ſubſtãtiæ portionem in cæleſtes voluit theſauros per manus pauperũ deportari. Sic ergo ſeculo forinſecus derelicto, mente interius eſt ditata, ſic poſt Chriſtũ libera, curiſq; mundanis exuta forulíſq; ſcelerate pecuniæ exonerata cucurrit. ſuis frequenti repetitione ſororibus inculcabat ſolum illud acceptabile Deo fore collegium, ꝙ læta paupertate, & paupere caſtitate fuerit opulentum; & hanc ſocietatem perpetuo munimine roborandam, quæ ſtabilitate paupertatis altiſſimæ, & humilitatis excelſiſſimæ fundata fuerit humiliter; propterea cõfortat, & hortatur eas in paupertatis niduſo Chriſto pauperi conformari, quem Virgo Mater paupercula in ſtricto boum præſepio nudulum reclinauit. conabatur perfectiſſima paupertate firmiſſime crucifixo pauperi counire, vt nulla res tranſitoria, nulla gloria peritura amantẽ ſecluderet ab amato, ac curſũ eius impediret ad Dñm, à quo remunerationis brauium expetebat.

Paupertatis affectus.

Mirabantur omnes ſuccubuiſſe naturam in carne tam tenera, nec ſolum obſtupefactas reddiderat abſtinendi pœnitentia, verum etiam exterritas fecerat vigiliarum, orationum, & caſtigationũ cõtinuatio indefeſſa. S. etiam Virginis ſacræ religionis odorẽ tenera ſpirabat infantia, quæ iuuenilem laſciuiam deteſtata, non tantum cõtactus illicitos, & facinoroſos abhorrebat inceſtus, verum etiam indulta trãſgreſſa, imo abominata coniugalem copulam, caſtitatis libertatem, & continentiæ candorẽ eſt amplexata; mundiſſimæ carnis virgineæ conſeruabat integritatem ex arbitrio libero illibatam, quatenus Agnum Dei Chriſtũ pro mundi ſalute in Crucis altari immolatum

quocumque pergeret, expeditis greſſibus in carne virginea libere ſecutura, hymnidicis Angelorum choris intereſſe, & Sanctis Virginum choris per vitæ munditiem interſeri mereretur. O admirabilis in adoleſcentula tenera caſtigatio ſanctitatis, quæ cũ vix obſequi vel obedire deberet, prõptum alijs, & affectuoſum offerebat obſequiũ; cuius ætas infirmior facta maturioris ætatis, & ante diſcretionis tẽpora merita ſibi præripuit ſeniorum. O admirabilis adoleſcentula, quæ terminos impœnitentiȩ naturalis tranſgrediẽs & ſolius pueritiæ puram, & virgineam puritatem cum arrogantia, nec non fauſtuoſa præſumptione aggrediens, per operum excellentiam, fragilem exaltabat ætatem. igitur dona remunerationis gratuita percipere merebatur à Chriſto, cum ad id eſſet conata per gratiam, ad quod deficiebat fragilitas per naturam. Hæc eſt Virgo Sãcta paupercula quæ a ſeculi tumultuoſa vanitate ſe ſubtrahens, & ab inani negotio mundanæ verſutiȩ ſe abripiẽs, ſolſmodo curabat oculis interioris hominis Ieſum Chriſtum puro mentis intuitu intueri. Hæc eſt Virgo quæ abſcondit velut prudens negotiatrix margaritã inuentã, ideſt regnum cœlorum, vel caſtitatẽ virgineã, nec auro, nec pretioſis lapidibus cõparandam, & eã niſa eſt relictis omnibus cõparare: orabat cũ iotima intentione animi, quatenus æternus Deus viuus, & verus immaculatã dirigeret viam ſuã; & ſui ſolius illã doceret facere voluntatẽ. Geſtiebat neminẽ ſcire quid ageret, vnde ſolitudinẽ amans orabat, vigilabat, ſe flagellis caſtigabat, & occaſione diuinæ remunerationis opera ſancta ſapienter occultans, ſolum Deum ſcire voluit quid ageret, & cũ de ſuo ſancto propoſito cõſulebat. maximam ſuſtinebat animi paſſionem, cogitãdo qualiter Deo perfectũ exhiberet obſequium, & donec opere cõpleret opus bonum, q̃ corde conceperat, quieſcere nõ valebat. Calefacta quippe in intimis igne diuini amoris conceptum Sanctæ mentis ardorẽ, & dilectionẽ celare deſoris fruſtra nitebatur; in ieiunio, fletu perſeuerans exorabat clementiã Saluatoris, & de ſua diffidens induſtria, totum iactabat in Dño cogitatum. Res miranda, fragilis puellula ſæpius deprehenſa eſt, lectum dimittere, nimirum quia carnis delicias execrabatur, & deuonebat, eligebatque potius ſuper terræ duritiẽ carnẽ ſtimulãdo accumbere, quam in lecto quiete corporea reſolutam iacere. Virgo ſancta ſoli Deo complacendo, nõ hominibus adulando, tale cõſtituit pietatis, & non voluptatis de ſe ipſa cõuiuium. Primo pœnitentiæ menſam ponit, ſecundo compuncti cordis ferculum anteponit, deinde parum doloris apponit, non immemor verbi pſalmi dicentis: vanum eſt vobis ante lucẽ ſurgere, ſurgite: &c. Poſtea nõ minus pro dulcis vini liquore potũ ſuum cum fletu tẽperat ad menſuram, nõ oblita verbi eiuſdẽ prophetȩ, qui ait potum dabis nobis cum lacrymis in menſura. Deniq. vt Deo perfectas adhibeat conuiuij nuptiales delicias, talia tali, ac tanto conuiuæ muſica

Humi cubat.

præparat inſtrumenta. Totum loco tympani ſui cordis pulſat hoſpicium, totã ſui pectoris adaperit ſymphoniã cantantibus organis, vt corde, & corpore immaculata permaneat vita ſua coram Deo; planctibus dat languorẽ, cytharam percutiebat in domo Dñi per longa ſuſpiria modulando, quibus ſe ſignificabat ad patriã ſuſpirare: gemitus continuos adaptabat in fiſtulam, dum pectus ſuum ſæpe pulsãdo repercutit. quaſi cimbala Deo placita perſonat ſicut *melos*. Itaq; dum hoc modo tãquam prudens ioculatrix cibos *diuinis* oculis apportat, miſericordiæ ſecura copiã tantis non fruſtrata laboribus ſic reportat. Res miranda macerat Virgo tenerum corpus ſuum in tãtum, vt langueſcentibus artubus tandẽ in ægritudinis lectulo laſſata decumberet, nec tamen propter hoc regulas, & obſeruantias ſui Ordinis in minimo traſcendebat; imò fortiori Chriſti iugo ſubijciens maioribus cruciatibus carnẽ tenetam, quã antea, cruciabat. Virgo namq. candida, in grabato ſuo languida decumbebat, & memoriam paſſionis crucifixi corde intimo recolebat. quippe qui candor eſt lucis æternæ, ſui ſplendoris radios ita cordi puellulæ infixerat, & interminabiles theſauros, indeficienteſq. riuos aureos de Crucifixi vulneribus emanantes, & multitudinem dulcedinis ſuæ, quã abſcõdit timentibus ſe, Virgini patefecerat. ſexta nãque feria, quo die filius Dei affixus cruci, & à Iudæis cõculcatus fuit, & mundum ſuo ſanctiſſimo ſanguine liberauit, Crucem *D*ñi cõtinuo tenẽs in manibus, ipsã deuotiſſime adorãdo ſummum ſilentium obſeruabat, & eodẽ die ob reuerentiã eiuſdẽ Dominicæ Paſſionis, non niſi pane, & aqua tãtũmodo veſcebatur. nec admirãdũ, ſi Crucifixi ſignũ reuerẽter ãplexabatur, qui ſtat paratus quotidie tãq̃ expãſis in Cruce manibus deuote cupiens animã amplexari. Datum eſt ei nihilominus hoc p dulcedinẽ diuinæ gratiæ, vt in cordis ſui ſacrario tamq̃ in crucis mortario cõtineretur vera pœnitentiæ cõtritione cæleſte redolẽs pigmentum. Ex quo etiam crucis altari ſalutis æternæ profulſit antidotum per q̃ genus humanum ab antiqui ſerpentis fraudulenta ſuaſione ſeductum æternæ mortis virus euomuit, & à callidi hoſtis verſutia ille ſummus reconciliator hominẽ ad imaginẽ ſuã factum tamq̃ pugil omnipotens manu ſuæ potentiæ liberauit. O admirãndã Virginem, quæ oculos cordis, & corporis, quinque Chriſti vulneribus infigebat, quæ quinq; ſenſuum noſtrorum facta ſunt medicina. p quos veluti per quinq. feneſtras mors in hominẽ modo peſtifero eſt ingreſſa. de quibus profecto vulneribus nomine variato in canticis canticorum ait ſpõſus. ſurge amica mea, ſpõſa mea, & veni Columba mea in foraminibus petræ, in cauerna maceriæ. Ecce ſtat ad oſtium pulſans, vocat amicã ſponſus, ideſt cumſq. fidelis animã; Chriſtus enim dicit Ecclesiæ, ſurge amica mea ſponſa mea, & veni. nolo otioſo corpore lenteſce. e. *cætera, in corrupto codice legi minime potuerunt.*

Vide Animadu. fol. 68.

Feria 6. per ſilentium, ieiun. Chriſtum crucifixum colebat.

VITA

Digitized by Google

VITA, ET MIRACVLA

AnnoChr. 1300 7. Maij.

SANCTI ALBERTI CONFESSORIS

AVCTORE

VINCENTIO BARBARO

1 BENEDICTVS 1 ex nobiliſſima 2 Abbatum
2 familia, Eryce 3 opido
3 Siciliæ prope Drepanũ oriundus, vxorẽ habuit Ioannam, feminam inter primatias, cognomento Paliciam. innocenter, ac mutuum per amorem in matrimonio vixere, prorſus ſteriles, annos ſex, & viginti. ſed cum prolis deſiderio tenerentur, orare ſuppliciter Dei Genitricem non deſtitere, nuncupato voto, ſi virilem ſtirpem, eius benignitate, parerent, ſe illam Ordini Carmelitarũ mancipaturos; ſimul ieiunia, atque elemoſynas ad vota, ac preces adiecere. haud multos poſt dies, Ioanna fœtum concepit: interim Benedictus per quietem videt vxorem parere cereum radiantem; eadem viſa Ioãnæ ſub auroram oblata ſunt. expergefacti coniuges, inter ſe, quæ viderant in ſomnis cõmunicant, mirantes, gratanteſque. mox in genua accidentes, Deo gratias agunt, & Virgini Deiparæ. cum igitur indicia conceptæ prolis, quam negabat ætas, certo conſtarent; mater illum gratiæ fructum, & benedictionis reputans, inſtinctu Dei vaticinata, magnus hic, inquit, filius erit. vt iniit partus, edidit filium, cui baptiſmate abluto nomen Albertus inditum eſt.

Puer exinde magiſtris traditus eſt, vt liberalibus diſciplinis erudiretur. neque eum modo literæ, ac mores, ſed gratia Sancti Spiritus exornabat: apprime autem parentibus erat carus ob egregiam indolem, ceteriſque omnibus præ animi lenitate gratioſus. cum annum octauum ageret, Benedictus à viro quodam inter ampliſſimos regij generis interpellatus eſt, vt filiam ſuo Alberto deſponſam vellet: eius precibus euictus pater, rem vxori aperit, eam ratus à ſententia ſua non diſceſſuram. at illa virilis animi mulier, miror te, inquit, mi vir, qui fluxis adeo rebus ineſcatus, ad opes inhias, haud quidem perpetuas, ſed cito perituras: quò tranſuerſus elatione raperis? caue has mundi decipulas, ac inanem iſtam glorіolam aſpernare. num ne Dei tui oblitus es, quem exoraſti, vt ſtirpem daret. hæc conſilia votis reſpondent tuis, quibus te libere deuinctum eſſe voluiſti? his fidem tuam liberas? Albertus noſter nequaquam feminæ, ſed Virginis Ordini copulãdus eſt. expedit vero nobis Chriſto Domino, eiuſque matri præmiſſa vota perſoluere. his auditis, conuictus ferme vir conticuit, nec contra ire auſus eſt. 1

Mater Alb. hortatur ad ingreſſum in religioſã familiam.

Cum tempus opportunum fuit, mater euocatum ad ſe filium in cubiculum, rationem conceptionis eius docet, quibuſque votis obſtrictus teneretur. ad quam puer modeſte: mater, inquit, non ego iuris mei ſũ, ſed imperio parentum ſubiectus, faciam, quod maxime vis: ſeu rebus humanis, ſeu diuinis inſeruire placet, ſacroque Ordini caſtam me offerre victimam, ſi eo me voto obligaſti, vt in æternum viuam. at mater, fili, inquit, cariſſime, promiſſa Virgini abolere non auſim: quin enixe oro te, vt iis parentes exſoluas. idque erit bono, ac decori tuo; eſt enim Dei ſeruitus Regnum perpetuo ſalutare. Ruſum puer recte mones, ô mater. quod iubes, cito conſequar. interea recepit ſe domum pater. atque vbi paratum eſt prandium, parentes ad menſam adſedere; quos puer Albertus ita allocutus eſt: quid quam hodie nec comedam, nec bibam, donec mihi bene precati fueritis. illi beneuolentia permoti, ſtatim filio beneprecantur. is vero exorata parentum benedictione, faceſſit ædibus, 4 pergitque ad cœnobiũ Carmelitarum, quorum eſt opulentum, & 4
celebre templum, haud longe Drepano, ad montis Erycis radices. vt eo peruenit, vocato Præpoſito, ſacri Ordinis habitum ſibi dari efflagitat: ſed ille infirmum ratus pueri propoſitum, reijcit primum ab ſe. dein ad parentem remiſit, cum probe noſſet, quã generis claritate polleret.

Proxima nocte, vbi cubitum Benedictus diſceſſit, 5 Regina cœli, generis humani 5
ſoſpita, ei adſtare viſa, & minaciter increpare: cur celeriter, quod debes, non perſoluis; & penes te, quod alienum eſt, retines? cur diutius remoraris pollicitationes, & vota? Albertus hic tuus, quo maxime gloriaris, tuo de ſanguine genitus eſt; ſed mihi identidem, meoque cultui perpetuum addictus. ni mihi ſeruum reddideris meũ, ſcias repentino te moriturũ. expergefactus metu pater, animoque conſternatus, vxori viſa enarrat. quo perculſi, votum faciunt ratum

D. Virgo patrem reluctantem minaciter increpat.

mox orto ſole, parentes vnà cum filio ad
ædem Carmelitarum contendunt. accito
Priore, ac Conuentu Fratrum, nocturno
viſo prius expoſito, filium Diuæ Virgini
Drepanitanæ ſponte offerunt. vbi vero
dies aduenit, quo Albertus in familiam
Virginis ingreſſurus erat, multis nobilibus
viris comitantibus, ad ædem eius deductus
eſt, paratiſque, vt mos eſt, ſollemnibus
ſacris, Ordinis habitu induitur. veſtes, qua- *Alber. habitum Carmelitarum induit.*
rum antea vſus fuerat, ipſemet pauperibus
dono dedit, exinde vitam ſanctiſſime inſti-
tuit, cum eximijs in virtute progreſſibus.

At Diabolus, qui à primordio dam-
nationis ſuæ inuidentia in hominem fure-
re cœpit, peſtilens veterator, Alberto in
ætatis lubrico verſanti laqueos orditur, ſū-
maque ope nititur, pœnitentiæ eius exor-
dia conuellere, & à ſummo religioſæ vitæ
gradu deturbare. igitur os, habitumq; pul-
cherrimæ mulieris induit, & pietatem vul-
tu mentitus, ad Albertum accedens, his
aggreditur: miſeram me, quid faciam, cum
amore tui depeream? quo me vertam, de-
trituta ſpe nuptiarum tuarum? viduata te,
cuius amplexus diu concupiſco? ne quæſo
te, adoleſcens, me ſtirpe nobilem, affluen
tem opibus, ætate florentem, vultu for-
moſam, ne deſertam me eſſe patiaris; age-
dum reſipiſce, & ad patrem redi. frue-
re bonis meis; & viuamus nec decet te
vili ſub veſte viuere, neque aſperum vitæ
genus tolerare poteris. in hiſce ſordibus
permanſeris? tunè acerbe adeo, ac duri-
ter vixeris? corpore imbecillo cum ſis, ſub
grauiſſimo hoc onere, ſi perferre vlteri.
opprimeris. quamobrem, pulcherrime
adoleſcens, quem præ cæteris vnice diligo,
ne me deſere in tantis malis. miſerere mei
quæ tua cauſſa acerbiſſime conflictor tūc
Albertus machinationes Dæmonis ſuſpec-
tans; abi, inquit, Satana, quo ſuperbia-
te tua deturbauit, relinque me. non enim
ſimulacrum hominis, quod prætefers, ſed
auctorem mortis, & ſcelerum architectum
intueor. quo ſtatim dicto flagitiorum fa-
tor euanuit.

Exacto anno, Albertus religioſis ſe votis
ſollemniter obſtrinxit, quæ primum animo
iam inde ab ingreſſu ſuo fecerat. inde exem
pli pœnitentiæ præcipuus, & domando
corpori ſeuerus inprimis fuit. nam ferijs
2. 4. & 6. aſpero indutus cilicio, iugi ſe ie-
iunio macerabat, ſexta vero feria pane tan
tum quem miſcebat abſynthio, veſceba-
tur. à vino ſemper abſtinuit; cuius potu per-
mitiſcebat, ne luxuriæ illecebris caro eius
inquinaretur. nocte vbi precibus Deū pro- *Illuſtriores in eo virtutes animi.*
pitiaſſet, catenis ſe verberabat. ſarmenti-
tio in ſtrato ſolitus cubare. veſtis eius vlti-
ma e vili lana, exterior è rudi panno. otium
deteſtabatur, vt virtuti maxime noxium.
frequens erat, maximeq. diuinis rebus in-
tentus; quarum ineffabili voluptate capie-
batur; veritus, ne ſi vacuum eius animum
hoſtis inueniret; laqueis implicaret ſuis: ca-
ſtitatem miram in modum coluit. ſingula-
re in eo fuit obedientiæ ſtudium, & amor
paupertatis. patrimonium ſuum, quæq; do-
no acciperet, in pauperes fratres ſuos im-
pertiebatur; demiſſione animi omnes faci-
le ſuperauit. ſacras literas optime calluit,
quarum meditatione animum mirifice pa-
ſcebat. concionibus ſuis, quas magno ardo-
re ad populum habebat, Iudæos nonnullos,
ethnicoſq; interdum ad Chriſti fidē conuer-
tit: vt vero facilius, eademq; conſtantia in
ſtudio ſe pietatis exerceret, modum ſibi ad-
hibendum eſſe ſapienter exiſtimauit, ſine
quo nihil vnquam diuturnum fuit: dein igi-
tur ita diſtribuit; à prima noctis hora ad ter
tiam vſq. precibus vacabat; modicam enim
quietem capiebat, reficiendo corpori. à ſō-
no rerum cæleſtium contemplationē repe-
tebat. hinc ad matutinas preces occinēdas,
mox Deum orare, haud ſine lacrymis, do-
nec aurora exoriretur. tum diuini ſacrificij
myſteria peragebat. quo pie perpetrato, ex
hominum ſe frequentia ſubducebat. à ter-
tia ad preces vſq; veſpertinas, aliquo manus
opere, ac labore ſe exercebat: diuinis preci-
bus veſpere decantatis, ſuetas pœnitentiæ
exercitationes reſumebat.

Porro tanta animi demiſſione fuit, vt vel
inuitus, animoq, adeo iniquo, ad ſacerdo-
tium euehi paſſus ſit. atq; illud inprimis pie
dixerit: numquid indignum decet me tantū
ſacramentum populo miniſtrare? neq, ego
eum me eſſe comperior, qui diuinum mini-
ſterium exequi pro dignitate poſſim. poſt-
quam 7 inter ſacerdotes adſcitus eſt, à Præ 7
fecto ordinis ſui Meſſanam deſtinatur, vbi
ſpiritus ſancti virtute multa ab eo miracu-
la patrata ſunt. principio intempeſta qua-
dam nocte, dum in eccleſia, ante aram ſup-
plex Deum oraret, ædemq; accenſa lāpas
illuminaret, ardens inuidia Dæmon adſiſte-
re viſus eſt, vt Dei famulum terrore percuſ
ſum à precibus auocaret, interturbaretque.
legebat is pſalterium, atq; ad pſalmum il-
lum peruenerat: eripe me de inimicis meis
Deus meus, & ab inſurgentibus in me libe-
ra me. commodum impulſa lampas a Dæ-
mone deuoluitur. ſed, vt hæc decidit, ſer-
uata à Deo eſt, nullam paſſa iacturam, nec
vitri, nec luminis, neque olei. id accidit 8 8
Iacobo ſumma rerum in Sicilia tenente. ſed
illuſtrius illud non multo poſt, fratre eius
Friderico regnante.

Vrbem 9 Meſſanam Robertus Caroli 9
filius Regis Neapolitanorum, terra, mari-
que ſupremum exitium minitās, obſidebat.
obſeſſi valida premente fame, de ſalute deſ
perant. turbida multorum cōſilia, atrociaq.
exirent potius vrbē, quam hoſti dederēt.
ſed quorūdam meliora, in Deo ſperandum
extremis in rebus. is enim ſperātes in ſe nū-
quā deſerit. irent ad Albertū Chriſti ſeruū,
eiuſq; precibus liberationē à Deo, & matre
eius expoſcerent. igitur magiſtratus, opti-
mateſq; Albertum adeunt, cū diuinæ rei ſol
lemnia adhuc celebrarentur, enixeq, rogāt,
opem ab eo afflictis ciuibus exoraret. vr-
geri hoſte, & cōmeatus inopia: ſeu gladio,
ſeu fame pereundū eſſe, irato eorū ſceleri-
bus numine. ſuis ipſe precib' placaret Deū,
& be-

& benigniſſimam eius parentē conciliaret. caritati annonæ proſpiceret, hoſtēq; pelleret, mœnia circūſidētem. Albertus extrema vrbis calamitate permotus, ſalutatē hoſtiā cum lacrymis obtulit. mox in genua procūbens, ita precatus eſt. Rex Regum maxime, Deus, & omnium pater, qui faciē tuā ab ijs nō auertis, qui de bonitate tua nequaquam deſperant, reſpice de ſummo cœlo populū tuum, & effunde ſuper illum miſericordiam tuam. paſce nunc eſurientes, qui olim in ſolitudine tantā hominū vim, per tot annos educaſti extende brachium potentiæ tuæ, & confirma vrbē timore exanimatā: tuere, neq; in copijs, neq; in armis, ſed in nomine tuo ſperantem. at aſſiſte morituris, ne ſatanas, ſæuiſſimus hoſtis, de tot animarum perditione triumphet.

Alber. precibus ſuis à fame liberat Meſſanam.

Poſtquā Albertus finē orandi fecit, ſimul intonuit ingenti tonitru cœlum, & accepta vox; exauditas eſſe à *Deo* preces Alberti; ſūmam omnibus in admirationem adductis, gaudio exſultantibus, Deoq; gratias agentibus; neq; vlla interiecta eſt mora, cū triremes quatuor frumento onuſtas in portu eſſe, cognitum eſt, cunctis in ſtuporem defixis, quòd portus claſſe hoſtis obſeſſus tenebatur. poſtea vero quam commeatum in litus expoſuere, iſq; in vrbē noctu comportatus eſt, triremes illæ cōſpectæ amplius nō ſunt, neq, earum nauicula:o:es vnquā cogniti: ex quo Angelos fuiſſe creditum eſt. audito miraculo Fridericus Dux maximo cū comitatu ad Albertum accurrit, eiuſq; dexteram exoſculatus, grates agit; quod precibus ſuis inopiæ ciuium ſubueniſſet: ſimul rogat, vt liberationē vrbis hoſte depulſo, qui tantum poſſet, a deo impetraret: eaq; tunc opinio in vulgus fuit Alberti ſanctitatis, vt eius apud Deum meritis, non poſſe vrbem expugnari, pro certo haberent.

Monachū apoſtemate pene cōfectum liberat.

Per idem tempus, monachus quidā erat è cœnobio S. Saluatoris haud longe Meſſana, apoſtemate grauiter in gutture affectus ac pene confectus, ſalute eius à medicis deſperata. is igitur quoſdā ex fratribus ſuis ad Albertum mittit, qui rogarent, vt venire ad ſe extremum in diſcrimen adductum, ac viſere ne grauaretur. ſtatim pius vir, ægrum ſolari cupiens, ad eum contendit. cubiculū ingreſſus, quorſum, ait, accerſiri me, frater, iuſſiſti, qui peccator ſum? ſed in Deo ſpem habe, cuius eſt ſalus, cuique morbi obſequūtur. cum dicto frontem eius cruce cōſignat: mentemq; paululum ſuſtollens, confide, inquit, mi frater, in Domino Ieſu, eiuſq; matre ſanctiſſima; ille vero, maxime, reſpōdet: meq. inſanabili morbo oppreſſum precibus tuis commendo. nec mora, dirupta vomica ſaniem teterrimam per os eiecit, priſtinæq. ſaluti reſtitutus eſt. ex eo Beati viri fama ſanctitatis vulgata, & in maius aucta.

Aliquando Albertus in opidum Alicatā contendit. vix cœnobium ingreſſus, cū perlatum eſt, claræ feminæ filiam à Dæmone vexari; audito ingemuit, & quo, inquit, imperio, Satana, hec facis? permotus igitur miſericordia, ad energumenam pergit. poſtquam matri de eius acceſſu renuntiatum eſt, ſtatim domo exſiliens, obuiam fit, eumque ita alloquitur: ſpero, vir Dei, afflictam me meritis tuis recreatum iri, quamquam magnus animo meo dolor infixus hæret. quippe filia vnica infeſto à Dæmone, infeſſis viſceribus dilacetatur. puellam male affectam viſere, ne dedigneris: tantamq. à filia, & à matre ærumnam depelle. ingreſſus ædem Albertus. ad puellam, ei bene precatus, accedit. hæc haud cunctata, colaphum in eius maxillam infligit. Albertus nihil iniuria commotus, malam alteram offerens, vt percuteret, rogabat. qua animi demiſſione confuſus ſuperbiæ princeps, dolenſq; lamentabatur: heu quàm inique mecū agis. quam crucior aduentu tuo, quam mox hinc euolabo! ad quem Albertus; qui te procreauit, qui de cœlo præ ſuperbia tua præcipitem dedit, de corpore inſontis huius virgunculæ vel inuitum depellat. quo dicto cœpit hæc contremiſcere. at Albertus rurſum inſtat; egredere, ſatana, à corpore, quod Chriſti nomine conſignatum eſt, diuinumque hoc opificium delere illæſum. tum puellam cruce ſignat, & aqua benedicta aſpergit: ſtatimque Dæmon abſceſſit, illa Deum laudante, & Beato Alberto gratias agente.

Drep. ſex dies inuerſo partu laborantem diſcrimine eximit.

Regreſſus eſt vir ſanctiſſimus Drepanum quo tempore puella quædam primipara in ſummo vitæ diſcrimine verſabatur. ſedenim ſex iam dies laborabat., nec parere poterat, tranſuerſo puerperio. puellæ mater, vt Alberti aduentum reſciuit, à dolore ad ſpem tranſgreſſa eſt; ad cœnobium conuolat, cognatis comitantibus, atque ad Alberti pedes abiecta, infelici matri, ait, filia moritur. nec quiſquam eſt, qui morienti opem ferat; veni, oro, obſecroque, priuſquam doloribus extinguatur; quando videre te diu concupiuit, vt ſaltem à peccatis animam releues. interrogat Albertus, quibus in ædibus, quaue vrbis regione haberet? ſed mulier, quid refert, ædes tibi meas commonſtrare? propera, quæſo te, pater, & ducem me ſequere. igitur gregatim contendentes, vbi ad ædes peruenere, in quibus puella morti propior decumbebat; Albertus pacem illi precatur. mox Margaritam, hoc erat puellæ nomen, vocabat. quid illa reſponderet, vſu ſenſus iam deſtituta? tum vir ſanctus digitum ori eius immittens. quid, inquit, dolore conficeris, nec mihi reſpondes? age eloquere, & matrem tuam conſolare. hic oleo ventrem inungens, ita orauit; propitius te Ieſus ſoſpitet, filia, meritis matris ſuæ. & ſicut hæc virginitate inuiolata concepit, & ſine dolore peperit, ita & tu ſine vlla vitæ iactura prolem edas, Domino ſacram. vt hæc dixit, mulier ad ſe rediens, ac veluti recreata patefecit oculos, edicens, adiuua me, amice Dei. ſtatimque infantulam peperit, quam poſtea Domino conſecrauit.

Anno

In Sacca opido comitialem hominẽ ſanat,

Anno 1295 cum Albertus in opido Sacca concionatorem ageret, Iudæi parentes filium comitiali morbo laborantem adduxere; illum orantes, vt incolumen filium parentibus redderet: Albertus præſtiturum ſe, quod efflagitarent, pollicetur, modo in Ieſum Chriſtum credere velint, virginitatẽ Beatiſſimæ matris eius profiteri, omniaq; quæ in ſymbolo continentur. illis vero omnia credituros affirmantibus; tum Albertus ſigno crucis comitialem hominem ſignans, abigat, ait, à te Ieſus Chriſtus hunc morbũ ſi vera ſunt, quæ de ipſo prædico. his dictis è veſtigio homo ille ſanus factus eſt: neque vnquam amplius infeſto eo morbo correptus fuit. parentes, certi rerum, vna cum filio Ieſu Chriſti fidem ſuſcepere, & à Sancto Alberto ſacra vnda abluti ſunt. & vero parentes religioſe admodum vixere. filius Albertum ſecutus, cum vitam pie vixiſſet, in Domino feliciter obdormiuit.

Fluuio abreptos exitio eripit, ſuper aquas deambulans

Eodem anno, dum B. Albertus prouinciã obit, Agrigentum iter faciens, ad fluuium Palatinum peruenit. hic Iudæos quoſdam offendit, quos in traiectu excreſcens ex alluuie ſubita amnis abripuerat; ij haud ignari in quanto eſſent diſcrimine, virum Dei de quo inaudierant, ad ripam intuiti, opem eius implorant clamitantes: adiuua nos Domine Chriſti tui virtute, ne aquis obruamur: ad quos Albertus, ſi fidem eius, & baptiſma ſuſcipitis, ſalus vobis præſto erit. & illi credimus quæ de Ieſu Nazateno prædicas,
10 & baptizari cupimus: tum 10 B. Albertus fluuium ingreſſus, & ſuper aquas incedens, ad eos venit, & in ipſo flumine baptizat. cedentibus interim, & vere diuiſis aquis, Sanctus vir Iudæos baptiſmate iam expiatos, ac diſcrimini ereptos, incolumes ad ripas perduxit: qui cum rediſſent ad ſuos, quæ acciderant in via, cum gaudio enarrabant, virum Dei mirijs laudibus attollentes. Agrigenti vix diem moratus, cum populi concurſus ad eum fieret, maximeque grauaretur, Leontinos ſeceſſit. hic virtute Dei, multa præclare geſſit. illud eximium commemoro.

Admolphus quidam, è nobili *Lamiarum* familla, ex ægritudine prope mortem erat. & vero iam funus apparabatur. mater affectu nimio, & dolore compellentibus, ad cœnobium percurrit, ſpe valens, & pietate in Dei ſeruum; nec dum ædem ingreſſa clamabat, nunc age, qui Deo gratus es Alberte, ſubueni miſeræ matri; neque hinc abſcedam, donec meritis tuis mihi filius conualeſcat. Ordini tuo iam deſtinatus. cum feminæ eiulatus increbeſceret, egreſſi quidã è religioſorum cœtu, fruſtra, aiunt eam Albertum, quando abeſſet, illic præſtolari, nec niſi veſtem eius penes ſe habere, & hanc illa efflagitat, certo rata, poſſe per eã Deũ filio ſalutem dare: tandem coacti precibus, cœnobitæ ad moribundum pergunt, cunctaque familia orante, Alberti veſtem ſerme ſuper exanimem imponunt. ò facinus ab omni ſeculo commemorandum. exanimatus pene adoleſcens, perinde ac mente polleret, Albertum prope adſtare videt, ſeque hortari, vt in nomine Chriſti ſurgat: ſimul illum dexteram porrigere, imaginabatur; quam cum prehendiſſet, confeſtim ferreo ſomno mortis excuſſo ſurrexit, & loqui clarius cœpit, quæ viderat ordine recenſens. mox cibo refocillatus, conualuit. poſt hæc Admolphus, vbi ſe deuotum ſacro ordini à matre cognouit, alacriter habitum induit. verum vt facile adoleſcentium animi deferueſcunt, vix dum elapſo anno, ordinem exuit, ſeque militiæ addixit. ſed trãſfuga caſtrorum Dei, à ſpurio fratre breui interfectus, diuinæ vltionis exemplum fuit.

Prouinciam Albertus modeſte adminiſtrat.

Quo tempore B. Albertus Siciliæ præfecturam adminiſtrabat, pedes cœnobia viſitare ſolitus erat, baculo innixus, & vno fratre comitante, qui fictile vas ferebat, in quo panis erat, & aqua, quibus in via ſuſtẽtabantur. forte accidit, dum iter faciunt, vt delapſum vas incuria ſocij diffringeretur. qua is re valde conſternatus, accedere ad Albertum non audebat. cognouit Dei virtute Sanctus vir, quod euenerat. accitumq; ad ſe ſocium rogat. cur longiore, quam ſoleret, interuallo ſequeretur? quaue de cauſſa triſtis adeo eſſet? ille rem omnem trepidus exponit. tum Albertus ire iubet, & fragmina diffracti vaſis ad ſe deferret: abit is, paretque, & ecce vas integrum reperit, plenum vero aqua, itaque incredibili gaudio affectus, cœptum iter confecit.

Die quadam, dum inſtituti ſui cœnobiũ viſitat, vnaque cum fratribus in choro Deũ orat: ſpiritu pernouit, quemdam ex ijs magna pridem in Dei matrem pietate affectũ ardentemque, ab ea iam retractum; ſerpentis inferni fraude; qui animum eius amore mulieris inflammauerat. quo ſaucius, pium erga puriſſimam Virginẽ obſequium exuerat, animumque in turpe illud cœtum abiecerat. igitur ſitum illam ſuam explere cupiens, cum muliere colloquitur, & animum aperit ſuum: hæc promptam ſe, ac paratam offert. quæ virum Dei neutiquam latebant. ergo accerſit hominem ad ſe, clam omnibus explicat eius animi conſilia, colloquia, pactum cum muliere facinus, an cũ morte? erubuit aperto ſcelere miſer, redijtque ad ſe, veniam à Dei famulo expoſcens. cuius etiam precibus priſtinam pietatem in Sanctiſſimam Dei parentem, ſibi reſtitutam eſſe perſenſit.

Oculum cæco puero reſtituit.

Ceterum Albertus Panormi cum eſſet, euenit, vt colludentibus pueris, ſoror paruula oculum fraterculo erueret. quo caſu afflicta eſt familia, præ cæteris vero mater eiulatu miſerabili conficiebatur. tandem vbi nullum erat humanum remedium, ad Alberti opem confugit. qui poſtquam infortunium ex ea audiuit, ſolatur alloquio: poſſe Deum, qui hominem fabricatus eſt, oculum compingere. ſe vero, vt cæteros, hominem eſſe peccatorem, ſed inſtante matre, nec luctum cohibente, Albertus in hortulum cœnobij colligit ſe. hic flexo genu, nec ſine lacrymis, orat Deum, vt opus quod ſapienter compoſuerat, membriſque mirifice

fice

ſioe colligauerat, inſuper transfuſo ſpiritu
decorauerat; deturpatum relinqui per in-
uidiam Dæmonis, ne pateretur. placeret
vero reformare, atque oculum puero redo-
naret; vnde eius potentia, ac bonitas attol-
latur, hoſtis malignitas peſſum prematur.
finita prece, ad mulierem regreditur, erec-
tamque in ſpem, ac fidem in Deum, beneq;
ei precatus, dimittit. illa vt recepit ſe domũ,
comperit puerum recte valere. qui, mater,
inquit, homo quidam oculum inunxit oleo,
reddiditque. cultum hominis, ætatemque
perquirenti matri reſpondit, ſenio proximũ
vidiſſe, amictu interiore atro, exteriore can
dido. vnde perſpectum mater habuit, Dei
virum in ſpiritu adſuiſſe, pueroque lumen
reſtituiſſe. miraculum tota vrbe diuulga-
tum eſt.

Gloriolam ducẽs, Meſſanam fugit
Quam ob cauſſam cum populi concur
ſus ad Albertum fieri inciperent, iſque cum
hominum frequẽtiam, tum inanem glorio-
lam, humanam veritus imbecillitatem, fu-
gere cuperet, clam omnibus Meſſanam pe-
11 des iter ingreſſus eſt; vbi 11 tum cœnobiũ
Ordinis extra vrbem erat. his poſt aliquot
dies, aduerſa valetudine conflictari cœpit.
ad hoc ætas eius ingraueſcebat. itaq; Deum
ſubinde rogitabat, ne iter ſuum in cœlum
vltra differret. mox retractabat ſe, dictos
quemadmodum filio tuo, Deus, non ſuam
permiſiſti, ſed tuam facere voluntatẽ man-
daſti, ita nõ vt ego vellẽ, ſed vt placitũ tibi,
fiat. inter orandum, diuino igni incaleſcens
& impetu quodã mentis raptus, e cœlo vo-
cem hanc audiuit: in Confeſſorum choro
recipiere, æternum Deo fruiturus. quamquã
vero aſſiduus antea, & in precationibus fre
quens fuerat, tunc multo inſtantior, ac diu.
modo cãtabat pſalmos, modo legebat ora-
cula prophetarum, diuina ea myſteria con-
templans; & dulcia colloquia cum Virgine
Deipara intermiſcebat. vbi demũ animad-
uertit, æternum vitæ diem adeſſe, religioſo-
rum cœtum conuocari ad ſe iubet. adſtan-
tibuſque, cupio, inquit, diſſolui, & eſſe cum
Chriſto. mox addito, hoc ipſo die laboribus
vitæ perſunctus, in Domino meo moriar,
ergaſtulo corporis ereptus ſpiritus ad crea-
torẽ ſuum euolabit. eademq; qua ipſe hora,
emigrabit e vita ſoror mea. hæc vero vltra
260. paſſuum millia aberat. poſtea de eius
obitu cõpertũ eſt, vt à viro Dei pdictũ erat.

Exinde cœnobitæ deficientem intuiti,
apud eum adſidere, & maiore cura aduigi-
lare, abitum eius Deo precibus cõmendan-
tes. ſub veſperam cum B. Albertus abſcede-
re animum à corpore præſentiret; coram
fratribus genua ſubmittens, ita orauit: Deus
qui potentia tua admirabili cuncta creaſti,
& voluntate tua conſeruas, ſapienterq; diſ-
ponis, ferua animã meã ineffabili bonitate
tua. tutare à maligno hoſte formidantẽ, &
in tuorũ conſortiũ recipe. poſt hæc pſalmos
duos recitauit: De⁹, in nomine tuo ſaluũ me
fac: &, in te, Domine, ſperaui. quibus dictis,
orationẽ Dominicã interiecit, & Angelicã
ſalutationem mox pſalmo, in te, Domine,
ſperaui, repetito, cœlum intuens, Deiq; ma-
trem Mariam inuocans; elata voce pronun
tiauit: in manus tuas, Domine, commendo
ſpiritum meum: quod vbi dixit, anima eius
inſtar nubeculæ candidæ, orantibus fra-
tribus, viſa eſt propere abire, & in cœlum
ſuſtolli. deceſſit (12) ad 7. Idus Auguſtas, an- 12 Eius animũ viſa in cœlum ferri.
no 1307. Chriſti Domini. corpus cilicio
amictum humi relictum, dein feretro com-
poſitum eſt, atque odor ex eo ſuauiſſimus
afflabatur. euulgata mors miraculo. nam
ſtatim ab eius obitu, campanum æs, quòd
ipſe cõflandũ curauerat, nemine impellente
perſonuit, quo excita ingens hominum vis,
non chriſtianorum modo, ſed Iudæorũ ad
funus confluebant. ex his vero pletiq; per-
moti ad chriſtianam fidem ſe conuertere.
exſequias eius honeſtauere Guidottus 13 13
Archiepiſcopus Meſſanenſis, Pactenſis Epiſ
copus, compluresq; diuerſorum Ordinum.
Fridericus 14 Siciliæ Rex frequentiſſimo 14
nobilium comitatu, funus proſecutus eſt,
cunctis orbitatem ſuam, tanto patrono ſub-
lato mœrentibus, atque deflentibus.

Conſultatũ erat à Rege, dũ iuſſu eius põ-
pa funetis apparatur, qd tãto viro faciendũ
eſſet. de Meſſanenſis autẽ Archiepiſcopi ſen
tentia, ieiuniũ populo per triduũ indictum
eſt, iuſſumq; vt in omnibus Eccleſijs diuina
ſacrificia peragerentur, rogareturq; Deus, vt
declararet, quid fieri de illo iuberet; q mul-
tis ſane miraculis, palã à Deo factũ eſt. nã
vbi ſacrũ cadauer in ædẽ maximã deporta-
tum eſt, odor ex eo lõge ſuauiſſimus, admi-
ratione omniũ diffundebatur. quodq. admi
randum ſane eſt, plures morboſi, odore tan
tum percepto ſanabãtur. certatim vero ſan-
ctũ cadauer attingere quiſq; cõtendebat, ex
eo diuina virtus ſpirare videbatur, & multis
ſalutẽ cõferre. laceratæ à populo, conciſæq.
veſtes cum quiſquis pro ſuo, pioq; in defun-
ctum affectu, particulã ſibi vendicare percu
peret. multaq. per eas miracula à Deo per-
petrata ſunt, quibus B. viri merita demon-
ſtrarẽtur. intererat exſequijs fœmina nobi-
lis, Venetia de Palicijs, ad corpus Alberti
orans. ea pro pietate in illũ ſua, amiculũ ca-
pitis, almutiũ vocant, abſtulit, accurateq. cu
ſtodiuit. exin quorum capiti ſuperimpone-
retur, à quouis oculorum vitio ſani fiebant.

Interea Clerũ inter, & populum certamẽ
ortum eſt. cum ille ſacrificium pro defunctis
faciendum affirmaret, remq. iure Põtificio
tueretur. contra populus pro SS. Confeſſo-
ribus fieri volebat, inſtinctu quodã pietatis,
an diuinitatis? lis ad arbitrium cœli reiecta
eſt. quippe imperatum ab Archiepiſcopo,
orarent omnes, Deoque ſupplicarent, vt re-
ſcire daretur, quibus honoribus ſeruũ ſuum
ornari placeret. Clero, populoq. Deum pre-
cãtibus, ecce tibi in aere ſublimes pueri duo,
amictu candido, ſtoliſq. aureis, in modum
crucis, præcincti, clara voce, omnibus audi-
entibus intonant. Os iuſti meditabitur ſa- Angeli ſollemnia eius ſacra inire peruut.
pientiam, quæ vbi pronuntiauere, ex oculis
omnium ſublati ſunt. confirmati miraculo
adeo inſigni Archiepiſcopus, Cleruſque,
cœpta ab Angelis ſacra, ſanctorumq. Con-
feſſorum ſollemnia proſecuti ſunt, Rege,
popu-

populoque non minus in admirationem defixis quã in lætitiam effuſis. ſacrum dein corpus, hora 9. pie, & honorifice funeratum 15 eſt. at enim Rex, 15 cæterique proceres, decreuere; cũ Rom Pontif. ageretur, vt eius auctoritate & approbatione B. Albertus in SS. Confeſſorum numerum relatus, publicis honoribus percoleretur, totum vero negotium prouinciæ expenſis conficeretur.

Ad ſepulcr. miracula.

Ceterum ad B. Alberti ſepulchrum plurima miracula ſunt edita; cum in dies eo cõfluerent non e proximis modo, ſed è longinquis regionibus valetudinarij, claudi, cæci, leproſi, paralytici: admirabilis ſane erat modus, quo morbis eximebantur. aduigilabãt ad ſepulchrum ægri, tertium vel quartum ad diem vſq; ieiunio & precibus inſiſtentes Sanctiq; viri opem implorantes. medio noctis circumfundebat ſe lux, in eaque B. Albertus, candida indutus veſtè, conſpicuuſq; videbatur; vigilantibus uero, quibus ſpectandum ſe dabat, incolumitatem reſtituebat. tum illi beneficio ſalutis accepto, præpotentem Deum, & B. Albertum elata voce prædicabant. proditis autem late miraculis in eum pietas omnium, cultuſque augebatur. ſed mira quadã, quæ ab exceſſu Beatiſſimi viri cõtigerunt, tacẽda nullo modo ſũt.

Quo anno demortuus eſt, inteſtinum in 16 Sicilia bellum exarſit. 16 quidam eam caſtri partem tunc occuparunt, quam Rex Alberto, ac fratribus Ordinis ſui dederat. nullaque reuerentia ac metu numinis eccleſiã, qua corpus B. Alberti conditum erat, irrumpentes violant, auſique equos impie immittere, qui in ea ſtabularentur. cũ per aliquot dies id facerent, ignominiam ſerui ſui, non tulit Deus. equi ferme omnes repentino extincti cõcidere, milites varijs correpti morbis ſunt, paucis admodum euadentibus. ex ijs certi quidam refractarij inſanire occipientes, decernunt reſignare ſepulchrum, videndo corpori B. Alberti. igitur equis ad lapidem colligatis, vique actis, finditur ſepulchrum, ac diſſilit lapis; repertumq; eſt corpus venerabile, nixum genibus, tanquam à Deo vindictam exoraret aduerſum eos, qui detegebant. neq; impuniti eorum auſus. nõ 17 multo poſt tempore, aut hora eadem, omnes contagio peſtis extinguuntur. ſed 17 cœnobitæ eo domicilio relicto, quod parum opportunum eſſet, in aliam vrbis regionem in qua nunc manent, commigrantes, B. Alberti corpus illuc tranſtulerunt. qua tum oc18 caſione, communicato inter ſe conſilio, 18 pars eius inferior Meſſanæ relicta eſt, reliqua ad cœnobium Drepanitanum deportata.

Puerum medias inter flammas inuiolatũ ſeruet.

Haud multos poſt dies, cum Ianuenſium forum, quod prope cœnobium erat, conflagraret, puer quidam, cui nomen Antonio, delapſus in flammas decidit. is identidem B. Alberti opem, & ſanctiſſimam Dei parentẽ inuocans, igni inuiolatus, magna omnium admiratione, ereptus eſt. plebique viſere approperanti, Diuæ Virginis & Alberti meritis, nihil ſentiſſe ſe inter flãmas aſſeuerabat.

Anno 1308. dum Leontinis, Præpoſitus cœnobio Carmelitarum pro roſtris concionem habet ad populum, & inter concionandum appellat Albertum Sanctum, ſacerdos quidam eo præconio offenſus, per temeritatem exclamat, illum mentiri, falſaque eſſe, & commentitia, quæ loqueretur: nec S. eſſe Albertum, quem diceret: de repẽte malignum hominem vltus eſt Deus. ſed enim cunctis videntibus, viſcera eius, ingenti cum cruciatu, ad vſque genua collabuntur. accitus medicus. non meã, inquit, operã, ſed opẽ S. Alberti hic opus eſt; in quem ſi credideris liberabere. his auditis, ſacerdos reſipiſcens cum lacrymis, ſummoque animi dolore, B. Albertum inuocare cœpit. incuſare ſe mẽdacem, & inuidum: ſanctitati eius per falsũ obiectaſſe, meritoque id ſupplicium pati, vt blaſphemum, ſatis ſe periculo ſuo ſanctitatem eius expertum, eamque prædicaturum, ſi ſanum faceret peruigilio eius ieiunaturũ, diemque obitus feſtum, ac feriatum perpetuo habiturum. proximo die illuceſcente, ſacerdos perſentiſcit, Albertum ſibi adeſſe, & oleo corpus eius inungere. ſtatim ſanus exſurgit, ad cœnobium properat; beneficiũ quod S. Alberti benignitate cõſecutus erat, prædicat, grateſque Deo perſoluit.

Liberat hominem paralyticum.

Chriſtianæ ſalutis anno 1309. ad 7. Idus ſextiles in opido Platia, Carmelitis anniuerſaria D. Alberti ſolemnia peragentibus, quidam Clerici, inſtigante dæmone, inuidiæ parentes, imaginem eius ipſa peruigilij nocte inducere, ac delere per nequitiam coniurant. dum rem moliuntur, paralyticus quidam, Bongiornus nomine, quẽ morbus duodecim annos lecto affixerat, ædes habens cœnobio proximas, medio noctis perſtrepentem in via turbam accipiens, vxori mandat, proſiliat ad fores, & quid rei ſit peruestiget. ea retulit; collectos vna homines quoſdam improbos, qui S. Alberti imaginẽ abolere pertentent. tum vir, vtinam, ait, B. Alberte, eſſem valido corpore, ijs obſiſterem, armiſque decus tuum tuerer, imo ſi liberaueris me, patrimonium meum in amplificationem tui cultus expẽdam. poſt hæc ſomno corripitur; & ecce Albertum videt habitu ſpectabilem, qualis erat in æde effigies eius affixa parieti, ſimulque virgulam radiantem manu geſtantem, cuius cuſpide ſe pertingere, his affatur: agedum ſurge. ſanet te Deus, gratiarum largitor in ſanctis ſuis. mox ille euigilans, attonito ſimilis, ſe perſenſit incolumem, ac valentem viribus. ſtatim lecto proſilit, captiſque armis, foras prorumpit, & ad factioſum illum hominum manipulum aduolat. acriterque incuſans à flagitio retrahit, quod in Albertum machinabantur. ſciſcitantibus ſe Bongiornũ eſſe, reſpondit, ſimulque enarrat, qua ratione diuinitus à morbo liberatus eſſet. illi metu perculſi, trepidanteſque reſipuere, Deum in Beato Alberto laudantes, tum in honorẽ S. Alberti, ſacellum eo loco conditum eſt.

Vlceroſam mamillam feminæ ſanat.

Eodẽ ferme anno, femina nobilis Agrigentina, vlcere mamilla affecta triẽnium laborabat. neque vllis medicamentis morbus ſuperari poterat. tandem confugit ad Beatum Albertum, cui pollicetur imagunculã

argen-

argenteam ſe allaturam, pauperesq; fratres tres, eius amore, ſingulis annis, veſtituram. proxima nocte, Albertum per quietem videre ſibi viſa, & audire dicentem: ſi vis ſana eſſe, S. Alberti oleo mamillam perunge. mane ad ſacellum Alberti feſtinat. fuſaque prece, oleo lampadis mamillam illinit, & ſacrificium S. Alberto dictum audit. mox domũ repetens, ipſa in via ſanam mamillã ſe comitantibus, lætitia geſtiens demonſtrat.

Infamis aleator fulmine ictus.

Decem ferme poſt annos, Drepani cum aleator quidam infamis alea decoxiſſet, ex furore animi in deſperationem adductus, nec modo bonorum, qui fructus eſt aleæ, ſed etiam fidei naufragium fecit. igitur propellente Dæmone, extra vrbem ad ædẽ D. Mariæ progreſſus, illic imaginem B. Alberti intuitus, toties, inquit, oraui te, vt mihi adiumento eſſes, neq; vnquam infeliciſſimus exoraui? ergo quid cauſſæ eſt, vt te ſanctum prædicem, qui nec ſubueneris mihi rogatus, nec iuuare me potueris? dein conuerſus ad effigiem Virginis; & tu, inquit, Mater gratiæ vulgo diceris, meiſque precibus pias aures tuas occluſiſti? hæc cum dixiſſet, amẽtia violentus, gladium diſtringit, & vtramque imaginem ſecat. repente ex vulneribus vtriuſq; ſanguis guttatim bene multus emanauit. ſed puero, qui viderat hęc proclamante, nefarius homo proſilit. nec dũ limen euaſerat, cum intonuit, ac fulmine ictus, in cineres redactus eſt: quippe iraſcitur diuinus animus, & iniurias ſuorum vleiſcitur.

Frider. Regem III. ſanitati reſtituit.

At anno 1364. Fridericus iunior, Rex III. Petri II. filius, Friderici II. nepos, graui morbo correptus eſt. quo in dies inualeſcente, de ſalute eius a medicis deſperabatur, tum propinqui Regis vota pro incolumitate faciunt: ſi B. Alberti meritis ille conualeſceret, habitum Ordinis Carmelitarum per triennium geſtaturum. quæ peragebantur, cũ Rex, interclusis iam morbo ſenſibus, loqui nequibat. igitur accerſiti fratres Carmelitæ, qui B. Alberti reliquias deferrent. has Regem ſupra poſuere: inſuper aquam ſacris eius reliquijs in ea dilutis, in os ſtupidum infundunt: epotam continuo præſentem, ac ſalutarem cognouit: itaque proximo die lecto ſuffultus aſſedit, breuique conualuit. habitum, firmato voto, aliquantiſper geſtauit. nec niſi diplomate Pontificio, eum ante diem reliquit, quo Rex Panormi poſt biennium coronatus eſt.

Seruos Maurorum liberat.

Eodem ferme anno, nauis Drepanitana ab Afris piratis capta eſt, & Tunetum remulco tracta. vbi vero nautæ in litus expoſiti ſunt, iuncti catenis in dirum carcerem conijciuntur. hic cum diutius cruciarentur, Albertum eſſe vnicum pręſidium ſaluti eorum ſtatuere. quem ſupplices ita precabantur: quemadmodum Deo, ac Virgini eſſe te gratum pro certo habemus, ita propitium te nobis apud eos aduocatum, Alberte Sanctiſſime, experiamur. adeſto miſeris, obſecramus: noſque, meritis tuis, vindica in libertatem. has preces ieiunio conſecratas, vſque ad finem alterius hebdomadæ, continuò protulerunt. cum inedia confecti, pie cœpta deſerere cogitabant: proximo diluculo, Albertus faculæ inſtar ardentis, illuſtrare carcerem viſus eſt, & ſplendore oculos omnium præſtringere. demum illos de animi conſtãtia deductos increpat: quid me ſuppliciter inuocaſtis, ſed à propoſito tam cito reſilijſtis? ad quam ij vocem (neque enim aliud præter ſummum nitorem cernebant) te nos, inquiunt, inuocamus; te veneramur. aſſiſte nobis, & in libertatem cupitam quam primum adſere, ne hic ex deſperatione in æternos ignes prolabamur. tunc Albertus captiuos bono animo eſſe iubet, & in fide firmat; miſſum ſe à Deo ſalutis eorum ducem: ipſum ſequerentur. mox fores carceris aperiuntur; compedibuſque comminutis exſoluti iam, ac nihil cunctantes, ad portam vſque maritimam antecedentem lucem ſecuti, quam patefactam adinuenere. huc vbi peruenere, è veſtigio lux euanuit. cymbam inibi fauore numinis repertam, remis, & commeatu inſtructam, conſcendunt, atque inde profecti, proſpera vſi nauigatione Drepanum appulerunt. Carmelitarum ædem nudi adeunt, & præ lætitia collacrimantes, cymbam Deo dicant, & in eiuſdem cultum partem patrimonij eorum conſerunt.

Blaſphemos naufragio eximit.

Alia die nauis Drepanitana in Romanum litus ſoluerat. inter nauigandum, colludentes alea nautæ, in Sanctiſſimam Trinitatem, omneſque cælites nefaria conuicia, & blaſphemias iaciebant. dum adeo peſſime agitur, repentina tempeſtas exoritur. concitatur mare ventis: effunduntur ex cœlo imbres. igitur abſciſſo velo, amiſſis pene aplustris, naufragio nauis periclitabatur. forte Sacerdotes duo è familia Carmelitarum nauigio illo vehebantur. hi precibus aſſiduis Alberti auxilium implorabant. quorum exemplum plerique nautarum imitantes, Beato Alberto vota pro ſalute nuncupabant. iam vero peccata confeſſi, prope naufragium erant: religioſis illis viris, qua cohortantibus ad ſpem, qua commemorantibus quæ ad ſalutem animarum pro tempore intererant. tum crebros inter eiulatus, Beatus Albertus, inſtar Angeli luce præfulgens, periclitantibus adſtitit. placidoque ſermone eos alloquens, blaſphemos, inquit, Diabolus perdit; Deus vitæ reſtituit. illi in faciem accidentes, ſublato certatim clamore, effugium, ac ſalutem cogitant; quos poſtquam vir Dei bene ſperare iuſſit, in cœlum attolli viſus eſt. tunc in aſpectu omnium mugiens Satanas effugit, tranquillo mari, cœloque ad Piſarum portum ſecunda nauigatione appellunt, admirandam eorum liberationem prædicantes.

Anno ab aduentu Chriſti 1375. Panormi puer quidam grauiter hydrope laborabat. ſed increſcente vi morbi, ſubuenire filio mater non poterat præinopia,

ac mendicitate, igitur à B. Alberto ſalutem quærere inſiſtit: ad imaginem eius lacrymari, humique proſtrata, his enixe precati; quam carus Deo ſis, Pater, clam me non eſt. nam magna, & mira patrara ab eo ſũt pro iis, à quibus nomen tuum honoratum, & inuocatum eſt. equidem te inuoco; reſpice paupertimę matris extremam fortunam; clamantem benigne exaudi, & languenti filio ſuffice valetudinem proſperam. his pię dictis, goſſipium oleo lampadis intingit, eoque pueri ventrem illinit. tum is placide corripitur ſomno, diſcuſſaque, quæ in eius corpore turgeſcebat, aqua, & defluẽte pure ex vmbilico, ſanitati redditur.

Moribũdus ſanitati redditur.

Eiuſdem ferme generis exemplum adiiciendum hoc loco arbitror. eodem anno in opido Sacca, Nicolaus puer, Guilelmi Peraltæ Comitis filius, letali febre opprimebatur. ad eum præcipui ex tota inſula medici conuenerant; qui omnibus vſi remediis, neque hilum profecerant. ſane æger propediem collabebatur in mortem. moniti parentes de periculo filii, flebant acervifſime, vt vero nullum filii morbo remedium, ita nullum ærumnæ parentum ſolatium erat. interea cœnobita quidam præcellenti ſanctitate, per quietem vidit, intra ædem cuiuſdam religioſi viri cõplexu ſublatum puarum, ac ceſtitentem. ſomno excitus, coniectat, quod erat. orta luce, ad Comitiſſam, quæ viderat, defert: non poſſe puerum cura hominũ, ſed B. Alberti meritis liberari poſſe, qui miraculis ea in æde præſtaret. quibus illa commota, pollicetur peruigilium eius, & feſtum diem ſe celebraturam, ſtatuam aius affabre factam in ara poſiturã, honori eius pauperes veſtiturã, ipſum puerum amictu Carmelitarum ad tempus induturam. tunc Alberti reliquiæ per ſacerdotem ad puerum deferuntur, merſiſque in aquæ poculum, dictiſque ter oratione Dominica, & ſalutatione Angelica, & S. Alberti precatione, ea puero potanda traditur, vbi hauſit inſanum illum ardorem deferuere perſenſit, idemq; vt poſtero die factum eſt, puer liberatus eſt, parentes vota perſoluerunt.

Catanæ, anno 1385. puer quidam, cui Nicolao nomen, inteſtinis in ſcrotum delapſis, temporarie ſummum cruciatum perferebat, hic dum S. Alberti feſtus dies perageretur, eius ædem inuiſit; dein Præpoſitũ cœnobio adit, cauſſamque aduentus ſui coram multis exponit. ille humaniter exceptum ad ędiculam ducit, in qua effigies S. Alberti erat. iubet ægrum accidere in genua, atque ad eam pro valetudine orare; promiſſo, Ordini eius ſe mancipaturum. vbi orationem Dominicam, & Angelicam ſalutationem ter recitauit, epota reliquiarũ aqua multis videntibus, ſanus ſurrexit, ſtatimq; in familiam Carmelitarum ingreſſus eſt.

Herniosũ ſanat.

Illud poſtremo non eſt omittendum, q eodem anno contigit, Calataniſſettæ, femina quædam nobilis, mamilla ex hianti vlcere vermiculoſa, vexabatur. cui nullum, q conferret, remedium à medicis reperiebatur. cum aliquando B. Alberti ſollemnibus ſacris intereſſet, audiſſetque pro concione tot eius miracula prædicari, hæc ſecum animo vota concepit; imaginem argenteam viro Dei ſe dolaturam, aræque amiculum aureum, feſtumque diem proximum religioſe culturam, ſi ope eius mamillam Deus ſanam faceret. qua demum lota aquis reliquiarum, vermiculis miro quodam modo repentibus, & ex vlcere ſere ſe proripientibus, deſperatam ſalutem conſecuta eſt.

Vide Animaduerſ. fol. 75.

V I T A
B. AVGVSTINI NOVELLI

AnnoChr. 1309. 19. Maii.

Ex Beato Iordano 1 de Saxonia.

1 Matthæus a nobili genere natus eſt Thermis, vrbe Siciliæ ad Tyrrhenum mare. adole-
2 ſcens ſedem ſtudiorum Bononiam profectus, diuini, humaniq; iuris ſcientiæ operã dedit. cum autem doctrina potiſſimum floreret, à Manfredo Rege Siciliæ in aulã adſcitus, adminiſtrandę prouincię, à cõſiliis inter primos fuit. ſed moderate adeo ſe geſſit, vt potentiã in regia adeptus, opibuſq; & honoribus à Rege auctus, maxime tamen omnibus carus eſſet. ſane ad magnum viri ingenium, iuriſq; prudentiã, qua excelluit, eximia virtutis indoles accedebat. nã ſummã potentiam, vtpote cuius imperio cuncta regebantur, modeſtia temperauit. ipſam viuendi libertatem, diuina protectus ope præcidit. ille quidem ſæpe cum iis conuiuere, qui vitam impure traducebant, vitiorum tamen immunis fuit, quibus hoc hominum genus implicari ſolet. quin ei adhuc in aula agenti, propoſitum fuiſſe videtur, pudicitiam perpetuo obſeruare; quod ex eiuſdem verbis erutum eſt. cum enim cooptatus in ordinem aliquando ægrotaret, & fratrem quemdam, cui nomen Hugotioni, qui vt ei aſſideret, datus erat, abſcedere ab ſe ægre pateretur, ad adſtãtes verſus; equidẽ, ait, Hugotionę perinde diligo atque filium meum, & ſi nunquam ſceerem vnde filium habere poſſem; ipſe tamen

In Aula Mãfredi Regis virtutibus præluxit.

ſæpius

ſæpiuſcule deſerit me. mox dicti pœni-
tens, ſubticuit; ex quo intellectum eſt, an-
teaquam Monachus in familiam ſacram in-
greſſus eſſet, caſtitatem coluiſſe. ad hoc, ani
mo fuit maxime lenis, & clemens; nam cũ
in Manfredi Regis curia iudicijs præſide-
ret, cauſæque omnes coram eo pertracta-
rentur, attamen ab ijs retraxit ſe, in quibus
de capite agebatur, quo ſeruatus à Deo vi-
detur, ne vir ſanguinis eſſet, qui ædificatu-
rus erat domum Domini, Ordinis Eremi-
tarum rector, & Pater ab eo deſtinatus. ab-
ſtinuit etiam in iudicijs manus ab illicitis
muneribus, quibus plerumque iudices cor-
rumpi ſolent. iuramenta, verſutiam, & iu-
diciorum rapinas maxime oderat. vulgoq;
pater potius, quam iudex habebatur, demũ
Matthæus inter plures improbos viuens,
adeo virtute Dei protectus eſt, vitijſque ad
interitum trahentibus ſeruatus immunis,
vt iam inde præluceret, quid eo ſe facturum
Deus portenderet.

9 Ceterum Caroli 3 Galli armis Manfre
do fuſo, cæſoque in Beneuenti campis, Mat
thæus Regem ad bellum comitatus, eo præ-
lio inter viuos deſijſſe creditus eſt. verum
is tutante Deo, fuga lapſus, exitij metuens
4 in Sicilia delituit. hic bellorum 4 diſcrimi-
ni ereptus, grauiſſimo corripitur morbo.
quo valeſcente, cum prope mortem eſſet,
Deum exorat, vt pœnitentiæ ſibi ſpatium
daret; pollicitus, ſi valetudinem redderet,
in religioſam familiam ſe addicturum. igi-
tur vbi conualuit, promiſſi memor, ad Do-
minicanos tranſire ſtatuit. famulos duos
ſtatim mittit, qui viros eius Ordinis, cum
quibus ea ſuper re colloqueretur, accersãt
ad ſe. illis eo contendentibus, fratres duo
ex Eremitis S. Auguſtini obuiam fiunt, do-
mumque ad herum deducuntur. Matthæus,
vt ingreſſos vidit, comiter excipit, ſed ab ſe,
neutiquam apertis animi ſui conſilijs, dimit
tit. increpitos dein famulos, quod Domi-
nicanæ familiæ religioſos viros, quos acciri
iuſſerat, non acciuiſſent, poſtquam eorum
nomen, habitumque, ac cœnobium com-
memorauit, denuo illuc, vt accerſerent, de
ſtinat. at ij rurſum obuios fratres Eremita-
rum duos ad Matthæum adducunt, qui acri-
ter indignatus, tertium famulos ad cœno-
bium Dominicanorum remittit. contra
illi, quamquam cœnobium Eremitarum S.
Auguſtini numquam viderant, eo recta, du-
ce Angelo petunt. inde ſumpto Præfecto
Conuentus, altero cum comite, in heri
ædes inducunt. obſtupuit Matthæus; ſimul
intellecto vocari ſe à Deo in Auguſtiniana
caſtra, & intrante animum amore, in ea
ſe transferendi, mentem illis aperit ſuam;
nec mora exſequendis conſilijs, opes omnes
pauperibus, alendæque Eremitarum fami-
liæ, pro Chriſti amore, impertitus, ſolita-
rio in loco Siciliæ, ſacro habitu induitur à
5 Petro 5 Cœnobij Præpoſito: mutatoque
nomine, Auguſtinus dictus eſt. cui poſt ſci-
entia, atque ſanctitas iuxta inſignis, Nouel-
li cognomentum peperere.

S. Auguſt. habitu induitur.

A primordio conuerſionis ſuæ fundamen
ta humilitatis alte iacere contendit: itaque
nobilitatem generis, ac doctrinæ, qua pol-
lebat, occultauit, veritus, nequis ex eis, ſi
pernoſceretur, animi tumor erumperet. no
biliſſimus igitur, ac ſapientiſſimus iuriſcon-
ſultus, tot ante honoribus in regia cumula-
tus, ignobilem ſe ſtultumque, ob Ieſu Chri
ſti amorem, prætulit, vt ſolidioris ſapientiæ
inſtitutis à Deo erudiretur: cum antea di-
ues eſſet, egenus pro Chriſto factus eſt, vt
opibus ab eo cæleſtibus ditaretur. ignotus
hominibus, vilíſque haberi ſtuduit, vt vni
Deo notus eſſet. porro in conuictu fratrum
contemptiſſimum omnium ſe præſtitit, gna
rus, tanto maiorem apud Deum beneuo-
lentiam promeriturum, quanto deſpectior
inter homines pro Chriſto foret. de priſti-
no ſtatu ne verbum quidem ex ore eius vn-
quam excidit. vicatim pro fratribus emen-
dicabat victum, quæcumque domi miniſte-
ria erant viliora, pie, & alacriter exſeque-
batur. atque in ijs mira animi humilitate
exſultabat. ſæpenumero flebat, quod ſuam
ad Deum conuerſionem tamdiu protuliſ-
ſet. & amore ſupernæ patriæ in lacrymas
colliqueſcebat, præque ea nihili præſentia
habebat. ſi quod vnquam verbum, correc-
tionis fraternæ ſtudio, ei prolapſum ex ore
eſſet, (interdum enim, amore boni, mali-
que odio, corripere fratres ſolitus erat) ſta-
tim condemnans ad illorum pedes abiec-
tus, veniam petebat.

Cum Auguſtinus in Sicilia aliquamdiu
fuiſſet, vitæque ſanctioris, ea fundamenta
iecisſet, forte accidit, vt fratres quidam
Senis ad cœnobium, in quo morabatur, ve-
nirent. quos vbi de Senenſis prouinciæ cœ-
nobijs percontatus eſt; cognito, illic eſſe
ædes ab hominum frequentia ſemotas, in
quibus vacare Deo quiete poſſet, facta ſibi
à moderatoribus ſuis facultate, in Etruriam
Senas contendit. hic vilibus indutus pannis,
eiuſque prouinciæ fratribus omnino igno- Studio ſolitudinis in Etruriã cõtendit.
tus, in eremum S. Barbaræ ſeceſſit, non lon
ge à Caſtro S. Floræ. quo in loco vni Deo,
precibuſque deditus, tanta affluebat cordis
dulcedine, vt plerumque Beatorum agmi-
nibus intereſſe videretur, & cæleſtis patriæ
voluptates delibare. quod vero, quis ipſe
eſſet, à fratribus ignorabatur, abiectiſſima
ei munera domus imponebantur; quæ ma-
gna cum alacritate animi, & humilitate li-
bens implebat. oſtiatim quæritare victum,
purgare domum, paropſides abluere, & ta-
lia agere. porro fratres ſanctam Auguſtini
conuerſationem inſpicientes, captique ver-
borum ſimplicitate, quę interdum ei ex ore
prorumpebant, audientes ex animo, allo-
quijs eius potiſſimum iuuabantur. præerat
tunc fratribus vir venerabilis, & prudens Bo
nus, domo Senenſis, qui Auguſtini bonita-
tem reputans, ac ſalutaria conſilia ab eo
ceteris exhibita, mirum, quantum hominẽ
diligebat. atque inprimis humilitate eius,
tum grauitate, & ſuauitate ſermonis dele-
ctabatur. is ergo ex S. Barbaræ ad cœnobiũ
S. Antonij prope collem translatus, Augu-
ſtinum eo ſecum commigrare voluit, quem

etiam, conſequente anno, conuentui Roſiæ præfectus, illuc comitem duxit. hic Dei famulus, qui hactenus ignotus omnibus vixerat, volente Deo, hac ratione cognitus, palamque factus eſt.

Per id temporis, fratres Roſiæ conuentus cum Iacobo Pagliareſio, viro nobili, litem habebant, qua lite, ne periclitarentur, vehementer mœrebant. nam ſi cauſſa cecidiſſent, poſſeſſionem amittebant, vnde eorum inopiā ſuſtentabant. tunc igitur Deus lucernam, quæ fuerat ſub modio, ſuper candelabrum Ordinis ſui ſuſtulit, vt omnibus qui in eo erant, præluceret.

Eius virtus ſplendere cœpit.

enimvero vir ſanctus, vbi fratrum animos triſtitia affectos, atque turbatos vidit, ſimul eos iuſtam habere cauſſam cognouit, clam procuratorem domeſticum conuenit, petitque, vt apta ad ſcribendum ſibi det. deriſit hominem procurator, ignarum reputans ſcribēdi, legendique. demum vero dat, inſtante Auguſtino. is inde ſecedens ſchedulam paucis componit verbis, re multis, ſcriptamq; procuratori tradit, vt legendam ad Iacobum deferat, cum quo res erat. qui ſimul ac ſchedam legit, vim pendens, quæ in verbis adeo paucis inuita inerat, (tantus in eo factus eſt animi motus) erupit in hanc vocem: ſeu Dæmon vel Matthæus hęc ſcripſit quocum Bononiæ fui, vnaque literis operam dedimus. ſed is debellato Manfredo Rege extinctus eſt. nā ea erat de Matthæo opinio, quo nomine, ante ingreſſum in Ordinem Eremitarum, Auguſtinus vocabatur; poſtquam vero Iacobus intellexit, à fratre quodam ruſtico, ignaroque ſcripturam illam eſſe confectam, cum id in animum inducere ſuum non poſſet, ad cœnobium ſtatim pergit, accerſito Præpoſito, permultiſque fratribus, percunctatur, quiſnam eſſet ille, qui ſchedulam compoſuerat, vbi gētium natus, quaque illuc via perueniſſet. cū ex fratrum reſponſis ſuſpicio augeretur, auctorem ſcriptionis Matthæum eſſe, ad eum in Roſiam vallem contendit: atque vbi viuentem, quem mortuum diu exiſtimauerat inſpectat; demiratus humilitatem, in amici oſcula, & amplexus ruit; nec temperare à lacrymis præ gaudio poterat. at Dei ſeruus Iacobum, ne ſe proderet, rogabat, ne quietem animi ſui prodendo, obturbaret. ſed ille ad cœtum adſtantem conuerſus; vobis eſt, ait, theſaurus domi reconditus, & in Auguſtinum oculos intendens, hic omniū hominum præſtantiſſimus eſt, vt virum decet in honore habere. iam pro eo, vobis à me cauſſa adiudicata eſt: exinde fratres Auguſtinum uereri, eique rem omnem acceptam referre. ſed Chriſti famulus in vera fundatus humilitate, honorem vilem habēs, eamdem, quam prius, vitæ rationem ſectabatur, iiſdemque officiis ſeruilibus inſiſtebat.

Haud multos poſt dies, Clemens Auximanus, Ordinis Præpoſitus Generalis, Senas venit; vbi cum de eximiis Auguſtini virtutibus inaudiuiſſet, qui in eremo Roſiæ adhuc degebat, accitum ad ſe, nec tale opinantem, ſocium ſibi adlegit. Romam exinde adductum, ordinari ſacerdotem vel inuitum iubet. tum hi duo egregii, ac Beati viri Clemens, & Auguſtinus conſtitutiones Ordinis Eremitarum, multo cum ſtudio ac diligentia recognouere, ac quibuſdam additis, nonnullis vero reciſis, pro familiæ eius bono, per capita recenſuere.

Pænitentiarius in aula Pontificia.

quo tempore Nicolaus PP. IV. à Clemente, Ordinis Præpoſito, fratrem è familia ſua, quem idoneum noſſet, expetiuit, qui a ſecretis confeſſionibus ſibi foret, & pœnitentiarii munere in aula perfungeretur: ille inſcium rei Auguſtinum coram ſummo Pontifice, & Cardinalibus exhibet. ſed Auguſtinus ad Pontificis pedes prouolutus, vt hunc ſibi imponentem manus videt, ſummamque poteſtatem delegantem audit, acerbiſſime in lacrymas prorumpit, atque adeo vbertim flere, vt Pontificem, & ſummum illum conſeſſum in admirationem raperet. enimvero cupidine adhuc tenebatur remeandi ad ſolitudinem, vt liberius illic Deo perfrueretur. ſed pœnitentiarii munus obire iuſſus obtemperauit. vbi vero Pontifex Maximus, & Cardinalium cœtus permouere tum viri humilitatem, tum doctrinæ præſtantiam, cū ſanctitate vitæ coniunctam, ſæpe, ac libenter illum audire de diuinis rebus loquentē, mito eos animi ardore obſecrantem, & vero reprehendētem patientibus auribus accipere, pioque affectu uereri. cum tot annos in aula Pontificis fuiſſet, & pro munere ſuo multam pecuniam cōgerere potuiſſet, attamen præter ea, quæ ad victum, ac veſtitum neceſſaria eſſent, cuncta à ſe reiecit. itaque verus Chriſti pauper, vt in vita, ſic in morte, nec quiquam habuit, quod relinqueret: imitatus Sanctiſſimum Patrem Auguſtinum, cuius nomen, & habitum pio mentis affectu, ardentique amore ſemper geſſit. morabatur igitur Chriſti famulus corpore quidem in aula, ſed animo aſſiduus in eremo erat.

Iam vero cum decem ferme annos, Pontificibus Maximis fuiſſet à ſecretis confeſſionibus & præfecturam Apoſtolici Sacrarii ſub Nicolao IV, Cæleſtino V, Bonifacio VIII. exercuiſſet; totius Ordinis conuentu Mediolani coacto, ſuffragiis omnium Auguſtinus, licet abſens, Præpoſitus Generalis, in locum Simonis Piſtorienſis, delectus eſt, anno 1298. ad 8. Kalend. Iunias. ſed is audito, ſummum illud munus, ſponte oblatū, recuſauit, mox Bonifacii Pontificis imperio coactus accepit.

Ord. ſui Generalis abſens creatur, & inuitus.

in re tam ardua dici vix poteſt, quam bene familiam vniuerſam adminiſtrarit: præerat, ſed ſumma cum humilitate, ac caritate: ſibi vni præſtare ſe ſeuerum, fratribus benignum: paternè omnes adhortari, ſummo recti ſtudio quemuis corrigere, & in omnem virtutis partem verbo, vitaq; exemplo incitare. at exercitationibus ſolitariæ vitæ ſueto grauiſſimum erat dulcedinem, quam illic deguſtarat, omnino deſerere, aliorumque curæ intendere, detrimento ſui. igitur vbi regēdo Ordini annos duos expleuit, onus illud depe-

deponere feſtinauit, vt rurſus in eremum, ad cuius quietem anhelabat, ſecederet. nã cum generalis conuentus, de more eius familiæ, poſt triennium celebrari ſolitus eſſet; ipſe annum præoccupauit. comitijs igitur Neapoli indictis, abdicare ſe magiſtratu ſtatuit. nemine vero recuſationem eius recipiente, quin reclamantibus omnibus, vt prouinciam illam retineret, neque alium patrem, ac paſtorem expoſcẽtibus, in quartum diem vſque reſtitit. demum cum nullis precibus, neque conuentus totius, neq; Caroli 7 Regis, qui præſens erat, flecti ſe
7 fineret, vt præfecturam Ordinis haberet, ſummo omnium dolore abdicat ſe Kalen. Maij, anno Chriſti 1300.

Ad Eremũ ſeuolat.

Honoris illius compedibus, quibus teneri videbatur, exſolutus, aulam verebatur. nam ſignificatum erat, vt eo rediret. ipſe vero Pontificis aſpectum declinans, ad ſolitudinem diu concupitam conuolauit; paucisque ſecum aſcitis fratribus, ſeſe abdidit in Oratorium S. Leonardi, haud procul vrbe Senarum, in diuinæ contemplationis vmbra requieturus. ſemel in die comedere ſolitus erat; quem morem Pontificis ſacrarij præfectus, & Ordinis Prior Generalis retinuerat. cibis vſus eſt vulgaribus, niſi aliud aduerſa valetudo, aut hoſpitalitas iuberet. ſed illud vitæ inſtitutum ſemper tenuit, vt per diem ſemel reficeretur. nec quantum voluiſſet panis corpori dabat, ſed lance pẽdebat; edebatque vncias quindecim panis non voluptati, ſed neceſſitati morem gerens. Miſſæ ſacrificium quotidie, niſi detineret morbus, feruida cum pietate celebrare conſueuit. poſtquam fecerat, haud ille quidem negotijs, ſeu collocutionibus abſtrahi ſe patiebatur. ſed abſtrudebat in cellam, vbi ad horam vſque tertiam precibus vacabat. poſteaquam ſummo Ordinis magiſtratu abdicauit ſe, & ſi in ſolitudinem condiderit, vt procul frequentia, cæleſtem in terris vitam ageret, ægre id permiſſum eſt. neque enim latere diu potuit, fama eius ſanctitatis euulgata. vndique, ac ferme quotidie ad illum concurrebant, non modo fratres eiuſdem Ordinis, ſed alij plures è longinquis locis, vt ſermonibus eius ad pietatem informarentur; quos pro ſua ipſe caritate cum vitæ, ac virtutum exemplo, tũ adhortationibus reficiebat ſuis. nec quiſquã erat adeo mœrens, afflictuſq; qui colloquijs eius non releuaretur. quippe Ioannem accepimus cognomento Salimbenium, virum nobilem, cum ex morte matris in eam animi ægritudinem incidiſſet, vt vitæ tæderet, mortemque meditaretur, de amicorum cõſilio Auguſtinum adijſſe, eiuſque dulcibus colloquijs adeo recreatum, vt dicere ſolitus ſit; ego iam nollem, viuere matrem meam, ne tanto viri ſolatio carerem.

Poſteaquam in conuentu S. Leonardi, abdicata præfectura Ordinis, annos decem moratus eſt, morbi moleſtijs ſuetum vltra morem conflictari cœpit; quibus ſeruum ſuum Dominus à mundi huius exilio in patriam euocabat. is vocantis ſe Dei vocem cum plane intelligeret, pleriſque fratrum, alijſque familiaribus ſuis ſignificauit, rogãs, vt morienti præſentes adeſſent, ac precibus iuuarent. ex quo diem mortis præcognouiſſe creditus eſt. ad extremum vſque vitæ ſana adeo mente perſeuerauit, ſenſibuſque ſemper integris fuit, ac ſi nulla corpus intemperie noxia laboraret. exhalanti ſpiritum cum fratres adſiderent, & nonnulli viri nobiles Senarum, geſtibus præſeferebat ſuis, ad æternas epulas inuitatum ſe properare. hic fratribus orantibus animam Deo reddidi ſuam. ſtatim à morte plura miracula euenere, quæ vbi Senarum Epiſcopus à multis, certiſque auctoribus cognouit præſtantia rerum permotus, Auguſtini corpus humo condi non ſiuit, nefas ratus, tanta virũ ſanctitate obrui terra. igitur ſollemni cum pompa, honeſto ſepulchro, in æde S. Leonardi collocari iuſſit. Morienti 8 Auguſti- 8
no B. Petrus de Camerata, probatæ vir ſanctitatis, quamquam corpore longe abeſſet, attamen ſpiritu præſens fuit. is viginti ferme annos, in eremo quadam Ordinis ſui vixerat, magna vitæ auſteritate, famaque ſanctitatis. erat autem inter perbeatos hos viros ſumma animorum cum beneuolentia & religioſa caritate conſenſio. ergo conuẽtus ille S. Leonardi cum Auguſtino grauiter ægrotanti ſolatium aliquod dari cuperet, fratres duos ad Petrum, qui quattuordecim millia paſſuum aberat, cum precibus miſere, vt ad S. Leonardi venire, & viſitare tãtum Patrem, ne grauaretur. ſed illis Petri cellæ appropinquantibus, obuiam is procedit. antequam vero aduentus cauſſam, animique propoſitum aperirent, lacrymabili voce, fratres, ait, vt nunc veniam neceſſe non eſt: Pater noſter Auguſtinus iam migrauit ad Dominum. vbi Senas fratres regreſſi ſunt, comperere, Auguſtinum eadem hora ſpiritum reddidiſſe, qua ad Petrum peruenerant, & obitum eius prædicentem audiuerant.

Sane Beatus Auguſtinus non minus viuens virtutibus, quam miraculis, poſt mortem, clarus fuit; nam tanti valuit inuocatũ eius nomen, vt mortuos duos ad vitam reuocarit. enimvero iuuenis quidam Meſſanenſis, cum foueam defoderet, deciduo terræ aggere oppreſſus, indeque mortuus extractus eſt. ſoror germana, vt exſtinctum fratrem vidit, B. Auguſtino commendauit. nuncupato voto, ſi fratrem ſibi redderet ſuum, venturam ſe nudis pedibus ad ſepulchrum eius; pulchramque, ac magnam imaginem, qua frater ſtatura fuiſſet, allaturam. ſororis precibus ad B. Auguſtinum fuſis, iuuenis cum per diem, ac noctem vita functus perſtitiſſet, ex mortuis excitatus, ſtatim aperuit oculos, ac cibum ſumpſit. Puella quædam caſu in lacunam delapſa, ſuffocata eſt aquis. parentes cum quæſitam per diem nequaquam reperiſſent, altera die in Lacuna inuẽtum cadauer extraxere. poſtea vero quam demortuam filiam B. Auguſtino deuouere, ea à mortuis reuixit. Forte quidam de conuentu Senenſi dormiebat in agro;

Mortuos duos ad vitam mortuus reuocauit.

Exitio anguis hominem liberat

agro: dormientis in os ingreſsa eſt anguis, & in viſcera ſenſim illabitur. vehementer is afflictatus, cum medicum, opemque nullã, qua exitio eximeretur, adinueniret; adhibitis fruſtra remedijs, tandem B. Auguſtinũ facto voto, inuocat. qua ſerpens inuocatione quaſi iuſſus, coram multis, illæſo homine, emergens abijt. Præterea adoleſcẽs ex vrbe Senis cum hernia ex multo tempore laboraret, & ſpem recuperandæ ſanitatis plane abieciſset, votum B. Auguſtino nuncupat, factaque prece, ſanum ſe videt.

Harnioſum ſanat.

cum vero votum minime perſoluiſset; denuo viſcera dirumpuntur. vexatus igitur per menſes ſex, votum B. Auguſtino rurſum facit, quo vbi ſe liberauit, continuo ab eo malo liberatus eſt. Ceterum Beati Auguſtini corpus in Oratorio S. Leonardi, haud longe Senis, ſepulchro 9 marmoreo ſeruatur: vbi ſingulis annis, proximo poſt ſollemnia Pentecoſtes die, memoriæ eius, ac nomini, ſollemnes, publicique honores habentur, ad Dei gloriam in ſanctis ſuis.

Senis publice colitur.

Vide Animaduerſ. fol. 79.

VITA BEATI GVILELMI COENOBIARCHAE EX OPIDO POLITIO

AnnoChr. 1318. 16. Aprilis

Ex Lectionibus proprij Officij.

1 B. Guilel. ab adoleſc. cultor ſolitud.

GVILELMVS 1 in opido Politio, honeſtis parentibus, familia Gnoſſiorum natus eſt. ingreſſus adoleſcentiam, pietatis ſtudio incenſus, in ſolitudinem quamdam ſe contulit. vbi poſteaq̃ quadriennium egit, B. 2 Virginis æde reparata, in Gonati eremum ab eadem Virgine ſecedere, admonetur. eo in loco ſocios ſibi aliquot adiunxit: ſeque in virtute exercens, variarum tentationum victor fuit accidit, vt in opidũ Petram emẽdicaturus aliquando adiret. acceptus hoſpitio eſt à muliere, vt apparebat, pia; re vero improba, ac ſcelerata. nam cum Guilelmus de multa nocte oraſſet, ac iam defatigatus corpori quietem, nuda homo ſtratus, impertiretur, ecce mulier de cubiculo ſuo exſurgẽs, adoleſcentem aggreditur inuitamentis, atq; blanditijs. at vero Dei famulus; deſine, inquit, ò infelix mulier, Satanæ vinculis alligata: ò mente perdita, impudens, & effrons, deſine talia dicere, quæ nefarium eſt etiam cogitare. hac oratione perterrita, atque confuſa, pedem retulit mulier. vbi rurſum Diabolicis inſtigationibus accenſa, armat ſe maiore audacia, & intempeſtæ noctis ſilentio, ad certamen iterum progreſſa, cœpit manibus dormitantem impudenter tractare; quam repente cum ſenſiſſet vir Dei; ô cœlo, inquit, expulſa, puteus iniquitatis, radix perditionis, ò interitus, atrique veneni origo, ac fons, vt quid diſſipare theſaurum meæ virginitatis adniteris? hem, ſigna te, ſi vales, ſigna crucis ſignaculo, nouiſſimaque tua, quoniam es moritura, memorare, ne pereas. ſcelerata erubuit, ſeque ad ſtratum ſuum fuga corripuit.

Tum iuuenis, quia iterum vicerat, depugnatum credidit, & ceſſaturos inſultus hoſtis totius expulſi. tantiſper igitur, cum mẽtis trepidatione ſomnum oculis admiſerat, & tertium mulier ex inſperato proſilit. & alterum, inquit, ò iuuenis, eligo, vel commiſcere meeum tacita, & volente; vel com miſceri te voluiſſe cum inuita proclamabo. excanduit Guilelmus, & cum indignatione ad mulierem conuerſus; recede, inquit, recede a me citiſſime, filia Babylonis miſera, ſcutum Diaboli, legis antiquiſſimæ reſciſſio hominum felicis ſtatus euerſio; nam ſi tuis ego vocibus, corporis iacturam facio, coronam mihi puritatis duplicabit *Dominus*. cur, miſera, dolo me malo in hoſpitium admiſiſti? apage, ô mulierum infeliciſſima, meque ad tantum ſcelus perpetrandum, q̃ omnino nequibis perficere, ne vlterius propelle; citius enim liqueſcet ferrum, quam mea mens ad tam vile facinus delabatur. cogita, procax hoſpita, quam momentaneũ eſt, quod delectat; quã quod cruciat, æternum. memorare tremendi iudicij diem, quo die coram iudice ſeueriſſimo, Ieſu Chriſto cum ſteteris, neque latere omnino, neque effugere valebis. tunde, miſerrima, pectus, & ſuſpiria altius trahe; & hoc, quod per impudentiam tuam tibi contraxiſti, ſordidiſſimum crimen, amariſſime plorando ablue; ego vt peccator ſum, bonitatem tibi diuinã mitigare contendam. cras eccleſiam tempeſtiue adi, illic in faciem reſpice Chriſti tui, ſacerdoti confitere peccatum; dein regreſſa

Inſigne conſtantiæ, & ſeruatæ pudicitiæ exẽplum.

greſſa domum, eleemoſynis illud redime. quæ audiens miſerabilis femina, ad Guilelmi pedes proſtrata, cum lacrymis audaciæ ſuæ veniam poſtulauit. cui inuenis, parcat tibi Dominus, qui te creauit, & ſpatium tibi ad pœnitendum concedat.

Cum cœlum iam luce inalbeſceret, Guilelmus aperto oſtio, exſilijt, ſubleuatiſque in cœlum oculis; gratias tibi, inquit, ago, Domine Ieſu, quod ſpurcitias huius feminæ impollutu etiam corde præterijne vero me permittas à te ſeparari. reuerſus Gonatum, id fratribus enuntiauit ſuis; & recte, inquit vos ſcitis, & expertus ego ſum, corruptibilis carnis diuturnum eſſe certamen, integræ vero mentis raram victoriam, & niſi quia iuuit me Dominus, paulominus habitaſset anima mea vtique in inferno. multis poſt diebus, de cella egreſsus, pſalmis, vti eius mos erat, recitandis animum exercebat; cũ obtulit ſeſe repente ſpecies eius mulieris Petræ, adeoque inhæſit menti eius, vt neque diuturnis ieiunijs, aſſiduiſque orationibus duelleretur. ſed cum per multos menſes, nullum quietis ſpatium, nullæque tentandi induciæ fierent, quem mulier ipſa toties aggreſſa non concuſſerat, is cogitatione eius mulieris de ſuo ſtatu deiectus in ſeculum regredi deliberat. venditiſque, quæ vſurpare eremitis fas fuit, vtenſilibus nonnullis, ibat, quo cœca dictabat ratio, ſeque huius mundi anfractibus implicabat: ſed Domino ſuo ſeruus curæ fuit.

Horribili viſionum ſuum Deus ad ſolitudinem reuocat.

Feſsus de via Guilelmus aſſidet tantiſper, & ſomnus occupauit. per quietem videt, ſe circumueniri belluarum multitudine varia, & incredibili; quarum pars dente, pars vngue ſæuiret, crudelem in modum; ipſe anxius quemadmodum latera protegere valeret, excitatus: & adiuua me Domine, clamans ait, & ſaluus ero, Scio enim, ac certus ſum; mihi cum impudicæ feminæ ſuſtinui incurſiones, ſubſidium abs te miſsum: nunc ergo etiam atq; etiam oro, Domine, ne ſim deſcendentibus in lacum ſimilis, animam meam de belluarum morſibus ſerua, & de ore leonis vnicam meam, quod ſi id præſtas, ex hoc momento tuis pes meus inhærebit vijs, teque, quoad viuam, benedictionibus, & laudibus excipiam. hæc cum precaretur, animantium exercitus omnis euanuit. Guilelmus poſtliminio ad cellam regreſsus, adeo ſe integrum illum diem, noctemque flagellis acriter cæcidit, vt omnem tentationis flammam, verberum cruciatus extinxerint; biennio etiam toto ſequenti tam vehementi inedia, ab omni ſe cibo abſtinuit, vt neque coctum quid, neque ex lacte, aut ouis deguſtarit. per id tempus accidit, vt apud Gonatum, ſpeluncam quamdam oraturus ingrederetur. videt intus Aethiopes teterrimos duos, flammeis oculis, manibus à tergo ligatis. id vt internoſceret, cum oculos ſubleuaret, audit ab eorum altero Guilelmus: o hominum viliſſime, atq; inſenſate, perparum, imo vero nihil tua te iuuat deprecatio. tua enim pars integra in infernis manet, nec, quin condemneris, euades, nec dum ille finierat; & reuertere, ſuſcipit alter, ad mundum, ſi ſapis, & conſiliũ capis, ne in hac ſolitudine male pereas. territus vir Dei, precari cœpit; fac mecum ſignum in bonum, Domine, vt videant, qui me oderunt, & confundantur. mox ſignũ crucis addidit. quo facto, ſpelunca terribiliter intonuit, & momento Aethiopes effugati; Antrum etiam aliud ingreſſus eſt Gonati, cumque in ſequentem diem orationẽ produxiſſet, mane, dum exire cogitat, oſtiũ niuibus obſtructum offendit, ad eumque omnino præcluſum illic diutina fame pene cruciabatur, niſi ad viatoris cuiuſdam vocẽ prodijſſet, qui iumentum onuſtum panibus ducens, cum ſeruum Dei vidiſſet, orauit, vt cibum ab ſe ſuſciperet. Guilelmus gratijs actis, cum panes in antro repoſiturus ingrederetur, ſtatim deinde regreſſus, neminem reperit, cognouitque, Deum fuiſſe largitorem; hæc poſtea ſocijs idem narrauit. His in locis, per annos vndecim, propter ædiculam B. Virginis, ab ſe reparatã, degens, ſocios eius vitæ habuit, ac diſcipulos nonnullos, quorum etiam egregiæ virtutes miraculorum teſtimonia comprobarunt.

Dum autem in Gonato moratur Guilelmus, apparuit oranti mulier habitu regali; quæ illi, perge, inquit, ad ſcaturiginem fontis, ſub 3 radicibus montis Nebrodis. ibi ſicut tibi monſtrabitur, ædem extrue. parere cupidus, ad locum properat, præſtolatur indicium. huc illuc non cogitatione ſolum, ſed oculis abeunti, viſum ibidẽ eſt vbi nunc ædicula Virginis ſita, ingens palatium, & pueri de ortu ſolis ad ſe maximo numero accedentes ſtolis induti niueis, vario decore, ac gemmis ornati. cœpit Guilelmus Virginem alacre ſalutare, recitante [illegible] Salue Regina. pueri illi, paulisper in palatio commorati, in cœlum abeuntes, deſeruere. ergo ad locum acceſſit, gaudio cumulatus incredibili vir Dei, quo in loco palatium, ceteraque prouiderat. & ecce, [illegible] ipſe inquit, locus, vbi Virgini ædificetur eccleſia. cumque tam de viſis, quam de commonſtrata area grates Deo referret, ſublatis in altum oculis, vidit Dominum maieſtate mirabili; mulierem vero, quæ antea ſibi apparuerat, eodem regio ornatu, & ſenem canitie venerabilem, qui magno Antonio ſimilis videbatur, Domini latera protegentes. vox vero ad eum miſſa eſt; hic, inquiẽs manebis. ac ſi diceret: hæc eſt toties tibi nunciata ſedes, in qua quoad vixeris in Dei obſequio, famulatuque perſeuerabis; ſed cũ fundandæ, ſtruendæque fabricæ, nequaquã ſuppeterent opes; adfuit liberalitas 4 Aldoini Vigintimillij, Comitis Hieracij, cuius eleemoſynis adiutus ædem perficit, & in honorem D. Virginis à partu dicat.

3 Rurſum à D. Virg. migrare in alium locum iubetur.

Ope Aldoini Comitis ædem ſtruit D. Virg. à partu. 4

Cum vero animaduerteret vir optimus, non multa in ea regione conſecrata Deo loca eſſe, ſeque operarium Dei pene ſedere; procul ab ea ſede, quam nuper extruxerat, ad triginta paſſuum millia perrexit, atque in loco, qui S. Felicis dicitur, aliquamdiu demoratus, ædem aliam Sanctiſſimæ Virgini dica-

dicatam exſtruxit. ibique nonnullos cogit, qui ſanctitate morum, ac meritis poſtmodũ claruerunt. hoc facto, ad ædem à partu reuerſus eſt. quo quia magna frequentia populus conuenire ſolitus erat, idque amico ſolitudinis diſplicebat; in mentem ei venit alterius in honorem Deiparæ fundandi templi, quod procul à commercio ſſet: conſtructum vero, atque ab ipſa Virgine præmonſtratum omnino deſerendi. itaque ad montem, cui Monaci nomen inditum ab incolis eſt, viam faciebat, quæ quàm Diuæ Virgini nõ placeret, ita declaratum eſt. medio in itinere, diſrumpuntur Guilelmo viſcera, nec progredi vlterius datum; quod cum accidiſſe ſibi, læſa Virgine ſentiret, e veſtigio ad locum de partu cum lacrymis redit. hic proſtrat ſe coram Virginis imagine, factique veniam petens, ſanatum ſe continuo perſentit. Eccleſiam tamen Beatiſſimæ Genitrici, ſicut animo conſtituerat, ædificauit: nomenque S. Mariæ a Miſericordia, quod miſericordiam ei impetrarat, impoſuit. hac in æde maioris quadrageſimæ ſpatium integrum, ſumma cum abſtinẽtia, incluſus cella, varijſque Dæmonum tentationibus diuexatus perdurauit. inde in veterem è partu reditum facit. hoſtes tamen inſequuntur, & terriculamentis pergunt infeſtare. quorum vt fraudes euitaret, maxime nocturnas, in præcelſam arborem noctu ibat, ibique, ne caderet, funibus ad ramos alligatus, frequenter peruigilabat. interdiu vero mentem oratione, alijſq; honeſtiſſimis curis ita occupabat ſuam, vt aditus nullus pateret aduerſarijs ad inuadendum.

Super arbore præcelſa noctu peruigilat.

Sed admirabile eſt, quod quadam die videre ei contigit. extra ædiculam ſuam, ſecreta in parte, contemplationi rerum diuinarum vacabat, oblataque eſt eius mentis oculis arbor procera, cœlum fla cilo tãgens: dum admirans tantam altitudinem, oculis metitur, ternas in cacumine ſummo diſpoſitas ſellas videt, inuſitato ſplendore fulgidas: binas in arbore media, vnicam dũtaxat ad truncum. exſpectabat ergo, quis inſeſſurus accederet. inter exſpectandum, vocem accepit, de arbore prodeuntẽ: medius in duabus medijs conquieſces. ad quã vocem exanimatus, ac flens procumbit. tũ ſubleto vultu, neque arborem, neque aliud vidit vllum. Inceſſit autem eius animum nona ædificandi adhuc in laudem Virginis tẽpli cupido: aggeſtoque ad fabricam apparatu cũ ea ædificatione lædi poſſe proximũ appareret, maluit de ſuſcepto conſilio deſiſtere, donec ſe melior opportunitas daret, q̃ ne paulum caritas minueretur. Auſus eſt aliquando Guilelmus zelo, quem intra ſe ſalutis animorum ſentiebat ardentem, publica concione de rebus diuinis diſſerere. licitum ſibi, quæ naturæ bonitas erat, id muneris exiſtimabat. ſed audito, non niſi ijs, qui mitterentur, prædicare alijs eſſe permiſſum; indoluit factum, ac ceſſauit. neque propterea, ſi qua ſe obijciebat occaſio, priuatim ad bona opera exhortandi, delabi eam de manibus patiebatur. ſæpe etiam ſi quos inueniebat, quorum olim publice concionando errores offenderat, verbo minus conſiderate, aut vere dicto, coram ijs veniam erroris à Deo poſtulabat, ſeque ipſe coarguebat, neque enim, inquiebat, eremitis prædicare conuenit; quibus ſatis eſt, ſi Dominum timeant, caritate niteant, Chriſti fidẽ eiuſque Eccleſiæ ſanctæ complectãtur, eius reuereantur miniſtros; iudicij extremum diem intrepidi exſpectent, ſacramenta reuerantur, ſæpius ſua peccata per confeſſionem eluant, Chriſti paſſionem contemplẽtur, ac defleant, glorientur in anguſtijs, ſæcularibus abſtineant curis, de ſacris ſcripturis ne diſputent, diuinis adſint officiis, humilitatem ſectentur, integritatem vitæ tueantur, ſemper orent, gratias ſemper agant, veniam ſuis impetrent erroribus, deniq; ſecundum Deum, glorioſiſſimam Virginem, quantis valent, religionibus promereãtur.

Si qui, vt fieri ſolet, paradiſum Guilelmo exoptarent, is ipſe negabat, infernum ab ſe, Deo, ac Virgine iuuantibus, timeri: tametſi odio ne, an amore dignus eſſet addubitaret. ſe quidem paradiſo indignum, ſed vt citius à morte illuc iret, pro purgatorijs ſupplicijs ſubiturum ſe libenter aiebat, quantum vita produceretur, grauiſſimas ægritudinum, dolorumque formas. Dies erat *Paſchatis* celeberrimus, quo etiam, vt anni ratio ferebat, *Virginis* Annunciatæ memoria celebrabatur. Guilelmus tantum diem orando intra ædem tranſigebat. accidit, vt eodem quoque die, Fridericus Aragonius in Siciliæ Regem coronaretur itaq; oranti ſeruo Dei voces de eo cælitus ſunt auditæ. ad has Guilelmus cohorruit, & fratribus poſtea ſuis enarrauit. adiecit etiam tamquam prophetiæ ſpiritu multa de Italiæ, præcipueque *S*iciliæ vaſtatione, locorũque aliorum euerſione iamque bellum in Sicilia crebreſcebat, & annonæ malignitate cœperant, è proximo caſtro Gangis, deficere ad fratrum ſubſidium, eleemoſynæ. eius rei cauſſa, contra Guilelmi voluntatem fratres reliqui farinæ modios decem, humana ſollicitudine commoti, reponũt in vaſis; cumque ſemel in panarijs defeciſſet panis accurrunt ad eum, pro ſe quiſque trepidi, & vt farina viritim diſtribuatur, expoſcunt: & ille, cur reſeruaſtis eam, inquit? nonne hoc pacto ſciſſa caritas eſt? an non melius fuerat, egenorum corpora enutrire viuentium, quam cuſtodire corrumpendam, & genituram vermes? ſed cum importune inſiſterent; miſereatur, ait, veſtri Dominus, fratres, qui potens eſt ſine annona, ac penu vos alere vniuerſos; at illi tandem peruicerunt: diſtributiſque pro portione partibus, ſuam Guilelmus vni de fratribus dat in vaſa reportandam, vt deinde pauperibus erogaretur. perrexit is, & farinam cum infundere vellet, vaſa offendit, farina ad ſũmum os referta. qui, accurrite, clamans inquit, fratres accurrite. copioſam annonam Dominus noſtris neceſſitatibus ſubminiſtrauit. illi, quod fecerant, cum dolore damnarunt: parteſque iterum in commune re-

Multa prędicit de Italiæ, Siciliæque cladib.

Farinæ vaſa diuinitus replec.

tele-

tulerunt, gratiis Den peractis.

Aliquando vehemens,atque acerbus dolor inuaſerat genu Guilelmi, parteſq. corporis occultas; quem ille Virginis imagini cum lacrimis proponens,talibus eam eſt allocutus; ſana me quæſo, Mater gratiæ, ſi expedit animæ meæ, & ſanabor. quod ſi in famulatu tuo vel momentum temporis offendi, furorem mitiga, extingue irā, peccatum condona. nam ſæuiora ijs, quæ patior peccata merentur,atq;exigunt mea.orantē, ac feſſum dolore, ſomnus ibidem occupat; experrectus,ſine vllo dolore ſe eſſe ſenſit.

Celeſti monit. flagitiū domi cōperit, & caſtigat.

Nocte autem quadam, dormienti intra cellam, viſa eſt per ſomnium damula hirco commiſceri. coniugium adeo diſpar obſtupeſcentem cælica vox admonuit, foras veneficum,foras pollutum.ſurgit hoc monitu, & cellas perluſtrat;offenditq;cum muliercula colloquentem de fratribus vnum, cui Alberto nomen. vtrumque Guilelmus dolore cordis intimo tactus, pro merito corripit; dein alteram cum ignominia procul eijcit, alterum rurſus increpās monet,vt tam grauis,atq;horrendi ſceleris piaculum pœnitēdo diluat. Sed fruſtra. paucis enim poſt diebus, per ſomnium iterum Guilelmus vidit, de quattuor turribus, quæ ſupra verticem montis erant ſitæ,corruentem vnam,in puluerem redigi: vocem autem accepit talem: cecidit Babylon.ſimul abrupit ſomnum,cognouit Albertum illū, qui ex antiquioribus quartus in conſortio erat, turpiter aufugiſſe. Interea nomen Guilelmi,propter eius vitæ ſanctitatem, celebrius in dies, ac notius apud omnes erat. ergo defertur ei ab conſanguineis mulier, quæ propter difficilem partum,tātis doloribus angebatur, vt morti proxima videretur.obſecrāt,vt eam precibus adiuuet ſuis.id ille, quia peccatorem ſeſe intelligeret, præſtari ab ſe poſſe negabat.Sed neceſſariorum mulieris perſeuerantia motus,accedit ad feminam,& recitare pie cœpit: Sancta Maria, ſuccurre miſeris, eumq;ſequentia verba exciperet,iuua puſillanimes;inter efferendum,ea mulier faciliime fetum edidit,ac ſeſe incolumis erexit.

Sed appetebat tempus, quod opportunū elargiendę mercedi laborum ſeruo ſuo Dominus adiudicauit;deq; huius ergaſtulo mūdi ad æternam libertatem, immarceſcibilēque gloriæ coronam, quam ei præparauerat,feliciter inuitaret. itaq; maioris hebdomadæ diebus, ex pectoris aſtrictione, ac febre decumbit. & quamquam multis abinde annis difficultatem ſpirandi, atq; anguſtias pectoris magno animo ſuperauit; eo tamen tempore multo grauiorem, exigentibus id, vt ipſe aiebat, peccatis ſuis,patientiſſime tolerauit:cum vero ſentiret iam deſtituēdum ſibi corpus eſſe,tametſi dū vixit,bis in menſe,ac,ſi copia daretur confeſſarij,ſępius etiā confitebatur;tunc tamen adduci ſibi Sacerdotem enixe poſtulauit. à quo poſt peccatorum confeſſionem cum dolore,ac gemitu abſolutione ſuſcepta, eiuſdem etiam manibus ſanctiſſimum IeſuChriſti corpus in Eucharitiæ Sacramento tamquam extremum viaticum recepit. Cum ſexta à Paſchate feria propter ſummā corporis imbecillitatē illi ex carnibus pulmētū, croco intinctū,offerrēt,admiratus nouitatē coloris;hic, inqt fratres, mihi extraneus eſt valde:auferte, ſi placet.ſed fratrū hortatione ſuperatus,fruſtulum intinxit panis, atq; ori admouit; ardoremq; piperis aſperſi mordicatione linguæ perſenſit. interroganti cauſſam, ediſſerunt.atq;ille;tollite,inquit,fratres mei, tollite:ijs.n.ſum vſus numquā. edulijs autē meis condimentum ſal ſemper fuit, ſaporis amicū.Sexta hæc feria eſt,& forte nono ab hinc die ſpiritum Deo vocanti emittam. ergo auferuntur dapes.

Mira ſenis leue itas in morbo.

Diem mortis ſibi prædicit.

Tom.2.

Sed deſignatus ab eo cū illuceſceret dies nonus, qui Aprilis ſextus decimus, ac Sabbatum fuit,legumina fratres ei præparant. quibus ille,cur hæc,inquit, fratres? ne quæſo id agatis.presbyterum potius aduocate,cuius in conſpectu, tamquā ſi Chriſt⁹ eſſet, de hoc mundo egrediens,viam vniuerſæ carnis ingrediar: accurrens presbyter,præ amore, quo in Dei famulū ferebatur maximo, plorare vbertim cœpit.cui ille;amice, cur ploras?nōne diu ſeculo vixi?neq;ego,quia morior,idcirco pertimeſco;ſed quia iunior fui, ac ſenui, & nihil dignum in conſpectu Dei egiſſe me recolo.Tempus autem eſt,vt terræ corpus meum commendem. ſub,ueſperū eius diei,confeſſione pie peracta, peccatorumq;omnium abſolutione, & venia impetrata, cum Ieſu Chriſti Crucem amplexus, magna animi demiſſione adoraſſet, decuſſatis ante pectus brachijs, vt quam in vita ſeruarat fidem,eamdem moriens patefaceret, cœpit alacer dicere:ipſi in primis Deo Patri,& Filio,& Spiritui Sancto,tum præcipue Virgini glorioſæ animam commendo meam, deinde glorioſis Angelorum agminibus,fideliſſimis Patriarcharum,& Prophetarum cuneis, egregijs Apoſtolorum, maxime Principum Petri,& Pauli triumphis, inclytis fortiſſimorum Martyrum victorijs, præclariſſimis piorum confeſſorum virtutibus,eximijs Sāctorum Doctorum precibus, puriſſimis Beatarum Virginū choris, demū iuſtorum omnium patrocinio, & orationibus mę peccatorem commendo. illam me fidem tenere aſſerens, quam Sancta, & Romana tenet, docet, prædicat, & confitetur Eccleſia.hanc ſuæ fidei,atq;animi conteſtationem vt perfecit,rurſus cum dixiſſet, in manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum,in Domino exſpirauit,6 anno ab hu- 6
mana ſalute CIƆCCCXXI.XVI. Kal.Maij, 7
qui dies eius natalis,feſtuſq;in 7 Caſtello Bo- 8
no,8 cuius eſt patronus, celebratur.eius reliquiæ multis in dies miraculis illuſtrantur, præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre,& Spiritu Sancto viuit,& regnat Deus in ſecula ſeculorum.

Quid in morte timuerit.

Miraculis poſt mortē clarus.

Vide Animaduerſ.fol 81.

(: ✠ :)

INVENTIO; ET MIRACVLA BEATI GERLANDI EQVITIS.

AnnoChr. 1317. 18. Iunij.

GERLANDVS Eques fuit Hoſpitalarius natione Alemannus à teneris annis vir apprimè pius, & Diuæ Virginis Genitricis Dei Mariæ. fama eſt, neque errare crediderim, commendatam illi fuiſſe à Magiſtro ſuo ædem Sanctæ Mariæ, quæ inter Calatagironum, & Platiam eſt; eaque in æde mortem obijt, & humatus eſt; haud certum quo anno, ſed ſplendore virtutum, certe miro, & magno, vt diuinitus detectum corpus, & miraculorum fulgor oſtendit. quippe Diuus Conſtantinus Iacobo Calataſimio viſus, domus Hoſpitalis Sancti Ioannis Præceptori, Beati Gerlandi Reliquias, eadem in æde ſitas, reuelat. defoſſæ, inuentæque ſunt, ſuauem odorem afflantes, anno Chriſti Domini 1317. 14. Kalendas Iulij, ac poſtridie in opidum Calatagironum tranſlatæ, & in Eccleſia Sancti Iacobi honorifice collocatæ. vbi ſeruantur oſſa corporis in arca, caput argento tectum. exinde honores publici Beato Gerlando tributi decimotertio Kalend. Iulii, qui s dies tranſlationis eius fuit. porro ea inuentio, & tranſlatio multis miraculis a illuſtrata eſt, quæ nos ſubijcimus ex teſtibus iuratis excepta.

Goffridus Aidonus, Calatagironenſis, tibia grauiter affectus ex apoplexia, cui ſubuenire medici haud quiuerant; ædem adijt Sancti Iacobi, in qua corpus Beati Gerlandi depoſitum erat. atque vbi tibiam vino lauit, quo Beati Gerlandi oſſa eluta fuerant, ſtatim priſtina illi ſanitas reſtituta eſt.

Perſoiſia, filia Burgij Ardironi, Calatagironenſis, ab annis 7. ex paralyſi contracta; adeoque oppreſſa, vt neque pedibus ſuis inambulare, neque aliorum ope poſſet, præ doloribus, quibus acerbe cruciabatur in omnibus membrorum articulis. magna cum pietate, ac fiducia in Beatum Gerlandum, delata ad eius corpus, valetudinem corpori ſuo recepit.

Iacobina, vxor Guilelmi Luciani, Calatagironenſis, infantem vnius anni brachio imbecillum habebat, vt nec facere quidquam, nec mouere poſſet; detulit ad B. Gerlandum; opemque, & ſolatium filio, ac ſibi retulit.

Bona gratia, vxor Rainaldi Murri, tibiæ doloribus afflicta, quorum acerbitate ſæpius lacrymabatur, pietate in Beatum Gerlandum ſua, ſanitatem adepta eſt.

Bella, vxor Seuerini de Seuerino, dextrum brachium, ex apoplexia affectum, Beati Gerlandi vino lauit, & ſanum comperit.

Iacobus Gallittus, & Alexandra coniuges, Calatagironæi, filiam annorum trium incurabili apoplexia afflictam, aſſiduiſque doloribus extenuatam, detulere ad B. Gerlandum, eiuſque vino lotam, ſtatim ſanam agnouere.

Cara, Coſtantij Scarani, & Bonagratia Nicolai Groſſi coniuges, ex opido Calatagirono, rheumaticæ, vt vino Beati Gerlandi lauere corpora, ſimul curatæ ſunt.

Manella mulier infantulum, nec dum bimeſtrem, habuit doloribus afflictum in articulorum nodis. iunculam ponderis, cuius erat corpuſculum eius, Beato Gerlando vouit, obtulit, & liberum infantem vidit.

Primauera, vxor Truxelli de portis, Calatagironæi, rheumate in brachio laborabat, & oculos caligine offuſos habebat. accurrit ad corpus Beati Gerlandi. vino eius brachium, & oculo lauit; ſtatimque defluxio ex brachio, ex oculis caligo abſceſſit.

Bartholomæus Gricelius tibia, ac pede rheumaticus, ingredi ægre poterat. ad Beati Gerlandi Reliquias ſe confert, preceſque ad eum pie fundens, ſanitatem impetrauit.

Muſcata, vxor Victorini de Bonagratia & Reolis vxor Nicolai ex opido Terranoua; illa filium annorum decem, hæc annorum quinque habebant. p eri brachio ſiniſtro erant male adeo affecto, vt nec manum aſtringere in pugnum poſſent; nec attollere, niſi ad maxillam vſque. vt matres audiuere de inuento Beati Gerlandi corpore, ad hoc inuiſendum conferunt ſe, vna cum filijs. ante ſacras Reliquias ſe proſternunt, opem cum lacrymis flagitantes. demum brachia puerorum cum Beati Gerlandi Reliquijs attingunt, & vtrique ſalus redijt.

Alamannæ Nouellæ, Verardi de preſbytero vxori, ex eodem opido, filius erat annorum ſex, quem ab annis quattuor morbus inuaſerat, dextro latere, brachio, & tibia ſtupefactis. ex doloribus vero puer ſqualens erat, macer, & exanguis. vt parentibus relatum eſt de inuentione corporis B. Gerlandi, filium eo ducunt. ſacris Reliquijs partes affectas tangunt, atque his vigor priſtinus redditus eſt.

Iacobo Gambino filius, cui Ioannes nomen, fuit. qui ab ortu ſuo membris erat adeo imbecillibus, vt ambulare pedibus nō poſſet, ſed inſtar ſerpentis reptare, ma-

gue

gno cum labore, poſteaquam audiuit pater de B. Gerlandi miraculis filium ad eum deducit, lauat vino B. Gerlandi, deio reliquias euiſdem dat exoſculandas. dum puer exoſculatur, mirum, ſtetit, exſilijt, recte ambulauit, ſpectante & ſtupente turba, ac Deum laudante.

Andreas cara, Calatagironæus, ab annis 32. retortam habebat manum dexteram vt nulla officia facere quiret. reliquias Beati Gerlandi pie viſens, vigentem manum recuperauit.

Iacobus Lombardellus, habitator Hodogrilli, à genibus in pedes adeo contractus, vt incedere non poſſet, ſed lecto affixus diu eſſet. pietate in B. Gerlandum motus, ad eius reliquias equo vectus pollicebatur ex animo, ad meliorem ſe frugem recepturum, ſi conualeſceret. vt ad Eccleſiam peruenit, in qua erat corpus B. Gerlandi, ſtatim atque equo deſcendit, rectus & alacer, multis videntibus, inceſſit.

Ioanna, vxor Francíſci Scapillati, ex S. Baſilij opidulo, paralyſi diu tenebatur, vt ne dum ſine motu, ſed ſine vita, & præmortua eſſe videretur. vix ei ſpiritu tenui cor palpitabat. iumento ad reliquias B. Gerlandi, magno animi affectu deuecta eſt. hic primum attactu reliquiarum, ſingula eius membra cœperunt reuiuiſcere. demum ea, firmato ſenſim greſſu, populo ſpectante, ac demirante, ſurrexit; & ſuum ipſa miraculum ſemet circumferens, ambulauit.

Perronus Cantelinus, Leontinos, à diebus nouem ſomno, exſurgens, aurium vſum emiſit. ſed reliquias B. Gerlandi adiens, & pie deoſculans, epotoque earum vino, denuo recepit.

Antonius Nazara, Platienſis, Seuerinum filium doloribus podagræ contractum, per Seſquiannum habebat. ægre incedere poterat, niſi baculo ſe ſuſtentaret. manus itẽ illi ex chiragra incuruæ. iumento filius à patre peruectus ad B. Gerlandum, ſumpto vino, & reliquias eius oſculans, adminicula abiecit: domum ſuam pedibus ſuis remeauit.

Bartholinus Floræ, & Rogerij Marturanæ filius, ex opido Platia, contraction: ingenibus facta, mouere ſe de loco non poterat, delatus ad reliquias B. Gerlandi, eas oſculando, greſſum recuperauit.

Ioannes Scannauinus, Calatagironenſis iam inde à pueritia ſua manum habebat imbecillam, & retortam qua cum nihil facere, nihil geſtare quibat: B. Gerlandi corpus inuiſit, eiuſque reliquijs contingens manum & vino dein lauans, ſtatim ſanus factus eſt.

Ingliſia, vxor Andreæ Gelamidarij, Calatagitoneoſis, filium habuit paruulum, cui alter teſticulorum diſruptus, magnis cum doloribus. is ad reliquias B. Gerlandi delatus, lotuſque vino eius, ſanum ſe perſenſit.

Francia, Nicolai Bruni filia, Vizinienſis, ex coxendice ad pedem vſque affecta fuit, vltra annos duos. ad corpus B. Gerlandi iumento delata, vinoque eius epoto liberata eſt.

Placentia, vxor Philippi Rendæ, à duobus annis ægro, imbecilloque corpore, vt ambulare, niſi ope alterius, non poſſet. delata ad reliquias B. Gerlandi, earum attactu, vinoque epoto ſanitatem recepit.

Bonacurſius Buttagroſſa, corporis ſui membris contractus, diuque conflictatus; ad B. Gerlandi reliquias delatus, vinum earum epotans, illaſque deoſculans, incolumitatem promeretur.

Viuianus de Venetijs, Platienſis, ingenti ligno. quod per viam boues trahebant, ad fores caſu compreſſus, læſuſque eſt, tibia maxime tumeſcente. igitur cum miris ex ea doloribus torqueretur, nec medicina ſubueniret, Reciputa eius vxor, viſuram ſe vouit reliquias B. Gerlandi, ſi virum ab eo malo vindicaret: voto facto, Viuianus detumeſcente tibia, à dolore liberatus eſt.

Ioannutius olim ſeruus Bonallerti Scornauaccæ, ciuis Terranouæ, ex inopinato caſu gibboſus effectus eſt, capite in pectus defixo. excitus fama miraculorum B. Gerlãdi in Caltagironum pergit, pie ædem inuiſit, & reliquias B. Gerlandi veneratur. at neque earum attactu, nec vini potu, leuamentum opemve expertus eſt. miſer gibberus exinde mœſtus abſcedit. in patriam reuertenti, iuxta Terranouæ pontem, ciues quidam obuiam fiunt, hominem deridentes, quod eodem, quo iſſet gibbo, rediret. is vero, equidem, reſpondit, ſpem habeo, quod antequã Terranouæ mœnibus appropinquem, ſanus ero. ò miram fiduciam! vbi ea Ioannutius dixit, paſſus tres nondum erat progreſſus, cum detumeſcere gibbum perſentiſcit; collumque & caput rectum ac ſublime. ergo hilaris ad B. Gerlandũ redit, ei grates agit, turbæ videndum ſe exhibet lætanti, ac Deum laudanti.

Baſilius Fundacarius Calatagitonenſis, a duobus menſibus grauiter ægrotabat neque é lecto exſurgere poterat, niſi iuuaret quiſpiam. adductus ad Eccleſiam, in qua reliquiæ B. Gerlandi ſeruabantur, eas exoſculans, ac vinum potans, priſtinas corporis ſui vires recepit, & pedibus ſuis ambulauit: ſed quem primum erga ſe beneficum, mox vindicem B. Gerlandum expertus eſt. nam vbi ille deſerta vxore ad concubinam reuerſus eſt, in eundem morbum denuo recidit.

Coſmanus de Agrigento, habitator Licodiæ, tibiæ neruo, pediſque articulis affectus, vſum eorum amiſerat, vt ambulare ſine fulcris nequiret. & quinque ſic annos diuexabatur. tandem ad B. Gerlandum ſe vertit. igitur ad eius ſepulchrum dum pergit, ipſa in via rectus & lętus exſilijt. multis inſpectantibus, ad ædem feſtinus accedit; Deo & B. Gerlando agit gratias, fulcra ſuſpendit.

Gulelmo de Magiſtroioanne, fabro lignario, è Terranoua, humorum ex capite defluxus aciem oculorum retuderat: auditis ille miraculis B. Gerlandi ſepulchrum eius adijt, ac ſtatim lumen redijt.

Crittus Margaritæ & Rainaldi de Palagonia

gonia filius, ex caſu pede ſiniſtro claudicabat. ad B.Gerlandi ſepulchrum, & reliquias defertur claudus, ſanuſque & rectus domū ſuam regreditur.

Iacobina de Domino Thomaſio, a ſiniſtra coxendice laborabat, & ægre ambulare poterat. adducta ad B. Gerlandi reliquias, incolumis reducta eſt.

Ioannes de Amore filiam habebat in gutture ſtrumoſam. detulit ad reliquias Beati Gerlandi, quarum attactu, & vini ijs conſecrati potu, ſanam in ædes ſuas retulit.

Francia Guilelmi Tauernæ vxor, imbecillo adeo corpore erat, vt niſi aliorum fulta ope, ingredi non poſſet. ad hoc, tremere ei caput, & manus, quarum vſu penitus deſtituta erat. ad beatas eiuſdem reliquias delata, contingens, & vinum earum bibens, optatam incolumitatem adepta eſt.

Antonius Roberti Torciſij Raguſani filius à prima infantia diſruptus, magnis interdum doloribus affligebatur. contactu reliquiarum Beati Gerlandi, potuque vini curatus eſt.

Henric' Matthæi filius de Preſbyt. Angelo, non diſruptis modo viſceribus, ſed in ſcroto putreſcentibus. defertur ille ad reliquias B. Gerlandi, & hæc retrahuntur, atque conſaneſcunt.

Gemma, vxor Iacobi Carbonaræ, ex opido Raguſa, ab anno imbecillis viribus, manu, ac pede incuruis, vt inceſſum baculo ſuſtentaret. reliquias B. Gerlandi venerans ſanitatem, quam amiſerat, multis mirantibus, recepit.

Margaritam, Ioannis Piræ vxorem, à menſibus nouem apoplexia inuaſerat è ſiniſtro latere, manu, tibia, pede, ingredi nullo pacto poterat. quin morbus eam attentauerat. it ad reliquias B.Gerlandi, attactu vinoque facto redit ſana

Ioannes ex Alexandria de Palia in Gallia Ciſalpina, tumeſcente, & vlceroſa tibia vexabatur. acres ex ea dolores, & fluebat ſanies tetri odoris, quem nemo aſtantium toleraret. viſo ſepulchro & reliquijs B.Gerlandi percultis, præſens remedium inuenit.

Margarita Roſana, Ioannis, & Roſæ filia, ex opido Platia, oculis erat adeo lippis, ægriſque, vt tenere clauſos cogeretur, manantibus lacrymis, poſtquam B. Gerlandi ſepulchrum reuiſit, ab oculis morbus euanuit.

Allegrantia, & Ioannes de Amore, coniuges Platienſes, filiam habebant, cui Perne nomen, ab ipſa natiuitate claudam. cauſſa in coxendice, vbi tumor apparebat. detulere ad reliquias B.Gerlandi. quibus vt contacta eſt, & vinum earumdem bibit, ſtantē videre, exſilientem, ambulantem.

Adiamanta, Bartholomæi de Noto, Platienſis, filium habuit in genitalibus grauiter affectum; qui delatus ad ſepulchrum B. Gerlandi, incolumis, & malo liber fuit.

Iacobus Peraguna, Platienſis triennem filium habebat hernioſum, & vehementer ex eo conflictatum; ad B. Gerlandi ſepulchrum tulit, & hernia ſolidata eſt.

Cortiſia Vgolina, è Terranoua, filiam, nomine Violantam, dextero brachio ad functiones inutili habebat. quo morbo ab annis quattuor vexabatur. detulit ad ſepulchrum, & reliquias B. Gerlandi, brachioq; vis, & vſus rediit.

Bonadeus Iacobi de Meſſana, habitator Minæi, a tibia vehementer affligebatur, quę ab annis ferme XV. intumuerat deformem in modum. ad ſepulchrum B Gerlandi ſe confert, eiuſque arena tibiam obtegit. mira vis. ſanam, & integram eduxit, multis obſtupeſcentibus.

Iacobus de Naro, Alicatenſis, debilibus adeo brachijs, vt ægre ad os attolleret. ad ſepulchrum B. Gerlandi pergit, eiuſque reliquias dein veneratus, vires recepit.

Iſabella Sportella, ex opido Paternionis ab annis decem in ſiniſtra coxendice ac genu affecta erat. quam ob cauſſam tibia breuior erat, parte palmi tertia; claudicanſque extremis digitis incedebat. accedens ad reliquias B. Gerlandi, æquales tibias, altera laxata, videt. cunctiſque mirantibus, & magnificantibus Deum, recte inambulauit.

Nicolaus Seraphinus, Moticanus, ex apoſtemate in dextro pede per ſeſquiannum æger fuit. adhibiti chirurgi plura oſſium fragmina extraxerant. ex eo ingredi nequibat. delatus eſt ad reliquias B Gerlandi, quas pie oſculans, curatus & correctus eſt.

Cortina, vxor Guilelmi Dilecti, e Terranoua, gibberum tumorem ab annis XX. patiebatur. ad ſepulchrum B. Gerlandi pie ſe confert, vbi per dies decem morata, remedium mali à Deo, & B. Gerlando poſcens. O mira cæleſtium benignitas. inter precandum, euaneſcere tumorē dorſi perſentit.

Matilda, Philippi Prouincialis, ex opido Leontinorum, in coxendicibus, corporiſq; articulis miros dolores perpetiebatur, quorum cruciatu, inſiſtere pedibus non poterat. delata ad B.Gerlandi ſepulchrum, valetudini ſuæ reſtituta eſt.

Ventura de Meſſana, Calataniſſettenſis, apoplectica erat in tibia a menſibus tribus; in ea tumor, & ſanies defluebat. nec poterat incedere, ex morbo incuruata. ſpei plena ad ſepulchrum B. Gerlandi defertur, & perſanatur.

Thomaſia, vxor quondam Matthæi de Militia, Leontina, filium ex eo ſuſceperat Rogerium, qui à genitalibus, ex quo natus eſt, patiebatur. ad reliquias B. Gerlandi detulit, earumque attactu ſanitatem in affectis partibus recepit.

Gerlandus de Ioannebalbo, Moticanus à tibijs æger, anni iam erant nouem. ex morbo tumor in illis, & vlcera; ob quæ in aſſiduo luctu verſabatur; neque enim ingredi poterat. ſed imbecillum corpus trahebat, ſuſtentans baculo, & grandi cum cruciatu. ad ſepulchrum B. Gerlandi deportatus tibiarum tumore, vlceribuſque ſublatis, incolumitati redditur.

Gualterius Coſtarella, Catanenſis, inutili brachio decennium æger erat. conferēs ſe ad reliquias B.Gerlandi, curatus eſt.

Pet-

Perronus de Minæo, eiuſdem nominis opidi ciuis, à pueritia ſua, genibus incuruatus; ad reliquias B. Gerlandi ſanitatem, rectumque greſſum recepit.

Gentilis, vxor Henrici Cordarij, Vizinẽſis, in ſemore ab annis V. diſrupta, magnis acerbitatibus cruciabatur. adit ſepulchrum B. Gerlandi, eiuſque meritis liberatur.

Benedicto Rizzuto, Sutori Panormitano puſtula ad renes eruperat, ac per annos quattuor nullis medicorum remedijs curari poterat; quin de ea deſperauerant. crebreſcente per Siciliam fama miraculorum B. Gerlandi Benedictus Calatagironum petit reliquias illius veneratur, orat, & ſanitatem exorat.

Gualterius Munda, Xiclitanus, herniosum habebat filium Antonium, erantque iam anni duo. ad reliquias B. Gerlandi deducit, eodemque, quo adijt, die retrocellere viſcera, & coaluere.

Gualterius Frigicus, Minæninus, filium in viti[l]ibus, anno iam affectum, ad B. Gerlandi reliquias duxit, & incolumem ab eo recepit.

Andreas Laparus Vizinenſis, ab annis 5. ruptus eſt ſiniſtro latere, ac viſcera delapſa erant. accurrit ad reliquias B. Gerlandi, & reductis ab eo viſceribus regreſſus eſt.

Leonardus Catania, Calatagironenſis, à tibia & genu claudus; adiens, oſculanſque B. Gerlandi reliquias, ſanitati reſtituitur.

Riccardo de Claromonte, & Firmiæ filius erat Nicolaus, qui à matris vtero in genitalibus crepuerat: & Sulifentia filia a duobus annis in ſemore rupta. detulere ad reliquias B. Gerlandi, quas oſculantes, ſanitatem recepere.

Bartuccius Victorini Abinanſij ex Claromonte filius, natus iam annos quattuor, & menſes quinque; ſed à paruulo, cum eſſet in cunabulis claudus. quodam enim die, cũ geſtaretur à ſorore, caſu delapſus, dextrum pedem ſibi diffregit. in eoque, inſtar oui, tumor obduruerat. delatus a patre ad B. Gerlandi reliquias, correcto pede, ſecurus ambulauit.

Ioanna, & Paulinus Sammitus ex opido Raguſa, Ioannem filium habuere, qui tres ante annos à genitalibus crepuerat. deductum ad reliquias B. Gerlandi, ſanum habuere.

Scorcialupus de Scorcialupo, habitator Terrænouæ, habebat Iſoldam filiam, quæ ab oculis ægrotabat, vt nedum videre quidpiam, ſed neque aperire poſſet. poſtquam ad ſepulchrum B. Gerlandi detulit, oculos aperuit, viſio rediijt.

Ioanna de Gatto, Catanenſis, incuruum habebat brachium, & tibias; nec manu con ſignare ſe crucis ſigno poterat, nec genua inflectere. cum eſſet in ædes Iacobi, & ante reliquias B. Gerlandi, gallicinio noctis, oraret, brachio & tibijs vigor eſt redditus. narrato miraculo, qui adſtantes erant, quoſdam Clericos rogabant, vt in laudem Domini campanas pulſarent. ſed ij rem negligere, noctemque cauſſabantur. ea in æde ſuſpenſa erat rotula, pluribus in orbem infixis tintinnabulis, qua tacte circumacta, fieri nequit, quin omnia inſonent. at tum, mira res, abnuentibus Clericis campanas pulſare, vnum ea in rota tintinnabulum, immotis reliquis, vi ſua ſonuit, & miraculo plauſit.

Nocte eadem, poſt horam, accenſa lampas ãte D. Virginem, & B. Gerlandum, in ſacello Domini Gentilis de Paride, forte extincta eſt. tunc puer quidam Bartuccius; qui vna cum multis alijs inibi pernoctabat o Beate Gerlande, dixit, accende lampadẽ cum ipſe accendere non queam. admiranda Beati viri promerita. ſtatim ſponte accenſa lampas ſacellum illuminauit.

Dominus Petrus Lancea miles, Ioannã filiam domi habebat ex febre decumbentẽ. dum pater in æde eſt S. Iacobi, votum B. Gerlando pro incolumitate filiæ facit. dum vouet, filia, qua detinebatur febri, liberata eſt.

Francia Alamanna, Syracuſana, neptẽ Florinam habebat, Henrici Piſani filiam, brachio manuque inflexis a duobus annis; quibus vti non poterat, imo nec manum aperire, votum B. Gerlando pro ea nuncupat: ducit ad eius reliquias: vſum brachio, & manui impetrat.

Vannus Piſanus, Syracuſanus, Franciſcum filium ab annis ſex herniosum habuerat. ad ſepulchrum B. Gerlandi defert, & hernia abit.

Petrus Manconicus, Catanenſis, ex rheumate in coxendice ſiniſtra ad pedem vſque per medullas defluente, vſum huius amiſerat. cumque incedendum erat, baculo ſe ſuſtentabat, adijt ad reliquias B. Gerlandi, eique, depulſo malo, ſubuentum eſt.

Francia de Corizono, Leontina, ab annis quattuor in naribus vlceroſa deſperata medicorum ope, ad reliquias B. Gerlandi, opem vlceribus inuenit.

Ioanni de Palatiolo dextera manus ab infantia tremuit, nullo vſu; confert ſe ad B. Gerlandi reliquias, abit tremor, redit vſus.

Bartuccius Pandolfinus die quodam, cũ in officina ferraria ſederet, ſuper incude ſtipiti infixa; forte accidit, vt impulſa incude, & cippo, quibus innitebatur, ſimul prolaberetur vna ſurcularum, quibus toiles ſubleuantur, concidenſque coxendices eius luxaret. a quo caſu iam agebatur annus, nec poterat pedibus ſuis incedere. interdum domi in genua incuruus, baculo connitens ambulabat, ceterum in lecto iacebat. à medicis nullum malo remedium ſperabatur. igitur equo ſe confert ad reliquiãs B. Gerlandi, oſculanſque & ijs eluxatas coxendices tangens, ſanitatem prõmeretur.

Leucius Aquila, Meſſanenſis, ex coxendicibus affectus, nec rectus incedere, nec ſine adminiculis poterat. auditis miraculis B. Gerlandi, quæ ob merita eius reſplendeſcebant, ſpe erectus, ædem adit, in qua ſacræ reliquiæ repoſitæ erant. oranſque ante eiuſdem imaginem, ſtatim reuiguit, & abſque fulcris, rectus inceſſit.

Vgolinus Battillerius, Licodienſis, ex

ad-

aduerſa quadam valetudine, nil loqui poterat. vouit animo ſuo, iturum ad reliquias B.Gerlandi. viam ingreſſus, cum præteriret aquam vallis ſub opidum, ſtatim linguæ vſum recepit.

Piſanæ vxori Ioannis Taurini e Claromonte, filia erat annorum trium à ſemore diſrupta. ad reliquias B. Gerlaudi delata, & curata eſt.

Franciſcus Margaritæ, & Rainaldi Palagoniæ, ex opido Terranoua, filius ex caſu in præcipitium claudus, adiens B. Gerlandi ſepulchrum, ſtatim ſanus effectus eſt.

Cara mulier Catanenſis, Ioannem filium annorum plus minus XIII. habebat, anteriore colli parte ſtrumis fœdatum., ex quibus purulentus ſanguis emanabat.idque ab annis ſex patiebatur. venit ad reliquias B. Gerlandi, oranſque per dies ferme decem perſeuerauit, cum demum ſanus abſceſſit.

Pbilippus Mercantis de Laurentio, Alicatenſis, filius annorum X. ab infantia affectum brachium attollete non potuerat. ad B. Gerlandi reliquias veniens, vſum brachio recepit.

Martinus Faber, Randatienſis tibiam vlcerosam habebat (iam erat annus) tumeſcentem, & continuo manantem ſanie. viſens ſepulchrum, & reliquias B. Gerlandi, merito ejus præſens malo remediũ inuenit.

Iacobus Maragins, Vizinenſis, à pueritia in genitalibus ruptus. ad ſepulchrum B. Gerlandi per dies ferme 15. moram trahens, ea valuiſſe comperit.

Frater Orlandus de Panormo habitator Ciminnæ, apoplecticus è dextro latere, nullo brachii vſu, ac difficili inceſſu iam per annum, permotus fama miraculorum Beati Gerlandi, in Calatagironum pedes iter facit. menſem & amplius in via contriuit, cum ex pio animi affectu pedes difficile procederet, & paulàtim progrederetur. vbi tandem ad ſepulchrum peruenit, & reliquias B. Gerlandi, eas oſculans, & vinum potans ſe reſtitutum ſenſit.

Manuci'; Libertus Bartholomæi Alamanni Syracuſanus, à quattuor menſibus, & amplius renibus affectus, vt pedibus neutiquam inſiſteret, ſed in ſtrato iaceret. audiens miracula B. Gerlandi, votum nuncupat, eius reliquias ſe uiſurum. facto voto, melius habere cœpit: paucos poſt dies, penitus conualuit. ſanuſque, ac valens votum perſoluit.

Coſta Græcus Domini Iacobi de Trifolio, ex opido Raguſa, rheumaticus à quattuor menſibus, & contractus, gradiebatur, an proſerpebat, manuum nixu per terram ſe trahens. iumento vectus à Raguſa ad ędẽ vſque S. Iacobi, vbi peccata per confeſſionem expiauit, ad altare repſit, in quo erant reliquiæ B. Gerlandi. quibus attactis caſũque epoto vino, correcto vitio, rectus inceſſit.

Rainaldus, filius Ciliæ Calatagironenſis incuruus adeo erat, vt poſitis ad genua manibus, ambularet, conferens ſe, vt poterat, ad reliquias B. Gerlandi, directus pedibus ſuis ſtetit.

Allegrantia de Palatia, manu ſiniſtra à quinque annis affecta erat, digitis antrorſum verſis in volam. ad B.Gerlãdi reliquias diduxit digitos, manum ſanam recepit.

Ventura de Preſbytero Ioanne, ex opido Melitelli, clauda à matris vtero; ædem petens S. Iacobi, & B. Gerlandi reliquias oſculans, ſtatim vſum pedum adepta eſt.

Gratia Sibiliæ Pezzapanis filia, ex opido Iacio, pede dextro a natiuitate intorto, cum calcaneo gradiebatur. adiens, oſculanſque reliquias B Gerlandi, auxiliares habuit.

Florina Venuta è Terranoua, filium habebat Franciſcum, cui ab annis VII. genitalia proruperant. audit illa B. Gerlandum mira patrare, atque iter ad ſepulchrum eius ingreditur. poſtquam eo peruenit, & ad reliquias viſendas exinde ſe confert, ò miram fidem, puero ipſa in via genitalia ſolidantur.

Iſabella de Agrigento, habitatrix Fluminis frigidi, ab annis ſex fluxu ſanguinis deſatigabatur, adeoque debilitata erat, vt abiret ex oculis viſio. ſuper hæc, incertum an ex putrefacto ſanguine, vlcera in ventre, & foramina ſex aperiuntur. ex quouis perpetim putris ſanguis, perfluebat. ex his curata quattuor, ope medicorum. ſupererant duo, quibus medicina auxiliari nequibat, nec fluxum ex ijs putrefacti ſanguinis ſiſtere. tandem equo peruecta ad ſepulchrũ B. Gerlandi, ſupplicantique ab eo ſalutem, continuo ſtetit ſanguis, vlcera coire. & quæ prius ægro, feſſoque corpore ingredi non poterat, ſano iam ac valido, B. Gerlandi meritis, inambulauit.

Alemanna, vxor Anſelmi Raonij, habitatrix S. Spiritus iuxta Calataniſſettam, à malo genio vexabatur, ab anno, & amplius poſſeſſa. ò mulieris ærumnam. à neſario ſpiritu compulſa, ingemiſcere, fremere, vlulare. audito nomine B. Gerlandi, Roſata filia votum pro matre vouet, ſi virtute Dei, & B. Gerlandi meritis a vexatione Dæmonis vindicaretur. à voto, Dæmon ſtatim egreſſus, ſignoque oſtenſum eſt. nam erupit vehementi cum turbine, vt conuulſæ è ſolo domus ruere viderentur, & euelli arbores, quæ per ea loca erant.

Iacobus Bigmus de Agrigento, tibijs, pedibuſque affectis, & brachio, ferme exareſcenre, oſculans reliquias B. Gerlandi perſanatus eſt.

Eodem anno, quo reliquiæ B. Gerlandi inuentæ ſunt, pridie Kal. Septemb. plures erant cum viri, tum mulieres, qui varijs diuexati morbis eo ſeſe ex voto contulerant. ante imaginem *B.* Gerlandi, pie orantes. ſub galli cantum excipiunt ſuauiſſimum vocum ſonum, & quaſi muſicum organum: perindeatque ad eius modos Angeli conuenirent. nec falſæ aures imaginario ſono, pulſuque. nam prædulcem melodiam inter colloquentium ſtrepitum ter, & amplius audiuere. primum igitur in admirationem omnes defixis effuſi dein in lætitiam laudeſq; magnificabant Deum, & *B.* Gerlandum, cuius attollendis meritis, vt illud melos exci-

peretur, à Deo factum eſt.

Anna, vxor Baſilij Termuteni, è caſtro Milatij, filium habuit, cui in cunis genitalia diſtupta ſunt. teſticuli hieme fœdum in modum intumeſcebant: æſtate, multo deformius; vt ad genua prominerent. defert ad B. Gerlandi reliquias, eiuſq; meritis, retroducta viſcera; perſanatus eſt puer.

Fimiæ de Riccardo, mulieri Moticanæ, apoſtema ad guttur eruperat, & inſtar cucumeris excreuerat; ſic vt nullo modo deorſum inclinare collum poſſet, diuque, ac noctu maximis doloribus torquebatur. audit de B. Gerlando, ſtatimque ad Calatagironum pergit, medelam à Deo petitura. pie ſepulchrum inuiſit, priuſquam in opidum ingrederetur, vt ad reliquias eius, ſanitatem ſupplex rogaret. ò admirabile, peruenerat mulier ad fluuium, cui nomen a templo, vbi pietatis ſuæ fructum percepit. guttur ſibi tangit, æquatumque, & ſanum læta comperit.

Omnia hæc miracula ſuperius commemorata, quorum exſtant examinati, ac iurati teſtes, intra menſes ferme tres, ab inuento corpore B. Gerlandi contigere: actorum exemplaria in archiuio Calatagironēſi ſeruantur. nobis eodem ordine, quo in ijs miracula perſcripta ſunt, viſum eſt enarrare ad Dei, & B. Gerlandi gloriam. vt intelligant omnes, magna glorioſi Equitis promerita fuiſſe, quæ Deus tot miraculis palam facere voluit, iuuandæ Siciliæ, illuſtrando Ordini ſuo. vtinam pernoſceremus quibus ille egregijs vitæ actibus, ſanctiſque operibus, Deo gratioſus fuit.

Vide Animaduerſ. fol. 82.

AnnoChr. 1335. 2. Auguſti.

VITA B. FRIDERICI SYRAC. SOLITARII

Ex M.S. Codicibus.

1 Frider. Campiſanus Syracuſis ort.

NATUS 1 eſt Fridericus Syracuſis, ex illuſtr familia Campiſanorum. in ipſis adoleſcentiæ annis, remotam à turbis vitam ſectatus, ædem coluit D. Mariæ Magdalenæ quæ in ora portus, ac ferme tribus paſſuum millibus Syracuſis diſtat. vbi ſolitarius aſpero cultu, victuque, ac rerum mirabilium ſplendore clariſſimus vixit. quippe demor-
2 tuum 2 hominem reuocauit in vitam. infeſſes à malo genio liberauit. nec paucos varijs diuexatos morbis ſanitati reſtituit. dono etiam prophetiæ illuſtris fuit. enimvero cum pleroſque nobilium Syracuſanorum ioculantes, ridenteſque offendiſſet, his affatus eſt verbis: quanto ſatius foret, ſi lugeretis. nam Euboea nobis erepta eſt. paucos poſt dies renuntiatur Euboeam à Turcis captam. Nec modo viuens, ſed vita functus miraculis claruit. ſtatim atque vir ſanctiſſimus ſpiritum efflauit ſuum campanæ omnes in vrbe, extraque, vi diuina perſonuere. prodigio attoniti ciues, ignarique, quid eo portenderetur, admoniti denique B. Fridericum inueniunt humanis rebus ex-
3 ceſſiſſe. corpus eius à Petro 3 Epiſcopo, cleroque, ac populo pia cum pompa in vrbem delatum eſt, & in ęde maxima ſepulchro marmoreo honorifice conditum. ſu-
Pie colitur. pra ſepulchrum B. Friderici Imago collocata eſt eo habitu, quem viuens induerat, more Eremitarum picta circum tabulam miracula, quibus præfulſit.

Ab exceſſu B. Friderici, Petrus Epiſcopus in eius vitam, ac miracula diligenter inquiſiuit. Acta iuratis firmata teſtibus Romam miſſa ad Pontificem Maximum; vt ijs rite cognitis, cæleſtem viro benemerenti religionis cultum decerneret. ſed illa, ipſo in vrbem curſu, afflicto nauigio, in mari periere. anno conſequente Petrus Epiſcopus, à quo negotium vrgebatur, pridie Nonas Nouembris vita conceſſit. proin de toto negotio ſilentium actum eſt. quin exemplaria Actorum, vacua Syracuſis ſede, a mor-
te 4 Ludouici Epiſcopi vnà cum tablinis Eccleſiæ igni conflagrarunt. quare amiſſis 4
monumentis B. Friderici res præclare geſtæ in obſcuro ſunt. id factum arcano, ſed iuſto Dei iudicio, qui in noſtrorum ſcelerum pœnam, adeo collucentem gemmulam latere nos ſiuit. Ceterum ille beatam Deo animā reddidit 4. Non. Auguſti. anno 1335. ab
exortu Chriſti Domini, vt ex Hieronymo 5 5
poeta Syracuſano cognitum eſt, qui ſimplex atque pium hoc eius epitaphium ſcripſit.

Secula cum luſtris ſeptēter dena fluebant
Auguſti menſis Phœbo radiante ſecundo,
Quādo Syracoſius claro de ſanguine natus
Campiſanorum, Fridericus Diuus obiuit.

Porro ſepulchrum B. Friderici ad noſtrā vſque memoriam publicis honoribus cultum eſt. ad illud procari populus, & B. Friderici cæleſte auxilium implorare ſolitus, pie dare oſcula, accendere lampades,
& lumina, ſed 6 ante annos fer- 6 Scribebat Anno Chr. 1620. circiter.
me quattuor & triginta cum affixa parietibus ſepulchra demolirentur ornandę ædi, oſſa eius in ſacellum D. Virg. tranſlata ſunt.

Vide Animaduerſ. fol. 83.

VITA.

VITA BEATI GERARDI CONFESSORIS

Anno Chriſti. An. 1349. 29. Decēb.

Ex F. Bartholomæo Piſano excerpta.

1 Gerardus Valentiæ natus.

Gerardus Valentiæ natus, quæ ciuitas eſt in Gallia ciſalpina ad radices mōtis ſita. cum ferme decimum iniret ætatis annum, patre orbatus, creatori Deo, cæleſtiq; patri corpus, & animū dicauit. ſuperſtitem vero matrem eo, quo par erat, amore, ſimul, & honore proſecutus eſt; eique ſe obſequentem filium maxime præſtitit in acerrimis phthiſis, & podagræ ægritudinibus, quibus lecto per annos treſdecim afflicta fuit; quo tempore diu noctuque matri adſtitit, donec ipſa etiā mortem obiret. igitur Gerardus orbam parentibus adoleſcentiam ingreſſus, cum viribus animi, corporiſque polleret, à cognatis, & amicis ad nuptias incitabatur, præſertim vero ne familiæ nomen extingueretur. ſed potior in eo diuinus amor fuit, quam mortalium ſtudia. quo quidem incenſus, oēs eorū cohortationes contēnens, quæ libere potuit pauperibus; reliqua cōſanguineis diſtribuit. eaque ſarcina leuatus, expeditum iter ad ſolitudinem, quod diu concupiuerat, cœpit. de domo ſua habitu peregrinantis egreſſus eſt, aſperaque vitæ ratione vſus, partim
2 Romæ, ac Neapoli, partim in Sicilia ſuper Eryce, & Æthna montibus plures annos ſolitarius tranſegit.

3 Hic quadrageſimum agens annum, diuino ſpiritu, quo regebatur, impulſus, maximeque inflammatus ſama miraculorum, ac pietate in S. Ludouicum Epiſcopum Toloſanum de B. Franciſci familia, ſub conuerſi habitu in eam ſe recepit. Deoque arctius, quam numquam antea, colligauit. caſtitatis in eo nitor, Euangelica paupertas, & obedientiæ ſimplicitas, veluti ſtellæ tres radiabāt. quippe candidiſſimum virginitatis florem, quem iam inde a pueritia ſua ei, qui inter lilia paſcitur, obtulerat, multo ſtudioſius coluit, & auſteritate vitæ, corporiſque afflictationibus, veluti ſpinis circumſeptum magis quam antea cuſtodiuit. Paupertatem vero veluti matrem amantiſſimam complexus eſt, ſanctiſſimi Patris noſtri Franciſci veſtigijs inſiſtens. nam ſola, vilique tunica, quæ Franciſcani habitus, ſuæque conditionis erat propria, contentus, conſuetoque fune præcinctus fuit. ſub tunica veſte cilicina ſemper vſus eſt, qua diu, noctuque carnes atterebat ſuas; nudis pedibus incedere; pane madefacto in aqua pro ſplendidis epulis, quibus ſemel in die veſcebatur; pro molli ſtrato nudam humum habere. ſane paupertatem quantopere coluerit, illud in primis demōſtrat, quod ægrotāti Gerardo accidit. ad quē Ranucius à Friderico Siciliæ Rege Portitor venit; proque ſuo, pioque in Dei ſeruum affectu, globulum eius orarium poſtulauit. reſpondit ille: dare non poſſum, quia pauper ſum, & nihil habeo; ſed licebit accipere, ſi Præfecto cœnobij collibitum erit. tum denique obedientiam ita ſeruauit, vt non moderatoribus modo ſuis, ſed ipſis etiam æqualibus fratribus ſubditum ſe, & obſequentem exhiberet. cum obedientia vero miram quamdā ſimplicitatem, quæ eius comes eſt, & adminiſtra, coniunctam ſemper habuit.

Virginitatis illum ſeruat [margin note beside "quam numquam antea, colligauit. caſtitatis"]

His virtutibus non hominibus modo, ſed Deo gratioſus, ab ipſo religioſæ profeſſionis aditu, Gerardus, clareſcere miraculis cœpit. vbi primum cœnobio Caſtri Raadatij addictus fuit, exercendæ virtutis ſuæ, ac pateſaciēdæ occaſionem nactus eſt. cum enim mane quodam Dominicæ Reſurrectionis, coquus domo emiſſus eſſet, loci Cuſto. frater Alphonſus de Meſſana Gerardū adit, in ſacello precibus vacantem, iubetq; vt coqui vicem obiret. vbi promptum eius animum ſtudiumque perſpexit, ab eo diſceſſit. exinde frater Conradus procurator domus, quo tempore Euangelium decantabatur queſtus eſt apud cuſtodem; quidnā ſacris rite patratis, comedendum fratribus foret? oſtia culinæ clauſa eſſe, nec dum excitatum in foco ignem. querelas has Cuſtos admiratione plenus ad Gerardum defert. is ſedato, ſubmiſſoque animo, ne verearis, Pater, reſpondit: prouidebit Dominus pauperibus ſuis. at vero Gerardus poſt ſublatū Dominici corporis Sacramentum, culinam petit. ibique adoleſcentulum ad ea miniſteria accinctum comperit, quem addictus precibus mente præuiderat. quibus precibus in exercendo tam vili munere, caleſtē ſpiritum coadiutorem meruit. hic frater Conradus rerum anxius coquinam viſit. cūque ingredi occluſis foribus, haud poſſet; per rimas quid intus fieret, ſpeculatur. primoque Angelici iuuenis aſpectu conterritus ac ferme exanimatus concidit. à quo, vt rediit, plerique fratres, cum miraculum cognouiſſent, pulcherrimam Angeli formam crinibus aureis per collum effuſis, breuique humeris pallio coniecto, eo vſque mirati ſunt, quo vſque perfuncto munere, ab omnium oculis euanuit. reuertentibus deinde e re diuina ceteris ſignum fecit Gerardus

Angelū habet adiutorē [margin note beside "Conradus rerum anxius coquinam viſit"]

Digitized by Google

dus ad ſumendos cibos conſuetum: at non conſuetos illis appoſuit cibos, ea quippe diuina dulcedine conditos, quam numquā antea deguſtaſſent.

Peruulgata tam eximij miraculi fama cō-pertum omnibus fecit cæleſtium virtutum theſaurum, qui in ſanctiſſimi viri pectore claudebatur. ex eo permoti fratres cœnobij Panormitani, Gerardum loco ianitoris à Præfecto ordinis poſtulauere, ſummiſq; ſtudijs agere, vt in poſterum inde nunquam retraheretur. vbi Gerardus Panormi pedē fixit, nihil prius habuit, quam vt precandi, dormiendiq; morem arctiorē faceret. itaq; cubiculum delegit ſuum, ꝙ dies noctesq; haberet, ſacellum ipſum intra ædem S. Franciſci, tum primum S. Ludouico dicatū (quem Gerardus, vt eiuſdem ordinis alumnum, & in cæleſtium 4 cœtum tum recens relatū præcipua religione coluit) in hoc ſacellum colligere ille ſe. hic preces fundere, hic ſomnum ſuum capere, nullis lineis laneiſue, quibus inſterneretur. quippe vſum etiam ſtramentorum corpori ſuo interdixit. inſtitutū vero vitæ inauditum, ac dormiendi præſertim rationem ſibi peculiarem excogitauit. in eo quod habuiſſe diximus, ſacello, ſedile vnius æque brachij longitudinis, & altitudinis ſibi compararat, ſtratamq; humi aſſulā brachium item longam. in huius lecti anguſtijs, duritieque, Gerardus delicias habebat ſuas. illic interdiu noctuque, ſiue orandum, ſiue dormiendum erat, continuo perſiſtebat ante pictam effigiem S. Ludouici, genibus ſuper aſſulam flexis, brachiiſque intra breue ſcamnum collectis. eodem corporis habitu, ſituq; membrorum orare, eodem indormire ſolitus. quamquam quo arctius totum ipſe corpus coercebat, eò latius animū ad cæleſtia diuinaq, ſuſtollebat: in quorum contemplatione, tanto in Deum rapiebatur affectu, vt non hominem, ſed in carne Angelum præſeferret. interdum ante imaginē S. Ludouici orantem mentis ardor, ac diuina vis ſublimem rapiebat. alias cum in Eccleſia ſanctiſſimum Chriſti Domini corpus ſubleuaretur, tintinnabulo, quod tū de more pulſatur, admonitus, ad illius adorationem accurrit. dum adorat Diuinam Hoſtiā ſublime ferri viſus, & brachio altiorem ſupra terram attolli.

Haud mitior ſtrato cultus, victuſq: corporis. ſed enim vt ſupra retuli, cilicina veſte ſemper vſus, pane & aqua paſtus; qua vitæ auſteritate corpuſculum adeo extenuauit ſuum, vt oſſa pelliſque dumtaxat eſſet. quod vero proprium eſt exercentium ſe in palæſtra pietatis, quo Gerard⁹ in ſemet acriorē, eo humaniorem erga alios ſe prætulit. nam ſtricte ipſum ſe iudicare, in alijs mali nihil ſuſpicari, nullam ſui rationem habere, aliorum cum priuata tum publica commoda perquirere, præſertim quæ ad cultum corporis pertinerent: eaq; eius erat maxime, prout vnuſquiſque egeret, prouidere. neque vmquam ab eius ore de fratrum dictis, factiſq, murmurationes exciderunt. quamquam vero Gerardi vita miraculum eſſet, atq; illud quidem longe maximum, quo prælucebat omnibus, promeruit tamen ille, vt virtutes eius magis, magiſq; miraculis illuſtrarētur. Forte enim die quodam ægros inuiſens, fratrem Ioannem à Catana comperit, acerrimis detentum doloribus, ac vita periclitantem, cum tres iam dies lotium reddere non poſſet. à quo cum rogaret Gerardus, num aliqua indigeret ope. non alia, reſpondit æger, niſi vt dolorum, quos ferre vix poſſet, leuamen à Deo precibus impetraret. ꝙ ille facturum ſe pollicitus eſt: nec ſpes ægrotum feſellit. digreſſus ab eo Gerardus templum adit, atque vt in preces ſe dedit, ſtatim ille lotio electo à doloribus, & ab ipſo mortis periculo, diuina ope, liber factus eſt.

Alio die, cum matellam vitreā in ægrotantium vſum Gerardus elueret, ea de manibus elapſa fractaque eſt. quo viſo frater Stephanus de Marſilia Panormitani cœnobij cuſtos per iocum ſubiecit, oportere aliā à venditoribus comparari, de ea enim iam actum erat. quod vir Dei facetum verbum mandati loco ſuſcipiens, inclinato in terrā corpore, fidei plenus fragmenta collegit, & vas integrum ſuſtulit, ſancti hominis virtutem Cuſtode admirante, & rerum omnium auctori Deo laudes occinente. Non fuit diſſimile aliud, quod euenit in quodam puero, qui phialam vino plenam, dono ad ianuam detulerat. ea enim pueri, vt fit, imprudentia in terram decidit. quo ille caſu metuens ſibi à patre verbera, peracerbe lacrymabatur, tum Gerardus puero compaſſus, phialæ partes, vt in vnum coaleſcerent, breui prece impetrauit, pueroque & phialam, & animi ſimul lætitiam reddidit. Integrā matellam vitream.

Verum inter hos miraculorum fulgores Gerardus mira demiſſione animi fuit & caritate erga omnes, ac nemini vmquam precum ſuarum opem denegauit. ſed quidquid ageret, in Dei nomine agebat: miriſque rebus, quas continenter patrabat, D. Virginis Mariæ nomen, Sanctique Franciſci, & Beati Ludouici prætendebat. Die quodam vir furioſus ex monte Eryce, incertum an à Dæmone obſeſſus, Panormum vinctus funibus ad Beatum Gerardum perductus eſt. qui rogatus à fratre Laurentio Erycino, ad hominem venit in ſacello Sancti Ludouici opperientem. vt illum vidit cypreſſi ramum accepit, contactaque primum imagine Beati Ludouici, oleoque lampadis inibi ardentis intincto, furioſo dixit, aperi os tuum. paret is, lingua educta. hic Beatus Gerardus linguam ramo contigit, Dei viui nomen inuocans, Diuæque Virginis, ac Beatorum Franciſci, & Ludouici. ſtatim quieuit furor hominis qui in diuerſoriū ſe recepit, duos ibi dies. cum plures antea ſomnū nō cepiſſet, obdormiuit. tertio die exſurgēs curatum ſe morbo, quo detinebatur, oſtēdit. Furioſum ſanat.

Vindemiarū tēpore frrtribus Gerardo, & Andrea vinū Panormi emēdicantibus, ciuis quidā mœſtiſſimus obuiā occurrit: mœroris cauſſā Gerardus, ab eo ſciſcitatus, cognouit vnicū eius filiū tres ꝓ dies cibū nullū ſūpſiſſe

atque miſere e uita abire. flexit Gerardi ani
nium viri calamitas: in ædes eius contendit;
Puerum curat.
hic primo puerum ſigno crucis obſignat.
dein implorato Dei nomine, ipſiuſque Vir-
ginis Matris, ac SS. Franciſci, & Ludouici,
obteſtatur, vt ſi quid vellet, eloqueretur.
tum puer, qui totos dies tres obmutuerat,
vi ſacrorum nominum, linguæ vinculum
ſoluit: panem poſtulat, lactucaſque, &
auellanas. ſtatim ea omnia allata ſunt. ex
eo tamen genere nihil æger deguſtauit. at
vir ſanctus, pueri ægritudinem miſeratus,
recentem e tunica panem extrahit, & iacen-
ti porrigit. hoc ille guſtato ſtatim exſurgit
ab omni penitus morbo deſtitutus.
5 Eliſabetta 5 Regina Siciliæ cum viro
ſuo Rege Petro, Panormum aliquando
6 venit. ea cum virilis ſexus ſtirpe careret, 6
Reginæ filium impetrat à Deo.
ſeptem vero feminas haberet, B. Gerardum
rogauit, vt à Domino filium exoraret. die
proximo, poſtquam Gerardus preces ad
Deum fuderat, Reginæ reſponſum dat: an-
7 tequam Panormo diſcedas, 7 conceptu-
ram te filium ſcias, cui Ludouico nomen
imponas. aliquot poſt dies, Panormo illa
iam abſceſſura Gerardum viſitauit. & is ad
eam; gaude, inquit, Regina. enimvero in
Dei viui nomine, D. Virginis Mariæ, S. Fran-
ciſci, & S Ludouici filium vtero geris. Regi-
na præ lætitia exſultans, Catanam iter in-
greſſa eſt. vbi nono poſt menſe filium in
peruigilio B. Agathæ peperit, quem iuxta
Beati viri monita, ablutum baptiſmate Lu-
douicum nominauit. iſque demortuo Regi
Petro, Siciliam regio nomine tenuit. cete-
rum prophetiæ dono Gerardum reſplen-
duiſſe, plura exempla docent, quæ ſtrictum
commemoramus.
Panormi Dominus Henricus Abbas pro
Rege iuſtitiarius in lecto decumbebat, ſalu-
te eius à medicis deſperata. is accitum ad ſe
Gerardum rogauit, vt pro eius incolumita-
te Deum comprecaretur. pollicitus Gerar
dus, domum redit: ac veſpertinas poſt pre-
ces per horam, & amplius Deum flagranter
orauit. vt exauditum ſe intellexit, & Hen-
ricum à morbo curatum in oratione vidit,
cœnobij Præfectum conuenit, & Henricum
adi, Pater, quippe à morbo penitus liber
eſt. itum eſt, quæque a Gerardo prædicta,
vera eſſe comperta ſunt. Cancellarius Sici-
liæ, Dominus Petrus de Antiochia grauiter
ex morbo æger, rogatum miſit B. Gerar-
dum; moriturus ne ex eo foret. reſpondit
is, ne timeret: ſanum, vt euenit, breui futu-
rum. aliquot poſt annos eumdem in aduer-
ſam valetudinem recidentem conſultus
Gerardus, monitum uoluit ut ad mortem
ſe pararet; haud liberatum iri ex eo morbo:
& vero paucos intra dies vita conceſſit. Ro-
8 berti Regis exercitus vrbem 8 Thermas
obſidebat. interrogatus Gerardus a quibuſ-
dam religioſis viris, nihil ab eo timendum
eſſe, reſpondit: obſidionem paucis diebus
ſoluturum. diebus vero paucis, nedum Ther-
mis, ſed tota Sicilia ſoluit. Auguſtæ Comes
Gulielmus Montecatinus inimicorum ope-
ra, eo caſtro ſpoliatus, ab Rege literas, vt
ſibi reſtitueretur, impetrarat: gratulabun-
dus ad Gerardum venit. at is ad Guilel-
mum, haud quidem, ait, in præſentia Caſtrũ
habebis, ſed ſeptem poſt menſes. ſed ille cœ-
ptis inſiſtens ſuis, ſtatim habiturũ ſibi per-
ſuadens, nihil egit. neq. ei caſtrum niſi ſep-
timo poſt menſe, vt prædixerat Gerardus,
reſtitutum eſt. Quædam mulier cui Comi-
tiſſæ nomen, doloribus partus triduum iam
laborabat; adductus ad eam B. Gerardus
cypreſſi ramo contingens, ſignanſq; in no-
mine Domini, SS. Virginis Mariæ, & BB. Fra
ciſci, & Ludouici; cras, inquit, hora nona
mortuum edes fetum; tu vero ſalua eris. at-
que ita quidem euenit.
Quibus ex rebus notum maxime fit, quã-
to ſtudio Gerardus D. Virginem percoluit. Studium in B. Virg.
ſecundum Virginem, Beatos Franciſcum &
Ludouicum, ex ordine Minorum Toloſanũ
Epiſcopum; cuius ſacellum interdiu noctu-
que incubauit. cum quo, cũ ſolus eſſet, adeo
familiariter agere, verſarique viſus eſt, vt col
loquentium verba ſæpenumero exaudiren-
tur. preces ad D. Virginem ſuas per B. Lu-
douicum offerre ſolitus. ac ſane mirum ille
fructum ſuæ pietatis in Dei Matrem cepit
affluentium diuinarum voluptatum: ſed in-
ter has animi ſui delicias, vt ſolidum bene-
ficium à Deo accepiſſe cognoſceretur, ma-
giſque ac magis ſanctitas eius extaret, diu-
tius exerceri permiſſus eſt. poſtremis ma-
xime tribus annis vitæ ſuæ, permultas ab ho
ſte humani generis, eoque aſpectabili, mo-
leſtias perpeſſus, qui ferarum ſpecie frequẽ-
ter in eius conſpectum ſe dabat. ſed earum
impetus, & procacitatem Gerardus patien-
ter tulit, ac ſtrenue ſuperauit.
Vt igitur athleta bonus Chriſto duci ſuo
probatus eſt, ad cæleſtis gloriæ præmia, grã-
di beneuolẽtiæ argumẽto, huic placuit euo-
care. in natalitijs eius, feſto die S. Io. Apoſt.
glorioſa Regina cœli Maria, hora tertia, Ge
rardo apparet, ſuaq; cũ allocutione paulu-
lum ſolatus, de obitu ſuo monet, & in diem
tertiũ ad Cœli gloriã inuitat. Gerardus
viſum D. Genitricis, quibuſdã aperuit, qui ar
canorũ ſuorũ participes erãt. tertio poſt die
qui Dominicus fuit, cũ frater Laurentius Ge
rardi ſocius eũ rogitaret, vt Deũ pro ſe pre-
caretur, reſpõdit ille: libenter faciã nõ mo-
do pro te, ſed pro omnibus, qui nobis bene-
faciunt; non tamẽ hic: ſed enim ad paradiſũ
iter facio. idẽq; Roberto Altibrandino fa-
miliari ſuo reſponſum dedit. eo ipſo die Do
minico, Eccleſiæ Sacramẽtis pie receptis, ho
ra tertia (cũ tertius à prædicta morte per Vir
ginẽ explebatur) oculis in cœlũ ſublatis, pla
cido vultu ad Dñm migrauit. ſtatimq; B. ei
animus è corpore egreſſus eſt, dũ campana
maior conuentus, vt mos eſt, pulſatur, reſtis
qua trahebatur ad manubriũ rupta eſt. ſed
illa quãquã diffracto fune, ſponte ſonitum
edere diutius nõ deſtitit, vidẽte populo &
obſtupeſcẽte: quò maxime miraculo vulga-
ta morte B Gerardi, ingẽs hominũ cõcurſus
factus eſt, cupientium ſacrum eius cadauer
exoſculari, veſtiumque particulam aliquam
accipere. elatum in ædem corpus, mol-
le erat, & cum ſuauitate quadam tra-
ctaba-

Deigenitrix de obitu eũ monet.

ſtabatur. multi etiam eamdem demortui benignitatem, quam antea viuentis, experiebantur; contactuque corporis varijs morbis erepti ſunt. fama vero miraculorum, exundante populorum vi, tres ferme dies ſepeliri neutiquam potuit. demum fratres tertio die, hora prandij, clauſis Eccleſiæ foribus, ſepulchro condidere in ſacello Sancti Ludouici, in quo interdiu noctuque, dum vixit, commoratus eſt. obijt Panormi IV. Kalen. Ianuarias, anno Chriſti Domini CIↃCCCXLIX. ætatis ſuæ LXXV. ab ingreſſu in familiam Sancti Franciſci xxxv.

Poſtquam conditus eſt, multa in dies miracula inuocatione eius euenere. longum eſſet omnia commemorare. nonnulla deſcribimus, quæ extra Siciliam, maximeque in vrbe Piſis, reliquijs eius patrata ſunt. vix quartus à Beati Gerardi morte abierat menſis, iſque Aprilis erat, cum ab incertis, ac mutabilibus huius vitæ caſibus, non ſine Dei beneplacito, & hominibus inuocandi Gerardi nomen, & ipſi Gerardo opem inuocantibus ferendi, occaſio Piſis, vrbe Tuſciæ, oblata eſt. rus quoddam Vallatum quattuor prope milliaria Piſis diſtat. in eo mulier cui Maſſea nomen, per annum ſumma Diaboli rabie, quæ tolerari vix poſſet, miſerrime agitabatur. eius dolorum acerbitate, cum non minus vxoris membra, *Energumenæ liberatio* quam viri animus cruciaretur (Petrus inditum erat viro nomen) in hæc aliquando verba prorupit: ecquis furijs modus erit? quouſque deſiſtes funes, catenaſque perfringere? erit ne, vxor, qui tantis malis auxilium ferat? huic depoſita rabie, mentiſque compos Maſſea, reſpondit: nullibi efficacius remedium eſſe, niſi apud fratrem Bartholomæum Domini Albiſij. magnam attulere homini admirationem non verba ſolum, ſed in ijs etiam proferendis animi motus. numquam enim antea fratris Bartholomæi nomen auribus inſonuerat. Piſas tamen venit de eo quæſitum. comperit fratrem eſſe ex Minorum ordine. eum adit, caſum vxoris, eiuſque verborum vim exponit. hic diuinus ſpiritus animo fratris vnicū illud remedium in Beati Gerardi reliquijs, quæ penes ſe erant, poſitum eſſe ſuggerebat. quod ipſe pro certo habens, duorum poſtulat interuallum dierum, quibus, & precibus animi ſententiam confirmaret, & voti exitum efflagitaret: his confectis, ad ſe reuerti eum poſſe. quo dimiſſo ſacrum celebrat Bartholomæus; preces quas ad *B*eatum Gerardum effuderat, litteris conſecrat; in quarum paginis reliquias, vt vim apud Deum facerent, inuoluit. redeuntem hominem poſt conſtitutos dies, qua ratione vxoris membra ſignaret, colligeretque tam ſacris vinculis inſtituit, eaque tradit. hæc cum omnia opere compleuiſſet Petrus, ſpem ſimul & vxoris deſiderium compleuit. earum quippe reliquiarum contactum exoſus, e corpore ſeſe proripuit magno cum fremitu infeſtus ſpiritus. quod & patrem familias & reliquos ex familia ſexdecim & ſtupore, & gaudio affecit maximo. neque vero immemores tam magni beneficij, vt in plerıſque fit, eos reddidit. quippe Piſas cuncti concurrentes rei euentum fratri Bartholomæo planum fecere, Deoque gratiam referentes, B. Gerardi effigiem e cera obtulere.

Ianuario menſe anni CIↃCCCXLVI. in vrbe Piſis, quidam, cui Gaddo nomen, *Ter confoſſus integer ſurgit.* iuuenis ferox viribus, graues cum Franciſco inimicitias ceperat, quem in via obuium nactus, vltionis ardens, diſtricto gladio impetit. ille vero cum eſſet inermis, ſe dat in fugam. medio viæ concidentem Gaddo opprimit, tribuſque vulneribus toto gladio ad capulum vſque per renes transfigit, profugitque. qui vero accurrerant ex populo, Franciſcum rati mortuum, e terra ſublatum in officinam proximam deportant. dum ſpoliant, is aperit oculos, ac reſpirat. cunctiſque eum viuere mirantibus, quod viuam, ait, ſecundum Deum, B. Gerardo gratias habeo; quem & ore & corde inuocando, integer ſum: inuentæque eius veſtes, & interula ipſa ternis ictibus perfoſſæ, ſed caro intacta à ferro erat. miraculi magnitudinem Gaddo ipſe firmabat. qui vbi illæſum hominem intellexit, teſtatus eſt, audiuiſſe ſe cum transfoderet, dicentem: *S*ancte Gerarde adiuua me. quo miraculo idem Gaddo permotus, veſpere ad Franciſcum venit, atque ad eius pedes proſtratus, rogauit; vt Deo, ac B. Gerardo iniuriam condonaret. mutuoque ſe complexi, oſculatique, ante *B*eati Gerardi imaginem venere: eique alter gladium, quo vulnus inflixerat; alter interulam, qua receperat, ſuſpendere, miraculi monumentum.

Eodem anno Kalend. Maij, Piſis quidam puer, cui Ramerio nomen, Stephani Piſtoni filius, ex alto decidens, genu ac tibiæ *Ruina attritus bene valet.* nodum colligationemque ſibi diffregit. ſtatim accitur chirurgus, qui puerum vnguentis illitum, tabellis faſcijſque deuinxit; aſſerens malum curatu difficile, ægre intra dies ſeptuaginta baculo firmatum iri greſſum. at parentes filij caſum mærentes, ſpem in B. Gerardo ſitam habebant, cuius beneficio, alias puer à plaga ſanatus fuerat. ea ſpe parentibus erectis, ecce tibi tertio die, colligatus puer in cunis clamitat: mater, S. Gerardus, S. Gerardus, S. Gerardus. quem & videre, & protenſa manu oſtendere præferebat. ijs auditis, attoniti parentes, quique adſtabant; aduocari medicum, & diſſolui faſcias iubent. mirum, detumuerat tibia: oſſa coaluiſſe reperta ſunt. expoſitus è cunabulis puer, crure ac genu, vt antea firmiter inſiſtebat.

Iam vero inſigne B. Gerardi miraculum *G*enuæ patratum eſt. anno eodem poſtridie illius diei, qui aſſumptæ Virgini ſacer eſt, ruinam edidit maximam Sacellum tum primum conditum, quæ fratrem Ioannem conuentui Præpoſitum ſic oppreſſit, vt artus omnes contriuerit. ſtatim igitur circumſtātium ope in valetudinariū deductus eſt. ibi vt disiūcta coaleſcerent oſſa, baculis funibuſq;

apte coagmentata ſunt. proxima vero nox, cum magis ingraueſcere morbi ſolent, dolores quidem eſſe grauiores, dolorum leuamen ei ſimul attulit. dum enim ſic vndique conflictatus in ſtrato iaceret, audita B. Gerardi opera ſecum animo voluebat. quæ cogitatio ita eius animum excitauit, vt flagitare cœperit opem B. Gerardi, obſecrationique vota coniũgeret ieiunium in ipſius peruigilio, pictam imaginem Genuæ, ſimulacrum quoque ſui cereum, iconicum, ad ſacras eius reliquias Panormum pro reſtituta valetudine miſſurum pollicetur. in eo animi ardore, uix ore vota protulerat, cum ſomno conſopitus B. Gerardum videre viſus, ægrum corpus manu ſignantem; ex eoque oſſa ex omni parte ſolidari cœpta. mane medicis acceſſitis diſſolui ſe iubet, ſentitque omnia ſuis locis integre reſtituta, ita vt pedibus firmiter poſſet conſiſtere. voti compos, ſtatim fidem liberauit ſuam, B. Gerardum Genuæ pingendum curauit, ſimulacrum ſui ex cera Panormum in Sicilia miſit.

Neque hic conſtitit ſanctiſſimi hominis in gratificando liberalitas. hæc geſta miracula idem frater Ioannes, augendo decori B. Gerardi, in templo diuulgabat. audita Ioãnes quidã iuriſperitus (hic Piſis a Bonauento patre genitus ea tempeſtate Genuã habebat) ludibrio habere cœpit. nulla interiecta eſt mora, cum meritas facinoris pœnas iuſto Dei iudicio dedit. toto quippe intumeſcente corpore, viribus deſtitutus, aliorum manibus in cœnobij clauſtrum ducitur. ibi culpam agnoſcens ſuam, ac ſemet reum incuſans; B. Gerardum, quem ſuperbe contemnens ad indignationem mouerat, humili confeſſione ad miſerandum flexit: à quo & amiſſam valetudinem recuperauit.

Tertium deridens punitur.

Admirabile illud eſt, quod Septembri menſe in Tuſcia euenit. quidam Guido Spezzalaſta, ciuis Piſanus, & vrbis Piſarum Prouiſor, poſſeſſiones in Caſtro Motronis habebat multas. illuc animi cauſſa cum familia perrexit ſua; veſpere, dum litus inambulant, oblatam forte ſcapham vno actam remige, conſcendere Dinda, & Cellinus filij Guidonis, illa annos xxv. nata, hic xiv. ac præterea Getta annorum viginti eiuſdem ex ſorore neptis. in altum euecti, dum vltro citroque ſcapham remo impellunt, forte demerguntur. ſtatim e proximo Caſtro, villaque rem aduertere: ingens clamor attollitur: adcurrit infelix mater ad litus: videt liberos neptemque, quos mare pluries reiectos, tandem hauſit. dum luget, clamitatque, audire vocem hanc ſibi viſa eſt: cur nam S. Gerardum nõ inuocas, qui te ſtatim iuuabit? illa haud immemor, Cellinum filium in mari tunc merſum, eodem anno meritis B. Gerardi à letali febre ſibi redditum, proclamare magna cum fiducia cœpit; adiuua me, Sancte Gerarde, ne obſecro familia mea adeo miſere pereat, mira res de repente videt aperiri cœlum, & deuolare B. Gerardum, qui ſuper aquas conſiſtens, tres reliquos in mari ſubmerſos extrahebat. nauta enim nandi peritus naufragium euaſerat. Dinda maior natu filia per capillos prehenſa trahi ſe ſuper aquas perſenſit. viſaque a circumſtante multitudine toto collo ſuper fluctus extare, ac diu conſiſtere, donec frater germanus Bettus ſcapha adnauigaret. quam dum intra retrahunt, Cellinum, & Gettam ad veſtes eius appenſos vident. omneſque incolumes ad terram reduxere. toto eo caſtro, ac regione peruulgata res cunctos in Dei, & B. Gerardi laudes excitauit.

Demerſos reddit incolumes.

Nec tacendum, quod item Piſis anno CIↃCCCXLVII. Ianuario menſe contigit. haud multos ante dies Neria Ioannis Agliatæ vxor, medio noctis repentino mortua erat. vehementer ea mors Matthæam ſororem eius germanam afflixit. ſed hæc ex eo maxime ſollicita erat, ſalua ne eſſet ſoror? inſtabat dies natalis B. Gerardi; quem illa deprecatur, aperire ſibi velit de ſorore ſua; à qua, dum vixerat, pie cultus fuerat. ad preces addit vota. peruigilium B. Gerardi pane, & aqua tolerat. iam vero prætetijt feſtus dies; ac de illa nihil intellectum eſt. ergo congeminat prece Matthæa, diem à natali B. Gerardi ſextum rurſus pane, & aqua ſuſtentat. veſpere in precem ſe colligit, qua dum B. Gerardum fatigat, exaudiri meruit. dum enim orat, ſomno corripitur, profundoque noctis, adſtare ſibi ſororem videt. læta adſpectu eius interrogat, quod perſcire cupiuerat: in ſtatu ne ſalutis eſſet? illa reſpondit, maxime. ac ſcire te velim, ſubdidit, B. Gerardum, cui me in vita commiſeram, ac tum moriens inuocaui decies, adſtitiſſe; meque ſub clamyde collectam ſua, poteſtati Dæmoni eripuiſſe. dein cum de B. Gerardi gloria quædam ſubieciſſet, ſolata ſororem euanuit.

Moribũdã à poteſtate demonis eripit.

Eodem anno in Paſchate Reſurrectionis Domini, admiranda verè res B. Gerardi meritis patrata eſt. extra vrbem Piſas monaſterium erat ſanctimonialium, quod S. Auguſtini vocitabatur. quas inter virgines totos annos quattuor magnæ rixæ turbæque fuerant; adeo vt neque Epiſcopi, neque Magiſtratuum interuentu, neque cuiuſpiam ex religioſis ordinibus ſedari potuerint. quin ijs inter ſe odijs incitabantur, vt toto eo tempore ſanctiſſimum Domini corpus percipere non ſint anſæ. tunc temporis, feminæ nobiles Netia de Empoli, & Getta quarum illa filiam, hæc neptem in eo cœnobio habebant, quadrageſimæ initijs, multa de B. Gerardo audita, ac viſa miracula, mitigandis monialium animis, enarrare cœperunt. auditis cœnobij Præfecta maxime permota eſt. dum vero ſanctiſſimum Chriſti Domini corpus ad altare ſubleuari cernit à Sacerdote, excipere vocem viſa eſt ſecum colloquentis, & in corde ſuo dicentis; inuoca S. Gerardum: ipſe enim eſt, qui pacem à Ieſu Chriſto exorabit. ea voce cum ſæpius perſtimulari ſe ſentiret, moniales pias nonnullas monet, vt quotidie orationem Dominicam, & Angelicam pluries

Virginũ cœnobio pax reddita.

recitarent; B. Gerardum deprecantes, vt à Rege, & cœlorũ Regina cœnobio pacem, & veniam impetraret. ipſa inprimis Antiſtita precibus inſiſtens, B. Gerardo vouet; ſi in proximo Paſchate Reſurrectionis Domini, ſororum animos inter ſe, ſibique reconciliaret, tot ei ex cera imagines oblaturam, quot moniales eſſent, cor atque candelam è cera tenentes.

Dum preces cum fide continuant, feria 2. hebdomadæ ſanctæ, qui tunc fuit Martij dies ſextus, & vigeſimus, ecce tibi ſanctus Pater quidam adſtitit, qui e deſerto venire ſe aiebat. is ſorores conuocans, ſermonem bene longum ad eas habuit de humilitate, & obedientia, quo finito pollicitus ſi ſocium ſuum illuc ducere rurſum poſſet, feria 3. ad eas ſe reuerſurum. abſceſſit. ac ſane promiſſis ſtetit. indicto die, horaque cum ſocio redijt; cuius adſpectus omnes in admirationem ſui trahebat. ſanctus autem ille Pater capillis erat ac barba promiſſis, cum pallio ac tunica rudi; quo habitu fratres minores incedere ſoliti ſunt. is igitur Pater veluti miſſus è cælo, rurſum exhortari virgines cœpit ad obedientiam, humilitatemque, & mutuam inter ſe caritatem. cuius adlocutione earum corda mollita adeo ſunt, vt multæ lacrimarum vim maximã profuderint. porro hi viri duo aſſerebãt illarum nomina in libro vitę deſcripta eſſe: ſeque ipſos cum de montibus venirent, vidiſſe ex cuiuſuis ſanctimonialium ore ardẽtem faculam egredi, & corda purgata. poſtea vero quam multa ſancti ij viri familiariter locuti ſunt, diſceſſere. neque antea, nec poſtea viſi vmquam ſunt; nec qui fuerint, à quoquam cogniti.

Monialis rixas accẽdẽs plectitur.

Horum igitur colloquio ad concordiam reductis ſororum ferme omnium animis; earum vna præ ceteris, cui Ioanna nomen, Gettæ, quam ſupra retulimus, neptis, eodẽ ipſo die, veſpere, deridere reliquas, atque accendere rurſum cœpit. ſed leuitatem feminæ ſtatim Dei animaduerſio conſecuta eſt. nocte proxima, ipſum illum virum, qui ad ſorores perendie verba fecerat, eodemque habitu ſibi videre in ſomnis viſa eſt: qui ad ripam fluuii Arni eam deduceret, ex eaque inferos oſtenderet, ac ſingulatim in ijs peccatorum pœnas, ſimul ita minitans; ſi peccata hæc commiſeris, ſic punieris tu, ac ſociæ tuæ. dein idem in ſublime ſuſtulit, eique paradiſum demonſtrauit, virtutumque merita, ac diſtinctas coronas, dicens: ſi virtutes has indueris, talibus coronis donabere cum ſociabus tuis. hic Ioanna expergefacta compunctaque commoueri in Deum ſe ſenſit, & in lacrymas erupit. ſtatim mane ſororibus, quæ viderat, exponit, magnoque ardore cohortata eſt ad ea ſeruanda monita, quæ à Diuino illo Patre audiuerant.

Sed ipſo reſurgentis Chriſti die, palam fecit Deus, quis ille fuerat, qui de monaſterio, cunctiſque virginibus adeo bene meritus eſt. vbi enim illæ eo die vota audiuere, quæ Prioriſſa B. Gerardo nuncupauerat; ſtatim intellexere, B. Gerardum fuiſſe, qui binos ad eas ſermones habuerat, quorũ ope, intrante in earum animos Deo, compunctæ adeo, excitatæque ſunt ad vitæ amorem melioris. culpas vero ſuas agnoſcentes Antiſtiti ſe ſubiecere, & peccata confeſſæ, ſanctiſſimum Domini corpus ipſo Paſcharis die ſuſceperunt. mox à Præfecta, ceteriſque ſororibus vota perſoluta ſunt. xxviij virgines cor in manu, candelamque ex cera geſtantes ad effigiem B Gerardi in æde S Frãciſci exhibitæ. inſuper B. Gerardi imaginem depingendam curauerunt, vt quo par erat honore, de eis benemerentem venerarentur.

Diaboli à cœnobio expulſi.

Hæc omnia cum ex Domina Neria, quã commemorauimus, frater Bartholomæus Piſanus cognouiſſet, inuitatu etiam Antiſtitæ, ac monialiũ, feria v. diei Dominicæ in Albis, ad eas ſe contulit, verboque Dei ad pacem mutuumque amorem hortatus eſt. vbi vero huius hiſtoriæ ſeriem omnem ab ijſdem cum fide accepit, ſingulas cum B. Gerardi reliquijs ſignauit. Proxima nocte, confirmauit Deus, hæc omnia B. Gerardi meritis, quem inuocauerant, patrata fuiſſe. Monialis quædam ſoror totum monaſteriũ in ſomnis vidit, intus, extraque à Dæmonibus occupatum. ad quorum monſtroſas, & horribiles formas, exclamare pre nimia formidine cœpit, S. Gerarde, adiuua nos. is autem eo ex viſu terror virginem inceſſit, vt è lecto ſuo in alterius ſocię lectum proſilierit; vox ab ea adeo grandis edita eſt, vt toto conclaui dormitorio exaudiretur. igitur dũ B Gerardum virgo ſæpius inuocat, qua parte cubiculum dormitorium Piſas ſpectabat, fratrem videt aduerſum Dæmones venire cum B. Gerardi reliquijs, ad quarum conſpectũ impuri ſpiritus in fugam verſi ſunt. excitata ſomno formidabilem hanc ſpeciem ab ſe viſam ceteris expoſuit. quo factum, vt omnes Deum in B. Gerardo maxime collaudarint.

Contractus puer expedite ambulat.

Poſtremum illud ſit, quod item Piſis anno CIↃCCCXLIX. Nouembre menſe perfectum eſt. Mentia vxor Domini Goffredi de Imperialibus filium Quiricum habebat annorum trium, ab ipſa natiuitate aridis cruribus, pedibuſque peruerſis, vt ope manuum proſerperet potius, quam pedum progrederetur. cum de miraculis B. Gerardi mater audiret, animum veſpere colligens B. Gerardum filio auxiliarem deprecabatur precantem ſomnus amplectitur. hic B. Gerardum adſtare ſibi videt, ac ſuper contracto filio conſolari; puerum vero vocare ad ſe. atque is pedibus, cruribuſque perſanatis expedite ſibi videbatur ambulare. mane poſtquam ſurrexit è ſtrato mater, nec puerum malo liberatum reperit, adductum coram B. Gerardi imagine exhibet. accerſitus eſt Sacerdos Frater Bartholomeus, qui cum reliquijs B. Gerardi pie attigit, ſignauitque. ac ſtatim vt viſum matri fuerat, puer laxare pedes cœpit, rectoſque firmare greſſu recuperato, id quod parenti viſo præmonſtratum erat. at cum vota perſoluere negligeret mater, diuexari puer febribus cœpit, vitaq;

peri-

periclitari. vt illa cognouit, filium culpa ſua puniri, veniam à B. Gerardo, filiique incolumitatem precabatur. exinde dormiẽs videt D. Virginem & B Geradum, qui culpam matri condonans, ſignanſque puerum ſaluti reddebat expergefacta ſacerdotem fratrem Bartholomæum rogatum mittit, vt B. Getardi reliquias ad ægrum deferret. vbi ille veniens puerum cum lis cõſignauit, ſtatim ardor febris extinctus eſt. mater vero vota continenter implet. puerum habitu fratrum minorum induit, eiuſque imaginem, ac cereum B. Gerardo obtulit, per quem Deus magnificetur in ſæcula.

Vide Animaduerſ. fol. 84.

AnnoChr. 1351. 19. Febr.

V I T A
SANCTI CONRADI
EREMITAE
SCRIPTA 1 A VINCENTIO LITTARA

INNATAM mortalium animis pietatem in Deum, ac Diuos, tua maxime erga B. Conradum, noſtræ vrbis patronum, egregia officia prætulere. cuius propagandę memoriæ illud in primis curatum à te eſt, vt eius hiſtoria breui compendio latinis literis mandaretur; vt citra faſtidium, cum vſus foret, præſertim à concionatoribus perlegeretur. nam cum a multis vita B. Conradi ſcripta ſit, nulla tamen extat, quæ breuitate, & elegantia ſermonis digna tanto viro habeatur. quamobrem, vt facerem ſatis deſiderio tuo, operam præſtiti, vt B. Contadi res geſtas ſummatim ex fidis exemplaribus latine pro viribus redderem. maius opus ex animo moliturus, ſi & tua voluntas acceſſerit, & Beati Conradi patrocinium vires ſuffecerit.

Epiſt. dedicat. ad Carolum Iauanium Baronem Bulteлli.

3 Conradus, 3 domo Placentinus, 4 genere nobilis, ob venatum, cuius mira capiebatur voluptate, fluxis opibus exſpoliatus, ad cæleſtes comparandas, omne ſtudium contulit; forte enim accidit, dum magno rerum apparatu feras inſequeretur, vt ſaltus quoſdam vepribus obſitos, illis extrudendis, incendi iuſſerit. at ignis, modicis initijs, eo creuit impetu ventorum, vt citius latiuſque, quam vt extingui poſſet, ſiluam agroſq; proximos combuſſerit. quare Conradus clam, pauenſque Placentiam redit. ſimul nuntius cremati nemoris conſequitur. qui vero damni plurimum ſubierant, ſatellites à 5 Gubernatore ciuitatis exorant, qui facinoris auctorem peruestigarent. neque ij quemquam præter infimæ plebis hominem obuium habentes increpant, trepidantemque corripiunt, & obmureſcenti præ metu, incendij crimen impingunt. quamquã vero innocens plane eſſet, ductus ad quæſtionem, ſcelus ſe patraſſe confitetur. nec mora, ſupplicio extremo damnatus, ad patibulum trahebatur. at patronus iuſtorum Deus acriter conſcientiam Conradi pupugit. qui audito innoxij hominis exitio, illum per vim à carnificum manu liberat, & domi ſeruat; ceteros vero dimittit, qui edicerent culpam aliena opera commiſſam inſontis nece plectendam non eſſe. quare accerſitus, ab Imperatoris Vicario Conradus, rem vltro confeſſus eſt; aſſerens, nullo malo dolo, ſed fortuito caſu, dum vepretum incendit, agitandis feris, elapſum ignem, quo nemus conflagrarat. adeoque apposite, ac facunde dixit, vt quod imprudentia peccatum ab eo eſſet, ille condonarit; quod illatum damnum cenſu ſuo refecturum ſe polliceretur, admiſerit. exin ille rem 6 cum Euphroſyna vxore communicat, femina tanto viro digna, quæ vel ſuam dotem perlibenter dono dedit, qua damnum egentium reſarciret.

4

5

Sed vir innocens dãnatur ad patibulum.

6

Quod vbi poſtero die perfectum eſt, Cõradus conſiderata rerum humanarum inconſtantia, vitæque vanitate, totum ſe diuino obſequio, quod ſingulare eſt collatum à Deo in hominem munus, mancipare ſtatuit. exorat igitur à coniuge, vt conceptum animo votum exſequi permitteret. illa pietate cum viro contendens, probato eius conſilio, in ſanctimonialium ſepta D. Claræ ſe recipiens, forti animo virum dimittit. qui noctu patria egreſſus, neceſſarijs, cognatiſque relictis, in proximum locum ad pios quoſdam viros ſe confert, qui ſemoti à turbis, Deo vacabant. hic religioſorum habitu tertij Ordinis S. Franciſci indutus, ſanctiſſimis vitæ præceptis imbuitur. ſed breui patriæ propinquitas moleſtiæ illi fuit. inde igitur Romam contendit, ſacraſq; illas ædes inuiſit. Vrbe profectus, liguſtica naui Panormum in Siciliam appulit. hinc in Netinos colles, ac ſolitudinem conceſſit, fama probitatis accolarum pellectus. ſed in ipſo

Coniux in Monaſtica ſepta ſe recipit.

Romã contendit inde Panormũ in Sic. & in Netum.

ſtatim

ſtatim aditu agri Netini, Palatiolum præ-
tergreſſus, rem famæ aduerſantem expertus
eſt. nam de viæ labore feſſus, in ouili proxi-
mo ſe refectum iri ſperabat. ruſtici vero,
agreſteſque homines moleſte aduentum
viri tulere. quamobrem ex loco diuertens
iniuriæ ceſſit. & quamquam illi inhumani-
ter irritarint in Conradum canes, is tamẽ
illæſus Netum 7 peruenit. vbi hoſpitio ex-
7 ceptus in D. Martini Xenodochio, victum
emendicabat; donec opera Ioannis Menæi,
cum ſeorſim à turba viuere quietus cupe-
ret, Gulelmo commendatus eſt. Gulelmus
8 8 is ferox olim viribus in aula, poſtmodum
mira ſanctitate in ſolitudine vixit: ſed enim
Friderico Siciliæ Regi, cuius equum in ve-
natu aper inſultabat, dum opem laturus oc
currit, à truculenta fera roſtro percuſſus, pe
ne exanimis ereptus eſt. à Rege, caſum eius
commiſerante, ac perbenigne omnia pol-
licente, domos, quibus Cellæ nomen à ſu-
periore Neti ingreſſu obtinuit, in quas pe-
regrinos excipere ſolitus eſt. hic Conradus
B. Guil. adhæret. aliquot annis apud pium hoſpitem Gulel-
mum commoratus.

Cum vero ille hominum frequentia ab
exercitatione pietatis auocaretur, in 9
9 quoſdam colles, nemine præeunte conten-
dit, haud longe Neto, quibus nunc à Diuo
Conrado nomen. illic dum vixit, exercuit ſe,
precibus animum excolens, inedia corpus
affligens. humi cubabat plurimum. nunc
ſolo pane, nunc vitam ſolis herbis tolera-
bat. VI. quaque feria ad 10 inuiſendam
10 Crucifixi imaginem, quæ apud Netinos ce-
leberrima eſt in vrbem accedebat. quod vbi
primum fecit, Antonius Seſſa in ædes exce-
pit ſuas. ſed inter colloquendum acerbiſſi-
mo laterum dolore correptus, pij hoſpitis
precibus ab ea acerbitate leuatus eſt. eo prã
dio Conradus ſolis nucibus contentus, cete-
ra reſpuit. hinc digreſſus, ab amico roga-
tus, infantem herniolum viſit, & crucis ſi-
gno ſanat. nec alia defuere, quibus viri ſan
ctitas magis ac magis eluxit. miſit ad illum
Bartholus longus œnophora duo. ebrioſus
vero ſeruus ſibi alterum occultauit, alterum
ad Conradum detulit; qui noxæ eius haud
inſcius, hominem corripit, ac periculi mo-
net. quippe anguis ori vaſis implicitus in-
Mirac. edita nocentem momordiſſet, niſi præmonitus eſſet,
vt virga depelleret. tantæ rei idem ſeruus
nuntius, & teſtis fuit. Forte Conradum vi-
ſurus quidam ſereno cælo vrbe exierat. in-
ter eundum, dum repente omnia nimbus
inuoluit, in antrum confugit, curiſque feſ-
ſus ſomno conſopitur. interim Conrado
cælitus aperitur, virum hunc ictu fulminis
periturum. tum Chriſti famulus, exorata
prius à Deo venia, locum adit, virũ adhuc
dormientem excitat, monitumque, & inco
lumem domum remittit.

Laurentius Cardus filio mandauit, vt le-
gumina quædam B. Conrado deferret. in-
uidus humani generis hoſtis puerum con
ſpicatus, ad virum Dei ducem ſe præbet.
adductumque ſuper editam, & præruptam
rupem mox deſerit, ac de repente euane-
ſcit. dum puer auxilium cæleſte implorat,
adfuit admonitu Dei Conradus, qui ex al-
tera profundæ vallis parte, verbis eum ſo-
latus, ex horrendo dein præcipitio illo edu
ctum, ſanctis præceptionibus inſtitutum, di-
mittit. Iam vero palæſtritæ nobiliſſimo cer-
tamina, exercitationeſque non defuere. nã
crebras, impuraſque cum carnis, tum gulæ
tentationes à Dæmone perpeſſus eſt. quas Abſtinent.
maceratione corporis, & aſſiduis precibus & Conflict.
fortiter vicit. nam carnis ſuillæ, pinguiſque
gallinæ, ac placentæ, ex caſeo confectæ, ar-
denti cupidine perſtimulatus, adeo eluſit
hoſtiles impetus, vt munuſcula, ab amicis
impetrata, non prius comederet, quam
diutius derelicta, & putrefacta, vermibus
ſcaterent. quo fœtore veſana illa eſurigo fa
cillime abigeretur. Præcoces fici cum matu-
reſcerent ex arbore, quam Conradus ſene-
rat, eas deguſtandi appetitio illum inceſſit.
quam domiturus, depoſita tunica tam diu
nudos artus in rubetis volutauit, donec flu-
ente ſanguine, edendi æſtus elangueret. vbi
Dæmon facinus, opinione ſua maius, vidit,
ſe continere non potuit, quin conuicijs Be-
atum virum inſectaretur. ſed is è certamine
victor, Deo gratias agebat. Interim Petrus,
B. Gulelmi filius, corripitur morbo frigo-
ris. ad Conradum à patre miſſus, priſtinæ
ſanitati ab eo reſtituitur.

Petijt aliquando Conradus à Nicolao
Vaſſallo, veteri amico, caſei formam; quã
filio, vt ad illum deportaret, dedit. ſed re-
luctata vxor integram mittẽdam negabat;
Sanctus vero ſenex dimidiatum caſeum ac-
cepit: alteram partem, quod inuita matre
daretur, remiſit; præferens iam præſciſſe ſe
quidquid iurgij inter parentes ſubortum
fuiſſet. Iam vero propheticum ſpiritum ha-
buiſſe, in plurimis quidem rebus demon-
ſtrauit. Rogatus ab amico ad prandium,
oportere negauit, cum quod terrenas da-
pes non expeteret, tum quod emptos in
eum finem piſces ſubripuerat felis. quod cũ
ille non crederet, regreſſus domum, haud
ſecus, quam audiuerat, rem veram eſſe co-
gnouit. iam fama ſanctitatis, & miraculo-
rum B. Conradum ad Iacobum Syracuſanũ
Antiſtitem detulerat. qui cognoſcendi viri
cupidus Netum venit, eremum adit, antrũ
omni ſupellectili vacuum admiratus, eremi-
tam obuium habet, pedibus prouolutum
ſuis. deprecanti benedictionem impertit, &
ad cœnam inuitat. ille in cellam præcurrẽs,
placentas quattuor calidas, candidaſque,
rem omnibus admirabilem, attulit. demum
vbi viri ſanctimoniam Epiſcopus pernouit,
lætus animi Syracuſas regreſſus, eximias S.
Eremitæ virtutes prædicabat.

Contra homines quidam peſſimi cum
de Conradi ſanctitate inaudijſſent, decipe- Deluſi irriſores mirac
re per ludibrium tentarunt, inuitatoque Ve-
neris die, quo chriſtianis veſci carnibus, ne-
fas eſt, loco piſcium carnes apponere. ergo
dum Conradus Crucifixi templum de mo-
re viſit, præſto illi ſunt, vultuque pietatem
oſtentantes, rogitant, prandere apud eos
velit. neque abnuit Conradus, quanquam
cogni-

cognita fraude. poſtea quã accubuere, inaſſatam ſuculam viri neſarij in menſam inferunt; neque aliud ipſi manducare, quã ſimplicitatem Conradi deridentes, quã improbitatem incuſantes, quod tantus vir 6. feria carnes comederet. pernegat Eremita, & piſces, ait, ſibi ad prandium propoſitos. in cuius rei teſtimonium ſpinas, & ſquamas ex induſtria ſub mappam abſconditas detegit: quo facto improborum hominum impudentiam compreſſit. Poſt hæc à ſceleſtis quibuſdam venatoribus affectus probris, virgiſque percuſſus; veniam primũ illis à Deo precatus, iniuriam, ac maleficiũ beneficio compenſans, ſingulos dein panes Angelorũm miniſterio paratos percuſſoribus ſuis hilari animo diſtribuit: qui virtute hominis, & facinus admirati, ſilentes, trepidique ne malefactum proderetur, profugere. ſed tantum flagitium fama ipſa publicanit. igitur res ad magiſtratum defertur: ſceleris auctores in vincula conijciuntur. interrogatus Conradus, iniurioſius quidem ſe tractatum eſſe, dixit; ſed, qui iniuriam intuliſſent, non agnoſcere, quod non modo habitu, ſed animo tum mutatos videret. at humano abſoluti iudicio, diuinam vindictam non e: ugere; miſerrime enim perierũt

A gratantibus auiculis ſalutatus

Obſeruatum eſt, cum Conradus Syracuſas ad Iacobum Epiſcopum iter haberet, vbi eius ædibus appropinquauit, à plurimis auiculis circumdatum, exceptumque, quaſi Beati viri aduentum gratularentur. audita re, Epiſcopus deſcendit obuiam, & honorifice Conradum excepit. qui Põtifici, ſi quas habuit, culpas confeſſus, in eremum regreſſus eſt. in redeundo iuxta 11 opidũ Auolam, maceriæ forte innixus, qua ouile ſeptum erat, rurſum ab auibus ſalutatur. quod vt viator quidam animaduertit, viri nomẽ, & inſtituti genus perſcrutatus, opidanis ſuis rem nuntiauit. apud quos dein Conradus magno in honore, non minus quam apud Netinos, fuit. quorum is erat concurſus ad eremitam, cum in opidum ad ædem D Petri Apoſtoli, ad ſacerdotem diuertebat, qui Cõrado fuit à ſecretis cõfeſſionibus, vt ad declinandã populi frequentiã, clanculum accedere oporteret. illud etiam mirum, ac memorandum. exciſum in antro ſaxum, vbi Conradus Chriſti crucifixi ſimulacro, in modum aræ, locum accommodauerat, educendum curabat. ſed accolæ, qui operam ſuam præſtituri venerant, ſaxi molem viribus maiorẽ expaueſcebant. ille fretus Deo homines exhortatur. mox ex vno ipſe latere ſaxũ impellens, ex alijs operas collocans, re leuius experti, facillime eduxere: tunc ex antro egreſſis, vbi nihil paulo ante reliquerant, tot panes, fumantes adhuc, & ſuauiſſimos attulit, quot ſingulis ſatis eſſent. qui vtroque miraculo commoti, Domino benedicebant. horum quidam Conrado ſociũ ac diſcipulum ſeſe obtulit. ille propoſita rei difficultate, hominis animum ſcrutabatur. atque vbi firmum cognouit, eremitæ habitu donauit; promptumque, ac ſtrenuum biennio expertus eſt. at humanæ ſalutis hoſtis adeo iuuenem ad venerem incendit, vt imbecillum ſe ad reſiſtendum confitens, deſponderit animum. iam deſperata conſtantia, aperit Conrado conſilium; æſtuare ſe, relicta eremo, vxorem ducere. quamquam

Diſcipulo diſcrimina prænunciat

is crebris, grauibuſq; monitis abſterreret, ignauum hominem deducere à ſententia non potuit. igitur dimittens futura pericula illi denuntiat: quod anguis calceo latentis morſu appetendus, quod dimicans, quod auerſa haſta prolapſus diſcrimen mortis ſubiturus eſſet. ſurdior ille ſcopulo. ad ſeculum rediens infeliciſſimo exitu vitã clauſit.

Sub annum 1349. Chriſti Domini Siciliã, alioqui frugum parentem; arctiſſima annonæ caritas inuaſerat; adeo vt inedia confecti homines ſimulacrum mortis præferrẽt: plures ad B. Conradum confugere, à quo benigniſſime excepti, pane cæleſti ſatiebantur. tum alij, atque alij ad eum confluentes panibus ſinguli ſuis diuinitus confectis reficiebantur. per id temporis cognouerat vir Dei quemdam adoleſcentem lethali peccato detineri, eique extremum, certumque vitæ diſcrimen iamiam imminere. adit parentem in area laborantem, monetque, vt filium Sacramento confeſſionis à certa labe expiandum curaret. quod vbi filius fecit, in aream paternam regreſſus, quantum periculum aditurus erat, agnouit. nam exorta de repente tempeſtate, ictu proximi fulminis pene exanimatus eſt. præſcius rei Conradus, pluente adhuc cælo, accurrit & amicos conſolatus, à mortiferis criminibus abſterret. pernoſcunt illi precibus ſancti Eremitæ vitam iuueni donatam, Deoque gratias habent,

Ceterum exoptatus inſtabat dies, quo poſt deuicta tot certamina, Conradus ad palmam gloriæ cæleſtis euocaretur. igitur diuino monitus oraculo de exitu ſuo, Netum ad confeſſarium pergit ſuum, Eucharistiæ Sacramento reficitur, ſimulque pium illum ſacerdotem ſummis precibus rogat, vt perendie in eremum veniat ad ſe. vt ſtato die illuc aduenit, Conradus imminentem horã obitus ſui detegit; prædicitque fore, vt Netini, & Auolenſes de cadauere ſuo armis cõtendant, nullo tamen partium damno; ſed velle ſe in D. Nicolai humo condi. Sacerdos Conradi amantiſſimus, continere lacrymas non potuit. quo lugente, febri iam famulus Dei correptus, coram Chriſto crucifixo nuda genua flectit, ſeque, ac Netinos ſuos Domino commendat. tum cæleſti ſplendore locum illuminante, animam Deo reddidit. fulgore ſacerdos perterritus, Conradũ adhuc genu flexo ſtantem contuetur, adeoque immotum, vt viuentem crederet. ſed vbi tandem mortuum cognouit acerbiore luctu diſcruciabatur. proximis populis Beati Conradi ſtudioſiſ, obitus eius mira à Deo ſignificatio facta eſt. nam campanæ omnes & Neti, & Auolæ nullo pulſante funeſtum ſonitum edidere. admirati prodigium Netini Guilelmi domicilium petunt, eum rati mortuum, dignumq; eo honore, præ ſancto eius viuendi genere; ſed ab eo admonentur

Obitus diẽ prædicit.

tur, vt de B.Conrado perquirant.

Continuo illus armati conuolant, & adhuc ſubmiſſo genu, perinde atque oraret, inueniunt. adſuit Sancti viri confeſſarius, à quo in arca compoſitus eſt, vt honeſtius deportaretur, interim Auolenſes adueniunt, armiſque ſanctam illam, caramque ſarcinā à Netinis auferre conantur. conſerunt manus, vtrinque depugnatur acerrime. qui tamen Cōradi fauor fuit, nulla cædes, nec vulnera exſtitere. quin proiecta arma thecis recondita ſuis reperta ſunt. quo viſo miraculo conditionibus compoſita res eſt. proferebant in medium Netini, penes quos ſacrum illud depoſitum ſeruabatur, iam certi Dei voluntatis, vt quaterni ex vtroque populo, primique Auolenſes, arcam humo tollerent; ſi facerent, ſe ceſſuros: ſin minus, ipſi opus experirentur. accipiunt Auolēſes conditionem nec tamen arcam illam ſuſtollere valuerunt. ſuccedunt Netini, quibus dulce onus adeo leue fuit, vt alacres, nemine prohibente, Netum detulerint. in vrbē

Pio corpore Netini, & Auolenses depugnat.

12 ingreſſis, placebat quibuſdam, vt in D. 12 Mariæ a caſtro, cui nunc à Crucifixo cognomen eſt, deponeretur: at dum inferre illuc ſtudent, dimouere loco non poſſunt: quare confeſſarius, quæ B. Conradi voluntas fuit, monet, vt in ædem maximam, quæ S. Nicolao dicata erat, efferretur. quo facile perlatum eſt corpus, honorificentiſſimo funere. tantaque fuit populi pietas, & frequentia, ſimulque B. Conradi beneuolentia, & gratia, vt plurimi morboſi, hernioſi, cœci, ſurdi, claudi, muti eius meritis, ac precibus ſanitati reſtituerentur. quæ omnia iuratis firmata teſtibus per fido. notarios, ad poſterorum memoriam, literis excepta ſunt, 4. vitis curantibus.

Funus plur. miraculis celebratur.

Sane Conradus ſtatura procerus fuit, eleganti forma, ſermone grauis, ac facundus, conſtantis animi, magnanimitatem aſpectu
præferebat, obüt (13) æterna potitus pace 13
11. Kal. Martii, (14) anno 1351. à natali 14
die Chriſti Domini. Ab eius obitu 134. poſt annos, ciuitatis Netinæ Iuratis Patribus, ac Prætore Vrbano, ſepulchrum reſignantibus, B. Conradi cadauer adhuc integrum, illæsūque omni ex parte repertum eſt, & odorem afflans ſuauiſſimum. eodemque anno, qui 1485. Ieſu Chriſti fuit, Antonius Caruſius, Inſpicæ Dominus, ex contactu brachii Diui Conradi ſanitatem conſecutus, brachium
eius, & manum argento intexit. 15 Leo 15
Papa X. conceſſit, vt Netini Reliquias Beati Conradi colere, ac deducere per vrbem poſſent. cuius Pontificis beneficio, primus B. Conradi feſtus dies anno 1514. in vrbe Neto celebratus eſt. Plurima eius dici miracu-
la 16 Iacobus Epiſcopus Scutatenſis col- 16
legit. 17 exinde Paulus III. vt feſtus dies 17
B. Conradi per totam diœceſim Syracuſanam peragetetur, permiſit, honorante Domino famulum ſuum, qui mirabilis eſt in ſanctis ſuis.

Vide Animaduerſ. fol 85.

Anno Chr. 1382. 17. Maii.

MEMORABILE MIRAC. PANORMI A DIVA RESTITVTA EDITVM

ANNO Chriſti Domini 1382. Panormi, vir quidam leproſus fuit, nomine Nicolaus Cithariſta, quem Magiſtratus vrbis in ædem S. Ioann. quod publicum Panormitanæ Ciuitatis hoſpitium eſt leproſorum, haud longe ab vrbe, amandare ſtatuerant. id vbi audiuit Nicolaus, inuocare D. Reſtitutam cum lacrymis cœpit, vt ex eo morbo ſanum faceret. cui B. Reſtituta de nocte apparens, Nicolae, dixit, noli mœrere: exſurge, Archiepiſcopū & Canonicos adi, meoque nomine eis deſer, vt imaginem meam, quæ in æde maxima eſt, ſub altare S. *Pauli*, in cœnobium D. Claræ, quo par eſt honore, deportent. hic Nicolaus ad B. Reſtitutam, quodnam Archiepiſcopo, & Canonicis ſignum dabo, id imperatum eſſe a te? hoc illa intulit, dabis, quod heſterno die, à magiſtratibus deliberatum de te eſt, vt ad S. Ioannis ædem leproſorum, amandent; haud tamen id fiet. enimvero iam ſanus ex lepra factus es. exſurgit Nicolaus, ac perſanatum ſe videt, infeſtoque, ac deformi malo ereptum, perinde atque corpus eius numquam deformatū ex eo fuiſſet. igitur ſummo mane, Archiepiſcopo, ac Magiſtratibus iuſſa à D. Reſtituta denunciat: viſi teſtem ſemet exhibet, & in miraculi fidem ſanum oſtendit, qr:o miraculo permoti Archiepiſcopus, vrbiſque magiſtratus, imaginem S. Reſtitutæ ab æde maxima deſumptam, ſollemni cum ſupplicatione ad monaſterium B. Claræ tranſtulerunt. in quo anniuerſaria huius miraculi, & D. Reſtitutæ memoria ad 16. kalend. Iunias celebratur.

Digitized by Google

MEMORIA SS.mi CLAVI

Anno Chr. 1393. 14. Septẽb.

IESV CHRISTI DOM. N. IN MONAST. D. NICOLAI

Ordinis S. Benedicti, in Vrbe Catana.

IN ea Siciliæ parte, quæ Orientem, & Ionium mare ſpectat, vrbs Catana eſt, & in extremo eius ad Occidentem, celebre Monaſteriũ D. Nicolao dicatum, Ord. S. Patris Benedicti: hic, ab antiquis temporibus, Sanctiſſimus Chriſti Domini Clauus ſumma cum veneratione colitur, religioſeque ſeruatur. fama prodit, Martinum Siciliæ Regem, Martini, Montis Albi Ducis, filium, qui Mariam Friderici Regis filiam in matrimonio habuit, in Inſulam detuliſſe, eique Monaſterio, quod tũc in Aetnæ nemore erat, dono dediſſe. id à ſenioribu, per manus traditum accepimus, & in eiuſdem Monaſterij libris manu exaratis adnotatum eſt. ſuper hæc Claui ſanctitas, ac mira vis ſæpiſſime multis eſt miraculis comprobata. quippe ſolo goſſipij, quo inuoluitur, attactu Dæmones ab humanis corporibus expulſi, varijſque ex morbis, plerique mortalium liberati, in ſumma temporũ ſiccitate, ad exorandam pluuiam, circumducto per vrbem Clauo, ſupplicari ſolitum, miro virtutis eius experimẽto, largeque imbribus è cœlo impetratis.

Porro nonnulla de Sanctiſſimo Domini Clauo digna memoratu, quæ ex Monaſterij eius tablinis deſumpta à me ſunt. Quidam Monachus, ſacrario Præfectus, cum de ſacroſancti Claui fide dubitaret, die quodam, occluſo ſacrario Clauum foculo impoſuit. & ecce tibi de repente magnus terræ motus factus eſt, vt ruere Eccleſia e ſedibus videretur ſuis. ignari rerum Monachi ad ædem præpropere accurrere, apertiſque ſacrarii foribus, Monachum æditutum humi iacentem, ac ſere exanimem inueneꝛe, Dominicum vero Clauum ſupra tabularinm ſacræ ſupellectilis. quo miraculo, nutantem hominis animum Deus curatum voluit; quippe vt ille ad ſe redijt, enarratis, quæ temere fecerat, Domini noſtri Clauum hunc omnino eſſe confeſſus eſt.

Iam vero inierat annus 1536. à Chriſti exortu, cum 9. Kalen. Aprilis, ex Montis Aetnæ crateribus ignis erupit. quo tempore, Monaſterium Sancti Leonis ab Henrice Comite, Adelaſiæ coniugis Rogerij Comitis fratre, conditum in Aetnæ nemore, quod per annos ferme quadrigentos ſteterat, ingenti primum motu terræ concuſſum, mox igne penitus obrutum eſt. conſequente anno, ad 3. Idus Maias, ad montis latus, ſub collem, quem accolæ Sparuerium appellant, noui hiatus perrupti ſunt. ex quibus materiæ igneæ magna vis egeſta eſt, quæ quatriduum defluens, quindecim millia paſſuum confecit, obuia quæque ſternens, exurenſque, qua parte mons in Orientem, ac Meridiem vergit. illo ex profluuio riuus in Monaſterium Sancti Nicolai viam init, eoque procurreos, exitium comminabatur. cum Hieronymus Abbas, vno ex monachis, viro bono, ac ſene, Barnaba comitante, multas poſt preces ad Deum fuſas, Clauum Dominicum ſumpſit, intectiſque pedibus, & lacrymis perfuſus, obuiam contra decurrentem ignem proiecit. mirum magnum. cum ſe ignis, Sanctiſſimum Clauum reueritus, in vnum conglobaſſet, monaſterio intacto, curſum à Septemtrione in Meridiem flexit.

Sed anno Chriſti Domini 1549. haud multos poſt dies a Paſchalibus eius ferijs quædam mulier, tertij Ordinis Carmelitarum, à malo obſeſſa genio, in Monaſterij Sancti Nicolai a domeſticis delata eſt ſuis, vt ope Sanctiſſimi Claui, ab hoſte neſario liberaretur: quodque alias interuentu Beatæ Agathæ obtinuerat, merito paſſionis Chriſti Domini conſequeretur. bis enim inclytæ Martyris feſto die procurata, cum domum regrederetur in natalem pagum, qui in Aetnæ nemore erat, à Dæmone acrius inceſſebatur. ergo ad Monaſterium deducta, cum pro foribus eſſet, nequiſſimus ſpiritus vehementer, ne ingrederetur, obſtitit, multoque ferocius repugnare viſus, in aditu cœmeterij, quo ingredi Dæmon exhorrebat. cauſſa erat, vt ipſemet, dum adiuraretur, confeſſus eſt; quod ab ijs torquebatur, quorum ſancta corpora illic ſepulta condebantur. ſane olim ea cœmeterij illius religio, ac ſanctitas fuit, vt monachi Congregationis Sancti Patris Benedicti, cum in Monaſterium Sancti Nicolai, quod in præſentiatum dirutum eſt, alijs ex locis venirent, cœmeterium inuiſere ſoliti ſint, terramque deoſculati ob reuerentiam corporum iuſtorum illorum, qui vbi ſancto fine quieuerant, inibi ſepulta erant.

Ergo cum ingrederetur cœmeterium mulier,

lier, magnuſque ab ea tumultus excitaretur, Abbas Angelus, qui poſt nonam in cella orabat, illam deduci in eccleſiam, e feneſtra mandauit, ac rurſum ſe in preces collegit. paulio poſt in ædem deſcendit, lotiſq; manibus, æditno in aurem edixit, vt ſanctiſſimum Domini Clauum è ſacrario deduceret. & ecce de repente mulier, an impurus per eam ſpiritus, exclamat; quidnam dixiſti? quid accipi præcepiſti? heu, heu me: mox inſeſſæ mulieris faciem adeo inclinat in pectus, vt vertex capitis pro facie eſſet. interim Abbas Clauum Dominicum ſiniſtra manu cepit, dextra vultum mulieris ſublime erigens, frontem eius cruce ſignauit. adiurat dein ſpiritum, vt quod ipſe manu teneret, edicat. hic vociferari Dæmon, ac proclamare: quid tu ſcire à me vis? quid requiris, vt dicam? reſpondit Abbas: nō exquiro ego à te, vt nos tu doceas; ſed ad ignominiā tuā in Ieſu Chriſti nomine præcipio, vt dicas, quæ videre te, & audire diſpliceat. eo Dæmonem cum verbis adigeret ſacris, reſpondit is tenui voce, Clauus eſt. adiuratus, vt quod dixerat, longe clarius rediceret. elata voce dixit: Clauus eſt Domini. & Abbas, q̃ confixit partem corporis? proclamauit Dæmon: ò cruces. vt quid ad iſta me cogis? intulit Abbas, vt pudore ſuffundaris, tuamet voce, tuaque confeſſione. tum Dæmon, heu ò tormenta: & tandem, manum, ait, dexteram cōfixit. rurſum Abbas, adiuro te, inquit in virtute ſanctiſſimi huius Claui, ac merito paſſionis Chriſti Domini, vt à muliere hac egrediaris. tunc nequam ſpiritus, heu me. iā diſcedo: ſine, vt exeam: ſine me abire. quem ille denuo adiurans, vt virtute Dominici Claui exiret, ſtatim annularis digiti vnguem dexteræ manus obſeſſæ mulieris à carne diuidens, ab ea exijt, liberamque dimiſit. eiecto Dæmone, mulier culpas ſuas per confeſſionem eluit. neque eam deinceps infeſtare nefarius ſpiritus auſus eſt.

Vide Animaduerſ. fol. 88.

V I T A
BEATI GVILELMI NETINI EREMITAE

Anno Chr. 1404. 4. Aprilis.

Ex Iuratis Actis.

1 B. Guilelm. in aulico famulatu.

NATVS eſt Guilelmus in vrbe Neto, honeſtis ſane parentibus, de familia Buccheria. annum agens ſextum ac decimum in aulam Friderici Siciliæ Regis adſcitus eſt. ſuper corporis proceritatem, ac formam, viribus perpollebat: ſed ſuauitate morum Friderico Regi carus maxime fuit; qui venatu ſe exercere ſolitus, Guilelmum, cui multum fidebat, in comitatum adhibebat ſuum. quare in Netinas ille ſiluas venatum profectus, cum hac illac obequitaret, forte canes e vepribus ac latebris aprum immanem extruſere. ſtatim equites circum egerunt. at fera cum vndique teneretur, vrgereturque telis, impetu proſiliens, equum Regis grauiter vulnerauit. Guilelmus Regi metuens, confeſtim equo deſilit; vtque periculum ab eo auerteret, aprum diſtricto pugione aggreditur. cuius impulſu ſtratus, quamquam geminatis in ventrem ictibus confecerit, à furentis belluæ dentibus ſaucius, ac pene exanimis ſublatus eſt: à Rege ceteriſque defletus, mox Netum delatus. in eo diſcrimine, ſtatim atque animum per confeſſionem expiauit, voto ſe obſtrinxit, ſi benignitate Dei, vita frui daretur, habitum ſe ſuſcepturum tertij Ordinis S. Franciſci, vitamque ſemotam ab hominum frequentia traducturum. tum demum ſolidatis vulneribus conualuit quidem, membris tamen adeo affectis, vt incedere ſine adminiculis non poſſet.

Igitur recuperata valetudine, veterem illam viuendi conſuetudinem deſerens, in a ædes recepit ſe propter Eccleſiam Crucifixi Domini, quas à Friderico Rege poſtulauerat, & liberaliter obtinuerat. ſane Guilelmus cum meliorem ad frugem calamitate hac à Deo vocatus eſt, annum agebat ſextum ac vigeſimum, ſed in aula decē annos Regi Friderico ſeruiuerat. eratq; tum Chriſti annus 1335. ergo indutus amictu laneo, delectam in cellam ex ijs ædibus ſe concluſit, pijs Diuum imaginibus ornatam; cubile eius ex ſarmentis, virgultiſq. contextis, ſed ſomnus in eo breuis, lōgiores noctu preces; ſæpius verberare ſe flagellis: victu emendicato viuere: quotidie in æde Crucifixi, diuinæ rei pie adſiſtere. finitis de more precibus ſuis, in cellam abdebat ſe ſuam. exemplo vitę admirationi omnibus erat, ſermonibus vero ſuis eos, qui viſerent, ad pietatem incendebat.

2 Mores mutat.

Ad eum B. Conradus venit.

Per id temporis Sanctiſſimus vir Conradus vrbe Placentia Panormum appulit, vbi fama virtutum Guilelmi maxime permotus, Netum contendit. atque illum adiens, aduentus ſui cauſſam docet, animique propoſitum, vitę in eremo tranſigendæ. peramanter ab eo exceptus, diuque iiſdem in ædibus verſatus eſt. ſanctum vero par amicorum, qui mutuis collocutionibus, amore in Deum exardeſcentes, in ea cella Angelos cœli duos præferebant. ſed hic cum crebro illos amici viſerent, atque ea frequētia Cōrado permoleſte accideret, eiuſque pias exercitationes interturbaret, inde abſcedēdum longius ſtatuit, & in aliquam ſolitudinem commigrandum, cuius amore patriam deſeruiſſet. expoſita igitur cauſſa profectionis ſuæ, ac ſalute Guilelmo dicta, mutuos poſt amplexus, preceſque poſtulatas, in deſertos colles, Netum inter, & Auolam, ſeceſſit. abſceſſum amici Guilelmus impenſe doluit, quem erat animus ſequi, ſed aduerſa valetudo retinebat. dum in eo dolore verſatur, æſtuare animo. peroptabat ille quidem conſortium hominum fugere, ac ſolitudinem adire, ſed indolebat claudicantē, mancumq. ingredi iter neutiquam poſſe.

Hos inter æſtus, haud ſine inſtinctu diuini numinis, pie humi fuſus, tibi, dixit, Domine, pernotum eſt propoſitum animi mei, & ad iter impedimentum. Si diſceſſus hic meus voluntas tua eſt, da, vt incedere queā, ſcio, te poſſe, quod homini languido, piſcinam inſidenti, conceſſum à te eſt. ſana me, modo tibi complacitum ſit, Domine virtus ſalutis meæ, & in miſerijs meis, mirifica miſericordias tuas. Enimvero piorum hominum deprecatio in cœlum celerrime conuolat, & coram Deo admittitur. quippe vt Guilelmus preces finiuit ſuas, ſine vllis adminiculis ſurrexit, valido corpore, lætoque animo, beneficio deuinctus, gratias Deo agit. eiuſque voluntate, ex accepta valetudine, cognita patriam, familiareſque deſerit, & in Comitatum Moticanum iter facit;
3 cum 3 decem ferme annos eremitæ habi-
In Sciclitanam Siluā contendit. tu Neti fuiſſet, poſtea quam amnes, mon-
teſque Netini agri tranſmiſit. ad 4 Iſpicā
opidum peruenit. ſed per ea loca, cum ido-
4 neam ſtudijs ſuis ſedem non inueniret, Sci-
5 clitanam 5 Siluam petiuit. hic ſubſiſtit, in regione, cui parua Caua nomen, vbi ædes erat D. Virgini Mariæ dicata; quæ tunc à pietate, nuo noſtro Nouæ cognomentum habet, quòd haud pridem aucta, ornataque eſt.

Illuc aduenienti Paulo Guccionio, huius ædis curatori, Guilelmus conſilium aperit animi ſui. ſedem quærere ſe remotam à turbis, in qua Domino ſeruiret, eumque in finem à patria diſceſſiſse. reſpōſum eſt à Paulo, vt ea in ęde conſiſteret ex animi ſui voto. Guilelmus in genua accidens, ei grates agit admirante Paulo demiſſionem eius animi, & indolem ſanctitatis, quam præferebat. ſed enim Guilelmus nudis tum pedibus incedebat, indutu laneo. promiſſa barba, inculto habitu, macilento ore præ inedia, atque inſomnia. erat vero aſpectu hilaris, ſermone ſuauis, pius, prudenſque in ſpiritualibus præceptionibus. igitur in hortulo prope ædem B. Genitricis, cellulam ſibi ipſe ſtruxit, tectam illam tegulis, humilemque & anguſtam, longam, latamque palmos ferme nouem, altam ſex: intra, extraue omnino nullum inſtrumentum, aut ſupellex erat, præter ſarmentitium ſtratum, humi poſitū ac Deiparam Virginem pictam in pariete, filium Ieſum in manibus geſtantem, ante quam interdiu, noctuque precibus vacabat. proximam illius ædem adminiſtrandam ſuſcepit, quæque ad rem diuinam, & lumina opus erant, procurabat. victum precario quæritabat; quod ſupererat, pauperibus elargiebatur. inceſſum baculo ſuſtentabat. Crucifixum ex ære Dominum Ieſum manu tenens, quem identidem deoſculabatur, alijſque deoſculandum exhibebat. otium ſeminarium vitiorum, omni ope fugere; q̄ ei vacuum tempus erat à precibus, excolendo hortulo impendere. fructus, quos ex eo percipiebat, egenis tribuebantur. cum ſitis vexaret, exercendo corpori, ad amnem, vt biberet, pergebat, qui mille paſſus aberat; & itinere permoleſto, aſcenſu, deſcenſuq; montis, qui inter fluuium, ac cellam intercedebat. quare ex amni ſitim potius in cellam referebat. maxime vero cruciare corpus abſtinentia cibi, cędere flagellis, exhaurire vigilijs. nam modicum noctu ſomnum capiebat, magnamque eius partem precando tranſigebat, idque humi ſtratus.

Miraculis inclareſcit.

Neque ornamenta Guilelmo defuere, quæ mortales ex vſu plurimi faciunt; quippe qui pluribus miraculis vitam illuſtrauit ſuā. forte Guilelmum Paulus Guccionius, vir pius, eiuſque familiaris, bacchanalibus ad prandium vocarat Maia vxor permoleſte rem tulit, hominemque accepit ingratis. adſidenti vero ad menſam, per illuſum ſanctitatis eius, furfureos paſtillos pro lactarijs apponendos per filiam miſit. mater è latebris exitum rei opperiebatur, oculis in eremitam defixis, ſed is ſingillatim paſtillos cruce ſignans, furfur in lactaria commutabat. quo viſo, erubuit mulier, factiq; pœnitens, culpam ſuam confeſſa eſt palam, & à Guilelmo veniam poſtulauit. Interea cū vinum conuiuas deficeret, filium ad emendum Paulus miſit. retinuit puerum Guilelmus, verſuſque ad matrem, porrecto vaſculo edicit, vt de dolijs impleret ſuis. illa à multis diebus vacua eſſe reſpondit, inſtat Guilelmus, cogitque, vt adeat, vinumque ex dolijs hauriat. demum mulier obedit, vnoque ex dolijs perforato, vini plenum reperit; confuſa, & miraculo attonita hæſit. toto dein opido compertam à ſe ſanctitatem Guilelmi dictis attollebat ſuis. Alio die Antonin. Guccionius, Pauli filius, Guilelmum inuitauit. inter prandendum, vxor iniquo animo pergit hauſtura de dolijs vinum, ſed animum mulieris ipſum dolium retulit. nam terebratum non reddebat vinum. turbata prodigio mulier, ac pudore ſuffuſa, rem ad virum defert; is cum nullam

habe-

haberet coniugi fidem, doliarium adit. idẽque expertus, Guilelmo aperit. qui nec vos inquit, hoſpites, pudeat, nec pigeat. mox adſidere virum, ac mulierem redire ad cupam iubet: factoque primum ſigno crucis perfodere ſuperiorem aſſerculum; ex eo foratu vinum habiturtam. paruit femina viro Dei, feminæ dolium, vinum affatim reddẽs, menſamque illam admiratione, ac diuinis laudibus impleuit.

A B. Conrado viſitur.

Iam vero Guilelmus, cum videndi Conradi deſiderio teneretur, caritate in Christi ſeruum impulſus, profectionem ad eum viſendum meditabatur. & ecce tibi venientem ad ſe Conradum videt. hinc inopinatę eius aduentus admiratio hinc lætitia miris illum modis affecit. ſimul obuiam progreditur, & in amici cariſſimi amplexus accurrit, vidiſſes Paulum, & Antonium, cultores ſolitudinis, arctiſſime, mutuumque complexos, & præ gaudio lacrimantes, proximam vallem, rupeſque audiſſes non alijs vocibus quam Christi nomine, diuiniſque gratiarum actionibus circumſonantes. neque alio illi cibo multos per dies, quam Dei inter ſe colloquijs ad ſatietatem paſti ſunt. bacchanalia tunc erant, cum Guilelmo Paulus Guccionius eſcariam patinam è paſtillis caſearijs miſit. at diuinis hoſpitibus cura nulla de his fuit, quorum cibus rerum cæleſtium collocutiones erant; quibus 40. dies, & amplius, non alio refecti cibo, diuinitus tradu xere. nam cum totidem poſt dies, qui patinam attulerat, vt reſumeret, ad Guilelmum rediſſet, dapem illam eodem loco reperit, quo reliquerat, calidam etiamnum atque fumantem: rogans vero Guilelmum, cur nam quæ iam inde à bacchanalibus detulerat, non comedissent, eſſetque iam feria v. maioris hebdomadæ? reſpondit is: num ne heſterno die, tu retuliſti? ſed cœnæ adhuc locum eſſe. facinus, adeo mirandum, toti opido notum, ac celebre fuit. Conradus reſurgentis Christi ferijs peractis, in antrũ ſuum reuerſus eſt. at Guilelmus pares de ſe victorias reportare conſueuit. Cum enim aliquando vitulini capitis appetitio illum cepiſſet, habitum quidem in cellam tulit ſuam, exin edomandæ gulæ, intactum reliquit, donec verminaret. ita vero putreſcẽs ac fœtidum ori ſuo proponebat, increpito ſe dictis hujuſmodi: habes iam nunc vitulinum caput, quod appetiuiſti, exple te, meũ corpus, ac ſatura.

Vitæ 40. dies ſine cibo ſimul tranſigunt.

Præmonetur à Deo de obitu ſuo.

Poſteaquam Guilelmus in Sciclitana cella 58. annos fuit, inſtare illi extremum vitæ diem diuinitus præmonetur. itaque 3. Non. Aprilis ad ædes Pauli Guccionij noctu pergit, pulſatiſque foribus, cubantem in lecto, ne ſurgat, monet. ſed vbi illuxerit, vt ad ſe veniat, rogat. mox regreſſus in cellam demiſſis genibus Deum orans, abſceſſumq. ſuum commendans, ſanctam animam in manus eius exhalauit. vt obijt, cum campanæ ſacrarum ædium vltro ſonitum ederent, expergefacti oppidani, miraculoque perculſi, haud difficili negotio obitum Eremitæ coniectauere. Paulus vero Guccionius, quo cum Guilelmus familiariter agere ſolitus eſt, eadem ipſa nocte ſomniabat. amiſiſſe ſe gemmam, quam plurimi æſtimabat. cum dolore, ac lacrymis eam perquirenti, venerabilis quidam ſenex oſtendebat illam, in cœlum ſubuolantem. tum ſomno excitus, exterrituſque, nullo tamen intellectu viſi. inſolitum dein æris campani ſonitum vbi inaudiuit, ſtrato exſurgens, in ſuſpicionem incidit, Guilelmum vita functum. ſimul triſtitia animum eius inceſſit; et iam, ait, quid excogitem? quam aliam interpreter gemmam in ſublime volantem, quàm eremitæ animum in cœlum receptum? ſtatim ad Guilelmi cellam pergit, quem genuflexo, vnaq; coniunctis manibus inuenit, perinde atque preces ad Deum funderet, afflatumq; cœlũ odore ſuauiſſimo perſentit. primum præ timore exhorruit, obortis dein lacrymis, fleuit, mox appropinquat frigenti corpori: amplectitur, exoſculatur manus, caſum lacrymatur ſuum, & præſidium dulce amiſſum.

Defunctus inſiſtit genibus.

Interim concurrebat ex opido populorum vis ingens. omnium vna erat admiratio Guilelmus defunctus, quem genibus inſiſtẽtem contuebantur, quaſi viueret, vel eo corporis habitu placide obdormiret. iam totum fere opidum conuenerat, vnaque Præfecti, & Clerus. nec quiſquam fuit, qui viſo Guilelmo perceptaque odoris ſuauitate, qui de corpore eius emittebatur, ex pio animi ſenſu, continere ſe a lacrymis poſſet. Inter alios mulier accurrit, quæ filiam habebat maneam, magnaque cum fide affecto brachio ſacrum corpus attingens, ſtatim filia ſanitatem recepit. neque hic miraculorum eo die finis. cum enim deferretur corpus in opidum, vt ventum eſt ad locum, cui Tocco nomen, certamen fuit inter Eccleſiarum Præfectos, viroſque Religioſos ex Ordine Carmelitarum, & Rectores Sodalitiorum, cum quiſque peccuperet, contenderetque, pretioſum illum theſaurum in æde ſua habere. vbi igitur id certaminis exortũ, ſacrum cadauer adeo ponderoſum factum eſt, vt inde moueri nullo modo potuerit. edixere quidam Beati viri fortaſſe mentem eſſe, vt corpus eo loco poneretur: contra alij, nec decere, in alueo torrentis deſeri. poſſe demum vnà cum æde, aquarum colluuione ſterni, abripique. tum populus elatis vocibus, miſericordiam à Deo precatus eſt: attamen plauſtrum, quo deuehebatur corpus, ſtetit immobile. adcurſum eſt ad preces. quibus finitis, ſacras ędes Sciclis ſingillatim nominare ſtatuunt; ſperantes fore, vt cum ea diceretur, quæ ex animo B. Guilelmi eſſet, eò vehiculum duceretur. conclamata primum ædes S. Mariæ, quæ parochia eſt. dein D. Virginis Annuntiatæ, S. Iacobi, aliæque. ſed immoto plauſtro: vbi vero S. Matthæi nominata eſt ædes, quæ in eo opido maxima eſt, corpus adeo leue effectum eſt, vt illuc faciliime deferretur. honorifice, ſacriſque cum cantibus in odeo eius ædis, exinde in ſacello Comitum Motucæ ſitum eſt, in ſepulchro ex lapide, columnis inniXo,

Vixit

Digitized by Google

à Deo poſt mortem miraculis augetur.

Vixit B. Guilelmus annos 95. obijt anno Chriſti 1404, pridie Non. Aprilis poſt mortem plurimis miraculis claruit. ſed enim cũ plerique ægroti, ſeu in Beati viri cella, in ſarmentitio eius ſtrato decumberent, ſiue ad ſepulcrum, de repente ſani exſurgebant. exin apud Sciclitanos peruigilium B Guilelmi cœptum. ita vero ægri de more curabantur; dum noctu peruigilarent, precibus inſiſtentes, ſomno occupabantur, ex quo incolumes expergeſiebant. itaq; plures hernioſi, apoplectici, manci, cœci, ſurdi, laborantes frigoribus, cruciatu calculi, laterum doloribus, profluuio ſanguinis, phthiſi, porrigine, lepra, morbiſque alijs B. Guilelmi promeritis curati ſunt: mulieres item parturientes ſtatim atque ſibi calceum eius ſuperpoſuere, feliciter pepererunt. Andreas vero Ari‹ꝛ›zus ſacerdos, & opidi Vicarius, iã luminibus orbus, impoſito ijs calceo, viſum ſubito recuperauit. cum propter ſiccitatem temporum, ſegetes agri Sciclitani ferme exareſcerent, vbi oppidani Deo ſupplicarũt deducto capite B. Guilelmi, imbres e cælo largiter impetrarunt. quorum miraculorum extant acta, auctoritate Sedis Apoſtolicæ, iuratis teſtibus per notarios excepta, quare Sciclitanis inſtantibus, conceſſit 6 Paulus PP. III. vt Beati Guilelmi feſtus dies apud eos quotannis celebraretur, ad Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti laudem, & gloriã.

Vide Animaduerſ. fol. 89.

Anno Chr. 1452. 3. Martij.

VITA BEATI PETRI HIEREMIAE

Scriptore Anonymo, ſed Synchrono.

B. Pet. genere nobilis.

PETRVS Hieremias, Panormi, nobili genere natus, anno ſalutis 1381 patrem habuit Arduinum, vtriuſque iuris peritiſſimum, fiſcique patronum, regnante Alphonſo vtriuſque Siciliæ Rege, matrem primariam feminam, ex nobili 2 Nigrorum familia. pietatem à primis annis coluit. pueritiæ tempus non in ludis, iociſque, ſed in Grammaticæ, ac Dialecticæ ſtudijs tranſmiſit. vbi duodeuigeſimũ annum attigit, Bononiam miſſus, vt patris veſtigijs ingreſſus, iiſdem, quibus ille artibus, familiam illuſtraret. integrum ibi annum commoratus, ob ingenij acumen, & multã, quam literis nauabat operam, eo vſque profecit, vt adoleſcentes ceteros eadem ſtudia æmulantes, longe anteiret, publicique in Academia illa profeſſoris partes, ſi quando is vel morbo, vel impedimento aliquo diſtinebatur, ageret interdum, non ſine magno auditorum plauſu. Dum in his artibus, tanta cum laude, verſatur, nec laborem in addiſcendo remittit, ab iiſdem animũ vt auocet, diuinitus monetur. etenim cum nocte intempeſta, de more vigilaret, ſtudioque eſſet intentus, feneſtram repente pulſam ad moleſtiam ſenſit: cuius rei, vt fit, timore perculſus, trepidare primum, nihil certi habere, ſuſpicari omnia. poſt, vbi ſe ex timore collegit, quis tandem es, inquit, qui tam moleſte pulſas? ad hæc reſpondentem audit,

Miro prodigio monetur.

Conſanguineus tuus ſum, vtriuſque legis nõ imperitus, vſi me patrono complures, ſed non mihi ipſe conſului, quem alij conſulebant: & qui nonnullis etiam doloſe cauebã, idem ab infeſtiſſimis humani generis hoſtibus, à quibus maxime oportebat, per ſummam dementiam cauere mihi nolui. quare non iam patronus, ſed reus è vita diſceſſi, æternas male ſuſcepti patrocinij pœnas daturus. Tu vero, ſi me audias, vel Deum potius ipſum, à quo miſſus hæc tibi nuncio, fluxæ huius gloriolæ ornamenta, ac doctoratus inſignia fuge. hæc vbi dixit, euanuit. At Petrus iam exanimis ſimul ad ſe redijt, vt qui ſummi id loco beneficij haberet, ſtatim diuinis parendi monitis percupidus, de noua vitæ ratione cogitare cœpit. ergo in religioſam ingredi familiam ſtatuit, pudicitiam, quam integram ad eam diem ſeruarat, Deo volens dicat, ſacratque. Verum vt promiſſis ſtaret, non ignarus carnis inſolentiæ aduerſus ſpiritum concupiſcentis ferream 3 ſibi Zonam librarum fere quatuordecim, fieri iuſſit, qua corpus edomaret, eiuſque prauos motus compeſceret. inde ad D. Dominici tecta tẽdit, eq; ad ſuperioris abijciẽs pedes, ſacras veſtes cũ lacrymis efflagitat. voti compos factus veterem hominem exuit, nouum induit.

3 Zona ferrea ſe præcingit

Nec vero ignotum patri filij conſilium ſtatim

Digitized by Google

ſtatim ea re audita, furore percitus Arduinus Bononiam proficiſcitur, vt tyrnnem per vim extrahat, ſecumque Doctoris honore auctum in Siciliam reducat. ſed res, contra quam opinabatur, accidit. nam cum Bononiam attigiſſet, ſtatim ianitorem de Petri valetudine percontatus, maxime ſe, ait, illius videndi deſiderio teneri, rogare, obſecrare, vt filium alloqui liceat, cuius rei cauſſa tam longum, tam periculoſum iter confecerat. benigne auditus: re ſuperiori nunciata, fit poteſtas Petro patrem alloquendi. at Petrus, i, inquit, nuntia meo patri, me recte valere; nihil eſſe, quod quærat amplius: tantum mihi bene precetur: inde è veſtigio ſuperiorem adit, rogat, patrem ipſe conueniat, conſoletur; domeſticis ſe, piiſque exercitationibus implicitum ei rei dare operam nec poſſe, ſi vellet, nec velle, ſi poſſet. admiratus adoleſcentis virtutem, atq; conſtantiam, laudat ille conſilium, inde bono animo eſſe iubet, facturum ſe eius patri ſatis. Pater vbi ſermonem cum filio, cõgreſſumque negatum videt, æſtuare, furere, bacchari; inde filio impietatem, Fratribus ruſticitatem obijcere. ille contra monere, ne nimium paterno amori concederet, neue tam ſubito in contumelias verteretur & quoniam tunc erat iratior, abiret, iraque depoſita iterum ad ſe, antequam Bononia proficiſceretur, accederet: futurum, vt nec infecta re, lætuſque in Siciliam reuerteretur. Enimvero ea res non mediocrem attulit moleſtiam Petro, qui quindecim ipſos dies opem à Deo precibus, ieiunijs, lacrymis popoſcit, non minus de patris, quam de ſua ipſius ſalute ſollicitus. ſed Arduinum idem amor ad cœnobium reuocat, qui prius à Sicilia euocarat. paucis ergo poſt diebus, rem non confectam iterum tẽtat, ac grauiſſimis primum verbis de iniuria queſtus, rogat ẽt atque etiam, ſi minus alloqui filium, at videre certe liceat: darent hoc homini non male vſquã de religioſis viris merito, darẽt patri, quod ignoto etiã viro negare nõ auderẽt. ægre à Petro impetratũ, vt videndũ ſe procul è clauſtri angulo daret. in quẽ ille intuẽs eam in adoleſcentis vultu nitere modeſtiã ac pietatem vidit, vt ſtatim ab ira in lacrymas verſus, ſublatis in cœlum manibus immortales Deo gratias ageret, beneque filio precaretur. quem poſtea in Siciliam rediturus, facta colloquendi poteſtate non modo ab incœpto non deterruit, ſed multis etiam verbis ad virtutem, ac pietatem adhortatus eſt.

Conſtanti animo in eo perſiſtit.

Verum Petrus vbi liberum ſe ab his moleſtijs ſenſit, multo quam antea, vigilantius Dæmonum inſidias cauere, precibus vacare, in proprium corpus qua ieiunijs, qua verberibus animaduertere. Religionem profeſſus anno 1401. voluptate omnium incredibili ſacris initiatus, confectoque ſtudiorum curriculo, vt qui proximorum ſaluti maxime conſultum vellet, ſacras conciones habere cœpit ſumma contentione, magnoq; animorum motu: plerique eius opera in bonam frugem reuocati, multorum confeſſiones ſtatim ab eodem poſt concionem auditæ. probauit Petri in eo genere ſtudium D. Vincentius Ferrerius anno 1416. qui biennio antequam è viuis excederet, Bononiam ad viſendum B. Dominici corpus aduenerat. ad quem, ſacras viri Dei manus cũ ille oſculaturus cum ceteris Fratribus adiret, D. Vincentius, de pia Petri Hieremiæ uita edoctus, oculis in eum intentis, complexus, exoſculatuſque, & cohortatus eſt, ne ab incœpto deſiſteret. tanti viri cum oratione firmatus, tum exemplo permotus, ille vehementius inſtare operi, & D. Vincentij Ferrerij veſtigijs inſiſtere. adeo vt breui totam fere Italiam fama ſui nominis impleuerit, docendoque, & audiendo confeſſiones, maximo cum fructu animorum. miſſus anno 1427. à M.F. Bartholomæo Texerio in Siciliam, qui 4 lapſam paulatim in ea Inſula diſciplinam reuocaret, nec fruſtra paucis poſt annis, ab Eugenio IV. ſummo Pontifice, vocatur ad Concilium Florentinum; cuius & morum integritatem, & in cõfutandis præſertim Græcorum erroribus eloquentiam, cum Pontifex multis honorũ gradibus cohoneſtare vellet, ijs vt ornaretur, qua erat modeſtia vir, adduci non potuit. dimiſſo Concilio, Generalis auctoritate Apoſtolica viſitator in Siciliã rediit: quo munere modeſte perfunctus, tandem Panormi S. Citæ cœnobium, recens à quibuſdam Patribus Aragonenſibus, & Maioricenſibus erectum, ſedem ſibi ſuam delegit. F. Petrum Maioricenſem ſummi ingenii, ſpectatæque virtutis virum ſocium ſibi aſciuit: nihil eo inconſulto tentare, arcana eidem omnia credere. & quamquam nouis identidem prædiis augeri poterat domus, eorum liberalitate, ad quos tanti viri fama peruenerat, ea tamen poſthabitis paupertati diuitiis, conſtantiſſime reſpuit, aſperioris vitæ ſtudioſus.

Italiam ſuis cõcionibus concutit.

Intermiſſum exinde variis de cauſſis cõcionandi munus reſumpſit. mirum, quanti ad eum concurſus cuiuſque ætatis, aut ordinis hominum: ſæpe vt populo ſatisfaceret, cum eius ingentem vim ampliora templa non caperent, in area litoris, ſiue Palatii, vel præ templi maximi foribus conciones habuerit. vt enim ille prudens, & ingenio ſollerti fuit; ita ſermone facundus, maximeque in dicendo efficax. ad eius conciones, miræ res ſecutæ. Cùm in platea ædis maximæ concionaretur, multaque in eam ſententiam diceret, quaſi à facie colubri fuge peccatum, ad iracundos homines oratione conuerſa, magna eos voce, bonoſque lateribus ab eiuſmodi vitio deterruit. Audiit, qui Palatii fores, vt inimico necem inferret, obſidebat abſens. (aberat enim à concionis loco ducentos circiter quinquaginta paſſus) cumque ſe ante alios peti ea oratione cognoſceret, illico mutato conſilio, inimicitias cum ira depoſuit, remque totam vt habuerat, Petro dimiſſa concione narrauit.

Miræ res dicentem ad populum conſecutæ.

Huic illud non omnino diſſimile. erat Petrus in arce maritima verba facturus

eodem

eodem populus frequens, primo mane, ſitientibus auribus conuenerat. illi vero, ex decurſu humoris è cerebro, loquendi prope facultas adempta. ſed quem vox, eumdem nec ſpes, nec animus deſeruerat. complures hominem à propoſito reuocare nitebantur, ad quos Petrus: confidite, Dominus dabit verbum euangelizantibus in virtute multa; cumque ſuggeſtum ita aſcendiſſet affectus, vt Salutationem Angelicam proferre vix potuerit; vel in ipſo tamen exordio, eiuſmodi voce vſus eſt, vt non à concione modo, quod ipſum quoque admiratione dignum fuiſſet, ſed ab iis etiam auditus ſit, qui paſſus circiter quingentos aberant: iiſque maxime Dei præconem è cælo miſſum audiuiſſe confeſſi ſunt. Hæc ad Petri nomen, famamque plurimum, nec minus ad conciliandam ciuium beneuolentiā, & gratiam. neque ipſum modo per vrbis vias incedentem venerabantur; ſed Cœnobii S. Citæ Fratribus cōplures, ſed vt imprimis qui mercaturam exercebant, aperto capite obuiam irent, benigneque omnia, quæ vel ad ipſius, vel ad ſuorum vſum pertinerent, ſuppeditarent: quibus officiis homo non ingratus, dandis conſiliis, inimicitiis dirimendis, componendis litibus, reſpondebat.

Ex quibus laboribus cum maxime quieſcere oporteret, tamen ad matutinas horas ſurgere, reliquum tempus ad primam vſque lucem, in diuinis commentationibus, precibuſque in odæo conſumere. accidit, dum iis nocte quadam operam dabat, vt è tumulo egreſſum è ſuis Fratrem quemdam, qui pridie eius diei exceſſerat, lugubri veſte indutum, multoque labore feſſum ad ſe venientem videret. roganti, vt rem diuinam faceret, ac homini, maximis affecto cruciatibus ignis purgatorii, opem ferret: omnia ipſius ſe cauſſa facturum recepit Petrus: qui promiſſis exſolutis, oblatoque pro eius anima ſacrificio Miſſæ, eumdem nocte conſequēti vidit, gratias ſibi agentem, eiuſque animū quaſi e ſepulchro egredientem, & columbæ candidæ inſtar ad cœlum properantem. Illud quoque non prætermittam, quod ad hunc maxime locum pertinet. Forte iter per Gebelruſſam 19. Kal. Septēb. qui dies profeſtus eſt Aſſumptæ Virgini, faciebat. frequentem ibi hominū multitudinem in æde D. Mariæ offendit, quæ, vt quotannis ſolet, eò religionis cauſſa confluxerat. placuit & Petro eodem in loco pauliſper commorari. vbi à precibus ſurrexit. Angelos in quādam ſpeluncam delabi totoſque in transferendis ex ea in cœlum animis eſſe, per viſum cognouit. nactus ex ea re concionis habendæ occaſionem, mirifice Auditores ad virtutis honeſtatem inflammat: inde extrahi è ſpelunca mulierum pleraque corpora iubet ab latronibus interfectarū, ob ſtudium tuendę virginitatis, cum potius illæ vitam amittere, vt ei reuelatum fuerat, quàm pudicitiam maluiſſent.

Defuncti ſodalis anima oranti viſa.

Prior Cœnobii S. Citæ, incredibile memoratu, quam prudenter, ſubmiſſeque in eius adminiſtratione ſe geſſerit; idem ſemper, qui antea fuerat, inuentus. nec quidquam, in magno veluti occupationum cōcurſu, de priſtino ſuo ſtudio, piiſque exercitationibus remiſit. nemini vnquam iratus, benignus omnibus. ſingulis ille noctibus cœtum fratrum cogebat. ſed in reprehenſionibus lenis, in monitis erat efficax, allocutione dulcis, neminem tædio afficere, omnes ad diuinum amorem inflammare, omnino eiuſmodi fuit, quem omnes & amarēt vt patrem, & venerarentur vt præſulem. Sexta quadam feria cū nihil haberet domi, quo Fratres reficeret, ad cetarias (Arenellam vulgo vocant, quæ duobus paſſuū millibus ab vrbe diſtat) ſcapha vectus, ab earū Domino, è thynnis, quorum magnum numerū erat occiſurus, quidquā ſibi eleemoſynæ nomine, vt donaretur, petiit. Abnuit vir non vrbanus; iratus vltro, multis male verbis immerentē accipit, & inſatiabilem, quēadmodum ſibi videbatur, religioſorum hominum cupiditatem queritur. Tulit Petrus moderate reſponſum: tum ſublatis in cœlum oculis opem à Deo efflagitat; functum ſe officio ſuo, nec quidquam aſſecutum, proinde ſubueniret ipſe ſuis, qui poſſet. Auditæ preces: vix ex eo loco diſceſſerat, cum piſces, ſuis retibus ad vnum ōnes (milleuarium fere numerum explebant) vlti domini auaritiam, aufugerunt. qua ille re accepta, cum de Petri ſanctimonia cognouiſſet, ſtatim paruulum nauigium conſcendit, hominem ſequitur, atque ad eius genua prouolutus, enixe rogat, vt ſibi tam grauis delicti licentiam condonet. Miratur vir modeſtus, idemque prudens; tum ne mœrore afficiatur, nulla ſe inquit affectum iniuria; rerum quemque ſuarum eſſe Dominū. at ille rogare iterum, vt mare cetariaſque benediceret. mos homini geſtus. reuertenti gratulantes obuiam procedunt cetarii, mœrorem abiicere iubent, bene omnia ſperare, regreſſos piſces. capti omnes, occiſique. ex eorum numero nonnulli ad Petrum miſſi, cui ille, beneficii haud quaquam immemor, quotquot ceperat, acceptos retulit.

Eximiæ virtutes in Cœnobij adminiſtratione.

Clauſtrum cum perambularet cogitabūdus, quæſiuerque ex Patribus mercator quidam, num quidpiam Petro deeſſet, tam ſubmiſſa voce, vix vt ab iis, quibuſcum loquebatur audiri potuerit, ſola Dei gratia egere ſe, ex altera Clauſtri parte, reſpondit Petrus, nihil ſibi præterea opus eſſe; quod ſumma cum omnium admiratione factum. Tantam in ſe, ſuoſque aliorum liberalitatē expertus, naturaque inprimis vi ad miſericordiam propenſus, miſerorum inopiæ ſubleuandę operam dabat. Sacro S. Citæ die, pauperes ad prandium vocare, iiſdemque ipſemet miniſtrare conſueuit; mendicis ad ianuam præſto eſſe, panemque, aliquando menſæ accumbens, ſibi appoſitum mittere; quo rerum maior abundantia ſuppetebat. nec vero minor Petro animi lenitas in condonandis iniuriis, quam in donando liberalitas fuit. conſtat fama, cum de ſcelere hominem obiurgaſſet, alapa percuſſum, tā-

Ab ſe diſtātem, ſubmiſſeque loquētem audit.

tam

tam ignominiam æquo animo tuliſſe. mox brachium percuſſoris exaruit. quo is prodigio ad ſe rediens, veniam à ſancto expo-

Iniuriā condonat, cum miraculo.

ſcit viro, eiuſque ad Deum preces. Petrus iniuriam cū illi condonaſset, numen exorās priſtinum vſum, munuſque brachij precibus reſtituit ſuis. Hæc ferme in Prioratu geſta, quo vbi ſe abdicauit, creatus eſt Magiſter Nouitiorum, quos exemplo, & ſermone ad fluxarum rerum contemptum, amorēq; æternum excitabat. Verū concionandi gratia Catanam profectus, hanc prouinciā deponere ſibi vt liceret, in capitulo rogauit, vt diſſeminando Dei verbo, expeditiorē operam impenderet; ac facile impetratum. hic

5 dum ſ moratur anno 1444. cum ignis ex Aetna erupiſset Catanam verſus defluens, exitium vrbi comminabatur. delectus eſt Petrus pro ſua inſigni religione, qui D. Martyris Agathæ velum, cum cleri, populique pompa aduerſum decurrens in vrbem incendiū deferret; quod cū D. Martyris ingentia promerita reueritum, tum Petri pietatem, curſum aliò vertit, ac vigeſimo poſt die, penitus extinctum eſt. Panormum inde regreſſus, cum ad S. Citæ cœnobium peruenißet, mulierem audit plorantem, eiulantemque; percontanti, quid eſſet rei, puellam nuntiant in puteum cecidiſſe, extractam inde mortuamque inuentam. Ad hæc Petrus, nō eſt, inquit, mortua. inde ad S. Citæ aſportari eam iubet, ſecluſiſque arbitris vnius ho-

Puellam à mortuis excitat.

ræ ſpatio in preces, vitam puellæ, puellam matri reddidit, ſubijciens: non erat mortua puella, ſed dormiebat, id quod de Lazaro, filiaque Archiſynagogi Chriſtum Dominum dixiſſe, accepimus.

Nec vero publico vrbis commodo deerat, qui de priuato ſollicitus. premebatur inopia rei frumentariæ ciuitas. ciues omni ſpe destituti, cum neque per mare ventis, procelliſque agitatum, neque per pluuiam, fluminaque extra ripas diffluentia, aſportari triticum poſſet, periculum Prætori, ac Senatoribus exhibebant. hi timore perculſi ad Petrum confugiunt, calamitatem patriæ, ciuium commotionem, ſuum periculum exponunt. Ad quos ille: mœrorem abiicite, antequam ſol occidat, prouiſum à Deo erit, tritico abunde in vrbem inuecto. his verbis homines conſolatus dimiſit, precibus ſe dedit; à quibus ſimul ſurrexit, hilari vultu ad

Precibus impetrat annonam.

mare conuerſus, nauim inſpexit ventis adeo agitatam, vt omnium indicio in terram colliſienda, naufragiumque factura videretur. iterum effuſæ ab eo preces: mox nauis præter ſpem in portum appulſa, magno omniū gaudio ciues fame liberauit. Inter orandū, ſæpius è terra ſublimior viſus. ſplendorem è ianuæ rimis egredientem ſuperior nocte cum vidiſſet, cellam comburi ratus, eam perfregit, Petrumque precibus inſtantem inuenit. qui tamquam è ſomno excitatus, nec, quid loqueretur, habuit, nec de illata ianuæ vi, queſtus eſt. Varijs toto vitæ curſu præſertim morbis, maximoque imprimis tibiarum dolore vexatus, nullam præ ſe moleſtiam tulit. quin ſi quando dolor leuabatur, flere viſus eſt, eiuſq; rei cauſſam ſciſcitanti, reſpondebat: Deum video manum à me ſuam ſubtrahentem. Ruſus Catanā, ad concionatoris munus obeundum, miſſus, tamquam homo è cœlo delapſus exceptus ab omnibus, audituſq;. ſed cum aduerſa ibi valetudine vteretur, Panormū regredi, ad ſuū cœnobium, inuitis Catanenſibus, eiuſque abſceſſum lacrymantibus, coactus eſt.

Ingraueſcente iam in dies morbo, cum grauiter ex diarrhœa laboraret, maximoq; tibiarum dolore cruciaretur, vt ſtare haud poſſet, antequam decumberet, tē diuinam facere voluit. in ſacrarium cum deſcēdiſſet, Patres ad [illegible] verſus, ait, extremū, quo facturus ſum, [illegible] eſt. menſē ipſum, quo iacuit, multa de[illegible] Chriſtianæ humilitatis, ac patientiæ argumenta, omnes in admirationē vt adduceret, qui ne querulam quidē vocem ab eo vmquam, vel in grauiſſimis doloribus perceperunt. in quibus illud ſæpius repetētem audiebant: hic vre, hic ſeca, & nihil parcas, vt in æternū parcas. cum cœnobij Moderator ſanctiſſimum Chriſti corporis viaticum detuliſſet, ſermone excepit, religioſæ pietatis pleno, adeoq; inflammato, vt circumſtantes fratres, per quadrantis horæ ſpatium, temperare à lacrymis non potuerint. ſed lætitiæ ſenſus lacrymis erat permixtus. Equidem tanti Patris iacturam deflebant, ſe certi ſalutis gaudebant. vt Eucharistia refectus eſt, ad Præfectū verſus, vt quamprimum Sacramento extremæ vnctionis præmuniretur, rogauit; tempus, inquiens, breue eſt. quo peracto, Deo gratias agēs, oculis in Crucifixi imaginē defixis, pedeſq; exoſculatus, ſubmiſſa voce cum lacrymis, deprecabatur; tametſi ex quo in morbum incidit numquam à ſacris precibus, vt ex labiorum motu coniecturam ſumere licuit, ceſſare viſus eſt. Denique cum iam mors inſtaret, pſalmum illum, leuaui oculos meos in montes &c. eiuſmodi voce, quæ ab ōnibus, qui aderant, exaudiri potuerit. recitare cœpit, cumq. ad extrema illa verba peruenißet; Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum ex hoc nunc, & vſq. in ſeculum, dixiſſetq. ter, Dominus cuſtodiat exitum meum; pſalmo, ſimul ac vitæ, ſumma cum laude, magnoq; omnibus ſui deſiderio relicto, finem impo- *Sancte moritur.*

ſuit. anno ætatis ſuæ LX. Chriſti & Domini 1452. Fratres à lacrymis ad lauan- 6

dum, vt moris eſt, Sancti viri corpus vertuntur. hic ferream zonam, cuius ſupra meminimus, lumbis adeo inhærentem inueniunt, vt neque eam euellere, neque lima diſcindere potuerint; itaque terræ mandant. ſed XXX. ab obitu diebus, extrahi corpus, ob miraculorum multitudinem, populique frequentiam oportuit: integrum inuentum, exſiccatumque: cingulum facile extractum, cuius ſalutarem vim ægri non pauci ſenſere.

Mirac. post mortem clarus.

Duo hæc ex tam multis, quæ ipſe vidi, miracula narrare fuit conſiliū. quidam fracta 7

ceruice, effuſoq; cerebro, quod è feneſtra ceciddiſſet, vt feretrum, & ſancti viri corpus tetigit, priſtinam ſanitatem obtinuit. Mulier,

quæ inuerſo fœtu, doloribus partus vehemẽ-
ter cruciabatur, vt vel ipſa, vel fœtus in vitæ
diſcrimen veniret, audita morte, famaque
miraculorum Beati Patris, eius opem im-
plorauit, moxque incolumis viuum infan-
tem enixa eſt. Ceterum B. Petri corpus, in
ſacello Roſarii, conditum 8 ſepulchro mar-
moreo, quod è terra dodrantes ſex ſublime
eſt. ſupra ſepulchrum eius effigies expreſſa.
& pleraque circum miracula, quæ dum vi-
ueret, patrarat. demortuo viro veneratio,
atque ea antiquo vſu Beati appellatio, & ad
ſepulchrum collata in mortales beneficia.
per zonam eius ferream ad ægrotos depor-
tatam, ſiue ad mulieres parturientes, plura
miracula operatur Deus, qui mirabilis eſt
in Sanctis ſuis.

Vide Animaduerſ. fol. 91.

VITA

Anno Chr. 1491. 21. Januar.

BEATÆ EVSTOCHII

ABBATISSAE

COENOBII MONTIS VIRGINVM

AVCTORE

ABBATE FRANCISCO MAVROLYCO.

Euſtochiũ Meſſ. nata.

EVSTOCHIVM, Virgo
Meſſanenſis, nobili ge-
nere fuit, modeſtia im-
primis, ac pietate inſi-
2 gnis: memorant, 2 hu-
ius proauum, tempore
Martini Regis, nondum
ſedatis in Sicilia bellis
inteſtinis, cõſpirationis reũ, exſilio mulctatũ,
ceteris eiuſdẽ familiæ cæde, ac fuga afflictis,
eius filiũ infantulũ ab eiuſdem cognationis
muliere abſconditum, ac ſeruatum; mox
adultum Regi conciliatũ, nauibuſq; aliquot
præfectum. huic Meſſanã reuerſo, natũ filiũ,
quẽ paternis diuitiis, ac quattuor nauiũ do-
minio ditatũ, Virginis, de qua loquimur, pa-
trem fuiſſe; ac Bernardum, cognomento Ca-
3 lafatũ dictum audio. & vxorẽ duxiſſe 3 pu-
ellã, ex Romanorum familia, nomine Maidã,
4 quæ cũ ageret annum 4 vndeuigeſimũ, ſuſ-
5 ceptis iã liberis, audiens Matthæũ 4 Agri-
gentinum, Frãciſcanum concionatorẽ eo tẽ-
pore inſignẽ, piis præceptis imbuta, diuino
tota cultui dedita, ſupplicits ſuis vacare, cor-
pus vigiliis, & inedia macerare; lãguentibus,
& egenis opẽ ferre. Vir, qui domo quinquẽ-
nium abfuerat, reuerſus hãc vxoris mutatio-
nem inique ferre, quippe qui vidiſſet eã ab-
ſtinentia macerari. itaq; nõ iurgiis, nõ ver-
beribus parcere, vt ipſã à propoſito auerte-
rer; illa nihilominus in inſtituto pergere; &
6 ſupplicat interim, dari ſibi 6 proleẽ femi-
neã, fit voti cõpos. ſed per tẽpus, cum peſtis
Meſſanã inuaſiſſet, cõtagionis vitandæ cauſ-
ſa, cũ viro, & familia, vrbe relicta, in vicũ An-
nuntiatæ ſeceſſit. ibi inſtante partus tẽpore
cum periclitaretur, cuiuſdã viri prætereuntis
monitu, ad ſtabulũ deducta peperit. eo par-
tu Euſtochium edita. ferunt præſagiis nun-
ciatum cuius infans ſanctimoniæ, quãto ſuis
decori eſſet futura. ei primo Smaragdus no-
men inditũ manifeſto argumẽto fore, vt vir-
go quaſi gemmarum pretioſiſſima fulgeret,
plantarũ fœcũdiſſima accreſceret. fama eſt,
eã in cunis relictã ſæpe deinde ſub lecto, aut
infimis ædibus repertã; ſemel ab vſq; tertio
ſolario in humum delapsã, virgine formoſiſ-
ſima opẽ ferente, minime læsã. creuit dein-
de puella ſub piiſſimæ matris inſtitutis: ni-
hilominus dedita ſtudiis pietatis, ac mode-
ſtiæ moribus ornata ſanctiſſimis, cilicii aſpe-
ritatem ſuperiectu pretioſi cultus celabat,
nec ſolum animi dotibus, ſed formæ quoque
elegantia, extitit parentibus gratiſſima. ſub
fratrũ cura literas didicit. cũq; abſente patre
fratres illi ſpõſum quæſiſſent, ipſa, quæ vndeci-
mũ agebat annũ, indignabũda moeſtitiã fle- Nuptias abhorret.
tu puellari, ore ſpumeſcenti teſtata, nuptias
abhorruit. Cũ ageret annũ 13. forte cũ fra-
tribus in rus natale, ſolatii cauſſa, egreſſa, ædẽ
7 D. Nicolai ruri vicinam, ſupplicandi gra- 7
tia intrauit. memorãt ibi eã, viſa neſcio qua
caligine, rerũ humanarũ inconſtantię admo-
nitam, deinceps terrena vniuerſa paruifeciſ-
ſe: inde nõ prius ad vrbẽ reuerſa, quã per ali-
quot dies aduſta Solis ardore, faciei decorẽ
obſuſcaret; reuerſa autẽ, eius mutationẽ nõ
æque tuliſſe matrem. tum vero Euſtochium
depoſito ornatu, 8 ſumptoq. cultu aſper- 8
rimo, in cellã, domi conſtructã, ſeſe recepit.
ibi nõ ſolũ ab externorũ, ſed à fratrũ quoq.
frequentia ſemota, diu, noctuq. diuinorũ ſup-
pliciis, ac meditationibus inſtare. ſponſus, q
abfuerat, interim redit; qui nactus Euſto-
chium pallore, & macie confectam, intra
ſeptẽ dies, dolore aſſumptus, interiit; nec de-
inceps defuere propterea, qui peterent eius
concubium, nunc pollicitis, nunc religio-
ſorum

ſorum interuentu annitentes; ad hæc inſta-
bãt cognati. Euſtochium congruis reſpon-
ſionibus, promptiſq. argumentis ſeſe tuta-
ri, ac quaſi moles inter vndas, immota per-
ſiſtere & vix tandem impetratum eſt, vt do
mi cum matre viueret, caritatis officiis
intenta. contigit, vt cum de ſacra concione
domum rediret, ſcalaſq; aſcenſu ſuperaſset,
9 tanto Chriſti amore incenderetur, vt 9 in-
ſpecta ipſius imagine, lumine circumfuſo af
flata, repente moribunda caderet. tum ger
manorum brachiis excepta, cum reuiuiſce-
ret, in multo melius translata propoſitum,
pane ſolo, & aquæ puræ potu contenta de-
gere, ſolitudinem amare, ac libẽter ſub quo-
piam ſpecu vixiſset, ſi ſaluo muliebri deco-
ro, licuiſset. itaque in cœnobium virgineũ
recepta, fertur multas cacodæmonis inſi-
dias, ac moleſtias pertuliſſe. fertur, ab eo ſæ
pe ad ſcalarum præcipitium expoſitã, verũ
ſuis, matriſque precibus adiutam. rurſum à
patre, vt nuberet, tentata, minis, ac gladio
perterrefacta, conſtantiſſime perſtitit. atq; eo
quoque ſponſo defuncto, ne deinceps eam
moleſtiam ſubiret, decreuerat ſeſe in Baſi-
10 licanum 10 Virginum Cœnobium confer-
re. id vbi cognati ſenſere, incendium cœno-
bio minitantes, egerunt, ne reciperetur. ſed
poſt quam immutabilis in Virgine conſtan-
tia perſpecta eſt, pater, quod minis nõ perfe
cerat, agere cœpit blanditiis; vixq; tandem
impetrauit, vt filia loco, in quo hactenus fuiſ
ſet, contenta degeret: ſe interim in Sardiniã
proficiſci: ac reuerſum inde protinus ei Mo
naſterium fabricaturum, in quo cum Virgi-
num collegio, quẽadmodum petierat, æta-
tem ageret. pater profectus in Sardiniam
intra paucos dies mortem obiit. iam vero
Euſtochium turbata, & quid ageret incerta,
tandem inciſa ſibi coma, ſumpſit Franciſca-
num habitum, inuitis, atq; inique id feren-
tibus conſanguineis. rurſum Baſilicani cœ-
nobii Antiſtitam precibus pulſat, vt ſeſe re-
ciperet. non repugnabat Antiſtita pio deſi-
derio, ſed rem differre, quoniam obſtarent,
ſicut antea obſtiterant, fratres, & cognati.
dum Virgo in pulcherrimo certamine ver-
ſaretur, mater eius, officiis intenta piis, in-
ſtante tunc annonæ penuria pauperibus vi-
ctum affatim ſubminiſtrare. mirum hic, quod
memorant, ſeruæ ſcilicet indicio, indignan-
te filio, rẽ domeſticã diſſipari, Dei nutu fa-
ctũ, vt intactũ penus, horrea plena viſerẽtur.

à Dæmone vexatur.

Ad hæc referunt, Virginem tunc Euſto-
chium, iam Deo deditam, multis Dæmonũ
moleſtijs afflictam, multis, vt antea, inſidiis
tentatam. eam ſiquidem, vt putabat, à con-
ſanguineis, à materteris ianuã pulſantibus,
matutino diluculo, accitam, quaſi ad ſacrũ
ituris deſcendiſse, domoq; egreſsã, proti-
nus, arte diabolica deluſam, procul ablatam
in loca ſenticoſa, & aſpera, quę tribus ferme
paſsuum millibus vrbe abeſsent. vnde con-
ſtat, Dæmones, ſub muliebri ſpecie, huiuſmo
di fraudes inſeruiſse: Virginem vero, implo-
rato D. Mariæ auxilio, cum ad ædem ipſius
propinquam, quæ à Scalis cognominatur,
confugiſset, exceptam a muliere vicina,

eiuſque indicio accitis fratribus, miraculo
cognito, inde domum reductam. verũ priuſ
quam in vrbem veneris, in ædem D. Nico-
lai, in qua caliginem antea viderat, coram
Chriſti, Diuæq; Matris imagine, proſtratã
multas fudiſſe preces, & ibidem audito to-
nitruo, diuino ſpiritu, & amore afflatã. itaq;
deinceps aucto pietatis ſtudio, Euſtochiũ
religionis imbuta feruore, cœpit multo du-
rius viuere, multo aſperius macerare cor-
pus, Chriſti cruciatus meditari, Chriſto pro-
fuſis amare lacrymis compati. poſthac in-
ſtante matre, ſupplicijs, votiſque diu quęſitũ
quid ſibi voluiſſent illæ Dæmonũ technæ?
& cur à Deo permiſſæ? Denium 11 oracu- 11
lo cognitum id ira numinis factum, quod
puellæ conſanguinei impedimento ei fuiſ-
ſent, ne ſanctiſſimum vitæ inſtitutum ſeque-
retur. itaq; conſanguinei, ne diuinæ volun-
tati reſiſterent, cum alioqui puella inuite
domi moraretur, eam ad Baſilicanum Vir-
ginum cœnobium deducunt. ibi virgo ſacris
initiata, ſuſcipitur ab Antiſtita. ingreditur

In Cœnob. Virginum ingreditur.

Virginum cætum, tanto cum deſiderio, vt
nec matris pene deficiẽtis dolore, nec mæ
ſtitia, lacrymiſque ſuorum auerſa ſit. collata
ab his in monaſterium pecunia, collata vi-
ctui neceſſaria. inditum ei nomen Euphro-
ſyna. poſtmodum, Flaminis confeſſoris iu-
dicio, appellata Euſtochium. quę oblita co-
gnatorum, contemptis diuitiis, calcatis vo-
luptatibus, Chriſto 12 ſeruatori ſe ſponsã 12
dicauit. diſcipula datur vni ſororum peritiſ-
ſimæ, breuiq; adeo profecit, vt cunctis ſan-
ctimoniæ ſingulare fieret exemplum. inter
diuos venerabatur præcipue Franciſcum,
Simonẽ, Paulum, Hieronymum; ſub quorũ
primo ipſa militaſſet, ſecundus Crucis ſup-
plicium paſſus eſt, ceteri vitæ aſperitate nõ
minorem cruciatum ſenſiſſent. horũ ſequẽs
veſtigia, Chriſto ſeruatori crucifixo compa
tiens, ſeſe multifariã macerare. 13 ſetaceo 13
induſio, & interdum ſenticato carnem exul-
cerare. molliſſimum, quo vtebatur, erat ex
lana craſſiſſima. Ad hæc flagris, verberibus,
vinculis ſeſe affligere. arabici mali, oleique
acredine perũctis oculis, ſõnum arcere. ad-
mota 14 igni facie, aut herbarũ ſuccis per- 14
fricata, ſe deformẽ reddere. 15 cellã ſub ſca 15
lis infimis, cõtẽptus cauſſa, habere. interim
cõtẽplationi dedita, vt Chriſti vitã, mores, &
tolerãtiã ĩ tormẽtis inuictã, tenaciori mẽte
recoleret, ſua ſeorsũ loca, ſingulis adſcripta
geſtis, quaſi Hieroſolymis eſſet, ex induſtria
ſimularat. Intra cœnobii clauſtra, vt q̃ ſatis
ampla eſſent, cõfinxerat Chriſti natalitium
præſepiũ: ibi D. Matris ædes, ibi tẽplum Sa-
lomonis, ibi oliuetum montem, ibi hortum,
in quo Saluator captus eſſet, ibi cœnaculum,
ibi Annæ, & Caiphæ domos, ibi Pilati præ-
torium, ibi Caluariũ montem, iuxtaque
ſepulchrum. quibus quotidie frequentatis,
tamquã veris locis intereſſet, ſponſi ſui mã-
ſuetudinem, reſq; ſingulas, quo quæq; ordi-
ne geſtę fuerant, lacrymabunda contempla-
batur. ſentiret quaſi ex meditatione crucia-
tũ, compati Mariæ Magdalenæ, cõpati Apo
ſtolicæ mœſtitiæ: inter hæc, & quaſi Pytha

16 gorærum ſilentium ſeruare: præcipuis 16
quibuſque feſtis, deflexis ad aram genibus,
à Veſperi ortu venerabunda pernoctare,
ſub auroram, in clauſtra cœnobij progreſſa
pſalmos, hymnoſque modulari. tum igne
diuini amoris ſuccenſa, Chriſtum ſpem ſuã,
vnicum, ſummumque bonum ſuum, creato-
rem benemerentiſſimum, redemptorem
ac Ducem appellare; ſeſe indignam, nulliſ-
que meritis exigentibus, ad rectius iter, op-
timumque inſtitutum vocatam. poſtulare
interim robur, & conſtantiam, quo ſibi in
laudatiſſimis cœptis perſeuerare liceret. de-
ſiderabat imprimi ſibi dolores, imprimi
amaritudinem, imprimi plorandæ paſſionis
vulnera; confiteri, ſe illi cauſſam ſupplicij fu-
iſſe, eumque alienæ culpæ pœnas pendiſſe.
17 17 pane ſolo, & aqua victitare. ſicubi eſcu-
lento vili veſcebatur, miſcere abſynthium,
nullam in ſtratis mollitiem, nullum ſupelle-
ctilis cultum habebat. in humile grabatum
deiecta, quieſcere; tegmen erat ſolum gau-
ſape viliſſimum. interim nullis parcere la-
boribus. ſiue aqua ferenda eſſet, ſiue ignis
ſubminiſtrandus, ſiue ceres ſubigenda, aut
culinæ adſtandum, vbique ſeſe officioſiſſimã
præſtabat. quidquid a cognatis victui neceſ-
ſarium recipiebat, aut ſociabus elargieba-
tur, aut conuertebat in communem vſum.
ipſa frigus, inediam, laborem, & alia incõ
moda ſponte pati, quo ceteris ſubueniret.
cum quaſi per ſemeſtre ſpatium ægrotaſſet,
ſociæ haud minimi fecere iacturam, quod
eius conſolatione, colloquiiſque pijs care-
rent. ægrotanti Euſtochio, cognatorum, eã
viſitantium frequentia moleſta fuerat. ſed
his superuentu peſtis, diffugientibus, vnde
minime ſperabatur, ſubuentum eſt inopiæ
Virginum. miſſæ ſunt eleemoſynæ à quodã
qui longe aberat, Euſtochii conſanguineo.
tum quoque cum lues Monaſterium inuaſiſ-
ſet, Euſtochium ſeſe infirmis virginibus mi-
niſtraturam offerebat. ſed vetuit Antiſtita.
alapam ſibi ab imprudenti monacha incuſ-
ſam, non modo patienter, ſed etiam liben-
tiſſime tulit. tres germani, atque ex arctiſ-
ſimis Euſtochij cognatis viginti, fato conceſ-
ſerant, tanto magis illa terrenis ſoluta ſolli-
citudinibus, curam omnem, ſtudiumq; trãſ-
tulerat in creatorem ſuum.

Reſtitui ſe veriorẽ diſciplinam curat. Eius opera primum, conſentientibus ex
præcipuis aliquot, tentatum eſt, vt Virgines
ad priſtinam ſanctioris vitæ obſeruantiam
redigerentur; aut ſi id fieri non poſſet, lice-
ret ſibi, in aliud migrare cœnobium, vbi an-
tiqua Franciſci, & Claræ inſtituta ſectaren-
tur. implorata ſuper hoc ſummi Pontificis
auctoritas. verum id ægre ferebat Antiſtita,
vt quę tam cœptum ſemel inſtitutum deſe-
rere nollet, quam durioris vitæ regulam
horreret. erat Euſtochio ſoror, minor natu,
Franciſca nomine, quæ ſororis hortatibus,
ad religionis eiuſdem votum animum ap-
pulit. huius impenſis, Monaſterii primum
iacta fundamenta. deſperabatur tamen ab
ea poſſe perfici, quod tot nobiliſſimæ Vir-
gines, opulentia cognatorum adiutæ, ne-
quiuiſſent. cum epiſtolam, per quam con-
feſſorem ſuum erat conſultura, ſubreptam
ſibi animaduertiſſet, timens æmularum im-
pedimentum, precibus impetraſſe dicitur,
vt epiſtola necubi, quanquam veſtigata,
compareret. quod illa diuinitus factum cre-
dens, eo magis propoſito inſtabat. verum
incertus ſociarum ferebatur animus. quam
dubitationem vt ſuſtolleret Euſtochium, pa-
riterque oſtẽderet, ſe quod decreuiſſet, per-
fecturam, memoratur ſignis egiſſe mirabi-
lioribus. ad eius nutum, cruce tãtum ſigna-
ta, lampades non ſemel accenſas, vitem ari-
dam, ab ea plantatam, intra vnius noctis
ſpatium germinaſſe, referunt. tum vero Eu-
ſtochium multo feruentius inſtare caritatis
officiis, precibuſque continuis, ac languen-
tium miniſterio. noctu ad altare ſupplicãtẽ
Dæmonum turbam ſenſiſſe memorant, 18 18
equitum, armorumque ſtrepitum ſimulan-
tem. inde matris ſuæ confeſſore conſulto,
mittitur Romam ſacerdos ſupplicatum Põ-
tifici, matris, ſororiſque nomine, vt liceret
Euſtochio nouum fabricare cœnobium,
eoque cum tribus, quattuorue ſociabus mi-
grare. contigit autem neſcio quo caſu, vt ſa-
cerdos pecuniam negotio neceſſariam, quã
à matre Virginis acceperat, amitteret; ac ob
id rebus infectis, redire coactum, vt ſummã
de ſuo conquireret. id vero cum perſentiret
Antiſtita, noo deſtitit Euſtochium ambitio-
nis inſimulare, atque vna cum monachis ei-
dem conuicia ingerere. Euſtochium vero
non ſolum patienter tolerauit illatam con-
tumeliam, verumetiam coram Antiſtita cũ
Virginibus ad cœnam recumbente, genu-
flexo proſtrata, in ſe culpam reiiciens, veniã
quoque innocens petiit; tantumque abfuit
ab vltione, vt de iactatis opprobriis gratias
egerit. ſic earum animi, quos contentio nõ
expugnaſſet, manſuetudine perfracti ceci-
dere. nec auſi vlterius, tantam oppugnare
modeſtiam. interea ſacerdos Romam redit
commiſſa perfecturus, primumque eius pe-
titioni Præſul, Minoritarum protector, ob-
ſtitit, dicens, nouo, & eiuſdem familiæ cœ-
nobio opus non eſſe. inſtabat tamen ſacer-
dos, dicens, Virgines id vouiſſe. quo cogni-
to, Põtifex ſummus aſſenſum præſtitit, eiuſ-
que iuſſu litteris ſignatis, permiſſum, quod
petebatur.

Interim cum mater Euſtochium viſeret,
multa inter eas de conſtruendo cœnobio
ſunt agitata; mater aiebat, rem aduerſario-
rum conatu impediri, filium iratum, ſororẽ
alteram, contemptis iam nuptiis, ad cæli-
batum adſpirare. Euſtochium ſpem omnem
in Deum referre. porro quemdam eſſe Bar-
tholomæum, cognomento Anſalonem, vi-
rum Patritium, qui libenter ſuſcepturus eſ-
ſet eam prouinciam. huic cum poſt aliquot
dies, mater Euſtochii, æde D. Franciſci fo-
re egrediens, ingredienti ex inſperato oc-
curriſſet, ſponte ad eam fabricam auxilium
ſuum, operamque pollicitus eſt. Hinc Euſto-
chio lætitia ſimul cum ſpe ſuccreuit. itaque
allatis Pontificiis literis, ſoror Euſtochii, di-
uenditis bonis, expenſam fabricæ neceſſa-
riam præparare. frater ob id indignatus ob-

iur-

iurgàre ſororem, non à conuiciis, non à verberibus abſtinere, elamitans, eã ſtulte agere, inaniter diſſipare patrimonium. tum ſororis ſcriniis pateſactis, aurum omne, argẽtum, ac pretioſiſſima quæque collegit, & in domum ſuam tranſmiſit. ſoror quamquam triſtis, iis, quæ ſuperfuerant, venundatis, pecuniam operi dicauit. erat tunc iuxta ædem D. Dominici, atque in eo loco, vbi poſtea
19 19 templum D. Nicolao conſtructum fuit, peruetuſtum Xenodochium, cum ſacello D. Mariæ, quam vulgo dicunt commendatam, ſed rectius commendatricem appellarant. id quoniam, vt pleraque ſunt mortalium, vetuſtate iam teſtatoris decretum abolente, hoſpitio, vſuique pauperum eſſe deſierat, Pontificis tamen conſenſu, cœnobio Virginum futuro dicatum eſt. fuerat in literis ſummi Pontificis, Archiepiſcopo Meſſanenſi res commiſſa. is, ut per literas mandabatur, permittebat Euſtochio poteſtatẽ cum quattuor, quas elegiſſet, virginibus, in cœnobium deſtinatum migrandi. Antiſtita id moleſte ferens, querebatur, ſe deſtitui, ſuumq. collegium in ruinam labi, ſi quattuor, quas Euſtochium poſtulaſſet, virgines ſibi

Obſtantia omnia eludit.

abducerentur. Euſtochium reſpondebat, prædẽdũ eſſe Monaſterio venerabili id dici, rãtique cultus ſpem omnem in quattuor ſolũ virginibus eſſe ſitam. admiratus eſt Præſul cum ceteris adſtantibus, prudentiſſimam Euſtochii reſpõſionem. Antiſtita deinceps nil auſa loqui. verum non deſtitit cum ſequacibus improbare Virginis propoſitum quaſi turpe eſſet, vetus inſtitutum deſerere, ac virgines antea liberas, deinceps Monachorum parere præceptis, ac gubernatui virorum ſubiugari. Euſtochium, minime his commota, dicebat, Deo parendum eſſe, id enim Deo placuiſſe, ac deinde precibus multo frequentius inſtare. fertur annum integrum continuaſſe precando, rara, & ſuper rigidum ſtipitẽ captata quiete: cœpta fabrica Patritio, ſuperius memorato, auxilium, operamque ſuam præſtante; nec quieuit aduerſantium, & æmulorum contentio. Euſtochium aduerſa contemptui habere, conuicia ſuſtinere, contumelias pati, à ſociis quoque abſterritis (vna excepta) deſtitui.

Tandem diu, multumque oppugnata, variiſque tentata caſibus conſtantia, victrix fuit. cumque ab incœpta fabrica iam annus aut plus temporis præteriiſſet, ac deeſſet eis modus, quo de obſeruanda D. Claræ regula inſtruerentur, eſſetque dogma longe, & aliũ-
20 de petendum, 20 libellus eius inſtitutionis fortuito caſu inuentus, Euſtochioque datus viam patefecit. deinde inſtante iam tempore, quo cum ſociis eſſet in nouum hoſpitiũ migratura, Euſtochium multis diuinitus monita præſagiis, communicato cum ſociis duabus conſilio, captoque egrediendi tempore, quoniã vetuerat Antiſtita, eas exire, dum cantarentur matutinæ laudes, per portam, quæ, ceteris occluſis, forte reſerata remanſerat, cum Iacobà, & Eliſa virgini-

Ad nouum cœnobium tranſgreditur.

21 bus, clam 21 ſe cœtui ſubtrahit. Iacobam ex Pullicinorum, Eliſam ex Ricciorum familia fuiſſe conſtat. inde cum per alias portas eſſet exeundum, iis ope diuina patefactis, per obſcura clauſtri, lumine cæleſti mõſtrante viam, peruentum fuerat ad extremos poſtes. ibi non minus mirabile fuit, eas per volubilem totam, per quam munera clauſis tranſmitti, ac viciſſim emitti ſolent, quæ vix puerorum corpuſcula caperẽt, exiiſſe. verum Euſtochium, præmiſſis ad locũ ſociis, reuertitur ad clauſtra, vt quaſi ſola, iuſſuque Antiſtitæ ad deſtinatum locum deduceretur. quo facto, cum Antiſtita, in concione Virginum, laudare cœpiſſet Euſtochium, quæ duodecim annis in cœnobio, ſumma cum modeſtia vixerat, compertum eſt Iacobam, & Eliſam numero earum deeſſe. quod audiens Antiſtita, oratione interrupta, in ſubitam iram verſa, parentes Virginum, miſſo internuntio de filiarum fuga (ſi fuga ea dicenda fuit) certiores facit. itaque cognati tam Iacobæ, quam Eliſæ, rei nouitate turbati, accito vrbis magiſtratu, collectaque amicorum manu, locum circũdant, Virgines quaſi fugitiuas, ad priſtinã ſedem retraherent. Eliſa, vt iratum, peneq; furentem patrem placaret, ſponte rediit, vnde diſceſſerat. Iacoba paratior ad reſiſtẽdum, cum remanſiſſet, neque ad patris, fratrique minas, neque ad Archiepiſcop. ſuperuenientis edictum exire voluit, dicens, licuiſſe, ſibi facere, quod feciſſet quandoquidem Summi Pontificis decreto, poteſtas eſſet Euſtochio, cum quattuor, quibus vellet ſociis, eo tranſmigrandi. ſic vicit muliebris pertinacia. Canonicum quemdam Pyrrhum in Euſtochium probra iactaſſe, referunt. Euſtochium patientiſſima poteſtatem fecerat Iacobæ proficiſcendi, quod illa renuit. Frater Euſtochii Canonicum, ob illatas ſorori contumelias, interfecturus erat, niſi fuiſſet ab ea prohibitus. itaque Euſtochium tunc annum agens tertium, ac vigeſimum cum Iacoba ſocia, cum ſorore, ac nepte *Paula*, quæ vndecimum annum agebat tantarum contentionum victrices, ac voti compotes remanſerunt. ea tempeſtate, Piũ huius nominis ſecundum, *S*enenſem, Romæ ſediſſe, Meſſanenſium vero Pontificem Iacobum, cognomento Theutonicum, conijcio.

Virginis cõſtantia ſedatur tumultus.

Supererat adhuc aliud Virginibus prœlium ſuperandum. nam Franciſcani Monachi, quibus Monaſterii cura fuerat a Pontifice cõmiſſa, prouinciã ſuſcipere nolebant, conſentientes videlicet aduerſariæ factioni. quo dolore conſternata, Euſtochium inciderat in languorem. tum conqueri ſe deſtitutam, iam confeſſione, iam ſtationibus, ceteriſque ſacramentis carere. donec Deus militem multis afflictionibus probatam, noluit vlterius vexari. interuentu, & opera cuiuſdam viri ex nobilibus, à Summo Pontifice ad Meſſanenſem Archiepiſcopum literæ impetratæ ſunt; quarum edicto Archiepiſcopus indicta anathematis pœna Minoritanis Monachis, inſtante Dominico Palmarum die, mandauit, vt memorato Virginum Collegio ſacra miniſtrarent. ex Mo-

chis

chis duo, ceteris edictum reuocare conantibus, paruere, atque ad locum properantes, ſacrum litare cœperunt in æde Virginū. Euſtochium cum ſuis, in hac quoque parte voti compos, lætari; quamuis reliquos Monachos, ad edictum reuocandum, Romam profectos audiuiſſet. tum aſperis, ac ſubcinericijs pannis comparatis, quemadmodum religionis inſtitutio poſtulabat, ſe ſociaſq; contegit. poſtmodum cum Vicarius Minoritarum collegium viſeret, Euſtochium ei præfecerat vicariam. ſed tanta fuit Virginis modeſtia, vt primatum totis viribus recuſaret, atque impoſita Iacobæ prouincia ſūmopere, ſe ſubditam viuere, gaudereti itaq; noctu precibus, interdiu domeſticis, ac viliſſimis quibuſque ſeruitijs operam impendere. ferunt deinde, virgines ipſas multis Dæmonum, ſub variis, ac prodigioſis imaginibus apparentium, terroribus agitatas. nunc canum vlulatus, nunc ſuum grunnitus ab ijs auditos, nunc figuras macie ſuprema confectas, nunc gigantes viſos. omnia tamē expreſſo Crucis ſigno, imploratoque Ieſu nomine, fugata euanuiſſe. ad hæc Monaſterium ſæpe vexatum iurgiis, ac contentionibus, quorumdam potentiorum, ſuas ſibi filias, aut ſorores domum retrahere volentium; contrarijs temporis noſtri votis, quādo vt plurimum inuitę tradūtur in clauſtra cœnobiorū. creuerat iam virgineus cœtus, erantque numero 12. & Euſtochium agebat annum trigeſimum, poteratque ætate præſulatum gerere. ſed cum tanto vitaret odio primatum, quanto peti ſolet ab aliis deſiderio, & ne præſul fieri poſſet, contraria omnium votis, antea Pontifici ſupplicaſſet, vix tandem inuita, ac multis coacta minis, Antiſtita creatur ab Ordinis Vicario.

Inuita creatur Antiſt.

obtinuit tamen, vt ea dignitas eſſet temporanea, poſt 22 certum ſcilicet ſpatium, 22
aliis atque aliis ex Virginum cœtu, quibus Franciſcanorum Patrum concilia decernerent, conferenda. porro vniuerſos honoris titulos, & quidquid ad eam gloriam (quantulacumque eſſet) ſpectaret, omnino reſpuit adeo vt, eius confeſſario tantam abiectionē minime probante, ipſa in languorem incideret. narratur, in ſomnis viſa ſibi adſtare, inter duos ex Minoritana familia, præciſiſque ſingulis corporis venis, de cruore profluente varii generis hominibus propinare; pateram quoque eo plenam Antiſtitæ Baſilicani conuentus offerre; quaſi præſagium eſſet certum, eius ærumnas in aliorum beneficium ceſſuras. peractis annis tribus cum dimidio, cum ſedes eſſet male commoda, & ob anguſtiam, & ob viciniam Dominicanorum Patrum, ad hæc collapſo ædis tecto ac demum creſcente in dies virginum numero cogebatur Euſtochium alio migrare. ſed deerat ſedes, deerat aptus fabricæ locus

Cœnobiū alio transfert.

Bartholomæus ſupra memoratus, cognomento Anſalonius, obtulit illis ſedes ſuas, quas ſub arce Mamertina poſſederat, coemptis etiam quibuſdam contiguis domibus, eo ſe tranſtulit Euſtochium cum ſuis. ibi dirutis, inſtauratiſque, vt decebat, ædificijs accommodatur earum vſui locus. rurſum hīc externorum tumultu conturbatum Monaſterium, referunt; ob eas, quæ inuitis cognatis, in cœtu virginum eſſent. irrupiſſe quoſdam, conſcenſo cœnobii pariete, ac virginē quamdam, ſibi ſanguine propinquam, in capite percuſſam, vi retraxiſſe in domum patrui. mox pœnitentia ductos poſtridie, Archiepiſcopi interuentu, eam in locum reduxiſſe: eam virginem Bernardinam, cogno- 21
mento Ioannam, fuiſſe accipio. his moleſtijs afflicta Euſtochium, cum in diuturnum ſtomachi languorem incidiſſet, doleretque magis, quod morbi cauſſa, ſuo erga cœtum officio ſatisfacere nequiret, fertur Ecthica febre laboraſſe, & à medicis, ſalutem deſperantibus, deſtituta, viſa tum ſibi in ſomnis à quattuor medicis præſtantiſſimis, tacto ſtomacho, cruciſque ſigno expreſſo, recuperaſſe ſpem ſanandi; nec decepit eam viſio. conualuit intra paucos diés. mox rediit ad ſolitam vitæ duritiem. cumque vicaria eſſet, tam animi, quam corporis exercitiis vacare, nullis ſeruitiis diu, noctuque abſtinere. nunc conſuendis virginum veſtibus, nunc coquendis eſculentis, nunc aliis quibuſque opus eſſet, operam dabat. quidquid temporis ſupereṡat, precibus, ac meditationi dabat.

Ex phthiſi miraculoſe conualeſcit.

interim rurſum Pręſulis onus ſuſcipere cogitur nec tamen à vilibus miniſteriis quamquam à Vicario monita, abſtinuit. verum laborauit deinde per annos duodecim quadam mandica, & peſſima ægritudine, cui nullum reperiri potuit remedium. tum quoque cellam habuit ſub ſcalis, quibus ad ædis oratorium aſcendebatur; vt aſcendentium, & deſcendentium ſtrepitum tolerando, patientia animum exerceret. hortari ſocias, monere, conſolari, ad matutinas preces exſurgere. quas cum recitare non poſſet, valetudinis aduerſæ cauſſa, recitatas ab alijs audiebat. vltimum geſſit præſulatum non minus quam antea, coacta, ac multo magis inuita. uir quidam religioſus vidiſſe ſe in ſomnis retulit, Euſtochium ſub Crucis pondere defeſſam, & inclinatam incedere, virginum multitudine ſequente. cum præeſſet Collegio, tantum abfuit, vt ſeſe imperioſam gereret, vt ne quidem neceſſaria nominatim iubere auderet; pro imperatiuo, vtens interrogatiuo loquendi modo, quænam ex vobis hoc faciet? dicere conſueuerat. nec ob id ſegniores ad parendum erant virgines, vt quas Antiſtitæ veneranda modeſtia multo vehementius, quam imperium excitaret. omnium iudicio ſeſe ſubmittere; cum patientia humilitatem, manſuetudinē, ceterarum virtutum chorum, tum paupertatem maxime commendare. nemo vmquā tam diuitiarum, quam Euſtochium auida paupertatis fuit.

In ſuppliciis Diuorum, in horariis precibus, in vigiliis tanti feruoris fuit, vt aliis exemplum eſſet inſigne. dum meditaretur, aſſidue quidem, ſed ipſo præcipue Paſſionis redeunte quotannis tempore, Chriſti Seruatoris cruciatus, vultu, geſtu, ſuſpiriis, tremore iugi, teſtabatur intimum vulnerati

cordis

Google

cordis affectum. memorant, trementem nullis occurrentium viribus potuiſſe ſiſti. adeo menti inhæſerat Chriſti paſſio, & res in ea geſtæ ſingulæ, vt ſicubi feralis tubæ clangorem audiret, recolens Seruatoris vincula, & ignominiam, protinus moribunda, virginum brachiis, excipienda caderet. nec ſolũ ipſa, dum ſacræ paſſionis hiſtoria, dum lectiones aut vaticinia, id ipſum ſonantia, legerentur, acerrimo dolore moueri, & amaritudine affici, ſed virgines etiam ceteræ, ipſius imitatione, eadem mœſtitia, eadem pietate tangi. porro ipſa repetens vitam per ſingula, ſocias cammone facere: commemorare pios Beatiſſimæ Mariæ labores, inopiam, exſilium, perſecutiones, Chriſti manſuetudinem, obedientiam, ieiunium, tentationes, ærumnas. aiebat, ſe non metu pœnarum, non ſpe præmiorum compulsã, ſed ſolo Chriſti amore allectam, honeſtis operibus incumbere, laborem, inopiam, inediam, algorem, vigilias, & cetera incõmoda tolerare: atque etiam, ſi nulli eſſent inferorum cruciatus, nulla merita propoſita, eadem ſe nihilominus omnia facturam. itaque duo præcipua curanda ei, qui proficere velit, dolendum ſcilicet de offenſis, ac Chriſti ſupplicia recolenda. fertur 23 & libellum de Chriſti paſſione ſcripſiſſe, atq; inter ſcribendum Dæmonis morſu in digito læſam. maiorem hebdomadam totam lectioni, ac meditationi impendi volebat. Longum eſſet, hic commemorare quanta fuerit Euſtochii ſanctimonia, quanta erga cõmilitones beneuolentia, quanta conuerſantis ſuauitas, quanta loquentis auctoritas, quam melliflua facundia, quam placidi mores, quanta rectitudinis, & honeſtatis cura. hæc carptim collecta in compendium retulimus. quin etiam narratur claruiſſe miraculis, quorum quædam, ſcriptorum fidem ſecutus, commemorare volo. quamquam quid mirabilius eſſe potuit, quam à Virgine laſciuiam ſubiugatam, primatum connubia repulſa, opes ampliſſimas contemptas? rurſum quid præclarius ſpectare potuimus, quam hoc venerabile Virginum collegium tam ſancte inſtitutum, ab vna puella traxiſſe principium? vt tamen vulgi curioſitati ſatisfaciam, quæ ab aliis accepi, referã. memorant linteoli, quo Euſtochium lacrymas ſibi tergebat, ablutione pota, nunc hydropicam, nunc leproſam, nunc vero Ecthicam ſanatam, & alios quoſdam curatos. Dæmoniacam ad ſe allatam liberauit. arcam ingentem, quam vix mouiſſent quattuor calones, ad eius iuſſum, ab vna virgine motam, idque ne ſtillicidio madefieret. monacham, lapſu in parietem, illiſo capite obrutam, ſigno Crucis ab ea erectam. aliam letali pleureſi laborantem ſimiliter liberatã; nec ſecus aliam caſu tabulæ, in capite percuſſam. oranti Euſtochio, ferunt D. Franciſcum apparuiſſe. eamdem puſtula, in manu coorta, quam à Chirurgo ſecari oportuit, dolore trimeſtri vexatam, demum ope diuina adiutam. fertur, in ſomnis vidiſſe vineam à ſe plantatam, virentem, & in ea vitem frondium expertem fructificaſſe. idque præſagium fuiſſe rei poſtea ſecutæ. nã cum mulier quædam, Gratia Spatafora appellata, ſacris initianda cœnobium ſubiiſſet paullo poſt animam Deo reddidit. pluribus quoque præſagiis, ac viſionibus futura quædam prædixiſſe narratur. cum fabricæ Monaſterii adeſſet, atque vnus fabrorum epidemia, quæ vrbem tunc inuaſerat, eſſet infectus, ipſa ſubito æſtu febris correpta, glandula in gutture nata, certiſſimo letalis morbi ſigno, confeſtim Eucharistiam ſibi dari petiit. qua ſumpta, glandula euaneſcente conualuit. Poſt hæc ſtupendo morbo vexata fertur, vehementi oſſium dolore, immẽſo quoque manuum, pedumquè ardore, per triennium, continuo laboraſſe; numquam tamen ob id ceſſaſſe à diuino officio. cum peſtis vniuerſa vrbis cœnobia occupaſſet, Euſtochio pro ſuis oranti, & in extaſi poſitæ Chriſtus apparuit, dicens, ne virgines ad veram patriam tranſire prohiberet. inde mors ſagittis armata, eidẽ adſtare viſa eſt. cumque iacularetur, ab ea retenta. euentus aperuit ſignificatum viſionis. nam furente per totam vrbem peſtilentia, de numero Euſtochianarum virginum, quæ ſexaginta fuerant, non plures quam ſexdecim deſideratæ ſunt. mortem quoque ſororis certis præſagiis præuidiſſe fertur, quæ Franciſca vocabatur. hæc, priuſquam decederet, ſe videndam poſt obitum, virginibus promiſerat; aiunt deinde ſtellam ſupra Monaſterii tectum viſam, cum à pluribus, tum à Paula, Euſtochii ex fratre nepte. item & ipſius Franciſcæ animam, fulgore multo conſpicuam, Euſtochio ſorori precanti, gratias cancellatis brachiis agentem, apparuiſſe. id ipſum narratur de nonnullis aliis, quæ abierant, virginibus. Franciſcam, Euſtochii ſororem, memorant, inſigni modeſtia prædità, eamque nec honore, nec literis ornari voluiſſe, quo abiectior viueret. ſimulaſſe ineptias quaſdam, quo magis eſſet contemptui, nullumque in honorem admittenda; pauperrime vixiſſe, numquam nouo cultu, ſed aliarum exuuiis abiectis vſam, non ſolum cella, ſed toro, fulcris extructo, carentem, ſeruili, ac viliſſimo ſtramine, tabulis ſuperiecto, inuolutam quieuiſſe, vt plurimum, ſtantem cœnaſſe; tempore peſtis, multis caritatis officiis vſam. nullis, quamquam cardiaca laborantem, abſtinuiſſe miniſteriis. filigini ſubigendæ inſtantem, paſtillas egenis, ac lãguẽtibus diſtribuiſſe. eadem patientiſſime, nullique non optandam mortem pertuliſſe. imo tanta cum lætitia, vt diceres, eam haud ambigere, ad meliorem transferri vitam. exactis ab eius obitu menſibus quindecim, non ſolum integram in ſepulchro, ſed etiã redolentem repertam.

Sed redeo ad *Euſtochium*, quæ Petronillam Saccanam, multa circa vitæ aſperitatẽ incredibilia pollicentem, viſione Dæmonũ, conſpectorum per cœnaculi feneſtras, capitis, manuũque geſtu eam deridentium, fallaciæ arguit. quinque panes multiplicauit, vt ſatis eſſent quadraginta Virginibus. Virginem

[Margin notes:]
23 Scribentem Dæmõ morſu lædit.
Sumpta Eucharistia, liberatur à peſtis lue.
Pluribus in vita miraculis claret.
B. Franciſcæ ſororis ſanctitas.

ginem, crebro Euchariſtiam ſumere cupiē-
tem monuit, vt potius abſtineret, ſeque
indignam ſacramento exiſtimaret. aliam
quæ ſe ſacramento indignam putabat, viſio-
ne Beatiſſimæ Virginis, candidam illi veſtē
parantis, dignā coarguit. fertur, dum ęgro-
taret, antequam è vita diſcederet, vidiſſe
Dæmonem, flammas vomentem; ad ipſa
virginibus, cur ſe crebro cruce ſignaret, mi-
rantibus teſtata. cum ambigeret, vtrum ve-
niæ Pontificiæ, in feſto D. Mariæ Angelo-
rum (quod feſtum Portiunculæ vocant, Frā
ciſci interceſſu conceſſæ) prodeſſent defun-
ctis, viſione animarum intra ciſternas, for-
naces, feneſtrataque habitacula, flebili vo-
ce auxilium implorantium, certior facta
eſt, eas viuorum ſuffragijs poſſe iuuari. ſcire
deſideranti, acceptus ne fuiſſet labor, opuſ-
24 que ſuum Deo; 24 Angelus viſus ſuper col
legium genuflectere, in æde Virginum, pla-
cuiſſe omnia teſtatus eſt. multa vidit, quæ
mortem ſuam, quaſi præſagia, præceſſere:
25 matrem 25 cum ſorore, multamque ſibi
Pręſagia ante eius mortem. adſtare turbam, ſeque in earum numero
receptam, mox à collegio mæſtarum virgi-
num excepiſſe ſe. item lampadam fulgidam
coram crucifixi Saluatoris imagine penden
tem, ſubito ac tremulento motu concuſſā
cecidiſſe: nocte quadam, cellam ſuam ſola-
ſi ſplendore plenam. D. Mariæ imagini, quā
comitabatur flaminum longa ſeries, ſe ſolā
occurriſſe. ex pictura Angeli, in pariete pi-
cti, aquam exudaſſe. Clara ex Pactiorum
familia, vidiſſe fertur Angelum, funali accē-
ſo, Euſtochio præeuntem. Paula, ipſius nep-
tis, flaminem barbatum, alba veſte, ac ſto-
la indutum, ſingulis virginibus, & poſtremo
ſibi perterritæ, vt ſalem calici, quem geſta-
bat, imponerent, iubentem. ipſam Euſto-
chium, inter duos Franciſcanos Monachos,
ſpinis coronatam. Euſtochium, cum ad Eu-
chariſtiam ſuſcipiendam adſtaret, ſuperuē-
tu lacrymarum coactam diſcedere, donec
remiſſo fletu, rediret. Salutationem, quam
Andreas Apoſtolus, dum ad Crucem duce-
retur, protuliſſe fertur, quotidie, quoad vi-
xit, repetere conſueuerat. quæ verba dum
26 26 inter cœnandum, legi audiret, tremore
ſubito, ac pallore defeciſſe fertur. multoq;
dein vomitu vexata, cum quinque dies ad
orandum inſumpſiſſet, collectis ſonitu nolę
in concionem virginibus, commendare cœ-
pit vigilantiam, manſuetudinem, caritatē,
ac pacem; monere, vt eſſent paratæ, ea .n.
eſſe vltima præcepta, quæ à ſe, quaſi mori-
entis teſtamentum, ſperarent; ſuas ſe res de-
inceps acturam. poſt hæc ſigno Crucis pro-
ſpera precata, triſtem cœtum dimiſit. feſtis
quibuſque diebus D. Mariæ ſalutationem
Angelicam millies repetere ſolebat. quem
numerum, quoniam ante miſſæ litationem
Deo quinquies non expleſſet, viſione ſemi
conſumpti cerei monita, deinde explere cœ-
pit. cum precationi inſtaret, coram Eucha-
riſtia, ſubito tremore correpta, in lectum
moribunda rediit, vbi in extremis labora-
uit. tunc viſa eſt ſibi, ab ornata muliere an-
nulum accipere, gemma adeo relucente, vt
illuſtraretur inde Monaſterium; mox gem-
mam, pariter cum fulgore, ſuperuentu cali-
ginis è conſpectu ſubtrahi. certa propinqui
iam obitus ſigna. aſſidentibus ei virginibus
Iacoba Pullicina, quæ collegio præerat,
quærebat, cur ſe deſereret; paucis prolocuta
Euſtochium, omnia, quæ opus eſſent, iam
ſe dixiſſe, reſpondit. ac turſum Chriſti my-
ſteria meditanda, Chriſti mores imitādos,
Chriſtum crucifixum patrem, magiſtrumq.
illis propoſuit. ab eo ſe miſericordiam, ac
ſolamen conſecutam; eo duce numquam er
rati poſſe. ſuper his horarium ferme ſermo-
nem habuit. poſtridie grauius ægrotauit.
dein à ſecunda ad quintam vſq. noctis ho-
ram, ſupplicans gratias agere Chriſto Ieſu,
ac Mariæ, vti quotidie prope conſueuerat;
quibus in nominibus proferendis capitis,
quo poterat, nutu reuerentiam teſtabatur.
ad horam noctis octauam, aliquanto ſe
melius habuit ſubſequenti die, ingraueſcen
te languore, loquelam amiſerat. Virgines
circumſtantes animam, ſolito more, Deo
commendare, tu. adolere, Euchariſtiam af
ferre. illa motis tantum citra vocem labijs,
aliquamdiu ſteterat. dein ſermone recupe-
rato, reuiuiſcens, Sacramentum ſumpſit.
mox per aliquot dies aliquantum conua-
luit, medicis ei cibum dare iubentibus, me-
morant, ſupra iacentis lectum viſam ſtellā, Stella ſuper lectum eius viſa.
ipſamque languentem coloratiorem, roſeo
vultu, oculiſque ſplendentibus, factam. erat
dies Ianuarij vndeuigeſimus, qui ſcilicet Fa
biani, & Sebaſtiani Martyrum præcedit fe-
ſtum, illa ſibi Diuæ Mariæ laudes cantari
iuſſit. ea nocte, cum tota ferme friguiſſet,
fomentis calefieri noluit. cum ab adſtanti-
bus de gloria ſibi parata moneretur, nihil
gloriæ à peccatrice ſperandum reſpondit.
cum dilucеſceret, illos Dauidis verſiculos;
Domine, labia mea aperies, & os meum
annuntiabit laudem tuam; Deus, in adiu-
torium meum intende, Domine, ad adiu-
uandum me feſtina, cor mundum crea in
me, Deus, & ſpiritum rectum innoua in vi-
ſceribus meis. redde mihi lætitiam ſaluta-
ris tui, & ſpiritu principali confirma me.
Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo, &
alios ſimiles ſubinde repetebat. inſtante
meridie, cum recaluiſſet, formoſior 27 vi- 27
ſa eſt. tum ſocias reſpiciens, quaſi valedicēs
inter brachia *Petronillæ* Virginis, nullo
ſtrepitu, nullo metu, ac ſi leniter obdormiſ
ſet, animam Deo reddidit, die Iouis, quo
etiam nata fertur, qui fuit Ianuarij vigeſi-
mus, anno humanæ ſalutis 1491. obijt, an- Placidè obijt.
num agens LIX.

Ferunt, candelam bipedalem duodecim
horas duraſſe accenſam in eius morte. de-
functam vſque ad ſequentis diei veſperam,
iuxta clatratas feneſtras, populo videndam
expoſuere, nihil tamen colore mutatam.
dein in arca lignea incluſa iuſſu confeſſarij,
tertio die ſepulta eſt. in primo mortis eius
die memorant, circa illam ruralem ædem Prodig. poſt eius mortē.
D. Nicolai, in qua adoleſcens caliginem
viderat, columbarum inſolitam multitudi-
nem perſtrepentium apparuiſſe: auiculam,
ſupra

ſupra Monaſterij culmina toto die ceciniſſe. exactis ab eius obitu diebus quinque, auditum ferunt ſonitum bis, terue ſepulchrales tabulas pulſantis. idque ſemel, atque iterum. dein educto, ac reſerato tumulo, qualis condita fuerat, inuentam: tum riuos cruoris affatim ex naribus fluxiſſe. inde ipſam decimum diem ſudaſſe, mox in aliud ſepulchrum tranſlatam, rurſum maduiſſe. vittas, eo ſudore madefactas, pleriſque valetudinarijs extitiſſe ſalutares. Paulam, eius neptem, à matutinis horis, ad quas ſurrexerat, vt ab ea ſibi mandatum fuerat, reuertentem, ſuauiſſimum defunctæ odorem ſenſiſſe: eius quoque ſe vocantis vocem audiſſe. deinde ſuccedentibus annis, pluries exſudaſſe corpus, pluries eandem odoris fragrantiam emiſiſſe: eius præterea crinium reliquias, & vnguium ſegmenta contuliſſe multis ſanitatem accepimus: letales quoque morbos effugatos: eius oleo vnum, ſudore alterum leproſum curatum. narium cruore puellæ viſum reſtitutum: à pleriſque Dæmonia expulſa. longum eſſet recenſere miracula, quibus Euſtochium defuncta claruit. de multis pauca collegimus, quorum teſtes adhuc aliquot viuunt.

Talis origo huius egregiæ Virginis, talis indoles, ea conuerſatio, ij mores, talis obitus. hic venerabilis Virginum cœtus, præclarum hoc cœnobium id habuiſſe principium memoratur. auctum deinde ingenti fabrica Henrici, cognomento Henriquez, Hiſpani, Siculorum Archithalaſſi, expenſis, anno ſalutis poſt ſequimilleſimum ſecundo completa. Monaſterium vulgo Mons virgineus dicitur. Parthenius Græce vocari poſſet; verum illo Arcadiæ monte Parthenio multo præclarior; illius enim ſub Diana, terreſtri venatrice, huius Montis Virgines ſub immortali cœlorum Regina militant. illæ corporis tantum exercitio, hæ meliori animæ cultui operam nauant. illis cum belluis, his cum hoſte potentiore bellum eſt. illæ cum Diana ſimul deſiere, harum gloria clara, æternaque habetur. memorare poſſem quot prædia, quot reditus à viris primarijs aut oblatos, aut teſtamento legatos hæ contempſerint, dum ſanctæ vitæ regulam tranſgredi, ac dilectam paupertatem deſerere nullo pacto volunt, niſi talia vniuerſis eſſent notiſſima. ſic ſibi perſuaſum habent, non poſſe veram cum diuitijs coaleſcere virtutem: nec virtuti temporalia præmia deberi, quæ non à vere probis, ſed à ſimulatoribus captantur. hoc ſiquidem Franciſco, ac Claræ Ordinis auctoribus, fuiſſe conſilium, laborando, meditando ætatem agere. non enim delicijs, non voluptate, ſed labore & ærumnis quæri ſummum, æternumque bonum. gaudete igitur, prudentiſſimæ Virgines, quæ cum plenis, ſplendidiſque lampadibus, per hanc caliginoſæ vitæ ſemitam, occurſuræ ſponſo æterno inceditis: quæ delicijs, opibuſque contemptis, voluptatibus calcatis, totam in Deo ſpem repoſuiſtis. vos merito pro terrenis cæleſtia, pro perituris incorrupta, pro temporalibus æterna bona recipietis; nihil vos à propoſito, nihil à ſanctiſſimo vitæ inſtituto dimoueat. videtis hic omnia tempore conſumi, omnia collabi, nec quidquam eſſe, in quo ſtabilem animi fluctuantis anchoram iacere poſſitis. Omnia, quibus hic fruimur, ſunt deſtituenda, alio nobis properandum eſt. pergite, inquam, venerandæ Virgines, vt cœpiſtis, & totis viribus ad illam gloriam properatæ, quæ ſola poteſt hominem facere beatum. Hæc ſcripſimus cum rogatu Reuerendæ Antonellæ Marchiſiæ, quæ nunc Virginum Collegio præeſt, tum Euſtochij fama compulſi, hæc, inquam, à fide dignis auctoribus, vel ſcripta, vel relata, quemadmodum accepimus, ambagibus omiſſis, huc contulimus id vero conati ſumus, vt potius veritatem ſequeremur, quam priuatis affectibus obſecundaremus. quod ſicubi ſecus feciſſe videbimur, piam Virginum de Virgine bene merentiſſima ſecuti opinionem, neſcimus, an erroris, cuius nos pœniteat, conſcij nobis futuri ſumus; cum præſertim propoſita exempla multis ſint profutura. Porro illud omnino, ac multo magis erubeſcimus, digniſſimæ Virginis laudes à nobis indignis prædicatas. itaque, lector humaniſſime, id quod in primis agendum eſt, fac Euſtochij exemplo proficias, noſtriſque culpis veniam ſi potes, precando exores. Vale. Meſſanæ 19. Octobris, Indictione ſecunda. 1543.

Vide Animaduerſ. fol. 91.

AnnoChr. 1516.

SS. VII. ANGELORVM IN VRBE PANORMO.

Pan. reperta Imago ſeptem Ang.

PANORMI, vrbe Siciliæ nobiliſſima, proxime templum maximum, via tantum intericcta, ad Orientem, vetuſta ædes D. Angelo ſacra viſebatur; parua quidē anguſtaque, ſed auguſta, ipſa antiquitate religionis. quamquam temporum vicibus, non eo erat, quo par fuerat, in pretio. quippe plurimum oppilatis foribus, raro adibatur. at vero Thomas Bellorofus, Protonotarius Apoſtolicus, idemque Vicarius Generalis, & vices gerēs Franciſci, S. R E. Cardinalis, Archiepiſcopi Panormitani, hanc ædem in Eccleſiaſticæ artis muſicæ palæſtram cum deſtinaſſet, in eam aliquando ingreſſus eſt, duobus viris comitantibus altero Canonico, altero IuriſConſulto paulloque accuratius circumſpicientibus, neſcio quam picturæ ſpeciem ſuſpicari ſibi in pariete viſi ſunt, qui tamen ob vetuſtatem, ſordeſque, quibus erat oblitus, certi nihil oſtendebat. ſtatim ijs oleo deterſis principum vij. Angelorum imagines ſe aperuere. id anno, poſt Chriſtum natum, 1516. euenit quo plane anno, Ferdinando Rege demortuo, Sicilia Carolo ceſſit, ex Ioanna filia nepoti, qui dein Imperator V. huius nominis dictus eſt. exiſtimauere nonnulli, ædem D. Angelo, è Carmelitarum familia Martyri, extructam, dicatamque. at erroris arguit hæc ipſa, de qua loquimur, Angelorum pictura, cui cognomentum templi certo reſpondet. quippe intellectum a ciuibus Michaelis Angeli Principis eſſe, cæleſtium ordinum Imperatoris. plerique ædificatum quidem templum Angelis vij. Principibus, deſcriptionis vero eius auctorem D. Angelum, qui Martyr anno 1210. fuit, omnino eſſe arbitrantur: vtpote virum Deo apprime addictum, & arcanorū notione præſtantem. dictum neque affirmauerim, neque reiecerim. ſedenim tanti operis molitio, & expreſſa tam vario cultu, myſticiſque inſignibus, & pigmentis ſimulacra nonniſi à diuina quadam mente promanaſſe exiſtimandum eſt. ceterum, quicumque ille fuerit, qui tabulam delineauit, eum fatearis neceſſe eſt, qui paucis multa complexus, mira quædam arcana pennicillo explicuerit, ac fere omnia penitus introſpexerit, quæ de mundi conditu, de Angelorum, hominumque primordiis, ortuq; de illorum in cœlo præliis, dignitate, ac munere, de huius caſu, exſilioque, ſacra monumenta nos docent. certe quidem cum Principum vij. Angelorum imaginem tum nouitas, tum vulgata in exteras prouincias fama conſpicuam fecerit, eamque omnes admirentur, & reuereantur, vtpote arcanorum refertiſſimam, & ſchematum varietate iucundiſſimam, æquum ſane ſit, integumentis decoræ graphidis paullo ſubtilius explicatis, Chriſtianæ Reipublicæ gratificari.

Picturæ facies.

Hæc vero eſt explicata picturæ facies, ad parietem templi, quà Boream reſpicit, tabula erat tres in ordines diſtincta: quorum ſuperiores duos, eorumque ſingulos, quattuor quaſi tabellis artifex diſcreuit, in poſtremo vero, Angelorum vij. Principum ſimulacra diſpoſuit. prima igitur ſupremi ordinis tabella, qua in orientem ſolem protenditur, intuentique eſt à dextra parte, cœli totius, planetarumq & elementorum molitionem reddit. ſecunda procreationem Ordinum nouem Angelorum, coloribus ſeſe
diſcriminantium, quos 2 inter omnes Lu- 2
cifer Princeps, alis expreſſus igneſcentibus,
ceterū 3 corporis albicat. inſidet huic om- 3
nium rerū molitor Deus, ſupraq; ipſum pro-
tendit manū. tertia Luciferū ob oculos po-
nit, ardentē animo, furentemq; ſublatæ inſi-
dentem ſellæ ex auro, ſocius ſex 4 diuerſarū 4
cohortiū principibus circūſeptam; quāquidem ipſe ſellā iuxta Dei Regis ſoliū ſuperbe impudenterq; ſubuexerat. idq; vnū contendere, inſano neſcio quo furore perſtimulatus, videtur, ſi qua ratione poſſit, ſuo vniuerſa arbitratu moderari, Deo par. ſed ī quar-
ta tabella ſummum 5 Ducem Michaelem 5
videas vexillū 6 candidum rubra 7 cruce 6
intertexta, explicantem: pone inſtructos ad 7
præliū 9. Duces Angelorū, armis obductos, pronoſq; venerati Deū, incenſis ardent animis, oculiſq; aduerſū Luciferianos, ſuoq; ac ſociorū ordinū nomine, claſſicū diuini nutus oppetiri vidētur; fidelitatis nimirū ſuæ, inflāmatæq; de diuina gloria cupiditatis argu-
mēto. Prima autem tabella medij ordinis
deturbatū 8 habet, turbinū in morē per- 8
duelliū agmen, vacuāq; ſellā, quā coniuratorum Princeps altius euexerat, vt altius rueret. ex victoribus vero Duces jv. cū ſcutis, cruce diſcriminatis, lāceiſq;, quarū verticē Crux armat, qui rebellātes proturbāt. quos inter Dux Michael Luciferiano capiti haſtā intorquet, vexillū Crucis cœlo euoluentē. Duces ex perduellibus haſtili trāsfigunt. Luciferū vero, aſſeclaſq; quos varias in belluarū formas ſuperbia mutauerat, dehiſcēs tellus, an tartarus cōdit. iā vero in ſecūda tabella auc-
tor ſerpentē 9 poſuit, ore muliebri primos 9
humanæ naturæ parētes promiſſis ſollicitātem ſuis, & inani ſpe, vt interdictum à Deo pomū delibēt. altera parte, deceptos dolo

ſerpen-

ſerpētis expellit ex amœniſſimis hortis igne
ſecus Cherub, intercluſoq; aditu, pro foribus
ſe ſtatuit intento gladio, ac flammanti. Ter
10 tia tabella 10 Abrahamum exhibet in
Mambre campis tres Angelos, candido ve-
latos amictu, hoſpitio excipientem. Quarta
vero ad inſtructam menſam accumbenti-
bus hoſpitibus patinam adminiſtrantem.

Nomina, & inſignia ſeptem Angel.

At Ordine tertio, imoq; tabulæ exſtant
expreſſi coloribus Angeli vij. Principes, pul
11 cherrima 11 adoleſcentium ſpecie, capi-
12 tibus 12 ornatis diademate 13 ex auro,
13 diffluentibus 14 in ceruicem capillis, aſſu-
14 tis 15 alis ad humeros, pedib' 16 intectis.
15 medius 17 eſt ſūmus Dux Michael, 18 pe-
Michael.
16 ctus thorace ex auro munitus; brachia, fe-
17 moraque, & tibias tegumentis ex chalibe
18 candido. 19 rubro cum paludamento, quod
19 ad ſummum pectus nodo præligatur. læua
20 20 virentem palmam, dextra 21 lanceam
21 geſtat, in cuius ſummo vexillum candidum,
rubra cruce intertexta, ſe haſtæ conuoluit.
Luciferum, monſtri perſimilem, cuſpide trāſ
figit, & pede comprimit ſuo. à læua Micha-
Gabriel.
elis eſt Gabriel, 22 eiq; vultu quam ſimil-
22 limus: cui binæ tunicæ, altera 23 candida
23 ad calceos demiſſa, altera 24 breuior ru-
24 bra, luteo diſtincta. albenti 25 chlamyde
25 contectus, medio ſummi pectoris leuiter re-
26 ſuta. faculam 26 laterna incluſam dextra
27 gerit, ſiniſtra 27 ſpeculum ex viridi iaſpi-
Raphael.
de, rubris maculis immixtis. Michaelis 28
28 dextram Raphael tenet, albo pallio, ac tuni-
cis duabus, quarū ſuperior citra ſuras pro-
29 tenſa, viridiq; perinde atq; pallium, adum-
30 brata ſuolata 29 ſiniſtra pyxidem ſuſtinet,
puerum 30 Tobiam dextra manu ducit,
Barachiel.
piſcem ex ore prehenſum geſtantem. Ga-
brieli proximus eſt Barachiel, alba tunica ta
lari indutus, ſuperiniecto pallio; cuius exte-
31 rior pars praſina, interior vero rubra. in 31
ſinu pallij albentes fert roſas, quas contem-
plari cum voluptate quadam videtur, dex-
traque manu capit, incertum odoraturuſne
Iehudiel.
an elargiturus. reſpondet ex altera parte Ie-
hudiel, cādida tunica ad pedes fluxa, pallio
32 extrinſecus praſino, intus rubro; 32 corolla
albarum roſarum redimitus: dextra ſupra
33 pallium exerta, coronam 33 ex auro gerit;
34 ſiniſtra 34 depreſſa, flagrum tribus ex fu-
Vriel.
niculis nigris. proxime Barachielem Vriel
eſt, alba tunica talari, ſuperinducta veſte Chi
rodota, diluto viridi picta, luteoque illumi-
35 nata. candidum 35 per humeros orarium
excurrit, decuſſatum ad pectus, binis vtrinq;
36 crucibus nigris diſtinctum: dextra 36 edu-
ctum gladium ſtringit, ante pectus trāſuer-
ſum; ſiniſtra ſummam aciem elatam. à læua
37 37 propter pedes, flamma collucet. Iehu-
Sealtiel.
dielis latus occupat Sealtiel 38 vultu, ocu-
38 liſq; demiſſis, & palmis ad pectus nexis, pre-
canti ſimilis. alba tunica ad pedes fluente,
nigro cingulo præcinctus. pallio exterius cā-
dido, interius rubente. atque hæc vij. Prin-
39 cipum decora ſchemata: quorum 39 ad pe
des inſcripta nomina, propria cuiuſque lau-
de, ſeu munere, hac plane ratione: Michael
victorioſus, Gabriel nuntius, Raphael me-

dicus, Vriel fortis ſocius, Iehudiel remune-
rator, Barachiel adiutor, Sealtiel Orator. ce-
terum vbi inuentæ picturæ ſpecies eximia
per vrbem vulgata, adiri templum, frequen
tarique cœpit. nec populus modo in vij. cœ-
li Pricipes, ſed vrbis proceres excitati exornā
dæ, ditandæq; ædi, cui iā tū augeſcēs in dies
ciuiū pietas SS. vij. Angelorū nomen fecit.

Hector Pignatel. ædis Angel. inſtaurator, & Auctor ſodalitij Imp. 40

Primā laudē Hectori Pignatello, Montis
Leonis eo tēpore Comiti tribuerim, qui pro-
ximo ab inuenta imagine anno, Prorex in
Siciliā venit; is enim (40) ædē inſtaurauit, or
nauitq; & auctoritate cū nonnullis, tū mune-
ris ſui, è Senatu Panormitano, ac plerisq; è
prima nobilitate ciuibus, ſodalitiū, quod Impe-
ratorium dictū eſt, Angelorū vij. Principi-
bus inſtituit. cuius etiā patrocinium, pro Im
perat. Carolo V. volente, lubenteq;, ſuſce-
pit. quod retulit in acta Notarius Iacobus Pal
mula, anno Chriſti 1523. Nonis Martij. ad-
ſcripti ſodales Imp. Carolus V. atq; ipſius
nomine Hector Pignatellus, Comes Montis
Leonis, Siciliæ Prorex, Petrus à Monteaper
to Prætor, Io: Antonius Biſignanus, Chri-
ſtophorus Gaſtronius, Thomas Gualbius,
Nicolaus Ant: ab Aiutami Chriſto, Vincen-
tius Bononius, Antonius de Terminis Baro
Bertibaidę, Panormitani Senatores: Stepha
nus Bononius Ciuitatis Syndicus, Antonius
Santapacius, Nicolaus Antonius Afflictus,
Antonius Montaltus Regij Fiſci Patronus.
Antonius Bononius, Hieronymus Caprona
aliiq; cōplures. Verum enimvero intellige-
bant nobiliſſimi viri Imperatoris ipſius ca-
put, vrbiumq; & Regnorum regimen in fide
eſſe, & clientela Angelorum Principū, quos
Deus ad id muneris deſtinaſſet, vniuerſæq;
naturæ intermedios Rectores eſſe voluiſſet.
Imperatorijs igitur auſpicijs æquū omnino
fore iudicarunt, eorum beneuolentiam, inſti
tuta ſodalitate, mereri; quorū ope, ac patro-
cinio, tutum eſſet Imperatori, tū pace, tum
bello, Panormitanā vrbē, atq; adeo Siciliā
vniuerſam, bene feliciterq; moderari. neq;
etiā Prorex ſatisfeciſſe ratus, anno a Chri-
ſti exortu 1527. trecentas, vt Siculi nume-
rant, vncias in ſacrum templi miniſterium
tradi iuſſit, cuius ipſe ſibi dominium, & ele-
ctionem Rectoris, de conſenſu Panormitani
Archiepiſcopi, reſeruauit. Rectori Sacerdo-
tes tres adiunxit ſocios, & præterea Clericū;
lege hac, vt ad aram maximam Regii Sacel-
li, in ſingulos quoſq; dies, bina ſacra facerēt
alterū Deiparæ Mariæ, Angelorū Reginæ, al
terū vij. Angelorū Principibus relata res eſt
in acta a Ioanne Marcheſio, anno 1527 xij.
Kal. Octobris. quo etiā die, Hector Prorex
Antonium Ducam Rectorem conſtituit.

Virg. cœnobium inſtituitur ſub tutela ſeptem Angelorū.

Duobus poſt annis, Angelorū ſummi Du
ces cum militarem Virginum aciem ſub eo-
rum vexilla conſcriptam vellent, ſodalium
animos permouere, vt Collegiū Virginum
inſtituti D. Franciſci de Paula, Angelorū cō
iunctum templo ædificādū decreuerint. ita-
que procurationē ſacræ ædis, atq; Impera-
toriæ dotis à Blaſco Branciforti, Camerata
Dño, & Hieronymo Caprona, Ord. Minim.
Procuratoribus, ſuſceptam voluerunt.

Prorex vero Pignatellus templum renũtiauit Actis Notarij Petri Zuppelli anno 1519. Nonis Maii, antiquo ſolum iure ſacrorum duorum renouato. mox Procuratores initium extruendo cœnobio fecere, breuique conſtructum IX. Virgines habuere. haud factum ſine Dei Maximi nutu, vt quot in cœlo Angelorum ordines, tot eſſent in eorum æde Virgines, quæ Principes viam ceteris ſternerent, perinde ac ſi earum numero choros diuinarum mentium redditos vellet, quos in occinendis Deo laudibus æmularentur; eodemque certum vniuſcuiuſque Ordinis patrocinium ſibi promererentur. eæ Virgines cum in cœnobio eſſent D. Ioannis Baptiſtæ, cui vulgo nomen à Religione factum eſt, peculiari tamen afflatu numinis, aggreſſæ ſeuerioris vitæ inſtitutũ, nouis arctioribuſque ſe ſeptis addixere, eo die, quo D. Martyri, ac Virgini Catharinæ, diuinum ſponſi thalamum ingredienti, cœlum plauſit. Virginum vero, quæ noui cœnobii fundamenta poſuere, nomina ſunt, Eliſabetta, Martha, Franciſca, Brigida, Digniametita, Nimpha, Cornelia, Dorothea, Martha altera; quarum exemplo permultæ pertractæ, ad eadem ſepta, & auſteram vitæ rationem conuolarunt, aucto earum dotibus cœnobii cenſu. itaque facile Virginibus fuit, nouum, ac magnificentius templũ proprio ſumptu exædificare, quod Patronis ſuis VII. Principibus Angelis dicatũ, & anno 1612. 4. Non. Aprilis, patefactum eſt; occluſa æde, ex qua peculiaris in VII. Angelos pietas originem cœpit; ne eorum imperij dignitas minui fortaſſe parua Regia videretur. non vnquam tamen ab honoribus, feſtoque Principum cultu, Panormi ceſſatum eſt. etenim vel ab ipſa imaginis inuẽtione, & in templo, feſtus dies (qui dies eſt à natali Chriſti reſurgentis octauus) & anniuerſaria ſacra D. Michaeli, ceteriſq; Principibus Angelis inſtituta, ſollemnique pompa celebrantur. proprium vero ſacrum SS. VII. Angelorum compoſuerat olim Antonius Duca, primus templi Rector, Officium vero Octauianus Præconius Archiepiſcopus Panormitanus. quæ omiſſa, poſt Breuiarij, ac Miſſalis Romani caſtigationem à Pio V. Pontifice Maximo iuſſam.

VII. Angel. ſtudioſiſſ. Thom. Bellorofus, & Antonius Duca.

Hoc loco viros duos, apprime pios, & de Angelis benemerentes præterire, nefas duxerim; qui ſingularem erga VII Angelos Principes pietatem in populorum, ac Principum animis ſingulariter inſeruere. Thomas Bellorofus alter eſt, cuis Panormitanus, alter Antonius Duca, Sacerdos Cephalœdenſis. ille à puero Romam profectus, cum literis operam ea in vrbe nauaſſet, beneque profeciſſet, a ſecretis Petri S. R. E. Cardinalis Rhegini fuit. qui ab Alexandro VI. Pontifice Maximo legatus in Vngariam, ob bellum à Turcis indictum, miſſus, eo etiam ſecum Thomam Bellorofum traxit. tribus poſt annis diſcedens ex Vngaria legatus, illum muneri ſuo Vicariũ, & Rectorem eccleſiæ Veſprimienſis creauit. vbi Bellorofus templum maximum refecit, ornauitque, D. Michaeli dicatum, iã tum Patrono ſuo. X. annos eo munere perfunctus, Romam rediit, duoſque poſt annos Panormum, hic Vicarius Generalis, ac vices gerens a Franciſco Archiepiſcopo Panormitano S. R. E. Cardinali Surrentino renunciatus eſt. quo tempore SS. VII. Angelorum tabulam reperit, eorumque cultum pro ſua religione prouexit. ſed enim cum Panormum Carolus V. Imperator aduenisſet, anno 1535. Bellorofus occaſionẽ hanc eſſe ratus egregiam, propagandæ in Angelorum Duces pietatis, effigiem SS. VII. Angelorum ad vetuſtam tabulam conformauit, ſubſcriptiſque precationibus, vnicuiq; Angelorum accommodatis, Auguſto Carolo cum hac epiſtola donauit. Cum ſummus Opifex, ex innata ſua ſapientia, mundi regimen diſtribuerit Summis VII. Angelis, ante thronum ſuum adſtantibus, vt eorum ductu ſubuehantur electi Dei ad hæreditatẽ æternę ſalutis, conueniens eſt, vt Imperator terreſtris agnoſcat hos mundi Rectores & primarios Principes apud Imperatorem cæleſtem: cum quibus tua Auguſtiſſima celſitudo habet commune miniſterium rectè gubernandi, idemque deſiderium dirigendi omnes gentes in viam ſalutis. propterea ij Principes hactenus fauerunt, ac ſemper fauebunt inuictiſſimæ Maieſtati tuæ. accipe igitur, Domine Imperator, eorum diuina nomina, imagineſque admirabiles, cum quibuſdam inſignibus arcanorum myſteriorũ plenis; nec non breues, piaſque preces, quibus, hos altiſſimos Principes inuocet, ac veneretur Imperatoria Maieſtas tua, vt ipſa quotidie pro ſanctis expeditionibus ſuis nõ deſinat implorare Angelorum auxilium; quo freta, fidentius noſtræ religionis hoſtes aggrediatur, & de illis glorioſe triumphet. quod efficacius, qui pretioſo ſuo ſanguine fidem ſanctam fundauit, abundantiuſque, quam optamus, concedere dignetur, qui viuit, & regnat in ſecula. atque hæc epiſtola Bellorofi. at vero preces, quas imaginibus adſcripſit, illæ plane eædem ſunt, quas in lucem edidit Antonius Duca, qui amplificando Angelorum cultu, in Sicilia ſocius Bellorofo fuit, & auctor illum ipſum Romã inuehendi, quod peculiari ſane numinis incitamento, & ope perfecit.

Quę pro amplificando ſeptem Angel. cultu Antonius Duca fecit.

Hic poſtulat res, vt ea perſequar, quæ vir eximia pietate, in Angelorum cultu late propagando, tulit, fecitque. ergo ſub annũ Chriſti 1530. Antonius Duca Romam contendit, vt auctoritate Pontificis Maximi in vrbe, arce principe religionis noſtræ, templum VII. Principibus Angelis, quod opera ſua, tandem factum eſt in Diocletiani thermis, dicaretur: vt Romam deuenit, de hac ipſa tabula VII. Angelorum, Panormi recens reperta, Antonium S. R. E. Cardinalem à Monte certiorem fecit. mox coloribus expreſſam, vt cum Imp. Carolo V. Bellorofus fecerat, eidem dono dedit. enim vero huiuſmodi conſilij, inuentæ SS. Angelorum tabulæ coloribus exprimendæ, ſubſcriptis pijs precationibus, itaque in eos

propa-

propagandæ pietatis princeps, & auctor Thomas Belloroſus fuit. at vero Antonius Cardinalis vel ex ipſo depictæ imaginis cõſpectu commotus, Hieronymo Macabæo, qui dein Epiſcopus Caſtrenſis creatu eſt, imperauit, vt Antonio Ducæ ſignificaret, gratum ſibi vehementer fore, ſi peculiare ſacrum VII. hiſce orbis terræ Principibus conſcriberet. quod in annum 1532. incidit. cum vero haud multo poſt, ſummus Pontifex Antonium Cardinalem legatum Romæ ſuum dixiſſet; ſcriptum is ab Antonio Duca ſacrum Magiſtro Dionyſio, è Seruorum familia, cognoſcendum commiſit. probatoq; iuſſit, vt in ſacello ſuo SS. Angelis eo fieret. at Cardinali de Monte per id temporis vita functo, Antonius Duca Romæ conſtitit, apud ædem Virginis Lauretanæ. quo loco à Bartholomæo Salucio, qui Montis Regalis in principatu Pedemontano Epiſcopus dein fuit, non raro excitabatur, vt aliquid, Angelorum VII. Principibus omnino dignum, aggrederetur. at Duca, id operis nõ eſſe ſuarum virium reſpondebat. attamen Angelorum ſuorum dignitati Deum aliquando prouiſurum. etenim exiſtimare ſe, eo candelabro, quod ex ſolido auro fuſum VII. illuſtre luminibus iuſſit Deus, inter cetera, templum VII SS. Angelorum præmonſtraſſe. quemadmodum vero candelabrum illud Hieroſolymis, addictæ Deo gentis olim Metropoli, in admiratione fuit; ita in vrbe Roma, quæ Chriſtiani orbis eſt caput, futurum, vt magnificum templum in honorem VII. Angelorum ædificaretur: vtque lucernas 7. Aaron, ſũmus inter Iudæos Sacerdos, candelabro impoſuit; ita VII. Angelorum imagines, quos lucernæ VII. prætulere, non niſi à ſummo Chriſtianæ Eccleſiæ Sacerdote ſublatum iri. hæc ab Antonio Duca, non ſine aliqua præſenſione numinis dicebantur. At vero is ne conſilium Salucij paruifacere videretur, maxime contendit, vt iiſdem in ædibus Lauretanæ Virginis, ſacellum ſibi daretur, quod vij. Angelorum imaginibus inſigniret. ac pro ſuo in eos ſtudio, mercedem ipſe ſtatuit, cubiculi nimirum ædificationem in hoſpitium curatoris ſacelli. Ad hoc pollicitus, hæredem teſtamento ſcripturum ſe idem ſacellum; ſed veritus illius ſodalitatis Arcæ præfectus, ne procedente tempore, ex eo daretur occaſio qua Lauretana ea ædes è ſodalium manibus eriperetur, oblatam ab Antonio conditionem reſpuit. iſque multo animi dolore repulſam tulit: quem auxit nuntius de lite neſcio qua, germano fratri illata, in vrbe Panormo. ob eam cauſſam ſtatuit, diuinam opem acerrimo ieiunio exorare, D. Catherinam precatus, Patronam ſuam, vt Deum ſibi fortaſſe iratum, propitiaret, eiuſque litis moleſtia eximeret.

Poſtea quam duodecim lunę dies pane, & aqua tolerauit, ieiunij, precumque ſuarũ eximium fructum cœpit. vij. idus Septembris (annus Chriſti erat 1541.) ſub Auroræ ortum, cum minus de Angelis cogitaret Antonius, ſurgeretque è ſtrato, rem diuinã facturus, ſibi viſus eſt, in area eſſe Thermarum Diocletiani, media in porta conſtitutus, videreque ſplendidiſſimam lucem ex imo Thermarum ſolo, niue candidiore, & cryſtalli inſtar pellucido ſalientem, atque in altum longe promicantem, qua illi proſpectus in penitiora Thermarum aperiebatur. audire etiam viſus, illud templum eſſe vij. ſpirituum, ante Deum adſtantium. vt vero ad ſe Duca rediit, præ ſtupore, lætitiaque, vix conſiſtere pedibus poterat. ſed tã tum inde animo præſenſit, planeque intellexit, Thermas Diocletianæas vij. Principibus Angelis, deſtinatione Dei, conſecratum iri. igitur eo viſu firmatus, ſupplices libellos Paulo III. Pontifici Maximo dedit, quibus, Diocletiani Thermas in Angelorũ templum verti, petebat. at reiectus eſt. haud tamen ex eo Antonius animo concidit, ſed ad Margaritam Auſtriam Farneſiam, Imp. Caroli V. filiam literas ſcripſit, orans, Paulum è Farneſia familia Pontificem flecteret vt poteſtatem faceret, aræ in Thermis conſtituendę Virgini Mariæ, Angelorum Reginæ: expurgatoque loco veteris idolorum ſuperſtitionis, ſordiumque, Martyrum labore, ac ſudoribus, qui æternum illud ædificium ſtruxerant, frui liceret. præterea Sereniſſimam Principem, piamque feminam rogabat, vt Alexandro S. R. E. Cardinali Farneſio negotium commendaret. conſequente anno 1542. libellum addidit Cardinali Farneſio: duos in annos reſponſum opperienti, nec demum ex eo ſpei quidquam affulſit. quare Italiam peragrare ſtatuit, aliqua in vrbe, locoue, ædem vij. Angelorum, aramue, aut imaginem peruestigaturus. ſed enim Venetiis Beatiſſimã Virginem reperit, expreſſam opere muſiuo, mediam inter vij. Angelos; deſcriptamque eius effigiem, Romam regreſſus, detulit; maiore animi ardore rem, a qua ſæpius irrito conatu ceciderat, aggreſſurus. incœptis igitur flagrantius inſiſtens, ſtrenueque perſecutus, feliciter perfecit, dum Chriſtiani orbis regimẽ penes Iulium III. Pontificem eſſet, qui Paulo III. demortuo ſucceſſerat. anno illius pontificatus I. Chriſti 1550. iv. idus Auguſti, deprecante libellis Antonio, negotium omne Philippo Archinto, vrbis Vicario demandatum eſt. is auctore Pontifice Maximo, decreuit, vt Antonio Ducæ poteſtas eſſet D. Virgini, & vij. Angelis tẽplum ex Diocletiani Thermis conformandi: procurationemque eius operis ſodalitas SS. Trinitatis ſuſciperet. v. poſt latum decretum die, Epiſcopus Sebaſtenus Thermas S. Mariæ Angelorum, & Martyrum dedicauit. binæ aræ illic poſitæ, in quibus rite Deo Maximo quotidie ſacrificabatur. Menſes fere tres eo in templo cum ſacrificium Sacerdotes feciſſent, quorumdam facinoroſorum hominum improbitate factum eſt, vt quod occœptum eſſet feliciter, minus procederet. ij enim, inſtinctore Dęmone, ingreſſi in templum, aras euertunt, Sacerdotes vi proturbant. ſed vltore Deo, ſacrilegii pœnas luerunt.

Iam

Iam vero cum nulla Antonio ſpes eſſet ararum reſtituendarum, alio viſo in eam erectus eſt. anno 1555. xvj. Kal. Ianuarij, Ducæ ſacrificanti certiore numinis afflatu ſignificatum eſt, Thermas Diocletianęas vij. Angelis ante Deum adſtantibus, decreto cœli, dicatum iri. ſed libellis Pontifici Paulo IV. Iulij III. ſucceſſori datis, protracta res eſt, ob accenſas belli flammas, eius pontificatu, & morte irritis precibus, reſtincta ſpes. at Ducæ pietas, & conſtans animus demum peruicit. etenim poſteaquam Pius IV. anno 1560. Pontifex Maximus creatus eſt, acciri ad ſe Antonium Ducam iubet. is Pontificem de viſis edocet, quæ Deus ea ſuper re dediſſet, quantumque laborum tot annos ipſe vorasset, propagãdo cultu Principum vij. Angelorum: auditis Pontifex excitatus, eiuſmodi munus maxime pium ipſe ſuſcepit. mox Michaeli Angelo Bonarotæ, nobili architecto, negotium dat, vt templi formam in Diocletiani Thermis deſcriberet. cuius primum lapidẽ Pius IV. Pontifex iecit. tranſlataque ad curam templi Carthuſiana familia ex cœnobio S. Crucis in Hieruſalem, excitata ara in templi medio, aulæis pontificijs conueſtiri, præſentibus S. R. E. Cardinalibus, vniuerſaque Curia, & populo Romano, Thermas D. Mariæ, omnibuſque Angelis, & Martyribus, à quibus extructa olim moles, Pontifex ſollemni precatione, ac ſacrificio, Nonis Augusti, anno 1561. conſecrauit templum, vt dicatum eſt, ſtationem, & titulum Cardinalem Pontifex conſtituit. morte extinctus, exornare, vt ſtatuerat, haud quiuit. ceterum Antonius Duca ſenio confectus, viſoque templo D. Mariæ, Dei Genitrici, Angeliſque ſacro, quod maxime concupiuerat, immenſiſque laboribus extruendum curauerat, lætus exceſſit e vita. vltimoque pietatis argumento erga Deiparam Virginem, Angeloſque, in eodem templo humari voluit, primuſque ad gradus aræ maximæ conditus eſt. Hæc dixiſſe collubitum, ne laude ſua Antonium Ducam, pietate in Diuos Angelos maxime inſignem fraudare viderer. ſed hiſtoriam, quam ſupra memorauimus, dedicationemque Thermarum pauciſſimis verbis indicat, atque atteſtatur Epitaphiũ ſepulchro eius inſcriptum, quod æternæ Antonij memoriæ damus, & hocce eſt.

Antonij de Duca, Siculi, *Presbyteri* Cephalœdenſis, qui has *Diocletiani* thermas ante annos fere XX. Virginis Angelorum, vt extat, templum fore præuidit, hic oſſa quieſcunt.

Vixit annos LXXIII. menſes jv. dies xv, obijt *XXX.* Octobris 1564.

Vide Animaduerſ. fol. 92.

APPENDIX

HActenus de ijs dictum eſt, quos tamquam ſuos iam diu Sicilia ſacro & publico cultu venerata eſt; modo hic paucis appendam aliquorum ex antiquioribus memoriam, quos ob inſignem pietatem commendatos reperio; quamuis nullus, quod certo ſciam, ab Eccleſia cultus iis ſit publice exhibitus; neque enim illos omnino prætetire decuit, ne ſuus virtuti honos deſit; ſed eos tantum proferã, quos commendant Acta Sanctorum, quæ iam edidi, vel antiqui ſcriptores earumdem rerum vel temporum, de quibus eadem *Ac*ta pertractant: reliquos vero, & quidem multo plures in alteram operis partem reijcio.

BENEDICTA, PAVLINA, NEOPHYTVS DIACONVS, EPAPHRODI-
T. 1. F. 10. TVS PRESBYTER merito laudantur in actis S. Pancratii, earumque res geſtas paucis collegimus in ea, quam edidimus vitam S. Pancratij, nec aliquid addendum ſe offert.

PVBLIVS, ET DOMITIVS Leontini
in Actis SS. Alphij, &c. Ann. 253. in Decij Imp. perſecutione extorres pro fide fuere. & Publius in montem, qui Leontinos inter & mare interiacet, fugiens, templum ibi ſtatuit Sanctæ Dei Genitrici Mariæ iuxta fluuium Aſſiam.

EVTROPIA item Leontina S. Euthaliæ mater, inſigni præſulget laude pietatis. T. 1. F. 76.
illa e profluuio ſanguinis per miraculum exempta, ad fidem Chriſti adduxit, confirmauitque Euthaliam filiam, & omnia fortunę bona ac diuitias in eccleſias, & Chriſti amore pauperes contulit. in Actis SS. Alphij, &c.

AGATHO Monaſterij, cui Triginta nomen erat, in *A*grigentinis finibus præfectus eximie laudatur in vita SS. Peregrini & Libertini. T. 1. F. 22.
egregia vir religione dicitur, ſacriſque literis eruditus; veſpere Deo gratias agens, cibum capiebat, quem innocenter Ann. 330.
labore ſuo comparaſſet; ſanctiſſimum virũ nemo pietate aurcibat in decantanda Dei laude, cum in eccleſiam conueniſſent monachi: ſeptẽ annos in aſceterio habuit sũma animi hilaritate, in proximos caritate, ſuauitate ſermonis, morumque ac vitæ diſciplina per Siciliam vniuerſam celebrabatur.

CAPITONEM Epiſcopum Siculum in hanc appendicem idcirco inſerere volui, quòd inſignem fidei zelum in eo, turbidis temporibus, agnoſcam. ille ſane contra *A*rium ſcripſit eũ egregiæ laudis teſtimonio, quod Magnus Athanaſius exhibet, dũ eum adnumerat inter eximios fidei propugnatores, & cum Oſio, Silueſtro, Iulio,

Libe-

Libetio, Meletio, Baſilio, alijs illius æui Athletis componit. Ad eius etiam pietatem & laudem pertinere arbitror, quòd ipſius exẽplo Siculi omnes Epiſcopi duobus Prouincialibus Concilijs, intra quadraginta ferè annos, fidem Catholicam contra Arianam hæreſim propugnarint. probarunt enim Nicænum concilium in ſua Synodo, vti meminit idem Athanaſius, initio eius epiſtolæ quam ad Venerabiles in Africa Epiſcopos ſcripſit. Cum item Euſtathius Sebaſtenus Theophilus, & Siluanus, legati Lampſacenæ Synodi, ſeu Conciliabuli SemiArianorũ per ſimulationem Nicænæ fidei, libellum Liberio Pontifici tradidiſſent, & communicatorias literas exoraſſent, Roma in Siciliam venere; hic coram Synodo Sicilienſiũ Epiſcoporum formulã Nicænæ fidei, vt Socrates ſcribit, profeſſi ſunt; ideoque literas ab ijs Epiſcopis impetrarunt ad orientis Antiſtites, quæ in concilio Tyanenſi, quod à Catholicis coactum eſt, vt auctor eſt Sozomenus, perlectæ ſunt. Conuenerunt etiã Sicilienſes Epiſcopi in Sardicenſe Cõcilium ad oppugnandas Arianorum Reliquias, & ſuo etiam calculo Athanaſij Magni innocentiam ac fidem comprobarunt, vti ſcribit idem Athanaſius apologia ſecunda contra Arianos. atque hæc omnia vt Sicilienſium Epiſcoporum laus eſt, ita in Capitonem Epiſcopum (cuius ſedes ignota nobis eſt) magnam partem redundare neceſſe eſt; cuius nimirum doctrina in veritate Fidei initio confirmatos fuiſſe nõ ambigimus

Orat. Co. Arianos columm. 6.

Lib. 4. c. 1.

Lib. 6. c. 12.

Et in epiſt. ad ſolitariã vitam agentes.

PASCHASINVS Lilybæi Epiſcopus Chalcedonenſi Concilio pro duabus Chriſti naturis aduerſus nefarios Eutychem & Dioſcorum hæreticos præſedit. ſatis vero ad eius doctrinæ & ſanctitatis laudem eſt quod S. Leo Magnus Pontifex Maximus idoneum exiſtimarit, cui vices ſuas in tanto Cõcilio delegarit. Viri etiam eruditionem commendat eiuſdem S. Leonis Papæ conſultatio de Paſchatis die, de quo vetus in Aſiæ Eccleſijs controuerſia erat. reſpondit ille per epiſtolam, vbi ex Theophili cyclo, & Hebræorum calculo legitimum Paſchatis diem, miraculo etiam conſignatum, probat. Virtutem demum eiuſdem coronauit Vandalica ſeruitus, à quibus, vt ipſe ait, captiuitate amatiſſima premebatur; nec alia ſe offert eius ratio, quàm quòd Arianæ eorum impietati obſiſteret.

Ann. 451.

Inter epiſt. S. Leonis.

MARTYRES plurimos in Sicilia fuiſſe lego penes Iſidorum ſub initium ſuæ de Vandalis Hiſtoriæ, vbi hæc de Genſerico habet, [Carthaginem peruadit, Siciliam deprædatur, Panormum obſidet, Arianam peſtilentiam per totam Africam intromittit, Sacerdotes Eccleſiæ expellit, MARTYRES plurimos efficit.] eorumdem meminit Victor Vticenſis lib. 3. de perſecut. Vãdalica. conſonat Idacius Lemicenſis Epiſcopus in ſua Continuatione ad Chronica S. Hieronymi, Romæ in lucem edita anno 1615. apud Ioannem Paulum Profilium; nam ad Olympiadem 304. hæc ſcripſit [Genſericus Siciliam deprædatur, Panormum diu obſedit, qui damnati à Catholicis Epiſcopis Maximiani, apud Siciliam Arianorum Ducis, aduerſus Catholicos præcipitatur inſtinctu, vt eos quoquo pacto in impietatem cogeret Arianam; nonnullis declinantibus, aliquanti durantes in Catholica fide conſumauere Martyrium.] fauet eidem narrationi Rodericus Toletanus Antiſtes, qui vixit anno 1243., ille enim in hiſtoria Oſtrogothorum cap. 13. de eodem Vandalorum tranſitu ait [Verum quia nec ſacrilegijs, nec cædibus hominum poterat ſatiari, Africa conculcata in Siciliam nauigauit, vt eam pari exterminio laceraret & direptionibus iam peractis, obſedit Panormum, eius inſulæ Regiam Ciuitatem.] faciunt etiam hæc ad coniecturam de Sanctæ Oliuæ Virg. & Mart. Panormitanæ tempore, vt in animaduerſionibus ad eius vitam attigimus.

EVDOCIA, ſeu vt alij legunt EVODIA poſt viginti duos afflictationum, & monaſticæ diſciplinæ annos piè deceſſit in Romano cœnobio S. Cæciliæ. hac puella olim vſi perditi homines per calumniam ſtupri notam S. Gregorio Agrigentinorum Epiſcopo impegerunt. eam mox Dæmon nefarii ſceleris inſtigator & vindex inuaſit, ac malè diſcerpſit coram Exarcho, & omnibus qui in iudicio aderant, cum de eo ſtupro, præter fas, & legitimum morem ageretur; ac diu etiam idem carnifex torſit. poſt tres ferme annos, pulſo ab ea dæmone Gregorij eiuſdem precibus ad Deum fuſis coram Pontifice; ibi illa technas flagitioſorum hominum, abiecta ſimulatione, aperuit, & veniam ſibi ſupplex cum lacrymis expoſcens, in cœnobium intrudi voluit, vt animi maculas elueret; quod mentis propoſitum ad mortis vſque tempus per plures, vt dixi, annos conſtanter pieque retinuit.

In actis S. Greg. Epiſ. Agrig. T. 1. F. 188. Ann. 564.

MONACHI quamplures ex alma S. Benedicti familia, quibus plerique alii ex Fidelibus adiuncti, cum Chriſti fidem eiurare piiſſime detrectarent, crudeliſſime trucidati ſunt: hos vero in duas ſecerno claſſes; cum enim à Mamucha Archipirata S. Placidus, Eutychius, Victorinus, Flauia ſoror, aliique triginta tres Monachi ex eadem familia enecti pro fide fuiſſent, cum alijs Chriſti fidelibus, vt retulimus in loco, S. Benedicti auctoritate altera Monachorum colonia Meſſanam tranſmiſſa eſt ad euerſum cœnobium reſtaurandum, Saraceni vero magna rurſus nauium claſſe poſt direptas Syracuſas, *ad B. Placidi monaſterium*, vt ait Petrus Diaconus: *Monachos vero quotquot ibidem inuenerunt diuerſis ſupplicijs affectos letho dederunt.* idque anno Chriſti 670 circiter contigiſſe videtur. Sed iam tertio reparatum cœnobium tertio Saraceni inuadunt, vt idem Petrus Diaconus refert, Ioanne Octauo Pontifice, Ludouico Caroli filio Imperatore, Leone Caſſinenſium Abbate, Kalendis Auguſti, cui etiam Ignatius Pragenſis in vita S. Berthari) conſonat; quãuis in certi anni deſignatione non conueniant. *Iam vero quis digne referre valeat,*

In actis S. Placidi M. T. 1. F. 172.

In Fragm. hiſtor. Petri Diaconi. T. 1. F. 181.

Vide noſtr. Animadu. ibid.

ait

ait Petrus, *quanti tunc Caſſinenſium Monachorum in Sicilia habitantium ab illis, diuerſis pœnarum generibus extincti ſunt.* ac paulo poſt; *Cum Monaſterium ingreſſi fuiſſent, monachos aggrediuntur, illoſque Chriſtum negare, & nefandam religionē venerari compellunt; quod dum contemnerent, omnes in eodem loco, vna cum monachis Caſſinenſibus, qui illuc ab Abbate ſuo directi fuerant, Saracenorum gladijs occiſi ſunt.*

In vita S. Zoſimi. T. 1. f. 226. PETRVS Syracuſarum Epiſcopus poſt Sanctos Maximianum & Ioannem, & ante S. Zoſimum, ei eccleſiæ præfuit. is vero in vita S. Zoſimi olim ſcripta Sanctus vocatur; nec dignitatis, ſed perſonæ encomium is titulus ibi præ ſe fert.

In noſtris Animaduerſionibus. T. 1. f. 154. GEORGIVS Epiſcopus Syracuſanus in M S. Codice eius eccleſiæ dicitur. *Didiciſſe Conſtantinopoli; ac Troparia, quę in Natiuitate Christi canuntur, & in Epiphania feciſſe occiſus autem eſt in loco, qui vocatur Maram. & ſepultus eſt in Eccleſia S. Anaſtaſia de olli.* Subdubito autē nū à Saracenis occiſus ſit, cum Syracuſas diripuerunt, & od o in Christi fidem acti, religionis noſtræ capita & neruos maxime deijcere ac diſſoluere conati ſunt, vt paulo ante dixi; & plane ad viri laudem facit ea occiſionis memoria, & ſepultura, in illo vitæ Breuiario.

HIPPOLYTVM Siciliæ Epiſcopum fama ſanctitatis celeberrimum fuiſſe, non apud Chriſtianos modo, ſed penes Saracenos etiam, ex hiſtoria legationis à Luitprādi Cremonenſi Epiſcopo obita, cognouimus. eius fragmentum attulimus tomo ſecundo, & rem perpendimus in noſtris Animaduerſionibus. T. 2. fol. 36.

SOPHRONIVS Syracuſarum Epiſcopus, THEODOSIVS Monachus, PATRITIVS, NICETAS Tharſenſis, IOANNES Patrianus, inſigni pietatis commendatione recenſentur in ea epiſtola de *Syracuſarum* excidio, quam ſcripſit idem Theodoſius ad Leonem Archidiaconum. eam hic ſubnectere viſum eſt, tum quod eorum, quos memoraui, ſola meminerit, tum quod Hiſtoriæ Siculæ illuſtrandæ non parum prodeſſe poſſit; quare ſi cum grati animi ſignificatione eam exceperunt illi, quibus ipſam primus communicaui, idem ab aliis ſpero.

Et quidem Sophronius coram Magno Amera ſe Chriſti Sacerdotem, eumq; Chriſtum cœlitus datum, ac per Prophetas à Deo promiſſum ad hominum ſalutem, publice conſtanterque profeſſus eſt; idcirco retruſus in carcerem ille eſt, in odium, vt videtur, noſtræ Fidei. De eodem teſtatur idem Theodoſius, dum ad altare diuinum placaret Numen, ibique oraret, votorum compotem factum, atque ab experientia Mirificum comprobatum fuiſſe: quæ verba viri ſanctitatem, & miracula redolent.

Theodoſius vero ipſe ſuas ærumnas enarrat, quæ videntur etiam in odium fidei, cui ille maxime ſe inſeruire monachiſmo profitebatur.

Patritius vocatur Beatiſſimus; & quamuis caput ei à Barbaris abſciſſum fuiſſe videri poſſit ob conſtātem obſeſſæ vrbis propugnationem; commendat tamen Theodoſius viri integritatem, qui, proditione Patriæ, ſaluti ſuæ conſulere noluit; addit præterea eum, cum ad bene beateque moriendum virtutis ſibi præſidia comparaſſet, ea cæteris communicaſſe optimis ad immortalitatem cohortationibus.

Nicetas Tharſenſis, egregius militū Dux, Mahometem maledictis proſcindebat acerrimis; eaque videtur cauſa, cur in eū præcipue debacchatus ſit Barbarorum furor. à thorace ad pubem decorticarunt hominē; & cor ipſum à pectore auulſum dentibus mandere, ac pedibus, lapidibuſque proterere per ſummam barbariem ſunt auſi.

Ioannem Patrianum Beatum appellat Theodoſius; neque id nomē aliunde, quam ab egregia viri virtute profectum videtur. ſubnecto iam epiſtolam.

1

EPISTOLA

Anno Chr. 880.

THEODOSII MONACHI

DE EXCIDIO SYRACVSARVM.

EORVM, a quæ nobis euenerunt, vir diuiniſſime, ſingula perſequi velle, ſane diuturnius, opportuniuſque temporis ſpatium poſtulare videtur; breuiorque epiſtola eſt, quam vt totam rerum geſtarum ſeriem complectatur. contra vero penitus hæc ſilere, communemq; doloris ſenſum, quem ex his cœpit totus ferme terrarum orbis, (facile enim mihi perſuadeo, condoluiſſe nobis eos, apud quos vel ſolum Syracuſarum nomen deuenerat) valde ſtupentis animi, morboque indolentiæ apprime laborantis, futurum fuiſſe exiſtimaui. de qua re prophetarum quidam tāquā ex ore Dei, ſic eſt locutus. male illos accepi flagris, nec tamen doluerunt. At ſi quocumque modo narrationem harum rerum inſtituam, bene vtriſque conſultum

erit

erit. 'mihi quoque aliquam affert conſolationem oratio, qua mœroribus illis releuatum iri confido, quibus 3 nunc male diſcrucior. quippe ſic natura comparatū eſt, vt ea, quæ nobis moleſtiæ ſunt, ſi ſermone vulgaueris, animi lenent ægritudinem. tibi vero merces minime fluxa hinc accedet, ſi compatiendo lacrymis narrationem proſequeris. in 4 hoſtium tandem poteſtatem deuenimus, capti demum ſuimus, ò Vir diuinis honoribus perfunčte; nec 5 ſane peiora ſunt Hieroſolymæ expertæ, cum caperentur, nec Samaria, prior Hieroſolymis, expugnata. talem paſſi ſumus direptionem, quam nō 6 Inſulæ Chetim vnquam agnouere: non regiones barbaricæ, non vrbes quæcumque in medium afferri poſſent. Eiuſmodi fuit hoc excidium, vt eodem die, quibus antea propugnatum erat, arcus, & pharetras contriuerit, arma, gladium, & bellū deiecerit, ſtrenuos quoſque cum viros, tum etiam mulieres debilitauerit, propugnato-
7 reſque gigantes, (ſic enim 7 magnanimos illos appellauerim, qui egregie operam ſuā præſtiterunt, qui & famem antea tolerare, & labores quoſcumque ſubire, & vulneribus confici prope infinitis, pro Chriſti amore, non dubitarunt, & poſt captam vrbem gladijs contrucidati ſunt) hoſtium violentiæ cedere coegerit. Tandem in hoſtium manus incidimus, cum antea diù, ac ſæpius fuiſſet ad muros propugnatum, cum etiam naturali prælio horrendum ſane ſpectaculum, ipſiſque intuentium oculis conſternationē ingenerans (conſternatur enim aſpectus rerum atrocitate, quæ ſæpe illi obijciantur) fuerit multoties decertatum. victi ſuimus
8 poſt multas nocturno tempore factas obſidiones, & hoſtiles inſidias; poſt admotas 9 muris machinas, quibus totum fere diem tundebantur; poſt grauem illam in noſtra propugnacula lapidum coniectorum procellam; poſt illas vrbium vaſtatrices teſtudines, mureſque ſubterraneos, quos vocant, nihil enim eorum quæ ad Vrbis expugnationem cenſebantur idonea; intentatum reliquerunt ij, quibus obſidendæ vrbis cura incumbebat. quibus cum iam pridem vrbis potiundæ cupiditas animos inflammaſſet, ſumma animorum contentione decertabāt quo quiſque pacto ceteris præſtaret, 'nouas in ſingulos dies machinas excogitando, quibus vrbs capi, diripique facilius poſſet. quāquam ab hiſce Deus altiſſima ſui conſilij ratione, admirabili nos quodām modo protexit. quid vero neceſſe eſt more tragico eiulantem latius perſequi, quantam, & qualem in nos malorum congeriem inuehere ſummo ſtudio conati ſunt hoſtes? quid indictū, infectumque reliquerunt, quod ad timorem incutiendum ijs, qui detinebantur obſeſſi, animoſq, conſternandos, facere viſum eſſet.

Tempus admonet, vt ad ea, quæ intus gerebantur, orationem conuertamus, deq; ijs excurſim aliqua dicamus. foris vaſtabat gladius, & intus pauor, vt peruetuſto illo oraculo Moyſen res noſtras vaticinatum eſſe plane aſſeuerarim. cum enim æque ac à populo Iſraelis, in Deum antea nobis peccatum eſſet, eumdem, quem olim ille, diuinæ iracundiæ calicem potauimus. capti ſumus, poſteaquam ſordida quæq; rerum egeſtate compulſi in os congeſſimus. quin & ad liberorum etiam comeſtiones (rem nefariam, & ſilentio prætereundam) proceſſimus; cum aurea nec ab humanæ carnis eſu (heu quam horrendum ſpectaculum) abhorruimus. ſed quis hæc pro dignitate, tragice deplorauerit? non à corijs, bubuliſque pellibus abſtinuimus, non ab alijs quibuſcumque rebus, quæ fame enectis quidquam ſolatij afferre poſſe crederentur. ne oſſibus quidem aridis parcentes iniucundam nobis cœnam apparabamus. nouum profecto, & ab omni mortalium vſu abhorrens alimēti genus: Etenim Syracuſanorum complures (quid homines non cogit fames importuna?) quadrupedum oſſa molere primum, tū aquæ perpauxillo conſpergere, quamuis abunde nobis aquas ad hos vſus Arethuſæ 9 9
fons ſuppeditaret; atque hoc inuento famē ſedare miſerrimi homines cogebantur. iam enim tritici modius centum, & quinquaginta nummis aureis venalis erat. piſtores vero pluris vendebant, quippe ducentis aureis. Vnde fiebat, vt duarum vnciarum panis, rē miram, nummo aureo venderetur. adde, quod trecenis aureis. & eo amplius iumentum quomodocumque edule venum ibat. & quinque ſupra decem, quandoque etiam viginti conſtabat equinum caput. Aſininæ carnes etiam in delicijs habitæ. iam vero domeſticarum auium defecerat genus. Oleū autem, & ſalſamentorum cuiuſcumque generis obſonia, vel ea, quæ, vt ait Gregorius Theologus pauperum eſſe cibus ſolent, iam erant abſumpta; Caſei, leguminum, & piſcium eius omninò nullus. iam enim vnius, 10
so atque alterius portus, quibus interiacēt 11
Syracuſæ, per vim hoſtes potiti fuerant: cum 12
1s antea arces, quæ, 12 brachiola diceban tur, & ab ingreſſu portuum hoſtes arcebant ſolo funditus adæquaſſent. illud vero longe moleſtiſſimum accidit, nam ſæuiſſima peſtis pro dolor, famem ſubſecuta eſt. morbus ēt tetanus, à neruorum contractione ſic dictus, quoſdam diuexabat: quibuſdam autem apoplexia dimidiam partem corporis arefaciebat, alios repentino mori cogebat. nec defuere, qui eodem morbi genere correpti, aut corporis dimidium mouere tantum poterant, aut omnino omni mouendi corporis facultate deſtituebantur. Alij, inſtar vtrium, inflato corpore, horrendum ſui ſpectaculum intuentium oculis exhibebant, quouſque mors illis ſuperueniens (nam hæc quoque diuino imperio parebat, atque ex huius præſcripto nonnihil retardabatur) ægre tandem miſeros grauiſſimis doloribus liberabat. Enimvero ijs, quæ iam à nobis memorata ſunt, per multa alia adiungi poſſent, quæ longiore indigerent oratione, quam ea, quæ ab homine in cuſtodiam dato proficiſci poteſt. Quid enim aliud

potero, quam res tàm grandes paucis perſtringere, ac tenuare, qui in carcere incluſus, ne horam quidem habeo pacati otij? denſiſſima carceris caligo, quæ ob oculos verſatur, aſpectum hebetat, atq; obtundit; tumultus eorum, qui ſimul in eadem aſſeruantur cuſtodia, mentem agitant, atque perturbant.

Turris, quæ ad maiorem portum in dextero vrbis angulo erat exſtructa, catapultarum vi, quibus hoſtes ſaxa prægrandia iaculabantur, concuſſa primum, mox ex parte cecidit. ab huius turris excidio, quinq. poſt diebus, murus propugnaculi, qui fuerat antea turri coniunctus, eodem catapultarum impetu diſruptus eſt. quo facto magnus timor in obſeſſorum animos iniectus; hoſtiũ tamen impreſſionem ſuſtinebant egregij illi viri, valdeq. ſtrenui ſub auſpicijs beatiſſimi 13 ducis Patricij, ſummaq. contentioni huius obſecundari conabantur, ſupra quã oratione explicari poſſit. dies viginti, totidemque noctes, vbi murus corruerat contra eos, qui aditum ex illa parte tẽtabant, egregie ſtrenueq. depugnabant, animi ingenitã nobilitatem præ ſe declarabant, inſignem quoq. laudem eſſe ducebant, pro tuenda vrbe vulnera toto corpore excipere. Iam vero ſiquis ad illud vrbis propugnaculum ſe contuliſſet, quod Aduerſum, vulgi ſermone dici conſueuerat, permultos ibi viros poterat intueri miris, diuerſiſq. modis mutilatos; erant qui effoſſos oculos haberent, his quidem nares truncæ; his vero aures cernebantur amputatæ, alijs palpebræ, alijs maxillæ ex telorum, & ſagittarum ictibus ſanguine rubeſcebant. quibuſdam frons, & cor etiam ipſum modis varijs vulnerabantur. venter alijs, aliis pectus acceptis vulneribus ſcatebat: atque vt compendio dicam, non aliqua tantum, ſed omni ex parte laborabãt. hoſtes enim totis copijs vrbem obſidebant, erantque numero ſuperiores adeo, vt centũ ex illis, quod vix aſſequitur fidem, cum vno è noſtris manus conſererent, gloriaque non vulgari antagoniſtas augerent, egregiæ virtutis facto periculo. Equidem Athletarum ſtudium appellabam, quoties eo loci ventitarem, in quo fortiter, præclareque agentes, magnam ſibi ex præclare geſtis gloriam comparabant. cum vero flagitiorum noſtrorum numerus vſque adeo excreuit, vt diſtrictum in nos diuinę vltionis gladium inebriaret; die prima poſt vigeſimam menſis Maij, quarta vero ab eo die, quo murus corruit, ciuitas in hoſtium poteſtatem redacta eſt. Modum autem, quo fuit expugnata, operæ pretium erit dicere. fuit enim horroris plenus, cum enim Dei ſeuera in nos animaduerſio, eorum, qui fortiter hoſtibus reſiſtebant, ſtrenuiſſimum quemque huc atque illuc diſſipaſſet, & inclytum Patricium, cum eius commilitonibus, ad corpora procuranda, à mœnibus in domos proprias auocaſſet, barbarorum animos impulit, vt ad fatalem illam Turrim, de qua ſuperius, obſidionem integrarent, machinis illis adhibitis, quæ ad lapidum proiectum vſui erant. tali enim ludicro parricidæ illi vrbem inuadentes ſeſe oblectabant. nec ſane difficili negotio graſſabantur paucis admodum militibus cuſtodientibus partem illam, propterea quod opportunum illud pugnandi tempus ciues non extimabant; ſecurique pugnatores alia omnia, quam ad propugnacula ſe conferre meditabantur. Dum igitur hoſtes in vrbem lapides, horrendum in modum, coniectarent, totumque illius ambitum complerent, ſcala quædam lignea, per quam propugnatoribus erat peruia ſemiruta Turris, effringitur. quo facto, rumor ingens exortus eſt, quem cum audiuiſſet *Patricius* continuo ſurrexit impranſus è menſa, pro ſcala valde ſollicitus animi.

13
Ciues ſtrenue hoſtem propulſant.

Turris ſemiruta tãdem expugnata.

Iam vero Barbari ſimul illam diſruptam perſenſere, (quippe cum prope ipſam lapidum proiectio contigiſſet) muro, magna cũ alacritate, propinquant. cumque non niſi paucos in Turris præſidio poſitos conſpicati eſſent, hos fortiter ibi repugnantes contrucidarunt, inter quos erat etiam Beatus Ioannes Patrianus. quo facto libere in illam conſcendunt, eaque demum potiti ſunt. Hinc vero deinceps, in morem fluminis, per totam vrbem diffuſi, in illorum conſpectu volitabant, qui ad repugnandum adhuc cõgregabantur. Ac primum ijs, qui ad Seruatoris ædis veſtibulum contra eos aciem inſtruebant ad vnum trucidatis, magno impulſu valuas aperiunt. templumq. ſubeunt ſtrictis enſibus, crebro anhelitu ignem naribus, oculiſq. ſpirantes. Tum vero omnis 14
ætas eodem temporis momento in aciem gladij corruit. Principes, & omnes iudices terræ (quod in Pſalmis canere ſolemus) iuuenes, & virgines, ſenes cum iunioribus, monaſticam profeſſi, tum matrimonio copulati, ſacerdotes, & populus, ſeruus, & liber, quique in lectis multo iam tempore valetudinarij decumbebant. Nam ne his quidem parcere, Deus bone, carnifices illi didicerunt, animus enim humani ſanguinis ſitiens eorũ mortibus, qui primo iratis occurrunt, minime ſatiantur. erat igitur tum videre, vt diuini Sophoniæ verbis vtar, diẽ illum, diem calamitatis, & miſeriæ, diem anguſtiæ, & ruinæ, diem tenebrarum, & caliginis. *Poſt* hæc autem (quid enim pluribus oportet ſingula eorum percenſere, quæ primarijs vrbis viris euenere, præſertim cum auribus ipſis, ne dum animis horrorem incutiant?) inclytus Patricius, qui ſeſe in arcem quamdam receperat, poſtridie vna cum ſeptuaginta viris viuus capitur, atque octauo ab vrbe expugnata die, capitali ſupplicio plectitur. quod quidem adeo excelſo, fortique animo pertulit, vt nihil humile, nihil ſua conſtantia indignum admiſerit, ne leue quidem timiditatis alicuius argumentum monſtrauerit. nec mirum, quando antea nullo pacto adduci potuit, vt vrbis proditionem ſalutis propriæ cauſſam faceret; præſertim cum permultos haberet huius conſilij non probatores tantum, verum, ſi voluiſſet, etiam adminiſtros.

14
Secuta omnium cædes

Et particeps Dux cum viris 70

illo

ille vero maluit cum honeſtate mortem op
petere, vt eorum, qui cum ipſo erant, ſaluti
proſpiceret; atq. vnam pro multis ad Chri-
ſti imitationē caput obijcere periculo, (quā
quam hoc homicidarum animos ad cōmi-
ſerationem neutiquam flexit) quam aliqd
nobilitate ſua indignum mente complecti.
cuius animi magnitudo, atq. ad ſubeundum
ſupplicium alacritas ipſi 15 quoque Buſæ,
Ameræ Chagebis filio, qui mortis auctor
fuit, magnæ admirationi fuere. Verum ipſe
ad bene, beateq. moriendum hinc ſibi talia
præſidia comparauerat, propterea quod
omne belli tempus in mortis contemplatio-
ne tranſegerat, eiſq. qui ſecum obſeſſi erāt
viam, quæ ducit ad immortalitatē optimis
cohortationibus commōſtrauerat. Vnde
per hęc pietatis officia exceſſum vitæ mini-
me habuit formidandum. quibus enim aſſi-
dua præmeditatione cautum eſt, ne impa-
ratum pectus habeant ad hæc extrema ſub-
eunda, hiſce non iniucunda erit, hinc ad cœ
lum, cum contigerit, tranſmigratio. Cete-
rum Barbari in illos etiam, quos cum Patri-
cio ceperant, (erant autem omnes hi Sy-
racuſi honeſtiſſimo loco nati) cum quibuſ-
dam alijs captiuis, extra vrbem ductos, &
in orbem diſpoſitos vno impetu inuadunt
agreſtium canum in morem, & hos quidem
lapidibus, hos vero baculis, alios haſtis, quas
præ manibus habebant, quoſdam, etiā qui-
buſcumque, quæ ſe fortuito obtuliſſent, in-
ſtrumentis, crudeliſſime inſectantes, morti
dabant. & adhuc animis immaniſſime ſæ-
uientes horum corpora ambuſtione abſu-
mebant.

Nicetas qui maledicta ieceraт in Mahometē, viuus decorticatur.

Nec vero ſilentio præteribo qualia bar-
baræ crudelitatis exempla in Nicetam exer-
cuerint. erat hic Tarſenſis genere, atq. in re
militari apprimè eruditus, & ſtrenuus, qui
oppugnationis tempore impium 16 Maho
metem, apud eam nationem prophetarum
eminentiſſimum habitum, maledictis com-
pluribus quotidie proſcindebat: hunc ab
interficiendorum numero ſeuocatum, humi
reclinantes ſupinum, (tuam, Deus, clemen
tiam imploro) à thorace pectoris ad pubē
vſque viuum decorticarunt; effuſa vero per
ſectionem viſcera contis dilaniabant. adhęc
cor ipſum, manibus auulſum ab homine
adhuc ſpirante, pluſquam immaniter den-
tibus mandebant primum, poſtea ad terrā
alliſum, petitumque lapidibus, tum demum
exſaturati reliquerunt. verum de his alias.

Ego vero, qui iam iterum cum Epiſcopo
in gratiam redieram, atque in Epiſcopij tē-
plo, vna cum ipſo, ſtatis precibus, hora
ſexta, operam dabam, Turrim à Barbaris
expugnatam auribus cepi, cum ad finē can-
tici ventum eſſet. quo nuntio non medio-
cris fuit audientium animis pauor iniectus.
Etenim quidni timendum nobis eſſet, in
cruentas hoſtium manus mox certiſſime
incurſuris? animum tamen quoquo modo
recipientes, dum adhuc hoſtes ante proſpe-
ctum templi in deprædando eſſent occupa-
ti, nudi ac verecundi, quippe detractis om-
nibus alijs indumentis, præter illa, quæ ex

corio confecta geſtabamus, ad altare ædis
maximæ cum duobus alijs clericis perfugi-
mus. conſueuerat ad hanc aram beatiſſi-
mus 17 Pater Deum iratum conciliare, 17
opemque ipſius pro ſuis filijs implorare, ac
voti compo fieri; qua in re illum experien-
tia mirificum 18 ſæpiſſime comprobauit. 18
quamquam id temporis arcano diuinorum
iudiciorum conſilio preces eius reiectæ fue-
rant. cum ergo in his eſſemus periculis con-
ſtituti, alter ab altero, ſi quid peccatum eſ-
ſet, veniam petebamus, ac viciſſim donaba-
mus. Deo vero gratiæ agebantur, quod
iſta nos perpeti decreuiſſet. iam vero dum 19
Epiſcopus 19 Angelo tutelari ſuam Ec-
cleſiam commendaret, en adſunt extem-
plo hoſtes diſtrictis gladijs, ſanguineque
perfuſis, qui per totam ædem vagantes
alius alio deflectebat, quorum vnus à cir-
cumfuſa multitudine digreſſus factum alta-
re adit, ibique nos inter ſedem, & aram
latitantes offendit, comprehenditque, ni-
hil tamen barbarum in nos eſt molitus, nē-
pe Deo cor ipſius quadamtenus permulcen
te; nihil iracundum ſonuit, aut minax,
vultu ad terrorem compoſito, quamuis
eſſet enſe nudato armatus, qui fumabat
adhuc calidum ſanguinem, atque diſtilla-
bat. is in Epiſcopum intuitus, ab illo
20 Græce percontatus eſt, quiſnam eſ-
ſet? remque, vt erat edoctus, vbi nam,
inquit, ſunt Eccleſiæ ſacra vaſa? cum autē
cognouiſſet de loco, educit e ſacro templo
Epiſcopum ſeorſim ab omni turbatione, at-
que tumultu, noſque cum ipſo tamquam
agnos poſt paſtorem ſequentes. cumque
in ſacellum, vbi repoſita ſacra vaſa aſſer-
uabantur, noſtro ductu perueniſſet, in eo
nos incluſos detinet, eodemque ſatagit,
vti maiores natu barbaræ nationis quam-
primum conueniant. quo facto, de nobis
apud ipſos narrationem inſtituit Sem-
noen; id enim nominis tum illi inditum,
quē claris ortum eſſe parentibus, poſtea
comperimus. cuius oratione permoti, di-
cam melius, Deo ad bonum exitum om-
nia perducente, bene animati hoſtes in nos
eſſe cœperunt. eodemque die ſacra depræ-
dati (erant autem hæc omnia perfecti ope-
ris, quinque millia librarum ponderis) cap-
tiuos nos egredi ex vrbe fecerunt, dolore,
vt omittam cetera, vehementi confectos,
atque ad Ameram, qui in veteri maiore
Eccleſia conſederat, traduxerunt. Hic au-
tem in vna earum, quæ ibi reperiebantur
cameræ, concluſos reliquit. illic omnimo-
dis incommodis affici corpuſculum fuit ne-
ceſſe. nam & graui odore locus repletus eſt
eo ſcilicet qui ex naturalibus excrementis
exoritur, vermibus etiam, qui ſolent indidē
ingenerari, & ſcatere, nec non & muribus
conſueto ibi degentibus, tum pediculorum
examine, & cimicū, & pulicum propemo-
dū exercitibus inhorruit. vt vero nox facta
eſt, tenebris obruti ſumus, ſub tactū ferme ex
dentibus, fumo etiā, qui forte externe fiebat
oppleta dom⁹, quiѕ & reſpirationē miſeris in
terclusit, & mutuos aſpect⁹ maxima ex parte

Epiſc. Ang. tutelari Eccleſiam cōmendat.

Epiſcop⁹, & Theodoſ. in ſordidā cameram coniecti.

nobis ademit in hac ipſe camera cum ſa-
crorũ Antiſtite, &altero eclericis fratribus
conſtricti ſuimus. nam 21 qui reliqui fue-
21 runt vrbis excidio, vna omnes contrucidati
ſunt. dies ibi triginta compleuimus, prop-
rerea quod ad Syracuſanas 22 munitiones
22 demoliendas id temporis voluerũt inſump-
tum. per idem ſpatium ea, quæ intra mu-
rotum ambitum continebantur, incendijs
abſumpta. captæ vero prædæ ſpolia tot fue-
re, tantique pretij, vt eius ſubducta ratio
millies mille nummum reperta ſit.

Inde Panormum abducti.

Non multo poſt iter Panormum verſus
egreſſi. quod ſex dierum interuallo perfe-
cimus, vecti iumentis ferendis oneribus na-
ris. abduxerunt vero nos immites, efferiq;
23 æthiopes. randem diurnis æſtibus, noc-
turniſque frigoribus diuexati, die ſeptimo
eum interdiu, noctuque iter facere non fuiſ-
ſet deſitum, celeberrimam, 24 ciuibuſque
24 frequentem vrbem Panormum ingreſſi ſu-
mus. obuiam nobis vrbem ingredientibus
à popularibus prodituni, qui ob lætitiam eſ-
fuſi epinicia concinebant, dumque prædas
in vrbem victores importare viderent, pæa-
ne, fauſtiſque acclamationibus excipiebãt,
iam vero in vrbem ſuccedentes conuenarũ,
ac ciuium multitudinem iuxta atque famã
illius, tum demum comperimus, nihilque
imparem opinioni noſtræ fuiſſe, illuc enim
vniuerſum Sarracenorum genus confluxiſſe
putares, a ſolis ortu, & occaſu, ab Aquilone
& mari iuxta Beatiſſimo Dauidi conſuetum
loquendi morem. Vnde in tanta incolen-
tium colluuie, homines coanguſtari, in cir-
25 cuitu 25 ædes ſtruere, atque habitare oc-
26 cœperunt. adeo vt permultas 26 adiacen-
27 tes vrbes poſuerint, primariæ, 27 ſi quis
vellet, ad oppugnandum, & repugnandum
non impares, cum igitur, vt dicere inſtitui,
28 nequiſſima 28 vrbs rerum omnium potire-
29 tur, Contarchum 29 (imperij nomen id-
eſt) ſui nominis celebritate neutiquam di-
gnum putauit, donec nos ſub iugum mitte-
ret. Quin & ſe facturum ſibi promittit, &
comminatur, vt ab ſe longe poſitos, atque
30 adeo ipſius 30 imperatricis vrbis viros in
ſuam redigat poteſtatem. His ita ſe haben-
31 tibus poſt diem quintum ad 31 maiorem
Ameram introducimur. is autem ad ſolariũ
ſuperbe 32 in ſolio conſidens valde ſibi ex
tyrannica poteſtate placebat, & quaſi 33
32 mantile nobis, ipſique medium, ſuſpenſum
33 vtriuſq; aſpectibus obuerſabatur. ſiſtũt Epiſ-
copum miniſtri. tum ille per 34 interpretẽ
34 tenes, inquit, noſtratem orandi modum?
minime, inquit ſapientiſſimus præſul. is ve-
ro, cuius rei gratia? reſpondet Epiſcopus; q
ſummus ego Sacerdos Chriſti ſum, Chriſti-
que ſeruorum myſtagogus, de quo prophe-
tæ, & iuſti olim vaticinati ſunt. Non ſunt,
inquit, Ameras, apud vos reuera prophetæ,
ſunt vero nomine; non enim ab illis abalie-
natus eſſes ob tuas doctrinas, neque à recta
deflexiſſes, in circuitu enim impij ambulant,
quid enim prophetam noſtrum blaſphe-
mijs impetitis vos? minime nos prophetas
blaſphemamus, excipit Epiſcopus, prop-

Ad Ameram Siciliæ ſiſtuntur.

Interrogat' Epiſc. confitetur, eſſe ſe Chriſti Sacerdotẽ.

terea quod non in prophetas inuehi, ſed ꝓ ipſis loqui, magnificeque ſentire, condidicimus, hunc vero, qui apud vos colitur, ignoramus. His reſponſis attonitus, extemplo nos in carcerem retrudi iubet. ducti incedebamus media vrbis platea, in popularium conſpectu. Chriſtianorum permulti ſubſequebantur, de noſtra miſeria non obſcure eiulantes, nec non contrariæ ſectæ homines ſpectandi ſtudio exciti, nos circumſtipauerant, inquirebantque, quiſnam eſſet celeberrimus ille Siciliæ Archiepiſcopus. hunc ad modum populum euaſimus. tandem in deſmoterium conijcimur. id autem lacus eſt, quattuor ſupra decem gradibus depreſſum habens pauimentum. adeo vt illi oſtiolum pro feneſtra eſſet. tenebræ hic miræ, & palpabiles; lumine tantum lucernæ, vel interdiu, aliqua ex parte colluſtratæ. neutiquam in iſto carcere luciferum mane exorientem fas eſt aſpicere, nec lunam radios emittentem. corpuſculum hic æſtiuis caloribus percuſſum, (æſtas enim erat) & cohabitantium halitu torridum, præterea cimices, & pediculi, & pulicum examina, cetera que hiſce beſtiolis ſimilia, per tenebricoſum hoc pauimentum, miſellum hominem ſtigmatiam reddunt. ſunt & eodem in carcere concluſi, promiſcueque nobiſcum harum miſeriarum mercaturam facientes. Aethiopes, Tarſenſes, Arabes, Hebræi, Longobardi, tum Chriſtiani noſtrates è diuerſis locis profecti; in queis erat quoque Sanctiſſimus Militenſis Epiſcopus, duabus com pedibus pedes obſtrictus. Tum vero Pontifices alter alterum complexi, ſanctoq; oſculo exoſculati, paululum ob ea, quæ ſibi euenerant, ſunt collacrymati. mox Domino eadem de re gratias agentes ex noſtra philoſophia depromptis rationibus doloris ſenſui repugnabant.

Mahometi vero aſpernantur.

Dum in his verſaremur, execrabilis ille dies ſtati apud hoſce ſacrificij recurrit, quo die memoriam facere ſe iactitãt ſacri illius quod olim Abraham fecerat, quando datũ arietem, ꝓ rationis participe victima, Deo immolauit. Hunc per inſcitiam paſcha nominant. nec abs re diem ſic indigitant, non enim ab Aegypto in terram promiſſionis eſt ille tranſitus, iuxta veterem Paſchatis nomenclaturam, neque ex hac terra in cæleſtem oram, aut ex vita ad vitam, vt Chriſtiana fides hoc vocabulo vti nos docet; ſed ex vita ad mortẽ, & ex hoc corporeo interitu, & ſub ſenſum cadente ad ſempiternũ illum, & ad id quod numquam fine ſit cariturum incendium. in hac diei celebritate, (o dementiam ſingularem) Archiepiſcopi comburendi cepere conſilium, ſanctiſſimũque Chriſti Pontificem, malis Dæmonibus hoſtiam offerendi. quidam enim ex ijs, qui populo præerant, os habens patenti ſepulcro ad æque ſpirans. æquum eſt, inquit, ad circumſtantes conuerſus, ò ciues, in hunc Chriſtianorum Antiſtitem manus inijcere, pro noſtra incolumitate, tum quo feſtiuius ac ſi vmquam alias, celebre nobis Paſchatis feſtum agamus. ſic enim proſpere nobis res

ne-

noſtras ceſſuras, & incrementa meliora capturas eſſe confido. Hæc ille. Verum hæc audientes ſenes quidam, canitie iuxta ac prior, togaque honeſtiſſimi ad populum habiti, eo conſilio factum improbarunt; non enim hoc fas eſſe dicebant. ſatis putabant ad illius diei celebritatem cohoneſtandam inſigne peruigilium egiſſe, excidium putato Syracuſanæ vrbis. Itaque in hunc modũ mali conſiliarij in Archiepiſcopum, & in nos concitati, opitulante, & pro nobis pugnante Deo, funeſtum conſilium diſſipatũ

65 eſt. Iam 35 ex illo in hunc vſque diem perſiſtimus, ærumnis multis detenti, mortemq; ipſam, quæ ſemper nobis captiuis imminet, quotidie præſtolantes. Tu vero, o dilectum caput, o venerabile, tui Theodoſij factis vſque memor, Deum placatum, propitiumque reddito, vt noſtros hoſce fluctus componat, ſiſtat, atque compeſcat; noſtramque captiuitatem conuertat, ſicut torrens in auſtro, iuxta prophetam regem, Deique parentem. Amen.

Fructus laborum ſume noſtrorum, pater;
Sunt quippe plens queſtuum, & lacrymis madent.
Sume, pater, mandata; ſume bis literis
Excidia, quæ in nos hoſtis inuexit ferox.
Deum rogato, tendat vt amicas manus,
Iamiam propinquo funeri, gnato huic tuo.

Vide Animaduerſ. fol. 102.

in Actis S. Eliæ. T.2. F. 68. Ann. 903.

DANIEL Tauromenij honeſto loco natus ad monaſticam vitam adſcitus eſt à S. Elia, cui ſeſe formandum dedit; mox in Peloppoņneſum, cum ſuæ vitæ Duce, nauigat, mala ab Saracenis Tauromenio impendentia, atque ab Elia iam prouiſa declinans; cum autem eſſent ambo in Spartæ finibus, & in SS. Coſmæ & Damiani templo diuinis precibus vacarent, ingruente nocte in antrum, quod è regione ſacræ ædis erat, ſeceſſit Daniel, ibique totam noctem inſomnis cum Deo agens, euigilauit, irritauit vero adoleſcentis virtus dæmonũ inuidiam; quare illum nihil eiuſmodi ſuſpicantem aggrediuntur, & malis modis vexatum, afflictumque humi pene exanimem dereliquere. iacentem Elias mane reperit ad antrum, nec ſeſe minus male habitum dictitans, animos adoleſcenti addidit contra hoſtium impetus, recitataque oratione Dominica vires reddidit, atque erexit, cum ex conflictu illo aliud non reſtaret, niſi liuida in humeris flagellationis veſtigia, deuictorum Dæmonum trophæum. In Calabriã cum Elia reuerſus Daniel in Aulinas deuenit; illic aſceticam vitam continuis pietatis officijs obiens, pleriſque ſalutis æternæ aditum pateſecit. Pſalterij librum idem affabre concinnauerat, eumque Eliæ ſibi gratulans & plaudens oſtendit; at is, vt illum in ſtagnum propinquum proijceret, edixit; animum enim quicumque fluxæ rei amor præpedit, ne ad æterna ſubuolet. paret illico Daniel; ſed mox, cum ſex paſſuum millibus proceſſiſſent, redire iuſſus codicem ab aquis illæſum recuperat, inſigni duplicis obedientiæ fructu; nam liber non madefactus vſui ad diuina eſſe potuit, & merſus in lacu eſt caducæ rei affectus. Tandem bonus ſenex Elias Danieli, quem vt ſibi morigerum, & piiſſimum hominem vnice diligebat, iamiam moriturus ſuum corpus eius fidei credidit, vt in Aulinas transferret, quod erat pleriſq; difficultatibus implexum negotiũ. nec plura de Danielis pijs exercitationibus ſanctoque, vt par eſt credere, vitæ fine cognoſcere datum eſt.

In Actis S. Vitalis Abbatis. T.2. F.87. Ann. 990.

ELIAS S. Vitalis Abbatis diſcipulus ac nepos in eius diſciplina in eremo fuit plures annos; nec exiguos ſub tanto vitæ ſpiritualis Magiſtro progreſſus feciſſe memorãt; quare Beati titulo condecoratur.

In Actis S. Lucæ. T. 2. F. 99. Ann. 990.

CATARINA S. Lucæ Abbatis ſoror duos genuit filios ANTONIVM, & Glorioſiſſimum THEODORVM, cum iam vidua eſſet è Sicilia Armentum adijt ad fratrem, monaſticum habitum ſibi ac filijs impetratura. ipſa ergo cum pleriſque Virginibus honeſtiſſimam in æde Deiparæ Virginis vitam inſtituit; filij vero in S. Lucæ cœnobio degebant; atque Antonius, cum eſſet cœnobij Oeconomus, adeo admirabilis vitæ fuit, vt exemplar alijs ad imitandum ab eodem ſanctiſſimo viro Luca proponeretur, ac magno illi Antonio ſimillimus fuiſſe crederetur. Theodorus vero dicitur a vitæ illius ſcriptore ſynchrono, Alter Angelus, & Glorioſiſſimus.

In vita Beati Barthol. T.2. f.143.

Lucas primus Archimandrita, qui miræ ſanctitatis fuiſſe dicitur, a B. Bartholomæo Abbate accitus è ſuo Calabro Monaſterio cum duodecim alijs præſtãtibus ac pijs monachis, Regij S. Saluatoris cœnobij a Rogerio extructi primus Abbas inſtitutus eſt, & cum alios pleroſque Abbates monaſteriorum ſibi ſubiectorum haberet, vt ita dicam, ſuffraganeos, ia n tum Archimandrita græco vocabulo dictus eſt. Eum Rogerius Rex in diplomate fundationis vocat, Honeſtiſſimum Monachum, Virum ſapientem in diuinis rebus, & valde probum, à iuuentute in eis educatum, atque à teneris vnguibus vitam monaſticam ſecutum, & in ea præ multis alijs præſtantem, maximeque circa diuinorum monaſteriorum conſtitutionem peritiſſimum. eius laudes innuit Epitaphium ſepulcro adſcriptum, quod in noſtris Animaduerſionibus tom. 2. fol. 57. attulimus. obijt 27. Februarij anno 1175.

In vita Beatæ Euſtoch. T.2. f. 263.

FRANCISCÆ animus, cum è corpore exceſſit, viſus eſt B. Euſtochio eius germanæ ſorori in cœlum deferri, eius laudes in illius vita leges.

VITA

AnnoChr. circa annũ 1500.

VITA ANTONII DE NOTO

AVCTORE ANTONIO DVCA PRESB.

AD ANTONIVM DE MONTE EPISC. Portuenſem S. R. E. Cardinalem.

PERLEGENTI mihi, iuſſu tuo, Pater ampliſſime, multa ab Antonio Alio pie, ac luculenter in lucem edita Sanctorum Martyrum certamina, cuiuſdam Antonij de Noto, in Africæ vrbe Tuneto paſſi, minime tacenda martyrij corona in mentem venit. quod enim noſtris temporibus iam euenit, memoratu dignum exiſtimaui, ac quemadmodum accepi ab Antonio Alamanno, ciue Cephalœdenſi, viro optimo, qui per xvj. fere annos, multa etiam ipſe acerbiſſima tulerat; monumentis literarum mandare. & ſi vero facundiſſimi Alij, Epiſcopi Vulterrani, lucubratione ita tibi animum, aureſque demulſerint, vt ſermo meus iniucundiſſimus ſit futurus; attamen humanitate tua fretus, operæ pretium duxi, breuiter, fideliterque cruciatum huius martyris, ſeriem eius potius diminuens, quam arbitratu meo aliquid adiungens, commemorare.

Anton. a piratis in Africam abducitur.

Igitur Antonium, ſicut accepimus, cognomento de Noto, piratæ, qui aſſiduis incurſionibus oram Siculam vaſtabãt, incautum vi capiunt: verberibus cæſum in vincula coniiciunt, maximiſque ærumnis, ac metu mortis, vt Chriſti fidem abiuret, perterrent. cum vero immotum iuuenis animum, firmumque ad tormenta conſpicerent, libertatem, opeſque, ac pulcherrimas puellas & captiuo, & iuueni promittentes, ad nequiſſimam eorum ſuperſtitionem pelliciunt. poſtquam igitur Chriſti fidem execratus, aliquamdiu barbaram linguam, corruptoſque, ac peruerſos gentis mores edoctus, Maurorum more, Maragbitus factus eſt. in quo munere, impiam Mahometis ſectam ceteris præferebat legibus, vitaque profitebatur, omni ſe flagitiorum cœno defœdans. quare Mahometis cultores, animarum ſalutem laxis ad vitia habenis prædicantem, diligebant, veſteſque per vrbem incedentis deoſculantes, veluti beatum, & alterum Mahometem obſeruabãt. cum per annos XL. vitam miſerabilem, vt lutulentus ſus, duxiſſet; tandem ſecum animo reputans, omnes, qui de terra orti ſunt, in terrã conuerti debere, animum ex ſpurciſſimis porcorum haris ad cœlum erexit.

Maragbitus creatur.

Ad ſanitatẽ redit.

Ad cor itaque conuerſus, verbis huiuſmodi ſe continenter verberabat. miſerum me, qui ob bona fluxa, atque caduca, Chriſtum Dei filium abnegaui. miſerum me, qui ob perditiſſimam ſuperſtitionem, vitijs omnibus conflatam, veram religionem, quæ ducit ad vitam perpetuam deſerui. quid demum vtilitatis ex tot peccatis, quæ admiſi reperio? niſi palam, eadem in vrbe, in qua chriſtianam pietatem abiuraui, impiã ſectam deteſtatus fuero, profecto interij morte ſempiterna. igitur præteritorum criminum pertæſus, poſitis veſtibus, quarum Mauris vſus eſt, ad Carthaginenſium Antiſtitem, qui ſorte tum Carthagine, ciuitate olim nobiliſſima, morabatur, ſe confert: illum precibus obſecrans, vt in Eccleſiæ ſinum ad pœnitentiam reciperet: Antiſtes vero, qui Tuneti Antonium viderat, expertuſque erat infenſum hoſtem Chriſtianæ rei, veritus ne deluderetur, vnius noctis ſpatiũ petit, vt cum chriſtianis viris de re conſultaret. qua diligenter inter eos examinata, veniæ locum Antonio dare decernunt. is poſtero die, quippe qui tota nocte Chriſtũ fuerat precatus, ne Antiſtes à chriſtianorũ ſe cœtu excluderet, confeſtim ad templum euolat Antiſtitis reſponſo lætus, ſed pro culpis ſuis in corde eiulans, eas cum dolore confeſſus, ſacratiſſimam Euchariſtiam accepit. tandem ab Epiſcopo, atque à ſacerdotibus ſatis ad martyrium firmatus, Tunetum redit.

In Eccleſiæ ſinum recipitur.

Hic Antonio ciues, vt antea aſſurgere; ille vero tali honore ſeſe indignum eſſe dictitabat, atque à ſe vt impuros canes, quam plurimis conuicijs repellebat. ſed qui primũ totius vrbis nequiſſimum nouerant, non poterant non ſatis admirari. illum alij ebriũ aſſerere: alij miracula facere Antonio id

ipſum

ipſum pernegante, ſe hominum omnium deterrimum eſſe, dicente, perplurimi indignabantur. tum demum rumor, ac tanta totius vrbis perturbatio ad Regem, in arce reſidentem à ciuibus deſertur. inſtantes, ni dicto citius offendiculum huiuſmodi extirpari ex vrbe procuret, eorum legem funditus interituram. Rex vero à Chriſtiana fide abductum, quam interfectum malebat: ſiſti ad ſe iubet: multa, quæ in eum beneficia contulerat, exprobrat. plura daturum promittit & cuinam mea regia interdiu, noctuque liberius, quam tibi patuit? quid vnquam poſtulaſti à me, quod actutum tibi conceſſum non exoraueris? non ne vides, in quæ pericula me Regem amiciſſimum conijcis? non vides totam pene vrbem hoc facinore commotam? ſi Chriſti religionem abnegare renuis, & Mahometis legem profiteri, eripere à morte nullo modo poſſum. Antonius reſpondit: etſi, ò Rex, in eodem cœno, in quo verſaris, diu me volutauerim, attamen Chriſtum Deum verum, Deique veri filium, ex Maria ſemper Virgine natum, rurſus abnegare, nec tuis promiſſis volo, nec in flagitiorum pœnam meorum, mortem fugio, paratus ſum digno ſcelera mea ſupplicio expiare. vbi Rex infracti animi virum, & in Chriſti pietate conſtantem videt, in carcerem tenebris, ſituque horrendum trudi iubet. qui vel eius viſendi, vel confirmandi cauſſa eo veniebant, ſingulis noctibus fulgorem cælitus delapſum ac ſuauitatem odoris admirabantur. ſed Antonium delatos à Barbaris cibos penitus recuſantem, & in aſſiduas preces inſiſtentem cernebant.

ad Regem deſertur.

Demum Rex cum illum erga Chriſtum pietate in dies flagrantiorem fieri animaduerteret, atque à ſententia deducere nulla ratione poſſet, duobus lictoribus ſtrictos gladios præferentibus, hac lege iugulandum tradidit, niſi blaſphemiæ in Mahometem illatæ pœniteret. precibus igitur quo vſque ad locum cædis extra mœnia, perueniret, fruſtra iactis, Antonium manus, & oculos in cœlum erectos habentem, mortemque alacriter pro veritate ſubeuntem, barbari iugulauere. guttæ eius ſanguinis, quibus infectum eſt ſolum, multas per noctes, vt faces, ab eo collucere viſæ ſunt. Mendico cuidam Chriſtiano, membris inualido, ac vehementer aduerſa valetudine laboranti, Antonius per quietem viſus eſt, monuitque vt membra ſua liniret terra cruore eius conſperſa. quo facto ille ſanus ſtatim factus eſt. exinde Barbaro cuidam, quo cum emendicare victum ſolebat, obuius, deque ſalute eius percontanti, & in priſtinam valetudinem reſtitui cupienti, reſpondit, ſi in Ieſum Chriſtum Deum, Deique verum filium, toto corde credideris, ſalutaremque aquam baptiſmatis ſuſceperis, inſuper Antonij ſanguine conſecrata terra corpus illeueris, ſanus haud dubie fies. impleuit hæc Barbarus, ſanitatemque adeptus eſt, non diu tamen retinuit. nam paucos intra dies, aſſiduis Maurorum terroribus, ſupplicium mortis comminantium, crebriſque increpationibus, quod Mahometis legem reliquerat baptiſmatis gratiam execratus, corporis, & animæ ſanitatem amiſit: priſtinamque ad debilitatem membrorum, vſumq; emendicandi victum, iuſto Dei iudicio, redactus eſt.

Iam vero poſtquam infenſi Barbari Antonium iugulauere, per humeros de furca ſuſpenſum lapidibus impetebant. ſed his nequaquam attingebant. imo potius ſe ipſos percutiebant. quare indignati, ac præ furore cœci, frementeſque in pyram ardentem conijciunt. ſed igni ne pilus quidem in piloſo corpore crematus eſt. deinde in profundum puteum deturbant, iniectaque ſuper terra ad ſummum vſque replent, ne Chriſtiani raperent. negotiatores vero Ligures, vrbis vigilibus quà precibus, quà pretio redemptis, Antonij corpus inde extraxerunt: conditumque arca lignea, in ſecreto ſacello, per aliquot menſes collocantes, ſuper illud diuina ſacrificia celebrari curarunt. denique per viros fidos, Antonij Alemanni, optimi viri humeris feliciſſimum Chriſti Martyrem ad nauem delatum, Genuam, Liguriæ Caput, tranſmiſerunt. hac ratione Antonius de Noto peccatorum veniam martyrio meruit, breuiq; cruciatu mortis, vitæ ſempiternæ facultatem conſecutus eſt, Idibus Ianuarij.

ſit laus, & gloria Domino noſtro Ieſu Chriſto, Amen.

M O R S

FR. IVNIPERI SICVLI

Ex Ordine Minorum S. Franciſci.

AnnoChr. circiter annũ 1554.

IVNIPERVS, in Sicilia natus, vir ſimplex fuit ac Religioſam in Prouincia Neapolitana veſtem induit, domeſticis muneribus obeundis à moderatoribus ſuis Hieroſolyma miſſus eſt, ad cœnobium Montis Sionis, officinæ aromatariæ, ac valetudinario præfectus; cum vero loci cuſtos vti eius opera, aliquibus de cauſſis, nollet, vehementer ex eo mœſtus, reditum in Italiam deſtinauit. ſed opportunitatem opperiens, colligendis Reliquijs operam dabat, ex locis illis, quæ Chriſtus Dominus veſtigijs ſuis, & ſanguine conſecrarat. Interea euenit, vt Chriſtianus quidam ex Iacobitis, qui fidem metu mortis exuerat, cũ acriter, ob patratum facinus, incuſaretur à cæteris Chriſtianis, monereturque, vt Chriſti religionem reſumeret, ac ſaluti proſpiceret ſuæ, exſequi ſtatuit, ſuperſtitionem perditiſſimi Mahometis palam abiurando. igitur magna animi conſtantia, coram præſidibus iudiciorum Mahometanæ ſectæ, Turciſque, qui Hieroſolymis erant, impij Mahometis cultum eiurans, Chriſtianumque ſe eſſe profeſſus, & in Ieſum Chriſtum credere, cæſus, crematuſque eſt.

De eo agũt Marcus Vlyſ ſiponẽſis in Chron. S. Franc. & Boſius de ſign. Eccleſiæ.

Huius viri beata cæde creditur Iuniperus diuinos animo ignes concepiſſe, atque ad martyrium vehementer exarſiſſe. nam ad Martyris rogum profectus, oſſium eius fragmina collegit, quæ loco reliquiarum venerarentur. quod fortaſſe ab eo factum, vt talia agere comprehenſus, idem mortis genus, pro Chriſti fide, ſubiret. ſed id temporis hac ſpe fruſtratus eſt. haud multis interiectis diebus, Dominico quodam die, cum ianitor eſſet, clam domeſticis omnibus, ad Mahometanum fanum pergit. qui vero adſtantes erant, adeo fidenter introeuntem conſuentes, rati ad eorum ſectam transfugere velle, ſuper hoc ipſum rogant. qui Chriſtianum ſe eſſe reſpondit, neque vmquam Chriſti fidem deſerturum. vbi Turcæ audiuere, verberibus male acceptum, miniſque è fano eiecerunt. ſed eam ædem repetentẽ, pugnis primum, ac fuſte mulctant; deinde vinctum coram iudicibus exhibent, vt quod eorum fanum ingredi, legemque exſecrari auſus eſſet, de more puniretur. iudices optionem Iunipero permittunt, ſeligeret vtrũ vellet, ſeu Chriſti fidem abnegare, ſeu morte mulctari, at Dei ſeruus minas, quæ intendebantur, irridens; Chriſtianum ſe eſſe, & cultorem Domini Ieſu Chriſti, rurſum firmat, addito, Mahometem, eiuſque ſectatores omnes æternis inferorum ſupplicijs damnatos eſſe. tum iudex ad Turcarum clamores, voceſque pœnas aduerſus contemptorem Mahometis expoſcentium, ſtricto in caput ferro percuſſum interficit. Barbari corpus igni cremauere. ita vero Iuniperus deſiderata laurea coronatus ad Dominum euolauit VII. Kal. Martij, cui laus ſit, & gloria in omnes æternitates. De eo agunt Marcus Vlyſ ſiponenſis in Chronico S. Franciſci, Boſius de ſignis Eccleſiæ, alijque.

ORIS

ORIGINES
ILLVSTRIVM ÆDIVM
SANCTISSIMAE
DEIPARAE MARIAE
AVCTORE
OCTAVIO CAIETANO
SOCIETATIS IESV.

DEIPARAE VIRGINIS CVLTVS IN SICILIA
Antiquisſimus æque, ac celeberrimus.

Gen. 3.

IAM inde à mundi incunabulis receperat in ſe Deus, per Virginem conterendum eſſe ſerpentis caput, ideſt idololatriã, cui ſane oraculo cõſentaneã ſcribit D. Cyrillus, ita Deiparam alloquens. *Per te Trinitas ſanctificatur; per te crux pretioſa dicitur, & adoratur in toto Orbe terrarum: per te exultat cœlum, lætantur Angeli, fugantur Dæmones, & homo ipſe ad cœlum reuocatur: omnis creatura idolorum errore detenta, conuerſa eſt ad notitiam veritatis, & fideles homines ad ſanctum Baptiſma peruenerunt, atque in toto Orbe terrarum conſtructæ ſunt eccleſiæ, &c.* quorum omnium Deipara fuiſſe cauſa dicitur, non modo partu Ieſu Chriſti, qui tot bonorum nobis auctor extitit; ſed precibus ad Deũ ſuis, quibus hominum ſalutem, & ab idololatria conuerſionem impetrauit: *omnium ſalutẽ* de ea Riccardus ait, *deſiderauit, quæſiuit, & obtinuit, imo & ſalus omnium per ipſam facta eſt*. Rupertus item Abbas verba illa canticorum explicans, *poſuerunt me cuſtodem in vineis*, ideſt *in Gentibus*, ſubdit, *quæ non quidem erant, ſed ex mea cuſtodia factæ ſunt vinea Domini*. ac rurſus ita loquentem Deiparam inducit, *pro vna vinea, quæ debuit eſſe mea, ſanguis meus, caro mea, multas vineas acquiſiui, multas Eccleſias in Gentibus dilataui; quæ omnes cuſtodiam meam habent; & habere deſiderant, de meis meritis præſumentes, de interceſſionibus meis confidentes, & pro huiuſmodi cuſtodia clamantes ad me iugiter*. quod ſingulari priuilegio videtur Dei mater, a Filio conſecuta, dum is in cruce penderet, in qua dum è latere ſuo Chriſtus Dominus Eccleſiam pareret, Maria Virgo Ioanni tradita mater, ſimul a Filio conſtituta eſt mater omnium, qui cum in tenebris infidelitatis tunc verſarentur, lucem eius fidei, ope matris recepturi erant. itaque D. Iuſtinus Martyr Mariam appellat, *ſecundam Euam* quod Eua, prima mater, peccato nos genuit, Maria gratiæ, & fidei. iure etiam à D. Auguſtino dicitur, *Mater Gentium*: & à D. Ioanne Damaſceno, *omnium Orbis Eccleſiarum Mater*.

D.Guill. ho. 16. contra Neſtor.

Ricc. Vict. in cant. c. 26

Rup. lib. 1. in cant.

Iuſt. dial. cũ Tryphon.

Aug. ſerm. 35. de SS.

S. Damaſc. orat. 2. de ſ. M. dormit.

Quod igitur Sancti Patres vniuerſim de Maria Virgine prædicant, nemo dubitauerit ſpeciatim de Sicula Eccleſia accipiendũ etiam eſſe; eius ope Siciliam factam eſſe Domini vineam; illam eſſe Eccleſiarum Siciliæ matrem; ab illa Siculos, exciſa idololatria, Chriſtianæ fidei progenitos. cuius rei teſtem eſſe velim tum initia Chriſtianæ religionis apud nos; tum ab illis initijs deductus, & perpetuus Deiparæ cultus, & amor in Sicilia. quare optimo iure factum arbitror, vt pleraſque Deiparæ ſacras ædes ex ethnicorum templorum columnis, epiſtylijs, & marmoribus maiores noſtri extruxerint, vt ipſam intelligeremus falſorum Deorum victricem, ab iiſdem opima tuliſſe ſpolia. itaque Meſſanenſis ædes maxima conſtructa eſt columnis, quæ fuerant Neptunij templi in Peloro Promontorio. ſumma ædes Catanæ è columnis marmoreis veterũ Thermarum; Metropolitana templa Panormitana, & Monteregalenſe, aliaque Virgini dicata ex antiquorum templorum rui-

nis plurima deſumpſerunt ornamenta, & veluti deuictæ idololatriæ trophæa. repete quæſo animo, quibus tandem machinis ad profligandum è Sicilia dæmonum cultum vſi ſint Chriſtianæ pietatis Duces, qui primi in illam irruperunt.

D. Petrus Apoſtolorum Princeps Antiochia in Siciliam tranſmiſit Marcianum & Pancratium ſanctiſſimos viros, & plane dignos Epiſcopos, quibus, Sicula Prouincia, ad Chriſti Eccleſiam, & fidem adiungenda, demandaretur. vterque vero, vti ſumma in Deiparam pietate præditus erat, ita illius patrocinio vſus propagandæ fidei nauabat operam.

D. Marcianus Syracuſarum Epiſcopus Virginis Sanctiſſimæ imaginem ſecum tulit, cuius ſpecie diuinum in ſe amorem foueret, & indigenarum animis cæleſtes ignes ad Chriſtum euolantes ingereret. illa, tamquã cæleſti fulmine, idolorum ſimulacra deijcere; illa, veluti firmiſſimo clypeo, à ſtygiorum monſtrorum rabie ac impetu ſe ſuoſque tueri; illa, vti ancipiti gladio, ab energumenis, infeſtiſque domibus laruas, ac trepidantia ſpectra in fugam vertere; illa, non ſecus ac diuino medicamine, cæcis, mutis, claudis, paralyticis, alijſque morborum vi afflictis, viſum, loquelam, integraſque vires impertiri conſueuerat. Eam effigiem in antris collocauit, quæ Pelopia quondam, nunc vero ab æde ſuperſtructa D. Ioannis Apoſt. dicuntur, ad inferiorem Acradinæ partem. ibi Marcianus docebat, ibi baptiſterium ſtatuit, & ſacris operabatur ſub tutela Sanctiſſimæ Dei Genitricis, vt quos Chriſto genuiſſet filios, pietatis lacte in magnam matrẽ enutriret. in eo ſubterraneo templo etiam num plures conſpiciuntur Virginis icones; ſed incertum an earum aliqua, ad huius de qua loquimur, ſimilitudinem conformata fuerit.

D. Pancratius Tauromenitanus Antiſtes dum puer adhuc eſſet Hieroſolymam adductus a parentibus, Chriſtum Dominum in mortali carne ibi degentem vidit; nec dubitandum videtur, quin etiam Sanctiſſimam eius genitricem inuiſerit; minus ergo mirandum, ſi ſpem opemque in Deipara collocarit, eiuſque patrocinium ſibi ſuiſque voluerit eſſe præſidium inexpugnabile. Tauromenij templum Virgini Sanctiſſimæ ſtatuit & ſacrã illius effigiem, ad enaſcentem fidei ſegetem educandam, propoſuit. mira ſunt quæ per eam imaginem perpetrauit, & quot per eam ad Chriſti religionem allexerit. cũ ferox tyrannus, cum maxima furentium militum manu Tauromenium expugnaturus, ad mœnia acceſſiſſet, trepidantibus omnibus, ac de vrbis deditione cogitantibus, Pancratius pro mœnibus Deiparæ imaginem oſtentans, & victoriam inclamans, tenebras primum in hoſtium mentes iniecit, vt ſe inuicem plurimi gladijs contrucidarint. mox Chriſtianæ pietatis fulgorem immiſit, cum cæleſtiũ vim animaduerterſit. quantus hic Virgini triumphus, quantus amor, ac religio.

An à D. Pancratio, an aliunde Tauromenitani non manu factam Deiparæ imaginẽ habuerint, incertum eſt; id tamen certum eos coluiſſe antiquiſſimo in templo eiuſmodi imaginem, ex eo genere, quas olim Græci non manufactas appellarunt, quód non ab humano penicillo depictæ eſſent; ſed vel ab Angelis, vel diuinitus prodierint; quamuis non ignotem ectypis eamdem nõ manufactæ imaginis nomẽclaturam è prototypo deductam, fuiſſe non raro datam, qua de re docte, vt ſolet, Iacobus Gretſerus, in opuſculo de non manufactis imaginibus multis diſſerit. locuples vero teſtis tum imaginis, tum pietatis, qua à Tauromenitanis colebatur, eſt Theophanes Epiſcopus Tauromenitanus, cum ait, [*cum vero intueor populum meum tanta cum religione ad ſacrum templum, in quo non manufacta lõge Puriſſimæ Dominæ noſtræ Imago collocata eſt, quaſi facto agmine concurrentem, gaudeo & lætor.*] Hom. de transfigur. Dñi

Huc etiam ſpectat, quod ethniciſmi reliquias alicubi diu retentas eiuſdem Virginis religio extirparit. in monte Eryce ædes maxima eo conſilio ad occidentem exædificata eſt, vt ab eo celeberrimo Veneris Erycinæ templo ad Orientem ibi conſtituto retraherentur illi, quibus adhuc adblandiebatur antiquiſſimi illius proſtibuli potius, quàm templi, ſuperſtitio. fama vero edicit, abolendis ſuperſtitioſis quibuſdam ritibus, qui adhuc ex gentilitate pullulabant, Pontificem ad Erycinos miſiſſe pulcherrimum è marmore ſimulacrum D. Virginis Genitricis, brachijs diuinum infantem complexæ, quod in æde maxima colitur, eique à Stella nomen, quam in fronte ſupra pallium inciſam habet, vt Erycinis è Diuinæ Matris vertice felicior lux affulgeret. Sed in Enna celeberrimum erat Cereris templum, cujus veſtigia extant extrema in rupe ad Orientem; illic dein exſtructum eſt templum Deiparæ. at perdurabãt apud Ennenſes reliquiæ veteris ſuperſtitionis, Inſignia Vrbis adhuc erat Ceres cum ſpicis, antiqui eius templi ſemidiruti noxius aſpectus ſollicitabat, feſti dies Cereris menſe Iulio, cum fruges matureſcunt, peragebãtur. Sed Virginis pietate hæc profligata ſunt, quare Ennenſis Clerus Magiſtratuſque delendæ Cereris ſuperſtitioni ad Deiparæ patrocinium accurrit. feſtum diem D. Virginis Viſitationi ineunte Iulio inſtituit celeberrimum, ſupplicationes ad illam decreuit, quibus effigies Virginis ad ipſius ædẽ à *Portu Saluo* deduceretur; ac demum S. Mariæ Imago in Vrbis inſignibus conſtituta. ita feriarum Cereris ſuperſtitio pro Sanctiſſimæ Virginis patrocinio penitus obliterata eſt.

Aucto Chriſtianorum numero cultus etiã in Deiparam auctus, ac ſacrarum illi ædium numerus. celeberrima fuit, quam Syracuſis à Beliſario nobili ac prædiuite viro extructam, anno Chriſti CC. ab Euæio conſecratam almæ Dei genitrici legimus. Encom. Syracuſ.

Porro anno CCXXXVIII. ad flumium Ex vita Sancti Metaph

Aſiam

Aſſiam haud procul à Leontinis Publius vir apprime pius, opibuſque præpollens Virgini templum erexit, quò ipſe confugit Maximi furorẽ declinaturus. A Thecla etiam, pietate, ac nobilitate illuſtri, templum ibi Virgini poſitum haud ſine cæleſtium impulſu, annum circiter CCLXII. ibidem in vrbe media idolorum ſanum in magnæ matris templum commutatum. Hinc quid in cæteris vrbibus factum fuerit, quando monumenta tot cladibus conſumpta, non ſuperſunt, coniecturam capere facile poterimus. multæ enim celeberrimæ, ornatiſſimæque Baſilicæ S. Virginis in Sicilia extitere; quapropter Nilus Monachus in vita S. Philareti græce manuſcripta, quæ Meſſanæ in Bibliotheca S. Saluatoris aſſeruatur, in eo præcipuam Siciliæ laudem reponit, quòd multa habuerit ſacella, & templa Sanctorum admirabili pulchritudine, & immenſitate, inter quæ anguſtiora Sanctæ Dei Genitricis nomine decorabantur. conſtat ex M.S. Vita S. Leonis Catanenſis Epiſcopi nobiliſſimũ templum Virginis floruiſſe olim Catanæ anno circiter DCCXV. hęc enim ibi leges. [quadam die cum ad Baſilicam in honorẽ B. & Glorioſæ Dei Genitricis Mariæ conſtitutam, miſſarum celebraturus ſolẽnia proceſſiſſet Antiſtes, illuc Ciuitas tota feſtina conuenit; nam diei cultus ſolemnioris vrgebat, & propter Virginis amorem ſacratiſſimæ locus habebatur ille celeberrimus, & quo nullus eſſet in vrbe celebrior.]

Auguſta etiam fuit SS. Dei Genitricis Baſilica, quam Theodoſius II. Syracuſarũ Epiſcopus anno ferme DCXC. conſtruxit illi ſimilem, quam *Pulcheria* Imperatrix condidit Conſtantinopoli, & *ad Blanchernas* dicta eſt. fuiſſe etiam celebre, annum circiter DLX. in Agrigentino ſuburbio templum Virginis pulcherrimum, cœnobiumq; ſub eiuſdem S. Matris nomine in vita S. Gregorij Agrigentini habetur. Syracuſis templum Virgini dicatum, ipſius Epiſcopi ſedes refectum eſt à Zoſimo Epiſcopo anno Chriſti fere DCXLV. ſub Theodoſio deinde Epiſcopo direptum eſt à Barbaris, atq; ex eius ſupellectili vaſa argentea à Saracenis aſportata, quinque millia argenti pondo fuiſſe traduntur.

Sed quis modus, ſi accuratius recenſere velimus templa aut omnia, aut celebriora, quæ cultum Virginis Deiparæ in Sicilia promouerunt. quæ enim in Sicilia vrbs, opidũ, paguſue? imo quis aget, qui montes, quæ valles, nemora, lacus, flumina, in quibus nõ reperias, aut ſacras Deiparæ ædes, aut poſitas ſaltem imagines, cultus, & patrocinij teſtes? iacent quidem pleræque vrbes, nec de ijs quiſquam iam diu curat; at Deiparæ templa ibi adhuc ſarta tecta ſeruantur ad cultum: ad verticem iacentis Camarinæ, ædes eſt B. Virginis, idibus Auguſti, magno adiacentium populorum concurſu celebrata: eademq; in ora Siciliæ littorali ad meridiem in opidi veteris iam diruti ruinis, q nomen etiam amiſit, D. Mariæ templum viſitur: intra ſinum euerſæ Segeſtæ, vnicum ſanum, priſci operis monumentum, quadratis ex lapidibus, teſtudinatum, & integris, D. Mariæ ſacrum eſt, quo loco Triocala vrbs olim fuit. in edito colle proſtrati Tyndarij ad mare tyrrhenum; vbi olim Aleſa vrbs ad Septentrionem, vbi Aluntium, ibi ſolum in ſacris ædibus Virgo colitur.

Plurima ſane templa Virginis excidit Saracenorum clades, quæ ducentis annis, eoque amplius Siciliam peſſum dedit, quare in antra, ſecretaque loca, Virginis ſimulacra pij Fideles tum detulere; atque ex ijs creditur fuiſſe paruum Virginis ſimulacrum, q eiuſdem monitu, Lilybœi inuentum eſt in puteo, vnde & nomen traxit *S. Maria à Caua*. itidem tabula, in qua eiuſdem Virginis depictus obitus, quæ in templo S. Mariæ à Gibilroſſa prope Panormum depicta fuerat ex ſubterranea ſpecu eruta eſt, ſupra quam templum, ante Barbarorum aduentum fuiſſe traditur. Sed fidelium lacrymis, precibuſque fatigata Mater Sanctiſſima, Rogerio *Duce* in libertatem Siciliã vindicaui; quare tantæ Virginis nomen, & imaginem in ſuo vexillo deferebat tunc Rogerius. inde beneficij memores Siculi innumera liberatrici Virgini templa excitarunt, quorum ſeu magnificentia, ſeu ſacra ſupellex, ſiue etiam numerus ſpectetur, maximus Siciliæ erga Deiparam cultus arguetur. nam præcipuæ, maximæque ædes Virgini dicatæ ſunt, vti Cathedrales Panormi, Meſſanæ, Syracuſarum, Catanæ, Montis Regalis aliaque templa alijs in vrbibus, quorum numerum inire vix quiſpiam facile poterit. imò quidquid in honorem Dei Genitricis cederet, libenter Sicilia amplexa eſt, nec fere vſpiam aliquod celebre fuit Virginis nomen, ſub quo templum à Siculis non erigeretur. ita templum Virginis ad Blanchernas in Sicilia cõditum, & *S.* Mariæ ab Itria, quibus nominibus à Pulcheria Imperatrice duo templa auguſtiſſima Conſtantinopoli conſtructa licet alterum Virgini Hodigitriæ, mutilata voce, Itriæ, appellatũ ſit. ita & Virginis latinæ templum factum eſt, vt erat in Hieruſalem. & S. Mariæ de Bethlem, itidem S. Mariæ Maioris, quod Romæ viſitur. nec Lauretana ędes in Sicilia neglecta eſt, nec Montis Serrati, & Guadalupe; quarum duæ poſtremæ in Hiſpania ſunt. Denum SS. Virgo nomen ipſa noſtrum, vt maioribus deuinciret beneficijs, ſuſcepit, dictaque eſt Sicula ſub qua nomenclatura Neapoli anno 1275 ædes Virgini exædificata eſt, quæ multis miraculis illuſtrior fuit anno MCCLXXV. cui has inſcriptiones adiectas lego. *D. Ladislaus Rex, cum morbo Sciatica eſſet infectus, conuerſus ad B Virginem Siculam, liber euaſit.* & Diua *Ioanna Soror Regis Ladiſlai qualibet hebdomada in die Sabbathi eãdem ſumma cum deuotione viſitabat; ab eademque ſinguli patientes ſani redibant.*

Sed cum nequeam plurima dona; quibus Siciliam auxit Deipara, recenſere, nec tamen omnia prætereire liceat, ne ingrati animi notam ſubeam, id conſilij placuit, vt Originem nonnullarum ſacrarum ædium, & ima-

imaginum Sanctiſſimæ Matris, quæ ab aliquo eiuſdem beneficio, atque prodigio initium traxere, paucis explicare n. hac enim ratione complectar Virgineæ in Siciliam beneuolentiæ argumenta, & communis ſimul Siculæ pietatis in Virginem indicia, quibus maior in dies amor & fiducia erga munificentiſſimam Patronam merito initatur. Cum autem de Imaginibus Deiparæ per Diuum Marcianum, & Diuum Pancratium primis Eccleſię temporibus in Siciliã inuectis, tum de inſigni ſimulacro Drepanitano iam dixerimus, nihil de ijs hic addendum. iuxta temporum ergo ſeriem de alijs dicam; non tamen de omnibus, quia maioris curæ & otij id eſſet, quam poſſim adhibere; ſed de ijs, quas olim præcipuas ratus deſcripſi.

DEI PARENTI IMAGO DIVINITVS PICTA, quæ colitur in valle viridi in Monte Aetna.

CVM Orientis obtineret imperium Michael Paphlago, anno hum: ſal: 1040. tumultuantibus in Sicilia inter ſe barbaris Georgium Maniacem virum ſtrenuum ad liberandam Siciliam ducem cum claſſe miſit; is vbi in Siciliam venit, cõiunctis contra eum Sarracenis, prius diſſidentibus, pa em Barbarorum ſe viribus minime ratus, ab Salernitano principe Guaimato, & Landulſo Capuano Duce ſuppetias petijt, a quibus nonnullæ Nortmannorum copię miſſæ Vuilleimi, & Roberti ductu: inter cæteros Landulfi milites, vir quidam ſigur cui Dionyſius nomen erat, proceræ admodum altitudinis, pariſque corpori roboris aduenit, qui multas ediderat in prælijs barbarorum ſtrages, & formidabilem hoſtibus ſe præbuerat. Deuictis Sarracenis, cum Maniaces conſcriptis de ſpoliorum diuiſione legibus non ſteriſſet, magna inter eum, & Nortmannos duces exorta contentio, quare ægris animis abſceſſere. Dionyſius cum nec Nortmannos ſequi vellet, ne Georgio ſeſe adiungere, peſſimum conſilium cœpit: antrum in ætna monte nactus ſupra virentem vallem diruptis rupibus atq; anfractibus inuium, ibi ſceleratam vitam degere ſtatuit; itaque ad rapinas ſe vertit, in viatores impetum facere, bonis omnibus quoſcumque poſſet ſpoliare, ſemper humano ſanguine infectas manus tenere; verum, ita ſanctiſſimę matris gloriæ fauente Deo, euenit, vt menſe iunio Catanenſis quidam Ægidius pius Virginis cultor, illac iter habiturus eſſet, qui ab aliquibus monitus ne in crudeles Dionyſii manus, ſi vlterius progrederetur, incideret; reſpondit progredi omnino oportere, tatis ſibi in Virginis clientela aduerſus quemlibet opis eſſe: nec hominem pia fefellit opinio, nam noctu in via à Dionyſio ſtricto gladio appetitus, adhibitis illi fruſtra precibus, Deiparam tandem inuocat patronam ſuam; adfuit ſtatim præſens illius auxilium. ecce enim repente vehementiſſimus terræmotus cohortus, & atra nox luce clariſſima refulſit; ex qua vox ingens emiſſa ter Dionyſij nomen inclamauit. attonitus ille, erecto brachio gladium tenente, hærebat, nec ſe poterat commouere, petijt tamen trepida voce, quiſnam eſſet, qui ſe vocaret, quidue ab eo peteret; Virgo Deipara, inquit, ſum, quæ vt opem Aegidio meo ferrem, tuiſque e manibus eriperem, huc deſcendi; remitte iam enſem, & liberum viatorem ſinas; flexis tum genibus latro petita ab Aegidio venia, eum dimittit; quo profecto cum multis lacrymis precibuſque Dionyſius à virgine pacem expoſceret, ſanctiſſima mater immenſa luce circumfuſa, magnaque Angelorum multitudine ſtipata clare ſe illi videndam obtulit, bonum habere animum iubet: ſpondet, ſi ſuo dicto obediens futurus eſſet, veniam illi à filio impetraturam: promittit omnia, quamuis ardua interna iam vi commotus latro: tum illa, hæc præcipit, primum vt peſſimam prioris vitæ rationem deteſtetur, deinde vt Eremitæ habitum capiat, ſibi templum in eo loco fabricandum curet; petijt ab ea, & Dionyſius, vbi, & quo pacto in ea ſolitudine id conſtruendum. i, magiſtratum, & clerum aduoca, inquit Virgo, in hanc vallem communi pompa conueniant, & vbi gruium corona viſa fuerit, ibi noſtra domus exciteturr: nec aquarum penuriam metuas, ſed quo in antro tot hominum effudiſti ſanguinem, meo inuocato nomine parum effodias, & fõtem aperies ijs, qui biberint ſalutarem. ſatis iam quid facturus eſſet edocto Dionyſio, Virgo Sanctiſſima inter celeſtes choros ſublimis abijt: ille protinus armis, veſtibuſque depoſitis eremiticum habitum ex lana ſuſcipit, & ad mandata celeſtia obeunda opidum propinquius Acim petit: rem publice exponit, concurrunt omnes, fit ſolemnis ſupplicatio, ad virentem vallem tenditur: tria ferme paſſuum millia diſtabat ab Aci; vbi grues ſpectantibus omnibus apparuere, illico ſacras preces flexis genibus incipiunt, cumque Sanctiſſimæ Mariæ nomen ter inuocaſſent, aues veluti ratione præditæ ſuis cantibus acclamarunt, ac demum in altum euolantes, ex oculis euanuerunt: nec minor fuit admiratio concurrentis populi, cum ad tertium ligonis ictum ex arido antro fons perennis aquæ proſiluit, ex qua varijs varij affecti morbis bibentes conualuere. his miraculis accenſis animis incœptum Templi opus, & vrgente Dionyſio ſequenti anno perfectum eſt: at vero Sabbati nocte, quæ vltimam Augusti Dominicam præcedit, ſacram Virgini diem, cum Dionyſius in templo eſſet, Virginum chorum conſpexit, inter

quas

quas vnam pulcherrimam diademate coronatam cum filio in vlnis; quæ omnes ad pilam templi acceſſerunt, ac repente ex oculis ſublatæ: illuceſcente die in eadem pila imago Virginis inuenta, Græca videbatur pictura: ſedebat cœruleo velamine, aureis notis diſtincto, cooperta Sanctiſſima Mater, dextra vlna filium tenens, erecta dextra benedicentem, ſiniſtra manu gruem capit; tres aureas coronas duo Angeli imponebant. Templum hoc auctum magnifice, decoratumque a Frederico Rege, qui cum Ioanne Randazij duce illac iter faciens Virginem veneratus, a tribus Epiſcopis illud conſecrandum curauit, cuius conſecrationis cruces adhuc videntur: prædijs etiam illud munifice donauit, caputque omnium Acis Eccleſiarum conſtituit, & cum multas alias Eccleſias, tum S. Ioannis ad nemus, S. Mariæ a Scalis, & S. Luciani templa illi addixit. mirum fuit quod in illa Templi ampliatione accidit, quippe cum id dilatare vellent, paries, in quo Deiparæ depictum erat ſimulacrum promouendus erat; prius itaque tres tabellas ad illius Iconis formam depingendas curant, ſed, mirum dictu, cum ſero perfectæ eſſent, poſtero mane deletę inueniebantur. Re ſæpius fruſtra tentata, machinis protrahere murum decernunt: reſtitit tamen ille, nec vi vlla proferri potuit, Virginis enim imperium, non humanum agnoſcebat robur. demum per ſpeciem Damiano paſtori fido clienti ſanctiſſima Virgo apparuit, nuntiat tempus eſſe protrahendi parietis, ſine Iconis detrimento. Ergo dum hergana aptantur, & expediuntur funes, alia potentiori dextera impulſus paries, vltro, nullo duce ad alium ſe parietem adiunxit in dextera templi parte. vbi deinde vario lapide, & puro marmore magnificum extructum, ſummoque omnibus in honore eſt, & reuerentia; miraculorum verò ſeriem, ſi vellem hic apponere, infinitum plane opus poſſem conficere: ex monumentis eccleſiæ ab Epiſcopis Catanenſibus confirmatis, & literis Vicarij Vallis Viridis hæc deſcripta ſunt.

IMAGO DEIPARÆ PLATIENSIS, quod vexillum prætulit inclytus Comes Rogerius aduerſum impios Sarracenos.

DEVICTIS feliciter Sarracenis qui Siciliam graui ſeruitute preſſerant, vexillum illud, in quo Virginis erat Icon, non minus Chriſtianis auguſtum, quam barbaris formidabile, quo Comes Rogerius hoſtes debellauerat in noua Platienſi Colonia ſitum fuit, habitique illi honores, vt par erat, vſque ad Guilielmi cognomento mali tempora; tum enim coniuratione in Regem orta, cum inter alios plurimi ex viris primarijs Platienſibus a VVilielmo deſciuiſſent, (qua coniuratione Panormi in carcerem ille coniectus eſt,) grauis deinde Platiam calamitas oppreſſit; vbi enim è carceris latebris in regium illum ſplendorem reſtitutus eſt, grauiter ſæuijt in perduelles, adeo vt coloniam illam ſolo æquari iuſſerit. at vero viri nobiles illi, quod euenit, metuentes, fuga ſibi conſulendum rati, ſanctiſſimum vexillum, ne quid in cæco furore caperet detrimenti, ſubterraneo in loco abdiderunt; quibus ſubinde extinctis, vexilli etiam notitia extincta eſt. data deinde facultate reliquis ciuibus, qui nullam perduellionis noxam contraxerant arcis in proximo colle excitandæ ſub eodem Platiæ nomine, multos annos ſummo ſtudio, ac diligentia fruſtra perquiſitum vexillum, donec ſanctiſſimæ Matri viſum eſt ad ſuorum Clientium incolumitatem theſaurum abditum aperire. nam poſt 180. annos, quo tempore ſub terra delituerat vexillum, anno ſalutis 1345. cum validiſſima peſtilentia laboraret Sicilia, Deipara Virgo tot, tantaſque ærumnas miſerata, per quietem Sacerdoti vitæ integerrimæ ſeſe obtulit: indicat vbi locorum expetitum tamdiu vexillum aſſeruetur, nec dubiam facit ſpem illud erutum, veluti celeſte iubar, omnes calamitatum tenebras diſiecturum. tam læto nuntio magiſtratui, cleroque delato, ſolemnis inſtituitur ſupplicatio; ad antiquam coloniam omnes ſumma cum alacritate concurrunt: ibi autem ſub vna ex pilis dirutæ iam veteris ædis ſacram Iconem, quæ in tela erat tabulæ compacta, inueniunt integram; etenim nec tam longi temporis diuturnitas, nec terræ humor vlla infecerat macula effigiem immaculatæ Virginis, ſed potius venerabunda ipſa humus geſtiebat tantum theſaurum in ſuo ſinu conſeruare. tam clari miraculi celebritate excitæ gentes concurrere omnes ad collem, hymnos, laudeſque Deiparæ concinere, conceptam animi ſpem, ac lætitiam vultu ac deuotione pr ſe ferre. poſtea illata in vrbem celebri pompa, multiſque collucentibus ignibus veneranda ſanctiſſimę Matris imago, quę ipſo oris aſpectu peſtiferam luem propellere videbatur; ſtatim vero penitus peſtilentia compreſſa eſt. ciues beneficijs aliquam referre gratiam cupientes magnificum Templum in altiore collis, qui colebatur, parte Virgini vt Patronę ſuę fabricarunt. iterum deinde anno 1179. diffuſa per vniuerſam Siciliam contagio, quæ Ruffini peſtis dicta fuit, cum etiam Platiam peruaſiſſet, ciuitas ad Patronam accurrit cuius commota precibus Clementię mater, illam ſecundo peſtifera tabe liberauit. cuius rei peruulgata fama auxit mirifice pietatem in Virginem cum propinquarum vrbium, pagorumque,

tum

tum etiam remotarum; adeo vt quamplurimi in ſummis difficultatibus præſertim in pluuiæ penuria ad hanc Virginem concurrerint. ex monumentis Eccleſiæ Platienſis, & M. S. Cod.

AnnoChr. 1171.

SANCTISSIMA IMAGO VIRGINIS à Victoria Panormi.

CVM olim duo illi heroes, quibus Sicilia libertatem ſuam acceptam refert inter ſe non minus ſanguinis vinculo, quam præclare geſtorum copia coniuncti, Panormum obſiderent, ab occaſu Robertus, Rogerius vero a meridie, Sanctiſſimæ Deiparæ nomen, opemque implorarunt; exauditas preces euentus ſtatim comprobauit, nam eodem tempore in vrbem ingreſſi ſunt Robertus porta ferrea, & Rogerius anguſta, cui nunc à Victoria nomen eſt. firmaque fama circumfertur Rogerio ſe videndam obtuliſſe exercituum Reginã, quæ vexillum manu præferens animos faciebat, aditumque in vrbem præſtabat: in eo loco templum ædificatum eſt, & imago Sanctiſſimæ Deiparæ vexillum manu geſtantis in beneficij memoriam cum hac Inſcriptione.

Porta hæc, in quam Rogerius Inuictiſſimus Siciliæ Comes irrumpens, aditum exercitui chriſtiano ad vrbem hanc Panormum ab indigna Sarracenorum ſeruitute emancipandam venienti patefecit, Victoria cognomento, ab eo deuictorum hoſtium ſummo cum honore, ob inſignem reportatam victoriam Deiparæ Virginis cultui, victoris eiuſdem Principis, ardenti, ac pio deſiderio conſecrata eſt. Quinctili menſe. Dom. Incarnationis Anno M. LXXI.

A. T. D. G. P.

AnnoChr. 1080.

Diua Virgo, cui nomen Rauenoſę, quæ Comitis Rogerij militibus, dum ſiti, & Sarracenorum copijs vrgentur, aquam diuinitus, & victoriam de hoſte conceſsit.

QVO tempore Comes Rogerius Siciliam inuictiſſimis armis à Sarracenorum iugo eripere conabatur, id traditur euenisſe, quod pictum adhuc viſitur in templo S. Mariæ Rauenoſæ. prope Gelenſem agrum mons eſt, qui Sarracenus mons etiã nũ appellatur: in eo vrbs olim eodem nomine dicta à Sarracenis tenebatur. oppugnabat eam acriter Rogerius dura obſidione; fertur autem eueniſſe, vt præ aquarum penuria vniuerſus exercitus grauiter laboraret, quapropter ad Deiparæ opem conuerſus Pius Rogerius eam enixe precatus eſt, vt ſiti vexatis copijs benigna opitularetur? Audijt Clementiæ mater Comitis preces, quare precanti illi ſe obtulit; ſolatur, animos addit, locum prope ipſius tabernaculum indicat, vbi paullulum effuſſa terra, aquæ fons erupturus erat; cumulatq; hæc omnia nouis beneficijs, nam ęgroto fratri Rogerij Comitis ſanitatem reddidit, erupit, vt Virgo prædixerat, aquæ fons: releuatus optatis lymphis exercitus: captum, expugnatumque opidum: Sarraceni aut pulſi, aut trucidati; Comes vero Rogerius in illius beneficij monumenrum perpetuum, templum Sanctiſſimæ Virgini erexit. hæc omnia traditio, rumorque communis teſtatur. prærerea etiam pictura, nam in eadem Virginis æde hæc omnia, quæ diximus depicta, & ne temporis iniurijs delerentur, refecta ſunt. Vtinam clariora monumenta extarent, vt ſigillatim quidquid euenerit, diſtinctius cognoſceremus. ex literis Prioris Cœnobij S. Mariæ Rauenoſæ.

DIVA

DIVA VIRGO IN CASTELLO TYNDARITANO.

NObiliſſima olim Ciuitas Tyndaritana, quæ à Meſſenijs ſupra collem Tyrrheno mari circumfluum, constructa fuit, nunc iam omnino diruta iacet; tantum iuxta antiquam arcem templum extat, in quo antiquiſſimum Virginis ſimulacrum ex marmore, magna, vt par eſt, colitur obſeruantia, ſummuſque illi poſt Drepanitanam Virginem habitus honor, cum ab accolis, tū à remotis populis; ad quam vel ex exteris nationibus multi peregrinatione ſuſcepta concurrunt. hæc effigies admirabilis, admirabili etiam modo eò dicitur perueniſſe. Fama eſt per manus poſteris tradita olim (nihil de tempore liquet) cum nauigium quo ſanctiſſimum ſimulacrum aduehebatur Siciliam circumlegeret, ſub ipſo Tyndaritano monte conſtitiſſe, cumque vltra progredi neutiquam poſſet, & iam fauentibus ventis ab alia regi virtute, clare appareret; nautæ impellēte animos cæleſti Numine, ſtatuam Virginis è nauigio deponūt & ad proximum templum in colle collocāt; qua in re contigit, vt quo in loco primum effigies conſtituta fuit, ibi illius veſtigium imprimeretur, quod quidem in marmorea tabella vnius palmi adhuc ibi aſſeruatur, reique memoriam ſeruat; at vero nauis depoſito Virginei ſimulacri onere reuerſiſque nautis feliciſſimo curſu portum tenuit, tantum videlicet Regina omnium hanc ſibi expetebat ſedem, tantam ex ſua Sicilia voluptatem capiebat, vt in ea, etiam cum vi præter rerum, ac naturæ ordinem habitare quodammodo vellet. & ibi maxime coli ab omnibus, vbi tanta Idololatriæ ſuperſtitio prius floruerat.

Primum in templi latere ſita fuit ſtatua, deinde cum maiores noſtri honoratiorem deberi locum Sanctiſſimæ Matri viderent, ſacellum fabricarunt, magnumque fama eſt in ea translatione miraculum fuiſſe. nām cum in nouum ſacellum translata eſſet veſpere, mane in prima ſede, vbi primum fuit poſita, inueniebatur; quod vbi non ſemel viſum eſt, mirum in modum aucta loci religio. quare ſolemni ſupplicatione iterata translatio, mirum ſane prodigium. vbi ea pompa in nouo ſacello collocata fuit Virginis ſtatua, non amplius ex eo loco mota, ibique beneficia omnibus elargitur, vt tabellæ miraculorum in templo appenſæ fidē faciunt. Feſtus illius dies quot annis celebratur ſexto Idus ſeptemb. quo tempore ad maiorem celebritatem habentur nundinæ, magnuſq; mortalium numerus ad eam venerandum confluit. ex iuratis teſtibus auctoritate Epiſcopi Pactenſis.

EFFIGIES VIRGINIS DREPANITANÆ ac Luce nuncupatæ.

Anno Chr. 1211

ANtiquiſſima fuit in Sicilia Imago Virginis à *Luce* dicta, & prima huius nominis quam reperi, Drepani fuit, nam vt ex anno ſupra Virginis caput adſcripto patet, à 1211. originem duxit. Per multos annos hæc Imago ex interiore parte portæ vrbis manſit, veluti illius tutela, à qua etiam Porta Deiparæ dicta fuit, colebatur pio cultu, & ante illius aſpectum lampades accendebantur, Cum vero ad vrbis munitionem portam illam deijcere neceſſe fuerit, Imago illa (quo fuerit tempore non liquet) ad templum Sanctiſſimæ Virginis à porta appellatę, quod prope eamdem portam erat, translata fuit; ibique noua prodigia edere, nouaque effundere beneficia cœpit. Nihil habuimus certi de primo miraculo, tantum retulit P. Nicolaus Galluzzus Cappellanus, & deuexa ætate, ſe ab antiquo ſene accepiſſe: Illam Zonem cuidam Hiſpano oculorū viſum dediſſe. Creuit Virginis miraculis Drepanitanorum pietas, adeoque anno 1603. ſanxit Senatus in ampliorem locum illam transferre indicta ſolemni, atque vniuerſali ſupplicatione die Sanctis Apoſtolis Petro, & Paulo dicato: ab ipſis iuratis Patribus Sanctiſſima Virgo delata fuit in Aedem D. Iuliani, vbi nunc eſt. Cum per vias, tum in templo, vbi illuc peruentum eſt, elargita eſt ſua munera immaculata Deipara, nec adhuc à miraculis perpetrandis deſiſtit. Depicta eſt Imago in tabula mediocris ſtaturæ, maioriſque eſt pietatis, quam pulchritudinis. Rubram obtinet veſtem, & cœruleum pallium, diuinam prolem ſuſtinet dextro brachio, & ſiniſtra manu mamīmam præbet lactanti puellulo, qui tantum album induſium habet, & ſiniſtra manu accenſam facem tenet. in Virginis diademate hæc inſcripta reperiuntur verba. *S. Maria Noua Lucis.* Cauſſa cur a luce appelletur neutiquam illa eſt, quam ſibi nonnulli ſuaſere, quod cæco lucem oculorum dederit, prius enim eodem etiam nomine dicebatur, vt ex inſcriptione patet, ſed potius quod Diuinus Puer manu candelam præfert, ſiue quod ad illud Eſter Virginis figuræ alludatur. *Noua lux oriri viſa eſt ei*s. ex Eccleſiæ monumentis.

✠

IMA-

Anno Chr. 1219

IMAGO DEIPARAE VIRGINIS A D. ANGELO Panormum illata.

ANNO ſalutis 1219. cum immineret Alexandriæ Barbarorum deuaſtatio, erat in ea vrbe in D. Ioannis Baptiſtæ templo Sanctiſsimæ Deiparæ imaguncula; quam, Tecla Virgine magni Apoſtoli Pauli diſcipula inſtante, miro deuotionis affectu, S. Lucas depinxerat, ibique cum alijs Sanctorum Reliquijs colebatur. degebat iiſdem temporibus S. Angelus in Orientis eremo haud inde procul, in qua precibus, & afflictionibus corporis ſe exercebat: huic igitur Chriſtus Dominus Maternę gloriæ conſulens cum magno Angelorum comitatu apparuit; eum Siciliam petere iubet, vt ibi ſuum euangelium prædicaret, Martyrij coronam, quam in ea inſula parauerat, acceptum iret; præcipit vero vt prius Romano Pontifici ſacras reliquias deſerret, quas Athanaſius Alexandrinus Patriarcha traderet, cum Sanctiſsimæ Genitricis imagine His acceptis mandatis Angelus Alexandriam relicta eremo contendit, ad Athanaſium ſeſe confert, cui Annunriatæ Virginis ſolemni die, dum poſt matutinas horas preces Deo fundit in D. Ioannis Baptiſtæ templo, ipſe Chriſti prodromus Ioannes affuit mandatus vti B. Angelo, B. Virginis Iconem, Hieremiæ caput brachium Sanctæ Catharinæ V. M., ſuum crus, cum illo Sancti Gregorij traderet in Italiam aſportanda, priuſquam barbarorum ſuror euerteret Alexandriam: paruit Athanaſius, & cum Angelo collocutus, cæleſtes opes ei tradidit quibus acceptis D. Angelus Romã adijt ad Pontificem Maximum expoſitaque legationis ſuæ cauſa, ſacras res dedit. Ibi forte verſabatur Fridericus Claramonte B. Athanaſij Patriarchæ, quem ſupra diximus, frater (Panormitanus vterque erat) & apud Pontificem gratioſus, à quo ex ijs reliquijs Sacram Virginis Iconem obtinuit, & ipſi B. Angelo proficiſcenti Panormum dedit, vt eo deferret. Vbi nunc inter precioſiſſima quæque Panormitanæ Eccleſiæ aſſeruatur, magna cum reuerentia, deferturque publice in ſolemnibus ſupplicationibus. Porro id quod diximus multis teſtibus, & argumentis comprobatum, repoſitumque in actis publicis ab Illuſtrisſimo D. Didaco Archiepiſcopo Panormitano anno 1597. De ea D. Thomas Belloroſcus, & D. Ioan. Bapt. la Roſa Canonicus Panormitanus in vita S. Angeli Martyris cap. 12. 20. 30. ex ea quã ſcripſit Enoch Patriarcha Hieroſolis Celeberrimæ Virginis Drepanitanæ ſimulacrũ. Hiſtoriam aduentus celeberrimi huius ſimulacri inſeruimus in tomum ſecundum de Vitis Sanctorum.

Anno Chr. 1294

AEDES B. VIRGINIS MESSANENSIS IN MONTE alto volatu columbæ è cœlo delapſæ deſignata.

MEſſanæ in eo colle, cui Capperina nomen ad eam vrbis partem, quæ occaſum ſpectat ex aduerſo antiquæ arcis Orionis, nunc *Matagrifone* corrupta voce appellatæ, ædicula erat D. Angelo Gabrieli dicata, in ea duo religioſi viri collectitia ſtipe pauperem auſteramque vitam degebat; horum alteri, qui Nicolaus appellabatur, D. Virgo Maria per quietem viſa præcipit, vt prima luce Meſſanenſem Magiſtratum adiret, ſuoque nomine diceret, ſe eum collem amare, ibique habitare velle, proinde templum ſibi ædificarent ſub nomine S. Mariæ ab alto. Experrectus Nicolaus viſa noctis proximæ ſecum recolere aggreſſus, vana ſomnia credidit, atque inania mentis phantaſmata, quare nulla illis fide habita ad Magiſtratus ire neglexit, ſequente vero nocte rurſus B. Virgo ſubirato vultu ſe obtulit, increpuitq. quòd ſua iuſſa exequi contempſiſſet, comminatur etiam, ſi rurſus monita paruifaciat magno illi ſtaturum. Tum ille, ecquænam, inquit, mihi pauperi apud magnos viros fides vero? dic inſit, Virgo, hæc afferre ſigna poſcentibus, vt certi ſint me hic ad futurã ſauturamque huic colli, ſub meridiem nitidiſſimam columbam e cœlo deuolaturam, quę tantum ſpatij volatu ſuo circum ſcribet quantam templi amplitudinem volo; Nicolaus, vt illuxit, non iam vt prius rem inanem ratus, ſubito ad iuratos patres accurrit, quidquid ſanctiſſima Virgo fuerit loquuta, & de templo, & de futuro columbæ aduentu enarrat. Magiſtratus de communi conſilio ad montem condicta hora conſcendunt, confluit etiam promiſcua multitudo ciuium, quę tantæ expectationis ſama excita fuerat. Nec ſane expectatio fruſtrata eſt; nam dum ibi commorantur, ecce tibi meridiano tempore delapſa columba, vt dictũ fuerat, area Virginis Templo deſcribit, & veluti Dominæ iuſſa exequuta, rurſus tranſuolat in ſublime: Magiſtratus Columbæ ſequutus ductum & ipſe Templi circuitum deſignauere: Poſt tantæ rei euentum, Nicolaus ad arcem Matagrifonem contendit, vt Reginæ Conſtantiæ aperiret omnia; dum vero quæ euenerant mira coram expoſuit, quędam ex puellis regijs incredula, Conſtantiæ ſuaſit, ne Nicolai verbis fidem haberet, quippe qui narrandis identidem miraculis ſtipem ſibi, pauperum more, quæreret. Mirum dictu: non

ca im-

ea impune proloquuta, nam vtrumque puella brachium vehementi dolore correptũ exarauit, adeò vt à clamoribus ſe abſtinere non potuerit Tum Nicolaus ſpem facit, ſi iam ſuo docta exemplo crederet, quæ fuerant à ſe expoſita, conualituram reſpondit puella, veriſſime credo quidquid de Sanctiſſima Virgine dixiſti,& repente credenti priſtina ſanitas, B. Matris benignitate, fuit reſtituta. Mox apertis fundamentis Regina Conſtantia, cum magno regio comitatu, cunctis proprijs manibus ad Reginæ exemplum lapides comportantibus, Capperinæ montem conſcendit, primumque ipſamet, quem tulerat in fundamenta lapidem iecit; ſubinde reliqua hominum ac mulierum multitudo, ſua quiſque ſaxa coniecit, tantuſque fuit omnium ardor, vt breui templum confectum fuerit. Extat hæc hiſtoria in eodem templo in tabella deſcripta a Matthęo Rubino Meſſanenſi Notario Regio, quem à ſua matre, atque auia eam accepiſſe teſtatur, quæ ſane fœminę columbę deſcẽdentis prodigio interfuere. Iam vero Virginem Sanctiſſimam cultricem fuiſſe, & cuſtodẽ illius collis, quod dicam plane oſtendet; etenim cum Robertus Rex Meſſanam obſideret, ex mœnibus ante templum in eo colle Virgo Deipara ſe viſendam hoſtibus exhibuit vexillum manu extollentem, quo ſane viſu illi perterriti profugere, at Magiſtratus tanti beneficij memoriam anniuerſaria celebritate ad 6. Idus Sept. multis per vrbem ignibus, facibuſque celebrandam decreuit: lapſu tẽporis Virginum collegium ædi adiunctum, quæ dies, nocteſque Virginis laudes canerent, eiuſque cultum pie caſteque curarent ex tabella in templo deſcripta retulit hoc miraculum Ioſeph Bonfilius in ſua Meſſana lib. 3.

Anno Chr. 1524

INGENS MIRACVLVM D. VIRGINIS, Panormitanæ a Portu Saluo, erepta claſſe a naufragio, Maria Duce.

NON procul ab æde Virginis à Catena, Templum aliud eſt etiam Sanctiſſimæ Deiparę dicatum ſub nomine D. Mariæ à Portuſaluo, quod Siculas Triremes ab vndis eripuerit,& ad portum deduxerit integras. idque ita traditur eueniſſe. Cum noſtrę Triremes Africæ maritimam oram populatę feliciter in Siciliam reuerterentur, tam atrox coorta tempeſtas, vt paullatim magis, magiſque ventis, vndiſque veſanientibus, ad vltimum diſcrimen adduxerint vniuerſam claſſem; deſperabant iam omnes ſalutem,& mortẽ in horas pene vndis obruti expectabant. Dux claſſis, cum nullam, nec in arte, nec virtute humana ſpem ſalutis videret reliquam ad Sanctiſſimæ Dei Genitricis Matrem cœleſtium donorum theſaurum confugit. Nec morata eſt Prępotens omnium Regina ſed ſuam illico opem tulit. quippè non ſuo tantum iuſſu tranquillare turbatum pelagus voluit, ſed ipſamet videndam ſe prębuit ex Regiæ triremis ſpecula, quę aurea circumamicta luce tenebras, nube que pellebat; quieuerunt repente rabioſi venti, conſedit mare, & ita pacatis omnibus ſecundum immittit ventum de theſauris ſuis: non tamen prius ex ea, quam diximus ſpecula pedem extulit quam naues omnes incolumes ad Panormitanum portum deduxerit, ibique tandẽ euanuit. Dux ob acceptum beneficium Virgini ſe obnoxium videns, non vexillum modo Virgini dedicat, ſed eam eo pacto depingẽdam curat, quo à ſe viſa fuerat ad triremis malum,&ad ei monumentum, ſub antiquũ arcum prope portum: ſemper deinde nautica gens eò confluxit prodigio commota; ed itiſq. etiam miraculis à Deipara, aucta, deuotio omnium, templum Sanctiſſimæ Matri erectum, quod ab ereptis triremibus à Portuſaluo nuncupatum fuit, & nunc integrum viſitur. ex monumentis eius Eccleſiæ.

D. VIRGO PANORMTANA A QVA MATRI filioque Succurſum, Dæmonio cum fuſte abacto.

Anno Chr. 1306

FVIT Panormi in ęde ſacra D. Auguſt. cui etiam cœnobiũ adiunctum eſt ſub eiuſdem D. Auguſt. diſciplina, antiqua effigies B. Virg. cui deinde à *Succurſu* nomen inditum ab eo, quod hic adſcribam. Iracunda erat mulier. quę ſui ſimillimum filium pepererat, quę cum ſępius bili percita in filiũ inueheretur, cacodęmonem identidem, vt eum ſibi arriperet, aduocabat. quadam die dum ſtygium hoſtẽ vehementius inuocaret prout peſſimus illi mos fuerat, adfuit tartarea larua obtorto vncino, vt puerum, quẽ mater dabat, auferret; vbi rem mulier quod furore ſtimulata dixerat, ad factum ceſſiſſe videt, exanimata horribili viſu exclamat, Tuam Opẽ Deipara: ad hæc B. virgo humanam impotẽtiam miſerata, præsẽs ibi viſa eſt cum fuſte, vt fœdum hoſtem uerberibus abigeret; pure verò vt cœleſtem Matrem vidit exanimis ad eam ac-

currit, extremamque veſtem prehendit, nec multo poſt euanuit B. Virgo expulſo iam Dæmone: forte deinde mulier S. Aug. templum ingreſſa, Virginis, quam viderat agnouit effigiem, remque publice, vt euenerat, enarrauit: hinc deinde factum eſt, vt in huiuſmodi Imagine B. Virginis, læua Demon appingeretur, qui fuſte depellitur à Sãctiſſima Matre: dextra verò puer, qui dum ad Virginem accurrit, eius patrocinio protegitur.

Verum huius nominis origo non hinc, ſed antea ab alio miraculo fuiſſe traditur exorta; poſtquam enim ſummus Pontifex Benedictus XI. ex D. Dominici familia candidum habitum auferre voluit religioni. Frater quidam Theologus, & illuſtris concionator Nicolaus Brunus Prior S. Auguſt. in vrbe Panormitana, cum vexaretur lateris dolore ſæpius Sanctiſſimæ Dei parentis Iconi, quæ in ſacello ſub titulo D. Martini ſita erat, ſe ſe commendabat, vti ſibi ſuccurreret. Euenit autem quadam nocte, vt ea ipſa, quam venerabatur, Virgo Deipara adfuerit illi, & in ſomnis ſanitatem reſtituit, & præcepit, vt quando à ſe tam enixe ſuccurſum petierat, ſub eo nomine ab alijs inuocandam curaret; euanuit ſpecies, & ille ſanitate accepta rem pro cõcione pluribus vt par erat, enarrauit, magna populi frequentia; quare ſubſecuta deinde paſſim miracula Illuſtriſſimus Senatus Panormitanus, idemque Frater Nicolaus diligentiſſime perſcripſere.

SACRA IMAGO DEI GENITRICIS A SCALIS, Meſſanam inſigni miraculo aduecta.

Anno Chr. 1220.

REGE Siciliæ Friderico, ſecundis ventis nauigium appulit Meſſanam ex Paleſtinæ regionibus, in quo ſacra Virginis Imago in tabula depicta ſeruabatur, ſiue à nautis clam ſubrepta, ſiue in aliquam vrbem deſtinata; verum ſimul atque mercatores res ſuas Meſſanæ, vt collibitum fuit, transferre, ſublatis anchoris vela omnia ventis explicant; ſed en tibi perinde ac mille funibus reuinceretur nauis, immobilis in modum ſcopuli hærebat; nautæ rei nouitate attoniti, vt omnia experirentur, triremes adhibent, ſi quomodo poſſent remigij impulſu nauem protrahere; ſed quid vnquam conetur humana vis contra Virginis nutũ? loco moueri nauigium nulla ratione potuit: Nauarchus, ceterique omnes, qui naui vehebantur commoti prodigio, in eam cogitationem venerunt, vt arbitrarentur Virginis Effigiem, quam ferebant, Meſſanam neutiquam velle relinquere, ſed eam ſibi ſedem deligere, ibiq. commorari gratum eſſe; quare cum neceſſitate coacti, tum religione impulſi, ne Virgini obſiſterent, rem aperiunt præſuli, & ille Regi; & iam per vrbem, & miraculi, & illius cauſſæ ſparſo rumore, ad litus ſolemni pompa proceditur, extructoque ad id ponte ad portam, quam Regalem appellant, qui nauis altitudinem exæquaret, pictam Virginis tabulam magna cum reuerentia deferunt; hymnis, laudibuſq. Deiparæ ora maritima perſonante. vbi verò nauis ſacro, quo premebatur pondere, leuata fuit, illico progredi viſa eſt. nouum priori additum prodigium, namq. almæ Virginis effigies, quo primum in loco prope litus ſita fuit, ibi adeò fixa ſtetit, vt magna vi adhibita, ac ſi eſſet ænea, moueri nullo pacto potuerit, cumque ſuper ea re conſilium haberetur ab antiſtite, Rege, ac proceribus, decretum de communi ſententia fuit, vt quemadmodum olim Philiſtæi de Arca Domini fecerunt, ita prodigioſa tabula in plauſtro poneretur, relictiſque ſine duce bobus, quocumque ducerent, ſequerentur; igitur exornato pretioſis veſtibus plauſtro ſacra effigies collocata, bobuſque vltro progredientibus, leuis iam effecta tabula per torrentis alueum, qui eſt ad imos colles (vulgo Sanritius dicuntur) conuecta eſt: ibi templum erat Virgini ſacrum ſub nomine S. Mariæ a valle, eiq. cœnobium adiunctum ſacrarum virginum ſub D. Benedicti diſciplina; quò cum peruenifſent boues, fixis pedibus, lætoſque emittentes mugitus ſignificare videbantur eum eſſe locum quem Præpotens Dei Filius Dilectæ Matri præparauerat. igitur ab antiſtite cum Clero ſummo gaudio, plauſuque populi, in illa æde ſita fuit ſacra tabula, deinde verò ædes non amplius ſub nomine S. Mariæ à valle, ſed Sanctiſſimæ Deiparę à Scalis, propterea quod in prodigioſa, quam diximus, Icone Scalæ appictæ erant ad latus, perinde quaſi ſignificarent veras cœlorum Scalas Sanctiſſimam eſſe Dei Genitricem; vbi apud omnes in magno cultu habita eſt & pro ſe quiſque dona miſit acceptarum gratiarum inſignia. nam Cypri Regina ad hoc cœnobium de Scalis multa, quæ vouerat munera ampliſſima miſit: Francorum itidem Regina ob accepta beneficia à Deipara Virgine arculam Sanctorum Reliquijs plenam dono dedit, in qua inter alias ex veſte, quam tulerat S. Clara, inerat particula, & S. Mariæ ab Angelis icuncula, quam S. Patriarcha Frãciſcus in pectore quondam geſtaſſe fertur. hæc capſula ſemper clauſa ſeruabatur, niſi cum Litaniæ Sanctorum decantarentur. quibus abſolutis à ſe ipſa claudebatur. nec inter Chriſtianas tantum Reginas hæc Sanctiſſima Icon culta eſt, ſed etiam ab ipſa Turcarum imperatrice donata fuit pretioſiſſima culcitra ex auro in accepti beneficij memo-

memoriam; tantum etiam apud barbaras gentes, & infideles Virginis dextera valuit. Iam verò hæc, quæ diximus ab Archiepiſco po Panormitano Octauio Preconio ſcripta ſunt, & in officio de eadem Virgine compilata anno 1565. & ex eo Ioſeph Bonfiuus in Meſſana lib. 4.

Anno Chr. 1390.

CELEBRE CATENARVM MIRACVLVM, VNDE D. Virgini Panormitanæ cognomentum, in cuius primum æde, ac nomine patratum eſt.

CVM Siciliæ regimen Martinus adminiſtraret; tres capitis dãnati fuerant, & iam à Satellitio ad furcas ducebantur, quæ non procul ab ora maritima in ampliſſima platea, etiam adhuc extant, cum Virgo Deipara ſiue illorum innocentia commota, ſeu peculiari erga eos pietate miſerata, qui paribulo erãt proximi, ſuo potenti nutu imbriferis nubibus cœlum obduxit; quare ingens coorta pluuia fulguribus, tonitruiſque horribilis, cum quiſq; ex ſatellitibus perquireret quõ confugeret, impedimento fuit quo minus illi ſupplicio fuerint affecti, nam omnes propinquũ ſacellum almæ Virginis, cui túc nomen erat S. Maria à portu, propterea quod ad dexteram portus partem ſitũ erat, ſubeunt; eo noxij introducti ex ipſomet pijſſimæ matris ſacello ſpem cœpere mortis euitandæ; itaque, dum ingruit quam maxime pluuia, fundendis illi precibus operam tradunt; neceſſe fuit ob nimiam procellæ vim, & quod reliquum diei fuerat, & ſequentem noctem ibi degere; quare multiplicata cuſtodia, additæque miſeris catenæ; ſed quæ vmquam vincula obſtent Deiparę dexteræ? adfuit magnæ matris auxilium noctu, & dũ fuſi cuſtodes ſomnum capiunt, miſeri illi catenis onuſti ante cæleſtem Reginam proſtrati, lacrymis, precibuſque ex corde fuſis pacem Virginis expoſcunt, & libertatem à vinculis; ecce autem intempeſta nocte ſine vllo ſtrepitu ſponte catenæ omnes cecidere, eodemque ipſo temporis momento aperta ianua ſacelli, & vox videbantur à ſacra Imagine emitti: abire iam liberi, nec in poſterum timeatis, etenim annuit meis precibus filius, quem in vlnis geſto, & vos è vinculis exemit; liberi illi euadunt; non latebras, aut latibula petentes, ſed palam Virginis beneficium teſtaturi per vrbem incedunt; experrecti ſub Solis ortum cuſtodes vbi relictas tantum catenas, apertaſque fores conſpiciunt, rerum ignari, quæ euenerant ad perquirendos noxios erumpunt; capti rurſus iam liberi rei ad præſidem ducuntur, qui ordine vt ope Virginis liberati fuiſſent intrepidi enarrant: rei omnes admiratione commoti, Martino Regi omnia deferunt. Interea vulgata per vrbem miraculi fama, nouo erga Virginem ardore ſuccenſus populus ad Deiparæ ædiculam concurrit, multique mortales affecti morbis ſani ope Virginis domum rediere; ipſe Rex cum coniuge ad ſacram Iconem pergunt, reoſque omni ſupplicio abſoluunt. Commutarunt deinde nomen ſacræ Imagini, & ab exemptis vinculis, Diua Virgo à Catena, nuncupata. Nouum conſtructum templum eximia illis temporibus architectura quod adhuc integrum viſitur multis Porphyreticis columnis nobile, nec vnquam deſtitit ſuas omnibus opes elargiri Beata Virgo: vnde inſtitutum manſit, vt ſupplicationes ad impetrandam pluuiam ad hoc templum concurrant. multæ præterea per vniuerſam Siciliam ædes conſtructæ eiuſdem Virginis à Catena nomine. Huius rei quotannis xv. Kal. Septẽbris dies feſtus agebatur, exſtatq; in Virginis ſacello miraculi pictura cum hoc Epigrammate.

Cum male tres fuerint Martini tempore Regis
Producti ad ſurcas, grandine & imbre pluit.
Miſit in hanc Marię portus tunc Virginis ædem
Damnatos vindex: labitur inde dies.
Nocte rogant Mariæ Numen: cecidere catenæ,
Atque ſoporatis omnibus, æde meant.
Liberat hos veri rex conſcius: vnde catenæ
Virginis hoc templum non ſine laude notant.

AnnoChr. 1482.

IMAGO VIRGINIS PANORMITANÆ,
Quæ ab impio homine per furorem vulnerata colore oris immutato ſtatim expalluit.

PANORMI ſacra eſt ædes D. Agathæ Virginis,&Martyris, appellata à villa, quod eo loco S.Agathæ villam fuiſſe fama eſt; ea in æde imago erat Virginis Genitricis Diuinum Infantem geſtantis. Anno autem ſalutis 1482. vir quidam aleæ apprime deditus, cum neſcio quam pecuniam ludens diſſipaſſet, templum ingreſſus ira inflammatus, furenſque impium pugionem in imaginem contorſit, & Sanctiſſimæ Matris Diuinique Filij ora per ſummum ſcelus vulnerauit. Illico vtriuſque vultus immutati, & qui purpurei ante fuerant coloris,expalluere; homo verò ſacrilegus è templo exire quamquam maxime eniteretur, minime potuit ſuo ſcelere, atque vltrice Numinis ira ſceleſti conatui obſiſtentibus. Tandem igitur cōprehēſus extremo ſupplicio ſumma omnium approbatione damnatur. mirum fuit prodigium, quod accidit in ea re: nam dum ad furcas abſtraheretur,ex pariete ipſius templi ianuæ oppoſito, lapis vltro exiluit, ad quem ſceleratus ille collo in laqueum implicito ſuſpenſus eſt,inde plura ſequuta miracula populi accurſu ad imaginis venerationem, opemque implorandam. viſitur adhuc icta pugione imago eodem in templo, manentque in vtriuſque ore vulnus, ac pallor, & iuxta imaginem appenſus pugio; præterea lapis, qui diuinitus proſiluit,adhuc extat, vt ceteris reticentibus lapides ipſi de pariete clament, & admirandam, iuſtamque Dei iram aduersū impios in vlciſcenda matris iniuria conteſtentur. Res litteris mandata fuit in tabella in ipſius S.Agathæ templo, quam hic ſubſcribam narrationem.

Inquiſitore R.P. Petro Ranzano Ordinis Prædicatorum Epiſcopo Lucerino 1482. Quidam temerarius luſor ira incenſus D.Matrem, & Deum Filium cum pugione peccuſſit. Qui ſtatim ex rubeo colore miraculoſe pallidi effecti ſunt, & ſacrilegus ipſe nunquam abire potuit, donec ſuſpenſus in lapide in fronte poſito vitam finiuit. Exinde ſequuta miracula, teſtibus conſtat fide dignis.

AnnoChr. 1500.

DIVA VIRGO SYRACVSANA
à Miraculis,liberata Vrbe à peſtilentia.

IN vico, cui, Cordacia,nomē, inter emporium,& plateam, templum eſt Syracuſis Sanctiſſimæ Virginis à Miraculis, quod à Syracuſano populo magna graſſante peſtilentia conſtructum eſt anno 1500. quo tempore eo in loco, vbi templum in præſentia viſitur, horreum fuit, ad cuius latus imago Virginis in pariete depicta erat; cum grauis igitur peſtis vrbem premeret quidam fœda lue correptus magno animi ardore, & concepta in ope Virginis ſpe, ad illam acceſſit, fuſiſque precibus illico ſanitati reſtitutus; vulgata miraculi fama tam calamitoſis temporibus, vniuerſus eò populus confluxit, vbi quam plurimi à Præpotenti Deiparæ dextera precibus votiſque ſollicitata, liberati ſunt à peſtifera contagione. quibus commoti omnes beneficijs pro ſe quiſque,in grati animi argumentum, eam large donabant. itaque breui tanta coacta pecuniæ vis eſt, vt nō modo ad templi areā coemendam, extruendumque ipſum templum ſaxo quadrato, & marmoreis poſtibus ſuffecerit; verùm etiam ad annuam pecuniæ ſummam comparandam, qua & ornari ſacra ædes, & ſacerdos ſub Beneficiati titulo cum æditno ali poſſent. Templum verò à miraculorum multitudine accepto nomine, dictum fuit à miraculis, quæ tum ipſo initio, tum porro ſemper edidit pijſſima mater, vt varij morbi, cladeſque in tabellis appictæ indicant. Vetus Virginis icon, quæ prima effecit miracula in templi pariete ad vicum verſo adhuc eſt ſub paruo faſtigiato tecto, ſculptili opera elaborato; intus in templo Virginis eſt ſimulacrum cum Sanctiſſima Prole in vlnis, in quod pia populi deuotio nunc translata eſt, eiuſque dies feſtus 14. Kal. Maij magno omnium concurſu celebratur. Iam vero quo tempore hæc imago cœleſtia dona cœpit laborantibus ciuibus effundere, altera itidem Virginis Icon in vico ad S. Iacobi parœciam ſuas opes elargita eſt, vbi templum erectū ſub S. Mariæ Pietatis titulo, quod anno 1501. ab Antiſtite Dalmacio de Capituli ſententia cum æde S.Mariæ a miraculis cō iunctum fuit, vt ex illius priuilegio in membrana edito, quod ſubſcribere optimum duxi, vt pijs erga Virginem fieret ſatis.

Dalmacius Dei,& Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Syracuſanus: Nec non &Sanctiſſimi in Chriſto patris, & domini noſtri Domini Alexandri prouidentia Papæ VI.

Ref-

Digitized by Google

Refrendarius; Vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus præſens noſtrum priuilegium quouis loco, & tempore lecturis ſalutem in eo, qui eſt omnium vera ſalus, & Redemptio. Collachrymante Syracuſano populo incredibili peſtilentia laborante, Piiſſima VirgoMater Dei Dilectiſſimo Ieſu Chriſto Filio ſuo pectus, & vbera monſtrauit: diuinaque operante clementia, Ipſius imago Virginis, & Matris ſituata, & depicta in Cordaria iam dictæ Ciuitatis ſub titulo ***delli Miracoli***, ad pedes eiu dem deuote comparentibus, quauis infirmitate, & languore detentis, & præcipue ipſo peſtifero morbo compreſſis innumeranda, ac manifeſta miſericordiæ ſuæ miracula demonſtrauit. Sani quidem penitus effecti ſunt, qui paulo ante in mortis articulo labotabãt. Multiplicatis proinde fidelium precibus, multiplicata ſunt etiam ipſius Virginis, & Matris ſuffragia, diffuſiorque omnipotentis Dei gratia viſa eſt. Quippe & altera ipſius Virginis matris imago in S.Iacobi vico depicta ſub titulo ***della Pietate***, ampliſſima languidis præſidia miro modo contribuit. Et quia inconueniens erat, vt illuſtres illi parietes, in quibus ipſius Sacratiſſimæ Matris, & Virginis imagines inſignitæ erãt humanis eſſent vlterius vſibus deputati, cõmuni ciuium omnium voto, numine diuino inſtituti, intemerato ipſius nomini dedicati ſunt, factique Baſilicæ. Et ne deuotio populi in plures partes in poſterum diuiſa frigeſceret, & ceſſantibus aliquando ſuffragijs, eleemoſyniſque alterum locorum ipſorum deſtituerent, ſicuti vni Virgini vterque deputatus eſt locus: ita etiam vnis ſuffragijs, ac commoditatibus ſeruiretur, habito tractatu in capitulo, ac perpenſa cauſa, cognitione habita, omnibus reſpectibus mature circumſpectis, pro ſeruitio omnipotẽtis Dei, & honore ipſius Virginis Matris valde congruum viſum eſt, Baſilicam in dicto vico S. Iacobi ſub titulo *della pietate* vnire, & aggregare, ac adiungere Baſilicæ Cordariȩ, provt diffuſius ipſius declaratione capituli olim facta continetur; Nos verò attendentes tam laudabilem concluſionem Capituli, & deliberationem, Auctoritate, qua fungimur, & omni poteſtate qua poſſumus, approbamus, laudamus, & confirmamus, & ad vberiorem cautelam, & maiorem firmitatem vnius aggregamus, & addicimus ac dictam Baſilicam ***della pietate*** grangiam facimus baſilicȩ ſub titulo ***delli miracoli***. Itaque Deuoti Confratres, qui ſunt, & pro tempore erunt dictæ Eccleſiæ Cordariæ vtrique loco de ſacerdotibus cappellanis, Oratoribus neceſſitatibus occurrentibus, reparationibus, & fabricationibus valeant, & debeant prouidere in honore, & gloria Omnipotentis Dei, & exaltatione glorioſi nominis Virginis, & Matris Ieſu Chriſti Domini, & Redemptoris noſtri. in cuius rei teſtimonium præſens priuilegium exinde fieri fecimus noſtrȩ manus ſubſcriptione munitum, & noſtri communi. Epiſcopalis ſigilli impreſſione roboratum. Datum Syracuſis in noſtro Epiſcopali Palatio, Die decimo menſis Martij quartæ Indict. Anno Domini 1501. Dalmacius Epiſcopus.

AnnoChr. 1504.

DOMVM ZONÆ ARGENTEÆ, QVA PVELLA PANORMITANA á *Sanctiſſima Deipara* præcincta eſt.

PANORMI Virgo quædã erat erga Virginem apprime pia, quæ adeo mẽbris omnibus ægra erat, vt ne moueri quidẽ poſſet, annos decem, & ſeptẽ: quare omnibus, & amicis, & propinqnis moleſta erat; ſumma tamen ipſa patientia ferebat omnia, & quando toto corpore non poſſet, ſaltem lingna, & aſſiduis laudabat canticis, & identidem inuocabat. quodam igitur die ſub Auroram apparuit illi Virgo Deipara, & ab ea expergefacta petijt, quidnã à ſe toties auxilium imploraret; reſpondit ad hæc mulier, nihil aliud *Domina*, niſi vt tibi toto corde ſeruiã: illico liberaliſſima Dei Genitrix Zonam argenteam, qua cingebatur, ſoluit & illi tradidit, monuitque nuſquam illam ſolutum iri, niſi in templo. in quo ſui ſimilis eſſet effigies. orto ſole per ſummam omnium admirationem ſurrexit ægrota, remque parentibus enarrauit. Igitur per totam vrbem perrexit, vt omnia inuiſeret templa, tãdem D.Aug. templum ingreſſa Virginis imaginem, quam diximus ſimilem viſȩ Deiparæ animaduertit. ad rei miraculum conuocata à Priore religioſa familia, petijt ab eo mulier vti fratres omnes connocaret; reſpõdit ille, præter eos quos in templo videret, neminem eſſe præter ægrotum, qui à lecto ſurgere vigintiquatuor ipſos annos nequaquam potuit; is tamen accitus, ſiue potius allatus (Cataldus illi nomen erat, Virgini multum deuotus) viſa muliere gauiſus eſt, motiſque manibus ad Zonam qua diuinitus præcinta illa fuerat. illico eam ſoluit, & vterque ſanus euaſit. Ob tam inſigne miraculum Virgini grates actæ, pulſatæ campanæ hymnus *Te Deum laudamus* decantatus. ex antiqua Cœnobij, populique Panormitani traditione, & pietate in Virg. Mariam, cuius in templo miraculi memoria extat.

MEMO-

AnnoChr. 1518

MEMORIA DEI MATRIS LILYBOETANÆ A CAVA

ANNO 1518. quo tempore Prorex Pignatellus Siculam Prouinciam adminiſtrabat 13.Kal Febr.inuenta fuit Sãctiſſimæ Virginis effigi es Lilybœi, Ea quam dicemus, ratione. Quidam cui, Nardus Xauinus nomẽ, vxoris poſt mortem, eremiticam vitam amplexus tandem D.Auguſtini familiæ nomẽ dedit, in eaque iam Sacerdos religioſam exigebat vitam; huic igitur per quietem oblata ſæpius Glorioſa omnium Regina dixit, vt ſaxum illud perſringeret, in quo Deiparæ ſtatuam inuenturus eſſet; hic cum Cõcionatore re communicata, qui per quadragenaria ieiunia verba faciebat ad populum impulit hominẽ, vt ad indagandum Theſaurum populum concitaret. Paruit ille monitis, magnamque in omnium pectore ſpem ſuſcitauit fore, vt ſi ſaxum illud diſcinderetur eximiæ inuenirentur opes; Nec ſurdas cohortationibus populus aures prębuit, ſed ſolidam cautem demoliri cœpit, & poſt quattuor annos ad eum locum peruentum eſt, vbi nunc ſacellum eſt D.Auguſtini, quod ſane id temporis ſaxum erat: & quia illius operis impenſis ſoluendis non erat cœnobium D.Auguſtini ob paupertatem, neceſſe erat, vt res tam pia populo commendaretur ſingulis anniuerſarijs quadragenarij ieiunij concionibus: quare poſt annos quattuor abeunte inde, quem diximus, concionatore, alius, qui aduenit Melitenſis non deſtitit pium opus apud pop ulum promouere, magnum conſequuturos Theſaurum pollicitus. Iam vero vbi ad puteum quemdam peruenerunt, eum perſcutati, marmoreum Virginis Matris ſimulacrum repererе. Vnius palmi ſtatura erat, baſis patuula ſub pedes, veſtis aureis notis diſtincta, puerum in vlnis geſtabat, qui manibus pectus, ac ceruicem Sanctiſſimæ Matris contrectabat, eamque diuinis ocellis intuebatur. Cõſequutus iam ex diuturnis laboribus tantos fructus, vniuerſus populus difficile dictu eſt quanta deuotione, quantiſque lacrymis ad venerandam Virginem concurrerit; Ipſa verò ſua dona large omnibus impertiebatur. Multi mortales tum varijs curati morbis, reſtituti aurium vſus, aperta muta ab ipſo ortu nonnullorum ora, omnino tot fuere prodigia, vt ex vniuerſa regione illa (Vallis Mazarenſis dicitur) infirmi omnes confluxerint ad recipienda a liberali Virginis dextra cæleſtia munera. Auxit mirifice omnium in Virginem pietatem, ipſius Proregis ſanitas, ope huius Sanctiſſimi ſimulacri reſtituta. Cum enim ille diu hernia laboraſſet, vbi huic Virgini vouit, morbus omnis exceſſit. & ipſe in beneficij monumentũ Campanam maximam dono miſit, aliaque quam plurima. Quo anno abditum fuerit hoc Virginis ſtemma, incertum eſt. nullum tamen dubium eſſe videtur, quin ſub Saracenorum iugo oppreſſa Sicilia, id factum fuerit, quo tempore Chriſtiani ſacras effigies in Cryptis collocabant, vbi veluti in tuto eſſent à barbarorum manibus, ibique quo poſſent cultu eos colerent. Hæc accepimus à ſenioribus fide dignis.

AnnoChr. 1500

IN RACCVIA OPIDO, ÆDES VIRGINI Lauretanæ, defuncti hominis viſu, monituque conſtructa.

CIRCA annum Domini 1500. vt conſtans fama eſt, Aedes Lauretanæ Virginis fabricata fuit in Raccuia Opido defuncti hominis monitu. Quippe cum Ioannellus Iambrunus huius opidi Strategus obijſſet diem, ſiue morbo, ſeu vt fama percrebuit, à latronibus, ad quos comprehendendos cum armata manu exierat, occiſus, humatuſque iam eſſet, poſt aliquod tempus intempeſta nocte ad cuiuſdam amici ianuam pulſandam acceſſit, rogauitque, vt ad ſe veniret, ſibi eo conuento opus eſſe, & proin prope domum eum expectare; ſurrexit ille, cumque foris neminem conſpiceret ad proximam plateam acceſſit, vbi ſuper trabem ſedentem Iambrunum reperit qui eum comiter compellans, vt magnã à ſe iniret gratiam, rogauit. Hæſit ille, Quid hoc, inquit, nonne tu Iambrunus, qui iam occiſus, & ſepulchro conditus? Is, reſpondit ille, certe ſum, ſed nullus te commoueat horror, quin me quocumque pergam ſequaris intrepidus. Paruit ille, magno licet horrore perfuſus, & amici vmbram comitatus ad quemdam locum peruenit, vbi Iambrunus templi aream deſcripſit, quod in Sanctiſſimæ Lauretanæ Virginis honorem eiuxe ab eo poſtulabat, vt ædificaretur. addidit etiam, vbi certum ſpatium effoderit, Sacroſanctum Crucis ſignum ex ligno inuenturum, proinde haud graue eſſet ad parentem ſuum, cognatoſque adire, eiſque exponere quam ipſe templum illud expeteret Lauretanæ Matris. Quod ad impenſas attinet, domum ſuam tenderet, ibi in arca conditum thoracem repertum iri, in quo aurei ſcutati centum aſſeruabantur, illi pecuniam fabricæ ſuppeditaturi; ſi quod vero deeſſet, rogabat, vt propinquorum Opes id explerent; his viſis expletis euanuit. At amicus per ſummam formidinem, horrorẽque tranſacta nocte, vbi primum illuxit patrem, cognatoſque illius aduocat, rem enarrat, & futura veritatis argumenta; illi quãuis paruam haberent dictis fidem, tamen à

per-

perquirendo in arca thorace non deſtitere, & inuenta in eo pecunia iam excitati, deſcripto templo locum effodiendum locarũt, in quo vt prædictum fuerat, inuenta crux lignea, quæ diu in ipſo templo permanſit: pulſa iam ob ſecundum indicium, omni dubitatione, Sacram ædem extruxere Lauretanæ Virgini, quæ in cultu ſemper eſt habita, & quotannis feſto illius Clerus vniuerſus ſolemni pompa eam adit, ibique rem diuinam ſolemnitet facit. In ea verò tabula colitur, in qua Sanctiſſima Mater depicta aſſidens, ab Angelis ſubſtentata, ac ſi veheretur, Diuinum Filium ſupra genua tenet, ſuoque aſpectu omnium intuentium oculos, animumque reficit. ex antiqua, quæ adhuc viget, maiorum traditione.

AnnoChr. 1512.

DIVA VIRGO PANORMITANA, cui Nomen imperlatæ.

MATTHÆVS Vvilelmi Regis Viceecancellarius Virginum Monaſterium ſub nomine B. Mariæ condidit, cui adhuc nomen Cancellarij ab auctore Monaſterij manet. huic olim dono dedit B. Virginis effigiem Græco more puerum tenentis in tabula depictam gemmis, & vnionibus decoratam; ſuper Sanctæ Matris, & diuini Filij capita argenteæ coronæ pluſquam quinque libras graues, quæ mille & quingentas ferme vniones impactas habebant; in Corona Virginis ſeptem ſardij lapides, & vniones octo miræ magnitudinis erant; pueri corona ſardios ſexdecim, totidemque eximias vniones habebat, vnde nomen Iconi Siculo vocabulo impoſitum, *Imperlata*: porrò Ferdinando Rege, eiuſque in Sicilia viceſgerente Vgone Moncada, mulier cupiditate impulſa cum illis vnionibus adieciſſet animũ, oculoſque, per ſummum ſcelus admotis ad Iconem manibus, vnionem rapuit ex grandioribus ex Corona, preſſoque pugno iam ſecura furti exceſſerat; per vias igitur læta vbi furtum inſpicere voluit, palmam neutiquam potuit explicare, cæleſti vi compreſſis digitis; nec conatus vllus quicquam proficiebat: ſcelere itaque animaduerſo, mulier gemebunda ad templum, vnde vnionẽ eripuerat, reuertitur, vt ſurtum reſtitueret, & pacem expoſceret à *Deipara*, ſcelus conſeſſa. quare ædem ſacram ingreſſa multis vocibus, clamoribuſque ſanctimoniales, multoſque alios exciuit, & coram omnibus noxam fatetur, veniaque tandem à Virgine impetrata manum aperuit, & iterum vnio Coronæ impacta, hinc etiam aliud ortum Iconi cognomen crediderim D. *Maria Audientia*. Res accidit Dominica 2. poſt octauam Dominicæ Reſurrectionis, eodemque die eius memoriam à ſenioribus acceptam celebrant Sacræ Virgines.

AnnoChr. 1520.

MAGNVM MIRACVLVM PANORMI in æde D. Mariæ, cognomento Nouæ, á Deipara patratum.

OLIM, vbi nunc D. Mariæ Nouæ templum eſt, prope paræciam S. Iacobi, Xenodochium erat; ſemiduruto .n. antiquo templo ob vetuſtatem, & ædes pauperum erat, ac peregrinorum diuerſorium, hic itaque cum peregrinus quidam inter reliquam pauperum multitudinem nimium frigus igne vellet propellere, collectis lignorum fruſtris, quæ forte ibi erant, ignem ſuccendit: & cum cuique in tempeſtate perfrigida ignis calor placeret, dum ligna pro ſe quiſque vndique quæreret quidam in tabulam luto infectam, quę putei erat operculum manum iniecit, arreptoque ferro eam diſcindere aggreditur; ſed quamuis multis ictibus ille contenderet, ne aſſulam quidem euellit: cumque vertere tabulam tentaret, ſi quid ex alia parte proficeretur, à terra attollere nullo pacto valuit: re animaduerſa cuncti, vt erat, aliquid in ea diuini latere exiſtimantes abſterſo luto, Virginis ineſſe effigiẽ animaduertunt, atque in genua prouoluti repertum theſaurum adorant. mane ad Panormitanum antiſtitem accurrunt, rem aperiunt: ille prodigio commotus, vt debita reuerentia deferretur Icon Deiparæ Virginis decentem in locum, cum Clero eò aduenit, ſuiſque manibus abſterſam ſupra arã conſtituit; vbi deinde fidelium confluentibus eleemoſynis, ob peculiarem conceptã erga Virginem deuotionem, templum ædificatum eſt; in quo deinde cum Hector Pignatellus Prorex Siciliæ literas de felici Rerum maritimarum euentu legeret, nomen Templo dedit D. Mariæ Nouæ ob lætum nuntium, qui voce Sicula (Noua) dicitur, hodieq. illud etiam nomen ſacra ædes conſeruat.

DIVA

Annn Chr. 1500

DIVA VIRGO CATANENSIS, CVI NOMEN à Dachala, captiuum hominem Conſtantinopoli Catanam momento tranſuehit ſolatio matris, pro filij libertate Reginam miſeri. cordiæ deprecantis.

FVIT Catanæ mulier, cui Benigna nomen, quæ Sacræ ædi Sanctæ Mariæ à Dachala miniſtrabat pro ſua in virginem pietate: hæc iam filium (Deſiderius vocabatur) captiuum apud Turcas habebat, eiuſque recipiendi deſiderio angebatur. cum autem, vt mos erat, veſperi lampada accenderet, quæ propter Virginis aram pendebat, naturali in filium ſimul, & pio erga Sanctiſſimam Matrem affectu impulſa flexis genibus magno animi ardore, ait, ſe quidem priuſquam è viuis deceſſiſſet natum incolumem, reducemque viſuram. Vix ea, cum paruæ ſuæ domus ianuam pulſari percipit, accurrit, reſerat oſtium: eccè autem præter ſpem omnem filium Turcico indutum ornamento ibi aſtantem reperit; cernit attonita obuolutum tela barbarico more caput, talarē veſtem diſcolore inuolucro præcinctam, dextra poculum, ſiniſtra vrceum tenentem; tum filius ad matris pedes ſeſe abijcit, nomine compellans, & poſt dulces amplexus, en inquit mater, modo in domini mei (Baſsa voce barbara dicebatur) domo Conſtantinopoli verſabar, cui dum cænanti miniſtrarem vt vides hoc poculo, de repente ante tuos pedes hic me video. Sanctiſſimæ Virgini Deiparæ (reſpondit mater) id acceptum referendum, illi agēdæ gratiæ immortales, cuius commiſeratione nihil iam dubij eſt, quin tu hac mirabili, repentinaque libertate perfruaris. Inde templum ingreſſi gratias liberatrici Virgini peregere. tum re per viciniam vulgata accurrere omnes gratularique, & Virginis efferre præſentem opem. adfuit etiam illius templi præfectus miraculi teſtis. poculum verò, & aliud vaſculum, cum inuolucro diu in templo aſſeruata, & deinde cum eadem ferme poculi forma in turibulum mutata adhuc extant tantæ rei monumentum: Perſcriptum etiā fuit id miraculum iuſſu Catanenſis Epiſcopi; viſiturque in tabella Diuę Virginis depictum ipſo in templo.

Huius miraculi veritatem comprobat, quod cuidam honeſto viro accidit: Detinebatur Panormi carceri incluſus vir quidā (ignoratur nomen) ex neſcio quo Siciliæ opido capitali crimine pene cōuictus, quippe qui tormentis adhibitis à Fiſco, rem omnem confeſſus fuerit: is igitur ſuo capiti valde metuens, ſupradictæ Imagini Beatæ Virginis vouit recenti miraculo, quod inaudierat, impulſus, ſi mortem imminentem euaderet, capturum ſibi in matrimonium pauperem puellam ſine dote. Voto edito vir nobilis ex aula regia illum conuenit, ait ſe a Prorege obtinuiſſe ob ſua merita, vt quem vellet ex vinctis liberaret, cui læſus aduerſarius non obſtaret, quare cum illi id præſtiturum promiſiſſet Virgine potius, quam humana induſtria rem compellente, paucos poſt dies miſer ille liber euaſit. Tanti beneficij ſatis memor Catanam rectà cōtendit gratiam acturus Virgini; ibi cum puellam 12. annos natam offendiſſet (Gratiæ nomen illi inditum) rogauit, ne grauaretur ſibi ædem Virginis à Dachala commōſtrare; quo facillime à puella impetrato, petijt etiam vt ædituum accerſeret, cui pinguem eleemoſynam afferebat. Ad hoc, paupercula, reſpondit ædem illam ſub Canonicorum tutela eſſe, proprium vero ædituum nō habere, ſed matrem ſuam annos aliquot illi adminiſtraſſe, ſed paucos ante dies letali morbo correptam hoc ſibi mandaſſe. Vt vides, mea gnata, in ſumma inopia morior, neque quidquam quod tibi relinquam mihi ineſſe cognoſcis.

Vnum moneo, & hæreditatis loco relinquo, Templum hoc incole, & quod potes, miniſterio tuo officium Sanctiſſimæ Matri omnium Reginæ exhibe; confido enim fore, vt te illa Clementiæ Mater ſoſpitet, & vt filium illius pauperculæ repente ex duræ ſeruituris vinculis exemit, ſic te ab omnibus huius vitæ laqueis, miſerijſque erepturą ſit. Et ipſa (inquit puella) materni præcepti memor hic ſum, & Sanctiſſimæ Deiparæ ſeruio. Commotus his verbis hoſpes facile intellexit eam ſibi ſine dote pauperem ducendam vxorem, provt Virgini pollicitus fuerat, aduocatiſque ſtatim tantæ rei teſtibus, eam vxorem cepit, & ad patrios focos ſecū adduxit rebus omnibus inſtructam.

D. VIR-

DIVA VIRGO IN OPIDO SANCTI ANGELI piratas ethnicos oram infeſtantes fulgore admirabili perterritos effugauit.

1544 CAPTA an. Dom. MDXLIV. lipara ab Ariadeno Barbaroſſa Turcarum pirata, ad eam Siciliæ oram populandam appulit, quæ opido S. Angeli proxima eſt, & iam nonnullis vaſtatis pagis, ad prædictum Opidum properabant; erat non procul ab illo Virginis templum, cui nomen fecerant S. Maria à Viridario; ad quod cum peruenissent, en tibi ex Deiparæ Imagine magnum iubar emicuit, celeſtique vi adeò illorum perſtrinxit oculos, vt referre gradũ coacti fuerint. ferunt alij illam ſplendoris copiam per oleæ arborem tranſiſſe, & foramen illi quod adhuc viſitur feciſſe ad eum modum, quo nos ſtellas depingimus. Fugatis ea luce barbaris confluxere opidani omnes ad liberatricem Virginem, eiuſque Imaginem, ſudore manantem, ſiue vt alij auctores ſunt, ſanguineo ſudore reſperſam inuenere; tantaque fuit Diuini liquoris copia, vt in calice repoſuerint. Accidit id. ix. Kal. Maias, quo die huius prodigij, beneficijque memoria celebratur, & annis prioribus ſolemnis pompa ad illud templum pergebat. Annorum decurſu torrens templo proximus regionem, vbi illud erat, vaſtauit, quare opidani memores acceptæ gratiæ, ad aliam torrentis partem nouum ædificauere, extat tamen vetus illa Imago Virginis, quæ cum in pariete depicta ſit, ob illius magnitudinem haud facile transferri potuit in nouam Aedem. ex monumentis Eccleſiæ.

THERMIS HIMERAEORVM D. VIRGO IN PARIETE PICTA plurimis miraculis inclaruit.

1553 SACRA ædes, in qua Parochus eſt SS. Dominæ, quæ conſolationis, a ſolatio, quod inde varijs vexati cladibus excipiunt, vulgo dicitur in uico a tabernulis, ſicula voce de le Botteghelle nuncupato, hanc Originem habuit. Degebat Thermis Himerenſibus ad prædictum vicum Coſmas de Agra Aromatarius, hic pietate in SS. Dei Genetricem impulſus tamquam ſuæ domus tutamen, in pharmacij pariete, Deiparæ Iconem depingendam curauit, feſtiſque illi diebus, & ſingulis ſabbatis lampadem succendebat. Contigit autem, vt mulier, cui Dominicæ Ruſſæ nomen, filium pepererit, cuius coxendices tibiæque molles, & ex carneis pene oſſibus erant, adeo vt collo ſibi met ſæpe imponeret, tam facile incuruari, ac reflecti poterant; conſueuerat pia mater lampadis, quam diximus, oleo membra tam infirma nati quotidie oblinere, Virgini maximopere confidens, vt filij ſanitatem ſibi impertiret. Iam puer ad duodecimum annum peruenerat, nec veſtigia vel firmare potuerat; en igitur nocte quadam, cum ſero filiũ de more vnxiſſet mater, ſequenti mane puer ope Virginis incolumis, membris omnibus adeo firmis ſurrexit, perinde ac ſi nihil vmquam paſſus fuiſſet. Tam illuſtri vulgato miraculo aucta in Virginem deuotio, aucta miracula; breuique affluentibus vndique eleemoſinis templum ædificari cæptum eo ipſo die anno 1553. XII. Kal. Iulias, Anno vero 1591. paries ex luto in quo erat Venerabilis Imago Deiparæ, ad Plateam verſus, ad interiorem templi partem ſummo labore conuerſus eſt. Qua in re mirum ſane fuit, quod accidit. Cum enim aptatis machinis funis, ex quo pars parietis cum Sacra Imagine iã octo pedes erecta, pẽdebat, inſpectante magna populi multitudine frangeretur, in priſtinum locum redijt integra effigies, quamuis vt diximus exluto paries confectus eſſet; quod merito pro magno ab omnibus miraculo habitum fuit. Feſtus dies v. agitur xix. Kal. Febr. ex uiris fide dignis, & litteris D. Franciſci Nugnez V.I.D.

D. VIRGO PANORMITANA APPELLATA á miraculis.

ANNO ſalutis noſtræ 1543. vi. Id. Mai. qui dies fuit eo anno ſecundus menſis Maij Dominicus, quo nundinæ in Sanctiſ. Virginis, & Martyris Chriſtinæ vrbis Panormitanæ Patronæ aperiuntur; & duas totas habentur hebdomodas, Imago Sanctiſſimæ Virginis, quæ in pariete ad plateam maritimam depicta multis, & ſingularibus prodigijs initium fecit; Nam cum egenus quidam ægrotus eò redactus eſſet, vt ob grauem herni-

Anno Chr. 1500

DIVA VIRGO CATANENSIS, CVI NOMEN à Dachala, captiuum hominem Conſtantinopoli Catanam momento tranſuehit ſolatio matris, pro filij libertate Reginam miſeri. cordiæ deprecantis.

FVIT Catanæ mulier, cui Benigna nomen, quæ Sacræ ædi Sanctæ Mariæ à Dachala miniſtrabat pro ſua in Virginem pietate: hæc iam filium (Deſiderius vocabatur) captiuum apud Turcas habebat, eiuſque recipiendi deſiderio angebatur. cum autem, vt mos erat, veſperi lampada accenderet, quæ propter Virginis aram pendebat, naturali in filium ſimul, & pio erga Sanctiſſimam Matrem affectu impulſa flexis genibus magno animi ardore, ait, ſe quidem priuſquam è viuis deceſſiſſet natum incolumem, reducemque viſuram. Vix ea, cum paruæ ſuæ domus ianuam pulſari percipit; accurrit, reſerat oſtium: eccè autem præter ſpem omnem filium Turcico indutum ornamento ibi aſtantem reperit; cernit attonita obuolutum tela barbarico more caput, talarẽ veſtem diſcolore inuolucro præcinctam, dextra poculum, ſiniſtra vrceum tenentem; tum filius ad matris pedes ſeſe abijcit, nomine compellans, & poſt dulces amplexus, en inquit mater, modo in domini mei (Baſſa voce barbara dicebatur) domo Conſtantinopoli verſabar, cui dum cænanti miniſtrarem vt vides hoc poculo, de repente ante tuos pedes hic me video. Sanctiſſimæ Virgini Deiparæ (reſpondit mater) id acceptum referendum, illi agẽdæ gratiæ immortales, cuius commiſeratione nihil iam dubij eſt, quin tu hac mirabili, repentinaque libertate perfruaris. Inde templum ingreſſi gratias liberatrici Virgini peregere. tum re per viciniam vulgata accurrere omnes gratularique, & Virginis efferre præſentem opem. adfuit etiam illius templi pręfectus miraculi teſtis. poculum verò, & aliud vaſculum, cum inuolucro diu in templo aſſeruata, & deinde cum eadem ferne poculi forma in turibulum mutata adhuc, extant tantæ rei monumentum: Perſcriptum etiã fuit id miraculum iuſſu Catanenſis Epiſcopi; viſiturque in tabella Diuę Virginis depictum ipſo in templo.

Huius miraculi veritatem comprobat, quod cuidam honeſto viro accidit: Detinebatur Panormi carceri incluſus vir quidã (ignoratur nomen) ex neſcio quo Siciliæ opido capitali crimine pene cõuictus, quippe qui tormentis adhibitis à Fiſco, rem omnem confeſſus fuerit: is igitur ſuo capiti valde metuens, ſupradictæ Imagini Beatæ Virginis vouit recenti miraculo, quod inaudierat, impulſus, ſi mortem imminentem euaderet, capturum ſibi in matrimonium pauperem puellam ſine dote. Voto edito vir nobilis ex aula regia illum conuenit, ait ſe à Prorege obtinuiſſe ob ſua merita, vt quem vellet ex vinctis liberaret, cui læſus aduerſarius non obſtaret, quare cum illi id præſtiturum promiſiſſet Virgine potius, quam humana induſtria rem compellente, paucos poſt dies miſer ille liber euaſit. Tanti beneficij ſatis memor Catanam recta cõtendit gratiam acturus Virgini; ibi cum puellam 12. annos natam offendiſſet (Gratiæ nomen illi inditum) rogauit, ne grauaretur ſibi ædem Virginis à Dachala commõſtrare; quo faciliſſime à puella impetrato, petijt etiam vt ædituum accerſeret, cui pinguem eleemoſynam afferebat. Ad hoc, paupercula, reſpondit ædem illam ſub Canonicorum tutela eſſe, proprium vero ædituum nõ habere, ſed matrem ſuam annos aliquot illi adminiſtraſſe, ſed paucos ante dies letali morbo correptam hoc ſibi mandaſſe. Vt vides, mea gnata, in ſumma inopia morior, neque quidquam quod tibi relinquam mihi ineſſe cognoſcis.

Vnum moneo, & hæreditatis loco relinquo, Templum hoc incole, & quod potes, miniſterio tuo officium Sanctiſſimæ Matri, omnium Reginæ exhibe; confido enim fore, vt te illa Clementiæ Mater ſoſpitet, & vt filium illius pauperculæ repente ex duræ ſeruitutis vinculis exemit, ſic te ab omnibus huius vitæ laqueis, miſerijſque erepturã ſit. Et ipſa (inquit puella) materni præcepti memor hic ſum, & Sanctiſſimæ Deiparæ ſeruio. Commotus his verbis hoſpes facile intellexit eam ſibi ſine dote pauperem ducendam vxorem, provt Virgini pollicitus fuerat, aduocatiſque ſtatim tantæ rei teſtibus, eam vxorem cepit, & ad patrios focos ſecũ adduxit rebus omnibus inſtructam.

D. VIR-

DIVA VIRGO IN OPIDO SANCTI ANGELI piratas ethnicos oram infeſtantes fulgore admirabili perterritos effugauit.

1544 CAPTA an. Dom. MDXLIV. lipara ab Ariadeno Barbaroſſa Tutcarum pirata, ad eam Siciliæ oram populandam appulit, quæ opido S. Augeli proxima eſt, & iam nonnullis vaſtaris pagis, ad prædictum Opidum properabant; erar non procul ab illo Virginis templum, cui nomen fecerant S. Maria à Viridario; ad quod cum peruenifſeut, en tibi ex Deiparæ Imagine magnum iubar emicuit, celeſtique vi adeò illorum perſtrinxit oculos, vt referre gradũ coacti fuerint. ferunt alij illam ſplendoris copiam pet oleæ arborem tranſiſſe, & foramen illi quod adhuc viſitur feciſſe ad eum modum, quo nos ſtellas depingimus. Fugatis ea luce barbaris confluxere opidani omnes ad liberatricem Virginem, eiuſque Imaginem, ſudore manantem, ſiue vt alij auctores ſunt, ſanguineo ſudore reſperſam inuenere; tantaque fuit Diuini liquoris copia, vt in calice repoſuerint. Accidit id. ix Kal. Maias, quo die huius prodigij, beneficijque memoria celebratur, & annis prioribus ſolemnis pompa ad illud templum pergebar. Annorum decurſu rorrens templo proximus regionem, vbi illud erar, vaſtauit, quare opidani memores acceptæ gratiæ, ad aliam torrentis partem nouum ædificauere, extat tamen vetus illa Imago Virginis, quæ cum in pariete depicta ſit, ob illius magnitudinem haud facile transferri potuit in nouam Aedem. ex monumentis Eccleſiæ.

THERMIS HIMERAEORVM D. VIRGO IN PARIete picta plurimis miraculis inclaruit.

1553 SACRA ædes, in qua Parochus eſt SS. Dominæ, quæ conſolationis, a ſolatio, quod inde varijs vexati cladibus excipiunt, vulgo dicitur in nico a tabernulis, ſicula voce de le Botteghelle nuncupato, hanc Originem habuir. Degebat Thermis Himerenſibus ad prædictum vicum Coſmas de Agra Aromatarius, hic pietare in SS. Dei Genetricem impulſus tamquam ſuæ domus tutamen, in pharmacij pariete, Deiparæ Iconem depingendam curauit, feſtiſque illi diebus, & ſingulis ſabbatis lampadem incendebar. Conrigir autem, vt mulier, cui Dominicæ Ruſſæ nomen, filium pepererit, cuius coxendices tibiæque molles, & ex carneis pene oſſibus erant, adeo vt collo ſibi met ſæpe imponeret, tam facile incuruari, ac reflecti poterant; conſueuerat pia mater lampadis, quam diximus, oleo membra ram infirma nati quotidie oblinere, Virgini maximopere confidens, vt filij ſanitatem ſibi impertiret. Iam puer ad duodecimum annum peruenerat, nec veſtigia vel firmare potuerat: en igitur nocte quadam, cum ſero filiũ de more vnxiſſet mater, ſequenti mane puer ope Virginis incolumis, membris omnibus adeo firmis ſurrexit, perinde ac ſi nihil vmquam paſſus fuiſſet. Tam illuſtri vulgato miraculo aucta iu Virginem deuotio, aucta miracula: breuique affluentibus vndique eleemoſinis templum ædificari cæptum eo ipſo die anno 1553. XII. Kal. Iulias, Anno vero 1591. paries ex luro in quo erat Venerabilis Imago Deiparæ, ad Plaream verſus, ad interiorem templi partem ſummo labore conuerſus eſt. Qua in re mirum ſane fuit, quod accidit. Cum enim aptaris machinis funis, ex quo pars parietis cum Sacra Imagine iã octo pedes erecta, pẽdebat, inſpectante magna populi multitudine frangeretur, in priſtinum locum rediit inregra effigies, quamuis vt diximus exluto paries confectus eſſet; quod merito pro magno ab omnibus miraculo habitum fuir. Feſtus dies v. agitur xix. Kal. Febr. ex uiris fide dignis, & litteris D. Franciſci Nugnez V.I.D.

D. VIRGO PANORMITANA APPELLATA á miraculis.

ANNO ſalutis noſtræ 1543. vi. Id. Mai. qui dies fuit eo anno ſecundus menſis Maij Dominicus, quo nundinæ in Sanctiſſ. Virginis, & Martyris Chriſtinæ vrbis Panormitanæ Patronæ aperiuntur; & duas totas habentur hebdomodas, Imago Sanctiſſimæ Virginis, quæ in pariete ad plateam maritimam depicta multis, & ſingularibus prodigijs initium fecit; Nam cum egenus quidam ægrotus eò redactus eſſet, vt ob grauem herni-

am viſcera e corpore promanarent, ſummiſque afflictaretur doloribus, ad hanc, quā diximus Deiparæ Imaginem, qua potuit ratione perrexit; ibique dum multis cum lacrymis opem Virginis implorat, ſomno corripitur; poſt breue quietis ſpatium experrectus, omnino ſanus ſurrexit, perinde ac nihil vnquam fuiſſet paſſus; quare omnibus incedens lætitijs per vias exclamabat ſe ope Virginis ſanatum. ea ſtatim diuulgata fama, quod notus omnibus ille eſſet ob grauis morbi deformitatem, quam plurimi vndique accurrere ad Imaginem venerandam. Placuit Virgini populi pietas, itaque quam plurimis dona impertiuit, breui enim multi attractis pedibus, manibuſque, quam plures muti, alijſque laborantes morbis ſani prorſus euaſere, illam Iconem venerari; quare adeo eleemoſinæ excreuere, vt templum quod hodie extat, erectum fuerit, & ob miraculorum copiam Sanctiſſima Virgo a *Miraculis* dicta fuerit effigies. Primus in fundamentis iactus eſt lapis ab ipſo Prorege D. Ioanne Vega, ſatis inclyto ſuis virtutibus principe. Iam vero non multo poſt, cum Templi parietes dealbandi eſſent, tabellæ miraculorum omnes ablatæ ſunt, quæ innumeræ parietes omnes tegebant, nec, iniuria maiorum, deinde reſtitutę; Extat tamen memoria memorabilis quod in illius templi ædificatione accidit, cum enim quidam Templi fabricam impedire conaretur quod proſpectum, liberumque aerem auferret ſuis ædibus, cumque die quadam cum fabris, & Architectis altercaretur, quod murum extolli nequaquam vellet, en tibi oblonga muri pars eius ſtabuli concidit, & equum, & mancipium ſua ruina oppreſſit; ſuo damno edoctus ille, & culpam faſſus ad Virginis ſe abiecit pedes, expoſcens veniam nec modo fabris non obſtitit, ſed ſua pecunia adiuuit, quod ſane templum hodierna die SS. Chriſti corpore diues magno cultu habetur, cum omnes ibi Eccleſiaſticæ cantiones miſſarum, & veſperarum, ceterique ſacri Ritus per totum annum obeantur, eius dies feſtus agitur VI. Idus Maij. Rem habuimus ex traditione.

DIVA VIRGO ALCAMENSIS MEMORANDO miraculo in uepreto inuenta.

DVCENTOS ferme paſſus ſub Alcamo ad Aqui
1544 lonem, arcus, (quem cubam vocant) foueam contegebat; ex ea tenuis aquæ riuulus emanabat, qui per vepres, dumoſq; defluens in ſubiectam vallem torrenti ſe commiſcebat; in illius arcus pariete veteres Alcamenſes Virginis SS. Iconem depinxere, vt locum illum, & manantes latices tutaretur; Temporis deinde diuturnitate, vt ſæpe numero in rebus publicis videmus, parua Sacræ Virginis ratio haberi cœpta, & in dies concreſcentibus vndique arboribus, dumiſque ſenſim fontem contexere, adeo vt, nullus illius vſus, nulla cognitio, ſed deſerta ibi omnia ſpinis, vepribuſq; horrida, acceſſum humanis plantis omnino negabant. At ille omnium arbiter, cui Angelici aſſiſtunt Chori diutius ſuæ SS. Genitricis Imaginem ibi deliteſcere in obſcuro ferre non potuit, debitoque honore, quem omnes quotquot ad fontem acceſſiſſent, exhibuiſſent, tam diu carere; Quare perhibent aliquoties venuſtum puellum, ex ijs vepribus, quæ Iconem obtexerant, emicuiſſe, & repente viſum euaneſcere, ſiue ille ex celeſtibus miniſtris fuerit, ſiue ille ipſe, qui de Imaginis collo pendebat, & ſuus, & præpotentis Dei filius. Verum cum nec tanto prodigio mentes hominum mouerentur ad indagandum quidnam ibi occluderetur, ipſæ cautes ad vlciſcendam Imaginis Virgineæ iniuriam præſto fuere. Nam anno Domini 1544. XI. Kal. Iulias cum de more ad torrentis locum (*vallonem* vulgo nuncupant) pauperes, & honeſtæ feminæ deſcendiſſent, ibique veſtes abluerent profluente aqua, ex imminente rupe paruos calculos vident ad ſe deuolui, nec ceſſante lapillorum pluuia, a iuuenibus otioſis id actum ratæ, eos increpant, minanturque: Deſiſtunt ad eorum clamores parumper calculi; mox vero grandiora ſaxa deuolura, quorum impetu ex illis duæ in aquam deiectæ nullo tamen accepto, aut dolore, aut damno. Ad ea perterritæ feminæ latrones ibi latitare arbitratæ, ſe in fugam vertunt, aduerſus latrones implorantes opem, & ſe a latronibus male habitas vociferantur. Res breui vulgata ad extirpandam latronum peſtem populum vniuerſum excitauit. Hiſce rebus commotus magiſtratus indicit omnibus, vt ad comprehendendos fures, ſyluamque concidendam exeant. Dum ergo conuenit populus, interrogatæ feminæ num quem illorum, qui ſaxa iacerent, vidiſſent, reſpondent illę neminem præter mulierem candenti amictu indutam addunt etiam mirum, quod tunc non animaduerſum, nihil ſe doloris, aut detrimenti ab illis ictibus recepiſſę, quin cum læſum quædam habuiſſet brachium, ictu lapidis ſanum fuiſſe redditum. Opus aggreſſi iam, dū quidquid erat ſiluæ demoliri nituntur, ad iugum, vnde ſaxa deiecta fuerant cum ferramentis peruenere; ibi dum a latronibus ſibi metuentes vndique intenti circumſpiciunt

om-

omnia; en tibi præter omnem expectationem Imaginem Virginis Deiparæ filium amplexantis, in Cubæ pariete inueniunt, cæleſtique repente capi dulcedine, in genua prouoluti, lætis vocibus conclamant; propius deinde Iconem intuiti, ſudore madentem depræhendunt, quo vncti varijs morbis ægroti liberati ſunt; mirum quot hominum fuerit concurſus, qui eo confluxerint ob aſſidua, maximaque miracula; quiſque pro ſe lapillos, puluerem, vicinaſque plantas certatim capiebat, quæ res ad varijs laborantes morbis admotæ ſanitatem priſtinam reſtituebant. Porro expurgatus ſentibus locus, ibique Templum Virgini ſub titulo *à Miraculis* erectum; quo ſæpius vrbium, pagorumque ſupplicationes adiere. Ipſi vero Imagini ſacellum magnificum ex innumeris donis conſtructum, nobiliſſimoque lapide, qui ad illius ædificationem primo inuentus eſt, exornatum; conſtituti etiam ex ipſis donis annui reditus ad templi adminiſtrationem; Huius inuentionis memoria quo annis celebratur XI. Kal. Iulias, quo tempore multi mortales ad Virginem confluunt, & celeſtia ab illa dona recipiunt.

D. VIRGO SALEMITANA A LATOMIIS CELEBRATA,
Ope eius lacteſcente puerpera, cui ſeptem dies mammę exaruerant.

1564 TEMPLVM Salemitanæ Virginis, quod a *Latomijs* dicitur, a non procul diſtantibus latomijs prope opidum Salemẽ, erectum fuit circa annum 1500. in eo depicta imago Annuntiatæ ab Angelo Virginis in ipſo pariete viſitur, quæ 3. Idus Maij, an. 1564. magnum edidit prodigium multorum, quæ deinde ſubſecuta, fauſtum principium. nam cum paupercula peperiſſet, nec lac in vberibus eſſet ad infantulum educandum, mulier omni ope deſtituta, quo ſe verteret non habebat; iam enim puer inulnis efflabat animam ob ipsã lactis inopiam; ergo dum incerta animi hæret, in eam cogitationem venit. nullum ſe inuenturam auxilium, niſi in Deiparæ dextera munificentiſſima; ac proinde ſtatuit ſepties Templum Virginis annuntiatæ inuiſere, & expoſcere opem a Clementiæ fonte vberrimo: eo igitur itinere ſuſcepto, inuiſaque iam ſemel Virgine, enixe ab ea petijt, vt tantam daret lactis copiam, quanta ſufficeret ad paruulum nutriendum. obteſtata etiam eſt pro ea vbera, quæ omnium conditori cibum præbuere: non paſſa irritas fundi preces huiuſmodi alma Mater: nam per quietem illi pauperi mulier aſtitit, quæ ſicca vbera preſſabat manu, & lac ex illis in vaſculum defluebat. Experrecta ad id mulier lacte manantia ſentit vbera in ipſo lecto, adeo vt illis filium admouerit. Feſtum diem D. V. celebrant opidani VIII. kalendas Aprilis. Hæc accepimus ex literis ſacerdotis illius Eccleſiæ, & diuturna ſeniorum traditione.

IMAGO VIRGINIS DEIPARÆ INVENTA PROPE
Opidum Modicam miraculis illuſtris.

1615 ANNO ſalutis 1615. 4. Non. Maij inuenta fuit Icon Sanctiſſimæ Dei Parentis, ſupra collem ab Opido Modica parum diſtanti, ante ſolis ortum; creditur, ibi a religioſo viro fuiſſe collocata Imago ipſius almæ Virginis monitu. Multi præterea fidem faciunt, illic plures ante annos, prodigia viſa, nunc accenſas lampades, nunc altaria conſtructa, perinde ac ſacrum in ijs faciendum eſſet, inter radios, ſplendoreſque ex ipſo colle emicantes, qui Opidum illuſtrabant; dicunt alij exauditos inde malleorum ictus futuræ Templi fabricæ indicia: inuentæ iam S. Genitricis Iconis vniuerſum Opidum fama peruaſit, excitæ gentes concurrunt, & collem ſpinis antea, dumetiſque aſperum, atque adeo anguſtum, vt ægre vnius hominis ingreſſum pateretur, alacres conſcendunt. auxit accenſam iam in omnium pectoribus pietatem erga Virginem id quod accidit eo ipſo die, cũ Sanctiſſima Imago reperta fuit. Puella quadrima Beatrix Modicenſis ciuis, e ſcalarum ſupremo faſtigio ad imum deuoluta in ſubiacentia ſaxa decidit: tam graui caſu exanimata Puella eſt, ſiueretiu s mortua, etenim vt ex conſcriptis miraculi s, & teſtium publicorum fideconſignatis habetur, tres ipſas horas iacuit, omnis prorſus expers indicij, vnde vitalis ineſſe ſpiritus in corporibus arguitur; quare multorum concurſu facto pro mortua habita eſt: tam acerbo caſu afflicta mater multis lacrymis, precibuſque Deiparam fatigabat, vt quando eodem die eam in vrbem aduenerat cœleſtia elargitura munera, ſibi inopi, ac tam grauiter mœrenti primum impertiret mutuus: vix preces fuderat cum puella perinde ac ex quiete excita incolumis, atque omni prorſus, ſeu dolore, ſeu ægritudinis veſtigio altena matrem complexa eſt admirantibus omnibus.

At vero longe celeberrimum illud fuit quod duodecimo poſt inuentionem Iconis die accidit, ante vniuerſi populi Modicenſis conſpectum. ingens vis lapidum, quæ ex rupe circa collem exciſa fuerat ſimul coaceruata inſtar aggeris magnum tumulum effecerat. cum vero vndique, & ciues, & accolæ, ad venerandam Virginis Iconem (dies ſabbathi quippe erat) confluxiſſent, neceſſe erat, vt multi infra tumulũ eſſent, multi ipsũ tumulũ lapidũ occuparent, dũ igitur multis cũ lacrymis Litaniæ Virginis decantarentur en tibi de repente congeſtus lapidum cumulus labantibus fundamentis corruit ſumma

omnium trepidatione, quippe & qui ſupra cumulum erant præcipites deuoluti, & qui infra cumulum lapidibus obruti, & conſepulti, in quibus quam plurimæ erant ſeminæ filios in vlnis geſtantes; territi omnes inducebant in animum quinquaginta, aut certe quadraginta, lapidibus obtritos inuentũ iri, quare ſumma cum diligentia, ac celeritate lapides reuoluentes oppreſſos, & quos mortuos crediderant, incolumes omnino reperiunt; quin hoc mirabilius viſum fuit, quod veſtes quidem contritæ, ac laceratæ nullo accepto ne in tenellis quidem infantum corporibus detrimento; quin nonnullæ a priſtinis morbis, quibus diu laborauerant liberatæ, inter quas quædam diu herniam perpeſſa, libera euaſit. interfuere tanto miraculo ciuitas ipſa Modicenſis, Capitulum, & quam plurimi ex clero, qui omnes ea, quæ diximus conteſtantur.

ANTIQVA IMAGO PROPE SORTINVM fluminis inundatione ablata & rurſus ab Opidanis recepta.

1558 ERAT olim non procul a Sortino Opido p̃ ope torrentem, cui nomen à Viridarijs ædes Annunciatæ Virgini ſacra, in qua Imago eiuſdem Virginis in tabula depicta aſſeruabatur, quæ cum propter vetuſtatem decolorari videretur, altera Icon maior ad antiquæ formam depicta eſt, & vetus illa in ædem S. Nicolai trãſlata intra opidum; quæ ædes cum ea, quam diximus, fuerat aggregata: euenit deinde haud multo poſt, vt excreſcentibus inſolito modo aquis fluuij, qui prope Virginis ædem profluebat, ingens exorta fuerit inundatio, cuius nullam vnquam parem extitiſſe affirmabant omnes; cum vero ædes maxime ad fluminis impetum obiecta eſſet, inter reliqua ſaxa, ingenteſque ſtipites, quæ a fluuio deuoluebantur ſacra Virginis tabula e templo extracta eſt, & ipſo aquarum decurſu ferebatur, ſemper tamen, vt multi teſtes ſunt, obuerſa Virginis facie ad Opidum; iam pene viginti paſſuum millia excurrerat tabula, cũ non procul a Syracuſano litore conſtitit, fixo ſemper ore Virginis ad Sortinum Opidum; tranſacta iam procella, & detumeſcente iam flumine, vbi Opidani quam fecerant tabellæ iacturam animaduertere, magno ſunt affecti dolore; interea Syracuſanus quidam Nicolaus Traina, cui ex Sortino mulier nupta erat, cum rus ad res ſuas perluſtrandas adijſſet, Sanctiſſimam Iconem inuenit, antequam magnam lignorum vim coaceruatam vidit, & hærentem perinde, atque vltra progredi noluiſſent, ne quid Virginis tabellam lęderet; rei miraculo attonitus illico ad Sortinenſes literas mittit, quibus de re quam viderat, certiores faceret; læto nuntio Opidanis affectis, ſtatim ex ijs decem ad recipiendam tabulam profecti, qui humentẽ aquis ſacram Iconem nacti apud Nicolaum verebantur, ne ſi eam deferret aliquo pacto deturparetur; verum cum renuntiatum illis eſſet, vim parare Syracuſanos, vt ſibi Imaginem arriperent, illico per ſummum ardorẽ ſacram tabulam complexi citato curſu, decem paſſuum millia confecere, donec Sortinenſis agri fines ingreſſi ſunt; vbi cum ſacrũ pondus deponderent, aduentantes equites à Syracuſanis immiſſos inſpiciunt; ſed cum multo plures ex Opido eo confluxiſſent ad Opidum optatam effigiem tulere; omnes obuiam procedere manantibus præ lætitia lacrymis; Clerus vero ſolemni pompa tribus ab vrbe milliaribus venit obuiam Sanctiſſimæ Matri, & ita communi omnium tripudio in Templum S. Nicolai, quod ſupra diximus ſacra tabella delata eſt. Aucta deinde in Virginem pietate multorum eleemoſynis, ac præcipue Illuſtriſſimi Marchionis ipſius Opidi liberalitate Templum Diuæ Virgini extructum, prope priſtinum locum multo priore magnificentius, in cuius ianua prope aram maximam hæc legitur inſcriptio firmum rei, quam narrauimus monumentum.

XV. DIE MENSIS OCTOBRIS 1558.
Ab exundatione fluminis vetuſtum Templum Virgini
Mariæ dicatum dirutum, obrutum fuit.
Figura vero eiuſdem Virginis in Litus Syracuſium intacta peruenit. Vbi XVIIII. eiuſdem menſis reperta cum magna omnium
pompa huc relata fuit.

Die XXVI. Menſis Februarij 1558.
Regnante Sereniſſimo Rege Philippo huius templi
fundamenta iacta ſunt auctore Domino Don Cęſare Caietano.

D. VIR.

D. VIRGO RACCVIENSIS QVAE ADMIRABILI cum prodigio exudauit.

1573 TEMPLVM eſt Raccuiæ ſub titulo SS. Virginis Annuntiatæ circa annum 1400 ædificatum, cui aliquor adiuncta cubicula, vbi a B Virginis pijs clientibus peregrini excipi ; & ægroti curari ſoliti. Verum anno 1550 admirando B. Virginis Annuntiatæ ſimulacro marmoreo nobilitatum; nam cum ad vicinam oram maritimam nauigium appuliſset quo fama erat Marmoream effigiem Virginis aduectam eſse, ij ſub quorum tutela Templum illud erat pietate, ac feruore commoti ad coemendam ſtatuam proprij. impenſis, populi deinde eleemoſina reſarciendis, accurrerunt, ea iam coempta dum veheretur multa fertur edidiſse miracula, quæ obliuione, & ſcribendi incuria compreſsa ſunt. Iam vero an 1573. mirum fuit quod in ipſo Virginis ſimulacro obtigit; quadam enim die Aprilis menſe, ante meridiem exudare Virginis effigies mirum in modum cæpit; recognita, ſiue vt alij dicunt, Campana vltro perſonante, ſiue vt etiam fama eſt a pia femina, quæ ſudorem prima animaduertit, pulſata, vniuerſus populus illuc accurrit lacrymis precibuſque diuinam opem implorans; & ipſius Deiparæ pacem enixius expoſcens; a Procuratoribus Templi ſtatim Archipresbyter euocatus, Campanas omnes pulſauit, ſacrumque ſudorem in purum calicē collegit, ſumma cum reuerentia, interquos nonnullos ſanguineos, qui viderunt, fuiſse teſtantur; Tam admirabili viſu omnium commoti animi, e quibus vir pius apprime Virginis cultor Blaſcus Natoli, cum adeſset ad tantum miraculum, clara, perſpicuaque voce Virginem precatus promittit, ſi ab omni infortunio omnes liberaſset Sāctiſſima Virgo, breui aduocaturum Fratres Minores S Franciſci, ibique cœnobium, Templumque curaturum, vt conſtruatur. Illico etiam coronam argenteam pretioſo lapide ornatam Almæ Virginis ſimulacro imponit, quæ ibidem adhuc ſeruatur. Conuenere illuc etiam, vt Virginem venerarentur omnes illius loci confraternitates; qua in re mirum etiam obtigit, nam cum Confraternitas S. Sebaſtiani templum illud ſubiret, vbi de cruce pendens ſeruator, quem illa de more præferebat, ad conſpectum ſudantis Matris peruenit, ſtatim & ipſe ſudore cœpit madere. Inſpectantibus populo cleroq; cum Archipresbytero. qui ſacratum ſudorem collegit, & in eodem calice cum materno repoſuit, ſeruatus eſt pretioſus liquor vſque ad proximos annos, donec presbyter quidam ſurripuit, (& quia aduena erat domum ſuam tranſtulit.) Accolæ etiam omnes ad tantæ rei famam, & priuatim, & publicis ſupplicationibus acceſsere ad adorandam Deiparam, ſtetit deinde promiſſis Blaſcus, & ſequenti anno Fratres Minores acceſſijt, ſed morte præoccupatus rem perficere nequit, a nepotibus tamen ex illius mandato peracta, conſtructaque omnia. ex Actis iuratis auctoritate Archiepiſcopi Meſsanenſis.

IMAGVNCVLA DEIPARAE IN PROMONTORIO Agathyrſo culta quæ miro modo á S. Conone Monacho delata creditur,

1598 NON diu eſt quod ſacrum almæ Deiparæ ſimulacrum in Agathyrſum promontorium a Diuo Conone delatum fuit, & ſane ab æthere delatum dicendum eſt, viuuntque adhuc oculati teſtes, qui iure iurando rem conteſtantur. Nam an. 1598. xi. kal. Nouemb in eo colle, qui ex orientali plaga antiquo imminet Agathyrſo (nunc Orlandi caput appellatur) D. Conon Ciuis opidi Naſi monachali habitu, prægrandibus oculis, macilento ore apparuit, & intuentibus turris, quæ ibi ad oram maritimam tutandam eſt, ſpeculatoribus, Antonino Raffa, cum Antonina vxore, & Ioſepho Pircello, cum Diuus inſtar fulguris Turrim circumdediſſet, Imagunculam SS. Virginis mira ſpecie, & humana auguſtiore 4 Kal Nouemb., ibi depoſuit: ab ijs Naſum delatam effigiem, domi ſuæ excepit iuris peritus Antonius Piccolus, vt filio, qui iam a medicis deſtitutus fuerat, multo maiorem adhiberet medelam; nec fruſtratur, nam, poſt paucos dies, a benigna Angelorum Regina, quod humana negabat potentia, lætus accepit, filio in priſtinam valetudinem reſtituto; at cum ibi nollet SS. Imago diutius commorari, terræ motibus opidum agitari cœpit, quare perturbatis omnibus, Comes Naſi præcepit, vt imago Virginis ijs, qui in turri ad Agathyrſum degebant, rurſus redderetur, vbi primum a Conone collocatū fuerat igitur ex Antonini ædibus domum Petri Iberti translata, vt inde in priorem locum referretur. At cæleſtis arca quòcumque pergeret, dona elargiebatur, & vti a mortis faucibus Antonini Piccioli filium eripuit, itidem in Iberti domo eumdem patrem, qui ex graui lapſu claudus euaſit, ſanum & incolumem reddidit, coram quam plurimis, qui ad contemplandam cæleſtem ſtatuam

tuam conuenerant. excito nouis miraculis ab Atchipresbytero.ſacrata effigies, cum magno populariun conc urſu, ad S. Petri tēplum delata, vt ibi publice ſacra in æde debita reuerentia coleretur; verum non idcirco quieuit terra, nam decem & octo, quibus SS. Virgo ibi manſit, ferme octauo quoque die terræmotus validi Opidum concutiebāt vnde magna in omnibus trepidatio. paruere tandem his actis terroribus Opidani, rurſuſque ad priſtinam ſedem ad Agathyrſum ſimulacrum Virginis, licet ægro animo retulere; quo tempore, nouo etiam prodigio diuina mater ſuam voluntatem oſtendit ibi commorandi, vt illud promontorium patrocinio ſuo tutaretur. Nam IX. kal. Apr. Annuntiatæ Virginis pervigilio, & ſequenti die viſus eſt D. Conon turrim illam circumluſtrare, & advergens in Aquilonem latus tres lapidas reliquiſſe, perinde atque locum, in quo vellet SS. Deipara reſidere, templum ipſum ſignare voluiſſet. Quare perilluſtris Comes Naſi ibidem proprio ſumptu templum ædificauit, & inde Meſſanenſis Archi Epiſcopi auctoritate ſolemni pompa totius Opidi Archipresbyter cum clero eo deduxit S Mariæ imagunculam; vbi in lapideo tabernaculo auro perlito collocata ſeruatur, tanquam diuinum munus, ad quam concurrunt plurimi; nec inde vnquam ſe auellere animus ſinit. Statua vnius palmi eſt. Materia ex qua ſit, diiudicari neutiquam poteſt, an ex cera, an aliud pigmentum. Certe omnibus cæleſte opus apparet. Celebratur feſtus dies quotannis XI Kal. Nouembris, quo die a D. Conone delata fuit ex literis Petri Iberti apud quem Imago D. Virginis fuit.

*I*NIT*I*VM M*I*RA*CV*LOR*V*M D.V*I*RG*I*N*I*S
Panormitanæ A Crypta ipſo in litore.

1564 AD ſiniſtram Panormitani ſinus ripam antrum erat, & in eo effigies depicta Virginis Deiparæ lacerum filij corpus ſuſtentantis gremio, lacrymiſque irrigantis, perinde vt cum e Cruce fuit ille depoſitus ſactum creditur, abiectum prius fuerat antrum, & nauticæ gentis augurium, ibique nulla habita Sacræ Imagini vene atio Non indignata tamen eſt puritatis, & gratię mater ſpecum illum illuſtriſſimum ex obſcuro reddere Nam anno ſalutis 1564 Sanctiſſimæ Paraſceues die, dum pueri luderent in eo antro ante Virginis Iconem animaduertunt magnam ſudoris, & lachtymarum copiam ex fronte, oculiſque Deiparæ emanare; exterriti prodigio pueri proſiliunt, & rem prædicant per vias, ad eum nūtiū mulier, quæ ibi forte verſabitur, & lateris dolore laborabat magna ſpe in Virginem concepta, ſi infimi corporis partem ſudore oblinerent, ad antrum properat feſtina, vti prior omnium ingreſſa veluti ex altera piſcina, celeſte beneficium acciperet. Nec irrita ſpes euanuit, nam ingreſſa ſpecum, admotoque corpori ſudore Virgineo, repente ſanitatem recepit; actis Virgini gratijs ſana mulier miraculum vulgo enarrat, quibus rebus commotus populus vndique ad nouum gratiarum fontem concurrit; Elargita eſt tam plurimis ſua dona Virgo Sanctiſſima, præſertim ijs, qui maiori cum fiducia ad ſe confugerent; Quare celeberrimum extitit nomen illius antri, & Virgini ab antro datum nomen voce Sicula (*di Piedi Grotta*) Inter cetera prodigia Diuina Mater vocem muto ab ortu ſuo dedit; Meſſanenſi mulieri, cui morbus mammas corroſerat, ſanitatem tulit; infantem e matris vtero diſtortum ſanauit, mortali vulnere ſauciam Catanenſem curauit; Moribundæ in partu Mazarenſi opem tulit; græcam ſeptem Dæmonibus liberauit; & infinita ſane miracula edidit, quæ longa ſerie in eius templo videntur in tabellis defixa. Inde ſtatim auro oblita fuit Imago, antrum argento contectum, vbi nobilis, ac prædiues ara conſtructa, ipſum antri tectum cœlo ornatum aureis ſtellulis diſtincto, extra antrum Templum erectum eſt, ſummaque pietate ab omnibus colitur. Feſtus dies idem eſt, qui primus dedit initium miraculis SS. Virginis Res eſt ex inſcriptione, quam ſubijcio quæ in templo legitur. *III. Kalendas Aprilis ante diem pura vires MCCCCCLXIIII initium fuit ſignorum, quę fuit hec in antro Beata Virgo.*

INDEX
ILLVSTRIVM IMAGINVM ET
AEDIVM SS. MATRIS AC VIRGINIS MARIAE
IN INSVLA SICILIA.

1 DEIPARENTIS imago diuinitus picta, quæ colitur in valle viridi in monte Aetna.

2 Imago Deiparę Platienſis, quod vexillum prætulit inclytus Comes Rogerius aduerſum impios Sarracenos.

3 Sanctiſſima imago a Victoria Panormi.

4 Diua Virgo cui nomen Rauenoſæ.

5 D. Virgo in caſtello Tyndaritano.

6 Effigies Virginis Drepanitanæ à luce nuncupata.

7 Imago Deiparæ Virginis a D. Angelo Panormum allata.

8 Celeberrimæ Virginis Drepanitanæ Simulacrum.

9 Aedes B. Virginis Meſſanenſis in monte alto volatu columbæ e cœlo delapſæ deſignata.

10 Ingens Miraculum D. Virginis Panormitanæ a Portu Saluo, erepta claſſe a naufragio Maria duce.

11 D. Virgo Panormitana a qua Matri, filioque Succurſum Dæmonio cum faſte abacto.

12 Sacra imago Dei Genitricis a ſcalis Meſſanam inſigni miraculo aduecta.

13 Celebre Catenarum miraculum, vnde D. Virgini Panormitanę cognomentum in cuius primum Aede ac nomine patratum eſt.

14 Imago Virginis Panormitanæ, quæ ab impio homine per furorem vulnerata colore oris immutato ſtatim expalluit.

15 D. Virgo Syracuſana à Miraculis liberata vrbe a peſtilentia.

16 Donũ Zonæ argenteę, qua puella Panormitana à SS. Deipara pręcincta eſt

17 Memoria Dei Matris Lilybetanæ a Caua.

18 In Raccuia opido Aedes Virgini Lauretanæ defuncti hominis viſu monituque conſtructa.

19 D. Virgo Panormitana, cui nomen Imperlatæ.

20 Magnum miraculum Panormi in æde D. Mariæ cognomento Nouæ à Deipara patratum.

21 D. Virgo Catanenſis cui nomen a Dachala captiuum hominem Conſtantinopoli Catanam momento transuehit, ſolatio Matris pro filij libertate Reginam miſericordiæ deprecantis.

22 D. Virgo in opido S. Angeli piratas ethnicos oram infeſtantes, fulgore admirabili perterritos effugauit.

23 Thermis Himeræorũ, D. Virgo in pariete picta plurimis miraculis inclaruit.

24 D. Virgo Panormitana appellata à miraculis.

25 D. Virgo Alcamenſis memorando miraculo in vepreto inuenta.

26 D. Virgo Salemitana à latomijs celebrata ope eius lacteſcente puerperæ cui ſeptem dies mammæ exaruerant.

27 Imago Virginis Deiparæ inuenta propè opidum Modicã miraculis illuſtris.

28 Antiqua Imago prope Sortinum fluminis inundatione ablata, & rurſus ab opidanis recepta.

29 D. Virgo Raccuienſis, quæ admirabili cum prodigio exſudauit.

30 Imaguncula Deiparæ in promontorio Agathyrſo culta, quæ miro modo à S. Conone monacho delata creditur.

31 Initium miraculorum D. Virginis Panormitanæ à crypta ipſo in litore.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. AGATHONIS
PAPÆ.

AGATHO NATIONE SICVLVS] *vitam hanc ex Anaſtaſio S. R. E. Bibliothecario excerpſimus. ſed hic pugnandum mihi eſt pro vero contra duos. alter eſt Alfonſus Ciaconus, alter Archangelus Maraſiotus. Alfonſus Ciaconus, vir doctus, atque ac pius*

Ciacon lib. de perpet. Pontificatu.

ſcribit Agathonem, Leonem II. & Stephanum IV. Romanos Pontifices, quos natione Siculos fuiſſe, à ſcriptoribus antiquis, recentibuſque traditum eſt, in Samnitum prouincia natos. Agathonem Aquilani, Leonem in Cedella, Stephanum Toſſinæ caſtris, & territorio Vallis Sicilianæ. miramur hominem ſane eruditum, opinionem nouam in vulgus inuexiſſe, nullo veterum ſcriptorum teſtimonio, nullis vetuſtis membranis, nullo argumento firmatam. ſed multa ſunt, quæ Ciaconianum dictum conuellant. Primùm vſus, & ipſa ſignificatio vocis, vulgo vſurpata. Etenim is ſcriptoribus omnibus vocabuli vſus, vt dumtaxat in Inſula Sicilia natus, Siculus diceretur: quis vero ſcriptorum veterum, recentiumue Siculos ſignificat in parum nota valle Siciliana ortos, apud Samnites? Secundò, nomen vallis, nam tradit Pontanus, priſcorum Siculorum reliquias, poſt Marſorum & Aquilanorum fines, litera S. in C. mutata, Ciculos vocatos. Vallis igitur nomen, mi Ciaconi, haud quidem Siciliana, *vt barbarè, corrupteque nominas, ſed à Ciculis incolis,* Ciculiana *eſt, quæ Praeutinorum, alijs Pratutianorum in Veſtinis, qui ſunt Aternum inter, & Truentum amnes. Tertium, Teſtimonia ſcriptorum, qui Agathonem, Leonem, Stephanum non modo Siculos nuncupant, ſed patriam in inſula Sicilia tradunt. nam Agathonem Panormi in Sicilia natum, memorant Onuphrius Panuinius, Petrus Opmeerus, Arnoldus Belga, alijque. mitto ſcriptores indigenas, quibus cum externi omnes conſentiant, potior fides, quàm vni Ciacono. Quod ſi in Græco Menologio dicitur in Italia natus, id inde factum exiſtimandum eſt, quod Sicilia vti pars & Italiæ appendix cenſetur. nec aliter haſtenus res inclinata eſt.*

Pont. lib. 6. hiſt. Neap.

Onuph. Pãuin. in Faſtis Opmeer. in opere Chrõ. Arnold. l. 2. c. 1. ligni vitæ. Trithem. libro 4. c. 5.

Venio nunc ad Archangelum Maraſiotum, qui dum patrio affectu, viros omnes illuſtres ad Calabriam pertrahere ſtudet, Agathonem, Leonem II. Stephanum IV. homines Siculos, Rheginos eſſe contendit, neque proficit hilum. rem tamen ità conficere conatur. Agatho PP. literis ſuis Abundantium Paternenſem, & Ioannem Rheginum Epiſcopos, qui vice ſui Concilio VI. Conſtantinopolitano præſidere, conterraneos appellat ſuos. ſed Abundantius, Epiſcopus Paternenſis, & Ioannes Epiſcopus Rheginus in Vrbe Rhegio nati erant, igitur Agatho PP. ſi illorum conterraneus, erat item Rheginus, mox ſubijcit Maraſiotus: quemadmodum in Agathone erratum à Siculis ſcriptoribus, ità facile eſt: vt in Leone II. & Stephano IV. errarint. certe quidem Leo. & Stephanus Rhegini extitere. hæc eſt Archangeli Maraſioti ratiocinatio. ſed contra eſt. Primùm, ſcriptorum auctoritas, ex quibus certo conſtat, Agathonem natione Siculum fuiſſe, atque Panormi natum. ex eo potius deducendum Maraſioto fuerat, Abundantium, & Ioannem, Epiſcopos Paternenſem, & Rheginum ſi conterraneos appellaret Agatho, Siculos fuiſſe. Secundò, Quæ vis eſt argumentationis Maraſiotianæ? erratum a ſcriptoribus Siculis in Agathone, igitur facile eſt, eos in Leone, & Stephano erraſſe. Pontifex Agatho Rheginus eſt, Leo igitur, & Stephanus Rhegini ſunt, hoc eſt agere hiſtoricum, implere nugis chartas? Tertiùm, ſiſto te, mi Maraſiote, ad tribunal Hiſtoriæ, id eſt veritatis. his te conuenio: ades ne bona fide ſcriptoris eſtas, & ſcriptores in vulgus editos, quorum lectione, mendacij conuictus erubeſcas? quæ nam in epiſtola Agatho Papa Abundantium, & Ioannem conterraneos vocat? edita, an inedita? ſcripta, an inſcripta? neque enim Agatho Abundantium, & Ioannem, in epiſtola conterraneos, vt ipſe falsò ais, ſed conſamulos de more appellat. is .n. Pontificum mos in appellandis Epiſcopis. ea verò epiſtola in Concilijs edita eſt, adeant, legant, qui vel meam, vel fidem tuam in citandis ſcriptoribus experiri cupiunt: ſed de patria Leonis II. & Stephani IV. in eorum Vitis dicam.

Galeſin. in martyrol.
Genebrad. li. 2. chron.
vide etiam S. Ant. Plat. Illeſcas Naucleum, Sabellicum, Faſciculum temp. Bergomenſes & alios RR.
In Calabria Chron. l. 1. cap. 26.

ARCARIVM PER SE IPSE PRÆSTITIT] *ſacrum Eccleſiæ ærarium ipſe procurauit. Arcarius autem arcæ præpo-*

Iul. 3. Nou. 63. Symm. l. 10 epiſt. 33. Cod. Theod. de Iul. 3. deb. leg. vē. C. de Car. pub. & de exact. l. 16 Caſſ. l. 3. va. epiſt. epiſt. 10. l. 12 ep. 9. 23. & 27.

ſitus arca theatralis, *apud Iulianum*: arca quæ co. a, *apud Symmachum*: arca Præfecti Prætorio, *in Codice Theodoſiano*: Arcarius Præfectorum, *apud Caſſiodorum. Alfonſus Ciaconus, & Arnoldus Belga tradunt primum Agathonem arcarij S. R. E. officium inſtituiſſe, haud crediderim. nam Anaſtaſius Bibliothecarius, Agathonem ait præter morem Arcarium R. E. egiſſe, morbo dein implicitum, arcarium de more ceſſaſſe. multo igitur antiquius in Eccleſia Arcarij munus. Ethnicis item uſurpatum. Symmachus*, ait Rufus, Pontificans Arcarius, *vetus inſcriptio*: ſi quis hoc armarium vendere voluerit, tunc inferet Arcæ Pontificum HS. L. MI. N.

3 AD ECCLESIAS ALIQVANDO CONSOCIANDAS] *diſciderat eas hæreſis Monothelitarum.*

4 EPISCOPI CL.] *variant ſcriptores in numero Epiſcoporum, qui ſexta Synodo Conſtantinopolitana interfuerunt. Paulus VVarnefridus conſentit Anaſtaſio. Photius habet 170. Theodorus Balſamon 171. Theophanes, & Cedrenus* CCXXCIX *In vltima Synodi actione, ſubſcripti Epiſcopi cum legatis, presbyteris, & diaconis numerantur* CLXIII.

Paul. de geſt. lōgob. l. b. 6. c. 4. Photius ep. de Synodis

5 NEC AD SYNODICAM AGATHONIS] *duas Agatho ſcripſit epiſtolas ad Imperatores Conſtantinum, Heraclium, et Tiberium, alteram nomine ſuo, alteram ſuo, ac Synodi Romanæ. vtramque editam habes initio VI. Concilij C. I.*

6 CVI SVBSCRIPSERVNT OCCIDENTIS EPISCOPI CXX.] *non modo Epiſcopi, qui Romana Synodo interfuere, ſed qui in prouincijs ſuis, coacta Synodo Prouinciali ſubſcripſere. vbique enim prouinciarum, in toto occidente, habita Synodi contra Monothelitas, vide Baronium ad annum Chriſti* IↃCLXXIX.

7 ROMAMQVE CVM SVIS EIICIVNT IN EXSILIVM] *damnatos Romam in exſilium miſſos Anaſtaſius opinatur. ex cauſa id factum, quod ad Romanum Pontificem appellaſſent. docemur ex Imp. Conſtantini epiſtola ad Leonem Agathonis ſucceſſorem.*

8 NOMINA, FIGVRASQVE] *ſcripta nomina ex Diptychis, pictas imagines ex parietibus, foribuſque Eccleſiarum, Anaſtaſius.*

9 IN LOCVM MACARII THEOPHANIVM SVFFICIVNT] *vitio librarij, pro* Theophane; Stephanus *apud Anaſtaſium habetur; nam in Concilij Actis conſtanter legitur* Theophanius. *Albo Floriacenſis*, Theophanius, Abbas Monaſterij Pagia, (*corrupte, pro* Baias) inſulæ Sicilienſis *hoc auo extra vrbem Panhormum IV. P. M. ad Occidentem, cœnobium eſt S. Ioannis Baptiſtæ, quod Baida dicunt. eodem loco, vetus Monaſterium exſtitiſſe, crediderim; ſed enim facile eſt, vt Agatho Pontifex, Panhormitanus, Theophanium, Abbatem Panhormitanum, ſibique notum ac doctri-*

Albo Vit. pontif. in Agathone.

na ſanctiſque moribus præſtantem ad Concilium miſerit. ſed & monaſterium Baias non longe a Syracuſis diſtare docet Gregorius Papa in epiſtola 35 lib. 6. indict. 15. ad Ioannem Epiſcopum Syracuſarum tranſmiſſa: quare huius potius monaſterij Abbatem ali volunt Theophanium.

10 DE EA PECVNIÆ SVMMA] *quam Gothorum Reges, Ariani. Rom. pontificibus recens creatis perſoluendam indixerant, quaque, poſt illos extinctos, ab Imperatoribus Orientis exigi ſolita erat. igitur ius præter fas vſurpatum, pius Imperator Cōſtantinus, Agathone poſtulante, remiſit.*

11 ITA TAMEN VT PONTIFEX, QVI DEINDE ELIGERETVR] *legem hanc contra Eccleſiæ libertatem, & auctoritatē Romani Pontificis, tyrannice tulerat Baſilius Pr. Pr. Odoacris Regis vices agens, anno Chriſti* CCCCXXCIII. *cum vacua eſſet Eccleſia Romana Simplicij Pontificis morte. lege Baronium. abrogauit impiam legem idem Imp. Conſtantinus ſacris eius literis ad Benedictum PP. II. Anaſtaſius Bibliothecarius. Luitprandus, Albo floriacenſis in Benedicto II.*

Baron. an. 483. Anaſtaſius Luitprand. Albo in Benedicto II.

12 ROGAM VNAM CLERO VNIVERSO DIVISIT] *Roga Zonaræ, Cedreno, Suidæ, donatiuum, ac largitio Imperatorum populo, ſeu militibus. dari etiam ſolita Clero a Pontifice Romano a Patriarca Conſtantinopolitano, ab Epiſcopis. Gregorius Magnus epiſt. 32. lib. 2.* Theodoſiani, qui hic remanſerunt, rogam non accipientes, vix ad murorum quidem cuſtodiam ſe accommodant. *hinc verbum derogare veluti de roga detrahere.*

13 SEPVLTVS AD B. PETRVM IV. IDVS IANVAR.] *hoc item die S. Agathonis obitus in Rom. Martyrologio habetur. obijt autem anno Chriſti* IↃCXXCII. *quod autem Agathonis PP. epiſtola legitur poſt legatorū a Concilio Conſtantinopolit. reditū ſcripta ad S. Edictum Viennenſem Archiepiſcopum, pridie Kal. Martias, recte cenſet Baronius Agathonem, minime quidem IV. Idus Ianuarij vita functum, ſed vitam longius protraxiſſe, ac fortaſſe errore librariorum pro Iunij, poſitum Ianuarij. S. Agathonis PP. ſepulchro hoc epigrāma inciſum legebatur.*

Ex antiquis Inſcript. Appendice

Pontificatus apex, virtutum pondere fultus,
Vt iubar irradiat, perſonat vt tonitru.
Quęq; modo hoc peragit doctrinæ fomes, & auctor;
Format enim geſtis, quod docet eloquijs.
Dum ſimul æquiparat virtus, & culmen honoris,
Officium decorat moribus, arte gerit.
Præditus his meritis, antiſtes ſūmus Agatho,
Sedis Apoſtolicę fœdera firma tenet.
En pietas, en priſca fides, inſignia patrum
Intemerata manent nitibus, alme, tuis.
Quis vero enumeret morum documenta tuorum
Formula virtutum dum tua vita foret?

ANI;

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. LEONIS PAPAE

1 LEO NATIONE SICVLVS] *Alphonſi Ciaconi comm entum & Archangeli Maraſioti de patria S. Leonis ſupra reiecimus Notis ad S. Agathonem. nam in Sicilia natum, ſatis conſtat ex Anaſtaſio Bibliothecario, apud quem* natione Siculus *in Sicilia ortus, vt vocis eſt vſus, & vſurpatio, ſignificatur. itaque idem Anaſtaſius, qui Stephanum IV. natione item Siculum nuncupat, ex inſula Sicilia Romam veniſſe, mox ait. idẽ igitur Anaſtaſio (qui vnus nobis inſtar omnium, quippe auctor antiquus ac fidus) natione Siculus, & in inſula Sicilia natus. quin idem Alphonſus Ciaconus Siculum & Catanenſem fuiſſe tradit in MS. libro, quem Sixto V. P. M Breuiarij Romani reformationem molienti dedicat, exſtat in Bibliotheca Collegij noſtri Romani. Pro Leone II. plures in Sicilia contendunt vrbes, ſcriptoreſque: Ioſepho Bonſilio, Meſſanenſis habetur, à quo nobilem Mamertinos inter familiam* Papę Leonis *deductam ait: Alphonſo Ciaccono, Catanenſis: Onuphrio Panuino, Aidonenſis: at nullo veterum teſtimonio firmant. putarim ab ijs traditum, quod aliorum relatu acceptum. ſanè Aidonenſium magna in D. Leonem præ cæteris Religio plures ante annos conſtructa æde, inſcripto ad parietem lapide.*

D. Leoni PP. II. Ciui, & Patrono
Ordo, Populuſque Aidonenſis
Baſilicam hanc erexit.

prolapſo dein pariete, refectoque, inſtaurata eſt inſcriptio, in qua pro erexit *repoſitum*, reſtituit.

Quis vero in animum induxerit ſuum, D. Leonem in Aidono natum, quod opidum ano Nortmannorum, profligatis iam Saracenis, conditum à Lombardis, qui cum Rogerio Comite in Siciliam traiecerant quod ſub Chriſti annum 1090. *forte contigit: ſed Leo Papa II.* CCCC. *ante annos vixerat.*

Ceterum ſcire te velim, mi lector, Aidone procul CIↃ, *&* 15. *paſſibus, in colle edito, diruta vrbis iacere cadauer ingens, ambitu ferme* 4. P. M *manent adhuc vetus theatrum, graduſque ſemiruti: templorum ædiumque, & murorum ruina ſpectantur. effoſſis vero circum ſepulchris, oſſa gigantea magnitudinis reperiuntur, quæ monumenta quidem certe ſunt vrbis antiquiſſimæ, ſplendidiſſimæque, & maximæ. Herbitam ſuſpicatur Thomas Fazellus, quam à Sarracenis euerſam tradit Petrus Diaconus Caſinenſis poſt annum Chriſti* 800. *dixerim ne. D Leonem domo Herbitenſem fuiſſe, ſed Aidonenſem ſama, recentibuſq; ſcriptoribus creditum, quod Aidonum ex ſubiacentis Herbitæ ruinis ædificatum à nihil ſtatuo.* Petr. Diac append. in vitam S Placidi.

PONTIFEX MAXIMVS ORDINATVS] *die* 15. *Menſis Auguſti.* 2

REGIO IN PALATIO, CVI TRVLLVS NOMEN] *ab ædificij forma nomẽ inditum: lege Baronium ad annum Chriſti* 680. *num.* 41. 3

GRÆCEQVE CONSCRIPTAM] *eam Synodum Leo Pontifex è Græco in latinum tranſtulit.* 4

CYRVS, SERGIVS, ET HONORIVS] *Honorius falſo in Actis intruſus, & fraude Theodori P.C. qui cum è numero damnatorum nomen ſubduxiſſet ſuum, Honorij Pontificis ſubſtituit. lege Baronium ad Annum Chriſti* 683. *num.* 11. 5

ANASTASIVM PRESBYTERVM, ET LEONTIVM] *vetus eccleſiæ mos fuit, vt qui in hæreſim lapſi celebriores fuiſſent, palinodiam recantaturi, ad Romanam Eccleſiam mitterentur.* 6

HVIVS CONSTITVTVM EST] *idẽ conſtitutũ fecerat S. Gregorius PP. I. Luitprandus in Gregorio poſt Gregorium, & Leonem conſequentibus temporibus, alij Pontifices denuo legem tulere.* 7

SED NE MAVRI QVONDAM EPISCOPI] *Rauennatis, quod in ſchiſmate vita functus eſſet.* 8

SEPVLTVS AD B. PETRVM APOSTOLVM] *in æde Vaticana, corpora SS. Pontificum Leonis I. Leonis II. Leonis III Leonis IV. ſub eadem ara à Paſchali PP. II. poſita ſunt obijt S. Leo II. anno Chriſti* 684. *In ebulo Picentinorum vrbe, in Cœnobio Fratrum Minorum S Franciſci ſeruatur mandibula S. Leonis PP. Siculi.* 9

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI CONONIS

1 CONON ORIVNDVS EX PATRE TRACESIO] *ità Anaſtaſius. Baronius corrigit,* Patria Thrax. *alij,* Conon Thrax, Benedicti filius, patria Tomitanus; *at MS Codd. Vaticani, Luitprandus, & Albo Floriacenſis habent, Cononem oriundum Patre Traceſio, ſed in Sicilia educatum. at quemadmodum idem Anaſtaſius, ijdemque MSS. Codd. Vaticani de Sergio Papa 1. ſcribunt, natione Syrum regionis Antiochia, ſed Panormi, in Sicilia natum: ità etiam de Conone accipiunt, oriundum ex Thracia, ſed in Sicilia ortum, educatumque? igitur ambiguis rebus, obſcuriſque, Sicilia ius aliquod eſt ſibi Cononem vindicandi. quin Ordericus Vticenſis Monachus Cononem Siculũ dicit.* Order. hiſt. Eccl. l. 2.

2 APVD SICILIAM EDVCATVS] *Vt ego interpretor, in Monaſterijs Siciliæ.*

3 PONTIFEX CREATVS] *die vigeſimo Octobris.*

4 PROBATVR ELECTIO] *Imp. Conſtantinus Pogonatus ſacris literis ad Benedictum Papam abrogarat hunc morem, vt diximus Notis ad S. Agathonem Papam Romanamque Eccleſiam in libertatem vindicarat ſuam, vt Romanus Pontifex electus, Imperatoris confirmatione non egeret. ſed Imp. Iuſtinianus, qui Conſtantino patri in imperium ſucceſſit, in Romani Pontificis electionem ſe immiſcens, vſurpauitque, ne Pontifex crearetur, abſque Exarchi conſenſu. malis artibus factum vt permilitaret copias, Pontifex, quem ipſe vellet, crearetur, Romanamque Eccleſiam captiuam haberet; ex eo duo præcipue mala ſuborta. alterum ambitus, ambientesque pontificatum, primum omnium ſiue officijs demereri Exarchum, ſiue auro corrumpere aggrediebantur. alterum ſchiſmata, quæ Clero contra Exarchum adnitente, ſæpe conflabantur. obijt Sanctiſſimus Pontifex Conon Chriſti anno 687. 3. idus Octobris, ſed depoſitus eſt 12. Kalendas Nouembris.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI SERGII.

1 SERGIVS] *Anaſtaſius ità habet:* Sergius, natione Syrus, Antiochiæ regionis, ortus ex patre Tiberio, in Panormo Siciliæ. *at Baronius in Annalibus ex Anaſtaſio legit:* Sergius, natione Syrus, Antiochiæ ortus ex patre Tiberio, Panormi in Sicilia vixit. *Alfonſus item Ciaconius, eiuſque æmuli, & imitatores, Henricus Spondanus, Philippus Ferrarius, Iacobus Gualterus reponunt.* Panormi in Sicilia educatus. *ſed ex ſuo quiſque arbitrio Anaſtaſium corrigit, nullo antiquo auctore nixus, nulla ratione. nos nihil immutandum cenſemus, neque emendandum Anaſtaſij textum, ità enim habent MSS.* Codd. *Vaticani: Sergium natione Syrum fuiſſe, oriundum ex Antiochia Syria regione, ſed ortum ex patre Tiberio Panormi in Sicilia. ſic etiam habet Anaſtaſius ex Bibliotheca M. Velſeri, Auguſtana Reipublica viri, deſcriptus ex Codice Vaticano, & cum binis MSS.* Codd. *collatus. quid igitur cauſſa eſt, vt tot MSS.* Codd. *vna conſentientes, arbitratu noſtro corrigere velimus? fauent antiqui ſcriptores, maxime fidi, & viri docti nam Albo Floriacenſis Abbas, & Martyr, qui anno Chriſti 970. floruit, Sergium tradit Panormi, in Sicilia natum, idemque affirmat Ordericus Vticenſis Monachus, qui floruit anno Chriſti 1140. Petrus Opmeerus, aliique. Tiberium Sergij patrem Ciaconus, & Opmeerus mercatorem Panormi faciũt. facile eſt, vt ille, dum Panormi mercaturam cum familia exercet, Sergium ſuſceperit. Panormitana Eccleſia anniuerſariũ diem S. Sergij Papæ ac ciuis in Faſtis ſuis recenſet, & colit 5. idus Septembris.*

Anaſt. Serg. Baron. ad ann. 687. Alf. Ciacon. vitis Pontif. Spond. epit. Annal. Bar. Ferrar. Catal. de SS. Italiæ Gualt. in tab. chronolog. ſtatim Eccleſiæ Cathol.

Albo epit. Rom. Pont.

Order. hiſt. Eccl. l. 2.

Opmeer. oper. Chronolog.

2 IN ORACVLVM PRIMO B. CÆSARII] *Oratorium S. Caſarij intra palatium. de quo vide Baronium, ad annum Chri-*

Chriſti 603. num. 11. & ad annum 687. numero 3.

3 CANTHAROS, ET CORONAS] *& paullo poſt, pharos argenteos: lampadis diuerſi generis. ſanè Leo Oſtienſis Epiſcopus, pharum interpretatur coronam in eccleſia ſuſpenſam, multas lampades in circuitu habentem. ita enim ſcribit de Deſiderio Abbate:* fecit & pharum, coronam ſcilicet maximam argenteam librarum circiter centũ per gyrum XX. cubitorum, cum 12. extrinſecus prominentibus turribus, ſex & XXX. lampadibus ex ea pendentibus; eamque extra chorum, ante maiorem crucem, catena ferrea ſatis firma. VII. deauratis malis diſtincta ſuſpendit.

Leo Oſtien. Chron. Caſin. cap. 31.

4 ANTE B. PETRI CONFESSIONEM] *de ea vide Onuphrium Panuinum libro de interpretatione vocum Eccleſiaſticarum, quæ obſcura, vel barbara videntur.*

5 IMPERATOR CONCILIVM HABERI IVSSIT] *Theodorus* Balſamon *quiniſextam Synodum vocat, & ſupplementum Quinctæ, & Sextæ. ſed conciliabulum hæreticorum, & pſeudo Synodus fuit, architecto ſceleris Callinico P.C. hæretico. Beda Synodum erraticam appellat. de ea Baronius ad annum 692.*

Beda de ſex ætatibus.

6 A TRIBVS PATRIARCHIS] *tres Patriarchas interfuiſſe huic Synodo, ac ſubſcripſiſſe, falſo ab ijs Epiſcopis iactatũ, qui interfuere. nam auctor idem ipſe Anaſtaſius, in 7. Synodi latina interpretatione, præfatione ad Ioannem 8. Rom Pontificem tradit Patriarchas Orientis, nec Sextæ Synodo interfuiſſe, neque editis ab ea Canonibus conſenſiſſe: adeoque canones illos, antiquis patrum decretis, boniſque moribus aduerſantes, deteſtatos fuiſſe, ut ex ſedium Patriarchaliũ Archiuis procul arcuerint.*

7 ATQVE APOSTOLICÆ SEDIS LEGATIS] *at nulli legati ad quiniſextã, & erraticam Synodum a Romana ſede miſſi. igitur legatos intellige, Græcos Epiſcopos, quos Rom. Pontifex Vicarios in Oriente conſtituere ſolitus, qui Sedis Apoſtolicæ vices gererent audirentque, ac tuerentur, qui illius ope egerent. de quibus lege Baronium, ad annum 692. à num. 9.*

8 VT ET IPSE SVBSCRIBERET] *inualida enim Concilia, niſi Rom Pontifex & probaſſet, iſque ſubſcripſiſſet. abnuit confirmare Sergius Conciliabuli canones, quod multa haberent Apoſtolicis inſtitutis, ac moribus aduerſantia. lege Baronium.*

9 PONTIFICEMQ; FORTITER DEFENDERENT] *idem teſtantur Paulus Diaconus de geſtis Longobardorum, & Beda de ſex ætatibus in Iuſtiniano Iuniore.*

Paul. Diac. de geſt. Longob. l. 6. ca. 11.
Beda de ſex ætatib. in Iuſtin. Iuniore

10 QVATTVOR LAMINIS] *Petalis in Anaſtaſio.*

11 QVÆ EST IN PARTE MVLIERVM] *mulieres ſeorſim à viris in Eccleſia orabãt.*

12 TRVLLVM EIVSDEM ECCLESIÆ] *faſtigium concameratum. Eccleſia exſtat adhuc, apud vetus templum pacis.*

13 AC S. SIMEONIS, QVEM HYPAPANTEM GRÆCI DICVNT] *Albinus Flaccus ad hunc Anaſtaſij locum ſpectans* in geſtis, *ait*, Pontificalibus legitur quod Sergius *Papa* præceperit, litanias fieri in die Præſentationis Domini in templo, &c.

Albinus de diu. offic.

ECCLESIAM AQVILEIENSEM] *eius Eccleſia vleus pluries intumuit, erupitq; & à Romanis Pontificibus procuratum, ope* S. *Sergij penitus ſanatum eſt. vide Baronium, ad annum 698.* 14

FRISONIBVS CLEMENTEM] *Qui primum Villebrordus dictus ordinatus eſt a S. Sergio, Chriſti anno 696. S. Sergius de eius ordinatione angelica viſione admonitus fuerat Albinus.* 15

Pontificalis apex, Petro digniſſimus hæres,
Sanctus Apoſtolicam tenuit tunc Sergius aulam;
Vir bonus, & prudens, nulli pietate ſecundus,
Ante diẽ quartam facta eſt cui viſio nocte,
Quam vir veniſſet Romã præclarus ad illũ,
Angelus è cælo veniens prædixerat illi.

Albin. in vita S. Villibrord apud Caniſium tom. 6. antiq. lec.
Beda l. 5. c. 2. Albin apud Sur. die 7. Nouembris Marcell. ap Sur 1 Mar

lege Bedam, Albinum Flaccum apud Surium, & Marcellinum in vita S. Suuiberti

BRITANNIS BERECHYALDVM] 16 *alij* Berecſualdum. *ſucceſſit S. Theodoro. idem S. Sergius Papa diuino monitu præcedente ordinauit Hubertum, Bertrandi Aquitaniæ Ducis filium, in Leodienſem Epiſcopum, Molanus. traditur in Actis S. Althelmi, Sergium Pontificem ſtupri per calumniam inſimulatum, diuinitus ab ea vindicatum fuiſſe; ſed enim Althelmus puero, nouem dies nato, cum imperaſſet in virtute Ieſu Chriſti, ut ediceret, eſſet ne Sergius Pontifex eo ſcelere obſtrictus, reſpondit infans: Pontificem crimine immunem, & innocentem eſſe. ſepulchro S. Sergij Pontificis hoc olim epitaphium legebatur, quod Petrus Mallius ex vetuſtis monumentis Vaticanæ Baſilicæ deſcripſit.*

Io. Molan. Indiculo SS. Belgij.
Acta S. Althelmi ap. Surium 25. Maij.
Per Mall in hiſt. ſacra.

Limina quiſquis adis Petri metuenda beati
Cerne pij Sergij, excubiaſque Petri.
Culmen Apoſtolicæ Sedis is iure paterno
Electus renuit, vt Theodorus obijt.
Pellitur vrbe Pater, peruadit ſacra Ioannes,
Romuleoſque greges diſſipat ipſe lupus.
Exul erat patria ſeptem voluentibus annis:
Poſt populi multis Vrbe redijt precibus.
Suſcipitur Papa, ſacratur, Sede recepta
Gaudet, amat paſtor agmina cuncta ſimul.
Hic inuaſores Sanctorum falce ſubegit
Romanæ Eccleſiæ; iudicijſque Patrum.

Hac inſcriptione permotus Illuſtriſſimus Baronius, obſeruat, multa de Sergio deſiderari, quæ in deſcripto epitaphio ſignificantur. atque illum multa perpeſſum, pulſumque vrbe à Ioanne Sedis Apoſtolicæ inuaſore, & ſeptennium exilio vexatum. præterea in ſchiſmate Theodori, & Paſchalis, legitimum Pontificem habitum fuiſſe Theodorum, nec niſi eo demortuo, Sergium præſediſſe.

ANIMADVERSIONES IN S. LEONEM EPISCOPVM

Ex Græcorum Menæis.

1 LEONEM] *ex Græcorum Menæis exſcripſimus. incluſa lineis addidimus ex Martyrologio Imp. Baſilij.*

2 QVÆ TVM ECCLESIA ERAT METROPOLITANA] *Apoſtolorum reuerentia datum, vt ſedes ab Apoſtolis in Sicilia conſtituta, quas inter Catana eſt, Metropoles dicerentur*

3 IDOLI SIMVLACRVM] *quodnam fuit incertum mihi eſt, plura enim à D. Leone deturbata ſimulacra, in eius vita cũ Græca, tum latina memorantur. vbi etiã leges, quæ hic de Heliodoro breuiter libãtur*

4 PEDESQ; IPSIVS PREHENDENTES] *hunc cultum Epiſcopis, inſigni religionis exemplo ab Imperatoribus tributum, multis veterum exemplis docemur. Imp. Theodoſius S. Ambroſij pedibus prouolutus, de parta victoria, quam Sacerdoti Sanctiſſimo ferebat acceptam gratias egit. S. Paulinus. idem Princeps ad Amphilochij Epiſcopi pedes ſtratus, veniam ab eo deprecat⁹ eſt, Nicephorus. de Imp. Valentiniano ad S. Martini Epiſcopi pedes procumbente, Fortunatus:*

S. Paulin in vita S. Ambroſij.

Nicephor. l. 12. c. 9.

Fortun. l. 3.

Hinc celer exſilijt rapiens ſe Cæſar, & ardẽs
Martini genua ãplectens, pedibuſq; volutãs
Sicque ſuperbum hominem ſe agnoſcere pœna coegit:
Vilia regna probans, & celſa cacumina curuans.
Imperiale caput ſancti ad veſtigia ſubdens

& de vxore Imp. Maximi

Nec Regina pedes ceſſat lacrymoſa rigare,
Sternens membra ſolo.

EXINDE PERHONORIFICE DIMISSVM] *quoniam incertus nobis eſt annus, quo S. Leo Imperatores adijt, quoue Catanam redijt, incertum eſt quo anno extremum vitæ diem obiuerit, quem eodem anno a reditu ſuo Deus euocauit in cœlum* 5

ANIMADVERSIONES

IN VITAM, ET GESTA

SANCTI LEONIS EPISCOPI

Ex Græco verſa.

1 PATRES, FILII, AC FRATRES] *is ſermo Encomiaſtis Anonymi Siculi in S. Leonem extat Græce ſcriptus in Codice Vaticano, in Bibliotheca Cryptæ ferratæ, & S. Saluatoris Meſſanæ tranſtulit in latinum P. Iacobus Sirmundus è noſtra ſocietate.*

2 IN HIS ENIM] *hic quædam erant in exemplari Cryptæ Ferratæ quæ omiſimus, quod conſentientia non eſſent, & ab aliquo potius adiecta viderentur.*

3 IVXTA SACRAS SEX SYNODOS] *hæc verba non erant in exemplari Bibliothecæ Vaticanæ. adiecimus ex Cod. Cryptæ Ferratæ, ad Chronologiam temporis indicandam, niſi tamen hæc verba cum ſuperioribus, quibus annexa ſunt, quæque omiſſa à me dixi, adiecta etiam putes.*

E RAVENNATVM METROPOLI ORTVM] *& in Rhegina eccleſia Calabriæ, Eccleſiaſtica diſciplina inſtitutum vt in conſequente vita habes. ſed enim ex vrbe Rhegio vbi Archidiaconus B. Cyrillo Epiſcopo miniſtrabat, Catanæ vrbis Epiſcopus petitus eſt.* 4

S. BERYLLI ARCHIEPISCOPI NOSTRI] *qui primus à B. Petro Apoſtolo ordinatus Epiſcopus eccleſiam Catanenſem fundauit, & inde profectum opinor Archiepiſcopi nomen honoris ergo. in exemplari erat, S. Cyrilli mendoſe, ac corrupte. ſed eruo ex hoc loco, ſcriptorem Encomij Catanenſem fuiſſe.* 5

BARBARÆ PATRICIÆ] *Patriciatus dignitatem fœminis etiam collatam dixi in Nota ad S. Zoſimum. at Anonymus Monachus Heliodorum fuiſſe, ait, natione* 6

tione Iudæum.

7 AD HEROVM SEPVLCHRA] *extra portam Steſichoream, ad ſeptemtrionem, ingens olim ſepulchrorum multitudo fuit: inter hæc Steſichori, a quo porta nomen, aliorumque virtute præſtantium virorum, quæ dicta crediderim ſepulchra Heroum. aduertis hic, magos ſepulchretis, locisque feralibus reſidere ſolitos. Canidia ab Horatio in ſepulchris vbiq; deſcribitur. Erichto apud Lucanum inter cadauera magiam exercet. Ouidius de Medea maga:*

Horat Epo. ode.5. & 8. & l.1 ſat.8. Lucan. l. 6. Ouid. epiſt. Hipsypiles

Per tumulos errat ſparſis diſcincta capillis

Apulei. de Aſino aureo

Apuleius de Pamphile: Maga primi nominis, & omnis carminis ſepulchralis magiſtra

8 CVM CIRCENSIA, VT MOS EST, CATANÆ CELEBRARENTVR] *quibus ludi equeſtres in circo edebantur. Catanæ, Hippodromus fuit prope portam, cui nomē hoc æuo, a* Decimis, *ante quam, pro vrbis fere mœnibus, illius reliquiæ viſuntur. exſtantem adhuc arcum, hodie murum ruptum appellant. ex reliquijs cognoſcitur, Hippodromum ab Oriente ad Occidentem, latum fuiſſe pedes* CCCXXCIV. *a Meridie ad Septemtrionem, longum pedes* CIↃIↃCCCLXXII. *Hippodromo adhæſit Naumachia, cuius latitudo a meridie ad Septētrionē erat pedum* CCCCXXCVIII *longitudo ab Oriente ad Occidentem, pedum* IↃCXCVI.

9 PRÆSENS ENIM STATVA ELEMENTVM AERIS EST] *obſcurus locus, cuius hæc videtur eſſe mens: Heliodori fraudibus, multos ad ſimulacrum adductos, Dæmoni cultum exhibuiſſe.*

10 NE QVANDO PRORVMPENS ÆTNÆ FLAMMA VRBEM INCENDAT] *ſimulacrum igitur, aduerſum Aetnæ ignes, per Magiam collocatum eſt. huic loco lucem aliquam Photius afferet, qui ex Olympiodori Thebæi, hominis ethnici Hiſtoria, quam ſcripſit ad Theodoſium iuniorem, hæc memorat:* Rheginm Metropolim eſſe Brattiorum; è qua narrat Hiſtoricus, Alaricum, in Siciliam traijcere volentem, prohibitum fuiſſe. Statua enim, inquit, inibi inaugurata traiectum inhibebat. conſecrata vero fuerat, vt fabulatur, ab antiquis, tum ad auertendum Aetnæ ignem, tū ad Barbarorum per mare tranſitum amohendum. in altero enim pede ignis erat perpetuus, in altero aqua incorrupta. ſed ea ſtatua tandē diſſecta, & diſſoluta, multis & ab Aetneo igne & a Barbaris Sicilia damnis affecta eſt. euertit autem illam Aſclepius cum Conſtantij, & Placidiæ rerum in Sicilia procurator conſtitutus eſſet. *Hæc Photius. quæ autem Olympiodorus ſcribit, confracta tandem ſtatuā, Siciliam ab Aetneo igne, & a Barbaris detrimentum cepiſſe, vt homo ethnicus, ex vana, falſaque Gentium ſuperſtitione tradit. ceterum Aſclepius procurator in Sicilia fuit anno Chriſti* CCCCXVII. *eo enim anno Placidia Conſtantio data eſt.*

11 QVIA INGENS MONS EST, AVRISQVE VVLCANI] *Aetna alijs olla Vulcani.*

IMPERATORES NOSTRI LEO, ET CONSTANTINVS] *quinam Impp. Leo, & Conſtantinus, ſub quibus vixit D. Leo Epiſcopus Catanæ, aliqo in ipſa luce. nam Imperatorum huius nominis paria tria. Primum Leo Iſauricus, ſalutatus a ſuis militibus Imperator, anno* IↃCCXVII. *cui anno Imperij III. natus eſt Conſtantinus, cognomento Copronymus, & conſequente anno coronatus. Secundum Leo, dictus Porphyrogenitus anno* IↃCCLXXVI *qui renuntiatus Imperator filium Conſtantinum dixit Auguſtum. Tertium Leo philoſophus, Imper. anno* IↃCCCLXXXVI. *qui anno* IↃCCCIII. *Conſtantinum filiū coronauit Imperatorem. id certum eſt, S. Leo Epiſcopus ad Leonis philoſophi, & Cōſtantini filij tempora peruenire non potuit; nam plures ante horum imperium annos, vrbs Catana exciſa iam fuerat a Sarracenis: ac præterea S. Ioſephus Hymnographus, qui troparium compoſuit in D. Leonem, eā vita exceſſerat. quæri igitur ſolum poteſt, vixeritne S. Leo Epiſcopus, imperantibus Leone Iſaurico, filioque Conſtantino Copronymo, an Leone, & Conſtantino Porphyrogenitis. porro ex D. Leonis Vita cum Græce ſoluta oratione, Iambiſque, tum latine ſcripta, nihil certi erui poteſt. igitur coniecturis agendum eſt. equidem creauerim D. Leonem ſub Impp. Leone Iſaurico, & Conſtantino Copronymo floruiſſe. nonnulli ex antiquitate viri aiunt D. Leo Archidiaconus fuit S. Cyrilli Rhegini Epiſcopi, qui ſcriptores patrij nullis ſubnixi Actis, ſed ex arbitratu, a Pelagio PP. I. ad Pelagium II. & Gregorium Magnum perueniſſe dicunt, id eſt ad annum* IↃC. *ſed falluntur. etenim multo poſt vixit, atque ad annum ferme* IↃCC. *peruenit. quod ex ætate S. Leonis Epiſcopi Catanenſis conſtat, qui ſub Imperatoribus Leone & Conſtantino huius nominis primis floruiſſe ſummum potuit. hi autem imperium inierunt poſt annū Chriſti* IↃCC. *ſed D. Leonem Epiſcopum ſub his Imperatoribus Leone Iſaurico, & Conſtantino Copronymo vixiſſe, ſuadent reliquiæ ethniciſmi, quæ dum viueret D. Leo Epiſcopus, vt notum ex eius vita, adhuc Catanæ perdurabant. eæ vero quamquam ad Impp. Leonem, & Conſtantinum Porphyrogenitos durare etiam potuerint, multo probabilius eſt, ſub his omnino deletas fuiſſe. eximde D. Leonem, in ea tempora reijcimus, quæ Ethniciſmo propiora. cum igitur ſub Impp Leone, & Conſtantino claruiſſe, dicatur ab hoc Encomiaſte ſub Leone Iſaurico, & Conſtantino Copronymo, qui Leone, & Conſtantino Porphyrogenitis ætate ſuperiores fuere, claruiſſe cenſemus.* 12

At ſi quies, Impp. Leo Iſauricus, & Cōſtantinus Copronymus hæretici fuere, & Eccleſiam, viroſque orthodoxos atrociter vexarunt, nec videntur eos honores D. Leoni exhibere potuiſſe, quibus illum a Vitæ ſcriptoribus proſecutos fuiſſe traditur. certe quidem non ignoro Leonem Iſauricum hæreticum Iconoclaſten multos pro cultu

San-

Sanctarum imaginum martyrio coronaſſe. ſed D. Leonem, ingentium miraculorum effectorem venerari, timore perterritus, potuit. quemadmodum ſupplicijs vexare abſtinuit Ioannẽ Epiſcopum Polyboti, Thaumaturgum, miraculorum claritudine dictum, & in toto Oriente celebrem. qui cum ad redarguendum Imp. Leonem Conſtantinopolim veniſſet, vehementerque reprehendiſſet, nullam vim paſſus, ad ſuam redire eccleſiam permiſſus eſt. vbi gregem ſuum ab hæreſi illæſum ſeruans, in pace quieuit, vt Græci in Menologio tradunt. Græc. Menol. die 5. Decemb. *Adde, Leonem Iſauricum ſeptimo poſt initum imperium anno, in hæreſim lapſum, igitur a Chriſti anno IↃCCXVI. ad 723. euenire potuerunt, quæ de D. Leone Epiſcopo Catanæ memorantur, cum Leo Iſauricus Orthodoxum ſe præferret, qualis ab hoc Encomiaſte deſcribitur.*

13 HERACLIDEM PROTOCVRSOREM] *Curſorum Præfectum. Catanenſis poeta Græcus ſtratiotam appellat, vnum e militibus ſtationarijs ad aulam Imperatoris, forte ex his ab Imperatore mittebantur, qui ſontes prehenderent Landulphus Sagax in Phoca, cum enim miſiſſet protocurſorem, & interrogaret eos, quo præcipiente, hoc fecerint. &c.*

14 INGREDIAMVR IN BALNEA] *quæ Magiæ Dæmonum officina.*

15 IN REGIÆ VRBIS THERMAS TRANSLATOS ESSE] *eſſe Dæmonem vi ſua transferre corpora de loco ad locum, Deo permittente, multa ſunt in ſacris monumentis exẽpla, quę ſuadent: ipſe Chriſtus Dominus transportari ſe paſſus eſt a Dęmone, quem apud SS. Lucam, & Matthęum interpretantur Origenes, Chryſoſtomus, Ambroſius Auguſtinus, Gregorius. prętereà transuectus ab Angelis Philippus Diaconus ex deſerto in Azotum, Abacuc capillo ex Iudęa in Babylonem, ad Danielem.*

16 HOMINEM CAPITALI STATIM SENTENTIA DAMNARENT] *Necromanticos, & Magos, pœna capitis eſſe puniendos, viri docti probant.* Martin del Rio d. ſque Mag. lib. 5. ſect. 6.

17 ARREPTA IGITVR VIRGA LAVREA] *Lauri vſus olim in Magia frequens. haud diſſimile quod de Ollero Mago tradit Saxo,* oſſe incantato, tamquam nauigio vaſtiſſima maria ſuperaſſe. Saxo l. 3. Daniæ

18 BVCOLEONTEM PORTVM] *Ioannes Curopalates; vbi bos, & Leo lapides ſtabãt, loco ab ijs* Bucoleo *nomen impoſitum.* Ioan. Curopal. in Michaele Rangabe

19 SVPERVACANEVM DVCO COMMEMORARE] *quod Encomiaſtes in eccleſia verba faciens ad populum e ſuggeſtu, cum præ modeſtia tacet, tum quod nota res populo, quem alloquebatur, habes explicatius in longiore vita S. Leonis.*

20 BIQVE ORARIVM SVVM IN COLLVM INNECTIT] *Orarium inſtita fuit ſiue oblonga faſcia e collo demiſſa quam geſtauere Epiſcopi ſanctiſſimę dignitatis inſigne. auctor vitę S. Fulgentij, Orario quidem, ſicut omnes Epiſcopi, nunquam vtebatur. Anaſtaſius in vita Stephani Papæ de Conſtantino Antipapa in Epiſcopum conſecrato, ſed e gradu deiecto, Accedens Maurianus Diaconus orarium de eius collo abſtulit. Bleſenſis ſerm. 42 Orarium quod & ſtola dicitur. Fortunatus Pictauienſis in vita S. Marcelli Epiſcopi Pariſienſis, Miſſo in collum ſerpentis orario triumphatum ante oculos ciuium extrahebat. de orario Iſaacus Caſaubonus Notis ad Hiſtoriam Auguſtam.* Caſaub. Notis ad Aurelianum Flauopiſci.

DEDVXIT AD LOCVM, CVI NOMEN ACHELLES] *ſchedę quędam Conſtantini Laſcaris habent,* Achilium. *tradunt Menęa, D Leonem in vrbe media ingentem pyram adornari iuſſiſſe, qua Heliodorus exuſtus eſt. Membrana MSS. Syracuſana, haud procul eccleſia foribus fieri foſſam præcepiſſe, lignorumque ſtruem in eam congeſtam, ſuccenſamque; foſſam autem, quæ de facto nomen acceperat, aeuo ſuo perſtitiſſe quo tamen æuo ſcriptor Actorum vixerit, exploratum non habeo: addit ille, eccleſiam B. Mariæ Virgini ſacram fuiſſe, ſed temporibus ſuis iacuiſſe, extantibus ruinis, quę magnitudinem, eiuſque pulchritudinem conteſtarentur. unde ſuſpicio mihi eſt, ademe a Sarracenis Siciliã vexantibus euerſam.* 21

Ex his famam corrigas, Catanę in vulgus iactam, quę Heliodorum, ait, in area Virginis Annuntiatę extra vrbem crematum: arguas vt minime veram; nam contra ſcriptorum fidem. ſed enim Menęa in vrbe media (& loco nomen Achelles, ex Encomiaſte Catanenſi) Heliodorum combuſtum affirmant: codex Syracuſanus, haud procul ab Eccleſię foribus. igitur ea Baſilica D. Marię, S. Leonis ęuo, in vrbis medio ſita erat. neque hęc ea tempeſtate ad aream illam protendebatur. probandę rei promptſerim duo pręcipua argumenta. alterum eſt, quod Heroum ſepulchra extra vrbem erant, & monumenta ſepulchri Siſeborei adhuc exſtant ad ędem, quam vocant Bethleem; *quę non procul ab area Virginis annuntiatę. alterum eſt, intra Cœnobium B. Virginis annuntiatę vetus eſſe eccleſia S. Leonis, quod Oratorium ab eodem S. Leone conſtructum, fama eſt apud Catanenſes, & coniecturę, neque illę ſpernendę, vt mox dicam, at Membrana Syracuſanę habent, D. Leonem Oratorium extra vrbem, non longe a mari conſtruxiſſe. igitur ſi locus is extra vrbem erat, quo D. Leonis, & Heliodorus in medio vrbis cõcrematus eſt, cremari in hac area non potuit, in qua S. Leo Oratorium ſtruxit.*

FLAMMIS EXVRENDVM DEDIT] *ignem precibus ſuis e cęlo D. Leonem deuocaſſe, tradit Menologium Imperatoris Baſilij. ſane vero Magorum impœnitentium pœna legitima, ignis: a temporibus D. Gregorij Magni PP. I. in Italia vſitata; quibus Baſilius Senator Magus igni crematus eſt, auctor idem Gregorius. antiquis etiam legibus, Magorum pœna viuicomburium. Paulus I.C.* Magicæ artis conſcios ſummo ſupplicio affici placuit, ideſt beſtijs 22 D. Gregor. l. 1. dial. cap. 4. Paul. l. 5. ſent. tit. 23.

obijci

obijci, aut Cruci ſuffigi: ipſi autem Magi viui exuruntur.

23 IN SYRACVSARVM METROPOLI] *datam hoc nomen eccleſijs, quæ Epiſcopos ab Apoſtolis habuere, quia ſcilicet, vt Tertullianus loquitur, erant matrices ac originales fidei, a quibus traducem fidei & ſemina doctrinæ cateræ exinde Eccleſiæ mutuata ſunt.* Lib.de præſcript.c.20.

24 AD PORTAM ARIANAM] *incertum, qua vrbis parte ſita: certe ſi via Syracuſana fuit, ad Meridiem ſtetit.*

DETESTANDVM IDOLVM, ETC.] *nondum ætate D.Leonis idololatria funditus conciderat. exſtabant adhuc Ethniciſmi reliquiæ, multis in locis.* 25

OBDORMIVIT ADMIRABILIS LEO] *haud exploratum mihi eſt, quo Christi anno, ſed imperantibus Leone, & Conſtantino, vt memorauimus. monumenta Syracuſana teſtantur D. Leonem ſepultum in Oratorio, quod ipſe idem, extra vrbem Catanam, ædificarat.* 26

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI LEONIS EPISCOPI
Ex M. S. Cod. Syracuſano.

1 METIRI SE] *huius vitæ fragmentum, in lectiones digeſtum, exſtat in M.S. Cod. Eccleſiæ Catanenſis. attamen integram Vitam damus ex Syracuſanæ Eccleſiæ MSS. membranis. ſed ea in nonnullis locis corrupta erat, & folio abſciſſo, manca. ex quibuſdam vero ſchedis Rheginis errores correximus, lacunas ſuppleuimus. ſane hæc Vita ab antiquo ſcriptore, bono illo quidem, quamquam verboſo, floridoque, vt ferebant tempora, ex Græco deſumpta eſt. ſed auctorem reddidit vt ipſemet teſtatur prologo ad Vitam, ex quo latinum hunc ſcriptorem, ſiue interpretem, Monachum exſtitiſſe, ſatis conſtat. Vita Græca, quã in latinum ſe vertiſſe, ait, non exſtat. nam diuerſa eſt a Superiore Græca, quam dedimus, cum plura in hoc continentur, quæ in illa deſiderantur. In eodem prologo, quẽ breuitatis ſtudens edere nolui, video trium linguarum fieri mentionem; Græcæ, ex qua Vita translata; latinæ, in quam traslata; & Vulgaris, quæ ſcriptoris æuo in vſu, corrupta latina in latio, & Græca in Sicilia. ex eo, ſcriptoris huius tempora cognoſcas, quem poſt eiectos e Sicilia Sarracenos a Principibus Normannis vixiſſe crediderim.*

2 ERAT EO TEMPORE CALABRICIS IN PARTIBVS V.E.M.CYRILLVS NOMINE] *Archiepiſcopus Rheginus, quem ob id mox ait, principalis cathedræ ſublimitatem ſortitum fuiſſe; & paullo poſt, Patriarcham appellat, Metropolitanum intellige, de eius temporibus dictum a me eſt, ſuperioribus Notis.*

3 ERAT AVTEM NATIONE IVDÆVS] *Encomiaſtes Catanenſis, ex Barbara Patricia, ortum ait, et qui Præfecturam vrbis ambiret;*

LEO NOMINE, CATANENSIVM CIVITATEM REGERE DICEBATVR] *nutat hoc. Præfectus vrbis C. P. Catanam regat, quam mox a Lucio adminiſtrari dicati crediderim, Latinum Interpretem perperam Græce ſcripta percepiſſe, ac pro Leone Imperatore, cui Sicilia tum parebat, Leonem Præfectum vrbis exhibuiſſe: nam Græci ſcriptores ad Leonem Imperatorem tranſmiſſas tradunt literas; vt videre eſt in ea quam ex Græco verſam Vitam edidi; & in iambico item carmine a me prolato. nec exiſtimo a Græcis erratum, ac Imperatoris nomine Præfectum Vrbis ſignificaſſi: ſed illud ſubit, cum literæ, quas latinus Interpres datas ait ad Leonem Præfectum vrbis, diuerſæ ſint ab iis, quas Græci ſcriptores ad Imper. Leonem ſcriptas affirment, an a Lucio vtrique ſcriptum, & Leoni Imperatori, & Leoni Præfecto vrbis, cuius fortaſſe fauore Heliodorus protegebatur; meminerint vero Græci ſcriptores literarum ad Imperatorem, latinus vero Interpres literarum ad Præfectum* 4

5 VRBIS ADEVNT PROCONSVLEM] *mox Conſul. At Græcus Encomiaſtes Catanenſis. & Græcus Iambographus Eparchũ ſeu Præfectum appellant. igitur latinus Interpres Græcas voces perperam accepit, vertitque male etiam Proconſulem, conſulemque inuicem confudit, qui diuerſi apud bonos ſcriptores. & ſi vero Proconſulari imperio prouinciam obtinerent. itemque Conſulares, qui in prouinciam Conſularem ex Auguſti inſtituto mitterentur, attamen poſterioris æui ſcriptores, conſularem appellarunt Conſulem, & idmunus conſulatum Apuleius Apologia 2. acceptis literis,* Apuleius Apolog.

Carthaginem pergit, vbi iam prope exacto conſulatus ſui munere. Lollianus Auitus te Maxime opperiebatur magiſtratus quoque municipales, Conſules dicti. ſic Auſonius Burdigalæ conſul, & apud Philoſtratum, & Agathiam exempla plurima.

6 QVEMDAM E LATERE SVO HERACLIVM] *ita conſtanter vocat Interpres latinus, at Græci Heraclidem, quibus potior fides.*

7 IN PORTV CATANÆ] *at ea ora importuoſa. Græci ſcriptores litus.*

8 IPSA MOX HORA] *paullo poſt de eodem Mago:* Catanam in momento rediit. *& rurſum;* intra tres horas, & xx. Conſtantinopolim eſſe regreſſum. *poſſe Dæmonem vi ſua corpus velociſſimo motu mouere, nemo dubitat.*

9 ERAT AVTEM IN VRBE . . . . SVMMÆ VENERATIONIS DELVBRVM] *crediderim Cereris templum fuiſſe. de quo hæc Cicero:* Cicer. Verr. *Sacrarium apud Catanenſes erat Cereris, eadem religione, qua Romæ, qua in ceteris locis, qua prope in toto orbe terrarum. in eo ſacrario, in intimo, ſignum erat Cereris perantiquum, quod viri non modo quid eſſet, ſed ne eſſe quidem ſciebant. aditus namque in ſacrarium non erat viris quoniam ſacra per mulieres, ac Virgines confici ſolebant. Diruta ædis viſuntur adhuc ruinæ, moleſque admiranda, extra vrbem, ad portam* Regiam, *in edito vertice. ac monumentis antiquis adicula Spiritui Sancto ſuperſtructa. hoc vero Cereris templum eſſe, idemque a S. Leone ſubuerſum, multa ſuadent. Primum fama apud Catanenſes per manus a maioribus tradita, e ex loco Dæmonem a S. Leone expulſus. Secundum monumentum rei, prope templum, turris oſtenditur, cui ab Epiſcopo nomen inditum idest a D. Leone, quo loco is conſtitit, templumque oratione ſua demolitus eſt. Tertium extant adhuc ingentia coronidis nigra ſaxa (delubrum enim ex nigro quadratoque lapide erat ædificatum, cum inſcriptione Græca) Cereriſacrum. An veteri* Cereri Hiero: *vt templum Cereri ſtruxerit, dicari que Hiero Rex Syracuſarum, cum Catanenſibus patria eiectis, nouos Catanam colonos deduxit, mutatoque nomine Aetnam dixit, vt Diodorus, &* Diod. l. 11. Strab. lib. 6. *Strabo tradidere: qui lapis ex templi ruinis in aream, ante ædem maximam deportatus, paucos ante annos demonſtrabatur.*

10 SIMVLACRA . . . . . . IN PARTES AMBO CONTRITA] *ſimulacro hæc duo, vtrũne Cereris, & liberæ, matris ac filiæ quibus dicatum delubrum? at Menæa ſimulacrum vnum a S. Leone effractum, memorant. Panegyriſtes Catanenſis, ſimulacrũ, quod Decius colebat. an D. Leo plura ſimulacra diſturbauit, ne populo fraudi eſſent? iique ſcriptores haudquidem inter ſe diuerſi, ſed diuerſorum ſimul ſerorum memineret.*

11 HAVD PROCVL AB ECCLESIÆ VALVIS *a* loco Heliodorus exuſtus eſt, *diximus Notis ad Catanenſem Encomiaſtem, vbi dictum quid ſit Orarium, quo tractus ille eſt ad rogum.*

12 NEC HOMINEM PVTETIS HVNC ESSE . . . SED DIABOLVM] *minime quidem natura, ſed peccato, odioque in Deum, & in homines tyrannide. Equitius, Monachorum pater, ab Epiſcopo rogatus, vt reciperet in familiam ſuam Baſilium Magum, qui vt pœnam effugeret, Monachum per dolum induerat, hominem intuitus, reſpondit: hunc quem mihi commendas, frater, ego non video Monachum eſſe, ſed* Diabolum, *Gregorius.* Gregor. lib. dial. c. 4.

13 REI GESTÆ PRÆFERVNT INDICIVM FOSSA] *extabant monumenta Scriptoris huius æuo, nunc iam interiere.*

14 IBI VIRI VIRTVS VIVIT, VBI CVBAT EIVS CARO MORTVA] *de virtute corporum Sanctorum, hæc habet S. Gregorius Nazianzenus: quorum vel ſola corpora idem poſſunt, quod animæ Sanctæ, ſiue manibus contrectentur, ſiue honorentur.* Greg. Nazianz. orat. 1. in Iulian.

15 DEPOSITVM AD VRBEM CATANAM X. KAL. MART.] *eodem die, S. Leonis meminere in Martyrologio latini, Græci vero in Menæis. S. Ioſeph Hymnographus ait.* Sancti Spiritus templum corpus tuum extitit, Pater. & nunc quidem in diuino templo, quod in Luciæ martyris gloriam hoſtes erexere, poſitum iacet. S. Ioſeph Hymnogr. in S. Leon. *Proinde idem Monaſterium, & templum S. Luciæ fuiſſe videtur. quodque hic ſcriptor ſuperius dixerat, oratorium a S. Leone extructum, S. Martyri Luciæ dicatum fuit. Oratorio, templaue S. Luciæ Monaſterium adiunctum crediderim; in quo ſuis cum monachis Domino deſeruiret. quem morẽ ſanctiſſimos viros & Eccleſiæ Epiſcopos obſeruaſſe comperio, in Gallia, S. Martinum; in Italia, S. Ambroſium; in Africa S. Auguſtinum, in Sicilia SS. Marcianum Syracuſis, & Leonem Catanæ: At quo iam loco templum S. Luciæ, & monaſterium a S. Leone ædificatum? aſſero coniecturam meã. Catanæ, extra vrbem, ad Septemtrionem, iuxta cœnobium S. Mariæ Annuntiatæ, Ordinis Carmelitarum, Eccleſia eſt S. Luciæ, quam D. Leoni extitiſſe conjicio. quãquam non eadem quæ vetus, ſed diruta illa & inſtaurata. certe quidem locus idem veteris, inſtaurati que templi. virtute S. Leonis factum crediderim, vt Eccleſia, ac titulus eccleſiæ ad noſtram vſque memoriam perdurarit. porro hæc D. Luciæ eccleſia, extra vrbem, neque a muris Catanæ, neque a mari procul; quod de Oratorio a S. Leone condito Membranæ MS. Syracuſanæ teſtantur. Monaſterij vero, quod Oratorio proximum fuit, veſtigia adhuc manent, intra clauſtra Cœnobij S. Mariæ Annuntiatæ, & ruinæ veteres oſtenduntur, in quibus noſtri maiores Eccleſiam D. Leoni dicatam ædificarunt. monumentum Oratorij, ac Monaſterij eo loco a S. Leone conditi, vt is ex ſuo poſſeſſione nullo vnquam tempore exturbaretur. quid corpore D. Leonis ſit factum, dicam Notis ad hymnum a Ioſeph Hymnographo in S. Leonẽ compoſitũ*

ANI-

ANIMADVERSIONES IN VITAM S. LEONIS

Verſibus Iambis ſcriptam.

1 AT O PARENTVM OPTIME] *Anonymus Poetę, quidē certe Catanenſis, carmen Iābicum in S. Leonis laudem, Grecè exſtat in M.S Codd. Bibliothecę Magni Monaſterij S. Saluatoris Meſſanę. Scriptor ſtylo, & antiquitate probatur. vixit enim ante annum Chriſti* IↃCCC. *Carmen Grecum P. Auguſtinus floritus e noſtra Societate latinum fecit.*

2 OLIM, ÆTATEQVE NOSTRA CLARVM MIRACVLIS] *qua tempeſtate poeta is vixerit, incompertum habeo. Cum Sarracenorum incurſionem nullam commemoret, a qua Siciliam liberari S. Leonē precetur, vt fecerint, qui per ea temporum hymnos ſcripſere, ſolida mihi coniectura eſt, ante Sarracenorum incurſus vixiſſe, ideſt ante annum Chriſti* IↃCCC. *& amplius, vt dixi.*

3 CATANÆ PRÆTOR LVCIVS] *Grece habetur Eparchus, vt conſtanter appellatur a Greco Encomiaſte Catanenſi. ac proin male latinus Interpres in Membranis Syracuſanis*, Conſulem, & Proconſulem *reddit. cum verò Lucium Catanæ Pretorem, & Principem inter ciuitatis optimates appellet, Catanenſem fuiſſe forte docet.*

4 ABLEGAT PROTINVS LICTOREM, CVI HERACLIDES NOMEN] *quem noſter interpres lictorem, & militarem reddidit, Grece habet* militem: *milites verò ſtationary ad aulam Imperatoris, equo militabant.*

5 VIGESIMO AC TERTIO DIE] *Encomiaſtes Catanenſis intra XXX. dies.*

6 RADIO NAVIGIVM] *Encomiaſtes*, virga laurea. *illud hic te moneo, prepoſtero ordine a Poeta narrari has Heliodori Conſtantinopolim profectiones. nam Catanenſis Encomiaſtes memorat, Heliodorum primum e balneis, ſecundum nauigio Conſtantinopolim deuectum. contra Iambographus primum nauigio, dein e balneis.*

7 MINISTRVM A SACRIS, CVI GAN] *& a Græco Encomiaſte Gaſpar dicitur.*

8 DÆMONEM ROGARE] *Nauarchum deſis rogatum, ait Encomiaſtes, ſed idem, num pro Nauarcho, Dæmon Nauarchi forma.*

9 TENEMVS CROTIVM *Encomiaſtes* Crotonem, *rectius. Croton, vrbs magnæ Gracia, ad ſinum Tarentinum.*

10 LEO, ET CONSTANTINVS] *ſcriptores omnes conſentiunt, quæ de Heliodoro Mago, & de S. Leone Epiſcopo Thaumaturgo memorantur, Leone, & Conſtantino regnantibus euenſſe. quòd vero Iambographus, & S. Ioſephus Hymnographus de vno interdum loquuntur, vel vt poetæ id faciunt, vel quod vnus Leo Pater imperium adminiſtraret, cum filius Conſtantinus pene infans eſſet.*

MOX IN PHIALA SESE CONCLVDIT VITREA] *præſtigias has puta. certe quidem Dæmones magis obtemperantes illudunt humanis ſenſibus, viſumque fallunt, mutando obiectum, vel organum, vel aerem medium.* 11

AC BOLYMVM AD HYMETI AQVAS] *Græcus Codex habet:* In Balimo, & ad Hymeti aquas *obſcurus locus.* 12

IN ÆTHALIA] *in Encomiaſte Catanenſi*, Thalia. *idem Græcis: ita Catharina, & Aecatharina.* 13

FRATRIS FILIVS LEONIS] *Chryſes D. Leonis nepos ex fratre, ex Iambographo, ſed Græco Encomiaſti conſobrinus: vt Chryſes, & Leo duarum ſororum ſint filij.* 14

IOANNEM AMBREMQVE] *Græcè habēt* vt Ioannes, & Ambres *corrige* Ioannes & Iambres, vel Mambres; *primo modo eſt apud Euſebium, & Apoſtolum Paulum epiſtola Græca ad Timotheum. ſed noſtra editio habet* Ioannes, & Mambres, *& ita etiam legit S. Auguſtinus. & primo etiam modo legitur apud S. Chryſoſtomum, Theodoretum, & S. Theodorum Studitam ex Græcis, & S. Ambroſium ex Latinis. Magi fuere præpotentes, tantaq; apud ſuos famā, vt Moyſi, veris miraculis Aegyptum percellenti, opponere ſe auſi ſint. vt ait S. Paulus Apoſtolus, atque ex Numenio Epamæo Euſebius. fratres fuiſſe, memorat Palladius in Macario, quem ad Ioannes, & Iambres ſepulchrum profectum tradit. vt Dæmones illic a Magis collocatos conuenirent. Plinius Ioannes duntaxat meminit: eſt;* inquit; & alia Magices factio a Moyſe, & Ianne, & Iotape Iudæis pendens. *Apuleius item, Moſen, & Ioānem inter celebres Magos numerat. at de Moyſe falſiſſimum eſſe, & vnde in Ethnicos ſcriptores, ea manauit opinio, ex ſacris monumentis, nos Chriſtiani ſcimus. at Iudæus ne Ioannes vt ait Rhinus? ſane Numenius Pythagoricus Iānem, & Iambrem Aegyptios ſacrorum doctores fuiſſe tradit, idemque docet S. Chryſoſtomus. a Poeta hoc noſtro impij Apoſtatæ dicti. an illi ex Iudæorum religione ad impietatem Aegyptiorum pertranſiere? quamob cauſſam alij Iudæos, alij Aegyptios putarunt.* 15

Euſeb. l. 9 præpar. Euā cap. 3.
Paul. Ap. 2. ad Timoth. cap. 3.
S. Auguſt in pſ. 36.
Chryſoſ. & Theod in Paul. Theo. ſt. d. canone in ss. ima gines
S. Ambroſ. in Paulum
Pallad. hiſt. Lauſ. c. 17.
Plin. l. 30. c. 1.
Apul. Apol.

ET IN TEMPLVM] *D. Virginis Deiparę; diximus Notis ad Vitam Latinam.* 16

TE CHRISTVM INCREPAT] *en Sā* 17

ctæ viri, Ieſu Chriſti miniſtri, ut Dæmones vinciant, ne ſe loco moueant, metu minisque intentatis.

18 IN TEMPLO] *pro templi foribus accipio ut habent M.SS. Membranæ Syracuſanæ.*

SEPVLCHRVM ADIMVS PRÆSVLIS *nondum igitur Saraceni Siciliam inuaſerant, & Catanam deleuerant. preterea Poetam hunc Iamborum ſcriptorem, Catanenſem fuiſſe ſatis ex hoc loco conſtat.* 19

ANIMADVERSIONES IN HYMNVM S. IOSEPHI

In D. Leonem.

1 HYMNVS] *quem Grece habes in Mengis, collibitum dare, quòd multa, & illuſtria miracula a D. Leone edita, cōmemorantur hoc hymno, quæ Catanenſis Panegyriſtes, preterijt.*

2 TE DIVINAM PHARVM] *pharos, turris fuit in Inſula Pharo, ex aduerſo Alexandria, a Ptolomeo Philadelpho 800. talentis extructa; in qua noctu ſuccenſæ faces nauigantium curſum rigerent. memorat Herodotus, ex alabaſtrite lapide pellucido cum amplitudine, tum altitudine, & artificio mirabili conditam, ita ut lumen interius accenſum nauigantibus lōge lateque eniteret ex ea ſpecula, eumdem in uſum ſtructæ, Phari dicta, & per metaphoram viri etiam doctrina, & ſanctitate pręſtantes. S. Flauianus P C. Pharo comparatus a Theodoreto:* quemadmodum inquit [illegible] portus accenditur, & ſplendet, nauigantibus noctu, portus indicat [illegible], ita tuæ ſanctitatis [illegible] illis, qui pro pietate [illegible] mala in lineri, maximum exhibet ſolatium, & Apoſtolicæ fidei portum oſtendit. *Ioannes Caſſianus Abbatem Pammonem omnium Anachoretarum ſeniorem, velut* quamdam ſublimiſſimam pharum, dicit.

3 SACRO PERVNCTVS ES OLEO] *conſecratus Epiſcopus. inferius,* propterea te, Leo, unxit Deus populo *Antiſtitem.*

4 EX ALTISSIMO SVGGESTO] *e Pontificio throno.*

5 VNGVENTVM PORRO FRAGRANS] *idem Ode III. & VII. repetit, ex D. Leonis corpore, & ſepulchro, oleum promanaſſe, curandis ęgris præſentiſſimum remedium.*

6 CORPVS TVVM IN DIVINO TEMPLO LVCIÆ MARTYRIS ETC.] *in quo ab eius exceſſu conditum fuerat apud Catanenſes traditio eſt, D. Leonis corpus Cōſtantinopolim a Georgio Maniace deportatum, de quo diximus* Notit *ad S. Luciam. Catanæ, extra urbem, ad Septemtrionem, Eccleſia eſt D. Luciæ quam ſupra memorauimus, & in ea ſepulchrum oſtenditur, in quo tradunt Catanenſes, corpora SS. Virginum & MM. Agathę, & Luciæ, & S. Leonis Epiſcopi ab Exarcho Maniace donec uniuā [illegible] iter inſtitueret, fuiſſe depoſita. quorum trium depictæ imagines ſupra ſepulchrum cernuntur, in pariete qui ad ſeptemtrionem obuerſus eſt: profectumque Maniacem in Orientem ex eo loco tria Sāctorum corpora ſecum abſtuliſſe.*

Theodor. epiſt. ad Flau.

Ioannes Caſſ. Coll. 18. c. 1.

ANIMADVERSIONES IN VITAM SANCTI STEPHANI PAPAE

1 STEPHANVS IV. NATIONE SICVLVS] *ex Inſula Sicilia fuiſſe, ſatis oſtendit Anaſtaſius, qui mox ait,* a Siciliensi [illegible] Romam *veniſſe. Syracuſis ortum præter antiquam gentis Syracuſanæ traditionem, docet Philippus Bergomenſis Chriſtophorus Stobar, Thomas Fazellus, Scanellus Arnoldus Belga, alij.*

2 CHRISTOPHORVS PRIMICERIVS ET CONSILIARIVS] *erant Primicerius, & Secundicerius primi; & nobiliſſimi inter VII. antiquos S. R. E. officiales. Iudices erant rerum Palatinarum, Pontifici continuo aſſiſtebant; a dextra, læuaque in proceſſionibus comitabantur: eorumque conſilio, quæ magni momenti eſſent, Pontifex tranſigebat. exinde* Conſiliarij Pontificis *dicti, ex Panuinio in interpretatione vocum Eccleſiaſticarum. porro Anaſtaſius*

Chriſtophorum, & Sergium duos eccleſiæ proceres appellat, non modo virtutis ſed dignitatis cauſſa. itaque Theodatus primum conſul, & Dux poſtmodum S. R. E. primicerius creatus eſt.

SERGIVS SACCELLARIVS] *Baronius legit,* Sacellarius. *idem eſt, a ſacco Saccellarius, & a Sacello pecuniarium Saccellarius dictus. is militibus ſtipendia, operis, & familiaribus Pontificis ſalaria, & ſeruitiorum eleemoſynam Sabbato dabat, Pauinus.*

4 THEODORO EPISCOPO, ET VICEDOMINO] *cui Patriarchij Lateranenſis commiſſa cuſtodia, interanum ex clero electus; Anaſtaſius de Vigilio,* in Sicilia agens remiſit Romam Amplia. num presbyterum, & Vicedominum ſuum.

5 IN VESTIARIVM ASCENDVNT] *Veſtiarium Lateranenſe, in quo ſacra veſtis cuſtodiebatur, a quo loco nomen. in eo pretioſa quæque aſſeruabantur. Anaſtaſius in Seuerino Papa de Mauritio Chartulario,* fecit exercitum reſidere intra Epiſcopium Lateranenſe. poſt triduum introiuit Mauritius cum Iudicibus, & ſigillauerũt omne veſtiarium, ſeu cimelia Epiſcopi. quę diuerſi Chriſtianiſſimi Imperatores, ſeu Patricij, & Conſules pro redemptione animarum ſuarum B. Petro Apoſtolo reliquerant.

6 VERVS PONTIFEX SALVTATVR] *creatus nonis Auguſti.*

7 ORARIVM E CONSTANTINI COLLO EXTRAHENS] *vt cum ijs factum, qui e gradu deiicerentur. vide notas in Vitam S. Leonis Epiſcopi Cataneuſis. 20. Feb.*

8 EIVSQVE COMPAGOS ABSCIDIT] *calceos Pontificios in M. S. Codd. compages perperam ſcriptum. de compagis ſeu campagis vide notas in vitam S. Ioan. Syracuſani Epiſc. 25. Octob.*

9 A LEONTINO SCRINIARIO] *Scriniarij, qui ſacra ſcrinia curabant, in quibus Acta Conciliorum, Breuia, & Apoſtolica reſcripta.*

10 AD FLAVIVM AMPHITHEATRVM] *ita a conditore reddidimus, quod Anaſtaſius habet,* Coloſſeum: *hodie vulgo,* Coliſeum.

11 NOMENCLATOREM] *a calando, id eſt* vocando *dictus. eius in ordine Romano mentio eſt.*

12 FRANCORVM REGES ET PATRICIOS ROMANORVM] *Patricius, aut poſteriore dignitatis nomen Regum Franciæ fuit. cæptum id, decretumque a Stephano Papa III. Vonericus ait.* legitur, Stephanum Papam veniſſe ad regem *Pipinum*, & poſtulaſſe patrocinium eius contra Haiſtulfum, Regem Longobardorum, ac ipſius patrocinium ita impetraſſe, quemlibet deinceps Regem Francorum eſſe *Patricium* Romanorum. *cõfirmata dignitas a Pontifice Adriano VValtrbamus, Adrianus Papa,* collaudantibus Romanis, & plena ſynodo *Primatum, Archiepiſcoporum, Abbatum,* Ducum, & *Principum* acclamante, Carolo Magno, eiuſque ſucceſſoribus futuris, ſub anathemate conceſſit patriciatum Romanorum.

SED IAM PIPINVS OBIERAT] *de anno & die mortis eius, adi Baronium, ad annum Chriſti DCCLXVIII.* 13

INITVR CONCILIVM] *Indictione VII. quæ in annum Chriſti DCCLXIX. incidit. De cauſſis cogendi Concilij, eiuſque Actis, lege Baronium eodem anno.* 14

SERGIVM EX LAICO RAVENNATIVM ARCHIEPISCOPVM] *de cauſſa Sergij Archiepiſcopi, copioſe Baronius, ad annum Chriſti DCCLXIX. N. XII.* 15

SS. PATRVM TESTIMONIA DE SACRIS IMAGINIBVS] *fragmenta quædam Concilij Romani, ſub Stephano Papa de cultu SS. imaginum, recitat Adrianus Papa ad Carolum Magnum, de Imaginibus cap. 12.* 16

EXECRANDA ILLA SYNODVS] *pſeudoſynodus Conſtantinopolitana, XV. ferme ante annos, aduerſum ſacras imagines, ſub imp. Conſtantino Copronymo. porro Sanctiſſimus Pontifex Stephanus literas ſcripſit ad Imp. Conſtantinum Copronymum, quibus eum, quæ in Concilio, pro cultu SS. imaginum ſtatuiſſet, certiorem fecit, ſimulque Hæreticum Imperatorem, vt eas perſequi deſiſteret admonuit; auctor Adrianus Papa epiſtola ſua, quæ Act. 2. Nicæni Concilij II. recitata eſt.* 17

Adrian. PP. epiſt ad Cõſtantinũ Copronimum.

AVII EPISCOPIS CARDINALIBVS] *obſeruat Baronius hic primum fieri mentionem de VII. Epiſcopis Cardinalibus, eo numero ijs, qui S. R. E. cardini annexi, Epiſcopatus vrbi proximos habebant.* 18

IAMQVE AD B. PETRVM] *Baſilica Vaticana Principis Apoſtolorum tum extra muros vrbis erat. tradit Anaſtaſius Deſiderium* Regem *Longobardorum iuramento ſuper corpus S. Petri promiſiſſe S. Stephano Papæ iura S. Petri ſe non violaturum: ſed perfidus Rex promiſit, vt ſanctum Pontificem deciperet.* 19

ANI-

ANIMADVERSIONES
IN COMMEMORATIONEM
HIPPOLYTI EPISCOPI

1 ILLVSTRIS COMMEMORATIO] *Hiſtoriam legationis Luitprandi Cremonenſis Epiſcopi, ex M. S. Cod. Treuirēſis eccleſiæ deſcriptā, P. Chriſtopharus Brauerus e ſocietate noſtra miſit ad Clariſſ. virum M. Velſerum. ab eo acceptam Henricus Caniſius integram primum euulgauit, dein Baronius. nos fragmentum, quod è re noſtra eſt, damus. porro legationem hanc in annum Chriſti 968. incidiſſe idem Baronius probat.*

Henr. Can. antiqu. lect. Baron. Anal. ad An. 968.

2 HIPPOLYTVS QVIDAM SICILIENSIS EPISCOPVS] *non dum exploratum mihi eſt, cuius ſedis Epiſcopus fuerit, quo anno floruerit pro certo habeo, ante Sarracenorum dominatum vixiſſe, eaque oracula deſcripſiſſe, ex quibus clariſſimi Epiſcopi Hippolyti ſanctitatem firmauerim. ac primum ex Dei in eum beneuolentia probauerim; & ſi enim Deus improbos homines interdum prophetaſſe voluerit, vt de Balamo, & Caiphba Pontifice in ſacris monumentis legimus; attamen non videtur prophetiæ donum adeo ſollemni modo, ac diu permanente, præter quam in viros iuſtos, & amicos contuliſſe. præterea idem confirmauerim ex communi omnium opinione, non Chriſtianorum modo, ſed Ethnicorum, penes quos Hippolytus Epiſcopus verus propheta, & vir ſanctus habebatur. ſed omnes eum in Occidente, tum in Oriente, prædictiones, eiuſque oracula interpretabantur, & venerabantur, Græci, Latiniq; & ipſi etiā Sarraceni; quos in hac Hiſtoria habes, prælia aggreſſos oraculis Hippolyti ſubnixos, fidenteſque, & de victoria certos. atq; ex euentu fides oraculis erat.*

3 EADEM SCRIPSIT] *oracula libris tradita, de quibus ante præmiſerat Luitprandus: Habent Græci, & Sarraceni libros, quos* Viſiones Danielis *vocant, ego autem Sybillinos; in quibus ſcriptum reperitur, quot annis Imperator quiſque viuat, quæ ſint futura, eo imperante, tempora; pax, an bella; ſecunda Sarracenorum res, an aduerſa. Porro hi libri ænigmatice ſcripti, per obſcura, & imagines, de quibus Zonaras, & Gregoras. tradit Ioannes Curopalates, Conſtantinopoli, in Imperatoria Bibliotheca, librum fuiſſe conſcriptum, qui non oracula tantum continebat, ſed etiam formas, & figuras eorum, qui creaventur Imperatores. extat penes me huiuſmodi liber M. S. hac cum inſcriptione Oracula piiſſimi Regis Domini Leonis ſapientiſſimi di Conſtantinopoli.*

Zonar. in Leone Armeno. Gregor. l. 8. & 9. Ioan. Curo. in Michaele Rangabe

4 GRÆCORVM REX CRINITVS, TVNICATVS] *idem Luitprandus in eadem legatione:* Ante Nicephorum ſum deductus . . . . barba curta, lata, ſpiſſa & ſemicana . . . . prolixitate, & denſitate comarū ſatis al. Hirtum. *Iopan* . . . . al. byſſino. villino . . . . . ornamento indutum, Syconijs calceamentis calceatum. *paullo poſt de Græcorum legatis apud Ottones Augg.* manicati, faſciati, fibulati, criniti, talari tunica induti penes nos equitant, incedunt, menſæ aſſident.

THERISTRATVS] *theriſtrum, veſtis, eſt qua Palaſtinæ mulieres vtebantur; at Luitprando capitis tegmen. nam mox theriſtratum pileato componit: nam* ab Imper. Nicephoro, *ait*, in periuolium ductus, cum pileatus equitarem, meque Curopalates a longe proſpiceret, filio celeriter directo, mihi mandauit, fas non eſse quempiam, vbi Imperator eſset, pileatum, ſed theriſtratū incedere: cui; mulieres, inquam, noſtræ tiaratæ, & theriſtratæ, viri equitant pileati. 5

BALNEA BIBENS] *balnea, vox Græcobarbara.* potus genus, non ſatis delicati, *Ioannes Meurſius interpretatur. paullo poſt Luitprandus de Græcis Epiſcopis:* ipſi menſulæ aſſident nudę paximacium (*panem nauticum*) ſibi apponentes, balneaq; vitro permodico non bibentes, ſed ſorbillātes. *& rurſū:* non proderit tibi balneū, quo te potas, in amore B. Ioannis *Præcurſoris*. 6

Ioan. Meurſius in Gloſ. Græ. obarſapo.

INCESTVMQVE DOMINÆ, ET COMMATRIS SVÆ CONIVGIVM] *Theophanes* Auguſtæ, *I*mperatoris *Romani* coniugis. *ſi denim Nicephorus vnum e filijs Theophanonis a ſacro baptiſmate ſuſceperat: ea igitur affinitate de baptiſmate iunctus, ſacrilege in thalamum rapuit, inuito etiam Polyeucto Patriarcha Conſtantinopolitano, contra Eccleſiæ Canones, quibus compaternitas, & cognatio ſpiritualis impedimentum matrimonij fuit. Ioannes* Curopalates. 7

Ioan. Curopala in Nicephoro.

GRÆCOS NON DEBERE ETC.] *huic oraculo Hippolyti Epiſcopi fidem euentus firmauit, nam Sarraceni a Roberto, & Roberto, & Rogerio Francis Principibus attriti, Siciliaque eiecti.* 8

ANTE TRIENNIVM] *rectius, ante* quinquennium. *etenim ſcripta hæc legatio a Luitprando Epiſcopo ad Ottones Augg. anno Chriſti IↃCCCCLXVIII. nam Manuelis Ducis imperitia, male pugnati, caſuſque exercitus primo anno Imp. Nicephori, Chriſti IↃCCCCLXIII. ex Ioanne Curopalate:* Nicephorus Primo imperij ſui anno, contra Sarracenos, qui in Sicilia erāt, *Patricium Manuelem miſit, nothum filium* 9

pa-

patrui ſui (*an fratris ſui Leonis? nam Luitprandus Manuelem Imp. Nicephori nepotem appellat*) Leonis, qui declaratus fuerat Domeſticus Scholarum, etiam ſub Romano ſene, omnis priuato, tradito ipſi idoneo cum claſse exercitu.

10 QVI NEVTRIVS ERAT GENERIS] *qui Eunuchus erat. is fuit Nicetas claſſis Drungarius. Curopalates de Imp. Nicephoro ait*, qui nuper delectus imperator, grauiſſimum ratus, Sarracenis tributa pendere, Manuelem, vt diximus, cum exercitu contra ipſos mittit: hic admodum iuuenis, & dignus, qui potius inter milites adſcriberetur, quam qui militibus præeſſet, multiſque alijs vitijs obnoxius, neque meliora conſulentium rationem vllam habens, in quibuſdam aſperis, acceſſuque difficilimis locis Siciliæ, (*iuxta Scyllam, & Charybdim in freto ſiculo, ait Luitprandus*) cum omni exercitu conclusus, internecioni traditur. viuus captus eſt Zorgrias, Nicetas item patricius, & claſſis drungarius Eunuchus, & in Africam vinctus mittitur. hunc exitum ſortitus eſt Manuel, qui perniciei auctor fuit totius exercitus.

HAVD MVLTO POST MAGISTRO EXARCHONTÆ OCCVRRVNT] *nunc Magiſter Siſinnius, & Eparchus, qui memoratur a Curopalate inter Nicephori duces?* 11

ANIMADVERSIONES
IN COMMENTATIONEM
SS. ASCETARVM NICANDRI
Gregorij, Petri, Demetrij, & Eliſabettæ.

MONVMENTVM *hoc SS. aſcetarum Græce exſtat in M. S. Membranis Bibliotheca Monaſterij S. Saluatoris, iuxta Meſſanam, Latine redditum a P. Auguſtino florito noſtra Societatis. Quo tempore, quoue Principe hi ſanctiſſimi Aſcetæ floruerint, non dum exploratum habui. neque ex ſcriptore lux vlla effulget ad Chronologiam illuſtrandam. obſcure enim ab eo tradita omnia, quæ ad cognitionem intererant patriæ, parentum, aui, principum: neque explicata nomina eorum, qui commemorantur, vt duorum Epiſcoporum, aut locorum, e quibus in Siciliam nauigarunt. id vero minime quidem ſcriptoris vitio, ſed temporum vetuſtate. quod ſcriptor longe abfuerit ab exceſſu SS. Aſcetarum, eaque in panegyrim collegit ſuam, quæ a ſenioribus per manus tradita certo conſtabant. Abbas Maurolycus Aſcetas hoſce ſynchronos facit D. Cononi, Monachi e familia S. Baſilij, aut antiquiores. certum enim tempus ſe ait non legiſſe. non longe abit Ioſephus Fraſſica, nam regnante Rogerio vixiſſe ait, obijſſeque anno Chriſti CIↃCXL. S. Conon. anno Chriſti 1136 in cælum migrauit. At ægre in animum induxerim, vt id credam. nam ſi per hæc tempora hi Aſcetæ vixiſſent, haud adeo facile eorum certa, diſtinctaque hiſtoria apud maiores noſtros penitus interijſſet. Equidē retulerim potius ante annum 800. cum nondum Siciliam abſ hoſte Sarraceno vexata, pace fruebatur ſua. è S. Baſilij fuerint nec familia, vt vulgo putant, non liquet. Aſcetas duntaxat Hiſtoriæ fuiſſe tradunt.*

Maurol. l. 1. rerum Sicanicarum. Ios. fraſſica compendio Hiſtorico Ciuit. Meſſanæ.

SS. ASCETARVM] *Arnoldus Belga hos Chriſti athletas inter monachos ordinis S. Benedicti recenſet. Maurolycus Abbatis in Martyrologium ſuum verbis exſcriptis eorum tamen res geſtas daturū ſe, profitetur Meſſanæ etiam monachi Baſiliani vt ſuos ſibi vendicant, ex eo fortaſſe quod S. Nicandri Eccleſia quæ ſupra ſpecum horum Sanctorum adſita eſt, plures ante annos, Ordini S. Baſilij attributa eſt. at ex Actis Aſcetæ fuere, & Anachoreticam vitam Nicandro duce videntur exegiſſe, an religioſæ familiæ adſcripti fuerint incertum quidem mihi eſt, ſed inclinat animus non religioſis id Aſcetarum nomen merito tributum eſt, & ſæpe de Superiorum conſenſu e monaſterijs egreſſi ſtrictioris anachoreticæ vitæ formam inſtituebant.* 1 Arnol. in Martii . a XIII. ... [illegible]

TRES ALIOS ASSECLAS] *quam ob cauſſam Abbas dicitur a Maurolyco, cæteriſque, qui Maurolycum ſecuti, quod reliqui quatuor ſodales, Nicandro, vt patri, vitæque Aſceticæ duci, obtemperarent.* 2

ATE PETIMVS VT VNVM, IDEMQVE SIT TEMPVS, DIES, HORA, PVNCTVS ETC.] *& deſiderium pauperum exaudiuit Dominus. at Philippus ferrarius diuerſis eos diebus, & temporibus migraſſe, ſcribit; addens vno die, (XIII. Kal. Octob.) eorum ſimul memoriam, ob ſocietatem, quod in alijs vſuuenit celebrari. ſed vir doctus hic longe errat, dignuſque excuſatione, qui vitam non legerit. nam* 3 Fe[illegible] SS. [illegible]

tuo

vno ſimul die, boraque, ac puncto demortui, quod precibus a Deo impetrauerant. ita Acta, ita ceteri ſcriptores. Primus Cabilonenſis Epiſcopus, Meſſanæ, apud vallem ſeptemtrionalem, in ſpecu, Nicander, cum Demetrio, Petro, Gregorio, & Eliſabetta ſocijs, Anachoretæ ſimul migrant. *Abbas Maurolycus.* Meſſanæ, in freto ſiculo. Sanctorum Nicandri Abbatis, & ſodalium Gregorij, Petri, Demetrij, & Eliſabettæ, qui ſub quadam ſpecu ſolitarij vixere, inediã, ſitim æſtum, & algorem pro Chriſto tolerantes, vbi pariter in pace quieuerunt.

Primus Cab. Tom. Sancti V. Meſſana. Mauroly. Martyr.

4 VID:T CONDITA IAM SANCTORVM CORPORA] *& paullò poſt.* antrũ ingreſſi ſepulcrum auguſtiſſimum comperiunt. *nemo ambigat ſanctiſſimis Aſcetis vna defunctis ſepulcrum Angelorum ope præparatum, & a cælitibus in eo conditos vt S. Clementi, S. Catarinæ alijſque factum legimus.*

5 INSTITVTVS DIES EST, QVO DIE POPVLVS SS. CORPORVM INVENTIONEM COLERET:] *is dies XIII. Kal. Octobris fuit, quo die eos colit Eccleſia Meſſanenſis, meminitque breuiarium Gallicanum, & Primus Cabſlonenſis, & ex eo Ioannes Molanus, (onſtantinus Felix, Arnoldus VVion Belga. dies eorum mortis cælo dumtaxat cognitus; qui venerationẽ habet in Eccleſia Meſſanenſi. & cuius Abbas Maurolycus ceterique, & tabula Meſſanenſis Eccleſiæ meminere, dies eorum inuentionis eſt, vt dixi.*

Prim. In Topogr. SS. Molan. ad Viuardum Felix. in Ephemerid. Arnold. in martyrolog.

EXTRVCTO TEMPLO] *Philippus Ferrarius Nicandrum ait, ſocioſque apud Meſſanam, eccleſia celluliſque extructis, vitam plane cæleſtem exegiſſe, a vero abeſt. nam ſimul omnes in ſpecu vixere: templum verò poſt eorum mortem, inuentionemque corporum a Meſſanenſibus ædificatum eſt. ſane cum torrens, tum proxima vicinia (haud quidem, vt ait Ferrarius, caſtrum, nullum enim eſt in toto territorio Meſſanenſi caſtrum S. Nicandri) nomen a S. Nicandro habet: ſpecus Meſſana diſtat mille fere paſſus verſus ſeptentrionem.* 6

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. PHILARETI MARTYRIS.

1 SANCTVS PHILARETVS] *Breuiarium vitæ, ac martyrium S. Philareti Græce exſcreptum habuimus ex M.S. Cod. antiquo monaſterij S. Bartholomæi de Virgine in Calabria. in latinum vertit P. Auguſtinus Floritus è noſtra Societate. id maxime dolemus, Acta adeo breuia nulla nota temporum ſignata, nullo tyranni nomine, nec loco cædis, aut ſepulturæ.*

2 VERVM CVM AFER PANORMO S. VIRI PATRIA POTITVS ESSET.] *Leo Oſtienſis tradit Saracenos è Babylonia & Africa venientes in Siciliam ingreſſos Panormum cœpiſſe anno breſſs 820. diſſentit ab eo Baronius, aduentumque ait Saracenorum in Siciliam, cum ea poſiti ſunt, neutiquam fuiſſe ante annum 826.*

PORRO EIVS RELIQVIÆ] *S. Philareti Martyris caput ferme integrum, quod a reliquo corpore reciſum fuiſſe, cum videris facile cognoſces, ſeruatur in monaſterio S. Saluatoris prope Meſſanam. Vbi (itemque Panormi) feſtus eius dies colitur die VIII. Aprilis. reliquum corpus quolseo quieſcat, nondum exploratum mihi eſt.* 3

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. IOSEPHI HYMNOGRAPHI

1 ETSI QVÆCVMQVE SS. VIRORVM] *Vitam S. Ioſephi cognomento Hymnographi, ex hymnis, quos ſcripſit, Anonymo auctore, Græce deſcriptam habuimus ex Membranis M.S. Bibliothecæ S. Saluatoris, iuxta Meſſanam. ſane ſcriptor antiquus, & S. Ioſephi Synchronos, vt ex proloquio in Vitam ſatis conſtat.*

ſtat. tranſtulit in latinum P. Auguſtinus Fioritus è noſtra ſocietate. Vitam S.Ioſephi compoſuit primum Theophanes Monachus, & presbyter; ab eo acceptam noſter hic ſcriptor (quem Monachum etiam fuiſſe crediderim) vberius, ex ſuo in Diuũ Ioſephum ſtudio, perſecutus eſt.

2 NON TAM GLORIOSAM REDDIDIT DIONYSIVS] *dum ſcriptor ait maiorem patriæ gloriam à B.Ioſepho, quam à Dionyſio comparatam, qui Syracuſanũ ciuis, ac Tyrannus fuit, ſatis oſtendiſſe videtur, B.Ioſephum Syracuſis natum.*

3 BARBARORVM MVLTITVDO] *Sarraceni, ex Menais. at quis annus Siciliam hac clade inſigniuit, nullus ſcriptorum prodit: coniecturis inueſtigandus. paullo poſt, memorat is ſcriptor, Ioſephum à Cõſtantinopolitanis Monachis ad Romanum Pontificem miſſum, à quo opem expoſceret Orientis eccleſiæ, quam Leo Iſauricus vexabat: non captum à Sarracenis Ioſephũ, Cretamque abductum: illic in vinculis oranti S.Nicolaum Myra Epiſcopum apparuiſſe, & Leonem Iſauricum iam mortuum nunciaſſe, is vero mortuus eſt anno Chriſti 741. iam vero quot annos D. Ioſepho dederimus, cum legatus ad Romanũ Pontificem miſſus eſt? quique diu ante obitam legationem, presbyter ordinatus fuerat? minimum 30. igitur ſi annos relegas, Sarracenica hæc in Siciliam excurſio accidiſſe videtur ſub annum Chriſti 717. exinde Ioſephus fere anno Chriſti 700. natus eſt. ſed hæc non ſine metu dicimus. nam turbat me maxime D. Ioſephi ætas, & ratio temporis, quę ab hoc ſcriptore traditur. quæ ſi vera, oportet D. Ioſephum vixiſſe annos 70. qua de re inferius differendum eſt.*

4 NON DVM PVBESCENS] *paruulus igitur fuit, cum à profugis parentibus in Peloponneſum delatus eſt. vbi aliquandiu moratus, nec dum pubeſcens ad Chriſti Ieſu caſtra conuolauit.*

5 CVM ATTONSA COMA] *Photius:* Etenim capillorum reſecatio ſignum eſt conuerſationis à mortuis operibus puræ. (Phot. ep. ad Nicol. PP.)

6 THESSALONICAM IRE STATVIT, VBI VERSABATVR GREGORIVS] *is eſt S.Gregorius Decapolita in Iſauria natus, de qua paullo poſt dicam. vereor ne corruptus ſit hic locus, ac pro Theſſalonica,* Theſſalia *ſit ſubſtituenda. nam ſcriptor is ſuperius dixerat, Ioſephum è Peloponneſo Theſſalonicam profectum, vbi Monachi habitum indutus conſtiterat, neque ab ea abſceſſiſſe memorat. nunc vero ait, Ioſephum Theſſalonica ad Gregorium Theſſalonicam contendiſſe. omnino* Theſſaliam *lege, vbi Gregorius verſabatur. nã paullo poſt dicitur Ioſephum in Theſſaliæ finibus fuiſſe.* (apud Bar. ad Ann. 860)

7 NON MVLTO POST LEO ISAVRICVS] *Leo Iſauricus imperium iniit anno Chriſti 716. 8 Kal. Aprilis. ſed cum diu ſuis hæreſis immanitatem animo preſſiſſet, ſceleratum fœtum parturijt tandem edictumque impium euomuit aduerſum ſacras imagines, quo totam perturbauit eccleſiam, anno imperij 10. Chriſti autem IↃCCXXVI.*

ANTIQVO ODIO PERMOTVS] *ab initio imperio Hebræorum impoſtorum fraude corruptus, veneno que infectus, Conſtantinus Manaſſes.* 8

PARS IN SICILIAM MIGRARVNT *Syracuſas in Siciliam S.Gregorium Decapolitam veniſſe, Græcorum Menologia tradunt* 9 (Menol. die 20 Noueb.)

QVI PAPÆ, ROMANISQVE] *crediderim hanc legationem ad Gregorium III. obitam, qui tum præſidebat eccleſiæ, & cõtra Leonem Iſauricum acerrime decertauit* 10

BARBARORVM PIRATARVM] *Sarracenorum.* 11

EGO, INQVIT, EX MYRIS] *igitur, S Nicolaus fuit, Myrarum in Lycia Epiſcopus.* 12

ILLE QVI IN ECCLESIAM TVRBAS CONCITAVIT] *Imp. Leo Iſauricus: ſceleratam profudit animam ſacrilegus tyrannus, Anno Chriſti 741.* 13

REGNO EXCIDENS] *an Leo Iſauricus, nocte Natalis Domini, extinctus, quã nuntius ad Ioſephum allatus? at Theophanes immaniſſimum tyrãnum 14. Kalend. Iulij, indict. 9. mortuum tradit. an poſt menſes ſex, & totidem dies, de eius morte Ioſepho nuntiatum eſt?* 14 (Theoph. libro 21.)

SVPERNIS IVDICIIS IVDICANDVS ABSCESSIT] *Theophanes:* mortuus eſt Leo tum animæ, tum corporis morte. *enimverò in ſempiternos inferorum cruciatus detruſus.* 15

QVOD TIBI TRADO LIBELLI CAPITVLVM, TV VORA] *quod olim Ezechieli prophetæ, dein S.Ioanni Apoſtolo factum legimus.* 16 (Ezech. c. 3. Ioan. Apoc. c. 10.)

AC VENTO SIMILIS AD MAGNAM VRBEM FERRI] *Conſtantinopolim angelica celeritate ex inſula Creta tranſuectus, qua olim Enoch, Elias, Ezechiel, Abacuc ab Angelis vecti per aera, & in nouo teſtamento Philippus.* 17

COGNOSCIT GREGORIVM] *Decapolitam, virum ſanctiſſimum, ſanctarumque imaginum acerrimum propugnatorem. de quo hæc Græcorum Menologium die 20. Nouembris.* Commemoratio S.Patris noſtri Gregorij Decapolitæ. Hic fuit ex Decapoli, Iſauriæ, impiorum Iconomachorum temporibus; qui clam fugiens propter præualentem hæreſim illorum, qui ſanctas imagines oppugnabant, factus monachus ſpeluncam ingreſſus eſt, in qua Dæmones multi habitabant. qui varias quidẽ, & graues moleſtias viro ſancto intulerunt, ſed eius oratione fugati ſunt. poſtea diuina viſione admonitus, ſpeluncam reliquit, & vrbes ipſa peragrans, venit *Syracuſas*, ciuitatem Siciliæ, vbi multa quotidie edebat miracula. poſtea venit Theſſalonicam, ad templum ſancti martyris Demetrij. poſtea Byzantium, confeſſionem aſſequi cupiens, tunc Romam migrauit, omnem Occiden- 18

talem regionem obiens, miraculis, & prodigijs multos obſtupeſcere faciens, poſtremo Byzantium repetit, vt Simeonem confeſſorem diuinum hominem pro ſanctarum imaginum confeſſione incluſum viſitaret: quo viſo, poſt paucos dies Domino ſpiritum commendauit.

19 SANCTISSIMIS APOSTOLI BARTHOLOMÆI RELIQVIIS DONATVR] *mira fuit S. Ioſephi pietas in ſanctiſſimum Apoſtolum, mirus affectus, quem non modo templo extructo, ſed editis monumentis exornauit à Surio editus eſt ſermo Ioſephi in S. Bartholomæum, eum S. Ioſephi Hymnographi eſſe cenſeo.*

20 LEGAT ILLIVS MONVMENTA PRÆCLARISSIMA] *in ritualibus Græcorum libris, Canones, hymnoſue S. Ioſephi 300. & amplius leges. in Paracletico, Canones 96. in Triodio, Canones 35. in Pentecoſtario, Canones V. in Horologio, Canonem vnum; in Menæis, Canones 168. qui omnes ſunt Canones 305 quilibet autem Canon, ſiue Hymnus, qui certis diebus de more canitur, in partes nouẽ, quas* Odas *appellant, diſtributus eſt. Ode verò in 4. Troparia, vt plurimum;*

21 IN EXILIVM RVRSVM PELLITVR] *cauſſa, vt mox dicitur, quod populũ ad ſacrarum imaginum cultum, aduerſus Imperatorem Iconoclaſtam, adhortaretur, fidemque orthodoxam tueretur.*

22 IMPROBVMQVE IMPERATOREM] *haud dubie Conſtantinum Copronymum, Leonis Iſaurici filium, & impietatis, perinde atque imperij ſucceſſorem.*

23 ORTHODOXIS IMPP.] *Conſtantino, & Irene, poſt annum Chriſti 780. tradunt Menæa, Ioſephum eiectũ in exilium, quod Bardam Cæſarem liberius reprehendiſſet. ille igitur iterũ pulſus, imperante Michaele Porphyrogenito: reſtitutus, à Theodora Aug. eadem Menæa.*

24 DIVINI IGNATII] *qui Patriarcha* C.P. *creatus eſt, anno 847.*

25 VERVM IGNATIVS IN CÆLVM MIGRAVIT] *Anno Chriſti* 878.

26 CVIVS IN LOCVM SVFFICITVR PHOTIVS] *is pluries Conſtantinopolitanam ſedem pulſo Ignatio, tyrannice occupauerat. demum Ignatio demortuo à Ioanne Papa VIII. iuſtis de cauſſis, in ea cõfirmatus, anno 879.*

27 DEO OPTIMO SANCTISSIMVM SPIRITVM REDDIDIT] *haud multo poſt à confirmato Photio, credibile eſt, ex ſumma, extremaque viri ſanctiſſimi ſenectute.*

28 SED QVI VITAM PRODVXERIT AD LABOREM] *at dictum oportuit à ſermiſcriptor, quot annos vir ſanctiſſimus Ioſephus vitam produxerit. nam is quidem longiſſime produxit, à Leone, imo à Iuſtiniano Iuniore ad Baſilium vſq; Macedonẽ, ideſt ab anno Chriſti fere 710. vt ſuperius diximus, ad annum 880. & amplius. vixiſſet igitur Ioſephus annos 170. certe quidẽ hac longinquitas ætatis inter tot rerum turbines, inter tot ærumnas, vitæq; Aſceticæ exercitationes, negotiũ mihi faceſſit, neq; enim videtur, ſine diuino miraculo, tot annos Ioſephus viuere potuiſſe. attamen narrat Luitprandus Cremonenſis Epiſcopus, in legatione obita anno Chriſti 968. ad Imp. Nicephorum Phocam ſe patrem eius vidiſſe aſſidentem menſæ, natum 150. annos.* Luitp. Epiſ. apud Baro. tom. 10. annal. A. 968.

ANIMADV. IN EPIT. S. ATHAN. EPISC.

PETRI HVMILLIMI ARGIVORVM EPISCOPI] *Petrus huius Epitaphij ſcriptor, Argiuorũ in Peloponeſo Epiſcopus domo Siculus fuit. ipſe idem haud obſcure ſignificat, dũ ſe, ciueſq; incuſat ſuos, qui patriam non defenderint, neq; oppugnantibus Sarracenis repugnarint, ſed primo perculſi impetu, ſe vltro dediderint eius hæc ſunt verba ſub initium narrationis:* Agarenorum barbaries, per quam, ſic noſtris promerentibus noxis, Sicilia Inſula deuaſtata eſt, pœnas à nobis quaſi legum violatoribus, exigens vt carnifex, vbi nec patrio quidẽ affectu in aciem, dimicationemq; venimus, & facilẽ (ſic Deo volente) ceruicem iugo ſuppoſuimus, multas tum diripuit ciuitates, ac vaſtauit, &c.

Petrus quidam cognomento Siculus in Orientem profugit, ſub annum Chriſti 830. vbi diu verſatus apud Impp. Baſilium filioſq; Conſtantinũ, ac Leonem auctoritate valuit, & in magna gratia fuit. à quibus, altero eorũ imperij anno, legatus Tibricam Armeniæ Ciuitatẽ, vt de captiuorũ permutatione ageret, miſſus eſt; cauſſamq; feliciter cum nouem Tibricæ menſes moratus eſſet, tranſegit, vt ipſe memorat extrema Hiſtoria, quã ſcripſit de Manichæorũ hæreſi, de cuius ortu, progreſſuq; & occaſu, quæ in Armenica legatione cognouerat, deſcripſit, cõſtantiq; & Bulgariæ Archiepiſcopo dicauit. Hiſtoriã minime quidẽ integrã ſed mutilatã ex M.S. cod. Vaticano, Græce cũ latina verſione, P. Matt. Raderus, è noſtra Soc. edidit. Adi eius obſeruationes ad eã hiſtoriã & Baroniũ anno 870. an Petrus Argiuorũ Epiſcopus, cuius epitaphiũ damus, idẽ ſit cum ſcriptori Petro Siculo incertũ mihi eſt. eũdẽ eſſe, hæc tantũ indicia leuiter ſuadẽt, idẽ nomẽ, eadẽ vtriuſq; natio, idẽ tẽpus, in quo incurrunt. An Petrus Siculus ſit ille quẽ Io. Scilitza appellat Siculũ magiſtrũ, ac ſcripſiſſe hiſtoriam memorat, P. Raderus notis querere ſe ait, ac ſuſpicari omninò eũdem. ego in alia omnia, nã Siculũ magiſtrũ, quẽ Scilitzes nominat, puto eſſe Michaelẽ Glycam Siculũ, Io. Scilitzæ Synchronon. vt ex vtriuſq; hiſtoriæ fine, plane cognoſcitur: ſane vero Michaelis Glycæ hiſtoria extat, à Ioãne Leunclaio, è Græco latine reddita. Io. Curop. in tio hiſt. Rader. Notis ad hiſt. Petri Siculi.

Cete.

Ceterum huius Epitaphij à Petro Epiſcopo in Beatum Athanaſium compoſiti, prima mihi lux ex quibuſdam Conſtantini Laſcaris Byzantini ſchedis affulſit, in quas incidi, cum tabularia ciuitatis Meſſana, humanitate nobiliſſimi Senatus Mamertini, perſcrutarer. illic comperi Conſtantini epiſtolam ad Ferdinandum Acuneum Siciliæ Proregem, in qua ille memorat S. Athanaſium Methones Epiſcopum Catanenſem fuiſſe. pollicetur que eius vitã interpretaturum, ſi codicem è monaſterio Sancti Philareti habuerit. vt hac legi, omnem moui lapidem, vt ex monaſterio ſancti Philareti, quod eſt in Calabria, deſcriptam vitam haberem, ſed irrito conatu. tandem cum MM. SS. Codd. peruoluta rem Bibliotheca ſancti Saluatoris, prope Meſſanam, Epitaphium hoc reperi, quod eſſe arbitror, quam Conſtantinus Vitam ſancti Athanaſij appellat. hiſtoricè enim ſcriptum eſt. dictum verò videtur in laudem ſancti Athanaſij Epiſcopi, anniuerſaria eius natali, ac feſto die.

EPITAPHIVM] *Epitaphia, ſanctis Patribus laudationes ſunt, in funere virorum ac feminarum virtute præſtantium dictę. ità funebris oratio ſancti Gregorij Nazianzeni in laudem Cæſarij fratris, ſororiſque ſuæ Gorgoniæ, & Magni Baſilij Epitaphium inſcribitur. imitatus ſanctum Gregorium, magiſtrum ſuum, Diuus Hieronymus ſcripſit Epitaphium* Nepotiani, *Epitaphium Marcellę viduæ, Epitaphium Paulæ, Epitaphium Lucinij Bœtici.*

PROPIOR QVIDEM FVIT VRBS CATANA] *De Catana conditu, viris illuſtribus, aquis, agri feracitate, vide Fazellum decade 1. lib. 3. cap. 1.*

REMOTIOR VERO SICILIA] *In Græco codice non dicitur patria Athanaſij eſſe* Catana *in Sicilia, ſed dicitur eſſe Catana, & Sicilia. nec enim ibi legitur præpoſitio in: nec vox* Sicilia *iota ſubſcripto in caſu Datiuo redditur. & quidem Catana dicitur eſſe patria proxima, ſeu propinquior; Sicilia verò remota, ſeu remotior. Catana enim vocatur patria proxima, ideſt propinqua, Sicilia autẽ remota, ideſt longius diſtans. Lucem huic loco inferet Aphthonius cap. 8. vbi laudationem deſumendam eſſe ait ex patria & natione, ibi enim Græci eius interpretes his iiſdem vocibus rem explicant; & patriam propinquam vocant Vrbem, in qua quis naſcitur. &* porro, *ſeu* porroterm *pſachin prouinciã ſeu regionẽ, vbi ſita eſt ea Vrbe. eũ ergo Orator noſter his iiſdem ſolemnibus. vtitur verbis, ſe eorum præceptorum non modo conſcium, ſed & Rhetorum verſaſſe libros indicat dum duplicem diſtinguit patriam in hoc ſecundo membro de terreſtri patria agens. in latina ergo verſione, licet ſenſus videri poſſet aliquanto obſcurior, aut difficilis, volui tamen vt Græca redderentur ad verbum, vt mens Auctoris eluceſceret.*

VIRGO AGATHA CHRISTI MARTYR] *ſiue patriam D. Athanaſij fuiſſe Catanam in Sicilia legas; ſiue, quod Auctor ſenſit, fuiſſe Catanam & Siciliam vt iam explicatum eſt, ſiue admittas eius duplicis patriæ proximæ, & remotioris, ſiue eam reſpuas, ſemper tamen Auctor nos relinquet incertos de patria S. Agathæ, cum ſubdit* [*in hac nata, educata, & cruciatibus affecta eſt D. Agatha*] *neque enim certum eſt an per vocem* hac, *referatur Catana, an Sicilia potius, eius & propiùs adhærent laudes, & aptius conueniunt, præſertim cum in Græco codice non laudetur* aeris temperies, *ſed* aerũ tẽperies, *quæ diuerſitas & multiplicitas aeris de Sicilia, quæ ampla eſt inſula, ſatis aptè, de Catana verè vrbe inſulſe diceretur. Hinc ergo Catanenſes ſuam eſſe, & dici volunt D. Agatham; ſed Panormitani abnuunt. Ego ab his controuerſijs me exemptum eſſe volui, vti iam in Animaduerſionibus ad Vitam* D. *Agathæ monui.*

ADDITIO.

ERuditiſſimus vir, ac de ſanctorum Hiſtoria benemeritiſſimus Ioannes Bollandus è Societate Ieſu ſub finem tomi ſecundi die 31. Ianuary edidit vitam hãc S. Athanaſij, ipſi, vt refert, à Franciſco Blanditio noſtro tranſmiſſam, & latine ab eodẽ Blanditio verſam. ſed à noſtro Auctore ad Blanditium hæc vita iam diu delitescens defluxit, & Auguſtini Floriti verſionem ipſe recenſuit, & expoliuit illud tamen monendus eſt lector Blanditium Catanenſem nimio ſuæ patriæ ſtudio abreptum aut deceptum impoſuiſſe Bollando. non modo enim vertit Athanaſij patriam ſeu Catanã in Sicilia, *vt facilius ad Catanam traheret laudes, quas Encomiaſtes recenſet; & pleraque ad Siciliã referendas eſſe contendunt; reiecta interim vel diſſimulata duplicis, vt dictum eſt, patriæ mentione propioris, & remotioris (licet de hac re ſæpe apud Noſtrates diſceptetur cum in controuerſia de D. Agathæ patria locus iſte Encomiaſtis verſatur) ſed cum Orator dicit,* in hac natam, eductaq; D. Agathã, *de ſuo ſenſu ipſe ſcripſit,* in hac vrbe; *quæ tamẽ vox,* Vrbe, *abeſt à Græco textu Codicis autographi & ſex aut ſeptem exemplaribus, quæ diuerſo tempore inde exſcripta, vidi, imo ab illo eodem exemplari abeſt, quos vſus eſt Blanditius, ſi integre ipſe exſcripſit hanc orationis partẽ, cum eam erudito in græcis literis viro communicauit, & adhuc apud me ſeruo. Crediderim ſane Blanditiũ virtutis laude præſtantem in animũ induxiſſe illo pronomine* hac *referri vrbem Catana (nam qui amant facile credunt) ideòq; addidiſſe vocẽ,* Vrbe. *ſed aliud eſt, quid ipſe ſentiat, quámue interpretationem adhibeat; aliud verò quid Auctor ſcripſerit. nec nouum eſt ſcriptores in eum ſenſum trahi, de quo nõ cogitarunt.*

QVEMADMODVM OLIM PIVM] *de his Solinus cap. 5. ait,* inter Catinã & Syracuſas certamen eſt de illuſtriũ fratrum memoria, quorum nomina ſibi diuerſæ partes adoptant, ſi Catinẽſes audiamus, Anapius

fuit,& Amphinomus: ſi quod ma unt Syracuſæ, Emantiam putabimus & Critonem. Catinenſis tamen regio cauſam dedit facto; in quam cum ſe Ætnæ incendia proruiſſent, iuuenes duo parentes euexerunt inter flammas illæſi ignibus. Horum memoriam ita poſteritas munerata eſt, vt ſepulchri locus nominaretur Campus Piorum. *Pauſanias in Phocicis, & Seneca lib. 3. de benef. cap. 27. magis diſtinctè rē explicant. hic ait* Siculi iuuenes, cum Ætna maiore vi peragitata in vrbes, in agros, in magnã inſulæ partē effudiſſet incendiũ, vexerunt parentes ſuos: deceſſiſſe creditum eſt ignes, & vtrimq; flamma decedente limitē adapertum, per quem tranſcurrerent iuuenes digniſſimi, qui magna tuto auderent. *Celebrauit hos fratres* Claudianus.

Cur non Amphinomo, cur non tibi, fortis
Anapi,
Æternum Siculus templa dicauit honos?
Plura licet ſummæ dederit Trinacria laudi,
Nouerit hoc maius ſe genuiſſe nihil.
Ne doleat dãni, quæ deuius intulit ardor,
Ne gemat exuſtas igne furente domos.
Num potuit pietas, flamma ceſſante, probari?
Emptũ eſt ingenti clade perenne decus.

EX HVIVS PATRIÆ RVINIS] *id dictum, quòd exciſa à Sarracenis patria in Orientem delatus ſit à parentibus Sãct' Athanaſius adoleſcentulus, ſeu admodum adoleſcens, vt Græca habent exemplaria.* 6

METHONES ECCLESIA] *Methone Meſſeniæ vrbs maritima in Peloponneſo,* Mãdon *hodie, Stephano, Mutone Leonclauio. eſt verò Meſſene vrbs & regio Peloponneſi Ptolomæo & Stephano, ſed regio etiam Meſſenia dicitur.* 7

ANIMADVERSIONES
IN MARTYRIVM
SS. IOANNIS, PETRI, ET ANTONII

BASILIO GRÆCORVM IMP.] *quo principe, Syracuſas ab Africana claſſe, poſt decem mēſium obſidionem, pluraque prælia captas, euerſaſque, ſub Chriſti annum 880. ſuperius diximus.*

ABRACHEN GENERE AGARENVS] *in Græcis Menæis Abrachen, & rurſum Brachen; ſed in Anonymo ſcriptore vitæ S. Eliæ Ennenſis* Brachimus. *haud mirum, nomen barbarum à Græcis ſcriptoribus variè conceptum. idem ipſe Abrachen, ſeu Brachimus, Africæ Ameras, Tauromenium expugnauit, ex Anonymo Monacho, in Vita S. Eliæ. perijt anno 893. apud* Conſentiam, *Calabriæ vrbem, Ioannes Diaconus Neapolitanus in actis Sãcti Procopij Martyris, & Epiſcopi Tauromenitani, de quibus mox dicemus.*

3 EA EST VRBS SICILIÆ METROPOLIS] *Syracuſas, Vrbem Siciliæ Metropolim, ſeu in Sicilia primariam vſque ad excidium ſui fuiſſe ſcriptores paſſim prædicant. vide notas ad vitam S. Marciani.*

ANTONIVS QVIDEM GENICVS] 3
Genicus, officij nomen. præfectus fuit pu- 4
blicis vectigalibus procurandis, ex Ioanne Curopalate in Imp. Baſilio Macedone.

PETRVS VERO SACELLARIVS] 5
Vox Græcobarbara. nam latina dictio ſaccus, ſaccullus, & ſacellus; Græca ſacellum, & ſacellũ pro ærario. inde manauit vox, ſacellarius, ſacculi, & ærarij præfectus.

IS EORVM MARTYRIO PRÆCLARISSIMO FINIS FVIT] *horum Sanctorum Martyrum meminit Menologium Cardinalis Sirleti, die 23. Septembris,* Commemoratio Sanctorum Martyrum Andreæ, Ioannis, Petri, & Antonij apud Africam paſſorum. *& Martyrologium Romanum die 23. Septembris.* in Africa Sanctorum Martyrum Andreæ, Ioannis, Petri, & Antonij. 6

(✠)

ANIMADVERSIONES
IN MARTYRIVM
S.PROCOPII EPISC.ET SOC.

1 MARTYRIVM SANCTI PROCOPII EPISCOPI] *Ioannes, Diaconus Eccleſiæ Neapolitanæ, libellum ſcripſit traſlationis S. Seuerini, ex caſtello Lucullano in Vrbem Neapolim, quem ex M.S. Membranis monaſterij Sanctorum Seuerini, & ſocij, ordinis Sancti Benedicti, in vrbe Neapoli exſcriptum miſit ad me, vir humaniſſimus, Bartholomæus Chiocearellus I.C. Neapolitanus. ex eo libello martyrium nos damus Sanctorum Procopij Epiſcopi, & ſociorum martyrum, quod ex re noſtra eſt. quod n. ea translatio facta eſt Brachimi Sarraceni Regis Africanorum metu, qui recepta Panormo, expugnatoque Tauromenio, in Calabriam exercitum tranſmiſerat, regionem eam omnem Romam vſque excurſurus, præmiſit is ſcriptor expugnationem Tauromenij, cædemque ſanctiſſimi Epiſcopi, & multorum ex clero, ac populo Tauromenitano. igitur plurimum debet Tauromenium Ioanni, Diacono Neapolitano, cuius diligentia factum eſt, vt horum Martyrum, alumnorum ſuorum, memoria extaret ad poſteros.*

2 ANNO IMPERII LEONIS, ET ALEXANDRI XXIV.] *vt explicatam habeas rectam chronologiam, annumq; cædis S. Procopij, & ſociorum, ſcias, mi lector, biſariam poſſe nos numerare annos imperij Leonis VI. cognomento Philoſophi, ac ſapientis, de quo hic ſermo eſt: alter modus eſt à morte Imp. Baſilij Patris, quæ contigit Anno Chriſti 885. alter à coronatione Leonis. ſedenim Imp. Baſilius Macedo Leonem filium ab Ignatio P.C. coronatum voluit, Theophaniorum ſolemni die, anno 870. teſtatur, qui interfuit Anaſtaſius Bibliothecarius. Ioannes igitur Diaconus numerat annos imperij Leonis, & Alexandri, à die coronationis, ex quo Leo cum patre Baſilio regnauit. id certiſſimum ex charactere expugnationis Tauromenitanæ, quæ accidit anno 903. vt probauimus Notis ad Vitam S. Eliæ Ennenſis. rectè autem conuenit annus 24. Leonis ab eius coronatione cum anno Chriſti 903. quo Tauromenio expugnato, Sanctus Procopius martyrio coronatus eſt.*

Anaſt. Bibl. Notis ad 8. Synodum.

3 A REGE AFRICANO] *cui nomen Abrachen, ex Actis Sanctorum Martyrũ Ioannis, Antonij, & Petri: ſeu Brachimus ex vita S. Eliæ Ennenſis. porrò Siciliam ſub Africanorum Regis poteſtate, huius armis parta, tum fuiſſe, omnes nouerunt. attamen proceſſu temporis, ab Africæ imperio auulſam Amera Siculi tenuere. incertũ, an rebellauerint, an fiduciariam eius poſſeſſionem à Rege Africæ acceperint. etenim ſub iure Africani Regis Sicilia manſiſſe videtur, ſi fides Rogerio de Houeden rerum Anglicarum ſcriptori, qui,* Rogerius ait, Frater Roberti Vuiſeardi debellauit Siculos, & totam ſibi ſubiugauit Siciliam, & factus eſt Comes Siciliæ. Sicilia Inſula eſt magna, & antequam Rogerius eam debellaſſet, habitata fuit à Paganis, & erat de dominio Imperatoris Africæ.

Roger. de Houeden. parte poſt. annal.

PROPTER FOEDVS: QVOD CVM PANORMITANIS FECERANT] *Sarraceni Panormitani inito cum Græcis fœdere, qui tum in Calabria dominabantur à Rege Africanorum, cui parebant, defecerant. quam ob cauſſam iratus Rex Barbarus, vlturuſque iniuriam, copias ſuas miſit, quæ Græcorum vrbes in Calabria deuaſtarent.* 4

ADIICIENS QVOD MATREM, MINIME VERO PATREM REFERRENT] *in exemplari: crebris repetebat vocibus;* degener ille, degener: matrizat, non patrizat. *num ne is filius Sarraceno Regi ex matre Chriſtiana ſuſceptus? an, potius matris lenitatem referebat?* 5

PARADISVM LACTIS, ET MELLIS] *vaniſſimam hanc impij Mahometis fabulam, ac paradiſum lacte, & melle manantem, plures confutauere.* 6

QVIS NVNC VRBIS ILLIVS CLADEM] *pro qua adi Vitam S. Eliæ Ennenſis. ex funeſtiſſimo Syracuſarum, & Tauromenij excidio, æſtimes licet, quid ceteræ vrbes à Barbaris perpeſſæ ſint, quarum clades ſcriptorum inopia, in tenebris manſere.* 7

AN SPERANT GRÆCVLVM MIHI AVT FRANCVLVM OBSISTERE POSSE] *Imperatores Orientis & Francorum Reges arrogans, tumenſque Barbarus irridet. imperabat tum Græcis in Oriente Leo Philoſopus, Francis in Occidente Carolus III. ſimplex.* 8

PETRVLI SENIS CIVITATEM] *orbem Romam, S. Petri Apoſtoli ſepulchro, & patrocinio munitam. ſed quem Tyrannus impius* Petrulum, *per contemptum, appellat, quam primum tyrannidis ſuæ extinctorem, & Italiæ liberatorem, ac vindicem experietur.* 9

CVM ISTIS GERMANICIS] *fortaſſe Germaniculis, vt de ceteris, à Ioanne Dia-* 10

Diacono ſcriptum. verbum etiam in exemplari deerat; capturum, deleturum, *aut quid ſimile*

11 HIS ITAQVE PATRATIS] *Ioannes Diaconus cum Tranſlationem corporis ſancti Seuerini è Caſtello Lucullano Neapolim enarraſſet, itum dixerat à Pontifice, & Clero ad illud inquirendum 4. idus Octobris: vt in eius Baſilicam deuentum eſt, poſt Miſſarum ſollemnia, deturbato altari, effoſſaque humo, integrum adhuc corpus eſt inuentum; cumque per noctem in pſalmis, & canticis vigilatum eſſet, poſtero die, celebri cum pompa in vrbem Neapolim deportatum eſt. facta igitur hæc tranſlatio 3. idus, an pridie idus Octobris? ſex fere poſt dies à tranſlatione corporis ſancti Seuerini, id eſt ſub 13. Kal. Nouembris, portenta quæ hic narrantur, euenere. multaſque poſt preces, & ſupplicationes, extinctum eſſe Regem nuntiatum eſt. igitur, vt ex hac narratione erui poteſt, extremo Octobri ſane ille extinctus, ſummum ineunte Nouembri. certum eodem anno 903. quo Tauromenium expugnauerat, & ſanctum Procopium Epiſcopum interfecerat.*

12 QVIN ETIAM FILIVM SVVM] *Is fuiſſe videtur, quem annulo Pater in regnum inaugurauerat, vt ſuperius dictum eſt, eamque prolem unicam Regi Barbaro fuiſſe quam ob cauſſam, cum ſine liberis moreretur, nepotem regni heredem inſtituit.*

Extremis Notis facturum me operæpretium reor, ſi offuſas hiſtoriæ noſtræ tenebras à pleriſque ſcriptorum, diſpulerim. Sedenim Petrus Diaconus Caſinenſis de Siciliæ cladibus hæc ſcribit, tempore, quo Ludouicus Caroli filius, in ſeniore Roma Auguſtale ſumpſit imperiũ, Ioanne VIII. Pp. in Sede Apoſtolica præſidente, in Caſinenſi vero eccleſia, Leone Abbate cathedram gubernante, primo anno ordinationis eius, Dominicæ Incarnationis anno 900. indict. 3. menſis Auguſti die primo, Sarraceni à Babylonia, & Africa, ad inſtar examinis apũ, cum Abraymo, impiiſſimo Rege ſuo, venientes, Siciliã intrant. inuenientes itaque pacatã inſulam, quaquauerſus impietatis agmina tendebant, deuaſtabant, depopulabantur, incendio, & homicidijs, cuncta tradentes------ Panormũ & Syracuſas ceperunt ------ deuicta, ac ſubiugata Sicilia deſtructis ciuitatibus, Sarraceni Liparitanã Inſulã adeuntes, ad ſolum vſque proſternunt. in Siciliã reuerſi die Kalendarũ Auguſti, vrbẽ Tauromenium ad ſolum vſque proſternunt. anno Domini 903. *hæc Petrus Diaconus. Ignatius autẽ Prægenſis, cœnobij Caſinenſis prior, qui floruiſſe videtur circa annum Domini. 1200. poſt enarratam ſanctiſſimi Abbatis, & Martyris Berthari cædem, quæ 11. Kalendas Nouembris anno Chriſti 884. à Sarracenis facta eſt, hæc ſubijcit*: non autẽ in longũ vindicta cæleſtis defuit. Rex enim Sarracenorum Abraymo, cognomento Caffala, innumerabilem congregans exercitum, tã iſtarum Italiæ partium, quã aliarum, intrauit Siciliam, eamque poſt tranſitum S. Martyris Berthari, Monachis Caſinenſibus auferens, quotquot ibi reperit monachos, pro fide Chriſti, capite truncauit. alio vero anno Tauromenium Siciliæ ciuitas, quæ ſola de poſſeſſionibus ſacri Cœnobij Caſinenſis ſupererat, capta fuit. ſed Dei iudicio, ac Beatiſſimi Patris noſtri Benedicti, ac glorioſi Martyris Chriſti Berthari meritis, idem Rex eodem anno, quo rebus ſuis ſacrum Caſinenſe Cœnobium ſpoliauerat, ſuper Conſentiam Calabriæ ciuitatem, amara interijt morte. *hucuſq; Ignatius.*

Petr. Diac. append. ad vitam S. Placidi

Ignatius in vita S. Berthari. Extat M.S. in Biblioth. Caſinenſi

Sed ab his ſcriptoribus in multis, ac præcipue in ratione temporum peccatum eſt. Primum Sarracenos, aiunt, Siciliam ingreſſos eſſe, Ignatius quidem anno Chriſti 884. Petrus autem Diaconus anno 900. quod falſo dictum. nam Sarraceni ante annos 60. & amplius Siciliam ingreſſi fuerant. quin tradit Leo Oſtienſis, Sarracenos Siciliam ingreſſos, Panormum cepiſſe anno 820. Syracuſæ vero captæ, euerſæque ſunt anno 880. vt ſuperius probauimus. Secundum tradit Ignatius, Abraymum eodem anno Tauromenium cepiſſe, maleq. perijſſe, quo ſanctum Berthariũ ſuſtulerat. at is caſus fuerat 11. kalendas Nouembris, anno Chriſti 884. vt auctor eſt Leo Oſtienſis, idemque Ignatius firmat. ſed Abraymus eodem anno perijt, quo Tauromenium expugnauit, qui fuit annus Chriſti 903. vt recte ait Petrus Diaconus certumque eſt ex Ioanne Diacono Neapolitano, qui Tauromenium captum ait anno 24. Imp. Leonis ab eius coronatione, qui annus eſt Chriſti 903. igitur Abraymus male perijt ad Conſentiam, IX. poſt annos à cæde ſanctiſſimi Abbatis Berthari. Tertium memorat Petrus Diaconus, Sarracenos ex Inſula Lipara in Siciliam reuerſos, Kalendis Auguſti vrbem Tauromenium ſolo æquaſſe. certe quidem errat in die. nam exciſum erat Tauromenium per plures dies ante mortem Sancti Eliæ Monachi Enneſis, vt dicetur in eius vita. is verò 16. Kalendas Auguſti ad Dominum migrauit. prætereo alia, quæ facile quiuis animaduertat.

✠

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI ELIÆ MONACHI

1 OPERÆ PRETIVM EST *Scriptor vitæ ſancti Eliæ Ennenſis, quam hic damus, Monachus videtur fuiſſe in Salinis aut Aulinis, in Calabria, cum tantopere monaſterium illud extollat; ipſaque ſcriptione, ſatis aperte Monachum ſe arguit. fuiſſe vero non multo poſt tempora eiuſdem S. Eliæ, aut iiſdem fere temporibus, illud oſtendit, quod ſub initium Auditores alloquatur, qui ſanctiſſimum virum probe nouiſſent, ac vidiſſent. Vitæ ſtylus neglectus, ac ſatis ſimplex: ſed Hiſtoriam exiſtimo magna cum fide conſcriptã, quod mentiendi locus non eſſet, recenti hominum memoria, atque apud eos qui Sanctum Eliam, eiuſque res geſtas, ſi non omnes, at aliqua ex parte & cognouiſſent, & audiuiſſent. quin crediderim bonam rerũ partem ex Daniele ſancti Eliæ diſcipulo, vt ſcriptor innuit, acceptam fuiſſe. præterea is plurimorum nomina perſonarum, locorumque, ac tempora ſatis candide, vt videtur recenſet. id quod permagni refert ad fidem faciendam. hæc adnotaſſe placuit quia tam admiranda prodigia hic ſcriptor paſſim memorat, vt non nihil quis de eorũ veritate poſſit ambigere. ſed meminerimus mirabilem eſſe Deum in ſanctis ſuis. cæterum Vitam Græce habuimus ex M.SS. Membranis Monaſterij S. Saluatoris, è familia ſancti Baſilij Magni, iuxta Meſſanam, quam latinitati reddidit Pater Auguſtinus Floritus è noſtra ſocietate.*

2 ELIÆ IVNIORIS] *Elias Iunior dictus comparatione magni Prophetæ Eliæ tum in prophetico ſpiritu, tum in zelo, rerumq; admirabilium effectione. paullo poſt hic ſcriptor Eliam noſtratem ait iiſdem paſſibus, quibus Elias, ingreſſũ, eadem à Deo gratia donatum fuiſſe. ſed quia, vt in fine dicam, alius etiam S. Elias fuit ipſo poſterior, & in pleriſque ſimilis, noſter illius cõparatione ſenior appellatur, & ille Iunior.*

3 IN VRBE QVÆ ENNA,] *ea à Syracuſanis condita ex Stephano. poſtremum à Sarracenis diruta, mox ab iiſdem reſtaurata.* Caſtru Iohannis, *Gaufredo Monacho dicta: Aretio* Caſtru Ennæ, *idem* Caſtrũ Iani, *corrupto in vulgus nomine: idem fere tradit Fazellus. Ex hoc ſcriptore, ſatis fido, erroris plane omninò conuincitur Bernardinus Rheginus, qui S. Eliam, eiuſque diſcipulum Danielem, cuius in hac vita mentio, Rheginos fuiſſe tradit: cum Elias Ennenſis, Daniel vero Tauromenitanus*

Steph. de vrbibus. Gaufred. hiſtor. de acquiſit. Reg. Sicil. l. 2. Aretius de ſitu Siciliæ. Faze l. dec. 1, l. 10.

ex Sicilia extiterint, vt hic ſcriptor prodit. erroris cauſſã extremis Notis memorabo.

CARTHAGINENSES] *in vita Græca* Carthaginenſes. *paulo poſt* Sarraceni *iidem. nam Sarraceni ex Africa, atq; Carthagine in Siciliam ſeſe effuderant. at quonam illi anno Ennam depopulati cenſuerim, anno Chriſti 831. quod ex hoc ſcriptore ita conficio. Sarraceni Ennam deprædati ſunt, cum Elias VIII. annum ageret. is vero natus eſt anno Chriſti 823. vt extremis Notis probabitur: igitur Eliæ octauus, annus eſt Chriſti 831.* 4

S. MARIÆ CASTRVM] *Græce* S. Mariæ caſtrum. *paullo poſt* Vrbem *, ſcriptor appellat incerta eius poſitio. certe quidem in Mediterraneis fuiſſe videtur. ex hoc loco erroris plane arguas eos, qui ſcripſere, Sarracenos anno Chriſti 828. tota Sicilia potitos fuiſſe. id enim omninò falſum. illi .n. paulatim progreſſi in vrbibus occupandis. Panormum cepiſſe anno Chriſti 820. tradit Leo Oſtienſis ſed alij anno 826 agrum Ennenſem depopulatos anno 831; Caſtrum vero S. Mariæ 835. ex hoc ſcriptore ſatis conſtat, & rurſum prædabundos excurriſſe in agros earundem vrbium, anno 838. quo tamen anno vrbes Enna, & S. Maria nondum à Sarracenis captæ fuerant, vt hic idem ſcriptor ſignificat. Syracuſæ captæ exciſæque, vt ſuperius diximus, anno 880. Ioannes Curopalates auctor eſt, captis Syracuſis ab Africa Sarracenis, etiam totam Inſulam occupatam fuiſſe. ſed id etiam nutat. nam Taurominium anno 903. expugnatum eſt* 5

Ioan. Curopal. in Nicephoro.

IN MANVS GRÆCORVM MILITVM] *qui in Sicilia præſidio erant, aduerſum Sarracenos.* 6

AC AMERAM SISTVNT] *hic* ad Amiram, *paullo poſt* ad Præfectum *dicit. dignitatis nomen fuit. quo Princeps Mahometes appellari ſe iuſſit. Sigebertus de Mahomete:* in Regno Sarracenorum quattuor Prætores ſtatuit, qui Ameret vocabantur: ipſe verò Ameras dicebatur. *poſtea vero nomen ad Sarracenorum Imperatores, Regeſque, & Præfectos traductum.* 7

APVD AMERAMNEM IN IVS VOCANT] *Græce* Ameramni. *emendandum cenſerem* Ameras. apud Ameram *paullo poſt dicitur,* qui ei prouinciæ præerat. *nomẽ igitur hoc loco eſt pro ſumma apud Sarracenos in Africa poteſtate. tradit vero Ioannes Curopalates, Imperatorem Sarracenorum Africæ, Ameram dictum. ſed in Hiſpania,* Amermumnem, *itemque in Perſide. igitur niſi ſit hoc loco Ameramnes* 8

Curopal. in Michaele Ragabe. & in Baſilio

nomen

nomen viri proprium, vel legendum Ameras, vel Amermumnes

9 PROPHETAM] Mahometem intelligit.

10 IN SANCTAM INDE CIVITATEM PROFICISCITVR] antiqua hac penes Siculos religio, peregrinandi Hieroſolymā, ad loca, Domini veſtigiis, & ſanguine conſecrata, & Romam ad ſepulchra Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli. ſedenim Hieroſolymitanam peregrinationem è Sicilia ſuſcepere S. Gregorius Epiſc. Agrigentinus, S. Elias Ennenſis, S. Simeon Syracuſanus Monachus S. Benedicti, S. Marina Virgo Sicula ex Oppido ſcanio, S. Conon Neſitanus, è familia Magni Baſilij. Romam adiuere, vt Sanctos Apoſtolos venerarentur S. Gregorius Epiſcopus Agrigentinus Imp. Decio, S. Mamilianus Epiſcopus Panormitanus, S. Nympha Virgo, & S. Golbodeus Martyres Panormitani ſub tempora Maxentij Tyranni; S. Elias Ennenſis, S. Vitalis Abbas ex opido Caſtronouo, S. Leo Lucas Corilionenſis Sarracenis Siciliam tenentibus, S. Silueſter Trainenſis, Monachus S. Baſilij, alijque.

11 HIEROSOLYMITANAM ECCLESIAM TENEBAT ELIAS] obſcurus temporum character, ex quo haud facile rationem ineas annorum Eliæ Siculi. neque enim reſcire poſſumus, quo anno ſiue Christi, ſiue ætatis ſuæ, Hieroſolymitanam peregrinationem obiuit. ſedenim Hieroſolymis anno Christi 636. occupatis à Sarracenis, factum eſt, vt Patriarcharum eius vrbis ſucceſſio (nam continuare eos Græci conati ſunt) incognita nobis fuerit. quam ob cauſſam Nicephori catalogus Epiſcoporum Hieroſolymitanorum deſinit in Sophronio, ſub quo Hieroſolyma à Sarracenis capta. obſeruat Genebrardus Hieroſolymis Patriarcham ſediſſe Theodorum Anno 759. Eliam anno 767. Ioannem anno 795. Thomam anno 802 longe poſt Thomam præſedit Elias, cuius mentio eſt in hac Vita.

12 TVM MONTEM OSTENDENS, VBI ASCETICAM PALÆSTRAM PONERET] inferius locum, ad quem S. Elias nauigauit in Calabriam, quique ei demonſtratus fuerat vbi Aſceticam palæſtram inſtitueret, Salinas is ſcriptor appellat, alias Aulinas. in ea Calabriæ parte videtur fuiſſe, quæ mari Occiduo alluitur, aduerſū Inſulas Æolias ſupra vetus opidum Taurianum quod idem ſcriptor extrema Vita demonſtrat, cum iter deſcribit, quo S. Eliæ corpus in Salinas, aut Aulinas deportatum eſt: cui excipiendo, Monachos ait ad Taurianum obuiam proceſſiſſe. exiſtimauerim locum hunc, Aſceticam S. Eliæ palæſtram, Salinas dictum, aut Aulinas montem eſſe Parmæ opido Calabriæ imminentem. exſtat adhuc in eo ſpelunca, quæ hodie S. Eliæ ſacra. ſedenim hallucinantur, qui hoc loco S. Eliam Rheginum vitam egiſſe, eidemque cryptam dicatam putant. is enim in montibus, ſupra Seminaram vixit, vitaque exceſſit.

13 IMPERATOR, ERAT IS LEO] Imperator Orientis Leo VI. cognomento Philoſophus, qui cepit imperium, anno Christi 888.

BASILIVM QVEMDAM COGNOMENTO NASAR] eius res præclare geſtas, partaſque è Sarracenis victorias memorat Ioannes Curopalates ſub Imp. Baſilio: ſed hic ſcriptor ſub Imp. Leone, Baſilij filio. ille igitur, ſub vtriuſque imperio, Sarracenicis trophæis claruit. 14

IN LOCVM — VENIENTES COGNOMENTO SALINAS] ſed inferius idem ſcriptor Aulinas nominat. iam dixi, locum hunc in monte, qui Parmæ opido ad mare Thyrrenum incumbit, extitiſſe. 15

QVIN SICILIÆ OPIDA] ex hoc etiā loco cognoſcimus, Imp. Leone Philoſopho, pleraque Siciliæ opida à Sarracenis nondum occupata fuiſſe, de quo ſupra retuli. 16

AD PENTADACTYLI AGRVM IRE] Pentadactylum, caſtellum olim in agro Rhegino, iuxta promontorium Leucopetram. 17

ERAT VERO IS STEPHANVS] Stephanus Papa VI. qui cum Romanam Eccleſiam annos 6. adminiſtraſſet, vita functus eſt anno Christi 891 12. Kal. Iulij. 18

CLADEM AB AGARENIS RHEGIVM INFERENDAM] memorat hanc cladem Ioannes, Diaconus Neapolitanus, ad Vitam S. Procopij Epiſcopi Tauromenitani, & Martyris. 19

RHEGIVM TENENT, INDE SVVM IN SALINIS MONAST. REVISVNT] ſedenim Monaſterium S. Eliæ in Salinis, aut Aulinis, eſt Rhegium, ad Occidentem ſupra Parmam, Brutiorum opidum. 20

D. PANCRATII RELIQVIAS] adhuc igitur D. Pancratij corpus Tauromenij colebatur, ſuſceptiſque piorum virorū peregrinationibus adibatur. hæc vero S. Eliæ peregrinatio ad ſepulchrum S. Pancratij eodem anno obita eſt, quo Tauromenium à Sarracenis exciſum eſt, vt ex hac hiſtoria plane conſtat. Tauromenium autem ſolo æquatum eſt, anno Christi 903. vt diximus Notis ad martyrium S. Procopij Epiſcopi. 21

BRACHIMI — EX AFRICA ADVENTVM] Abrachen dicitur in Menæis, qui tum in tota Africa rerum potiebatur. Africanorum Rex à Ioanne, Diacono Neapolitano. 22 Menæa Gr. die 23. Septembris. Ioan. Neap. martyrio S. Procopij

AFER ENIM MVLTIS NAVIBVS INSTRVCTVS] de clade, excidioque Tauromenij, atque eius tempore, hæc Curopalates: honore autem proſequens priſtinam ſuam coniugem imperator (Leo) Theophanem, in eius nomine templum pulcherrimū proximum SS. Apoſtolis, condidit: templūque aliud conſtruxit ad loca S. Lazaro dedicatum, in quo Sancti allatum corpus repoſuit, atque ſororis ipſius Mariæ Magdalenæ, cumque claſſis in huiuſcemodi ædificijs occuparetur, Agarenorum claſſis Tauromenium in Sicilia expugnauit, multa facta Romanorum cæde. Ioannes Diaconus Neapolitanus, copioſius hanc cladem narrat 23 Ioa. Curop. in Imperat. Leone

rat in martyrio S. Procopij, Epiſcopi Tauromenij.

24 ARROGANTIA DEBACCHANS RHEGIVM TRANSMITTIT] *de Brahbimi Regis Africanorum elatione, expeditioneque Rhegium, & Conſentiam in Calabriam, poſt Tauromenij excidium, mire conſentiunt Anonymus is ſcriptor, & Ioannes, Diaconus Neapolitanus, quem adi.*

25 ATQVE ILLINC CONSENTIAM] *in M.S. exemplari Græco perperam habetur,* Coutantiam, *ſed enim Straboni, & Ptolemeo, Melæ, Liuio, Plinio, Antonino,* Conſentia *Brutiorum in Italia vrbs.*

26 CONSENTIÆ IN ITALIA MISERE MORITVR] *impij Tyranni necem fuſius narrat Ioannes, Diaconus Neapolitanus. atque eum ſcriptor anonymus oratione Sācti Eliæ percuſſum tradit. Ioannes Diaconus telo transuerberatum à S. Petro Apoſtolo memorat. vtrumque fuit, vt S. Elias precibus à Deo obtinuerit, quod Sanctiſſimus Apoſtolus egerit.*

27 ELIAS SVM MONACHVS, QVEM SOCRVS TVA IVSSIT IN AVLINIS, ETC.] *& paullo poſt:* Elias in Aulinis cum eſſet. *at ſuperius, hæc mulier dicitur Eliam in Monaſterio ſuo conuenisse, quod is ſcriptor initio tradiderat in Salinis fuiſſe, nunc vero in Aulinis. & inferius, Aulinas tertium nominat. certe quidem, niſi duplex loco nomen fuerit, in altero nominum error eſt. aut igitur ſemper in Salinis legendum aut in Aulinis, quo inclinat animus. nam ſcriptor vitæ S. Philareti Panormitani Monachi Aulinas nominat. an loco nomen ex Auliis, id eſt antris, in eo monte incifis, atq; ex iis Aulinæ dictæ?*

28 FLVVIVM QVEM SECRVM APPELLANT] *in exemplari Græco* Sectum: *an cenſuerimus flumium, quem Strabo vocat* Sagram. *Plinius ſagram Locros inter, & vrbem Caulon iam; qui Gabrieli Barrio & Mazzellæ, Alaro dicitur. Leandro autem,* Sagriano.

Strabo l. 6.
Plin. l. 3. c. 10.

29 CVM OCTOGENARIVS SIM] *cum S. Elias 80. annos natus obijſſe ab hoc ſcriptore dicatur; obierit autem anno Chriſti 903. neceſſe eſt, illum anno 823. natum fuiſſe.*

30 POSITVS EST CVM PATRIBVS SVIS XVI. KAL. AVGVSTI] *anno Chriſti, vt modo diximus, 903. eo enim anno Tauromenium à Sarracenis expugnatum eſt, vt Notis ad martyrium Sancti Procopij, Tauromeniorum Epiſcopi, probatum à me eſt. eodemque anno contigit expeditio Himerij aduerſum Sarracenos, & clades Theſſalonicenſis, quo Sanctus Elias extremum diem clauſit, vt ex hac hiſtoria ſatis conſtat. Porro Baronius expeditionem Himerij, primi à ſecretis Imperat. Leonis, anno 902. locat, haud recte. nam Ioannes Curopalates ſimul cum Theſſalonicenſi clade memorat; Sarracenoſque, poſt excidium Tauromenium, Theſſalonicam expugnaſſe: igitur vno, eodemque anno, id eſt Chriſti 903. hæc omnia euenere: Tauromenij excidium, Himerij expeditio, clades Theſſalonicæ, & mors Sancti Eliæ.*

Baron. Ann. ad ann. 902.

Ioa. Curop. in Imperat. Leone.

Bernardinus Rheginus, Eliam noſtratem Rhegij in Calabria obijſſe ſignificat, animamque ſuam Deo reddidiſſe in manibus alterius Eliæ Iunioris; indubitato errat. nam Elias Ennenſis obijt Theſſalonicæ, vrbe Macedoniæ, animam Deo commendans in manibus diſcipuli Danielis, vt ex hac hiſtoria certum eſt. eadem de re paullo poſt fuſius dicam.

Bern. Rheginus in vita S. Eliæ.

31 IPSE DVX CVM SVO EXERCITV] *Leo Prætor, cognomento Tharſilacius, qui expugnata Theſſalonica, a Sarracenis captus eſt, Ioanne Curopalate Auctore.*

32 IS BARDAS EST] *ambiguus animi ſum, quis fuerit is Bardas. nam plures per hæc tempora eodem nomine, quorum meminit Ioannes* Curopalates.

33 THESPROTVM] *Theſprotis, & Theſprotia, Epiri regio, Plinius, Strabo, Ptolemæus.*

Strabo l. 7.

34 VSQVE BVTHROTVM] *Straboni* Vrbs in Epiro. *Coloniam vocat Plinius;* Buthrotorum ſinus, Epiri regionis, *apud Ptolemæum. eſt & Buthrotus in magna Græcia amnis, non procul ab vrbe Locris, Liuius; ſed hic de Buthroto Epiri ſermo eſt.*

Liuius l. 29.

35 AD RVSIANORVM OPIDVM] *Thurenorum caſtellum. Antonino,* Roſcianum, *Procopio,* Ruſcia; *Leonardo Aretino,* Ruſcianum. *Procopius,* Ruſcia eſt promontorium Thurinorum: iuxta id, ad milliaria paſſuum ſeptem cum dimidio, præſidium validiſſimum conſtruxere Romani. *Aretinus:* Ruſcia eſt Thurinorum caſtellum (*corrige* Promontorium) ſupraq; illud, Opidum remotius à mari arduo loco ſitum, quod Ruſcianum vocant.

Procop. de Bello Goth. l. 3.
Leon. Aret. de Bell. Ital. l. 4.

36 IN BESIANVM CASTRVM VENIT] *quod Stephano,* Beſcia, Auſoniorum vrbs. *apud Liuium,* Beſidiæ Brutiorum Opidū. *idem etiam putat in ſua Calabria Gabriel Barrius. ſed enim certum eſt, Occidentalem Calabriæ oram antiquitus* Auſoniam *dictam, vt Dionyſius Alicarnaſſeus tradit. Strabo item ait, mare Auſonium eſſe, quod deinde Siculum. prodit Licophron; Philoctetem, Herculis comitem, ab Auſonibus occiſum, qui oram fluminis Crathis habitabant. Crathis autem Theocrito, ſeu Crathis Plinio, Brutiorum amnis, prope Scyllam. atque hæc Apollonio Rhodio* Scyllæ Auſoniæ.

Steph. de vrbibus.
Liu. lib. 30.
Gabr. Bar. in Calabriæ deſcript.
Dion. Alic.
Strabo li. 2.
Apollon. de Agronautis lib. 4.

37 AD SALINAS PROFICISCITVR] *ſuperius dixi, pro Salinis, Aulinas legendum.*

38 IN TAVRINAM --------ILLI OBVIAM PROCESSERE] *Taurianum rectius dixerimus. apud Melam,* Taurinum; *apud Plinium* Tauroentum *legebatur. ſed Taurianum, vtrobique legendum, vt Hermolaus Barbarus, & Nonius Pintianus caſtigant: quemadmodum apud Stephanum* Taurania

Mela l. 2. c. 4.
Plinius l. 3. c. 5.
Stephan. de vrbibus.

Tom. 2. d nia

nia *legitur, pro* Tauriana. *Vrbs eſt in agro Brutio Metaurum inter, & Scyllam.*

EIVS MONASTERII FRATRES ELIÆ —— CORPORE DONATI] *ſatis ex hoc loco conſtat S. Eliæ corpus ex Græcia in Calabriam deportatum in Monaſterio ſuo in Salinis, an Aulinis fuiſſe depoſitum quid eo factum ſit, incompertum mihi eſt. Philippus Ferrarius tradit hoc quo in opido Galatri in Calabria ſeruari, in Eccleſia S. Eliæ. caput vero incluſum argento, alij memorant, coli in æde Monaſterii S. Philareti, iuxta Seminaram. ſed ij Eliam Ennenſem cum Rhegino confundunt, & quæ alterius propria ſunt, alteri tribuūt. igitur vt è multis tricis, mi lector, expediam, ſcias velim, duos fuiſſe Elias ſanctitate præſtantes; alterum Siculum in vrbe Enna, alterum Rhegij in Calabria natum: quos perperam plerique confundūt: cauſſa autem erroris multa; quod eodem ferme tempore vixerint, clari fama ſanctitatis, & miraculorum: quod vterque Monachus fuerit ex ordine S. Baſilij, quod Elias Rheginus in Sicilia aliquandiu fuerit. Elias Ennenſis diutius in Calabria ſit verſatus: quod vterque, ſeorſim tamen, diuerſiſque temporibus, Romam adiuerit, ad viſendas Sanctorum Apoſtolorum reliquias: quod vterque Rhegij moratus, eius cladem prædixerit; diuerſos tamen fuiſſe, certiſſimum eſt. nam alter, Elias ſenior, Ennæ in Sicilia natus; alter, Elias Iunior, Rhegij, ſiue vt alij, Bouæ, in Calabria. ille obijt Theſſalonicæ in Macedonia anno Chriſti 903. 16. Kal. Auguſti. hic in monaſterio ſuo in montibus ſupra Seminaram in Calabria anno Chriſti 1050. 3. Idus Septembris. igitur ſuperſtes Eliæ Seniori fuit annos 57. porro S. Eliæ Rhegini eſt corpus, quod in opido Galatro eſſe traditur, & caput, quod in monaſterio S. Philareti, iuxta Seminaram colitur: tametſi [illegible] alij corpus eius eſſe dicant in ſpecu, prope Eccleſiam, ipſi S. Eliæ dicatam, non longe opido Melicuccæ. Cæterum, vt ex comparatione vtriuſque Eliæ vitis, ſit vero fides: Breuiarium Vitæ Diui Eliæ Rhegini, in eius ciuium gratiam damus excerptum ex ea, quam Bernardinus Rheginus ex ordine Cappuccinorum compoſuit.*

BREVIARIVM VITAE S. ELIAE ABBATIS ORDINIS S. BASILII.

Ex ea, quam ſcripſit Bernardinus Rheginus Ord. Cappuccinorum EX ANTIQVA GRAECORVM BIBLIOTHECA

SANCTVS Elias Rhegij in Calabria ex Petro, & Leontia natus eſt. puer magiſtro traditus, in literis apprime profecit. duodecimum annum agenti, cum inueret Euchariſtiam, quidam Monachus apparuit, dixitque: tu, fili, a Deo præceſtinatus es: exue te ſæculi veſtibus, indutoque Monachi habitu, Chriſtum ſequere. quibus auditis, mundo nuntium remiſit, vnoque cū comite, in Siciliam profectus, in montibus terræ S. Auxentij, diuinis commentationibus vacans, aliquandiu ſolitariam vitā egit. ſed eius comes ad ſæculum reuerſus, à Barbaris captus eſt. e Sicilia Elias Romam nauigauit, vt Sanctorum Apoſtolorum reliquias veneraretur, quo tempore cum ignari parentes, vbi locorum eſſet, lugerent, apparuere illis Sancti Apoſtoli monentes: illum ſaluum eſſe, & in Dei famulatu viuere. Romæ, cum de reditu in patriam cogitaret, obtulit ſe Eliæ Ignatius Monachus, à quo in diſciplina Monaſtica inſtructus, Rhegium ad iuuandos Monachos miſſus eſt. poſteaquam illuc peruenit, S. Arſenio adhæſit, qui iuxta Rhegium habitabat, à quo Monachi habitum ſumpſit: cum vero ſanctiſſimis viris, Arſenio, & Eliæ a Deo reuelatum eſſet, Sarracenos in Calabriam breui venturos, in Inſulā Liparā ſeceſſere, vbi per octo annos verſati inde Rhegium reuerſi, in Eccleſia S. Euſtratij Martyris habitauere. ea tempeſtate erat in regione Rheginorū, magnaq; vitæ fama, & ſanctitatis celebrabantur viri Siculi, Elias ſenior eiuſq, diſcipulus Daniel, Monachi de familia S. Baſilij, Aſceticam vitam agētes in quadam ſpelunca, prope Eccleſiam S. Donati Martyris; multaque ibi miracula patrantes. porro Elias iunior ad ſeniorē hunc Eliam acceſſit, qui prophetiæ ſpiritu clarus, multarū vrbiū excidia prædixit, obitumq; etiā ſuum Eliæ iuniori, cui diſcipulos commēdauit ſuos. exinde Elias Rheginus miſſus eſt a S. Arſenio ad Caſtellū Cappenſe quod erat in territorio Rhegino, bono ciuiū illius loci mox accerſitus, vt ei morienti adeſſet. S. Arſenio demortuo Elias omnium Monachorum Abbas creatus eſt, in Monaſterio S. Luciæ, quod hodie Calamizzi. ex eo in montē ſupra Seminarā ſe contulit, vt Deo quietius vacaret. ad quorū radices, Monaſterium in ſpelunca quadam coſtruxit, vbi multis miraculis, & ſpiritu prophetico clarus vixit. diſcipulos habuit Lucam, Vitalē, Coſmā, & S. Philaretum Siculum, cui virtutē eijciēdorum ſpirituum Deus dedit. obijt S. Elias anno ætatis 96. Chriſti autē 50 ſupra 1000. corpus eius in duplici ſpelunca ſitum eſt, in Monaſterio, quod ipſe dū viueret extruxit. exinde in opidū Galatrū à Monachis ſuis trāſlatū eſt. caput eius, incluſum argēto, colitur in Monaſterio S. Philareti, iuxta Seminaram. Anniuerſarius ac feſtus dies S. Eliæ Rhegini 3. Idus Septēbris agitur, quo die ad cælum migrauit.

Alijs Bouæ ortus, ſed Rhegio oriundus creditur, ex antiqua Bozzettarum familia.

Alij eſſe aiunt in ſpecum prope Eccl. S. Eliæ non longe ab Opido Melicucca.

ANI-

ANIMADVERSIONES IN VITAM S. LEONIS LVCAE ABBATIS

1 BEATVS, ATQVE EGREGIVS I.C. CONFESSOR] Vitam S. Leonis Lucæ collatam damus cum tribus M.SS. Codd. Panormitano (in quo multa deſunt) Mazarenſi, & Corilionenſi, ſtylo paululum cultiori.

2 QVO TEMPORE INSVLAM DEVASTARE SARRACENI COEPERANT] in M. SS. Codicibus habebatur, Leonem Lucam in Sicilia natum, quo tempore Inſula à Vandalis deuaſtari cœpta eſt. nos eraſis Vandalis, Sarracenos repoſuimus, error enim manifeſtus: incertum, num ab incurioſo vitæ ſcriptore, an exſcriptore profectus. nam idem ſcriptor, qui vitæ initio, Barbaros, quibus Siciliam vaſtantibus, Leo Lucas natus eſt, Vandalos dicit, deinde abſceſſiſſe illum in Calabriã memorat, Agarenis Siciliam prędantibus. at Vandalorum inter, Sarracenorumque incurſiones, cladeſque, nedum multi intercidere anni, ſed ſecula. in alterutro locorum error; ſed vter corrigendus? inclinat animus, vt Leo Lucas ſub Sarracenis potius, quam ſub Vandalis vixerit. neque enim Sicilia æque inquies ſub Vandalis, atque ſub Sarracenis fuit. nec Vandalicus turbo Mediterranea Siciliæ afflixit, in quibus S. Leonis Lucæ patria, ſed oram maritimam, & præcipue Occidentalem. Sarracenica vero tempeſtas totam Inſulam protriuit, deuaſtauit. quam ob cauſſam, plerique, relicta Sicilia, in Orientem profugere, vt S. Ioſephus Hymnographus, S. Athanaſius Catanenſis, Petrus Siculus, qui de Manichæorum hęreſi ſcripſit, & fortaſſe alius Petrus Argiuorum Epiſcopus, multi in Calabriam proximam, ad portum vitæ Monaſticæ, ſe contulere, vt S. Elias, S. Lucas, germana ſoror Beata Catharina, huius B. filij Antonius, & Theodorus, omnes Ennenſes, B. Daniel Tauromenitanus, SS. Vitalis & Elias ex Caſtronouo, S. Philaretus, & S. Ioannes Panormitani: hos inter S. Leonẽ Lucam commemorauerim, quem etiam in familiam Monachorum Magni Baſilij adſcripſerim.

3 IN S. PHILIPPI, QVOD EST AGYRII MONASTERIVM] id factum oportuit, cum nondum Sarraceni Mediterranea Siciliæ occupaſſent, ſed litorales vrbes oppugnabant. Agyrium vero Diodori Siculi patria eſt, viri clariſſimi, qui celeberrimam illam Bibliothecam conſcripſit.

ERIPIAT TE DE INIQVISSIMI PERSECVTORIS PERICVLIS.] Sarraceni hoſtis, an Dęmonis? 4

IN MONTIBVS QVIBVS MVLÆ NOMEN] Ninæum, Oenotriæ vrbem mediterraneam; Suida, & Stephano. Gabriel Barrius ſcribit, Ninetum Latinis, vulgo autem S. Donato dici. ſed Archangelus Maraſiotus montes, quibus Mulæ nomen, eſſe ait, prope Caſtellum S. Donati, in agro veteris Thuriorum Reipublicæ. 5

Steph. de vrbibus. Barr. in Calabria. Maraf. Chr. Calabriæ l. 4.c.23.

IVXTA MONASTICVM INSTITVTVM, LVCÆ NOMEN IMPOSVIT] inſtitutum verò fuit, vt qui Monaſticum habitum indueret, eo cenſeretur nomine, quod eadem litera inciperet, qua nomẽ, quod mutabat. ita pro Leone, quod nomen à parente Leone tulerat, Lucas dictus eſt: ſed progreſſu temporis inualuit, vt vtroque nomine Leo Lucas appellaretur: fortaſſe vt ab aliquo alio S. Luca Monacho, & Abbate diſtingueretur. Leo Lucas vero cũ Monaſticum habitum ſumpſit, annum vigeſimum agebat. 6

AD TERRITORIVM MERCVRIENSE] paullo poſt, is ſcriptor ciuitatem Mercuriam nominat. 7

IN ALGORE MONTIVM MIROMANORVM] in quibuſdam Monumẽtis Monaſterij S. Lucæ de Carbono, in Lucania, nominatur Trotta, Altrudaſilia, domina opidi Myromanæ, anno Domini 1529 & in altero priuilegio, anno 1599. Caſtrũ Myromanæ. Paulus Aemilius Sanctorius putat, fortaſſe Normanniam dici debere, à Normannis conditam. ſed is vocabulũ torquet, & contra eſt Opidi vetuſtas, & nomẽ montium, ante Normannorum in Apulia, & Calabria dominatum. vt ex auo S. Leonis Lucæ, ſatis conſtat. crediderim potius, montes Myromanorũ à Caſtro Miromana. 8

Paulus Aemil. Sãctor. H.ſtor. Monaſt. Carbonẽſis

VRBIS CASSIANÆ CIVIS] Paulus Vernefridus in Lucania, & Brutijs, octaua Italiæ prouincia, inter præcipuas ciuitates Caſſianum numerat. Leander Albertus Caſſianum opidum in magna Grę cia, non longe ab vrbe Ruſciano, locat. 9

Paulus Vernefr. de geſtis Longobard. l. 2.c. 17. Leand. de ſcript. Calabriæ.

VENERANDVM CORPVS PROCVRANTES] quod hodie in ęde maxima Montis Leonis, Ciuitatis Calabrię, ſumma cum veneratione colitur. 10

✣††✣††✣

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. OLIVÆ VIRG. ET MART.

1 BEATA OLIVA] hiſto-
riam S. Oliuæ exſcrip-
ſimus ex Lectionario li-
bro Membranaceo M.
S. Eccleſiæ Panormita-
næ, in quo vita per le-
ctiones 9. diſtributa, qui-
bus Panormitana Ec-
cleſia antiquis temporibus vtebatur. id ve-
rò Lectionarium ad verbum exſcribere
ſolet antiqua Sanctorum Acta; nimium
rudem & humilem hiſtoriæ ſtylum perpo-
lire, neceſſitas fuit. vtinam rebus afferre
lucem potuiſſemus. nam obſcurum, incom-
pertumque his Actis, ſub quibus Tyrannis
Oliua, quoue anno pro Chriſtiana fide cæſa,
quo loco Panormi condita; quæ tria locis
ſuis mox explicabimus.

2 IN SICILIA EXORTA EST] in an-
tiquis Actis, vnde eum fidei deſumpſit exem
plar M.S. Panormitanum, ita habetur: B.
Oliua de nobiliſſimis parentibus nata, in
terra Siciliæ quidam liber chartaceus, haud
recens, Thermis Himeræorum forte inuen
tus, quo vita S. Oliuæ deſcripta eſt vulgari
idiomate Siculo, habetur in vrbe Panormo,
in Inſula Siciliæ, natam. idem dixerunt P.
Marcellus Graſſus in vita S. Oliuæ, quam
ſermone Italico edidit. Bernardus Riera
Drepanitanus in ſuo M.S. libro de Religio-
ne Siciliæ, qui in Bibliotheca Collegij Panor
mitani ſeruatur, alijque ſcriptores. conſtās
etiam traditio tum Panormi, tum in vni-
uerſa Sicilia vigens, nec vllis aduerſis de-
bilitata opinionibus fama Panormitanam
prædicat.

3 QVORVM NOBILITATIS RATIO-
NEM CVM PAGANI HABERENT]
M.S. liber Panormitanus habet, Oliuam
à paganis, vel infidelibus Chriſtianam de-
prehenſam, Tunetum in exilium è Sicilia
pulſam, ob reuerentiam parentum ſuorum.
incertum, an ſcriptor barbare parentes Oli
uæ Patrem, ac Matrem dicat, an cognatos,
affineſque. liber Thermitanus multa inepte
nectit, Oliuam cum claudum hominem, al-
terum dein cæcum ſanaſſet, inſtructoſque
in fide baptizaſſet, mox Chriſti aduentum
populis prædicare cœpiſſe. Vicarius autem
Romani Imperatoris, qui Inſulam pro Im-
peratore dominabatur, vbi rumor ad eum
peruenit, filij Oliuam ſibi iuſſit. ſed cum
à Chriſtiana fide reuocare non poſſet, obſcu
ro carcere clauſiſſe, ne ferro occideret me-
tus prohibuit. itaque Tunetum in exilium
eiecit, ſcripſitque ad Tuneti Regem, vt Vir
ginem ad ſectam Mahometis pertraheret,
aut diuerſis tortam cruciatibus interfice- 4
ret. nauigantem vero Oliuam Nauarchū,
nautaſque ad chriſtianam fidem traduxiſ-
ſe, omneſque vltro in Africam aſcendere, in
amœnam vallem ſeceſſiſſe, in qua aliquan-
diu cum S. Oliua verſati, inſtructique di-
miſſi ſunt. exin Tunetum petentes, cum
Chriſtum prædicaſſent, capti à Sarracenis 5
martyrium abſciſſis capitibus expleuere.
at Oliuam, ſeptem poſt annos, non modo
venatores, à quibus in latebris illis reperta
fuerat, ſed magnam vrbis Tuneti partem
ad Chriſtum traxiſſe.

Sed et ſcriptor, aut vita interpres, à ve-
tuſtis M.SS. longe recedit, multaque inep-
tiſſime confundit. Principio Acta Panor-
mitana, nullum memorant miraculum à
S. Oliua in Sicilia patratum, ſed claudum
hominem, alterumque cæcum Tuneti in
Africa ab ea ſanatos, vbi pro Chriſti fide
extorris agebat. ad hæc S. Oliuam de Chri-
ſti fide ad populum in Sicilia verbum palā
feciſſe, ac baptiſmate ad ſe accedentes abluiſ
ſe, eadem Acta non habent. ſed tātum chri-
ſtianam aiunt deprehenſam, & in exiliū
eiectam. quamquam creditu facile eſt, ali-
quam paganos occaſionem nactos expellen-
dæ Virginis, quod hæc in Chriſti fide arden
tius fortaſſe ſeſe ageret, falſoſque Deos, ſiue
impium Mahometem, ſi ſub Sarracenis
Tragœdia peracta eſt, iniurijs liberius pro-
ſcinderet. Demum liber Thermitanus pu-
gnantia habet; Imperatoris Romani Vica-
rius Oliuam mittit in Africam, ad Tuneti
Regē, qui ad Mahometē perduceret. is ſcri
ptor ludos facere videtur. Romanis enim
Principibus Eccleſiam vexantibus, Maho
metes nondum ſatus, qui a Magno Con-
ſtantino, Principe chriſtiano, 300. ferme
poſt annos, dogma ſuū inchoauit. ſedenim
Sarraceni Africam, multa poſt prælia,
integram poſſedere, ſub Chriſti annum 698
Imperatore Orientis Leontio, vt auctor eſt
Cedrenus, alijque. tum vero Sicilia 650.
ante annos fidem Chriſti ſumpſerat, & cō-
ſtanter retinuerat. vnde igitur habes, mi
ſcriptor, vt Vicarium Imperatoris Roma-
ni conſtituas, qui Siciliam vice ſacra domi-
netur, & chriſtianos in ea perſequatur;
qua tempeſtate, vniuerſa Inſula Chriſtū
ab antiquiſſimis temporibus, percolebat, & cū
nulli Romæ Imperatores eſſent, nec Sicilia
Romanis, ſed Græcis Imperatoribus obtem-
peraret. denique in cæteris etiam, quæ me-
morauimus, Thermitanus liber à Panor-
mitanis Actis diſſentit.

Iam vero exquiris à me, quo guo S. Oli-

ue martyrium obtigit, vtrum ſub Ethnicis Imperatoribus, an ſub Sarracenis, ingenue fateor, quod certò affirmem me non habere; cum nulla mihi lux ex Actis Panormitanis, neque aliunde affulgeat, demonſtranda rei. Bernardus Riera I.C. Drepanitanus ſub Vandalis conſtituit. ait enim Vandalos in Siciliam applicantes Panormum excurriſſe, indeque Oliuam Virginem in Africam abduxiſſe, ac propter Christi fidem martyrio coronaſſe. ſed Riera aduerſantur Acta Panormitana, quæ Oliuam à Paganis cæſam tradunt. at Vandali minime quidem Pagani, ſed Ariani. neque Oliuam ex Actis captiua abducta eſt, ſed Panormi comprehenſa, atque in Africam in exilium eiecta eſt. fauere tamen Rieræ poſſit quod Iſidorus narrat initio ſuæ de Vandalis hiſtoria. ait enim de Gaiſerico, Carthaginem peruadit, Siciliam depredatur, Panormum obſidet, Arianam peſtilentiam per totam Africam intromittit, Sacerdotes eccleſiæ expellit, Martyres plurimos efficit. [illegible]

Bern. Riera de Religione Siciliæ.

Nec mirum eſſet ſi vita ſcriptor paganos compelleſſet eos, qui Arianam impietatem obtrudebant, confundunt enim ſæpe nimis docti hæreticos cum ethnicis, & paganorum nomen extendunt ad omnes catholicæ eccleſiæ hoſtes. ſed hæc omnia non adhuc perſuadent omnino Rieræ opinionem. ceterum Thermitanus liber Sarracenorum in Africa meminit, ad quos Oliua tranſmiſſa eſt, ne huic ſcriptori omnino aduerſari viderer, eius martyrium ſub Sarracenis collocaui, donec veritas è puteo emergeret. facit ſupplicij, ac ludibrij genus, quo Sarraceni in Africa aduerſum Christianos vſi: nam memorant Acta, Oliuam tota vrbe cum ignominia decurrere iuſſam flagriſque cæſam. idem traditur in certamine Sanctorum Ioannis, Antonij, & Petri, martyrum Syracuſanorum, qui in Africa martyrium paſſi ſunt, ſub Abraeben, Rege Sarracenorum. etenim aſello impoſiti, vinctiq; per mediam vrbem circumacti, magna populi turba comitante. ſed hæc leuis eſt coniectura.

4 TVNETVM AFRICÆ VRBEM] *perperam in M. S. ſchedis, Tuniſium, & Tuniſim.*

5 IN IPSA VRBE PANORMI, VEL PROPE MVROS CONDIDERVNT] *diu quæritur, quis fuerit is locus intra, extraue vrbem, in quo S. Oliuæ corpus depoſitum. ſæpe Panormitanorum ciuium in Oliuam affectus, pleriſq; intra vrbem locis inueniendo corporis defodit, ſed irrito conatu paucos ante annos defoſſa ædes S. Michaelis, Energumeno quodam reuelante, atque illic repertum caput neſcio cuius Roſanæ, & annulum S. Oliuæ, eaque oſtenſa vt vera, ſed vana, nullaque fide, vt ab eo profecta, qui mendax ab initio fuit. nec multo poſt, iactum in vulgus, S. Oliuæ corpus inuentum, cameli corio conſutum, & iam in Hiſpanias deportatū, ſed & hoc mendacium fuit. Antequam opinionem meam de conditorio S. Oliuæ exponam, moneo eum, vt lector ſciat veluti in Eccleſia S. Oliuæ quam hodie habent Patres è familia S. Franciſci de Paula, à quo etiam recens ædis nomen, ſacellum eſſe, quod illam introeuntibus à læua tertium eſt. illic propter aram, è ſtarnis ſpeluncæ puteus oſtenditur, in quo fama eſt corpus S. Oliuæ conditum eſſe, neque abhorrere à vero, multa ſuadent. I. adeſt ipſa puteus hiſtoria S. Oliuæ. II. prodigia. III. loci veneratio, & miracula. IV. viſa. V. vetus opinio, ac traditio.*

Suadet primum ædes, quam verosimile eſt à maioribus noſtris extructam, quod eo conditum corpus. Et puteus ipſe probabilem rem facit, in quo tuto potuit condi corpus, neq; hiſtoria locus hic aduerſatur. nam prope vrbis mœnia, vt in ea dicitur, ac C. fere paſſibus ab illa deſtat.

Secundum prodigia. nam cum in ore nullus ventus, flatuſue ſentiatur, vbi tamen in puteum deſcenderis ad ſex fere dodrantes ſupra aquam, cauerna intus prætenditur, in qua S. Oliuæ corpus eſſe creditur, atque ad eius cauernæ oris ingreſſum, is terra anhelitus, ventuſque redditur, vt lumen quamquam magnum, & bene etiam quauis laterna occluſum, reſtinguat. quin, & loco numen. nam ingreſſum meditantes perterret, & ingredi auſos exanimauit. ſed enim viri duo è familia S. Franciſci de Paula, deſiderio incenſi inueniendi corporis S. Oliuæ, dies aliquot pane, & aqua, corporiſque maceratiónibus, ac precibus tranſegere: demum alter vbi in puteum deſcenait, & ad cauernæ fores deuenit, proclamare cœpit: præmori ſe, proin extraherent, neq; alter ab incepto deſtitit, ſed rem periclitari maluit. vbi ad cauernam deſcendit, in maiore periculo fuit. pene exanimatus, exinde extractus. credendum eſt, nondum aduenisse tempus, quo Deus theſaurum hunc nobis reuelet.

Tertium idem perſuadent loci veneratio ac miracula. nam plerique hauſta è puteo aqua, potaque, præcipue quartana laborantes, conualeſcunt. energumenis potanda traditur, quamquam y vix, vt ebibant, adduci poſſunt, & cum metu bibunt. vociferantur, timere ſe illam. Oliuæ nomen formidantes, ac nonnulli, aquæ potu, Dæmonibus erepti.

Quartum addo viſa, noſtra fere memoria, intra annos 100. ac primum ſub anno Christi 1518. quo S. Oliuæ ædes familiæ S. Franciſci de Paula à Collegio Sartorum tradita eſt, quodam die, Pater Antoninus è Panormo ex eadem familia, cum colligendis ex horto proximo piſis intenderet, profanus vir quidam feminam vidit eum conſectantem, vnaque cum illo piſa colligentem. qua viſa offenſus, accenſuſque noſcendi cupidine, eam conſecutus. at femina pedetentim recipere ſe ſub proximas arbores hortorum, vbi euanuit. haſit homo attonitus, confuſuſque. concepta opinionis de religioſis illis pœnitens. petita venia abſceſſit. proxima nocte, dormienti Virgo ſe obtulit,

tulit, profeſſa Oliuam eſſe ſe, quam vidiſſet pauperculos fratres ſuſtentare, eoque illius tutelarem eſſe, in quo corpus ſuum conderetur: mox ei mappulam, in eaque panem præbuit quam ad religioſam illam familiam perferret. probat huiuſce veritatem antiqua traditio, cum apud eius Cœnobij Patres, tum apud Panormitanos ſenes: ac præterea ſacellum, quod ædificatum, quo loco D. Oliua euanuit, & adhuc manet.

Sed verius, quod de pane, mappaque dixi, ſeparatim, ac ſermo ſub annum Chriſti 1556. euenisse. tradunt enim Cœnobij Seniores, quibus fides, cum die quodam panis Religioſæ familiæ deeſſet, ſignumque ad prandium protraheretur, puellam egregia forma decoraque veſte, ad Cœnobij fores adſtitiſſe, quæ mappam recenti cum pane perferret. Ianitorem vero Virginem rogaſſe, quænam eſſet: atque illam, Oliuam reſpondiſſe. ſed Ianitor alia omnia cogitante, donū intro tulit, mox reuerſus, vt mappam redderet, neminem inuenit. exinde Virginem illam D. Oliuam rati Patres, mappam in honore habuere, quæ diutius in eo Cœnobio aſſeruata, & ad ægrotos deferri ſolita; quid illa factum, ignoro. ſed audio, periiſſe, dum huc illuc circumfertur. quin ipſa facinoris memoria intercidiſſet, niſi ſcriptis à me traderetur.

In iiſdem Cœnobij hortis, eodemque in loco, quo ædicula D. Oliuæ dicata, cuidam Aethiopi, Tertij Ordinis S. Franciſci de Paula, viro ſingulari religione, ſæpe illic oranti, D. Oliua viſa eſt. quæ ab eo rogata cur nollet, corpus detegi ſuum, reſpondere ſolita erat, nondum tempus aduenisse; quod cum viſi fama approbat, tum viri probitas. Iam voſtro Chriſti anno 1586. quidam Vngari à noſtris triremibus capti ſunt, quos ſacri Quæſitores Eccleſiæ reconciliatos, per religioſas familias diſtribuere, vt fidei noſtræ myſterijs inſtruerentur; ex iis duo commiſſi ſunt Cœnobitis S. Franciſci de Paula quorum alter, cui Raduano nomē, pio in D. Oliuam affectu, eius ædiculam in ſecretis Cœnobij hortis, ad ſalutandam Martyrem ſæpius adibat. in eos autem hortos Pater Pacificus de Panormo ingredi ſolitus, & plantas ſerere delectabatur. is igitur die quodam cum hortos excoleret pallium ſub arbore reliquerat tum forte Raduanus, dum ad ædiculam ſacram pergit, intectam Virginem inſigni venuſtate ſuper pallio conſidentem videt. quo viſo offenſus, malaque ſuſpicione in animum inſecta, ad P. Pacificum, iter intendit. inter eundū retro conuerſus Virginem non vidit. facinus ad cœtum Patrum cum detuliſſet, Virginem extitiſſe D. Oliuam cenſuere. Alia die, cum ad eoſdem hortos Raduanus pergeret, eodem in loco Virginem ore, cultuque corporis pulcherrimo contuetur. exquirit ab ea, quæ foret, quaque via in hortos introiſſet. Virgo reſpondit: Oliua ſum. Raduanus viſa, verbiſque lætus, rurſum interrogat. Sancta Oliua eſt ita vera, illa reſpondit. quo audito, cum Raduanus acceſſum ad Virginem aggrederetur, hæc ab eo recedens euanuit. & res memoria adhuc recens. Hæc literis conſignaſſe collubitum, ne S. Oliuæ beneficiorum monumenta abolerentur: vtque ex hiſce viſis intelligeremus nonniſi ex aliqua magna cauſſa, eius illam loci tutelarem præſeferre, & inibi videndam ſæpius offerre ſe ſolitam, certo fere argumento, D. Oliuæ corpus illic cōquieſcere.

Quintum idem etiam firmat vetus opinio, nobis à maioribus per manus tradita; corpus Sanctiſſimæ Virginis & Martyris Oliuæ, in ædis ſibi dicatæ ſacello conditum eſſe, in eaque cauerna, ad quam aditus prope aram, patet. hæc omnia non ita rem euincunt, quin poſſit forte deinceps certioribus indicijs alia confirmari opinio.

ANIMADVERSIONES

IN MARTYRIVM

S. VENERÆ VIRGINIS

SANCTISSIMA VIRGO] *Monumentum hoc S. Veneræ excepimus ex eius hiſtoria carmine Siculo deſcripta, atque ex veteri traditione Eccleſiarum Caſtriregalis, & Gala. quod opidulū eſt in agro Mylaitarum. quo nam anno martyrium S. Veneræ acciderit, nondum explaratum habeo. crediderim dominantibus in Sicilia Sarracenis, à quibus excitata fortaſſe Gala.*

FVISSE TRADITVR, EX GALÆ OPIDVLO *ſatis hinc conſtat, Veneram Siculam à Locrenſi diuerſam eſſe, quæ dicitur Locris nata, & ſub Antonino Imper. paſſa in Gallia, ſeu potius Galatia (nam ſimilitudo nominum errorem ſæpe induxit eu Baronio in notis ad martyrologium primo Maij, & 27. Iunij) de ea videri poteſt martyrologium Romanum die 14. Nouembris vbi* Veneranda appellatur. *Vbi Baronium ad Equilinum ſe refert lib. 10. c. 61.;*

item

item tum eodem die, tum 20. Iulij meminit Maurolyeus in ſuo martyrologio, & Hieronymus Maraſiota in Calabria chronico lib. 2. cap. 12. Noſtra etiam Venera differt ab Aleſina de qua Beatillus Noster atq; ab ea etiã diuerſa eſt de qua Baronius in notis ad martyrologiũ 13 kal. Aprilis. in Aetna monte, Acis opidum eſt, ſupra promontorium Xiphonium, diſtans 1000 ferme paſſibus. haud longe ab hoc opido, a pleriſque circumfertur, S. Veneram martyria coronatam, corpore in puteum deiecto, qui iuxta puteum, ædes eſt S. Veneræ dicata; ac putei aqua loti multis ſanantur morbis. Anniuerſarius etiam feſtus dies, maximeque ſollemnis agitur, equeſtribus cum ludis, & celebri mercatu. Opidi religionẽ laudauerim; ſed opinionem de loco martyrij infirmam reor. quoad miracula, diligenter perpendenda eſſe moneo. nam eo in loca veteres balneæ ſunt, quarum ruinæ adhuc manent; & aquæ eſt ſulphureæ puteus. cui nomen dedit S. Venera, ab eius æde proxima aquis vero putei, antiquorumque balneorum ex Aetnæ cauernis prorumpentibus à natura vis ineſt aduerſum morbos.

SANGVINEA AQVÆ FONS] *interetum, utrum aquæ ſanguineæ fons à cæde Virginis profluxerit, an eius ſanguine colorem dumtaxat imbiberit. porro fons miraculis in dies inclytus.*

ANIMADVERSIONES

IN VITAM

S. VITALIS ABBATIS

CVM VARIIS] *ex huius vitæ initijs planum, certumque eſt, res geſtas S. Vitalis Græce primum deſcriptas fuiſſe. quis autem ſcriptor is fuerit, omnino Monachus ſiue alius, incompertum habemus. neque exemplar Græcum in hunc vſque diem nacti ſumus. igitur interpretationem Græcæ vitæ damus exſcriptam ex M.SS. Membranis Eccleſiæ Armenti, opidi in Lucania; vbi corpus B. Vitalis ſeruatur. qui Officio proprio inibi colitur, hac vita in lectiones per totam octauam diſtributa. quod vero Interpres Græcam vitam S. Vitalis in latinum rudi ſtylo trãſtulit, paululum perpolitam dare oportuit.*

PRÆSVL ERVDITISSIME ROBERTE] *fuit is Epiſcopus Tricaricenſis, vt extrema Translatione dicitur, cuius iuſſu Græcam vitam, & Translationem S. Vitalis interpres latinitate donauit, paucis, quæ initio præfatur, adiectis.*

DEDVCTVM FVERIT ARMENTVM] *in Lucania opidum, de quo in Vita S. Lucæ Abbatis Carbonenſis.*

VITALIS SICVLVS AB VRBE, QVÆ CASTRVMNOVVM DICITVR ORIVNDVS] *verba Interpretis haud placuit hic mutare. ſed minime ambigimus oriundum, pro ortum ab eo acceptum. atq; hanc eius eſſe mentem, S. Vitalem in ciuitate Caſtronouo natum eſſe. Quamquam contra eſt ſcriptor, an interpres Græca vita S. Lucæ Abbatis Carbonenſis, ſynchroni S. Vitalis porro ille, S. Vitalem de Mennita fuiſſe, ait; qui locus ſane obſcurus, corruptuſq; atque adeo nos nihil mouet. Quod vero idem ſcriptor, aut interpres vitæ S. Abbatis Lucæ, hunc è patria Demenna extitiſſe memorat, quod vocabulum æque vitioſum eſt; ſubibat animum ſuſpicio, vtroque loco reponendum, de Enna celebri Siciliæ vrbe à qua Interpres, parum gnarus, Ennitam gentile nomen deduxit, vtq; Ennam ad Demennam, ita Ennaum ad Demennitam barbare torſit: placuiſſet emendatio, niſi diuinatio mea fuiſſet. ſed ad eam firmandam robur accedebat ex ipſo Caſtrinoui vocabulo. nam exciſa à Sarracenis Enna, rurſum ab iiſdem munita, atque antiquo Ennæ nomine exoleſcente, Caſtrumnouum fortaſſe dictum, quod dein Caſtrum Iohannis, quo nomine noſtro etiã hoc æuo, nuncupatur. ſed id quo vetere ſcriptore firmarem certe nullum habeo. arbitratu dumtaxat meo firmo, qui non ſatis firmus, cuique inniti lubricum, nec tutum eſt. ſed vrgebat importuna illa mea cogitatio, S. Vitalis æuo Caſtrumnouum in Mazarenſi regione nondum conditum. conditum vero, inſtaurata Enna, caſtrum, quod tum nouum, nunc vero Iohannis dicitur, ac proinde S. Vitalem fuiſſe ex vrbe Enna. ſed apage commentum meum*

Caſtrumnouum opidum nouum? nomine quidem, ſed antiquo conditu, quia multis ante S. Vitalem ſeculis, quod æquatum ſolo, (num ne à Sarracenis.) ſed denuo reſtauratum, dictumque Caſtrumnouum; vetuſtæ ciuitatis nomẽ inexploratũ mihi eſt, ſed vetuſtam fuiſſe ſuadent. Primum ruinæ, ac rudera antiquæ vrbis euerſæ, quæ in monte, ſupra Caſtrumnouum ſpectantur. Secũdum oſſa giganteæ magnitudinis, quæ in pleriſque vrbis locis reperiuntur. Tertium picta imagines, Græco more, quo vetus

tusSicilia vtebatur,in ædium antiquarum parietinis,vt in Eccleſijs S.Geo gij in mõte, S.Baſilij in Melia ſpectatur etiam baptiſterium,antiquo Græcorum more, in imo perforatum.vnde aqua,peracto baptiſmate fiſtula emittebatur. Quartum lapides, inſcriptionesque cum Græcis, tum Latinis. Etenim inaudio Græcam inſcriptionem eſſe in Eccleſia S.Petri, prope flumen. ſed in æde maxima Caſtrinoui hoc marmor legitur.

HIC REQVIESCIT IN PACE
PLACIDIA VNIVERA QVÆ VIX
ANNVM PL. M. XXXV. PC.
BASILI VC.PER INDICTIONEM
QVARTAM ANNO XX. CIII

Annus XXXV. poſt Conſulatum Baſilij, Indictione IV. erat annus Chriſti IͻLXXII. Imp Iuſtini Iun. VII.

Ex his ſatis conſtat ciuitatem, cui nomen hac tempeſtate, Caſtrumnouum, antiquis temporibus conditam, Chriſtianiſque inſtitutis imbutam fuiſſe.vt nihil vetet; quin S.Vitalis in Caſtronouo oriri potuit.voluimus de adeo antiqua ciuitate bene mereri, eique virum ſanctiſſimum Vitalem ciuem adſcribere, ut patronum bene precari.

5 AGYRIVM AD MONASTERIVM S. PHILIPPI CONFVGIT] *male interpres intellexit hunc locum: ita enim vertit:* a teneris annis Chriſto cupiens militare, dimiſſa patria, parentibus derelictis, ad venerabilem Patrem Philippum *Agyrium*, virum vtique ſanctum, ac malignorum ſpirituum expugnatorem, confugit. *plane omnino error eſt, ac metachroniſmus. nam S. Philippus pluribus ſeculis ante S.Vitalem obierat. proin haud potuit ea eſſe mens Græci ſcriptoris, vt Vitalis ad ipſum Sanctum Philippum confugerit, ab eoque monaſticum habitum ſumpſerit; ſed Agyriũ, vt nos emendauimus ad eius monaſterium contenderit,& à Monaſterij, qui tũc erat, Præfecto, Angelicum habitum ſuſceperit.*

6 IVXTA S.SEVERINI CIVITATEM] *ita interpres. incertum, an etiam Græcus ſcriptor ita haberet hoc auo S Seuerina, vrbs Calabriæ: quæ vetus Siberena Plinij, & Stephani, auctore Gabriele Barrio. Ioannis Curopalati, & Cedreno. S.Seberina, at S Seuerinus, antiqua Septempeda, Picenorum vrbs Mediterranea.*

7 HABITAVIT APVD ÆTNAM] *palæſtram à pleriſque Aſcetarum celebratã. ſedenim in ea ſe exercuit Lucas Tauromenitanus, Elias Rheginus, Laurentius Frazanonenſis, Nicolaus Aderdionenſis*

8 FINIBVS SE CASSANI CIVITATIS *Caſſanũ in magna Græcia, quę Calabria vlterior, prope vrbem Ruſcianum, Alber-*
Thom. Coſtus catal. vrbiũ Calabriæ. *tus Leander deſcribit in Brutijs, quæ citerior Calabria. Thomas Coſtus, & auctor Catalogi vrbium, qui Pandulpho Collenutio præfixus eſt.*

9 VIDET ANTONIVM ABBATEM] *exiſtimo eſſe S.Antonium, patria Locrenſem è familia S.Baſilij, Abbatem Cœnobij prope Locras, vbi miraculis clarus obdormiuit in Domino, iii. kal. Septembris, quo die colitur.*

QVI NVNC PETRA ROSETI DICITVR] *incertum, an locus iſte ad caſtellum Roſetum in Calabria ſpectet, parum à mari diſtans; apud quem Acalander fluit qui fluuius Calabriæ, & Lucaniæ terminus eſt.* 10

CONTRA S. QVIRICI CASTELLVM] *quod in Lucania ſitum, Thomæ Coſto, in Bariano tractu, Auctori catalogi, apud Collenutium.* 11 Thom. Coſto catal. vrbium Lucaniæ.

VVLGO DICITVR MISANELLI] *Thomas Coſtus Miſſanellum opidum in Lucania recenſet; in Bariano tractu, Auctor Catalogi apud Collenutium.* 12

INTER DVOS MONTES TVRRIS, ET ARMENTI] *Turris, & Armentum, opida Lucaniæ.* 13

CVI NOMEN LVCAS] *eidem diem etiã deſcribimus. quod ad Chronologiã ſpectat, incompertum mihi eſt, Vitalis ne ætate ſuperior, an Lucas fuerit; & vter alteri ſuperſtes extitit? crediderim, ex S.Lucæ in B Vitalem reuerentia, hunc illo natu minorem fuiſſe, ac præmortuum. quod vero Armentum à S Luca munitum eſt, ſub annum Chriſti 970 atque illic ab eodem Luca conditum Monaſterium, cuius hoc loco mentio, plane addiſcimus, obitum Sãcti Vitalis poſt hunc annum reijciendum eſſe.* 14

SVB HORAM NONAM] *vetus olim mos, & inſtitutum ſanctiſſimis Aſcetis, vt hora nona ieiunium ſoluerent, vireſque corporis, ſumpto cibo, recrearent.* 15

LEONTIVS DE PETRA, ET HILARIVS DE GALASO] *Petra opidum Lucaniæ, iuxta Armentum fuit. nam in Tranſlatione S.Vitalis, Tuſcanius memoratur, Turris, Armenti, Petra, aliorumq; Opidorum Dominus. Galaſum in eadem prouincia Lucania.* 16

BARII VRBIS PRINCIPATVM 17
EXERCENS] *inferius, ſæpe Ecatapanum appellat. Sigonius* Apuliam, & Calabriam receptas *(Imp. Ottone victo, fugatoque)* Græci ſæuiore poſt imperio, nouo Catapani magiſtratu impoſito, habuerunt. *verum* Catapanus *idem atque Præfectus, & Dux; Guilleimus Apulienſis.* Sigonius de reguo Ital. lib. 7. an. 982. Guilleb. rerum in Ital. Normannicarum l. t.

Cui Capatan facto cognomen erat Bagianus.
Quod Capatan Græci, nos iuxta dicimus omne:
Quiſquis apud Danaos vice fungitur huius honoris,
Diſpoſitor populi, parat omne, quod expedit illi,
Et iuxta quod cuique dari decet, omne miniſtrat.

HABITATIONEM INVENIT, QVÆ IAM PRIDEM S. ADRIANI] *S. Nilus cum ſolitarius in rupe prærelſa degeret, nõ procul à Monaſterio S. Mercurij, ſpiritu præcognoſcens Sarracenicæ claſſis appulſum, cladeſque, & vaſtationes Calabriæ* 18

immen-

euenturas, & proximis vrbibus, inde profectos, in oratorium S. Adriani deuenit, in agro Beſidiano poſitum. Beſidia autem Brutiorum opidum, de quo Notis ad Sanctum Eliam diximus. an idem Cœnobium, quò ſe recepit S. Nilus, quodque S. Vitalis refecit? an Nilus in Monaſterium, quod Vitalis reſtaurauerat, contenderit? an poſt diſceſſum S. Nili ex eo oratorio, diruerint Sarraceni, rurſumque Vitalis reſtituerit? nulla mihi ex hac vita lux cognoſcendarū. Illud ex eo colligeremus, ætate ne ſuperior Nilo Vitalis extiterit, an ſecus; ſed illud crediderim.

19 FORTE CAPTA EST LONGOBARDIA] *impropriè, vt videtur, Longobardię vocabulo appellat (quod interdum Ioānes Curopalates facit) extremam Italię partē, quę ab Occidente, mari Thyrreno, & Siculo, ab Oriente, mari Adriatico alluitur, in qua prouincia Calabria, Lucania, Apulia Campania. quę ſæpiſſime per ea temporum à Sarracenis collaceratę ſunt. Quo autem anno, hæc Sarracenica excurſio obtigerit, quis diuinet? paullo poſt, alteram Sarracenicam excurſionem commemorat.*

20 SECVS FLVMEN, AD RAPOLLÆ VRBEM] *Rapolla, vrbs Lucanię, Thoma Coſto; ſed in Bariano tractu locatur ab Auctore Catalogi ad Collenutium.*

21 OBDORMIVIT IN DOMINO] *incertum, quo anno obierit cum ætatis tum Chriſti confectus ſenio, ex Actis Tranſlationis. Sarracenis Calabriam, & Lucaniam vexantibus, vt ex vita claret, certe quidem vita exceſſit, poſt conditum à Sancto Luca monaſterium, quod anno Chriſti 970. in Arminto extructum eſt, ex quo monaſterio, ſcriptor huius vitę memorat, Beatum Lucam profectum, ad S. Vitalem veniſſe. Adhæc, poſt annum 982. ſi fides Carolo Sigonio, qui hoc anno tradit, nouo Catapani magiſtratu, cuius hic mentio, Apuliam, & Calabriam adminiſtrari cœptam, cenſuerim, D. Vitalem demortuum ſub annum Chriſti 990.*

ANIMADVERSIONES
IN TRANSLATIONEM
SANCTI VITALIS

1 HIS DE VITA] *Tranſlatio ab eodem Interprete, à quo vita, latinitati reddita, vt eius exordiū docet. quonā anno Trāſlatio facta ſit? non ſatis liquet. ex hiſtoria certum eſt, corpus Sancti Vitalis, 30. poſt annos ab eius exceſſu, à Rapolla ad vicum Guardia deportatum fuiſſe. hinc Sarracenis regionem infeſtantibus ad ciuitatem Turrim delatum, pluręs poſt annos: è Turri in Armentum.*

2 CVI NOMEN PETRA PARTIATA *Vitæ huius exemplaria duo habuimus: in altero eſt,* Petra pretiata: *in altero,* Petra parciata. *vox Italica videtur, pro* Petra pertuſa *ſed iſtud leue eſt. Thomas Coſtus Opidum Lucaniæ, Petram pertuſam dicit, ſed Auctor Catalogi ad Collenutium in tractu Bariano collocat.*

3 PROPE GVARDIÆ VICVM] *Rapollam inter, & Turrim, vt itineris ratio cum eit: Thomas Coſtus Guardiam numerat inter Opida Lucaniæ: Auctor Catalogi ad Collenutium in Bariano tractu ponit.*

4 A COMANA IN CONSTANTINI CIVITATEM] *Comanis, ad pontum Euxinum Sanctus Ioannes Chryſoſtomus ex hac vita migrauit, anno Chriſti CCCCVII. die decimoquarto Septembris: Conſtantinopolim trāſlatus eſt, anno 438 die 27. Ianuarij. adi Baronium, his annis. vides igitur idem Vitali, atq; Ioanni Chryſoſtomo accidiſſe, vt vterque 30. poſt annos ab exceſſu, translatus ſit.* Baron. Annal. tom. 4.

5 TVSCANIVS QVIDAM RABDI FILIVS] *qui hoc loco, horum opidorum Dominus; paullo poſt, Tuſcanius comes dicitur: hominem è gente Normāna cenſuerim, quæ Apuliam, Lucaniam, & Calabriam Græcis eripuit, quorum vrbes Normanni Duces inter ſe diuiſere. Carolus Sigonius, id factum, Sarracenis adhuc Siciliam retinentibus, à quibus diuexata Lucania, corpus S. Vitalis in vrbem Turrenſem delatum; nec multos poſt annos, in Armentum, auctore Tuſcanio Comite.* Carol. Sigonius de regno Italiæ A. 1043.

6 CVM FRATRE MEO LVCA] *Abbate Carbonenſi, Ennę in Sicilia nato, cuius vitam etiam edidimus.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. LVCAE ABBATIS

1 VITA S. LVCÆ ABB.] *vitam S. Lucę Abbatis habuimus ex M.S. Mēbranis. quæ in Armento, Lucaniæ Opido, in Eccleſia S. Lucæ ſeruantur, in qua eiuſdē corpus ſitum eſt, ſummaque veneratione colitur, peculiari officio horiſque canonicis, & hiſtoria fuſe ſcripta in lectiones per octo dies diſtributa. Quæ ſane hiſtoria ex Grǽco in latinum verſa, ſed rudi ſtylo; quamobrem ea nos vſi, (quod exemplar Grǽcum minime nanciſci potuimus) ſed paululum commutatam oportuit. Porro Græcus vitę ſcriptor, ipſius S. Lucæ Sodalis, & Monachus fuit, qui cuncta ab ſe viſa, quæ monumentis tradidit, teſtatur*

2 HVNC SANE EXIMIVM] *Abbas Paulus Aemilius Sanctorius in hiſtoria Monaſterij Carbonnenſis, de S. Luca eiuſdē Monaſterij reſtauratore,* hic, *ait,* Beatiſſimus Pater Ioanne, & Thedibia genitus, in Calabria naſcitur. ſunt, qui Siciliæ nomine & gentili ſolo veſtiunt. malo quodam infelici, & iniqua gentium exiſtimatione, aduerſus Calabrorum nomen. cum pleroſque Calabros, inſigni fama viros, Siciliæ attribuant, barbara appellatione regni Siciliæ citra, & vltra Pharum decoratarum. *Hęc Abbas Sanctorius. ſed is haud iuſtus rerū æſtimator, & Siciliæ minus æquus; nam Lucam Monaſterij Carbonenſis Abbatem in Inſula Sicilia natum, Græcus vitæ ſcriptor, eiuſque interpres plane docent. dum non modo in Sicilia progenitum, quod nomen ad Calabriam traheſſet, ſed in ea Sicilia, in quam Pancratius Epiſcopus à B. Petro Apoſtolo miſſus, ex qua tot Diui exorti, Euplius, Agatha, Lucia, Gregorius, Vitalis. quos in Inſula Sicilia natus, ſole clarius eſt. & demum, in qua Agyrium quo B. Philippus à Romano Pont. expellendis Dæmonibus delegatus.*

[Marginal note: Abb. Sanctor. Hiſtor. Monaſterij Carbon.]

3 FELIX, ET IANVARIVS CVM SOCIIS] *de his Martyrologium Romanum:* Venuſiæ in Apulia, Sanctorum Martyrum Felicis Epiſcopi Adaucti, & Iannarij preſbyterorum, Fortunati, & Septimi lectorū; qui tempore Diocletiani, a Magdelliano procuratore, multis diu vinculis, & carceribus in Africa, & Sicilia macerati, cum Felix nullatenus ſacros libros, iuxta Imperatoris edictum, tradere voluiſſet, tandem in occiſione gladij conſummati ſunt. *Ex his huic ſcriptori labendi occaſio, qui fortiſſimos hoſce Athletas Siciliæ tribuat, quæ minime quidem parens, ſed paleſtra illorū fuit. nam tradunt eorum Acta Proconſularia, ex Africa in Siciliam vectos, Agrigentum, Catanam, Tauromenium, Meſſanam, præclaris vinculis illuſtraſſe. hinc in Lucaniam, & in Apuliam deductos. In Menologio Græcorū habetur, Beatiſſimos iſtos Martyres, ex Africa Tauromenium in Siciliam, inde in Lycaoniam deportatos corrige, in Lucaniam. nam Venuſia, Liuio Plinio, Straboni, Plutarcho, Ptolomæo; Venuſium, Horatio, inter Apuliam, & Lucaniam ſitum, vt Acron adnotauit.*

[Marginal notes: Mart. Ro. 24. Octob. — Acta Proconſ. apud Baron. to. 2. ad an. 302. — Menolog. Græc. ad 16 kal. Maias.]

AMBROSIVS SVMMVS DOCTOR] *vtinam vere, ſed lapſus hic loco ſcriptor. nam D. Ambroſius parentibus quidem Romanis, ſed in Gallia natus. In magnorum virorum natali ſolo, alij etiam ſcriptores lapſi. etenim D. Venantio Fortunato, Pictauienſi Epiſcopo, S. Cæcilia Sicula dicitur quæ Romana eſt. Adhoc D. Pantęnum, Indorum Apoſtolum, in Sicilia natum, Gentianus Heruetus leui conſectu prodit. docto ſane Interpreti lux aliqua affulgere viſa ex Clemente Alexandrino. is memorat, audiuiſſe ſe, Pantænum in Palæſtina ex Hebræis ortundum, ſed Siculam reuera apem, prophetiei, Apoſtolicique prati flores decerpentem creditum Gentiano, Pantænū dici à Clemente apem, quod Prophetarum, & Apoſtolorum ſcripturas, tamquam floridum pratum libaſſet; apem vero Siculā dici, quod etſi Pantænus Alexandriæ in Ægypto habitauerit, ortu Siculus fuit. neque aduerſatur Clemens, qui Pantęno originē ex Palęſtina fuiſſe tradit. fieri enim poteſt vt origine Palęſtinus, genere Hebręus, in Sicilię natus eſſet: addiderim Xenophontis exemplum, cui Athenis orto, Atticæ apis nomen inditum, ſuauitate eloquentię. at hercle origo nominum à ſoli patrij ingenio, cui laus à melle. nam mel optimum Atticę regionis, & Siculę, ab locis Hymetto, & Hybla, Plinius laudat. inde Xenophon Attica, Pantęnus Sicula apis à natali ſolo dicti. vtinam, magne Pantęne, noſter eſſes. quod enim vero de Xenophonte vſurpatum, de te falſo creditum. errori locus, ex Clementis Alexandrini verbis ambiguo intellectu, perperam à Gentiano acceptis. nā ille Pantęnum parœmiaſticôs Siculam apem appellat, ob pręſtans viri ingenium doctrinamque, & cæleſte ſtudium depaſcendi ſacra ſcripta. perinde dictum Lucretio:*

[Marginal notes: 4 — Venantius Fort. l. 8. carmine de ſenatu Curię cæleſtis. — S. Clemens ſtrom. l. 1. — 5 — Plin. l. 11. cap. 13. — Lucret. lib. 3]

Floriferis vt apes in ſaltibus omnia libãt,
Omnia nos itidẽ depaſcimur aurea dicta.
Hor. Carm. l. 4. ad Iul. Anton. ode 2. & *Horatius de ſollertia ſua.*

Ego apis Matinæ
more, modoque
Grata carpentis thyma, per laborem
Plurimum, circa nemus, vuidique
Tiberis ripas, operoſa paruus
Carmina fingo

Apes vero Sicula, Hyblaque in morē prouerbij venere, à Siculis mellis præſtantia. quamobrem in antiquo marmore, quod Romæ erat, ad S. Priſcę in Auentino, filius cariſſimi patris ſepulchrum curatum à ſe, Virg. eclog. 1. *texiſſe, ait,* fauos de Siculis apibus. *dictūq; Vati Principi de Agello ſuo Mantuano.*

Vicino ab limite ſepes
Hyblæis apibus florem depaſta ſalicti,

Calph. ecl. 4 *Quin Calphurnius Poeta Siculus* Hyblæã auenam *Theocritum vocat, Bucolici carminis Auctorem; qui non Hybla, ſed Syracuſis natus eſt. Panegnus igitur aliij in terris ortus, ita etiam apis Sicula à D. Clemente dici potuit. hęc amore veri dixiſſe placuit.*

5 PHILIPPVS AGYRENÆVS] *Agyrij quidem ille defunctus, ſed ad nos ex Oriente deuenit. adi eius Vitam & Notas.*

6 HILARION, ET IOANNES FRATER EIVS] *horum ſanctiſſimorum fratrum, quos Sicilia tulit, res geſtas nondum exploratas habeo. numne is Ioannes Iunior eſt, de quo ſuperius recitatum à me eſt fragmentum quoddam ex M.S. codice S. Philippi fragalatis? non liquet.*

7 QVARE A PATRIA DEMENA] *Demēna fit mentio in priuilegijs Rogerij Regis, & Alexandri III quę referimus in Animaduerſionibus ad vitã B. Bartholomæi primi Archimãdritę. ibi enim reperies Eccleſiã* S. Barbari de Deména, & Monaſteriũ S. Philippi de Demenna *ignotum nobis oppidum. quid alij? Vrianus Epiſcopi Etymologion;* Demenæ Regio Siciliæ, quoniam in ipſa vinctus eſt Tryphon ſub Aetnam. *At huic ſcriptori Demena, minime quidem Siciliæ regio, ſed opidum eſt; an fortaſſe ciuitas fuit cognominis cum regione? quam origo nominis, circa Aetnam fuiſſe, demõſtrat, ac proinDemena recte ſcriptum, quamquã ignotum nobis ex alijs ſcriptoribus Opidi nomen, & poſitio. huiuſmodi pleraque ſunt opida, quorum nulla apud veteres mentio, in Sanctorum noſtratium Vitis.* vt vicus Magdalenorum, *in Actis S. Epiphanes;* vicus Antianorum, *in vita S. Donati presbyteri;* vicus Tyros, *in Translatione S. Agrippinæ, & in vita S. Gregorij Epiſc. Agrigentini.* Caſtrum S. Mariæ, *in vita S. Eliæ Ennenſis;* opidum Scanium, *in vita S. Marinæ Virginis. eadem ratione opidum* Demena *fuit, Patria D. Lucę Abbatis. Memorat* Thom. Faz. dec. 1. l. 10. *Thomas Fazellus, Siciliam iam inde à Sarracenorum temporibus, in tres regiones, Demenam, Netinam, & Mazarenſem fuiſſe diuiſam. ex his duas ab vrbibus Neto, & Mazara dictas: Demenam inepte alij ad Dæmones, quorum Aetna vulgo domicilium putatur: alij haud minus abſurde ad eminentes in ea regione montes referunt. alij, quibus Demena vox obſcura,* nemorum *falſo appellant, atque à nemoribus deducunt. Fazellus, Sarracenicam nomenclaturam, & ignotæ originis eſſe tradit; ſed vero propius regionem à voce Græca Demena nominatam fuiſſe: regioneſq; tres à tribus vrbibus æque dictas Demena, Neto, & Mazara.*

AD B. PHILIPPI AGYRENAI COENOBIVM] *D. Philippi Dæmonum expulſoris acerrimi meritis datum, vt Monaſterium eius, inter Sarracenorum direptiones vaſtationeſque, ſuperſtes fuerit, aut dirutum, & denuo reſtauratum: ibiq; Sarracenis tyrannidem exercentibus, diſciplina Monaſtica conſeruaretur. perperam quidã appellant cænobium S. Philippi de* Largyrio, *pro* Agyrio. 8

A MONASTERII ABBATE] *Abbatis nomen, qui S. Lucæ primus inſtitutor, & magiſter fuit, Græcus vitæ ſcriptor, Interpreſq; non produnt. ſed S. Sabbam Abbatem fuiſſe, tradit B. Lucas, Præfectus Monaſterij Carbonenſis, eiuſdem nominis ſecundus, ordine vero à S. Luca noſtrate quintus, in teſtamẽti ſui tabulis, anno 1059 conſcriptis, vt Auctor eſt Abbas Sãctorius in hiſtoria Monaſterij Carbonenſis. quem ſane Sabbam, primum inſtitutorem, & magiſtrum: dein ſodalem S. Lucæ Siculi in omni vita cariſſimum, & coniunctiſſimum extitiſſe, idem B. Lucas Abbas Carbonẽſis ſcribit, traditur extrema vita, S. Sabbam morienti Lucæ adfuiſſe, & iuſta perſoluiſſe.* 9 Abb. Paulus Aemil. in hiſtor. Carbonenſ.

VIRVM IN REGII FINIBVS — ELIAM NOMINE] *de quo diximus copioſe, notis ad S. Eliam Ennenſem. illud hoc loco obſeruatũ velim, nutare, ac ruere, quod Bernardinus Rheginus ait, S. Eliam, ad quem Lucas Siculus deuenit, defunctum anno ætatis 96. Christi 1050. cum enim Lucas obierit anno Christi 993. ſi D. Eliæ annos relegas, egiſſet is annum 39. cum Lucas vita functus eſt. qui plures etiam annos vixit, poſtea quam à S. Elia ſchola profectus eſt nam Monaſterium in Armẽto condidit, aut reſtaurauit anno 970. quo ãno Elias puer adhuc fuiſſet. igitur annorũ numerus D. Eliæ, & ratio temporis, quam Bernardinus Rheginus affert, conſiſtere non poteſt: multoſq; ante 1050. annos illum demortuum, ex comparatis vtriuſq; vitis, SS. Eliæ, & Lucæ, neceſſe eſt, vt dicamus.* 10

IN OPIDVM, QVOD DICITVR VENIT] *Paulus Aemilius Abbas de S. Lucas* Noam deuenit Calabriæ caſtellum, edito ſitum loco, inſalubribus aquis, & fertili circum agro, nemoroſiſque ſiluis. *apud Stephanum;* Noæ, Vrbs Siciliæ. *dubitat Abrahamus Ortelius, an ſiet Noæ Plinij. nihil minus. nam à Noa vrbe, gentile nomen Noæus, ex eodem Stephano. qui frequenter Siciliam vſurpat pro ea Italiæ regione, quæ Calabria. corrige igitur:* Noæ vrbs Italiæ. *de hac enim Noa Stephanus loquitur.* 11 Paul. Aemilius in vita S. Lucæ. Stephan. de vrbib. Abra. in thes. Geogr.

AEGYPTIVS HILARION] *de fuga Hilarionis D. Hieronymus.* 12 D. Hiero. in vita S. Hilarionis.

ANCONAM GALATIÆ CIVITATEM] 13

Digitized by Google

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. LVCAE ABBATIS

1 VITA S. LVCÆ ABB.] *vitam S. Lucę Abbatis habuimus ex M.S. Mēbranis. quæ in Armento, Lucaniæ Opido, in Eccleſia S. Lucæ ſeruantur, in qua eiuſdē corpus ſitum eſt, ſummaque veneratione colitur, peculiari officio horiſque canonicis, & hiſtoriis fuſe ſcripta in lectiones per octo dies diſtributa. Quæ ſane hiſtoria ex Gręco in latinum verſa, ſed rudi ſtylo; quamobrem ea nos vſi, (quo exemplar Gręcum minime naneiſci potuimus) ſed paululum commutatam oportuit. Porro Græcus vitę ſcriptor, ipſius S. Lucæ Sodalis, & Monachus fuit, qui cuncta ab ſe viſa, quæ monumentis tradidit, teſtatur*

2 HVNC SANE EXIMIVM] *Abbas Paulus Aemilius Sanctorius in hiſtoria Monaſterij Carbonenſis, de S. Luca eiuſdē Monaſterij reſtauratore,* hic, *ait,* Beatiſſimus Pater Ioannes & Thedibia genitus, in Calabria naſcitur. ſunt, qui Siciliæ nomine & gentili ſolo veſtiunt. malo quodam infelici, & iniqua gentium exiſtimatione, aduerſu Calabrorum nomen. cum pleroſque Calabros, inſigni fama viros, Siciliæ attribuant, barbara appellatione regni Siciliæ citra, & vltra Pharum decelotarum. *Hęc Abbas Sanctorius. ſed is haud iuſtus verū æſtimator, & Siciliæ minus æquus; nam Lucam Monaſterij Carbonenſis Abbatem in Inſula Sicilia natum, Græcus vitæ ſcriptor, eiuſque interpres plane docent. dum non modo in Sicilia progenitum, quod nomen ad Calabriam trahi poſſet. ſed in ea Sicilia, in quam Pancratius Epiſcopus à B. Petro Apoſtolo miſſus, ex qua tot Diui exorti, Euplius, Agatha, Lucia, Gregorius, Vitalis. quos in Inſula Sicilia natos, ſole clarius eſt. & demum, in qua Agyrium quo B. Philippus à Romano Pont. expellendis Dæmonibus delegatus.*

3 FELIX, ET IANVARIVS CVM SOCIIS] *de his Martyrologium Romanum:* Venuſiæ in Apulia, Sanctorum Martyrum Felicis Epiſcopi Adaucti, & Ianuarij preſbyterorum, Fortunati, & Septimi lectorū; qui tempore Diocletiani, a Magdelliano procuratore, multis diu vinculis, & carceribus in Africa, & Sicilia macerati, cum Felix nullatenus ſacros libros, iuxta Imperatoris edictum, tradere voluiſſet, tandem in occiſione gladij conſummati ſunt. *Ex his huic ſcriptori labendi occaſio, qui fortiſſimos hoſce Athletas Siciliæ tribuat, quæ minime quidem parens, ſed palæſtra illorū fuit. nam tradunt eorum Acta Proconſularia, ex Africa in Siciliam vectos, Agrigentum, Catanam, Tauromenium, Meſſanam, præclaris vinculis illuſtraſſe. hinc in Lucaniam, & in Apuliam deductos. In Menologio Græcorū habetur, Beatiſſimos iſtos Martyres, ex Africa Tauromenium in Siciliam, inde in Lycaoniam deportatos* corrige, in Lucaniam. *nam Venuſia, Liuio Plinio, Straboni, Plutarcho, Ptolomæo; Venuſium, Horatio, inter Apuliam, & Lucaniam ſitum, vt Acron adnotauit.*

Acta Proconſ. apud Baron. to. 2. ad an. 302.

Menolog. Græc. ad 16 kal. Maias.

AMBROSIVS SVMMVS DOCTOR] *vtinam vere, ſed lapſus hic loco ſcriptor. nam D. Ambroſius parentibus quidem Romanis, ſed in Gallia natus. In magnorum virorum natali ſolo, alij etiam ſcriptores lapſi. etenim D. Venantio Fortunato, Pictauienſi Epiſcopo, S. Cæcilia Sicula dicitur quæ Romana eſt. Ad hoc D. Pantęnum, Indorum Apoſtolum, in Sicilia natum, Gentianus Heruetus leui conſectu prodit. docto ſane Interpreti lux aliqua affulgere viſa ex Clemente Alexandrino. is memorat, audiuiſſe ſe, Pantænum in Palæſtina ex Hebræis oriundum, ſed Siculam revera apem, prophetici, Apoſtolicique prati flores decerpentem creditum Gentiano, Pantænū dici à Clemente apem, quod Prophetarum, & Apoſtolorum ſcripturas, tamquam floridum pratum libaſſet; apem vero Siculā dici, quod etſi Pantænus Alexandriæ in Ægypto habitauerit, ortu Siculus fuit. neque aduerſatur Clemens, qui Pantęno originē ex Palęſtina fuiſſe tradit. fieri enim poteſt vt origine Palęſtinus, genere Hebręus, in Sicilię natus eſſet: addiderim Xenophontis exemplum, cui Athenis orto, Atticæ apis nomen inditum, ſuauitate eloquentię. at hercle origo nominum à ſoli patrij ingenio, cui laus à melle. nam mel optimum Atticę regionis, & Siculę, ab locis Hymetto, & Hybla, Plinius laudat. inde Xenophon Attica, Pantęnus Sicula apis à natali ſolo dicti. vtinam, magne Pantęne, noſter eſſes. quod enim vero de Xenophonte vſurpatum, de te falſo creditum. errori locus, ex Clementis Alexandrini verbis ambiguo intellectu, perperam à Gentiano acceptis. nā ille Pantęnum paræmiaſticōs Siculam apem appellat, ob pręſtans viri ingenium doctrinamque, & cæleſte ſtudium depaſcendi ſacra ſcripta. perinde dictum Lucretio:* 4

Venantius Fort. l. 8. carmine de ſenatu Curię cæleſtis.

S. Clemens Strom. l. 1.

Plin. l. 11. cap. 13.

Lucret. lib. 3

Digitized by Google

Floriferis vt apes in ſaltibus omnia libãt,
Omnia nos itidẽ depaſcimur aurea dicta
Hor. Carm. l. 4. ad Iul. Anton. ode 2. & *Horatius de ſollertia ſua.*

Ego apis Matinæ
more, modoque
Grata carpentis thyma, per laborem
Plurimum, circa nemus, vuidique
Tiberis ripas, operoſa paruus
Carmina fingo

Apes vero Sicula, Hyblæque in morẽ prouerbij venere, à Siculi mellis pręſtantia. quamobrem in antiquo marmore, quod Romæ erat, ad S. Priſcę in Auentino, filius cariſſimi patris ſepulchrum curatum à ſe, Virg. eclog. 1. texiſſe, *ait,* fauos de Siculis apibus. *dictũq; Vati Principi de Agello ſuo Mantuano.*

Vicino ab limite ſepes
Hyblæis apibus florem depaſta ſalicti,

Calph. ecl. 4 *Quin Calphurnius Poeta Siculus* Hyblæã auenam *Theocritum vocat, Bucolici carminis Auctorem; qui non Hyblo, ſed Syracuſis notus eſt Panigenus igitur alijs in terris ortus, ita etiam apis Sicula à D. Clemente dici potuit. hęc amore veri dixiſſe placuit.*

5 PHILIPPVS AGYRENÆVS] *Agyrij quidem ille defunctus, ſed ad nos ex Oriente deuenit. adi eius Vitam & Notas.*

6 HILARION, ET IOANNES FRATER EIVS] *horum ſanctiſſimorum fratrum, quos Sicilia tulit, res geſtas nondum exploratas habeo. num ne is Ioannes Iunior eſt, de quo ſuperius recitatum à me eſt fragmentum quoddam ex M.S. codice S. Philippi fragalatus? non liquet.*

7 QVARE A PATRIA DEMENA] *Demenæ fit mentio in priuilegijs Rogerij Regis, & Alexandri III quæ referimus in Animaduerſionibus ad vitã B. Bartholomæi primi Archimandritæ: ibi enim reperies Eccleſiã* S. Barbari de Deména, & Monaſteriũ S. Philippi de Demenna *ignotum nobis oppidum. quid alij? Vriani Epiſcopi Etymologion;* Demenæ Regio Siciliæ, quoniam in ipſa victus eſt Tryphon ſub Aetnam. *At huic ſcriptori Demena, minime quidem Siciliæ regio, ſed opidum eſt; an fortaſſe ciuitas fuit cognominis cum regione? quam origo nominis, circa Aetnam fuiſſe, demõſtrat, ac proin Demena recte ſcriptum, quomyuã ignotum nobis ex alijs ſcriptoribus Opidi nomen, & poſitio. huiuſmodi pleraque ſunt opida, quorum nulla apud veteres mentio, in Sanctorum noſtratium Vitis.* vt vicus Magdalenorum, *in Actis S. Epiphanes;* vicus Antianorum, *in vita S. Donati presbyteri;* vicus Tyros, *in Translatione S. Agrippinæ, & in vita S. Gregorij Epiſc. Agrigentini,* Caſtrum S. Mariæ, *in vita S. Elia Ennenſis;* opidum Scanium, *in vita S. Marinæ Virginis. eadem ratione opidum* Demena *fuit, Patria D. Lucę Abbatis. Memorat* Thom. Faz. dec. 1. l. 10. *Thomas Fazellus, Siciliam iam inde à Sarracenorum temporibus, in tres regiones, Demenam, Netinam, & Mazarenſem fuiſſe diuiſam. ex his duas ab vrbibus Neto, & Mazara dictas: Demenam inepte alij ad Dæmones, quorum Aetna vulgo domicilium putatur: alij haud minus abſurde ad eminentes in ea regione montes referunt. alij, quibus Demena vox obſcura,* nemorum *falſo appellant, atque à nemoribus deducunt. Fazellus, Sarracenicam nomenclaturam, & ignotæ originis eſſe tradit; ſed vero propius regionem à voce Græca Demena nominatam fuiſſe: regioneſq; tres à tribus vrbibus æque dictas Demena, Neto, & Mazara*

AD B. PHILIPPI AGYRENÆI COENOBIVM] *D. Philippi Dæmonum expulſoris acerrimi meritis datum, vt Monaſterium eius, inter Sarracenorum direptiones vaſtationeſque, ſuperſtes fuerit, aut dirutum, & denuo reſtauratum: ibiq; Sarracenis tyrannidem exercentibus, diſciplina Monaſtica conſeruaretur. perperam quidã appellant cœnobium S. Philippi de* Largyrio, *pro* Agyrio. 8

A MONASTERII ABBATE] *Abbatis nomen, qui S. Lucæ primus inſtitutor, & magiſter fuit, Græcus vitæ ſcriptor, Interpreſq; non produnt. ſed S. Sabbam Abbatem fuiſſe, tradit B. Lucas, Praefectus Monaſterij Carbonenſis, eiuſdem nominis ſecundus, ordine vero à S. Luca noſtro ſequintus, in teſtamẽtiſ ſuis tabulis, anno 1059 conſcriptis, vt Auctor eſt Abbas Sãctorius in hiſtoria Monaſterij Carbonenſis. quem ſane Sabbam, primum inſtitutorem, & magiſtrum: deiu ſodalem S. Lucæ Siculo in omni vita cariſſimum, & coniunctiſſimum extitiſſe, idem B. Lucas Abbas Carbonẽſis ſcribit, traditur extrema vita, S. Sabbam morienti Lucæ adfuiſſe, & iuſta perſolmiſſe.* 9 Abb. Paulus Aemil. in hiſtor. Carbonenſ.

VIRVM IN REGII FINIBVS ELIAM NOMINE] *de quo diximus copioſe, notis ad S. Eliam Ennenſem. illud hoc loco obſeruatũ velim, mutare, ac ruere, quod Bernardinus Rheginus ait, S. Eliam, ad quem Lucas Siculus deuenit, defunctum anno ætatis 96. Chriſti 1050. cum enim Lucas obierit anno Chriſti 993. ſi D. Eliæ annos relegas, egiſſet is annum 39. cum Lucas vita functus eſt. qui plures etiam annos vixit, poſtea quam à S. Elia ſchola profectus eſt uam Monaſterium in Armẽto condidit, aut reſtaurauit anno 970. quo ãno Elias puer adhuc fuiſſet. igitur annorũ numerus D. Eliæ, & ratio temporis, quam Bernardinus Rheginus affert, conſiſtere non poteſt: multoſq; ante 1050. annos illum demortuum, ex comparatis vtriuſq, vitis SS. Eliæ, & Lucæ, neceſſe eſt, vt dicamus.* 10

IN OPIDVM, QVOD DICITVR VENIT] *Paulus Aemilius Abbas de S. Luca:* Noam deuenit Calabriæ caſtellum, edito ſitum loco, inſalubribus aquis, & fertili circum agro, nemoroſiſque ſilnis. *apud Stephanum;* Nox, Vrbs Siciliæ. *dubitat Abrahamus Ortelius, an ſint Noans Pluuij. nihil minus. nam à Noa vrbe, gentile nomen, Noaus, ex eodem Stephano. qui frequenter Siciliam vſurpat pro ea Italia regione, quæ Calabria. corrige igitur:* Noæ vrbs Italiæ. *de hac enim Noa Stephanus loquitur.* 11 Paul. Aemilius in vita S. Lucæ. Stephan. de vrbib. Abra. in theſ. Geogr.

AEGYPTIVS HILARION] *de fuga Hilarionis D. Hieronymus.* 12 D. Hiero. in vita S. Hilarionis.

ANCONAM GALATIÆ CIVITATEM] 13

TEM] *An Cappadociæ nam Ancon Leucoſyrorum vrbs eſt, in Cappadocia, Ptolemæo & Apollonio.*

14 IVXTA FLVMEN AGRVMENTI] *Grumentum Lucaniæ oppidum memorant Liuius, Florus, Appianus, Ptolomæus: Grumentinos Plinius. an nomen illis ex proximo flumine?*

15 RAPTVS EVANVIT, NEC VSQVAM VISVS EST] *poſt punitam Landolphi viri principis auaritiam, memorat Paulus Aemilius, ex ſcriptis B. Lucæ Abbatis monumentis, atque ex narratione B. Baſilij Abbatis Carbonenſis, S. Lucam ab Agrumento, Cœnobioque S. Iuliani ad Monaſterium Carbonenſe in Lucaniam perrexiſſe. quod plures quidem ante annos magna ſanctitatis fama præfulſerat, dicata ædes Sanctiſſimæ Dei Genitrici, Perſeq; Anaſtaſio Martyri, & Illuſtri Prophetæ Eliæ: tum verò ob antiquis inſtitutis, & decore aberat. Lucas exoleſcentem eius diſciplinam ad priſtinum morem reduxit. ex eo poſteritas illum non modo reſtauratorem, ſed Monaſterij Carbonenſis parentem & fundatorem celebrauit. reſtituta igitur colonia Monachorum, auctaque noua ſobole, & ſeueris legibus communita, vir ſanctiſſimus increbreſcentibus armorum rumoribus, Armentum petiuit.*

Paul. Aemilius hiſt. Monaſt. Carbonenſis.

16 FEROX QVIDAM EX TRANSALPINIS NATIONIBVS] *Interpres Vitæ Principem vltramontanum appellat. is Imperator Otto primus fuit, qui delecto cum exercitu in Italiam deſcendit, vt Ioannem XIII. Pontificem, ſolio pulſum, reſtitueret: ſed irarum ardens in Nicephorum Imperatorem, quod Theophaniam filiam Ottoni ſuo, clariſſimo adoleſcenti, expetitam denegaſſet, repulſam, perfidiamq; vlturus, pariter in Græcos, & Sarracenos bellum ferebat. at Sarraceni, qui terra marique vbique vaſtabant, vbi perſenſere aduerſus ſe motum iri robora Germanorum, Italiam deſeruere. Græci vero in bellum accincti, obiecere ſe Ottoni Iuueni, miſſo à patre cũ exercitu. conſerto prælio, victoria penes Ottonianos fuit: Græci Calabria, & Apulia eiecti.*

ALIQVANDO ENIM AGARENI] 17
Ottone Magno defuncto, filioque Ottone bello Franciſco, aduerſus Lotharium, implicito, Græcorum claſſis Impp. Baſilio, & Cõſtantino, rurſum Italiæ bellum intulit. ſed Otto firmata cum Lothario pace, in Græcos caſtra mouit. pugnatum eſt ad amnem Baſentum, haud procul Conſentia. prælium atrox, & aduerſum Ottoniani fuit, Germanorum pugnaciſſimo quoque interfecto. quorum aduerſa fortuna elati Sarraceni, maxima cum claſſe ad Italiam reuecti, Calabriam, Lucaniam, & Apuliam, rapto introrſum milite, dilacerabant. tum Beatiſſimus Lucas, radiato vertice præfulgens, inſidenſque candidiſſimo equo viſus, Sarracenos ingenti terrore percuſſos, præcipites in fugam vertit.

SANCTISSIMI CVIVSDAM ANTONII] 18
is S. Lucæ ex Catharina germana ſorore nepos fuit, vt extrema vita dicitur.

MIGRAVIT AD DOMINVM] 19
S. Lucæ in Cœnobio Carbonenſi ſucceſſit B. Blaſius: huic Menas, cui Stephanus, cognomento Theodolus, quem B. Lucas ſecundus excepit. is anno 1059. teſtamento confecto, præfectoque Monachis Blaſio, Hieroſolymã profectus eſt, adoratiſque Ieſu Chriſti cunabulis, & Caluario monte, in Italiam rediens, corpus S. Mariæ Aegyptiacæ, & caput S. Ioannis Eleemoſynary, clariſſimi Alexandriæ Patriarchæ, ſecum auexit: templum Sanctiſſimo Parenti Lucæ in Carbonio erexit, ibique SS. Mariæ, & Ioannis reliquias collocauit. ſed caput S. Mariæ Neapolim deinde delatum in Cœnobium Virginum, quod Sancia, Roberti Regis vxor, ædificarat; corpus S. Lucæ Siculi, Abbatis Carbonenſis, in Armenti caſtello quieſcit, locique tutelaris eſt.

ADFVIT IN OBITV S. SABBAS] 20
Paulus Aemilius Abbas Magnum Sabbam appellat, alias B. Sabbam, alias S. Sabbã. eius meminit B. Lucas, ſecũdus Abbas, Carbonenſis, in teſtamenti ſui tabulis, quas anno 1059. conſcripſit.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. SIMEONIS SYRACVSANI

DOMINO SANCTO] *Vitã hanc vulgauit primum Laurentius Surius, vir illuſtriſſimus, & de ſacra hiſtoria benemeritiſſimus: nos ex eo tranſcripſimus, res præclare geſtas S. Simeonis, ab Eueruino Abbate ſcriptas, iuſſu Popponis Archiepiſcopi, omni fide conſignatas, Baronius in Annalibus Eccleſiaſticis teſtatur. placuitum hoc loco elogia de S. Simeone deſcribere vt ciuem ſanctiſſimum cumulatius cohoneſtemus, & patriæ gratulemur. Sigebertus Monachus, hæc in Chronico habet:* Simeon, Syracuſis Siciliæ ortundus, & poſtea Monachus in monte Sina, hoc tẽpore clarebat, qui Hieroſolymam veniẽs, longam pro Chriſto peregrinationẽ ſuſcepit, & cum Poppone Treuirorũ Archiepiſcopo ad Gallias veniens, Treuiris in altitudine turris incluſus eſt. ibiq; poſt multas hominũ perſecutiones, poſt multas Dæmonum tentationes, beato fine quieuit, cuius merita frequens miraculorũ gloria de-

Bar. Annal. 1037.

Sigeb. Chr. Ann. 1023.

clara-

Digitized by Google

Script. vitæ S. Meinuer. ap. D. Chriſtoph. Brouerum de SS. Germ.

clarauit. *Scriptor vitæ S. Meinuerei, loquens de Poppone, Archiepiſcopo Treuirenſi*: hic audiens Prophetā de Chriſto dicētē & erit ſepulchrum eius glorioſum, orationis cauſſa Hieroſolymā iuit, & monachū quēdā in eccleſia B. Maximi ſub Abbate Richardo peregrinū & aduenā, nomine Simeonē, comitem viæ aſſumpſit, reuerſus autē Epiſcopus eundē monachū in turri, quę antea Porta Nigra appellabatur, in feſtiuitate S. Andreæ incluſit, vbi poſtmodū glorioſe mortuus, & ſepultus, multimoda ſignorū frequētia, in magna fideliū veneratione eſt habit᷒.

Trithemius Chron. Cœnobij Hirſaugienſis ad ann. 1020.

Ioannes Trithemius Abbas: His etiam diebus claruit in ciuitate Treuirenſi S. Simeon, Monachus Montis Sinai, natione Græcus, quē Poppo, Archiepiſcopus Treuirenſis, rediens ex partibus tranſmarinis ſecū adducēs, pro Chriſti amore, in præfata ciuitate, quadam in turri, eremiticā ducentē vitā, incluſit. fuit enim vir multarū virtutū, & qui multa ſuſtinuerit à Dæmonibus, & malis hominibus. mortuus autē, ſtatim in Sanctorū catalogū relatus eſt, & infinitis miraculis coruſcare cœpit. eius vitam Eueruinus, Abbas de Doleia, luculento ſermone deſcripſit. huius ſanctiſſimi viri Simeonis tria folia Pſalterij Græci penes me habeo, quæ propter ei᷒ meritum tanti facio, ac ſi theſaurū pretioſū auri, argentiq; poſſidetē. eius feſtū Kalendis Iunij agitur. *idem Trithemius paullo poſt* eodē anno (*CIↃXXXVII.*) *S.* Simeō

anno 1037. Monachus, & incluſus Treueris, moritur, Kalendis Iunij. qui tantis mox coruſcauit miraculis, vt à Benedicto Papa IX. Poppone Archiepiſcopo petente, ſtatim poſt mortē ſit canonizatus.

Baron. Annal.

Cardinalis Baronius: hoc eodē anno (*CIↃXXXVII.*) Benedictus Papa retulit in Sanctorū numerū Simeonē Anachoretā, incluſum apud Treuiros, agēte Poppone, Archiepiſcopo Treuirenſi, cū idem Sanctus eodem anno ex hac vita migraſſet.

Concil. Lemouic. II. in Concilijs edit. o Binij tom. 3. p. 2.

Concilium Lemouicenſe II. Simeoni, eiuſq; ſocio Coſmæ Monachis, hoc teſtimonium dicit: ante hos plures annos, quidam ex fratribus de monte Sinai ad hanc partē deuenerunt Occiduā. Dei diſpenſante nutu moribus graues, doctrina Catholicæ fidei perfluentes, vita per omnia honeſti, vtriuſq; linguæ periti. qui cū diu nobiſcū Engoliſmæ fuiſſent, expectantes Principē ciuitatis, & literis Græcis, & latinis eos videremus ad vnguem imburos, ſuper hac re (*Apoſtolatu D. Martialis*) interrogare curauimus &c.—— Itaq; illos conuenti Græcos ſciſcitans, vtrum Orientales Martialē noſſent? qui, alter Simeon, alter Coſmas, conſono ore reſponderunt, dicentes: vtique Martialē nouimus Apoſtolū, vnū ex ſeptuaginta duobus. *Præterea meminere S. Simeonis Martyrologiū Romanū, Abbas Maurolycus, Ioannes Molanus ad Vſuardū, Petrus Galeſinus, Arnoldus Belga, Conſtantius felix. eiuſdē meminiſſe etiā Bedam, memorat Baronius, eūq; ſecutus Arnoldus Belga. ſed falſi ſunt. qui enim potuit Beda, defunctus ante annum* 800. *meminiſſe S. Simeonis Syracuſani, qui anno* 1037. *deceſſit? S. Simeon Monachus Siculus, cuius Beda meminit die* 27. *Iulij, alius eſt à S. Simeone Syracuſano, ut Epocha temporum, diuerſiq; dies natales conuincunt. alter enim, quem memorat Beda, ante annū* 800. *obierat: alter, cuius Vita ab Eueruino deſcribitur, anno* 1037. *ad Dominum migrauit. ille colitur 6. kal. Auguſti, ex Beda Martyrologio. hic kal. Iunij, ex Eueruino, Trithemio, & Martyrologio Romano.*

POPPONI ARCHIEPISCOPO] *de quo Trithemius Abbas in chronico Hirſaugienſi hæc ſcribit*: Poppo, filius Ludolphi, Ducis Auſtriæ, Archiepiſcopus Treuirēſis, qui S. Monachū Simeonē à Monaſterio B. Mariæ in Bethlehem, Treuerim ſecū abduxit; clarus valde habetur. qui Danos ad fidē Chriſti dicitur conuertiſſe, & a Benedicto PP. canonizationē eiuſdē S. Simeonis, propter miraculorū patrationē maximā impetrauit, eccleſiæ ſibi à Deo commiſſæ annis 41. glorioſe præfuit. obijt anno Domini 1057. 6. *Kal Iulias.* 2

Trithemius Chron. Hirſaug. ad an. 1020.

FRATER EVERVINVS] *Abbas fuit Monaſterij Doleienſis, quod in Diœceſi Treuirenſi, ſub honore S. Mauricij, & ſociorū eius conſtructum eſt, in finibus Lotharingiæ vir fuit tam in diuinis ſcripturis, quā in ſecularibus literis eruditiſſimus, Trithemius in Chronico Hirſaugienſi.* 3

NVLLVM IN EREMO SIBI PRÆESSE POSSE] *multa, quæ ad hanc rem faciant, affert D. Baſilius, ſermonibus de inſtitutis Monachorum.* 4

NOCTVRNIS HORIS, VT MISSAM CELEBRET, DÆMON HORTATVR] *eruditiſſimus noſter Martinus del Rio ex hoc loco obſeruat, Dæmoniacā reuelationem cenſendā eſſe, ſi ſuadeat aliquid contra canones, conſtitutioneſq. & præcepta maiorum: quo indicio, vt hic legis, S. Simeon illuſionem Dęmonis deprehendit.* 5

MONACHVS VIR SANCTISSIMVS] *cui Coſmæ nomen. ex Concilio Lemouicēſi, cuius fragmentum ſupra retulimus.* 6

AVDIEBAT RVGITVS LEONVM] *de huiuſmodi Dæmonum terriculamentis, ſpectriſq. varijs quadrupedū, & volucrum formis, conſule doctiſſimum Martinum de Rio diſputationū Magicarum lib.* 2, *qu.* 27. 7

VIDIT CELLAM SVAM IMMENSO LVMINE FVLGERE] *præclare D. Bernardus*: ſe transfigurat malignus ille ſpiritus aliquando in Angelum lucis, vt virtutis ſimulatione plus noceat: ſed & tunc quoque, ſi diligenter aduertimus, numquā niſi amaritudinis, & diſcordiæ ſemina ſpargit. 8

ANI-

ANIMADVERSIONES

IN VITAM S. IOANNIS THERISTAE.

1 IOANNES COGNOMENTO THERISTES] *exſcriptam vitã S. Ioannis babuimus ex Graeo M S. exemplari, quod in Monaſterio, eius nomini dedicato, iuxta Stylum, Calabria vrbem, aſſeruatur. ſed illam erroribus ſcatentem nacti ſumus. incertum, an vitio exemplaris manu exarati, an exſcriptoris. nolim igitur mihi verti, ſiquã in re, ſiue in vita, ſiue in Notis erratum à me eſt erroris enim occaſio, exẽplar fuit, vitioſe ſcriptum, atq; ad me tranſmiſſum. Latinitate donauit P. Auguſtinus Floritus è noſtra Societate.*

2 SVB CHRISTIANIS REGIBVS] *Orientis Imperatoribus, quibus tum Calabria parebat: ac fortaſſe regnantibus Baſilio, & Conſtantino.*

3 CVI NOMEN CVRSANVM] *Caſtellum fuit in vlteriore Calabria, in territorio Styli.*

4 A BARBARIS EXCVRSIO FACTA EST] *à Sarracenis, qui tum in Sicilia dominabantur.*

5 IN QVIBVS FVERE TYBRIANVM] *in exemplari meo Graeco:* multa opida Tybriani, Scilari, & Roccella Scillarum. *perperam igitur qui Vitam S. Ioãnis Italo, vulgarique idiomate ſcripſit, pro* Tybriano, *repoſuit* Taurianum. *cenſeo nihil mutandum ꝙ Graecus ſcriptor diruta caſtella à Sarracenis memorat, excurſione facta in litus Calabria vlterioris. at Taurianum in citeriore Calabria fuit; quanquam ob Sarracenis etiam, ſed alia incurſione ac multo ante exciſum. Stilarum Graecus ſcriptor caſtellum facit, quod alij fluuium, haud recte.* Roccella Scyllacij *corrupte, pro* Scyllacij. Scylletium. *Strabo ait,* Colonia Atheniensium, qui Menestheum ſequebantur; hodie Scyllacio dicitur. *Stephanus Byzãtius eodem modo nominat à Scillacio opido, ſinus Scyllacius Ptolomęo dictus*

Strabo lib. 6 Steph. de vrbibus. Ptolomæus.

6 IN BARBARIAM (PANORMVM IN SICILIAM) ABDVCTA EST] *verba,* Panormum in Siciliam, *Graeca non habent. nos addidimus, vt patria D. Ioannis cognoſceretur quod vero de noſtro adiecimus lineis incluſimus. ſedenim Graeca tantum habent.* in barbariam abducta eſt. *Vita ſcriptor Italico ſermone, in quem ex Graeco videtur tranſtuliſſe,* matrem, *ait* D. Ioanuis vterum geſtantem in Barbariam abductam in vrbe, quæ Parnos appellatur, ſed hodie Panormus. *ſed crediderim hunc ſcriptorem non aduertiſſe nomen, notis breuibus,* Parnos *ſcriptum eſſe ſat vrbis nomen. quod Panormus dicitur. at Panormum in Africa (hac enim Barbaria, eſt Africa, ad mare Mediterraneum) quis dixerit? ſane vero Panormus, vrbs Siciliæ: eaq; ab õni æuo Sarracenis etiã dominantibus, ad hanc vſq; diẽ Panormus dicta. lapſi ne igitur ſcriptores, tũ Italus, tũ Graecus, qui Barbariã pro Sicilia poſuere? nã D. Io. Theriſtem in Sicilia natum, certo certius. id docet Oratio, ſeu formula, qua populus poſt Liturgiam dimittebatur ex Ritualibus libris exſcripta Monaſterij eiuſdem S. Ioannis iuxta Stylum*

De S. P. N. Ioanne Theriſte, Antiphona.

Relicta illuſtri Sicilienſis Prouinciæ inſula, paterniſque opibus, monente matre, in Calabriam profectus es, Ioannes pater. proin ora pro nobis Deum.

Moyſis, Dauidiſq; manſuetudinẽ, Phinees Eliæq; diuinũ zelũ, atq; adeo ipſius Abrahæ fidẽ tibi profecto cõparaſti. Nunc ſane ijſdẽ immixtus, magna cũ lætitia choreas agis; Pater sãcte, Ioãnes. Quare Deũ ꝓ nobis exora. *Ad hęc, ſcriptor Italus tradit excurſionem hanc in Calabriã à Sarracenis factã, qui rerũ in Sicilia potiebantur, igitur tũ prędã tũ mancipia, inter quę D. Ioannis mater, in eãdem Inſulã deportata. neq; obſcure idem ſcriptor ſignificat, vrbem, quò illa adducta eſt, Panormũ fuiſſe ꝙ vero notiſſimũ ſit vrbẽ Panormũ in Sicilia eſſe ne vtrũq; ſcriptorẽ Gręcũ, atq; Italũ lapſos dicã, exiſtimauerim,* Barbariæ *nomine illos intellexiſſe nõ modo Africã, ſed Siciliã, enimvero regionẽ omnẽ à Barbaris, & Arabibus, ea tẽpeſtate habitatam. & pręter ſcriptores noſtrates Traditio Panormitana Eccleſia, qua vt ciuem ſuum iamdiu Ioannem colit, conſtanter Ioannem Panormo adſcribit.*

VNVM FVISSE EX PRIMATIBVS OPIDI] *falſus igitur Italus ſcriptor, qui D. Io. patrẽ Curſani Comitẽ, noſtrẽ vero Comitiſſam appellat. ſane tũc Imperatori Cõſtãtinopolitano Calabria parebat, ꝓin nullę in ea toparchię, quæ à Normannis cœptę.* 7

AD PROMONTORIVM STILARI] *hodie,* Stili. *ſed vetus Promõtorio nomẽ,* Cocynthũ, *Polybio, Ouidio, Plinio; apud quem* Cocynthũ, *pro* Carcino, *legendũ monet Hermolaus Barbarus. memorat Polybius Promontoriũ Cocynthũ diuidere Ioniũ mare, & Siculũ, à freto enim ad Cocynthũ vſque Siculũ mare dicitur, à Cocyntho vſq. Hydrũtũ mare Ioniũ nũcupatũ, inde Adriaticũ* 8

Polyb. l. 2. Ouid. l. 15. Met. Plin. l. 3. c.

PROPE FLVVIVM EPANOERÆ] *eũ eſſe crediderim, quẽ hodie Stilarũ nũcupãt.* 9

IVXTA MONASTERIVM ROMANVM] *paullo poſt nominat* Rhodianũ *ſane erratũ in altero locorũ. ſcriptor Italus appellat vtrobiq;* Rhodianũ, *& S. Ioannis Roodi: atque hodie loco nomen eſſe* Moneſterace. 10

SVPERNE MONS EST STYLVS] *in quo vetus* Conſilinum, *Plinio, & Pomponio vrbs Locrorum. hodie* Stilo, *dici auctor eſt Gabriel Barrius* 11

Plin. pomp. l. 2. c. 4. Barrius in ſua Calabr.

CRVCE DONATVR QVAM ILLA CLAM GESTARE CONSVEVERAT] 12

pius

pius mos, iam inde ab antiquiſſimis temporibus, cum Eccleſia à Tyrannis vexaretur; Chriſtiani cruces ex auro, argentoq; ad collum geſtabant. Sira, mulier Chriſtiana, Coſrhoes, Regis Perſarum, viri Gentilis, coniux, crucem geſtare ſolita, docet inſcriptio apud Euagrium. Arnolphus Comes epiſtola ad Purchardum Abbatem; oſculatus cruciculam, quam habui ex ceruicibus pendentem, reliquias Martyris de combota continentem.

Euagrius l. 6. c. 20.

Arnolphus ap. Henric. Caniſ. tom. 2 antiquarum lectionum.

13 INDIDITQVE EI NOMEN IOANNES] *Epiſcopo nomen Ioannes, ait ſcriptor Italus, ac de ſuo nomine adoleſcentem, quem baptiſmate lauerat, appellauit*

14 S. PATER NILVS, ET BARTHOLOMÆVS] *Italus ſcriptor duos hoſce viros ſanctitate præſtantes, à quibus Ioãnes exceptus eſt,* Ambroſium, *&* Nicolaum *dicit. ſed dictum contra fidem veteris Græci ſcriptoris, cui ſane adhærendum. SS. Nilus & Bartholomæus, duo Calabriæ ſidera, clari, notique, ille Monaſterium Cryptæ ferratæ in agro Tuſculano conſtituit: hic S. Nilo Abbati, vita functo, in ea Præfectura ſucceſſit. porrò de S. Nili Eremo, haud longe ab urbe, vt hoc loco deſcribitur, ſcriptor Vitæ S. Nili hæc habet:* B. Pater noſter Nilus fugiens populi tumultum, & dilectum ſibi ſilentium ſemper complectens, exiuit à ciuitate ad templum S. Ioannis Baptiſtæ, Eremi cultoris, cuius etiam vitam imitabatur, & ibi cum Deo conuerſabatur, & meditationi operam dabat. *Ceterum S. Nilus cum diuinitus cognouiſſet, Sarracenos Calabriam depopulaturos, ex ea profectus anno Chriſti 980. Capuam in Campaniam, inde in latium deuenit; ex eo cognoſces Diui Ioannis Theriſtæ tempora, qui adoleſcens in diſciplinam SS. Nili, & Bartholomæi ſe tradidit, cum ij deſerta loca in Calabria haberent, neque adhuc in eam agrũ Tuſculanum contendiſſent, id eſt ante annum 980. at quot annos tum natus D. Ioannes? quis diuinet? XX. ferme, coniecerim*

15 PRO VT D. BASILIVS LITERIS CONSIGNATVM RELIQVIS] *in Regulis fuſius diſputatis, interrogatione 9.*

16 IN GELIDIS AQVIS] *quæ in valle proxima erant, ſub Monaſterium: hodie aquis nomen a S. Ioanne.*

17 VIR PRIMARIVS] *cui Ioannes nomẽ, ex Italo ſcriptore.*

18 FILIVS VNA CVM PARENTE] *Italus ſcriptor: Ioannes, qui conualuerat, vnà cum germano fratre Balduino, fortaſſe ab omnibus is ager tributus.*

19 APPELLATVR IGNIS ISAFI] *nomẽ ex miraculo ignis, agro inditum.*

20 FVNDVM MONASTERIO ATTRIBVIT] *& hodie poſſidet, ſcriptor Italus.*

21 THERISTÆ HOC EST MESSORIS, NOMEN FECIT] *idem ob miraculum D. Ioannes, falcem manutenens, viniique cum vaſculo, & pane cibucellato, depingitur.*

QVIDAM REGIS FILIVS] *ita in Græco codice* Reguli filius, *rectius diceretur à ſcriptore Italo Comes Rogerius nuncupatur. exiſtimauerim Rogerium Comitem, filium Tancredi Altauilla Comitis in Normania, & germanum fratrem Roberti, Ducis Calabriæ. Robertus autem, & Rogerius Normanni fratres, Siciliam Sarracenis eripuere. non latet, Roberto, & Rogerio fratribus cognomines filios Rogerios fuiſſe: illi Rogerium Calabriæ Ducem, qui Roberto ſucceſſit: huic Rogerium, qui in Regium nomen inuaſit. ſed non videtur D. Ioannes Theriſtes ad horum tempora peruenisse; ſed ſub Rogerio, primo huius nominis Siciliæ Comite ad Chriſtum migraſſe. quo anno Chriſti? reſcire, haud queo. neque lux vlla ex eius vita.* 22

ROGERIVS NOVVM MONASTERIVM] *quod in eodem Aſceterio, ab eo conditum eſt; in quo ſanctiſſimi viri Nilus, Bartholomæus, & Ioannes in diuina philoſophia ſe exercuerant, prope vrbem Stilum; quod hodie S. Ioannis Theriſtæ, cui ſacrum fuerat, appellatur, in eoque eiuſdẽ corpus quieſcit. de S. Ioanne hæc Romanũ Martyrologium, ad 8 Kal. Iulij:* apud Scilum in Calabria, *S.* Ioannis cognomento Theriſtæ, monaſticæ vitæ laude, & ſanctitate inſignis *Martyrologium vero Romanũ 8. Kal. Iulij meminit S. Ioannis, quòd eo die, eius Eccleſia conſecrata eſt. ſed vir ſanctiſſimus 6. Kal. Martij deceſſit. Archãgelus Maraſiotus tradit, feſtum diem S. Ioannis 6. Nonas Martij celebrari ſolitum. illud non prætermiſerim, D. Ioannem tanta in veneratione à S. Nilo habitum, vt is terram quam Ioannes pedibus calcaſſet, humiliter oſcularetur, eumque alterum Ioannem Baptiſtam appellaret. tradit Philippus Ferrarius ex eius vita, quæ alia eſt à noſtra, in qua hæc non habentur.* 23

Maraſiotus chron. calabr. l. 2. c. 28.

Ferrar. catalog. Sãctorũ Italiæ die 2. Martij.

ANNO SEXMILLESIMO TRECENTESIMO VIGESIMO SEXTO INDICTIONE SEXTA] *Poſt annum mundi 5508. Chriſtum natum Siculi & plures Græci poſuere, atque adeo annus primus Chriſti natalis in 5509. ſtatuendus eſt: ſi ergo eos annos 5508. auferas à 6326. reliqui erunt 818. in quorum poſtremo ſcripta hæc dicitur hiſtoria. Iam Comes Rogerius poſterioribus vixit ſaeculis, in Siciliam enim cum Roberto germano primum venit anno 1060. erratum ergo eſt in numeris, niſi forte Vitæ ſcriptor aliam numerandi rationem ſequutus ſit. Corrigerem, anno 6726. qui incidit in annum Chriſti 1218. cum indictione ſexta, mutatio vero in notis Græcis facilis eſt. vt pro 6726. ſcriptum fuerit. 6326.* 24

ANI-

Digitized by Google

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. MARINÆ VIRGINIS

1 VARIIS QVIDEM SICILIA] *Vita huius ſcriptorem indigenam eſſe, ac Sicilienſem ex prologuio planum eſt. Monachum etiam fuiſſe crediderim. ſed vitam Græce ſcriptam habuimus ex M.SS. Membranis Monaſterij S. Saluatoris, prope Meſſanam, ex ordine S. Baſilij.*

2 COMES ROGERIVS ——— MISSVS 6600. MINVS XXX.] *Robertus, & Rogerius, Normanni fratres, in Siciliam aduerſum Sarracenos traiecere, anno Chriſti* 1060. *vt ex Gaufrido Monacho certum eſt. qui fuit annus Mundi ſex milleſimus, quingenteſimus, ſexageſimus octauus, nã Græci Siculi numerant ab Adamo ad Chriſtum annos* 5508. *qua de re diximus Notis ad S. Ioannem Theriſtem annus autem Mundi* 6606. *minus* 30. *ideſt* 6570. *eſt Chriſti* 1062.

Gaufr. in hiſtor. Roberti l. 2. c. 10.

3 VICVS, CVI NOMEN SCANIVM] *Ignotus vicus ex antiquis ſcriptoribus, quorum fortaſſe æuo nondum conditus. quamquam pleraque Siciliæ caſtella non aliunde nobis cognita, quam ex Sanctorũ noſtratium Vitis, de quo dixi Notis ad S. Lucam, Abbatem Monaſterij Carbonẽſis.*

4 PALMAS TVM PEREGRINI QVIDAM HVMERIS GESTABANT] *mos temporum is fuit. Paulus Aemilius de Ludouico Iuniore, Francorum Rege, qui in expeditionem Hieroſolymitanam aduerſum Sarracenos profectus, improſpero rerũ euentu domum redijt:* Francus, ait, quod reliquum æſtatis erat, ac totam hyemem in Syria egit ſumpta Palma, quod erat ſacræ peregrinationis conſummatæ ſignum; vere appetente, claſſem Ioppe ſoluit: inde in Siciliam nauigauit.

Paul. Aemilius de reb. geſtis francorum in Ludou. Iuniore.

5 VIRILEM SIBI INDVENDVM HABITVM] *plura exempla SS. Virginum, feminarumque memorantur, quæ virili veſte ſumpta, ac nomine permutato, ex diuino inſtinctu, Aſceticam, ſeu Cœnobiticam inter Monachos vitã duxere. ſedenim Sancta Apollinaris Patricia, ſe Dorotheũ dixit; Sancta Anaſtaſia Patricia, Anaſtaſium; S. Athanaſia, Athanaſium; S. Suſanna, Ioannem, S. Euphroſyna, Smaragdum. Lege adnotationes P. Matthæi Raderi, è noſtra Societate, ad vitam S. Apollinaris in Viridario Sanctorum.*

P. Matt. Raderi viridarium Sanct.

SPIRITVM DEO, A QVO ACCEPERAT REDDENS] *incertus eſt annus, quo D. Marina deceſſit: ſed certum mihi, ſub Rogerio Comite, Roberti germano fratre, ac ferme eius initijs, vita functam. etenim, vt tradit is ſcriptor, cum Rogerius Comes in Siciliam traiecit aduerſum Sarracenos, D. Marina inter feminas, ſolis inſtar, collucebat. enimuero cognita ſanctitatis, ac miraculorum fama, ſupra annum ætatis eius* 24. *nec diu poſt, inter mortales viuere deſijt. nam* 30. *ferme annos vixit, quos hic ſcriptor ita numerat. cum Martha ſeptimum ageret annum, peregrinationis Hieroſolymitanæ deſiderio ardere cœpit: poſtea iam viro matura, à parentibus ad nuptias ſollicitata eſt, id factum, ſaltem poſt annum* 14. *exinde poſt annos* 4. *habitum monaſticum ſumpſit. duos annos in cella cum exegiſſet, Hieroſolymitanam peregrinationem aggreſſa eſt, ætate adhuc tenera, & florente forma; & quidem vt coniicio, cum Marina annos* 20. *nata eſſet. vbi Hieroſolyma venit, & Chriſti Domini ſepulchrum venerata eſt, tres annos in Monaſterio egit. mox in Siciliam regreſſa eſt, ac paucos poſt menſes rurſum Hieroſolyma redijt, & quinquennium in Cœnobio verſata eſt. hic monita per viſum de morte ſua, in patriam reuerſa, poſt menſes ſex vita exceſſit. quos annos in vnum ſi colligas, XXX. ferme confeceris. Igitur ſi* 24. *ferme annum D. Marina agebat, cũ Rogerius in Siciliam appulit, anno Chriſti* 1060. *certe illa ſub annum* 1064. *in cælum migrauit. ſed hæ coniecturæ ſunt.* 6

AND

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI PHILARETI

1 CVM PHILARETI] *vitã S. Philareti Iunioris Grę ce ſcriptam habuimus ex Bibliotheca Monaſterij S. Saluatoris, ex Ordine S. Baſilij, non longe ab vrbe Meſſana. Latinitate donauit P. Auguſtinus Floritus è noſtra ſocietate, de hiſtoria Sanctorum benemerentiſſimus. ſcriptor Nilus in eodem Monaſterio cum S. Philareto Monachus vixit.*

Habitus eſt ſermo nõ ad Monachos modo eiuſdem Monaſterij S. Elia in Aulinis, ſed etiam multitudine Calabrorũ confluente. porro de Panegyriſte ita cenſet Interpres: videtur quidem aliquanto verboſus, ſed ſi aduertamus, eum non hiſtoriam, ſed panegyrim, ac laudationem conſcribere, ali quid condonemus æquum eſt: pius vero admodum eſt, & bonæ dictionis. *ceterum D. Philareto patriam fuiſſe Panormũ, ex hoc Nili ſermone, non ſatis conſtat. conijceret autem aliquis ibidem natum, quod tyrannus, Sarracenorum Rex ciuitate egreſſus; (quam ante Panormũ appellarat) in quadam planitie, non longe ab vrbe hoſtem expectaret. paullo poſt: ſuperato Afro, reſeratos carceres, ac emiſſos captiuos, refert Nilus. vbi nam? niſi eo loci, vbi parta eſt victoria. tunc egredere de terra tua, Philareto dictum: quaſi vero ibidem eſſet eius natale ſolum. quorſum enim bellum Nilus recenſeret, niſi vrbe detineri parentes Philareti, oſtendere vellet, quominus alio cõmigrarẽt? ſed hoc diſcriminis inter hiſtoriam Curopalatæ, & Nili obſeruo, quod ille campũ, in quo initum eſt prælium,* Draginum *vocat, Fazellus vero* Traynam *quod cum Nilo conſentire non poteſt, ſi voluerimus, eam vrbem Panormum eſſe, cuius ſupra meminerat; id quod adducor, vt credã, nam conſcenſo celoce, Barbarus in Africam tranſmiſit, quod Panormo congruit; ſed è Trayna non facilis eſt in Africam traiectus. videtur igitur, non eſſe Traynam, quam Curopalates Draginam vocat: ſed planitiem, quæ Panormi circumijcitur, ea tẽpeſtate Draginam fuiſſe appellatam. quod Fazellũ latuit. præterea eò animus inclinat, quod ad fluenta, ſeu rhemata velit Curopalates geſtum bellum, ea Panormi eſſe videmus in Oreto, quem puto cadaueribus oppletum, vt idem memorat. hæc coniectura ex Nili vita; ſed Ioſaphat Preſbyter in Breuiario Vita D. Philareti ex Græco Codice, manuſcripto, Bibliotheca S. Saluatoris, prope Meſſanam. D. Philaretum ait in vrbe Panormo natum: & ciuem ſuum agnouere ſemper Panormitani, ac venerati ſunt, conſtantĩ famę traditione; quam nemo conuellere eſt auſus.*

PRÆ CETERIS REBVS AEREM HABET HILAREM] *Sicilia temperato cælo eſt, maximeque clemente, quod in medio quarti climatis ſita ſit.* 2

INGENII ACVMEN ELARGITVR] *cauſſa, regionis aer purus, ac tenuis. Siculos acuto, ſollertiq; ingenio eſſe docet Iulius firmicus Maternus. multus eſt in eo Cicero diuinatione, in Verrem de Siculis:* ille quidẽ vt eſt hominum genus, nimis acutum. *& libro 3. Hieronem, ait,* ſcripſiſſe legem acute, vt Siculum. 3 Cic. diuinat. & l. 3. in Verre.

IN EA TELLVS MAXIME FOECVNDA] *Sicilia præſtantiam, & vbertatem, quis ſcriptorum non celebrauit? quam ob cauſſam Homerus appellauit Inſulam ſolis, cuius vi fruges in ea ſponte naſcãtur. Pindarus vero Inſulam* principatũ tenentem fertilis ſoli *porro Siciliæ dotes, quas hic ſcriptor copioſe perſequitur, ſtrictim celebrat Silius. ac primum Siciliam laudat à fertilitate agrorum, prouentuque olearum, & vini nobilitate.* 4 Homer. Odyſſ. l. 9. Pind. Nem. Ode 1. Silius l. 14.

Multa ſolo virtus, iã reddere fenus aratris,
Iã mõtes ũbrare olea, dare nomina Baccho.

à velocitate, & generoſitate equorum; atq; à præſtantia mellis.

Cornipedẽq; citum lituis generoſe ferẽdis.
Nectare Cecropias Hyblæo accẽdere ceras

à thermis ſalutaribus, aquiſque Medicis:

Hic & Pæonios arcano ſulphure fontes.

à poeſi, poetiſque illuſtribus, præcipue Theocrita Syracuſano:

Hic, Phœbo digni, & Muſis venerabile, vatũ
Ora excellentum, ſacras qui carmine ſiluas,
Quiq; Syracoſia reſonãt Helicona camœna.

ab eloquentia: Promptæ gens linguæ.

à gloria militari, partiſque victorijs:

Atq; eadem cum bella cieret,
Portus æquoreis ſueta inſignire trophæis.

AMENTES AGAT NEPOTES] *Agareni aut Sarraceni ijdem atq; Arabes, à quibus non modo vrbes Siciliæ deuaſtatas, ſed terras culturæ vacuas, deſertaſque relictas, ex hoc ſcriptore cognoſcis.* 5

BALNEARVM SCATVRIGINES MVLTÆ] *præcipue thermæ Selinuntiorum, hodie Sacenſes, thermæ Himeraeorum, thermæ Segeſtanæ, de quibus Diodorus. Siciliã à ſalutaribus balneis laudat etiam Silius: vt modo dixi.* 6 Diodor. l. 15

7 MVLTA FLVVIORVM GENERA] *ſeptuaginta ferme flumina toto Sicilie ambitu ſe ſe in mare effundunt; quorum nomina habes apud Fazellum in deſcriptione litorali trium Siciliæ laterum.* Faz. dec. 1. l. 1.

8 NON DEFVERVNT, QVI DE EO DICERE CONATI SVNT] *Aetnam plures deſcripſere, Virgilius, Ouidius, Seuerus: videtur & Lucilius, qui & Senecã ad idem hortatus. de his ſcriptoribus habe iudicium Senecæ in epiſtola ad Lucilium:* non eſt autem, quod iſtam curam imputes mihi: morbo enim tuo daturus eras, etiãſi nemo mandaret tibi, donec Aetnam deſcribas in tuo carmine, & hunc ſollemnem omnibus Poetis locum attingas. quẽ quo minus Ouidius tractaret, nihil obſtitit, quod iam Vergilius impleuerat: ne Seuerum quidem Corneliũ vterq; deterruit. omnibus præterea feliciter hic locus ſe dedit & qui præceſſerant, non præripuiſſe mihi videntur, quę dici poterãt, ſed aperuiſſe ---- aut ego te non noui, aut Aetna tibi ſaliuam mouet: iam cupis grãde aliquid, & par prioribus ſcribere. *Pręterea deſcripſit Aetnam Pompeius Trogus, apud Iuſtinum, & recenti memoria Petrus Bembus, Antonius Philoteus, Thomas Fazell.* Senec. epiſt. 79. Iuſtin. l. 5. Bembus de Aetna. Ant. Phil. de Aetna. Fazell. dec. 1. l. 1.

9 LAPIS---CRISTALLI INSTAR PELLVCIDVS] *ſalem pellucidum Pachinus gignit Solinus,* ſalem purpureũ Aetna mittit, in Pachyno translucidus inuenitur: *Plinius de ſale,* ſunt & colorũ differentiæ; Centuripis, purpureus; circa Gelam in eadẽ Sicilia tanti ſplendoris, vt imaginem recipiat. Sol. cap. 11. Plin. l. 31. cap. 7.

10 QVID EQVORVM PRÆSEPIA---- SANE HIC GIGNVNTVR FEROCES] *equos Siculos, vt bellis aptos laudat Silius*
Cornipedẽq; citum lituis generaſſe ferẽdis.
laudat etiam Oppianus à pernicitate, & generoſitate, aitque Mauris præſtare. Oppian. de venat. l. 1.

At Siculi Mauris curſu multo leuiores
Sunt, animi pariter quędã vis efferat illos,
Cũ patulæ igneſcunt feruenti flamine nares
Luminibuſq; ardent, fuluo rutilantibus igne
Rugitus etiam rabidos, atq; ora leonis
Impauide perferre valent, nec corde tremiſcunt.

ſed Oppianus maxime præſtare tradit equos Lilybœtanos, & Aetneos:

Inter equos porto, quos tellus educat õnes
Anteuolant celeres rapida leuitate Sicani,
Qui depaſcũtur lilybœum gramine mollẽ,
Trinacriamque onus Enceladi populantur anheli,
Qua Aetnæ flammiuomis eructat faucibus (ignes.

At Gratius Aetneos equos, & Agrigentinos in ludis Olympicis præſtãtiſſimos memorat. Grat. de venat.

Poſſent Aetneas vtinam ſe ferre per artes,
Qui ludus Siculis? quid tum ſi turpia colla,
Et tenuis dorſo curuatur ſpina? per illos
Cantatus Grais Acragas.

Agrigentinos etiam commendat Virg. lib. 3. Virg. Aen. l. 3.

Arduus inde Acragas oſtẽtat maxima lõge
Mœnia, magnanimum quondam generator equorum.

Ad quem locum Interpres Seruius hæc tradit: legimus cum in Cappadocia equorum greges periſſent; adductis Oraculo Apollinis ex Agrigento gregibus, meliores repararunt.

NON BOVM ARMENTA, NON CIVILIA] *omnigeno pecore Sicilia abundat, quare Pindarus:* diuitem pecoris, *Siciliam appellat, & aliàs,* quę in collibus pecudes alentis Acragantis habitas. 11

hinc etiam Theocritianus ille Polyphemus. oues mille paſco. & Virgilius Theocritum imitatus: Pind. olympiad. ode 1. Pythijs ode 12. Theocritus Idyll. 11. Virg. eclog. 2.

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ

Horatius item ad Groſphum Sicilienſem: Horat. l. 2. ode 16.

Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ.

NON APVM EXAMINA ----. ET MELLIS DVLCEDINE] *examina apum in plurimis Siciliæ locis non in aluearibus modo, ſed in rupium, arborumque cauis, & murorum foraminibus, conficere mella videas. Hyblæum mel laudat Plinius, & poſt Atticum, ſecundas ferre, ſcribit; ibi, ait,* mel optimum ſemper, vbi optimorum doliolis florum conditur. Atticæ regionis hoc, & Siculæ, Hymetto, & Hybla ab locis. *at Silius Hyblæum mel cum Attico certare ſcribit;* 12 Plin. l. 11. c. 3.

Nectare Cecropias Hyblæo accendere ceras.

Cecropias enim ceras, mel Atticum intelligit, à Rege Cecrope: accendere autem ait, flauum ob colorem. quare Plinius, faui, *ait,* cera ſpectabiles gignuntur in Sicilia. *Siculo melli prima, vel ſumma nobilitas Varroni, propter optimum, frequenſque in Sicilia thymum, aptiſſimum ad mellificium. atque illud præſtantiſſimum in Hybla, ex eo dictum poetæ.*

Nerine Galathæa, thymo mihi dulcior Hyblæ.

Strabo, euanuerunt, *ait,* ciuitates illæ vnius Hyblæ nomen manet, propter præſtantiam Hyblæi mellis. Virg. ecogl. 7. Strabo l. 6.

MARE CIRCVMFLVVM BONIS OMNIBVS] *Solinus:* Pachyno multa thynnorum ineſt copia, echinis, & omnibus mare nantibus piſculentiſſimum, ac propterea ſemper captura larga. 13

PORTVS IN EA ET AMPLI, ET LATI] *ampliſſimus omnium portus Syracuſanus. capax item Mamertinus. mirandum ætatis noſtræ opus, moles Panormitana.* 14

OSTREA, CONCHILIAQVE AD PVRPVRAS] *Peloriades conchas laudat Archeſtratus Syracuſanus, & Pelori purpuras Lucilius. ſed hæ ad edulium, non ad lanam tingendam. tradit Guido Pancirolus, in Notitia Imperij, Syracuſis in Sicilia, lanam, & ſericum tingi ſolitum, ex eoque Procuratorem Baphij Syracuſani fuiſſe. at in mari Syracuſano gigni purpuram ad lanarum tincturam, apud neminem comperio. verum conchilia, ex quibus purpura gignitur, inficiendis veſtibus, in Sicilia, mare Hiccarenſe fert. quamquam raro, in aliqua piſcium naſſa, purpureo eſt ſucco viua capiuntur. plurimum in litore, ardenti ſole aperta, exſiccataq; reperiũtur* 15

SICI-

Digitized by Google

19 SICILIENSIVM RES OMNIBVS ANTECELLVNT] *modeſtius Solinus*; quidquid, *ait*, Sicilia gignit, ſiue ſoli, ſiue hominis ingenio, proximum eſt ijs, quæ optima iudicantur. *niſi quod fetus terræ Centuripino croco vincitur. eadem ſuper re, non reticuerim Lucretij iudicium, qui de Sicilia loquutus, ita canit.*

Quæ cum magna modis multis miranda videtur,
Gentibus humanis regio, viſendaq; fertur,
Rebus opima bonis, multa munita virũ vi.

Strabo li.6. *præterea Strabonis, qui hæc ſcribit:* porrò Siciliæ præſtantiam, ab omnibus prædicatam, qui eam non cedere Italiæ laudibus pronuntiant, quid attinet dicere? imo frumento, melle, croco, alijſque rebus quibuſdam vel anteire eam Italiæ dixeris.

20 TESTANTVR HOC ORATIONVM LVMINA] *non modo conſcripta, ſed inuicta. nam Corax Syracuſanus primus dicendi artem docuit. plerique primos Rhetorices ſcriptores faciunt Coracem, & Tiſiam Syracuſanos: ſed verius eos in formam artis redegiſſe, præceptioneſque ad bene dicendum tradidiſſe. ex eo, ſermone hominum, famaque celebrati ſunt. Coracem, & Tiſiã inſecutus eſt Gorgias Leontinus, qui oratoria diſciplina vim elocutionis, & artis tribuit, tropis, metaphoris, allegorijs, hypallagis, abuſionibus, traiectionibus, conduplicatis, repetitionibus, apoſtrophis, comparibus, vſus; Suidas.*

Suidas Dictionar.

21 POETARVM, RHETORVM, PHILOSOPHORVM] *præſtitere ex Siculis philoſophis Empedocles Agrigentinus, Dicearchus Meſſanenſis, auditor Ariſtotelis: ex Mathematicis, Archimedes Syracuſanus: ex Oratoribus, quos modo memoraui Corax, Tiſias, & Lyſias Syracuſani, Gorgias Leontinus: ex Poetis Lyricis, Steſichorus Himeræus: ex Elegiographis, Theognis Megarenſis: ex Comicis, Philemon itemque Phormus, & Epicharmus Syracuſani, comœdiæ inuentores: ex Tragicis, Carcinus Agrigentinus: ex Bucolicis, Theocritus Syracuſanus, Princeps Bucolici carminis, Moſchus, Calpurnius: ex Hiſtoricis, Antiochus, & Philiſtus Syracuſani, Andreas Panormitanus, Silenus Calatianus, Timæus Tauromenitanus, Diodorus Agyrenſis, Alcinus, Athanes, Callias, alijque plures.*

22 MICHAEL, IN QVEM AVTVMANT MALVM INSILIISSE SPIRITVM] *is eſt Michael, origine Paphlago, quem Zoe Auguſta, impudica femina, cum ob pulchritudinem deperiret, Imp. Romano, veneno nondum conſumpto, miſereque ſtrangulato, adulterum euexit in ſolium; qui mox, in vindictam ſceleris in Romanum Imperatorem, eiuſque cubile admiſſi, à Dæmone arreptus, dirijſque modis vexatus eſt, ad exitum vſque vitæ. pluribus perſequitur Ioannes Curopalates.*

23 AB EIVS PROVINCIÆ TOPARCHA] *Apolaphar Mahumet, Siciliæ Principem vocat Curopalates. ſane illius germanus frater Apoaphar cum pro regno bellum gereret, & Vmer Africæ Principem in auxilium vocaſſet, Apolaphar ab Imp. Michaele auxilia petijt; Ioannes Curopalates.*

MANIACEM ILLVM] *Georgium Patricium Maniacem, qui in Siciliam claſſe traiecit, anno Chriſti 1038. qui fuit Mundi, vt numerat Curopalates 6546.* 24

QVEM SOCIORVM INVIDIA] *impotentia Romani Sceleri, cuius ſoror pellex erat Imp. Conſtantini Monomachi. igitur cũ Scelerus in Maniacis cubile imprudenter, contumelioſeque inuaſiſſet, iſque iniuriam vleiſci arderet, ab Imperatore rebellauit, Italiæ militibus in eum commotis, tranſmiſitque in Bulgariam: vbi conſerto prælio cum Imperatoris copijs, interfectus* [...]*lura Curopalates in Conſtantino Monomacho.* 25

INTERIM VERO BARBARORVM TYRANNVS] *de hoc bello Ioannes Curopalates hæc ſcribit:* cum in Sicilia duo fratres dulidcrent, & Apoaphar ſuperaret, alter Africæ principem Vmer ſibi auxilio vocat, qui ſocietatem pollicetur, ſi modo locum aliquem in Sicilia occupare poſſit. cũque Siculus prompto animo hac in re annuiſſet, accedit, & congreſſus cum Apoaphar, adhuc cunctante exercitu cum Georgio Patricio Maniace ad ſocietatem miſſo, eum vi ſuperatum profligat, qui ad Principem Longobardiæ confugiens Leonem Opum, ab eo petijt auxilium. & ille coacto ex finitimis locis exercitu in Siciliam tranſmittit: & ſæpe cum Afrorum Principe congreſſus, ac ſuperior, eius intolerabiles conatus repreſſit. deinde cum cognouiſſet fratres, percuſſo fœdere, ſimul coniunctos, in Romanos inuaſuro, rurſus in Italiam tranſit captiuorum Romanorum circiter quindecim millibus in naues impoſitis, & in Italiam incolumibus deiatis, & rurſus domum reuerſis. Igitur ſecuritatem nactus Chartaginenſis inuaſit Siciliam, & multa licentia ipſam vaſtabat, & Siciliæ res in hoc ſtatu erant. *idemque paullo poſt:* cum nuper Georgius Patricius Maniaces in Siciliam perueniſſet: ipſius Principes, germani fratres, fœdere inter ſe percuſſo, ſtudebant eum ab inſula repellere, & idcirco ſociorum auxilia ex Africa accerſierunt, quinquaginta millia, quæ cum aduenisſent, prœlium committitur ad ea loca, quæ Rhemata dicuntur: & vi profligat hoſtes Georgius Maniaces tanta facta cæde, vt præterfluens fluuius ſanguine compleretur. ac deinde cœpit Siciliæ vrbes treſdecim, & paulatim progreſſus, omnem ſibi inſulam ſubiecit. *hæc Curopalates. a quo Nilus Monachus in hiſtoria variat. is enim ait, Africanorum Regem, ſublato per dolum Apolaphar, qui in Sicilia dominabatur, Inſula potitum fuiſſe. ſolumque aduerſus Maniacem depugnaſſe. contra Curopalates, germanos fratres Apolaphar, & Apoaphar, Regemque Africæ Vmsr coniunctis co-* 26

tis copijs cum Maniace prælium conſeruiſſe, an vtrumque fuit; vt primum germani fratres reconciliati ſocietatem cum Rege Africanorum inierint, vnaque omnes ſeſe Græcis obiecerint: dein vero Vmer, Rex Africanorum, fratres occiderit, & Siciliã inuaſerit, quem demum Maniaces profligauit.

27 TRIBVLORVM INGENTEM FIERI VIM MANDAT] *murices ferreos nominat Curtius, & Valerius Maximus; qui ijdem atque Tribuli. nam quos Valerius ferreos murices, Plutarchus* tribolos dicit.

Curt. l. 4. Val. max. l. 3. c. 7. Plut. Apophteg.

28 GRÆCI FERRVM, MANVSQ; CVM HOSTIBVS CONSERVNT] *Nilus ſecundi prælij meminit, quo Maniaces Dux Sarracenum profligauit. ſed hunc duobus prælijs à Gregorio Maniace victum, fuſumque, Curopalates tradit, in [illegible] Mundi 6546. & 6548. Christi 1038. & 1040 at Thomas Fazellus hæc geſta ait, anno Christi 1004 fortaſſe numerus à Typographo corruptus, & pro anno 1040 perperam 1004. repoſitus.*

Fazel. poſt. dec. l. 6. c. 2.

29 INDE IN AVLINAS, SIC ENIM APPELLANT] *eiuſſam nominis diximus Notis ad S. Eliam Ennenſem. quas hic Aulinas paulo poſt Monaſterium S. Eliæ, Nilus appellat; cuius vero Eliæ Ennenſis. ex quo coniectura noſtræ robur, Monaſterij S. Eliæ locum Aulinas, non Salinas dictum. niſi binomines dixerimus, Aulinas, & Salinas.*

30 AD MONASTERIVM, QVOD S. ELIÆ VOCANT PERVENIT] *S. Eliæ Siculi eſſe, atque hunc Iuniorem appellari, eius hiſtoria docet, quam ſuo loco edidimus. idem Nilus inferius:* mulier quædam e propinquis opidis, e quadam cerebri diſtillatione corporis oculos amiſerat. ea ad ſepulchrum diuini, de quo mentionem fecimus, Eliæ, quem ad diſcrimen veteris illius, qui curſu eſt in paradiſum translatus, Iuniorem perbelle oratio appellauit, ſanitatem impetratura confugit; cum & in vita, & poſt mortem miraculis clarus exſtiterit Pater ſanctiſſimus, &c. *cognoſcimus ex hoc loco, corpus D. Eliæ Ennenſis in Monaſterio ſuo in Aulinis adhuc fuiſſe, cum D. Philaretus clareſcere miraculis cœpit, quod obtigit, vt mox dicam, anno Christi* 1072.

31 THORACEM QVIDEM STICHARIVM INTELLIGAMVS] *Gloſſæ veteres Græcolatinæ;* ſticharium, *tunica. Latinis etiam,* ſtica. *Gloſſa Iſidori:* ſtica, tunica. *Sticharium, pallium, & cucullium, Monachorum indumenta, quibus Nilus indutum Philaretum deſcribit. D. Hieronymus memorat in Hilarione:* omnes, *ait,* diuitias ſuas ei relinquens, Euangelium ſcilicet, & tunicam ſacceam, cucullam, & palliolum. *Roſweydus in Onomaſtico & Cerda in Aduerſarijs ſacris. c. 148. nu. 12.*

D. Hieron. Hilar.

32 PALLIVM VOCARE CONSVEVIMVS] *D. Hieronymus,* palliolum, *ob breuitatem vocat: Caſſianus,* anguſtum palliũ, *quod colla dumtaxat, atque humeros tegeret.* Mafortem *etiam nominabant, idem Caſſianus.*

Caſſian. de inſtit. renũciat. l. 1. c. 7.

CVCVLLIVM ANTIQVA PATRVM CONSVETVDO NOMEN FECIT] 33

D. Hieronymo, & Caſſiano cuculla dicta. item Cæſario lib. 2. c. 2. libro 4. c. 91. & alibi.

In reg. L. Pachomij lib. 1. c. 4.

ELIÆ IVNIORIS] *Siculi, ex vrbe Enna. de qua paullo ante diximus.* 34

CVM TRISAGIVM CVM OMNIBVS INCIPERET] *Triſagium eſt Hymnus* Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, miſerere nobis. *qui hymnus Imp. Theodoſio Iuniore, cum magnus terræmotus Conſtantinopolim concuteret, canı cœptus, terræque motus ceſſauit. memorant fuſius Cedrenus, & Georgius Codinus hymnus dein in omnes imperij eccleſias propagatus. Landulphus Sagax:* Beata Pulcheria ſuper miraculo, vna cum fratre, ſupra modum admirata, ſanxit per vniuerſum orbem diuinum hunc pſallere hymnum, & tunc receperunt omnes eccleſiæ per ſingulos dies huoc canere Deo. 35

Cedre. hiſt. Codin. origin. Conſtãtinop. Lãdulph. de Theod.

36 QVID ENIM DICEBAT PALLIVM EST, NISI FLETVS] *quid in habitu Monaſtico myſtice ſignificet pallium, tunica, cuculla, analabus, pluribus explicant Ioannes Caſſianus, S. Dorotheus, Sozomenus. conſule etiam Heribertum Roſuueydum in Onomaſtico ad Vitas Patrum.*

l. Caſſ. de inſtit. cœnob. l. 1. S. Doroth. doct. 1. Sozom. l. 3. c. 13.

37 QVID ANALABVS CRVCIS EFFIGIES] *S. Dorotheus de habitu Monachi:* habemus, & Analabum. Analabus in crucis modum ponitur: ſuper humeros autem noſtros Crucis ſignum deferimus. *& paullo poſt.* habemus Analabum; id eſt Scapulare, ab humeris pendens, quod eſt Crux. *Caſſianus lib. 1. de hab. Monach. c. 6. ait,* Geſtant autem reſticulas duplices laneo plexas ſub tegmine, quas Græci Analabos, nos verò ſuccinctoria, ſeu redimicula, vel proprie rebrachiatoria poſſumus appellare, quæ deſcendentia per ſummum ceruicis, & è lateribus colli diuiſa vtrarumque alarum ſinus ambiunt, atque hinc inde ſuccingunt, vt conſtringentia latitudinem veſtimenti ad corpus contrahant, atque coniungant.

Roſuueyd. Onomaſtico verbo, ſchema.

CVM L. ÆTATIS SVÆ ANNVM AGERET] *Annorum Philareti ex Nilo Monacho hæc eſt Anacephaleoſis. Cum Georgius Maniaces in Siciliam appulit, (appulit autem, vt dixi ex Curopalate, anno Christi 1038.) Philaretus annos XIIX. natus erat. duos poſt annos è Sicilia in Calabriam cum parentibus traiecit, anno Christi CIƆ.XL. cum annum XXV ageret, id eſt Christi CIƆXLV. habitum Monaſticum ſumpſit. obijt anno ætatis L. Christi CIƆLXX. Philaretus igitur natus eſt anno Christi CIƆXX. paullo poſt Nilus Monachus tradit, Philaretum duos poſt annos ab eius exceſſu miraculis inclareſcere cœpiſſe. eique Oratorium a fundamentis extructum, dicatumque: Brachium Sancti Philareti in Monaſterio eiuſdem nominis dedicato, iuxta Seminaram, in Calabria colitur. corpus in eodem Monaſterio conditum creditur. plerique tradunt, eius caput ſeruari in Monaſterio* 38

S. Sal-

Sanɛti Saluatoris, prope Meſſanam. ſed falſi ſunt. non enim illud eſt Sancti, Philareti Confeſſoris, ſed caput Sancti Philareti Martyris item Panormitani.

59 CVM DVOBVS HISCE NOSTRIS FRATRIBVS] *quos intelligat compertum non habeo.*

GEMINOS IN TE CONTINENS SOLES] *exiſtimauerim, Sanctos Eliam Iuniorem, & Philaretum hos eſſe, quorum, & ſepulchra multis miraculis præfulgebant.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI GERLANDI

1 GERLANDVS] *D. Gerlandi eum Vitam, tum Translationem eius corporis, recognitam damus, collatis libris manuſcriptis Agrigentinis Panormitanis, Saccenſibus, & vetere Breuiario Gallicano; pleraque recidimus, quæ ſuperflua videbantur, dictionemque paululum concinnauimus. de D. Gerlando hæc habet Gaufredus Monachus:* Eccleſias paſſim per vniuerſam Siciliam (*Comes Rogerius*) reparat: ipſe pluribus in locis de ſuo ſumptus, quibus facilius fiant, attribuit. in vrbe Agrigentina Pontificalibus infulis cathedram ſublimat; terris, diuinis, & diuerſis copijs, quæ Pontifici, & Clero competenter deſignata ſufficiant, hæreditaliter, chirographis ſuis dotat, ornamentis, & ſacri altaris vtenſibilibus ad plenum conſignatis. huic Eccleſiæ Gerlandum quemdam, natione Allobrogum, virum magnę caritatis, & eccleſiaſticis diſciplinis eruditum, Epiſcopum ordinans, præfecit. *at hic ſcriptor in patria diſſentit. nam Veſontione natum ait, quæ vrbs Sequanorũ maxima, vt auctor eſt Cæſar Sequani autem Galliæ Lugdunenſis populi ſunt; Allobroges vero Narbonenſis Galliæ.*

Gaufr. rerũ Normãnic. l. 4. c. 7.

2 NOBILI GENERE NATVS EST] *fama traditur, propinquum fuiſſe Rogerij Comitis.*

3 PRIMICERIVS SCHOLÆ CANTORVM] *Primicerius, qui primus in ceram, tabulaſque referretur, & qui primum locum, in quouis ordine obtineret. D. Stephanus* Primicerius Diaconorum, *Luciano dictus;* Primicerius Martyrum. *D. Auguſtino: eidem, D. Petrus* Primicerius Apoſtolorũ. *Sanctiſſima Virgo Deipara,* Virginum Primiceria *D. Bernardo.*

Lucian. epi. de inuent. S. Stephani.

4 SACERDOTII ORNAMENTIS AB VRBANO PAPA II.] *haud adeo certus eſt annus, quo D. Gerlandus Epiſcopus à Romano Pontifice Vrbano ordinatus eſt. pleriſque creditum, anno 1093. quo anno reſtituta eſt ſedes Agrigentina, ex Rogerij Comitis priuilegio, cuius recito fragmentum:* Ego Rogerius Comes, anno 1093. ab Incarnatione Domini noſtri Ieſu Chriſti, Vrbano II. Apoſtolicæ ſedis Preſidente, Rogerio Duce Calabriæ, & Ducatum Apuliæ regente. in conquiſita Sicilia Epiſcopales Eccleſias ordinaui, quarum vna eſt Agrigentina eccleſia, cuius Epiſcopus vocatur Gerlandus, cui in Parochiam aſſigno quidquid intra fines ſubſcriptos continetur, cũ omnibus iuribus decimarum, & aliorum iurium Parochialium, tam Ciuitatis Agrigentinæ; quam eiuſdem Dioeceſis, &c. *idem annus 1093. conſtituta Sedis Agrigentinæ firmatur ex literis Bertholdi Epiſcopi Agrigentini, in quibus ita ſcriptum eſt:* ad omnium notitiam volumus peruenire, quod D. memoriæ, illuſtris Rogerius Comes conquiſita Sicilia, Agrigentinam eccleſiam erexit Sanctæ memoriæ B. Gerlandum in ipſam Epiſcopum ordinando, Vrbano PP. II. acceptante, ratificante, & ordinante, anno Domini 1093. cui eccleſię idem Sãctæ memoriæ Epiſcopus annis 12. præfuit, eam, eum omni ſanctitate regẽdo, & eidem ſucceſſiuis temporibus Canonice ſucceſſerunt Drogo, Albertus, Vvarinus, Gualterius, Gentilis, Bertholdus, Vrſo, Raynaldus, Gottifredus, Guido, & Gobertus, Venerabiles Pontifices prædeceſſores noſtri, vſque ad annum 1304. &c. *quo anno ea litera à Bertholdo Epiſcopo ſcripta ſunt. In hanc ſententiam quin eam, duo me reuocant. Primum Vrbani PP. II. priuilegium, Gerlando Epiſcopo, eiuſque ſucceſſoribus datum, quo Dioeceſis Agrigentina confirmatur, cuius priuilegij exemplaria duo penes me exſtant; diuerſis annis conſignata. in altero eſt,* datum Barij, per manum S.R.E. Diaconi Cardinalis, 6. idus Octobris, indictione 7. Incarnationis Dominicæ anno anno 1088. Pontificatus autem Domini Vrbani II. Papæ primo. *in altero eſt,* datum Barij per manum Ioannis S.R. E. Dia-

coni

coni Cardinalis, 6. idus Octobris indict. 8. Incarnationis Dominicæ 1099, Pontificatus autem Vrbani II. Papæ vndecimo. *certe quidem Pontificium diploma vnum, idemq; eſt, eadem in vrbe, ab eodem Notario ſcriptum, eodem die & menſe: variat annus tū Chriſti Domini, tum Pontificis Vrbani. vter falſus ſit, haud facile affirmauerim. illud certum, ſi initium Epiſcopatus Diui Gerlādi à Chriſti anno 1093. demus, eccleſiam Agrigentinam annos 12. adminiſtrare nullo modo potuiſſe, vt paullo poſt demōſtrabo. annus autem ſcripti à Rogerio Comite priuilegij, qui eſt Chriſti 1093. fortaſſe annus eſt, quo is eccleſia Agrigentinę, eiuſque Diœceſis fines ſcripto conſtituit; minime vero, quo D. Gerlandus Epiſcopus inſtitutus eſt. lege, quæ paullo inferius eadem ſuper re diſputabo.*

5 ECCLESIAM EPISCOPI AGRIGENTINI SEDEM] *quam intra ſex annos ædificauit, ex libello M. S. de ſucceſſione Epiſcopi Agrigenti.*

6 SOLEMNI RITV CONSECRAVIT] *conſecratio Eccleſiæ Agrigentinæ, pridie nonas Aprilis, hoc anno celebratur. at non is dies, quo à S. Gerlando dedicata eſt. ſcias igitur velim, Agrigentinam eccleſiam ter fuiſſe conſecratam primum à D. Gerlando: quo die? exploratum non habeo. ſecundùm à Bertholdo Epiſcopo, qui cum eccleſiam ſuā qua collapſam, qua ruinam minantem, aliorum etiam collatis opibus, refeciſſet, pridie nonas Septembris, anno 1305. conſecrauit. 4 poſt die, altare maximum ab eodem Epiſcopo conſecratum eſt. ſed enim ita ſcriptum reperio in Membranis Eccleſiæ Agrigentinę manu exaratis:* Bertholdus Epiſcopus altare maius eccleſię S. Gerlandi in honorem B. Mariæ Virginis per ipſum B. Confeſſorem dedicatæ, conſecrauit in honorem eiuſdem Beatiſſimæ Virginis, & Apoſtolorum Iacobi, Bartholomæi, & Andreæ & Martyris Vincentij, & Confeſſorum Pontificum Gregorij, & Gerlandi, quorum reliquias in ipſo altari deuote, & ſollemniter incluſit, anno 1305. *Indict.* 4. 9. Nouemb. die dedicationis prædictæ, &c. *exinde factum, vt Eccleſia, quæ in honorem Deiparę Virginis, & D. Iacobi Apoſtoli à S. Gerlādo dedicata fuerat, conſequentibus temporibus, Eccleſia S. Gerlandi nominaretur. demum anno 1564. pauimento eccleſiæ palmos duodecim depreſſo, ea denuo conſecrata eſt, pridie Nonas Aprilis à Mariano Manno Saccenſi, & Epiſcopo Tribunienſi. quod in M.SS. Membranis Agrigentinis ita adnotatum comperio.*

Anno 1564. die 4. menſis Aprilis, de conceſſione, ac mandato multum Reuerendi Domini Caroli Montilij, Patricij Caſalenſis Montisferrati, V. I. D. Protonotarii Apoſtolici, ac Vicarij Generalis Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Domini Rodulfi Pij, miſeratione diuina Epiſcopi Oſtienſis, S. R. E. Cardinalis de Carpo nuncupati, cui auctoritate Apoſtolica adminiſtratio, & omnimoda diſpoſitio eccleſiæ, & epiſcopatus Agrigentini conceſſa extitit; ego Marianus Mannus, Epiſcopus Tribunienſis, & Abbas B. Petri, & Pauli de Agro, conſecraui eccleſiam, & altare hoc in honorem Sanctiſſimi Iacobi, & Gerlandi, & reliquias BB. MM. & SS. Chriſtophori, & Fabiani, & Conf. Rocci in eo incluſi. ſingulis Chriſti fidelibus hodie vnum annum, & in die anniuerſario conſecrationis ipſum viſitantibus, quadraginta dies de vera indulgentia, in forma eccleſiæ conſueta, concedentes.

DROGONEM BALNEARIÆ PRÆPOSITVM] *cui nomen hodie* Labagnara, *litorale opidum Calabriæ, ad mare Tyrrenum.* 7

SIBI IN ADMINISTRATIONE ECCLESIÆ SVCCESSVRVM] *ita habent libri, & Membranæ omnes, manu exaratæ: D. Gerlandi prædictionem fuiſſe, Drogoni demortuo ſibi in Epiſcopatu proxime delectum iri. recte itaque Bertholdus, Epiſcopus Agrigentinus, hoc ordine numerat Epiſcopos eccleſiæ Agrigenti, D. Gerlandum, Drogonem, Albertum, Vuarinum, Gualterum, ceteroſque, quos ſupra commemorauimus. igitur perperam neſcio quis in catalogo, quem ſcripſit Epiſcoporum Agrigenti, poſt Gerlandum locat Vuarinum, cui ſubijcit Drogonem, Albertum, Gualterium.* 8

OBIIT V. KAL. MARTIAS, CVM ANNOS XII. ECCL. AGRI REXISSET] *vere ne D. Gerlandus XII. annos præfedit? ad hoc, quo ille āno demortuus eſt? vtraque quæſtio difficiles explicatus habet. cauſſa, ſcriptorum varietas. nam Bertholdus, Epiſcopus Agrigentinus, quem ſæpe memoraui, tradit D. Gerlandum cœpiſſe Epiſcopatum, anno Chriſti 1093. & annos 12. adminiſtraſſe. igitur vita functus eſt anno 1105. at contra eſt vetus inſtrumentum membranaceum, à Vuarino, Epiſcopo Agrigentino, confectum, quod in Tabularijs Eccleſiæ Agrigentinæ ſeruatur. quippe in eo inſtrumento, Vuarinus Epiſcopus Eccleſiam S. Margaritæ Gisleberto Clerico concedit, anno Dominica Incarnationis 1108. Epiſcopatus ſui 4. qui fuit Chriſti 1104. quo Vuarinus Epiſcopus Eccleſiam Agrigentinam regendam ſuſceperat. qui nam igitur conſtitat, D. Gerlandum anno Chriſti 1105. vita exceſſiſſe, cum anno proximo Vuarinus epiſcopus eccleſiam regeret? & ante Vuarinum Drogo, & Albertus Epiſcopi præſederint? quibus aliquot annos neceſſe eſt, vt des, quibus eccleſiam rexerint. ex his alterum horum nobis dicendum eſt, aut Gerlandum non ſediſſe annos 12. aut cœpiſſe Epiſcopatum ante annum Chriſti 1093. in alterutro Bertholdus Epiſcopus ſit lapſus, anceps animi ſum. ſed huc me trahit ſcriptor Vitæ S. Gerlandi, vt ei annos 12. tribuam. ait enim, à familiaribus eius ſe accepiſſe, annos 12. Eccleſię præfuiſſe. de anno autem initi epiſcopatus à D. Gerlando, nihil is ſcriptor memorat. Ceterum ſi verus eſſet annus 1088 quo alteri ex priuilegijs Vrbani Papæ II. quod ſupra* 9

retuli

vetulimus, conſignatus eſt; tum vero Diuũ Gerlondum ſediſſe annos 12. perueniſſeque ad annum Chriſti 1100. affirmare poſſemus. at nutat annus ille 1088 in Vrbani Papæ priuilegio, quo Diœceſis Agrigentinæ fines, à Rogerio Comite aſſignatos confirmat. nam ſi Rogerius anno Chriſti 1093. Diœceſim Agrigentinam conſtituit, vt ex eius diplomate conſtat; fieri nullo modo poteſt, vt ante annos V. Vrbanus Papa firmauerit: quodque nondum à Rogerio ſtatutum erat, diplomate ſuo, Apoſtolicis literis ſtabiliuerit. equidem filum non habeo, cuius ope egrediar ex biſceſlexibus labyrintheis.

Ad Diui Gerlandi ſanctitatis approbationẽ, plura ſunt Romanorum Pontificum priuilegia, Clementis Papæ IV. Innocentij VI. Eugenij IV. Iulij II. quibus peccatorum Indulgentias ijs concedunt, qui templum ipſius pie adiuerint.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
DIVI CHREMETIS.

CHREMES EXIMIVS CHRISTI ATHLETA] *D. Chremetis, Monachorum parentis, celebre nomen in Opido* Francauilla, *& adiacente regione. ſed ab alumnis eius, nullis eſſe commendatum monumentis, indignũ fuit. itaque temporum iniurijs intercedendum ratus, quod Sanctiſſimi viri fama ſuperest, operæ pretium duxi ſcribere, bono poſteritatis. hanc igitur S. Chremetis Vitam ex ijs compoſuimus, quæ per manus à maioribus noſtris de eo accepimus, totoque opido Francauillæ, quod Monaſterio Chremetiano proximum, nota, rataque habentur. huius ſane antiqui Monaſterij ædificium adhuc manet, nomine Sanctiſſimi Seruatoris de Placa inſignitum. extantque in eo monumenta quædam aui Rogeriani Monachorum, Rituales libri ad diuinum cultum, Græcique Codices, manu exarati, quo idiomate antiquis temporibus vtebantur. præterea capitis cranium S. Barbaræ, brachij S. Vrſulæ radius, & integrum caput D. Chremetis, Græcis characteribus, hoc modo inſcriptis.* Caput B. Chremetis.

Porro Chremetis, Sanctiſſimi Abbatis, caput ſumma pietate ſeruatum eadem in æde, maximaque celebritate illius regionis homines venerãtur, præſertim VIII. Idus Auguſti, feſto die Transfigurationis Domini noſtri Seruatoris, cuius nomini Eccleſia dedicata eſt, in altari ad venerationem exponitur. Opidani vero D. Chremetem patronum habent, ac venerentur.

MONAST. TVVM SILVA, AGRISQVE QVÆ VIDES DONO] *ijs, quæ de Monaſterij initijs, ac reſtauratione fama tradit, ſcripta etiam monumenta adſtipulantur. penes me eſt inſtrumentũ donationis Rogerij Comitis, ſcriptum anno mundi 6601. atque adeo anno Chriſti 1093 ſed hic illud non exſcribo. nam Priuilegiũ è Græco tranſlatum eſt à viro, cum Elleniſmi, tum Latinitatis parum gnaro. Exemplar etiam cuius mihi copiam fecit D. Bernardus Abbas S. Saluatoris de Placa, interpretis culpa, tenebris, mendiſque obſitũ eſt. moneo tamen D. Chremetem, Abbatem, in hoc Priuilegio Clementem dici, putauerim vitio Interpretis. nam Sanctiſſ. Abbas vulgo Chremes dictus, cultuſque: Græce etiam Chremes inſcriptus.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI LIDANI

VITA, ET MIRACVLA S. LIDANI] *Vita Sancti Lidani Abbatis ad nos tranſmiſſa eſt ex M.SS. Membranis Eccleſiæ Setinæ, quæ haud procul vrbe Roma. Vitæ Stylus, vt ea ferebant tempora, haud ſatis purus. paululum à nobis concinnatus eſt, reciſis, quæ ſupervacanea videbantur, neque ad Hiſtoriam ſpectabant. quippe eamdem Vitam eſſe exiſtimamus, quam Illuſtriſſimus Baronius, mendis obſitam cenſet. Vitæ ſcriptor Dionyſius fuit, quem Baronius*

Baronius Monachum Caſinenſem, alij Epiſcopum Setinum fuiſſe memorant; eoque Eccleſiam adminiſtrante B. Lidanum vita functum. Sed vitæ ſcriptor contra eſt, quo auctore, cum Lidanus deceſſit, Epiſcopus Setiæ erat Druſinus. quam ob cauſſam, aut Dionyſius Monachus fuit, aut multo poſt à Lidani Abbatis exceſſu, Eccleſiam Setinam rexit. in Setino Codice manu exarato, adnotatum eſt, vitam anno Domini 1375. ſcriptam fuiſſe, haud quidem deſcriptam, ſed per ea tempora compoſitam crediderim, vt paullo poſt demonſtrabo.

LIDANVS EX OPIDO ANTENAE IN SICILIA] duo me in hiſtoria Lidaniana diutius torſere. alterum, Patria; alterum D. Lidani tempora. nam vitæ ſcriptor, an exſcriptor? rem male implicuit. ita enim habet: incipit legenda B. Lidani Confeſſoris de ciuitate Antenæ, Regni Siciliæ, de prouincia Aprutina. imperite Antenam, Siculum opidum, in Aprutio feceris, vel in Sicilia, & in Aprutio ſimul, quod vetus Samnium, conſtitueris: ſed inquies Dionyſij ſcriptoris hæc erit mens: D. Lidanum in Antena opido Aprutij natum, quod ad Regnum Siciliæ, vltra ſ pharum ſpectabat. nota enim Siciliæ diuiſio eſt, vltra, & citra pharum, ſeu fretum Siculum. atque illa Inſulam Siciliam, hæc vero Regnum Neapolitanum, in quo Aprutium complectebatur. ſane id conſiſtere nullo modo poteſt. nam S. Lidanus vita exceſſit Gelaſio PP. huius nominis I. ſub Chriſti annum 1118. quo anno nec Sicilia, nec Prouincia Neapolitana, Regio nomine tenebantur. primus Rogerius, Rogerij Comitis filius, in Regni nomen inuaſit, permiſſu Anacleti pſeudopontificis, anno 1130. vt ex eiuſdem Anacleti diplomate conſtat, quod habes apud Baronium: addo Siciliæ diuiſionem in Regnum citra, vltraque pharum, plurimos

Bar. Annal. ad Annum 1097.

poſt annos excogitatam. etenim prima eius mentio in diplomate Clementis PP. IV. habetur, quo Carolum Gallum, anno 1265. Siciliæ Regno induit. ex his cognoſcis Dionyſium, vitæ ſcriptorem, neutiquam D. Lidani æuo vixiſſe. neque enim Regni Siciliæ potuit meminiſſe, cum nondum illa Regni nomen adepta erat: nec Prouinciam Aprutinam ſub Regni Siciliæ nomine, vltra pharum, intelligere potuit: cum Aprutium nõ niſi poſt annum 1265. nomine Regni Siciliæ appellatum ſit. igitur alterum horum affirmauerim, aut Dionyſium poſt annum 1265. Vitam Lidani literis mandaſſe, aut vitam poſt hunc annum ab aliquo corruptam: ſed hoc iterim potius. B. Lidani Vitam poſt annum 1265. ex iis quæ fama ſupererant compoſitam. facit annus, quo in codicibus Setinis vita ſcripta eſt, qui eſt annus 1375. vt ſuperius dixi. quo anno vitã non deſcriptam, ſed ſcriptam putauerim. quod igitur ad D. Lidani patriam ſpectat, certe quidem hiſtoria male vulnerata eſt. Altera difficultas mihi eſt ex æuo S. Lidani, quo Monaſterium exſtruxit, vixitque & vita deceſſit: nam traditur, obiiſſe anno Chriſti 1118. cum Monaſterio ſuo annos 72. præfuiſſet. quos annos ſi retrahas, Monaſterium, vendito patrimonio, ædificaſſe comperies, anno Chriſti 1046. cum ille annum 18. ageret. natus igitur D. Lidanus anno 1029. dominantibus in Sicilia Sarracenis. hinc difficile mihi eſt, Chriſtianos D. Lidano parentes, qui opidum ſub ditione ſua in Sicilia haberent, cum Sarraceni rerum in Sicilia potirentur. haud facile creditu eſt.

His ego difficultatibus permotus, S. Lidanum ex albo SS. Sicilienſium pene deleuiſſem, niſi aliæ me rationes reuocaſſent. Primum, implicata lis eſt, Siculus ne ſit D. Lidanus, an Aprutinus: quid cederem cauſſa nondum accisa? dixeris, perperam addita ad Vitam verba illa. [e Regno Siciliæ.] contra alius dixerit, illa perperam addita, [de Prouincia Aprutina.] præcipue cum non ſatis conſtet, in vtra Prouincia fuerit vrbs Antena. Secundum, hiſtoria næuo aliquo aſperſa, vitiataque, vt Baronius ait, mendis obſita. nam præter offuſas Patriæ tenebras, & D. Lidani temporibus, poſt titulum, ad vitam præfixum, ſcripta ſunt hæc verba: anno Incarnationis Domini noſtri, Ieſu Chriſti, 1088. Indictione 12. Pontificatus Domini Vrbani PP. II. anno eius I. Nonis Menſis Martij. quæ ſcriptio mendis ſcatet. nam indictio falſa eſt, & pro 12. ſubſtituenda eſt 11. præterea Vrbanus nondum erat Pontifex. nam creatus eſt eodem anno, ſed 4. Idus Martij. ſed quem in finem, hæc verba prænotata ſint, non capio. putant nonnulli, annũ 1088. eſſe, quo Dionyſius vitam D. Lidani ſcripſit, cum is adhuc viueret. ſed vtrumque nutat, & ſcriptam eo anno vitam, & Lidano viuente. ex eodem Dionyſio ſcriptore conuincitur, qui aggreſſum ſe ait explicare aliqua de multis D. Lidani miracula, inopia ſcriptorum, ad illud vſque tempus neglecta, quæ poſt longo temporis curricula, referentibus quibuſdam ſenioribus accepiſſet. quibus Dionyſij verbis, duo docemur: alterum, D. Lidano viuente, multa eius miracula literis mandata, ſcriptorum neglectu: alterum, quæ Dionyſius ſcripſit, relatu ſeniorum accepiſſe, multaque poſt temporum curricula, à D. Lidani exceſſu. neque eſt, quod dicas, D. Lidani vitã a Dionyſio ſcriptam, dum ille viueret. miracula vero poſt eius mortẽ ab aliquo alio addita; etenim vnus, idemque eſt, qui miracula, & vitam, quæ ad miracula præſcribitur, compoſuit; atque ſcriptor is antequam miracula aggrediatur, memorat, de D. Lidani natione ſe ſuperius enarraſſe. igitur Dionyſius, vitæ ſcriptor, longe à D. Lidani æuo adfuit. cum ea, quæ ſcripſerit à ſenioribus, ad quos per manus peruenerant, didiciſſe aſſerat, & plurima poſt tempora à D. Lidani obitu. iam vero ſuperius dixi, vitam a Dionyſio videri conſcriptam, ſub annum Chriſti 1265. haud mirum eſt igitur, à ſcriptore in iis, quæ ad Patriam, & D. Lidani tempora ſpectarent, erratũ,

cum

eum CXLVII. poſt annos ab eius morte, ſcripſerit, quæ ſermone hominum corrupta, vulgoque perperam tradebantur. numne igitur annus 1088. ad vitam B. Lidani præfixus, annus eſt, quo Monaſterio condito, Præfecturam inijt? id ſi daremus, cum ea tempeſtate Normanni Principes in Sicilia regnarint, à quibus multa militibus prædia, opidaq; dono data, nulla eſt difficultas, quin D. Lidani Pater Antenæ dominus eſſe potuerit. ſed tum faceſſeret nobis negotium tempus Præfecturæ D. Lidani; nam annos LXXII. Monaſterio præfuiſſe traditur, obijſſeque anno Chriſti 1118. igitur Abbas eſſe cœpit anno 1046. huic difficultati diluendæ, putauerim à Vitæ ſcriptore, aut exſcriptore, in annorum numeris erratum eſſe: quod procliue fuit hiſtoriam ſcribenti, à qua longiſſimo temporis interuallo aberat. attamen nihil ſtatuo: ſatis eſt indicaſſe, qua via ab hiſtoria huius tricis nos expediuerimus.

Demum vt inter Siciliæ Sanctos Lidanum connumerarem, monuit me maxime vetus traditio Setinæ Eccleſiæ, quæ pro certo habet, traditque, S. Lidanum Siculum fuiſſe, atque ex Inſula Sicilia vendito patrimonio, Setiam deueniſſe. id ſemper Setinus populus ſenſit, atque in imaginibus D. Lidani, quas exſculpi curauit, in ſubſcripto elogio, inter cetera adiecit: Sanctus Lidanus Siculus.

Duo obijcies: alterum, à Dionyſio ſcriptore dicitur, mulierem ad S. Lidanum, conſanguineam eius, è Nymphana ciuitate veniſſe, quæ haud multum à Monaſterio videtur diſtaſſe alterum eſt, nullam Antenam in Sicilia fuiſſe, cum nemo ſcriptorum eius meminerit. ſed neque hæc me mouent. etſi enim S. Lidanus è Sicilia fuerit, quid impedimenti eſt, quominus conſanguineos in Italia habere potuerit, initis matrimonijs inter Siculas mulieres, viroſq; Italos? quod hoc æuo fit, ita antiquis temporibus factum. exempla commemorare, ſuperuacaneum duco. Nec turbat, nullam apud Scriptores mentionem Antenæ in Sicilia fieri. nam ab ijſdem nulla Antenæ in Aprutio facta mentio vt vero Antenam in Sicilia conſtituamus, ſatis eſt, ab hoc ſcriptore commemorari; multa enim vrbes, opidaque Siciliæ ſunt, quorum apud veteres, profanoſ ne ſcriptores nulla mentio reperiatur, ſed dumtaxat in Sanctorum vitis legamus. quod ſatis eſt, vt eas vrbes exſtitiſſe credamus. opidum Scanium in Sicilia, ex vita S. Marinæ Siculæ ſolùm pernotum eſt; Caſtrum S. Mariæ, ex vita D. Eliæ Iunioris; Ciuitas Demena, ex vita S. Lucæ Abbatis Carbonenſis: Mons Cranius, ex hymno Sergij in SS. Calogerum, Gregorium, & Demetrium, Cacumen Crotaleos ex Act. SS. Libertini, & Peregrini, Antra Pelopiæ ex Encomiaſte S. Marciani: ita ergo ſi etiam Antena, Siciliæ opidum, in vita S. Lidani ſolùm reperiatur, mirum eſſe non debet

AB VRBE SETIA *Setia, vrbs eſt Latinorum Mediterranea in via Appia.* 3

PROPTER VICINAS PALVDES] *paludes Pōtinas, quas Plini' in Latio deſcribit. Lucanus, à via Appia interſecari ait.* 4

Et qua Pontinas via diuidit vda paludes.

non longe ab vrbe Setia eſſe, Martialis etiam docet.

Pendula Pontinos quæ ſpectat Setia Campos.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. BARTHOLOMÆI

SANCTORVM VIRORVM FACTA] *planum mihi eſt, S. Bartholomæum, Monaſterij S. Saluatoris, in Iſthmo portus Meſſanæ, fundatorem ad Siciliam non pertinere, (neque enim natus, neque in ea demortuus eſt) ſed ad Calabriam, quæ multis etiam viris, egregia ſanctitate præſtantibus ſemper effulſit. placitum tamen eius vitam hic edere, quod illa nondum lucem, qua digniſſima, viderit: præcipue vero, quod ſacram hiſtoriam Siculam contineret, ortumq; celeberrimi Monaſterij S. Saluatoris, prope Meſſanam. multaq; quæ de eius origine falſo iactantur, ex illa refelli poſſunt, quæ paulo poſt demonſtrabo. hanc vero orationem, Græce ſcriptam, habuimus ex M.SS. Codicibus eiuſdem Monaſterij Sanctiſſimi Saluatoris. in Latinum tranſtulit P. Auguſtinus Floritus è noſtra Societate.*

NOMEN VERO PATRIÆ SEMERI] Semeris, *opidum in vlteriore Calabria. alijs* Simaris *dictum, &* Simarium; *quod peruetuſta, ac maxime celebris quondam vrbis Sibaris reliquias eſſe ſunt qui exiſtiment; quippe cum haud multum inde loci dirutæ vrbis veſtigia oſtendantur, Ioannes Iouianus Pontanus.* 2 Iou. Pont. hiſt. Neap. l. 2.

CHRISTODVLVS AMMIRATVS] *in antiquo quodam priuilegio membranaceo Monaſterij Sanctimonialium S. Saluatoris ſcripto in vrbe Panormo, ſubſcriptus legitur:* Chriſtodulus Iuſtitiarius, & Admiraldus, ſeruus Domini mei, magni Comitis Rogerij. 3

4 B. POLYCHRONIVS GYNNÆCOPOLIOS EPISCOPVS] *Gynæſcopolis, vrbs Phœniciæ, Stephano, Aegypti, apud Strabonem.*

5 ERAT IS PASCHALIS] *qui Pontifex creatus eſt, anno Chriſti 1099. mortuus eſt anno 1118. menſe Ianuario.*

6 DVO EX MONASTERIO S. ANGELI MELITENSIVM] *quod Monaſterium à Rogerio Comite Calabriæ, & Siciliæ à fundamentis extructum, multiſque prædijs auctum eſt, anno Chriſti 1081. extat apud me fundationis eius, & donationes antiquum priuilegium*

7 CONTINVO REX AMPLISSIMA EXSTRVERE MONAST. STATVIT, QVOD ET PERFECIT] *extat liber quidam manu exaratus, incerto auctore, inſcriptus,* de recuperatione Regni Siciliæ per Rogerium, *in quo memoratur Rogeriũ Comitem, cum primum in Siciliam traijceret, portumque vrbis Meſſanæ præternauigaret, furcas vidiſſe, in quibus viri Chriſtiani 12. ob ſuſpicionem proditionis pendebant. quo ſpectaculo Rogerius commotus, eodem in loco templum ſe ædificaturum vouit Chriſto Saluatori. multaq; alia habet ille liber inepte compoſita ſed ex eo hiſtoriã hauſit Abbas Maurolycus, qui ita ſcribit* cont. ... classe, (*Rogerius*) ingrediebatur Zanclæi portus brachium, in cuius extremo, 12. Christianorum cadauera è patibulis pendebant, quos Barbari ſuſpendio necuerant. quod Rogerius ægerrime ferens; iuro, inquit, per ſuperos, perque ſalutem meam, in eo me loco Cœnobium, ædemque Chriſto Seruatori dicaturum, vbi à poſteris pro illorum animabus ſupplicandum ſit. *ad eundem ſcopulum impegit Thomas Fazzellus, cuius hæc ſunt verba*; ad verticem huius telluris curuæ, templum eſt, & Cœnobium Ordinis D. Baſilij, illi coniunctum, Seruatori omnium dicatum à Rogerio Normãno, Siciliæ olim Comite, Meſſana capta erectum. vt eius diplomate, dato Meſſanæ, anno mũdi 6600 ſaluris vero 1092. conſtat. quod ſubinde Rogerius Rex, eius filius, nobiliori, ac ampliori ſtructura, formaq; inſtaurauit, pluribuſque opibus, prædijs, templis, & Abbatijs ditauit, Archimandritatuſq; titulo Græcorum more, inſigniuit, vt eius diplomate dato anno Mundi 6641. & altero dato Meſſanæ menſe Februario anno Mundi 6642. liquet *idem Fazellus alio loco de Comite Rogerio*; arcem, *ait*, ad verticem curui litoris excitauit, ædemq; ſacram, Seruatori dicatã, cum Cœnobio, Ord. S. Baſilij, illi adiuncto erexit; quod Rogerius Rex poſtmodum ditauit. *hæc Fazellus. ſed ab his ſcriptoribus, quæ à vulgo accepta, creditaq; in hiſtoriam congeſta ſunt, itaq; ab hac hiſtoria, quam Daniel Monachus D. Bartholomæi Synchronos, ſcripſit, plane conuelluntur. neque enim templum, Cœnobiumq; Chriſto Seruatori dicatum in Iſthmo portus Meſſanæ, Rogerius Comes, ſed Rogerius Rex, eius filius, cõſtruxit. eiuſq; conſtruendi occaſio minime quidem viri 12. de patibulis pendentes viſi, ſed columna ignea miraculũ, ſupra D. Bartholomæum quod hic narrat Daniel Monachus. neq; alia ædes in extremo portu fuit quam D. Nicolai. vt idem Daniel auctor eſt; neq. crediderim arcem illic à Rogerio Comite conditam: ætate noſtra Imp. Carolus V. & Siciliæ Rex Cœnobio in alium locum translato eam ingenti opere conſtruxit. diplomata autem quæ Fazellus citat pro Cœnobio, à Rogerio Comite ædificato, numquã illum vidiſſe cenſuerim. aut viſis hallucinatum aut aliorum relatu falſum, nam ex antiquis diplomatibus ſatis conſtat, templum, Cœnobiumq, Chriſto Seruatori dicatum, à Rogerio Rege cœptum, perfectumque & magnis opibus ditatum: pleraq, illorum hoc loco deſcribere, operæ pretium erit, cum ad antiquitatem illuſtrandam. tum ad veritatem firmandam præterea vt ſcriptam à Daniele Monacho hiſtoriam, diplomatibus antiquis conſentientem agnoſcas. quoniam vero pratum illud, in quo Monaſterium S. Saluatoris extructum eſt. agerq; proximus, qui eidem Monaſterio datus, in ditione erant Meſſanenſis eccleſiæ. conſenſu Hugonis, eius Epiſcopi, conceſſa oportuit. ſubijcio illa.*

Maurol. rer. Sicanic. l. 3.

Fazel. prior. dec. l. 2. c. 2.

PRIVILEGIVM
HVGONIS EPIS. MESSANÆ
Pro Monaſterio S. Saluatoris.

IN nomine Dei, & Saluatoris noſtri, Ieſu Chriſti, anno ab Incarnatione ipſius 1131. Indit. 10. mẽſe Octobris, Dominus Rogerius Siciliæ, atq. Italiæ glorioſiſſimus, atque inuictiſſimus Rex quoddã Monaſteriũ Græcorũ in honorẽ S. Saluatoris, & B. M. ſemper Virginis & S. Nicolai Conf. Chriſti prope Meſſanã ciuitatẽ in prato S. Hyacinthi, in loco, qui vulgo dicitur lingua S. Nicolai, pro anima ſua & liberorũ ſuorũ, & patris ſui, & matris ſuæ, & õniũ parentũ ſuorum, incœptũ tempore prædeceſſoris noſtri pia recordationis Vuilelmi, Meſſanẽſis Epiſc. volens perficere, & opibus ſuis, proprijſq facultatibus ditare, & quadã Monaſteria noſtræ Diœceſis, quæ B. Memoriæ pater ſuus, Magnus, primus Comes Rogerius fundauit, & per priuilegia ſua corroborauit, ſicut ſunt, cum poſſeſſionibus,

bus, & priuilegijs, & pertinentijs ſuis, ſupraſcripto Monaſterio ſubijcere rogaui te, vt & ego Hugo, Dei gratia, Meſſanenſis Eccleſiæ humilis Epiſcopus, concederê, & Meſſanenſes Canonicos concedere facerem, tali quidem tenore, vt Abbas, qui iam dicto Monaſterio, & Abbatibus aliorû Monaſteriorum, quæ illi ſubiecta erunt, & in ſubſequentibus nominabuntur, fratrum electione præfuerit, mihi, & ſucceſſoribus meis exhibeat ſecundum Deum, honorem, & reuerentiam. ipſum autem Abbatem Archimandritam vocant, patrem ſcilicet, & prælatum, qui ſub eo erunt, Abbatum. præterea cenſum à prædicto Domino conſtitutum, et ab Abbate, ſiue à fratribus Monaſterij, Eccleſiæ noſtræ per ſingulos annos perſoluendum quod ſi aliquid interuenerit, quare aliquo tempore perſolui nô poterit, tranſacta neceſſitate, ſiue occaſione, reddatur. Cenſus autem hic eſt, viginti Solidi, cera libra centum, viginti libræ incenſi, viginti caphiſioles, omne vero ius Epiſcopale reſeruare ſibi, et ſucceſſoribus ſuis. cuius iuſtæ petitioni aſſentientes, ego Meſſanenſis Epiſcopus, ac Meſſanenſes Canonici, noſtra ſponte, et bona voluntate conceſſimus, et concedimus in perpetuum, ſine aliqua exactione, ſiue fratrum ibidem Deo ſeruientium inquietudine. verum ego prædictus Meſſanenſis Epiſcopus tam nouitati, quam impenſis ſurgentis Eccleſiæ benigne compatiens, communi fratrum noſtrorum conſilio, et aſſenſu conceſſi cenſum annualem minime perſoluendum dum ipſa Eccleſia conſtruetur, nec dedicatione polleat. debet autem prædictus Abbas, et eius ſucceſſores à me, ſiue ſucceſſoribus meis, cum aſſenſu Domini Regis benedici, et Eccleſiarum conſecrationes in Dioeceſi noſtra. et oleum, & chriſma ſuſcipere. Hæc ſunt monaſteria, quæ prędicto Monaſterio, ſicut prędictum eſt, ſubijcimus. Imprimis S. Nicandrum de Meſſana, S. Leonem de Meſſana. S.Saluatorem de presbytero ſcholario, S.Philippum de Meſſana, S.Mariã de Maſſa, S.Stephanum de Meſſana, S. Petrum de Gitala, S. Nicolaum de Tſa, S. Petrum de Agro, S. Ioannem de Pſychro, S.Saluatorem de Placa, S. Nicolaum de Pellera, S. Conſtantinum de Malet, S. Eliam de Embula, S. Baſilium de Traina, S. Mercurium de Traina, S. Nicolaum de Cannetto, S. Honofrium de Calatabiet, Sanctum Nicandrum de Sancto Nico, Sanctum Felicem de Sancto Marco cum obedientijs ſuis, Sanctum Barbarum de Demena, Sanctum Petrum de Deca, Sanctum Angelum de Ficarra, Sanctum Eliam de Scala Oliuerij, Sanctum Iacobum de Calò, Sanctam Mariam de Mallimachi, Sanctum Petrum de Largo flumine, Sanctam Veneram de Venello, Sanctũ Theodorum de Inſula Milatij, Sanctam Mariam de Gala cum obedientij ſuis, Sanctam Dominicam de Melatio, Sanctam Annam de Monteforti, Sanctum Pancratium cum ſuis obedientijs. Hęc omnia Monaſteria pro Dei amore, & Domini noſtri Rogerij, Magnifici Regis prece, & animarum noſtrarum ſalute concedimus, et confirmamus, et pręſentis decreti pagina corroboramus. Quod ſi quis, inſtigante Diabolo, contra hoc decretum noſtrum ire tentauerit, niſi reſipuerit, et ad ſatiſfactionem redierit, anathematizetur, & cum Iuda proditore Domini æternis gehennæ incendijs crucietur. Cartam vero huius noſtræ conceſſionis, atque confirmationis tibi pagano presbytero ſcriba, & noſtro ſigillo plumbeo inſigniri præcepi. & ſane Monaſteria, quæ ſuperius adnotata ſunt, cum proprijs iuris, magni, primi Rogerij Comitis, exſtiterint, ſuiſque regalibus lege proprietatis pertinuerint, libera, & quieta ſuis priuilegijs roboraſſe cognoſcitur. Ego autem iam ſępe nominatus Meſſanę humilis Epiſcopus ipſa eadem præfatæ Eccleſia Sancti Nicolai, ſicut in ſuperiori pagina ſancitum eſt, quantum mihi, iurique Epiſcopali pertinet, concedo, confirmo, & corroboro ſubſcriptorum teſtium teſtimonijs.

† Ego Hugo, Meſſanenſis Epiſcopus; confirmaui, & ſubſcripſi.
† Ego Vvilielmus Rheginus Archiepiſcopus.
† Ego M, Catanenſis Epiſcopus.
† Ego Ioannes Liparenſis Abbas.
† Ego G. Prior Balneariæ.
† Ego I. Prior Catanæ.
† Ego C Prior Liparenſis.
† Ego Thomas Meſſanenſis Cantor.
† Ego P. Trainenſis Archidiaconus.
† Ego Eribertus Rheginus Cantor.
† Ego G. Meſſanenſis Canonicus.

Porro vt Monaſterium abſolutum eſt, multis illud priuilegijs auxit Rex Rogerius: ex ijs duo tantum ſubnectimus.

PRIVILEGIVM
ROGERII REGIS
Conceſſum Monaſterio S. Seruatoris.
Quod ipſe fundauit in extremo promontorij portus Meſſanæ.

ROGERIVS, in Chriſto Deo potens, pius, Rex, & Chriſtianorum adiutor. Quoniam præſentis vitæ res temporariæ ſunt, & vt viliſſima quæque, ex alijs in alias cõmutantur, viri pij, religioſaque mente, inauiſita rerum harum, & vt pſalmiſta dicit, dexteræ excelſi mutatione commoti, ad ea quæ permanent, æternaque ſunt, animum appulere, & eum omne ſtudium intendiſſent, non inuenere viam, quàm diuina templa erigere, facultateſque ſuas Deo offerre. inde enim propter eas, quæ ibi inceſſabiliter laudes reſonant, Diuinitati inceſſanter miniſtratur, gloriaque redditur. & ij beatæ memoriæ, aſſiduarumque orationum fiunt participes. Hoc exemplum, tamquam Archetypum Canonem, ſecuta Serenitas noſtra, erexit à fundamentis, extruxitque ſacrum, diuinumque templum in extremo portus Meſſanenſis, Inſulæ Siciliæ, ad gloriam, & laudem magni Dei, & Seruatoris noſtri, Ieſu Chriſti, à quo & coronam accepimus. intemeratæ Matris eius, Sãctæ Dei Genitricis, Virginiſque Mariæ, & S. Patris noſtri Nicolai. Venerandum hoc templum in magnitudinem, decentemque formam, diuina gratia, perductum, cum interuentu, conſenſuque Hugonis, venerab. Epiſcopi, & Canonicorum Meſſanenſium, Mandram nominantes, & facientes, hoc eſt Matrem Monaſteriorum, quæ ſub ipſa ſunt, & Archimandritam in ipſa conſtituentes, hoc eſt Patrem, Præfectumq; ijs, qui ſub ipſo ſunt, Monaſteriorum Rectoribus, mandamus, vt pro iure Epiſcopali, prædicta Mandra pendere debeat Epiſcopatui quidem annuum cenſum, centum libras ceræ, thuris viginti, olei caphizia viginti, & numiſmata viginti. omne ius Epiſcopale, iuxta initium accordium inter nos, & Epiſcopum, vnà cum ipſius Canonicis, vt dictum eſt, admittentes, & obſeruantes, nomine celſitudinis noſtræ, & hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum. Eum vero, qui in dicta Seruatoris Mandra Præpoſitus futurus eſt, electum ab ijs, qui in ea erunt, Monachis, hoc eſt ab vniuerſo Cœnobio, iuxta diuinos, ſacroſque Canones, oportet confirmari per poteſtatem noſtram, vel hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum, & mandato noſtro approbari. Volumus quoque prædictum noſtrum Monaſterium eſſe liberum ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, & omnino ab omni perſona Eccleſiaſtica, & ab omni perſona Sæculari.

Huius quoque Monaſterij Præpoſitum, & ſucceſſores, ſi quando acciderit, in controuerſiam cum aliquo venire, non ſe defendet, niſi in noſtra præſentia vel hæredum, & ſucceſſorum noſtrorum. Liceat quoque Præpoſito, & eius ſucceſſoribus, ſi quando opus fuerit Clericus, cauſſa ipſius S. Eccleſiæ, in quocumque Monaſterio, vel loco ditionis noſtræ hi fuerint inuenti, eos adducere libere, nec à quopiã impediri, nec moleſtari omninò; eos vero, qui mundum fugiunt, & ad ipſam diuinã Mandram accedunt, qualiſcumque conditionis fuerint, de cetero à quopiam non moleſtari mandamus: Volumus quoque Mandram prædictam habere Grypum liberum, & propter reliqua ipſorum maritima miniſteria, tempore apparatus Claſſis, quam Deus ſoſpitet, naualis noſtri, habere nautas liberos XXXX. nequaquam impeditos ab aliquo noſtrorum cuſtodum, vel reliquorum miniſtrorum eiuſdem claſſis. Damus quoque eidem noſtro Monaſterio agrum noſtrum, qui eſt Meſſanæ, cum prædijs, priuilegijs, & pertinentijs, & ijs quæ in ipſo habitant, perſonis: ſolum ſeruantes Logon, hoc eſt id, quod ſpectat ad Maieſtatẽ noſtram, Dikaon, idest ius mõtis, hoc eſt glandis, & domum in ipſo habitantium nautarum. Hunc agrum dono damus, vt diximus, præfato Monaſterio, vt eſt circum terminatus. Incipit à ſcala S. Margaritæ per ſepem vſque ad Muſtacium. inde reſpondet ad tres colliculos, & inde procedit ad vallem paruam. inde per collem ad S. Philippum Marzi. & inde via continua vſque ad Calatelbnozi. inde per ſepem vſque ad pepeletzas. & inde ſcandit ſepes, ſeu via fluentis de Adranitis, & reſpondet ad iugum Gaidari, vſque ad altum collem. vocatum malum collem, eo modo, quo aſcendunt effuſiones aquarum. Inde ſepiatim vſque ad Adrea, & aſcendit vſque ad magnum collem, & inde deſcendit à caballo. & Charlikki. inde deſcendit ſepiatim vſque ad mare. In his autem agri montibus, volumus Monachos paſcere porcos quingẽtos liberos, nec ab ipſis ob id exigi quidquam, quouis modo, à noſtris Præpoſitis. Damus cum his prædicto noſtro Monaſterio Metochium Sanctum Nicãdrũ,

Sau-

Sancti Niconis, cum ijs; quæ ad ipſum pertinent, vt continetur, & circumſcribitur in ipſo priuilegio, conceſſo à Beatiſſimo Patre noſtro, Comite Rogerio, anno
Anni Chr. 1094.
6602. Hæc omnia confirmamus, & ſtabilimus prædicto Monaſterio, ita vt ſint firma, & ſtabilia vſque in fines ſeculorum. Non enim liceat ijs, qui pro tempore fuerint, Præpoſitis, vel Monachis præfati diuini Monaſterij, ab eiuſdem Metochijs, vel reliquis poſſeſſionibus, perſonæ cuipiā Eccleſiaſticæ, vel laicæ, quouis modo, concedere ad poſſidendū, niſi quatenus conceſſerit in augmentum, & meliorem rei conditionem ad victum, & diſciplinam Monachorum, Mandræ prædictæ. Hæc igitur vt ſupra dictum eſt, donamus, & confirmamus præfato venerabili Monaſterio. ſi quis contra ea auſus fuerit, interminamur illi noſtram, heredum, & ſucceſſorum noſtrorum indignationem ſubiturum. Ad firmum vero, & inconcuſſum ſtabilimentum prædictæ diuinæ, & ſacræ Mandræ præſens priuilegium ſcriptum, & conſueto ſigillo plumbeo, mandato noſtro ſignatū, datum eſt menſe Maio. anno ſexmilleſimo, ſexcenteſimo, trigeſimo octauo, Indictione octaua.

PRIVILEGIVM
ROGERII REGIS
Anni Chr. 1130.
Pro Archimandritatu Meſſanenſi.

ROGERIVS in Chriſto Deo fidelis, potenſq; Rex & Chriſtianorum Adiutor. Quantum Beatus Pater noſter in tota fere vita ſua, pro inſula Sicilia, laborauerit, & quanta geſſerit, Dei virtute, totas noctes vigilans, nec corpori dās requiem, vt habitatores eius Chriſtianos ab amara impiorum Agarenorum tyrannide liberaret, & veram Chriſti fidem reſtitueret: vt quemadmodum prius, libere agerent, & Deum, & Ieſum Chriſtum pie colerent, notum eſt omnibus hominibus, ad quos fama peruenit, quæ illorum etiam qui longe ſunt, aures impleuit. & ille quidem pro Chriſto, & Chriſtiano populo, ad extremum vſque ſpiritum, ſtrenue laborauit; Eccleſias multas, & maximas pluribus in locis ædificans; terraſque non paucas ad conſtitutionem diuinarū Eccleſiarum, & ſacrorum Monaſteriorum ædificationem illis diuidens, qui petierunt, & libenter diſtribuens ad beata tabernacula acceſſit, Deo cum Angelis gaudens, diuino lumine decoratus. quoniam vero in præſenti plura conſtituta ſunt Monaſteria in Sicilia, & in Calabria, in quibus Monachorum Angelica, & cæleſtis vita maxime, egregieq; proceſſit, gratum duxit hoc opus noſtra Serenitas. quamobrem in ſacrorum Monaſteriorum conſtitutionem, & religioſorum Monachorum, qui in eis habitant, conuenientem curā intendit. pernouit enim diuinum noſtrum regimen, quoniam eius, quæ apud Deum eſt fidelitas, cum in alijs, tum maxime conſtat in ſacrarum domorū ædificatione, & diuinorum Monaſteriorū conſtitutione. etenim ea ratione diuinam propitiationem magis meremur, & immaculata fides noſtra confirmatur, & virtutum flores, quemadmodum quæ in pomerijs conſeruantur, in Monaſterijs procedūt. quoniam vero prouidit noſtrum regimen vtile non eſſe, Monaſteria ſine capite relinquere, neque in multa principia deſcendere; quod enim nō habet principiū confuſum eſt, ſecundum diuinum Gregorium, & quod multa habet principia, litigioſum; hoc inquam bene conſiderans tranquillum regimen noſtrum, hinc quidem propter feruentem fidem, quam in Deum habemus, qui coronam nobis largitus eſt, hinc vero propter ſubiectorum humilitatem, templum, diuinam eccleſiam, à fundamentis ædificauit in lingua, quæ eſt in portu Meſſanæ, in nomine magni Dei, & Saluatoris noſtri, Ieſu Chriſti, & ad conuenientem decorem & magnitudinem prouexit, offerens locum & terras, quemadmodum incipiunt ab extremo dicti portus, ad portum vſq; S. Hyacinti, vbi ſolitum erat ſepeliri Sarracenos vtq; eas mare concludit ab Oriente, Occidente, & Septemtrione, & à Meridie fines habet tenimentum Meſſanæ, & prædicti S. Hyacinthi, & in eiſdem terris, & loco, vbi eidem Monaſterio optimum videretur. Damus etiam, & concedimus ex puro noſtro conſenſu eidem Sanctiſſimo Monaſterio, vt ſibi Salinas faciat pro ipſo diuino templo, & omnibus in eo commorantibus, ex intuitu Dei, & ſalutis animæ noſtræ, & cum iuribus, & pertinentijs ad ipſaſmet terras ſpectantibus; vt in eo memoria, & oratio indeſinenter fiant pro Beatis genitoribus noſtris, & Regno noſtro, & filijs noſtris, et omni exercitu. Mandram etiam virorum religioſorum in eo conſtituimus, et Monachos congregauimus, et religioſos ex toto deuotos Deo, vt credimus, et oramus, nullint quidem rei alterius curam habentes,

niſi

*niſi diuinorum hymnorum, et orationum, et eius familiaritatis. eis vero Prælatum, et Abbatem conſtituimus illum, qui nouo Monaſterio Dei Genitricis, quod in Beſanoeſt, Abbas exſtiterat, honeſtiſſimum Monachum Lucam, virum ſapientem quidem in diuinis rebus, et valde probum, à iuuentute in eis educatum, atque ex mollibus vnguibus vitam monaſticam ſecutii, et in ea pręę multis alijs præſtantem: maximaque circa diuinorum Monaſteriorum conſtitutionem peritiſſimum. talem igitur virum cognoſcens Serenitas noſtra, eum Archimandritam omnibus Monaſterijs, & Grangijs, quæ inferius nominabuntur, in Sicilia, et Calabria præpoſuit, quædam nominorum Monaſteriorum donat huic noſtro ſacro Saluatoris Monaſterio, quæ debeant putari, et eſſe eius Obedientia, eique ſubijci, et regi à Prioribus, quos in eis Archimandrita elegerit, ſicut ei, et futuris Archimandritis vtile eſſe videbitur. ſunt autem in Sicilia hæc quidem, S. Leo apud Meſſanam, et in Diœceſi Meſſanæ, cum pertinentijs ſuis, S. Anna de Cammarijs cũ iuriſdictionibus, et pertinentijs ſuis, S. Stephanus apud Meſſanam, S. Nicolaus de Tſe, S. Ioannes de Pſychro, S. Nicolaus de Pellera, S. Mercurius Traina. S. Nicãder de Sancto Nicono, S. Barbarus de Demenna, S. Petrus de Deca S. Elias Scala Oliuerij, S. Iacobus de Calo, S. Dei Genitrix de Mallimachi, S. Petrus de latoflumine, S. Venera de Venellis, S. Saluator linguæ Mylatij, S. Anna de S. Nicolao Montisfortis, S. Theodorus linguæ Mylatij, cum omnibus iuribus eorum, et cum omnibus terris, vineis, et pertinentijs eorum. S. Nicolaus de Calamacis, qui eſt in territorio Centorbis in iuriſdictione Catanenſi, cum ſuis pertinẽtijs, et iuriſdictionibus, S. Georgius de Troculis. In Calabria vero S. Pancratius de Priatico, SS. Anargyrij de Roſano S. Nicolaus de Droſis, S. Dei Genitrix Maria de Palearis, S. Theodorus de Nicotera, et hæc ſunt in iuriſdictione Eccleſiæ Militenſis, S. Hieruſalem de Catona, in iuriſdictione Eccleſiæ Rhegij, cum iuribus, et pertinentijs, ac iuriſdictionibus eorum. Iſta igitur ſunt apud Calabriam Obedientia. quædam vero noſtra Serenitas reliquit vt manerent, quẽadmodum primum erant, in capite Monaſteria, et per ſe ipſa dominantia, atque vt ab illis, qui in eis Abbates erunt, regantur, ſecundum eorum placitũ conuenienter, & vt Deo gratum eſt. et hæc ſunt, in Sicilia quidem, S. Nicander apud Meſſanam, et in Diœceſi Meſſanę. S. Saluator de Preſbytero Scholario, S. Dei Genitrix de Maſſa S. Stephanus apud Meſſanam, S. Petrus de Gitala, S. Petrus de Agro, Saluator de Placa, S. Elias de Embola, S. Baſilius de Traina, S. Philippus de Demẽna, S. Archangelus de Brolo, S. Dei Genitrix de Gala, S. Gregorius de Gypſo. In Calabria vero S. Elias nouus, S. Philaretus, S. Ioannes de Laura, in iuriſdictione Eccleſiæ Mileti, S. Pancratius de Stella, S. Pantinus in iuriſdictione Eccleſiæ Rhegij. Quã uis autẽ illis, qui in præſcriptis omnibus Capitaneis Monaſterijs, Abbates per ſe ipſos debeant ea, quę ſunt Monaſteriorum *corſi tractare, minime tamen ille, qui Prælatus eſt in prædicto Monaſterio noſtro, in honorem Archimandritalem euectus, et qui poſt eum Prælati, dicto Monaſterio exſtiterint prohibebuntur inquirere, ſecundum diuinos, et ſacros Canones, criminales quaſcumque, vel pecuniarias quæſtiones, quæ in his erunt, in quolibet, et contra quemlibet eorum, qui in eis ſunt, Monachorum, vel Prælatorum Data eſt enim Archimandritæ poteſtas Canonice, et iuſte inquirere omnia, et ſecundum diuinum placitum, et ſacrorum Canonum continentiam ea iudicare, et Abbates in eis conſtituere, conſilio, et Monachorum conſenſu, qui in eis ſunt, et remouere illos Abbates, qui quolibet modo indigni reperientur, et alios loco illorum, ſicut dictum eſt inſtituere. iſtam igitur ſolam poteſtatem qui pro tempore erunt, Archimandritæ Monaſterij noſtri Saluatoris habere debent in præſcriptis Capitaneis Monaſterijs in Sicilia, et Calabria. neceſſarium vero erit, vt Prælati iſtorum Capitaneorum Monaſteriorum, quando Dominica feſtiuitas fuerit, et vocabuntur ab Archimandrita, accedant, et congregentur in noſtro ſacro Monaſterio Saluatoris, et diuinam congregationem conuenienter adimpleant. ſic ergo curam agentes de conſtitutione, et ornatu diuinorum Monaſteriorum, et propterea Monaſterium Saluatoris, ſicut dictum eſt, ædificantes, ac Monachos in eo congregantes, et Prælatum eligentes, et Archimandritam conſtituentes, ac tales poſſeſſiones ei donantes, et conſequentes ipſius Monaſterij Prælatos omnes eos eſſe, ac nominari Archimandritas, et præſcripta in ipſos habere poteſtatem in capitaneis Monaſterijs diſpoſuimus. præterea curę nobis fuit, corporalis indigentiæ Monachorum, qui in hoc Saluatoris Monaſterio erunt, vt regalem, copioſamque in omnibus, et indeficientem eorum quæ ad corpus ſpectant, prouiſionem habentes, ſine offendiculo, in diuinis hymnis, et orationibus perſeuerent, et ſine impedimento diuina, religioſaque opera faciant. ideo donamus prędicto Monaſterio Saluatoris agrum, qui apud Meſſanam eſt, in iuriſdictione Meſſanenſis Eccleſię, cum omnibus iuribus, terris, poſſeſſionibus, et tota pertinentia, et tenimento eius, nemoribus, glandibus, vineis, molendinis, aquis, exitibus aquarum, et reliquis à ſemetipſis operibus ſicut potentia noſtra dominabatur; cum ipſis agri habitatoribus, et hominibus, quæ teneat, et poſſideat ſemper et in perpetuum. offerimus etiam eidem monaſterio Saluatoris tenimentum *Salicis, quod eſt in iuriſdictione Meſſanenſis Eccleſię, et S. Stephanum nouum, qui eſt in dicto tenimento Salicis, et terras *Cãmararias, ac terras Plazzauia cum iuribus, iuriſdictionibus circumtenentibus, terris, vineis, et à ſemetipſis ope-

*Al. S. Anna cum S. Nicolao.

*Al. de Scyla.

*Al. Salicij.

*Al. Camerarij.

operibus ſuis. Damus etiam, & offerimus eidem Monaſterio Saluatoris S. Georgium de Troculis in Prouincia Sacç, iuriſdictionis Agrigētinę Eccleſię, totaliter, & integraliter, cum vniuerſis pertinentijs ſuis, tenimento, vineis, poſſeſſionibus, molendinis, aquis, curſibus, & exitibus aquarum, & villanis etiam Agarenorum, & Chriſtianorum, qui in eis manent in nemoribus autem quę ibi ſunt, & in omnibus nemoribus Siciliæ, & Calabriæ habeant Monachi licentiam paſcendi omnia eorum animalia, ſine prohibitione, nihil pro Paſcuali animalium ſuorum, vel decimis, aut qualibet alia cauſſa ſoluentes, aut à quolibet quorumcumque hominum requiſiti, quolibet modo, damnum patientes. aliud vero ius non habebunt in his nemoribus. In omnibus etiam hyemalibus, et paſcualibus locis, ſine impedimento, animalia eorum paſcant. offerimus etiā eidem Monaſterio Saluatoris vineam Burrelli, et viridarium Riachi, quod olim dominabatur Beatę memoria mater noſtra, poſitum in loco Meſſanę. ipſum autem Archimandritam Monaſterij Saluatoris perpetuo confirmamus et volumus habere dominationem, et propriam poteſtatem in omnibus dictis Monaſterijs, et Grangijs ſubiectis, et Abbatibus et Monachis, et hominibus omnibus, Clericis, et laicis eorum ſubiectis eiſdem capitaneis Monaſterijs, tam in ſpiritualibus, quā in temperalibus, et diligenter examinare et recte iudicare, et ad finem cauſſas perducere ſicut Pater Archimandrita iudicauerit. ipſe vero Archimandrita, et ſucceſſores eius non iudicentur ab aliqua perſona, neque alicui reſpondeant, niſi noſtrę ſoli celſitudini, et ſucceſſoribus noſtris. Hoc tantum noſtra potentia in omnibus Monaſterijs, et Grangijs pro noſtra Serenitate reſeruamus dicto Monaſterio Saluatoris proditionis peccata, et homicidium. Hęc omnia prędicta confirmamus, et ratificamus eidē Monaſterio Saluatoris, pro ſalute animarum noſtrarum, et genitorum noſtrorum, habenda, et poſſidenda, vt ſuperius dictum eſt, et continetur, vſque ad ſeculorum finē, abſque impedimento Regni noſtri, et haredum, et ſucceſſorum noſtrorum. dantes, et concedentes ipſi Monaſterio Saluatoris poteſtatem habendi, et dominandi, vt antea diximus, in pace, ac libertate Archiepiſcoporum Epiſcoporum, et totius ſacri Collegij, et Strateotorum etiam, et omniū aliorum noſtrorum Officialium. et in alicuius tentatione litis, vel decimarum Dioeceſis, Archiepiſcoporum, vel Epiſcoporum vſque ad vnum obolum, nulla contrarietate alicuius Eccleſiaſticę iuſtitia, ſeu alicuius obſtanti gratia noſtrę, volumus. et mandamus, vt Archiepiſcopus Meſſanæ, et ſucceſſores eius, habeant ab ipſo Monaſterio, anno quolibet, à quolibet Archimandrita, qui pro tempore fuerit et ſucceſſoribus eius ratione cenſus, viginti ſolidos, ceræ libras centum, turis libras centum, & cafiſos olei viginti, ſecundum concordiam, et formam noſtram, & dicti Archiepiſcopi Meſſanæ factam, bulla plumbea ipſius Archiepiſcopi ſignatam, ad confirmationem dicti noſtri Monaſterij, quam etiam noſtra potētia recepit. praterea donamus prædicto Monaſterio equas quinquaginta, equos paruos, & e. magnos decem, oues termille, capras ducentas quinquaginta, vaccas trecentas, boues laboratorios quinquaginta, porcos octingentos, aſinos duodecim ſeruos decem. habeant vero Monachi dexieriam vnam omnino liberam, & in perpetuum habeant licentiam ſine impedimento, ac damno, & ſine aliqua retardatione, mittere in Africam frumenti ſalmas ducentas, ad emendum oleum, & reliqua eis neceſſaria, qua in Africa ſunt. neque etiam in reuectione talium ſpecierum damnentur, quod ab aliquo transfretari debent, quod apud Meſſanam eſt paſſagium, cum proprijs nauibus, ſine prohibitione illuc hinc transfretare: & ſubiugalia eorum, & omnia animalia, ad eos, aut eorum obedientias pertinentia, omneſque ſpecies, & res pertinentes ad Monaſterium & obedientias eius, illinc huc delatas, omnis tranſmitti ſine damno, nihil ei eris requiſiti, pro tranſportatione a quolibet portulanorum, & eorum, quibus præfectura maris conceſſa eſt. ille vero qui auſus fuerit quantumlibet præterire priuilegium illud, iram noſtræ potentia incurret. quapropter præſens chryſobulla, priuilegium Regium à noſtra Curia confirmatum, datum eſt Meſſanę, menſe Februario, indictione duodecima, anno Mundi 6642.

*Al. grippũ vnum omnino liberũ

Anni Chr. 1134.

Rogerius in Chriſto Deo, fidelis, fortis, & Chriſtianorum Adiutor.

Duobus Rogerij Regis, Monaſterij fundatoris diplomatis, Alexandri Papa III priuilegiū adſcribimus, quo fundatio magni Monaſterij Sancti Saluatoris confirmata eſt.

PRIVI-

PRIVILEGIVM
ALEXANDRI PAPÆ
Pro Monaſterio S. Saluatoris Meſſanę.

ALEXANDER Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, Onuphrio Archimandritæ S. Saluatoris Meſſanæ, eiuſque fratribus, tam præſentibus, quam futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum. Apoſtolicæ Sedis, cui, quamquam immeritò, prouidente Domino præſidemus, auctoritate, debitoq; officij noſtri compellimur, viros religioſos ſinceræ caritate diligere, & ne cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à ſuo propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, ſacræ religionis infringat, Apoſtolico præſidio communire. ea propter ad preces cariſſimi in Chriſto filij noſtri, Vuilelmi, Illuſtris Siciliæ Regis benignius inclinati, & veſtris poſtulationibus fauore gratuito annuentes prædictũ Monaſterium, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. in primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundum Deum, & B. Baſilij regulam, qua in eodem Monaſterio inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. præterea quaſcumq; poſſeſſiones, quæcumque bona, quaſcumq; Obedientias, & Abbatias Rex Rogerius, recolendæ memoriæ, eidem Monaſterio, per priuilegium ſuum, Bulla aurea communitum, cõceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, libertates, & quidquid aliud vobis, veſtriſque ſucceſſoribus contulit, ſicut in priuilegio ſuo plenius continetur ſirma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. in quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis. locum ipſum, in quo prædictum Monaſterium ſitũ eſt, cum omnibus pertinentijs ſuis. in Sicilia quidem Obedientias has: Eccleſiam S. Leonis de Meſſana, eccleſiam S. Stephani de Meſſana, eccleſiam S. Nicolai de Yſe, eccleſiam S. Baſilij de Traina, eccleſiam S. Ioannis de Pſycro, eccleſiam S. Nicolai de Pillera, eccleſiam S. Mercurij de Traina, eccleſiam S. Nicolai de Canneto, eccleſiam S. Nicandri de Sancto Nicone, eccleſiam S. Barbaræ de Dimenna, eccleſiam SS. Philippi, & Iacobi de Meſſana, eccleſiam S. Petri de Deca, eccleſiam S. Eliæ de Scala Oliuerij eccleſiam S. Iacobi de Calo, eccleſiam S. Mariæ de Malimaco, eccleſiã S. Petri de largofiumine, eccleſiam S. Veneris de Venilij, eccleſiam S. Theodori de Inſula Milotti, eccleſiam S. Annæ, & S. Nicolai de Monteforti, eccleſiam S. Georgij de Troculis, Obedientiam de Agro, Obedientiam de Salice. in Calabria autem Obedientias has: eccleſiam S. Pancratij de Bitatico eccleſiam S. Theodori de Nicotera, eccleſiam SS. Coſmæ, & Damiani de Roſano, eccleſiam S. Nicolai de Droſis, eccleſiam S. Viti cum ſuis tenimentis de Buçſano, eccleſiam S. Hieruſalem S. Cononis, eccleſiam S. Ioannis de Purtizano, Obedientiam de Cotona, Obedientiam de Friſilli cum Terris Argilli, Obedientiam de Tucchi, cum omnibus pertinentijs, & tenimentis eorum. Monaſteria autem in Sicilia hæc ſunt: Monaſterium S. Nicandri de Meſſana, monaſterium S. Saluatoris de Presbytero ſcholario, monaſterium S. Mariæ de Maſſa, monaſterium S. Philippi de Meſſana, monaſterium S. Petri de Gitala, monaſterium S. Petri de Agro, monaſteriũ S. Saluatoris de Placa, monaſteriũ S. Eliæ de Embola, monaſterium S. Baſilij de Traina, monaſterium S. Philippi de Demenna, monaſterium S. Pancratij, monaſterium S. Angeli de Brolo, monaſterium S. Mariæ de Gala, monaſterium S. Gregorij de Gypſo. in Calabria vero monaſterium S. Eliæ noui, monaſterium S. Ioannis de Laura, monaſterium S. Pantini, monaſterium S. Pancratij de Scylla, cum omnibus Obedientijs eorum. In ſupradictis ſiquidem monaſterijs debes tu, fili Archimandrita, & tui poſt te ſucceſſores, Abbates inſtituere, conſilio, & conſenſu, qui in eis fuerint, monachorum. & ſi quis Abbatum indignus fuerit Abbatia, cui præeſt, tu illum, & tui ſucceſſores iuſte, & canonice amouere debetis, & alium ſubſtituere in loco eius, quem dignum prouideritis, iuxta Dei timorem, & regulam monaſterij veſtri. liceat quoque vobis in ſupradictis omnibus monaſterijs, & obedientijs examinare, & iudicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tam de ſpiritualibus, quam temporalibus, & cauſſas eorum iuſte, & canonice definire. ipſi vero tibi, tuiſque ſucceſſoribus, debent obedientiam, & reuerentiam debitam exhibere, tamquam Patri, & Archimandritæ eorum, & iuſtitias vobis ſoluere conſtitutas. Ad hæc quaſcumque poſſeſſiones, & quæcumque bona, tam de piſcatoribus, oliuetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomarijs, quam de hominibus, & quibuſcumque alijs idem monaſterium in præſentiarum vbique, & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Põtificum, largitione Regum, & Principum, oblatione fidelium, ſeu alijs iuſtis modis, præſtante

* Al. Roſarno.

* Al. Frutuzano.

* Al. de kecuſilli.

Domi-

Domino, poterit adipiſci, ipſa vobis, & ipſi monaſterio, auctoritate Apoſtolica confirmamus, eo onere, quod Meſſanenſi Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus eius, tam tu, fili Archimandrita, quam ſucceſſores tui, viginti ſolidos, centum libras ceræ, viginti incenſi, & totidem cados olei, pro cenſu annuatim ſoluere debeatis. ſane nonalium veſtrorum, quæ proprijs manibus aut ſumptibus colitis, ſiue de quibuſcumque alijs prouentibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis, vel ab hominibus veſtris decimas exigere, vel extorquere præſumat. liceat quoque vobis, clericos, vel laicos liberos, & abſolutos, à ſeculo fugientes ad monaſterium veſtrum, recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. prohibemus inſuper, vt nulli fratrum veſtrorũ, poſt factam in monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu, abſq; Archimandritæ ſui voluntate diſcedere. diſcedenti vero, abſq; communium litterarum cautione, nullus audeat retinere. prohibemus etiam, vt nullus ipſum monaſterium interdicere audeat, vel monaſteria, aut obedientias eius, ſeu homines eorum. Libertates quoque, & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines, monaſterijs veſtris conceſſas, & hactenus obſeruatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere cenſemus. Obeunte vero te, nunc eiuſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres Monaſterij communi cõſenſu, vel fratrum maior pars conſilij ſanioris, ſecundum Dei timorem, & monaſterij Regulam, de ſe ipſis prouiderint eligendum. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat, præfatum monaſterium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablata retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia, & integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſis Archiepiſcopi, ſicut ſupradictum eſt, annuo cenſu. ſi qua igitur in futurum eccleſiaſtica, ſecularisue perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentauerit, ſecundo, tertioue commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate, cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri, Ieſu Chriſti, aliena ſit, atque in extremo examine, diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti; quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem, præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen. Datum Anagniæ, per manum Gratiani Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi, & Notarij, XII. Kalend. Nouembris. indictione nona Incarnationis Dominicæ 1175. Pontificatus vero D. Alexandri PP. III. anno XVII.

LVCAM MIRÆ SANCTITATIS MONACHVM] *Lucæ viuentis ſanctitati illuſtre teſtimonium dicit Rogerius Rex priuilegio ſuo, quod paulo ſuperius deſcripſimus: demortui vero ineiſum epitaphium, ad eius ſepulchrum, quod paucos ante annos, Meſſanæ, in Eccleſia Sancti Placidi repertum eſt Græce ſcriptum, Latineque damus.*

Lucam Archimandritam, bonis qui moribus
Clarus, refulgens ſidus, æque vt aureum,
Multorum iter de nocte nauigantium direxit,
Et tuto locauit in ſinu; vni Deo qui vixit ætatem integram,
Sed ante mortem corpore didicit mori,
Hoc marmor, atra Solem vti nubes, tegit:
Obijtque tertio Kalendas Martij,
Saturniæque lucis hora tertia. Anno Chr. 1175.
Sexcenti ab Orbe condito anni fluxerant
Cum millibus ſex, atque quindenarijs
Æqualibus, ſi ſeptem ab his detraxeris:
Tu vero, noſter Dux, Pater dulcis Patrum,
Vale, vale, & Regem tuens cæleſtium,
Tellure meritis ſume partam lauream,
Memor tuorum, quos creaſti ſpiritu,
Placata gnatis redde ſuperum numina.

ANIMADVERSIONES
IN BEATVM COSMAM
E P I S C O P V M

Ioann. Iac. Hadria lib. de valle Mazaria

BEATVS COSMAS] *Io. Iacobus Hadria memorat S. Conam Epiſcopum Panormitanum, qui nullus eſt. falſum crediderim; atque hunc cum Coſma Epiſcopo Africano confudiſſe, qui Panormi in ade maxima ſitus eſt: unde illi erroris occaſio, eius urbis Epiſcopum perperam cenſendi.*

2 DIVINOS HONORES OLIM TRIBVTOS] *exſtant antiqua ſanctitatis, & B. Coſma cultus excepti teſtes iurati à Notario Antonino Camalio, auctoritate, iuſſuque Didaci Aedi, Archiepiſcopi Panormitani, anno Domini 1598. 6 Idus Octobris. quod inſtante me, factum. vehementer enim angebar, pene extinctam viri clariſſimi memoriam, quem maiores noſtri inſignibus officijs percoluiſſent. nam orare ad eius ſepulcbrum, accendere faces, ac lampades, exoſculari ſaxum illud beatum in quo condebatur, operari ſacris, ac precibus inuocare eius nomen. iam verò antiquis temporibus, in Eccleſia Panormitana, Coſme Epiſcopi feſtus dies peragebatur 4. Idus Septembris. ad quem diem in antiquo Breuiario M.S. Eccleſia Panormitana, in præfixo Sanctorum kalendario ita ſcriptum eſt:* in vrbe Panormo, Coſmæ Epiſcopi. *intermiſſus eſt feſtus in ea Eccleſia dies, poſteaquam Breuiarium Romanum, iuſſu Pij PP. V. ſeruari cœptum.*

COSMAS VENERABILIS] *qui titulus viris ſanctiſſimis olim tributus. ita dictus S. Maximo,* venerabilis Xyſtus, Romanæ Vrbis Antiſtes, *à Paulo Vuernefrido,* venerabilis Martyr Sabinus, *in Martyrologio Romano,* Beda venerabilis, *à Sancto Auguſtino Beata, ac venerabilis ſemper Virgo Maria ab Eccleſia, o Crux venerabilis.* 3

S. Max. ſer. 1. de S. Lauren.
Paul. Vuerneſr. de geſt. s. Longob. l. 6. c. 58.
Mart. Rom.

IN SACELLVM CVI NOMEN S. MARIA] *in quo ſacello, ante paucos annos B. Coſma corpus, iuſſu Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini D. Ioannettini Doria Cardinalis, Archiepiſcopi Panormitani, me præſente, defoſſum eſt. viſa, & contrectata à me Sanctiſſimi Epiſcopi Coſmæ oſſa, candida quidem illa, & ordinarijs paullo maiora, quæ ſtatim atque detecta ſunt ſuauiſſimum odorem, ſanctitatis eius teſtimonium, exhalare, ac replere ſacellum, omnium cum admiratione, & voluptate maxima, cœpere.* 4

S. Aug. ſer. 18. de SS.
Eccl. in Antiph. in feſto exaltat. S. Crucis.

ANIMADVERSIONES
IN TRANSLATIONEM
S. CHRISTINAE

1 GVILELMO] *hiſtoriam tranſlationis S. Chriſtinæ deſcripſimus ex ijs, quæ legas in M. SS. Codicibus Eccleſia Panormitana, vbi in lectiones diuini Officij diſtribuitur narratio delationis è Caſtro Sapino Panormum. deductio verò è Volſinijs ad Sepinicaſtrum continetur itidem in lectionibus diuinarum precum in Eccleſia Sapinenſi.*

2 TRIGINTA MILLIARIBVS] *Tabula itineraria numerat Sapino Sirpium ſex milliaria, inde Beneuentum duodeuiginti.*

3 MOLISINVS COMES] *is Rogerij Regis filiam ſpuriam duxit ex Hugone Falcando, quam idem appellat, Comitiſſam Catanenſem in hiſtoria de Sicilia Calamitate.*

MARTYRIVM NOSTRÆ FIDEI, ETC.] *Paſſionem huius Virginis Chriſtinæ præter alios iam diu vulgatos ſcriptores, ſcripſit etiam Alphanus primus Salernitanus Archiepiſcopus, qui ſub Gregorio VII. floruit, & anno 1060. circiter reponitur à Tritbemio, & in tabulis Chronologicis Gualterij. quatuor etiam hymnos in eamdem edidit; quæ omnia reperias penes eruditiſſimum ſcriptorem Abbatem Ferdinandum Vghellum in calce ſecundi tomi Italiæ ſacræ.* 4

TYRVM] *Vrbem ad lacum Volſinium* 5

Volſinios appellatam, plures credidere eãdem eſſe cum Tyro, atque inde noſtra Virginis Tyriæ nomen, ſeu Volſiniẽſis. *alij diuerſam opinantur, & à lacu abſorpsam. primum ex his placet diligenti ſcriptori Philippo Cluuerio in Italiæ antiquæ lib. 2.* Bolſena *nunc dicitur ea vrbs. partem aliquam Reliquiarum ibi remanſiſſe inde credo quòd ibi adhuc dicatur eſſe S. Chriſtina à Conſtantino Felice in Catalogo Sanctorum, à Claudio Rota in ſuo legendario ad diem 24. Iulij. à Leandro Alberto in deſcriptione Italiæ cap. de Faliſcis.*

NVNCVPATO VOTO] *in Actis Eccleſiæ Sapinenſis præter feſtum S. Chriſtinæ die 24. Iulij eius martyrio ſacra, celebrabatur etiã Sapini Inuentio & Tranſlatio Reliquiarum, cum nimirum ea agnitæ fuere, & deinde in S. Saluatoris ædem delata cum prodigio Virginis veluti renuentis ingredi, antequã ederetur voti diuerſitatẽ horum feſtorũ orationes propriæ in vtroq; feſto adhibitæ declarant, nã in breuiario Venetijs edito anno 1564. apud hæredes Lucæ Antonij Iunctæ ad inuentionẽ S. Chriſtinæ hæc habetur oratio.* Deus qui hodierna die inuentione corporis martyris tuæ Chriſtinæ Sæpinenſem Populum ſublimaſti &c. *& ad Tranſlationem alia proponitur.* Omnipotens æterne Deus ſalutiferas ſẽper aſſuetus largiri, qui Sæpini præuidens ſine cuſtode Caſtrum exiſtere, ei cælitus hodie Virginem deſtinaſti Chriſtinam, &c. *& in lectione nona diuini officij dicitur* Non abſq; diuino nutu triplici ſolemnitate Virgo Chriſtina celebratur, quæ trino ſub iudice ter ſenis pœnis afficitur, *in eamdem diem recurriſſe hæc duo feſta Inuentionis ex iiſdem precibus colligo. nam in Antiphona ad primum Nocturnum dicitur,* Nos venerando votis Chriſtinæ tranſlationem, dulcibus ergo modis colamus inuentionem. *& lect. 8.* fiat autem hæc celebritas inuentionis, & tranſlationis tempore nouæ ſtellæ, cum Chriſtus, Primitiæ Gentium, reuelatur.

ANIMADVERSIONES IN VITAM S. SILVESTRI

SANCTVS PATER SILVESTER] *Vitam S. Silueſtri Græcè ſcriptam, quæ videtur eſſe fons, vnde manarunt reliquæ, habuimus à monachis, & ciuibus Trainenſibus; eam latinè redditam damus. alia etiam vita ad nos peruenit, quæ ex Græco exẽplari, quod in ærario Ciuitatis Trainenſis aſſeruatur, in latinum tranſlata eſſe dicitur, cui hæc adiecta ſubſcriptio,* Scribebat Romæ Don Petrus Vincentius à Tudiſco S. Th. D. Trainenſis. *hæc in rebus narratis vſque ad Sancti viri obitum, conſentit cum ea hiſtoria, quam damus, ſed pluribus eadem narrat. id vnum prætermittit, Silueſtrum à Pontifice ſacro ſacerdotio initiatum fuiſſe, ſed à faciendæ rei ſacræ abſtinuiſſe. addit verò ea, quæ nos ſubtexuimus poſt illa verba,* Obdormiuit in Domino anno 6672. *quare aliud Græcum exemplar fuit illud ex quo tranſlata eſt hæc vita, illa vero ſubſcriptio D. Petri Vincentij indicat, vel ab ipſo fuiſſe paulo fuſius explicata, quæ vita Græcè ſcripta, & in latinũ ab alio verſa continebat; vel ab ipſo in tres lectiones eam vitã fuiſſe diſtinctam, nam forte approbationẽ officij à S. Congregatione Rituũ ſibi ſuiſq; ciuib. dari curabat. Nuper etiã anno 1624. Romæ edita eſt eiuſdẽ S. Silueſtri Trainẽſis vita Græcè, & latinè, ſũptibus, vt ibi dicitur, R. P. D. Athanaſij Dõguidæ Gen. Ord. S. Baſilij Procuratoris; ſed ea adhuc copioſius explicat, quæ cõtinentur in proxima, de quamodo egi vita, quare primã edidimus, quæ, vt dixi, reliquarũ eſt fons & origo. at texuimus ad calcem, quæ præterea in ſecunda enarrantur*

Tom. 2.

TRAINÆ] *in Græca vita, quã olim habui, dicitur.* S. iſte Pater natus in Ciuitate Drainæ. *an hæc ſit quæ Io. Curopolata, & Cedreno dicta eſt* Dragina *in pleriſq; diplomatis appellatur* Troina: *à Gaufredo monacho, & nunc paſſim vulgo,* Traina. *pedetentim ergo videtur immutatũ ciuitatis nomẽ, è Dragina in Drainã, deinde in Troinã, & Trainã. putant Aretius, Thomas Fazellus, & Maurolicus Troinã vrbẽ eſſe eã, quam Traianopolim immunẽ, & liberã memorat Vlpianus. ſed in ſole caligant, cũ Traianopolis in Cilicia, nõ in Sicilia fuerit, vt docẽt Dio, Stephanus, Zonaras, & alij. at cur Dragina dicta ſit, ſi tamẽ eadẽ quæ Traina ſit, quoue tempore, & à quibus condita primum fuerit incompertum mihi eſt.*

2 Io. Curop. Cedren. Gaufr. lib. 2. rerum Rob. & Roger. Aret. de ſitu Sicil. Faz. dec. 1. lib. 10. Maurol. in indice vrb. Sicul. I Vlpian. lib. 1. de cenſ.

TEMPORIBVS GVILLELMI] *in prima & tertia ex ijs hiſtorijs, quæ vt dixi, vitã S. Silueſtri enarrant, legitur,* Tẽporibus Guillelmi II *ſed craſi vocẽ* Secundi, *quæ vel à ſciolo quopiã perperã intruſa eſt, vel per notarũ numeralium ſimilitudinẽ ſubrepſit. mors enim S. Silueſtri in tẽpora Guillelmi I. incidit, dicitur is obijſſe anno mundi 6672. qui annus iuxta Siculã ſupputationẽ reſpõdet anno Chriſti 1164 Guillelmus verò I. Kal. Maij anni 1166. deceſſit; vt liquet ex actis Alexãdri PP. apud Baroniũ eo anno. non ergo attigit Silueſter tempora Guillelmi II. Regis. Adde Guillelmũ II. prole caruiſſe: quare Riccardus de S. Germano ſcriptor illi Regi ſynchronos,* Deus, *ait,* Guillelmũ II. prolis negatione mulctauit, cõcluſit .n. vterũ cõſortis illius, vt nõ pareret, vel cõciperet filiũ, & nè relinqueret ſui ſuperſti-

3

Digitized by Google

tẽ ſup terrã. & noſtrates etiã ſcriptores aſſentiuntur. ſibimetipſi igitur vitę ſcriptor obſtiteret, ſi Guillelmi Regis filiã, Siluestri opera, ſanitati reſtitutã narrans in Guillelmi II. tempora Siluestrum referret.

4 FACTA A SENIORE ETC] *Abbati nomen fuiſſe Nicodemum reperio in quadam S. Siluetrs vita Italice ſcripta.*

5 VNIVS HORÆ SPATIO] *ita habet vita Græce ſcripta, quæ penes me eſt. ſed reliquę, quarum initio meminit, referunt eodem die è ſuo monaſterio diſcedentem adiuiſſe, & rediſſe. rem etiam narrant luculentius. & quidem vita ſubſcripta à Tudiſca ita habet,* Idibus obtẽta Abbatis venia, Catanã, quæ XL. milliaribus diſtat, ad B. Agathæ corpus venerandum ſe contulit; quo itinere vnius diei ſpatio abſoluto, longe ante alios, qui equos coſcenderant, eodem die, quo diſceſſit, ſuis deuote perſolutis precibus, & gratijs Deo actis, ad monaſterium reuerſus eſt. *Vita etiam per Donguinam edita ait,* Cataniam Vrbem ita iubente Abbate ad viſendas, adorandaſque S. Agathæ Virginis, & Martyris reliquias profectus eſt, diſtat autem Catania à Monaſterio 40. milliaribus, quæ ipſe tam velociter pedeſter perficiebat, vt etiam equitantes celeritate anteuerteret, ibiq; aliquo temporis ſpatio commoratus, eodẽ die ad proprium monaſterium reuerſus eſt.
Sed in vita Italice ſcripta lego, ab Abbate & Monachis omnibus ad D. Agatha peregrinantibus, monaſterij cuſtodiam Siluestro demandatam, & cum primum ingreſſi ſunt templum, orantem ſimul cum ipſis Siluestrum agnouere, regreſſi vero ſtatim in monaſterij tutela verſantem eumdem inuenerunt, Abbati autem rem ſciſcitanti, ſe illic cum reliquis monachis oraſſe ingenue faſſus eſt.

IN EIVS FESTO BIS IN ANNO] *die ſecunda Ianuarij, qua deceſſit è vita, & die etiam ſecunda Maij, cuius rei duplex eſt ratio. altera, quod ea die Corpus ipſius inuentum fuerit in eccleſia S. Bartholomæi extra ciuitatem; vbi nunc ædes eſt S. Siluestri. altera eſt, quod eodem die imago D. Siluestri, quæ hoc ano in magna veneratione penes Trainenſes habetur, aduecta fuerit, & pleriſque editis miraculis cœperit inclareſcere. cuidam ab infantia muto laxata linguæ vincula referunt, primumque quod ille protulit verbum fuiſſe, iam deferri S. Siluestri imaginem. inſtitutus etiam fuit olim feſtus dies 8. idus Augusti, quòd eo die imago S. Siluestri in ædem maximam delata ſit ex eius eccleſia.*

IVLIVS III.] *in vita, cui, vt dixi initio ſubſcripſit D. Petrus Vincentius à Tudiſco, narrato miraculo eiecta per Siluestrum peſtilentia è Trainenſium populo, ſubditur* quare Iulius III. ſanctitatis, & miraculorum fama motus anno primo ſui Pontificatus multas indulgẽtias omnibus Christi fidelibus Eccleſiam S. Siluestri piè inuiſentibus conceſſit. *poſſet verò facile quiſpiam decipi, ſi ſcriptoris mentem ita intelligat, vt velit fugata peſtilentia miraculum cauſam fuiſſe, cur Iulius 3. indulgentias conceſſerit. ea enim non bene cohærent; nam peſtis abacta dicitur anno 1575. ſed Iulius 3. à Pontificatu & vita iam diu ceſſerat anno 1555. menſe Martio. mens autem ſcriptoris fuit Iulium 3. fama miraculorum, non quidem iſtius, quod proxime de peſte narrauerat, ſed aliorum indulſiſſe fidelibus pœnam peccatorum ideò abiectis particulis, quæ ſep ſui vocem. erant.* 7

Erravit in hoc Ferrar. in Catalogo Sanctorum Italiæ.

Denuum ſimul cum vita S. Siluestri per Donguinam, vt dixi ſub initium edita, iiſdem Roman. ſtypis anno 1614. prodiere laudationes & preces quas inter Diuinos officij partes cum S. Siluestri memoriam celebrant, inferunt Monachi Græci S. Baſilij, in monaſterio præſertim Trainenſi. quare eas omnes in vnius hymni modum collegimus, atque iterum edi curauimus, vt ad plurium manus deuenirent.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI LAVRENTII
FRAZANONENSIS.

1 SERVATOR HVMANI GENERIS] *Ad Vitam S. Laurentij quam ſermone Italo ſcriptam habuimus, hęc præ notata erant: Vita S. Laurentij Monachi, ex Opido Frazanone, è Græco in Italum ſermonem cum fide trãſlata fuit à Ioanne Iuguanie viro Græce docto, iuſſu Ioannis Retanæ Archiepiſcopi Meſſanenſis, ope monachorum monaſterij S. Philippi Fragalatis, anno Chriſti 1573. Hiſtoria vero Græcum exemplar in eadem arca eſt, in qua reliquia S. Nicolai in Opido Frazanone, maxima in æde ſeruantur. hæc verba ad vitam præſcripta erãt. quoniam verò exemplaris Græci nobis non eſt facta copia, eamdem Vitam ex Italo in latinum transferendam cenſuimus.*

NICE

2 NICEPHORVM EPISCOPVM TRAINÆ] neminem turbet cum Nicephorum Traina Epiſcopum audiat, qua tempeſtate Trainenſis Eccleſia ſede Meſſanam tranſlata, Epiſcopo deſtituta erat. ſed enim Rogerius Comes, qui Robertum Traina Epiſcopum anno Chriſti 1082. conſtituerat, dein Meſſanam, anno 1087. auctoritate Romani Pontificis tranſtulerat. attamen plures per annos inualuerat vſus, vt idem Traina, & Meſſana Epiſcopus diceretur, vt multis ex priuilegijs ſatis conſtat.

3 ORNATVM PLVRIMIS SS. VIRORVM RELIQVIIS] quarum hic eſt index. ex ligno Dominica Crucis cryſtallo, & argento incluſa. corpora Sanctorum Calogeri, Gregorij, & Demetrij, Cranium S. Philippi Agyrai Confeſſoris, Pollex Sancti Luca Euangeliſta, ac praterea reliquia Sanctorum Martyrum Blaſij Epiſcopi, Alphij, Philadelphi, & Cyrini, Coſma, & Damiani, & S. Barbara Virginis.

BACVLVM, SVMMA SVI PARTE, CRVCIS FORMAM GERENTEM] vetus mos, ducta origine à D. Petro Apoſtolo. Daniel Monachus de D Bartholomao Monacho Fundatore monaſterij S Saluatoris prope Meſſanam in eius vita M. S. ait, circumibat, iuxta Chriſti Domini preceptũ, nudis pedibus, ſola tunica, attrita illa quidem, vilique amictus: pellicea Zona pracinctus: inedia macilentus, ac ſqualens. baculum manu geſtabat, in Crucis formã (quod fertur Apoſtolorum Princeps feciſſe) tum aduerſus ſpirituales hoſtes propugnaculum, tum ob continuam Ieſu Chriſti, pro nobis crucifixi, memoriam. 4

ANIMADVERSIONES

IN VITAM

S. NICOLAI EREMITÆ

1 QVA TEMPESTATE] Vitam D. Nicolai ſcripſit Anonymus Monachus, qui ei à confeſſionibus fuit, è monaſterio S. Maria de Rogato, Ordinis S. Baſilij. dein ad eam Vitam plura miracula adiecta ſunt, qua poſtea contigere nos hiſtoriam hanc rerum geſtarum D Nicolai confecimus ex lectionibus in antiquo eius officio recitari ſolitis, quae vitam ab eius confeſſario ſcriptam putamus, ac praterea ex alia eiuſdem Diui Nicolai vita, incerto, ſed fido auctore compoſita. quamuis vero ortus B. Nicolai hic dicatur incidiſſe in tempora Comitis Rogerij, non intelligo tamen Rogerium fratrem Roberti Viſcardi, ſed Rogerium illius filiũ, qui poſt annum ſalutis 1130. Rex fuit. eſt enim Rogerius Comes obierit anno Chriſti 1101. noſter vero Nicolaus non admodum prouecta atatis eſſet anno 1167. nõ videtur attingere ſuis initijs vita tẽpora Comitis Rogerij, ſed alterius Rogerii, qui Comes fuit quouſque in regium nomen euectus eſt.

2 B. NICOLAVS IN ADERNIONE] quod opidum in Aetna monte: vetus eius nomen Adranum Diodoro, Plutarcho, Stephano. haud recte Plinio, & Silio Hadranum niſi ſit error librariorum. de Adrani conditu, Diodorus hac habet: Dionyſius in Sicilia opidum. ſub Aetnæ collẽ, extruxit, quod ab inſigni fano, Adranum vocauit.

Plut. Timoleonte. Steph. de urbibus. Plin. l. 3. c. 8. Sil. l. 14. Diod. l. 14.

VERSVS ARCARIAM] Fazello Arcara; recens opidum, prope veterem Calactã, in Sicilia latere Septemtrionali.

MONTEM GALAMNAM] hoc monti nomen in vita. ſed Calapnis in antiqui Officij lectionibus, & in rudi quadam eius hymno:

Nouum ſidus apparuit,
Dum Sanctus iſte peruenit
Ad locum, ſicut ſcribitur,
Calapnim, prout dicitur.

Sed Calania in antiphona quadam de Diuo Nicolao Grace ſcripta

VBI CCCXXXVI. ANNOS .... DVRAVIT] corruptus eſt is numerus in altero exemplari, in quo ſcriptum eſt, Diui Nicolai corpus 507. annos in monaſterio S. Maria fuiſſe. ſed alio exſcriptori mens auolauit: nã ſcripſit annum, quo Arcarienſibus permiſſum, vt D. Nicolai Reliquiae venerarentur. caterum ſi annos CCCXXXVI. relegas ab anno 1503. quo D. Nicolai corpus, ad impetrandam pluuiam, in ara expoſitum eſt, inuenies illum migraſſe ad Dominum, anno 1167. Guilelmo Bono regnante. 4

DATVM EST DIPLOMA PONTIFICIVM] quod hic ſubijcimus. 5

IVLIVS PAPA II.

Dilecti filij, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis feciſtis, quod alias defuncto quondam Nicolao del Polito, el Beato Nicolao vulgariter nuncupato, in quadam ſpelunca, prope iſtam veſtram terram, vos, ſeu verius predeceſſores veſtri, habentes, propter illius bonam vitam, & magnam erga ipſum deuotionem, eius corpus, animo in eccleſia maiori iſtius

terræ

terra collocandi accepiſtis, & demum mutato propoſitam eccleſia depoſuiſtis: verùm cum ne quis ex inde furetur, dubitatis, iuxta primum veſtrum propoſitum, exinde amouere, ad terram veſtram, & eccleſiam ipſam deferre, & in ea collocare deſideratis, etiam cum anniuerſarij celebratione, tam in ipſa eccleſia quam in eccleſia Sācti Nicolas de la Cito, prope quam obijt; proptereà nobis ſupplicari feciſtis, vt huic deſiderio veſtro in hac parte, de benignitate Apoſtolica, annuere dignaremur. Nos igitur huiuſmodi veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis, vt corpus prædictum del Beato Nicolao vulgariter nuncupatum, ex dicta inhabitata, ad veſtram eccleſiam t·anſportare, & tam in ea, quam in eccleſia prædicta S. Nicolai, prope quam obijt, anniuerſarium diem decimo ſeptimo Auguſti celebrare ad libitum veſtrum, conuenienter tamen, libere, & licite poſſitis, abſque alicuius præiudicio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus, ſubibentes in virtute ſanctæ obedientiæ omnibus, & ſingulis ordinarijs locorum ad quos ſpectat, ne vos in remotione, tranſlatione, collocatione, & celebratione prædictis directe, vel indirecte moleſtent, vel inquietent, aut ab alijs moleſtari, vel inquietari permittant, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque non obſtantibus. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub anulo piſcatoris, die 7. Iunij 1507. Pontificatus noſtri Anno IV.

Philippus de Senis.

D*ilectis filijs, communitati, & hominibus terræ Arearia. Meſſanenſis Diœceſis. Quæ literæ in Sicilia exſecutioni mandatæ ſunt, & illatæ in tabularia Regia die 8. Iulij Indict. decima anno 1507. ſed conſuerim plures annos præteriſſe antequam is cultus D. Nicolao tribueretur. nā in exemplari officij D Nicolai, quod ab Arearienſibus ad me tranſmiſſum eſt, ita prænotatum comperio:* Meſſanæ 21. Aprilis 1537. ab Archiepiſcopo Meſſanēſi Antonio la lignamine dictum fuit præsētetur, & celebretur iuxta formam Apoſtolici Breuis.

CORPVS INTRA OPIDVM ETC.] *Seruatur hodie D. Nicolai corpus in æde maxima: patronus eſt Areariæ: proprio etiam Officio, & Miſſa olim celebrabatur. feſtus eius dies agitur 16. kal. Septemb. qui dies eius è vita diſceſſus fuit, & 4. Nonas Maij, quo primum die Sedis Apoſtolicæ permiſſu coli cœptus. augendæ celebritatis, pietatiſque Arearienſium in D. Nicolaum, Ioannes Andreas S.R.E. Card. & Archiepiſcopus Meſſanenſis, Indulgētiarum literas conceſſit die IX. Ian. Ind. XV. Anno* CIↃIↃLVII.

ANIMADVERSIONES
IN HYMNVM
S. NICOLAI EREMITAE

H*VNC Hymnum, vel hymni fragmentum potius, ex ſchedis quibuſdam Arearienſibus Italo ſermone conſcriptum accepi. ſed prænotatum in iis erat, ex Græco Codice traductum, qui in Eccleſia Sanctæ Mariæ de Rogato, energumena neſcio qua detegente, repertus fuerat. vnde mihi ſuſcepio, Coſmanum, hymni ſcriptorem, fuiſſe Monachum ex eius Monaſterij familia. nunne is fuit qui D Nicolai Eremitæ, cui ſuperſtes fuit, confeſſiones excepit? ſuſpicor omnino eumdem nam Aſceticum vitæ eius inſtitutum nouiſſe ſe profitetur, ac pleraque mira, quæ nemo alius, enarrat: quæ ab eodem Sanctiſſimo Aſceta Nicolao Coſmanum accepiſſe, credibile eſt. attamen placitum mihi, hymnum euulgare, quòd eximias ille D. Nicolai laudes habet, multaque miracula ab eo edita, quorum Vitæ ſcriptor non meminit, diguſq; fuit, perlecto hymno, reſciuiſſe.*

✤

ANI-

ANIMADVERSIONES IN SANCTVM LVCAM NICOSIENSEM.

1 LVCAS COGNOMENTO CASALIVS] *vitam hanc S. Lucæ barbara dictione ſcriptã accepimus ex libris Nicoſienſibus manu exaratis. eam ob cauſſam paululum à nobis concinnatam oportuit. ſed dolemus, quo D. Lucas ano, quoue Principe claruit, neque ex vitæ ſcriptore erui, neque alia via exploratum haberi à me potuiſſe. illud certum eſt, poſt conditam, Rogerio* Comite *Nicoſiã vixiſſe; ac præterea eum* Monaſterium *S. Philippi in vrbe Agyrio, à Monachis habebatur de familia magni Patriarchæ Benedicti, quod eiuſdem* Comitis *Rogerij temporibus factum crediderim.*

2 IN OPIDO NICOSIA ORTVS EST] *Nicoſia Mario Aretio, Fazello, & Maurolyco dicta; ſed Nicoſinum, Gaufredo Monacho, antiquiori ſcriptori, & in diplomate Friderici Imperatoris, & Siciliæ Regis, frequens opidum, Lombardorum, & Gallorum colonia, qui cum Rogerio* Comite *in Siciliam traiecere, quorum corrupto idiomate Nicoſienſes adhuc loquuntur. pleriſque vetus Herbita creditur. itaque ad D. Lucæ imaginem hi verſus inſcripti:*

Ciuibus exſultant vrbes, magis Herbita Sancto
Luca Caſali patria clara ſuo.
Fratribus eluſus .... prædicat orbus
Facto fine, amen, res noua, ſaxa tonãt

Sed vt lucem aliquam honeſtiſſimæ vrbi extructæ hoc loco afferamus, de eius poſitu dictum oportuit. viro enidam docto Herbita creditur eadem eſſe, quam hodie S. Nicolaum vocant. ſed fallitur. nam S. Nicolaus caſtellum litorale eſt inter Thermas Himerenſes, & Solentum; at Herbita Siciliæ opidum Mediterraneum fuit, ex Diodoro Siculo, & Ptolomæo. Marius Niger ait ex Herbitæ interitu Platia, & Nicoſia recentes Coloniæ ſunt Lombardorum, quos Rogerius Comes *in Siciliam duxit: neque in vetuſtarum vrbium cadaueribus, ſed in puro, & numquam culto ſolo condita. Thomas Fazellus memorat prope Aidonum ad Orientem duobus M. P. vrbem in colle iacentem ſubeſſe, cui* Citatella *nomen, incertumque ſibi eſſe, an Herbita vetuſta vrbs fuerit. Maurolycus verò hanc eamdem proſtratam vrbem eſſe Herbitam putat ſed Hiſtoriæ magis quadrant in Nicoſię, quam in* Citatella *ſitum. Diodorus de Aleſa vrbis origine agens, hęc ſcribit.*

Ambroſ. Calep. indict. ſ. Herbita.

Mar. Niger in deſcript. Siciliæ.
Aret. de ſitu Siciliæ.
Fazell. dec. 1. l. 10.

Maurol. de reb. Sican. indice Opidorum.
Cic. 2. 3. & 4. Verr.

Archonides Herbitæ præfectus poſteaquã populus Herbitenſis pacem cum Dionyſio firmauerat, nouæ vrbi condendæ animum adiecit. Mercenarios quippe quamplures habebat, & promiſcuam in vrbe turbã, quæ belli Dionyſiani metu eò confluxerat. multi quoq; Herbitenſium in coloniã hanc vltro nomina profitebantur. Multitudine itaq; quæ conuenerat, aſſumpta, collem quemdam occupat VIII. ſtadia à mari diſſitum. *ex quibus verbis clare perſpicitur Herbitam non fuiſſe prædictam* Citatellã, *à qua ad Aleſam (quæ in colle iuxta recentem arcem, quæ nunc dicitur* Tuſa, *ſita erat, vt ex inſcripto marmore inuento in eius ruderibus, quæ ab accolis Balnea vocantur, colligitur) contendere ſi voluiſſent Herbitenſes, vel* Centuripinorum, *vel Agyrienſium, vel Ennenſium florentium tunc ciuitatum, permeandi fuiſſent fines; quod maxime incommodum fuiſſet. At ſi Nicoſiam intelligas eſſe Herbitam nullum aliud opidum olim intercederet præter Mutiſtratum hodie dictum* Mutre..ta, *quod vnà cũ proximo circa Aleſam litore Herbitenſis ditionis erat, quippe potens. lateque imperans fuit ciuitas, quæ à Dionyſio potentiſſimo Siciliæ Tyranno expugnari non potuit, vt ſcribit Diodorus, &* Cicero *vocat Herbitam* ciuitatem honeſtam, & copioſam. *Quoniam vero Nicoſiam recens Opidum à Rogerij* Comitis *tempore natum ſupra diximus; quærendus eſt alius locus, is non longe à Nicoſia erit, in quo antiquiſſimæ vrbis veſtigia eſſe vicini populi teſtantur. Hic ſi placet, fuiſſe dixerim antiquam Herbitam. rectè illi quadrat Diodori hiſtoria; & pro hac ſententia ſunt, qui ex antiquæ vrbis lapidibus ędificatam Nicoſiã aſſerunt. Huc inclinat Philippus Cluuerius in antiqua Sicilia. ceterum cum aſpiratione pronuntiauerunt* Cicero, *& Plinius vrbem dicentes Herbitam, & ciues Herbitenſes.*

Diodor. l. 2.
Cic. Act. 3.

Clu. l. 2. c. 8.

Cic. in Ver.
Plin. l. 3. c. 8

3 SAXA CIRCVM OMNIA RESPONDERE AMEN AMEN] *eodem miraculo D. Bedæ ſanctitatem Deus teſtatam voluit de quo hæc Petrus Epiſcopus Equilinus* cum ex nimia ſenectute oculis caligaſſet, & diſcipulo duce ad lapidum congeriem perueniſſet, diſcipulus ei ſuadere cœpit, quod magnus eſſet illic populus congregatus, qui ſumma affectione, & ſilẽtio eius prædicationẽ expectabant: cumq. Sanctus feruenti ſpiritu elegantiſſimum ſermonem feciſſet, & concluſiſſet, per omnia ſecula ſeculorum lapides reſponderunt, Amen, venerabilis Beda presbyter,

ANI-

Digitized by Google

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. ANGELI MARTYRIS.

1 ENOCH SERVVS DEI] *Vitam S. Angeli Martyris ab Enoch, Patriarcha Hieroſolymitano, peregrinationis eius comite, rerumque ac mortis ſpectatore compoſitam, cuulg tuit anno 1526. Thomas Belloroſius, Canonicus Panormitanus, & Protonotarius Apoſtolicus. quamquam ſalſo Molanus ſcripſerit, non exſtare vitam S. Angeli Martyris ab Enoch P. H. deſcriptam. enimverò is quod eam nactus non fuiſſet, exſtare, non credidit. nos collatam damus cum M. SS. Codd. præcipuè verò Vaticanis. incertum mihi eſt, Græcè, an Latinè Enoch ſcripſerit. nam exſtat in Bibliotheca Vaticana, S. Martyris Angeli Vita, Enoch item nomine inſcripta, eadem rerum ſerie, ſed ſtylo diuerſa. præterea vita, quam damus, copioſior eſt; Vaticana verò breuior. num ne ab aliquo Breuiatore, an ab Interprete id factum? quod vtraque vita à Græco fonte deducta, ſed à duobus Interpretibus latinitate donata, ab altero fuſius, vt Græcè habebatur, quæ vita eſt, quam nos damus; ab altero ſtrictius vt vita eſt in Codd. Vaticanis.* Ioa. Molan. ad Viuardū

2 IN OPIDO AGRIGENTINÆ DIOECESIS, QVOD ALICATA DICITVR] *ex ruinis Gelæ vrbis conditam Alicatam ſcripſit Fazellus. ſed veterem Phintiam in eius ſitu fuiſſe ex itinerario Antonini, Diodoro, antiquis monumentis, & inſcriptionibus in ea repertis, probat Philippus Cluuerius in Sicilia antiqua. lib. 2. cap. 16.* Thucyd. libro 6. Virg. lib 3.

3 QVÆ D. ANNÆ ÆDES ...... CENSENTVR] *in Cod. Vaticano hæc prætereà habentur:* vbi nunc Monaſterium eſt fratrum Eremitarum, Ordinis S. Mariæ, de Monte Carmelo.

4 CENTVM, ET TRIGINTA IVDAICA PRAVITATE RELICTA] *in M. S. Cod. Vaticano*, centum quadraginta.

5 TRANSACTO IVSTO DIERVM NVMERO] *in Vaticano eſt; poſt octo dies*

6 CAMISIAM NATIVI COLORIS] *alter Codex habet* Canuſinam *& paullo poſt, pro* camiſinis, canuſinis. *Iſidorus lib. 19 Orig. cap. 22. Camiſias vocamus, quod cum his dormimus in camis id eſt in noſtris ſtratis: vox deinde ad alias veſtes deducta, Bleſenſis ſerm. 41.* Indutus camiſia linea, quæ communi nomine dicitur Alba: *Bulengerus lib. 2. de Rom. Pontifice c. 39. interpretatur* ſuperpellicea. *vide etiam Gretſerum in Codinum de officijs Conſtantinopolitanis.*

SCITOTE ME ÆTERNIS DAMNATVM TENEBRIS ETC.] *memorat Baſilius, Seleuciæ in Iſauria Epiſcopus, ſalconillam, Tryphænæ filiam, abſque baptiſmate, & fide mortuam, D. Theclæ precibus ſeruatam idemque tradit S. Ioannes Damaſcenus, & Simeon Metaphraſtes. mirum igitur non eſt, adoleſcentem hunc Ioſephum, æternis ſupplicijs addictum, precibus D. Angeli à morte corporis, & animæ liberatum. ſed enim effatum illud Eccleſiaſtæ:* ſi ceciderit lignum ad Auſtrum, aut ad Aquilonē, in quocumq. loco ceciderit, ibi erit; *de ordinario diuinæ iuſtitiæ modo intelligitur, non autem de eo, qui extra ordinem, in libera Dei miſericordia poſitus eſt. Deus enim, ſupremus omnium iudex, cuius immenſæ poteſtatis procreatæ res omnes ſubiectæ ſunt, quique de illis, vt eius maieſtati placitum, ſuo iure diſcernit, cum præuideat fundendas à ſanctis viris, flagrantiſſimas preces pro alicuius animæ ſalute, ſeque illis miſericorditer flectendum, particularis iudicij ſententiam differt, deſignato interim loco, vbi adſeruetur, quoiſque illud tempus adueniat: vt docent Diuus Thomas, Richardus, Durandus, alijq. Theologi lib. 4. ſentent. diſtinct. 45. q. 2. ar. 2* 7 Damaſc. or. de ijs, cum fide exceſſerunt. Metaphr. vita S. Theclæ Eccl. c. 11.

CVM IMAGINE MATRIS MEÆ, QVAM THECLA VIRGINE INSTANTE, LVCAS DEPINXIT] *Tradit Nicephorus Calliſtus, D. Apoſtolum Lucam ſuis ipſum manibus Deiparæ Virginis imaginem depinxiſſe, illa adhuc viuente, & tabulam ipſam vidente, gratiamque adeo illi formæ ſuæ immittente. effigiem verò Diuæ Virginis non modo coloribus à S. Luca depictam, ſed cera, & lineamentis expreſſam, auctor eſt Metaphraſtes. primamque Apoſtolum Lucam eam reddidiſſe, idem memorat: eaſque imagines fidelibus omnibus, Chriſtique amatoribus Lucam gratis donaſſe: proin nemini mirum ſit, tot Sanctiſſimæ Virginis Mariæ imagines eſſe à Diuo Luca coloribus expreſſas. quarum multæ, ad hæc vſque tempora, in ſumma veneratione habentur, vt Romæ in Baſilica S. Mariæ Maioris, Guadalupe in Hiſpania, Cerſtochouia in Polonia, Panormi in Sicilia, & alijs in locis aliæ. porrò D. Virginis effigies à S. Luca, Virgine Thecla efflagitante depicta, ex vrbe Alexandria à D. Angelo, Dei iuſſu, deportata, donum fuiſſe creditur Friderici Claromontani, germani fratris Athanaſij Patriarchæ Alexandrini. ſeruatur hoc tempore cum ceteris Sanctorum Reliquijs in Panormitana Eccleſiæ theſauro.* 8 Niceph. lib 15. c. 14. Metaph. in vita S. Lucæ

PON-

8 PONTIFICI HONORIO, ET FRIDERICO DE CLAROMONTE RESIGNABIS] *ſed in literis Athanaſij, quas ad Fridericum fratrem Alexandria ſcripſit, (exſtant extrema vita) dicitur: has Sanctorum reliquias ad eumdem Fridericum miſſas, vt de illis, conſulto Honorio Pontifice, ſtatueret. facile igitur Friderico viro Panormitano, fuit, qui in aula Pontificis erat, eidemque percarus. Deipara tabulam obtinere, & Panormum in Siciliam D.Angelo perferendam dare, vt vitę huius capite 20. dicitur.*

9 TVM CHRISTVS, SCITO ANGELE, ETC.] *Ieſu Chriſti dictis fidem fuiſſe rerum euentus demonſtrauit. ſed pleraque adhuc ſuperſunt adimplenda.*

10 VSI NAVIG. XV DIERVM SPATIO] *in Codice Vaticano habetur XIX. dierum.*

11 OMNES SACRI FONTIS LAVACRVM SVSCEPERVNT] *in Vaticano* CC.

12 PONTIFICI, ET FRIDERICO SANCTORVM RELIQVIAS CONSIGNAVIT] *Codex Vaticanus habet,* D. *Angelū Friderico de Claromonte Reliquias conſignaſſe, Honorij Pontificis non meminit: ꝙ literis Athanaſij Patriarcha, qua ad vita finem ſunt, magis conſentaneum eſt.*

13 PRIMA PANORMVS EI HOSPITIVM DEDIT] *ex vrbe Roma venisti. nam Alexādria profectus Meſſanā primū appulerat, vt Enoch capite XIX. memorat*

14 IN MONASTERIO S. MARIÆ DE CRYPTA] *quod Robertus Vuiſcardus, Dux Apulia, & Sicilia conſtruxerat, eo loco ſitum, quo nunc eſt Domus Profeſſa Societatis Ieſu. veterem Eccleſiam noſtro æuo demoliti ſumus. & in ampliorē formā cultumque à fundamentis extruximus*

15 PER BALNEA CIPHALII] *ita ſcriptum eſt in Codice Vaticano. alia exemplaria habent,* per balnea Cephalitana. *ſane abeſt Panormo ad meridiem XX. fermè paſſuum millia, arx Cephala, qua ſita in rupe edita, ad cuius radices, in imo, balnea aluminoſa ſunt, maximeq; ſalubres; quibus ab arce, cui ſubiacent, inditum nomen. Cephalitana igitur balnea nolim iuxta vrbem Cephalædium eſſe putes. ſed qua ad arcem Cephalam, ſeu Ciphalium ſunt. illa enim in litore, hac in Sicilia Mediterraneis, & ab illis diſtant p ſſus XL. M. & amplius. Thomas Fazellus,* Cefalam, *nomen Sarracenicum putat. Græcum crediderim quod rupes, cui arx inſidet, formam capitis præſeferat.*

BERENGANVS TYRANNVS] *homo prapotens, & impius.* 16

V. DIE MAII] *eodem igitur die D Angelus gladio percuſſus eſt, vitaque exceſſit.* 17 *labitur igitur Philippus Ferrarius, qui Kalendis Maij vulneratum ait, ex eoque vulnere 3. Nonas Maij vita defunctum.*

Philipp. Ferrar. catal. Sāctor. Italiæ.

FELIX ANIMA, CEV COLVMBA, E CORPORE EXIENS] *Martyrologiū Romanum olim D. Angeli meminerat his verbis, ad 3 Nonas Maij.* Panormi in Sicilia, S.Angeli presbyteri, Ordinis Carmelitarum, qui ab Hæreticis ob defenſionem catholicæ fidei trucidatus eſt: *in quibus verbis duplex difficultas eſt: altera, ad locum mortis; altera, ad Martyrij cauſſam intereſt. neque enim D. Angelus Panormi neque ab Hæreticis, ob fidei Catholica defenſionem, trucidatus eſt; ſed in Alicata à Berengano homine ſcelerato, atque ob inceſtas cum ſorore nuptias reprehenſo, peremptus. ſed iam poſt hac ſcripta eraſo Panormi nomine repoſita eſt Leocata. id quod de hæreticis dicebatur, adhuc ibi legitur.* 18

Petrus item, Epiſcopus Equilinus, pleraque falſo tradit de Diuo Angelo, Vita eius ab Enoch deſcripta, non adhuc viſa. nam tradit Diuum Angelum, natione Siculum, in Alicata ex nobili genere ortum; vbi dum fidelibus Chriſtum prædicaret, à Paganis comprehenſus, carceriq. mancipatus, & alijs cruciatibus afflictus, poſtremū gladio caſus eſt; qua à vero diſſentiunt.

Petrus appēdic. ad catal. cap. 10.

FONS EODEM LOCO MIRACVLOSE SCATVRIENS, ETC.] *Petrus, Epiſcopus Equilinus, idem teſtatur;* in eo loco, *ait,* vbi Martyris ſanguis effuſus eſt, fons olei, à primis vſque ad ſecundas veſperas, ſcaturit: quo, eodem die, ſi qui perungantur, à diuerſis languoribus redimuntur. *ſed de Diui Angeli miraculis, & fonte, qui, quo loco eius ſanguis profuſus eſt, emanauit, copioſius diſſerit Thomas Belloroſius, epiſtola ſua, quam ſubiecit ad Diui Angeli vitam.* 19

THOMÆ BELLOROSII
DE MIRACVLIS, FONTEQVE VIVO, ET fluxu olei medicinalis in loco Sepulturæ Diui Angeli Martyris.

EPISTOLA
AD MAGISTRVM NICOLAVM AVDECTVM.

H*ABES, ampliſſime Pater ea qua ſcripta ſunt olim de vita Sanctiſſimi Angeli Virginis, & Martyris, à me non minus expolita, quam digeſta per capita*

pijs, vt innoteſcant toti orbi Chriſtiano. quæ ita fere quotidie miraculorum locupletiſſimo teſtimonio comprobātur, vt non egeant aliquo teſtificationis adiumento, ſicuti profeſſe tua paternitas ampliſſima percepit, a multis viris præſtantibus in hoc Regno. non enim tuam paternitatem latet, quod D. Angelus ſpiritu humilitatis, quæ de ſuum patris deſcēdit, plenus, vt declinaret inanem huius mundi vel ipſi gloriam, priuſquam ab humanis recederet, mandauit: vt in eo corpus eius humaretur loco, in quo fuerat ſceleſti hominis gladio confoſſus: nemo tamen poſtea fuit auſus, hanc ſupremam Sanctiſſimi Martyris voluntatem violare, veritus, ne ei inferret offenſam: quoad vſq; aliter viſum fuit diuinæ maieſtati, quę, vt dilectiſſimus eius martyr aſſidue effulgeret miraculis, ex ſepulturæ loco, quæ in templo erat, & quaſi ex ore ſepulti repente pulchrum lilium naſci fecit: quod quoties fuit inciſum, ſtatim renatum eſt. & hoc miraculo permoti incolæ illius opidi Aliata locum effoderunt, vbi inuentum eſt ſanctum corpus miro fragrans odore; quod honorifice repoſuerunt in arca honeſtiſſima. ex loco vero vbi prius iacuerat corpus, fōs viuus aqua nitidiſſimę, & ſuauiſſimi odoris emanauit. ex ea verò parte, qua caput Martyris requieſcebat, cœpit fluere medicinalis olei liquor. vbi poſtea, manu artificis, aqua illa per gradus operis lapidei circumdata eſt, quę 3. Nonas Maij, anniuerſario die martyrij, plus ſolito excreſcit. tunc etiam olei effluit, incipiens pridie, ab hora veſpertina vſq; ad ſolis occaſum diei ſequentis, quod ſolertiſſime à plebe colligitur ad ſanandos infirmos. multique ægroti illo die ſollemni deſcēdunt per gradus fontis, laturi corpus eorum, implorantes Diui Martyris auxilium, & ſenſim populo ſpectante, recipiunt ſanitatem: præſertim herniæ, & paralytici: plura quoq. efficiuntur miracula, ſi die illo celeberrimo, vir doctus Carmelitanæ familiæ, & non alterius Ordinis profeſſor, more declamatorio habebit ſermonem ad populum de vita, miraculiſque, & martyrio prædicti Martyris glorioſiſſimi. non videtur mihi profectò hac de cauſſa opus eſſe, vt quærantur antiqua atteſtationes de vita S. Martyris. quando quidem viui fontis ſcaturigo, & effluentis olei lignamen teſtantur omnia, quę tradita ſunt literariis monumentis de cæleſti beatitudine D. Angeli, veriſſima eſſe, & ſole meridiano clariora. vana igitur operā, ampliſſime Pater, vt ſicut à diuina maieſtate, & cælicolarum ſenatu prædictus Martyr factus eſt cæleſtis ciuis, triplici corona donatus; pari modo in hac Eccleſia militante, decreto Summi Pontificis, & ſacroſancti Senatus Apoſtolici decreto, diuinis honoribus condecoretur, veneretur que ab omnibus, ad laudē & gloriam totius curiæ cœleſtis, & indiuiduæ Trinitatis. & regnaturis in ſecula ſeculorum. Amen. Vale. Panormi, anno Domini CIↃIↃXXVI.

Ex hac extrema epiſtola cognoſcimus, D. Angeli cultum, auctoritate Romani Pontificis, ſero cœpiſſe, in Occidente. antiquior in Oriente fuit, ac fere ſtatim poſt exceſſum D. Angeli. poſtquam enim eius res geſtas compoſuit Enoch Patriarcha, aſſiduus peregrinationis comes, Hieroſolymitana Synodo ex XXXVI. Patribus congregata, magna ſeueritatis cenſura perlectis, probatiſque, vno omnium conſenſu, Diuus Angelus in Sanctorum numerum, vt vitæ exordio dicitur, adſcriptus eſt.

FVIT SEPVLTVS ——— MANIBVS PROPRIIS EIVSDEM ARCHIEP. PANORMITANI] *cui nomen Gotfridus, ex eodem ſcriptore Enoch. ſed variat Codex Vaticanus, atque ita habet:* fuit autem ſepultus (*D. Angelus*) in loco, vbi gladiatus fuit per manus eius loci Epiſcopi *Symporitimi. at Alicata, ſedes Epiſcopalis nunquam fuit, ſed Epiſcopo Agrigentino ſubiecta eſt. nobis potior Enoch fides, ſcriptori rerum, quas ſpectanit.* 20

ATHANASIVS DE CLAROMONTE, PANORMITANVS] *memorat Iacobus Hadria, B. Athanaſium Catanenſem fuiſſe, atque ex Panormitano Monaſterio S. Saluatoris creatum Patriarcham Hieroſolymitanum. id enim Monachi Ordinis S. Baſilij principio tenuere, deinde Sanctimoniales Virgines. Verum Hadria hallucinatur. ſed enim Acta S. Angeli Martyris ab Enoch, B. Athanaſij Patriarchæ ſynchrono, deſcripta, Panormitanum illum fuiſſe, & Monachum ex Monaſterio Sanctę Mariæ de Crypta, ex ſubterraneis aditum cryptis appellato plane teſtantur. ſed vt rem illuminemus, meminerit mi lector, Athanaſios duos Siciliam tuliſſe; alter fuit S. Athanaſius Catanenſis, Epiſcopus Methones, cuius vitam ſuo loco dedimus. alter fuit B. Athanaſius è nobiliſſima Claromontanorum familia, Panormitanus, & Patriarcha Hieroſolymitanus. vtrumque Hadria confudit, actis non dum perſpectis.* 21

Iac. Hadria lib. de Valle Mazar.

RELIQVIAE AVTEM HAE SVNT] *nonnullorum opinio eſt, præter reliquias quæ hic numerantur, miſſa etiam Alexandria in Siciliam à B. Athanaſio corpora SS. Onuphrij, Archirionis, & Paulini, cum tibia S. Damiani, aliiſque Sanctorum Reliquijs, quæ opidum Sutera veneratur: miſſa autem ab Athanaſio Patriarcha ad ſuos Claromontanos. argumenta, quæ rem probent, non deſunt. nam cum Toparchiā Claromontani tenuere, in Sutera ab ijs collocata, vt in arce cum natura, tum ſitu munitiſſima. accedit, quod in ſacello Claromontanorum ea corpora ſeruabantur, tanquam eorum donum. ac ſupra ędiculæ foriſecum ſculpta marmore inſignia familiæ olim viſebantur. ea opidani ſunt demoliti, dum Eccleſia inſtauraretur; ignari, capitale eſſe, perinde monumenta antiquitatis, ac clarorum virorū, euertere* 22

prin-

principis ſacra corpora cum alijs Sanctorum Reliquijs in arca ex nuce condebantur. ligno iam præ ſenio putreſcente, in argenteam arcam, ante annos ferè centum ſais diſcreta cellulis, titulisque honorificentius illata ſunt. vnà cum corporibus SS. Onuphrij, Archirionis, & Paulini, tradunt Suterani, deuectam D. Virginis ſtatuam è pulcherrimo marmore, Drepanitanæ ſimillimam. atque illa Suterana in æde S. Viti, venerationem ſui, cultumque miraculis tuetur.

At, inquies, in Athanaſij Patriarchę literis ad Fridericum fratrem ſcriptis nulla mentio eſt corporum SS. Paulini, Onuphrij, & Archirionis; quæ quidem inſignia erant, nec ſilentio prętereunda. haud negauerim non recenſeri. ſed enim in vita S. Angeli, tum in Athanaſij literis numerari Reliquias dicebim, quę ex Baſilica Alexandrina, ex reuelatione S. Ioannis Baptiſtę ſublatę ſunt, & ad Fridericum miſſa, de quibus Honorij Pontificis auctoritate conſtitueret, atque hę quidem numerandę, quarum Chriſti fuit oraculum. cęrum corpora SS. Paulini, Onuphrij, & Archirionis aliunde à B. Athanaſio ablata, miſſaque nomine ſuo ad Claromontanos; neque enumerata in epiſtola, quòd in oraculo nō continerentur. numeratæ enim illę quorum cauſſa fuit publica, non item quarum priuata. hæc de SS. Onuphrij, Archirionis, & Paulini corporibus, ita dicta à me intelligant omnes, vt ea liberum ſit vnicuique examinare, probare, improbare, ſi afferant ſolidiora.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. CONONIS MONACHI

1 VITA S. CONONIS MONACHI] *vitam S. Cononis ſcripſere primum Anonymus Monachus Græce, quam latinitate donauit Franciſcus Abbas Maurolycus, clariſſimus Mathematicus; eam nos dictione paululum concinnata damus. ex eadem cæteri hauſere, atque auxere, Iulianus Monteſuſcus ex familia fratrum Minorum Obſeruantium S. Franciſci, Ioſephus de Sancto Iuliano Neſitanus Ordinis Cappuccinorum, Ioannes Aragona; & Iacobus Muccionius, Neſitanus, è noſtra Societate presbyter. ex his tamen deſumam aliquot miracula Cononis, quæ vitæ ſubtexam. qui Conon nobis dicitur, idem eſt qui alijs Conus. Abbatem illum fuiſſe, vulgo traditum: ſed cui Monaſterio præpoſitus, non ſatis conſtat. neque id Græcus vitæ ſcriptor memorat.*

2 CONON PATRE MILITE, AC NOBILIS GENERIS] *plerique opidanorum memorant, D. Cononis Patrem ex familia Nanicita, Matrem ex Sanctapacia fuiſſe; haud crediderim. nam Sanctapacia ex Aragonia, an Catalonia, vbi apud eos Reges ante Iↄ. annos, pace belloque floruerant, anno Chriſti 1387. in Siciliam venere. primus Hugo Sanctapacius, filijque Hughettus, & Culceranus in Inſulam cum Martino Rege traiecere. opidiſque Butera, Licodia, Vizinio, Aquila, & Leontino lacu, pro rebus in bello præclare geſtis donati ab ijs familia Sanctapacia ad noſtra vſque tempora propagata eſt, atque in Franciſco Principe demortuo ante annos fermè quadraginta & amplius interijt.*

3 APVD NESVM OPIDVM] *in edito colle ſitum, ſupra vetus Agathyrſum, ex antiqua Naſidæ reliquijs, vnde illi nomen fuiſſe putant Aretius Fazellus & Maurolycus. ſed pleriſque hodie Naſus, Naſum alijs dictum.*

4 OBIIT ANNO DOMINI CIↄCCXXXVI.] *haud rectè à Maurolyco ſcriptū, Cononem obiiſſe anno 1136. ſed fortaſſe librarij error fuit. Corpus D. Cononis primò in Sacrario S. Archangeli Michaelis humatum, in eo multos annos ſeruatum fuiſſe conſtans fama eſt. donec in paternis ædibus, quæ è Sacrarij latere, in quibus natus altuſque, D. Cononi templum à memori poſteritate ſtatutum eſt, quod ſupra ſpeluncam ſitum, in qua eius Reliquiæ ſumma veneratione ſeruantur: quo loco non minus glorioſe egerat, ac vitam finierat eximijs ciuium officijs colitur 4. kal. Aprilis, quo die ad Chriſtum commigrauit, & Kalendis Septembris, quibus poſt mortem miraculorum initium fecit. ſed in Eccleſia Panormitana eius reliquiæ 3. Nonas Iunij honorantur. ex eo putauit Philippus Ferrarius, D. Cononem qui Panormi colitur 3. Nonas Iunij diuerſum eſſe à Conone, Monacho Neſitano. ſed falſo: nam vnus idemque eſt.* Maurolyc. rer. Sicani. can. lib. 1.

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
B. GANDOLFI

1 VITA B.GANDOLFI] *Res geſtas B. Gandolphi Dialogo complexus eſt Iacobus Narnia Epiſcopus Cephaludenſis anno Chriſti 1320. autographum membranis exaratum Politij in argentea lypſanotheca B. Gandolphi ſeruatur. ſed quoniam ea vita à Iacobo Epiſcopo, inductis perſonis copioſius deſcripta, multa continet quæ ad rerum geſtarum fidem, nullum habere momentum videbantur; nos ijs reiectis, alteram vitam compoſuimus, pleriſque rebus additis, quæ apud Politienſes certa fama conſtant, vt hiſtoriæ cupidis faceremus ſatis. meminere B. Gandolphi ſcriptores de Religione Franciſcana B. Bartholomæus Piſanus, Marcus Lyſſiponenſis, Toſſignanus, Thomas Fazellus, & alij plures.*

Barthol. lib. Conform. 2. D. Franc. Marc. lib. 9 c. 24. Toſſignani hiſt. Faz. decad. lib. 10 c. 2.

2 PETRA ILLI NOMEN EST] *Petra Ptolomæo & Procopio, vetus opidum Siciliæ, in latere Septemtrionali, in edito colle ſitum, Cicero, & Plinius,* Petrinos, *Solinus,* Petrenſes *nominat hodie* PetraPretia *dici, tradit Marius Niger, ſed longe errat nam opido nomen* Petralia in monte, *ſeu* ſuperior *valli etenim imminet, in qua Petralia inferior, recens opidum, quod ab illo Mille ferme paſſibus diſtat. Mario Aretio,* Petralenum, *quaſi Petra elea, dicitur, à Petra, de qua fons manat, cui oleum ſupernatat. ſed Maurolycus Petraliam ab æde, &* Cænobio *S. Eliæ dictam putat.*

Cic. Verr. 3 Pl. l. 3. c. 8. Sol. c. 2.

3 POLITIVM ITER FLEXIT] *opidum ad radices Nebrodis montis, iuxta Petram Maurolycus ait, fortaſſe ex reliquijs Palicæ vrbis habitatum: Marius Aretius à Palicis dijs, ſiue à Polluce nomen ſortitum credit, vtrumque falſum crediderim. recentius Fazellus, Politium recens opidum cenſet, cuius originem ad Rogerium, Siciliæ Comitem, refert, qui Sarracenos inſequens cum in montem Nebrodem fugaſſet, arcem ijs obſidendis, in edita rupe, excitauit ad montis radices; vnde hoſtes ſæpe adortus, demum ſuperauit. quod vero opidum à Siculis primum cultum, quibus adhuc in vſu erat ſermo Græcus* Policium, *ab ijs dictum crediderim.*

4 TRANSLATIO CORPORIS BEATI GANDOLPHI] *Quòd hanc translationẽ ſacri, & publici honores conſequuti ſint, crediderim neutiquam à Iacobo Epiſcopo factum fuiſſe ſine Romani Pontificis auctoritate; obſeruatum enim eſt alijs, leuationis, & tranſlationis vocem interdum pro ritu Canonizationis vſurpatam, cum Sancti alicuius corpus humo leuatum & pompa quadam per Baſilicam traductum, aliũ in locum transferebatur. certe quidem D. Gandolphi cultus in Sicilia mirifice propagatus eſt; extructis templis, aris, & depictis imaginibus cum inſcriptione* S. Gandolphus. *fama etiam prædicat interiectam in hac re Pontificis auctoritatem, deq; ea Politienſium traditione teſtes legitimè rogati, eam ſancte iurarunt in ijs Actis, quæ dixi iam in lucem edita fuiſſe de ſanctitate, & miraculis B. Gandolphi, in quibus etiam reperias Pauli III. & Clementis VIII. diplomata, vt vocant, Indulgentiarũ in feſto S. Gandolphi, vel eius ſepulchrum religioſe colentibus conceſſa.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
S. LVCIAE VIRGINIS

1 ADMIRABILIS FEMINA LVCIA VIRGO] *vitam B. Luciæ Virginis, incerto auctore compoſitam, ex M S. exemplari damus, quod Salerni, in Cænobio Virginum D. Mariæ Magdalenæ, aſſeruatur. pleraque in ea ſunt menda, ſed ſine ope aliorum exemplariũ, emẽdare haud fas fuit. quod magis dolemus, hiſtoriam mutilam eſſe, multaque in extrema vita deſiderari, quæ corrupto codice, legi nullo modo poterant, vt amicorum literis moniti ſumus. ex eo inexploratũ nobis eſt, quo Chriſti anno*

quone

quoue Sicilia Principe, D. Lucia vixerit, obierit ue. certum, poſt D. Franciſci tempora, cuius inſtitutū illa ſectata eſt, conijcimus haud longe ab eius æuo abfuiſſe, ac fere ſub annum Chriſti 1300. vita exceſſiſſe. etenim in ſupplicibus libellis, qui Romano Pontifici, pro eius cultu, à Virginibus Salernitanis oblati ſunt ſub annum Chriſti 1455. ſcriptum eſt, B. Luciam ab æuo immemorabili apud eas cultam: quod temporum ſpatium haud minus annis CL fuiſſe exiſtimauerim.

NATA IN PARTIBVS SICILIÆ, IN CIVITATE, QVÆ VOCATVR CALTAGIRONE] *M S. Codex Salernitanus ita habet:* nata in partibus Calabriæ in Ciuitate, quæ vocatur Caltagirone. *ſed manifeſtus error ſcriptoris. nam planiſſimum eſt, nullum in Calabria Calatagironum, ſed oppidum in Inſula Sicilia eſſe. haud nouus error pleriſque ſcriptorum, qui pro Calabria Siciliam, contraue Calabriam pro Sicilia vſurpauere. malum verò ex vicinia natum. certi igitur iuris noſtri, Calabriam expunximus, Siciliam repoſuimus. ſane Calatagironum Marius Claudius Aretius veterem vrbem Calatam eſſe conijcit. ſed vir doctus labitur. nam Calata, Ciuitas eſt littoralis ad mare Tyrrhenum: Calatagironum verò in Sicilia Mediterraneis. Marius Niger veteres Menas, Calatagironum putat. plane errat. nam Menæ, & Calatagironum ciuitates duæ ac diuerſæ, & conuincendo errori, vtraque exſtat, in ſummis collibus ex aduerſo ſe proſpicientes Maurolycus Calactam Hieronis cenſet ſed nominum ſimilitudine falſus eſt. neque vlla vmquam à Hierone Rege deducta Colonia, cui Calacta nomē fuit. rectius Thomas Fazellus Calatam Yheronis, oppidum origine Sarracenicum eſſe ait. auctū vero Colonia Genuenſium, ſub magno Comite Rogerio.*

3 ADIVNCTA EST SORORIBVS, DE ORDINE MINORVM, IN LOCO S. MARIÆ MAGDALENÆ] *ſed plures ante annos Cœnobium Salernitanum S. Mariæ Magdalenæ in familia S. Patris Benedicti cenſeri cœpit. quo tamen anno, quaue de cauſſa, antiqua vitæ inſtituta permutarit, incompertum mihi eſt. haud dubitauerim, Regulam, vitæque præceptiones à D. Franciſco traditas obſeruaſſe quo tempore B. Lucia Virgo ad ſponſum commigrauit ſuum. ceterum honores ei publicos ab antiquis temporibus contigiſſe, ſatis conſtat ex Cœnobij Membranis, manu exaratis; in quibus rituales preces, in die natali B. Luciæ decantari ſolitæ, ſunt perſcriptæ. is dein cultus Romani Pontificis auctoritate permiſſus, firmatuſque eſt. en ſupplices libellos Virginum Salernitani Cœnobij eos ſubijcimus, vt trāſmiſſi ad nos ſunt.*

Licentia celebrandi officium Monialis, quæ ab immemorabili tempore citra reputatur Beata, in Eccleſia Monaſterij Monialium prout hactenus fuerunt immunes, & quod propterea non cenſeatur canonizata

SALERNITANAE.

BEatiſſime Pater, exponitur ſanctitati veſtræ, pro parte deuotarum illius Oratricum, Abbatiſſæ, & Monialium Monaſterij S. Mariæ Magdalenæ Salernitanæ, Ordinis S. Benedicti, quod in parte ſiniſtra tribunæ Eccleſiæ dicti Monaſterij, corpus cuiuſdam Monialis eiuſdem Monaſterij, B. Luciæ nuncupatæ, in quodam ſepulchro ſatis ſumptuoſo, & ex lapide marmoreo compoſito exſtitit. & licet Abbatiſſa, & Moniales eiuſdem Monaſterij de dicta B. Lucia, propter eius ſanctimoniam, tam in vita quam in morte, de qua per ſcripturas autenticas lucide conſtat, Officium diuinum in menſe Septembris maxima cum veneratione, & deuotione, in Choro dicti Monaſterij dumtaxat, ab immemorabili tempore citra, de cuius initio memoria hominum non exſtitit, facere, & dicere conſueuerint; quia tamen propter guerras, & alios ſiniſtros euentus, quæ in partibus illis tandem viguerunt, ſcripturæ, & aliæ literæ Apoſtolicæ, per quas eidem Abbatiſſæ, & Monialibus de dicta B. Lucia diuinum Officium celebrandi licentia conceſſa fuit, ut fideliter credunt, & pro veritate tenent, deperditæ fuerunt, præfatæ Abbatiſſa, & Moniales, feruore deuotionis accenſæ, ac pro conſolatione animarum ſuarum, cupiunt eis per ſanctitatem veſtram concedi, vt liceat eis, ſingulis annis, in die ſolito, & conſueto Feſtum, & Officium eiuſdem B. Luciæ, in eiuſdem Monaſterij Eccleſia, ſecundum earum antiquam conſuetudinē, celebrare, & celebrari facere. Supplicant igitur humiliter eidem ſanctitati veſtræ Abbatiſſa, & Moniales præfatæ, quatenus earum pio, & honeſto deſiderio in hac parte fauorabiliter annuentes, eaſque ſpiritualibus fauoribus, & gratijs proſequentes, ſibi, vt ſingulis annis, in menſe Septembris, in die ſolito, & conſueto, ſeu alio die, per eas eligendo, Feſtum, & officium eiuſdem B. Luciæ, in Eccleſia dicti Monaſterij, celebrare, & celebrari, & de illa commemorationem facere, libere, & licite poſſint, Ordinarij loci, & cuiuſuis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, ita quod propter præmiſſa præfata B. Lucia canonizata non cenſeatur, cōcedere, & indulgere dignemini, de gratia ſpeciali, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Fiat, Vt petitur.

Et cum clauſula abſolutionis ad effectū, & per Breue ſanctitatis veſtræ, attenta paupertate Oratricum, & quod propter præmiſſa, non cenſeatur canonizata.

Fiat.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, pridie kal. Iunij, anno II.

Et ego presbyter Leonardus Filius, Barenſis, Apoſtolica auctoritate Notarius, fidem facio præſentem copiam ſupplicatio-

nis

nis fuiſſe manu propria exemplatum à ſuo Originali, quod conſeruatur penes Reuerendum Monaſterium S Mariæ Magdalenæ de Salerno, & eius Reuerendam Dominam Abbatiſſam, & cum eo concordat, ſalua meliori &c. & in fidem præmiſſorum, hic me ſubſcripſi, & ſignaui requiſitus die XX. menſis Februa ij, anno 1582,

Amicorum literis ex vrbe Salerno, monitus ſum, Pontificem cuius permiſſu Beata Lucia culta eſt, fuiſſe Calliſtum. omnino ſuſpicor Calliſtum eſſe huius nominis III. nam Calliſtus II. ante tempora Beatæ Luciæ vixerat. ille autem Pontificatum iniyt anno 1455. 6. Idus Aprilis. anno igitur conſequente 1456. qui Põtificatus Caliſti ſecundus fuit, honoris B. Luciæ permiſſi. natalis vero, feſtuſque Virginis dies in 6. kal Octobris incidit. demum adijciam veſpertinas, matutinaſque preces à Virginibus Salernitanis, feſto die B. Virginis Luciæ decantatas, quod in his nonnulla ſunt, quæ ad vitam eius facem preluceant. errores emendare, ſine ope alterius Codicis, noluimus.

OFFICIVM

IN DIE FESTO B. LVCIAE VIRGINIS.

AD VESPERAS.

ANTIPHONA.

Hæ Notæ marginales, erant in lib. M.S. fortaſſe viſus eſt hic radius quando Beata Lucia animam exhalauit.

IAM ſplendor, lumen luminis, Eccleſia micuit; nam, luce qua radiauit, Lucia, conſors Virginum, candor lucis apparuit, ad cælos euolans. Pſal. Dixit.

Aña. *Cuius perfecta ſanctitas per multos duxit riuulos, qui ſcaturiunt aquarum, ipſius fontis claritas ſororum traxit rampulos, ad matrem filiarum.* Pſalm. Laudate pueri.

Aña. *Hæc Virgo ſpernens gloriã de mundo, fert victoriam in Ordine Minorum, dumq; Franciſci ſtudium ſectatur, eſt in gratia more patrum priorum* Pſ. Lætatus ſum.

Magiſtra tyruncularum fuit, vel cœnobij Antiſtita.

Aña. *Lucia docens filias, cuius eſt, ad mauculas cæleſtis diſciplina, Crucis Chriſti delicias; informat hac nouitias exemplis, & doctrina.* Pſ. Niſi Dominus.

Aña. *Virgo Lucia gaudens in laudes ſemper floreat, ad Chriſtum producat florem in annis puellaribus, allectiamenti factibus ſpretis, quę das odorem.* Pſ. Lauda Hieruſalem.

HYMNVS.

EXultemus, & lætemur pro mẽtis iubilo,
Luciæq; iucundemur lucis nouæ radio,
Digno tandem veneremur dulciter eloquio.
Nam Lucia, lucis via, veneranda laudibus,
Virgo clemens, atque pia, claris diues moribus,
Clara nobis exſtat via, & exemplum omnibus.
Cuius vita glorioſa ditat ſeclum lumine,
Quæque ſpernens precioſa, vaporata flamme
Sancto, quærit natum roſa ex intacta Virgine.
Iam Lucia, laude digna, noſtri decus optimum,
Virgo mitis, & benigna, carnis ſeruat floſculum,
Vtq; parent, tenet ſigna, cæli domiciliũ.
Auro celſis micat tectis, vt ſol clarus rutilat — Miraculis poſt mortẽ inclaruit.
Atque malis hic perpeſſis, ſumma luce iubilat,
Nitens tandem in excelſis gloriam hic renouat.
Sit gignenti, naſcenti, procedenti gloria
Honor, ſalus, virtus, laus æqua ſint præconia,
Qui nos ducat, & perducat ad ſuperna gaudia. Amen.

Antiphona, ad Magnificat.

O proles nobilium, ô Virgo, ſplendens lilium. ex te ſidus claruit, quod nos illuſtrauit. caſtitas per ſecula refulgens, Chriſti vernula Lucia, lux micuit, quę crucẽ amauit. in te roſa rutilat, in te fructifer pullulat requieſcens ſpiritus dulcis vis odorum, cuius replet ſanctitas ſorores, Chriſto dedicatas, per te nobis aditus pateat Polorũ

AD MATVTINVM,

Inuitatorium.

REgi, qui mundo claruit, effecti demus honorem. Lucia cruci præbuit, Crucem amans, amorem. Pſal. Venite.

Antiph. *Hęc Virgo prudentiſſima, Virgo fulgens, flos florum; Lucia ſplendidiſſima, Virginum intrat chorum.* Pſalmus, Eructauit.

Antiph. *Franciſci tenens formulam hęc Virgo, Deo grata, illuminauit regulam ſponſa Chriſto dicata.* Pſalm. Deus noſter refugium.

Antiph. *Mundi ſpernens delicias, vult Chriſtum inuenire, per corporis miſerias ad cælum ſtudet ire.* Pſal. Omnes Gentes.

I. Reſponſ. *Franciſci ſequens regulam cum ſancta paupertate, in voto Chriſti ſedulam, perfectamq; caritate, Lucia Virgo plantulam ſe plantat ſanctitate. Verſ. O iuue-*

Digitized by Google

iuuenem virgunculam, quæ ſi Chriſto tam paruulam dideat caſtitate. Lucia &c.

II. Reſponſ. *In mundo ſpernens viuere mundum ſuppeditauit, quamorum fulgēs opere, ſorores informauit; ſic hortum Chriſti colere ſtudens, fructificauit. Verſ. Dum fructus venit legere, legionis fructifera fructus multiplicauit. ſic hortum &c.*

III. Reſponſ. *In paupertatis tuduloiacens Virgo ſacrata, virtutum pollens titulo, Chriſto configurata, ſine nummorum loculo viuit allectata. Gloria Patri, & Filio &c.*

In ſecundo Nocturno, Antiph.

Pauper affectans viuere, pauperibus ſe vinxit, annullans ſe incinere, cilicio cinxit. Pſalm. Omnes gentes.

Antiph. *Tamquam fidelis docuit ſorores caſtitatem, & ſemper eas monuit, ſectari ſanctitatem.* Pſal. Magnus Dominus.

Antiph. *Delectat Euangelium Chriſti ſemper audire, deſiderat inſupernum gaudium introire.* Pſalm. Fundamenta.

Reſponſ. j. *Hæc eſt Virgo paupercula de numero prudentum. amatrix margarita, quæ caſtigatur ferula. ſorores pœnitentium docens iſtuc venire. Cunctis datur hæc formula, qua geſſit Virgo filium, ad ipſum omnes ite. Sorores, &c.*

Reſponſ. ij. *Amica Crucis, plangere Crucifixum non deſinit, quem docens ipſa plangit, pro dulci ferens pondere. Crucis iugiter meminit, nec eam dolor angit. Verſ. per Crucem credens viuere, pſalmos hunc dulces concinit, quam tractans manu tangit. Crucem, &c.*

Reſponſ. iij. *Viuens cæli gaudio Lucia cum tripudio, cum Chriſto iocundatur, ſplendorem dans palatio. lux lucet, cuius radio mundus illuminatur. Verſ. Curſu laboris prætio ſurſum felici brauio fruens deliciatur. Lux lucet &c. Gloria Patri, & Filio, &c.*

In tertio Nocturno, Antiphona.

Crucem diligens iugiter, cordi ſuo affixit, quam dulce pondus, ſuauiter eam laudens, afflixit. Pſalm. Cantate i.

Antiph. *De petra trahit oleum, & de roſa odorem, de teſta crucis rubeum, & lily candorem.* Pſal. Dominus regnauit.

Antiph. *Virgo Lucia macerat corpus ſe flagellando, ſic ad cæleſtem properat curiā exſultando.* Pſal. Cantate ij.

Reſponſ. j. *Carnis Virgo ſpernens delicias, metit granum, excutit paleas. cœli ſolum captat diuitias, Deo laudis offert primitias. Verſ. Virgo virtutes varias ſponſo portat ad nuptias. Cæli ſolum &c.*

Reſponſ. ij. *De paupertatis horreo dum ſtudet ſpicam vellere: Virgo ſuo corporeo dum caſtigatur verbere, fit panis, quem offert Deo pro ſui fructus munere. Verſ. Sic pro pane cinereo, quem fletu rigat vbere, pane cibatur melleo. quod eſt cum Chriſto viuere. Fit panis &c.*

Reſponſ. iij. *Felix Virgo, quæ lætaris gaudio polorum, quæ cum pace iam cibaris pane Angelorum: quæſumus reminiſcaris ſupplicum tuorum. Verſ. Iam corona puellaris tibi datur pro amaris in te meritorū. Quæſumus &c. Gloria Patri, & Filio, &c.*

AD LAVDES.

Antiphona.

Sancta Lucia gaudeat, choris iuncta Virginum: habet, quem adamauit, in cælo gaudens: floreat, in quo lucet lux luminum, quia Dominus regnauit. Pſalmus. Dominus regnauit.

Antiph. *Agnus vocat ad nuptias, inuitat ad delicias Luciam caſtitatis: non quærit has inducias, ſed ſpernit mox diuitias, pro Deo iubilate.* Pſalm. Iubilate.

Antiph. *Hæc in te tota ſitiens, ô tu fons indeficiens Deus, ad te de luce vigilauit, quem diligens frequentauit, non negligens amplexans te in Cruce.* Pſalm. Deus Deus meus.

Antiph. *Amatrix Crucis Domini, dat Crucifixi nominis gloriam, tractans crucē, hanc tenet manu dextera, vt benedicant opera, per quem tranſit ad lucem.* Pſalmus. Benedicite.

Antiph. *Laudans factorem omnium, monet turbam fidelium, hunc ſolem, quem cymbalis pulſantibus, & tympanis ſonantibus, non ceſſat perſonare, & laudare Dominum.* Pſalm. Laudate Dominum.

HYMNVS.

IN ſummi Regis palatio,
Iubar nouum exoritur;
In cæleſti collegio,
Nouellus flos producitur.
Lætatur chorus Virginum,
Laudatque Dei filium,
Lætatur conſors Virginum,
Lucia, decus omnium.
Lucia, lumen luminum
Coronis ſepta roſeis,
Rogantibus præſidium,
Pro tuis ora famulis.
Satoris mundi famula,
Nobilis proſapiæ,
Sentiant noſtra pectora
Tuas preces aſſidue.
O noſtri decus ſeculi,
Ad quam percurrunt famuli,
Duc nos, precamur ſeruuli,
Ad cœnam agni prouidi.
Nos genitor cum genito,
Sancto ſimul cum ſpiritu,
Vnus Deus qui ſecula
Per cuncta viuis, protege. Amen.

Antiphona, Ad Benedictus.

O lux lucens eccleſia, Virginis tam egregia. amat Lucia pauperes ſpernit mundi degeneres: mens intus ditata, cuius in clauſtro lectulus pauperculus, & unculus crucifixo coniungitur, Chriſto paruo connectitur, cruci conformata. poſt finis ſui terminum Virgo cum turba Virginum, ſcandens ad cælos fulgida, ſplendet, vt lumen, lucida, pulchrè laureata. Benedictus.

Antiph.

Antiphona, Ad Magnificat.

Gaude, plebs fidelium, plaude conuentus Ordinum: Lucia candor Virginum, tuum lauda factorem: tibi dantur monilia gemmis effulgentia dantibus ſplendorem, ô vita cæleſtium, quæ lampade non vacua venit, vt Virgo fatua, oleum non ferens, ſed euigilans aperit, ſponſum digne reperit, hunc toto corde quærens.

Alia Antiphona. Ad Magnificat.

O *Ieſu, lux ſignorum, fons luminum, & ſtella ſignis radioſa. dulciſſimus flos florum, manat ex tua cella, Virgo ſpecioſa. ex roſis hæc hortorum, Lucia nobis bella, radiat vt roſa balſamus vnguentorũ, tus, cedrus, & fiſtella non ſic pretioſa, ſicut eſt vis odorum, quo replet vos, puella ſignis gratioſa.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
SANCTI ALBERTI

BENEDICTVS EX NOBILISSIMA] *S. Alberti vitam Vincentius Barbarus Drepanitanus, noua interpretatione, vt ipſe ait, latinitate donatam, miraculis quibuſdam additis, euulgauit, anno Chriſti 1536. extat apud Surium D. Alberti vita quam ille à Ioanne Maria Politiano ſcriptam putat. vterque eſt Barbarus, tam Politianus ex eodem vetere exemplari accepiſſe videntur, nam in paucis variant, eodemque fere ordine res componunt. In manuſcriptis codd. Vaticanis vita item eſt D. Alberti, incerto ſcriptore. eam, & ſi timide, cenſuimus eſſe, cuius ſtylum immutaſſe ſe Surius affirmat, & ordinem etiam, multis rebus refectis. nec Vincenty Barbari vitam damus, viri noſtratis, miraculis auctiorem, ſed eius etiam ſtylum mutatum oportuit. S. Alberti vitam breui deſcripſit Ioannes Paleonydorus, verſibus vero Ioannes Baptiſta Mantuanus tradidit.*

EX NOBILISSIMA ABBATVM FAMILIA] *M. S. Codd. Vaticanus tradit Abbatiorum familiam origine Florentinam. de quo nihil mihi compertum. ſanè antiquiſſimam in Sicilia Abbatiorum familiã fuiſſe, opibuſque florentem, ex ſcriptoribus Siculis Fazello, & Maurolyco, ſatis conſtat. quod Palicij Meſſanæ floruerint, Ioannam, D. Alberti parentem, Meſſanæ ortam falſo quidam memorat contra ſcriptorum omnium fidem, qui natam Eryce conteſtantur. quin Laurentius Abbas tradit, Benedictum D. Alberti parentem Eryce ortum. Vincentius Barbarus Eryce oriundum aſſerit, aliàs verò Albertum, ait, paternam originem Drepano traxiſſe, quo dicto Benedictum eundem Drepani forte ortum ſignificat. hic duo te moneam: alterum eſt, Politianus, & Barbarus commemorant, parentes D. Alberti Benedictum, & Ioannam matrimonium iniſſe, Petri Siciliæ Regis temporibus. ſed multos ante annos id euenisse, conuincimur, ſi ab exceſſu. ortuque D. Alberti tempora relegamus. etenim natus eſt, poſteaquam parentes in matrimonio ſteriles 26. annos vixere. obijt ætate ingraueſcente, poſt annum 1290. igitur matrimonium Benedicti, & Ioannæ incidit in tempora Friderici Imperat. & Regis Siciliæ. alterum quod te moneo, eſt, apud Politianum, Breuiarium Carmelitanum, eoſque, qui acceptam ex Politiano vitam D. Alberti tradidere, dici* Benedictum Adalbatibam *corrupte pro* Benedictum de Abbatibus, *vt habet M. S. Cod. Vaticanus. Breuiarium vetus.*

Marginal note: Laur. Abb. Poëmate de S. Alberto. Barb. vita S. Alberti c. 1.

ERYCE OPIDO SICILIÆ, PROPE DREPANVM] *recens certamen ac ferme C. ante annos ſubortum eſt Erycinos inter, & Drepanitanos de D. Alberti ſolo natali, Erycene, an Drepani Albertus natus ſit? cauſſa certaminis. diuerſa in vulgus fama, ſcriptoreſque diuerſi. Me, qui pietatem promouere ſtudeo, minime decet in hac controuerſia proferre iudiciũ, quod ſit diſcordiæ fomes, & alterutrius ciuitatis animos à ſacra hiſtoria lectione auertat: quare neque ſcriptorum ſuffragia, quę iam collegeram, nec vtriuſque argumenta proferam, ne à me his, vel illis ſeu additũ ſeu diſſimulatum pondus quis conqueratur: præſertim cum iam quæſtio ad S. Rituum Congregationem delata ſit. ibique & Drepanitani, & Erycini ſua quiſque cauſſa confirmationes propoſuerint cum longo ſcriptorum catalogo, mutuiſque reſponſionibus. omnia typis impreſſa, vt ſolet in Romanis Tribunalibus, per eorum ciuium manus circumferuntur.*

PERGIT AD COENOBIVM CARMELITARVM] *quod a Ribaldo Abbatio, & Palma coniugibus, anno Chriſti 1250. fundatum, & dotatum eſt. opibus deinde auctum, anno 1289 à Perna, quam defuncta Palma, Ribaldus vxorem duxerat antiquitatis ſtudioſis gratum facturos putãtes, antiqua inſtrumenta ſubnectimus.*

In no-

Inſtrum. I. *In nomine Domini noſtri, Ieſu Chriſti. Amen. anno ab Incarnatione eiuſdē 1250. 24. Auguſti 8. Indict. regnante Domino noſtro Friderico inuictiſſimo Romanorū Imperatore, ſemper Auguſto Hieruſalem, & Siciliæ Rege feliciter, Amen. Coram nobis, Notario Petro Berano, Iudice Trapani, publico eiuſdem terræ Notario, et teſtibus ſubſcriptis, ad hæc ſpecialiter vocatis, & rogatis. Not. Ribaldus de Abbati, Trapani habitator, & Palma eius vxor, eorum bona, & gratuita voluntate, ad ſalutem, et remedium animarum eorum, et in remiſſionem animarum eorum, ſeu peccatorum eorum, dederunt, et conceſſerunt Fratribus, Ordinis Sanctæ Mariæ de monte Carmelo, habitationem, et omnia bona temporalia Eccleſiæ S. Mariæ Annunciatæ, ſitæ in pertinentijs Trapani, inferius deſignatis. quam idem Not. Ribaldus, et Palma eius vxor ædificare fecerunt in eorum proprio ſolo, cum terra, et cum horto, puteo, et ſenia cum omnibus rationibus, et pertinentijs ſuis, tam habitis, quam habendis. cuius fines ſunt hi, videlicet ab Oriente vinea filiorum Corradi Abbi, ab Occidente ſenia Domini Giliberti Abbatis. à Meridie terra ſenia ipſorum Notarij Ribaldi & Palmæ, ab Aquilone via montis: vt ipſi fratres in eodem loco debeant cohabitare, & Deum exorare, & eorum habitationem ſemper habere, ſaluo tamen, quod ſi dicti fratres ab eodem loco diſcedere velint, Eccleſia prædicta, & eius bona, ipſis Not. Ribaldo, & Palmæ remaneant, in eorum proprietate, vt ante: & dum ipſi fratres voluerint in eodem loco eorum refugium habere, & non diſcedere ab inde, idem Notarius Ribaldus. & Palma promiſerunt de cætero ipſum locum, & eius bona eis non auferre, nec de eo turbationem aliquam facere eiſdem. renunciantes denique de præmiſſis omnibus omni iuri, & legum auxilio generali, & ſpeciali, conſtitutionibus loci, conſuetudinibus, & omni priuilegio mulierum & hominum & hæc omnia ſupradicta promiſerunt, vt conuenerunt, prædictis fratribus per ſtipulationem ſollemnem, in omnibus, & per omnia legitime attendere, & obſeruare & non contrauenire. ſub hypothecæ omnium bonorum ſuorum, tam habitorum, quam habendorum. ad cuius rei memoriam, & dictorum fratrum Sanctæ Mariæ, de monte Carmelo cautelam fecerunt exinde eis fieri hoc publicum inſtrumentum per manus mei Not. Petri Berardi, prædicti. publici Drepani notarij ſubſcriptione, & aliorum teſtium teſtimonio roboratum. actum Drepani, anno, menſe, die, & Indictione præmiſſis.*

Ego qui ſupra Petrus, Iudex Trapani me ſubſcripſi. Ego Not. Ribaldus de Trapano. qui ſupra, concedo & confirmo. Ego Not Nicolaus .... interni, & teſtor. Ego Not Ioannes de Conciatore teſtis ſum Ego Io Franciſcus de Trapano teſtis ſum. Petrus Berardus publicus Not. Domini Imperatoris rogatus, &c.

In nomine Domini, Amen anno Dñicæ Incarnationis 1280 menſe Auguſti. 8 die menſis eiuſdem, 8. Ind. regnante Sereniſſimo D.N. Carolo. Dei gratia, inclyto Hieruſalem, & Siciliæ Rege Ducatus Apuliæ, & Principatus Capuæ, Principe Achaiæ ...... Prouinciæ, & ..... Comiti. regnorum ſuorum Hieruſalem anno 4. Siciliæ vero 25. feliciter. Amen. coram nobis Not. Pagano, Iudice Trapani Iacobo de Amelio publico eiuſdē terræ Not. & teſtibus ſubſcriptis ad hæc vocatis ſpecialiter, & rogatis. prouidus vir Not. Ribaldus de eadē terra, licet infirmus. tamen in ſua bona exiſtens memoria de bonis ſuis ſtabilibus, mobilibus ac ſe ſe mouentibus, præſens cōdidit teſtamentum in primis dixit ſe dare debere Dñæ Pernæ vxori ſuæ, quas ſibi nomine Dodarij promiſit, tēpore, quo ipſā duxit in vxorē. vncias auri centū quas de bonis ſuis prædictis extrahit. primo voluit, & dari mandauit ipſi Dñæ Pernæ, pro ſatisfactione Dodarij ſui, ſibi, vt dictū eſt, promiſſi, cōputatis in ipſis centū vncijs, 12. vncijs, quas idē Not. Ribaldus de mādato, & voluntate dictæ Dñæ Pernæ, in emendis caſalinis quatuor à certis perſonis eiuſdē terræ, cōtiguis domibus eiuſdē Dñæ Pernę, quæ domus ſunt de dotibus, & in dotibus dictę Dñę Pernæ, ſicut patet per inſtrumentū publicū, quę caſalina dari voluit, et mādauit ipſi Dñę Pernę vxori ſuæ, in pretio dictarū vnc. 12. itē legauit Eccleſiæ S. Mariæ Annūciatę de Ordine Carmelitarū hortū vnū, ſiue ſeniā ſitam in territorio eiuſdē terrę cōtiguū muris eiuſdē Eccleſiæ. & alterius ſeniæ ipſius Not: Ribald, ex parte Occidētis & apothecam vnā cū taberna ad ſolariū cōtiguam ſitā in Trapano, & in contrata Terzana, iuxta tabernā Ribaldi Teſtæ pro victu, & ſuſtentatione fratrū, in ipſa Eccleſia cōmorantiū ꝙ ipſi fratres teneant poſſeſſiones ipſas, & eas nō vēdant, nec diſtrahant, nec etiam alijs perſonis concedant ſub cenſus nomine, ſed eas cōſeruare debeāt ad opus ipſius eccleſiæ: & pro anima eius. & Pernæ vxoris ſuę, & parentū ſuorum, ipſi fratres teneantur Miſſas celebrare & ſi forte ipſi fratres eiuſdē eccleſiæ poſſeſſiones eaſdē alicui diſtrahere, vel alienare præſumpſerint, ꝙ liceat per herede ſuos, donationē eamdē irritare, & bona ipſa ad manus ſuas reuocare, & capere hic numerabātur legata alia quę omiſſa sūt, cū ad rē noſtrā nō facerent *itē legauit prędictę Dñæ Pernæ. vxori ſuæ caſale ſuū dictū Xbineæ, cū omnibus cōfinibus, pertinētijs, & iuribus ad ipſū caſale ſpectātibus, & ipſa Dñæ Perna reſtituat Dño Palmerio Abbati vnc auri 10. quas ſibi Not. Ribaldi ſuper eodē caſale mutuauit. itē legauit ſepulturā ſuā in dicta Eccleſia S. Mariæ Annunciatæ. itē inſtituit ſibi heredē in reliquis bonis ſuis ōnibus mobilibus, ſtabilibus, & ſeſe mouentibus, nobilem virum Dñm Palmeriū Abbatē de eadē terra. & ꝙ ipſe faciat eū honorifice, ſepeliri. et hęc eſt vltima ſua voluntas, quæ ſi non valet iure teſtamenti, ſaltē valeat iure codi-*

ctilorum, & omnis cuiuſlibet voluntatis, vnde ad futurā memoriā, et prædictis hęredis cautelā, præſens publicū inſtrumentū exinde factum eſt, per manus mei prædicti Not. ſigno meo ſolito ſignatū, & ſubſcriptione mei, qui ſupra Iudices, et ſubſcriptorum teſtiū ſubſcriptionibus & teſtimonijs roboratū. datū Trapani anno, die, menſe, & Indict. præmiſſis teſtes autē, qui interfuerunt, ſunt hi Dñs Oddo de Vigintimillijs, Mag. Dionyſius medicus, Nicolaus de Palmerio, Fr. Albertus de Trapano, Manfredus de Vigintimillijs, Io. Abbas, Ribaldus Teſta, Guilelmus Teſta, Nicolaus Abbas, Franciſcus de Philippo. Ego Not. Paganus de Baldino, qui ſupra, Iudex Trapani, me ſubſcripſi Ego Oddo de Vigintimillijs teſtis ſū & me ſubſcribi feci per manus Fr. Alberti de Carmelo. Ego Dionyſius medicus teſtis ſum. Ego Fr. Albertus de Ord Carmeli ſubſcripſi. Ego Mãfredus de Vigintimillijs teſtis ſum. Ego Io. Abbas, de Trapano, teſtis ſum. Ego Franciſcus de Philippo teſtis ſum. Ego Nicolaus de Palmerio teſtis ſum. Ego Ribaldus Teſta teſtis ſum Ego Guilelmus Teſta teſtis ſum. Ego Nicolaus Abbas teſtis ſum. Ego Iacobus de Amelio publicus Trapani Notarius ſcripſi, et meo ſigno ſignaui.

Inſtrum. III In nomine Domini æterni, Amen. Anno Dominicæ Incarnationis CIↃCCXXCIX, IV. die menſis Aprilis II. Indict. regnante Sereniſſimo Dño Noſt. Iacobo, Dei gratia inclyto Rege Siciliæ, Ducatus Apuliæ, et Principatus Capuæ, regiminis vero eius anno 4. feliciter. Amē Corā nobis, Guilelmo de S. Silueſtro, Iudice Trapani, Nicolao de Rugerio, publico eiuſdē terræ Not. & teſtibus ſubſcriptis, ad hoc vocatis ſpecialiter, et rogatis, nobilis mulier Dña Perna, vxor quondā Not. Ribaldi Abbatis de Trapano, ægra corpore, ſana tā mēte, et recepto ſacroſancto corpore, & ſāguine D N I Chriſti in bonis ſuis præſens cōdidit teſtamentum; in quibus dixit ſe habere bona ſtabilia, & mobilia infraſcripta, et territoriū ſuū (hęc multa omiſſa ſunt, quæ e re noſtra no erāt) itē elegit ſepulturā ſuam, apud Eccleſiam B. M. V. Annunciatę, ipſius terræ Trapani cui eccleſiæ, & fratribus de Carmelo cōmorantibus in eadē prædicta terra, ipſa teſtatrix pro ſalubri remedio animarū ipſius teſtatricis, et quondā Not Ribaldi viri ſui, nec nō Dña Palma, primę vxoris eius, pro remiſſione peccatorū eorum, legauit omnes terras ſuas Xbinę, poſſidēdas cū omnibus iuribus, rationibus, pertinētijs, vtilitatibus cō... accesſibus, & egreſſibus, ad habēdū, & cenſualiter cōcedendū ad annuū cenſum eius, vel quibus ipſi fratres voluerint concedendum, pro maiori cenſu, quo potuerit, pro melioratione, recuperatione, munitione, & ſuſtentatione ipſius eccleſiæ, atq; fratrū, et pro indumentis, & libris eorū. nō liceat tū Prouinciali Priorē ipſius Ordinis, nec ceteris fratribus ibidem morantibus, pro aliqua cauſſa, vendere, nec alienare terras eaſdē pro aliquo pretio vnde habendo, quia Not. Ribaldus, vir ſuus, patronaliter fundauit, et ædificari fecit dictā Eccleſiam, atq; locum, vt ipſa Eccleſia, atque locus de ipſis bonis, vt decet, ad honorem Dei commode ſuſtentaretur. legauit etiam, et reliquit ipſi Eccleſiæ Beatę Marię Virginis Annunciatę, & fratribus de Carmelo, ibidem morantibus, eodem modo & forma, tenimentum vnum domorum, & caſalinorum ipſi tenimento contiguorum, ſitum in Trapano prædicto modo tenendum, pro vt dictum eſt de terris Xbinę. legauit ſimili modo, et forma ipſi Eccleſię Beatę Marię Virginis Annunciatę, et ipſius fratribus, tenimentum vnum domorum, cum cortili, ſitum in hac terra Trapani, quod ipſa Domina Perna, poſt mortem viri ſui, emit à Simone de Geruaſio, quod eſt contiguum tenimento domorum ipſius Dominę Pernę, in quo habitat. item ſimili modo legauit, et reliquit ipſi Eccleſię, & prædictis fratribus, ibidem exiſtentibus ſeniam vnam veterem ſubtus Conuentum, et locum ipſius Eccleſię, mediante quodam foſſato, tenendam, et locandam, pro ſuſtentatione dictorum fratrum. item ſimili modo, & forma legauit, et reliquit ipſis fratribus de Carmelo tenimentum ſuum Dammuſii, vna cum vinea, arboribus et iardinello, et cum omnibus pertinentijs, et iuribus ſuis, tenendum perpetuo, et cenſualiter concedendum prout dictum eſt de terris Xbinę, quod tenimentum Dammuſij ſitum eſt in territorio Trapani iuxta vineam Leonardi de Geruaſio, et iuxta vineam Guilelmi de Conciatore, de monte. item legauit, et inſtituit ſibi fideicommiſſarios, et eleemoſynarios fratrem Guilelmum de Meſſina Priorem Prouincialem Ordinis de Carmelo et ob eius abſentiam Priorem localem ipſius Eccleſię fratrem Albertum de Trapano, dicti Ordinis Presbyterum, Nicolaum de Maximiano, Dominam Ioannam vxorem quondam Domini Odonis de Vigintimillijs, et Dominum Ioannem de Licata per quos mandauit diſtribui et ſolui legata ſcripta, et non ſcripta, vbicumque inueniri potuerint, de mobilibus rebus ſuis.

Item inſtituit ſibi heredem, et legitimum ſucceſſorem Dominum Palmirium Abbatem, de Trapano, militem, et nepotem ſuum præſentem, et conſentientem, ſuper omnibus bonis ſuis reſiduis, ſtabilibus tamen, ſitis in Trapano, et territorio ſuo, cui reliquit dicta reſidua ſtabilia bona ſua tantum. et hęc eſt vltima ſua voluntas, quam voluit omni iure teſtamenti valere, & ſi forte aliqua ſollemnitate iuris deficeret teſtamentum præſens, voluit, vt ſaltem iure codicillorum valeret, vel cuiuſlibet vltimę voluntatis vnde ad futuram memoriam ipſius Eccleſię, quam heredum & ipſorum eleemoſynarum cautelam factum eſt exinde præſens publicum inſtrumentum per manus mei, prædicti Notarij, ſigno meo ſolito, et mei, q ſupra, Iudicis, et teſtium

teſtium ſubſcriptorum ſubſcriptionibus roboratum. actum Trapani, anno, die, menſe, et indictione prædictis. teſtes Fr. Guilelmus de Meſſina, Prior Prouincialis Ord. Carmeli, Fr. Nicolaus de Platia, Fr. Riccardus de Aidono Ord. Prędicatorum Fr. Albertus de Trapano, Fr. Viuianus de Orpheo Prior einſdem Eccleſię S. Marię de Carmelo, einſdem Ord., Dominus Riccardus Abbas, Riccardus de Conciatore, Nicolaus de Conciatore, Magiſter Dionyſius Medicus, Magiſter Sauinus ſutor, Magiſter Michael Spalletta, Saluus Diſperatus Simon de Fermenta, Presbyter Nicolaus de Maximiano, Galganus de Sancto Geminiano, Matthæus Abbas, Clericus Riccardus de Licata, Leo de Aſſatis, Petrus de Donatio, Dominus Ioannes Abbas miles, Bonus Ioann. de Licata. Ego Guilelmus de S. Silueſtro, qui ſupra, Iudex Trapani, me ſubſcripſi. Ego Ioann. Abbas de Trapano teſtis ſum. Ego Fr. Nicolaus de Platia interfui, et teſtis ſum. Ego Fr. Riccardus de Aidono Ord. Prędicatorum interfui, et teſtis ſum. Ego Fr. Albertus de Trapano teſtis ſum. Ego Dionyſius Medicus teſtis ſũ. Ego Riccardus de Conciatore teſtis ſũ. Ego Nicolaus de Maximiano teſtis ſum. Ego Matthęus Abbas teſtis ſum. Ego Nicolaus de Conciatore teſtis ſum, & me ſubſcribi feci. Ego Sauinus ſutor teſtis ſum, & me ſubſcribi feci. Ego Mag. Michael Spalletta teſtis ſum, & Et me ſubſcribi feci. Ego Simõ de Fermẽta teſtor, & me ſubſcribi feci. Ego Galganus de S. Geminiano teſtor. Ego Leo de Aſſatis teſtor, & me ſubſcribi feci. Ego Petrus de Donatio teſtor, & me ſubſcribi feci Ego Bonus Ioannes de Licata teſtor.

5 REGINA CÆLI EI ADSTARE VISA] *Politianus apud Surium memorat Beatiſſimam Virginem D. Alberti patrem ſimul, & matrem in ſomnis obiurgaſſe. at M. S. Cod. Vaticanus patrem dumtaxat; cui conſentit Barbarus. & recte: nam Ioanna mater Albertum ad capeſſendam religionem cohortata fuerat.*

6 POSTQVAM INTER SACERDOTES ASCITVS EST] *Politianus ſcribit, D. Albertum Meſſanam miſſum, vt illic Sacerdotio inauguraretur: at Barbarus initiatum iam Sacerdotio, Meſſanã deſtinat.*

7 IACOBO SVMMA RERVM IN SICILIA TENENTE] *is Siciliæ regnum tenuit à Christi anno 1286. ad 1295. hoc igitur temporum tractu, commemoratum hoc loco miraculum, à D. Alberto patratum oportuit.*

8 VRBEM MESSANAM] *hanc vrbis Meſſanę obſidionem à Robertianis copiis, ſeuamq; famis calamitatem, qua diuturnis bellis, inteſtineiſque diſcordiis illa vexata eſt, retulerim ad annum Chriſti 1301. adi Maurolycum, qui pluribus explicat.*

Maurol. rerum Sicanic. lib. 4.

9 TVM B. ALBERTVS FLVVIVM INGRESSVS] *Albertum ſuper aquas ambulantem ad Iudæos peruenisſe, Politianus tradit, eos dum luſtraret, aquas vtring; diuiſas, ſed Vincentio Barbaro Vaticani Codices conſentiunt. Fluuius vero Platanus eſt, cui priſcis temporibus lycus nomen fuit.* 10

VBI TVM COENOBIVM ORDINIS EXTRA VRBEM ERAT] *Meſſanæ, Carmelitarum vetus Cœnobium extra muros fuit, ad Septentrionem, in ipſo vrbis aſpectu per rebelles Caroli Regis deſtructũ. vt Nicolai PP. IV. literis docemur, quas mox dabimus.* 11

DECESSIT ANNO CIƆCCCVII.] *variant ſcriptores in anno mortis D. Alberti. Maurolycus obiiſſe ſcribit, anno Chriſti 1321. ſed longe à vero abeſt. Vincẽtius Barbarus, Fr. Aegidius Thermitan, Nicolaus Orlandinus, anno 1307. Ioannes Palconydorus: anno 1297. Politian', Baronius, Frãciſcus Haraus, Philippus Ferrarius, Abrahamus Bzouius, anno 1292. quo inclinem, anceps animi ſum. nihil enim ſolidi eſt penes ſcriptores, cui innitar; quoniã vero de D. Alberti obitu iudicium pendet ex Cœnobii translatione, de ea paullo poſt dicemus.* 12

FRIDERICVS SICILIÆ REX] *Politianus apud Surium tradit, Regem Iacobũ funeri D. Alberti interfuiſſe, ſed falſo. nã Iacobus tum in Hiſpania agebat, Rex Aragoniæ. Fridericus vero eius germanus frater Siciliæ Rex, anno 1296. renunciatus fuerat.* 13

REX, CETERIQVE PROCERES DECREVERE] *quid dein ob iis factum, incompertum mihi eſt, quod certum, Beatus Albertus ſtatim ab exceſſu, flagrantibus populorum ſtudiis, & pietate cultus eſt. vt eius die feſtus perageretur, auctoritate Apoſtolica, Calliſtus Papa Tertius viuæ vocis oraculo permiſit, Xyſtus vero Papa Quartus diplomate firmauit, inſtante Ordine Carmelitano; vt re. ipſa conſtet, literas primum ſubiiciam Ioannis Raudenſis, Præpoſiti Generalis Carmelitanæ familiæ ad Philippum Ferrarium, Ordinis in Sicilia Præfectum, quas exſcripſimus ex Tabularii Eccleſiæ Agrigentinę, ad quam regendam exinde Philippus euectus eſt; tum diploma Canonizationis D. Alberti, quod à Xyſto 4. datum eſt.*

Frater Ioannes de Raude, humilis Prior Generalis, & ſeruus Fratrum Ordinis Sanctæ Dei Genitricis Mariæ, de Monte Carmeli, & diffinitorum noſtri Capituli Generalis, in conuentu ſiluarum, noſtræ Prouinciæ Tuſcæ, anno Domini CIƆCCCXCIX. in feſto Pentecoſtes, die decimo octauo menſis Maii celebrato, in Deo Patri dilecto nobis, Fratri Philippo de Ferrario, in Sacra Theologia Magiſtro, Reuerendo Priori Prouinciali Prouinciæ Siciliæ, & Vicario Generali eiuſdem, ac noſtrę Prouinciæ Cypri, perpetuam in Chriſto Ieſu, & eius Genitrice Maria ſalutem, noſtręque fidei, & ſacrę Religionis continuum augmentum. Quia varia, diuerſa, multiplicia, et ineffabilia miracula, laudabiliaq; opera virtutum, quę in tota Prouincia no-

ſtra Sicilia, Roma, Tuſcia, Bononia, Lombardia, Catalonia, & alijs mundi partibus per glorioſum & deuotiſſimum Confeſſorē B. Albertum de Trapano, prædicta noſtra Prouinciæ Siciliæ, & quæ inceſſanter, & quotidie manifeſtiſſime operatur, pro ut eius vita, & mors clariſſime, & quotidiana docet experientia, nos deuotiſſime inducunt, & voluntate præmouente diuina inſtantiſſime compellunt, ut totis viribus ad eius canonizationem merito feſtinare conemur. quapropter ut prælibatum noſtrū diuinitus nobis inſpiratum propoſitum, diuina coadiuuante gratia, & meritis prædicti glorioſi, & deuotiſſimi Confeſſoris cooperantibus, ſuum debitum conſequatur effectum, confidentes de prudentia, & deuotione, quam inter alios circa eundem geritis, vobis in virtute ſanctæ, & ſalutaris obedientiæ in perſona totius noſtri Ordinis, ſeu noſtræ ſacratiſſimæ Religionis, per præſentes committimus, & mandamus, ut debeatis, quantum in vobis ſe poſſibilitas extendat, apud Sanctiſſimum Dominum noſtrum, Bonifacium, diuina prouidentia Papam IX. & Reuerendiſſimos Dominos Cardinales intercedendo, ſupplicare pro commiſſione dictæ canonizationis ad partes facienda: atque ut debeatis apud Reges Principes, Prælatos, Barones, Nobiles, & quaſcumque alias deuotas perſonas intercedere, ſupplicare deuote, & rogare pro auxilio, fauore, conſilio, & caritatiuo ſubſidio ad executionem prædictam neceſſariis pertinentibus, & ut liberius valeatis prædicta ad effectum deducere, & omnia ad eadem concernentia exercere, concedimus. vobis, ut poſſitis, ſine contradictione cuiuſcumque noſtri inferioris ad Romanam accedere curiam, fratrem, vel fratres mittere, & ibidem gratiam, vel gratias per vos, vel alios impetrare, & procurare. mandātes omnibus nobis inferioribus, ſub pœna rebellionis, & excommunicationis latæ ſententiæ ipſo facto quomodolibet contradicentibus, infligenda, ut nullo modo, vel colore vobis, vel per vos miſſis, aliquod dent, vel præſtent impedimentum literis noſtris & præceptis ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum, etiamſi de iis de verbo ad verbum ſpecialis mentio habita ſit, vel habenda, in contrarium non obſtantibus quibuſcumque, per quas præſentibus nullatenus intendimus derogare. Ratum, & gratum habentes, & in poſterum habiturū quidquid in iis, & circa eadem rite duxeritis agendum. in quorum omnium teſtimonium ſigilla communitatis noſtri Ordinis, & Generalatus officij præſentibus ſūt appenſa. Datum in noſtro Generali capitulo, loco, & tempore, quibus ſupra celebrato.

Frater Ioannes.

BVLLA CANONIZATIONIS

DIVI ALBERTI

A XYSTO PAPA IV. DATA

XYSTVS *Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuā rei memoriam. Cæleſtis aulæ militum numerum adaugeri ſancta lætatur Eccleſia, & propterea eos, qui ex hoc ſeculo tranſeuntes, communi opinione fidelium, ſuperna patria digni reputantur, præſertim miraculorum celebritate fulgentes, æternitatis memoria decorare conſueuit, ut eorum laudes frequentioribus valeant reſonare præconiis, & Dominus in ſanctis eius iugiter collaudari. Idcirco nos ea, quæ pro honorificentia Beatorum, de prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum beneplacito, pie obſeruata fuiſſe comperimus, libenter, cum à nobis petitur, Apoſtolico præſidio confouemus. ſane pro parte dilecti filij, Chriſtophori Martignoni, Magiſtri Generalis Ordinis fratrum B. Mariæ de monte Carmelo, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dudum felicis recordationis Caliſto Papæ III. prædeceſſori noſtro, pro parte quondam Ioannis Soreth, tunc Magiſtri Generalis dicti Ordinis expoſito, quod Beatus Albertus, qui dum vitam cælibem ageret in humanis, frater dicti Ordinis fuit, cuius corpus in eccleſia B. Mariæ Meſſanenſis, in Inſula Siciliæ, fratrum dicti Ordinis, requieſcit, clareſcentibus miraculis, à Chriſti fidelibus illarum, & diuerſarum Mundi partium, in magna veneratione habetur, & propterea in diuerſis eccleſijs per diuerſas Mundi partes, altaria, & Eccleſiæ ad honorem Dei, & eiuſdem B. Alberti commemorationem erecta fuerant; unde deſiderabat, quod Chriſti fideles ipſi in eorum huiuſmodi laudabili propoſito, per tolerantiam Sedis Apoſtolicæ, continuare libere, & licite poſſent, & valerent, ad quā quidem humilem petitionem cum præfatus Caliſtus prædeceſſor annuiſſet, venerabilis frater noſter Guilielmus, Epiſcopus Oſtienſis, tunc titulo S. Martini in montibus Presbyter Cardinalis, qui etiam tunc præſens aderat, de licentia, & conſenſu dicti prædeceſſoris, & mandato expreſſo viuæ vocis oraculo, ſibi ab eodem facto, ad*

tollen-

tollendum ſcrupulos de mentibus hominum, & ad honorem Dei, & dicti B. Alberti meritorum exaltationem, de præmiſſis omnibus, & ſingulis per ſuas patentes literas ſuo ſigillo munitas, atteſtationem fecit, prout in illis, quas inſpici, & examinari diligenter, ac præſentibus inſeri fecimus, plenius continetur. quare pro parte dicti Chriſtophori, Generalis moderni aſſerentis, quod in præfata eccleſia, & in diuerſis mundi partibus, per merita ipſius B. Alberti, alia miracula coruſcant in dies, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut atteſtationem dicti Guilelmi, Epiſcopi, & Cardinalis, ac omnibus, & ſingulis in eius literis contentis huiuſmodi, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ cõfirmationis adiicere, ac alias in præmiſſis opportune prouidere, de benignitate Apoſtolica, dignaremur. nos igitur attendentes, quod digne in memoria vertitur hominum, qui ad gaudia tranſiuit Angelorum, & ad Ordinem præfatum, qui continua glorioſiſſimæ Dei Genitricis, ſemperq; Virginis Mariæ protectione fouetur, & ſub eius honore, & ſpeciali titulo fundatus, ac tam per diuerſos Romanos Pontifices, prædeceſſores noſtros, quam etiam per nos Apoſtolica fuit auctoritate comprobatus, multiplicibuſque virorum excellentium omni tempore quaſi ſideribus, decoratur ornamentis, dirigentes paternæ conſiderationis intuitum, huiuſmodi quoque ſupplicationibus inclinati, atteſtationem dicti Guilelmi Epiſcopi, & Cardinalis, qui dicti Ordinis protector extitit, ac literas prædictas ratas habentes, & gratas, illos cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica, ex certa noſtra ſcientia approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. & quia difficile foret, præſentes literas ad ſingulas Prouincias originaliter deſtinari, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis dictarum literarum manu Notarij publici, & Curiæ cauſſarum Cameræ Apoſtolicæ, vel Protectoris dicti Ordinis, qui nunc eſt, & pro tempore fuerit, aut alicuius Epiſcopi vel Archiepiſcopi, ſeu cuiuſcumque in dignitate conſtituti, etiam dicti Ordinis Magiſtri Generalis, pro tempore exiſtentis, ſigillo munitis, ea prorſus in iudicio, & extra fides adhibeatur indubia, ac ſi ipſæ Originales literæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ. tenor autem dictarum literarum ſequitur, & eſt talis: Guilelmus miſeratione diuina, tituli S. Martini in montibus, ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Rothomagenſis, vniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, ſalutem in eo, qui eſt vera omnium ſalus. Dignum & conueniẽs iudicamus, de his teſtimonium reddere, quæ pacem conſcientiæ multorum, & deuotionis augmentum concernere videntur. notũ igitur omnibus facimus, ac teſtamur per præſentes, quod Sanctiſſimus in Chriſto Pater Dominus noſter Calliſtus, diuina prouidentia Papa III. nuper viuæ vocis oraculo, nobis præſentibus, & adſtantibus coram ſua ſanctitate, conceſſit, & indulſit Reuerendo Patri Magiſtro Soreth. Prioris Generalis fratrum Ordinis Beatæ Mariæ, de monte Carmelo, præſenti, & ſupplicanti, quod de B. Alberto de Drepano, Inſulæ Siciliæ, dicti Ordinis, dum in humanis ageret profeſſori, in cuius honore, & reuerentia plura altaria, & eccleſiæ, ut idem Prior aſſeruit, ædificatæ fuerunt, ac eius crebreſcentibus miraculis, publice, longo tempore per Chriſti fideles, tam in conuentu eorundem fratrum, quam etiam in alijs eccleſijs, nulla tamen, ſecundum ritum Romanæ Eccleſiæ, præcedente Canonizatione, preces, & ſuffragia publice perſoluuntur, eadem reuerentia, & deuotio, ut præmittitur, ſine alicuius peccati labe, & tranſgreſſionis nota, ac conſcientiæ ſcrupulo, per eos, atque alios Chriſti fideles fieri poſſit, & continuari, quouſque per eccleſiam aliud ſolemnius decernatur. quæ omnia, cum ſic, ut præmittitur, vere, & recte ſint acta, ad cuiuslibet notitiam deducimus, et deducenda fore cenſemus, in quorum teſtimonio præſentes literas, per Secretarium noſtrũ infraſcriptum, fieri iuſſimus, et noſtri ſigilli fecimus appenſione communiri. Datum Romæ, in domibus noſtræ reſidentiæ, apud S. Apollinarem, die 15. menſis Octob. anno Incarnationis Dominicæ 1457. Pontificatus eiuſdem Domini noſtri anno 3. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, ſuppletionis, conſtitutionis, et voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorẽ, anno Incarnationis Dominicæ 1476 pridie Kalendas Iunij, Pontificatus noſtri anno V.

16 QVIDAM EAM CASTRI PARTEM TVNC OCCVPARVNT, &c.] *tenebras Chronologiæ ſuæ Vincentius Barbarus ſæpius offundit. etenim ſuperius memorauerat, cum D. Albertus honores fugiens, Meſſanam Panormo diuenit, Carmelitarum Cœnobium extra vrbem fuiſſe: nec multos poſt eius Meſſanam aduentum dies, vita exceſſiſſe. ſed hoc loco ait, quando D. Albertus vita functus eſt, vetus Cœnobium, intra vrbem tranſlatum, iuxta caſtrum, quæ cum anno mortis D. Alberti 1307. quẽ Vincentius Barbarus conſtituit, conuenire nullo modo poſſunt. nam vetus extra vrbem Cœnobium, ſub annum Chriſti 1290. à rebellibus Caroli Regis deſtructum fuit, tranſlatumque intra vrbem, iuxta caſtrũ ac prope ædem cathedralem, ante annum 1300. domos vltro donantibus in Oratoriũ et officinas Martino Maiotto, Rainaldo Bonito, Nicolaſo Brugnano milite, eiuſque*

uxore

Digitized by Google

uxore Agnete, ciuibus Meſſanenſibus. verum cum ex vicinia Cœnobij, ædiſque maximę crebro offenſionum materies oriretur, Fratres Carmelitę eum libellos ſupplices Romano Pontifici Benedicto dediſſent, eccleſiam S. Cataldi Ianuenſium, in regione Pontileonis ſitam, ab eodem obtinuere, ad quem ea collatio ſpectabat, ex conceſſione Patronorũ, et Guidotti electi, et Capituli Meſſanenſis, anno 1304. igitur in eum locum, in quo nunc manet, Cœnobium translatum eſt, tres ante D. Alberti obitum annos, & amplius, ex Vincentij Barbari Chronologia. itaque D. Albertus hoc anno 1307. vita functus; translato iã Cœnobio in eccleſiam S. Cataldi hic conditum oportuit. cæterum ne ex arbitratu noſtro hæc nos promere quiſpiam arbitretur, Romanorum Pontificum literas, quorum auctoritate, Cœnobij translationes factæ ſunt, ex Archiuo Cœnobij Carmelitani Meſſanenſis, in quo ſeruantur, exſcriptas proferimus.

Nic. PP. IV Pontificiũ Diplóma I.

Nicolaus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs, Priori, & Fratribus Ordinis B. Mariæ, de monte Carmeli, Meſſanenſibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt, et honeſtum, tam vigor ęquitatis, quã ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinẽ officij noſtri, ad debitum perducatur effectum. Sane petitio veſtra nobis exhibita continebat, quod quondam Martinus, dictus Maiottus, ciuis Meſſanenſis, attente conſiderans, quod vos in loco veſtro, quem extra ciuitatem Meſſanenſem habueratis, quique per rebelles, claræ memoriæ Regis Caroli, destructus fuerat, non poteratis cõmode commorari, ac cupiens terrena pro cœleſtibus, & tranſitoria pro æternis, ſalubri commercio, commutare, quaſdam domos, in ciuitate prædicta conſiſtentes, tunc ad ipſum ſpectantes, veſtræ habitationi congruas, pro loco veſtro ibidem construendo, & peccatorum ſuorum remedio, pia ac prouida liberalitate conceſſit, prout in inſtrumento publico, inde confecto, plenius dicitur contineri. nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod ſuper ijs pie, ac prouide factum eſt, ratum, & gratum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripturę patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ cõfirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurũ. Datum apud Vrbem veterem; Kalendis Februarij, Pontificatus noſtri anno 3.

A.C. 1291. nam Nicol. PP. IV. Pontificatũ inicrat Ann. 1288. die 22. Febr.

Bonifacius PP. VIII. Pont. Dipl. II.

Bonifacius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Priori, & Fratribus domus Meſſanenſis, Ordinis B. Mariæ de monte Carmeli, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt, & honeſtum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. exhibita ſiquidem nobis veſtra petitio continebat, quod Rainaldus de Bonita, ciuis Meſſanenſis, cupiẽs terrena pro cœleſtibus, & tranſitoria pro æternis, ſalubri commercio, commutare quaſdam domos, ſitas in ciuitate Meſſanenſi, tunc ad ipſum ſpectantes, pro domo, oratorio, officinis, & alijs vobis neceſſarijs pro vt vobis ex indulto Sedis Apoſtolicæ cõpetebat, & competit, ædificandis ibidem contulit vobis, intuitu pietatis, pro vt in inſtrumento publico, inde confecto, plenius dicitur contineri. nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod ſuper hoc, ab eodem ciue pie, & prouide factum eſt, ratũ & gratum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo hominum liceat, hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, et Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datũ Romæ, 11. Kalendas Nouembris, Pontificatus noſtri anno 4.

A.C. 1298. nam Pontificatũ exorſus fuerat Bonifac. A. 1294. die 24. Decẽb. Pon. Dipl. II.

Bonifacius Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Priori, & Fratribus domus Meſſanenſis, Ordinis B. Mariæ, de monte Carmeli, ſalutem, et Apoſtolicam benedictionem. Cum à nobis petitur, quod iuſtum eſt, et honeſtum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. exhibita ſiquidem nobis veſtra petitio continebat, quod Nicolaus de Brugnano miles, ac Agnes eius vxor, ciues Meſſanenſes, cupientes terrena pro cœleſtibus, et tranſitoria pro æternis, ſalubri commercio, commutare, quaſdam domos ſitas in ciuitate Meſſanenſi, tunc ad eos ſpectantes, communiter pro domo, oratorio, officinis, et alijs vobis neceſſarijs, pro vt vobis, ex indulto Sedis Apoſtolicæ, competebat, et competit, ædificandis ibidem, contulerunt vobis, intuitu pietatis, pro vt in inſtrumento publico, inde confecto, plenius dicitur contineri. nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod ſuper hoc à dictis ciuibus pie, et prouide factum eſt, ratũ & gratum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, et præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtrę confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, X. kal. Nouemb. Pontificatus noſtri anno 4.

Bened. PP. IX. dictus XI. Pont. Dipl. IV.

Benedictus Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filijs Priori, et Fratribus domus Ordinis B. Mariæ, de monte Carmeli, Meſſanenſis, ſalutem, et Apoſtolicam benedictionem. Religionis veſtræ meretur honeſtas, vt in ijs, quæ vobis opportuna

fore

fore proſpicimus, quantum cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus. ex parte ſiquidem veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod vos attendentes, quod locus veſter Meſſanenſis, in quo nunc degitis, ſitus eſt prope Cathedralem Eccleſiam Meſſanenſem & quod occaſione huiuſmodi inter vos, & Capitulum eiuſdem Eccleſiæ iamdudum extitit diſſenſionis materia ſuſcitata. propter hoc ad Eccleſiam S. Cataldi de Iannenſibus, ſitam in contrata Pontelconis Meſſanenſis, ad vos ex conceſſionibu tam Patronorum ipſius Eccleſiæ S. Cataldi, quam dilectorum filiorum Guidotti electi, & Capituli Meſſanenſis pertinentē vobis factis de dicta Eccleſia, cupitis vos transferre, & ibi permanere. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut vobis id faciendi de benignitate Apoſtolica, licentiam concedere dignaremur. nos igitur veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis auctoritate præſentium, ſine alieni iuris præiudicio licentiam concedimus poſtulatam, conſtitutione qualibet contraria non obſtante. Datum Peruſij, 14. Kal. Iunij, Pontificatus noſtri anno I.

A.C.1304. 17 SED COENOBITÆ EO DOMICILIO RELICTO] *Pontificio Diplomate Benedicti Pontificis, modo probatum à me eſt, relinquendi huius Cœnobij, iuxta caſtrum, factam Cœnobitis, copiam Anno Chriſti 1304. ergo mi Barbare, ti in Cœnobio, iuxta caſtrum, D. Albertus vita functus, condituſque eſt, vt ais, anno Chriſti 1307. diem obire ſuum non potuit. mox ſubdis.*

HAVD MVLTOS POST DIES, CVM IAN. FOR, QVOD PROPE COENOBIVM ERAT] *ſi haud multos poſt dies ab exceſſu B. Alberti, Cœnobium tranſlatum erat ad Eccleſiam D. Cataldi, prope Ianuenſium forum, atque hæc tranſlatio, ex literis Benedicti Pontificis poſt annū 1304. facta eſt, D Albertus ad annum Chriſti 1307. minime peruenit. tua igitur narratione Chronologiam tuam tu te ipſe conuellis. nunne excuſando Barbaro, Cœnobij tranſlatio è caſtro, quanquam anno 304 Romanus Pontifex permiſerit, aliquo impedimento, poſt mortem D. Alberti dilata eſt? ſane id omnino dicendum, ſi cenſuerimus, virum ſanctiſſimum in Cœnobio, iuxta caſtrum, anno 1307. obijſſe, atque eodem fortaſſis extremo, vel proximo ineunte D. Albertum vna cum cœnobio tranſlatū.* 18

PARS EIVS INFERIOR MESSANA RELICTA] *hæc S. Alberti Reliquiarum partitio, pio quidem ſtudio, haud tamen bono exemplo facta eſt. æuo hoc noſtro, Meſſanæ os brachij, Drepani caput ſeruatur, cetera per Inſulam ſparſa.* 16

ANIMADVERSIONES

IN VITAM

BEATI AVGVSTINI

NOVELLI

1 B.Iord. Vitis Fratrum

COLLECTA EX BEATO IORDANO DE SAXONIA] *Vitam B. Auguſtini compoſuimus ex iis, quæ B. Iordanus de eo ſparſim tradidit in libris, quos fratrum vitas inſcripſit, vnumque in corpus coagmentauimus; vt vnicuique ante oculos interq; manus nullo labore eſſet. quod ſi alicui placitum ipſos B. Iordani fontes adire, quæ excerpſimus ſcripta inueniet lib. 2. capp. 4. 5. 7. 13. 14. 18. 30. lib. 3. cap. 11. lib. 4. capp. 10. 11 14. Breuiarium vitæ B. Auguſtini Nouelli ſcripſit Philippus Bergomenſis. meminere etiam Mauritius Tertius Raphael Volaterranus, Ioſephus Pamphilus, Epiſcopus Signius, Angelus Epiſcopus Tagaſte, ſiij, Ambroſius de Cora, Abrahamus Bzouius, ad annum 1308. adde Andream Gelſomini.*

Ph. Bergomen. Chronico.
Maur. Tert. Chronico.
R. Volater. Anthropol. l.1.

2 MATTHÆVS NOB. GEN. NATVS EST THERMIS, VRBE SICILIÆ] *apud B. Iordanum perperam ſcriptum eſt:* B. Auguſtinus de Therano, *pro* de Thermis. *ſiquidem Thermi. Himereorum in Sicilia natū, plures ſcriptores docent. quorum teſtimonia placitum ſubijcere. Philippus Bergomas, Auguſtini æqualis.* Auguſtinus, *ait*, de Therma, noſtri Ordinis Generalis Prior, natione Siculus, olim vtriuſque iuris conſultiſſimus Doctor, & integerrimus Theologus, hoc anno 1309. haud procul à Senæ Etruriæ vrbe locello ſui Ordinis, B. Leonardo dicato, multis clarus miraculis, beato fine quieuit. qui poſt modum propter doctrinæ, & ſanctitatis excellentiam, Bea-

I. Pamph. Chron.
Ang Chrō. hiſt. Apoſt. ſacrarij.
Ambr. in catalog. BB. Ord. Erem. S. Aug. iſt.
Gelſom in theſaur. deuotionis B. Virginis.

tus

tus Auguſtinus Nouellus nominari meruit.

Raphael Volaterranus: Auguſtinus, natione Siculus, Generalis, iuris ſcientia præditus, antea ſiquidem Mamſredo, Siciliæ Regi, familiariſſimus, eiuſque conſiliis adhibitus ſuit, quo extincto, Ordinis profeſſus, Generaliſque factus, paucis poſt annis officio ſe abdicauit, locumque in receſſu quopiam, prope Senam petijt, vbi ſcriptirando, & lectitando, vſque ad extremū perſancte vixit, interque Beatos colitur Senæ.

Angelus Epiſcopus Tagaſtenſis; Auguſtinus Thermitanus, cognomento Nouellus iuris vtriuſque peritiſſimus ex Ordine Fratrum Eremitarum Sancti Patris Auguſtini, à Nicolao IV. electus Apoſtolici ſacrarij Præfectus, Pœnitentiarij, & Confeſſarij Papæ nomine inſignitus, ſacrarij præfecturam ſub Nicolao IV. Cæleſtino V. & Bonifacio VIII. exercuit. ob inſignem vitæ ſanctitatē & doctrinam, Auguſtini Nouelli nomine fuit nobilitatus. verum quia ex eremo fuit accerſitus, indeque extractus, & quidem inuitus, eremum ſemper deſiderabat, dum ex obedientia, in Romana Curia, vitam maximo ſane cruciatu degebat. anno Domini 1298. Prior Generalis, in Comitijs noſtri Ordinis, Mediolani celebratis, abſens creatur. Præfecturam vero noſtri Ordinis non niſi ex Romani Pontificis Bonifacii Octaui iuſſ. ſuſcepit. Auguſtinianam ſodalitatem vniuerſam maxima cum caritate, & humilitate, non ſine magno iuſtitiæ zelo gubernauit.

De eius obitu Ioſephus Pamphilus ita loquitur: Frater Auguſtinus Nouellus, vir & Sanctus, & Doctor Decimo poſtquam magiſtratu ſe abdicauerat anno, multis clarus miraculis, in loco S. Leonardi, prope ciuitatem Senarum, quo ſe, relicto magiſtratu, contulerat, animam Deo reddidit.

Idem Angelus Epiſcopus in Paralipomenis ad Chronhiſtoriam: Auguſtinum cognomento Nouellum fuiſſe Thermitanum, hoc eſt Thermis in Sicilia natum, ex eo probatur, quod Conſiliarii fungens officio, vixit in Curia Manfredi Siciliæ Regis, cui fuit cariſſimus: deinde in Sicilia habitum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini ſuſcepit, vt Iordanus ſcribit. non deſunt, qui falſo, & inepte dicunt, Auguſtinum Nouellum fuiſſe de Terano Vmbriæ, quod falſum eſt. nam Teranum ſiue Teramum, eſt ciuitas in Aprutio ad Viciolæ, vt ait Leander Albertus, fauces, quibus in Turdinum confluit. ipſum vero Teranum Plinius, ac Ptolomæus Interamnam vocant, quod inter amnes Viciolam, & Turdinum ſita eſt. hinc nonnulli Teranum eſſe Interamnam Vmbriæ non minus falſo, quam inepte opinantur. nam Vmbriæ Interamna vulgo, non Teranum, ſed Terni. eſt etiam Teranū Vmbriæ, in Sabinis opidulum, vt ait Lender, vt eumq; autem ſit, cum Iacobo Bergomate & Ioſepho Pamphilo, Auguſtinum Nouellum Thermitanum Siculum fuiſſe, non dubitamus.

Hæc Angelus Tagaſtenſis Epiſcopus. ceterum Marcus Antonius Vsanius, Bononienſis, & Paulus Voſſius Vadouita, Polonus in Auguſtinienſi theatro, duos Auguſtinos Nouellos faciunt, alterum Siculum, Alterum Senenſem. de primo hæc habent: B. Auguſtinus Nouellus, ex magno genere Comitum Siciliæ, Regni apud Manfredum ſupremus Conſiliarius, obijt anno 1309. *de altero;* B. Auguſtinus Nouellus, Senenſis iacet Senis, obijt anno Domini 1311. *at falſi ſunt. vnus enim Beatus Auguſtinus Nouellus fuit, iſque Siculus. qui anno 1309. obijt Senis, in Oratorio S. Leonardi, vbi corpus eius ſitum eſt, atque percolitur.*

CAROLI GALLI ARMIS MANFRE- 3
DO FVSO, COELOQVE] *quod factū anno Chriſti 1260. 3. Nonas Februarij.*

BELLORVM DISCRIMINI EREP- 4
TVS] *ſimilis fuit conuerſio S. Petri, Patricij Conſtantinopolitani, qui cum in exercitu Imp. Nicephori militaret; inito prælio cum Bulgaris, occiſo Imperatore, è periculo liberatus, nuntium ſeculo remiſit ſumptoque habitu monaſtico, in Olympo monte cum S. Ioannicio ſe exercuit poſt cuius obitum, in vrbem regiam ſe contulit, vbi egregia florens ſanctitate, multaque patrans miracula. exceſſit. Menologium Imp. Baſilij, die primo Iulij menſis.*

Menol. Imp Baſil. M. S. penes Illuſt. Card. Sfondratum I

A PETRO COENOBII PRÆPOSI- 5
TO] *hunc omnino eundem eſſe ſuſpicor, quem B. Iordanus Petrum de Camerata virum inſignis ſanctitate, nominat, Beato Auguſtino Nouello amore coniunctiſſimū, cui morienti ſpiritu, licet abſens, adfuit. de eodem B. Petro extrema vita dicitur.*

B. Iord. vitis fratrum l. 2. c. 13.

CAROLI REGIS] *Neapolitanorum* 6
huius nominis II

MORIENTI AVGVSTINO B. PE- 7
TRVS DE CAMERATA] *Mediterraneo Siciliæ opido. is fuit, qui Cœnobio in Sicilia Præfectus, B. Auguſtinum Ordinis ſui habitu induit. Vsanius, & Voſſius in Auguſtinienſi theatro hæc de eo ſcribunt: B. Petrus, Florentinus, Camerata dictus, miræ ſolitudinis, & Angelicæ conuerſationis. ſed falſo ſcriptum, fuit enim Siculus è Camerata, opido Siciliæ.*

SEPVLCHRO MARMOREO SER- 8
VATVR] *quod eſt ſuper aram, à dextra altaris maximi. ſed nos anno 1597 cum Senas deueniſſemus, edocti de viri Sancti, ac noſtratis ſepulchro, Oratorium S. Leonardi adeuntes ſacras B. Auguſtini reliquias venerati ſumus.*

ANI-

ANIMADVERSIONES IN VITAM BEATI GVILELMI POLITIENSIS

GVILELMVS IN OPIDO POLITIO *officiũ proprium B Guilelmi ab antiquis temporibus, incerto auctore compoſitum, in area, cum eiuſdem Reliquijs aſſeruatur. in eo vita eſt B Guilelmi per lectiones diſtributa. ex quibus nos, quam domus, concinnata dictione conſcripſimus ſane B. Guilelmi natalis dies in Caſtello Bono, cuius eſt patronus, ex antiqua conſuetudine, publico cultu, ſollemnique ſupplicatione 16. Kalend. Maij celebratur. corpus in eccleſia Monaſterij S. Mariæ à Partu, prope Caſtellum Bonum, ſeruatur, in ſacello quod olim cellula B. Guilelmi fuit, in qua admirabili ſe pœnitentia macerauit. ſpectantur adhuc capiti adhæreſcente capilli, coloris flaui, affixumque carni cilicium. ex ſacro corpore ſuauiſſimus odor afflat. porro eccleſiam feſto die B. Guilelmi inuiſentibus, expiata rite conſcientia, & ſanctiſſimo Chriſti corpore refectis, plenariam peccatorum omniũ indulgentiam Gregorius Papa XIII in decennium conceſſit, anno 1582. 17. kalen. Octobris, quam Xyſtus V. primum, deinde Clemens Papa VIII. in quinquennium prorogauit.*

Maurolyc. Martyr. ad xv. kal. Maij *Beati Guilelmi meminit Franciſcus Abbas Maurolycus* in Sicilia, iuxta Caſtel ũ Bonum, ſub Marone monte, & Gemellis collibus, in cœnobio S. Mariæ à Partu, depoſitio B. Guilelmi Confeſſoris. *ex Maurolyco in ſuum Martyrologium tranſtulit Petrus Galeſinus. Ioannes Molanus ad Vſuardum in Ephemerides ſuas Conſtantius Felix. Arnoldus Belga in Benedictinum Martyrologium 16. kal. Maij, Guilelmum è familia S. Benedicti eſſe ratus. Notis vero ad eumdem diem, cœnobium S. Mariæ à Partu, in quo B. Guilelmus obijt, aliter vocari, ait, S. Mariæ de Burdunaro, quod ab Vla fundatum fuit, vxore Ioannis Graffæ, Partannæ domini, circa annum 1190. Sed Arnoldus in duobus peccat: alterum eſt, inter SS. Monachos, Ord. D. Benedicti, Guilelmum Politienſem recenſet, in quo falſus eſt. etenim B. Guilelmus Anachoreta fuit: vtque ſanctitate ſua notus, adriique cœptus, fratres aliquot in eamdem vitæ rationem aggregauit, quos inſtitutis rexit ſuis. multos poſt annos, ab exceſſu B. Guilelmi, Franciſcus Iunior Hieracij Comes, ædem D. Mariæ à Partu, à B. Guilelmo ſtructã, in Monaſteriũ erexit Ord. S. Benedicti. neque diu eſt cum illud congregationi Caſinenſi vnitum eſt; exinde B. Guilelmus Arnoldo Belgæ Monachus S Benedicti falſo exiſtimatus. errat præterea Arnoldus, qui Monaſterium S Mariæ à Partu ab Vla vxore Io. Graffæi Partannæ Domini, circa annum Dñi 1190. tradit fundatum; quod Franciſcus Hieracij Comes, vt modo diximus, anno 1366. condidit. Vla vero Monaſteriũ quidẽ certe fundauit S Mariæ Burdunarij, iuxta Meſſanam, anno ferme 1170. adde Vlã Ioannis Graffæi filiam fuiſſe, ſed vxorem Rogerij Secreti. confudit igitur Arnoldus hæc duo Monaſteria. ſed vt externus, parumque rerum noſtrarum gnarus, excuſationem merebitur. ceterum fuiſſe B. Guilelmum ſecularem eremitam, vetus etiam pictura docet. etenim ædem S. Mariæ à Partu ingredientibus, à læua, imago antiqua B. Guilelmi viſitur quæ in tunica, ſine cingulo amictus, pallio ſuperiniecto: tegumentum capitis demiſſum, tunica, palliũ, tegmen capitis albi coloris. nudis pedibus, baculum altera manu geſtat, altera orarios globulos. inſtar veteris huius imaginis B. Guilelmus in altera tabula, quæ in eadem eccleſia eſt anno 1503. deſcriptus eſt.*

B. VIRGINIS ÆDE PRÆPARATA] *ædes ſex à B. Guilelmo inſtructæ. I. D. Virginis de Gonato, eodem in agro, quæ hoc quo diruta; tribus P. M. à Monaſterio S. Mariæ de Partu diſtabat. II. S. Mariæ à Partu mille paſſibus à Caſtellobono; quã dein Frãciſcus Hieracij Comes in Monaſteriũ erexit. III. S. Felicis, in territorio Caccabenſi; tribus paſſuum millibus à Ciminna diſtat, triginta à Caſtello bono. IV S Mariæ à Miſericordia, in monte Monacho, quam Io. Hieracij Comes, & Primus Caſtelliboni Princeps Prioratum erexit, duobus paſſuum millibus longe eſt à Caſtello bono. V. S Calogeri, quingentos paſſus prope Caſtellum bonum. VI. item S. Calogeri quæ ſex paſſuum millibus à Caſtellobono, tribus à Hieracio refugit.* 2

SVB RADICIBVS MONTIS NEBRODIS] *de quo hæc Strabo* Aetnæ ex oppoſito ſe attollunt Nebrodes mõtes humiliores quidem ijs, ſed latitudine valde inæquali. *Xylander haud recte vertit,* Neruoſi 3 Strab. l. 6.

Solin.c.11. montes, *nam ijs nomen à Damis. Solinus de montibus Siciliæ*: ſunt & alij mõtes duo, Nebrodes, & Neptunius. è Neptunio ſpecula eſt in pelagus Tuſcũ,& Adriaticũ. Nebrodi damarũ copia nomen dedit, quem damæ,& hinnuli gregatim peragrant. inde

Silius l.14. Nebrodes dictus, *& Silius*

Nebrodes gemini nutrit diuortia fontis,
Quo mõs Sicania nõ ſurgit ditior vmbra

Plin.l.3.c.8 *Plinius Maronem,& Gemellos colles dicit, qui hodie accolis* Monticelli. *mons quo noſtro* Madonia, *vocabulo fortaſſe à Marone Marouia, & Madonia corrupto.*

4 ALDOINI VIGINTIMILLII, COMITIS HIERACI.] *ædẽ D. Mariæ à Partu, ope Aldoini Comitis à B. Guilelmo ſtructam, haud minore dein pietate in eumdem B.Guilelmũ iam vita functũ, Franciſcus Vigintimillius Iunior, Hieracij Comes, ędificijs auctã, Monaſterium Ord.S.Benedicti fundauit, dotauitque feudo S.Greg.in agro Petraliæ, iure patronatus ſibi, ſuiſq; ſucceſſoribus reſeruato, eligendiq; & præſentãdi Abbatẽ Apoſtolicæ Sedi, & Archiepiſcopo Meſſanenſi, in cuius Diœceſi Monaſteriũ eſt: inſtrumento ſuper ea fundatione,& dotatione, anno 1366. 13 kal.Septemb. confecto, quod ſane ius Frãciſco Comiti à Dionyſio tunc, Archiepiſcopo Meſſanẽſi confirmatũ, multiſq; poſt annis Simeoni comiti à Leone Papa X anno Chriſti 1519. 3.kal. Mar. ab eodemq; impetratũ eſt, vt Monaſt. S.Mariæ à Partu à iuriſdictione ordinarij exemptum eſſet. eidem Monaſterio Henricus*

5 *Comes Franciſci Iunioris filius, feudum Gonati, anno 1393.5.Idus Ian. dono dedit.*

AVSVS EST --- PVBLICA CONCIONE.&c.] *vetuſtis Eccleſiæ moribus, nulli vmquam laico data eſt facultas prædicandi verbum Dei: neque ſacris Ordinibus initiatis, niſi de Romani Pontificis auctoritate conceſſum. D. Greg. in Dialogis*: quidam, Felix nomine, Martiæ prouinciæ nobilis, pater huius Caſtorij, qui nunc nobiſcũ in Romana vrbe demoratur, cum eumdem venerabilem virum, Equitium, ſacrum ordinem non habere conſpiceret, & per ſingula loca diſcurrere, atque ſtudioſe prædicare, eum quodam die familiaritatis auſu adiit, dicens: qui ſacrum ordinem nõ habes, atque à Romano Pontifice, ſub quo degis, prædicationis licentiam non accepiſti, prædicare quomodo præſumis? 6 — S.Greg. l.1. dial. c.4.

EXPIRAVIT ANNO 1421.] *hic annus B. Guilelmi obitûs habetur in eius vita, manu exarata: ſed Abbas Maurolycus variat*: Guilelmus, *ait*, Anachoreta ex Politio, tũc claruit, vir ſolitarius,& multæ apud accolas auctoritatis: qui cum cœnobium noſtrum S.Mariæ à Partu, iuxta Caſtellum bonum,& alias ædes prope Maronem montem,& Gemellos colles fũdaſſet, ad meliorem vitã tranſijt, anno ſalutis 1317.Apt.16 7 — Mauro. rer. Sicanic. l.1.

IN CASTELLOBONO] *quod opidum Iacobo Siciliæ Rege, anno* Chriſti 1289. *Aldoinus Vigintimillius, Henrici frater condidit.* 8

CVIVS EST PATRONVS] *Caſtelliboni Opidanorum patroni duo ſunt, alter B.Guilelmus, altera D. Anna, mater SS. Virginis Mariæ Dei Genitricis. eiuſdẽ D. Annæ caput, abſq; inferiore mandibula in eo opido aſſeruatur, ſummiſque honoribus colitur. vetus, conſtanſque traditio eſt, Ioannem Hieracij Comitem, huius nominis primum (qui cum annos 93. vixiſſet obijt ſub annum Chriſti 1472.) caput S. Annæ cum pagis quibuſdam in Lotaringiæ Galliæ Prouincia, permutaſſe, atque in Siciliam deportaſſe.*

ANIMADVERSIONES

IN INVENT. ET MIRAC. B. GERLANDI.

1 GERLANDVS EQVES] *dubitatum à me eſt, fueritne B.Gerlandus eques Tẽplarius, an Hoſpitalarius. illud certum, ædem S.Mariæ, agroſq; Calatagironum inter,& Platiã, Ord. tẽplariorũ extitiſſe. vnde ædi, agroq; ac fluminis nomen à Templo; Tenebrio, hodie corrupte. Templarijs extinctis, ſub annum 1310. eorum bona Romanus Pontifex ------ equitibus S.Io.Hoſpitalarijs Hieroſolymitanis, donauit. verum B.Gerlandi corpus anno 1327. inuentum eſt, 17 poſt annos ab exciſo Ordine Tẽplariorũ. at quo nã anno B.Gerlãdus vita functus eſt? ſi ante annũ 1310. certe Tẽplarius fuit, quo anno ædes S. Mariæ, & & ager à Tẽplarijs poſſidebatur. ſi vero poſt annũ 1310. defunctus eſt, Hoſpitalarius fuit. quamquã plerique putant, Templarium fuiſſe, quod veroſimile non ſit, Gerlãdum intra ſpatiũ illud annorũ è vita migraſſe, qui intercedunt, à ſuppreſſis Templarijs, ad eius Inuentionẽ, quippe adeo breui interuallo tẽporis, ſuperfuiſſet omnes Calatagironenſes, B viri memoria, eiuſq; vitæ ac ſepulchri; neq; intra annos 17. penitus obſoleuiſſet. reuelatio tñ corporis B.Gerlãdi à D Conſtantino facta, quaſi ignoratę rei fuiſſe videtur, quæ à multis annis in hominum memoria nõ eſſet. ſed hæc haud multum euincunt. reuelatio enim à D. Conſtantino facta, non eſt ignorati viri, ac ſepulchri, ſed ignoratæ viri innocentiæ. etenim notus vir, quoq; loco ille humatus eſſet, ſed Calatagironẽſibus occulta viri merita, eiuſq; vitę ſanctitas, quã Deus, detegente D.Conſtantino, palã factã voluit. ſane Hoſpitalarijs Hieroſolymitanis antiqua penes Calatagironenſes B.Gerlandi tabula in qua ille depictus, candida ad pectus Cruce, more equitum D.Ioannis.*

QVI

2 QVI DIES TRANSLATIONIS EIVS FVIT] *feſto tranſlationis die B.Gerlandi, Miſſa olim de Communi Confeſſoris non Pontificis decantabatur. Reliquiæ eius capitis per ſacram D.Iacobi ædem, in qua corpus ſeruatur, deducebantur: eadem in æde imago eſt B.Gerlandi, miraculis circũ pictis. ceterum B Gerlando honores publici diutius à Calatagironenſibus tributi, ſed ijs interdixit ſub annum ferme* MIͻXC. *Ioannes Horoſcus, Epiſcopus Syracuſanus qui cum Calatagironum, quod in Syracuſana Diœceſi eſt, inuiſeret, feſtum Beati viri diem celebrari prohibuit, donec miracula legitime probata & auctoritate Eccleſiæ iurata demonſtrarentur. Beati titulus ab oĩbus paſſim vſurpatur, eiq; tribuitur.*

3 MIRACVLIS ILLVSTRATA, QVÆ NOS SVBIICIMVS] *commemorata à nobis miracula, iuratis quidem teſtibus, excepta ſunt; ſed decreto Baiuli, Iudicum, & Iuratorum Patrum Ciuitatis Calatagironenſis. quam ob cauſſam, vt modo retuli, Ioannes, Epiſcopus Syracuſanus, feſtum B.Gerlandi diem peragi vetuit. nobis ea placitum narrare, quod niſi ad Beati viri cultum, attamẽ ad humanã fidẽ hiſtoriæ ſatis eſſent. ad iurata miraculorũ Acta, hi verſus de B.Gerlando ſubſcripti, quamquã rudi ter ſcripti, & pilli aui more, attamẽ pij.*

Oquam Gerlãdus mirabilis eſt numerãdus,
Sanctus Theutonicus, diuinis rebus amicus.
Nam tumulo flentes, infirma mente lientes
Qui pius à teneris miſerator dum fuit annis
Cultor felicis, zelanſque Dei Genitricis.
Cuncti morborum ſani rediere ſuorum.
Nunc fuit inuentus redolens tellure recẽtus
Eſt Domini dono donatus Caltagirono.

Demum Tabularium Eccleſiæ Agrigentinæ cum perueſtigarem, inſtrumentum reperi, quo duorum Epiſcoporum Thomæ Syracuſani, & Philippi Agrigentini auctoritate, iurati teſtes excepti miraculorũ duorum B.Gerlandi, quæ in ſuperiore catalogo recenſentur. exſcriptum id inſtrumentum apud me habeo, & rogatum eſt anno dominicæ Incarnationis 1331. *die* 22. *menſis Octobris* 15. *Indictionis porrò miracula in oppido Leocata Diœceſis Agrigentinæ excerpta hoc inſtrumẽto, ſunt illa quæ acciderunt Iacobo de Naſo, & filio Marcantij de Laurentio. Ex eo credibile eſt, Thomam, Epiſcopum Syracuſanum, qui miracula B.Gerlandi iurata excipi in aliena Diœceſi curauit, multo magis in ſua idẽ fieri iuſſiſſe, ſed fortaſſe Acta amiſſa ſũt, ideoq; ad Ioan.Oroſci Epiſcopi notitiã nõ peruenere. ex his miraculis auctoritate eccleſiæ iuratis, aliquod etiam cæteris robur accedit.*

ANIMADVERSIONES IN VITAM BEATI FRIDERICI

1 NATVS EST FRIDERICVS SYRACVSIS] *quæ de B.Friderico tradimus, cum ex antiqua Eccleſiæ Syracuſanæ traditione tum ex M.S. libro Franciſci Sataliæ Syracuſanæ Eccleſiæ Cantoris, priuatiſque aliorum monumentis excepimus. ſane antiquis temporibus, Beat. Friderico in Eccleſia Syracuſana cultus fuit, & imago miraculis circum pictis: ſed incuria temporum, intermiſſus.*
eius baculus in Collegio Syracuſano Socie-
2 *tatis Ieſu, in ſacrario cum ceteris Sanctorum Reliquijs aſſeruatur.*

DEMORTVVM HOMINEM REVOCAVIT IN VITAM] *miraculum ſuſcitati hominis à Beato Friderico, in veteri*
3 *eius tabula depictum eſt.*

A PETRO EPISCOPO] *Petrus Epiſcopus, ex Illuſtriſſima Montecatinorum familia, natione Catalanus, ex Archidiacono Vrgellenſi electus Epiſcopus Syracuſanæ Eccleſiæ, ãno Chriſti* CIͻCCCXIII *vita exceſſit anno* CIͻCCCXXVI. *eodem Epiſcopo, Eccleſiã Syracuſanã adminiſtrãte, anno* CIͻCCCXXVII. *corpus B.Gerlãdi Equitis in D.Mariæ de Tẽplo, inter Calatagironum, & Platiam inuentum ſt.* 4

AMORE LVDOVICI EPISCOPI] *Ludouicus Platamonius fuit, huius nominis II. obijt anno Chriſti* CIͻIͻXL. 5

EX HIERONYMO POETA SYRACVSANO] *is fuit Hieronymus Abola, Baro Buſcaliæ vir ſane memorandus, fœcunda memoria, in dictis acutus, promptus in reſponſionibus, hilaris in conuictu, apud viros Principes maxime gratioſus, & apprime pius. multa compoſuit tum latino, tum ſiculo metro. Obijt ex paralyſi, anno ætatis LXVII. ſepultus eſt in æde D.Dominici, ante aram maximam, IV. Nonas Februarij.* 6
anno Chriſti CIͻIͻLXVII.

ANTE ANNOS FERME IV. ET XXX.] *vt effoſſum eſt ſepulchrum B Friderici alia corpora, ferme tria, in eadem arca, cum eo condita, ſunt reperta. exinde illum crediderim, in familiæ ſepulchrum magnificentius quam prius ditius illatũ. ex eo factũ, vt ſacra profanis oſſa confuſa internoſci haud potuerint eius baculus inuentus, agnituſq; eſt. & veſtiũ particulæ igitur oſſa oĩa ex hoc ſepulchro in ſacellũ D.Virg. ſimul deportata ſũt.*

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
BEATI GERARDI

1 GERARDVS VALENTIÆ NATVS] *Panormi, in Cœnobio Fratrũ Ordinis Minorum Sancti Franciſci, extat M. S. liber membranaceus quo vita, & miracula B. Gerardi à B Bartholomæo Piſano copioſiſſime ſcripta ſunt. ex eo nos, quę ad vitam B. Gerardi ſpectabãt integre excepimus, ex miraculis pleraque & illuſtriora, concinnata dictione. meminit etiam B. Gerardi idẽ B. Bartholomæus Piſanus in opere, quod inſcripſit de Conformitate vitæ B. Franciſci ad vitam Ieſu Chriſti libro 1. fructu 8. par. 2. cap. de Prouincia Siciliæ; & fructu 11. par. 2. in Prouincia Siciliæ. Ceterum B. Gerardi vitam in priorem hanc partem hiſtoriæ SS. Siculorum retulimus, quod ex antiquo vſu illi cultus in Sicilia, honoreſque publici. nã Panormi in Eccleſia Cœnobitarum Diui Franciſci picta eius Imago viſitur radiis ornata, lampas ante corpus accenſa, commemoratio in officio, & miſſa fit die Dominico, infra octauam Natiuitatis Domini, eiuſdemque Reliquiæ in ſupplicationibus, quæ in ea Eccleſia habentur, cum pompa deducuntur.*

2 IN S. LVDOVICVM EPISCOPVM TOLOSANVM] *qui ex Carolo Claudo Neapolis, & Siciliæ Rege II. huius nominis, & Maria Stephani Vngariæ Regis filia in ordine alter, natus eſt. à Bonifacio Papa VIII. Eccleſiæ Toloſanæ præfectus eſt, anno Chriſti 1296. & conſequente demortuus, 15. Kal. Septembris, ſanctitate miraculiſque clariſſimus. D. Ludouici Epiſcopi ſoror fuit Heleonora Regina Siciliæ, femina religioſiſſima, quæ Friderico viro, & Siciliæ Rege vita functo, habitu Tertij Ordinis S. Franciſci induta, pietatique dedita, annos IV. ſuperſtes fuit. obijt in Monaſterio S. Nicolai de Arena, quod in Ætnæ monte ſitum erat. cadauer Catanã tranſlatum, & in æde Cœnobitarum Sancti Franciſci conditum, hoc Epitaphio.*

Siciliæ Regina iacens hic eſt Leonora:
Regũ nata, parens, coniux, inſignis, honora.
Hæc Caroli, Petri, Friderici: ſanctę ſororem
Accipis en cœlo dignam, Ludouice, prioré.
Quamuis Arenæ Nicolai migrauerit æde,
Hac voluit Catanæ Franciſci ſiſtere ſede.
Ordinis & deuota ſui, ſidus bene mite,
Hoc iacet hoſpitio, completo tempore vitæ

COENOBIO CASTRI RANDATII] *Randatij id factum, ſcribit idem B. Bartholomæus libro primo conformitatũ. fructu 8. ſed fructu 11. in Cœnobio Politij obtigiſſe memorat.* 3

IN CÆLESTIVM COETVM TVM RECENS RELATVM] *Diuus Ludouicus Epiſcopus Toloſanus in Sanctorum numerum adſcriptus eſt à Pontifice Max. Ioanne XXI. dicto XXII. ſui Pontificatus initijs, extremo anno Chriſti 1316. ab exceſſu IX. poſt annos.* 4

ELISABETTA REGINA SICILIÆ] *eadem quæ alijs Iſabella, Henrici II. Carinthię Ducis filia.* 5

SEPTEM VERO FEMINAS HABERET] *quattuor ex his Hieronymus Surita commemorat Leonoram. ad annum 1349. Euphemiam, ad annum 1355. Blancam, & Iolantem, ad annum 1356. Leonoram Aragoniæ Regi nupſiſſe; Blancam Ioanni Emporiarum Comiti, alteram ex Petri Siciliæ Regis, & Eliſabetta filijs Francorum Regi, alteram Roberto, Baioariæ Duci, nuptam, ſignificat idem Surita. ad annum 1354.* 6 Hier. Surita Indic. rerum Aragoniæ.

CONCEPTVRAM TE FILIVM SCIAS CVI LVDOVICO NOMEN] *Ludouicus, Petri Siciliæ Regis ex Eliſabetta filius, Catanæ natus eſt, anno Chriſti 1338 2. Non. Februarij, & anno 1339. Kalendis Septembris, Taurominij natus eſt Fridericus.* 7

VRBEM THERMAS OBSIDEBAT] *adi Fazellum, & Maurolycum.* 8

ANI-

ANIMADVERSIONES IN VITAM DIVI CONRADI

1 SCRIPTA A VINCENTIO LITTARA] *qui D. Conradi vitam, & & miracula ex aliorũ monumentis collecta, in latinum tranſtulit, idemque Heroico carmine, decem libris cecinit, quos Conradiados inſcripſit. res etiam geſtas D. Conradi ſcripſere viri Netini, Antonius Venetus, Iacobus Ribaldus, Hieronymus Pugliſius Preſbyter metro Siculo libris X complexus, Ioannes Scutarenſis Epiſcopus, & nouiſſime, ac copioſiſſime Petrus Maria Campus, Canonicus Placentinus, nos vitam, à Littara editam, damus latino ſcriptore, ſed ſtylo paullulum perpolito. ſcriptionem ſuam dicauit Littara,*

2 BARONI BVSCELLI CAROLO IAVANTIO] *is eſt, cuius pietas, & munificentia maxime perſpecta fuit erga Societatem noſtram, et ſola fama notam, cuius Collegium in vrbe Neto fundauit, quod grati animi cauſſa recolo.*

3 D. Ambr. in epiſt. CONRADVS DOMO PLACENTINVS] *Placentia, D. Conradi patria, Italiæ vrbs in Gallia Togata:* veterẽ nobilitatem, *vt ait D. Ambroſius*, ipſo adhuc nomine ſonat.

4 Hier. Pugl. lo. edit. 2. Camp. vita B. Conradi. cap. 1. & 12. Philip. Fer. Catal. SS. Italiæ. Camp. c. 1. GENERE NOBILIS] *ex nobili familia Confaloneria fuiſſe, tradit Hieronymus Pugliſius, ex eoque Campus, aliique. ex eadem familia exſtitit B. Adelaſia, Virgo Placentina, Antiſtita Monaſterij S. Syri, Ordinis D. Benedicti, quæ anno Chriſti 1206 demortua eſt. Petro Maria Campo fuiſſe, creditur amita D. Conradi. plerique tamen memorant, D. Conradum ex Illuſtri Landorum gente extitiſſe. conciliat hos Philippus Ferrarius, quod fortaſſe D. Conradi pater ex Confaloneria, mater ex Landorum ſtirpe fuerit. nec diſſentit Campus.*

5 A GVBERNATORE CIVITATIS] *quem Galeatium Viſcontium nominant Littara, Campus, Cortus, Locatus.*

6 CVM EVPHROSYNA VXORE] *filia Hectoris, viri nobilis, ex vrbe Inſubrum laude, Littara, & Campus.*

7 NETVM PERVENIT] *ſub annum Chriſti 1315. ætatis vero ſuæ 25. natus enim Conradus anno ferme 1290. vt ait Campus. porro B. Conradus Placentia Romam contendit, Roma Panormum appulſus, vnde Netum recta ſe contulit. atque hic ſemper vixiſſe, obiiſſeque, ex eius hiſtoria ferme conſtat, ſed in Inſula Melita, penes accolas Opiduli, cui Muſta nomen, fama eſt,* D. *Conradum prope ſinum S. Pauli habitaſſe, quo loco tempeſtate hac noſtra ædes eſt D. Pauli primi Eremitæ. ac fontem, qui illic ſtillat, S. Conradi virtute ſcaturiſſe. ſane is cum in vitia accolarum inueheretur, in eorum odia incurrit. qui conati virum criminari, & vlciſci, mulierem ſubmiſere, cuius dolis ſubuerteretur. cum enim mulier, lauatum ire ſimulans, ad eum veniſſet, opemque inclamaſſet, egreſſi opidani, qui in inſidijs erant, factoque impetu, ſaxis Conradum impetentes, vſque ad litus inſecuti ſunt. quo is cum ſe collegiſſet, relicto baculo, ſtratoque in aquis pallio, inſcendit, marique pedibus tranſmiſſo in Siciliam venit, ac Melitenſes reliquit ſtupore perculſos. & veniam deprecantes in eo abſceſſu, multa circumferunt Inſulani. Conradum eis prædixiſſe, vt Inſulæ Melitæ vaſtitatẽ à Mauris illatam, anno 1440. cladem opiduli Muſtæ à Rais Sina circa annum 1520. aduentum equitum Hieroſolymitanorum ex Rhodo in Inſulam Melitam, per ſpeciem accipitris deplumati, a nouaque vrbis fundationem. Hæc de D. Conrado Melitæ tradunt de quibus omnibus nulla apud nos notitia. nobis neque ea affirmare, neque reijcere eſt animus,*

8 GVILELMVS [S] *ſancte vixit obijtq, & in opido Xiclio, pridie Nonas Apriles, colitur. eius vitam ſuo loco dabimus.*

9 IN QVOSDAM COLLES] *iuxta flumium* Aſinarum, *Syracuſanorum victoria contra Athenienſes olim inſignitum, tribus paſſuum millibus Neto ſemotos, totidem Auola opido, cum inter vtrumque, æque diſtent. loco nomen, il Pizzuni, quo in eremo, Oratorium dein extructum eſt D. Conrado ſacrum, adiunctumque Cœnobium, eremitarum III. Ordinis S. Franciſci.*

10 AD INVISENDAM CRVCIFIXI IMAGINEM] *quæ apud Netinos in urgenti pia veneratione eſt. eam fama tradit à D. Luca depictam, atque à quodam Bagelardo, non ſine miraculo, Netum ex Vrbe Roma deportatam.*

11 IVXTA OPIDVM AVOLAM] *quod plerique veterem Hyblam putant. falluntur. in Sicilia Hyblæ olim tres Thucydidi, & Stephano. Hybla maior, vt Pauſanias ait, in agro Catanienſi, vt Thucydides, non longe ab Ineſſa, & Centoripe. Ptolomæus Mediterraneam facit. altera Hybla minor dicta eidem Pauſaniæ, in agri Catanienſis finibus*

nibus erat; qua primum Hybla, dein Megara, Thucydidi, & Stephano, Syracuſas inter, & Catanam. poſtremam Hyblam Thucydides in agro Geloo locat. quod Auolæ nullo modo conuenire poteſt, quod maritimum epidum inter Syracuſa, & Netum. recte Fazellus, Auolam recens epidum eſſe ſcribit.

12 IN D.MARIÆ A CASTRO] *quam ædem Iordanus, Comitis Rogerij filius, cõdidiſſe traditur; cui poſtea a Crucifixo nomen inditum, quod adhuc manet à Sanctiſſima eius imagine, in eo templo percuſſa.*

13 OBIIT.... XI KAL. MARTII.] *qui dies natalis eius in vrbe Neto feſtus peragitur, ac præterea Tranſlationis eius. V. Kal. Septembris, cum facta poteſtate à Leone Papa X. Diui Conradi corpus è ſacrario in ſacellum eius tranſlatum eſt.*

14 ANNO CIↃCCCLI.] *ætatis D. Conradi LXI. Aſcetica vita XXXVI.*

15 LEO PAPA X. CONCESSIT] *ad quem impetranda rei miſſus B. Bernardinus Brixianus, Ordinis Prædicatorum, qui Cœnobij Calataſcibettæ Prior ſancte obijt, & inter viros Beatos eiuſdem Ordinis à Ioanne Michaele Pio numeratur. Diploma Leonis, Papę X poſt Notas ſubijciemus.* 16

IACOBVS EPISCOPVS SCVTARENSIS] *vir Siculus, domo Netinus, Scodra autem Liuio, & Ptolemęo, Illyrici epidum; Floro, caput gentis Macedonicę. hodie Scutari, ex Volaterrano, & Sophiano.*

EX INDE PAVLVS III.] *exſtat eius* 17
diploma datum iij. kal. Nouembris, anno Chriſti CIↃDXLIV. dein Clemens Papa VIII. conceſſit, vt D. Conradus proprio Officio, & Miſſa in vrbe Placentia, eiuſq; Diœceſi percoleretur, datis literis jx. kal. Nouembris. anno CIↃIↃCIX. Paulus vero Papa V. Neto, ac Diœceſi Syracuſanę idem permiſit xjx. Kalendas Iunij, anno CIↃIↃCXIV. cæterum D. Conradus tota fere Sicilia honoratur, precipue tamen Patronus eſt vrbis Neti, vbi corpus eius in arca ex argento conditur, in ornato ſacello. Patronus etiam eſt Molfettę, in Apulia; vbi in ęde Cathedrali, D. Conradi caput argenteo ſimulacro aſſeruatur.

DIPLOMA DE CVLTV D. CONRADI

IAcobus Humanus, Dei, & Apoſtolicę Sedis gratia, Epiſcopus Scutarenſis, Abbas S. Spiritus prope Calatanisſettã, & eiuſdẽ Domini Epiſcopi Syracuſani Vicar. Gener. & ad infraſcripta virtute inſerti Apoſtolici reſcripti Delegatus Apoſtolicus, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus vtriuſque ſexus, in hoc Regno Siciliæ, præſertim totius Diœceſis Syracuſanæ, & ſignanter ingenioſæ ciuitatis Noti Vicarijs, Viceuicarijs, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Rectoribus, Præbendatis, Plebanis, & quibuſcumque aliqua Eccleſiaſtica dignitate fungentibus, in hoc prædicto Regno Siciliæ conſtitutis, ad quos, ſeu ad quem præſentes quomodolibet peruenerint, ſeu præſentatæ fuerint, ſalutem in Domino ſempiternam. Dudum per Oeconomum, & Procuratorem vniuerſitatis ingenioſæ ciuitatis prædictæ Noti, fuit nobis præſentatum quoddam Apoſtolicum reſcriptum, omni, qua decet, ſollemnitate expeditum, tenoris ſequentis: Leo Papa X. Vener. Fratri, Epiſcopo Syracuſano, vel eius Vicario in Spiritualibus Generali. Vener. Frater, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. exponi nobis nuper fecerunt dilecti filij, vniuerſi incolæ, & habitatores terræ Noti, Syracuſanæ Diœceſis, quod iam CLX. annis, & vltra elapſis, bonæ memoriæ Conradus, Placentinus, de nobili genere procreatus, ad dictam terram accedens, in quodam Eremitorio, in certa ſilua, prope dictam terram conſiſtente, vſque ad vltimũ vitæ ſuæ, Eremiticam, & laudabilem vitam duxit, ac eius interceſſione tam ante, quam poſt eius obitum plura, & diuerſa miracula Dominus noſter, Ieſus Chriſtus, mihi operatur de præſenti, prout in diuerſis inſtrumentis, ſeu ſcripturis publicis deſuper de tuo, ſeu tunc Epiſcopi Syracuſani mandato, confectis, plenius dicitur contineri. Et propterea incolæ, & habitatores prædicti ob multa miracula prædicta ab eo tempore citra, eumdem Conradum pro Beato venerati ſunt, & venerantur de præſenti, ac eiuſdem Conradi obitus, vel certum alium diẽ, vt feſtum, obſeruant. ac impoſſibile quodãmodo foret eos à veneratione, & obſeruatione huius diei reuocare. cum autem nulli liceat, quemquàm pro Beato, abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ venerari, & propterea dubitent excommunicationis, & alias ſententias, & pœnas eccleſiaſticas incurriſſe, ſupplicari fecerunt nobis humiliter dicti incolæ, & habitatores, vt ſuper his opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ per præſentes committimus, & mandamus, vt de præmiſſis, nobis expoſitis, & diligenter informes, & ſi ſeruatis ſeruandis, præmiſſa vera fore repereris, eoſdem incolas, & habitatores, ac eorum ſingulos ab exceſſibus huiuſmodi abſoluas, in forma Eccleſiæ conſueta: eiſdem, nec non alijs quibuſue Chriſti fidelibus, vt eumdem Conradum, prout alios Beatos Confeſſores, nondum canonizatos, venerari, illiuſque feſtum diem, per te deputandum, celebrare, ac omnia, & ſingula alia in præmiſſis, & circa illa neceſ-

ſaria

ſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere libere, & licite poſſint, & valeant, licentiã & facultatem perpetuo concedas, non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus conſilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ceteriſq; contrarijs quibuſcumque Datum Romæ, apud S.Petrum, ſub anulo piſcatoris, di 12 Iulii 1515. Pontificatus noſtri anno III. Petrus Bembus. Poſt cuius reſcripti præſentationem, & ea, qua decet, reuerentia receptionem, fuimus per eũdem Oeconomum, & Procuratorem vniuerſitatis, prædictæ Ingenioſæ ciuitatis, inſtanter requiſiti; quatenus ad exſecutionem eius procedere dignaremur. Nos igitur Iacobus Apoſtolicus Delegatus, qui ſupra, volentes mandatis Apoſtolicis, prout tenemur, humiliter obedire, pro exſecutione præinſerti reſcripti Apoſtolici, præſentatos nobis nõnullos teſtes, de mandato Dalmatij, tunc Epiſcopi Syracuſani, ſollemniter, & fideliter receptos, numero ſupra L. ab annis 30. ſupra, diligenter inſpeximus, & recognoſcere volẽtes reperimus ipſos fide digniſſimos depoſuiſſe de vitæ ſanctitate præfati Conradi, & de innumeris miraculis, eiſque diuerſis, quæ per eius merita, & interceſſionem dignatus eſt Saluator noſter, Ieſus Chriſtus, operari, ab annis tunc numeratis, vt plurimum LX. nunc vero XC. Addimus ẽt quod præfatos teſtes pro maiori parte tũc in ſenectute, nos vero in pueritia conſtituti recte cognouim⁹ chriſtianos ſcilicet, & Deũ timentes, qui nullo pacto, nullaque ratione vel cauſſa, teſtimonia ſua niſi vera, & certiſſima perhibuiſſent, attamen vt rem omnẽ omnem exploratiſſimam haberemus, ne aliqua forte dubietatis ſuſpicio, quacumq; ex parte, oriretur, mandauimus, vt aliquot alij denuo teſtes reciperentur, qui deponerent de miraculis recentioribus, & hoc tempore ſanctitatem ipſius Conradi declarantia experiremur. oblati ſunt nobis multi teſtes, & quaſi Innumerabiles, ex quibus 7. tantũ delegimus, qui teſtimonia in ſcriptis perhibuerunt, qua miracula euidentiſſima, intercedente in dictũ Conradũ deuotione, in ſuis perſonis experti ſunt, qui magnã, & mirabilem diuerſarũ ægritudinũ ſanitatẽ à Redẽptore noſtro, Ieſu Chriſto, mediantibus dicti Conradi meritis, & interceſſionibus receperunt. hæc nos agnoſcẽtes, noluimus in hac re diutius cõmorari, noluimus tandem veritati, eiq; manifeſtiſſimę obuiare, ne calumniatores potius, quã veritatis inquiſitores videremur. cognouimus, uidimus, & ipſa experientia perſpeximus vitæ ſanctimoniã, virtutem, & prærogatiuã tanti viri: vnde mãdata Apoſtolica proſequi volẽtes, vt nõ minus volumus, quę debemus, ciues, incolas, & habitatores huius ingenioſæ ciuitatis Noti in maiori Eccleſia S. Nicolai cõgregatos, ac eorũ ſingulos vtriuſq; ſexus, qui ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ, corpus eiuſdẽ Conradi, licet Beati, venerantes, in cenſuras Eccleſiaſticas incidiſſent, ab õnibus huiuſmodi exceſſibus, auctoritate apoſtolica, qua in hac parte fungimur, in forma Eccleſiæ conſueta, abſoluimus. Exinde cum clero, & populo proceſſionaliter ad capſã, in qua corpus Conradi ſupra centeſimũ, & ſexageſimũ annum repoſitum fuerat, accedentes, capſã ipſam aperiri iuſſimus. qua reſerata, tanta odorum fragrantia per totum tẽplum illud diffuſa eſt, vt omnium aromatũ odoramenta ibi recondita viderentur vidimus, & manibus noſtris contrectauimus caput, & brachium vnum duntaxat à corpore ſeparatũ, quod quidem brachium theca argentea coopertum, in eius honorem, populo oſtendi religioſe conſuetũ erat, reliquum vero corpus, cum ceteris mẽbris ſuis integris, adinuicem cohærentibus, & cõnexis, carne veſtitum, à die depoſitionis, & obitus ipſius Cõradi, ſupra centeſimũ, & ſexageſimum annũ, vt ſuperius dictum eſt. Has itaq; Beatas Reliquias, in eadẽ capſa iterum reconditas, cũ clero, & omni populo proceſſionaliter efferri iuſſimus, & honorifice cõduci ad tẽplum Sacratiſſimi Crucifixi, vbi Saluator noſter, Ieſus Chriſtus, miracula euidentiſſima oſtẽdere dignatus eſt. nã nonnulli, qui fracturã, & viſcerum diſſolutionem in inguine patiebantur, ſub capſa Reliquiarum deuote orãtes, ſtatim ſanitatum beneficia receperunt. Nos itaq; apoſtolica auctoritate, qua in hac parte fungimur, tam ipſis habitatoribus pręlibatæ ciuitatis Neti, quã omnibus quibuſcumq; alijs Chriſti fidelibus, vtriuſq; ſexus, vt eumdẽ B. Conradum, prout ceteros Beatos confeſſores, nondũ canonizatos, venerari, illiuſq; feſtum diẽ 19. menſis Febr. in quo die hinc migrauit ad Dominum, per nos deputatum, celebrare, & omnia, & ſingula alia in præmiſſis, & circa præmiſſa neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere libere & licite poſſint, & valeant, licentiã, & facultatem perpetuo conceſſimus. ac etiam quod dictum beatum corpus efferri, & proceſſionaliter per ciuitatẽ ipſam Neti conduci poſſit, quandocumq; & quotieſcumq; neceſſarium, ſeu opportunum Vicario cum clero, & magiſtratu cum populo ciuitatis ipſius pro tempore videbitur. non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus conſilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ceteriſq; contrarijs quibuſcumq; Vnde ad futuram rei memoriam, & in præmiſſorũ omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium, has noſtras patentes executoriales, ſeu declaratorias literas fieri iuſſimus, noſtrę manus ſubſcriptione munitas, & Pontificalis ſigilli pendentis impreſſione roboratas. Datum in ciuitate ingenioſa Neti, in domo noſtræ ſolitæ habitationis, 28. die menſis Augusti, 3. Indict. 1515.

Iacobus Humanus, Epiſcopus Scutarenſis, & Delegatus Apoſtolicus, qui ſupra

Reuerend. Dominus Epiſcopus mandauit mihi Don Franciſco de Aurifice Proſecretario.

ANI-

ANIMADVERSIONES
DE SANCTISSIMO CLAVO
D O M I N I C O.

NE alieni fortaſſe minus credibile videatur. Catanæ,in Monaſterio S. Nicolai, Clauum Dominicum eſſe (qui certe quidem in eo religioſiſſime ſeruatur) omniſque ex animo dubitatio, & ſcrupulus eximatur, ſubijcimus, quæ Illuſtriſſimus Baronius de Clauorum Domini noſtri numero & multiplicatione, in Annalibus ſcribit ſuis: Quod vero claui, inquit Baronius, quibus Cruci ſuffixus eſt Chriſtus, plures diuerſis in locis. hodie reperiri dicantur; nihil eſt, quod pluribus, quam tribus, vel ad ſummum quattuor, Chriſti manus, & pedes confixos eſſe putemus. licet multa exſtent exempla Sanctorum Martyrum, & inter alia quod Sanctus Ambroſius recitat de Martyre Agricola, multis clauis affixo patibulo. ſed fortaſſe accidit, vt ex aliquo clauorum Chriſti. modica ſingulis acceſſerit ferri portio, vel potius deperditis antiquioribus rē teſtantibus monumentis, claui illi, quibus compacta ſunt ligna Sanctiſſimæ Crucis crediti ipſi fuerint, quibus Chriſti membra Cruci fuerunt infixa &c. Hæc Baronius, ſed Iacobus Gretſerus, dicāt hæretici, ait, quiſnam ex Orthodoxis plures, quam quattuor clauos Dominicos agnouerit? nec plures, quam tres, aut quattuor reperire poſſunt, licet plures eorumdem clauorum Dominicorum particulas, diuerſiſſimis in locis, reperiri, nihil prohibeat. veteres enim inſtrumentorum paſſionis Dominicæ amantiſſimi, ubi vel minimam particulam ex clauo Dominico nacti eſſent, integro clauo theſaurum illum ſacratiſſimum includebant; quo accidit, vt ob aliquam partem Claui Dominici, totus clauus ſacer cenſetur ----- potuit etiam fieri, vt claui, quibus affixa fuit Cruci tabella, ſeu titulus, Claui Crucis ſimpliciter dicerentur, & haberentur. affirmat enim S. Cyprianus, tabulam tituli, cum nomine Regis Iudæorum, tribus clauis fuiſſe Crucem confixam. videri etiam poteſt Io annes Ferrandus Societatis Ieſu de Reliquijs lib. 1. cap. 1. ſect. 3. & capit. 4. art. 3. ſect. 2.

Baron. to. 3. ad An. Chr. 326.

Iaco. Gretſ. de S. Cruce l. 1. c. 20.

S Cypr. ſer. de S.na, & Sion.

Ex his, quæ doctiſſimi viri de Clauorū Domini multiplicatione firmant, Clauo Dominico, qui Catanæ ſeruatur, robur, & fides eſt. ſed illud negotium faceſſit, quod adiuratus Dæmon retulit. hunc Clauum eſſe, qui dexteram Chriſti manum transfodit, verumne? an ſpiritus mendax in hoc illudere voluit? at permiſerit id Deus, noſtra religionis auctor, & cuſtos? porro memorat Paulus Diaconus, de clauis, quibus Chriſti Domini manus fuerunt perforatæ alterum ab Helena Auguſta in galeam Imp. Conſtantini miſſum, alterum equi eius freno inſertum; ſed non explicat, quis horum dextera, quis ſiniſtra clauus fuerit, traditur à Daniele Mallonio, in Mediolanenſi Baſilica, Domini clauum aſſeruari, qui freno Conſtantini fuerat intextus: non tamen ab eo promitur, Clauus ne fuerit alterius Domini noſtre manus. ſane ex tribus Domini clauis (nam quartum in mare Adriaticum proiectum ſcimus) vnum Romæ eſſe, in Eccleſia S. Crucis in Hieruſalem, ſcribunt Maurolycus Abbas & Adricomius. in æde S. Dionyſij, prope Lutetiam, ſacer Clauus ſeruatur, Paulus Aemilius: Treueris item, Clauus dextri pedis, ex Lipſio, alioſque in alijs eccleſijs Chriſtiani Orbis leges. ſed nihil hic Clauorum numerus me moueret, cum nullum ex his eſſe comperirim, qui Chriſti dexteram pertuderit: ac pleroſque ex his, particula aliqua veri claui Dominici permixta, confectos fuiſſe, affirmare neceſſe ſit. verū ne fortaſſe audacior videar, ſi aſſeruerim clauum Catanēum eſſe, & illum quidem integrum, & qui dexteram manum Ieſu Chriſti transfoderit, ſententiam non præcipito, ſed illud pro certo affirmauerim, huic clauo partem aliquam adiunctam eius claui, qua Chriſti dexteram manum transfixit: vtque ex parte totus clauus ſacer cenſetur, ita etiam eſſe dicitur, qui manum dexteram Chriſti perforauit. ceterū ne penes quempiam aliqua dubitatio relinquatur, clauum Dominicum eſſe, præter antiquam traditionem, & Monaſterij Catanenſis monumenta, quæ multum auctoritatis apud omnes habere debent; plurimis etiam prodigijs, miraculiſque rei veritatem liquido declarantibus, Deus teſtatum eſſe voluit, vt temere nobis facere videatur, ſi qui rem tot, tantiſque, & quidem illuſtribus argumentis probatam tamen audeat pernegare.

Paul. Diac. hiſt. miſcel. li. lib. 11.

Dan. Mallo. elucidat. ad Alfonſ. Palæotum de Chriſti ſtigmat. Sacræ Sindoni impreſſis.

Maurol. loc. Reliquarū. Adricom. deſcrip. vrb. Hieruſalem Paul. Aemi. de reb. geſt. Franc. in Phil. Aug. Lipſ. Not. ad 2. lib. de Cruce ca. 9.

ANI-

Digitized by Google

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
BEATI GVILELMI
N E T I N I

1 NATVS EST GVILELMVS] *Beati Guilelmi Netini Vitam copioſe Franciſcus Torres, Siculo carmine, tradidit, Vincentius Littara, proſa, ad compendium contulit. noſtram compoſuimus ex Iuratis Actis, auctoritate Eccleſiæ, quorum autographum in arca Reliquiarum Beati Guilelmi ſeruatur. illud te monuerim, hiſce in Actis iuratos quoſdam teſtes, ex quibus Franciſcus Torres accepit, Beatum Guilelmum Caſſitellam cognominatum, affirmare. at Vincentius Littara, aliique, quibus potior fides de familia Buccheria fuiſſe, memorant. fortaſſe hoc Guilelmi gentis nomen, ſed illud cognomentum fuit ex viri habitu, e umbi maleque affecto corpore, ex apri vulneribus.*

2 IN ÆDES -------- PROPTER ECCLESIAM CRVCIFIXI] *quæ Reliquiæ erant diruta arcis Sarracenica, in vrbis aditu: cella illis nomen, vt diximus Notis ad vitam D. Conradi.*

3 CVM DECEM FERME ANNOS] *Guilelmus igitur ex vrbe Neto in Scicliitanam Siluam profectus eſt, ſub annum Chriſti 1345. cum paullo ante dicatur, Chriſti famulatui ſe mancipaſſe, Anno 1335. errant igitur nonnulli, qui Beatum Guilelmum aiunt, audita Diui Conradi morte, eius æmulatione in ſolitudinem contendiſſe. is enim obijt, anno Chriſti 1351. quin paulopoſt, Diuus Conradus veniſſe dicitur in Scicliitanam eremum ad viſendum Beatum Guilelmum igitur Beatus Guilelmus 6 ante annos, quam D. Conradus è vita excederet, in Scicliitanam Siluam ſeceſſit.*

4 AD ISPICAM OPIDVM PERVENIT] Spaccafurnus *vulgo dictus, eruditioribus. & in publicis commentarijs ex Fazello, & Aretio* Iſpicæfundus, *deducto nomine à proximo flumine Hyſpa, cuius meminit Silius:*

Nec non qui potant Hyſpamque, Alabinque ſonoros.

conſentit Maurolycus ab Hyſpa dictum opidum Iſpicæfundum, *quod vulgo perperam* Spaccafurnus. *Fazellus putat, Spaccafurnum, Silij Hyſpam eſſe,* cuius, *ait,* ruinæ paullo ſupra in ualle ſpectantur. *at Silio Hyſpa fluuius eſt: an cognomine opidum habuerit, incompertum mihi. haret Abrahamus Ortelius in Hypſa, & Hyſpa. ſed duo Siciliæ fluuij ſunt, in latere Siciliæ Meridionali. Hypſa Polybio, Plinio, Ptolomæo, Lilybæo propior, iuxta Selinuntem, hodie* Bilici: *Hyſpa Silio, iuxta Pachynum, à quo opido diruto nomen, vt Fazellus cenſuit, cui proximus Spaccafurnus.*

SCICLITANAM SILVAM PERVENIT] *proximam opido Scicliò. quod Aretio,* Xiciis; *Fazello,* Siclis, *&* Siclum; *Maurolyco* Xichum, *&* Siclium *putat Aretius vetus Sitculum eſſe: non crediderim. rectius Fazellus, recens opidum cenſet, quod Meridionale, iuxta Pachynum. incerta nominis origo: neſcio quis Siclum putat dictum à Siliquis (quæ vulgo* carrubæ *) quibus abundat. quod fidem non exorat.* 5

CONCESSIT PAVLVS PAPA III.] *à quo id impetratum, anno Chriſti 1537. cum Beati Guilelmi corpus ſine publicis honoribus, auctoritate Eccleſiæ Romanæ, annos 133. ſed plurimis illuſtre miraculis, fuiſſet. etſi vero B. Guilelmus pridie Nonas Aprilis ad Dominum migrauerit, eius tamen feſtus dies apud Scicliitanos, Dominica in Albis, ſolenni pompa celebratur.* 6

✣

ANIMADVERSIONES
IN VITAM
BEATI PETRI
HIEREMIAE

1 VITA BEATI PETRI] *Vitam Beati Petri ſcripſit Cœnobita eiuſdem Ordinis, Anonymus, ſed eius Synchronos, qui in eodem Cœnobio Sanctę Citę cum eo vixit. at vero illius dictionem omnino mutatam oportuit. plurimis etiam Beati Petri meminit Leander Albertus, Ioannes Michael Pius, Thomas Fazellus, Chronicon Ordinis Prędicatorum S. Dominici.*

2 EX NOBILI NIGRORVM FAMILIA] *cuius nota ſatis nobilitas in Genuenſi Republica, unde B. Hieremia mater oriunda fuit.*

3 FERREAM SIBI ZONAM] *quæ Panormi in Cœnobio Sanctę Citę cum veneratione ſeruatur. eam admirantes vidimus ex circulis, ſeu ferri virgis quinque circumductis, digiti craſſitudine. quam è ferro Zonam Beatus Petrus, dum vixit, continuo geſtauit. ſemel enim induċtam, exuere haud fas fuit; eiuſmodi enim artificio contexta, colligataue, ut nec adſtringi, nec laxari potuerit. quin excreſcens adoleſcentis caro ferrum ſuper inducta eſt. atq; adeo eū deſudaret, unde cum ferri rubigine ſudor emanaret. nec defuncto demi potuit, niſi XXX. poſt mortem dies, exſiccato corpore. unus ex eo cingulo ablatus orbis, atque à Paulo Conſtabile, totius Ordinis Generali Magiſtro, Bononiam delatus in cœnobium, in quo Beatus Petrus virtutum ſuarum fundamenta alte poſuerat.*

4 QVI LAPSAM —— DISCIPLINAM REVOCARET] *plura reformauit Ordinis ſui cœnobia, præcipue vero Panormitanum Sanctę Citæ, Catanenſe, Mamertinum Sancti Benedicti, Alcamenſe, Coccabenſe.*

5 HIC DVM MORATVR ANNO CIↃCCCCLIV] *pluribus rem commemorat Fazellus, quem adi.*

ANNO ——— CHRISTI DOMINI CIↃCCCCLII.] *Leander Albertus ait, Beatum Petrum Hieremiam obijſſe anno 1436. ſed labitur, ille enim annus eius mortis quem dixi, ſepulchro inſcriptus; & antiquo lapidi certior fides.* 6

QVÆ IPSE VIDI] *ſtatim à Beati Petri exceſſu, vitæ ſcriptor ait*, ad Ordinis Præpoſitum Generalem eundum mihi fuit. etſi vero multa miracula ad ſepulchrum audita à me ſint. ea tamen placitum memoriæ mandare, quorum ſpectator, & teſtis ipſe fuiſſem. 7

CONDITVM SEPVLCHRO MARMOREO] *tradit Ioannes Michael Pius ſepulchro additam hanc inſcriptionem* ſpectatiſſimi Patris, Fratris Petri Hieremiæ oſſa in hoc ſepulchro ſita ſunt. cui doctrina & ſanctitas vitæ nomen æternum præbuit, & Prædicatorum Ordini laudem peperit glorioſam a Ieſu Chriſto. 1452. 5. *Nonas Martij obijt mortem. ſed ille perperam edoctus eſt, niſi ſenſum referre voluerit; neque enim hæc inſcriptio legitur in ſepulchro Beati Petri Hieremiæ. elogium in eo inſcriptum hoc eſt, quod ſubijcimus:* 8

Beatus Petrus de Hieremia, Panormitanus, Ordinis Prædicatorum, hic requieſcit, doctrina, & miraculorum gloria celebris. qui dum viueret, Theologorum decus extitit, nulli ſecundus, prout ſua manuſcripta & impreſſa demonſtrant.
opem. & quanti meriti ſit apud
Deum, illa aſſidua teſtantur miracula, quæ per
eum Dominus
operatur.
in
Domino feliciter obdormiuit, Nonis
Martij,
1452.
✠

ANIMADVERSIONES

IN VITAM

BEATAE EVSTOCHII

1 AVCTORE ABBATE FRANCISCO MAVROLYCO] *Vitam B. Euſtochij primum ſermone vulgari ſcripſere ſanctimoniales Cœnobij Meſſanenſis montis Virginum, eius æquales, Hieronyma, & Cæcilia, ſeruaturque manu exarata in eodem monaſterio. eam Franciſcus Abbas Maurolycus in compendium, vnaque in latinum tranſtulit, quam vitam hic damus. vet etiam geſtas, & miracula B. Euſtochij ſcripſit Marcus Vlyſſipponenſis.*

2 HVIVS PROAVVM] *quem domo Cataneuſem fuiſſe tradit cœnobij M.S. liber.*

3 PVELLAM EX ROMANORVM FAMILIA] *qua vrbe Roma ducebat originem M.S. liber Meſſanenſis.*

4 ANNVM XIX.] *duodeuigeſimum habet cœnobij liber M. S.*

5 MATTHÆVM AGRIGENTINVM] *virum eximia ſanctitate miraculiſque præſtantem, cuius vitam, Deo volente, altero vitarum tomo dabimus.*

6 PROLEM FEMINEAM] Deum precabatur, vt filiam pareret, quæ Virginis Deiparæ imaginem quæ pulcherrima erat, referret. *ita habet liber M.S. Cœnobij.*

7 ÆDEM D NICOLAI] *M.S. liber Cœnobij ita habet:* puro die claroque, in ædem D. Nicolai ad preces fundendas ingreſſa, obſcuratam illam, ac plenam caliginis comperit, perinde atque nox eſſet; Diuos vero in pariete depictos, interlucẽtes vidit. in ea vero caligine humanas res videre videbatur. ſtupenti, & viſa admiranti repente in animum ſubijt, opulento cultu exuere e humanaque omnia deſpicatui habere. veſpere, adulta domum reuertit; aſpernata enim pulchritudinem, faciem vt nigraret, formamque corrumperet, vltro ad Solem expoſuerat.

8 SVMPTOQVE CVLTV ASPERRIMO] *interula primum è ſacco, dein è craſſa lana, demum è cilicio, M. S. liber Cœnobij.*

9 INSPECTA IPSIVS IMAGINE] *liber M.S Cœnobij habet:* oculos erigens, luoq; domito genua demittens, vidit igneum circulum ex imagine prodeuntem, immẽſumque lumen, quo circumfuſa, exanimis concidit.

10 IN BASILICARVM VIRGINVM COENOBIVM *quod ex proximo Caſtello Rametta Meſſanam tranſlatum fuerat, anno Chriſti 1345. hodie Cœnobio nomen S. Maria de Baſicò.*

DEMVM ORACVLO COGNITVM] *M.S. liber Cœnobij habet*, deuotæ cuidam perſonæ reuelatum eſt. 11

CHRISTO SE SPONSAM DICAVIT] *& D. Virginem Mariam in matrem ſumpſit ſuam, Cœnobij liber.* 12

SETACEO INDVSIO, ET INTERDVM SENTICATO] *M. S. liber Cœnobij plura memorat: cilicio veſtiebatur ex porcino corio, vlcerando corpori. neq; eo contenta, in collem Cœnobij egreſſa, ruborum ramulos colligebat, quibus inciſis, & interula inſutis, induebatur: ijs vero exuta (neque enim perferre diu poterat) refrigerandæ carni, craſſam lanam ſuper induebat. adhoc, noua tormẽta, quibus ſe cruciaret, ſemper exquirebat: candelis ex cera liquefactis carnes exurebat ſuas. funibus brachia deuinciebat, in crucis formam, vt in certamine, quod erat ei aduerſus ſomnum, vinceret, atque ita in preces intenderet. cum illi in Oratum, ad pſalmos decantandos eundum erat, mala ſecum medica deferebat, quibus oculos ſuos perfricabat, interdum ad id oleum adhibebat: tantaque vi aduerſus ſomnum depugnauit, vt ei ſanguis è naribus interdum profluxerit. ſed breui victoriam adepta, eò peruenit, vt noctes cum Domino transfigeret.* 13

ADMOTA IGNI FACIE] *Cœnobij liber: interdum, vt aliquo ſe cruciatu Euſtochium affligeret, faciem ad furni flammas adurebat: eamdemque ac manus, herbarum ſuccis inficiebat, vt oris colorem purpureum reſtingueret, eiuſq. venuſtatem deperderet. at Spiritus Sanctus illuſtriorem et ſplendorem conferebat, vt humano maior ex infuſa gratia videretur.* 14

CELLAM SVB SCALIS INFIMIS] *ad* fumum *addit manu exaratus Cœnobij liber.* 15

PRÆCIPVIS QVIBVSQVE FESTIS] *Domini Noſtri, Diuæ Virginis Mariæ, SS. Apoſtolorum, & SS. Patronorum, Cœnobij M.S. liber.* 16

PANE SOLO, ET AQVA VICTITARE] *M.S. liber Cœnobij:* continuo ieiunabat pane, & aqua: cum non ieiunabat, nihil vmquam peculiare in victu admiſit, ſed cibis, qui ceteris in commune dabantur, veſcebatur. cum iurulentis eſcis, oleo confectis, ob imbecillitatem ſtomachi, veſci non poſſet, aqua eas lauabat, vtque iucunde non ſaperent, abſynthium permiſcebat. 17

numquam in culcitris ex pluma, lanaue iacuit, neque in ſacco ſtramenticio; ſed ſtragulo gauſapino ſomnum capiebat, æſtiuo tempore, cum ei quieſcendum erat, è cella in ſolum patens prodibat, ne reliquæ Virgines precibus tum deditam eſſe cogitarẽt, maxime enim auram, & gloriolam peroderat.

18 EQVITVM, ARMORVMQ; STREPITVM] *vt Euſtochium abſterrerent, & precantem interturbarent; ſed illam perſtitiſſe immotam, oculis in Chriſtum crucifixum intentis, quamquam cohortem Dæmoniacam prætereuntem perſenſiſſet: quare hanc confuſam abſceſſiſſe. M S. liber.*

19 VBI TEMPLVM D. NICOLAO] *quo nunc loco eſt domus Profeſſa Societatis Ieſu. monſtratur adhuc puteus à B. Euſtochio defoſſus, & malus medica eius manu ſata.*

20 LIBELLVS EIVS INSTITVTIONIS] *cum regulam B. Claræ perquireret, nec reperiret, miraculo Deus Euſtochium voti ſui compotem fecit. etenim cum hyems eſſet ac nocte quadam plurimum pluiſſet, præteriens vir nobilis, qua vrbis via imber defluebat, libellum intuitus, de imbre cepit; quodque mirum fuit, nec pluuia madidũ, nec macula fœdatum. quem vbi aperuit, regulam B Claræ eſſe comperit. cum vero reſciſſet à Monialibus deſiderari, ad eas tranſmiſit, maxima illarum lætitia. liber M. S.*

21 CLAM SE COETVI SVBTRAHIT] *cum annos 12. in eo Cœnobio commorata fuiſſet. M.S liber Cœnobij Meſſanenſis.*

POST CERTVM SCILICET SPATIVM] *poſt annos tres, Cœnobij liber M.S* 22

LIBELLVM DE CHRISTI PASSIONE] *qui exſtat manu exaratus penes Cœnobij Virgines.* 23

ANGELVS VISVS SVPER COLLEGIVM GENVFLECTERE] *M.S. liber Cœnobij ita memorat:* Sanctimoniales ſuas omnes vidit, cum viuentes, tum demortuas in Eccleſia congregatas, & in genua procumbentes ante ſacratiſſimam Euchariſtiã ac præterea Angelum, qui dexteram ſuper omnem illum conuentum extendens, Deo earum eſſe aſſeuerabat. 24

MATREM CVM SORORE] *M.S. liber ait B. Euſtochio, extremo vitæ, apparuiſſe Franciſcam ſuam ſororem, matrem Macdam ſuis cum ſororibus, & liberis, iã demortuis; viſaſque illam excipere, quam ingens in palatium deducerent. ſed in ædis ſacræ egreſſu, Virginum dolentium cœtum eam retinuiſſe, quæ ſimul dicerent cito adfuturas ad Euſtochium recipiendam, & in patriam deducendam.* 25

DVM INTER CANENDVM LEGI AVDIRET] *ipſo die feſto S. Andreæ Apoſtoli, liber M.S. Cœnobij.* 26

FORMOSIOR VISA EST] *atque ad ſorores verſa, nonne, dixit, hunc exercitum videtis cœleſtium ſpirituum? hos miſit ad me dulcis Ieſus meus, ad tutelam, & ſolatium meum, M S. Cœnobij liber.* 27

ANIMADVERSIONES
IN HIST. REPERTAE IMAG. SS.VII.
ANGELORVM.

1 HISTORIA REPERTÆ IMAGINIS] *quam compoſuimus tum ex ijs, quæ Thomas Belloroſius in opere de VII. Spiritibus, in conſpectu throni Dei adſtantibus, & Antonius Duca in epiſtola ad Sereniſſimam Margaritã Auſtriacam, Farneſiam, Imp Caroli V. filiam, ſcripſere, tum ex antiquis monumentis Cœnobij Panormitani SS. VII. Angelorum. ſed noſtris hiſce Notis interpretationem inuentæ tabulæ VII. Angelorum dumtaxat debiturus, iuſto opere, Deo volente explicaturi.*

2 QVOS INTER OMNES LVCIFER PRINCEPS, ALIS EXPRESSVS RVBESCENTIBVS] *quod Lucifer primo loco pictus, aliſque rubentibus, ignitorum ſpirituum princeps fuiſſe indicatur. quo*

Iob.c.40. *collimat Iob,* ipſe eſt principium viarum Domini. *Iſaias;* quomodo cecidiſti de cælo, Lucifer, qui mane oriebaris. *Ezechiel* cedros, *ait,* qui ſunt in paradiſo, non fuiſſe illi adæquatas. *& alias;* tu ſignaculum ſi- Iſa.c.14.

militudinis, plenus ſapientia, & decore. *quæ* Ezech.c.32

in perſona principis Tyri de Diabolo dictã & 28.

Tertullianus ita interpretatur: tu es reſignaculum ſimilitudinis, qui ſcilicet integritatem imaginis, & ſimilitudinis reſignaueris. plenus ſapientia, corona decoris, hoc Tertull. l.2.

eſt vt eminentiſſimo Angelorum, vt Archã- contra Mar.

gelo, vt ſapientiſſimo omniũ. & paulopoſt c. 10.

nec cum Cherub poſitus in monte ſancto Dei, id eſt in ſublimitate cæleſti, de qua Satanam Dominus quoque decidiſſe teſtatur: nec inter lapides igneos demoratus, inter gemmantes ſiderum radios, vnde etiam quaſi fulgur, deiectus eſt Satanas. & D. Gregorius de Lucifero: idcirco iſte Cherub dicitur, quia tranſcendiſſe cunctos ſcientia non dubitatur: qui in medio ignitorum lapidum perfectus ambulauit, quia inter

Ange-

Digitized by Google

Angelorum corda caritatis igne ſuccenſa, clarus gloria conditionis extitit ſed Luciferum ante lapſum fuiſſe omnium Angelorum ſupremum reliqui Patres docent, Origines tractatu 9. in Matthaum. D. Baſilius lib. 4. contra Anomaeos, D. Ioannes Chryſoſtomus homilia de lapſu hominis, D. Hieronymus in illud Iob ipſe eſt principium viarum Domini, *D. Gregorius homil. 34. in Euangelia, D. Iſidorus de ſummo bono lib. 1. cap. 12. B. Bernardus ſermone 1. de Aduentu, D. Thomas prima parte qu 63. art. 7. D. Bonauentura 2. ſent diſtinct. 6.*

3 CETERVM CORPORIS ALBICAT *ut à gratia, in qua creatus fuerat, & incendio amoris erga procreatorem ſuum, excidere ſignificetur. eamdem ob cauſſam, in tertia tabella Lucifer depingitur albatus & quaſi niue ſuperfuſus, ut caritate in Deum exutus demonſtretur.*

4 SOCIIS VI. DIVERSARVM COHORTIVM] *quæ varijs coloribus in tabula diſtinguntur.*

5 SVMMVM DVCVM MICHAELEM] *omnium Beatorum Spirituum ſummum eſſe Patres docent. D. Baſilius: Michaelem, Ducem ſupernorum ſpirituum dignitate, & honoribus prælatum ceteris omnibus dicit. Pantaleon Diaconus, primum locum obtinere, ait, inter mille millia, & decem millo myriades Angelicorum ordinum appellat maximam, & clariſſimam ſtellam Angelici decoris, Angelicarum poteſtatum præſtantiſſimum, maximumque, & Principē Dei militię. Rupertus Abbas, ſed Angelorū tam excellentium, maximus nobis eſt Michael. B. Laurentius Iuſtinianus: SS Spiritibus prælatus eſt Michael, ſicut Lucifer malis. ſane quidem, qui Lucifero rebellium principi, & maximo, ſe oppoſuit, Michael fuit Apocalypſis cap. 12. bonorum igitur Angelorum Princeps, & Dux fuit. Danielis cap 10. dicitur* vnus de principibus primis, *& cap. 12.* princeps magnus. *primi autem principes ſunt VII. Spiritus, ex Ordine Seraphim, ante Deum adſiſtentes.*

D. Baſil. ho. de Angelis.

Pantal. encomio in D. Mich. apud Lippoman.

Rup. Apoc. c. 8.

B. Laur. Iuſt. ſerm. de D. Mich.

6 VEXILLVM CANDIDVM] *ipſe enim eſt ſignifer diuinæ militiæ, eumdem extremo iudicio ſignum* Crucis *delaturum cenſent Ekius, & Blaſius Viegas.*

Ekius hom. 8. de D. Michaele.

7 RVBRA CRVCE INTERTEXTA] *in quo cruento ſigno, ac trophæo Michael eiuſque copia Draconem in cœlo vicere. D. Ioannes de SS. Angelis, Duce Michaele* & ipſi vicerunt eum (*Draconem*) propter ſanguinem Agni. *D Paulus,* pacificans per ſanguinem Crucis eius, ſiue quæ in terris, ſiue quæ in cœlis ſunt *ideſt homines, & Angelos. idem enim ſignum* Crucis *præmonſtratum omnibus Angelis in eo prælio fuit: ſed bonis ſalutē attulit, ſuperbis horrorem incuſſit. D. Ignatius, Princeps enim, ait, huius mundi in hoc gaudet, quando quis* Cru*cem negauerit. hoc enim trophæum eſt contra eius virtutem. quod videns expaueſcit & audiens timet, & paullo poſt: initium illi fuit ad dānationem* Crux *Chriſti, principium mortis, initium perditionis. ceterū Chriſti Crucem, & ſanguinem non ſolum hominibus, ſed Angelis profuiſſe, docet D. Hieronymus in epiſtolam ad Epheſios, in illa capitis 2.* qui fecit vtraque vnum *& in illa capitis 4.* qui deſcendit, ipſe eſt qui aſcendit, *ſed Chriſtum Angelis gratiam, & gloriam meruiſſe Theologi docent, quos adi. An Michael Crucis vexillum præfert vt ſignificetur, Angelos, in eorum creatione, iuſſos à Deo fuiſſe, Chriſtum futurum hominem, & in Cruce moriturum, adorare per fidem? quam ob cauſſam dicitur, agnus occiſus ab origine mundi, à qua occidendus in tempore, Angelis reuelatus fuit, atque adoratus.*

Vieg. in ca. 12. Apoc. com. 1. ſectio. 18.

Apoc. c. 12.

D. Ign. epiſt. ad Philipp.

DETVRBATVM HABET PERDVELLIVM AGMEN] *prælium ab D. Ioanne deſcribitur in Apocalypſi cap 12.* 8

SERPENTEM POSVIT] *hiſtoriam in ſacra Geneſi habes, cap. 3.* 9

ABRAHAMVM EXHIBET IN MAMBRE CAMPIS] *relege caput 18. Geneſeos.* 10

PVLCHERRIMA ADOLOSCENTIS SPECIE] *humana figura, teneraque adoleſcentium ſpecie depinguntur Angeli; propterea quod, inquit D. Dionyſius Areopagita, homines vi intelligendi, menteq. præditi ſint, vimque cernendi ante habeant, & natura præſint, principatumque obtineāt periade atque nos doceat, cum ex rerum corporearum formis in mentes illas, materia carentes, efferamur, nihil eſſe ſub cœlo præſtantius homine, quod ad naturam proprietateſque Angelorum cognoſcendas, nos ducat. plures affert cauſſas, cur Angeli, iam inde à conditis Orbis initijs, ſub humana ſpecie, ſe videndos obtulerint, vir doctiſſimus Benedictus Pererius, commentarijs in Danielem. ętas vero pubeſcens, & iuuentus in Angelis vitalem vim qua ſemper in eis viget, ſignificat, idem D Dionyſ.* 11

D. Dionyſ. de cœ. hier. cap. 15.

Perer. in c 3 Daniel.

12 CAPITIBVS ORNATIS DIADEMATE] *Diadema improprie hic dictum, quo more vulgus loquitur. diadema enim faſcia candida, aut purpurea fuit, qua Regum frontes prælighabantur. hæc vero breuia ſcuta, ac rotunda ex auro, Angelorum capitibus impoſita. haud omninò planum mihi eſt, vnde ortum duxerit, vt Dei, Ieſu Chriſti, Angelorum, Diuorumque capitibus ornandis, depingerentur: addubito, num is mos ex Ethnicis, ſiue ex Hebræis ad nos manarit. ſed enim non ignoro, vetuſtis moribus, clypea pictis imaginibus honori Dijs data: exinde ex auro, argentove templis illata, & Dijs dicata; Liuius, clypeum argenteum monumentum victoria L. Martij de Pœnis, vſque ad incenſum Capitolij fuiſſe in templo: & alio loco, ex ea pecunia clypea inaurata in faſtigio Iouis ædis poſuerunt: & paullo poſt, poſita in cella Iouis ſupra faſtigium ædicula, 12. clypea inaurata & alias, poſita 12. clypea grata. in Machabæorum vero libris ſcriptum eſt, Alexandrum Regem Macedonum in templo Elymiadis, quæ ciuitas in Perſide, ſcuta ſuſpendiſſe. ſed vetuſtus mos fuit, iam*

inde

inde à Troianis temporibus. Plinius, ſcutis, qualibus ad Troiam pugnatum eſt, cõtinebantur imagines, unde & nomen habuere clypeorũ. id in Deorum cultum relatum, factumque, Seneca docet, qui de Deo loquens colitur, ait, non taurorum opimis corporibus contrucidatis, nec auro, argentoque ſuſpenſo Hebræis eadem religio fuiſſe videtur, nam in repurgatione, & dedi-
Mich. l. 1. cap. 4. *catione templi, Iuda Princeps, ornauerunt faciem templi coronis aureis, & ſcutulis quæ victoriarum ad poſteros eſſent monumenta. quas ope Dei ex hoſtibus reportaſſent. quod igitur ſcutum inſigne eſſet diuinitatis, ex eo Dei caput ornatum ſcuto aureo: eamdemque ob venerationem adpicta clypea, quemadmodum & radij, Chriſto Domino. Virgini Deiparæ, Angelis, Diuiſque ceteris. merito autem Angelorum, Diuorumque capitibus aurea ſcutula, vt inſigne victoriæ, adpoſita, quæ illi ex deiectis cælo perduellibus. Angelis, hi vero ex Tyrannis, atque ex ſemetipſis retuliſſent. ergo ſcutum aureum, capiti impoſitum, Du-*
D. Hier. in pial. 5. *cibus, militibuſque Chriſti victoribus, pro victoria corona fuit. egregie enim D. Hieronymus in illud pſalmi, ſcuto bonæ voluntatis tuæ coronaſti nos, ſcutum. ait, atque corona idem Deo ſunt. at vero nummus clypeus Angelis, ceteriſque Diuis ſupra caput appoſitus, orbis eſt ſolis vt quemadmodum coronati radijs ſolis, ad eorum gloriæ ſplendorem ſignificandum, ita eodem præcincti ſole depingantur, ad exprimendam eiuſdem in cælo gloriæ immenſitatem. Ter-*
Tertul. Apolog. adu. Gentes. *tullianus de ſole, alludens ad picta clypea, ad Perſas ſi forte deputabimur, licet ſolem in linteo depictum non adoremus, habentes ipſum vbique in ſuo clypeo.*

13 DIADEMATE EX AVRO] *aurum ſymbolum eſt ſummæ Angelorum excellentiæ, poteſtati, & ſapientiæ.*

14 DEFLVENTIBVS IN CERVICEM CAPILLIS] *Angeli depinguntur comati, ob eorum pulchritudinem, Aurelius Vrſius*
Minuſtrum

Ad ſeſe iubet acciri, cui plurima collum
Cæsaries infuſa tegit, membriſq. iuuentæ
Luxuriat vigor & pernicibus emicat alis.

Tibull. l. 1. eleg. 4. *Eamdem ob cauſſam dictum à Poeta:*
Solis æterna eſt Phœbo, Bacchoq. iuuentas
Nam decet intonſus crinis vtrumq. Deũ.
& à Virgilio: forma conſpiciendus Apollo eſt.

15 ASSVTIS ALIS AD HVMEROS] *Cherubinis Moyſis alæ binæ. exodi cap. 25 & 37. totidemque Salomonis, 2 paralipom. 3 ex quorum ſimilitudine pictura ortum duxit. ſed alæ pennæque Angelis tribuuntur, quia ſemper ad diuinæ cognitionis &*
D. Dion. de cœl. hier. c. 15. *amoris celſitudinem ſubleuantur. D. Dionyſius Areopagita, pennatos SS. Angelorũ pedes Theologia finxit. penna enim declarat, & ducendi celeritatem, & quod cæleſte eſt, & quod ante mouetur, & quod ab*
Tertul. adu. Gent. c. 22 *omni rerum terrenarum ſtudio abhorret, propterea quod ſurſum feratur. Tertullianus etiam Angelorum alas ad naturam refert, omnis ſpiritus, ait, ales eſt. hoc Angeli, & Dæmones igitur momento (maxima enim celeritate) vbique ſunt. velocitas diuinitas creditur. alij alas aiunt Angelis tribui, vt eorum celeritas in exſequendis* D. Iſid. l. 7. etig. cap. 5.
Dei mandatis, declaretur. ſed Iſidorus. Angelis, inquit, pictorum licentia pennæ ſunt, vt celerem eorum in cuncta diſcurſum ſignificet ſicut &, iuxta fabulas Poetarum, venti pennas habere dicuntur. propter velocitatem. at non id factum licentia pictorum, ſed ſacrorum librorum auctoritate, qui alas Angelis tribuunt.

PEDIBVS INTECTIS] *ſed Angelos nudos, & diſcalceatos deſcribi, D. Dionyſius tradit, quod ab omni labe ſint puri. pictor vero noſter intectis pedibus depinxit, vt Angelos contra prauos affectus munitos eſſe demonſtraret. res in idem recidit.* 16

MEDIVS EST SVMMVS DVX MICHAEL] *medius locatur, & honoratiore loco, vt Princeps, & cæleſtium copiarum ſupremus.* 17

PECTVS THORACE EX AVRO MVNITVS] *Angelos cum aureis armis ſæpe viſos, habes lib. 2. Machabæorum, armis autem, eorum mentis vis, & efficacitas declaratur,* 18

RVBRO CVM PALVDAMENTO] *duas ob cauſſas Michael rubro cum paludamento depingitur: altera, vt eius vigor, & in efficientia virtus ignea ſignificetur. altera, quod cæleſtium cohortium Dux ſiet;* 19
Plin. l. 22. cap. 2. & Iſid. orig. l. 19. c. 4. *mus; inſigne enim Imperatoris exercitus rubrum paludamentum. quare Plinius coccum dixit, Imperatorijs dicatum paludamentis. & Iſidorus paludamentum, ait erat inſigne pallium Imperatorium, cocco, purpuraque & auro diſtinctum.*

LÆVA VIRENTEM PALMAM] *D. Auguſtinus, rami palmarum laudes ſunt, ſignificantes victoriam. quod igitur palma inſigne eſt victoriæ, cum palma Michael depingitur, vt victor ex prælio quod cum* 20 D. Aug. tr. 50. in Ioan.
Apoc. c. 7. *Dracone Apoſtata geſſit, oſtenderetur. eãdem ob cauſſam D. Ioannes de Sanctis in cælo, victoriam de hoſte adeptis, & palmæ, ait, in manibus eorum.*

DEXTRA LANCEAM GESTAT] *D. Dionyſius haſta, ait, in Angelis eorum vim, & efficacitatem ad diſcernendum ſignificans. alij, virtutem ad perterrendum, & puniendum.* 21 D. Dion. de de cœl. Hieron. c. 15.

GABRIEL EI VVLTV QVAM SIMILLIMVS] *germana hæc ſimilitudo Gabrielis cum Michaele, videtur oſtendere Gabrielem ſecundum eſſe poſt Michaelem, in ordine adſtantium VII. Principum ante Deum. conſentiunt auctores, Pantaleon Diaconus, Michaelem, ait, iuuare non eſt coarchangelo ſuo Gabriele. à Simeone Metaphraſte Michael, & Gabriel dicuntur duæ maximæ, & pares momenti lucernæ diuinitatis, præterea Catharinus, Alphonſus Salmeron, & Petrus Ribadeneyra docent, Gabrielem ex Seraphim primum eſſe à Michaele.* 22

ALTERA CANDIDA] *Angelos in albis* 23

bis veſtibus apparere ſolitos, ex ſacris libris notiſſimum. album in Angelis D. Dionyſius ait, candorem, maximeque cum diuina luce coniunctionem ſignificat. an vt cæleſtium mentium puritatem ex niuea veſte cognoſcamus? an quod eorum apparĕtes animos lætitia, & voluptate perfundant? an quod eorum viſa felicia ſint? albus enim color puritatis, & lætitiæ index eſt, & omen felicitatis.

24 ALTERA BREVIOR RVBRA] *vt ex ordine Seraphinorum eſſe monſtretur. qui Deo propiores magis incendantur, & ardent.*

25 ALBENTI CHLAMYDE CONTECTVS] *quia ex ſummis Ducibus militiæ Dei. chlamys enim veſtis militaris pleriſq; idem quod paludamentum vide eruditiſſimum Lipſium de Romana militia.* Lipſ. de Ro. mil. l. 1.

26 FACVLAM LATERNA INCLVSAM] *ardens candela in laterna demonſtrat Gabrielem ex Angelis eſſe, qui Deo propius, quantum fas eſt, in diuini ſtabiliſque amoris contentione nituntur, vt ait D. Dionyſius. lumen autem in laterna incluſum recte ei conuenit; quemadmodum enim accĕſa in laterna fax lumen in alios per eam transfundit, ita Gabriel cum ex ſummo ordine ſit, illuſtrationes, quas à Deo, qui ignis eſt ſemper ardens, accipit, in ordinem proxime inferiorem transfundit.* D. Dion. de cæl. Hier. c. 4.

27 SINISTRA SPECVLVM EX VIRIDI IASPIDE] *virere iaſpidem, docent Plinius D. Epiphanius, D. Hieronymus, D. Iſidorus alij. eidem Plinio, iaſpis perſpicua eſt, atq; pellucidus. nemo igitur miretur ſi ſpeculū ex viridi iaſpide pictor Gabrieli tribuerit. ita etiam à D. Ioanne in Apocalypſi, luminare vrbis Hieruſalem, quæ ſpōſa eſt agni viſum iaſpidi ſimile. ergo per ſpeculum ex iaſpide ſignificatur incōparabilis pulchritudo Gabrielis, æque ac cæterorum ſpirituū adſtantium, qui ſunt tamquam ſpecula pellucida, vt D. Dionyſius appellat, omniſque labis pura: ſicut igitur ſpeculum fulgorem, quem è Sole recipit, repercuſſu lucis, in alia corpora reflectit, ita adſtantes Angeli, vt ſpecula cryſtalli inſtar perlucentia, primi hauriunt primum diuinæ lucis iubar, idq; ad proximos ſpiritus tranſmittunt quod pluribus explicat D. Dionyſius libro de cæl. Hier. c. 3. vt autem rubra macula in iaſpide ignis ſpeciem, quo 7. ſpiritus ardent, præſeferunt, ita viriditas gemmę iaſpidis, eorumdem vigorem, atque efflorescentem iuuentutem ſignificat, vt D. Dionyſius Areopagita interpretatur. quod pictor ad amuſſim obſeruauit in hac tabula 7 adſtantium ſpirituum, quorum imagines, vultuſque iuuentutem floridam præſeferunt. idem etiam Poetis mos loquendi, Virgilio, viridiſque iuuentus. Ouidius, viridemq; iuuentam dixit. Idem quod alcat ille de Lyæo decantatum.* D. Io. Apoc. c. 21. D. Dion. de cæl. Hier. c. 3. Virg. Aeneid. l. Ouid. l. 3. de art. l. 4. metamorp.

Tibi enim inconſumpta iuuenta,
Tu puer æternus, tu formoſiſſimus alto
Aſpiceris cœlo.

An laternam, collucente intus flamma, & ſpeculum ex iaſpide vt inſignia obitæ legationis Gabrieli pictor applicuerit; ſiue laternam & ſpeculum ad Dei filium referatur? ſiue alterum Dei filio legationis auctori, alterum Mariæ Virgini tribuatur, ad quam legatio deſtinata eſt. quæ pluribus, ac ſeorſim explicanda ſunt. myſtica hæc laterna eſt Chriſtus Dominus lumen eſt diuinum Verbum. D. Ioannes, erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem. idem Dominus Ieſus de ſeipſo, ego ſum lux mundi. laminæ vero corneæ ex quibus fit laterna, quam ob cauſſam à Plauto dictum.

Quo ambulas tu, qui Vulcanum incluſum in cornu geris?

caro eſt, & humanitas Domini. quam laternam Dauid prædixit: illuc producam cornu Dauid, paraui lucernam Chriſto meo. lumen igitur, in laterna latens, eſt verbum in carne. à Poeta illo dictum Dux laterna viæ, clauſis feror aurea flammis. Pſal. 132. Mart. l. 14.

Et tuta eſt gremio parua lucerna meo.

ita laterna, & lucerna, Chriſtus Dominus, accenſa eſt mundo, vt in nocte præluceret, nobiſq; iter ad cælum præmonſtraret. idcirco ab Iſaia dictum: ſedentibus in tenebris, lux orta eſt eis. & à D. Ioanne lux in tenebris lucet ſublatam hanc lucem recte cecinit Zacharias: erexit nobis cornu ſalutis in domo Dauid. D. Bernard. ſerm. 1. de Aduentu. Induit ſe laterna quadam; illo vtique glorioſo, & ab omni labe puriſſimo corpore, quod ſuſcepit.

Speculum vero ex viridi iaſpide, rubris maculis diſtinctum. Verbi item incarnati ſymbolum eſt. quidni enim in iaſpide viror & rubor ſit vnio diuinæ, & humanæ naturæ in hypoſtaſi Verbi? ſane D. Ioannes in diuina apocalypſi figuram, ait; ſedentis in throno Principis, qui eſt Deus ex iaſpide & ſardio conſtitiſſe. & alio loco, ſublatum ſe, ait, ab Angelo ad excelſi, & magni montis culmen, oſtenſamq; ſibi ciuitatem ſanctam Hieruſalem, quam luminare illuſtraret, ſimile pretioſiſſimo lapidi iaſpidi inſtar cryſtalli pellucido. quod verò luminare illud diuinitas eſt, iaſpis item perlucens, immenſum ex ſe fulgorem emittens, ipſe eſt Deus, qui ciuitatem illam cæleſtem infinita ſui luce, & claritate perfundit, ſuamque gloriam omnibus Beatis communicat. vt igitur Chriſti diuinitas pulchritudine, ac fulgore iaſpidis ſignificatur. ita eiuſdem humanitas in eius colore rubro, veniſque ſanguineis. quare iaſpis aſperſus purpura, ſeu ſanguine, agnus ille eſt à mundi initijs occiſus, & Deus homo, Ieſus Chriſtus, qui per ſanguinem Crucis nos redemit. D. Io. Apoc. c. 4.

Idem ſuadent iaſpidis proprietates. etenim iaſpidis nomen contractum eſſe videtur ex græcis nominibus ſalutis, & maculæ, quod eius maculæ ſalutares, & medicæ ſint. Ieſus verò nomen idem atq; ſalus, ipſe enim, profuſo ſanguine, ſaluum fecit populum ſuum à peccatis. Secundùm tradit Plinius: pretio ſiores iaſpides non ſpargere extra ſe fulgorem, ſed in ſe continere. at Chri-

ſtus ſolem diuinitatis nube carnis obduxit, radioſq; proſilire foras non eſt paſſus. Tertium D. Hieronymus in varietate colorum iaſpidis, ſpiritualium gratiarum diuerſitatem contemplatur. & Chriſtum D. Ioannes ait, plenum gratiæ & veritatis. IV. Plin. l. 27. c. 3. Dioſc. l. 5. c. 16. *memorant Plinius, & Dioſcoride, iaſpidem pro amuleto geſtari ſolitum, ad fugandæ phantaſmata. nomen vero Ieſu fugat Dæmonia. V. iaſpis ſanguineum fluxum ſiſtit, Alberto Magno. Ieſus Chriſtus ab iis eximit ſanguinibus de quibus liberari Vates Regius expetebat. igitur laternam & ſpeculum ex iaſpide, quibus Incarnationis myſterium ſignificatur, Gabriel merito geſtat, qui admirabilis illi⁹ œconomiæ nuntius fuit.*

Dici etiam poſſet, per laternam Chriſtū Dominum ſignificari, per ſpeculum ex iaſpide Deiparam Virginem, ad quam aptiſſime iaſpidem referas. I. quia iaſpis gratiam conciliat: Maria Virgo gratioſa apud Deū fuit. quare ſalutata eſt ab Angelo; aue gratia plena. & rurſum: ne timeas, Maria; inueniſti gratiam apud Deum. rubentes vero maculæ in iaſpide ſymbolum ſunt Spiritus Sancti, qui ignis eſt, in eam innudantis. de quo dictum ab Angelo Gabriele: Spiritus Sanctus ſuperueniet in te, & virtus altiſſimi obumbrabit tibi. ergo rubor in iaſpide, flammea eſt virtus S. Spiritus in Virgine, quæ amore illam incendit, & virtute firmauit ad conſpiciendum, ſuſtinendumque incendium Dei. II. iaſpidem aiūt geſtantibus plurimum conferre ad tutelā, ad gratiam, ad caſtitatem. quod veneficia & phantaſmata abigat, gratiam conciliet, Venerem reprimat, ac ſedet: auguſtiſſimū vero Mariæ nomen amuletum eſt præſentiſſimum, quod Dæmonem fugat, Dei, ac filij ſui gratiam nobis conciliat, ignea nequiſſimi tela à nobis repellit, & caſtitatem confert. non ſolum enim illa nullum concupiſcentiæ in ſe vnquam perſenſit ardorē, aut aliud quidpiam quod illibatum eius oū diciti̇æ florem vel leuiter adſpergeret; ſed eamdem flammam in aliis, dum viueret, aſpectu ſuo reſtinxit, nunc è cœlo, ope & patrocinio ſuo prohibet. ſane idem D. Ioſeph eius ſponſus virginitatem per Mariā adeptus eſt. D. Hieronymus libro de perpetua Virginitate D. Mariæ, aduerſus Heluidium: tu dicis, Mariam, Virginem non permanſiſſe: ego mihi plus vindico, etiam ipſum Ioſeph virginem fuiſſe per Mariam vt ex virginali coniugio virgo filius naſceretur. idem cenſuerim de reliquis Virginibus omnibus pudicitiæ donum per Mariam collatum. atque ea fortaſſe pſalmi mens, adducentur regi virgines poſt eam, proximæ eius afferentur tibi. adductum iri virgines ad Chriſtum non modo Mariæ exemplo motas, ſed ope, & patrocinio adiutas.

28 MICHAELIS DEXTERAM RAPHAEL TENET] *certe quidem merito. nam Raphael tertius à primo eſt, vt docet Ambro-* Cathar. in c. 3 Gen.
ſius Catharinus.

SVBLATA SINISTRA PYXIDEM SVSTINET] *imago Raphaelis inſpectores excitat ad eius hiſtoriæ miraculorumque contemplationem, quæ ſacro Tobiæ libro enarrantur quo te amando. vaſculum læua ſublatū geſtat, vt inſigne medici. quippe Raphael medicinæ præceptiones Tobiam docuit. Tunc interrogauit Tobias Angelū,* Tob. cap. 4 *& dixit ei: obſecro te, Azaria frater, vt dicas mihi, quod remedium habebunt iſta, quæ de piſce ſeruari iuſſiſti? & reſpondens Angelus, dixit ei: cordis eius particulam ſi ſuper carbones ponas, fumus eius extricat omne genus Dæmoniorum ſiue à viro, ſiue à muliere, ita vt vltra non accedat ad eos. & fel valet ad vngendos oculos, in quibus fuerit albugo, & ſanabuntur. mox medicum ſe Raphael exhibuit. nam incenſo iecore piſcis, fumoque, à Sara Dæmonem expulit, cæcumque Tobiam patrem, linitis felle oculis, procurauit. ſane vero Angeli omnes medici ſunt, animorumque curatores, malorumque noſtrorum propulſatores, non animorum modo ſed corporum. ſed præcipue Raphael itaque is apud D. Auguſti-* D. Auguſt. ſerm. 226.
num ita loquitur: ego ſum miniſter curationis, Deus eſt auctor ſanitatis. & Tobiæ cap. 12. miſit me Dominus, Raphael ait, vt curarem te, & Saram vxorem filij tui à Dæmonio liberarem. Hebræa habent: miſit Dominus Raphaelem, Principem curationibus præpoſitum.

30 PVERVM TOBIAM DEXTRA MANV DVCIT] *Angelos non medicos modo, ſed hominum vitæ cuſtodes, ac duces eſſe, tam inde ab ortu nobis conſtitutos, ſacra ſcriptura & Patres abunde docent; præter Angelos vero ordinis infimi, ad hominum cuſtodiam deputatos, ſupremi ordinis etiā mitti à Deo, ad peculiaria quædam munera ex ſacris libris exploratum eſt. ita Raphael ad aducendum Tobiam puerum* Tob. c. 5. 8. & 9.
miſſus, Saramque à Dæmone liberandam, & cæcum Tobiam parentem ſanandum: Michael, & Raphael ad opem Iudæis ferendam, Seraphim ad tergenda Iſaiæ labia: Cherub ad cuſtodiam paradiſi.

31 IN SINV PALLII ALBENTES FERT ROSAS] *ſiunt, ſignum eſt ſecuritatis; albentium vero roſarum flores ſymbola ſunt candoris gloriæ, ex D. Hilario in illa verba* D. Hilar. in Matth.
conſiderate lilia agri. num ne igitur Barachiel albas roſas in ſinu cum voluptate, cōtemplatur, quod in ſinu gaudet ſuo acceptiſque à Deo beatitudinis, & gloriæ ſecurus eſt, & de ſummi boni poſſeſſione numquam excidet. roſas autem Barachiel contemplatur, quia Angeli ſemper vident faciem Patris qui in cœlis eſt. nec myſterio vacāt pallij colores. etenim roſæ in intimo pallio rubentes ſunt, quod Angeli ab eorum creatione, ſummo bono per amorem adhæſerunt. extima pallij virent, quod Angelorū felicitas ſemper vigeat, atque æterna ſit. demum Barachiel roſas, ſpecie elargientis carpit; quod Angeli ſummum bonum, quo perfruuntur omnibus communicatum vellent, & ad imitationem Dei, omnes homines ſaluos fieri.

An

An Barachiel roſas de ſinu capit quod Angeli fugientium bonorum ſint diſpenſatores, quorum roſa ſymbolum? hinc illa ſtultorũ effata, cohortationeſq; venite fruamur bonis, quæ ſunt, coronemus nos roſis. id natum ex breuiſſimo roſarum æuo, q̃ omnes lomentantur. Virgilius.

Virg. epig. de roſis.

Mirabar celerem, fugitiua ætate rapinam;
Et dum naſcuntur, conſenuiſſe Roſas.

Stat. l. 3. ſiluarum.

Statius. Pubenteſque Roſæ primos moriuntur ad auſtros.

Theocr. Idyll. 23.

Idẽ queritur amator ille apud Theocritũ
Et Roſa pulchra eſt, & tẽpus eã cõtabefacit
Et viola pulchra eſt in vere, & ſtatĩ ſeneſcit
Candidum eſt liliũ, tabeſcit vero cũ decidit

Planum autẽ eſt, Angelos hominibus diſpẽſare bona hæc ĩmia, q̃ breui tẽpore durant & intereunt tandẽ. D. Damaſc. Angeli ea, q̃ apud nos ſunt, diſpẽſant. Origin: fatemur nõ abſq; præſidio inuiſibiliũ, vt ita loquar, agricolarũ, ac diſpenſatorũ aliorũ, nõ ſolũ terræ fruges præberi nobis, verũ etiã fluxa aquarũ õnium ipſis currãtibus, terras, aquas, aerẽ pferre in miſtoris vita vſũ alimenta; fontes ſcaturire, vndis vltrò naſcentibus, et aere culta rigari tempeſtiuis imbribus, eũdemque, per ſpiracula reciprocatum, vitam refrigerando conſeruare.

Lib. 2. dé fide c. 3.
Lib. 8. cap. Celſum.

An roſas Barachiel in ſinu portat, ſpecie elargiri volentis, q Angeli dona cæleſtia ad nos deferãt? Roſa .n. vt Pierius docet, ſymbola sũt beneuolentiæ, & gratiæ. quare venuſtis hiſce floribus dona S. Spiritus ſignificãtur, & gratia, q̃ Deus beneuolentia ſua nobis elargitur, quæq; animũ, cui inhæſerit, venuſtũ facit. at vero dona Dei p Angelos ad nos deferri, Patres docẽt. Metaphraſtes, p hos duos Michaelẽ & Gabr deſcendisse ĩs datio bona, et õne donũ perfectũ, q deſuper mittitur in terrã à Deo omnipotẽte. Sineſi⁹ Epiſc Angelũ vocat, amicũ boni datorẽ, cuſtodẽ animæ, cuſtodẽ vitæ, precũ præſidẽ. D. Bernardus: fidelis paranymphus, qui mutui amoris cõſcius, ſed nõ inuidus, nõ ſuã q̃rit, ſed Dñi gloriã: diſcurrit medius inter dilectũ, vota offerens, & referens dona. Origen. hos ſpiritus Angelos ex officio ſuo nominare docti, inuenimus, pp̃ter diuinitatẽ quãdam interdũ Deos vocari à ſacra ſcriptura. Sed nõ ſic, vt iubeamur eos adorare, aut diuinis honoribus colere, quãuis dona Dei nobis afferãt. ſed alio loco idẽ Orig Angelũ eſſe, ait, q nomen ex gratia traheret, dictũq; Anahel q eſt interpretatũ gratia Dei, iſq; Angelus nos gratioſos apud alios reddat. atq; ab eodẽ Ioſeph effectus eſt gratioſus apud Principẽ carceris, & Eſther apud Regẽ Aſſuerũ. lege Origenem in ea verba D. Apoſt. dico enim vobis per gratiam, quæ data eſt mihi

Pier. Valer. l. 55.
In Gabr. apud Lipp.
Hymn. 4.
D. Bern. ſermon. 31. in cant.
Orig. l. 5. cõtra Celſum.
Et in ca 12. epiſt. ad Roman.

An Barachiel roſas in ſinu pallij portat, quibus ille cor noſtrũ thalamũ ſpõſi cæleſtis ornat? ij vero flores ſunt caſtæ cogitationes quas ſerit in nobis, & alit in fructus operũ, & virtutis actiones, quibus Angeli opere maximo delectãtur, vt habet Orig. nã flores opera bene, riteque inchoata Eucherius interpretatur, de quibus in canticis dictum eſt, fulcite me floribus.

Orig. hom. 20. in Ieſu Naue.

An albentes roſæ ſignũ pudicitiæ ſint, ſinus vero tuti præſidij, cuius fidei creditũ, q maxime nobis in amore eſt? ſed. n. dictum à Sceuola in Pãdectis: Titio C. do lego, q̃ mihi pertulit. q̃ ideo ei nõ caui, q o ĩs fortunas, et ſubſtantiã, ſi quã à matre ſuſceperat, in ſinu meo habui, ſine vlla cautione. Barachiel igitur roſas in ſinu habet, q Virginũ pudicitiam præſidio tuetur ſuo. nota amantiũ blãditia, roſas mutuo ſe cõpellantiũ: haud abſimili blandimento, Angeli Virgines, eorũ caſtitatẽ æmulãtes. roſas dixerint ſuas. certe quidẽ caſtitatẽ in tutela habent. clariſſima illa Iudith impollutã ſe ab Angelo ſeruatã in hoſtiũ caſtris fatetur: viuit, ait, ipſe Dñs quẽ cuſtodiuit me Angelus eius, & hinc euntem, & ibi cõmorantẽ, & inde huc reuertentem: & nõ permiſit me Dñs, ancillã ſuam, coinquinari: ſed ſine pollutione peccati reuocauit me vobis gaudentẽ in victoria ſua. quẽadmodũ igitur Angelus Iudithã, feminã caſtiſſimã, ne à perfido, libidinoſoq; Holoferne contaminaretur, Angelus ſeruauit, ita pudicũ adoleſcentẽ, Ioſephũ, ne ab adultera Aegyptia pollueretur, ex teſtamẽto 12 Patriarcharũ. iã vero ſinus nõ modo tutelæ ſymbolũ eſt, ſed amoris, & blanditiarum. quare Terentius; hic ait, nõ amandus? hiccine nõ geſtandus in ſinu eſt? & de Lucano Statius.

Scæu. Pandect. lib. 22.
Iudith, c. 13

Natũ pcinus, atq; humũ per ipſam
Primo murmure dulce vagientem,
Blando Calliope ſinu recepit.

Huc ſpectat parabola ouiculæ, quæ in heri ſinu dormiebat. ergo roſæ in Angelorum ſinu, non modo cuſtodiam, ſed eorum amorem erga Virgines præſeferunt. plurima ſubminiſtrabunt exempla vitæ Sanctorum

Lib. 2. Reg. cap. 12.

32 COROLLA ALBARVM RO·ARVM REDIMITVS] *an ſerto roſeo Iehudiel ornatur, vt florida Angelorum ſpecies, auique æternitas ſignificetur? nam pubeſcentium iuuenum forma ſimilitudine veris, florumque explicari ſolet. Catullus: iucundum cum ætas florida ver ageret. Valerius Flaccus: & roſea perfudit luce iuuenta.*

Catul. Eleg. ad Manliũ
Valer. Flac. l. 5.

An vt perpetua Angelorum felicitas, & gaudia, albentibus etiam roſis defæcatiora, demonſtrentur? nam corona ex roſis ſymbola ſunt fructus voluptatum. hinc illorum voces: coronemus nos roſis, antequam marceſcant. eæ quidem roſæ marceſcunt, quæ in lutoſis hiſce pratis, fluxæque vitæ naſcuntur: quæ, vt ait Dauid, mane florẽt, veſpere decidunt, & areſcunt. at candidæ roſæ è cœli hortis, quibus coronati cælites, numquam marceſcunt. rectè D. Apoſtolus Petrus, cum apparuerit, inquit Princeps paſtorum, percipietis immarceſcibilem gloriæ coronam. clarius Iſaias: lætitia ſempiterna ſuper caput eorum. ſcite etiam Venerabilis Beda: de coronis eccleſiæ: floribus eius nec roſæ, nec lilia deſunt. certent ſinguli ad vtroſque honores, ampliſſimos accipere dignitatum coronas, vel de virginitate candidas, vel de paſſione purpureas. in cæleſtibus caſtris pax, & acies habent flores ſuos, quibus milites Chriſti coronantur.

D. Petr. ep. 1. c. 5.
Iſaias c. 35.
Beda ſer. 18 de SS.

Digitized by Google

An albenti ſerto eximius illarum mentium ſanctarum candor, & cogitationum puritas exprimitur? an vt Angeli amatore hominum ſe exhibeant, & animarum noſtrarum ſalutis? amatores vero coroll is redimiri ſolitos, veteribus vſitatum fuit. D. Chryſoſtomus, non ignorabat, ait, ex paganice ritu coronatos olim inceſſiſſe amatores quoslibet, tamquam vinculis quibuſdam pedicos. ex amore autem, quo nos proſequũtur, gaudium eſt Angelis Dei ſuper vno peccatore pœnitentiam agente. dictumque illis ab amantiſſimo paſtore; cõgratulamini mihi, quia inueni ouem, quæ perierat. quem locum D. Dionyſius Areopagita his verbis illuſtrat. gaudere cum Deo, eique gratulari dicuntur ob eorum, qui perierãt inuentionem, diuina voluptate, benignaq. ac copioſa lætitia, quam ex cura, & ſalute eorum, qui ad Deum redeunt, capiunt. Angelorum erga hominem amoris duas affert cauſſas D Auguſtinus: diligunt, ait, conciues ſuos, per quos ſuæ ruinę ſciſſuras inſtaurari expectant .... grandis eſt eis cura de nobis, magnus eſt affectus dilectionis eorum erga nos. & hoc totum propter honorẽ tuæ inæſtimabilis caritatis, qua dilexiſti nos. diligũt enim, quos tu diligis: cuſtodiũt, quos tu cuſtodis. Origenes etiam Angelos, ait, amicos ſponſi, amatores animarum noſtrarum videri velle, quæ ſponſæ ſunt Chriſti, eorum principis, & domini. exaggerat hunc amorem D. Bernardus: quid putas mandauit de te? vt cuſtodiant te quantam tibi debet hoc verbum inferre reuerentiam afferre deuotionem, conferre fiduciam. reuerentiam pro præſentia, deuotionem pro beneuolentia, fiduciam pro cuſtodia.

D. Chryſoſ. in epiſ. 1. ad Timoth. c. 2 ſerm. 8.

D. Dion. de cæl. Hier. c. 15.

D. Aug. ſoliloq. c. 27.

Orig. hom. in Canc.

D. Bern. in pſal. qui habitat.

CORONAM EX AVRO GERIT] *in*
33 *corona, & flagro, quæ præmiorum, & pœnarum ſymbola ſunt, iuſtitiæ partes duæ demonſtrantur, quas in optimo Principe, D. Apoſt. Petrus deſcribit, qui Reges, Duceſque à Deo miſſos ait, ad vindictam maleſactorum, laudem vero bonorum: & de Chriſto Domino D. Ambroſius, qui ſecundũ diuinam ſimilitudinẽ, inquit, iudicat Chriſtus, cognitione cordium, non interrogatione factorum, virtutem remunerans, impietatemq. condemnans. Iehudielis igitur geſtamina ſunt, corona & flagrum. quod Deus per Angelos præmiis bonos afficiat, improbos pœnis mulctet. itaq. D. Hieronymus, duplex eſt, ait, Angelorum officium: aliorũ, qui præmia iuſtis tribuant; aliorũ, qui ſingulis præſint ciuitatibus. ſed de vtroque inſigni ſeparatim dicendum videtur.*

D. Pet. epiſ. 2. c. 2.

D. Ambr. l. 10. in Luc.

D. Hier. in cap. Daniel.

Satis notum, coronę nomine victoriam, & æterna in cœlo præmia, felicitatemque exprimi. quare Angelo eccleſię Philadelphiæ apud D. Ioannem ſcriptum eſt: tene, quod habes, vt nemo accipiat coronam tuã quam D. Paulus appellat coronam iuſtitiæ, D. Petrus gloriæ coronam, D. Iacobus & D. Ioannes coronam vitæ. corona vero ea eſt non plexa è floribus, qui tandem moriantur ſed ex auro, ideſt ſolida, & æterna, vel vt in auro, quod pretio, firmitate, colore, ac fulgore metallorum omnium præſtantiſſimum eſt, præmij præſtantia, quod eſt ſummum bonum, ſignificetur. vel quod beatitudo caritas perfecta eſt, & gratia conſummata, quarum ſymbolum eſt aurum. quamobrem D. Ioanni, in ſeniorum capitibus, coronæ aureæ ſunt viſę. coronam vero auream Iehudiel manu tenet, quod per Angelos Deus coronas nobis ſuas impertiatur. itaque hæc Angelorum munera in negotio, in otio, in prælio, & noſtram victoria D. Auguſtinus commemorat; adiuuant laborantes, protegunt quieſcentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes. ita ſupra XL. Martyres, in gelido ſtagno pernoctantes, Angeli è cœlo deſcendẽtes à cuſtode viſi, qui coronas ſingulis, vno excepto, qui defecit, in cuius locum cuſtos ſe demiſit, diſtribuerent, D. Baſilius. ita coronæ duæ per Angelos deferri viſæ, quas SS. Martyrum Victorit, & Coronæ capitibus imponerent. Antonio etiam, Abbati Monaſterij Aeliotarũ, Angelus in exſtaſi viſus, pauenteſq; hortãs ad pugnam cum Dæmone; prorſus, ait, cum illo te luctari opus eſt. ingredere igitur cum omni alacritate, & fiducia. mox enim, vt tu illum adortus fueris, ego adiutor ero, tibiq; victoriæ coronam reponam.

D. Aug. ſolil. c. 27.

D. Baſil. or. de 40. MM.

SINISTRA FLAGRVM TRIBVS EX 34
FVNICVLIS NIGRIS] *quo inſtrumento, Dei in nos iudicia, correctriceemq: diſciplinam, & vindicẽ iuſtitiam declarari docet D. Dionyſius Areopagita. itaq; Angeli duo cum flagris viſi, qui Heliodorum, male contuſum confecere, Machabæorum 2. lib. Deũ vero nos corrigere per Angelos, plena exemplorum ſunt monumenta. memorat D. Hieronymus, Prætextatam ab Angelo punitam quod Euſtochij, Virginis Deo ſacratæ, cultum mutaret, et neglectum crinẽ cultius pecteret. at quid in nigro colore funiculorum crediderim expreſſum? nunne capitalem animaduerſionẽ, comminationẽq; gehennæ? niger enim color mortis eſt ſymbolum. nam ater erat calculus, quo rei capitis damnabantur. ſed illud non prætierim, coronam auream dextra manu elatam, & conſpicuam ab Iehudiele geſtari, flagrum vero ſiniſtra demiſſum. vt enim Deus volens, lubenſque, & plena manu beneficijs nos cumulat, et præmijs afficit, ita inuito animo caſtigat. itaque apud Iſaiam, Iudæos male flagris accepturus, dolet ac lamentatur: heu cõſolabor de hoſtibus meis. & apud Ieremiam clamat, numquid voluntatis meæ eſt, mors impij, & non vt magis conuertatur, & viuat? quam ob cauſſam cælum, Beatorum domicilium, regnumq; interdiu, noctuq; ſole, luna, ac ſideribus illuſtre, patere, cernique ab omnibus voluit; ſed gehennam ſceleratorum, damnatorumque carcerem, in imis terræ viſceribus abſcondit.*

D. Dion. de cæl. Hier. c. 15.

Machab. l. 2 cap. 3.

D. Hieron. epiſt. ad Laetan.

CANDIDVM PER HVMEROS 35
ORARIVM EXCVRRIT] *ad dubito, an Vrielis ſuperior veſtis manuleata, dalmaticam præſeferat, iſq. ſacra veſte amiciatur. ita enim D. Io. in Apocalypſi ſæpe Angelos, podere indutos vidiſſe ſe memorat, quæ*

tala-

talaris,ac linea veſtis Pontificia,idem atq. Ephod liuenm ex lib. 2. Regum cap.6. is vero Pontificis amictus non ex quouis lino, Plin. l. 19. cap. 1. ſed ex byſſo fiebat, Exodi cap.39. byſſus autem Plinio, lini genus pretioſiſſimum, eximio candore, ac ſplendore, quod Pontificiã munditiei, & ſanctitatis ſymbolum fuit. nunne igitur per dalmaticam chiroaotam & orarium intellexerimus, Angelorum gratiam, & ſanctiſſimarum mentium decorem?an vt eos Dei miniſtros eſſe reſcinerimus, Chriſtiona religioni,ſacriſque amplificandis, & ijs iuuandis, qui in æternã hereditatem deſtinati ſunt? ſane D. Dionyſius veſtem pontificiam in Angelis tradit, D. Dion.de cæl. Hier. c. 15. eorum vim eſſe, quæ ad diuina, & ſacratiora myſteria nos perducat,totamque vitam conſecret, ideſt à profanis rebus ſeiungat,Deoq;adſtringat vinculo pietatis.

36 DEXTRA EDVCTVM GLADIVM STRINGIT ANTE PECTVS] videri alicui poſſit alluſum à pictore ad Angelum hortorum voluptatis cuſtodẽ, quibus tuendis pro foribus adſtat, flammeo cum gladio,terrendis hominibus,ne ingredi auſint. Gen.cap.3. ideo gladius diſtrictus,ſed tranſuerſim actus,ante pectus, ſummaque acie retinetur, vt omnes abſterreat ab ingreſſu, ſed neminem feriat. ſed hic non ſeriò; nam cuſtos Paradiſi Cherub fuit hi vero VII. Spiritus Principes ex ordine Seraphinorũ ſunt. nunne is gladius ſymbolum eſt ſeuera, ac iuſta animaduerſionis in parentes noſtri generis, ob eſum pomi interdicti, pulſos ex amœniſſimis hortis in exilium, omne miſeriarum,& malorum genere cumulatiſſimũ? an Angeli vis,gladio ſignificatur, nobis à ſcelere abſterrendis, aut pro ſcelere puniendis,aut hoſtibus terrendis, diſſipandiſque? Angeli enim ſtationarij milites ſunt ad aulam Principis, in quorum manibus gladij ancipites, ad faciendam vindictam in nationibus,& increpationes in populis vtque ſe paratos exhibeant, ſiue ad opem prouiſ ferendam,ſiue ad vindicãda ſcelera improborum,ſæpe Angeli diſtrictis eũ gladijs viſi; Ioſue c.5. Ioſue,in agro vrbis Hierico, vidit Angelũ ſtantem contra ſe, euaginatum tenentẽ gladium. Balaam vidit Angelum ſtantem in Numer.capit. 22. via,euaginato gladio. David vidit Angelũ Domini ſtantem inter cœlum,& terram,& euaginatum gladium in manu eius,& verſum contra Hieruſalem.equites Hieroſolomis viſi(Angeli) cœlo diſcurrentes, gladijs Machab.l.2 cap. 5. diſtrictis.

37 PROPTER PEDES FLAMMA COLLVCET] numne adpoſita flãma,Vrielis nominis,munerisq;aperiendo? de quibus D. Bonauentura,Vriel,ait,interpretatur lucens Deo, ſiue apparẽs Deo,vel ignis Dei,aut incendium Dei,quæ duplex interpretatio innuit, quod per eius miniſterium illuminamur in veritate, inflãmamur in caritate: an poſita flãma,vt ſignificetur, Angelum, qui apparuit Moyſi in flãma ignis, de medio rubi,Vrielẽ extitiſſe?ſubindicat D. Iſidorus, inquiens; Vriel interpretatur ignis Dei,ſicut legim⁹,apparuiſſe ignẽ i rubo.an demũ vt demõſtretur,Vrielẽ eſſe è numero ignitorũ,& adſtãtiũ ſpirituũ q inferiores inſtar ignis,purgãt,illuminãt.& pficiunt

38 SEALTIEL VVLTV,OCVLISQ;DEMISSIS] orantis habitus exprimitur:in quo modeſtia oſtẽditur in demiſſo pallio,& nigro colore cinguli, quo tunica ſubcingitur; reuerẽtia,animiq;demiſſio nexis palmis,oculiſq;& vultu deiectis, q eius maieſtas, cũ quo agitur,præſtet. q ob cauſſã Angeli velare faciẽ alis,ab Iſaia dicũtur dũ.n. à Dei contẽplatione oculos in ſeipſos cõuertũt,cognoſcũt, neq; ſe in cõſpectu Dei mũdos eſſe. eadẽ ratione Cherubim pedibus ſuper arcã nixis,ita ſiti erãt, vt alter è regione alteri⁹ Tob.c.12. eſſet,vultibus in propitiatoriũ verſis, oculiſq;reuerẽtia, ac venerationis ergo demiſſis. Iã vero Angeli nõ modo precationes no- Apoc. c. 5. & 8. ſtras excipiũt, & in cœlũ ad Deũ deferũt, vt ex Tobia libro,& D Io.Apocalypſi ſatis cõſtat.ſed imbecillitate noſtra,miſerijſque cõmoti,aduocatos,& patronos ſe noſtros exhibent,ſceleribus noſtris iratũ numẽ propitiãt,Deo ſupplicãt,& quæ nobis profutura ſint, petũt,& exorãt.ſed n.oratores hominũ eſſe,vates Nahũ nos docet,apud quẽ,nõ audietur,ait Deus,vltra vox nuntiorũ tuorũ. adijcit D Hieron nõ audiã Angelos q præſi- Nahum.c.2 des tui sũt.p te deinceps deprecãtes. cultores vinea,ideſt Angeli in cuius cuſtodia ſu m⁹ eſt vox illa p ficulnea,neutiq̃ fructuoſa, Dñm depcãtis.Dñe,dimitte illã et hoc ãno. Luc. c.13.

39 QVORVM AD PEDES INSCRIPTA NOMINA] Angelorũ triũ Michaelis, Gabrielis,& Raphaelis nota nomina ex ſacris libris:cæterorũ quattuor Vrielis,Barachielis,Iehudielis,& Sealtielis, q iiſdẽ ex fõtibus nõ hauriãtur,plerię reijciũt, viri ſane grauiſſimi,& doctiſſimi.inter quos eſt Illuſtriſſ.Card.Barõ Io.Põtana Epiſc ferrariẽſis,atq.ex noſtra ſoc. Nic.Serarius, Martinus DelRio, Martinus Becanus Blaſius itẽ Vegas,incerta auctoritatis eſſe tradit. præcipuę rationes duæ,quibus,vt refutent mouẽtur.altera.q Vrielis,Barach. Iehud., & Sealtielis nomina,vt dixi, nõ cõſtent ex authenticis,ſacriſq; ſcripturis. altera q à Romano Cõcilio,à Zacharia PP.coacto aduerſũ errores Adalberti & Clemẽtis, õniũ Angelorũ nomina,præter Michaelis,Gabr. & Raphaelis,vt Dæmonũ reiecta ſũt,quippe in ea Synodo,oblata ad cenſurã Adalberti preces,in hæc verba cõcinnata: ſupplico vos, Angelus Vriel, Angelus Raguel, Angelus Tubuel,Angelus Michael,Angelus Adimis,Angelus Tu buas,Angel Sabaoth, etc. qua oratione perlecta, rogati Patres Cõcilij,Adelbertũ dãnandũ eſſe, pronũtiarunt, cauſſã ſubijciẽtes,q B.nomi na Angelorum, quæ in precatione ſũa Adelbert⁹ inuocarat, præter Michaelis nõ Angelorũ eſſent,ſed nomina Dæmonũ.nos aũt.Patres addidere, vt à veſtro S.Apoſtolatu edocemur & diuina tradit auctoritas,non plura, quã trium Angelorum nomina agnoſcimus, ideſt Michaelem,Gabrielem,Raphaelem cui ſane Concilio Zacharias Pontifex ſubſcripſit.

At pro nominibus Angelorũ Vrielis,Barachielis,Iehudielis,& Sealtielis,plura faciũt.I.multa ſũt,(quo prima rationi ſit ſa;

tis) ſi recepit Eccleſia, ſi illi in diuinis ſcripturis non ſunt reuelata. non igitur, quod in ijs non habeatur, ſtatim reiecerimus. quemadmodum vero nomina Michaelis, Gabrielis, & Raphaelis diuinitus nobis cognita, neq. enim Angelorum nomina aliũde cognoſci à nobis poſſunt, ita Vrielis, Barachielis, Iehudielis, & Sealtielis nomina ex diuina reuelatione cognoſci potuere. extat enim reuelatio B. Amadei Luſitani, ex D. Franciſci familia, ei facta de his ipſis Septem Principibus Angelis, ac nominibus vt Petrus Galatinus tradit. quoniam vero pictura Septem Angelorum, cum ſubſcriptis nominibus Panormi inuenta, antiquior eſt B. Amadeo; eadem nomina alteri, ante B. Amadeum, reuelari potuere. quod ſi velimus, hæc nomina à pijs, doctiſque viris excogitata fuiſſe, excerptaque ex SS. Angelorum officijs, illa exinde firmata ſunt reuelatione B. Amadei, quam viri religioſiſſimi, ijdemque doctiſſimi recepere, neque Eccleſia reiecit.

Petr. Galat. commẽt. in Apoc. M.SS Romæ in Biblioth. ara cæli.

DelRio l. c. Serar. notis ad vitam S. Bonifacij.

II. Concilium illud Romanum (inquiunt Martinus DelRio, & Nicolaus Serarius) inter concilia edita, vel in Germania vel in Italia non reperitur: neque eius Autographum in aliqua Bibliotheca. vnde non nihil hiſtoriæ illius auctoritas nutat. & dixerit aliquis, (addit Martinus DelRio) à Zacharia PP. ſolam in eo concilio deciſionem, nempe declarationem Adalberti hæreſeos, & ſcriptorum eius combuſtionem fuiſſe approbatam, non autem eum ad rationem, à Concilij Patribus allatam reſpexiſſe. nam licet deciſio conciliorum de fide ſit, non tamen allata rationes pro deciſione.

III. nomina illa Angelorum à concilio iure damnata ſunt, quod ſuſpecta, Dæmonum eſſe, quia à ſcriptore hæretico, ac mago compoſita, qui bonorum etiam Angelorum nomina tribuere malis auſus, vt magi ſolent. quæ rationes in his nominibus Vrielis, Barachielis, Iehudielis, & Sealtielis vim non habent. coniuncta enim illorum nominibus Sanctorum trium Angelorum, quos ex libris Canonicis cognoſcimus, nec quicquam ſuſpicionis inijciunt in animos, cum nihil in ſe habeant, quod ſanctũ non ſit, alienumque à ſuperſtitione, & pietatem populorum non foueat. quemadmodum enim nomina Michaelis, Gabrielis, & Raphaelis, ita etiam Vrielis, Barachielis, Iehudielis, & Sealtielis Angelorum miniſteria deſignant, eaque maxime pia, plenaque religionis.

Eſdras l. 4. c. 4. & 6.
D. Ambr. l. 3. de fide ad Gratian. c. 2
D. Iſid. l. 7. origi. 5.
Beda in col lectan.
Aethiopum Miſſæ Can. Biblio. SS. PP. tom. 4

IV. nomen Vrielis habet liber Eſdræ. at is liber apocryphus eſt. maxime. inter Canonicos quidem non cenſetur, ſed ab Eccleſia reiectus non eſt. Vrielis item nomen probat D Ambroſius, D. Iſidorus, Venerabilis Beda, Aethiopes in eorum Miſſæ canone: recepere aliquando Romani in Miſſalibus ſuis, vt Martinus delRio tradit. præterea D. Bonauentura, Albertus Magnus in ſua Litania, quam Vvicleſiena excrementa proferunt, Franciſcus Mairo, litania Græcolatina, libro apud Hieronymum de Marnef edito Chriſti anno 1580. memorat Rhenanus, SS. Henricum, & Cunegundem Augg. in aurea tabula, tutelares præcipue Diuos coluiſſe, Angelos 4. Michaelem, Gabrielem, Raphaelem, Vrielem, & Benedictum & in eorum medio ſtantem Chriſtum. Bartholomæus Marlianus auctor eſt, in ſepulchro Mariæ Aug coniugis Imp. Honorij repertam fuiſſe laminam auream, in qua Græce ſculpta nomina Michaelis, Gabrielis, Raphaelis, & Vrielis. ad hæc in Sicilia prope Leontinos, in Monaſterio Roccadiæ, aſſeruatur aloſerica ſtola D. Silueſtri Papæ, in cuius altera lacinia S. Michael, in altera S Vriel, acu picti, opere phrygio viſuntur. ex his antiqua eſſe noſcitur auctoritas Vrielis, ſatiſq; firma apud Eccleſias cum Orientis, tum Occidentis, exinde credibile non videtur Romanam Synodum, aut Zachariam Pontificem, DDD. Ambroſium, Iſidorum, Bedam, & vniuerſalem Aethiopum Eccleſiã aliarumq; etiam ſenſum damnare voluiſſe. neque etiam credi poteſt, D. Bonauenturam, Albertum Magnum, aliosque Doctores recepturos fuiſſe nomina Angelorum quæ Romana ſynodus damnaſſet.

Bonau. centil. p. 3. lect. 18.
Alb. Magn.
Franc. Mai.

Apoc. c. 9.

V. D. Ioannes in Apocalypſi nomen Angeli promit. de quo hæc habet: & habebant ſuper ſe Angelum abyſſi, cui nomen Hebraice Abaddon, Græce autem Apollon Latine habens nomen Exterminans. nemo autem dixerit, Romanum concilium huius Angeli nomina, cum non meminerit, ac tria ſolum probauerit, damnaſſe. Angelorum autem, quem D. Ioannes hoc loco memorat è numero bonorum eſſe, docet Aretas, qui ad ea verba, habent ſuper ſe Regem Angelũ abyſſi ſubdit: Angelus hic eſt, etſi quibuſdam prauus Dæmon viſus, non tamen recte. quo enim pacto, cum Dominus definierit ſupplicium ignis Diabolo, & Angelis eius inferendum, quiſquam ex ijs, qui eodẽ ſupplicio addictus ſit, regia poteſtate cenſentur? hæc Aretas. quamquam hic Angelus, inferni ignis Præfectus, non puniet ipſe damnatos. ſed dæmonibus, vt puniant iubebit. quæ fuit D. Hieronymi mens, qui duplex Angelorum officium eſſe tradit, præmia iuſtis tribuere, & ſingulis præeſſe cruciatibus, quibus damnati apud inferos torquentur. præterea Angelus Raphael in libro Tobiæ, Azariam ſibi nomen eſſe tradit; cuius nominis Romana Synodus non meminit. neque aliquis dixerit, reiecisse interpretatio autem Azariæ eſt, auxilium Dei. quod ſibi fuiſſe nomen Raphael aſſeruit, qui à Deo deſtinatus fuiſſet, vt Tobiæ rebus opem ferret. ex quo compertum eſt, indi nomina Angelis ex eorum officijs. ac proinde non videri reijcienda nomina Vrielis, Barachielis, Iehudielis, Sealtielis, quæ ex eorum miniſterijs deſumpta ſunt.

D. Hier. in cap. 7. Dan.

VI. Catholicarum eccleſiarum vſus habet, vt Baptiſmatis aqua luſtratis, horum etiam IV. Angelorum nomina interdum imponantur. vt de nomine Vrielis, in Eccleſia Moguntina, auctor eſt Nicolaus Se-

rarius

verint: de nomine Sealtielis, in Eccleſia Syracuſana, nos teſtamur quod nullo certo modo fieret, neque ab Epiſcopis permitteretur, ſi dæmonum nomina hæc forent.

VII. Sequitur vis doctorum Theologorum, qui nomina recepere, ac probauere, ij ſunt Thomas Bellorouſus, Antonius Duca Petrus Galatinus, è noſtra vero Societate, Alphonſus Salmeron, Laurentius Maſellus, Petrus Antonius Spinellus nonnihil etiam ponderis, ac momenti habere debet antiquiſſima SS. VII. Principum Angelorum pictura Panormi inuenta, ſubſcriptis nominibus. Michaelis, Gabrielis, Raphaelis, Vrielis, Barachielis, Iebudielis, & Sealtielis.

Bellor. opere de VII. Spirit. Duca libello de VII. Angelis. Galat. com. in Apoc. Salmer. to. 3. tract. 3 Maſell de B. Virgine. Spinel. de laud. Virg. Deip. in append. tract. 3. p. 2.

VIII. Accedit auctoritas Romanæ Eccleſiæ, Summorumq. Pontificum Iulij III. & Pij IV. quibus volentibus, ac iubentibus, ijdem SS. Septem Angeli, iiſdem cum inſignibus, ac nominibus in vrbe Panormo inuentis, Romæ deſcripti ſunt. poſtea quam enim ea pictura Panormi detecta eſt in æde S. Angeli, Antonius Duca Presbyter, eiuſque Rector, ſtudio propagandi cultus cæleſtium Principum inflammatus Romam contendit, vt in vrbe, orbis terrarũ regnatrice, ac principe, templum illis dedicaretur: ac per annos XXX. ſummo cum labore peruicit tandem, perfecitque, vt Thermæ Diocletiani S. Mariæ Angelorum conſecrarentur. neque id temere factum, ſed cauſſa cognita, examinata pictura, & Angelorũ nominibus, viſiſque Antonio Duca, ea ſuper re, à Deo oblatis. totam vero rem, id eſt Septem Angelorum tabulam, Panormi repertam, eorumque geſtamina, ac nomina probarunt, iuſſu Antonij S. R. E. Cardinalis de Monte, magiſter Dionyſius Seruita, Hieronymus Machabeus Epiſcopus Caſtrenſis, Bartholomæus Salncius Epiſcopus Montis Regalis, in Principatu Pedemontano, N. Epiſcopus Sebaſtenus, Philippus Archintus Pontificis in vrbe Roma Vicarius, Antonius S. R. E. Cardinalis de Monte, vrbis legatus, & quod caput eſt, Pontifices Maximi duo, Iulius III. & Pius IV. iſque tota de re ab Antonio Duca edoctus, Diocletianeas Thermas in templum verſas, S. Mariæ Angelorum præſentibus S. R. E. Cardinalibus omnibus, vniuerſaq; curia Romana, ſollemni ritu conſecrauit: SS. VII. Angelorum imagines, in ſacellis totidem depictas, ſubſcriptis eximio nominibus Michaelis, Gabrielis, Raphaelis, Vrielis, Barachielis, Iebudielis, & Sealtielis, vidit legit, probauit. ergo ne temere videamur coarguere, quod à duobus Romanis Põtificibus factum eſt, dicendum, Zachariã Pontificem Angelorum trium nomina probaſſe, quæ ex ſacris libris haberentur; damnatis vt dæmonum vocabulis, quæ ab Adalberto Hæretico promebantur: inter quos Michaelem is impie conſecerat, vnum ex ijs, qui in libris Canonicis commemorantur. Põtifices vero Iulium, & Pium approbaſſe nomina IV. Angelorum, quæ poſt Romanũ Concilium, certo conſtitiſſent SS. Angelorum eſſe, omnia ex reuelatione B. Amadei, tũ ex antiqua Panormitana pictura. De vtraque hæc ſcribit Petrus Galatinus, loquens de Septem Angelis: quorum nomina ſicut vni eorũ B. Amadeo reuelauit hæc ſunt: Michael, Gabriel, Raphael, Vriel, Sealtiel, Iebudiel, Barachiel, interpretãtur autem ſic. Michael, quis vt Deus? Gabriel, fortitudo Dei; Raphael, medicina Dei; Vriel, lux Dei; Sealtiel, petitio Dei; Iebudiel laus & confeſſio Dei. Barachiel, benedictio Dei, quos pictura antiqua apud Panormum, Siciliæ vrbem, in ſacello vetuſto, diebus noſtris inuenta tum quo ad nomina, quam ad eorum officia perpulchre oſtendit. hæc Galatinus, ſed in nominibus, pictura conſentit, in ordine Angelorum, & interpretatione nominum variat ita. n. conſtituit, redditque. Michael victorioſus Gabriel nuntius, Raphael medicus, Barachiel adiutor, Iebudiel remunerator, Vriel fortis ſocius, Sealtiel orator. pictura enim auctor non tam ad interpretationem nominum, quam ad munera Angelorum reſpexit, de quibus in explicatione noſtra vberiore diſputabimus.

IX magnum habet momentum inductus in multas Eccleſias vſus colendi hos ſeptẽ Principes Angelos eodem ſchemate, & nominibus feſtis diebus inſtitutis, templiſque vel aris poſitis, auctoritate Epiſcoporum ſtudio religionis, ac doctrina præſtantium, qui perlecta nomina non modo deleri non curarunt, ſed probarunt, confirmatoq. voluerunt. deinum libellus de his VII. Principibus Angelis plures editus, ſuis cum nominibus Eccleſiæ permiſſu, in omnium manibus verſatur. Hæc habui, quæ de horum Angelorum nominibus dicerem, itaque Romana, ac S. Eccleſiæ cenſura ſubiecta ſunt.

ÆDEM INSTAVRAVIT] ſupra veteres templi fores inſcriptum marmor legebatur, quod dein in nouum templum deportatum eſt, locatumque ſub Odeum. inſcriptio autem hæc eſt.

Septem militiæ cæleſtis principibus
Diuinæ Maieſtatis ſtatoribus
Cœli, Terræque gubernatoribus
A fundamentis erexit
Perpetuo vectigali donauit.
A. CIↃIↃXXVII.
Hector Pignatelius, Dux Montis Leonis, Prorex Siciliæ quod regnum cum prudenter, ac feliciter pacauiſſet duodeuiginti annos bene, ſapienterq; rexit.

Sed in inſcriptione pro verbis illis, à fundamentis erexit, vel reponendum, inſtaurauit, vel in hunc ſenſum ea verba intelligenda.

ANI-

ANIMADVERSIONES
IN EPISTOLAM
THEODOSII
MONACHI

EPISTOLA THEODOSII MONACHI] *quattuor illuſtranda. Primùm quis ſcriptor epiſtolæ. Secundùm, ad quem ſcripta. III. quo ſcripta anno. IV. quis eo tempore Syracuſanorum Epiſcopus, eique quod nomen fuerit. porro ſcriptor epiſtolæ Theodoſius fuit, Monachus Syracuſanus, vir æque pius, ac doctus proſa verſuque. nam in libello quodã Græco inſcripto* Verſus iambici, *Theodoſius Monachus* Grammaticus *appellatur. ſed viri pietatem, & doctrinam ſatis oſtendũt monumenta, quæ vrbis incendijs ſuperfuere: ſed enim præter hanc epiſtolam ad Leonem Archidiaconum, exſtant penes me A*nacreontea de excidio Syracuſarum ad S. Sophronium. *itemque alia huiuſmodi poematia. ex hac autem epiſtola ſatis conſtat Theodoſium è monaſterio in Clerum Syracuſanum fuiſſe adſcriptum; cum Epiſcopo in offenſionem incurriſſe, ſed rediiſſe in gratiam, quo tempore capta eſt vrbs à Sarracenis; ambos ſimul captiuos Panormũ abductos, & in tenebricoſum carcerem fuiſſe coniectos, vbi multis pene confecti ærumnis imminentem mortem pari conſtantia in diem opperiebantur. epiſtola ad Leonem Archidiaconum ex ipſo carcere conſcripta eſt. ſane is Leo Archidiaconus Eccleſiæ Syracuſanæ fuiſſe videtur, qui ſaluus, & incolumis è Syracuſarum clade euaſit. certe illũ quidem non à ſeruitute Sarracenica, ſed ab obſidionis calamitatibus ſubductum Theodoſius tum extrema epiſtola, tum ſubiecto ad epiſtolam epigrãmate, plane docet.*

At quo tempore ſcripta eſt epiſtola? eodem quidem certe anno, quo Syracuſis funditus exciſis, Epiſcopus Syracuſanus, vnaque Theodoſius Panormum abducti, in vinculis detinebantur. planiſſimum fit ex ipſa epiſtola. idem igitur annus ſcriptæ epiſtolæ, & Syracuſarum excidij fuit. proin is annus peruestigandus eſt. Iac. Grod. Chronolog. *Iacobus Gordonus in doctiſſimo opere Chronologico, excidium Syracuſarum reijcit in annũ Chriſti 886. quo anno vt idem ipſe ait Imper. Baſilius Macedo kal. Martij diem clauſit. ſed certe vir doctiſſimus labitur; nam Syracuſæ, vt Theodoſius in epiſtola docet, captæ, euerſaque à Sarracenis menſe Maio, & cum viueret Imp. Baſilius. Ioannes* Curopalates, captis, *ait*, Syracuſis ab Africæ Sarracenis, quo tempore Baſilius Macedo imperabat, etiam tota Inſula occupata fuit. *idem ceteri. quin poſt captas Syracuſas, male mulctatus ab Imp. Baſilio Adrianus Dux, cuius ignauia, dum moras cum claſſe nectit, factum eſt, vt à Sarracenis vrbs caperetur. igitur ſi menſe Maio Syracuſæ captæ ſunt, & viuente Baſilio nullo modo capi potuere, quo ille anno Kalen. Martij demortuus eſt.* Io. Curopal. Nicephoro

Baronius euerſionem Syracuſarum collocat anno Imper. Baſilij 12. *Chriſti* 878. Baron. Annal. ad Ann. 878. *quo anno Photius in locũ demortui Ignatij PC. ab Imp. Baſilio in eam ſedem reſtitutus eſt. Photius vero Gregorium Syracuſanum (turbarum in Oriente originem, malorumque omnium, & pluries à Romanis Pontificibus, atque VIII Synodo Oecumenica damnatum) tum Nicæam tranſtulit; vbi ſtatim perijt. vt Nicetas, cognomento David, affirmat: ſed hominem peſſimis artibus imbutum hoc anno Baronius ait, iuſto Dei iudicio punitum, vt qua ſede à Romanis Pontificibus deiectus fuerat, quamquam fauore Principum diutius retenta, illa tandem à Sarracenis, vitaque à Deo, exueretur. ſed vir clariſſimus, dum pietati indulget ſua, & Gregorij ſcelera, Deique vltionem per antitheta diſerte cõponit, ab hiſtoria linea aberrat. neq. enim verum eſt, Gregorium Epiſcopum Syracuſanam Eccleſiam ad exciſas vſque Syracuſas fauore Principum retinuiſſe. etenim multo ante, quam Syracuſæ à Sarracenis exſcinderentur Gregorius à Syracuſana Eccleſia exciderat. quippe anno* 865. Nicetas in vita S. Ign. P. C. *Theodorus Archiepiſcopus Syracuſarum, in locum Gregorij loco pulſi, ordinatus, inter legatos S. Ignatij P.C. à Nicolao Papa Romam venire iuſſus eſt. quod ex epiſtola eiuſdem Nicolai Pontificis ad Imper. Michaelem, ſatis conſtat. poſt Theodorum etiam Syracuſanæ Eccleſiæ præſedit Epiſcopus, cui Sophronio nomen, vt mox dicemus. quo Epiſcopo, vt certum eſt ex Theodoſij Monachi epiſtola, Syracuſæ à Sarracenis vaſtatæ ſunt. igitur* 15. *ante vrbis excidium annos, Syracuſana Eccleſia, amoto Gregorio Epiſcopo Schiſmatico, à Catholico Antiſtite regebatur. ſed redeo ad id, quod caput erat inſtitutæ diſputationis.* Nicol. PP. epiſt. ad Imper. Mich.

Aſſero

Aſſero igitur, annum, quo Syracuſæ à Sarracenis ſubuerſæ, Chriſti 880. fuiſſe. non me latet Ioannem Curopalatem Syracuſarum excidium commemorare ante obitum Conſtantini Imp. Baſilij filij. nec me mouet, quam Nicetas, cognomento Dauid, Ioanne Curopalate antiquior, quique Syracuſarum non adhuc euerſarum æuo vixit, & ijs exceſſit ſuperſtes fuit; Syracuſas, poſt obitum Conſtantini, ſolo æquatas tradit. nam, ait, poſteaquã demortuo Ignatio PC. Imp. Baſilius Photium in ſedem reſtituit, hominem toties damnatum, improbumque, ſtatim in facinoris ſui vltionem à Deo punitum fuiſſe; ac primum illi mortuus eſt Conſtantinus filius optimus, ac natu maximus. dein Syracuſæ à Sarracenis deletæ, Siciliaque ab imperio, vt inquit Nicetas, *amiſſa. mors igitur tam Ignatij Patriarchæ, tum Conſtantini, character eſt excidij Syracuſani, quod ab illorum exceſſu cõſecutum. ſane D. Ignatius P. ad Chriſtum migrauit die 23. Octobris, ex Niceta, Martyrologio Romano, & Menologio Græcorum anno Domini 878. quo Baronius collocat, probatque; ſed Theodoſius Monachus menſe Maio Syracuſas captas tradit. igitur ſi captæ Syracuſæ mẽſe Maio, et poſt S. Ignatij mortem, quæ accidit Octobri menſe, anno 878. captas, affirmare non poſſumus.*

Ceterum Conſtantinus, Imp. Baſilij filius, anno conſequente 879. vita exceſſit, extrema æſtate, aut ineunte autumno. certum ex epiſtola Ioannis Papæ VIII quæ hoc eodem anno ad Impp. Baſilium, filioſq; Conſtantinum, & Alexandrum ſcripta eſt, Auguſti die 16. Indict. 12. lecta eſt ea epiſtola, quamquam adulterata à Photio PC. in Synodo, Actione II. die 16. Nouembris, indict. 13. eodem anno 879. lecta autem eſt, deleto Conſtantini nomine, quia ille proximis menſibus obierat; habes vtramque epiſtolam apud Baronium. Iam vero rem vrgeo meam, eodem anni argumento, Syracuſæ menſe Maio captæ, poſt obitum Conſtantini, qui certo poſt menſem Maiũ obijgit, anni 879. ſaltem igitur captæ Maio inſequentis anni, qui fuit à Chriſti exortu 880.

Quamquam, vt verum ingenue fatear, haud omnino animus in hoc anno quieſcat. turbat enim me Theodoſius Monachus, eorum temporum fidus ſcriptor. is in Anacreonticis ſuis ſcribit, Sarracenicam claſſẽ per annum maria circumnauigaſſe, inopinato dein Syracuſas aggreſſam, obſediſſe vrbi vero cum X. menſes obſidionem ſuſtinuiſſet, neque ei ab Imperatore auxilia mitterentur, fame, prælijſque, & machinis demum à Sarraceno vallatam, & protritã fuiſſe. Theodoſij verſus ij ſunt.

Genus limaci aſcendit
Syracuſiorum in vrbem.
Ambitu ambiens hanc
Aggreſſus deijcit,
Doloſe ſuperuenit extempio:
Per annum enim nauigauit;
Poſt decem autem meſes excidit
Obſidio vrbem.

Duos hos annos, alterum nauigationis Saracenicæ claſſis, alterum obſidionis Syracuſanæ, numerauerim ne ab exceſſu Ignatij P. an à Conſtantini? quid diuinem? illud certum, vt Syracuſarum excidium menſe Maio, anni 880. figamus, obſeſſas oportuit à Sarracenis menſe Iulio, anni ſuperioris 879. itaque obſideri captæ, dum viueret Conſtantinus; captæ vero anno, qui eius mortem conſecutus eſt. Sarracenica vero claſſis per maria circumcurſando delata in æſtate appetente anni 878. neque ab his diſcrepat Ioannes Curopalates, qui ita ſcribit: Carthaginenſes propter ſuperiores clades veriti, ne in ſuam regionem Romana claſſis mitteretur naues idoneas (*quas per annum, vt Theodoſius ait, Romana littora infeſtaſſe crediderim*) ædificarunt. ſed cum iam ver appetiiſſet, & nullum miſſum ab Imperatore cognouiſſent exercitum, in Siciliam claſſem appellunt, & Syracuſas vrbẽ inuadentes obſidere, agroque regionis incendere, ac prædari, &c. *ſtatuamus igitur Syracuſas ante annum 880. neutiquam exciſas.* Ioan. Curopal. in Baſilico.

Poſtremo loco dicendum de Epiſcopo, qui captis euerſiſque Syracuſis, fuit. quod ei nomen? Sophronius videtur: eruo ex titulo Anacreonteorum Theodoſij qui is eſt, Anacreontea de excidio Syracuſarum ad Sanctum Sophronium nam corrigo librarij errorem ac pro per repono ad. non enim Anacreontea per Sophronium compoſita, ſed à Theodoſio ad Sophronium ſcripta. vt docet epigramma ad Anacreontea ſubiectum:

EPIGRAMMA.

Theodoſius ſuauibus carminibus ita cecinit
ad eum qui hæc ſcribi iuſſit.
Accipe Pater, hæc, atque decanta
Indelebilem memoriam eorum, quos exantlaſti labores.

Cum igitur Theodoſius perſequatur carmine ærumnas, quas Sophronius pertuliſſet, iſque ex titulo carminis Epiſcopus fuiſſe conuincatur, dum Sanctus dicitur, ſatis vero proximum eſt Syracuſarum Epiſcopũ tunc fuiſſe Sophronium, qui eximia etiam ſanctitate præſtitit, quam ob cauſſam à Theodoſio in epiſtola dicitur, celeberrimus ille Sicilienſis Epiſcopus, non modo ex prærogatiua Syracuſanæ ſedis, eccleſiæq; cum antiquitate tum dignitate, ſed ex viri fama & ſanctitate. cui Theodoſius in epiſtola teſtimonium dicit. nam de Epiſcopo à Sarracenis ad altare comprehenſo, hæc ſcribit; conſueuerat ad hanc aram Beatiſſimus Pater Deum iratum conciliare, opemque ipſius pro ſuis filiis implorare, ac voti compos fieri: qua in re illum experientia mirificum ſæpiſſime comprobauit, quamquam id temporis arcano quodarum iudiciorum conſilio, preces eius reiectæ fuerant &c. *eadem præclariſſimi Epiſcopi ſanctitas comprobatur tum ex magna conſtantia, qua coram Amira Sarraceno Ieſum Chriſtum confeſſus eſt, Mahometem vero deteſtatus; tum ex patientia in ærumnis, vinculiſque*

& ani-

& animi fortitudine, qua imminentē mortem pro Chriſto opperiebatur.

2 EORVM, QVÆ NOBIS EVENERVNT] *M.S. Codicis Græci, ex quo epiſtolam hanc exſcripſimus, copiam mihi fecit Silueſter Maurolycus, Abbas Rocca S. Amatoris prope Meſſanam, & Franciſci clariſſimi Mathematici nepos ex fratre. porro Codex Membranaceus apprimè antiquus erat, ambuſtuſque, vt ex aliquo incendio ereptus eſſe videretur.*

3 QVIBVS NVNC MALE DISCRVCIOR] *ſedenim è vinculis, horridoque carcere Theodoſius epiſtolam ſcribebat.*

4 IN HOSTIVM TANDEM POTESTATEM DEVENIMVS] *hoſtis is, Sarracenus, Carthagine ex Africa ad Syracuſarum excidium, magna claſſe trangreſſus. adi Ioannem Curopolatem qui cladem hāc deſcribit, captamq; vrbē ait culpa Adriani Ducis, qui ab Imp. Baſilio ad auxilium cum claſſe miſſus, moras in Peloponneſo ex ignauia trahebat.* (Ioa. Curop. in Baſil. Macedone.)

5 NEC SANE PEIORA SVNT HIEROSOLYMÆ EXPERTÆ] *Hieroſolymorum, & Samariæ calamitates, cladem que ſub Imper. Veſpaſiano, Ioſephus fuſe perſequitur.* (Ioſeph de bello Iudaico.)

6 NON INSVLÆ CHETIM] *ad illum ſcripturæ locum alludit:* tranſite ad Inſulas Chetim, & videre, & in Cedar mittite, & conſiderate vehementer, & videte ſi factum eſt huiuſmodi. (Ierem. c. 2.)

7 SIC ENIM MAGNANIMOS ILLOS APPELLAVERIM] *intelligit Patricium, Ioannem Patrianum, Nicetam Tarſensē, ſtrenuos, & præſtanti virtute Duces, quos inferius commemorat.*

8 POST ADMOTAS MVRIS MACHINAS] *Arietes accipio, quibus muri quatiebantur. vide hoc loco, Sarracenos iā tum bellandi peritos, in oppugnandis vrbibus, militaribus machinis vſos, arietibus, catapultis, teſtudinibus, muſculis, ſeu muribus quibus tormentis, machiniſque vrbium muros ſuffoderent, ac diruerent. de his militaribus machinis præclare Iuſtus Lipſius vir doctiſſimus libris Poliorceticon.*

9 ARETHVSÆ FONS] *nihil eo fonte in tota Sicilia nobilius, nihil Poetarum carmine celebratum magis. Seneca:* uidebis celebratiſſimum carminibus fontē Arethuſam nitidiſſimi, & perlucidi ad imum ſtagni, gelidiſſimas aquas profundentē: ſiue illas ibi primum naſcentes inuenit, ſiue immerſum terris flumen (*Alpheum*) integrum ſubter tot maria, & à confuſione peioris vndæ ſeruatum, reddidit. (Seneca de conſolat. ad Marciam.) *M. Cicero,* in hac Inſula extrema, eſt fons aquæ dulcis, cui nomen Arethuſa eſt, incredibili magnitudine, pleniſſimus piſcium, qui fluctu totus operiretur niſi munitione, ac mole lapidum à mari diſiunctus eſſet. (Cic. Verr. 4.) *Diodoro etiam Arethuſa* maximus fons dictus. *vere maximus: nam fluuium in mare emittit, vt recte memorat Strabo.* (Diodor. l. 5.) (Strabo. l. 6.)

10 VNIVS ATQVE ALTERIVS PORTVS, QVIBVS INTERIACENT SYRACVSÆ] *Cicero:* vrbem, *ait*, Syracuſas maximā eſſe Græcarum vrbium, pulcherrimamque omnium, ſæpe audiſtis. eſt Iudices ita, vt dicitur. nam & ſitu eſt cum munito, tum ex omni aditu, vel terra, vel mari, præclaro ad aſpectū: & portus habet prope in ædificatione, adſpectuque vrbis incluſos; qui cum diuerſos inter ſe aditus habeant, in exitu coniunguntur, & confluunt. eorum coniunctione pars opidi, quæ appellatur Inſula, mari diſiuncta anguſto, ponte rurſum adiungitur, & continetur. ea tanta eſt vrbs, vt ex quattuor vrbibus maximis conſtare dicatur: quarum vna eſt ea, quam dixi, Inſula, quæ duobus portubus cincta, in vtriuſq; portus oſtium, adituque proiecta eſt. *duplex igitur Syracuſis portus: alterum Thucydides, Diodorus Siculus, Strabo, Plutarchus, & infra noſter Theodoſius & Liuius appellant* magnum portum. *deſcribit Cicero, addito elogio:* nihil eſſe pulchrius, quam Syracuſarum mœnia, & portus. *laudat etiā Seneca*: videbis portum quietiſſimum omnium, quos aut natura poſuit in tutelam claſſium, aut adiuuit manus: ſic tutum, vt ne maximarum quidem tempeſtatum furori locus ſit. videbis vbi Athenarum potentia fracta. *ſcribit Strabo. magnum Syracuſarum portum XXC. ſtadia amplum eſſe: ſed crediderim corruptum eſſe numerum apud Strabonem nam portus magni ambitus V. paſſuum millia, id eſt ſtadia XL. numerus duplo minor, quam à Strabone traditur. oſtium portus 8. ferme ſtadia Thucydidi. ſed ferme duplo maior, quàm ſit, à Thucydide dicitur.*

Alter portus nominabatur paruus. *Diodorus arcem à Dionyſio exſtructam ſcribit, cuius muro naualia quoq; complexus vicina* paruo (*perperam interpres vertit magno*) portui, cui Laccio nomen eſt. *Solinus* marmoreum *appellat.* (Sol. pol. cap. 11.)

11 CVM ANTEA ARCES, QVÆ BRACHIOLA DICEBANTVR] *Cicero, vrbē Syracuſas dixit*, cum manu munitiſſimā, tum loci natura. *nam præterquam quod terra, ac mari clauſa, muris è quadrato lapide, turribuſque circumſepta erat, & arcibus etiam munita. Florus tres memorat:* longe illi, *ait*, triplex murus, totidemque arces. *Silius quattuor.* (Cic. verr. 4.) (Flor. l. 2. c. 6)

Nūquam hoſte intratos muros, & quattuor arces. (Sil. l. 14.)

Quæ fortaſſe Exapilon, Euryalus, Galeagra, & arx Dionyſiana, in Inſula. *ſed quattuor arces florentibus Syracuſis exſtitere. Sarracenica autem oppugnatione, eas arces fuiſſe crediderim, quæ erant in aditu vtriuſque portus, vt Theodoſius ſignificat. ex quibus præcipua arx Dionyſiana, vel quo loco olim ea ſteterat. illa etenim ſæpe ludibrium fortunæ fuit. exſtruxit Dionyſius ſenior, firmandæ tyrannidi, Diodorus: eiecto Dionyſio iuniore, reſtitutaque Syracuſanis libertate, Timoleon Dux demolitus eſt, Plutarchus. exinde Hieron Rex ijſdem ſuper fundamentis domum Regiam ædificauit; quæ, Sicilia in ditionem Romanorum* (Diod. l. 14.) (Plut. Timoleonte.)

reda-

redacta, Prętoria domus fuit, Cicero; *conſequentibus vero temporibus in modum arcis munita, quę à Sarracenis ſolo aquata, vt Theodoſius prodit. à quibus rurſum reſtituta, & Sarracenica voce,* Caſtellum Mareth *ad vſque noſtra tempora appellatum. quod demum Imp. Carolo V. & Philippo II. Siciliæ Regibus, vrbis munitionibus inſtaurandis dirutum eſt. prater hanc arcem in coniunctione vtriuſque portus, vtrinque arces duę ſe attollebant, cum in ore magni portus, tum parui. plane docet Theodoſius, ſolo aquatas arces, qua ab ingreſſu portuum naues hoſtium arcerent. Theodoſius etiam propugnaculi meminit, quod* Aduerſum *vulgo nominabant.*

QVÆ BRACHIOLA DICEBANTVR] *fortaſſe quod quemadmodum protenſa brachia ſinum, pectuſque, ita arces portum tuerentur. ex eo mihi ſuſpicio eſt, has arces quattuor fuiſſe ad oſtia portuum: duas in extremis vrbis partibus, quę portubus cingebantur: duas ex harum aduerſo. ita enim arces ex vtraque parte portus; ab vtriuſque ingreſſu hoſtem prohibebant in M. S.* Cod. *Greco eſt eadem vox Greco barbara* Brachiola, *qua vſus etiam Theophanes:* per totum diem, *ait,* cõgreſſio belli tenebatur, à brachiolo aureæ portæ, vſque ad *(arcem)* Cyclobium.

Theoph. in Conſtant. Conſtantis

13 BEATISSIMI DVCIS PATRICII] *viri proprium nomen eſt: an ob bellicam gloriam, mortemque pro patria fortiter toleratam? an pręterea ob vitam, ac ſanguinē pro Chriſtiana religione profuſum, vt propterea inter Chriſti Martyres adſcribendus videatur? certe quidē Theodoſius initio epiſtolę, Patricium, cęteroſq; inter quos B. Io. Patrianus connumeratur, infinitis prope vulneribus pro Chriſti amore confici non dubitaſſe, affirmat: Nicetam etiam à Sarracenis ſummam per immanitatem interfectum, quod impium Mahometem maledictis proſcinderet. quare in odium fidei videntur interfecti: ſed nil decerno.*

14 OMNIS ÆTAS EOD. TEMP. MOM. IN ACIE GLADII CORRVIT] *immaniſſimę huic cladi ſcriptores alij teſtimonium dicunt. Nicetas Paphlago:* ſtatim vero magna ciuitas Syracuſæ horrenda internecione periere. *Ioannes Curopalates:* vrbs capta eſt, multaque in ipſa facta cædes *Cedrenus:* Agareni Syracuſis potiuntur, magna cæde edita.

Nicet. in vita S. Ignatij

15 *IPSI* QVOQVE BVSÆ AMERÆ CHAGEBIS FILIO] *memorat Fazellus, in oppugnatione Syracuſarum Hocobum Sarracenorum Pręfectum ſtrenue pugnātem, cum multos Chriſtianorum interemiſſet, tormenta traiectum occubuiſſe. ex quo acceperit ignoro. ſed à Theodoſio nihil de eo dictum. equidem crediderim potius Busā Chagebis Ameræ filium militaribus Sarracenorum copijs, in oppugnatione Syracuſarum præfuiſſe. niſi velis Hocobo interfecto, Buſam ſubrogatum. porro Chagebus, Buſę pater, minime quidem Africę, ſed Ameras Siciliæ fuit. in tota autem Africa, Imp. Baſilio Macedone, rerum potiebatur Abrachens, quem Syracuſas euertiſſe, Menęa tradunt. Vide Notas ad martyrium Sanctorum Ioannis, Petri, & Antonij.* Menæa die 23. Noučb.

IMPIVM MAHOMETEM.... MALEDICTIS PROSCINDEBAT] *certe quidē ſi Nicetas, eam ob cauſſam, à Sarracenis caſus eſt, inter Sanctos Martyres connumerandus eſſet. at mihi nondū certo liquet.* 16

BEATISSIMVS PATER] *Epiſcopos patres habitos, dictoſque, & ijs titulis honoratos, notiſſimum.* 17

MIRIFICVM SÆPISSIME COMPROBAVIT] *ex his intelligimus, Epiſcopum ſanctitate pręſtantem, & miraculis etiam inclytum fuiſſe: dolendum eſt, nullis virum ſanctiſſimum monumentis alijs illuſtratū.* 18

DVM EPISCOPVS ANGELO TVTELARI SVAM ECCLESIAM COMMENDARET] *Eccleſijs tutelares Angelos pręeſſe, docet* Origenes, *D. Hilarius, D. Hieronymus de D. Ioanne* Chryſoſtomo *in exſilium pulſo,* egreſſus eſt, *ait, Palladius,* cum illo Angelus quoque Eccleſiæ. *D. Gregorius Nazianzenus, cum vrbe Conſtantinopoli ſtatuiſſet excedere;* valete, *dixit,* Angeli huius Eccleſiæ præſides. 19

Orig. hom. 23. in Luc. D. Hil. in pſ 129. D. Hieron. qu. 8. ad Hedibiam. Pallad. D. Gregor. Naz. or. 35.

AB ILLO GRÆCE PERCONTATVS EST] *ex hoc quiuis conuincatur, Syracuſis, atque adeo in tota Sicilia, Grȩca lingua tum vſos* 20

Sed arrepta hinc occaſione lubet excurrere, & quę de patrij ſermonis vſu in Sicilia collegi, paucis hic inſerere. Inſulam Siciliam principio Grȩci Aeolis tenuere, ſtirps Iauanis, filij Iapheti, nepotis Noemi; à Iauanis enim filijs Eliſa, Tharſi, Cethim, & Dodanim diuiſas cultaſque inſulas maris Mediterranei locaque maritima diuinus ſcriptor Moyſes docet. ſed in hac partitione Eliſa Siciliā obueniſſe antiquiſſimi ſcriptores tradunt, Iulius Africanus, Euſebius Pamphili in Chronico, & Anonymus ſcriptor ſub Imp. Alexandro Seuero, quod erudite & copioſe probat Marianus Valguarnera libro de antiquitate Panormitana. Gen. 10.

Cum Eliſa ergo colonia auctore Grȩcam linguam inuectam arbitror, qua enim lingua Eliſa, eiuſque familia loquerentur, niſi ea, quam à Iauane patre didiciſſet? à Iauane vero Ionia, quæ Græca, "totumque Grȩcorum genus proceſſit, vt ait Ioſephus Hebræus; quamobrem Grȩcia ſacris in monumentis Iauan *appellatur à nationis auctore. inter græcas vero dialectos Aeolia fuit Eliſa peculiaris, quare idem Ioſephus ab Eliſa memorat ortos eſſe Græcos, qui Aeoles dicti ſunt. primi ergo Siciliæ cultores Grȩca Aeolia lingua vſi ſunt. Sed cum pluriмos poſt annos Barbararum gentium cœpiſſent transmigrationes, atque ex Italia Siculi ac Mamertini, ex Aſia coloniæ Phœnicum & Troianorum, ex Africa Carthaginenſium in Siciliam exundarent, factum eſt, vt Sicilienſes in Græcos, ac Barbaros diſtinguerentur, ac bilingues eſſe, duplicique lingua loqui dicerentur: ſed dec ur-* Lib. 7. antiquitat.

ſu temporis in eoſdem ferme mores, Grecã que linguam coaluere. Cenſuerim vero ſiculos omnes Greca ſermone Aeolico ac barbaro vſos ad aduentum vſque Graecarum colonarum; poſtquam enim ex Attica, & Peloponneſo noui coloni Iones, Doreſque aduenere, paulo cultius, quàm priſci indigenæ, Greca lingua locuti ſunt, pluresque vrbes ex Aeolicis Iones, Doreſque facile in cognatam linguam transferunt; principio enim linguas duas Grecas Ionicam, & Aeolicã fuiſſe, atque ex Ionica ortam eſſe Atticã; ex Aeolica vero Doricam Strabo tradit.

Vbi vero Romani arma in Siciliam intulere contra Carthaginenſes, ac mox in Prouinciam ſuam redegerunt, cum magiſtratibus latina lingua in Siciliam tranſijt ex Diodoro; & multo magis id factum Romanorum colonijs illuc deductis.

Eam ob cauſſam L. Apuleio Afro Siculi trilingues dicti ſunt, quod Grece, Barbare, latine, ſi non omnes, plurimi certe quidẽ loquerẽtur; quod adhuc multa paſſim marmora exciſarum vrbium veteris Sicilię teſtantur. Nec modo cœptum latine loqui, ſed etiam latine ſcribi. ſub Auguſto Apuleius Celſus Medicus de herbis; & Cęcilius Coꝛſantianus, qui Rhetoricam profitebatur Romę multa compoſuit ex Suida (quamquam addubitem aliquantulum an Grece ſcripſerit.) Latine ſcripſit Frontinus Siculus de aquęductibus ſub Claudio Nerone & Flaccus Siculus, de limitibus. T. Calphurnius Nemeſianus Bucolica ſub Caro filijſque. Fl. Vopiſcus Syracuſanus Vitas Cęſarum ſub Impp. Diocletiano, & Maximiano. Iulius Firmicus Maternus ſcriptor Chriſtianus de profanarum Religionum erroribus ad Impp. Conſtantium, Cõſtantem, & Conſtantinum; Iulius Firmicus Maternus Iunior libros Aſtronomicos ſub Conſtantinis Impp. & Iuliano Apoſtata.

Non ierim inficias vt Gręca lingua, ita latina Siculos minus recte vſos; quamobrẽ Plautus Menęchmis in Prologo, vbi filios duos geminos Syracuſani hominis Comœdię argumentum inducit, ita ait.

> Atque adeo hoc argumentum græciſſat tamen
> Verum non Atticiſsat, at Siceliſſicat.

In diuinit. *hinc etiam ſcomma Ciceronis in Verrem.* Si Græcas literas Athenis, non Lilybæi, latinas Romæ, non in Sicilia didiciſses. *ad quẽ locũ Pedianus dicit*, Verrem Græcas literas ſimul & latinas in Sicilia didiciſse, in ea Inſula, quæ neutra lingua bene vtatur, *Sed*

Ibidem. *lilybęum Athenis opponit Cicero, quòd forte deterius lilyboetani, quàm in reliqua Sicilia, loquerentur, vt Manutius obſeruat quod oriri potuit ex commercio Carthaginenſium.*

Illud autem indubitato affirmauerim poſteaquam Sicilia, pulſis à Beliſario Gothis, Orientis Imperio, Gręciſque Principibus adiecta eſt, Gręcam linguam in Inſula retentam fuiſſe; cui ſane rei ab ęuo Iuſtiniani Principis vſque ad Nortmannos Reges Siculi ſcriptores, & monumenta quę ſuperſunt ex naufragio antiquitatis, fidem faciunt. extant Gręcanica Epiſtolę Iuſtini in Sicilia Epiſcopi ad Petrum Epiſcopum Antiochenum; Monachorum item Siculorum ad S. Maximum; Michaelis etiam Glycę Epiſtola quadraginta due Aſceteria. Conciones etiam ad populum Gręce habebantur, quarum aliquę ſuperſunt adhuc; eius generis ſunt laudationes tum Anonymi Syracuſani in S. Marcianũ Epiſcopum, tum alterius de S. Zoſimo Epiſcopo, Leonis Centuripita de S. Leone Thaumaturgo, Gregorij Byzantini de S. Pancratio pluresque homiliæ Theophanis Epiſcopi Tauromenitani pro roſtris ad populũ dicta: plures etiam hymnos ſacros Arſenij, Sergij, Ioſephi in plures Sanctos in noſtra hac hiſtoria attulimus, & pariter vitas ſanctorum à ſcriptoribus Siculis Grece editas, & in latinum verſas edidimus. hęc ergo, aliaque plurima Siculorum hominũ Graca monumenta extant ab anno ferme 400. ad 1000. vſque; ac per id temporis nihil reperio latine conſcriptum à Siculis, ſi excipias Epiſcoporum nonnullorum Epiſtolas ad Romanos Pontifices, Paſchaſini Lilyboetani ad S. Leonem Magnum, Maximiani Syracuſani, eiuſque ſucceſſoris Ioannis, ac Felicis Meſſanenſis Epiſcopi ad S. Gregorium. quæ omnia argumento ſunt communem Siculorum linguam per ea temporum in prophanis, ſacriſque Gręcam fuiſſe.

Demum atteri cœpit hæc lingua per inũdationem Sarracenorum, qui vrbibus portubus, montibus, fluuijs, agris, artium inſtrumentis Sarracenica, ſeu Arabica indidere nomina, quæ etiamnum perdurant, non tamen tunc aboleri potuit; quare cum Robertus & Rogerius Nortmanni fratres, pellendis Sarracenis traiecere, chriſtianos Siculos Græce loquentes obuiam è pluribus vrbibus proceſſiſſe ex Gaufredi Monachi hiſtoria planum eſt. ſed attritus ſub Sarracenis Græca linguę vſus, ſub Nortmannis Regibus in Sicilia tandem deſijt in nouum idioma pedetentim degenerans, per vocabulorum acceſſionem quæ à confluentibus Nationibus mutuabatur. ita olim Roma principio Græca ex Polybio, receptis, admixtiſque Oſcis, Volſcis, alijſque pedetentim degenerauit in tantam linguæ di- Lib. 1.
uerſitatem, vt iam alia penitus fuerit non ſemel.

NAM QVI RELIQVI FVERVNT 21
VRBIS EXCIDIO] *de ſacerdotibus, & clericis id accipe. nam è ciuibus plures captiui abducti, vt narrat idem Curopalates, at Nicetas. plerique in Orientem profugere, nam Adrianus Dux de Syracuſarum excidio certior factus eſt ex nuntijs, qui ex ea clade fugerant, Ioannes Curopalates.*

A D SYRACVSANAS MVNITIO- 23
NES EMOLIENDAS] *in ciues, vrbemq; crudeliſſime deſæuitum à Barbaris, ſcriptores omnes conteſtantur. Nicetas Paphlago:* magna Syracuſanorum ciuitas horrenda

tenda

Digitized by Google

renda clade deleta eſt. *Ioannes Curopalates*: Agarenis ad oppugnationem vehemẽtius incumbentibus, vrbs capta eſt, multaque in ipſa facta cædes; reliquiſque captis, ipſa vrbs ſolo eſt æquata, incenſis ſacris in ipſa templis, quæ ad hanc vſque diem adeo celebris, & glorioſa fuerat, quæque multa barbarorum bella propulſauerat, temporis momento, gloriam omnem amiſit. *ſimilia promit Cedrenus*: Interim Agareni oppugnationi inſtantes, Syracuſis potiuntur, magnaque cæde edita, qui ſuperfuerant, captiuis abductis, vrbem diruunt, & Eccleſias eius incendio perdunt. ita vrbs ea hactenus, fama celebris, & quæ multa barbarorum bella profligauerat, exiguo temporis ſpatio perijt. *Ceterum Syracuſas, arcem Siciliæ principem, vrbem ſitu portuque munitam, Sarraceni haud multo poſt aduerſum Imperatores Orientis, à quorum imperio auulſerant, rurſum inſtaurarunt, ſibique ipſis muniuere.*

IMMITES EFFERIQVE AETHIOPES] *quibus Sarraceni pro ſatellitio, rebuſque diffiſillimis vtebantur. adi Ioannem Diaconum de excidio Tauromenitano.* 23

Io. Diac. in Martyr. S. Procopij Epiſc. Tauromenitani.

CELEBERRIMAM, CIVIBVSQVE FREQVENTEM VRBEM PANORMVM] *Sarracenis potiſſimum. paullopoſt*
24 *Theodoſius*: illuc enim (*Panormum*) vniuerſorum Sarracenorum genus confluxiſſe putares. *at Sarracenis connumera captiuos non è Sicilia modo, ſed ex ora maritima Italiæ, viciniſque inſulis, Panormum abductos; ſedenim quidquid vrbium, opidorũque in Sicilia fuit, excidijs, incendijſque à Barbaris corruptum. vni Panormo parſum eſt, quæ ob loci amœnitatem, à Sarraceno delecta eſt Regia. Ioannes Curopalates*: captis Syracuſis ab Africæ Sarracenis, quo tempore Baſilius Macedo imperabat, etiam tota Inſula occupata fuit; vrbes euerſæ, ac dirutæ, ſola excepta Panormo, quæ ſuperfuit, vnde veluti ex quodam propugnaculo profecti Agareni Regionem contra ſitam occuparunt, & inde tranſmittentes Inſulas vſq; ad Peloponneſum diripiebãt

IN CIRCVITV ÆDES STRVERE]
35 *plures adhuc exſtant extra Panormum magnificę Sarracenorum Principum domus, quibus nomina adhuc Sarracenica* cuba, ziſa *adi Fazellum.*

ADEO VT PERMVLTAS ADIACENTES VRBES POSVERINT] *Suburbia erant* Kemonia, Yhuzet, Deſin, Yhalcia, Seralcadis, *aliaque. quæ hodie vno incluſę muro, regiones vrbis ſunt.* 36

PRIMARIÆ] *veteri vrbi Panormo.* 27

NEQVISSIMA VRBS] *Panormus, in quam tunc confluxerant innumeri Sarraceni.*

CONTARCHVM] *Haſtatorum Præfectum, nam haſtam* Contum & Contariũ *dixerunt, ex Rigaltio. Conton etiam corrupta lingua dixerunt quem olim Comitẽ vocarunt; vnde Cantacuzenus lib. 1. cap. cap. 40. ait* Comperiunt Principes Sabaudiæ, quem latinorum lingua Conton vocat *&c. eamque etiam vocem in Gloſſis græcobarbaris reperies, cui reſpondet* Comes; *atque hinc Itali* Conte *appellant. num igitur* Contarchus *vox eſt græcobarbara, ex latina corrupta, & ex græca voce?* 28

IMPERATRICIS VRBIS] *Conſtantinopolis.* 29

AD MAIOREM AMERAM] *crediderim, quem Chagebum ſuperius nominauerat.* 30

IN SOLIO CONSIDENS] *Siculo igitur Ameræ ſolium, mantili velatum fuit, ſignum regiæ poteſtatis: numne is fuit qui ab Africano Rege rebellauit, vt in vita S. Procopij Martyris Tauromenitani traditur?* 31

ET QVASI MANTILE] *Varro de lingua latina lib.* 5., Manteſium quaſi manuterium, vbi manus terguntur. *Philargyrius lib. 1. Georg.* Lucillius mantela dicit mappas 32

IAM EX ILLO IN HVNC VSQVE DIEM PERSISTIMVS] *hiſtoriã ab obſidione, excidioque Syracuſarum cœptam huc vſque Theodoſius deducit. quid dein Epiſcopo Syracuſano; eidemque Theodoſio factum ſit, haud compertum habeo. Sed ex eorum patientia in ærumnis animique fortitudine & conſtantia in confeſſione Ieſu Chriſti, coram Amera Sarracenorum, parẽ exitum tuliſſe aſſeruerim.*

F I N I S.

INDEX
RERVM MEMORABILIVM

In Animaduerſionibus vtriuſque Tomi.

Literæ T.F.N. Tomum, folium, numerum marginalem ſignificant.

A

ABrachen Saracenus Siciliæ expugnator quo anno mortuus ſit T.2.fol.22.num.11

Abares quinã populi ſint.to.2.f.14. n.17.

Acta Euagriana de S. Pancratio in examen vocata tom.1.f.14. n.21.f.17. num.3.

Adernionis Vrbis origo,& nomen.tom.2.fol.61.n.2

Adranus Deus Siculis Ethnicis peculiaris.tom.1. fol. 11. num. 6.

Aetnæ cratores eſſe inferni fauces docent Patres: tom. 1. fol. 22. num. 12.

S. Agathonis Papæ Patria. tom.2.f.1.n.1.

Agrigenti veteris ſitus. to.1. f. 169.num.12.

Agyrium Vrbs. tom. 1. fol. 12 num.11.

Aleſa nomine plures in Sicilia vrbes.t. 1.f.79.n.14

Ambo in templis refert ſaxum ſepulcrale Christi Domini. tom.1.fol 22. num.8.

Ameras Præfectum ſonat, & vnde ea vox. tom 2. fol. 23. num. 7 & 8.

Ampulla ſanguinis cum Martyrum cadaueribus ſæpe condebantur.tom.1. fol 156.num.4.

Anabalus ſcapulare eſt tom.2.f 44. num.37.

Anicia ex familia fuere Iuſtinianus Imp., S. Benedictus,& S. Placidus. to.1.f. 146. nu.6

Angelorum opera ſæpe Martyribus ſepulcra comparata.tom.1.fol 82. num. 17.

Angeli cur adoleſcentũ ſpecie depicti.t.2.f.93.n.12

Angeli cur alati depingantur.to.2 f.96. nu. 11.

Angelorum nomina eſſe Vriel,Barachiel,Sealthiel, Tehudiel defenditur. tom 2. f.99. nu 39.

S.Annæ caput in Caſtelbono to 1.f.81 nu 8.

Anni ab orbe condito ad Christum quot à Siculis olim numerabantur. tom.2. fol.39. nu.24.

Antimiſſia quid ſint. tom 1 fol.9. num.15.

Antra Pelopia Syracuſis à Diuo Marciano inhabitata. tom. 1.fol. 7.num.2.

Apollo Archegeta in Sicilia cultus. t. 1.f.11.nu 7.

Apoſtolorum miſſio ad gentes ante annum Christi 40. fuit. tom. 1. fol.3.num.4.

Apoſtolicum nomen Epiſcopis olim tributum. tom. 1. fol. 74. num. 29.

Apoſtolorum,& Apoſtolica Habitus Pontificis.ib.

Aqua Sancta fons Leontinis vbi S. Alphio abſciſſa lingua. tom.1.fol.55.num.39.

Arcarij munus quodnam in Eccleſia.t 2 f.1.n.2.

Archangelus Maraſiotus addicens Calabriæ Sanctos Siculos refutatur. tom.2 fol. 1 num.1.

Aſcalos num recens Scalea ſit.to.1.f.135. n.11.

Aſia fluuius hodie Giſira. to.1.f 73.nu. 12.

Augusti nomen etiam Italiæ Regibus datum. to. 1. fol. 146. num. 2.

Aulinæ quis locus in Calabria t.2.f.24.n.12.& 24

B

BAbylæ Antiocheni tres fuere, ſed male confuſi. Tom 1.fol. 11. num. 6.

Baculum in crucis formam geſtabat Sanctus Petrus. tom.2.fol.61.num.4.

Balneum pro potus genere ſumptum. t.2.f.14.n.6

Bona à Tertullo donata S.Benedicto.t.1.f.146.n.15

Bonifacij nomen an antiquum. tom.1.f.11.nu.11.

Buccina quis locus ad portum Rom to.1.f.130.

Bulla Apoſtolica pro reliquijs SS. Placidi, & Sociorum. tom.1.fol 157.

Butoleon portus cur ita dictus.to.2.fol.8.n 18.

Butacides Deus Siculis Ethnicis peculiaris:tom.1. fol.11. num. 6.

C

CAlumnia in Sanctos ſæpe per mulierculas ſtructã. tom.1.fol.172.num.74.

Caltagironum vnde nomen traxerit.t.2.f.69.nu.2.

Camiſia vnde dicatur. tom.2.fol.64. num. 2.

Campagi calceamenti genus. to.1.f. 179. nu.3.

Campus Piorum quis in Sicilia. to.2.f.20. nu.5.

Caput Martyribus ſemiraſum aliquando, & cur tom.1.fol.53 num.14.

Carceris Capitolini partes Mamertinum,Tullianum,Robur. tom.1.fol. 79. nu 12.

Carceris fores Præſidis annulo aliquando obſignata. tom.1.f.72.nu. 3.

Caſtrum S. Mariæ vrbs in Sicilia à Sarracenis diruta. tom.2.fol 23. num. 5.

Catapanus idem quod Præfectus to.2.fol.32.n 17.

Catapani munus inſtitutum anno Christi 982. to. 2.fol.33. num. 21.

Catomo cædi vel ſuſpendi quid ſit to.1 f.68.n.4.

Cella pro Monaſterio,& Cellıota Monachi. to. 1. fol.85. num.8.

Cephalitana balnea quænam ſint,to.2.f.65.nu.15.

Cereris templum Catanæ à Diuo Leone dirutum. tom.2 fol. 10. num.9.

Cippus quid eſſet, tom.1.fol.57. num.9.

Christiani repente exoſculabantur catenas Detentorum in carcere pro Christi fide t.1.f.65.n 7

Christiani ab Ethnicis Magi credebantur. tom. 1. fol. 89. num.19

Cartaphylacis quodnã fuerit mun . t.1.f.170.n.30.

Chriſas Deus Siculis Ethnicis peculiaris. tom. 1. fol. 11. num. 6.

Claui S.Crucis cur plures reperiãtur.t.2.f.88 n.1.

Conſtans Imper. quo anno Syracuſis occiſus.to. 1. fol. 153. num. 3.

Conſul pro Conſulari à poſterioris æui ſcriptoribus ſæpe vſurpatus.tom.2.fol.9. nu.5.

Corpora Sanctorum ſæpe ibi dicuntur, vbi aliqua tantum eorum pars. to.1.f.49.n.17.& f.171.n.7

Cranius mons vbi ſit.tom.1 fol.106. nu.5.

Crotalens mons in Sicilia. tom 1.fol.8. nu 9.

Curioſæ artes ſunt Magicæ.to.1.fol.32.nu.7.

D

DEiſer quis dicatur.Tom.1.fol.8.num.6.

Demena vrbs Siciliæ nunc diruta.t.1.f.35.n.7

Diaconiſſarum munus. tom.1. fol. 14. nu.18.

Diademata cur Sanctis, & Angelis appingantur. to.2.f.93.n.12.

Diui-

INDEX.

Diuitiæ in Eccleſias plurimę olim collatæ, tom. 1. fol. 65. num. 13.
Dominica noua quanam ſit apud Græcos, tom. 1. fol. 170. num. 19.
Draconum cultus apud Ethnicos, tom. 1 fol. 10. nu. 5. & fol. 17 nu. 2 fol. 26 n. 6.
Draconum à Sanctis miraculo occiſorum exempla tom. 1. fol. 26. num. 9.
Drepanenſis cœnobij Carmelitarum fundatio, t. 2. fol. 72. n. 4.

E

ECcleſias Siculas D. Petrus, aut eius ſucceſſores inſtituerunt, to. 1. fol. 3 nu. 3.
Eiuratio chriſtianę fidei ſolemnis qui fieret apud Ethnicos, to 1. fol 57. nu. 1.
Elpis vxor Boetij Sicula, to 1 fol 146 num. 7.
Emporium Agrigenti ſuburbium, tom. 1. fol. 170. & 171. nu 23. & 58.
Euna à Syracuſanis condita, & quo anno euerſa, tom 2. fol. 23. nu. 3.
Epiſcopi plures in iuuenili ætate inſtituti, tom. 1. fol. 27 nu 7.
Epiſcopi nomen Pręfecto monaſterij datum, tom. 1. fol. 32. num 8.
Epiſcopis obuiam itum cum cereis, & odoribus, to. 1. fol. 62. num. 9.
Epiſcopi ab apoſtolis in cælum receptis conſecrati, tom. 1. fol. 72. nu. 14.
Epiſcoporum cauſſæ criminales coram ſynodo olim agitatæ, to. 1 fol. 173. nu 82. & 90.
Epiſcopis delatus honor ab Imp t. 1. f. 174. nu. 114.
Epiſcopi inuiti delecti, to. fol. 81. nu. 17.
Epiſcoporum pedibus prouoluti chriſtiani, tom. 1. fol. 187. num. 21.
Epiſcopi aliqui ſucceſſorem ſibi delegerunt. tom. 1. fol. 182. num. 29.
Erancus mons prope Thermas Himerenſes, tom. 1. fol. 167. num 12.
Euangelium D. Marci D. Petro tributum, tom. 1. fol. 22 num 9.
Eucharistiam quotidie plurimi inter perſecutiones ſumebant, tom. 1. fol. 73. n. 16.
Eucharistia olim à S viris delata, vt viaticum ad iter, & nauigationem, to. 1. fol 178. nu. 9.
Eunophrius, & Archileon an in Siciliam venerint. to. 1. fol. 06. nu. 9.
Excoriatio hominum à Perſis orta. t. 1. fol. 32. nu. 8.
Extorribus pro Chriſto nomen Martyrum datum tom. 1. fol. 115. num 2.
Exaltationis S. crucis feſtum ſub Conſtantino M. cœptum, tom. 1. fol. 21. num. 5.

F

FLumina Siciliæ fere 70. t. 2. f. 42. n. 7.
Fretum Siculum Mamuca, & Alarici exercitus abſumpſit. t. 1. f. 153. n. 19.
Furcifer quis dicatur t. 1. f 158. n. 15.

G

GAbriel ſecundus inter Seraphinos to. 2. f. 94. num. 27.
Gabrieli cur appictum ſpeculum ex iaſpide, & laterna t. 2. f. 95 n. 27.
Gemmariarum mons quis ſit, & cur ita dicatur to. 1 f. 107. n. 11.
Georgius Maniaces Siciliam liberat tom. 2. fo. 43. num 26.
S. Gregorius Decapolita Syracuſis edit miracula to. 2. f. 17. n. 18.
Græcæ linguæ vſus in Sicilia olim vulgaris to. 1 f. 180. n 6.
Guillelmus II. Rex Siciliæ prole caruit. to. 2. f. 59. num. 3.

H

HAntimiſſa quid ſit. t. 1. f. 9. n. 15.
Herbeſſi nomen duæ Vrbes in Sicilia habuere. t 1. f. 114. n. 6.
Hieroſolymitana peregrinatio a pluribus Sanctis, Siculis ſuſcepta. t. 2. f. 24. n. 10.
Hippodromi Catanenſis amplitudo. tom. 2. fo. 7. num 8.
Hybla Siciliæ Vrbs t. 1. f. 34. n. 2.
Hyſpa, & Hypſa duo in Sicilia flumina. tom. 2. fo. 89. n. 4.

I

IAſpidis nomen & proprietates. t. 2. f. 95. n. 27.
Idolorum templa miraculo diruta. to. 1. f. 11. num. 8
Imago Deiparæ a D. Luca depicta Panormum tranſlata t. 2 f. 64. n. 8.
In Impp. nominibus ſæpe erratum penes acta Sanctorum. t. 1. f. 21. n. 3.
In aures Arabibus proprium inſigne tom. 2. fo. 61. num. 4.
In Inuentione S. Placidi & Soc. graues dubitationes diſſoluta. t. 1. f. 162.
Ioſephus Hymnographus quot Sanctorum Hymnos ediderit t. 2. f. 18. n. 20.
Iuſtina Valentiani Iunioris mater Sicula fuit. to. 1. f. 143. n. 3.
Iudices a Martyribus verborum aculeis ſæpe vulnerati. t. 1 f. 44. n. 17.

L

LAc pro ſanguine effuſum in cæde plurium Martyrum t 1. f 114. n 10.
Leocata eſt vetus Phintia. to. 2 f. 64. n. 2.
Leontini vrbs olim ampliſſima t. 1 f. 51. n. 19.
Leontinorum Meſopolis idem ac Leontini. tom. 1. f 51. n. 19.
Lenonum ac infamium habitus diuerſus a communi. t 1. f. 88. n. 14.
Libellatici qui dicerentur. t. 1. f. 57. n. 3.
Ligno ante Campanas inuentas ad conuocandos conuentus vtebantur. t. 1. f. 272. n. 75.
Litania in die Purificationis B. V. a S. Sergio Papa inſtituta. t. 2. f. 5 n. 13.
Longobardiæ nomen aliquando complexum extremam Italiæ partem. t. 2. f 13. n. 19.
Lotio Ethnici contra Magias vtebantur. tom. 1. f. 88. n. 17.
S. Luciæ aneruti oculi t. 1 f. 91. n. 7.
S. Luciæ prędictio de Eccleſiæ pace quo ſenſu intelligenda. t. 1. f. 91 n. 11.
S. Luciæ velum, tunica, calcei cuiuſmodi fuerint. t. 1 f. 95. n 7.
Lucifer Angelorum ſupremus. tom. 2. fo. 93. num. 2.
Lyſij Dij quinam dicerentur. tom. 1. fol. 1. num. 5.

M

MAmucha S. Placidi interfector vnde ſoluit. t. 1. f 148 n. 13.
Mamuchæ crudelitas in Chriſtianos to. 1. f. 152. num. 18.
Manganum machina militaris, & torquendis Chriſtianis adhibita t. 1. f. 70. n. 17.

Ma-

I N D E X.

Manicare Antiqua vox per mane ſurgere. tom. 1. f.72.n.20.
Martyris nomen Chriſto Datum. t.1.f.8 n.11.
Martyrium ſape Eccleſiam ſignificat tom.1.f.19. num 3.
Martyrÿ laus ex Tertulliano t.1.f.29.n.15.
Martyrum preces multum olim expetita tom.1.f. 59.n.7.
Martyres ſub altari conditi tom. 1. fol. 75. num. 39.
Martyrum nomen datum olim etiam ante mortem pro Chriſto paſſis t.1. f. 106 n.3.
Maſchala vrbs Sicilia & Africa tom.1. f. 93.nu. 26.
Matta eſt ſtorea t.1.f. 82 n.27.
Mauritania datum nomen Hiſpania tom.1.f.150. num.15.
Maxentij crudelitas t.1.f.115.n.3.
Megara Sicilia vrbs t.1.f.34.n.2.
Menaum ſiue Mena vrbs Sicilia tom.1.f. 62. nu. 12.
Menda vrbs iam diruta in agro Netino t. 1.f. 77. & 80.n.1.& 17.
Michael Beatorum ſpirituum ſupremus tom.2.fo. 93.n.5.
Michael Glycas Hiſtoricus fuit Siculus tom.2.fo. 8.nu.1.
Miracula plurima in Inuentione SS. Placidi & Soc.t.1.f.156.n.9.
Moloch quis deus habitus tom.1 fol 151. numer. 16.
Monaſterium ad Baias vbi ſitum tom. 2. fol. 2. num 9.
Monaſterium Meſſanenſe S Placidi a Saracenis ter direptum t.1.f 152.154.& 160.
Monaſterij S. Saluatoris origo tom. 2. f. 50.num. 17.
Monaſterium S.Stephani Agrigentinum antiquiſſimum t.1.f.62.n.6.
Morgantium Sicilia vrbs. tom.1. fol. 34.numer. 2.
Mulieres ſeorſim a viris in Eccleſia tom. 2. fol. 5. num.11.
Myla D Pappiani tutelam experta. tom.1. fo.135. nu.8.

N

NAxos vbi olim ſita.t.1. f.11.n.7.
Nebrodes mons nunc Madonia. to. 2.fo.81. nu.1.
Nicoſia an ſit antiqua Herbita tom. 2. fo. 63. nu.2.
S. Nympha Nicana diuerſa a Panormitana t.1. f. 118.n.36.

O

ODor ſape a Deo afflatus in SS. Corporum Inuentione t.1. f 156.n.6.
SS Onuphrij & Archirionis & Paulini corpora Sutera t.2 f.67 n.22.
Oppida plura Sicilia ex Sanctorum vitis tantum cognita t.2 f 35 n.7.& f.49.n.2.
Orarium eſt ſtola Epiſcopalis t.2.f.8.n.20.
Ordinis Benedictini prima colonia extra Italiam venit in Siciliam t.1 f.147.n.12.

P

PActa an antiqua vrbs. tom 1. fol. 110. num. 13.
Paenula Epiſcoporum an ſit Birrus.t.1.f.181 n.20.
Palma olim Hieroſolymitana expeditionis inſigne. t.2.f.40.n 4.
Palici Dÿ olim in Sicilia culti. t.1. f 5 n.10.
Panis in lapidem verſus t.1 f. 26.n 8.
Pantalica prope Sortinum t.1 f.113.n.6.
D Pantanus cur Apis Sicula dicatur t 2 f 34.n.6.
Paſſareas promontorium idem cum Pachyno t 1. f 170 n. 22.
Paſtophorium locus vbi SS.Eucharistia ſequatur t 1 f.75 n 38.
Patria Martyris locus mortis tom.1. f 9 nu 17.& f. 139 n 6.
Patriciatus dignitas & inſignia t.1 f.146.n 6.
D Paulus Syracuſas venit t 1 f 4 n 6.
D Petrus in Siciliam venit t.1. f.11.nu.12.
Perſecutionum atrocium finem ſape deus pradixit ſuis tom. 1. fol. 72.num. 7.
Perſecutionis ſub Diocletiano immanitas t.1.f.105. num.2.
Phalco Deus Siculis Ethnicis peculiaris tom.1.fol. 11.num.6.
Pharos eſt corona vnde pendent lampades in Eccleſia.. tom. 2. fol. 5 num. 3.
Phintia vrbs nunc Licata.. tom.1. fol.81. num.26.
Plumbata quid fuerint tom.1. fol.318. nu.5.
Portus S.Hippolyti eſt Portus ad Tyberim to. 1.f. 74. nu. 32.
Prafectura Vrbis Roma ſecunda in Orbe dignitas tom.1. f.52. nu 2.
Pratorion vicus olim prope Agrigentum tom.1. fo. 168. num.4.
Primicerius quis & vnde dicatur t.2.f.45.n.2.
Pruna pallio delata a SS.Viris ad defenſionem calumnia tom.1.f.174.nu. 108.
Pſiathos ex intextis iunceis.tom.1. fol. 182.n.27.
Purpureas conchas an habeat Sicilia.

Q
R

Rauenna cur triplex oppidum dictum ſit tom.1. fo. 142. num. 8.
Rauennae Eccleſia patrimonium ſuum in Sicilia habuit tom. 1. fol. 140. num. 7.
Rei repetundarum qua pœna olim punirentur t.1. f.93.n.13.
Rempham quis Deus habitus tom.1.f.15. nu.16.
Rex Francia conſtitutus olim Patricius Romanorum to.2.fol.13.n 12.
Reliquiarum veritatem miracula potiſſimum oſtendunt. tom.1. fol. 49. nu. 27.
Rhetorices primi ſcriptores Corax & Tiſias to.2. fo.45 num.20.
Roga idem ac donum t.2. f.2.n.12.

S

SAcellarius pro Theſaurario tom.2.fol.20. n. 5.
Sal purpureum & ſplendidum in Sicilia tom. 2. fol.42. num. 9.
Salina quis locus in Calabria to.2. f. 24. nu.12.
Sanctorum corpora vt ſape caſu inueniri vult Deus to.1.f. 155. nu.1.
Sancti adhuc viuentes opem inuocantibus longe poſitis ſape attulere tom.1. fol.142. num.9.
Sancta Pacia familia in Siciliam quando venerit to. 2.fol.67. nu. 2.
Saraceni quo anno Siciliam occuparint tom. 1.fo. 46. num.3.
Saraceni Panormitani ab Africa Rege rebellant. tom.2. fol. 21. num. 4.
Saraceni quibus annis pracipuas Sicilia vrbes ceperint tom.2. fol.23. num.5.

Sca-

INDEX.

Scanlum oppidum olim Sicilia.tom.2.f.40.num.3.
Scamãder Deus olim in Sicilia cultus.t.1.f.12.n.10
Scriptores Siculi plures.tom.2.fol 43.num.21.
Secretarium locus vbi iudices cauſas examinant. tom. 1. fol. 38. *&* 83.
Selinodium mons hodie ſperone:to.1.fol.59.num.5.
Selinus fluuius,& vrbs iam diruta t.1.f 77.nu. 1.
Sepulcrum Sanctis ſæpe Angelorum opera paratis tom.2.fol 16 num 4.
S.Sergius miraculo à calumnia ſtupri liberatus: tom.2 fol 5 num.16.
Serpentes miræ magnitudinis. to.1.f.26.nu.5.
Serui Dei per calumniam Seductores vocati. to. 1. fol.172. num. 70.
Sicilia nomen vnde profectum.to.1.fol.47 nu.9.
De Sicilia ad fidem conuerſione error Bucebingeri. tom.1.fol. 9 num.2
Sicilia, vel eius pars an Eccleſia Rauennati ſubiecta fuerit: tom.1.fol.140 num. 7.
Sicilia à Saracenis deuicta Africæ Regi ſubiecta: tom.2. fol.21. num. 1.
Siciliæ laus à fæcunditate &c. tom 2. fol. 41.
Siculum mare quibus finibus claudatur: tom. 2. fol. 38 *num.8.*
Simulacra Deorum innumera non raro Ethnici penes ſe domi habebant.tom.1.fol.79 num.9.
Speluncas plurimas dæmones in Sicilia obſeſſas ante Euangelium tenebant: tom.1.fol.50.n.2.
Spaccafurnus eſt Ipſica fundus.to 2.f 89.nu. 4.
Sticharium tunica monachorum.to.2.fol.44. n.31.
Symethus fluuius hodie dicitur Giarretta: tom. 1. fol. 53.num. 17.
Syracuſa quinque vrbes olim complexæ cum ambitu 22. S.M. tom.1.fol.7.& 9.n 2. & 16.
Syracuſanorum portus amplitudo.t.2.f.104. n.10.
Syracuſanorum clades à Saracenis ann.Chr. 669. tom. 1.fol.154.num.4.
Syracuſa à Vandalis paſſa cladem to.1.f.182.n.25
Syracuſarum Excidium vltimum per Saracenos quo anno contigerit tom.2.fol.102. nu.1.
Syracuſana matrix Eccleſia antiquiſſima vbi ſita tom.1.fol.4.n.5.
Syracuſana crypta D.Io.& D.Luciæ an fuit ſepulcra Gentilium an Chriſtianorum.to.1.f.5.n.11.

T

Tanager torrens in Lucania: t.1.f.7.n.13.
Tauromenij origo, & etymon: tom. 1. folio 10. *num.5. & folio 16. nu 2.*
Tauromenium quo anno à Saracenis expugnatũ: tom.1.fol.21. num.2.
Tauriani reliquijs cõſtitit Seminara: t.1.f.138.n.7
Templum Diuæ Luciæ cum Monaſterio vbi fuerit Catanæ: tom.2. fol.10. nu.15.
Terias fluuius hodie dicitur S. Leonardi: tom.1. folio 59. num.2.
Terratoria quid ſit: tom.1.fol.181. nu.27.
Thaumaturgi nomen pluribus Sanctis Siculis tributum: to.1.fol.19.nu 2 & fol.174. nu.108.
Theriſtrum vel veſtis vel capitis tegmen: tom. 2. fol. 14. num.5.
Thermæ plures in Sicilia: tom.2.fol. 41. nu.6.
Triocala Sicilia vrbs: tom 1.fol.26. nu.2.
Troina Siciliæ vrbs: tom. 2. fol.59. nu. 2.
Triſagium qua occaſione cani cœptum: tom. 2. folio 44. num.35.
Tyros Vicus olim prope Agrigentum t.1.f.169.n.6

V

Virgines templum & altare Dei ſunt: Tom.1: folio 87. num.9
Virgines Chriſtianas ad Lupanaria tractas Deus miris modis ſeruauit: tom.1 fol.87.n.10. & 15.
Virgines Sanctæ plures habitum virilem induerũt: tom.2. folio 40. num. 5.
D.Viti templum ad littus maris pluribus miraculis celebre: tom.1.folio 66. nu.10.
D.Viti reliquiæ vbi colantur: to. 1.fol.72.n.2.
Vulcani Inſula diuinitus receſſit à Liparà: tom.1; folio 136. num. 14.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS.

Digitized by Google